Bundel - Raadsvergadering van 2 juli 2025

Agenda bijlagen

Vastgestelde besluitenlijst raad 2025-07-02

1 Opening van de vergadering

2 Vaststellen van de agenda

2 Vast te stellen agenda raad 2 juli 2025

3 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (46230-2025)

Dossier 2587 voorblad

3 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner

4 BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST

4.a Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 28 mei 2025

4a Vast te stellen besluitenlijst raad 2025-05-28

4.b Actualiseren toezeggingenlijst raad

4b Stand van zaken Toezeggingenlijst raad per 18 juni 2025

5 Inspreekrecht inwoners

Inwoners kunnen hun mening geven over actuele onderwerpen die niet zijn geagendeerd en die directe aandacht vragen van de raad. Over andere onderwerpen kan in de eerstvolgende beeldvormende raadsbijeenkomst ingesproken worden. Voor het inspreken tijdens de raadsvergadering is maximaal een half uur beschikbaar; vijf minuten per persoon. Als er meer dan zes aanmeldingen zijn, zal de spreektijd per persoon evenredig worden verdeeld.
Aanmelding is vereist. Zie hiervoor de informatie aan het einde van deze agenda.

6 Mededelingen

7 Ingekomen stukken raad (38314-2025)

Dossier 2591 voorblad

7 Ingekomen stukken raad

8 Vragenuurtje raad

9 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD

De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

9.a Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)

Dossier 2554 voorblad

9a Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet

9a.1 Aanvraagformulier Participatiewet over 2024

9a.2 Analyse BUIG 2025

9.b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee (39115-2025)

Dossier 2555 voorblad

9b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee

9b.1 Onderbouwing ETFAL

9b.2 Communicatie- en participatieverslag

9b.3 Landschappelijk inpassingsplan

4g.4 Samenvatting kernpunten anterieure overeenkomst

9.c Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten (39524-2025)

Dossier 2561 voorblad

9c Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten

9c.1 Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Winschoten 2220222/20240722PSa12, d.d. 22-07-2024

9c.2 Haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembaden gemeente Oldambt 2220501/20230522BTr01, d.d. 22-05-2022

9c.3 Vervolgstudie haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembad gemeente Oldambt 2230462/20240516KP01, d.d. 16-05-2024

9c.4 Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten 2240591/20250509LKe01, d.d. 09-05-2025.

9c.5 Bezettingsgraad Zwembad De Watertoren

9.d Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)

Dossier 2562 voorblad
9d Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025

9.e Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)
Dossier 2563 voorblad
9e Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025
9e.1 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025

9.f Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)
Dossier 2574 voorblad
9f Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024
9f.1 Jaarverslag en jaarrekening 2024
9f.2 Accountantsverslag 2024 BDO
9f.3 Gemeente Oldambt - Controleverklaring 2024 ('was getekend')
9f.4 Gemeente Oldambt - Accountantsverslag 2024 ('was getekend')

9.g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

9.g.1 Motie Toegankelijkheid Halte Democratie

9.g.2 Motie Zonnepark Westerlee

10 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD
De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

10.a Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG) (30788-2025)
Dossier 2535 voorblad
10a Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG)
10a.1 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026
10a.2 Ontwerpbegroting 2026
10a.3 Ontwerpbegroting 2025
10a.4 Zienswijze ontwerpbegroting 2025
10a.5 Reactie op zienswijze Ontwerpbegroting 2025 - Gemeente Oldambt
10a.6 Toegevoegde bijlage - Brief aan raden deelnemende gemeenten Omgevingsdienst Groningen mei 2025

10.b Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam (35290-2025)
Dossier 2558 voorblad
10b Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam
10b.1 Aanbiedingsbrief concept jaarverslag 2024
10b.2 Jaarverslag 2024 VKB - concept
10b.3 Accountantsverslag 2024 VKB
10b.4 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026
10b.5 Ontwerpbegroting 2026

10.c Raadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026 Afeer (34702-2025)
Dossier 2560 voorblad
10cRaadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026
10c.1 Jaarrekening 2024 Afeer definitief
10c.2 Begroting 2026 definitief
10c.3 Algemene en financiële beleidskaders
10c.4 Onderbouwing verdeelsleutels 2026

10.d Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze (35444-2025)
Dossier 2536 voorblad
10d Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze
10d.1 Ontwerptekst Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [nieuwe naam], inclusief toelichting

10.e Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer (34437-2025)
Dossier 2534 voorblad
10e Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer
10e.1 Concept GR Afeer 1 juli 2025
10e.2 Compare GR Afeer 2020-2025

10e.3 GR Afeer 1 januari 2020

10.f Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe (34733-2025)
- Dossier 2537 voorblad
- 10f Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
- 10f.1 Bestuursbesluit Ontwerpbegroting 2026-2029 Publiek Vervoer
- 10f.2 Ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029
- 10f.3 Bestuursbesluit Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer
- 10f.4 Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer
- 10f.5 Jaarstukken (jaarrekening en jaarverslag) 2024
- 10f.6 Bestuursbesluit Jaarstukken 2024 Publiek Vervoer
- 10f.7 Concept accountantsverslag
- 10f.8 Collectieve reactie op zienswijzen meerjarenbegroting

10.g Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026 (39422-2025)
- Dossier 2553 voorblad
- 10g Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026
- 10g.1 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2024
- 10g.2 SOZOG jaarstukken 2024
- 10g.3 Concept begroting SOZOG 2026

10.h Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant (39487-2025)
- Dossier 2556 voorblad
- 10h Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant

10.i Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (45251-2025)
- Dossier 2590 voorblad
- 4i Raadsvoorstel inzake diverse benoemingen

10.j Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

10.j.1 Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)
- Dossier 2554 voorblad

10.j.2 Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)
- Dossier 2562 voorblad

10.j.3 Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)
- Dossier 2563 voorblad

10.j.4 Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)
- Dossier 2574 voorblad

10.j.5 Motie Toegankelijkheid Halte Democratie

10.j.6 Motie Zonnepark Westerlee

11 Sluiting van de vergadering

BESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE OLDAMBT VAN WOENSDAG 2 JULI 2025

1 Opening van de vergadering

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. De live-uitzending kon nog niet worden gestart, maar daar wordt aan gewerkt. Er wordt een opname van de vergadering gemaakt, zodat deze in ieder geval achteraf bekeken kan worden.

Er is een afmelding ontvangen van de raadsleden Kalse en Modderman.

Raadslid Venema heeft aangegeven iets verlaat te zijn en wordt elk moment verwacht.

Tenslotte heeft raadslid Leuning aangekondigd de vergadering rond 22.15 uur te zullen verlaten vanwege andere verplichtingen.

2 Vaststellen van de agenda

Er is een amendement aangekondigd de CU (en anderen) bij het raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025). Het amendement kan bij het betreffende agendapunt (9.d) worden ingediend.

Verder zijn de volgende moties aangekondigd:

Motie Participatiewet; CU (en anderen). Deze motie kan worden ingediend bij agendapunt 9.a

Motie Zonnepark Westerlee; GBO (en anderen). Deze motie kan worden ingediend bij agendapunt 9.b.

Motie Hemelwateropvang en -gebruik bij nieuwbouw sporthal-zwembad-VO; GL (en anderen). Deze motie kan worden ingediend bij agendapunt 9.c

Motie Toegankelijkheid Halte Democratie; PVV (en anderen). Deze motie – vreemd aan de agenda – kan worden ingediend bij agendapunt 9.g

De voorzitter vraagt of de agenda met de genoemde aanpassingen kan worden vastgesteld. Raadslid Kuiper vraagt agendapunt 9.b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee af te voeren van de agenda, vanwege de inhoud en strekking van de (breed gesteunde) aangekondigde motie Zonnepark Westerlee. Er volgt een korte discussie.

Agendapunt 9.b wordt van de agenda afgevoerd. Daarmee is de aangekondigde motie Zonnepark Westerlee een “motie vreemd” geworden. Deze kan bij agendapunt 9.g worden ingediend.

De agenda wordt overigens met inbegrip van de voorgestelde aanpassingen vastgesteld.

3 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (46230-2025)

De raad besluit:

tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen:
de heer K.F. Wójcik

De heer Wójcik legt de belofte af. Hij wordt vervolgens gefeliciteerd met zijn benoeming en hem wordt een boeket aangeboden.

4 BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST

4.a Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 28 mei 2025

De besluitenlijst wordt vastgesteld.

4.b Actualiseren toezeggingenlijst raad

De raad neemt kennis van de toezeggingenlijst. Deze wordt conform de weergegeven stand van zaken geactualiseerd.

5 Inspreekrecht inwoners

Er zijn geen aanmeldingen gekomen voor het inspreekrecht.

6 Mededelingen

Raadslid Van Bostelen doet verslag van de laatstgehouden vergadering van de audit commissie, waarin onder meer de vanavond door de raad te behandelen gemeentelijke jaarrekening 2024 met de accountant is besproken.

Raadslid Venema is inmiddels binnengekomen.

7 Ingekomen stukken raad (38314-2025)

De raad stemt in met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

8 Vragenuurtje raad

Er zijn geen vragen ontvangen.

9 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD

De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

9.a Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)

Voorgesteld besluit:

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid De Boer (zij dient mede namens CDA, VVD, PVV, D66 en GL motie 1 – Motie Participatiewet in), alsmede door de raadsleden Flokstra, Meertens, Van Bostelen en Davelaar. Er zijn diverse interrupties.

Wethouder Klein geeft een reactie.

Na een korte schorsing en heropening van de vergadering deelt mevrouw De Boer mee dat de motie, gehoord de reactie van de wethouder, wordt ingetrokken.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van de vergadering.

9.b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee (39115-2025)

Afgevoerd van de agenda (zie bij agendapunt 2).

9.c Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten (39524-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten d.d. 09-05-2025.
2. Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw (scenario 1) over te nemen.
3. Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar financiering en verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Langbroek (hij dient mede namens PvdA, D66, SP en OA motie 2 – Motie Hemelwateropvang en -gebruik bij nieuwbouw Sporthal – zwembad – VO in), alsmede door de raadsleden Davelaar, Naaijer, Meertens, Greven, Kenter en De Boer. Er zijn diverse interrupties.

Wethouder Wünker geeft een reactie.

Raadslid Langbroek deelt mee dat de motie, gehoord de reactie van de wethouder, wordt ingetrokken.

Raadslid Greven doet een ordevoorstel om in deze vergadering nog geen besluit te nemen op het raadsvoorstel, maar dit uit te stellen tot 9 juli aanstaande. Raadslid Naaijer voegt toe graag te zien dat het raadsvoorstel – met een nog te ontvangen raadsbrief – dan ook nog(maals) oordeelsvormend wordt geagendeerd. Het (aangevulde) ordevoorstel wordt aangenomen.

9.d Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)

Voorgesteld besluit:
Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 250.000.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid De Boer (zij dient tevens **amendement A** – amendement bij raadsvoorstel “Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025” in), alsmede door de raadsleden Naaijer, Kenter en Eijpe.

Wethouder Engelkens geeft een reactie.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van de vergadering.

9.e Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)

Voorgesteld besluit:

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma’s te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.

2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.
4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden Meertens en Van Bostelen.

De wethouders Klein, Nieboer en Engelkens geven een reactie. Er is een interruptie van raadslid Van Bostelen.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van de vergadering.

9.f Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)

Voorgesteld besluit:

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden Van Bostelen en Eijpe.

Wethouder Klein geeft een reactie.

In tweede termijn wordt kort het woord gevoerd door raadslid Leuning.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van de vergadering.

Raadslid Leuning verlaat, zoals eerder gemeld, de vergadering.

9.g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

Onder leiding van de waarnemend voorzitter wordt de vergadering vervolgd.

<u>MOTIE 3: Toegankelijkheid Halte Democratie (PVV, SP en GBO)</u>
De motie wordt ingediend door raadslid Venema. Aansluitend wordt het woord gevoerd door de raadsleden Eijpe, Postmus, De Wal, Kenter, Naaijer en Kuiper.

Burgemeester Sikkema geeft een reactie.

Raadslid Meertens voert hierop het woord.

De motie wordt vervolgens doorgeleid naar het besluitvormende deel van de vergadering.

De vergadering wordt vervolgd onder leiding van burgemeester Sikkema

MOTIE 4: Zonnepark Westerlee (GBO, VVD, PvhN, VCP, PVV, SP en CU)
De motie wordt ingediend door raadslid Kuiper. Er is een interruptie van raadslid Bolt. Aansluitend wordt het woord gevoerd door de raadsleden Bolt, De Boer, Van Bostelen, Suurling, Langbroek en Davelaar. Er zijn diverse interrupties.

Burgemeester Sikkema en wethouder Nieboer geven een reactie.

De raadsleden Van Bostelen en Davelaar voeren hierna het woord.

Burgemeester Sikkema en wethouder Nieboer geven een reactie.

De motie wordt vervolgens doorgeleid naar het besluitvormende deel van de vergadering.

10 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD

De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

10.a Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG) (30788-2025)

De raad besluit:

De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen:
'*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*
Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.
Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario's te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.

Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario's uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?'

10.b Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam (35290-2025)

De raad besluit:

Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank).

1. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.

10.c Raadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026 Afeer (34702-2025)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer;
2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer
3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer.
   Deze zienswijze als volgt te formuleren:
   Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.
4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad.

10.d Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze (35444-2025)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam];
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling;
3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

10.e Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer (34437-2025)
De raad besluit:

1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer;
2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen;
3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen;
4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

10.f Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe (34733-2025)

De raad besluit:

1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer);

2. een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.“*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";*
3. kennis te nemen van de Jaarstukken 2023 en Kaderbrief 2025 van de GR Publiek vervoer.

10.g Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026 (39422-2025)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG
2. Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.

10.h Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant (39487-2025)

De raad besluit:

1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028;
2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029;
3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd;
4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.

10.i Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (45251-2025)

De raad besluit:
In te stemmen met de volgende benoemingen:

Klankbordgroep rekenkamer:
- raadslid Langbroek

Vertrouwenscommissie:
- raadslid De Boer

Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders:
- raadslid Flokstra

10.j Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

10.j1 Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)

Raadslid Kenter legt een stemverklaring af.

De raad besluit:
In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

10.j2 Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)

Amendement A (CU, CDA, PVV, GL, D66, GBO en, VVD) bij raadsvoorstel “Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025”

Het amendement wordt unaniem aangenomen.

De raad besluit:
Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 500.000.

10.j3 Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)

De raad besluit:

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma’s te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.
2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.
4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs-Rapportage).

10.j4 Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)

De raad besluit:

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

10. j5 **Motie 3 Toegankelijkheid Halte Democratie (PVV, SP en GBO)**

De motie wordt unaniem aangenomen.

10.j6 **Motie 4 Zonnepark Westerlee (GBO, VVD, PvhN, VCP, PVV, SP en CU)**

De motie wordt met 14 stemmen voor (GBO 4, VVD 1, PvhN 2, VCP 2, PVV 1, SP 2, CU 1 en OA 1) en 8 stemmen tegen (PvdA 4, CDA 2, D66 1 en GL 1) aangenomen.

11 **Sluiting van de vergadering**

De voorzitter sluit de vergadering om 23.28 uur en wenst iedereen nog een goede avond.

Aldus vastgesteld,

Winschoten, 24 september 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Griffier | Voorzitter

Jelte van der Meer

Cora-Yfke Sikkema

Vast te stellen agenda raadsvergadering

Datum	02-07-2025
Tijd	20:00 - 22:30
Locatie	Halte Democratie, Havenkade-west 1 te Winschoten
Voorzitter	Burgemeester Cora-Yfke Sikkema
Toelichting	In deze raadsvergadering vindt oordeelsvorming en besluitvorming plaats over voorliggende raadsvoorstellen. Dat zijn fase twee en drie in het BOB-model. Fase één heeft plaatsgevonden in de beeldvormende raadsbijeenkomst.

1 **Opening van de vergadering**

2 **Vaststellen van de agenda**

3 **Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (46230-2025)**

Voorgesteld besluit:
tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen:
de heer K.F. Wójcik

4 **BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST**

4.a **Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 28 mei 2025**

4.b **Actualiseren toezeggingenlijst raad**

5 **Inspreekrecht inwoners**
Inwoners kunnen hun mening geven over actuele onderwerpen die niet zijn geagendeerd en die directe aandacht vragen van de raad. Over andere onderwerpen kan in de eerstvolgende beeldvormende raadsbijeenkomst ingesproken worden. Voor het inspreken tijdens de raadsvergadering is maximaal een half uur beschikbaar; vijf minuten per persoon. Als er meer dan zes aanmeldingen zijn, zal de spreektijd per persoon evenredig worden verdeeld.
Aanmelding is vereist. Zie hiervoor de informatie aan het einde van deze agenda.

6 **Mededelingen**

7 **Ingekomen stukken raad (38314-2025)**

Voorgesteld besluit:
In te stemmen met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

8 **Vragenuurtje raad**

9 **OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD**
De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

9.a **Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)**

Voorgesteld besluit:

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

9.b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee (39115-2025)

Voorgesteld besluit:

Een positief advies af te geven ten behoeve van het oprichten van een zonnepark tussen de Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee, conform de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.

9.c Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten (39524-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten d.d. 09-05-2025.
2. Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw (scenario 1) over te nemen.
3. Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar financiering en verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.

9.d Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)

Voorgesteld besluit:

Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 250.000.

9.e Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)

Voorgesteld besluit:

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.
2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.
4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

9.f Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)

Voorgesteld besluit:

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

9.g Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

10 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD

De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

10.a Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG) (30788-2025)

Voorgesteld besluit:

De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen:
'*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*
Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.
_Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario's te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.

Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario's uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?'_

10.b Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam (35290-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank).
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.

10.c Raadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026 Afeer (34702-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer;
2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer
3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer.
   Deze zienswijze als volgt te formuleren:
   Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.
4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad.

10.d Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze (35444-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam];
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling;
3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

10.e Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer (34437-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer;
2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen;
3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen;
4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

10.f Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe (34733-2025)

Voorgesteld besluit:

1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer);
2. een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.“*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een*

bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";

3. kennis te nemen van de Jaarstukken 2023 en Kaderbrief 2025 van de GR Publiek vervoer;

10.g Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026 (39422-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG
2. Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.

10.h Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant (39487-2025)

Voorgesteld besluit:

1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028;
2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029;
3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd;
4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.

10.i Raadsvoorstel inzake diverse benoemingen (45251-2025)

Voorgesteld besluit:
In te stemmen met de volgende benoemingen:

Klankbordgroep rekenkamer:
- raadslid …….

Vertrouwenscommissie:
- raadslid De Boer

Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders:
- raadslid Flokstra

10.j Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

11 Sluiting van de vergadering

Als u gebruik wilt maken van agendapunt 4, inspreekrecht inwoners, dan kunt u zich tot één dag voor de raadsvergadering aanmelden bij de griffier Jelte van der Meer: jelte.vandermeer@gemeente-oldambt.nl onder vermelding van het onderwerp dat u wilt bespreken.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2587
Extern Zaak ID	1895ESUITE462302025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	3
Titel	Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner (46230-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
3 Raadsvoorstel inzake Benoeming fractieondersteuner

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen:
de heer K.F. Wójcik

Stem voor	**Stem tegen**
CDA	
Bostelen, Tim van Naaijer, Simeon	
ChristenUnie	
Boer, Willie de	
D66	
Davelaar, Henriëtte	
Gemeentebelangen Oldambt	
Kuiper, Albert Musch-Dijkhuis, Grietje Raaf, Chris de Winkel-Dijkhuis, Maria	
GroenLinks	
Langbroek, Aart Jan	
Oldambt Aktief	
Postmus, Nico	
Partij voor het Noorden	
Suurling, Anneke Wal-Vieregge, Janet de	
PvdA	
Bolt, Lucas Eijpe, Monique Flokstra, Hilbert Greven, Fred	

PVV	
Venema, Henk	
SP	
Nobbe, Harma Nobbe, Jeroen	
VCP	
Geerdes, Gea Kenter, Jan	
VVD	
Leuning, Sander Meertens, Mandy	

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen:
de heer K.F. Wójcik

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming fractieondersteuner
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	nvt
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	46230 -2025
Steller	Jelte van der Meer
Portefeuillehouder(s)	
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Ingevolge artikel 5a, lid 1 en 2 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024 kan de gemeenteraad per fractie maximaal twee fractieondersteuners benoemen.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen: de heer K.F. Wójcik
Samenvatting	De fractie van D66 heeft na het ingediende ontslag van één van haar fractieondersteuners op dit moment één fractieondersteuner. Uw raad kan voor deze fractie derhalve nog één fractieondersteuner benoemen.
Bijlage(n)	Geen.
AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

De fractie van D66 heeft een voordracht gedaan om een fractieondersteuner te laten benoemen. Dit betreft:

- De heer K.F. Wójcik, wonende te Winschoten

Motivatie

Ingevolge artikel 5a lid 1 en 2 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024 kan de gemeenteraad per fractie maximaal twee fractieondersteuners benoemen.

De fractie van D66 heeft na het ingediende ontslag van één van haar fractieondersteuners nog één fractieondersteuner. Uw raad kan voor deze fractie derhalve nog één fractieondersteuner benoemen.

De te benoemen fractieondersteuner moet voldoen aan de eisen zoals die ook aan raadsleden gesteld worden. Toetsing hiervan heeft door de griffier plaatsgevonden op basis van de overgelegde documenten en deze zijn in orde bevonden.

Wij stellen u voor tot benoeming van de voorgedragen fractieondersteuner over te gaan.

Betrokkenheid (externe) partners

nvt

Consequenties

De financiële consequenties van de benoeming zijn reeds in de begroting opgenomen.

Winschoten, 17 juni 2025

De griffier en voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
26 maart 2025		46230-2025
Onderwerp Benoeming fractieondersteuner		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de griffier en de voorzitter van de raad van 17 juni 2025,

gelet op artikel 5a van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Oldambt 2024;

Besluit

tot fractieondersteuner voor de fractie van D66 te benoemen:

de heer K.F. Wójcik

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

B$ESLUITENLIJST VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE OLDAMBT VAN 28 MEI 2025

1 Opening van de vergadering

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.

Alles wat de afgelopen dagen is gebeurd na de vermissing van Jeffrey en Emma en later toen zij gevonden zijn, heeft diepe indruk gemaakt op velen hier, maar ook elders in het land. Het is hartverscheurend wat er is gebeurd en tegelijk hartverwarmend om te ervaren hoe mensen hebben meegeleefd.

Er wordt een minuut stilte gehouden om Jeffrey en Emma te herdenken.

Het is bijzonder om als raad bijeen te zijn na alle gebeurtenissen en aansluitend aan de stille tocht die zojuist in Beerta is gehouden als eerbetoon aan en afscheid van Jeffrey en Emma. Tegelijk is het goed hier nu als raad samen te komen en te vergaderen.

We nemen in deze vergadering afscheid van raadslid Bolt (CU), als de raad besluit zijn opvolgster – mevrouw De Boer-Barten – toe te laten tot de raad.

Bericht van verhindering is ontvangen van de raadsleden De Wal (PvhN) en Postmus (OA).

2 Vaststellen van de agenda

Er is een motie (vreemd) aangekondigd door de VCP (gesteund door de PVV) over De Hardenberg. Deze kan worden ingediend bij agendapunt 9d.

Door GroenLinks is aangekondigd dat zij wil voorstellen agendapunt 9b Vaststelling bestemmingsplan Scheemder Hoogte van de agenda af te voeren. Raadslid Langbroek motiveert zijn verzoek. Het voorstel van GroenLinks wordt gesteund door D66, SP, VCP en CU (samen 8 stemmen) en wordt niet gesteund door PVV, GBO, PvdA, PvhN, VVD en CDA (samen 15 stemmen). Het onderwerp blijft op de agenda.

Tevens heeft GroenLinks alvast een motie aangekondigd bij agendapunt 9b Vaststelling bestemmingsplan Scheemder Hoogte. Deze motie kan bij het bespreking van het genoemde agendapunt worden ingediend.

Vanwege alle drukte die er is geweest in de afgelopen dagen zal de voorzitter de raadsvergadering na agendapunt 3 verlaten en zal raadslid Flokstra het voorzitterschap van de vergadering waarnemen.

De agenda wordt vervolgens vastgesteld.

3 Raadsvoorstel inzake Vervanging raadslid G.J. Bolt (36727-2025)

Voorgesteld besluit:

mevrouw W. (Willie) de Boer-Barten toe te laten als lid van de raad van de gemeente Oldambt.

De geloofsbrieven van mevrouw De Boer-Barten zijn voorafgaand aan deze vergadering onderzocht. Raadslid mevrouw Nobbe leest het rapport van de commissie onderzoek geloofsbrieven voor.

De raad besluit het positieve advies van de commissie over te nemen.

Mevrouw De Boer legt de eed af. Zij wordt gefeliciteerd en krijgt een boeket.

Er wordt afscheid genomen van raadslid Bolt (CU). Hij wordt toegesproken door de voorzitter. Zij biedt hem aansluitend een attentie aan en een boeket.

De voorzitter geeft aan dat zij de heer Bolt ook nog een koninklijke onderscheiding mag uitreiken. Hij is namelijk benoemd tot Lid in de orde van Oranje-Nassau. De onderscheiding wordt opgesteld en de heer Bolt wordt opnieuw gefeliciteerd.

Raadslid Kuiper voert aansluitend kort het woord.

Afsluitend spreekt de heer Bolt zelf de raad toe.

SCHORSING:
De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten. Er is gelegenheid mevrouw De Boer te feliciteren, afscheid te nemen van de heer Bolt en laatstgenoemde ook te feliciteren vanwege de hem toegekende Koninklijke onderscheiding.

HEROPENING VAN DE VERGADERING
De voorzitter is – zoals aangekondigd – vertrokken en raadslid Flokstra heropent als waarnemend voorzitter de vergadering.

4 BESLUITENLIJST EN TOEZEGGINGENLIJST

4.a Vaststellen besluitenlijst van de raadsvergadering van 23 april 2025

De besluitenlijst wordt vastgesteld.

4.b Actualiseren toezeggingenlijst raad

De raad neemt kennis van de toezeggingenlijst. Deze wordt conform de weergegeven stand van zaken geactualiseerd.

5 Inspreekrecht inwoners

Er hebben zich geen insprekers aangemeld.

6 Mededelingen

Wethouder Engelkens doet een mededeling over de zogeheten startersleningen.

Raadslid Meertens doet een mededeling vanuit de adviescommissie Veiligheidsregio waarin zij sinds kort zitting heeft namens de raad van Oldambt.

7 Ingekomen stukken raad (30148-2025)

De raad stemt in met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken, met dien verstande dat ingekomen stuk C2 zal worden geagendeerd voor een beeldvormende raadsbijeenkomst (BRB).

8 Vragenuurtje raad

Wethouder Nieboer beantwoordt mondelinge vragen van raadslid Naaijer over werkzaamheden aan de Blauwe Roos, Beertsterbrug en Rozenbladrotonde.

9 OORDEELSVORMING DOOR DE RAAD

De raad bespreekt oordeelsvormend de geagendeerde raadsvoorstellen.

9.a Raadsvoorstel inzake Toekomstbestendig maken museum Slag bij Heiligerlee en Klokkengieterijmuseum (29509-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Een bijdrage van € 500.000,- te investeren om de toekomstvisie van beide musea te realiseren.
2. Een bedrag van € 100.000,- te investeren in de bodemsanering van het perceel van het Klokkengieterijmuseum.
3. Een aandeel van € 300.000,- van de totale investering te dekken uit de Bestemmingsreserve Verduurzaming en de resterende € 300.000,- te dekken uit de algemene reserve.
4. Het gebouw aan de Provincialeweg 55 te Heiligerlee af te stoten en de verkoopopbrengst terug te laten vloeien in de algemene reserve.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden De Boer, Kenter, Bolt, Suurling en Naaijer.

De wethouders Nieboer en Wünker geven een reactie.

Raadslid Naaijer kondigt een amendement aan, dat vervolgens aan de raad en het college wordt gestuurd en (met ondertekening) aan de voorzitter wordt aangeboden.

Raadslid Kuiper geeft een reactie, waarop vervolgens door raadslid Naaijer wordt geantwoord.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering

De voorzitter geeft aan dat bij het besluitvormende deel ook verdere aandacht kan zijn voor het zojuist verstrekte amendement.

9.b Raadsvoorstel inzake Vaststellen bestemmingsplan Scheemder Hoogte (noordwestelijk deel) (29634-2025)

Voorgesteld besluit:

1. Het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Scheemder Hoogte, Scheemda' vast te stellen. Het bestemmingsplan bestaat uit de geometrische bepaalde planobjecten als vervat in het GML bestand:NL.IMRO.1895.03BP0010-0401, met de bijbehorende bestanden. Voor de locatie van de geometrische planobjecten is gebruik gemaakt van de ondergrond welke is ontleend aan de kadastrale kaart.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Langbroek (die tevens motie 1 Groen-blauwe ecologische corridor Scheemder Hoogte indient), alsmede de raadsleden Davelaar, Van Bostelen, Meertens, Kalse, Bolt, Kuiper en De Boer. Er zijn diverse interrupties.

Wethouder Engelkens geeft een reactie. Er is een interruptie van raadslid Van Bostelen.

In tweede termijn wordt het woord gevoerd door de raadsleden Langbroek, Davelaar, Kenter en De Boer. Raadslid Langbroek reageert op raadslid De Boer.

Na het sluiten van de bespreking besluit de raad het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

9.c Raadsvoorstel inzake Vaststellen Beeldkwaliteitsplan 'Bedrijventerrein Scheemder Hoogte, Scheemda' (29639-2025)

Voorgesteld besluit:
Het Beeldkwaliteitsplan Scheemder Hoogte vast te stellen als onderdeel van het gemeentelijk welstandsbeleid zoals vastgelegd in de op 21 maart 2013 vastgestelde Welstandsnota.

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Langbroek. Er wordt geen reactie van het college gevraagd.

Er bestaat geen behoefte aan verdere bespreking en de raad besluit het voorstel door te leiden naar het besluitvormende deel van deze vergadering.

9.d Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

Motie OZB De Hardenberg (VCP en PVV)

In eerste termijn wordt het woord gevoerd door raadslid Kenter (die tevens de motie indient). Aansluitend wordt het woord gevoerd door de raadsleden Kuiper, Greven en Kalse en Van Bostelen (er zijn enkele interrupties).

Wethouder Klein geeft een reactie.

Raadslid Kenter trekt de motie in.

10 BESLUITVORMING DOOR DE RAAD
De raad neemt besluiten over de ter vergadering naar besluitvorming verschoven raadsvoorstellen.

10.a Raadsvoorstel inzake Herziening grondexploitaties 2024 (29468-2025)

De raad besluit:

1. Geheimhouding over te nemen ten aanzien van de bijlage 1 ‘Overzicht grondexploitaties 2024’ op grond van artikel 87, 88 en artikel 89 van de Gemeentewet, alsmede artikel 5.1 lid 2 sub b van de Wet open overheid (Woo).
2. de herziene exploitatie Hoogebrug II vast te stellen;
3. de herziene exploitatie Hoogebrug III vast te stellen;
4. de herziene exploitatie Eextahaven III vast te stellen;
5. de herziene exploitatie Kamperfoeliestraat vast te stellen;
6. de herziene exploitatie Garst vast te stellen;
7. de boekwaarden van de nog niet vastgestelde exploitatie Scheemder Hoogte vast te stellen;
8. de boekwaarden van de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) vast te stellen;
9. de toevoeging ad. € 30.000 aan de voorziening voor de exploitatie Eextahaven III te verwerken in de jaarrekening 2024;
10. de verlaging ad. € 34.000 van de voorziening voor de exploitatie de Garst te verwerken in de jaarrekening 2024.

10.b Raadsvoorstel inzake Jaarstukken GR GGD - Ontwerpbegroting 2026, jaarrekening en -verslag 2024 van de GR GGD (26929-2025)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van PG&Z;
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van GGD.

10.c Raadsvoorstel inzake Financiële stukken van de Veiligheidsregio Groningen (31072-2025)

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024;
2. Akkoord te gaan met de actualisatie begroting 2025 en geen zienswijze hierop te uiten;
3. Akkoord te gaan met de conceptbeleidsbegroting 2026 en geen zienswijze hierop te uiten.

10.d Ter vergadering verschoven of toegevoegde agendapunten

10.d1 Raadsvoorstel inzake Toekomstbestendig maken museum Slag bij Heiligerlee en Klokkengieterijmuseum (29509-2025)

Amendement A (CDA)
Raadslid Naaijer geeft een korte toelichting. Wethouder Wünker geeft een reactie, waarop raadslid Leuning het woord voert, gevolgd door raadslid Naaijer.

Het amendement wordt met 2 stemmen voor (CDA 2) en 21 stemmen tegen (CU 1, PVV 1, SP 2, VCP 3, GBO 4, PvdA 4, PvhN 2, VVD 2, CDA 2, D66 1 en GL 1) verworpen.

De raadsleden Davelaar en Van Bostelen leggen een stemverklaring af.

De raad besluit:

1. Een bijdrage van € 500.000,- te investeren om de toekomstvisie van beide musea te realiseren.
2. Een bedrag van € 100.000,- te investeren in de bodemsanering van het perceel van het Klokkengieterijmuseum.
3. Een aandeel van € 300.000,- van de totale investering te dekken uit de Bestemmingsreserve Verduurzaming en de resterende € 300.000,- te dekken uit de algemene reserve.
4. Het gebouw aan de Provincialeweg 55 te Heiligerlee af te stoten en de verkoopopbrengst terug te laten vloeien in de algemene reserve.

10.d2 Raadsvoorstel inzake Vaststellen bestemmingsplan Scheemder Hoogte (noordwestelijk deel) (29634-2025)

De raadsleden Meertens, Langbroek en Davelaar leggen een stemverklaring af.

De raad besluit met 21 stemmen voor (CU 1, PVV 1, SP 2, VCP 3, GBO 4, PvdA 4, PvhN 2, VVD 2 en CDA 2) en 2 stemmen tegen (D66 1 en GL 1)**:**

1. Het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Scheemder Hoogte, Scheemda' vast te stellen. Het bestemmingsplan bestaat uit de geometrische bepaalde planobjecten als vervat in het GML bestand:NL.IMRO.1895.03BP0010-0401, met de bijbehorende bestanden. Voor de locatie van de geometrische planobjecten is gebruik gemaakt van de ondergrond welke is ontleend aan de kadastrale kaart.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen.

Motie 1 Groen-blauwe ecologische corridor Scheemder Hoogte (GL en D66)
De motie wordt met 2 stemmen voor (GL 1 en D66 1) en 21 stemmen tegen (CU 1, PVV 1, SP 2, VCP 3, GBO 4, PvdA 4, PvhN 2, VVD 2 en CDA 2) verworpen.

10.d3 Raadsvoorstel inzake Vaststellen Beeldkwaliteitsplan 'Bedrijventerrein Scheemder Hoogte, Scheemda' (29639-2025)

Raadslid Langbroek legt een stemverklaring af.

De raad besluit met 21 stemmen voor (CU 1, PVV 1, SP 2, VCP 3, GBO 4, PvdA 4, PvhN 2, VVD 2 en CDA 2) en 2 stemmen tegen (D66 1 en GL 1)**:**

Het Beeldkwaliteitsplan Scheemder Hoogte vast te stellen als onderdeel van het gemeentelijk welstandsbeleid zoals vastgelegd in de op 21 maart 2013 vastgestelde Welstandsnota.

De voorzitter vraagt ieder ander dan de raadsleden, de collegeleden, de betrokken ambtenaren en de technicus om de raadzaal te verlaten. Verder wordt aan de technicus gevraagd de live-uitzending van de vergadering te pauzeren. De raad vergadert vervolgens in beslotenheid verder.

11 Vaststellen van de besluitenlijst van de besloten raadsvergadering van 23 april 2025

De raad besluit in beslotenheid over de vaststelling van de besluitenlijst van de besloten raadsvergadering van 23 april 2025.

De deuren worden geopend, de vergadering wordt in de openbaarheid voortgezet.

12 Sluiting van de vergadering

De voorzitter sluit de vergadering om 23.28 uur en wenst iedereen nog een goede avond.

Aldus vastgesteld,

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Griffier	Voorzitter
Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema

gemeente Oldambt

Stand van zaken Toezeggingenlijst Datum 18 juni 2025				
Nr	**Datum raad**	**Omschrijving**	**Portefeuillehouder**	**Stand van zaken**
25.003	23-04-2025	Er zal gekeken worden naar de mogelijkheid/noodzaak om een bijpraatsessie voor de raad te organiseren om hem te informeren over de aanpak van de Blauwe Roos (dit naast informatieverstrekking via een raadsbrief).	Wethouder Nieboer	Wordt aan gewerkt
25.002	26-02-2025	De raad wordt in de maand september 2025 geïnformeerd over de uitkomsten van het gesprek dat de portefeuillehouder dan heeft gehad met de Stichting Leergeld	Wethouder Engelkens	Volgt in september 2025
24.016	03-07-2024	De raad zal actief worden geïnformeerd als er nieuwe ontwikkelingen zijn met betrekking tot De Graanrepubliek in Bad Nieuweschans	Wethouder Wünker	In de raadsvergadering 23 april jl. heeft de wethouder de raad geïnformeerd over de stand van zaken en heeft aangegeven dat er voor de zomer een raadsbrief komt.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2591
Extern Zaak ID	1895ESUITE383142025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	7
Titel	Ingekomen stukken raad (38314-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
7 Ingekomen stukken raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit
In te stemmen met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)
In te stemmen met de voorgenomen wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Ingekomen stukken raad
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	nvt
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	38314-2025
Steller	Jelte van der Meer
Portefeuillehouder(s)	nvt
Medeverantwoordelijke(n)	Agendacommissie van de gemeenteraad van Oldambt

TOELICHTING

Inleiding

De afgelopen periode zijn de volgende stukken ontvangen door de gemeenteraad van Oldambt. De agendacommissie stelt voor dat de raad instemt met de voorgestelde wijze van afhandeling van de ingekomen stukken.

A. Voor kennisgeving aan te nemen:

1. Vragen aan raadsleden - Mail Team Ecovrede 2025-05-13 met bijlage Bericht gemeenteraad (38413-2025)
2. Eerlijke financiële compensatie en proportioneel beleid voor gemeentelijke taken - Burgemeester en Wethouders gemeente Achtkarspelen 2025-05-16 met bijlagen Motie, Brief en Rapport (39006-2025)
3. Brief Oldambt tertiaalrapportage T 1 2025 - Mail Afeer 2025-06-12 met bijlage Tertiaalrapportage (44723-2025)
4. Motie Femicide - Mail Raadsondersteuner gemeente Oude IJsselstreek 2025-06-17 met bijlage Motie (45649-2025)

B. Voor advies in handen van het college van burgemeester en wethouders te stellen:

1. Aanbieding conceptbegroting SOZOG 2026 en jaarrekening 2024 - Mail Secretaris SOZOG 2025-05-26 met bijlagen Aanbiedingsbrief, Aanbiedingsbrief BDO, Jaarrekening 2024 en Concept begroting 2026 (41367-2025)

C. Ter afdoening in handen van het college van burgemeester en wethouders te stellen:

1. Scheemdermeersterweg - Mail inwoner gemeente 2025-05-17 met bijlage Brief (39011-2025)
2. Besluit aanwijzingsprocedure lokale publieke omroep - Mail Commissariaat voor de Media 2025-05-23 met bijlagen Brief en Besluit (40700-2025)
3. Leveren van maatwerk voor Q-koortspatiënten - Mail Q-support 2025-05-26 (41357-2025)

D. Op een andere manier: Te betrekking bij de behandeling van de begroting 2026:

1. Brief aan raden deelnemende gemeenten Omgevingsdienst Groningen mei 2025 - Mail griffie gemeente Groningen 2025-05-23 (40685-2025)
2. Brief aan raden deelnemende gemeenten Veiligheidsregio Groningen juni 2025 - Mail griffie gemeente Groningen 2025-06-04 (43113-2025)

Winschoten, 19 juni 2025

Namens de agendacommissie van de gemeenteraad van Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2554
Extern Zaak ID	1895ESUITE379772025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.a
Titel	Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9a Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet
9a.1 Aanvraagformulier Participatiewet over 2024
9a.2 Analyse BUIG 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	2 juli 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Moties

ID	**Omschrijving**
269	Participatiewet - Raad 2025-07-02 - Punt 9a - Motie 1 - CU-CDA-VVD-PVV-D66-GL - Ingetrokken

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	37977-2025:198907
Steller	Anne-Wil Hak
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	Dave Meijer

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Eerder Raadsbesluit BUIG-vangnet 2018, behandeld in Raadvergadering van 17 juni 2019. Onder zaaknummer 17599-2019.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.
Samenvatting	De gemeente Oldambt heeft te maken met een fors tekort op het BUIG-budget. Dit tekort is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen, van € 602.598 in 2021 tot € 2.819.949 in 2024; een toename van 367,97%. Gemeenten moeten eventuele tekorten op de BUIG in principe zelf opvangen. Voor grote(re) tekorten op het BUIG budget kunnen gemeenten financiële compensatie aanvragen via de vangnetuitkering Participatiewet cf. artikel 74 van de Participatiewet. Hierbij geldt een eigen risico, een getrapte vergoeding en worden er voorwaarden gesteld aan de toewijzing van de vangnetuitkering. De gemeente Oldambt komt voor 2024 in aanmerking voor een vangnetuitkering ter hoogte van € 748.044.
Bijlage(n)	1. Aanvraagformulier Participatiewet over 2024 2. Analyse BUIG 2025
AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

De gemeente Oldambt verleent bijstand aan inwoners die langdurig over onvoldoende middelen beschikken om in noodzakelijke kosten voor levensonderhoud te voorzien. Daarnaast begeleidt de gemeente inwoners in de bijstand (terug) naar werk of andere vormen van participatie. Deze verantwoordelijkheden liggen vast in de Participatiewet, IOAW (Inkomensondersteuning arbeidsongeschikte werknemers), de IOAZ (Inkomensondersteuning arbeidsongeschikte zelfstandigen) en de Bbz (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen levensonderhoud).	

Financiën
De gemeente Oldambt ontvangt twee budgetten voor de bekostiging van deze taken. Voor de financiering van de uitkeringen ontvangt de gemeente Oldambt een gebundelde uitkering van de Rijksoverheid: de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Voor de begeleiding naar werk of andere vormen van participatie ontvangt de gemeente Oldambt het participatiebudget.

In Oldambt zijn de kosten voor de uitkeringsregelingen al jaren hoger dan het ontvangen BUIG-budget. Dit tekort is de afgelopen jaren flink toegenomen. Het gevolg: een fors tekort op het BUIG-budget.
Gemeente Oldambt kampt sinds 2022 met een tekort op het BUIG-budget. Dit tekort in 2024 was € 2.819.949. Dit bedrag is als volgt berekend:

Netto lasten BUIG budget 2024	€ 23.538.999
Definitief BUIG budget 2024	€ 20.719.050
Tekort op BUIG budget 2024	€ 2.819.949
Tekort in % t.o.v. het BUIG-budget	13,61%

Hiermee voldoet de gemeente Oldambt aan de eerste geldende voorwaarden van de vangnetuitkering, namelijk: ‘over 2024 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet’.

Daarnaast voldoet de gemeente Oldambt ook aan de tweede voorwaarde: ‘over 2022, 2023 en 2024 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2023 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet’. Dit blijkt uit onderstaande berekening:

Definitief BUIG budget 2024	€ 20.719.050
Resultaat 2022	€ - 769.480
Resultaat 2023	€ - 1.398.350
Resultaat 2024	€ - 2.819.949
Tekort 2022 t/m 2024	€ - 4.987.779
Tekort 2022 t/m 2024 in % t.o.v. het BUIG-budget 2024	24,07 %

Tekortdeel t.o.v. het BUIG-budget	Deel van het tekort	Waarvan vergoed:	Totale vergoeding
0% - 7,5%	€ 1.553.929	0%	
7,5% - 12,5%	€ 1.035.953	50%	€ 517.976
Meer dan 12,5%	€ 230.068	100%	€ 230.068
Omvang vangnetuitkering			€ 748.044

De gemeenten met een tekort op het BUIG-budget komen in aanmerking voor de vangnetuitkering Participatiewet over 2024. Om in aanmerking te komen, moet de gemeente voldoen aan een aantal voorwaarden. Zo moet het college de oorzaken van het tekort verklaren en toelichten welke maatregelen zijn getroffen om tot tekortreductie te komen.

Analyse BUIG 2025
Voor het in kaart brengen van de redenen van het tekort lieten we de afgelopen periode een analyse van het tekort op de BUIG uitvoeren. Resultaat is bijgevoegd analyserapport. Dit analyserapport bevat ook een overzicht met mogelijke maatregelen voor 2025 en verder om tot tekortreductie te komen. Door inzicht te krijgen in de structurele problemen, zoals het hoge BUIG-volume en de complexiteit van de doelgroep, kunnen we gerichte maatregelen nemen die bijdragen aan een duurzame oplossing. Dit omvat het verbeteren van de uitstroom naar werk, het verminderen van de instroom en herinstroom, en het verkorten van de verblijfsduur in de uitkering.

Motivatie

1.1 Met deze verklaring geeft de gemeente Oldambt invulling aan de voorwaarden voor het aanvragen van een vangnetuitkering Participatiewet.
Het college meent te voldoen aan de financiële en procedurele voorwaarden zoals bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet en artikel 10 van het Besluit Participatiewet om over 2024 in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering. Met bijgevoegd aanvraagformulieren dienen we een verzoek in bij het ministerie.

1.2 Met dit voorstel stemt de gemeenteraad in met de juistheid van de verklaring van het college.
In artikel 10 lid 1, onderdeel d, Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel uitspreekt over de maatregelen van het college. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

Betrokkenheid (externe) partners

n.v.t.

Consequenties

1.1 De aanvraag vangnetuitkering moet nog worden goedgekeurd.
De onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet beoordeelt of de gemeente aan alle voorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering. De verwachting is dat de aanvraag voldoet aan de voorwaarden en daarmee wordt goedgekeurd.

Vervolg

Na instemming door de gemeenteraad kan de aanvraag bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet van het Ministerie van SZW worden ingediend namens het college van burgemeester en wethouders, ondertekend door de burgemeester en de secretaris. De instemming van de gemeenteraad dient te worden ondertekend door de griffier en de voorzitter van de gemeenteraad.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		37977-2025:198907

Onderwerp
Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025 en gelet op artikel 74 lid 1 participatiewet en artikel 10, lid 1 onder d van het besluit Participatiewet

Besluit

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2024

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2025 hebben ontvangen. Het ingevulde aanvraagformulier dient voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt na ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

Basisformulier

Dit betreft het basisformulier. Gemeenten die over 2022 en/of 2023 geen vangnetuitkering hebben ontvangen, maken gebruik van dit formulier. Gemeenten die over 2022 en/of 2023 wel een vangnetuitkering hebben ontvangen dienen gebruik te maken van het uitgebreide formulier. Uitzondering hierop betreft gemeenten tot 5.000 inwoners. Deze mogen te allen tijde gebruik maken van het basisformulier, ook als in de voorafgaande jaren een vangnetuitkering is toegekend.

Aanpassingen in het format van de pagina's met vragen en ondertekening niet toegestaan

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

Meer informatie

Op de website van de Toetsingscommissie staat een verdere toelichting op dit formulier:

https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2024

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De checklist staat samen met andere informatie op de website van de VNG:

https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-informatie-voor-raadsleden

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen maatregelen om het tekort te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Die geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij of zij instemt. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal 300 à 400 woorden.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Gemeente Oldambt kampt al jaren met een tekort op het BUIG-budget. Dit tekort was in 2024 €2.819.949. Een hoog tekort in vergelijking met regiogemeenten. De belangrijkste oorzaken van dit tekort zijn:

1. **Groot 'zittend bestand'**. Het tekort ontstaat door een structureel hoog BUIG-volume. Daarbij bestaat een groot deel van het bestand uit inwoners die ouder zijn dan 55 jaar, langdurig bijstand ontvangen en/of een langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben (trede 1 en 2 van de Participatieladder);
2. **Langere verblijfsduur in de uitkering door toenemende complexiteit**. Er is een toename van inwoners met meervoudige problematiek. Zij hebben meer en intensievere begeleiding nodig, met als gevolg een grotere afstand tot de arbeidsmarkt;
3. **Toenemende instroom van jongeren**. Specifiek deze doelgroep in Oldambt heeft relatief veel last heeft van één of meerdere complexe problemen;
4. **Instroom en belemmeringen statushouders.** Het totale bijstandsvolume bestaat voor ongeveer 20% uit statushouders; een doelgroep die belemmeringen tot arbeidsparticipatie ervaart door inburgeringsverplichtingen en terughoudendheid van werkgevers in de regio Oost-Groningen;
5. **Beperktere dienstverlening en onvoldoende aanbod voor trede 1 en 2.** Het aandeel van inwoners op trede 1 en 2 in Oldambt (ongeveer 60%) is momenteel significant hoger dan in andere gemeenten. Afgelopen jaren is onvoldoende focus geweest op deze doelgroep, door onvoldoende budget en een hoge caseload bij klantmanagers. Hierdoor is de doelgroep momenteel onvoldoende in beeld.
6. **Knelpunten in de samenwerking met werkbedrijf Afeer**. Deze knelpunten belemmeren de door- en uitstroom:
    - Beperkte gemeentelijke regie bij instroom;
    - Scheiding tussen uitkeringstraject en werktraject;
    - Geen gezamenlijk systeem met Afeer;
    - Afhankelijkheid in de uitstroom van Afeer.

Samenvatting onderdeel getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

De gemeente Oldambt nam de volgende maatregelen om het tekort op het BUIG-budget terug te dringen:

- **Actielijn Arbeidsparticipatie**
  In 2023 startte de actielijn Arbeidsparticipatie, gericht op meer gemeentelijke grip op de nieuwe uitstroom en activering van het zittend bestand. Hiermee wil de gemeente het aantal inwoners in langdurige bijstandssituaties zoveel mogelijk beperken.
- **Nieuwe re-integratieverordening 2024:**
  Deze is vastgesteld in het kader van het Breed Offensief, met als doel de arbeidsparticipatie van arbeidsbeperkten te vergroten;
- **Talent in zich (t)**:
  In 2024 is het project Talent in zich (t) gestart met het uitwerken van scenario's voor begeleiding van trede 1 & 2. In 2025 stemde het college in met het uitwerken van een maatwerkgericht participatieprogramma. Een programma dat de participatieladder vervangt door een flexibeler systeem. Dit past bij inwoners die niet in een vaste structuur van werktoeleiding passen, zoals mensen met problemen op meerdere leefgebieden. In fase twee wordt het toekomstige proces van Afeer en de gemeente goed op elkaar afgestemd.
- **Acties door Afeer**:
  - Afeer werkt aan aanbodversterking, o.a. met 'Werklabs';
  - Er is in de arbeidsmarkregio een innovatief programma ontwikkeld ('Kansrijk Talent') dat statushouders en andere werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmark activeert. Met goede resultaten: ongeveer 50% stroomt door naar werk of opleiding, terwijl anderen vrijwilligerswerk oppakken of aan taalontwikkeling werken;
  - Afeer biedt veel mogelijkheden voor beschut werk. Momenteel zijn 61 inwoners werkzaam op zo'n plek; bijna 2x zoveel als het landelijk gemiddelde. De wens is op korte termijn nog meer beschutte werkplekken te realiseren;
  - In het beleidsplan van Afeer is een lijn ingezet om loonkostensubsidie meer in te zetten.
- **Overbrugbanen**
  Oldambt biedt overbrugbanen aan inwoners, die meestal al voor langere tijd, onbetaald of betaald (Wajong/ww/bijstand) thuis zitten. Met de overbrugbanen zorgen we voor een 'brug' naar betaald werkt. Een overbrugbaan is een tijdelijke baan met salaris om de afstand tussen de potentiële werknemer en toekomstige werkgever te overbruggen.
- **Onderzoek tekort BUIG**:
  Gemeente Oldambt heeft begin 2025 een onderzoek laten uitvoeren naar de oorzaken van het BUIG-tekort. De conclusies van dit onderzoek dragen bij aan het reduceren van het tekort. Ook is er vanuit het onderzoek specifiek geadviseerd om aan de slag te gaan met het :
  - in beeld brengen van de doelgroep en mogelijkheden van trede 1 en 2;
  - ontwikkelen van aanbod gericht op maatschappelijke participatie voor trede 1 en 2;
  - creëren van werkervaringsplaatsen voor statushouders;
  - sturen op uitstroom naar werk via Afeer;
  - in eigen beheer nemen van de werkintake;
  - versnellen van de uitstroom binnen de eerste drie maanden; en

- vergroten van de inzet van LKS.

B. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Bovenstaande maatregelen worden in gezamenlijkheid ingezet en zijn gericht op het krijgen van meer gemeentelijke grip op de nieuwe uitstroom en het vergroten van de uitstroom. Door het verkrijgen van inzicht in het zittende bestand kunnen ontwikkelbare inwoners actief worden begeleid richting ontwikkeling. Ook bieden de maatregelen passende programma's voor statushouders en inwoners met meervoudige problematiek - doelgroepen die veel voorkomen in het bijstandsbestand van Oldambt. Deze maatregelen dragen daarmee bij aan het verlagen van de uitkeringslast.

De gemeente Oldambt is er in 2024 in geslaagd om 211 personen uit te laten stromen uit de uitkering. Dit was 31 plaatsingen meer dan het doel voor 2024.

De gemeente Oldambt gaat door met de inzet van maatregelen en neemt, indien nodig en met behulp van de aanbevelingen uit het onderzoek, aanvullende maatregelen om het tekort op de BUIG verder te reduceren.

Op welke wijze heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd?

In dit onderdeel beschrijft het college op hoofdlijnen hoe het de raad betrokken heeft bij het proces vanaf de signalering van het tekort. Daarbij gaat het om het proces van het bepalen en treffen van maatregelen tot aan het moment van het voorleggen van de verklaring van het college aan de raad. Het college geeft aan op welke momenten het de gemeenteraad heeft geïnformeerd. Het college dient hiervoor een X te plaatsen voor het betreffende onderdeel. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	**Moment in het proces**
X	De kadernota, de begroting.
	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
X	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdlijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.
Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden plaatst het college een X voor de betreffende onderdelen. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

X	**Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces**
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

NB: bovenstaande tabel dient pas te worden ingevuld nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden.

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Beschrijving van het tekort:

Gemeente Oldambt kampt al jaren met een tekort op het BUIG-budget. Dit tekort was in 2024 €2.819.949. Dit bedrag is als volgt berekend:

Netto lasten BUIG-budget 2024	€ 23.538.999
Definitief BUIG-budget 2024	€ 20.719.050
Tekort op BUIG-budget 2024	€ 2.819.949
Tekort in % t.o.v. het BUIG-budget	13,61%

Hiermee voldoet de gemeente Oldambt aan de eerste geldende voorwaarden van de vangnetuitkering, namelijk: ‘over 2024 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet’.

Daarnaast voldoet de gemeente Oldambt ook aan de tweede voorwaarden: ‘over 2022, 2023 en 2024 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2024 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet’. Dit blijkt uit onderstaande berekening:

Definitief BUIG-budget 2024	€ 20.719.050
Resultaat 2022	- € 769.480
Resultaat 2023	- € 1.398.350
Resultaat 2024	- € 2.819.949
Tekort 2022 t/m 2024	€ 4.987.779
Tekort 2022 t/m 2024 in % t.o.v. het BUIG-budget 2024	24,07%

De gemeente Oldambt vraagt een vangnetuitkering aan ter waarde van € 748.044 om het tekort uit 2024 op te vangen. Dit bedrag is als volgt berekend:

Tekort t.o.v. het BUIG-budget	**Deel van het tekort**	**Waarvan vergoed:**	**Totale vergoeding**
0% - 7,5%		0%	
7,5% - 12,5%	€ 1.035.953	50%	€ 517.976
Meer dan 12,5%	€ 230.068	100%	€ 230.068
Omvang vangnetuitkering			€ 748.044

Oorzaken van het tekort:
Aan het tekort voor 2024 liggen de volgende redenen ten grondslag:

1. Groot 'zittend bestand'
Het tekort ontstaat door het structureel hoge BUIG-volume (aantal bijstandsuitkeringen) van de gemeente Oldambt. Dit aantal is ongeveer drie keer zo hoog dan gemeenten met een vergelijkbaar inwonersaantal. Daarbij bestaat een groot deel van het bestand uit inwoners die ouder zijn dan 55 jaar, langdurig bijstand ontvangen en/of een langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben (trede 1 en 2 van de Participatieladder). Met als gevolg dat Oldambt, ondanks dat de in- en uitstroom afgelopen jaren niet significant afwijken van de vergelijkingsgroepen, een groot 'zittend bestand' houdt.

2. Langere verblijfsduur door toenemende complexiteit
Inwoners van de gemeente Oldambt verblijven langer in de uitkering dan alle vergelijkingsgroepen. Een belangrijke oorzaak voor de langere verblijfsduur is de toename van inwoners met meervoudige problematiek. Denk aan problemen op het gebied van gezondheid, schulden of huisvesting. Dit maakt dat de huidige doelgroep in Oldambt meer en intensievere begeleiding nodig heeft. Met als gevolg een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en een toename van de gemiddelde verblijfsduur in de uitkering.

3. Toenemende instroom van jongeren
We zien een duidelijke toename van jongeren die een beroep doen op een bijstandsuitkering. Daarbij valt op dat specifiek deze doelgroep in Oldambt relatief veel last heeft van één of meerdere complexe problemen, zoals psychische problematiek, armoede, huisvesting en beperkte toegang tot onderwijs en werk. Hierdoor heeft een groot deel van deze jongeren een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Veel van de jongeren staan aangemeld voor beschut werk. In de praktijk blijkt het beschutte werk echter niet altijd aan te sluiten bij de leefwereld en behoeften van de jongeren. Met als gevolg dat de re-integratie stagneert.

4. Instroom & belemmeringen statushouders
Op dit moment bestaat ongeveer 20% van het totale bijstandsvolume in de gemeente Oldambt uit statushouders. De inburgeringsverplichtingen, vanuit de Wet Inburgering 2021, vormen voor deze doelgroep een belemmering om te werken. Ook staan werkgevers in de regio Oost-Groningen nog niet altijd open voor deze doelgroep. Dit komt onder andere door het niet spreken van de taal en de benodigde extra ondersteuning.

5. Beperkte dienstverlening en onvoldoende aanbod voor trede 1 en 2
Het aandeel van inwoners op trede 1 en 2 (langere afstand tot de arbeidsmarkt) is in Oldambt significant hoger dan in andere gemeenten. Ongeveer 60% van het Oldambtse bestand is ingedeeld op trede 1 of 2. Inwoners op trede 1 en 2 vallen onder de verantwoordelijkheid van de klantmanagers van team Inkomen. We concluderen dat er de afgelopen jaren onvoldoende focus is geweest op deze doelgroep. Door beperkte dienstverlening (contact), in verband met een hoge caseload bij klantmanagers, is deze groep onvoldoende in beeld. Ook heeft Oldambt besloten om geen budget beschikbaar te stellen voor de dienstverlening aan deze groep. Met als gevolg dat er onvoldoende aanbod beschikbaar is voor deze groep (met veelal een grotere afstand tot de arbeidsmarkt) en de doorstroom wordt beperkt.

6. Knelpunten in samenwerking met Afeer

De gemeente Oldambt werkt actief samen met Afeer. Deze samenwerking is de afgelopen jaren flink verbeterd. Echter constateren wij de volgende knelpunten in de samenwerking met Afeer, die de door- en uitstroom belemmeren:

- *Beperkte gemeentelijke regie bij instroom:*
  Afeer voert bij instroom in de bijstand de werkintake (beoordeling van de mogelijkheden tot werk) uit. Met als gevolg dat de gemeente onvoldoende grip heeft op de indeling van de doelgroep. Ook bestaat het risico dat alleen de meest kansrijke kandidaten worden doorgezet naar Afeer.
- *Scheiding tussen uitkering en werktraject:*
  In Oldambt zijn het 'uitkeringstraject' en het 'werktraject' te ver van elkaar gescheiden. Het 'uitkeringstraject' valt onder regie van Oldambt en het 'werktraject' onder regie van Afeer. In Oldambt wordt nieuwe instroom eerst geholpen in het 'uitkeringstraject' en vervolgens wordt het 'werktraject' pas gestart. Dit zorgt voor een vertraging in de re-integratie, zeker voor de meest kansrijke doelgroep. Daarnaast is de gemeente voor de handhaving voor een groot deel afhankelijk van signalen vanuit Afeer (bijvoorbeeld no-shows voor een werkintake). Deze signalen moeten actiever en sneller worden gedeeld.
- *Geen gezamenlijk systeem:*
  Er is geen gezamenlijk systeem met werkbedrijf Afeer. Dit bemoeilijkt de samenwerking en een soepele overdracht tussen de gemeente en Afeer.
- *Afhankelijkheid van Afeer:*
  Oldambt is voor de dienstverlening naar werk vrijwel volledig afhankelijk van Afeer. Afgelopen jaren heeft Afeer haar dienstverlening uitgebreid en verder doorontwikkeld. Desondanks concluderen we dat de dienstverlening van Afeer niet volledig toereikend is voor de veranderende doelgroep (zoals jongeren met meervoudige problematiek).

Bovenstaande knelpunten geven een beeld van de oorzaken van het tekort en de uitdagingen voor de komende periode.

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

De gemeente Oldambt heeft de volgende maatregelen getroffen om het tekort op het BUIG-budget terug te dringen:

Actielijn Arbeidsparticipatie

In 2023 startte de actielijn Arbeidsparticipatie, gericht op meer gemeentelijke grip op de nieuwe uitstroom en activering van het zittend bestand. Hiermee wilde de gemeente het aantal inwoners in langdurige bijstandssituaties zoveel mogelijk beperken. Dit moest bijdragen aan het reduceren van de uitkeringslast. Als onderdeel van deze actielijn zijn de volgende acties ingezet:

- Het krijgen van meer gemeentelijke grip op de nieuwe instroom in trede 1 en 2 door de instroom van bijstandsklanten 'strakker' te organiseren (inclusief juiste classificering trede 1 en 2 en 3 en hoger);
- Organiseren kennis, capaciteit en middelen voor de activeringswerkzaamheden voor de 'ontwikkelbare inwoners uit trede 1 en trede 2';

- Onderzoek naar de samenstelling en mogelijkheden van het zittend bestand. Dit betreft klanten in trede 1 en 2 én klanten die 'langduriger' in trede 3 en hoger zitten. Dit laatste zullen we in ieder geval in samenwerking met Afeer doen;
- Nagaan wat Afeer zou kunnen bijdragen aan de activering van trede 1 en 2 klanten en onderzoeken hoe de andere Afeer gemeenten dit hebben georganiseerd;
- Inventarisatie maken welke trajecten/middelen/projecten er al zijn (bijv. via de arbeidsmarktregio) die gericht zijn op het zittend bestand bij gemeenten waar we bij aan kunnen sluiten;
- Acties formuleren gebaseerd op de inventarisatie en mogelijkheden van het zittend bestand, de mogelijkheden in regionaal of breder verband en de bijbehorende middelen, kennis en capaciteit regelen;
- Een duidelijke keuze maken over de groepen (uit trede 1 en 2) die meer óf minder begeleiding krijgen (heldere beleidskeuze en daar ook naar handelen);
- In samenwerking met Afeer een aanpak ontwikkelen voor het zittend bijstandsbestand (mee te nemen in de nieuw te maken meerjarenafspraak met Afeer).

De uitvoering van bovenstaande acties loopt deels door in 2025 en verder.

Nieuwe re-integratieverordening: 'Re-integratieverordening Participatiewet Oldambt 2024'
Er is een nieuwe re-integratieverordening vastgesteld in het kader van het Breed Offensief, met als doel de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Het vergroten van de uitstroom draagt bij aan reductie van het BUIG-tekort.
De maatregelen uit het Breed Offensief zijn gericht op:

- Het makkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- Mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk te helpen;
- Werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker te maken;
- Zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker vinden.

Talent in zich (t):
In april 2024 is het project Talent in zich (t) gestart met het uitwerken van scenario's voor begeleiding van trede 1 & 2. In de gewenste situatie heeft de gemeente Oldambt de regie over de ondersteuning aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en is de dienstverlening integraal. Wat naar verwachting een positief effect heeft op de ontwikkeling van inwoners richting participatie. In 2025 is ingestemd met het advies om een maatwerkgericht participatieprogramma uit te werken dat helpt om deze gewenste situatie te bereiken.

Dit programma vervangt de huidige participatieladder door een flexibeler systeem waarin mensen op hun eigen tempo en in hun eigen context kunnen werken aan participatie. Het is een programma dat passend is voor inwoners die niet in een vaste structuur van werktoeleiding passen, zoals inwoners met problemen op meerdere leefgebieden.

Afeer werkt momenteel aan een nieuwe visie op dienstverlening die goed past bij de uitgangspunten van Talent in zich (t). In deze conceptvisie staat dat Afeer streeft naar klantgerichte dienstverlening.

Het is belangrijk dat de rolverdeling tussen Afeer en de gemeente wordt herzien om een heldere regie en efficiëntere samenwerking te realiseren.

Acties door Afeer:
Afeer neemt verschillende maatregelen die bijdragen aan het vergroten van (de kans op) uitstroom, en daarmee het terugdringen van het BUIG-budget:

- Aanbodversterking:
  Afeer werkt aan aanbodversterking, o.a. met 'Werklabs'. Zo is er een Werklab Pekela/De Aanpakkers, waarin mensen kennis kunnen maken met diverse werkzaamheden, die verband houden met de Kringloopwinkel op het Werklab. In Werklab Westerwolde kunnen mensen ontdekken of het werken in het groen bij ze past.
- Kansrijk Talent:
  In de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe biedt het traject 'Kansrijk Talent' een innovatieve aanpak om statushouders en andere werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren. Waar mogelijk worden ze begeleid naar werk of scholing. Het programma combineert persoonlijke ontwikkeling, groepsdynamiek en praktische trainingen en laat uitstekende resultaten zien. Door het succes is in korte tijd een olievlek ontstaan: al honderden deelnemers hebben hun certificaat behaald
- Beschut werk:
  Oldambt heeft op dit moment 61 inwoners, die werkzaam zijn in een aangepaste omgeving: beschut werk. Vanuit het Rijk heeft Oldambt een taakstelling voor het realiseren van 38 beschutte werkplekken. Oldambt ligt daarmee dus ver boven de taakstelling van het Rijk. Oldambt heeft bijna 2x zoveel beschutte werkplekken als het landelijk gemiddelde. Dit aantal is te verklaren door de nauwe samenwerking met Afeer (en samenstelling van doelgroep), Afeer biedt veel mogelijkheden als het gaat om beschut werk. Op dit moment is er sprake van een wachtlijst. De wens is om op korte termijn meer beschutte werkplekken te realiseren.
- Loonkostensubsidie:
  In het op 2 november 2023 vastgestelde nieuwe Beleidsplan 2023 – 2026 van Afeer is een lijn ingezet om het instrument loonkostensubsidie meer in te gaan zetten, zeker voor de nieuwe doelgroepen die anders een beroep konden doen op de Wsw of Wajong.

Overbrugbanen
Gemeente Oldambt biedt sinds 1 september 2023 overbrugbanen aan inwoners, die meestal al voor langere tijd, onbetaald of betaald (Wajong/ww/bijstand) thuis zitten. Met de overbrugbanen zorgen we voor een 'brug' naar betaald werkt. Een overbrugbaan is een tijdelijke baan (0,5 tot 1,5 jaar) met salaris om de afstand tussen de potentiële werknemer en toekomstige werkgever te overbruggen. In eerste instantie gaat het om werkzaamheden die worden verricht bij Afeer. Doel is het aanbieden van 60 overbrugbanen in 2025.

De overbrugbanen zijn gezamenlijk ontwikkeld door de regio en vergelijkbaar met de bekendere basisbanen in de stad Groningen. Daarnaast maakt het ook onderdeel uit van de regionale 'Nij begun Sociale Agenda (2025)'. Voor 500 personen uit de regio kan jaarlijks een traject worden gefinancierd, onder de noemer 'Nij begunbanen'.

Onderzoek tekort BUIG:
Gemeente Oldambt heeft begin 2025 een onderzoek laten uitvoeren naar de oorzaken van het BUIG-tekort. De conclusies van dit onderzoek geven inzicht in de oorzaken van het BUIG-tekort (zie onderdeel A) en dragen daarmee bij aan het reduceren van het tekort. Op basis van de conclusies van het onderzoek is Oldambt specifiek geadviseerd om aan de slag te gaan met het:

- in beeld brengen van de doelgroep en mogelijkheden van trede 1 en 2;
- ontwikkelen van aanbod gericht op maatschappelijke participatie voor trede 1 en 2;
- creëren van werkervaringsplaatsen voor statushouders;
- sturen op uitstroom naar werk via Afeer;
- in eigen beheer nemen van de werkintake;
- versnellen van de uitstroom binnen de eerste drie maanden; en
- vergroten van de inzet van LKS.

Met behulp van de conclusie en aanbevelingen gaat Oldambt aan de slag met het verder reduceren van het tekort.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Bovenstaande maatregelen worden in gezamenlijkheid ingezet en zijn gericht op het krijgen van meer gemeentelijke grip op de nieuwe uitstroom en het vergroten van de uitstroom. Door het verkrijgen van inzicht in het zittende bestand kunnen ontwikkelbare inwoners actief worden begeleid richting ontwikkeling. Ook bieden de maatregelen passende programma's voor statushouders en inwoners met meervoudige problematiek - doelgroepen die veel voorkomen in het bijstandsbestand van Oldambt. Deze maatregelen dragen daarmee bij aan het verlagen van de uitkeringslast.

De gemeente Oldambt is er in 2024 in geslaagd om 211 personen uit te laten stromen uit de uitkering. Dit was 31 plaatsingen meer dan het doel voor 2024.

De gemeente Oldambt gaat door met de inzet van maatregelen en neemt, indien nodig, aanvullende maatregelen om het tekort op de BUIG verder te reduceren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, is het aan de colleges en raden van gemeenten om de aanvraag op te stellen en in te dienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

De verklaring is slechts geldig indien het college deze met het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier heeft aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt verklaart dat het vóór 15 augustus 2025 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 27 mei 2025

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Berlinda Aukema

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: Cora-Yfke Sikkema

2. Instemming gemeenteraad

In artikel 10, eerste lid, onderdeel d, Besluit Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2025 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Oldambt stemt in met de onder 1 door het college van deze gemeente afgegeven verklaring.

Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: Cora-Yfke Sikkema

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: Jelte van der Meer

Analyse BUIG 2025

—

Gemeente Oldambt

Inhoudsopgave

1	***Inleiding***	***3***
1.1	Aanleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
2	***Context***	***4***
2.1	BUIG-budget	4
2.2	Participatiebudget	4
2.3	Vangnetregeling	4
2.4	Afeer	5
3	***Analyse***	***6***
3.1	Ontwikkeling van het bijstandsvolume	6
3.2	Ontwikkeling van het bijstandsvolume	7
	3.2.2 Het bijstandsvolume van Oldambt ten opzichte van de vergelijkingsgroepen	*8*
3.3	Samenstelling van het bestand	9
3.4	Ontwikkeling van de instroom	12
3.5	Ontwikkeling van de uitstroom	13
3.6	Analyse inzet voorzieningen	15
3.7	Handhaving	18
3.8	Conclusie analyse	19
4	***Aanbevelingen***	***21***
4.1	Aanbevelingen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Oldambt verleent bijstand aan inwoners die langdurig over onvoldoende middelen beschikken om in noodzakelijke kosten voor levensonderhoud te voorzien. Daarnaast begeleidt de gemeente inwoners in de bijstand (terug) naar werk of andere vormen van participatie. Deze verantwoordelijkheden liggen vast in de Participatiewet, IOAW (Inkomensondersteuning arbeidsongeschikte werknemers), de IOAZ (Inkomensondersteuning arbeidsongeschikte zelfstandigen) en de Bbz (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen levensonderhoud).

De gemeente Oldambt ontvangt twee budgetten voor de bekostiging van deze taken. Voor de financiering van de uitkeringen ontvangt de gemeente Oldambt een gebundelde uitkering van de Rijksoverheid: de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (hierna: BUIG). Voor de begeleiding naar werk of andere vormen van participatie ontvangt de gemeente Oldambt het participatiebudget.

In Oldambt zijn de kosten voor de uitkeringsregelingen al jaren hoger dan het ontvangen BUIG-budget. Dit tekort is de afgelopen jaren flink toegenomen. Het gevolg: een fors tekort op het BUIG-budget.

De gemeente Oldambt wil een gezond financieel beleid voeren. Dit vraagt om het in kaart brengen van de redenen van het tekort en het opstellen van acties om de uitgaven te beheersen.

Daarnaast komen gemeenten, met een tekort op het BUIG-budget, in aanmerking voor een vangnetuitkering. Om in aanmerking te komen, moet de gemeente voldoen aan een aantal voorwaarden (zie paragraaf 2.3). Zo moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Dit vraagt om een advies voor de mogelijke maatregelen voor 2025 en verder.

1.2 Leeswijzer

Dit document beschrijft in het tweede hoofdstuk allereerst de context van de analyse. Vervolgens geeft hoofdstuk drie een analyse van het tekort op de BUIG. Wat zijn de redenen van het tekort? Het document sluit af met een overzicht met mogelijke maatregelen voor 2025 en verder.

2 Context

2.1 BUIG-budget

De gemeente ontvangt vanuit het Rijk een budget voor het financieren van de bijstandsuitkeringen. Dit budget staat bekend als het BUIG-budget. BUIG staat voor Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten. De bijstandsuitkeringen die gefinancierd mogen worden uit het BUIG-budget zijn: de reguliere bijstandsuitkeringen (90%), de loonkostensubsidies Participatiewet en de uitkeringen op grond van de IOAW, de IOAZ en de Bbz.

De gemeente draagt zelf risico voor tekorten. Een overschot is daarentegen vrij besteedbaar. Met deze regeling stimuleert het Rijk gemeenten om zoveel mogelijk mensen uit de bijstand te helpen en te houden. Voor de financiering van alle bijstandsuitkeringen in Nederland stelt het Rijk een macrobudget BUIG ter beschikbaar. Het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW) raamt dit macrobudget zodanig, dat het toereikend moet zijn om alle bijstandsuitkeringen in Nederland te betalen. Het betreft echter een raming voorafgaand aan het uitvoeringsjaar. In de praktijk wijken de totale bijstandslasten (positief of negatief) vaak af van het beschikbare budget.

De verdeling van het BUIG-budget vindt plaats op basis van een verdeelmodel. Het ministerie van SZW actualiseert jaarlijks de verdeling als daar aanleiding voor is. Het aandeel in het macrobudget is afhankelijk van het aantal inwoners in de gemeente. Gemeenten boven 15.000 inwoners ontvangen de BUIG-gelden volledig op basis van een objectief verdeelmodel. De theorie achter het verdeelmodel is dat precies kan worden vastgesteld (op basis van objectieve kenmerken) welk budget een gemeente nodig heeft om de bijstandsuitgaven te betalen. De gedachte achter het objectieve verdeelmodel is dat een gemeente door de inrichting en uitvoering van eigen beleid ervoor kan zorgen dat de werkelijke kansen op bijstandsafhankelijkheid positief of negatief afwijken van het landelijk gemiddelde.

2.2 Participatiebudget

Gemeenten ontvangen voor de re-integratie van de doelgroep Participatiewet een budget van het Rijk. Dit is het Participatiebudget. Dit budget is bedoeld voor de bekostiging van de voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling (participatie en re-integratie) van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de financiële gevolgen bij overschrijding van het budget.

2.3 Vangnetregeling

De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het BUIG-budget. Om hiervoor in aanmerking te komen dient de gemeente aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Over 2024 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering;
- Over 2022, 2023 en 2024 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort hoger dan 7,5%;
- Het college moet uiterlijk 15 augustus 2025 een verzoek indienen;
- Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad;

- Bij een aanhoudend tekort moet het college verklaren dat (aanvullende) maatregelen zijn getroffen om tot verdere tekortreductie te komen.

2.4 Afeer

Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Voor de uitvoering van de Participatiewet werken de drie gemeenten samen in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling. Mensen die zelf niet of moeilijk aan een baan kunnen komen worden door Afeer geholpen. Daarnaast organiseert Afeer dagelijks werk voor medewerkers met een arbeidsbeperking.

Afeer voert voor de gemeente Oldambt bij instroom in de bijstand een werkintake uit. Op basis daarvan beoordeelt Afeer de mogelijkheden tot werk. Dit vertaalt zich in een indeling op de Participatieladder. Inwoners op trede 1 en 2 vallen vervolgens onder de verantwoordelijkheid van de klantmanagers van team Inkomen. Inwoners op trede 3 en hoger worden door Oldambt aangemeld bij Afeer voor begeleiding naar werk.

3 Analyse

Dit hoofdstuk beschrijft een analyse van het tekort op de BUIG in de gemeente Oldambt en gaat in op de vraag wat de redenen zijn van het tekort. In dit hoofdstuk staat beschreven:

- wat de recente ontwikkelingen zijn van het BUIG-saldo en het bijstandsvolume;
- hoe de samenstelling van het bijstandsbestand eruitziet;
- hoe de in- en uitstroom op dit dossier zich ontwikkelt;
- welke landelijke ontwikkelingen van invloed zijn op het BUIG-saldo.

De cijfers uit dit hoofdstuk komen voort uit de Benchmark van Divosa en de administratie van de gemeente Oldambt. Dit hoofdstuk zet de verschillende re-integratiecijfers van de gemeente Oldambt telkens af tegen het gemiddelde van vier vergelijkingsgroepen: de arbeidsmarktregio Groningen, het landelijk gemiddelde, gemeenten met een gelijk BUIG volume[1] en gemeenten met een gelijk inwonersaantal[2].

3.1 Ontwikkeling van het bijstandsvolume

3.1.1 Ontwikkelingen van het BUIG-saldo in Oldambt

Het saldo op de BUIG wordt bepaald door het verschil tussen het BUIG-budget (de inkomenskant) en de bijstandsuitgaven (de kostenkant). Oldambt heeft al jarenlang een fors tekort op de BUIG. Dit tekort nam de afgelopen jaren aanzienlijk toe. In drie jaar is het tekort meer dan verdrievoudigd, van €602.598 in 2021 tot € 2.819.949 in 2024 (toename van 367,97%). Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van het BUIG-saldo in Oldambt zien.

	2021	2022	2023	2024
BUIG-budget	€ 19.217.679	€ 18.378.953	€ 20.173.641	€ 20.719.050
Bijstandsuitgaven	€ 19.820.277	€ 19.148.433	€ 21.571.991	€ 23.538.999
Saldo	€ - 602.598	€ - 769.480	€ - 1.398.350	€ - 2.819.949

[1] Dit gaat om de gemeenten: Doetinchem, Eemsdelta, Middelburg, Sociale Dienst Meijerijstad, Uitvoeringsorganisatie BBS, Velsen en Westland.

[2] Dit gaat om de gemeenten: Aa en Hunze, Aalsmeer, Aalten, Alblasserdam, Baarn, Beekdaelen, Bergen (NH.), Berkelland, Bernheze, Beuningen, Beverwijk, Bladel, Bloemendaal, Bodegraven-Reeuwijk, Borger-Odoorn, Boxtel, Bronckhorst, Bunschoten, Castricum, Coevorden, Cranendonck, Culemborg, Dalfsen, De Bilt, De Ronde Venen, Deurne, Diemen, Dienst Dommelvallei, Drechterland, Duiven, Echt-Susteren, Eemsdelta, Eersel, Epe, Ermelo, Etten-Leur, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Halderberge, Harderwijk, Heemskerk, Heemstede, Heiloo, Hendrik-Ido-Ambacht, Het Hogeland, Heusden, Huizen, Hulst, IJsselstein, Koggenland, Krimpen aan den IJssel, Laarbeek, Landgraaf, Leiderdorp, Leudal, Leusden, Lochem, Loon op Zand, Maasdriel, Maasgouw, Maassluis, Medemblik, Moerdijk, Nieuwkoop, Noardeast-Fryslân, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oldebroek, Oost Gelre, Ooststellingwerf, Opsterland, Oude IJsselstreek, OVER-gemeenten, Overbetuwe, Papendrecht, Renkum, Rheden, Rhenen, Ridderkerk, Roerdalen, Rucphen, Schouwen-Duiveland, Sint-Michielsgestel, Sliedrecht, Soest, Someren, Stede Broec, Steenbergen, Steenwijkerland, Stein, Tiel, Twenterand, Tynaarlo, Uithoorn, Valkenswaard, Veere, Veldhoven, Venray, Vlissingen, Voorschoten, Waadhoeke, Wageningen, Wassenaar, West Maas en Waal, Westerveld, Weststellingwerf, Wijdemeren, Wijk bij Duurstede, Winterswijk, Woensdrecht, Zaltbommel, Zeewolde, Zevenaar, Zuidplas, Zundert, Zutphen en Zwijndrecht.

3.1.2. Het BUIG-saldo van Oldambt in vergelijking met regiogemeenten

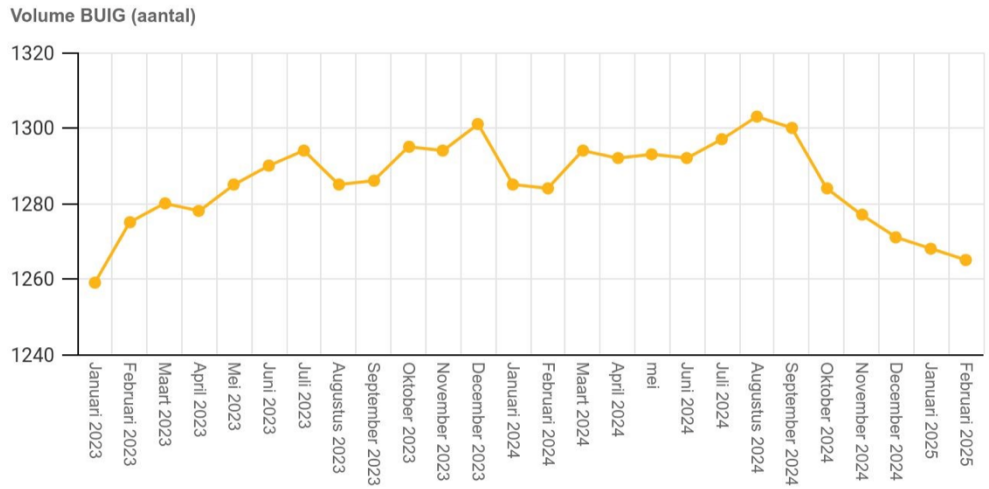
Oldambt is niet de enige gemeente in Nederland met een tekort op de BUIG. Veel gemeenten hebben te maken met een terugval (groter tekort of afname overschot) in vergelijking met 2022. Opvallend is echter dat Oldambt in de regio verreweg het grootste procentuele tekort heeft. Onderstaande tabel laat zien hoe Oldambt scoort in vergelijking met de andere gemeenten in de regio.

Gemeente	2022	2023	2024	Gemiddeld
Aa en Hunze	-3,3%	-3,6%	-7,2%	-4,7%
Assen	2,0%	-1,3%	5,5%	2,1%
Eemsdelta	2,6%	11,2%	3,6%	5,8%
Groningen	-3,4%	-4,7%	0,9%	-2,4%
Het Hogeland	4,8%	2,5%	1,8%	3,0%
Midden-Groningen	10,0%	9,9%	4,3%	8,1%
Noordenveld	3,9%	1,7%	0,8%	2,1%
Oldambt	**-5,8%**	**-8,2%**	**-13,0%**	**-9,0%**
Pekela	12,1%	10,0%	4,7%	8,9%
Stadskanaal	2,0%	3,1%	2,7%	2,6%
Tynaarlo	8,2%	0,2%	-2,7%	1,9%
Veendam	1,1%	-0,2%	-3,0%	-0,7%
Westerkwartier	10,2%	11,5%	17,5%	13,1%
Westerwolde	4,4%	-2,1%	-9,0%	-2,2%

3.2 Ontwikkeling van het bijstandsvolume

3.2.1 Ontwikkelingen van het bijstandsvolume in Oldambt

In 2023 nam het BUIG-volume in Oldambt toe. Dit was gelijk aan de trend die op dat moment landelijk en in de regio zichtbaar was. In de eerste helft van 2024 blijft het BUIG-volume, ondanks diverse schommelingen, op een redelijk gelijk niveau (circa 1290). Vanaf augustus 2024 daalt het BUIG-volume van Oldambt. Met als resultaat dat het BUIG-volume gelijk is aan het volume van januari 2023. Deze ontwikkeling is zichtbaar in onderstaande grafiek.

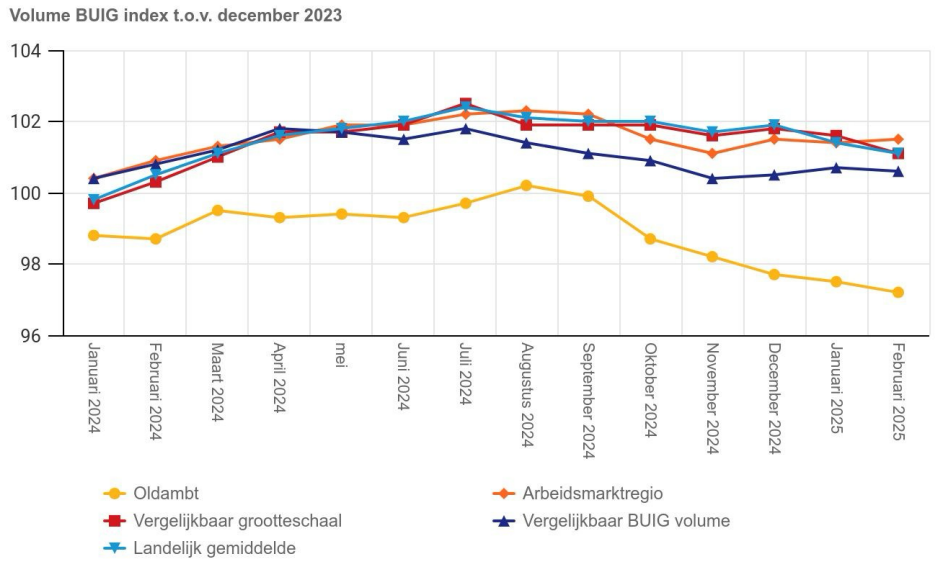

3.2.2 Het bijstandsvolume van Oldambt ten opzichte van de vergelijkingsgroepen

Onderstaande tabel laat zien dat Oldambt op dit moment 1265 bijstandsuitkeringen verstrekt. Dit aantal is bijna 3x zo groot als gemeenten met een vergelijkbaar inwonersaantal. Dit betekent dat Oldambt relatief gezien een zeer groot bijstandsvolume heeft. Het BUIG-volume van Oldambt daalde in 2024 met 2,8%, terwijl er landelijk en regionaal juist sprake was van een stijging van het BUIG-volume. Ook in vergelijkbare gemeenten steeg het BUIG-volume.

	Gemiddeld BUIG-volume (aantal)	**Volume BUIG index % t.o.v. december 2023**
Oldambt	1265	97,2
Landelijk	1363	101,1
Arbeidsmarktregio	1350	101,5
Gemeenten met vergelijkbaar inwonersaantal	467	101,1

In onderstaande grafiek is de daling van Oldambt in 2024 ten opzichte van de andere vergelijkingsgroepen zichtbaar.

3.2.3 Uitgaven

De gemiddelde prijs van een BUIG-uitkering is in de gemeente Oldambt lager dan in de vergelijkingsgroepen. In 2024 is de gemiddelde prijs van de uitkering met 4% toegenomen. Deze toename is lager dan de gemiddelde prijsstijging bij de vergelijkingsgroepen. Kortom, Oldambt wijkt op het gebied van de gemiddelde prijs positief af. Verschillende redenen liggen hieraan ten grondslag. Zo hebben er de afgelopen jaren verhoudingsgewijs meer kandidaten uit het Oldambste bestand parttime gewerkt. Hier wordt vanuit Afeer (sociaal ontwikkelbedrijf) ook actief op ingezet wanneer fulltime werken nog niet haalbaar is. Verder valt op dat het Oldambtse bestand in verhouding tot de vergelijkingsgroepen bestaat uit meer alleenstaanden en minder echtparen en samenwonenden. Dit resulteert in een lagere gemiddelde prijs van de uitkering (zie tabel hieronder).

Categorie	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Gemiddelde prijs uitkering BUIG (€)	1433	1483	1440	1467	1476
Prijsindex t.o.v. december 2023	104,0	110,4	107,8	107,4	110,2
Percentage klanten dat parttime werkt	12,7	8,6	8,6	9,9	8,9
Percentage uitgaven echtparen/samenwonenden	18,3	24,0	21,3	22,0	25,4
Percentage alleenstaanden	68,6	61,9	64,1	62,3	60,9
Percentage alleenstaande ouders	13,1	14,0	14,6	15,7	13,7
Percentage anders	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1

3.3 Samenstelling van het bestand

De samenstelling van het bestand is van invloed op de mogelijkheid om mensen te laten re-integreren en/of uit te laten stromen naar werk. Over het algemeen weegt de duur van de uitkering het zwaarst bij de kans op uitstroom uit de uitkering naar werk. Leeftijd is daarnaast een belangrijke factor. De kans op uitstroom naar werk vermindert naarmate de leeftijd toeneemt. Als derde is de leefvorm (zoals alleenstaand, samenwonend of gezinssituatie) ook van invloed op de kans op uitstroom naar werk. Zo stromen alleenstaanden vaker uit naar werk dan kandidaten met een partner en/of kind(eren). Deze paragraaf maakt een analyse van deze drie factoren (verblijfsduur, leeftijd en leefvorm).

3.3.1 Verblijfsduur in de uitkering

Uit cijfers blijkt dat gemiddeld circa 50% van de mensen met een bijstandsuitkering binnen een jaar uitstroomt, 15% binnen het tweede jaar en 10% binnen het derde jaar. Naarmate iemand langer een bijstandsuitkering ontvangt, wordt de kans op uitstroom kleiner[3].

In vergelijking met alle vergelijkingsgroepen verblijven inwoners van de gemeente Oldambt langer in de uitkering. Ook heeft Oldambt relatief veel inwoners die langer dan 60 maanden een uitkering hebben (zie onderstaande tabel voor beide cijfers). Vanuit de theorie en praktijk heeft deze groep inwoners over het algemeen een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit maakt dat deze groep moeilijker bemiddelbaar is naar werk.

Uit de gesprekken blijkt dat in Oldambt een steeds groter deel van de inwoners met een bijstandsuitkering te maken heeft met meervoudige problematiek. Denk aan problemen op het gebied van gezondheid, schulden of huisvesting. Dit maakt dat de huidige doelgroep in Oldambt meer en intensievere begeleiding nodig heeft. Met als gevolg een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en een toename van de gemiddelde verblijfsduur in de uitkering.

[3] Bron: Divosa jaarraportage 2024.

Verblijfsduur	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
0-3 maanden (%)	5,7	4,5	5,4	4,4	4,8
3-6 maanden (%)	4,5	6,0	5,4	5,2	6,1
6-12 maanden (%)	10,2	10,1	9,6	8,7	10,2
12-24 maanden (%)	11,7	14,4	13,0	13,9	15,0
24-36 maanden (%)	9,6	10,0	8,6	9,5	10,1
36-60 maanden (%)	12,0	12,6	12,4	12,1	12,9
Meer dan 60 maanden (%)	46,2	42,4	45,6	46,2	41,0
Gemiddelde verblijfsduur in de uitkering (in weken)	78	71	75	75	69

3.3.2 Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van personen met een algemene bijstandsuitkering in de gemeente Oldambt is 45 jaar. Dit komt overeen met het gemiddelde van de andere vergelijkingsgroepen. Wel valt op dat het percentage van 55-65-jarigen en 65 jaar en ouder hoger ligt in de gemeente Oldambt dan in de andere vergelijkingsgroepen (zie tabel hieronder). Voor deze leeftijdsgroep is de kans op uitstroom naar werk lager dan de jongere leeftijdsgroepen.

Leeftijd	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
18-27 jaar	12,6%	12,2%	11,8%	11,8%	12,4%
27-35 jaar	14,3%	14,8%	14,1%	15,1%	14,8%
35-45 jaar	20,9%	21,5%	21,2%	22,1%	22,0%
45-55 jaar	21,2%	22,4%	22,4%	22,8%	22,3%
55-65 jaar	25,6%	24,8%	25,6%	24,0%	24,3%
65 jaar en ouder	5,5%	4,4%	5,0%	4,2%	4,3%

De praktijk en cijfers laten zien dat het volume van de doelgroep 18-27 jaar in de bijstand toeneemt. Daarbij valt op dat specifiek deze doelgroep in Oldambt relatief veel last heeft van één of meerdere complexe problemen, zoals psychische problematiek, armoede, huisvesting en beperkte toegang tot onderwijs en werk. Dit heeft als gevolg dat een groot deel van deze jongeren een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Daarnaast valt op dat het verzuimpercentage onder jongeren bij Afeer (met een kortere afstand tot de arbeidsmarkt) de afgelopen jaren sterk stijgt.

Aanvullend zijn in de gesprekken specifiek voor de jongere doelgroep de volgende knelpunten benoemd die toeleiding naar werk belemmeren:

- Relatief veel jongeren in Oldambt wonen, onder andere door armoede en de huidige woningmarkt, nog bij hun ouders of in beschermde woonomgevingen. Dit heeft een negatief effect op de zelfstandigheid en kansen op de arbeidsmarkt voor deze doelgroep.
- Door het ontbreken van toegankelijke en/of voldoende onderwijsvoorzieningen voor specifieke doelgroepen zoals entreeonderwijs, ISK (Internationale Schakelklas) en VSO-onderwijs bestaat er een hogere drempel voor een deel van de jongeren om verder te leren en te werken.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters neemt na de coronaperiode weer toe. Zonder startkwalificatie hebben jongeren minder kans op de banenmarkt.

Bovenstaande factoren zorgen ervoor dat jongeren steeds vaker een beroep moeten doen op een bijstandsuitkering, waardoor zij een groeiende subdoelgroep vormen binnen het BUIG-volume van Oldambt.

Veel van de jongeren staan aangemeld voor beschut werk. In de praktijk blijkt het beschutte werk echter niet altijd aan te sluiten bij de leefwereld en behoeften van de jongere. Met als gevolg dat de jongere sneller afhaakt. Mede daarom stelde Afeer zichzelf in de kwartaalrapportages van vorig jaar de volgende vraag: *''Ook zien we dat de nieuwe doelgroepen meer en intensievere begeleiding nodig hebben. In een toenemend aantal gevallen is de vraag gerechtvaardigd: is beschut werk wel de beste voorziening voor deze persoon?''*[4].

3.3.3 Leefvorm

De leefvorm, zoals alleenstaand, samenwonend of gezinssituatie, heeft een directe invloed op de (financiële) behoeften, mogelijkheden voor uitstroom en de hoogte van de uitkering.

De gemeente Oldambt heeft in vergelijking met de vergelijkingsgroepen een hoog aantal alleenstaande kandidaten (zie tabel hieronder). Deze groep heeft de grootste kans op uitstroom naar werk.

Leefvorm	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Alleenstaande	72,2%	67,4%	70,0%	67,2%	66,7%
Alleenstaande ouders	13,4%	14,8%	15,0%	16,3%	14,6%
(Echt) paren	13,9%	17,7%	15,0%	16,5%	18,6%
Anders	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%

3.3.4 Indeling op de Participatieladder

De gemeente Oldambt gebruikt 'De Participatieladder' om te bepalen welke dienstverlening een inwoner nodig heeft (zie 2.4). De Participatieladder onderscheidt zes niveaus van economische en maatschappelijke participatie: geïsoleerd (1), sociale contacten buitenshuis (2), deelname georganiseerde activiteiten (3), onbetaald werk (4), betaald werk met ondersteuning (5) en betaald werk (6).

Het aandeel van inwoners op trede 1 en 2 is in Oldambt significant hoger dan in andere gemeenten. Circa 60% van het Oldambtse bestand is ingedeeld op trede 1 of 2. De overige 40% is ingedeeld op trede 3 en hoger. Ter vergelijking: deze verhouding is in Westerwolde ongeveer 40%/60% en in Pekela 50%/50%.

3.3.4 Statushouders (Wet Inburgering 2021)

In 2024 was de taakstelling van Oldambt voor de huisvesting van statushouders 90 personen. Tweederde van deze groep werd aangemeld voor een uitkering. Van deze groep had 90% recht op een uitkering. De overige personen ontvingen een studiefinanciering.

Op dit moment vallen in totaal 270 mensen/gezinnen vanuit de Wet Inburgering 2021 onder regie van een regievoerder van de gemeente. De regiehouders inburgering zijn verantwoordelijk voor het hele inburgeringstraject. De klantmanager van de gemeente doet het participatietraject met de statushouders. Er zijn op dit moment geen klantmanagers die specifiek gespecialiseerd zijn in de groep statushouders.

[4] Bron: Afeer kwartaalmagazine: Q4, 2024.

De groep statushouders vormt ongeveer 20% van het totale bijstandsvolume in de gemeente Oldambt (zie 3.2). De eerste groep hiervan rond binnenkort de inburgering en het taaltraject af en krijgt daardoor meer zicht op de arbeidsmarkt. Er is nog niet duidelijk in hoeverre zij al bemiddelbaar zijn naar de arbeidsmarkt. Uit gesprekken blijkt dat werkgevers in de regio Oost-Groningen nog niet altijd open staan voor deze doelgroep (in verband met het niet spreken van de taal en de benodigde extra ondersteuning).

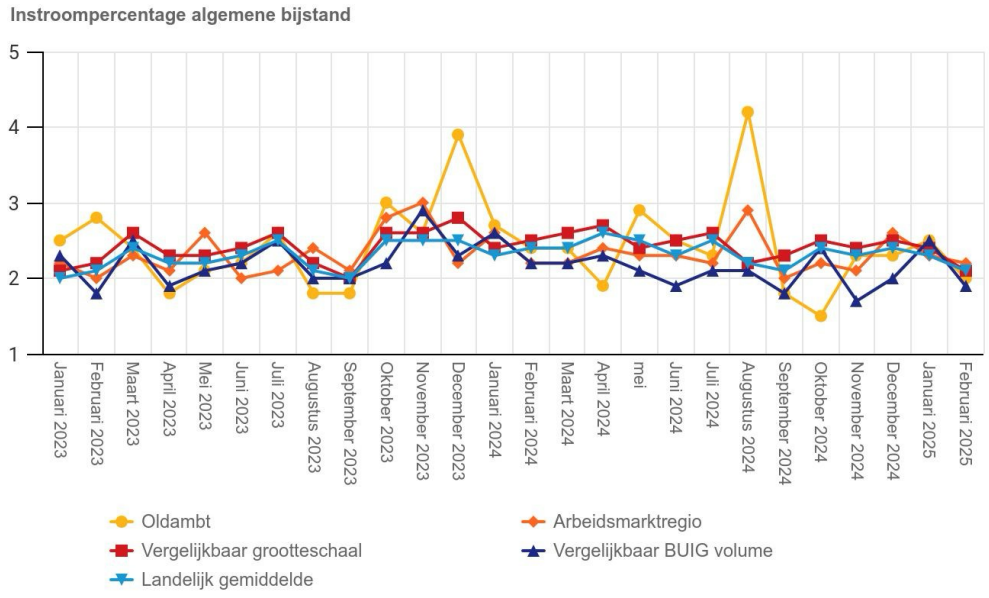
3.3.5 Administratie

In Oldambt worden de werkzaamheden van Werk en inkomen in het systeem GWS Suite verwerkt. Echter blijkt de registratie op dit moment niet volledig te zijn. Zo is er onvoldoende zicht op de trede-indeling van de doelgroep en de re-integratieactiviteiten. Daarnaast is het op basis van de huidige administratie niet mogelijk om de klantreis van een inwoner te volgen en (gemiddelde) doorlooptijden in kaart te brengen. Met als gevolg dat er onvoldoende zicht is op de doelgroep en sturing en monitoren ingewikkeld is. Tot slot is er geen gezamenlijk systeem met werkbedrijf Afeer. Dit bemoeilijkt de samenwerking en een soepele overdracht tussen de gemeente en Afeer.

3.4 Ontwikkeling van de instroom

3.4.1. Instroompercentage

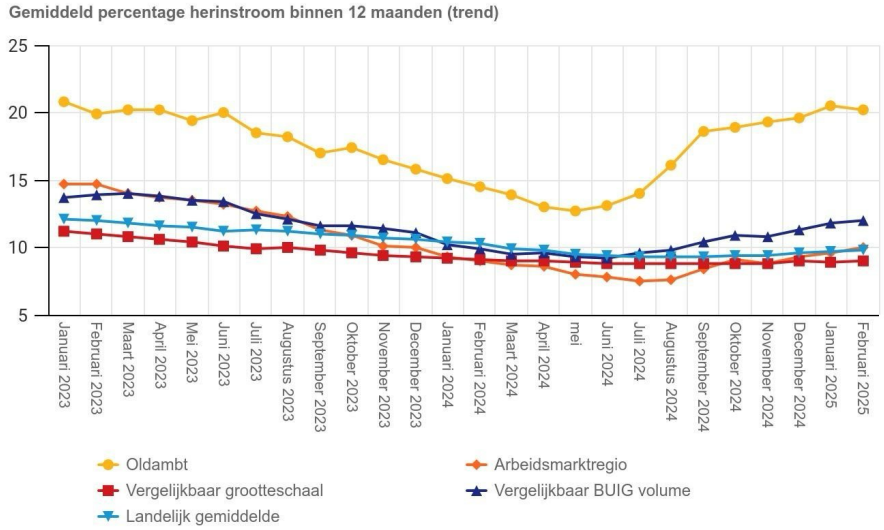
Het instroompercentage is de instroom per maand als percentage van het bijstands-volume. Onderstaande grafiek toont het instroompercentage van de afgelopen twee jaar in Oldambt in vergelijking met de vier vergelijkingsgroepen.

Bovenstaande grafiek laat zien dat het instroompercentage in Oldambt redelijk gelijk is aan het instroompercentage van de vergelijkingsgroepen. Wel zijn er grote schommelingen zichtbaar. Zo komt het percentage vanaf 2023 twee keer fors boven het gemiddelde uit in de periode van november 2023 – januari 2024 en juli – september 2024. Dit hangt samen met de toename van het BUIG volume in dezelfde periode (zie 3.2).

3.4.2. Herinstroom

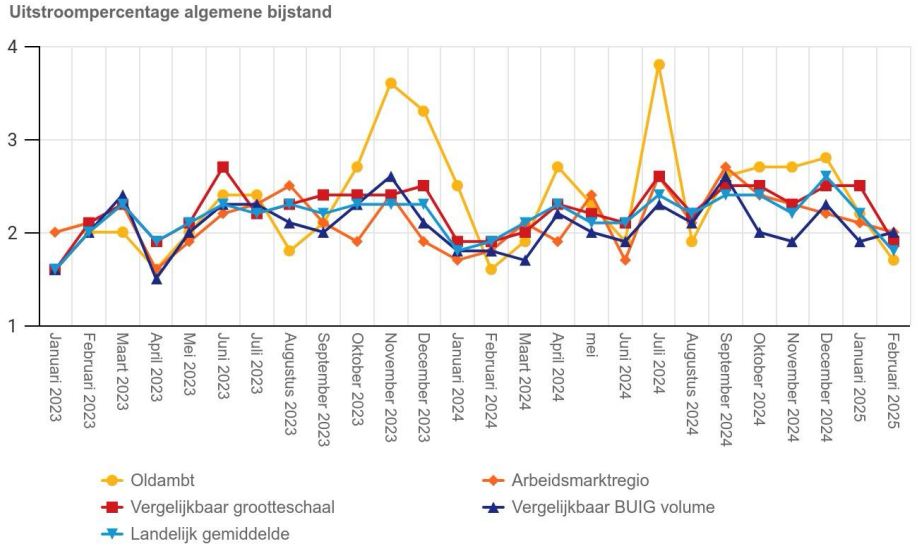
Een deel van de bijstandsgerechtigden die uit de bijstand stroomt, stroomt binnen een bepaalde tijd weer in. Een deel van de instroom betreft dus bijstandsgerechtigden die al eens eerder een bijstandsuitkering hebben ontvangen. Onderstaande tabel geeft per maand aan welk percentage van de totale instroom bestaat uit herinstroom (binnen 12 maanden na uitstroom). Daaruit blijkt dat Oldambt opvallend veel herinstroom heeft in vergelijking met de andere vergelijkingsgroepen. Mogelijk sluiten de aangeboden werkplekken onvoldoende aan bij de veranderende doelgroep zoals jongeren (zie 3.3.2). Hier wordt momenteel ook op geanticipeerd vanuit de gemeente Oldambt (zie hoofdstuk 4: Maatregelen).

3.5 Ontwikkeling van de uitstroom

3.5.1. Uitstroompercentage

Onderstaande grafiek laat zien dat de uitstroom in de gemeente Oldambt in de jaren 2023 en 2024 zowel boven als onder het niveau van de vergelijkingsgroepen lag. Er zijn in deze periode twee opvallende stijgingen in Oldambt, die samenvallen met de eerdergenoemde pieken bij paragrafen 3.2 en 3.3.

3.5.2. Uitstroomredenen

In de gemeente Oldambt stroomt ongeveer de helft van de kandidaten vanuit de uitkering uit door verloop, zoals verhuizing, overlijden, detentie of het behalen van de AOW-gerechtigde leeftijd. Onderstaande tabel laat zien dat dit percentage vergelijkbaar is met de arbeidsmarktregio, maar aanzienlijk hoger ligt dan het landelijke gemiddelde en gemeenten met een vergelijkbaar BUIG-volume en grootteschaal. Het percentage kandidaten dat uitstroomt naar werk ligt op 14,3% in de gemeente Oldambt. Dit is eveneens gelijkwaardig aan de arbeidsmarktregio, maar fors lager dan de andere vergelijkingsgroepen. We kunnen aan de hand van deze bevindingen concluderen dat:

- de meeste kandidaten uitstromen door een natuurlijk verloop; en
- de gemeente Oldambt er in mindere mate in slaagt om kandidaten te herleiden naar werk.

Bovenstaande conclusies vallen te verklaren doordat circa 70% van het Oldambtse bestand is ingedeeld in trede 1 of 2. Deze groep ontvangt geen directe ondersteuning richting werk. Daarnaast heeft Oldambt een hoog percentage 55+ers in het bestand.

Uitstroomreden 2023	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Werk	14,3 %	30,8%	13,6%	25,8%	29,6%
Onderwijs	0,0%	2,9%	9,3%	3,8%	3,0%
Handhaving	0,0%	5,4%	2,1%	3,5%	5,9%
Andere inkomsten	19,0 %	9,3%	9,7%	13,3%	10,8%
Verloop	47,6%	36,0%	48,8%	38,6%	35,5%
Overig	19,0%	15,5%	16,5%	15,0%	15,3%

De arbeidsmarkt in de regio Groningen biedt daarentegen wel volop kansen om (meer) kandidaten te herleiden naar werk. Er zijn namelijk veel openstaande vacatures in de regio, terwijl het aantal beschikbare kandidaten beperkt blijft[5]. Zo stonden er aan het eind van het tweede kwartaal van 2024 12.900 vacatures open. Deze zogenoemde ‘arbeidskrapte’ is de afgelopen jaren ook zichtbaar op nationaal niveau[6]. Vooral in sectoren zoals zorg, onderwijs, ICT en techniek is de vraag naar personeel groot[3,4]. Dit schept mogelijkheden voor werkzoekenden die, met de juiste begeleiding, weer aan het werk kunnen.

3.5.3. Verloop

Om de uitstroomreden ‘’verloop’’ te specificeren is de onderstaande tabel van toepassing. Opvallend is dat de gemeente Oldambt een hoog percentage heeft van personen die uitstromen vanwege overlijden of door het bereiken van AOW-gerechtigde leeftijd. We kunnen dan ook concluderen dat het percentage personen dat door natuurlijke redenen uitstroomt een stuk hoger ligt in Oldambt dan in de vergelijkingsgroepen. Dit komt overeen met de constatering dat Oldambt in vergelijking tot de vergelijkingsgroepen meer personen in het bestand heeft in de leeftijdscategorie 55+.

[5] Bron: UWV (2024) – Regio in beeld: blijvend personeelstekort in Groningen
[6] Bron: CBS (2025) – Dashboard arbeidsmarkt

Reden beëindiging verloop	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Aangaan relatie (%)	9,5	5,0	4,9	5,1	6,2
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd (%)	14,3	9,2	15,6	9,8	8,5
Overlijden (%)	14,3	4,3	7,2	4,1	4,1
Detentie (%)	0,0	1,8	1,0	1,6	1,3
Verhuizing naar andere gemeente (%)	9,5	14,7	17,8	17,2	14,3
Verhuizing naar buitenland (%)	0,0	1,1	2,3	0,8	1,0

3.5.4. Uitstroom via Afeer

In 2024 heeft Afeer voor de gemeente Oldambt 211 plaatsingen gerealiseerd[7]. Dit zijn 31 plaatsingen meer dan het doel voor 2024. Een groot deel van deze plaatsingen bestond uit een werkervaringsplaats bij een externe werkgever. Veelal leiden deze werkervaringsplaatsen ook daadwerkelijk tot een betaalde baan bij een werkgever. Daarnaast groeit het aantal plaatsingen via een afspraakbaan[8] de laatste jaren fors.

3.6 Analyse inzet voorzieningen

De gemeente Oldambt heeft, op grond van de Participatiewet, diverse voorzieningen beschikbaar. Deze voorzieningen zijn gericht op het zoeken/vinden van werk (zoals loonkostensubsidie, no-riskpolis, werkervaringsplaats en Beschut Werk) en/of het behouden van werk (zoals persoonlijke ondersteuning en werkvoorzieningen). Deze paragraaf beschrijft een analyse van de inzet van deze voorzieningen.

3.6.1. Inzet voorzieningen (algemeen)

De gemeente Oldambt zet voor 58% van de doelgroep één of meerdere voorzieningen in. Dit is vergelijkbaar met gemeenten die eenzelfde aantal bijstandsuitkeringen heeft. Echter is dit percentage wel lager dan het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in de arbeidsmarktregio (63%) en gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners (69%). Dit verschil ontstaat doordat gemeenten met een groter BUIG-volume (waaronder Oldambt) strengere voorwaarden stelt aan de inzet van de voorzieningen om overschrijding van het Participatiebudget (zie 2.2) te voorkomen. In Oldambt is dit zichtbaar in de keuze om geen budget beschikbaar te stellen voor de doelgroep trede 1 en 2 (zie 3.3.4). Met als gevolg dat er onvoldoende aanbod beschikbaar is voor deze groep (veelal een grotere afstand tot de arbeidsmarkt).

Kijkend naar het type voorziening in de gemeente Oldambt blijkt uit de gegevens dat Oldambt relatief vaak ondersteuning op de werkplek (jobcoaching en/of werkbegeleiding) in zet ten opzichte van de vergelijkingsgroepen. Daarnaast valt op dat er in Oldambt weinig tot geen faciliterende voorzieningen (zoals vervoer, werkplekaanpassingen of meeneembare voorzieningen) worden verstrekt. Dit ondanks dat vervoer een bekend probleem is in de regio en mogelijk een belemmering vormt voor de re-integratie. Het programma Kansrijk Talent is een mogelijke verklaring voor het feit dat Oldambt dit type voorzieningen

[7] Bron: Afeer kwartaalmagazine: Q4, 2024.tus
[8] Een afspraakbaan is een baan bij een externe werkgever voor een persoon die niet zonder ondersteuning of begeleiding kan werken, maar niet een beschutte werkplek nodig heeft.

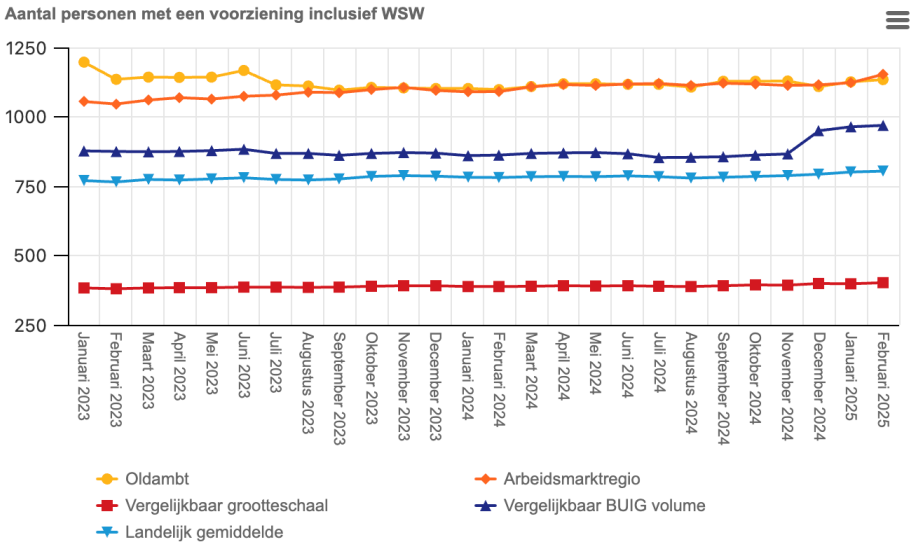
weinig in zet. Via dit programma kunnen inwoners gratis gebruikmaken van Wmo-vervoer. Daarmee is het programma een voorliggende voorziening voor de vervoersvoorziening vanuit de Participatiewet.

Type voorziening	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeidsmarkt regio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Financiële compensatie (%)	19	21	17	24	21
Werkplekken (%)	12	12	11	10	12
Ondersteuning op de werkplek (%)	13	8	5	9	8
Voorziening naar werk of naar participatie (%)	56	50	62	50	46
Faciliterende voorziening (%)	0	9	5	6	11
Andere voorzieningen (%)	0	1	1	1	1

3.6.2. Wet Sociale Werkvoorziening

De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. Sinds 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de WSW. Alleen mensen die voor die datum al een WSW-indicatie hadden én in WSW-verband aan de slag waren, komen in aanmerking voor verlenging van die indicatie. Doordat er geen instroom meer mogelijk is in de Wsw zal het aantal inwoners met een Wsw-dienstverband geleidelijk afnemen naar nul.

Op dit moment zijn er in Oldambt nog 1.137 inwoners aan de slag met een Wsw-dienstverband. Dit aantal is de afgelopen jaren geleidelijk afgenomen. Ter illustratie 5 jaar geleden waren er nog circa 1.400 Wsw'ers in Oldambt. Onderstaande grafiek vergelijkt het aantal Wsw'ers met de vergelijkingsgroepen. Daarbij valt op dat er in de arbeidsmarktregio Groningen (waaronder Oldambt) veel Wsw'ers aan het werk zijn, in vergelijking met het landelijk gemiddelde en de gemeenten met een vergelijkbaar inwonersaantal. Met name in de regio Oost-Groningen zijn er veel inwoners aan het werk bij een sociale werkvoorzieningen (waaronder Wedeka en Afeer).

3.6.3. Inzet loonkostensubsidie (LKS)

De inzet van LKS wordt gefinancierd vanuit het BUIG-budget. Sinds 2022 is de financieringswijze van de LKS gewijzigd. Vanaf 2022 wordt het budget LKS (onderdeel van de totale BUIG) gebaseerd op de realisatie in het voorgaande jaar (t-1). Deze financieringswijze maakt van LKS een relevante voorziening voor deze analyse. Uit de Beeld van de Uitvoering over 2024 blijkt dat Oldambt relatief veel LKS in zet. In 2024 waren de LKS-uitgaven in Oldambt 8,5% van de totale BUIG-uitgaven. Dit is hoger dan het landelijke gemiddelde van 6,8%. Sinds 2021 is dit percentage landelijk flink toegenomen (van 3,9% naar 6,8). Oldambt heeft afgelopen jaren verhoudingsgewijs een gelijke groei doorgemaakt. Met als gevolg dat het aandeel LKS in de totale BUIG gelijk is gebleven. Echter zien we wel dat andere gemeenten, mede door het ravijnjaar, nog extra inzetten op LKS. Oldambt moet mee in deze ontwikkeling om niet gekort te worden op de BUIG. Uit onderstaande grafiek blijkt dat deze gemeenten meer LKS inzetten dan Oldambt (aantal LKS-plaatsingen t.o.v. het BUIG-volume).

3.6.4. Werkplekken

Oldambt heeft op dit moment 61 inwoners, die werkzaam zijn in een aangepaste omgeving: beschut werk. Vanuit het Rijk heeft Oldambt een taakstelling voor het realiseren van 38 beschutte werkplekken. Oldambt ligt daarmee dus ver boven de taakstelling van het Rijk. Dit is ook zichtbaar in de vergelijking met andere gemeenten (zie onderstaande tabel). Oldambt heeft bijna 2x zoveel beschutte werkplekken als het landelijk gemiddelde. Dit aantal is te verklaren door de samenstelling van doelgroep (zie ook 3.6.2 over de Wsw) en de nauwe samenwerking met Afeer. Afeer biedt veel mogelijkheden als het gaat om beschut werk. Op dit moment is er sprake van een wachtlijst. De wens is om op korte termijn meer beschutte werkplekken te realiseren. Door het ontbreken van voldoende budget zijn deze plekken niet eerder gerealiseerd. Wanneer we kijken naar de werkplekken valt tot slot op dat Oldambt op dit moment geen gebruik lijkt te maken van de wettelijke voorzieningen ‘Participatieplaats’ en ‘Proefplaatsing’.

Werkplekken	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeids-marktregio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootte-schaal
Beschut werk (aantal)	61	30	55	29	14
Doelstelling te realiseren beschutte werkplekken tot en met verslagjaar	38	39	45	51	18
Participatieplaats (aantal)	0	10	2	0	7
Proefplaatsing t.b.v. loonwaardebepaling (aantal)	0	2	4	2	1
Overige werkplekken (aantal)	66	55	71	59	25

3.6.5. Ondersteuning op de werkplek

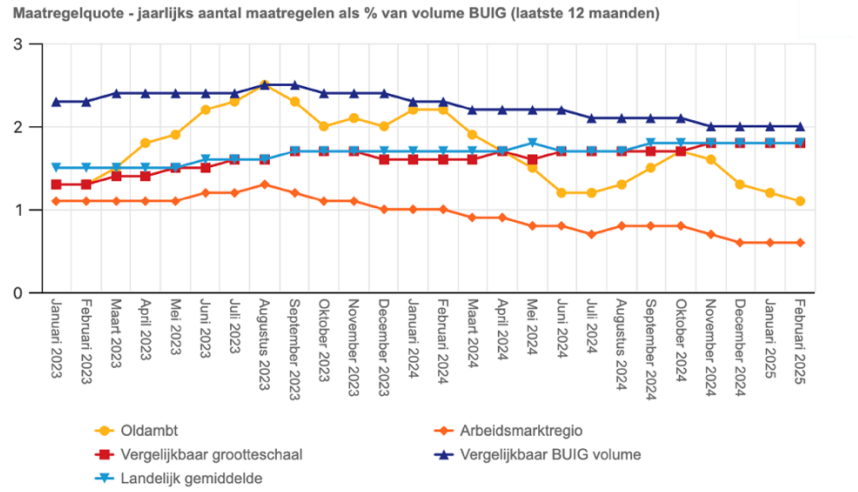
Tot slot heeft de gemeente Oldambt een opvallend hoog aantal jobcoaches/begeleiding op de werkplek. Dit is bijna 2x zoveel als de vergelijkingsgroepen. Dit is deels te verklaren door de samenwerking met Afeer. Zij bieden veel mogelijkheden rondom beschut werk aan en extra ondersteuning. Afeer ervaart een verandering in de doelgroep de laatste jaren waarbij de omliggende problematiek van cliënten complexer is. Dit vraagt meer ondersteuning op de werkplek.

Ondersteuning op de werkplek	Oldambt	Landelijk gemiddelde	Arbeids-marktregio	Vergelijkbaar BUIG volume	Vergelijkbaar grootteschaal
Jobcoach/begeleiding op de werkplek	133	75	67	89	39
Werkplekaanpassing	0	0	0	0	0

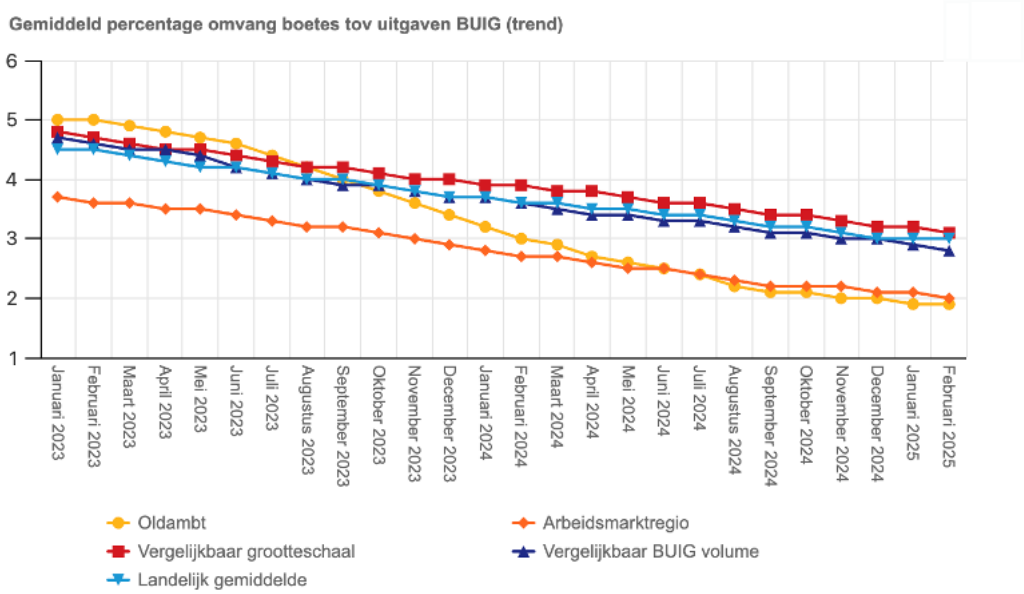
3.7 Handhaving

3.7.1 Maatregelen

De gemeente heeft mogelijkheden om een inwoner een maatregel op te leggen. Bijvoorbeeld als de inwoner de re-integratie belemmert of niet naar vermogen tracht om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen. Onderstaande tabel laat zien dat Oldambt in 2023 relatief veel maatregelen oplegden in verhouding tot het landelijk gemiddelde. In 2024 nam het aantal opgelegde maatregelen af.

Deze dalende trend is ook duidelijk zichtbaar in de omvang van de boetes ten opzichte van de totale uitgaven BUIG (zie onderstaande tabel).

Op basis van de gesprekken lijkt een beperkte formatie bij handhaving een mogelijke reden van de dalende trend. De huidige formatie is in onvoldoende mate instaat om actief te handhaven. Daarnaast is de gemeente voor de handhaving voor een belangrijk deel afhankelijk van signalen vanuit Afeer. Een goede samenwerking met Afeer is vereist om actief opvolging te geven aan signalen (bijvoorbeeld no-shows voor een werkintake) en indien nodig het opleggen van maatregelen/boetes. Deze samenwerking is nu nog niet optimaal.

3.8 Conclusie analyse

De analyse geeft inzicht in de redenen van het tekort op het BUIG-budget. Dit tekort was in 2024 €2.819.949. Een opvallend hoog tekort in vergelijking met de regiogemeenten. De belangrijkste oorzaken van dit tekort zijn:

1. Groot 'zittend bestand'

Het tekort ontstaat door het structureel hoge BUIG-volume (aantal bijstandsuitkeringen) van de gemeente Oldambt. Dit aantal is ongeveer drie keer zo hoog dan gemeenten met een vergelijkbaar inwonersaantal. Daarbij bestaat een groot deel van het bestand uit inwoners die ouder zijn dan 55 jaar, langdurig bijstand ontvangen en/of een langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben (trede 1 en 2 van de Participatieladder). Met als gevolg dat Oldambt, ondanks dat de in- en uitstroom afgelopen jaren niet significant afwijken van de vergelijkingsgroepen, een groot 'zittend bestand' houdt.

2. Langere verblijfsduur door toenemende complexiteit

Inwoners van de gemeente Oldambt verblijven langer in de uitkering dan alle vergelijkingsgroepen. Een belangrijke oorzaak voor de langere verblijfsduur is de toename van inwoners met meervoudige problematiek. Denk aan problemen op het gebied van gezondheid, schulden of huisvesting. Dit maakt dat de huidige doelgroep in Oldambt meer en intensievere begeleiding nodig heeft. Met als gevolg een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en een toename van de gemiddelde verblijfsduur in de uitkering.

3. Toenemende instroom van jongeren

We zien een duidelijke toename van jongeren die een beroep doen op een bijstandsuitkering. Daarbij valt op dat specifiek deze doelgroep in Oldambt relatief veel last heeft van één of meerdere complexe problemen, zoals psychische problematiek, armoede, huisvesting en beperkte toegang tot onderwijs en werk. Hierdoor heeft een groot deel van deze jongeren een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Veel van de jongeren staan aangemeld voor beschut werk. In de praktijk blijkt het beschutte werk echter niet altijd aan te sluiten bij de leefwereld en behoeften van de jongeren. Met als gevolg dat de re-integratie stagneert.

4. Instroom & belemmeringen statushouders

Op dit moment bestaat ongeveer 20% van het totale bijstandsvolume in de gemeente Oldambt uit statushouders. De inburgeringsverplichtingen, vanuit de Wet Inburgering 2021, vormen voor deze doelgroep een belemmering om te werken. Ook staan werkgevers in de regio Oost-Groningen nog niet altijd open voor deze doelgroep. Dit komt onder andere door het niet spreken van de taal en de benodigde extra ondersteuning.

5. Beperkte dienstverlening en onvoldoende aanbod voor trede 1 en 2

Het aandeel van inwoners op trede 1 en 2 (langere afstand tot de arbeidsmarkt) is in Oldambt significant hoger dan in andere gemeenten. Ongeveer 60% van het Oldambtse bestand is ingedeeld op trede 1 of 2. Inwoners op trede 1 en 2 vallen onder de verantwoordelijkheid van de klantmanagers van team Inkomen. We concluderen dat er de afgelopen jaren onvoldoende focus is geweest op deze doelgroep. Door beperkte dienstverlening (contact), in verband met een hoge caseload bij klantmanagers, is deze groep

onvoldoende in beeld. Ook heeft Oldambt besloten om geen budget beschikbaar te stellen voor de dienstverlening aan deze groep. Met als gevolg dat er onvoldoende aanbod beschikbaar is voor deze groep (met veelal een grotere afstand tot de arbeidsmarkt) en de doorstroom wordt beperkt.

6. Knelpunten in samenwerking met Afeer

De gemeente Oldambt werkt actief samen met Afeer. Deze samenwerking is de afgelopen jaren flink verbeterd. Echter constateren wij de volgende knelpunten in de samenwerking met Afeer, die de door- en uitstroom belemmeren:

- *Beperkte gemeentelijke regie bij instroom:*
  Afeer voert bij instroom in de bijstand de werkintake (beoordeling van de mogelijkheden tot werk) uit. Met als gevolg dat de gemeente onvoldoende grip heeft op de indeling van de doelgroep. Ook bestaat het risico dat alleen de meest kansrijke kandidaten worden doorgezet naar Afeer.
- *Scheiding tussen uitkering en werktraject:*
  In Oldambt zijn het 'uitkeringstraject' en het 'werktraject' te ver van elkaar gescheiden. Het 'uitkeringstraject' valt onder regie van Oldambt en het 'werktraject' onder regie van Afeer. In Oldambt wordt nieuwe instroom eerst geholpen in het 'uitkeringstraject' en vervolgens wordt het 'werktraject' pas gestart. Dit zorgt voor een vertraging in de re-integratie, zeker voor de meest kansrijke doelgroep. Daarnaast is de gemeente voor de handhaving voor een groot deel afhankelijk van signalen vanuit Afeer (bijvoorbeeld no-shows voor een werkintake). Deze signalen moeten actiever en sneller worden gedeeld.
- *Geen gezamenlijk systeem:*
  Er is geen gezamenlijk systeem met werkbedrijf Afeer. Dit bemoeilijkt de samenwerking en een soepele overdracht tussen de gemeente en Afeer.
- *Afhankelijkheid van Afeer:*
  Oldambt is voor de dienstverlening naar werk vrijwel volledig afhankelijk van Afeer. Afgelopen jaren heeft Afeer haar dienstverlening uitgebreid en verder doorontwikkeld. Desondanks concluderen we dat de dienstverlening van Afeer niet volledig toereikend is voor de veranderende doelgroep (zoals jongeren met meervoudige problematiek).

Bovenstaande knelpunten geven een beeld van de oorzaken van het tekort en de uitdagingen voor de komende periode.

4 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk staan aanbevelingen om toekomstige tekorten op het BUIG-saldo zoveel als mogelijk te voorkomen of verkleinen. Deze aanbevelingen komen voort uit de conclusie van de analyse. De focus ligt op de belangrijkste maatregelen voor 2025 en verder. We kijken daarbij naar aanvullende maatregelen. Regulier beleid en inzet laten we buiten beschouwing.

4.1 Aanbevelingen

1. Breng de (diverse leefgebieden van) doelgroep trede 1 en 2 in beeld

Zorg dat op termijn alle bijstandsgerechtigden uitgebreid worden gesproken. Uit ervaring bij andere gemeenten (waaronder Nijmegen en Zoetermeer) blijkt dat dit zorgt voor een toenemende participatie en uitstroom richting werk. Focus daarbij op de mensen die al langere tijd een uitkering ontvangen en niet aangemeld zijn bij Afeer (trede 1 en 2). Het in beeld brengen moet zich niet beperken tot werk. Breng ook andere leefgebieden in kaart, zoals participatie, activering, financiële situatie en gezondheid. De kern is dat de gemeente met meer bijstandsgerechtigden in persoonlijk contact komt en beter behoeften en mogelijkheden kan detecteren op de diverse leefgebieden. Aanvullend adviseren we om bij nieuwe instroom gebruik te maken van een standaardintake op de diverse leefgebieden (bijvoorbeeld De Zelfredzaamheid-Matrix).

2. Ontwikkel aanbod gericht op maatschappelijke participatie

Op dit moment ontbreekt het aan aanbod voor de doelgroep trede 1 en 2. Dit belemmert de doorstroom (stijging op de participatieladder) en mogelijkheden om door te groeien naar werk. We adviseren dan ook om structureel aanbod te ontwikkelen voor kandidaten met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit aanbod moet zich richten op maatschappelijke participatie (activering). Denk aan arbeidsmatige dagbesteding, sporttrajecten (in het kader van activeren en wegnemen fysieke belemmeringen) en lokale maatwerktrajecten (voor kandidaten met psychische kwetsbaarheid). Dit sluit ook aan bij landelijke ontwikkelingen, zoals de Participatiewet in Balans. Ook kan er meer gebruik worden gemaakt van de regionale samenwerking ‘Hoofdzaak Werk’.

3. Creëer werkervaringsplaatsen voor statushouders

Uit onderzoek blijkt dat de arbeidsparticipatie van statushouders achterblijft en werkgevers terughoudend zijn richting deze doelgroep. Deze groep vormt een groot deel van het bestand. Wij adviseren daarom om specifiek in te zetten op de uitstroom van statushouders. Mede door het creëren van werkervaringsplaatsen voor statushouders. Dit kan bijvoorbeeld door:

- Afeer in beeld te laten brengen in welke branches werkervaringsplaatsen/vacatures voor deze doelgroep nodig zijn;
- In contacten met werkgevers specifiek aandacht te geven aan deze groep;
- Een werkgeversbijeenkomst specifiek gericht op ‘statushouders aan het werk’ te organiseren.

Daarnaast adviseren we adviseren om de regionale aanpak ‘Kansrijk Talent’ te benutten. Het traject ‘Kansrijk Talent’ is een innovatieve aanpak om statushouders en andere werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren. Waar mogelijk worden ze begeleid naar werk of scholing. Het programma combineert persoonlijke ontwikkeling, groepsdynamiek en praktische trainingen. De eerste resultaten laten zien dat dit traject kansrijk is voor de doelgroep statushouders: 50% van de deelnemers stroomt direct door naar werk of opleiding.

4. Stuur meer op uitstroom naar werk via Afeer

We raden de gemeente Oldambt aan om richting Afeer meer te sturen op uitstroom naar werk, waaronder reguliere plaatsingen, LKS via praktijkroute en Beschut Werk bij of via Afeer. Dit kan door Afeer periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) de uitstroomcijfers te laten monitoren en verantwoorden. Ook moet er in de cultuur binnen Afeer meer focus komen te liggen op een snelle uitstroom naar werk. De nadruk moet meer komen te liggen op het realiseren van snelle plaatsingen in algemeen geaccepteerde arbeid in plaats van het zoeken naar de droombaan.

5. Werkintake terug in eigen beheer

We adviseren de gemeente Oldambt om de werkintake (beoordeling werkvermogen) weer zelf uit te voeren en hier dus expertise voor in huis te halen. Op deze manier krijgt de gemeente meer grip op de instroom en beoordeling van de mogelijkheden om aan het werk te gaan.

6. Versnel de uitstroom binnen de eerste drie maanden

Uit de analyse blijkt dat Oldambt gemiddeld minder uitstroom in de eerste drie maanden van de uitkering heeft. We adviseren om de uitstroom binnen deze drie maanden te versnellen. Dit vraagt voornamelijk om een snellere en warme overdracht naar Afeer vanuit de gemeente. Bij voorkeur vindt de kennismaking met Afeer direct na aanmelding voor een uitkering plaats.

7. Vergroot de inzet van LKS

De inzet van LKS wordt gefinancierd op basis van de realisatie in het voorgaande jaar (t-1). Deze financieringswijze maakt dat de inzet van LKS een belangrijke prioriteit moet zijn en blijven van Oldambt. De inzet van LKS stijgt landelijk. Oldambt moet mee in deze ontwikkeling om niet gekort te worden op de BUIG.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2555
Extern Zaak ID	1895ESUITE391152025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.b
Titel	Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee (39115-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9b Raadsvoorstel inzake Advies zonnepark Westerlee
9b.1 Onderbouwing ETFAL
9b.2 Communicatie- en participatieverslag
9b.3 Landschappelijk inpassingsplan
4g.4 Samenvatting kernpunten anterieure overeenkomst

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	10 september 2025
Raadsvergadering	24 september 2025

Voorgesteld besluit

Een positief advies af te geven ten behoeve van het oprichten van een zonnepark tussen de Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee, conform de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Advies zonnepark Westerlee
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	39115-2025:394071
Steller	Robert Bekker en Lammechien Hut
Portefeuillehouder(s)	Jurrie Nieboer en Gert Engelkens
Medeverantwoordelijke(n)	Merijn Wienk en Ger Lindeman

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Programma zon en wind 1.0
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** Een positief advies af te geven ten behoeve van het oprichten van een zonnepark tussen de Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee, conform de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.
Samenvatting	Initiatiefnemer Pure Energie is voornemens samen met de coöperatie Energiek Oldambt (cEO) een zonnepark te realiseren tussen de Ceresweg en de D.H. Vinkersweg. Op basis van het Programma zon en wind 1.0 past de gekozen locatie binnen het vastgestelde beleid van onze gemeente. Met dit voorstel wordt de gemeenteraad gevraagd een positief advies af te geven voor het oprichten van een zonnepark, van circa 44 hectare inclusief 20 hectare aan landschappelijke inpassing, tussen de Ceresweg en de D.H. Vinkersweg in Westerlee conform de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.
Bijlage(n)	1. Onderbouwing ETFAL 2. Communicatie- en participatieverslag 3. Landschappelijk inpassingsplan 4. Samenvatting kernpunten anterieure overeenkomst
AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

Doel:

Een advies als bedoeld in artikel 16.15a van de Omgevingswet is nodig om te kunnen besluiten op de aanvraag omgevingsvergunning.

Inleiding:

Initiatiefnemer Pure Energie wil samen met cEO tussen Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee een zonnepark oprichten. Tussen beide partijen is een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

Motivatie

De aanvraag

Op 24 januari 2025 is door Pure Energie een aanvraag ingediend voor het oprichten van een zonnepark tussen de Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee.

Het zonnepark Westerlee ligt tegen het Emergobos aan. De aanvraag betreft het oprichten van een zonnepark van circa 44 hectare, waarvan circa 24 hectare zonnepanelen installaties en (half) verharding zijn en de overige hectares landschappelijke inpassing betreft. Het zonnepark heeft een capaciteit van circa 55 miljoen Kwh per jaar (Kilowattuur).

Inhoudelijke overwegingen

1. Strijdigheid huidige bestemmingsplan / omgevingsplan

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op dat moment zijn alle bestemmingsplannen van de gemeente samen één omgevingsplan geworden. Het oprichten van een zonnepark is in strijd met de regels bestemmingsplan Buitengebied Oldambt en Buitengebied Oldambt, partiële herziening 2014. De bestemming van de gronden is ‘agrarisch met waarden’.

In de Omgevingswet wordt de mogelijkheid gegeven om een omgevingsvergunning te verlenen voor activiteiten die strijdig zijn met het omgevingsplan. Dit is mogelijk indien uit de motivering blijkt dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. (artikel 4.2, lid 2 van de Omgevingswet). In de Omgevingswet is bepaald dat de gemeenteraad categorieën van activiteiten kan aanwijzen waarbij het college een vergunning pas kan verlenen na een bindend advies van de gemeenteraad (artikel 16.15a Omgevingswet). Op 28 februari 2022 heeft de gemeenteraad bepaald dat voor het realiseren van een zonnepark een dergelijk advies nodig is.

2. Rijkscoördinatieregeling

Op grond van artikel 9, eerste lid, onder b van de Elektriciteitswet van 1998 is het Rijk in beginsel de vergunningverlenende instantie voor zonneparken van ten minste 50 MW. Indien er redelijkerwijs niet te verwachten valt dat toepassing van de Rijkscoördinatieregeling de procedure in betekenende mate zal versnellen of dat er geen andere aanmerkelijke voordelen zijn, kan volgens het vierde lid van artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998 de Rijkscoördinatieregeling buiten toepassing verklaard worden. Het Rijk heeft op 10 april 2025 laten weten dat de Rijkscoördinatieregeling buiten toepassing is verklaard. Waarmee de gemeente het bevoegde gezag is.

3. ETFAL onderbouwing

Voor de realisatie van het zonnepark is een ETFAL (evenwichtige toedeling van functies aan locaties) onderbouwing opgesteld. Deze ETFAL onderbouwing voldoet aan de daaraan gestelde eisen en bevat alle onderwerpen die nodig zijn ter beoordeling van de aanvraag. De aanvraag is getoetst aan rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. De conclusie is dat het initiatief voldoet. De conclusies in de ETFAL onderbouwing worden door ons onderschreven. Hieronder wordt aangegeven waarom het

initiatief past binnen het beleid.

4. Toetsing provinciaal beleid

In paragraaf 3.10.4 van de Omgevingsverordening provincie Groningen zoals die geldt vanaf 22 november 2024 zijn instructieregels opgenomen ten aanzien van zonneparken. Die houden onder meer in dat een zonnepark gedurende maximaal 30 jaar in werking mag zijn en dat sprake moet zijn van een inrichtingsplan dat met toepassing van de maatwerkmethode tot stand komt onder begeleiding van een provinciale deskundige.

Voor zonnepark Westerlee is deze maatwerkmethode doorlopen in samenwerking met de provincie Groningen. Tevens is inzicht geboden in de mogelijkheid voor omwonenden om te participeren in de ontwikkeling en opbrengsten van het zonnepark. Gelet op het voorgaande heeft de provincie geconcludeerd dat in dit geval is voldaan aan de voorwaarden op grond waarvan een locatie in het buitengebied kan worden aangewezen voor het plaatsen van een tijdelijk zonnepark.

Dit besluit van de provincie is in voorbereiding. Hiertoe heeft Gedeputeerde Staten op 6 mei 2025 een positief ontwerpbesluit tot wijziging van de provinciale omgevingsverordening genomen. Voordat de omgevingsvergunning voor zonnepark Westerlee verleend kan worden, moet door Gedeputeerde Staten een definitief besluit genomen zijn. Naar verwachting neemt de provincie dit besluit op 1 juli 2025. Het wordt bekend gemaakt op 4 juli 2025 in het Provinciaal blad. De daadwerkelijke vergunning voor het zonnepark kan pas door de gemeente worden verleend, na het definitieve besluit van de provincie. De raad kan wel, vooruitlopend hierop, een advies geven.

5. Toetsing gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in het Programma zon en wind 1.0, door de gemeenteraad op 31 januari 2022. Het geplande zonnepark ligt in een gebied dat is aangemerkt als kansrijke locatie voor de opwekking van zonne-energie in Oldambt. In het Programma zon en wind 1.0 is een toetsingskader opgenomen waaraan een zonnepark moet voldoen. In de ETFAL onderbouwing die bij de aanvraag is gevoegd wordt op alle onderdelen van het toetsingskader ingegaan. Deze onderbouwing is in overleg tussen initiatiefnemer en gemeente tot stand gekomen. Daarin wordt voldoende onderbouwd dat het initiatief past binnen het door de gemeenteraad vastgestelde toetsingskader. Voor de nadere uitwerking van deze toetsing wordt verwezen naar paragraaf 3.5 van de ETFAL onderbouwing.

6. Opruimfonds

Bij de behandeling van de vaststelling van het Programma zon en wind 1.0 heeft de gemeenteraad aangegeven het belangrijk te vinden dat na 30 jaar de kosten voor het opruimen van het park zijn voor de exploitant van het park (tenzij anders overeengekomen). Dit is ook opgenomen in het Programma zon en wind 1.0. In de omgevingsvergunning wordt de voorwaarde opgenomen dat het zonnepark na afloop van de termijn van 30 jaar weer wordt opgeruimd en dat het terrein in de oorspronkelijke staat wordt teruggebracht. De initiatiefnemer is dit ook overeengekomen met de eigenaren van de percelen grond. Daarnaast is in de anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer hierover een regeling opgenomen.

De regeling houdt het volgende in: Pure Energie verplicht zich om een fonds op te richten, waarin vanaf het elfde kalenderjaar gedurende een periode van vijf achtereenvolgende jaren jaarlijks één/vijfde gedeelte van het bedrag wordt gestort voor de kosten van het opruimen van het zonnepark.

Hierbij zal tijdig door een onafhankelijke deskundige worden vastgesteld wat de verwachte netto

kosten zijn voor het verwijderen van het zonnepark (sloopkosten minus eventuele restwaarde).

Conclusie: er is aan de voorwaarde voldaan dat er een garantie is dat na 30 jaar de kosten voor het opruimen van het park geborgd zijn.

7. Zonneladder

We willen zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte binnen onze gemeente. Bij de toetsing van initiatieven wordt de zonneladder toegepast. De voorkeur gaat uit naar het benutten van daken van bestaande gebouwen (trede één). Er wordt ook in de gemeente Oldambt steeds meer gebruik gemaakt van zon op dak, maar de ruimte op daken is beperkt en de netinfrastructuur is daar niet op voorbereid. De tweede trede biedt ruimte aan lokale initiatieven. Op dit moment zijn er geen lokale initiatieven. De derde trede gaat over grootschalige ontwikkelingen. Het initiatief voor dit zonnepark is een initiatief op de derde trede.

Conclusie: de bedoeling is om in eerste instantie zoveel mogelijk daken te benutten voor het opwekken van zonne-energie. Maar ook met een stevige inzet op deze locaties kunnen we de klimaatdoelen niet halen. Daarom zijn ook in onze gemeente grootschalige ontwikkelingen onvermijdelijk. Met het initiatief voor een zonnepark in Westerlee kan grotendeels aan de doelstelling van 100 hectare zon voor 2030 worden voldaan.

8. Landschappelijke inpassing

Over de landschappelijke inpassing zijn diverse maatwerkgesprekken gevoerd tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. De resultaten van deze gesprekken zijn verwoord in de landschappelijke inpassing welke onderdeel is van de te verlenen omgevingsvergunning. Kerndoel is de realisatie van een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit met voldoende waarborging voor de ontwikkeling van flora en fauna. De realisatie en het beheer van de landschappelijke inpassing wordt als voorwaarde in de omgevingsvergunning opgenomen.

Conclusie: er wordt aan de voorwaarde van een duurzame landschappelijke inpassing voldaan.

9. 50% Lokaal eigendom

Een voorwaarde in het Programma zon en wind 1.0 is dat het initiatief voor 50% lokaal in eigendom is. Met cEO is een samenwerkingsovereenkomst gesloten en het streven is dat cEO voor 50% eigenaar wordt van het zonnepark. Inwoners van de gemeente Oldambt (en bewoners rond het park in de buurgemeenten) kunnen (laagdrempelig) lid worden van de coöperatie. Opbrengsten uit het zonnepark worden besteed aan publieke doelen (duurzame ontwikkeling, leefbaarheid of natuur). Deze afspraken zijn vastgelegd in de statuten van de coöperatie en in de anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer.

Mocht het niet lukken voor de coöperatie om voor 50% eigenaar te worden, wordt er een gebiedsfonds opgericht voor het aandeel tot 50% dat niet in bezit is van de coöperatie. Dit gebiedsfonds komt in beheer bij de gemeente. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer. Onder andere is hierin vastgelegd dat als een gebiedsfonds aan de orde is, een onafhankelijke deskundige de hoogte van de afdracht gaat bepalen.

Conclusie: aan de voorwaarde 50% lokaal eigendom wordt voldaan. Streven is 50% eigenaarschap

voor de coöperatie. Lukt dit niet voor de ingebruikname van het zonnepark, dan komt er een (aanvullend) gebiedsfonds. Daarmee wordt aan de voorwaarde van 50% lokaal eigendom voldaan.

10. Draagvlakonderzoek/Meeprofiteren

Er is draagvlakonderzoek uitgevoerd naar dit initiatief. Het draagvlakonderzoek heeft aan het begin van het proces in 2022 plaatsgevonden. Samenvattend: 27% van de omwonenden (afstand tot zonnepark 500 meter tot 3 km) is voor het idee van een zonnepark. Van de direct omwonenden (tot 500 meter) is 5% voor. 54% van de omwonenden is tegen. Bij direct omwonenden is 85% tegen.

Bekendheid & betrokkenheid plannen

De helft van alle omwonenden was voorafgaand aan het onderzoek al bekend met het idee van zonnepark Westerlee. Van de direct omwonenden was iedereen op de hoogte. De meeste hinder verwachten omwonenden van landschapsvervuiling, verkeer- en geluidsoverlast.

Meeprofiteren

Meeprofiteren is belangrijk. Direct omwonenden vinden het minder belangrijk om mee te profiteren dan indirect omwonenden (respectievelijke 50% en 71%). Het meest interessant voor alle omwonenden is de financiering voor lokale initiatieven en verenigingen en onderhoud van publieke voorzieningen in hun omgeving.

Inzet Pure Energie

Op basis van deze resultaten is Pure Energie samen met cEO verder gegaan met de participatie. Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd, nieuwsbrieven gemaakt, vele overleggen geweest (zowel individueel als in groepsverband) en in werkgroepen gewerkt. Omwonenden hebben hun vragen, wensen en ideeën over het zonnepark gedeeld in onder andere persoonlijke gesprekken, tijdens bijeenkomsten, via emailwisselingen en via het draagvlakonderzoek. Hierbij zijn de onderwerpen uitzicht en landschappelijke inpassing, biodiversiteit en ecologie, geluid, reflectie, netcongestie, communicatie, bouwverkeer en werkzaamheden en financiële participatie met elkaar besproken en zijn aandachtspunten meegenomen in de ontwikkeling van het zonnepark. Dit heeft geleid tot een plan waarin rekening is gehouden met de wensen van omwonenden.

Pure energie en cEO vinden het belangrijk dat de omgeving meeprofiteert. Daarom wordt naast 50% lokaal eigendom een Omgevingsfonds alleen voor direct omwonenden ingesteld. Dit Omgevingsfonds wordt jaarlijks met ongeveer € 27.500 gevuld (€ 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh)). Daarnaast biedt Pure Energie de direct omwonenden een laag energietarief met een vaste lage prijs voor energie.

Conclusie

Op grond van de resultaten van het draagvlakonderzoek is er weinig draagvlak voor het plan. Wel moet worden vastgesteld dat Pure Energie en cEO zich hebben ingespannen om tegemoet te komen aan de wensen van de omwonenden van het zonnepark Westerlee. Pure Energie en cEO hebben veel inspanningen verricht om draagvlak te creëren, zoals diverse overleggen met omwonenden en voorstellen voor het bijdragen aan lokale voorzieningen.

Draagvlak in de samenleving (of het gebrek daaraan) kan volgens rechtspraak wel een rol spelen bij de afweging om een initiatief positief of negatief te beoordelen, maar kan niet doorslaggevend zijn in het wel of niet afgeven van een positief advies omdat dit geen ruimtelijke grond is.

Het college concludeert dat de initiatiefnemer zich voldoende heeft ingespannen op het gebied van

participatie om draagvlak te creëren.

11. Processtappen Programma zon en wind

In het Programma zon en wind 1.0 zijn een aantal processtappen benoemd. In het navolgende wordt beschreven in hoeverre aan deze processtappen is voldaan.

Stap 1: initiatieffase

De initiatiefnemer heeft al lange tijd het idee om een zonnepark te realiseren in Westerlee. De cEO was direct bij het initiatief betrokken. In de initiatieffase zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd. Er is een participatieverslag opgesteld van alle participatiemomenten.

Deze fase is afgesloten met een besluit van de gemeente om al dan niet de volgende fase in te zetten. Dit besluit heeft het college genomen op 29 maart 2022.

Stap 2: Programmafase

In het Programma zon en wind 1.0 is het in deze fase dat de omgeving actiever betrokken wordt bij het plan. Initiatiefnemer is ‘trekker’ en participanten zijn omwonenden en dorpsverenigingen. Ook andere organisaties op het gebied van natuur, landbouw en landschap kunnen meedoen. Ook wordt in deze fase een proces- en participatieplan opgesteld en een programma van eisen over de inrichting van het zonnepark en het beheer en onderhoud.

Er is een participatieplan en participatieverslag opgesteld (zie bijlagen). Initiatiefnemer en de cEO hebben op verschillende manieren de omgeving betrokken bij de plannen.

Voor het landschappelijk inpassingsplan is een programma van eisen opgesteld en tijdens de verschillende maatwerkgesprekken (met initiatiefnemer, provincie en gemeente) is dit nader ingevuld en zijn er nadere afspraken gemaakt over het beheer en onderhoud. Deze afspraken zijn vastgelegd in het landschappelijk inpassingsplan dat als bijlage aan de ruimtelijke onderbouwing is toegevoegd. Hierin zijn ook de gemaakte afspraken over beheer en onderhoud opgenomen.

Stap 3: Ontwerpfase

In de ontwerpfase wordt de omgevingsvergunning aangevraagd. Projectparticipatie wordt nader uitgewerkt. De fase eindigt met het al dan niet verlenen van de vergunning. In deze fase zitten we nu. Het vragen om advies bij de gemeenteraad.

12. Conclusie:

De verschillende procestappen zijn doorlopen zoals voorgeschreven. Aan deze randvoorwaarden is daarmee voldaan. De locatie ligt in een gebied dat in het Programma zon en wind 1.0 als potentieel geschikt gebied is aangewezen. Daarom wordt voorgesteld een positief advies af te geven voor het afgeven van de omgevingsvergunning voor het zonnepark.

Argumenten

De vergunning kan worden verleend. Uit de aanvraag en bijbehorende ETFAL onderbouwing blijkt dat sprake is van een evenwichtige toekenning van een functies aan een locatie (eerder: een goede ruimtelijke ordening). Op basis hiervan is het mogelijk om een omgevingsvergunning te verlenen voor het gebruik van gronden in strijd met het bestemmingsplan en hiermee het zonnepark te realiseren

Betrokkenheid (externe) partners

Communicatie en burgerparticipatie

Zoals eerder in dit voorstel is aangegeven zijn meerdere partijen betrokken zoals gemeente, provincie, waterschap en omwonenden. In dit raadsvoorstel en in het participatieplan is aangegeven hoe met name omwonenden betrokken zijn bij de plannen.

Consequenties

Neveneffecten, risico's en alternatieven

Indien de gemeenteraad een negatief advies geeft, moet het college de omgevingsvergunning weigeren. Dit moet gemotiveerd wegens het gebruiken van gronden in strijd met het bestemmingsplan en dat er geen sprake is van een evenwichtige toekenning van een functies aan een locatie.

Integrale consequenties

Algemene (maatschappelijke) consequenties

Het realiseren van zonneparken roept soms emoties op in de samenleving. In het voortraject is de omgeving betrokken bij de plannen voor het zonnepark. Er zijn informatie avonden georganiseerd, nieuwsbrieven gemaakt en er zijn gesprekken geweest (zowel individueel als in groepsverband) en in werkgroepen gewerkt. Zoals in het voorstel is aangegeven is voor de realisatie van het zonnepark een ETFAL onderbouwing opgesteld. Deze onderbouwing voldoet aan de daaraan gestelde eisen en bevat alle onderwerpen die nodig zijn ter beoordeling van de aanvraag.

Juridische consequenties

1. *Rol gemeenteraad*

Onder de Omgevingswet artikel 16.15a heeft de gemeenteraad een adviesrecht. Op basis van het advies van de raad kan het college de vergunning verlenen (of weigeren bij een negatief advies).

2. *Draagvlak en participatie*

Participatie en de manier waarop dit plaatsvindt is onder de Omgevingswet een belangrijk onderwerp en is onderdeel van de belangenafweging. Het ontbreken van draagvlak is geen formele weigeringsgrond in de besluitvorming, zoals blijkt uit actuele jurisprudentie. Protesten en bezwaren van omwonenden kunnen wel invloed hebben op de belangenafweging van het bevoegd gezag, vooral als die bezwaren goed onderbouwd zijn (bijvoorbeeld met betrekking tot landschapsvervuiling, natuur of hinder). Bij het komen tot een advies spelen naast draagvlak echter vooral ruimtelijke ordeningsaspecten als geluid, gezondheid, veiligheid en impact op landschap en omgeving een rol. De beoordeling van al deze factoren kunnen leiden tot een negatief advies van de raad. Een weigering van een omgevingsvergunning uitsluitend op basis van gebrek aan draagvlak is juridisch

onhoudbaar. Een negatief advies van de gemeenteraad moet goed gemotiveerd zijn.

Personele consequenties

Niet van toepassing.

Financiële consequenties

Er is een planschade overeenkomst ondertekend over mogelijke planschade die het plan met zich mee brengt. Ten aanzien van het opruimen van de zonnepanelen na dertig jaar zijn afspraken gemaakt in een anterieure overeenkomst.

Indien de vergunning in een laat stadium wordt geweigerd op politieke gronden, dus niet op basis van planologische overwegingen, wordt dit juridisch risicovol vanwege de financiële, ruimtelijke en feitelijke uitvoerbaarheid van het project. Een ontwikkelaar kan zich beroepen op het vertrouwensbeginsel, vooral als zij gerechtvaardigde verwachtingen had op basis van gemeentelijk beleid, het Programma zon en wind. Gelet op het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel moet het vertrouwen worden gehonoreerd als hier geen zwaarder wegende belangen aan in de weg staan.

Vervolg

Nadat de raad heeft geadviseerd, moet het college de vergunning verlenen (of weigeren). Tegen dit besluit kan beroep worden ingesteld door belanghebbenden bij de rechtbank.

Winschoten, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		39115-2025:394071

Onderwerp
Advies zonnepark Westerlee

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025 gelet op artikel 16.15 a en b Omgevingswet.

Besluit

Een positief advies af te geven ten behoeve van het oprichten van een zonnepark tussen de Ceresweg en D.H. Vinkersweg in Westerlee, conform de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Eelerwoude

Zonnepark Westerlee

Onderbouwing van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Opdrachtgevers:
Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 202530
Datum: 06-05-2025

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Ligging en begrenzing projectgebied 5
1.3 Huidig planologisch regime 7
1.4 Leeswijzer 8
2 Planbeschrijving 9
2.1 Beschrijving projectgebied 9
2.2 Het zonnepark 13
3 Voorbereiding en participatie 22
3.1 Procesparticipatie 22
3.2 Financiële participatie 23
4 Beleidskaders 25
4.1 Inleiding 25
4.2 Rijksbeleid 25
4.3 Provinciaal beleid 31
4.4 Regionaal beleid 39
4.5 Gemeentelijk beleid 41
4.6 Conclusie 47
5 Gevolgen van het plan voor de fysieke leefomgeving 48
5.1 Inleiding 48
5.2 Ecologie: soortenbescherming en gebiedsbescherming 48
5.3 Archeologische en cultuurhistorische waarden 51
5.4 Water 52
5.5 Bodemkwaliteit 55
5.6 Geluid 57
5.7 Luchtkwaliteit 58
5.8 Omgevingsveiligheid 59
5.9 Geur 62
5.10 Bedrijven en milieuzonering 62
5.11 M.e.r.-beoordeling 63
5.12 Lichtreflectie 64
5.13 Elektromagnetische straling 64

5.14 Warmteontwikkeling 64
5.15 Gezondheid 65
5.16 Kabels en leidingen 65
5.17 Verkeer en parkeren 65
5.18 Conclusie 65
6 Uitvoerbaarheid 66
6.1 Inleiding 66
6.2 Ruimtelijke uitvoerbaarheid 66
6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 66
6.4 Economische uitvoerbaarheid 67
6.5 Conclusie 67
7 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties 68

Bijlagen

- Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan
- Communicatie- en participatieverslag Zonnepark Westerlee
- Toetsing zonneladder
- Geactualiseerd rapport quickscan flora- en faunaactiviteit Zonnepark Westerlee
- Geactualiseerde Leefgebiedenbenadering haas en akker-/weidevogels, Zonnepark Westerlee
- Bureauonderzoek Archeologie
- Westerlee Zonnepark, Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen IVO-O, verkennende fase
- Digitale watertoets
- Uitgangspuntennotitie Watertoets
- Aeriusberekening met toelichting
- Zonnepark Westerlee te Westerlee, Akoestisch onderzoek
- Reflectie onderzoek Zonnepark Westerlee

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel gesteld: het terugdringen van de uitstoot van broeikassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het centrale doel van het Klimaatakkoord raakt aan het leven van alledag. Huishoudens zullen worden gedwongen bewuster met energie om te gaan en alternatieve vormen van energieproductie worden zichtbaar in het landschap. Ook de gemeente Oldambt wil actief werken aan de energietransitie. Om het eigen energieverbruik in de gemeente duurzaam op te wekken, wil de gemeente 100 hectare aan zonneparken aanleggen, naast o.a. het stimuleren van zonnepanelen op daken.

Pure Energie wil samen met coöperatie Energie(k) Oldambt een zonnepark (met energie-opslagsysteem) realiseren in Westerlee, gemeente Oldambt, direct ten westen van het Emergobos. Middels dit zonnepark wordt duurzame energie opgewekt voor een periode van 30 jaar. Het zonnepark wordt landschappelijk en natuurlijk ingepast en ingericht.

Voor de realisatie van het zonnepark dient op grond van artikel 5.1, lid 1 van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) te worden aangevraagd. Voorliggende onderbouwing maakt onderdeel uit van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde. Deze onderbouwing toont aan dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

1.2 Ligging en begrenzing projectgebied

Het projectgebied ligt in het buitengebied van de gemeente Oldambt, in het buitengebied van Westerlee, ten zuidwesten van Winschoten en ten noordwesten van Oude Pekela. Het projectgebied heeft een bruto oppervlakte van circa 44 hectare en bestaat uit een tweetal langgerekte landbouwpercelen. Het projectgebied wordt aan de oostzijde begrensd door een watergang, met aan de overzijde het Emergobos. Aan de noordkant van het projectgebied, langs de D.H. Vinkersweg, is een sloot aanwezig. Aan de westzijde wordt het projectgebied voor een deel begrensd door een sloot. Aan de zuidzijde is de Ceresweg gelegen. Op het zuidelijke deel van het projectgebied staat een woning. In de omgeving zijn, naast bos, met name agrarische gronden aanwezig. In figuren 1 en 2 is de ligging en begrenzing van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: Ligging projectgebied Zonnepark Westerlee in de omgeving, op luchtfoto

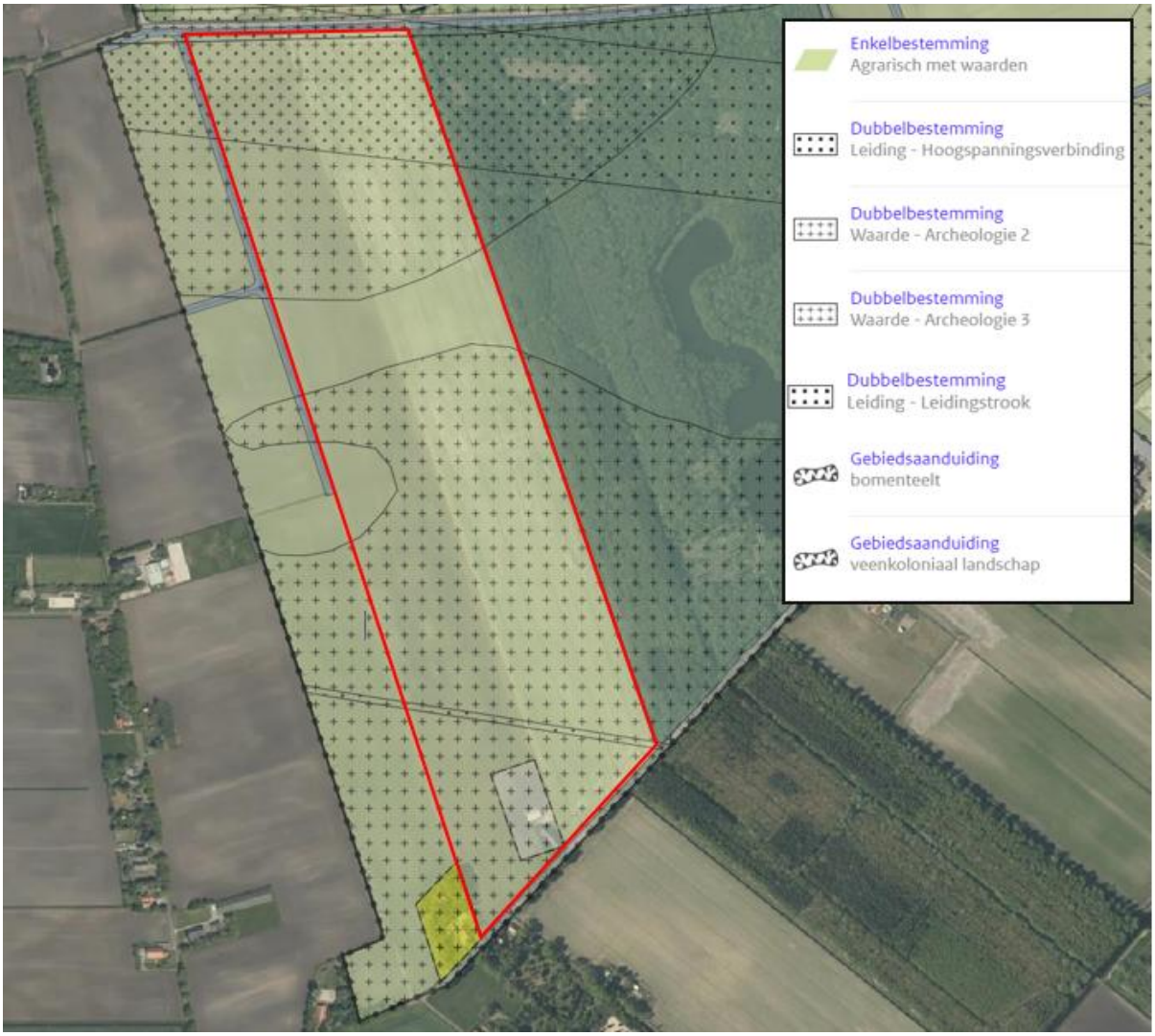

Figuur 2: Begrenzing projectgebied Zonnepark Westerlee op de topografische kaart

1.3 Huidig planologisch regime

Ter plaatse van het projectgebied geldt het Omgevingsplan gemeente Oldambt, zoals in werking vanaf 29 mei 2024. Onderdeel van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan zijn besluiten die zijn aangewezen in art. 4.6 Invoeringswet Omgevingswet (zie art. 22.1 Omgevingswet). Een besluit is bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Het projectgebied is gelegen binnen de grenzen van het bestemmingsplan 'Buitengebied Oldambt', welke is vastgesteld in 2013 en sindsdien eenmalig is herzien in 2015.

In figuur 3 is een uitsnede van de verbeelding van het 'Consolidatieplan Buitengebied' opgenomen. Dit geconsolideerde plan is vastgesteld op 21 januari 2016. Hierop is te zien dat aan het projectgebied verschillende (dubbel)bestemmingen zijn toegekend. Allereerst kent het gehele projectgebied de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden'. Daarnaast gelden er dubbelbestemmingen voor delen van het projectgebied. Zo kent het grootste gedeelte van het projectgebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3'. Een uitzondering geldt voor twee zones middenin het projectgebied, waar geen archeologische dubbelbestemming van kracht is en een strook aan de noordkant (grenzend aan de watergang) waar de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2' geldt. Het projectgebied kent daarnaast de dubbelbestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' ter plaatse van de hoogspanningsverbinding aan de noordkant van het projectgebied. Ook geldt voor een kleine strook de dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook', in verband met een ondergrondse leiding die door het zuidelijke deel van het projectgebied loopt. Het gehele projectgebied kent de gebiedsaanduidingen 'bomenteelt' en 'veenkoloniaal landschap'. Het erf aan de zuidkant van het projectgebied heeft de enkelbestemming 'Agrarisch – Bedrijf' en de bouwaanduiding 'karakteristiek'.

Figuur 3: Weergave projectgebied Zonnepark Westerlee op verbeelding bestemmingsplan 'Consolidatieplan Buitengebied'

De voorgenomen realisatie van een zonnepark, het plaatsen en het in gebruik nemen van de constructies met zonnepanelen, een energieopslagsysteem en toebehoren ten behoeve van het opwekken van duurzame energie, past niet binnen het huidig planologische regime. Voor de realisatie van het zonnepark dient op grond van artikel 5.1, lid 1 van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) te worden aangevraagd. De aanvraag gaat vergezeld van de voorliggende onderbouwing.

1.4 Leeswijzer

Deze Onderbouwing is opgebouwd uit 7 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het voorgenomen plan. Hoofdstuk 3 gaat in op de voorbereiding van het initiatief, met specifiek de procesparticipatie en de financiële participatie. In hoofdstuk 4 komt het beleidskader aan bod. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het van toepassing zijnde rijksbeleid, provinciaal beleid, regionaal beleid en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt daarbij getoetst aan dit beleid. In hoofdstuk 5 worden de impact en de gevolgen van het plan op de fysieke leefomgeving en het milieu beschreven, wordt aangegeven of het plan past binnen relevante vastgestelde regelgeving en of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Hoofdstuk 6 betreft een onderbouwing van de uitvoerbaarheid en hoofdstuk 7 betreft de slotconclusie.

2 Planbeschrijving

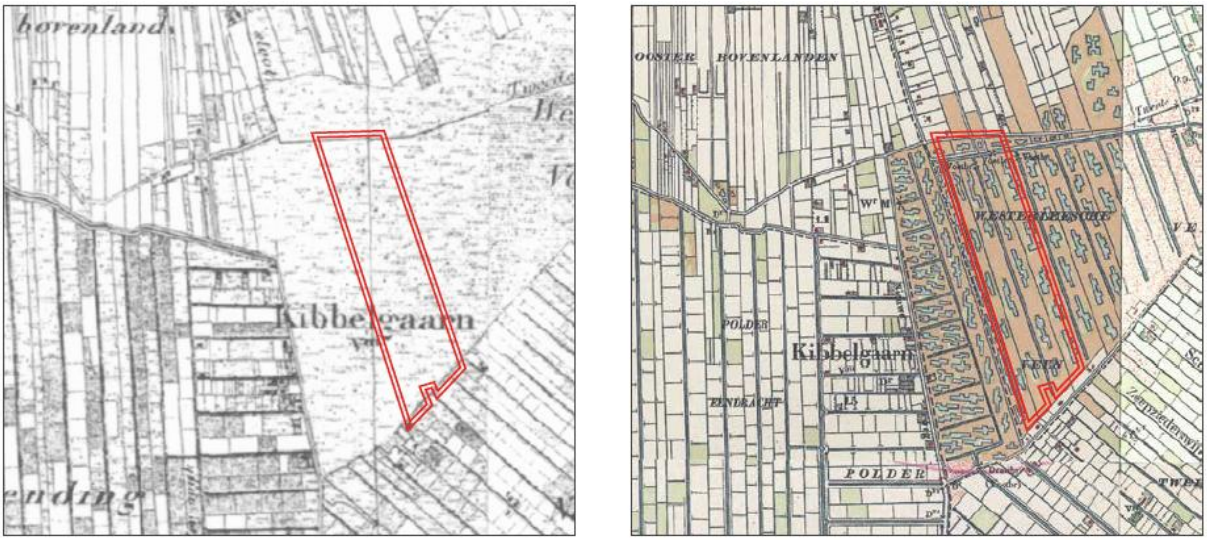
2.1 Beschrijving projectgebied

2.1.1 Ontstaan van het projectgebied

Het projectgebied maakt onderdeel uit van het karakteristieke veenkoloniale landschap. Een landschap dat zeer herkenbaar is door een grootschalige openheid en eenduidig ordeningsprincipe van de perceelsverkaveling.

Tot begin 20e eeuw

Het projectgebied was oorspronkelijk aan de rand gelegen van het Bourtangermoeras: een groot hoogveengebied dat zich uitstrekte in Drenthe, Groningen en Duitsland. Op de historische kaart van omstreeks 1850 (zie figuur 4) is te zien dat dit veengebied al grotendeels ontgonnen was, behalve het projectgebied. Karakteristiek is de planmatige opzet van de ontginningen met aaneengesloten bebouwing langs rechte wegen (lintbebouwing), rechte waterlopen in de vorm van wijken en kanalen en agrarische erven op een regelmatige afstand langs de wegen en waterlopen. Aan het einde van de 19e eeuw/begin 20e eeuw werd het Westerleesche veen, waarin het projectgebied is gelegen, ontgonnen. Op de kaart van omstreeks 1900 zijn de overwegend noordoost-gerichte wijken te zien met daartussen petgaten. Petgaten zijn ontstaan als het gevolg van het uitbaggeren van het veen (winning van turf).

Figuur 4: Ligging van het projectgebied op de historische kaarten van 1850 (links) en 1900 (rechts)

Gedurende de 20e eeuw

In de loop van de 20e eeuw is het gebied geheel ontgonnen en maakte het projectgebied, polder Emergo, onderdeel uit van het veenpolderlandschap. De polder onderscheidde zich van de directe omgeving door een andere oriëntatie van de verkavelingsrichting en de meer blokvormige percelen. Met name vanaf het Meedernerveen, waarlangs het buurtschapje Kibbelgaarn is gelegen (ten westen van het projectgebied) ontstond een andere verkavelingsrichting. Net zoals op de overgang vanaf de Ceresweg richting Oude Pekela, ten zuiden van het projectgebied. In de jaren ‘70 werd in de veenpolder het recreatiegebied Emergobos gerealiseerd. Het betreft een bosgebied van 49 hectare met speel- en zonneweiden en een visvijver. Het Emergobos wordt beheerd door Staatsbosbeheer.

Figuur 5: Ligging van het projectgebied op de historische kaarten van 1950 (links) en 1980 (rechts)

Heden

Met de aanleg van het Emergobos is het projectgebied enigszins geïsoleerd geraakt van het grootschalige open polderlandschap, zoals bijvoorbeeld het geval is bij de polder Hoop op Beter (ten westen van Kibbelgaarn). Het projectgebied heeft nog steeds een weidse en open uitstraling, maar wordt ingekaderd door de bosrand van het Emergobos en het bebouwingslint Kibbelgaarn. Daarnaast heeft de polder door herverkavelingen geen uitgesproken verkavelingsrichting meer. De verkavelingsrichting binnen het projectgebied is sterk noord-zuid georiënteerd. Aan de noordzijde doorsnijdt een hoogspanningstracé het projectgebied.

2.1.2 Ondergrond

De geomorfologische kaart laat zien dat het projectgebied nog net binnen de ontginningsvlakte van het veengebied is gelegen (zie figuur 6). Richting het noorden is sprake van een meer zandige ondergrond (verspoelde dekzanden).

Figuur 6: Ligging van het projectgebied op de geomorfologische kaart

2.1.3 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied heeft een grootte van 44 hectare en is sinds de vorige eeuw in agrarisch gebruik. Het projectgebied is met name gebruikt voor akkerbouw, met name de teelt van aardappelen, maïs en bieten. Ook is het projectgebied in het verleden in gebruik geweest als grasland. De percelen liggen in een omgeving die grotendeels bestaat uit landbouwgronden met tussendoor enkele bospercelen. Aan de noord- en zuidkant van de percelen bevinden zich doorgaande wegen met een onderbroken laanbeplanting. Daarnaast liggen er een aantal watervoerende sloten rondom de percelen, met uitzondering van een deel aan de westzijde. Aan de noordzijde van het projectgebied bevindt zich een hoogspanningslijn en bijbehorend hoogspanningsstation.

Figuur 6: Zicht over het projectgebied (perceel ten westen van de watergang), kijkend van zuid naar noordelijke richting, langs de bosrand van het Emergobos

Figuur 7: Zicht over het projectgebied richting de oostelijke zijde (Emergobos)

Figuur 8: Zicht op het projectgebied richting de hoogspanningsmasten (en het hoogspanningsstation) aan de noordzijde

2.2 Het zonnepark

2.2.1 Initiatief voor een zonnepark met energieopslagsysteem

Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt willen een zonnepark realiseren in het projectgebied. De te realiseren technische installatie wekt duurzame energie op voor een periode van 30 jaar. Het projectgebied is 44 hectare (bruto) groot, waarbinnen een zonnepanelenveld van circa 33 hectare wordt gerealiseerd. Met het plan wordt bijgedragen aan het behalen van de overheidsdoelstellingen om duurzame energie op te wekken. De verwachte productie van het zonnepark is circa 60 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar. Dit is ruim 11% van de 528 miljoen KWh elektriciteit die in 2020 in de gemeente Oldambt werd gebruikt.

Binnen het zonnepark wordt een energieopslagsysteem gerealiseerd. Het elektriciteitsnet kan de aanvraag aan nieuwe aansluitingen en het bijbehorende transport van elektriciteit binnenkort namelijk niet meer aan. De problemen ontstaan op meerdere ‘niveaus’ in het elektriciteitsnet. Op steeds meer plaatsen in Nederland hebben bedrijven en netbeheerders problemen met nieuwe aansluitingen of uitbreidingen op het elektriciteitsnet. Netcongestie kan worden tegengegaan door het toevoegen van flexibiliteit. Dat kan met het aansluiten van extra buffercapaciteit als een energieopslagsysteem.

Ook is er vaak veel vraag naar energie op tijdstippen en momenten waarop er geen zonne- en windenergie wordt geproduceerd. Zonne-energie wordt grotendeels overdag opgewekt en de piek qua energievraag ligt vaak 's avonds. Dat vraagt veel van het elektriciteitsnet. Om flexibel te kunnen zijn in het leveren van elektriciteit aan het elektriciteitsnet kan een energieopslagsysteem (bijvoorbeeld een batterij) uitkomst bieden. Wanneer opgewekte energie wordt opgeslagen in een batterij, en dus niet meteen aan het net wordt terug geleverd, wordt het net minder belast en kan de energie gebruikt worden wanneer het nodig is.
De initiatiefnemers plaatsen bij Zonnepark Westerlee een systeem die energieopslag kan verzorgen. Op de dagen dat er veel zon is, wordt er energie opgeslagen in een energieopslagsysteem. Zodra het kan, wordt deze duurzame energie alsnog aan het elektriciteitsnet geleverd. Dat gebeurt op het moment dat er in Nederland (of de gemeente Oldambt) veel vraag is naar (duurzame) energie.
Dit is ook in lijn met beleid van het Ministerie van Economische Zaken dat als onderdeel van het Klimaatpakket een verplichting in gaat stellen voor het installeren van een batterij bij zonnevelden.

Het energieopslagsysteem wordt daarnaast ingezet om het elektriciteitsnet te balanceren op 50 Hz voor Tennet. Het energieopslagsysteem monitort het lokale net en bij een afwijking van de 50 Hz zal het systeem het elektriciteitsnet automatisch balanceren. Dit zorgt voor een stabiel stroomnet voor alle lokaal aangeslotenen, van bedrijven die stroom afnemen tot woningbezitters met zonnepanelen die terug leveren aan het net. De innovatieve toepassing van het energieopslagsysteem in combinatie met het zonneveld maakt van Zonnepark Westerlee een zeer efficiënt en duurzaam project.

Door het energieopslagsysteem direct bij het nieuwe zonnepark te realiseren, kan de batterij dezelfde bestaande netaansluiting gebruiken. De batterij wordt aangesloten 'achter de meter'. De reden hiervan is dat het doel in de eerste plaats is om de opgewekte stroom van het zonnepark later op het net te brengen. Als de zon schijnt is het aanbod aan duurzaam opgewekte stroom hoog en als de zon niet schijnt is het aanbod laag. Op het moment van overaanbod van elektriciteit op het net, kan er congestie plaatsvinden. Met het energie-opslagsysteem kan de stroom die in het middaguur wordt opgewekt, in de avondpiek (typisch tussen 17 uur en 21 uur), als de stroom maatschappelijk meer relevant is, op het net worden geleverd. We spreken dan van uitgestelde levering. De voordelen zijn dat de stroom een hogere maatschappelijke waarde heeft en dat de toevoer beter te sturen is zodat het lokale systeem beter in balans blijft.

2.2.2 De locatiekeuze

De locatiekeuze voor het zonnepark is zorgvuldig tot stand gekomen. Het zonnepark kan hier worden aangesloten op het elektriciteitsnet, de gronden zijn beschikbaar en het zonnepark is hier landschappelijk goed inpasbaar binnen de aanwezige landschappelijke structuren. Daarnaast is het gebied in het 'Programma zon en wind 1.0' van de gemeente Oldambt aangewezen als mogelijk geschikte locatie voor realisatie van een zonnepark.

2.2.3 Technische gegevens zonnepark

De technische installatie

In het projectgebied wordt een oostwest-opstelling van panelen gerealiseerd, welke rekening houdt met de toetreding van daglicht rondom en onder de panelen en voldoende waterinfiltratie in de bodem. Zo wordt er gebruik gemaakt van bifacial panelen (lichtdoorlatend) en tussen de panelen worden openingen gelaten zodat regenwater kan infiltreren. Het water stroomt zo niet alleen aan de onderkant van de stellages, maar ook aan de bovenkant en in de middelste delen van stellages. De opstelling krijgt een maximale hoogte van 2,7 meter. Tussen de panelenrijen liggen beheerpaden. Binnen het zonnepark worden vijf transformatorstations gerealiseerd. Ook wordt er een inkoopstation aan de noordkant van het zonnepark geplaatst. Daarnaast is binnen het zonnepark ruimte gereserveerd voor een energieopslagsysteem. De totale technische oppervlakte van het energieopslagsysteem is 2.250 m^2. Dit is inclusief veiligheidszones. Het totale oppervlak aan panelenvelden bedraagt circa 23 hectare (bedekking van de bodem met panelen) en circa 1 hectare grond wordt benut voor de bijbehorende installaties en halfverharding. Nutsgebouwen, zoals de transformatoren en energieopslagsysteem, worden zoveel mogelijk ingepast met opgaande beplanting in de nabijheid van de bebouwing. De gebouwen worden niet hoger dan 3.10 meter en de gevels en onderdelen krijgen een neutrale donkere kleur (donker grijs of donker groen). Er komt geen verlichting op het zonnepark.

Hekwerk

Om het projectgebied is een hekwerk nodig met camerabeveiliging. Dit wordt een eenvoudig hekwerk met gaas en houten palen van 2.00 meter hoog. Er is een opening van ten minste 20 cm onderaan bij het hekwerk, zodat dieren er onder door kunnen. Op een tweetal plaatsen zijn toegangspoorten ten behoeve van beheer en calamiteiten. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het hekwerk begroeid met klimop, hop en wilde kamperfoelie om de technische installaties in te passen.

Ontsluiting
Het zonnepark wordt ontsloten via de noordzijde (D.H. Vinkersweg). Het onderhoudspad bestaat uit halfverharding en wordt circa 5 meter breed. Het is noodzakelijk om het hoofdpad te verharden (met halfverharding) omdat het zonnepark bij calamiteiten bereikbaar moet zijn voor hulpdiensten. De onderhoudspaden tussen de panelenrijen worden niet verhard.

2.2.4 Inrichtingsplan- en beheerplan zonnepark

Ten behoeve van het plan is een inrichtings- en beheerplan opgesteld, welk separaat is bijgevoegd (Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan). In deze paragraaf wordt het inrichtings- en beheerplan beknopt weergegeven.

Uitgangspunten
Het projectgebied maakt onderdeel uit van het veenkoloniënlandschap. Anders dan in het grootschalige open veenpolderlandschap, heeft het projectgebied een enigszins geïsoleerde ligging langs de beslotenheid van het Emergobos. Het boslandschap biedt het zonnepark een groene achtergrond en vormt al een natuurlijke begrenzing van de horizonbeleving in oostelijke richting (gezien vanaf lintbebouwing Kibbelgaarn). Met de landschappelijke inpassing wordt ingezet op het sterker verbinden van bestaande groenblauwe structuren, zoals de watergangen, Tonkenoordslaan en de erven langs de linten, met het Emergobos.

Met de opzet van het zonnepark wordt een geleding gemaakt die de verkavelingsstructuur van de ontginning versterkt. Daarbij wordt er invulling gegeven aan het hoogteverloop van het perceel. Natte elementen als een poel en een nieuwe watergang met zonbeschenen plas-dras oever zijn gelegen in het lage noordelijke deel. Een houtwal met (droge) greppels begrenzen het zonnepark in het hoger gelegen zuidelijke deel. De geleding van het zonnepark maakt groenblauwe aders door het zonnepark. Met dit landschapselement wordt tevens het zicht vanuit zuid-west richting op het zonnepark ontnomen. Deze zuidhoek wordt in zijn geheel ingericht en beheerd als akkervogelnatuur.

In de gekozen opzet is er rekening gehouden met de belemmeringen van de gasleiding en hoogspanningsverbinding, maar deze infrastructuur is niet leidend voor de vorm van het zonnepark.

Landschappelijke inpassing

Noorzijde (D.H. Vinkersweg)
De afstand tot aan de daadwerkelijke panelenvelden vanaf de D.H. Vinkersweg is ruim, variërend van 50 tot 100 meter. Dit komt mede door de aanwezigheid van de beschermingszone van de hoogspanningskabels, waardoor het zonnepark verder terug gelegen is. Aan de noordzijde is sprake van een variatie aan landschapselementen (verhoging biodiversiteit), zoals kruidenrijke ruigte met lage struweelgroepen, poel en verhoogde grondwal (grond van de poel). De verhoogde grondwal ontneemt het zicht op de installaties en gebouwen nabij de entree van het zonnepark. Vanaf de D.H. Vinkersweg blijft een vrij zicht op de westelijke horizon met de poel op de voorgrond.

Zuidzijde (Ceresweg)
Aan de zuidzijde, langs de Ceresweg, wordt het zonnepark geheel uit het zicht genomen met een houtwal, begroeid hek en groepen struweelheggen. Dit vanwege de nabijheid van erven. De afstand van het erf met schuur (Ceresweg 3) tot aan de opstelling is ca. 80 meter. De gasleiding en calamiteitentoegang moet vrij blijven van beplanting. De groepen struweelheggen benadrukken de zichtlijnen op de hoek van het Emergobos en ter hoogte van Ceresweg 3 langs het zonnepark richting de westelijke horizon. Langs de Ceresweg worden greppels gemaakt als begrenzing.

Westzijde (Kibbelgaarn) en Oostzijde (Emergobos)
De afstand ten opzicht van de lintbebouwing van Kibbelgaarn is meer dan 300 meter. Er is een voorgrond van een losse struikenrand langs de watergang die overgaat in een houtwal met dichte struikenrand, waardoor het zicht op de panelen ontnomen wordt. Het Emergobos is op de achtergrond zichtbaar.

Waterhuishouding
Binnen het projectgebied wordt het verharde oppervlak uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie. De verharding (centrale ontsluitingspad) wordt gerealiseerd in waterdoorlatend grasbeton. Met grasbeton als halfverharding blijft waterinfiltratie mogelijk, eventueel wordt er een zandlaag onder de grasbetontegels aangebracht. Onder het inkoopstation, transformatorstations en energieopslag-systeem wordt een fundering aangebracht met de nodige technische voorzieningen. Het verhard oppervlak wordt gecompenseerd met de aanleg van een nieuwe watergang door het zonnepark. Het energieopslagsysteem watert hier direct op af. De nieuwe watergang wordt met duikers verbonden aan de bestaande watergangen aan de oost- en westzijde van het plangebied. Het doorstroomprofiel van deze watergang volstaat ruimschoots in compensatie waterberging. Naast de nieuwe watergang wordt er ook een poel gerealiseerd aan de noordzijde van het projectgebied. Deze poel mag incidenteel droogvallen. Ook wordt er langs de houtwal aan weerszijden greppels gemaakt en langs de rand van het plangebied bij Ceresweg. De vrijgekomen grond wordt benut voor de wallen. In nattere perioden kunnen de greppels ook overtollig water wegvoeren.

Inrichtingsmaatregelen

Akkervogelnatuur
Het projectgebied ligt in gebied aangemerkt als leefgebied akkervogels. Het zonnepark moet voldoen aan een norm van 10% compensatie voor het wegnemen van leefgebied voor akkervogels (Actieplan akkervogels en de Omgevingsverordening van de provincie Groningen). Voor de inrichting is advies ingewonnen bij de Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels, ANOG en Team Natuur van de provincie Groningen. Doelsoorten voor het gebied zijn de patrijs en geelgors. Aan de zuidzijde van het projectgebied wordt akkervogelnatuur ingericht, ingezaaid met een akkervogelmengsel en beheerd. Dit betreft een gebied van 4,4 hectare aaneengesloten oppervlak. De bermen van de westrand en zuidrand van het projectgebied worden ingezaaid met een 1 jarig FAB mengsel.

Houtwal
Langs de westrand en zuidrand wordt een asymmetrische houtwal aangelegd om het zonnepark landschappelijk in te passen en de verbinding van opgaand groen door het landschap te versterken. Een houtwal is een lijnvormig element met een aaneengesloten houtige begroeiing van inheemse struiken en greppels aan weerszijden. Vroeger vaak met doornachtige struiken vanwege de veekerende werking. De houtwal wordt aangelegd in het hogere deel van het projectgebied. Bij een houtwal (vroeger veekerend element) worden greppels aan weerszijden gemaakt waarmee de grondwal wordt opgeworpen. Zo is er een gesloten grondbalans, maar ook een microreliëf met variatie (vochtige greppel en droge wal). Het is niet alleen een landschappelijke fraaie afscherming, maar ook een waardevol landschapselement voor de biodiversiteit. De houtwal moet het zonnepark uit het zicht nemen. In het ontwerp is de zonbeschenen zichtzijde een begroeid flauw talud en de binnenzijde 1:1. Totale breedte van de houtwal is ongeveer 10 meter. Er worden gebiedseigen struiken geplant met een hogere groeihoogte (2 tot 7 a 8 meter). Hoe meer diversiteit, hoe waardevoller. Doordat het struweel vrij uit kan groeien (in tegenstelling tot een geknipte haag) komen de planten tot bloei en vruchtzetting wat een grote meerwaarde heeft voor insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Struikenrand
Langs de westrand is een brede watergang gelegen tot ongeveer de helft van het perceel/ projectgebied. Waar de watergang 'begint' eindigt de houtwal. Deze gaat over in een struikenrand met overeenkomstige soorten,

maar met een steeds meer lossere en lagere opzet naarmate de bodem lager wordt richting D.H. Vinkersweg. Door egelantier toe te voegen aan de iets lagere gebiedseigen struiken die ook gebruikt zijn voor de houtwal (groeihoogte 2 tot 3 meter) ontstaat er een landschappelijke rand met subtiele variatie. Waarbij een stevige groene aanblik in het zuidelijke deel geleidelijk verschiet naar een iets lossere en lagere groenrand. Er wordt autochtoon inheems bosplantsoen gebruikt passend bij de lokale bodem en waterhuishouding bestaande uit een menging van egelantier, sleedoorn, gewone vlier en hulst.

Poel

De noordelijke zone wordt doorsneden met een hoogspanningsverbinding met twee masten welke toegankelijk voor onderhoud dienen te blijven. De toegang tot het zonnepark wordt gekoppeld aan de bereikbaarheid van de masten. De huidige dam ligt echter niet in het verlengde van de centrale as (buiten de vrije zone van de mast). De nieuwe toegangsweg maakt (noodgedwongen) een s-slinger. In de bocht van de slinger wordt een poel gegraven op een lager deel van het projectgebied. Het betreft een grote (totaal ongeveer 2500 m^2, inclusief oevers) ondiepe poel uitgraven tot op 0,5 à 1 m beneden de laagste grondwaterstand met geleidelijk oplopende oevers rondom. De poel is een groeiplaats voor water- en moerasplanten. Hierop kunnen amfibieën hun eieren afzetten. Een opgeworpen grondwal flankeert de poel en ontneemt het zicht op de hogere installaties. De zone wordt net als het zonnepark extensief beheerd (gefaseerd maaien en afvoeren). Er worden op het talud van de grondwal en in de zone langs het hek dichte struikgroepen (Gelderse roos, sleedoorn, meidoorn, lijsterbes, hondsroos, gewone vlier, wilde lijsterbes), van circa 2 tot maximaal 3 meter hoog geplant. Periodiek vindt er onderhoud plaats zodat dit ook echt niet hoger wordt dan 3 meter. Soorten als patrijzen, padden en salamanders profiteren van deze omgeving.

Plas-dras oever

Op ongeveer 1/3 van het zonnepark in het verlengde van de oost-west watergang door de percelen bij Kibbelgaarn wordt in het zonnepark een nieuwe watergang gemaakt. De gronden ten zuiden van deze nieuwe watergang zijn iets hoger gelegen dan het noordelijke deel. Naast een doorstroomprofiel van 4 meter en een steil talud (1:2) aan de zuidkant wordt er brede plas-dras oever gemaakt op de zonbeschenen oever van circa 5 meter. Het talud van de plas-dras oever varieert in breedte, zodat er verschillende omstandigheden ontstaan met diepere en ondiepe delen. Een losse begroeiing van enkele struikgroepen (gelijke soorten als langs het hek aan de westzijde) bieden soorten als reeën, hazen en patrijzen beschutting door het zonnepark.

Figuur 9: Overzichtstekening inrichtingsplan zonnepark Westerlee

LEGENDA

NIEUWE INRICHTING

Houtwal met dichte struikenrand, 3 tot 5 meter hoog, 10 tot 20 meter breed
Lage wal (hoogte circa 1m) met greppels aan weerszijden, begroeid met gebiedseigen struiken:
sporkehout, meidoorn, sleedoorn, hulst, struikklimop, gewone vlier. Zichtzijde flauw talud, achterzijde 1 op 1.

Dichte struikgroepen, circa 2 tot 3 meter hoog
Lage begroeiing van gebiedseigen struiken tegen talud grondwal (vogelbosjes): gelderse roos, rode kornoelje,
gewone liguster, meidoorn, lijsterbes, zoete kers, wilde appel, wilde lijsterbes.

Losse struikenrand, circa 2 tot 3 meter hoog, 5 tot 10 meter breed
Gebiedseigen struiken (wintergroen, bloei en/of vruchten): egelantier, sleedoorn, gewone vlier, hulst en struikklimop.
Begeleiding van ecologische verbinding voor o.a. reeën en kleine zoogdieren.

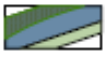
Kruidenrijke beheerpaden (3 tot 10 meter breed)
Beheerpaden watergangen en groenranden, extensief beheerd grasland (maaien en afvoeren), ingezaaid met 1 jarig fab-mengsel.

Kruidenrijke vegetatie met poel
Gericht op patrijs. Extensief beheerd grasland (maaien en afvoeren), niet extra inzaaien, natuur- en zichtbeleving noordzijde.

Akkervogelhabititat, 10% compensatie (4,4 ha)
Wintervoedselakker met groepen struweelheggen gericht op de soorten patrijs en geelgors.

Nieuwe watergang met plas-draszones en struiken (27 m breed)
Met nieuwe duikers verbinden met bestaande watergangen oost- en westzijde plangebied.
Overgang tussen hogere/lagere gronden gebied. Groenblauwe doorradering van het zonnepark.

Zone kruidenrijk gras binnen hekwerk (12 m breed)
Open zone kruidenrijk gras met losse rijtjes kleine struiken: egelantier, extensief beheerd (maaien en afvoeren).

Glooiende grondwal met lage struiken op zichtzijde talud
Grondwal aan de noordzijde van het zonnepark van circa 1 meter hoog gemaakt met grond uit de poel (gesloten grondbalans).

NIEUWE INSTALLATIES/VOORZIENINGEN

Zonnepanelenvelden (23 ha van de bodem bedekt met opstelling)
Oostwest-opstelling (omgekeerd), bifacial panelen, maximaal 2,7 meter hoog, binnen hekwerk inzaaien met meerjarig grasmengsel.

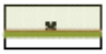
Technische installaties (centrale omvormers, EOS en inkoopstation)
5 centrale omvormers aan de centrale as. Oppervlak EOS is 30x75 meter.
Inkoopstation nabij de entree buiten de zone hoogspanning.

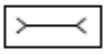
Onderhoudspad (5 m breed grastegels)
Gelegen door het midden van het zonnepark met de hoofdingang aan de noordzijde.
Bij calamiteiten is ook de zuidelijke uitgang nabij de Ceresweg te gebruiken.

Beheerpaden (min. 3 m breed) - hekwerk
Hekwerk, houten palen schapengaas met begroeiing o.a. wilde kamperfoelie, braam en hop aan de zichtzijden,
20 cm doorgang onderzijde voor kleinere diersoorten, gras extensief beheer (maaien en afvoeren).

Camera's
Beveiliging van het zonnepark langs het hekwerk.

Duikers watergang
In verlengde van doorstroomprofiel (4 meter).

BESTAAND

Bossages

Bomen, bestaand bos

Beschermingszone hoogspanningskabels

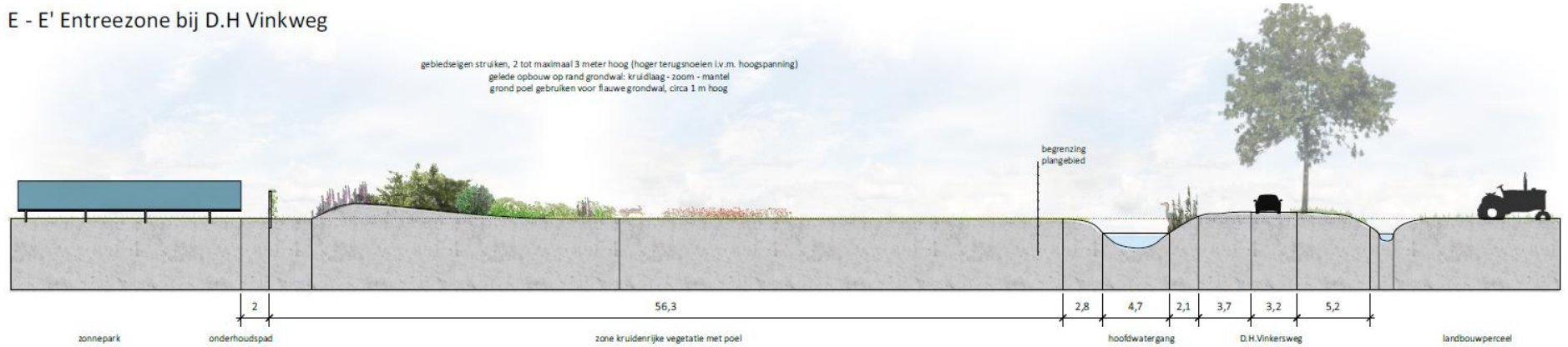
Beschermingszone gasleiding
5 meter uit hart leiding.

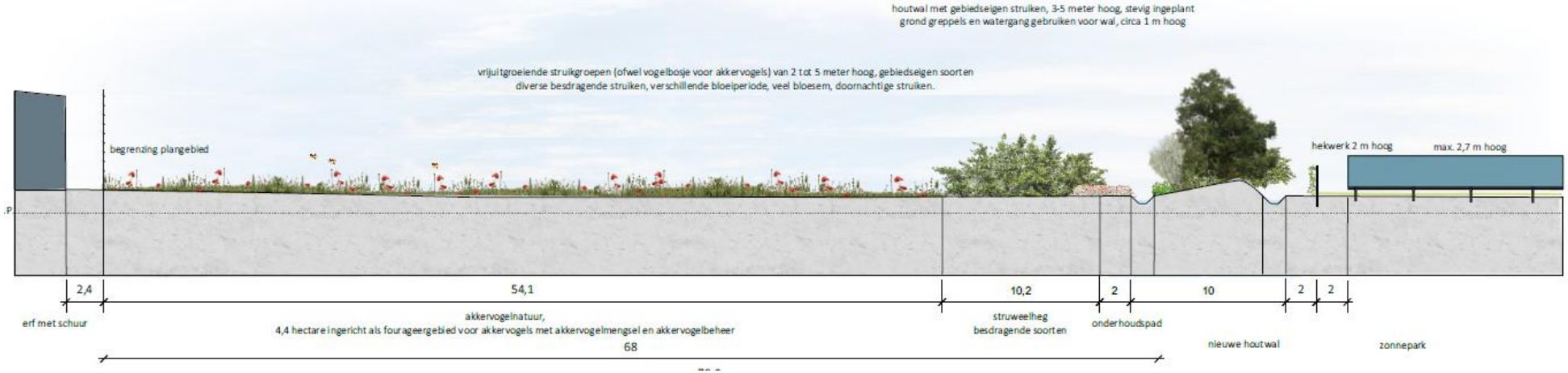
Zichtlijn
In het ontwerp is rekening gehouden met waardevolle zichtlijnen op het landschap.
De omwonenden, gemeente en provincie hebben deze aangedragen.

PLANGRENS (44,3 ha / paarse lijn)

Figuur 10: Legenda behorend bij inrichtingsplan zoals is weergegeven in figuur 9.

Figuur 11: *Doorsnede entreezone bij D.H. Vinkweg met poel en kruidenrijke vegetatie*

Figuur 12: Doorsnede vanaf Ceresweg met akkervogelnatuur, struweelhaag en nieuwe houtwal

2.2.5 Bouw

De start van de bouw is afhankelijk van de vergunningen. Het leggen van de panelen en plaatsen van de omvormers zal enkele maanden in beslag nemen. Om het park aan te sluiten op net zullen de nodige aanpassingen moeten worden gedaan, deze werkzaamheden kunnen 0,5 á 1 jaar in beslag nemen.

2.2.6 Operationeel

Zodra het zonnepark gerealiseerd is zal het beheerd gaan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark, het beheer van de landschapselementen en diverse administratieve werkzaamheden.

2.2.7 Looptijd

De looptijd van het zonnepark betreft 30 jaar. Hierna wordt het zonnepark ontmanteld.

3 Voorbereiding en participatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de totstandkoming van het plan, middels participatie met de omgeving. Onder de Omgevingswet is dit een belangrijk aspect in de procedure voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Ieder initiatief heeft invloed op de fysieke leefomgeving en de mensen die daar wonen, werken en recreëren. Het vroegtijdig betrekken van betrokken partijen met een mogelijk belang bij het initiatief en omwonenden zorgt uiteindelijk voor een beter plan en meer draagvlak voor het initiatief. In dit hoofdstuk zal verder in worden gegaan op de participatie. Dit betreft enerzijds procesparticipatie en anderzijds financiële participatie.

3.1 Procesparticipatie

Initiatiefnemers coöperatie Energie(k) Oldambt en Pure Energie hebben bij het ontwikkelen en realiseren van het Zonnepark Westerlee oog voor de omgeving. Vroegtijdig is de omgeving geïnformeerd over het idee voor het zonnepark en vervolgens betrokken bij de verdere uitwerking van het plan voor het zonnepark. Daarbij is onder meer gekeken op welke manier wensen en ideeën van de omgeving een plek konden krijgen in de landschappelijke inpassing van het zonnepark. Deze manier van werken vloeit voort uit de Twentse achtergrond van de initiatiefnemers, waar 'Noaberschap' (Noaberschop in het Gronings dialect) een belangrijk onderdeel is van de samenleving. Van oudsher moeten 'noabers' (Nederlands: buren) op elkaar kunnen rekenen en naar elkaar omkijken.

De omgeving informeren

In december 2020 en februari 2021 heeft Pure Energie eerste keukentafelgesprekken gevoerd met direct omwonenden om ze te informeren over het idee en de participatieaanpak voor Zonnepark Westerlee. Nadat de gemeenteraad van Oldambt op 31 januari 2022 het Programma zon en wind 2.0 vaststelde, heeft Pure Energie op 16 februari 2022 opnieuw gesprekken met direct omwonenden gevoerd. De projectleider en omgevingsmanager hebben 18 direct omwonenden persoonlijk gesproken en een uitnodiging voor een informatieavond overhandigd. Direct omwonenden die niet thuis waren en overige omwonenden in een straal van circa 1,5 kilometer, hebben een uitnodiging met extra informatie in de brievenbus gekregen. Vereniging Dorpsbelangen Westerlee (VDW) en coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) zijn per email uitgenodigd. Ten slotte zijn via lokale media ook andere geïnteresseerden uitgenodigd om de informatiebijeenkomst bij te wonen.
Tijdens de informatieavond op 2 maart 2022 is kort wat verteld over het idee voor het zonnepark, het beleid van de gemeente en de participatiemogelijkheden. Hierna zijn uitgebreid de vragen en opmerkingen van deelnemers besproken. Naast omwonenden waren ook VDW, cEO en Staatsbosbeheer vertegenwoordigd (de laatste in verband met de nabijheid van het Emergobos). In de maanden volgend op de informatiebijeenkomst zijn cEO en Pure Energie een samenwerking rondom het zonnepark aangegaan.
Omdat tijdens en na de informatieavond bleek dat meerdere omwonenden behoefte hadden aan meer beeld bij de landschappelijke inpassing van het zonnepark en bij de financiële participatie, is op 19 april 2022 een verdiepingsbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn onder andere visualisaties getoond gebaseerd op het eerste conceptontwerp voor landschappelijke inpassing. Verder is er uitgebreid stilgestaan bij het omgevingsfonds en lokaal eigendom, inclusief voorbeelden van hoe dit bij andere projecten van Pure Energie door omwonenden is ingevuld.
Na drie werkgroepbijeenkomsten (meer hierover hierna) is er op 25 mei 2023 een derde informatieavond georganiseerd om omwonenden een update te geven van de landschappelijke inpassing van het zonnepark. De presentatie hiervan is tevens op video opgenomen voor degenen die er niet bij konden zijn. Een uitgebreid verslag van het omgevingsproces is opgenomen in de bijlagen. Dit betreft het rapport 'Communicatie- en

participatieverslag, Zonnepark Westerlee'. Hierin is bijvoorbeeld ook opgenomen welke inhoudelijk ingebrachte punten wel zijn verwerkt in het uiteindelijke plan en welke niet (en waarom niet).

De omgeving betrekken via een werkgroep

Tijdens de huisbezoeken, de twee informatieavonden, via nieuwsbrieven en via berichten in de lokale media is de omgeving geattendeerd op de mogelijkheid om deel te nemen aan de werkgroep Zonnepark Westerlee. Via een werkgroep kunnen omwonenden en maatschappelijke organisaties wensen, ideeën en vragen rondom een zonnepark te delen. Zo kunnen ze invloed uitoefenen op het plan voor een zonnepark en kennis opdoen van bijvoorbeeld de opbrengst en de effecten ervan.

Er zijn vijf werkgroepbijeenkomsten georganiseerd met omwonenden van Zonnepark Westerlee. Ook Vereniging Dorpsbelangen Westerlee was vertegenwoordigd. Diverse onderwerpen kwamen aan bod zoals de landschappelijke inpassing van het zonnepark, lokaal eigenaarschap en geluids-en reflectieonderzoeken. Ook zijn de belangrijkste uitkomsten van het draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee bij de werkgroepbijeenkomsten betrokken.

In de interactieve werkgroepbijeenkomsten over landschappelijke inpassing, onder leiding van een landschapsontwerper, schoof ook Staatsbosbeheer aan om kennis te delen over de lokale flora en fauna. Veel wensen en ideeën omtrent de landschappelijke inpassing en geluid zijn verwerkt in het inpassingsplan.

Nadat de omgevingsvergunning is afgegeven en duidelijk is dat het zonnepark gebouwd mag worden, kan de werkgroep opnieuw elkaar komen. De deelnemers kunnen dan hun wensen, ideeën en vragen delen over bijvoorbeeld het beheer en de doelstelling(en) van het omgevingsfonds.

De gemeenteraad informeren

Op verschillende manieren hebben Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) de gemeenteraad van Oldambt op de hoogte gehouden tijdens het participatieproces met de omgeving. De raad heeft direct en via de griffie updates ontvangen; deze bevatten onder andere nieuwsbrieven en een videopresentatie over de landschappelijke inpassing. Pure Energie en cEO gingen op 10 mei 2023 'aan tafel bij' de raad tijdens een beeldvormende vergadering. Daarnaast namen Pure Energie en cEO op 11 juli 2023 deel aan een themabijeenkomst over Zonnepark Westerlee, waarbij ook andere partijen aanwezig waren.

3.2 Financiële participatie

De initiatiefnemers geven jaarlijks – voor de duur van 15 jaar - een deel van de inkomsten van het zonnepark terug aan de omgeving. Hierdoor hebben omwonenden financieel voordeel van het zonnepark zonder dat zij geld hoeven te investeren en zonder dat zij medeverantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling, realisatie en beheer van het zonnepark. Dit is €0,50 per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar. De precieze hoogte van het bedrag is afhankelijk van de hoeveelheid energie die in een jaar wordt opgewekt (dit heet ook wel: opgewekte megawattuur (MWh)).

Afspraken

Het bedrag stellen de initiatiefnemers via een omgevingsfonds aan de omgeving beschikbaar. Wat de omgeving hiermee wil doen, bepaalt de omgeving grotendeels zelf. In de werkgroep kan worden besproken op welke manier het omgevingsfonds kan worden ingericht en beheerd. Mogelijk zal de werkgroep hiervoor een reglement opstellen. De gemaakte afspraken tussen coöperatie Energie(k) Oldambt, Pure Energie en de werkgroep kunnen te zijner tijd in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd.

Looptijd

De afdracht aan het omgevingsfonds geldt voor een periode van 15 jaar, omdat dit gelijk is aan de termijn van de SDE++-subsidie. Deze subsidie zorgt ervoor dat een exploitant van een wind- of zonnepark een betrouwbare bron van inkomsten heeft, omdat de SDE++ een prijs per kilowattuur garandeert. Daardoor is het mogelijk voor een periode van 15 jaar deze toezegging aan het omgevingsfonds te doen. Na 15 jaar kan het zonnepark blijven

bestaan, maar is de exploitant voor inkomsten volledig afhankelijk van de elektriciteitsprijs. Die bepaalt dan wat de exploitant krijgt voor een geproduceerde kilowattuur. De prijs kan zo laag zijn dat een zonnepark waarvan de SDE++-termijn is afgelopen verlies draait. Daardoor kan deze toezegging aan het omgevingsfonds niet worden toegezegd voor de periode na de eerste 15 jaar.

Burentarief

Naar aanleiding van vragen uit de omgeving naar goedkope stroom, zal Pure Energie voor dit zonnepark een Burentarief aanbieden aan direct omwonenden in een cirkel van 500 tot 600 meter van het zonnepark. Het Burentarief is een laag groene stroomtarief voor direct omwonenden. De insteek voor Zonnepark Westerlee is dat de leveringskosten, het deel van de stroomprijs waar Pure Energie invloed op heeft, gegarandeerd niet hoger zullen zijn dan €0,12. Mocht de marktprijs onder de €0,12 dalen zoals in 2020, dan betalen omwonenden het lagere variabele tarief van Pure Energie.

Lokaal eigenaarschap

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land wordt gestreefd naar 50% eigendom van de lokale omgeving. Het uitgangspunt van de gelijkwaardige samenwerking tussen Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt is dat beiden 50% van het zonnepark in eigendom krijgen. Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven uit de gemeente Oldambt en omwonenden uit andere gemeenten kunnen via lidmaatschap van de energiecoöperatie meedoen en mede-eigenaar worden van het zonnepark. Hierdoor vloeit een deel van alle inkomsten van het zonnepark direct terug naar de lokale samenleving. Dit kan door de uitkering van dividend aan leden, maar ook via bijdragen van de energiecoöperatie aan lokale projecten.

4 Beleidskaders

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het relevante beleid dat betrekking heeft op het projectgebied en de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Het wordt benaderd vanuit het Rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt getoetst aan dit beschreven beleid.

4.2 Rijksbeleid

4.2.1 De Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Nederland staat in de komende jaren voor een aantal opgaven van nationaal belang. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) stelt dat grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw Nederland flink zullen veranderen. Deze opgaven moeten benut worden om vooruit te komen en tegelijkertijd het mooie van Nederland te behouden. De NOVI biedt perspectief om de grote opgaven aan te pakken. Hierbij is omgevingskwaliteit het kernbegrip: dat wil zeggen ruimtelijke kwaliteit én milieukwaliteit.

Vanuit de NOVI geeft het Rijk kaders en richting voor zowel nationale als decentrale keuzes. Centraal bij de afweging van belangen staat een evenwichtig gebruik van de fysieke leefomgeving, zowel van de boven- als van de ondergrond. In de NOVI wordt gesproken over een 'omgevingsinclusief' beleid. De NOVI beschrijft enerzijds een toekomstperspectief met ambities en anderzijds de nationale belangen in de fysieke leefomgeving en de daaruit voortkomende opgaven. Deze opgaven zijn het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie en verwachte ontwikkelingen. Waar de opgaven vragen om een geïntegreerde benadering, komen deze samen in vier prioriteiten. Op deze vier prioriteiten zijn beleidskeuzes gemaakt. De vier prioriteiten zijn:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.
- Duurzaam economisch groeipotentieel.
- Sterke en gezonde steden en regio's.
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Om de beleidskeuze weloverwogen te maken worden drie afwegingsprincipes, die helpen bij het afwegen en prioriteren van de verschillende belangen en opgaven, gehanteerd namelijk;

- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies.
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal.
- Afwentelen wordt voorkomen.

In de NOVI wordt gesteld dat de klimaatdoelstelling in lijn is met de Parijse klimaatdoelstelling: in 2050 vrijwel geheel klimaatneutraal. De ambitie is dat de omslag naar 100 procent circulair in 2050 gerealiseerd is en dat een zo goed mogelijke inpassing van duurzame energie in de leefomgeving is. In 2050 is Nederland erin geslaagd al deze ontwikkelingen zorgvuldig in te passen of nieuwe landschappen te creëren, met zo min mogelijk hinder of overlast voor mensen en het ecosysteem. De NOVI ziet het van nationaal belang om de internationale afgesproken doelen te behalen. De opgave is dan ook om de broeikasgassen ten opzichte van 1990 te reduceren met tenminste 49 procent in 2030 en met 95 procent in 2050. Een andere opgave is het vervangen van fossiele energiebronnen door duurzame bronnen.

In beleidskeuzes van de prioriteit 'Ruimte voor klimaatadaptatie energietransitie' wordt benoemd dat overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties samenwerken aan het bijtijds halen van doelstellingen, die in het Klimaatakkoord zijn bepaald. Het Nationaal Programma RES vormt een platform voor onderling samenwerken, vergelijken, leren en uitdagen. De energietransitie kan een hefboom zijn voor kwaliteitsverbetering, zowel ruimtelijke als bijvoorbeeld voor ecologische, economische of sociale verbeteringen. Zonneparken kunnen bijvoorbeeld economische dragers voor het landelijk gebied worden. Daarnaast moeten zonneparken in het landschap worden ingepast. De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn.

De 'Zonnebrief'

De 'Zonnebrief' over de ontwikkeling zonne-energie van 6 juli 2023 (van minister Jetten aan de Tweede Kamer) beschrijft de voorkeursvolgorde voor zonnepanelen. Hierin wordt de volgende prioriteit voor het plaatsen van zonnepanelen bepaalt (zonneladder):

1. daken en gevels;
2. terreinen en objecten binnen bebouwd gebied;
3. terreinen en objecten in het landelijk gebied (met uitzondering van landbouw- en natuurgronden);
4. landbouw- en natuurgronden.

Het achterliggende idee van de zonneladder is dat er eerst wordt gekeken naar de mogelijkheden om binnen de eerste drie treden zonnepanelen te plaatsen. Pas hierna komen landbouw- en natuurgronden in aanmerking voor het plaatsen van zonnepanelen. Dit voorkomt onnodige belasting van waardevolle landbouw- en natuurgronden. Tussen Rijk en provincies is bestuurlijk afgesproken dat provincies een vertaling van de zonneladder in hun provinciale omgevingsverordeningen vastleggen. Hierbij is besloten dat de eerste drie treden van de zonneladder worden gestimuleerd. Het gebruik van landbouw- en natuurgronden is in principe ongewenst, tenzij het gaat om:

- AGRI-PV: hierbij wordt een zonnepark (ook wel aangeduid als zonneveld of zonneweide) gecombineerd met een agrarische functie. Hierbij valt te denken aan het plaatsen van (transparante) zonnepanelen boven landbouwgewassen.
- Landbouwgronden in transitie: indien een grond in de toekomst een andere bestemming krijgt, kan de oprichting van een tijdelijk zonnepark financieel bijdragen aan deze transitie. Een zonnepark mag hier voor maximaal 30 jaar worden opgericht, daarna dient het gebied de definitieve (nieuwe) bestemming te krijgen.
- Vermindering netcongestie: het zonnepark draagt bij aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor een efficiënter gebruik van het energienetwerk.

Verder is er besloten dat het voor elk project noodzakelijk is dat:

- het landschappelijk inpasbaar is;
- het inpasbaar is in het energienetwerk;
- er wordt gestreefd naar 50 procent participatie van omwonenden; en
- er voldoende draagkracht voor is.

De voorkeursvolgorde en de bovenstaande uitzonderingen en eisen zijn door de provincies, op ieder hun eigen wijze, vertaald in instructieregels in de provinciale omgevingsverordeningen. Hoe dwingender de instructieregels, hoe meer een gemeente wordt beperkt in haar beleidsruimte om keuzes te maken over de verwerking van de zonneladder. Ook de provincie Groningen heeft hierover instructieregels opgenomen in de provinciale verordening. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.3.2 van deze Onderbouwing.

Energieopslag

De transitie naar een duurzaam elektriciteitssysteem stelt het bestaande elektriciteitssysteem en alle betrokken spelers voor nieuwe uitdagingen. In essentie gaat het om drie elementen:

1. De productie van hernieuwbaar opgewekte elektriciteit kent grotendeels een gevarieerd patroon. Eenvoudig gesteld zijn zon en wind variabele, weersafhankelijke bronnen. Om vraag en aanbod onder alle omstandigheden op elkaar af te stemmen zal een groter beroep gedaan worden op flexibiliteit van het systeem. Flexibiliteit zal moeten komen van alle mogelijke vormen van buffering in zowel tijd als omvang: opslag, demand side response, hybride elektrificatie, regelbare productie en flexibiliteit uit het buitenland via interconnectie. Grotere weersafhankelijkheid van het aanbod een elektriciteit leidt tot een grotere behoefte aan korte en lange termijn flexibiliteit.
2. De transitie zal de vraag naar elektriciteit in volume en profiel doen veranderen. Elektrificatie is voor de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit een mogelijke route voor verduurzaming. De omvang en snelheid van elektrificatie hebben een grote invloed op de werking van het elektriciteitssysteem. Het toepassen van hybride oplossingen, inclusief allerlei vormen van buffering, kan significant bijdragen aan de benodigde flexibiliteit.
3. Hernieuwbaar opgewekte elektriciteit zal ingevoed en onttrokken moeten kunnen worden op het net. Dat stelt netbeheerders voor de uitdaging om tegen zo laag mogelijke kosten nieuwe bronnen en additionele elektrificatie te faciliteren door o.a. toereikende netcapaciteiten te bieden. Het stelt overheden voor de taak om dit ruimtelijk goed in te passen. Infrastructuren voor het transporteren, converteren en opslaan van elektriciteit, aardgas, biogas, waterstof, CO2 en warmte zullen ook op elkaar afgestemd moeten worden.

Met deze uitdagingen zal gedurende de transitie de leveringszekerheid op het huidige hoge niveau dienen te blijven. Een energieopslagsysteem levert een bijdrage aan de transitie naar een flexibel elektriciteitssysteem. Energie-infrastructuur is voor de energietransitie sterk voorwaardenscheppend. De energie-infrastructuur (elektriciteit, (groen)gas en andere energiedragers) zal verder ontwikkeld moeten worden opdat tijdig voldoende capaciteit beschikbaar is. Tijdige en integrale ruimtelijke planning waarbij ook infrastructuur vanaf de start wordt meegenomen, is belangrijker dan ooit.

Het realiseren van een passende energie-infrastructuur met voldoende capaciteit en het realiseren van opslagsystemen (buffering) die flexibiliteit in het elektriciteitsnet bieden gaat dus hand in hand met de energietransitie.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De realisatie van Zonnepark Westerlee draagt bij aan de (inter)nationale doelstellingen om in 2050 klimaatneutraal te zijn. De realisatie van het energieopslagsysteem bij dit zonnepark draagt ook bij aan het behalen van de energie-doelstellingen en het borgen van leveringszekerheid m.b.t. elektriciteit. Opslag van energie in batterijen en daarmee regelbare levering aan het net passen binnen de strategie van ‘buffering’ (flexibiliteit van het energiesysteem).

In het ‘Programma Zon en Wind 1.0’ van de gemeente Oldambt is beschreven dat het benutten van daken, gevels en onbenutte terreinen binnen het bebouwd gebied niet voldoende is om alleen daarmee de energiedoelstellingen te halen. Voorliggend plan heeft daarom betrekking op het realiseren van een zonnepark in het landelijk gebied. De onderbouwing in het kader van de zonneladder, zoals vastgelegd in provinciale instructieregels, is opgenomen in paragraaf 4.3.2 van deze voorliggende Onderbouwing.
Het zonnepark wordt landschappelijk en natuurlijk ingepast en ingericht en draagt daarmee ook bij aan de verbetering van de landschappelijke en natuurlijke waarden. Naast de opwek van duurzame energie wordt daarmee ook ruimte geboden aan natuur. Zo worden er een akkervogelhabitat, kruidenrijk grasland, diverse struwelen, een poel en een plas-dras oever gerealiseerd. Hiermee worden de natuur- en landschapswaarden ter plaatse verhoogd en wordt een aantrekkelijke omgeving gecreëerd voor diverse diersoorten. Het zonnepark

wordt aan alle zijden landschappelijk ingepast. Dit wordt onder andere gedaan door het aanleggen van een houtwal met dichte struikenrand en struwelen (zie ook paragraaf 2.2.4). Met het voorliggende plan is daarnaast sprake van 50% financiële participatie en er is voldoende draagkracht. Tot slot past het initiatief binnen het energienetwerk.

Met het voorliggende plan wordt bijgedragen aan de ambities, opgaven en prioriteiten van de NOVI en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de leefomgeving.

4.2.2 Instructieregels Rijk

De Omgevingswet werkt door in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's); het Omgevingsbesluit (Ob), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit Bouwwerken leefomgeving (Bbl). Deze besluiten bevatten de regels voor het praktisch uitvoeren van de Omgevingswet. Artikel 8.0b, eerste lid, van het Bkl bepaalt dat bij een aanvraag om een buitenplanse omgevingsvergunning de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Bkl, de provinciale instructieregels en eventuele instructies het beoordelingskader vormen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Uit het tweede lid van artikel 8.0b van het Bkl volgt dat de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit geweigerd wordt als:

- de activiteit zou leiden tot een situatie die niet is toegelaten op grond van instructie(regel)s;
- de omgevingsplanactiviteit betrekking heeft op een voorbeschermingsregel in het omgevingsplan (opvolger van het voorbereidingsbesluit);
- de omgevingsplanactiviteit het uitvoeren van een project waarvoor een projectbesluit is vastgesteld door provincie of Rijk, belemmert.

De instructieregels van het Rijk, zoals opgenomen in het Bkl hebben betrekking op:

- waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Aanvullend op bovenstaande bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels voor de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen. Hieronder zal in worden gegaan op de instructieregels die voor voorliggend plan relevant zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het plan valt niet binnen de hiervoor genoemde weigeringsgronden. Enkele van hiervoor genoemde instructieregels zijn van toepassing op de voorgenomen ontwikkeling. In voorliggende onderbouwing is per

instructieregel aangegeven hoe hiermee wordt omgegaan. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 5. Hierna wordt ingegaan op de Ladder voor duurzame verstedelijking.

Ladder voor duurzame verstedelijking
Zorgvuldig ruimtegebruik en het tegengaan van leegstand wordt geregeld door de Ladder voor duurzame verstedelijking. Deze instructieregel stimuleert zorgvuldig gebruik van de schaarse ruimte en het streven naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, onder meer door het bevorderen van vraaggerichte ontwikkelingen en het voorkomen van overprogrammering. De ladder dwing een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming af. Een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet altijd afgewogen worden en gemotiveerd aan de hand van een beschrijving van de behoefte aan de betreffende ontwikkeling. Voor ontwikkelingen 'buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied' moet worden gemotiveerd waarom de ontwikkeling niet binnen bestaande stedelijk gebied is voorzien.

In het Bkl wordt een stedelijke ontwikkeling gedefinieerd als 'de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelvoorziening of een andere stedelijke voorziening en die voldoende substantieel is.' Artikel 5.129g bepaalt dat bij een wijziging van het omgevingsplan en/of BOPA voor een nieuwe stedelijke ontwikkeling de toepassing van de ladder is vereist. Of een ontwikkeling of uitbreiding voldoende substantieel is volgt uit jurisprudentie. Daaruit blijkt onder meer dat een woningbouwontwikkeling die voorziet in de realisatie van meer dan 11 woningen binnen de bebouwde kom moet worden aangemerkt als woningbouwlocatie. Ook een kantoor, detailhandelsvoorziening of bedrijf met een oppervlakte van meer dan 500 m^2 brutovloeroppervlak kan worden beschouwd als een stedelijke ontwikkeling.

Het aanleggen van een zonnepark is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling. Op basis van eerdere uitspraken van de Raad van State[1] blijkt dat soortgelijke projecten die niet tot leegstand van bestaande bebouwing leiden, niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling kunnen worden aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een weg, windpark of een hoogspanningsleiding. Ook de Rechtbank Overijssel heeft in april 2018 geoordeeld dat een zonnepark geen nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft (zaaknummer akzwo_17_2460 en ak_zwo_17_2461. In een uitspraak van 23 januari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:178, uitspraak 201804681/1/A1) is dit nog eens bevestigd door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing.

4.2.3 Klimaatakkoord

Op 28 juni 2019 is het klimaatakkoord vastgesteld. Het Kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. In het Klimaatakkoord staat dat in 2030 het aandeel duurzame stroom op gemiddeld 70 procent moet liggen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De voorgenomen ontwikkeling betreft de realisatie van een grondgebonden zonnepark. Deze zonnepark wekt elektrische energie op uit een hernieuwbare energiebron. Met deze elektriciteit worden huishoudens voorzien in hun elektriciteitsbehoefte. Dit leidt tot een vermindering in de uitstoot van broeikasgassen. De voorgenomen ontwikkeling levert hiermee een bijdrage aan de Rijksdoelstellingen voor 2030.

[1] Zie: ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:448, ABRvS 24 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016: 465. ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:708.

4.2.1 Routekaart Energieopslag voorjaar 2023

In juni 2023 is de Routekaart Energieopslag gepubliceerd, inclusief kamerbrief. In de kamerbrief wordt aangegeven dat in het energiesysteem van de toekomst elektriciteit de belangrijkste energiedrager is, vervult waterstof een belangrijke systeemrol en vult decentrale duurzame warmtevoorziening een groot deel van de warmtevraag in. De energieproductie in een duurzaam energiesysteem komt vrijwel volledig uit variabele bronnen als wind en zon. De potentiële verschillen tussen vraag en aanbod zullen daardoor groter zijn dan in het vroegere energiesysteem dat vooral bestond uit regelbare elektriciteitscentrales op basis van kolen en gas en verwarming met aardgas. Dit vergroot het zogenaamde 'flexibiliteitsvraagstuk': om het energiesysteem in balans te houden is flexibiliteit nodig, dat in verschillende vormen kan worden geboden: flexibele vraagsturing, (CO2-vrij) regelbaar vermogen, interconnectie (met andere landen), conversie en energieopslag.
Energieopslag heeft de afgelopen jaren steeds meer aandacht gekregen. Enerzijds omdat het al geruime tijd een cruciale rol speelt in ons energiesysteem, denk bijvoorbeeld aan het vullen van de Nederlandse gasopslagen in 2022 (o.a. in Bergermeer) waarmee de levering van gas in de winter 2022/2023 was verzekerd. Anderzijds omdat het tot onze verbeelding spreekt: de ontwikkelingen gaan snel en de grenzen zijn nog lang niet bereikt. Zo is in oktober 2022 de grootste batterij van Nederland geopend in Lelystad (GIGA Buffalo, 24 MW/48MWh) terwijl er inmiddels voor 2023 twee grotere batterijen zijn aangekondigd in Vlissingen. Deze batterijen spelen een belangrijke rol in het balanceren van vraag en aanbod op het elektriciteitsnet.
Energieopslag is geen doel op zich, maar kan meerdere doelen dienen, waaronder het balanceren van vraag en aanbod, het bedienen van de warmtepiekvraag, het ondersteunen van elektriciteits-, gas- en warmtenetten, het verlichten van netcongestie en het bieden van strategische voorraden. Deze doelen zijn essentieel voor het functioneren van ons huidige energiesysteem, voor het mogelijk maken van de energietransitie en voor de ontwikkeling van het energiesysteem van de toekomst.

De Routekaart Energieopslag brengt in kaart welke acties ondernomen moeten worden om energieopslag te bevorderen, passend bij de verwachte rol ervan in het toekomstige energiesysteem, tot aan 2035 en daarna. In de Routekaart Energieopslag wordt gekeken naar alle vormen van energieopslag, onderverdeeld in elektriciteits-, moleculen- en warmteopslag.

Samengevat stelt de Routekaart Energieopslag dat zowel elektriciteits-, moleculen- als warmteopslag nodig (zullen) zijn in ons energiesysteem. Ten eerste omdat ze vraag en aanbod binnen de op zichzelf staande energieketens bij elkaar brengen. Zo kan elektriciteitsopslag zorgen voor meer opwek van wind- en zonne-energie en is warmteopslag cruciaal voor geo- en zonthermie. Ten tweede omdat ze elkaar uitstekend en noodzakelijk aanvullen in termen van vermogen en opslagduur (systeemintegratie c.q. uitwisseling tussen de ketens). Omdat de aard en huidige staat van technische ontwikkelingen tussen elektriciteits-, moleculen- als warmteopslag wezenlijk verschilt, is het van cruciaal belang zo te sturen dat enerzijds de verschillende technieken uiteindelijk op een vergelijkbaar niveau komen en anderzijds conversie tussen technieken (bijvoorbeeld van elektriciteit naar warmte) effectief kan worden benut. Behalve de overheid kunnen ook andere partijen (waaronder netbeheerders en de energieopslagsector) hierin een belangrijke rol spelen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De realisatie van het energieopslagsysteem als onderdeel van het zonnepark speelt in op de grote maatschappelijke behoefte aan energie-opslagsystemen. Het plan sluit ook aan bij het Klimaatpakket welke door Minister Jetten in 2023 bekend is gemaakt. Als onderdeel van zijn Klimaatpakket is het voornemen om een nieuwe verplichting op te nemen voor het installeren van een energieopslagsysteem bij zonneparken.

4.2.2 Rijk investeert in duurzame energie

De afgelopen jaren heeft de overheid diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonneparken kan SDE++ subsidie worden aangevraagd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De subsidie-regeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk dergelijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie stimuleert.

4.2.3 Conclusie Rijksbeleid

De voorgenomen ontwikkeling past binnen de beleidskaders en wetgeving vanuit het Rijk. Vanuit de nationale beleidsdocumenten en regelgeving zijn geen randvoorwaarden of uitgangspunten die rechtstreeks doorwerken op het voorgenomen plan, die beperkend zijn. Daarnaast draagt de ontwikkeling bij aan het behalen van de vastgelegde doelstellingen in het Klimaatakkoord.

4.3 Provinciaal beleid

4.3.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020 is enkele malen geactualiseerd. De geconsolideerde Omgevingsvisie van november 2023 betreft de meest actuele Omgevingsvisie van de provincie Groningen (ten tijde van indiening aanvraag). Deze Omgevingsvisie vormt een basis voor de ruimtelijke plannen die in de provincie Groningen worden gemaakt. In de Omgevingsvisie staat het provinciale omgevingsbeleid weergegeven rondom milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening. Er zijn zes grote opgaven waar de provincie de komende jaren in het bijzonder aan werkt: Leefbaarheid, Circulaire Economie, Gaswinning, Waddengebied, Energietransitie en Erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en landschap).

Zonneparken
De provincie stimuleert de opwek en het gebruik van zonne-energie. Dit doet de provincie door onder voorwaarden ruimte te bieden aan zonneparken in het buitengebied. De provincie vindt ruimtelijke inpassing en lokale participatie van belang. Met goede ruimtelijke inpassing wil de provincie samen met gemeenten het draagvlak voor duurzame energie vergroten.

De provincie verzoekt gemeenten de ruimtelijke kwaliteit te borgen en zorgvuldig ruimtegebruik te garanderen. Hiervoor wordt een ruimtelijk afwegingskader gehanteerd met daarin een maatwerkbenadering en afwegingscriteria. In beginsel verdient het de voorkeur dat het zonnepark aansluit bij het bestaand stedelijk gebied en het zonnepark hieraan ruimtelijk ondergeschikt is. Van belang is voorts dat het zonnepark aansluit bij de landschappelijke structuur en bebouwingskenmerken. Zonneparken in natuurgebieden (Natuurnetwerk Nederland (NNN), overige bos- en natuurgebieden buiten NNN en zoekgebieden robuuste verbindingszones) worden niet toegestaan.

De afweging van de locatiekeuze en de eventuele inpassing wordt door de provincie begeleid in de volgende situaties:

- aansluitend aan het stedelijk gebied vanaf 1 ha en;
- aangrenzend aan een bouwblok in het buitengebied en los in het buitengebied.

Voor zonneparken los in het buitengebied dient de gemeente, op basis van een gemeentelijke gebiedsvisie zonne-energie, Gedeputeerde Staten te verzoeken om een locatie aan te wijzen. De gemeentelijke gebiedsvisie

heeft de status van gemeentelijke structuurvisie en dient aldus te worden vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het aanwijzen van een locatie hanteren Gedeputeerde Staten de volgende randvoorwaarden:

- lokale participatie;
- omgevingskwaliteit.

Zonneparken zijn alleen tijdelijk toegestaan, waarbij de periode in elk geval niet langer mag zijn dan 30 jaar. De technische-economische levensduur zal naar verwachting korter zijn. Met deze tijdelijkheid bewerkstelligen we dat de gebruikte locaties hun oorspronkelijke functie terug kunnen krijgen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De gemeenteraad van Oldambt heeft het 'Programma zon en wind 1.0' op 31 januari 2022 vastgesteld. Het voorliggende plan past binnen deze beleidsnotitie (zie hiertoe paragraaf 3.5.2 van de voorliggende Onderbouwing). Zoals weergegeven in hoofdstuk 2, is een inrichtings- en beheerplan opgesteld, waarmee is aangesloten op de omgevingskwaliteiten. Er worden verschillende maatregelen genomen om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Het zonnepark wordt gerealiseerd voor een termijn van maximaal 30 jaar. De provincie vindt lokale initiatieven en betrokkenheid van omwonenden bij de ontwikkeling en de exploitatie van zonneparken, in financiële en organisatorische zin, belangrijk. In hoofdstuk 3 van deze Onderbouwing is het doorlopen omgevingsproces toegelicht en is weergegeven hoe invulling wordt gegeven aan financiële participatie.

Buitengebied

Het projectgebied is gelegen in 'Buitengebied'. De provincie wil de waarde van het buitengebied voor natuur en recreatie ontwikkelen en de landschappelijke kernkarakteristieken behouden en waar mogelijk versterken. Ook wil de provincie het buitengebied als woongebied aantrekkelijk houden en bedrijven de mogelijkheid bieden om zich te vestigen in vrijkomende bebouwing en zich daar te ontwikkelen. Omdat de inrichting van het buitengebied zowel vitaal als duurzaam dient te zijn, is daarnaast zuinig ruimtegebruik een belangrijk uitgangspunt.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De locatiekeuze van het zonnepark is zorgvuldig tot stand gekomen. Het zonnepark kan hier worden aangesloten op het elektriciteitsnet, de gronden zijn beschikbaar en het zonnepark is hier landschappelijk goed inpasbaar binnen de aanwezige landschappelijke structuren. Daarnaast is het gebied in het gemeentelijke 'Programma zon en wind 1.0' aangewezen als mogelijk geschikte locatie voor een zonnepark.

Het voornaamste uitgangspunt in de landschappelijke inpassing van het zonnepark is om uit te gaan van de kwaliteiten van het bestaande landschap. Er worden geen landschapselementen verwijderd of aangetast als gevolg van het plan. Met de landschappelijke en natuurlijke inrichting en inpassing wordt juist gezorgd voor een versterking van de huidige landschaps- en natuurwaarden. Ten behoeve van het plan worden onder andere een nieuwe houtwal, verschillende struwelen, kruidenrijk grasland, poel, nieuwe watergang met plas-dras zones en akkervogelhabitat gerealiseerd. Het doel is om de condities van algemeen voorkomende soorten uit het gebied (zoals kleine zoogdieren, akkervogels en bepaalde planten) te verbeteren t.o.v. de huidige situatie. Zo kan de ontwikkeling van het zonnepark bijdragen aan de basiskwaliteit van het landschap. Omliggende agrarische bedrijven worden als gevolg van het plan niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden beperkt.

Leefgebied voor akkervogels

Het projectgebied voor het zonnepark is aangewezen als leefgebied voor akkervogels (dit geldt voor een groot deel van de oostkant van Groningen). De provincie beschermt akkervogels in gebieden waar nog levenskrachtige populaties akkervogels voorkomen. Het zonnepark moet voldoen aan een norm van 10% compensatie voor het wegnemen van leefgebied voor akkervogels. Dit houdt in dat 10% van het totale oppervlak van het projectgebied moet worden ingericht voor akkervogels.

Figuur 13: Ligging van het projectgebied in aangewezen leefgebied voor akkervogels volgens de provinciale Omgevingsvisie

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Aangezien het projectgebied deel uitmaakt van leefgebied voor akkervogels, wordt in het inrichtingsplan rekening gehouden met de norm van 10% compensatie vanuit het provinciaal beleid. Aan de zuidzijde van het projectgebied wordt 4,4 hectare aaneengesloten aan akkervogelnatuur ingericht en beheerd. Voor de inrichting is advies ingewonnen bij de Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels, de ANOG en Team Natuur van de provincie Groningen. Dit wordt ingezaaid met een akkervogelmengsel. De bermen van de westrand en zuidrand van het projectgebied worden ingezaaid met een 1 jarig FAB mengsel. Bij de samenstelling van een mengsel worden plantensoorten gecombineerd die elkaar opvolgen in bloei om een zo groot mogelijk deel van het zomerhalfjaar bloeiende planten te hebben en een goed voedselaanbod voor akkervogels. Groepen struweelheggen vormen schuil- en nestplaatsen voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Ook geven ze het natuurakker een aantrekkelijke en meer kleinschalige aanblik met doorzichten naar het open landschap. De afschermende houtwal is gelegen langs deze zone, maar geen onderdeel van de akkervogelnatuur. Het is belangrijk rust te borgen en mensen te informeren over de specifieke inrichting en het doel ervan. Om de akkervogels niet te verstoren wordt het uitlaten van honden in de akkervogelvegetatie specifiek verboden.

Veenkoloniën
Het projectgebied is gelegen in het veenkoloniaal landschap. Karakteristieken van dit landschap zijn de grootschalige openheid, rationele verkaveling, rechte wegen en kanalen. Tussen de planmatige opzet van kanalen en wijken zijn langgerekte bebouwingslinten gelegen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Met het voorliggende plan blijven de rationele verkaveling en rechte wegen en kanalen in en om het projectgebied behouden. Het projectgebied heeft op deze specifieke plek een geïsoleerde ligging ten opzichte van het grootschalige open veenpolderlandschap. Dit heeft overwegend te maken met de aanleg van het Emergobos. Het bos geeft het projectgebied een besloten en groene achtergrond, waardoor landschapswaarden als weidsheid en openheid hier minder karakteristiek zijn. In het ontwerp is o.a. aandacht uitgegaan naar het behouden van het zicht op de vrijliggende erven langs de ontginningswegen en zicht op de langgerekte dorpslinten.

4.3.2 Omgevingsverordening

De Omgevingsverordening Provincie Groningen is in werking vanaf 23 november 2024. De Omgevingsverordening is nauw verbonden met de Omgevingsvisie provincie Groningen 2016 - 2020. Voor het projectgebied zijn de volgende onderdelen van de Omgevingsverordening relevant:

Zonneparken
Artikel 3.178 Instructieregel zonneladder

1. In een omgevingsplan dat voorziet in het plaatsen en in werking hebben van een zonnepark als bedoeld in artikel 3.180 wordt met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik rekening gehouden met de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik en wordt de volgende prioritering bij het vinden van locaties voor de plaatsing van zonnepanelen aangehouden:
   a. op daken en gevels;
   b. op gronden binnen het stedelijk gebied;
   c. op gronden met een andere primaire functie dan landbouwgrond, zoals voormalige slibdepots, gesloten stortplaatsen als bedoeld in artikel 8.47 Wet milieubeheer en in werking zijnde zandwinningsplassen;
   d. op landbouwgronden.

Artikel 3.179 Instructieregel zonneparken en -toegelaten gebieden

1. Een omgevingsplan kan, met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik, voorzien in het plaatsen en in werking hebben van een zonnepark voor een periode van maximaal 30 jaar:
   a. binnen het stedelijk gebied;
   b. aansluitend aan het stedelijk gebied, als:
      1. de locatie en omvang van het zonnepark in overeenstemming is met een gemeentelijke gebiedsvisie zonne-energie waarmee Gedeputeerde Staten schriftelijk hebben ingestemd; en
      2. de mogelijkheden voor directe levering van de opgewekte energie aan lokale afnemers en financiële participatie van de lokale gemeenschap zijn betrokken bij de planvorming.
2. Aan de omvang, situering en inrichting van het zonnepark, als bedoeld in het eerste lid, dient een (erf-)inrichtingsplan ten grondslag te liggen dat tot stand is gekomen met toepassing van de maatwerkmethode.
3. Een omgevingsplan kan voorzien in het plaatsen en in werking hebben van een zonnepark voor een periode van maximaal 30 jaar:
   a. binnen het gebied zonneparken (dit zijn aangewezen gebieden):
   b. op een als zodanig in het landschap herkenbaar voormalig slibdepot;
   c. op een als zodanig in het landschap herkenbare gesloten stortplaats als bedoeld in artikel 8.47 Wet milieubeheer;

d. op in werking zijnde zandwinningsplassen;
e. binnen een bouwperceel in het buitengebied en/of aansluitend aan een bouwperceel, mits:
1. het op te stellen vermogen is afgestemd op het eigen energieverbruik op het perceel; en
2. het aansluitende zonnepark zich ruimtelijk manifesteert als een hecht geheel met het bouwperceel en daar qua maatvoering ondergeschikt aan is.

4. Aan de omvang, situering en inrichting van het zonnepark , als bedoeld in het derde lid, dient een (erf-)inrichtingsplan ten grondslag te liggen dat tot stand is gekomen met toepassing van de maatwerkmethode onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur en indien wordt voorzien in een opslaginstallatie, ook onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van omgevingsveiligheid.
5. In het (erf-)inrichtingsplan, als bedoeld in het tweede lid en in het vierde lid, wordt in ieder geval rekening gehouden met:
a. de historisch gegroeide landschapsstructuur;
b. de afstand tot andere ruimtelijke elementen;
c. een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de voorzieningen voor de opwekking van zonne-energie.

In de toelichting op artikel 3.179 is toegelicht dat in de Omgevingsverordening alleen nog gebieden voor zonneparken worden aangewezen. Dit kan worden gedaan door Gedeputeerde Staten - op basis van delegatie - , als een project invulling geeft aan het bod van 5,7 TWh zoals geformuleerd in de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 en niet het open landschap aantast. Deze zonneparken mogen bij uitzondering wel los in het buitengebied komen te liggen. Dit is in lijn met het op 20 december 2023 door Provinciale Staten aangenomen voorstel ''Geen zonneparken meer op landbouwgrond boven op RES 1.0''.

<u>Artikel 3.180 Instructieregel zonneparken – voorwaarden</u>
Een omgevingsplan voorziet niet in het plaatsen en inwerking hebben van een zonnepark binnen:
a. op grond van de Omgevingswet beschermde dorpsgezichten;
b. wierden als bedoeld in artikel 3.90;
c. Natuurnetwerk Nederland - natuurgebieden als bedoeld in artikel 3.112;
d. Natuurnetwerk Nederland - natuur aanpassingsgebieden als bedoeld in artikel 3.114;
e. Natuurnetwerk Nederland - beheergebieden als bedoeld in artikel 3.116;
f. Natuurnetwerk Nederland - beheer aanpassingsgebieden als bedoeld in artikel 3.118;
g. Zoekgebied robuuste verbindingszone als bedoeld in artikel 3.120;
h. Bos- en natuurgebieden buiten Natuurnetwerk Nederland als bedoeld in artikel 3.122.

Daarnaast is het van belang dat het vermogen van de te realiseren opslaginstallatie kleiner is dan of gelijk is aan de helft van het vermogen van het zonnepark en de oppervlakte van de opslaginstallatie maximaal 1% van het totaaloppervlak van de installatie voor het opwekken van zonne-energie bedraagt. Hierbij geldt voor de opslaginstallatie een maximale oppervlakte van 20.000 m².

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Het zonnepark wordt niet gerealiseerd in een gebied zoals aangegeven in artikel 3.180 van de provinciale omgevingsverordening. Het voorliggende projectgebied ligt binnen een ‘gebied zonneparken’, zoals aangewezen door Gedeputeerde Staten op basis van delegatie, conform artikel 3.179 van de provinciale omgevingsverordening.
In het gemeentelijke beleid (Programma Zon en Wind 1,0) is opgenomen dat de gemeente tot 2030 wil meewerken aan nieuwe zonneparken met een totale oppervlakte tot 100 hectare. Daarmee kan de gemeente voorzien in het energieverbruik van de bebouwde omgeving. Deze bebouwde omgeving (woningen, winkels en maatschappelijke gebouwen) verbruikte in 2017 circa 0,11 TWh aan energie. Om het eigen energieverbruik in de gemeente duurzaam op te wekken, staat hier 100 hectare aan zonneparken tegenover. Met alleen ‘zon op daken en gevels’, beschikbare gronden in stedelijk gebied en gronden met een andere primaire functie dan landbouw

kan er niet voldoende duurzame energie worden opgewekt om te voldoen aan de doelstellingen. Het voorliggende projectgebied is daarbij in het vastgestelde gemeentelijke beleidskader 'Programma Zon en Wind 1.0' aangewezen als mogelijke geschikte locatie voor zonneparken.
Het voorgenomen plan is in 2025 nog eens getoetst aan de zonneladder. De 'Toetsing zonneladder' is opgenomen in de bijlagen. De conclusie is dat uit toepassing van de gemeentelijke en provinciale zonneladder en de daarin opgenomen tredes blijkt dat, om de gemeentelijke doelstelling energieneutraal in 2030 te behalen, het noodzakelijk is dat ook landbouwgronden in gebruik genomen worden voor het plaatsen van zonnepanelen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken en gevels, ruimte voor en steun aan lokale initiatieven, op gronden binnen het stedelijk gebied en op gronden met een andere primaire functie dan landbouwgrond is onvoldoende om te kunnen voldoen aan voornoemde doelstelling.

Het zonnepark wordt conform de provinciale omgevingsverordening gerealiseerd voor een termijn van maximaal 30 jaar, geeft invulling aan het bod van 5,7 TWh zoals geformuleerd in de RES 1.0 en tast geen open landschap aan. Binnen het projectgebied en de omgeving is sprake van een verdichting in het landschap door de aanwezigheid van bospercelen (zoals het Emergobos) en laan- en perceelsbeplanting. Deze karakteristiek biedt een landschappelijk kader om een zonnepark goed in te passen binnen de landschapsstructuren, zonder afbreuk te doen aan de identiteit van het open cultuurlandschap van de gemeente.

In paragraaf 2.2.4 van deze voorliggende Onderbouwing is de landschappelijke en natuurlijke inrichting en inpassing van het zonnepark omschreven. Het uitgangspunt is dat een bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de landschappelijke en ecologische kwaliteiten. De historische landschapsstructuren vormen hierbij de basis. Deze worden in het bijgevoegde document 'Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan' nader beschreven. Het zonnepark wordt aan alle zijden landschappelijk ingepast (bijvoorbeeld door het toevoegen van een houtwal en struwelen) op een manier die passend is bij de bestaande landschapsstructuren. De technische installaties ten behoeve van het zonnepark worden zoveel mogelijk ingepast met opgaand groen, waardoor deze voor het zicht 'wegvallen' in de groene omgeving. Ook bij het hekwerk wordt opgaand groen toegepast, waardoor deze landelijk oogt. In het inrichtingsplan is nadrukkelijk rekening gehouden met het houden van afstand tot andere ruimtelijke elementen, een evenwichtige ordening en een in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de voorzieningen voor de opwerking van duurzame energie.
In hoofdstuk 3 van de voorliggende Onderbouwing is nader beschreven hoe invulling wordt gegeven aan omgevings- en financiële participatie.
Met het voorliggende plan is de maatwerkmethode (zoals ook geborgd in artikel 3.9 van de provinciale omgevingsverordening) toegepast. Met het inrichtingsplan is daarbij rekening gehouden met de historisch gegroeide landschaps- en bebouwingsstructuur (zie het bijgevoegde landschappelijke inrichtingsplan), de ruimtelijke en relevante kenmerken van bestaande gebouwen (zie het bijgevoegde landschappelijke inrichtingsplan), het woon- en leefklimaat van omwonenden (zie het bijgevoegde landschappelijke inrichtingsplan en hoofdstuk 5 van deze voorliggende Onderbouwing) en het belang van beperking van nachtelijke lichtuitstraling (brengt het plan niet met zich mee).

Het vermogen van het zonnepark wordt 50-60 MW. Het energieopslagsysteem krijgt een vermogen van 20 - 30MW. De oppervlakte van het energieopslagsysteem bedraagt 2.250 m^2. Hiermee voldoet het plan aan de regels zoals opgenomen in de provinciale verordening (de maximaal toelaatbare 1% van 33,28 hectare (oppervlakte van het zonnepark) is 3.328 m^2).

Inrichtingsplannen

Artikel 3.8 (erf-)inrichtingsplan

1. De omvang, situering, inrichting en de landschappelijke inpassing van bebouwing en voorzieningen, geen bouwwerken zijnde, in de omgeving worden vastgelegd in een (erf-)inrichtingsplan, als dat in dit hoofdstuk is voorgeschreven.
2. Een (erf-)inrichtingsplan komt tot stand met toepassing van de maatwerkmethode met als doel met de initiatiefnemer via keukentafelgesprekken overeenstemming te bereiken over de omvang, situering en inrichting van een locatie.
3. Een omgevingsplan stelt regels die bewerkstelligen dat:
   a. de bebouwing en voorzieningen, geen bouwwerken zijnde, slechts overeenkomstig het (erf)inrichtingsplan worden gebouwd of aangelegd; en
   b. de aanleg en instandhouding van de in het (erf-)inrichtingsplan opgenomen (erf)beplanting publiekrechtelijk wordt geborgd.
   4. In het omgevingsplan kan aan het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid worden toegekend om het (erf-)inrichtingsplan te wijzigen voor zover het gaat om de (erf-)beplanting, als dit nodig is vanwege onvoorziene omstandigheden en de aanplant- en instandhoudingsverplichtingen niet worden gewijzigd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Ten behoeve van het plan is een inrichtings- en beheerplan opgesteld. Dit betreft het rapport 'Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan'. Hierin zijn alle relevante aspecten opgenomen die een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting borgen. Uitvoering van het inrichtings- en beheerplan wordt juridisch geborgd in de omgevingsvergunning.

Bergings- en afvoercapaciteit
Het projectgebied is aangemerkt als 'beschermd gebied C'. Voor beschermd gebied dat wordt beschermd door regionale waterkeringen geldt hier een omgevingswaarde van 1:100. Aan de noordzijde geldt 'beschermd gebied B'. Hier geldt een omgevingswaarde van 1:300. Dit betekent dat de bergings- en afvoercapaciteit van de regionaal watersystemen moeten zijn ingericht om een omgevingswaarde van respectievelijk 1:100 en 1:300 te bieden. Dit betekent dat het gebouwde gebied niet vaker dan respectievelijk 1 keer in de 100 en 300 jaar mag overstromen vanuit het watersysteem. De Waterschappen moeten waar nodig maatregelen nemen om deze norm te halen.
Het projectgebied is daarnaast deels aangemerkt als 'gebied grasland' en deels als 'gebied akkerbouw'. Voor de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht geldt voor het gebied grasland een omgevingswaarde van 1:10 en voor het gebied akkerbouw een omgevingswaarde van 1:25.
Het voorgenomen plan heeft geen invloed op deze normen. Hoewel in de toekomst mogelijk wateroverlast kan ontstaan op deze gronden, is dit geen probleem voor het functioneren van het zonnepark. De panelen worden op tafels gemonteerd welke circa 2,7 meter hoog zijn. Transformatorstations en inkoopstation moeten op een verhoging (terp) worden geplaatst i.v.m. mogelijke extreme neerslag. Er moet een terphoogte worden gehanteerd die droog blijft bij een maatgevende bui van 140 mm in 2 uur (circa 30-40 cm boven maaiveld). Eventuele wateroverlast brengt geen veiligheidsrisico's met zich mee.

Akkervogels
Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden binnen leefgebieden akkervogels, stelt regels waarmee wordt voorkomen dat de actuele waarde van het gebied voor akkervogels ernstig wordt geschaad door aantasting van de landschappelijke openheid, door verstoring van vogels of door aantasting van het areaal, tenzij de schade niet voorkomen kan worden en deze elders wordt gecompenseerd.

Aangezien het projectgebied deel uitmaakt van leefgebied voor akkervogels, is in het inrichtingsplan rekening gehouden met de door de provincie gehanteerde norm van 10% compensatie vanuit het provinciaal beleid. Aan de zuidzijde van het projectgebied wordt 4,4 hectare aaneengesloten aan akkervogelnatuur ingericht en beheerd. Voor de inrichting is advies ingewonnen bij de Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels, de ANOG en Team Natuur van de provincie Groningen. Dit wordt ingezaaid met een akkervogelmengsel. De bermen van de westrand en zuidrand van het projectgebied worden ingezaaid met een 1 jarig FAB mengsel. Bij de samenstelling van een mengsel worden plantensoorten gecombineerd die elkaar opvolgen in bloei om een zo groot mogelijk deel van het zomerhalfjaar bloeiende planten te hebben en een goed voedselaanbod voor akkervogels. Groepen struweelheggen vormen schuil- en nestplaatsen voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Ook geven ze het natuurakker een aantrekkelijke en meer kleinschalige aanblik met doorzichten naar het open landschap. De afschermende houtwal is gelegen langs deze zone, maar geen onderdeel van de akkervogelnatuur. Het is belangrijk rust te borgen en mensen te informeren over de specifieke inrichting en het doel ervan. Om de akkervogels niet te verstoren wordt het uitlaten van honden in de akkervogelvegetatie specifiek verboden.

4.3.3 Klimaatagenda Provincie Groningen 2030

In de 'Klimaatagenda Provincie Groningen 2030' is opgenomen dat het energiesysteem zowel technisch als economisch veel flexibeler moet worden ingericht, om hernieuwbare elektriciteitsproductie uit wind en zon in te passen. Zowel het fysieke netwerk zelf, alsook de huidige marktordening en het huidige wetgevingskader zijn niet toegerust op de nieuwe situatie met een snel groeiend aanbod van energie, met een grilliger productiepatroon. Netbeheerders kunnen hierdoor niet tijdig inspelen op deze ontwikkelingen. Momenteel kent de regio al een gebrek aan netcapaciteit voor het afvoeren van vooral zonnestroom. Dit belemmert de voortgang van de energietransitie en zorgt bovendien voor een ongelijk speelveld, waarin kleine projecten van onderop mogelijk het onderspit delven. De netcapaciteit wordt mogelijk een sturende factor in de locatiekeuze, in plaats van onderdeel van een bredere afweging. Er is meer capaciteit nodig, maar een wildgroei aan nieuwe hoogspanningsverbindingen is ruimtelijk ongewenst. De provincie zet daarom in op het beter benutten van de bestaande capaciteit. Dat doet de provincie door het toevoegen van flexibiliteitsopties, zoals opslag in batterijen, het inzetten van de 'reservestrook van het net', conversie naar waterstof en vraagsturing (bijvoorbeeld het slim laden van elektrische auto's). Daarnaast lijkt het onvermijdelijk dat er nieuwe capaciteit gecreëerd moet worden door netverzwaringen. De uitdaging is dat beide oplossingsrichtingen soelaas bieden op de (middel)lange termijn, terwijl het probleem acuut is.

De provincie dringt daarom bij de netbeheerders aan op een pro-actievere koers:

- pleeg voorinvesteringen voor netverzwaring (op basis van afspraken die binnen de Regionale Energie Strategie worden gemaakt in plaats van op basis van aanvragen van concrete projecten);
- creëer meer ruimte binnen het bestaande net, voor zover de huidige kaders dit toestaan (bijvoorbeeld door het in gebruik nemen van de zogenaamde 'vluchtstroken');
- jaag slimmer gebruik van het bestaande net aan, samen met gemeenten en ontwikkelaars.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling past binnen de ambities en doelstellingen van de provincie Groningen. Er is noodzaak om de bestaande capaciteit van het elektriciteitsnet beter te benutten, wat de provincie wil doen door onder andere energie-opslagsystemen toe te voegen, zoals met het voorliggende plan wordt beoogd.

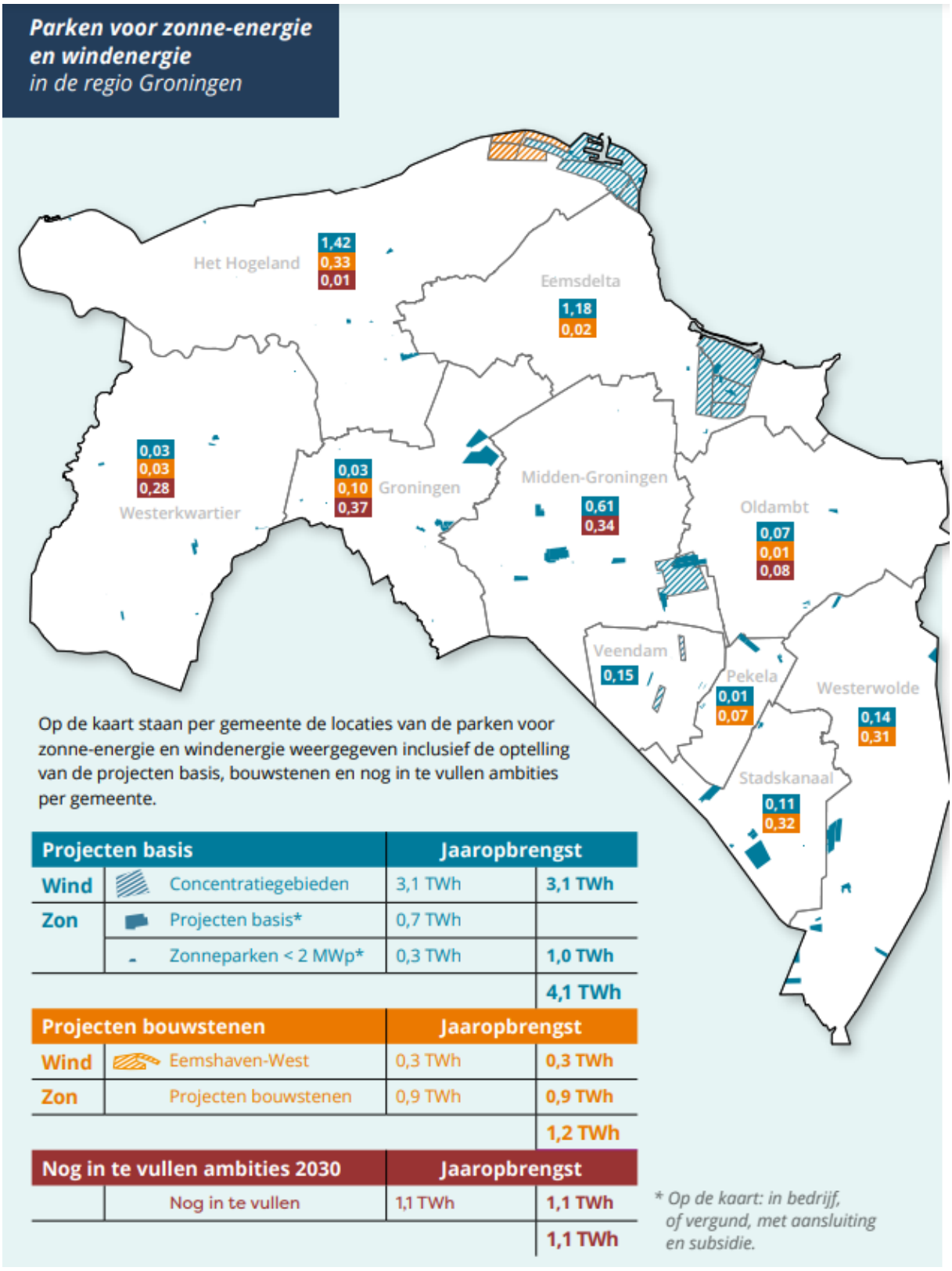
4.4 Regionaal beleid

4.4.1 RES 1.0 Groningen

In 2019 is het nationaal Klimaatakkoord gesloten. Het is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Nederland is opgedeeld in 30 energie-regio's op initiatief van gemeenten, provincies en waterschappen. Elke gemeente, provincie en ook hoogheemraadschap werkt op dit moment binnen deze regio's samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

De RES 1.0 Groningen is een energiestrategie die tot stand is gekomen in een samenwerking tussen de Groninger gemeenten, waterschappen, de provincie en verschillende stakeholders. De gemeenteraad van Oldambt heeft de RES 1.0 op 29 juni 2021 vastgesteld. Op 1 juli is het document aangeboden aan de landelijke RES-organisatie. Het voornaamste doel uit de RES 1.0 is om voor de gehele regio, op basis van de gemeentelijke ambities, jaarlijks tenminste 5,7 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Dit bod van 5,7 TWh is opgebouwd uit verschillende bouwstenen. Allereerst heeft het bod betrekking op reed gerealiseerde projecten of plannen welke definitief zijn vastgesteld (4,1 TWh) en concrete initiatieven die naar waarschijnlijkheid nog worden gerealiseerd (1,2 TWh). Daarnaast heeft het aanbod ook betrekking op de nog te behalen gemeentelijke ambities (1,1 TWh). Opgeteld betekent dat een totaal aanbod van 6,4 TWh, maar door rekening te houden met eventuele plannen die niet doorgaan (onzekerheidsmarge) komt de RES-regio Groningen uit op een aanbod van 5,7 TWh.

In de volgende kaart (figuur 14) is de ambitie per gemeente weergegeven. In figuur 14 is te zien dat de totale opgave voor de gemeente Oldambt 0,16 TWh bedraagt.

Figuur 14: Opgave RES-regio Groningen per gemeente

De locaties voor zonne- en/of windenergie zijn bepaald in de gemeentelijke beleidsvisies.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
Voor de gemeente Oldambt geldt in de RES een aanbod van 0,16 TWh. Met de realisatie van het zonnepark wordt bijgedragen aan het behalen van deze gemeentelijke doelstelling. De realisatie van het zonnepark draagt daarmee ook bij aan de regionale doelstelling om een opwek van 6,4 TWh te behalen. De verwachte productie van het zonnepark is circa 60 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar.

4.5 Gemeentelijk beleid

4.5.1 Omgevingsvisie gemeente Oldambt

In de Toekomstvisie 'Oldambt, grenzeloos Goûd!' (vastgesteld op 30 oktober 2017) zijn de ambities en doelen voor de gemeente Oldambt uitgewerkt. Het is een integrale visie waarin strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn staan.

In de Omgevingsvisie zijn drie hoofdambities verwoord:

1. Jongste watergemeente: de meest kansrijke ambitie van Oldambt en is gericht op het ontsluiten van het Oldambtmeer en het ontwikkelen van een nieuwe watercultuur.
2. Eigentijdse graanrepubliek: deze ambitie sluit aan op het authentieke landschap en bijbehorende geschiedenis die nog vindbaar is in het Oldambt.
3. Ruimte voor pionieren: de ambitie die de durf en het ondernemerschap moet aanspreken. Kansrijke projecten liggen onder andere op het gebied van landbouw, energie en water.

Ook op het gebied van de energietransitie heeft de gemeente Oldambt haar visie uiteengezet. De gemeente wil de energietransitie stimuleren en inzetten op duurzaamheid. Dat kan enerzijds door de energieconsumptie omlaag te brengen, door bijvoorbeeld woningen beter te isoleren, maar anderzijds moet er ook meer duurzame energie worden opgewekt. De totale elektriciteitsvraag (gebouwde omgeving en industrie) in de gemeente Oldambt is omgerekend ongeveer 650 hectare (meetjaar 2017), zoals weergegeven in het Programma Zon en Wind. Voor wat betreft de productie van duurzame energie, wil de gemeente met name inzetten op zonne-energie, biomassa en aardwarmte/WKO. Grootschalige windturbineparken zijn niet gewenst. Kleinschalige windturbines (met een as-hoogte tot 15 meter) bij agrarische bedrijven zijn wel een mogelijkheid. De gemeente wil in totaal circa 100 hectare aan zonne-energie ontwikkelen. Het doel is om hiervoor geschikte locaties aan te wijzen. Op deze locaties moeten de zonneparken inpasbaar zijn zonder de landschappelijke waarden aan te tasten.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling
De gemeente Oldambt biedt ruimte voor kansrijke projecten op het gebied van energie. Met name op het gebied van zonne-energie is er ontwikkelingsruimte, aangezien het doel is om tot 2030 100 hectare te ontwikkelen tot locatie voor het opwekken van zonne-energie (als stap naar het grotere doel van 650 hectare). Het zonnepark in Westerlee draagt bij aan het behalen van deze doelstelling. In paragraaf 2.2.4 wordt de landschappelijke inpassing van het zonnepark nader beschreven. Het belangrijkste uitgangspunt hierin is dat de bestaande kwaliteiten van het landschap leidend zijn bij de verdere uitwerking van het plan. Er worden geen landschappelijke structuren verwijderd als gevolg van het plan. Daarnaast wordt met de landschappelijke inpassing juist ingezet op het versterken van de landschappelijke structuren, zoals het toevoegen van een houtwal en struwelen. Ook wordt ingezet op het versterken van de ecologische waarden, waaronder door realiseren van een akkervogelhabitat, poel, plas-dras oever en kruidenrijk grasland.

4.5.2 Programma zon en wind 1.0

Op 31 januari 2022 is het 'Programma zon en wind 1.0' vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Oldambt. Initiatieven met betrekking tot de grootschalige opwek van zonne- of windenergie worden hieraan getoetst. De gemeente past daarbij de zonneladder toe. De bedoeling van de zonneladder is om in eerste instantie zoveel mogelijk daken te benutten voor het opwekken van zonne-energie en daarna de beschikbare ruimte in stedelijk gebied. Er is ook ruimte voor steun aan lokale energie-initiatieven (bottom-up). Met alleen een stevige inzet op deze locaties kan de gemeente de klimaatdoelen niet halen. Zo zijn er tot op dit moment geen lokale initiatieven. Daarom zijn in Oldambt ook grootschalige ontwikkelingen onvermijdelijk. Hiertoe wil de gemeente ook meewerken aan de realisatie van grootschalige zonneparken, naast het blijven stimuleren van realisatie van 'zon op dak'. Tot 2030 wil de gemeente meewerken aan nieuwe zonneparken met een totale oppervlakte tot maximaal 100 hectare. Daarmee kan de gemeente voorzien in het energieverbruik van de bebouwde omgeving. Deze bebouwde omgeving (woningen, winkels en maatschappelijke gebouwen) verbruikte in 2017 circa 0,11 TWh aan energie. Om dit eigen energieverbruik in de gemeente duurzaam op te wekken, staat hier 100 hectare aan zonneparken tegenover.

Initiatieven voor de grootschalige opwek van zonne-energie wil de gemeente met name bundelen op minder hoogwaardige agrarische gronden in het buitengebied, zodat versnippering in het landschap wordt voorkomen. Om te bepalen welke gebieden in de gemeente mogelijk geschikt zijn voor de grootschalige opwek van zonne-energie, heeft de gemeente Oldambt een uitgebreide landschapsanalyse uitgevoerd. Op basis van deze analyse blijven er een aantal geschikte locaties over (zie figuur 15). Bij deze locaties is het van belang om rekening te houden met het draagvlak onder inwoners, de netcapaciteit, vliegroutes van vogels en vliegtuigen en natuurgebieden.

Figuur 15: Mogelijk geschikte locaties voor zonneparken in de gemeente Oldambt

Het inpassen van een zonnepark betreft maatwerk. De bestaande structuren zoals de kavelrichting en de historische breedte van de kavels zijn leidend bij de beoordeling van de inpassing van een zonnepark. Ongeveer een kwart van het oppervlak van een zonnepark moet zo worden ingericht en beheerd, dat er een duurzame bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit en/of de belevingswaarde ervan. Het gaat bijvoorbeeld om flora, fauna, water en de bodem. Dit is echter niet normatief. Ook hiervoor geldt maatwerk. In specifieke situaties

kan hier dan ook van worden afgeweken. De ruimtes tussen de panelen en de inspectiepaden tellen niet mee bij de landschappelijke inpassing van een zonnepark. Daarnaast geldt dat de helft van de totale terrein oppervlakte ‘groen’ (dus onverhard) moet zijn. Ook moet er rekening worden gehouden met het leefgebied weide- en akkervogels . Hiervoor hanteert de provincie Groningen het compensatiebeginsel. Dit betekent dat, naast het feit dat er ook altijd rekening moet worden gehouden met de regels aangaande natuurbescherming, minimaal 10 procent van het oppervlakte optimaal ingericht en beheerd moet worden voor weide- en akkervogels.

Relatie met voorliggende plan
Het voorgenomen plan is in 2025 nog eens getoetst aan de zonneladder. De ‘Toetsing zonneladder’ is opgenomen in de bijlagen. De conclusie is dat uit toepassing van de gemeentelijke en provinciale zonneladder en de daarin opgenomen tredes blijkt dat, om de gemeentelijke doelstelling energieneutraal in 2030 te behalen, het noodzakelijk is dat ook landbouwgronden in gebruik genomen worden voor het plaatsen van zonnepanelen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken en gevels, ruimte voor en steun aan lokale initiatieven, op gronden binnen het stedelijk gebied en op gronden met een andere primaire functie dan landbouwgrond is onvoldoende om te kunnen voldoen aan voornoemde doelstelling.
Her projectgebied Zonnepark Westerlee ligt binnen een gebied welke als potentieel geschikt is aangeduid. Daarnaast is zo goed mogelijk rekening gehouden met genoemde punten, zoals o.a. draagvlak onder inwoners (zie hoofdstuk 3 van deze Onderbouwing), natuurgebieden, uitgangspunten voor de landschappelijke inpassing en akkervogels (zie paragraaf 5.2.2. van deze Onderbouwing).

Lokaal eigenaarschap
Een initiatiefnemer moet onderbouwen hoe het lokaal eigenaarschap is geborgd in het plan. Als een initiatiefnemer om goede redenen niet kan voldoen aan dit uitgangspunt, moet er een gebieds- of duurzaamheidsfonds worden ingesteld. Op die manier kunnen investeerders een zonnepark ontwikkelen en kunnen inwoners tegelijkertijd profiteren van de opbrengsten van een zonnepark in de buurt. Wij vragen van initiatieven voor grootschalige zonneparken (zonneparken groter dan 10 hectare) een bijdrage voor zo’n fonds.

Relatie met voorliggende plan
Het uitgangspunt voor het voorliggende plan is een gelijkwaardige samenwerking tussen Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt. Beiden krijgen 50% van het zonnepark in eigendom. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze Onderbouwing.

Procesparticipatie en draagvlakonderzoek
De inwoners moeten voldoende momenten hebben gehad om inspraak te leveren, mee te denken en input te geven. Daarom wordt als eis gesteld dat er een draagvlakonderzoek moet plaatsvinden. Dit draagvlakonderzoek moet uitgevoerd worden door een onafhankelijk bureau. Bij dit onderzoek moet een onderscheid worden gemaakt tussen direct omwonenden en indirect omwonenden. Samen met de gemeente wordt bepaald hoe groot deze groep moet zijn. Ook wordt samen met de gemeente bepaald hoe direct en indirect omwonenden moeten worden benaderd voor het onderzoek, bijvoorbeeld door keukentafelgesprekken of (online) vragenlijsten. Het draagvlakonderzoek moet aan het begin van ieder proces worden uitgevoerd en niet achteraf. Ook als er geen volledig maatschappelijk draagvlak is, blijft het mogelijk om een initiatief goed te keuren. Er bestaan weinig plannen waar iedereen het mee eens is. Dit neemt echter niet weg dat als draagvlak ontbreekt, dit een zwaarwegend aspect is bij de afweging om een initiatief al dan niet goed te keuren. Na een besluit van de gemeente kan er uiteraard altijd bezwaar worden gemaakt.

Relatie met voorliggende plan
In de zomer van 2022 is door Enneüs een draagvlakonderzoek uitgevoerd onder direct omwonenden (tot 500 meter van het zonnepark) en indirect omwonenden (tussen 500 meter en 3 kilometer van het zonnepark). De belangrijkste uitkomsten van het draagvlakonderzoek zijn bij de gehouden werkgroepbijeenkomsten (zie hoofdstuk 3 van deze Onderbouwing) betrokken. Belangrijke onderwerpen die naar voren zijn gekomen zijn

uitgediept. Het draagvlakonderzoek (inclusief de resultaten) is opgenomen in het bijgevoegde document 'Communicatie- en participatieverslag, Zonnepark Westerlee' (november 2022).

Toetsingscriteria zonneparken

In het 'Programma zon en wind 1.0' staan verschillende toetsingscriteria waaraan een nieuw (grootschalig) zonne-initiatief moet voldoen:

1. Het zonnepark gaat niet ten koste van bestaande structuren in het landschap, zoals kavelstructuren, houtsingels en sloten.
2. Het zonnepark gaat niet ten koste van (beschermde/karakteristieke) dorpsgezichten. De hierbij behorende karaktereigenschappen, sfeer of identiteit en zichtlijnen gaan niet verloren/worden niet aangetast.
3. Het zonnepark komt niet in de directe nabijheid van historische Oldambtster boerderijen (geen ruimtelijke relatie).
4. Het zonnepark valt niet binnen een gebied dat is aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).
5. Het zonnepark houdt rekening met de woonkwaliteit in het gebied.
6. Het zonnepark levert geen geluidshinder of hinder door schitteringen voor de direct omwonenden.
7. Binnen 376 meter van de grens met Duitsland mogen geen gebouwen en installaties ten behoeve van zon- en windenergie worden gebouwd.
8. Er wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van het LOFAR buitenstation. Er wordt rekening gehouden met de zones zoals opgenomen op de website www.astron.nl/beschermingszones.
9. De inrichting van het zonnepark past bij de bestaande landschappelijke of stedelijke kenmerken van het gebied. Binnen het zonnepark hebben alle panelen dezelfde opstelling (bijvoorbeeld op het zuiden gericht).
10. Afscheiding mag, mits dit past binnen de bestaande landschapsstructuren. Bij voorkeur geen begrenzing door hekwerken, maar door kavelsloten of watergangen.
11. Minimaal 25% van het terreinoppervlak voor het zonnepark dient op een nader overeen te komen wijze zodanig landschappelijk te worden ingericht dat een positief effect op flora en fauna gewaarborgd is. De initiatiefnemer dient de effecten op biodiversiteit daarbij goed te onderbouwen. Aan de gemeente als vergunningverlener de taak om deze onderbouwing goed te beoordelen.
12. Nieuwe initiatieven sluiten zoveel mogelijk aan bij de al bestaande initiatieven voor zon en wind. De capaciteit van het netwerk moet voldoende zijn.
13. Zonneparken moeten aansluiten bij een ruimtelijke aanleiding in het landschap. Dit voorkomt dat initiatieven zich kunnen ontwikkelen op willekeurig gelegen percelen in het landschap.
14. Het zonnepark is tijdelijk. Na verwijdering van het zonnepark wordt het gebied in de oude, originele staat teruggebracht.
15. Na verwijdering krijgt de locatie haar oude, voormalige bestemming terug.
16. De structuur en waterdoorlatendheid van de bodem blijft onaangetast en wordt waar mogelijk verbeterd.
17. Initiatieven moeten bijdragen aan andere doelen (koppelkansen). Hierbij kan gedacht worden aan een ecologische plus als randvoorwaarde ten aanzien van de landschappelijke inpassing.
18. In de directe omgeving van het zonnepark is ruimte voor natuur, flora en fauna. De grootte hiervan staat in verhouding tot het zonnepark. Minimaal 25 procent van de totale oppervlakte van het zonnepark moet voor natuur worden gereserveerd.
19. De afrastering van het zonnepark is maatwerk. De gemeente heeft een voorkeur voor sloten, heggen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het zonnepark in Westerlee draagt bij aan de gemeentelijke doelstellingen om tot 2030 circa 100 hectare aan zonnepanelen in veldopstellingen te realiseren (van de totale opgave van 650 hectare). Daarnaast is het zonnepark gelegen in een gebied dat wordt aangewezen als 'mogelijk geschikt' voor het opwekken van

grootschalige zonne-energie. Uit figuur 15 blijkt dat het zonnepark namelijk gelegen is in het meest zuidelijk gelegen 'mogelijk geschikte' gebied (aangegeven met een groen plusteken).

Motivering per toetsingscriteria

1. Het zonnepark gaat niet ten koste van bestaande structuren in het landschap, zoals kavelstructuren, houtsingels en sloten.
    - Het uitgangspunt van de landschappelijke inpassing is dat de bestaande landschappelijke structuren leidend zijn. Deze worden niet verwijderd en/of aangetast en vormen de basis voor de nieuwe landschappelijke structuren die voor de landschappelijke inpassing van het zonnepark worden aangelegd.
2. Het zonnepark gaat niet ten koste van (beschermde/karakteristieke) dorpsgezichten. De hierbij behorende karaktereigenschappen, sfeer of identiteit en zichtlijnen gaan niet verloren/worden niet aangetast.
    - Het zonnepark is niet gelegen nabij een dorp of karakteristiek/beschermd dorpsgezicht.
3. Het zonnepark komt niet in de directe nabijheid van historische Oldambtster boerderijen (geen ruimtelijke relatie).
    - In de directe omgeving zijn geen historische boerderijen aanwezig.
4. Het zonnepark valt niet binnen een gebied dat is aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).
    - Het zonnepark is niet gelegen in een gebied dat onderdeel is van het NNN.
5. Het zonnepark houdt rekening met de woonkwaliteit in het gebied.
    - In paragraaf 2.2.4 en in het bijgevoegde document 'Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan') is weergegeven hoe het zonnepark zorgvuldig wordt ingepast, ook ten opzichte van nabijgelegen woningen. In hoofdstuk 5 van deze Onderbouwing is aangegeven hoe het project ten opzichte van omliggende woonbestemmingen milieutechnisch uitvoerbaar is en sprake blijft van een goed woon- en leefklimaat.
6. Het zonnepark levert geen geluidshinder of hinder door schitteringen voor de direct omwonenden.
    - Ten behoeve van het plan zijn een akoestisch onderzoek en een onderzoek naar lichtreflectie gedaan. Deze onderzoeken zijn bijgevoegd. Zie hiervoor ook paragraaf 5.3 (geluid) en paragraaf 5.8 (lichtreflectie). Hieruit wordt geconcludeerd dat het project ten aanzien van beide aspecten uitvoerbaar is.
7. Binnen 376 meter van de grens met Duitsland mogen geen gebouwen en installaties ten behoeve van zon- en windenergie worden gebouwd.
    - Het projectgebied ligt niet nabij de grens met Duitsland.
8. Er wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van het LOFAR buitenstation. Er wordt rekening gehouden met de zones zoals opgenomen op de website www.astron.nl/beschermingszones.
    - Het zonnepark is voor het grootste gedeelte gelegen in de gele beschermingszone van Astron. Dat betekent dat in het plan rekening wordt gehouden met de eisen van Astron. De te plaatsen omvormers zullen worden afgestemd met Astron.
9. De inrichting van het zonnepark past bij de bestaande landschappelijke of stedelijke kenmerken van het gebied. Binnen het zonnepark hebben alle panelen dezelfde opstelling (bijvoorbeeld op het zuiden gericht).
    - Alle panelen worden geplaatst in een oostwest-opstelling. De bestaande landschappelijke en ecologische kwaliteiten vormen de basis voor het inrichtings- en beheerplan, zoals opgenomen in de bijlage en beknopt verwoord in paragraaf 2.2.4 van deze Onderbouwing.
10. Afscheiding mag, mits dit past binnen de bestaande landschapsstructuren. Bij voorkeur geen begrenzing door hekwerken, maar door kavelsloten of watergangen.
    - Om het projectgebied is een hekwerk nodig met camerabeveiliging. Dit wordt een eenvoudig hekwerk met gaas en houten palen van 2.00 meter hoog. Hierdoor vormt het geen storend element in het landschap. Er is een opening van ten minste 20 cm onderaan bij het hekwerk,

zodat dieren er onder door kunnen. Daarnaast wordt er bij het hekwerk zoveel mogelijk opgaand groen toegepast, zodat deze opgaat in de omliggende groene omgeving.

11. Minimaal 25% van het terreinoppervlak voor het zonnepark dient op een nader overeen te komen wijze zodanig landschappelijk te worden ingericht dat een positief effect op flora en fauna gewaarborgd is. De initiatiefnemer dient de effecten op biodiversiteit daarbij goed te onderbouwen. Aan de gemeente als vergunningverlener de taak om deze onderbouwing goed te beoordelen.
    - Het voorliggende projectgebied is circa 44 hectare groot. In totaal wordt circa 23 hectare van de bodem van het projectgebied bedekt met panelen en circa 1 hectare aan technische installaties en halfverharding. Dit betreft circa 55%. De overige 45% wordt zo goed mogelijk landschappelijk en natuurlijk ingericht, afgestemd op natuurdoelen. Er wordt een akkervogelhabitat van circa 4,4 hectare gerealiseerd, kruidenrijke vegetatie met een poel van 2,5 hectare, een nieuwe watergang met plas-draszones en struiken van 0,7 hectare en een zone kruidenrijk gras binnen het hekwerk van 0,3 hectare. Daarnaast worden kruidenrijke beheerpaden gerealiseerd, een houtwal, dichte struikengroepen en een losse struikenrand. Deze maatregelen hebben een positief effect op de flora en fauna, wat nader is onderbouwt in het bijgevoegde document ‘Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan’.
12. Nieuwe initiatieven sluiten zoveel mogelijk aan bij de al bestaande initiatieven voor zon en wind. De capaciteit van het netwerk moet voldoende zijn.
    - De locatie van het zonnepark is gekozen omdat het zonnepark hier goed inpasbaar is in het landschap en aan te sluiten is op het bestaande netwerk.
13. Zonneparken moeten aansluiten bij een ruimtelijke aanleiding in het landschap. Dit voorkomt dat initiatieven zich kunnen ontwikkelen op willekeurig gelegen percelen in het landschap.
    - Met de landschappelijke inrichting en inpassing is aangesloten bij de bestaande ruimtelijke structuren in het landschap. Dit is nader onderbouwd in het bijgevoegde document ‘Zonnepark Westerlee, Landschappelijk inrichtingsplan’. De desbetreffende locatie is daarnaast aangewezen als mogelijk geschikte locatie voor een zonnepark op basis van het Programma Zon en Wind 1.0.
14. Het zonnepark is tijdelijk. Na verwijdering van het zonnepark wordt het gebied in de oude, originele staat teruggebracht.
    - De vergunning voor het zonnepark kent een looptijd van 30 jaar. Daarna wordt het zonnepark ontmanteld en wordt het projectgebied weer in zijn originele staat opgeleverd.
15. Na verwijdering krijgt de locatie haar oude, voormalige bestemming terug.
    - De vergunning voor het zonnepark kent een looptijd van 30 jaar. De bestemming van het perceel blijft hetzelfde. Na het verlopen van de omgevingsvergunning kent het perceel dus alleen nog een agrarische bestemming, zonder planologische mogelijkheden voor de realisatie van een zonnepark.
16. De structuur en waterdoorlatendheid van de bodem blijft onaangetast en wordt waar mogelijk verbeterd.
    - Als gevolg van het plan worden geen ingrepen gedaan die een negatief effect hebben op de structuur of waterdoorlatendheid van de bodem. De bodem wordt op enkele locaties afgegraven. Dit betreft het graven van greppels, een poel en een watergang met plas-dras oever. Hiermee wordt veel ecologische meerwaarde gecreëerd voor onder andere padden en salamanders. De waterdoorlatendheid van de bodem veranderd niet als gevolg van het plan. Tussen de panelen wordt ruimte gelaten, zodat het water voldoende mogelijkheid heeft om te infiltreren. Er wordt binnen het projectgebied zo min mogelijk (half)verharding toegepast. Enkel het onderhoudspad wordt aangelegd met grastegels. Deze zorgen ervoor dat hulpdiensten bij calamiteiten ten alle tijden het zonnepark kunnen bereiken. Het water kan daarnaast nog steeds goed infiltreren.
17. Initiatieven moeten bijdragen aan andere doelen (koppelkansen). Hierbij kan gedacht worden aan een ecologische plus als randvoorwaarde ten aanzien van de landschappelijke inpassing.

- Met de landschappelijke en natuurlijke inrichting en inpassing wordt ingezet op het creëren van zoveel mogelijk ecologische meerwaarde. Dit wordt onder andere gedaan door middel van de aanleg van een poel, plas-dras oever, kruidenrijk grasland, akkervogel habitat, gemengde struwelen en een houtwal.

18. In de directe omgeving van het zonnepark is ruimte voor natuur, flora en fauna. De grootte hiervan staat in verhouding tot het zonnepark. Minimaal 25 procent van de totale oppervlakte van het zonnepark moet voor natuur worden gereserveerd.
    - Zie onder punt 11.
19. De afrastering van het zonnepark is maatwerk. De gemeente heeft een voorkeur voor sloten, heggen.
    - Zie onder punt 10.

4.5.3 Conclusie gemeentelijk beleid

Voorliggend plan sluit aan bij de ambities van de gemeente Oldambt op het gebied van duurzaamheid en zonne-energie. Het zonnepark wordt op een zorgvuldige manier ingepast binnen de omgeving, met oog voor de karakteristieke waarden van het landschap en ontwikkelkansen. Het plan past binnen het ‘Programma zon en wind 1.0’.

4.6 Conclusie

Uit de voorgaande beleidstoets is gebleken dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijk beleid.

5 Gevolgen van het plan voor de fysieke leefomgeving

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de impact en de gevolgen van het plan op de fysieke leefomgeving beschreven, wordt aangegeven of het plan past binnen relevante vastgestelde regelgeving en of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.2 Ecologie: soortenbescherming en gebiedsbescherming

5.2.1 Soortenbescherming

In paragraaf 2.2.4 van deze Onderbouwing is reeds weergegeven dat het voorliggende plan een bijdrage levert aan de biodiversiteit. Bij nieuwe ontwikkelingen dient ook te worden bepaald of er geen beschermde soorten worden geschaad. Hiertoe is een 'Quickscan flora- en fauna activiteit' uitgevoerd. Het rapport ('Geactualiseerd rapport quickscan Flora- en fauna- activiteit, Zonnepark Westerlee') is opgenomen in de bijlagen. Hierna volgen de conclusies.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree, konijn en diverse algemene (woel- en spits-) muizen en amfibieënsoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

- Haas

Nader onderzoek naar haas is in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk. Inspectierondes van het projectgebied en de directe omgeving kunnen duidelijkheid geven over de dichtheid van haas in het projectgebied en de omliggende percelen.

- Vleermuizen

Met betrekking tot het foerageergebied en de vliegroutes van de vleermuizen zal de herinrichting geen effect hebben op de functionaliteit van het gebied als zodanig, als aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan. Maatregelen om het beschikbaar foerageergebied en eventuele vliegroutes tijdens en na de inrichting te laten functioneren voor vleermuizen zijn:

- Werkzaamheden uitsluitend overdag uitvoeren (m.n. in actieve periode van vleermuizen, april t/m november).
- Geen (extra) verlichting aanbrengen in de randen van het projectgebied.

- Broedvogels

Vanuit de omgevingsverordening en het actieplan akkervogels 2022 dient het zonnepark 10% van het oppervlakte optimaal in te richten voor akkervogels. Hierbij is optimaal beheren en de financiering daarvan borgen voor de looptijd van het project (30 jaar) nodig.

Nader onderzoek is nodig naar de functionele leefomgeving van akkervogels. Dit nader onderzoek kan worden uitgevoerd in 2 tellingen van 2 uur, waarbij deze tellingen gecombineerd kunnen worden met nader onderzoek naar haas.

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli) uit te voeren.

5.2.2 Nader onderzoek haas en akkervogels

Ten behoeve van haas en akker- en weidevogels heeft nader onderzoek plaatsgevonden. De onderzoeksstrategie is vooraf afgestemd met de provincie Groningen. Het nadere onderzoek is separaat bijgevoegd ('Geactualiseerde Leefgebiedenbenadering haas en akker-/weidevogels, Zonnepark Westerlee'). Hierna volgen de belangrijkste conclusies.

Haas

Aangezien de hazendichtheden verschillen in de directe omgeving, en veel km-hokken geen tot enkele waarnemingen laten zien, wordt geconcludeerd dat de directe omgeving van het projectgebied voldoende ruimte biedt voor een tijdelijke of permanente toename van hazen, omdat de maximale draagkracht in deze gebieden nog niet bereikt is. Omdat grasland geprefereerd biotoop is boven akkerland wordt een permanent negatief effect op het habitat van haas voorkomen en is het toekomstige zonnepark beter geschikt als habitat voor haas. Hiervoor geldt echter wel de voorwaarde dat de hazen weer toegang hebben tot het zonnepark na de realisatie. Door het hek om het zonnepark aan de onderkant open te laten (20 centimeter) kunnen hazen na de werkzaamheden weer opnieuw gebruik maken van het projectgebied. Dit voorkomt dat er permanent leefgebied voor de haas verdwijnt. Bovengenoemde argumentatie in acht genomen wordt een negatief effect op de staat van haas uitgesloten. Er is geen sprake van een overtreding van de Omgevingswet en de provinciale verordening en de aanvraag van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Akkervogels

Het projectgebied ligt in gebied aangemerkt als leefgebied akker- en weidevogels. Het zonnepark moet op basis van het beleid voldoen aan een norm van 10% compensatie voor het wegnemen van leefgebied voor akkervogels. Door het nemen van twee maatregelen worden negatieve effecten op akkervogels voorkomen. Allereerst dienen de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg (en maaiwerkzaamheden tijdens de gebruiksfase) van het zonnepark buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli) te worden uitgevoerd. Daarnaast dient een compensatiestrook van minimaal 10% van de totale oppervlakte van het zonnepark te worden ingericht als akkervogelgebied. De geplande ingreep heeft geen negatief effect op de staat van instandhouding van akker- en weidevogels kwartelkoning, kwartel, geelgors, gele kwikstaart, patrijs, kievit, veldleeuwerik en graspieper. Alleen van geelgors en graspieper zijn waarnemingen bekend uit het projectgebied. Kwartelkoning is überhaupt niet bekend uit de omgeving van het projectgebied en het projectgebied. De andere soorten, kwartel, geelgors, gele kwikstaart, patrijs, kievit, veldleeuwerik en graspieper komen meer voor in de omgeving van het projectgebied, terwijl de draagkracht voor deze soorten nog niet bereikt is. Er is geen sprake van een overtreding van de Omgevingswet en de provinciale verordening en een aanvraag voor een ontheffing voor akker- en weidevogels is niet noodzakelijk.

Conclusie
Op basis van het nadere onderzoek kan worden geconcludeerd dat er ten aanzien van de soorten haas en akker- en weidevogels geen sprake is van een overtreding van de Omgevingswet en de provinciale verordening en dat het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk is. Mits de voorgenoemde maatregelen worden uitgevoerd, heeft het plan geen negatieve invloed op voorgenoemde soorten.

5.2.3 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden betreffen een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/43/EEG) en de gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, inmiddels Wet Natuurbescherming) beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m^2);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Natura 2000-gebieden: niet- stikstof gerelateerde effecten
Op meer dan 15 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied; het Zuidlaardermeergebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de invulling van de tussenliggende gebieden en de aard van de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Natura 2000-gebieden: Stikstof gerelateerde effecten
Er is een stikstofberekening uitgevoerd om aan te tonen dat de stikstofdepositie, welke veroorzaakt wordt door de realisatie van de werkzaamheden (in de aanlegfase), geen significante negatieve effecten heeft op Natura 2000-gebieden. De (aanleg)werkzaamheden geven geen resultaten c.q. depositieresultaten boven 0,00 mol N/ha/jaar. Hiermee is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel stikstof, niet aan de orde voor de desbetreffende werkzaamheden. De voorgenomen ontwikkeling wordt hiermee uitvoerbaar geacht, op het aspect stikstof. De stikstofberekening is opgenomen in de bijlagen.

5.2.4 Houtopstanden

Met het plan worden geen bomen gekapt. Daardoor is een nadere toetsing op dit aspect niet van toepassing.

5.2.5 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het projectgebied valt niet binnen het NNN- en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland kent in de provincie Groningen geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

5.2.6 Conclusie

Met betrekking tot het aspect ecologie (soortenbescherming en gebiedsbescherming) is het voorgenomen project uitvoerbaar. Ook is in paragraaf 2.2.4 toegelicht dat het plan een bijdrage levert aan de biodiversiteit. Er is op het aspect ecologie/natuurwaarden sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locatie.

5.3 Archeologische en cultuurhistorische waarden

5.3.1 Inleiding

De regels van artikel 5.130 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) stellen dat er rekening dient te worden gehouden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed, inclusief bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten. Het gemeentelijke Omgevingsplan bevat derhalve regels over:

- Het voorkomen van ontsiering, beschadiging of sloop van op grond van het omgevingsplan beschermde monumenten of archeologische monumenten;
- Het voorkomen van verplaatsing van op grond van het omgevingsplan beschermde monumenten;
- Het bevorderen van gebruik, zo nodig door wijziging, van op grond van het omgevingsplan beschermde monumenten ter voorkoming van leegstand;
- Het voorkomen van aantasting van de omgeving van een op grond van het omgevingsplan beschermd monument en het karakter van in het omgevingsplan beschermde stads- of dorpsgezichten of beschermde cultuurlandschappen door de sloop van bestaande gebouwen, de bouw van nieuwe gebouwen of andere belangrijke veranderingen; en
- Het conserveren en in stand houden van archeologische monumenten, bij voorkoor in situ.

Aanvullend kan een Omgevingsplan ook regels bevatten die eisen stellen aan archeologisch onderzoek, de wijze van het verrichten van opgravingen of archeologische begeleiding.

5.3.2 Archeologische waarden

In het bestemmingsplan (Consolidatieplan 2016, en onderdeel van het Omgevingsplan gemeente Oldambt) kent het projectgebied grotendeels de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’. Een omgevingsvergunning en bijkomend archeologisch onderzoek is ter plaatse van deze bestemming nodig voor:

- ontgronden over een grotere oppervlakte van 200 m^2;
- mengen, diepploegen en/of ontginnen met een oppervlakte groter dan 200 m^2 en dieper dan 45 centimeter;
- graven van sleuven breder dan 50 cm en dieper dan 100 cm ten behoeve van het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie- en telecommunicatieverbindingen, drainage met uitzondering van herdrainage, fundering en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

Door De Steekproef is in augustus 2023 een Archeologisch Bureauonderzoek uitgevoerd. Voor een deel van het projectgebied geldt een hoge verwachting voor archeologische resten. Hiertoe is vervolgens een inventariserend archeologisch booronderzoek (bijgevoegd in de bijlagen) uitgevoerd in de delen met een hoge archeologische verwachtingswaarde. De resultaten zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport ‘Westerlee Zonnepark, Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen IVO-O, verkennende fase’. Door middel van dit booronderzoek kan de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische vindplaatsen worden bepaald. Tevens kunnen de locaties en diepteligging van mogelijke archeologische resten in kaart worden gebracht. De samenvatting van het rapport is hierna weergegeven.

Het nieuwe zonnepark heeft een oppervlakte van circa 44 hectare. Uit het voorafgaande bureauonderzoek is gebleken dat er in een 5,2 hectare groot een deel van het geplande zonnepark geen archeologisch booronderzoek hoeft plaats te vinden. In de overige 38,8 hectare moet wel archeologisch booronderzoek plaatsvinden. De graafwerkzaamheden voor de benodigde kabels, het plaatsen van de zonnepanelen en de inrichting van het park vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het doel van het onderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting die op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek is vastgesteld en het vaststellen van de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel kunnen in de top van het dekzand archeologische waarden aanwezig zijn die dateren uit de paleolithicum tot het neolithicum. In de loop van de bronstijd vond er door de stijging van de zeespiegel veengroei plaats en was het onderzoeksgebied niet langer aantrekkelijk als vestigingsplaats voor de mens. Tijdens de ontginning kunnen bodemverstoringen hebben plaatsgevonden zoals het graven van sloten en vaarten. Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in het geselecteerde plangebied 69 boringen gezet.
Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied grotendeels verstoord is. In geen van de boringen is een intacte podzolbodem aanwezig. Deze is ofwel vergraven of heeft er door een te natte bodem nooit gezeten. De bodem is gemiddeld verstoord tot een diepte van 50 centimeter onder het maaiveld. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Zelfs houtskooldeeltjes, die gewoonlijk in een ruime spreiding rond steentijdvindplaatsen voorkomen, ontbreken volledig.

Gezien de resultaten geeft het onderzoek geen aanleiding om binnen het plangebied nader onderzoek te adviseren. Het overgrote deel van het plangebied is verstoord en er is geen podzolbodem aangetroffen. Ook zijn in geen van de boringen archeologische indicatoren gevonden welke zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van steentijdvindplaatsen. Het archeologische bureau adviseert daarom het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen werkzaamheden. Het is aan de bevoegde overheid (gemeente Oldambt) of zij dit advies al dan niet overneemt. In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Gemeente Oldambt heeft het rapport goedgekeurd en het selectieadvies overgenomen.

5.3.3 Cultuurhistorische waarden

In het projectgebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten (gebouwen). Daarnaast houdt het plan rekening met bestaande kavelgrenzen, omliggende beplanting en cultuurhistorische lijnen in het landschap.

5.3.4 Conclusie

Het plan is uitvoerbaar betreffende de aspecten cultuurhistorische en archeologische waarden. Met betrekking tot deze aspecten is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.4 Water

5.4.1 Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Streefdatum voor het bereiken van gewenste waterkwaliteit is 2015. Eventueel kan er, mits goed onderbouwd, uitstel (derogatie) verleend worden tot uiteindelijk 2027. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel) stroomgebied beheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

5.4.2 Rijksbeleid

Het Nationaal Water Programma 2022–2027 geeft een overzicht van de ontwikkelingen binnen het waterdomein en legt nieuw ontwikkeld beleid vast. Er wordt gewerkt aan schoon, veilig en voldoende water dat

klimaatadaptief en toekomstbestendig is. Ook is er aandacht voor de raakvlakken van water met andere sectoren.
Er liggen grote opgaven voor het waterdomein:

- Nederland moet zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.
- We moeten blijven werken aan een goede bescherming tegen overstromingen en klimaatrobuuste zoetwatervoorziening tegen toenemende droogte.
- Ook de zorg voor goede waterkwaliteit en duurzame drinkwatervoorziening verdient aandacht.

Daarnaast zijn allerlei functies afhankelijk van water, zoals de scheepvaart, de landbouw en de natuur. Op de Noordzee moeten vele functies, waaronder de opgaven voor windenergie, natuurontwikkeling, duurzame visserij, scheepvaart en zandwinning, in balans met elkaar een plek krijgen. Om aan te geven hoe we omgaan met de uitdagingen van ons water, ontwikkelde de Rijksoverheid het Nationaal Water Programma 2022-2027.
Het Nationaal Water Programma 2022-2027 is vastgesteld op 18 maart 2022. In het Nationaal Water Programma (NWP) 2022-2027 beschrijft de Rijksoverheid de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de uitvoering ervan in de rijkswateren en -vaarwegen.

Het regels voor het beschermen van de waterbelangen zijn opgenomen in paragaaf 5.1.3 van het Bkl. Artikel 5.37 Bkl stelt dat er rekening dient te worden gehouden met de gevolgen voor het beheer van het watersysteem en dat, voor een duiding van die gevolgen, de opvattingen van het bestuursorgaan dat is belast met het beheer van het watersysteem (het waterschap) worden betrokken. Daarnaast kan het omgevingsplan ook specifieke regels over onderdelen van het watersysteem bevatten. Het wettelijk kader is gericht op het verkrijgen van inzicht in de gevolgen voor de waterhuishouding die samenhangen met de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt.

5.4.3 Provinciaal beleid

In de Omgevingsvisie van de provincie Groningen wordt ingegaan op de waterdoelen. Het gaat met name om de waterveiligheid (bijvoorbeeld het voorkomen van wateroverlast), waterkwaliteit (schoon water) en water kwantiteit (voldoende water). De provincie werkt nauw samen met Waterschappen om haar ambities te realiseren. Hiervoor hebben de waterschappen eigen regionale waterbeheerplannen opgesteld. De Provinciale staten hebben de wettelijke bevoegdheid tot het instellen en opheffen van waterschappen, tot regeling van hun gebied, taken, inrichting, samenstelling van hun bestuur en tot de verder reglementering van waterschappen. De manier waarop de waterschappen hun taak uitoefenen is onderhevig aan provinciaal toezicht doordat het waterbeheerplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft. Dus de provincie stelt de regels en de waterschappen doen verder de uitvoering van het waterbeheer.

5.4.4 Waterschap Hunze en Aa’s

In het waterbeheerprogramma 2022-2027 geeft waterschap Hunze en Aa’s aan met welke ambities zij de ontwikkelingen en opgaven op het gebied van veiligheid, voldoende water, en schoon en ecologisch gezond water in hoofdlijnen willen oppakken. Het toekomstperspectief van het waterschap is met name gericht op het realiseren en behouden van robuuste en duurzame watersystemen, die passen in de omgeving. Met robuust wordt een veilig, ecologisch gezond en klimaatbestendig watersysteem bedoeld. Met duurzaam wordt gericht op het duurzaam realiseren en onderhouden en het zoveel mogelijk natuurlijk laten functioneren van de watersystemen. Maar ook het nemen van ‘geen spijt’ maatregelen en het voorkomen van afwentelen in tijd en ruimte vallen onder duurzaamheid. Ontwikkelingen die passend zijn in de omgeving, houden rekening met de grenzen van het watersysteem en met eventuele andere opgaven en stakeholders in het gebied.

Daarnaast is de Keur van het waterschap een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden. De waterschappen adviseren bij ruimtelijke plannen (o.a. bestemmingsplannen) om te komen tot een duurzame ruimtelijke inrichting.

Met de (digitale) Watertoets kan het waterschap haar waterbelangen inbrengen in de ruimtelijke planvorming.

5.4.5 Gevolgen plan voor de waterhuishouding

Met het voorliggende plan blijven bestaande watergangen behouden en worden beheerzones in acht genomen. De panelen en de constructie wordt uitgevoerd met niet-uitloogbare materialen. Er komt geen afvalwater vrij. Het plan heeft dan ook geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. Tijdens het omgevingsproces is overleg geweest met het waterschap over het realiseren van natuurvriendelijke oevers aan de bestaande watergangen. Dit was niet wenselijk en is niet opgenomen in het plan.

Binnen het projectgebied wordt het verharde oppervlak uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie. De verharding (centrale ontsluitingspad) wordt gerealiseerd in waterdoorlatend grasbeton. Met grasbeton als halfverharding blijft waterinfiltratie mogelijk, eventueel wordt er een zandlaag onder de grasbetontegels aangebracht. Onder het inkoopstation, transformatorstations en energieopslagsysteem wordt een fundering aangebracht met de nodige technische voorzieningen. Het verhard oppervlak wordt gecompenseerd met de aanleg van een nieuwe watergang door het zonnepark. Het energieopslagsysteem watert hier direct op af. De nieuwe watergang wordt met duikers verbonden aan de bestaande watergangen aan de oost- en westzijde van het plangebied. Het doorstroomprofiel van deze watergang volstaat ruimschoots in compensatie waterberging. Naast de nieuwe watergang wordt er ook een poel gerealiseerd aan de noordzijde van het projectgebied. Deze poel mag incidenteel droogvallen. Ook wordt er langs de houtwal aan weerszijden greppels gemaakt en langs de rand van het plangebied bij Ceresweg. De vrijgekomen grond wordt benut voor de wallen. In nattere perioden kunnen de greppels ook overtollig water wegvoeren.

In de tabel in figuur 16 is in cijfers weergegeven hoe het toevoegen van het verharde oppervlak, wordt gecompenseerd. In paragraaf 5.4 van het bijgevoegde landschappelijk inrichtingsplan is op kaarten aangeduid waar de compensatie precies plaatsvindt.

Het plangebied ligt in het beheergebied van waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap stelt de regel 80 liter compensatie per m2 verharding. Het peilvak heet Emergobos en heeft een zomerpeil van -0.75m NAP en winterpeil van -1.15m NAP.

Nieuwe oppervlaktes verhard:

- Energieopslagsysteem 75x30 = 2250m2.
- Transformator stations (5x) + inkoopstation (1x) = 165m2.
- Halfverharding binnen plangebied = 7065m2.

Totaal 9.480 m2 verhard. Benodigde watercompensatie: 0,08 x 9.480 = 758,40 m3.

Nieuwe watermaatregelen:

- Nieuwe watergang (1m diep t.o.v. winterpeil + 1.84m2 doorstroomprofiel) x 1097 m2 = 2019m3.
- Nieuwe greppels (ong. 1,5 meter breed): 2040 strekkende meter.
- Nieuwe poel: 900m2.
- Nieuwe plasdras-oever: bij poel 1932m2, bij watergang 2685m2.

Figuur 16: Tabel watercompensatie in cijfers

Gelet hierop kan worden geconcludeerd dat voldaan wordt aan het waterbeleid van de overheid en het waterschap en dat het aspect 'water' geen belemmering oplevert voor het onderhavige plan.

5.4.6 Watertoets (wateradvies)

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet worden aangetoond dat de waterhuishouding niet negatief wordt beïnvloed door de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Hiertoe is de watertoetsprocedure (Wateradvies) ontwikkeld. Deze watertoets vormt de basis voor de planbeoordeling door het waterschap en het wateradvies.

Het plan is gedurende het proces reeds eerder met het waterschap afgestemd. Op 13 december 2023 is de digitale watertoets ingevuld en verzonden. Uit de watertoets volgt de 'normale' procedure. Het waterschap geeft advies over het ingediende plan. Het waterschap heeft hierop een 'Uitgangspuntennotitie Watertoets' toegezonden, welke is bijgevoegd. De relevante aspecten worden hierna besproken.

In de uitgangspuntennotitie is opgenomen dat, gelet op de maximale gebiedsafvoer, er een eis aan 840 m3 compenserende waterbergingscapaciteit geldt. Zoals uit figuur 16 van deze Onderbouwing blijkt, wordt hier in het plan ruimschoots aan voldaan, door het realiseren van een nieuwe watergang, nieuwe greppels, een nieuwe poel en een nieuwe plasdras-oever.

Tevens is opgenomen dat het noordelijke deel van het projectgebied overstromingsgevoelig is. Nieuwe voorzieningen en andere infrastructuur worden bij voorkeur op de hogere locaties gebouwd. Als er toch voor wordt gekozen om in deze lagere delen te bouwen, is het raadzaam om overstromingsbestendig te bouwen. Hoewel in de toekomst dus mogelijk wateroverlast kan ontstaan op deze gronden, is dit geen probleem voor het functioneren van het zonnepark. De panelen worden op tafels gemonteerd welke circa 2,7 meter hoog zijn. Transformatorstations en inkoopstation moeten op een verhoging (terp) worden geplaatst i.v.m. mogelijke extreme neerslag. Er moet een terphoogte worden gehanteerd die droog blijft bij een maatgevende bui van 140 mm in 2 uur (circa 30-40 cm boven maaiveld). Eventuele wateroverlast brengt geen veiligheidsrisico's met zich mee. Daarnaast verblijven er geen mensen permanent binnen het projectgebied.

Belangrijk aandachtspunt van het waterschap is daarnaast de afstand van de hoofdwatergangen tot aan het hekwerk rond het zonnepark. Voor hoofdwatergangen geldt een beschermingszone van 5 meter. Een zone van 4 meter vanaf de insteek langs hoofdwatergangen moet vrij blijven (onderhoudspad/maaipad) van ieder obstakel, zoals: heggen, afrastering, bomen, schuttingen, opstallen en/of verharde paden. De ondergrond van de hoofdwatergang en het aanliggende maaipad is ook in eigendom bij het waterschap. Hiermee dient rekening gehouden te worden in het ontwerp.
Met deze aandachtspunten is rekening gehouden. De beschermingszone van 5 meter wordt in acht genomen en langs een zone van 4 meter vanaf de insteek worden geen obstakels gerealiseerd. Daarnaast kunnen ook schouwsloten blijvend onderhouden worden.

5.4.7 Conclusie

Het plan is uitvoerbaar betreffende het aspect water. Met betrekking tot het aspect water is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.5 Bodemkwaliteit

5.5.1 Inleiding

Het is van belang om te weten of de bodemkwaliteit binnen het projectgebied past bij de voorgenomen ontwikkeling. De bodemkwaliteit mag geen gezondheidsrisico's opleveren voor de gebruikers van de bodem. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) bevat regels ter bescherming van de gezondheid en het milieu voor het aspect bodem. Deze regels zijn via het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet opgenomen in paragraaf 5.1.4.5 van het Bkl. In het aanvullingsbesluit is bepaald voor welke activiteiten kan worden volstaan met een

melding. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie basisvormen van bodemgebruik; landbouw/natuur, wonen en industrie.

Het bodembeleid is er op gericht om de gebruikswaarde van de bodem te waarborgen en het duurzaam gebruik van de functionele eigenschappen te faciliteren door in onderlinge samenhang;

- De bodem te beschermen tegen nieuwe verontreinigingen en aantastingen;
- Te streven naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, rekening houdend met de kwaliteiten van de bodem, en;
- De resterende historische verontreinigingen en aantastingen duurzaam en doelmatig te beheren.

Een bodemgevoelig gebouw is in het Bkl omschreven als een gebouw, of een gedeelte daarvan dat de bodem raakt, voor zover aannemelijk is dat personen meer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zullen zijn (incl. woonschepen en woonwagens). Een bijbehorende bouwwerk van ten hoogste 50 m^2 wordt niet beschouwd als bodemgevoelig gebouw. Daarnaast wijst het Bkl ook bodemgevoelige locaties aan. Dit zijn de locaties waarop een bodemgevoelig gebouw is toegelaten op grond van een Omgevingsplan of omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit, onmiddellijk aan een bodemgevoelige locatie grenzende aaneengesloten tuin of terrein (incl. tuinen en terrein grenzend aan locaties voor woonschepen of woonwagens).

5.5.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Binnen het projectgebied wordt geen bodemgevoelig gebouw gerealiseerd.

De grond binnen het projectgebied wordt nu gebruikt als vrij intensief gebruikte landbouwgrond. Het bodemleven zal hierdoor minimaal zijn. Met de uitvoering van het voorliggende plan wordt de grond plaatselijk op enige diepte geroerd. Er wordt geen grond afgevoerd en er worden geen watergangen gedempt.

Na het uitvoeren van de werkzaamheden ter oprichting van het project zal de bodem verder niet worden aangetast. Bodemverdichting, erosie en verslemping worden voorkomen door open ruimtes in het projectgebied en open randen tussen de panelen zodat regenwater kan infiltreren. Er wordt gebruik gemaakt van niet-uitlogende materialen en bifacial panelen.

Realisatie van een zonnepark, in combinatie met o.a. met kruidenrijk grasland, kan op deze plek voor de komende decennia een stabiele situatie bieden waar geen chemicaliën (kunstmest of gewasbeschermingsmiddelen) worden toegepast. Dit biedt kansen voor verbetering van het bodemleven, de bodemstructuur, verbetering van het zelfreinigend vermogen en daarnaast extra habitat voor bestuivers en plaagbestrijders. Er zijn derhalve geen nadelige effecten voor de bodem te verwachten.

Het energieopslagsysteem bevat batterijen voorzien in opslagkasten, die vloeistofdicht zijn. Aangezien de batterijen voorzien zijn in opslagkasten is hiervoor sprake van een gesloten installatie, die aanvullend binnen in eveneens vloeistofdichte containers staan opgesteld. Daarmee is er sprake van een verwaarloosbaar risico op bodemverontreiniging in lijn met de NRB 2012. Daarnaast staan de containers op betonnen fundaties, waardoor in het hoogst onwaarschijnlijke geval van lekkages deze nooit direct op de bodem terecht zullen komen.
Het NRB 2012 schrijft voor verschillende bodembedreigende activiteiten specifieke combinaties van voorzieningen en maatregelen (‘cvm’) voor welke leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico. Bovenstaande beschrijving geeft reeds aan dat er een verwaarloosbaar risico optreedt door het toepassen van vloeistofdichte opvangvoorzieningen. Een risico voor de bodem is derhalve niet aan de orde.

5.5.1 Conclusie

Ten aanzien van bodemkwaliteit en bodembescherming worden redelijkerwijs geen belemmeringen voor onderhavig project verwacht. Met betrekking tot het aspect bodem is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.6 Geluid

5.6.1 Inleiding

De regelgeving omtrent geluid waar aan moet worden voldaan is opgenomen in het Bkl, de Omgevingsverordening en het Omgevingsplan. Daarnaast mogen bedrijven in de omgeving niet worden belemmerd in hun bedrijfsvoering door een nieuwe ontwikkeling en moet er binnen en rond het plangebied sprake blijven van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

5.6.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. Bestaande bedrijven worden niet extra belemmerd. Aangezien er wel woningen zijn gelegen in de omgeving van het projectgebied en met de oprichting een melding in het kader van het Besluit activiteiten leefomgeving nodig is, is een akoestisch onderzoek uitgevoerd (Zonnepark Westerlee te Westerlee; akoestisch onderzoek). Het onderzoek heeft als doel het bepalen van de optredende geluidniveaus afkomstig van de inrichting op woningen van derden in de nabije omgeving. De berekende geluidniveaus worden voor dit onderzoek getoetst aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Het onderzoek is overeenkomstig artikel 3.21 van de Omgevingsregeling uitgevoerd conform bijlage IVh uit de Omgevingsregeling. Hierna volgen beknopt de resultaten van het onderzoek.

In de tabel hierna zijn de berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus op de beoordelingspunten samengevat. Daarin zijn de vijf woningen met de hoogste berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus opgenomen.

Tabel 5.1: Samenvatting berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus

Beoordelingspunt		Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus ($L_{Ar,LT}$) [dB(A)]					
		Dag (07.00-19.00)		Avond (19.00-23.00)		Nacht (23.00-07.00)	
		berekend	*toetsing*	berekend	*toetsing*	berekend	*toetsing*
PB26	D.H. Vinkersweg 1	40	50	38	45	36	40
PB23	Tonkensoordlaan 20	34	50	33	45	31	40
PB21	Kibbelgaarn 31	35	50	35	45	34	40
PB20	Meedenerveen 1	38	50	38	45	36	40
PB24	Tonkensoordlaan 16	33	50	30	45	28	40

Uit de toetsing van de rekenresultaten van het industrielawaai blijkt dat de gehanteerde grenswaarden in de representatieve bedrijfssituatie niet worden overschreden.

5.6.3 Conclusie

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. Het zonnepark voldoet anderzijds aan de grenswaarden op omliggende woningen. Uit de toetsing van de rekenresultaten van het industrielawaai blijkt dat de gehanteerde grenswaarden voor zowel de maximale geluidniveaus als voor de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus in de representatieve bedrijfssituatie voldoen aan de grenswaarden. Met betrekking tot geluid blijft een aanvaardbaar

woon- en leefklimaat aanwezig voor omwonenden en is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.7 Luchtkwaliteit

5.7.1 Inleiding

In artikel 5.54 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn standaardgevallen opgenomen welke niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit.

Artikel 5.54. (standaardgevallen niet in betekenende mate luchtkwaliteit)
Het toelaten van activiteiten leidt in ieder geval tot een verhoging van de kalenderjaargemiddelde concentratie van stikstofdioxide en PM_{10} van 1,2 µg/m^3 of minder als bedoeld in artikel 5.53 voor zover het gaat om een verhoging als gevolg van het toelaten van:

a. gebouwen met een kantoorfunctie en nevengebruiksfuncties daarvan, met:
   1°. één ontsluitingsweg: een bruto-vloeroppervlakte van ten hoogste 100.000 m^2; of
   2°. twee ontsluitingswegen: een gelijkmatige verkeersverdeling en een bruto-vloeroppervlakte van ten hoogste 200.000 m^2;
b. gebouwen met een woonfunctie en nevengebruiksfuncties daarvan, met:
   1°. één ontsluitingsweg: ten hoogste 1.500 woningen; of
   2°. twee ontsluitingswegen: ten hoogste 3.000 woningen;
c. zowel gebouwen met een kantoorfunctie als gebouwen met een woonfunctie en nevengebruiksfuncties van die gebruiksfuncties, met:
   1°. één ontsluitingsweg: het aantal woningen maal 0,0008 en een bruto-vloeroppervlakte van kantoorfuncties en nevengebruiksfuncties daarvan in vierkante meter maal 0,000012 dat samen opgeteld kleiner is dan of gelijk is aan 1,2; of
   2°. twee ontsluitingswegen: een evenredig aantal woningen en een evenredig grote bruto-vloeroppervlakte van kantoorfuncties;
d. het telen van gewassen in kassen, bedoeld in artikel 3.205 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om:
   1°. niet-verwarmde kassen; of
   2°. verwarmde kassen niet groter dan 2 ha;
e. het telen van gewassen in de open lucht en het behandelen van gewassen direct voor of na de teelt, bedoeld in artikel 3.208 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
f. het telen van gewassen in een gebouw, anders dan een kas, bedoeld in artikel 3.211 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om:
   1°. witloftrek; of
   2°. teelt van eetbare paddenstoelen; of
g. het exploiteren van een spoorwegemplacement, bedoeld in artikel 3.295b van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om het begin van de activiteit of een wijziging die leidt tot een toename van het aantal dieseltractie-uren van ten hoogste 7.500 per jaar.

5.7.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Op grond van de NIBM-tool is een ontwikkeling ‘in betekende mate’ bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). De voorgenomen ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark. De verkeersbewegingen die de ontwikkeling van een zonnepark met zich mee brengt, zijn alleen tijdens de aanlegfase merkbaar. In deze fase zal er tijdelijk sprake zijn van een grotere toename van verkeersbewegingen. Nadat de bouw van het park is afgerond daalt het aantal verkeersbewegingen weer naar de oude situatie.

Zelfs tijdens de bouwperiode zal het aantal verkeersbewegingen ruimschoots onder de 800 per dag blijven. Daardoor leidt de ontwikkeling niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit én kan de ontwikkeling niet als ‘niet in betekenende mate’ worden gezien.

5.7.1 Conclusie

Gelet op het voorgaande wordt gesteld dat nader onderzoek naar het aspect luchtkwaliteit niet noodzakelijk is. Met betrekking tot het aspect luchtkwaliteit is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.8 Omgevingsveiligheid

5.8.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop bij de voorgenomen ontwikkeling de omgevingsveiligheid wordt gewaarborgd. Hierbij gaat het om de risico's die voortkomen uit de opslag, productie, gebruik en het vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers en het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.
Afdeling 5.1.2 van het Bkl bevat de instructieregels voor omgevingsveiligheid. De activiteiten die zijn aangewezen als risicobronnen worden benoemd in bijlage VII van het Bkl. Deze risicobronnen zijn belang voor de regels met betrekking tot aandachtsgebieden en het plaatsgebonden risico. De in bijlage VII benoemde activiteiten zijn:

- Activiteiten met gevaarlijke stoffen bij bedrijven (milieubelastende activiteiten uit het Bal);
- Het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen over de weg, het water en het spoor;
- Buisleidingen met gevaarlijke stoffen die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Bal;
- Windturbines die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteit leefomgeving.

Artikelen 5.12 t/m 5.15 van het Bkl gaan in op de aandachtsgebieden voor omgevingsveiligheidsrisico's. Deze aandachtsgebieden gelden van rechtswege en worden vastgelegd in de digitaal raadpleegbare Register Externe Veiligheid, wat online raadpleegbaar is. Binnen deze aandachtsgebieden moet rekening worden gehouden met het groepsrisico door ter plaatse van het risicogebied geen kwetsbare gebouwen en/of (beperkt) kwetsbare locaties toe te laten. Middels voorschriftgebieden kunnen extra maatregelen worden opgelegd waardoor deze gebouwen en locaties wel toelaatbaar zijn. Deze maatregelen zijn als extra bouweisen vastgelegd in paragraaf 4.2.14 van het Bbl.

Tevens zijn in het Bkl instructieregels opgenomen voor de hieronder genoemde milieubelastende activiteiten die een risicobron zijn:

- Opslaan, bewerken en herverpakken van vuurwerk (afdeling 5.1.2.4 Bkl);
- Opslaan en bewerken van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik (afdeling 5.1.2.5 Bkl);
- Exploiteren van een IPPC-installatie voor het maken van explosieven (afdeling 5.1.2.5 Bkl);
- Opslaan en bewerken van ontplofbare stoffen voor militair gebruik (afdeling 5.1.2.5 Bkl).

5.8.2 Risicokaart

Om in beeld te brengen of er in het projectgebied of in de nabijheid daarvan risicobronnen aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd. In (en in de omgeving van) het projectgebied zijn hoogspanningslijnen aanwezig. Daarnaast is in het zuidelijke deel van het projectgebied een gasleiding aanwezig. Aan de noordzijde, waar de hoogspanningslijn het projectgebied doorkruist, wordt rekening gehouden met de beschermingszone. Hetzelfde geldt voor de beschermingszone van de gasleiding. Ook hier worden geen panelen geplaatst.

Figuur 17: uitsnede risicokaart ter plaatse van het projectgebied (Bron: Atlas Leefomgeving)

Uit de risicokaart blijkt dat in het projectgebied geen risicovolle inrichtingen, transportassen (spoor, weg, water) of transportleidingen aanwezig zijn. Het projectgebied ligt ook niet in het invloedgebied van inrichtingen, assen en leidingen. Bovendien neemt het aantal personen binnen het projectgebied niet toe, waardoor er geen effecten op de externe veiligheidssituatie zijn. Met betrekking tot externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde en kan aanvullend onderzoek achterwege blijven.

5.8.3 Het zonnepark

Een zonnepark is geen gevoelig object of inrichting dat formeel een veiligheidscontour kent. Wel betreft een zonnepark een inrichting dat energie in de vorm van elektriciteit opwekt en op het elektriciteitsnet levert. Om de veiligheid te waarborgen komt er een (transparant) hek rondom het zonneveld. Dit hekwerk is 2 meter hoog en staat op ruime afstand van de zonnepanelen waardoor personen niet bij de zonnepanelen kunnen. Daarnaast wordt het zonneveld niet openbaar toegankelijk. Het park kan enkel middels een afgesloten poort worden betreden ten behoeve van regulier beheer en onderhoud. Daarnaast wordt het zonneveld geaard en worden elektriciteitskabels ondergronds aangelegd.

De brandweer kan straks het terrein op zonder het toegangshek te moeten forceren. Er wordt een hekwerk met een sleutelbuis voor de brandweer gerealiseerd. De brandweer kan dan ook het energieopslagsysteem bereiken. Het inkoopstation, de transformatorstations en ook het energieopslagsysteem worden gerealiseerd langs een centrale toegangsweg (halfverhard). Deze stations kunnen hiermee goed bereikt worden. Het technisch ontwerp van het zonnepark is afgestemd met de Veiligheidsregio en goedgekeurd. Hiermee wordt geconcludeerd dat de brandveiligheid van het zonnepark voldoende is geborgd.

5.8.4 Het energie-opslagsysteem

Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)

In Bijlage I, onderdeel B, wordt vermeld dat inrichtingen die onder het BEVI vallen, vergunningplichtig zijn. De BEVI specificeert dat het van toepassing is op inrichtingen waar gevaarlijke afvalstoffen of verpakte gevaarlijke

stoffen worden opgeslagen in hoeveelheden van meer dan 10.000 kg per opslagvoorziening. De toelichting bij de wetten benadrukt dat dit verwijst naar inrichtingen die vallen onder de PGS-15 richtlijn. Een energie-opslagsysteem is een actieve installatie, en valt daarom niet hieronder. Hierdoor wordt een energie-opslagsysteem in Bijlage I, onderdeel B niet aangemerkt als een vergunningplichtige inrichting op basis van het BEVI. Hoewel het BEVI wel van toepassing is op de opslag van batterijen, is het niet van toepassing op energieopslagsystemen.

Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS 37-1)
Een PGS-richtlijn is een document over de veilige opslag en de bijbehorende activiteiten met gevaarlijke stoffen. In de PGS-richtlijn staan de belangrijkste risico's van die activiteiten voor de veiligheid en gezondheid van werknemers, de veiligheid van de omgeving en de brandveiligheid. Ook staan in een PGS-richtlijn de mogelijke gevolgen van die risico's voor het bestrijden van een ramp. Om de risico's te beheersen en de negatieve effecten voor mens en milieu te beperken zijn doelen geformuleerd. Aan deze doelen zijn maatregelen gekoppeld. Met deze maatregelen kan aan de doelen worden voldaan. Naast de in deze PGS-richtlijn genoemde maatregelen is het mogelijk om gelijkwaardige maatregelen te treffen voor zover de wetgeving dit toelaat.

De publicatiereeks gevaarlijke stoffen 37-1 ‘Lithiumhoudende energiedragers: energieopslagsystemen (EOS)’ ‘Richtlijn voor de veilige opslag van elektriciteit in energieopslagsystemen’ is vastgesteld in december 2023. Het voornemen bestaat om PGS 37-1 vervolgens aan te wijzen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In de periode tot goedkeuring kan PGS 37-1 al worden toegepast. Inhoudelijk zal de richtlijn niet meer veranderen.

De PGS 37-1 sectie 5.2.2. beschrijft over externe veiligheidsafstanden:
“Een externe veiligheidsafstand zorgt voor bescherming van gebouwen en locaties waar mensen gedurende een periode verblijven. Het gaat om gebouwen en plekken buiten de begrenzing van de locatie van de activiteit. Voor de veilige opslag van elektriciteit in lithium-houdende energiedragers in energieopslagsystemen zijn geen veiligheidsafstanden opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving of het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In deze PGS-richtlijn zijn enkele maatregelen opgenomen om escalatie van scenario's naar de omgeving te voorkomen.”

Allereerst wordt ervan uitgegaan dat de onderlinge afstand tussen de eenheden binnen het energieopslagsysteem minimaal gelijk is aan de hoogte van deze eenheden, volgens PGS 37-1. Bovendien heeft het energieopslagsysteem met succes de brandpropagatietesten doorstaan, zoals beschreven in de UL 9540 en NFPA 68 normen. Dit betekent dat het systeem voldoet aan de vereiste brandveiligheidsstandaarden en goed is voorbereid om brandincidenten te voorkomen of te beheersen. Verder is de afstand van 5 meter tussen het energieopslagsysteem en de kavelgrens een belangrijk veiligheidsaspect. Dit is voldoende om te voorkomen dat een brand zich buiten de faciliteit verspreidt, op voorwaarde dat geen brandbare begroeiing wordt toegestaan en er wordt gezorgd voor geen overhangend groen op het terrein. Deze maatregelen waarborgen de externe veiligheid.

Met het voorliggende plan wordt voldaan aan de richtlijn 37-1 ‘Lithiumhoudende energiedragers: energieopslagsystemen (EOS)’.

5.8.5 Conclusie

Met betrekking tot het aspect omgevingsveiligheid is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.9 Geur

5.9.1 Inleiding

In deze paragraaf komt aan de orde op welke wijze bij de activiteit rekening wordt gehouden met het aspect geur. In het Bkl zijn instructieregels opgenomen voor geur afkomstig van rioolwaterzuiveringen en landbouwhuisdieren, gericht op aangewezen geurgevoelige gebouwen. Om te bepalen of een gebouw geurgevoelig is, is de functie van het gebouw bepalend. Geurgevoelige functies waarvoor de regels uit het Bkl gelden zijn onder andere wonen, zorg en onderwijs. Voor overige gebouwen of locaties stelt de gemeente middels omgevingswaarden eigen normen, hierbij rekening houdend met de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op industrie- en bedrijventerreinen kunnen bedrijfsmatige activiteiten voorkomen die geurhinder veroorzaken. Die activiteiten zijn dan zelf een relevante geurbron. Het bevoegd gezag bepaalt echter zelf welke mate van geurhinder ze aanvaardbaar vindt. Er moet dus worden beoordeeld of de geur van een activiteit op een geurgevoelig gebouw aanvaardbaar is.

5.9.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Bij een zonnepark is geen sprake van geuremissie. Er is ten aanzien van het aspect geur geen sprake van negatieve effecten op de fysieke leefomgeving.

5.9.3 Conclusie

Met betrekking tot het aspect geur is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.10 Bedrijven en milieuzonering

5.10.1 Inleiding

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt in eerste instantie doorgaans de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd, waarin richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar zijn opgenomen. Inmiddels kan ook gebruik worden gemaakt van de nieuwe VNG handreiking activiteiten en milieuzonering, welke op 17 oktober 2024 is gepubliceerd. Hierin is de ‘lijst van activiteiten’ die in de VNG-uitgave van 2009 zit, getransponeerd voor de aspecten geluid en geur. Deze ‘transponeringstabel’ kan ook worden gebruikt om een indicatie te krijgen van de inpasbaarheid van een nieuwe activiteit. Het geeft een indicatie van de gebruiksruimte die voor de nieuwe activiteit nodig is.

5.10.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Een zonnepark met energieopslagsysteem is niet expliciet opgenomen in de VNG-uitgave ‘Bedrijven en Milieuzonering’ uit 2009. Bij een zonnepark met energieopslagsysteem zijn met name de aspecten geluid en

veiligheid van belang. In de paragrafen 5.3 en 5.5 van deze Onderbouwing is weergegeven dat wordt voldaan aan de geluidsnormen en dat voldoende veiligheidsmaatregelen worden genomen. De voorgenomen inrichting van de betrokken gronden als zonnepark met energieopslagsysteem levert geen hinder of gevaar op voor omliggende gevoelige functies.

Anderzijds betreft een zonnepark met energieopslagsysteem geen gevoelige functie. Een zonnepark met energieopslagsysteem hoeft qua milieuzonering niet beschermd te worden tegen eventuele milieubelastende functies in het omliggende gebied.

Toepassing van de nieuwe VNG handreiking activiteiten en milieuzonering, welke op 17 oktober 2024 is gepubliceerd, leidt niet tot andere conclusies.

5.10.3 Conclusie

Met betrekking tot het aspect milieuzonering is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

5.11 M.e.r.-beoordeling

5.11.1 Inleiding

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) toetst of er sprake is van een plan of ontwikkeling met grote milieugevolgen. Bij besluiten, zoals het verlenen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit die mogelijk grote gevolgen kan hebben voor het milieu moet worden beoordeeld of de voorgenomen ontwikkeling negatieve milieueffecten heeft ten aanzien van de fysieke leefomgeving. In deze paragraaf wordt hier verder op in gegaan.

Afdeling 16.4 van de Omgevingswet bevat samen met hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) de regelgeving over de milieueffectrapportage. Op basis van deze regels is een plan-m.e.r. verplicht voor een plan;

- Dat een kader vormt voor een te nemen project-m.e.r.-plichtig of project-m.e.r.-beoordelingsplichtig besluit of;
- Waarvoor een passende beoordeling vanwege Natura 2000-gebieden nodig is.

Bijlage V van het Ob bevat een niet limitatieve lijst met projecten met mogelijk aanzienlijke milieueffecten. Ook voor andere dan in de lijst genoemde projecten kan eventueel een beoordeling nodig zijn om na te gaan of er sprake is van mogelijke aanzienlijke milieueffecten.
Voor kleinere (lokale) ontwikkelingen of kleine wijzigingen bestaat de plan-m.e.r.-beoordeling als opvolger van de vormvrije m.e.r.-beoordeling. De plan-m.e.r.-beoordeling is verplicht wanneer een ontwikkeling leidt tot mogelijke aanzienlijke milieueffecten en significantie gevolgen voor Natura 2000-gebieden optreden. De plan-m.e.r.-beoordeling is ook van toepassing op plannen of programma's die een kader vormen voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten en besluiten die niet in het Ob worden genoemd.

5.11.2 Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Een plan of project kan leiden tot m.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht. Dit hangt samen met de aanwijzing van gevallen waarin de m.e.r.- of m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. In bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) zijn deze gevallen aangewezen. Uit jurisprudentie is gebleken dat een zonnepark niet kan worden aangemerkt als een 'industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water' (cat. C1), omdat een zonnepark geen thermische (verbrandings-)installatie betreft. In een zonnepark wordt immers geen thermische energie opgewekt of gebruikt voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water, maar wordt stralingsenergie (zonlicht) rechtstreeks omgezet in elektrische energie.

Een uitwerking van de milieuaspecten zijn in hoofdstuk 5 (dit hoofdstuk) te vinden. Daaruit blijkt dat het zonnepark geen milieugevolgen of hinder veroorzaakt voor de omgeving. Het zonnepark wordt aangelegd met respect voor de bodem. De constructie wordt zodanig aangelegd dat er geen schade ontstaat en het systeem makkelijk demontabel is. De locatie is onderzocht op het gebied van aanwezige ecologische waarden. Met deze voorliggende Onderbouwing (en met name hoofdstuk 5) wordt dus al voldaan aan de eisen vanuit de m.e.r.-beoordeling.
Voor de volledigheid verwijzen wij ook naar de uitspraak van de rechtbank Overijssel van 19 september 2018 en zaaknummer 18_689, waarin bevestigd wordt dat een vergelijkbaar project niet valt binnen de categorie D22.1 van het voormalige Besluit m.e.r. (nu categorie C1 onder het Ob) en er geen beoordeling nodig is. Deze uitspraak is op 14 augustus 2019 bevestigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en na te zien onder het zaaknummer 2019:2770.

5.12 Lichtreflectie

Bij de realisatie van zonneparken kan sprake zijn van reflectiehinder op omliggende woningen. Deze eventuele reflectiehinder kan inzichtelijk worden gemaakt met een reflectiestudie. Voor Zonnepark Westerlee is een reflectiestudie uitgevoerd om de schittering te bepalen voor omwonenden, welke separaat is bijgevoegd (‘Reflectie onderzoek Zonnepark Westerlee’). Uitkomst van het onderzoek is dat bij de woningen aan de Kibbelgaarn, vanaf Kibbelgaarn 11 en noordelijker en de Tonkenoordslaan, mogelijk reflectiehinder is gevonden. Geen rekening houdend met beplanting en blokkade van andere bouwwerken (stallen, huizen, schuren, etc) zal dit altijd in de ochtend plaatsvinden. Afhankelijk van de precieze locatie kan dit in elke maand aangetroffen worden. Door de v-opstelling van de panelen is het zicht met name op de achterkant. Hierdoor zijn de schitterende delen van de zonnepanelen niet of minder goed te zien. Door het landschappelijk inrichtingsplan zal alle mogelijke reflectie waargenomen op de observatiepunten geblokkeerd worden waardoor deze niet meer zichtbaar is of zal de mogelijke reflectie dermate gefilterd worden door alle takken waardoor de kracht van de mogelijke reflectie naar verwachting voldoende zal afnemen om niet meer hinderlijk te zijn. Als het plan conform het landschappelijk inrichtings- en beheerplan wordt uitgevoerd, zal er dus geen onevenredige reflectiehinder optreden.

5.13 Elektromagnetische straling

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (µT). Dit voorzorgsprincipe dient daarmee ook gehanteerd te worden bij de ontwikkeling van een zonnepark, door de afstand van een zonnepark tot woningen en andere gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 µT komt. In het RIVM ‘Verkenning van extreem-laagfrequente (ELF) magnetische velden bij verschillende bronnen’ (RIVM-rapport 609300011/2009) wordt aandacht besteed aan elektromagnetische velden als gevolg van de aanwezigheid van transformatorstations. De sterkte van deze velden neemt sterk af wanneer de afstand tot de bron groter wordt. Uit het onderzoek blijkt dat 0,4 µT wordt bereikt op een afstand van maximaal 7 m van onderzochte transformatorstations. Gezien de relatief grote afstand van het te realiseren inkoopstation (inclusief transformatoren) en het te realiseren transformatorstation tot de dichtstbijzijnde woningen (van meer dan 250 meter) mag redelijkerwijs worden aangenomen dat elektromagnetische straling geen gezondheidsrisico vormt.

5.14 Warmteontwikkeling

Studies (o.a. Analysis of the potential for a heat Island Effect in Large Solar Farms, Columbia University) hebben onderzocht of er bij zonneparken sprake is van ‘(Urban) Heat Island Effects’. Uit onderzoeken is gebleken dat er onder bepaalde condities sprake kan zijn van een hogere temperatuur direct boven velden met zonnepanelen.

Direct rondom velden met zonnepanelen zijn eventuele temperatuurverschillen deels, danwel geheel te verwaarlozen, afhankelijk van de windrichting en eventuele neerslag. Het is dan ook niet te verwachten dat er sprake zal zijn van significante temperatuurverschillen in de omgeving van het projectgebied, door de komst van dit zonnepark. Daarbij komt dat er in dit specifieke plan is gekozen voor een landschappelijke inpassing met veel begroeiing en nieuwe waterelementen aan de randen en tussen het veld. Dit zorgt ervoor dat afkoeling door verdamping blijft plaatsvinden. Er is op dit moment nog geen wet- en/of regelgeving omtrent '(Urban) Heat Island Effects' in Nederland.

5.15 Gezondheid

Integrale besluitvorming en samenhang door alle aspecten van de fysieke leefomgeving vroegtijdig te betrekken is een van de uitgangspunten van de Omgevingswet. Gezondheid is hier een belangrijk onderdeel van. In deze paragraaf wordt ingegaan op hoe erbij de voorgenomen ontwikkeling rekening met dit aspect is gehouden. Belangrijke uitganspunten hierbij zin het beschermen van de gezondheid (zijn er mogelijk negatieve effecten voor de gezondheid?) en het bevorderen van de gezondheid door het bevorderen van sport en ontspanning.
Een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, zoals geformuleerd in artikel 1.3, is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit maakt dat er een nauwe samenhang is tussen de aspecten veilige en gezond leefomgeving en goed omgevingskwaliteit. Het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving is een belangrijk doel van de Omgevingswet. Derhalve bevat het Bkl diverse instructieregels met betrekking tot onder meer geluid, trillingen, geur en luchtkwaliteit die bescherming van de gezondheid en het milieu als doel hebben. Van trillingen is geen sprake en het zonnepark heeft ook geen negatieve invloed op de luchtkwaliteit. Daarnaast is er geen sprake van elektromagnetische straling, lichtreflectie, geur- of geluidshinder. Het goed landschappelijk inrichten van het zonnepark, met oog voor biodiversiteit, draagt ook bij aan een gezonde leefomgeving.

5.16 Kabels en leidingen

Ten behoeve van het plan dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van ondergrondse kabels en planologisch relevante leidingen. Onder het projectgebied loopt een gasleiding, zoals ook beschreven in paragraaf 5.8. Als gevolg hiervan wordt er in het plan, aan weerszijden van de gasleiding, een strook vrijgehouden.

5.17 Verkeer en parkeren

In de voorgenomen ontwikkeling worden de agrarische gronden, tijdelijk, in gebruik genomen als zonnepark. Een dergelijke ontwikkeling heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark wordt niet openbaar toegankelijk. Het zonnepark wordt op een veilige manier ontsloten een te realiseren onderhoudspad vanaf de D.H. Vinkersweg. Binnen het projectgebied, buiten het zicht, wordt ruimte gecreëerd voor het parkeren van enkele voertuigen (ten behoeve van het beheer).

5.18 Conclusie

Het voorgenomen plan past binnen de relevante regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving en milieuaspecten en er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

6 Uitvoerbaarheid

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoerbaarheid van het te ontwikkelen plan. De ruimtelijke uitvoerbaarheid, de maatschappelijke uitvoerbaarheid en de economische uitvoerbaarheid wordt beschreven.

6.2 Ruimtelijke uitvoerbaarheid

Ten behoeve van het voorliggende plan is een omgevingsvergunning (Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit) noodzakelijk. In voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe het voorgenomen project past binnen het van toepassing zijnde overheidsbeleid. Geconstateerd is dat er geen omgeving- en milieukundige belemmeringen zijn. Het voorgenomen plan past binnen de relevante regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving en milieuaspecten en er is sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Ruimtelijk is de voorgenomen ontwikkeling daarmee uitvoerbaar.

6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.3.1 Omgevingsproces

In artikel 7.4 van de Omgevingsregeling is een verplichting opgenomen voor de aanvrager van een omgevingsvergunning om bij de aanvraag aan te geven of de aanvrager aan participatie heeft gedaan, op welke wijze en wat de resultaten zijn. Het Omgevingsproces is weergegeven in paragraaf 3.1 van deze Onderbouwing.

6.3.2 Vooroverleg en afstemming

Op basis van artikel 2.2 Omgevingswet houdt een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met deze andere bestuursorganen af.

Het Rijk

Geoordeeld is dat dit ruimtelijke plan geen nationale belangen schaadt. Tevens past de voorgenomen ontwikkeling binnen het beleid en de regelgeving van het Rijk. Daarom kan worden afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

Provincie Groningen

Met de provincie Groningen is ten aanzien van de landschappelijke inpassing van het zonnepark een maatwerktraject doorlopen. Over de invulling van de landschappelijke inpassing is veelvuldig via diverse overleggen met de provincie en gemeente Oldambt afgestemd.

Waterschap Hunze en Aa's

Het plan is afgestemd met het waterschap Hunze en Aa's. Met het plan worden geen waterbelangen geschaad (zie paragraaf 5.4 van de voorliggende Onderbouwing).

6.3.3 Advies en instemming

De gemeenteraad van Oldambt heeft een lijst vastgesteld van gevallen waarbij (bindend) advies en instemming aan de raad moet worden gevraagd. Voor voorliggend plan is het adviesrecht wel van toepassing verklaard.

6.3.4 Vaststellingsprocedure

Conform artikel 16.62 van de Omgevingswet is voor de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) de reguliere procedure (titel 4.1 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing. Hiermee is de beslistermijn acht weken. Het college van Burgemeester en wethouders kan gevallen aanwijzen waarvoor bij een BOPA de uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 van de Awb van toepassing is. Voorliggende onderbouwing betreft een ontwikkeling waarvoor de uitgebreide procedure van toepassing is.

6.4 Economische uitvoerbaarheid

Kostenverhaal gemeente
De kosten die de gemeente maakt voor haar organisatie en behandelen van de vergunningaanvraag worden verhaald via de leges.

Financiering zonnepark
De ontwikkeling van het zonnepark gebeurt voor eigen rekening en risico van de initiatiefnemers. Hierbij wordt SDE++ subsidie aangevraagd die voor dit type projecten is bedoeld, indien dit mogelijk is. De initiatiefnemers hebben met de grondeigenaren een grondovereenkomst afgesloten betreffende de uitvoering van het project.

6.5 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het voorgenomen plan ruimtelijk, maatschappelijk, en economisch uitvoerbaar is. De voorgenomen ontwikkeling kan dus worden gerealiseerd.

7 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Een omgevingsvergunning voor een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit, wordt conform de Omgevingswet enkel verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarnaast gelden de beoordelingsregels van artikel 8.0b t/m 8.0e van het Bkl. De centrale vraag is of voorliggend initiatief leidt tot een situatie waarbij er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Oftewel; heeft er een zorgvuldige afweging van belangen plaatsgevonden waardoor sprake is van een evenwichtige toedeling? Om dit te beoordelen zijn alle aspecten die in het kader van voorliggend initiatief relevant zijn onderzocht en afgewogen. Op basis van de hiervoor behandelde beleidskaders, regelgeving en (relevante) aspecten van de fysieke leefomgeving wordt geconcludeerd, alles overwegende, dat de voorgenomen ontwikkeling aanvaardbaar is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Communicatie- en participatieverslag

Zonnepark Westerlee

20 januari 2025

coöperatie **energie(k) oldambt**

Inhoudsopgave

Inleiding 3

Belangrijke onderwerpen procesparticipatie 4

- **Uitzicht en landschappelijke inpassing** 4
- **Biodiversiteit en ecologie** 6
- **Geluid** 6
- **Reflectie** 7
- **Netcongestie** 7
- **Communicatie** 7
- **Bouwverkeer en -werkzaamheden** 8
- **Financiële participatie** 8
- **Overig** 9

Financiële participatie 10

- **50% lokaal eigendom: meedoen of investeren via de energiecoöperatie** 10
- **Omgevingsfonds** 10
- **Burentarief** 11

BIJLAGEN 12

1. **Logboek activiteiten communicatie en participatie**
2. **Procesparticipatieplan werkgroep Zonnepark Westerlee**
3. **Rapportage draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee en geanonimiseerd bijlagenrapport**
4. **Project- en participatieplan Zonnepark Westerlee met bijlagen 4 en 5**

Inleiding

Gemeente Oldambt heeft in 2022 de doelstelling vastgesteld om tot 2030 het ontwikkelen van 100 hectare zon op land mogelijk te maken. Hiervoor zijn kansrijke gebieden aangewezen. Het plangebied voor Zonnepark Westerlee valt binnen zo'n gebied.

Er is Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) als initiatiefnemers veel aan gelegen om de omgeving zoveel mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van het zonnepark. Zo hebben we bij het uitwerken van het (landschappelijk)ontwerp van het zonnepark rekening gehouden met zorgen, wensen en suggesties van omwonenden: bijvoorbeeld op het gebied van uitzicht, geluid en reflectie. Dat is onze gebruikelijke werkwijze en des te belangrijker voor deze omgeving, omdat meerdere omwonenden zich de afgelopen jaren niet betrokken hebben gevoeld bij ontwikkelingen in hun leefomgeving: ook in buurgemeenten. In dit communicatie- en participatieverslag leest u meer over het communicatie- en participatietraject dat tot nu toe is doorlopen.

- Allereerst gaan we in op onderwerpen die belangrijk zijn voor meerdere omwonenden. Zij deelden hun vragen, wensen en ideeën over deze onderwerpen onder andere in persoonlijke gesprekken, tijdens informatiebijeenkomsten, via emailwisselingen en via het draagvlakonderzoek. De onderwerpen zijn in vijf werkgroepbijeenkomsten besproken.
- Vervolgens lichten we toe wat we omwonenden op het gebied van financiële participatie zullen bieden.
- Als bijlagen vindt u:
    - een uitgebreid logboek van onze communicatie en participatie activiteiten;
    - het door de gemeente goedgekeurde procesparticipatieplan werkgroep zonnepark Westerlee;
    - de rapportage draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee en het geanonimiseerde bijlagenrapport;
    - het project-en participatieplan zoals ingediend bij de gemeente op 31 januari 2022 met bijlagen relevant voor communicatie en participatie.

Belangrijke onderwerpen procesparticipatie

Omwonenden hebben hun vragen, wensen en ideeën over het zonnepark gedeeld in onder andere persoonlijke gesprekken, tijdens bijeenkomsten, via emailwisselingen en via het draagvlakonderzoek. Een aantal onderwerpen leeft bij meerdere omwonenden: **uitzicht en landschappelijke inpassing, biodiversiteit en ecologie, geluid, reflectie, netcongestie, communicatie, bouwverkeer en -werkzaamheden en financiële participatie**. Deze onderwerpen hebben we nader besproken met de werkgroep van omwonenden voor Zonnepark Westerlee (hierna: de werkgroep).

Werkgroep Zonnepark Westerlee

Deelname aan de werkgroep biedt omwonenden en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid invloed uit te oefenen op het plan voor het zonnepark en kennis opdoen over bijvoorbeeld de opbrengst en de effecten ervan. Klik hier voor meer informatie over de werkgroep.

Hoe we met vragen, wensen en ideeën zijn omgegaan, wordt hieronder per onderwerp beschreven. Onder de noemer 'overige onderwerpen' komen zaken aan bod die minder vaak zijn benoemd door omwonenden, maar wel (kort) in de werkgroepbijeenkomsten naar voren zijn gekomen. Daarnaast deelden omwonenden ook vragen, wensen en ideeën die uniek waren voor hun persoonlijke situatie. Voorbeelden van hoe we hiermee zijn omgegaan kunt u vinden in het logboek (bijlage1). De presentaties en uitgebreide verslagen van de werkgroepbijeenkomsten zijn te vinden op deze webpagina.

Uitzicht en landschappelijke inpassing

De effecten van het zonnepark op het uitzicht van omwonenden was een zeer belangrijk aandachtspunt bij het uitwerken van het plan voor Zonnepark Westerlee. Daarom hebben we een intensief traject doorlopen rondom de landschappelijke inpassing van het zonnepark met de werkgroep van omwonenden. Tijdens de tweede en derde werkgroepbijeenkomst stond de landschappelijke inpassing centraal en konden omwonenden hun vragen, wensen en ideeën delen. Beide bijeenkomsten werden begeleid door een landschapsontwerper die vragen kon beantwoorden en met de inbreng aan de slag ging. Na de derde werkgroepbijeenkomst is tijdens een informatieavond een tussenstand landschappelijke inpassing gepresenteerd aan overige omwonenden. De presentatie is ook via een YouTube video gedeeld, zodat omwonenden de informatie op een zelfgekozen tijdstip (opnieuw) digitaal konden bekijken. In de vierde en vijfde werkgroepbijeenkomst kwam de landschappelijke inpassing kort aan de orde en zijn resterende wensen van omwonenden besproken.

Een beeld zegt meer…

Omdat voor omwonenden het uitzicht zo'n belangrijk punt is, hebben we op meerdere momenten in het participatieproces visualisaties gemaakt: elke keer aangepast aan de laatste stand van de ontwerpen. Op verzoek hebben visualisaties laten maken van zowel de zomer als de winter en na 1, 5 en 10. Klik hier voor de meest recente visualisaties.

Het proces met omwonenden liep gelijk op met de maatwerkgesprekken over de landschappelijke inpassing met de gemeente en de provincie. Verder heeft Staatsbosbeheer, eigenaar van het Emergobos, onder andere geadviseerd welk type struiken het beste gebruikt kunnen worden. Het Kenniscentrum Akkervogels Grauwe Kiekendief en de Agrarische Natuurvereniging Oost Groningen hebben geadviseerd over het akkervogelgebied ten zuiden van het plangebied. Hierdoor werd het landschappelijk inpassingsplan een echte co-productie.

- Hieronder leest u per zijde van het plangebied hoe wensen van omwonenden zijn verwerkt in het inpassingsplan. Vervolgens benoemen we wensen waaraan we niet tegemoet konden komen en waarom.

D.H. Vinkersweg (noordzijde: locatie 5)

In tegenstelling tot inwoners aan de andere zijden van het plangebied, wensten de direct omwonenden aan de noordzijde van het plangebied de landschappelijke inpassing zoveel mogelijk open te houden. De struiken in het open gedeelte zijn naar aanleiding hiervan zoveel mogelijk geschrapt. De hoogte van de struiken aangepast naar 2 tot 3 meter in plaats van 3 tot 5 meter.

Kibbelgaarn (westzijde: locaties 3 en 4)

Om het zicht vanaf de Kibbelgaarn op het zonnepark zoveel mogelijk weg te nemen, heeft de werkgroep gevraagd de hoogte van de struiken aan te passen van 2 tot 3 meter naar 3 tot 5 meter. Dit is gebeurd. Daarnaast is de 1 meter hoge houtwal aan de zuidelijke kant van de straat verbreed van 5 naar 8 meter. Verder zal op verzoek van de werkgroep omwonenden zoveel mogelijk oudere (en dus vanaf het begin hogere) en wintergroene beplanting worden toegepast.

Ceresweg (zuidzijde: locaties 1 en 2)

Ook aan de Ceresweg leefde de sterke wens zo min mogelijk te zien van de panelen. Naar aanleiding hiervan is de 1 meter hoge houtwal verbreed van 5 naar 10 meter en is de houtwal verlengd. De hoogte van de struiken op de wal is 3 tot 5 meter. Verder zal ook hier zoveel mogelijk oudere (en dus vanaf het begin hogere) en wintergroene beplanting worden toegepast. De bewoner van de Ceresweg die het meest dichtbij het plangebied woont liet weten de afstand van 40 meter van de

zonnepanelen tot zijn schuur te klein te vinden. Deze afstand is nu circa 80 meter. De eerste omvormer staat op meer dan 250 meter.

Wensen waaraan we niet tegemoet konden komen

Zoals te lezen is en via de visualisaties is te zien, hebben we een hoop gedaan om tegemoet te komen aan wensen vanuit de directe omgeving van het zonnepark. We konden echter niet aan alle wensen tegemoetkomen. Zo hebben wij de wens van een hogere wal ingebracht in het overleg met de gemeente en provincie. In het verslag van het maatwerkgesprek van 18 april 2023 is hierover terug te lezen: “Het heeft de voorkeur vanuit de overheden om niet met een hogere grondwal te werken maar de oplossing in de beplanting te zoeken.” Dit laatste hebben wij, in overleg met de omwonenden, gedaan. Verder bleek het verzoek om een bredere sloot in plaats van een begroeibaar hek niet te realiseren vanwege verzekeringstechnische redenen en de wens van het waterschap om de huidige watergangen te behouden in verband met de waterhuishouding van het gebied.

Biodiversiteit en ecologie

Afbeelding 33. Geelgors (bron: Natuurtijdschriften.nl).

Mede in het kader van het de landschappelijke inpassing zijn biodiversiteit en ecologie meermaals aan bod gekomen in gesprekken met de werkgroep. We hebben opmerkingen en adviezen verwerkt van Staatsbosbeheer, het Kenniscentrum Akkervogels Grauwe Kiekendief, de Agrarisch Natuurvereniging Oost Groningen en het Team Natuur van de provincie Groningen. Zo is er ingezet op het bevorderen van verblijfsomstandigheden voor akkervogels, waaronder de patrijs en geelgors. Er wordt een plangebied van 4,4 hectare aan akkervogelnatuur ingericht en beheerd. De akkervogelvegetatie zal onder andere gaan bestaan uit zomertarwe, haver, zomergerst en roodzwenkgras. Verder wordt gefaseerd beheer toegepast met het oog op de biodiversiteit: de helft van de fauna-akker blijft staan en de andere helft wordt gemaaid of opnieuw ingezaaid. Er wordt alleen gemaaid buiten het broedseizoen.

Voor kleine zoogdieren wordt aan de westzijde een ecologische verbinding gemaakt. Daarnaast wordt er ruimte gelaten tussen de zonnepanelen en worden de panelen in een schuine hoek geplaatst, om zoveel mogelijk water en zonlicht toe te laten op de bodem.

Geluid

Vanwege de zorgen van omwonenden over het geluid dat een zonnepark zou produceren, hebben we al snel in de planvorming gekozen voor enkele centrale omvormers in plaats van meerdere kleine. Hierdoor staan de omvormers, en daarmee de ventilatoren die geluid produceren, op zo groot mogelijke afstand van woningen. De zorgen over geluidshinder kwamen onder andere voort uit ervaringen met geluid bij een nabijgelegen zonnepark (er lijkt bij dat betreffende zonnepark in het ontwerp weinig rekening gehouden te zijn met geluid).

Op basis van ons ontwerp met centrale omvormers is vervolgenonderzoek gedaan naar het te verwachten geluid voor omwonenden. Tijdens een werkgroepbijeenkomst heeft een akoestisch adviseur van Cauberg Huygen het onderzoek toegelicht en vragen van werkgroepleden beantwoord. Hij vertelde onder andere dat de grenswaarden van het Activiteitenbesluit milieubeheer uitgangspunt zijn voor het onderzoek: 50 decibel overdag, 45 decibel in de avond en 40 decibel ’s

nachts. Ter vergelijking: als een groep aanwezige mensen in een vergaderzaaltje stil is, dan is de geluidsterkte ongeveer 35 decibel. Verder vertelde de adviseur dat het onderzoek uitgaat van een maximale geluiduitstraling naar de omgeving. Zo zijn bestaande en (nieuwe) beplanting, die zullen zorgen voor demping, niet in het onderzoek meegenomen. Daarnaast zal er geen sprake zijn van een echo werking vanuit het bos, omdat het zonnepark vooral midden-tot hoogfrequent geluid produceert (en geen laagfrequent geluid zoals bij windparken). Verder zal het geluid bij dit zonnepark aan of uit staan: het is dus niet toeren gerelateerd, zoals bij sommige andere zonneparken het geval is. Aanwezigen lieten zich positief uit over de uitkomsten van het geluidsonderzoek en de toelichting daarop. Klik hier voor een meer uitvoerig artikel over het geluidsonderzoek.

Reflectie

Tijdens de laatste werkgroepbijeenkomst zijn de uitkomsten van het reflectieonderzoek gepresenteerd. Een belangrijke conclusie uit het reflectieonderzoek is dat alle mogelijke reflectie op de observatiepunten geblokkeerd wordt door de landschappelijke inrichting. In verband met de houtwal en aanplant van hogere begroeiing zal dit al vanaf de start zo zijn. Eventuele reflectie zal niet zichtbaar of hinderlijk zijn. Dit geldt ook wanneer er geen blad aan de bomen of struiken zit.

Netcongestie

Netcongestie is in verschillende werkgroepbijeenkomsten aan bod gekomen. Zo is er gevraagd of het zonnepark effect heeft op het uitschakelen van omvormers van particulieren. Hierop hebben wij toegelicht dat het afschakelen van omvormers bij een woning meestal te maken heeft met een toename aan zonnepanelen bij woningen in de buurt en niet met de aanwezigheid van zonneparken. Zonneparken worden namelijk anders aangesloten dan woonwijken. Soms kunnen netbeheerders wat doen aan de problemen bij woningen door de verschillende fases van een buurt anders aan te sluiten.

Op de vraag hoe er met de overbelasting van het elektriciteitsnet toch een zonnepark kan komen hebben we geantwoord dat we op het reguliere stroomnet geen invloed hebben. Ons zonnepark wordt rechtstreeks aangesloten bij de netbeheerder (Enexis). Dat heeft geen invloed op de capaciteit die nodig is voor de teruglevering van overtollige opgewekte energie door particulieren.

Verder hebben we in de laatste werkgroepbijeenkomst toegelicht dat op basis van wensen van de netbeheerder is gekozen voor een oost-westopstelling van de panelen in plaats van de eerder gedachte zuidopstelling. Op deze manier is de opwekking van energie in het park beter verdeeld over het verloop van een dag en wordt mogelijke overbelasting voorkomen. Qua vollasturen (de effectieve jaaropbrengst aan geproduceerde energie) zal er niet veel verschil zitten tussen de opstellingen.

Communicatie

Zoals u kunt lezen in het project en participatieplan dat we als bijlage hebben toegevoegd, hebben we verschillende communicatiemiddelen ingezet om de omgeving te informeren en te betrekken: een website, een nieuwsbrief, bijeenkomsten, persoonlijke (telefoon)gesprekken, e-mailcorrespondentie en persberichten.

We hebben de werkgroep op meerdere momenten gevraagd om aanvullende suggesties voor het communiceren met en het betrekken van de omgeving. In de werkgroep werd onder meer geopperd dat (direct) omwonenden zich mogelijk niet aanmelden voor de werkgroep, omdat ze het idee

hebben dat meedoen betekent dat ze ook instemmen met het zonnepark. Naar aanleiding hiervan hebben we in verschillende communicatie-uitingen expliciet opgenomen dat 'meedoen in de werkgroep niet betekent instemmen met het zonnepark'. We deden dit onder andere in de terugkoppeling van de eerste werkgroepbijeenkomst (ook gedeeld via de nieuwsbrief) en de werkgroeppagina op de website. Verder hebben we deze boodschap opgenomen in de uitnodigingsbrief (per post verstuurd) die we omwonenden op 3 mei 2023 hebben gestuurd om ze uit te nodigen voor een extra informatiebijeenkomst over de landschappelijke inpassing.

De extra informatiebijeenkomst hebben we georganiseerd mede naar aanleiding van een suggestie van een werkgroepdeelnemer. Hij zei dat buurtbewoners betrekken waarschijnlijk het meeste zin zou hebben als er wat te presenteren zou zijn: bijvoorbeeld een plan voor landschappelijke inpassing. We hebben tijdens de bijeenkomst de stand van zaken laten zien van het ontwerp landschappelijke inpassing, inclusief visualisaties, omdat het ontnemen van het zicht op het zonnepark voor veel omwonenden een belangrijke wens is. We hebben de presentatie met uitleg daarnaast beschikbaar gemaakt via YouTube, zodat omwonenden de informatie ook online tot zich kunnen nemen. De video is 59 keer weergegeven. Klik hier om de meest recente visualisaties te bekijken.

Bouwverkeer en -werkzaamheden

In de afsluitende werkgroepbijeenkomst hebben we bij omwonenden geïnventariseerd wat hun zorgen en wensen zijn rondom de bouw van het zonnepark. Ze benoemden onder andere dat ze het belangrijk vinden te kunnen blijven parkeren, elkaar op wegen te kunnen passeren, dat het bos toegankelijk blijft, dat laden en lossen op één plek gebeurt waar omwonenden er zo min mogelijk last van hebben (bijvoorbeeld op een hoekje van het land) en dat er, indien nodig, een verkeersregelaar wordt ingezet. Ook is de wens uitgesproken om het heien in de winter te doen, zodat omwonenden hier geen last van hebben als ze in hun tuin zitten. We zullen de gedeelde wensen en zorgen zoveel mogelijk betrekken bij de voorbereidingen van de bouw. Deze voorbereidingen worden pas getroffen nadat een vergunning is verleend.

Financiële participatie

We bieden de omgeving drie mogelijkheden om financieel te profiteren van het zonnepark: via **lokaal eigendom** dat de energiecoöperatie organiseert, via het **omgevingsfonds** en via het **burentarief**. Een direct omwonende kan van alle drie de opties profiteren. Op verschillende momenten is informatie gedeeld over de verschillende vormen van financiële participatie. Zo is na de eerste informatiebijeenkomst een verdiepingsbijeenkomst gepland voor omwonenden. Hierin werden onder meer voorbeelden toegelicht van lokaal eigendom en het omgevingsfonds bij andere projecten. Daarnaast zijn de drie vormen van financiële participatie uitgebreid aan bod gekomen tijdens een van de werkgroepbijeenkomsten. Coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) heeft meer over de achtergrond van de energiecoöperatie verteld (voortgekomen uit de verzamelde dorpsverenigingen in Oldambt) en over hoe de coöperatie lokaal eigendom met de inwoners van Oldambt vorm wil geven. Ook zijn meerdere artikelen over financiële participatie op onze website te vinden, die we via nieuwsbrieven hebben gedeeld met geïnteresseerden

Artikelen over financiële participatie Zonnepark Westerlee

- *Interview met coöperatievoorzitter Ben Verwey*
- *Wat heeft een energiecoöperatie te bieden?*
- *Het burentarief: een lage stroomprijs voor direct omwonenden*

(zie groen kader). Deze vormen van financiële participatie worden nader beschreven in hoofdstuk 3 van dit document.

Bij veel projecten voor zonne-en windparken blijkt dat financiële participatie pas echt gaan leven als de vergunning voor het project is verleend, en de concrete realisatie dichterbij komt. Positief bij Zonnepark Westerlee is dat een aantal omwonenden al heeft laten weten betrokken te willen zijn bij het beheer van het omgevingsfonds. We zullen met onder andere de werkgroep overleggen hoe we hier samen met de omgeving het beste invulling aan kunnen geven.

Overig

- **Beheer zonnepark**. Het beheer van het zonnepark is meerdere keren ter sprake gekomen in de bijeenkomsten. We hebben naar aanleiding hiervan toegelicht dat het onderhoud van het aanwezige groen van het park zal worden beschreven in een beheer- en onderhoudsplan. Hierin staat bijvoorbeeld hoe vaak en hoe er moet worden gemaaid en gesnoeid en dat er aandacht is voor het beperken van onkruid. Het beheer- en onderhoudsplan wordt opgenomen in de vergunning waarop het bevoegd gezag kan handhaven. Met een groenbedrijf wordt een beheersovereenkomst gesloten.
- **Straling.** Ten aanzien van straling hebben we de werkgroep laten weten dat hiervoor wettelijke regels en normen gelden. Hier houden wij ons aan. Eén werkgroepdeelnemer had nog zorgen over de relatie tussen magnetische velden en neurodegeneratieve ziekten. Hij heeft hierover in juli 2023 schriftelijk vragen aan ons gesteld en wij hebben hierop uitgebreid geantwoord. We hebben onder andere toegelicht dat in Nederland voorzorgbeleid geldt voor hoogspanningslijnen en dat dit mede is gebaseerd op eerder onderzoek (in 2000) van de Gezondheidsraad. In het onderzoek ‘Hoogspanningslijnen en gezondheid: neurodegeneratieve ziekten’ van 29 juni 2022, dat ter actualisatie van dit eerdere onderzoek is uitgevoerd, concludeert de Gezondheidsraad dat: “*Een eenduidig antwoord op de vraag of blootstelling aan magnetische velden neurodegeneratieve ziekten kan veroorzaken op basis van de huidige stand van de wetenschap niet mogelijk is. Maar uit onderzoek in de woonomgeving komen in ieder geval geen aanwijzingen naar voren dat ALS, de ziekte van Alzheimer, de ziekte van Parkinson en MS zich vaker voordoen bij mensen die in de buurt van hoogspanningslijnen wonen. Vanuit dit oogpunt zijn voorzorgsmaatregelen ter beperking van de blootstelling op dit moment niet nodig*”. Als je dit combineert met het gegeven dat bij de transformatoren van zonneparken slechts een beperkte hoeveelheid elektromagnetische straling vrijkomt, beschouwen wij de beperkte straling van zonneparken niet als een veiligheidsrisico. In een persoonlijk gesprek dat we op 11 oktober 2023 bij genoemde werkgroepdeelnemer thuis hadden over verschillende onderwerpen, is het onderwerp niet verder uitgediept.
- **Ongedierte**. Eén van de werkgroepdeelnemers benoemde ‘ongedierte’ als punt van zorg. De ecoloog liet tijdens de derde werkgroepbijeenkomst weten dat als hier hinder door is, dat er wat aan gedaan moest worden. Hiermee was het punt voor de werkgroepdeelnemer voldoende behandeld.
- **Behoud landschappelijk karakter**. Tijdens de tweede en derde werkgroep bijeenkomst is de wens van de werkgroep beschreven om zoveel mogelijk het landschappelijk karakter van het gebied, en vooral de daarmee geassocieerde rust, te behouden. Daarom is besloten geen extra klompen- of struinpad bij het zonnepark te creëren. Dit zal ook de aantrekkelijkheid van het zonnepark voor de akkervogels ten goede komen.
- **Waarde van woningen.** Gevraagd naar het effect van een zonnepark op de waarde van woningen hebben we geantwoord dat er voor ruimtelijke ontwikkelingen een procedure voor

planschade geldt. De gemeente besluit hierover en over het algemeen legt de gemeente deze kosten neer bij de initiatiefnemer(s) van het zonnepark. Uit de praktijk blijkt dat rondom zonneparken weinig tot geen planschade wordt toegekend aangezien de impact ervan als beperkt wordt beoordeeld. Deze beoordeling gebeurt aan de hand van wet- en regelgeving.

- **Energieopslagsysteem**. In het ontwerp van het zonnepark is een energieopslagsysteem meegenomen. Op de huidige plek in het ontwerp valt het systeem zoveel mogelijk binnen de landschappelijke inpassing en wordt het zo goed mogelijk aan het zicht onttrokken. Daarnaast is het systeem betrokken bij het geluidsonderzoek. Tijdens werkgroepbijeenkomsten hebben we vragen gekregen over de brandveiligheid. Naar aanleiding hiervan hebben we toegelicht dat het systeem moet voldoen aan strikte wet- en regelgeving voor brandveiligheid. Zo wordt er binnen het systeem gemonitord of er kortsluiting optreedt. Als dat zo is, schakelt het systeem af.

Financiële participatie

We bieden omwonenden drie mogelijkheden om financieel te profiteren van Zonnepark Westerlee. Naast deelname aan of investeren via de energiecoöperatie (50% mede-eigenaar) bieden we ook een omgevingsfonds en een burentarief. Hieronder lichten we de drie opties toe.

50% lokaal eigendom: meedoen of investeren via de energiecoöperatie

De omgeving van Zonnepark Westerlee kan via coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) mede-eigenaar worden van het zonnepark door:

- Lid te worden van cEO en mee te beslissen over de bestemming van de coöperatie-opbrengst uit het zonnepark. Er kunnen bijvoorbeeld lokale initiatieven en verenigingen worden gefinancierd of het geld kan worden besteed aan de verduurzaming van woningen. Het idee is dat de contributie voor het lidmaatschap van de coöperatie zichzelf terugverdient, dus voor het geld hoeven omwonenden het niet te laten.
- Het zonnepark meefinancieren via cEO: bijvoorbeeld via certificaten. Dit kan interessant zijn voor lokale bedrijven en inwoners die geld willen investeren in een lokaal initiatief.

Omgevingsfonds

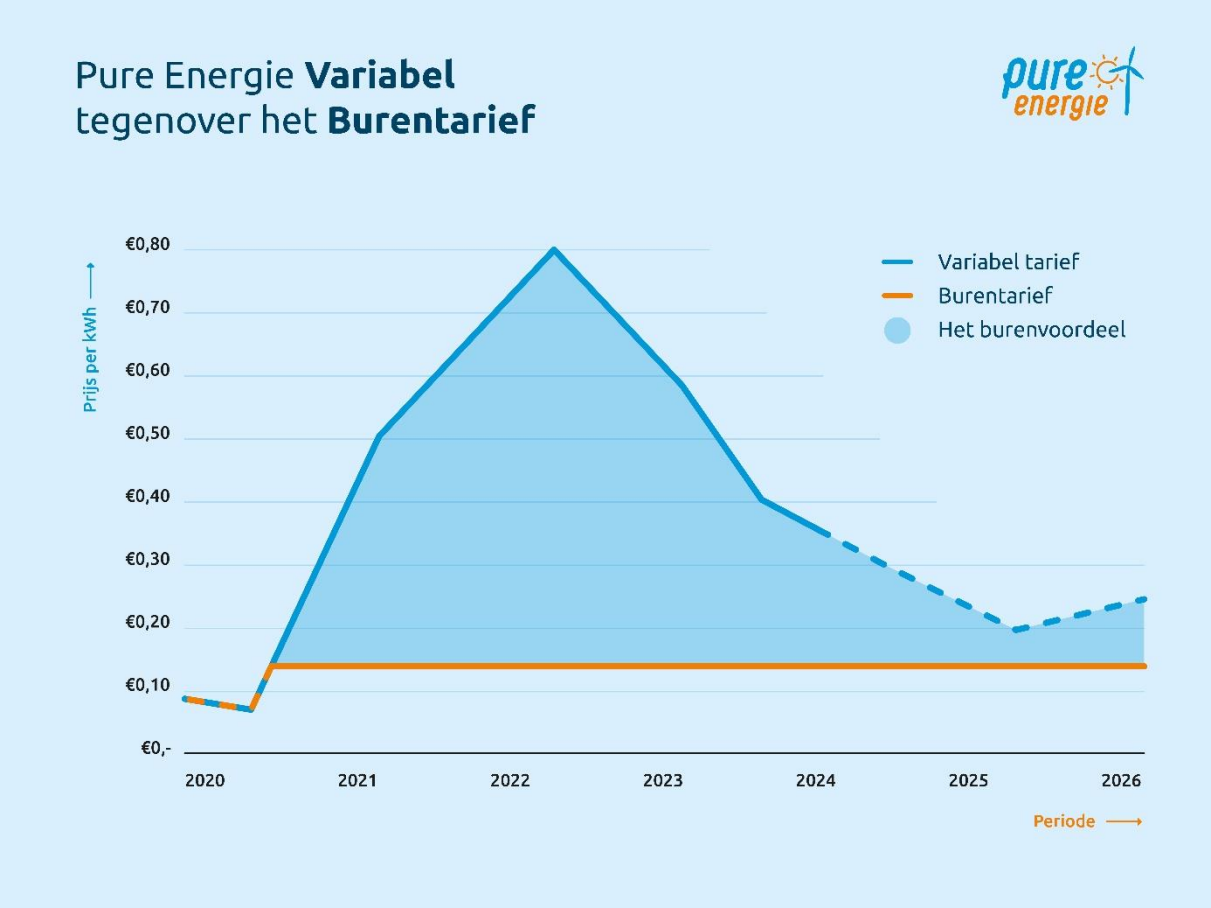
Als onderdeel van het zonnepark stellen wij 15 jaar lang jaarlijks €0,50 per opgewekte megawattuur* ter beschikking aan de omgeving. Ter illustratie: als het zonnepark in een jaar 50 tot 60 miljoen kilowattuur opwekt, dan gaat er dat jaar ca €25.000 tot 30.000 naar het omgevingsfonds. Waar dit omgevingsfonds voor wordt gebruikt, bepaalt de omgeving zelf. Omwonenden kunnen bijvoorbeeld een stichting oprichten die het fonds beheert, of het beheer van het fonds kan door een lokale organisatie worden opgepakt zoals een dorpsbelangenvereniging. Omwonenden bepalen zelf de doelen. Pure Energie en cEO beperken zich tot de controle van het jaarverslag. Meerdere inwoners hebben laten weten interesse in het beheer van het omgevingsfonds te hebben als de vergunning voor het zonnepark wordt verleend.

**1 megawattuur = 1.000 kilowattuur*

Burentarief

Het burentarief is een laag groene stroom tarief voor direct omwonenden van het zonnepark. We gaan uit van €0,12 per kilowattuur zonder BTW en zonder energiebelasting. Als de marktprijs onder de €0,12 daalt, dan betalen de omwonenden het lagere variabele tarief van Pure Energie.

Het burentarief is bedoeld voor direct omwonenden, het geldt zo lang Pure Energie het zonnepark exploiteert en het is voor deelnemers altijd kosteloos opzegbaar. Er is één aansluiting per verblijfsadres mogelijk en het tarief geldt voor een maximum stroomverbruik van 12.000 kilowattuur per jaar. Klik hier om meer te lezen.

BIJLAGEN

1. **Logboek activiteiten communicatie en participatie**
2. **Procesparticipatieplan werkgroep Zonnepark Westerlee**
3. **Rapportage draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee en geanonimiseerd bijlagenrapport**
4. **Project- en participatieplan Zonnepark Westerlee met bijlagen 4 en 5**

Logboek activiteiten communicatie en participatie Zonnepark Westerlee

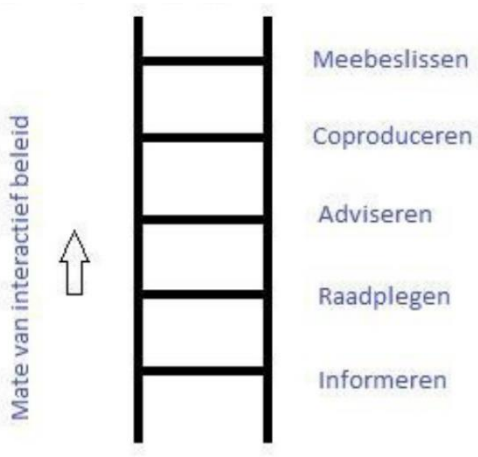
20 januari 2025

Inleiding

Onderstaand logboek van communicatie en participatie activiteiten (start op pagina 3) is niet uitputtend, maar geeft wel een beeld van de activiteiten om (direct) omwonenden, maatschappelijke organisaties, coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) en de gemeenteraad te betrekken. Het strekt dus verder dan de werkgroepbijeenkomsten. Deze activiteiten verschillen in intensiteit en mate van interactie. Dit kan worden uitgedrukt in tredes van de zogenaamde participatieladder: hoe hoger op de ladder, hoe intensiever en interactiever de omgeving is betrokken. In het participatieproces rondom Zonnepark Westerlee komen alle tredes aan bod:

Participatie verder na vergunning

Als de vergunningaanvraag positief wordt beoordeeld door de gemeenteraad, dan zullen wij het participatieproces voortzetten rondom onder andere de bouw van het zonnepark en de financiële participatie.

Zo **beslist cEO mee** als volwaardige lokale ontwikkelpartner. De coöperatie heeft evenveel zeggenschap over het plan voor het zonnepark en de communicatie-en participatieaanpak als Pure Energie. De totstandkoming van het ontwerp voor de landschappelijke inpassing, dat onderdeel is van de vergunningaanvraag, is een goed voorbeeld van **co-productie**. Zowel de werkgroep met omwonenden en Vereniging Dorpsbelangen Westerlee als de gemeente, de provincie en de initiatiefnemers waren hierbij betrokken. Het ontwerp voor de landschappelijke inpassing is meerdere keren in verschillende fases aan de partijen voorgelegd en op basis van hun inbreng steeds aangepast tot een definitieve versie gereed was. Daarnaast is over meerdere onderwerpen **advies** opgehaald tijdens werkgroepbijeenkomsten, middels een-op-een gesprekken en via emailwisselingen. Staatsbosbeheer, Kenniscentrum Akkervolgels Grauwe Kiekendief en het Agrarisch Natuur Collectief Oost Groningen, zijn maatschappelijke organisaties die advies hebben gegeven. Tijdens onder andere informatiebijeenkomsten zijn omwonenden **geraadpleegd**. Ook uit het draagvlakonderzoek en e-mails hebben we suggesties en ideeën gehaald die een plek in het plan hebben gekregen. Ten slotte konden belangstellenden op verschillende manieren op de hoogte blijven van de ontwikkelingen. Wij **informeerden** omwonenden en ander belangstellenden onder andere via de website van het zonnepark, een video over landschappelijke inpassing, informatiebijeenkomsten, nieuwsbrieven en via de lokale media. We zullen dit ook in een vervolgtraject blijven doen.

Activiteiten in chronologische volgorde

Onderstaande activiteiten geven een beter beeld van communicatie-en participatieactiviteiten die Pure Energie en coöperatie Energie(k) Oldambt (cEO) hebben ondernomen om de omgeving te betrekken bij Zonnepark Westerlee. De opsomming is niet uitputtend.

- **1 november 2020: eerste telefonische contact Pure Energie en cEO**
  We hebben afgesproken om de vaststelling van het beleid van de gemeente (programma Zon en Wind) af te wachten en daarna de samenwerking concreter vorm te geven.

- **3 december 2020: persoonlijk bezoek aan direct omwonenden**
  Pure Energie gaat bij direct omwonenden langs om ze te informeren over het idee voor een zonnepark. Meerdere omwonenden laten weten het te waarderen dat we al zo vroeg langskomen. Er zijn meteen vragen en opmerkingen over het mogelijke effect van een zonnepark op het uitzicht. Deze hebben we genoteerd. Dertien omwonenden hebben hun mailadres gedeeld om op de hoogte gehouden te worden.

- **9 december 2020: telefoongesprek Vereniging Dorpsbelangen Westerlee**
  We hebben aangeboden ons idee voor het zonnepark persoonlijk te komen toelichten. Vereniging Dorpsbelangen Westerlee laat weten het gemeentelijke beleid te willen afwachten.

- **10 december 2020: telefoongesprek met omwonende**
  We hebben we de status van het zonnepark toegelicht.

- **4 februari 2021: e-mail aan omwonenden**
  We hebben dertien omwonende een e-mail gestuurd met een update van het gemeentelijke proces om tot beleid te komen.

- **16 februari 2021: bezoek aan direct omwonende**
  We bezoeken twee direct omwonenden (dezelfde woning) na telefonisch contact en mailwisselingen over verschillende onderwerpen, waaronder mogelijke bouwoverlast, storing en geluid.

- **7 december 2021: e-mail aan omwonenden**
  We sturen omwonenden een update van ontwikkelingen. Hierin kondigen we onder andere aan dat de gemeenteraad 31 januari 2022 een besluit zal nemen over het Programma zon en wind en dat we kort hierna opnieuw in gesprek willen met de omgeving over het zonnepark: via een nieuwe ronde huisbezoeken, een informatieavond en via een op te richten werkgroep.

- **9 december 2021: telefoongesprek met Vereniging Dorpsbelangen Westerlee**
  We hebben aangeboden om onze ideeën voor het zonnepark in Westerlee persoonlijk nader toe te lichten. Vereniging Dorpsbelangen Westerlee zegt graag het gesprek aan te gaan zodra het beleid van de gemeente is vastgesteld.

- **10 december 2021: telefoongesprek met omwonende**
  Een direct omwonende neemt contact op om te vragen naar de status van het zonnepark. We hebben het idee voor het zonnepark toegelicht en gezegd dat we het beleid van de gemeente afwachten waarin zoekgebieden worden aangewezen.

- **13 december 2021: website Zonnepark Westerlee online gezet**
  Zie ook: www.zonneparkwesterlee.nl/nieuws.

- **18 januari 2022: e-mail aan omwonende/zendamateur**
  De omwonende/zendamateur heeft zorgen gedeeld over het mogelijke effect van een zonnepark op het uitvoeren van zijn hobby: de ontvangst van frequenties. We bieden de omwonende/zendamateur een persoonlijk gesprek aan.

- **1 en 2 februari 2022: 1ste nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie ook: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **16 februari 2022: 2de keer persoonlijk bezoek aan direct omwonenden**
  Na de vaststelling van het Programma zon en wind 2.0 door de gemeenteraad op 31 januari, gaat Pure Energie opnieuw bij direct omwonenden langs. Het laatste contact was al meer dan een jaar geleden. De 18 bewoners die thuis waren kregen een brief overhandigd met meer informatie over het idee voor het zonnepark en een uitnodiging voor een informatieavond op 22 februari 2022. Met eerdergenoemde omwonende/zendamateur is tijdens het huisbezoek specifiek bij zijn hobby stilgestaan. Direct omwonenden die niet thuis waren kregen een brief in de bus. Daarnaast is een brief met vergelijkbare inhoud (informatie en uitnodiging informatieavond) naar omwonenden in een straal van circa 1,5 kilometer gestuurd. Tijdens het huisbezoek uitten omwonenden onder andere zorgen over de veelheid van ontwikkelingen in de omgeving, maar er was ook begrip dat dit soort projecten nodig zijn voor de energietransitie. Er werd meermaals genoemd dat goede landschappelijke inpassing erg zou kunnen helpen.

- **16 februari tot en met 1 maart 2022: e-mailwisselingen met meerdere omwonenden**
  Een aantal omwonenden die verder dan 1,5 kilometer van het plangebied wonen willen ook graag bij de informatieavond zijn. We nodigen ze alsnog uit en sturen enkele dagen later een persbericht om alle geïnteresseerden welkom te heten. Zie ook: Denk mee over het beoogde zonnepark in Westerlee - OldambtNu.nl.

- **17 februari 2022: e-mail aan Vereniging Dorpsbelangen Westerlee en coöperatie Energie(k) Oldambt**
  Per e-mail nodigen we Vereniging Dorpsbelangen Westerlee en cEO uit om naar de informatieavond op 2 maart 2022 te komen.

- **22 februari 2022: telefonisch contact met Staatsbosbeheer**
  Staatsbosbeheer neemt contact op naar aanleiding van berichtgeving over de informatieavond. Staatsbosbeheer is eigenaar van het Emergobos en wil graag

betrokken zijn vanuit het oogpunt van ecologie. We heten Staatsbosbeheer welkom op de informatieavond.

- **2 maart 2022: 1ste informatieavond**
  Tijdens de informatieavond lichten we kort het idee voor het zonnepark toe, het beleid van de gemeente en de participatiemogelijkheden. Hierna bespreken we uitgebreid de vragen en opmerkingen van deelnemers. Naast omwonenden zijn ook Vereniging Dorpsbelangen Westerlee, cEO en Staatsbosbeheer vertegenwoordigd. Er zijn circa 45 omwonenden aanwezig bij de informatieavond. Omdat er behoefte is aan meer beeld bij landschappelijke inpassing en financiële participatie besluiten we over deze onderwerpen een verdiepende informatiebijeenkomst te organiseren. Er is een verslag gemaakt van de informatieavond. Dat is samen met de presentatie op de website geplaatst en gedeeld via de nieuwsbrief, zie ook: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **8 maart 2022: 2de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie ook: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **9 tot en met 13 maart 2022: e-mails omwonende**
  Een omwonende die direct aan het plangebied woont wil graag weten hoe het er ongeveer uit gaat zien. We sturen een allereerste ontwerp van de landschappelijke inpassing en doen het aanbod vanaf de woning visualisaties te laten maken. Kort hierop worden de foto's voor de visualisaties gemaakt.

- **21 maart 2022: telefoongesprek met omwonende**
  We praten een omwonende bij die niet bij de informatieavond kon zijn.

- **29 maart 2022: start samenwerking tussen Pure Energie en cEO**
  Coöperatie Energie(k) Oldambt en Pure Energie komen voor het eerst bij elkaar. Er is een positieve grondhouding om samen te werken. Beide partijen hechten aan zorgvuldige communicatie en participatie.

- **5 april 2022: uitnodiging tweede informatieavond gedeeld via e-mail, persbericht, de nieuwsbrief en de website**
  Zie onder andere: Verdiepingsbijeenkomst op 19 april (zonneparkwesterlee.nl) en Westerwolde Actueel.

- **7 april 2022: e-mail aan omwonende**
  We beantwoorden een e-mail van een omwonende, onder andere over het beperken van overlast, netwerkbelasting en het omgevingsfonds.

- **12 april 2022: e-mail aan deelnemers eerste informatieavond**
  We sturen de deelnemers aan de eerste informatieavond een herinnering voor de verdiepingsbijeenkomst en lichten nog eens toe wat zij van de avond kunnen verwachten.

- **15 april 2022: digitale brief aan Belangengroep Emergo**
  We sturen een uitgebreide digitale brief als reactie op de digitale brief van Belangengroep Emergo. We schrijven onder andere dat meedoen aan de werkgroep niet betekent akkoord gaan. Kritische omwonenden zijn welkom. Ook geven we een nadere toelichting op de aanleiding en de inhoud van de verdiepingsbijeenkomst en verwijzen we naar de plek op de website waar de presentaties en verslagen zijn terug te vinden.

- **19 april 2022: 2de informatieavond/verdiepingsbijeenkomst**
  Tijdens de verdiepingsbijeenkomst geven we meer beeld bij het eerste ontwerp voor de landschappelijke inpassing en bij mogelijkheden voor financiële participatie. Speciaal voor de bijeenkomst zijn er vanaf vijf posities rondom het zonnepark visualisaties gemaakt om meer beeld te geven bij de landschappelijke inpassing. Zie voor het verslag en de presentatie van de bijeenkomst: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **22 april 2022: telefoongesprek omwonende zonnepark**
  Een omwonende belt met zorgen over mogelijke effecten van het zonnepark voor de rust in het gebied. We lichten toe dat we hiermee bij het uitwerken van de landschappelijke inpassing rekening kunnen houden en nodigen de omwonende uit zich aan te melden voor de werkgroep.

- **22 april 2022: telefoongesprek Vereniging Dorpsbelangen Westerlee**
  We bespreken met Vereniging Dorpsbelangen Westerlee het proces om te komen tot een draagvlakonderzoek. Dorpsbelangen laat weten aan te willen schuiven bij de bespreking van de onderzoeksopzet met de gemeente, cEO en Pure Energie.

- **29 april 2022: 3de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie ook: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **29 april 2022: e-mail aan omwonende**
  Desgevraagd verduidelijken we wat de te verwachten afstanden van de zonnepanelen tot de woningen zijn.

- **30 april 2022: bezoek van omwonende/zendamateur aan Pure Energie in Enschede**
  De omwonende/zendamateur met wie we eerder contact hebben gehad, komt langs bij Pure Energie in Enschede om zijn wensen en zorgen nader te bespreken.

- **27 juni 2022: overleg met gemeente en Vereniging Dorpsbelangen Westerlee over opdracht draagvlakonderzoek**
  We bespreken de onderzoeksopdracht voor het draagvlakonderzoek. Na akkoord van alle betrokkenen wordt de opdracht naar meerdere bureaus gestuurd voor een offerte.

- **6 juli 2022: telefoongesprek Vereniging Dorpsbelangen Westerlee**
  Vereniging Dorpsbelangen Westerlee laat weten blij te zijn met de wijze waarop wij de opdracht voor het draagvlakonderzoek afstemmen. Dorpsbelangen vraagt of we

het zonnepark niet op een andere plek kunnen ontwikkelen. We lichten toe dat het lastig is en dat we afhankelijk zijn van waar wat mag van de gemeente en vervolgens wie op welke plekken met ons wil samenwerken.

- **8 augustus 2022: meting door omwonende/zendamateur bij bestaand zonnepark**
  Onder begeleiding van Pure Energie verricht de omwonende/zendamateur met zelfgemaakte apparatuur metingen op een klein zonnepark van Pure Energie in Deventer. Met het oor is geen storing waar te nemen, maar de deels zelfgebouwde apparatuur vangt wel wat storing op van kabels die lijken te fungeren als antennes. We spreken af om nog een meting te doen en dat daarbij ferrietkernen worden geplaatst om te testen of deze een dempende werking hebben. In de wereld van zendamateurs wordt deze oplossing vaker ingezet.

  Maatwerk

  Specifieke behoeften of vragen van direct omwonenden pakken we individueel en persoonlijk op. Een voorbeeld hiervan is het frequente contact met een omwonende/zendamateur rondom mogelijke storing en het voorkomen daarvan.

- **23 augustus 2022: 4de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **26 september 2022: persbericht met aankondiging draagvlakonderzoek**
  In het persbericht vermelden we dat direct omwonenden op 7 en 8 oktober thuis geïnterviewd kunnen worden door het onderzoeksbureau en dat overige omwonenden in een straal van drie kilometer een vragenlijst krijgen. Zie ook: 220930 Uitkomsten draagvlakonderzoek input voor plan Zonnepark Westerlee - OldambtNu en Draagvlakonderzoek met extra aandacht voor participatie start begin oktober (zonneparkwesterlee.nl).

- **23 september 2022: brief naar omwonenden met vooraankondiging draagvlakonderzoek**
  We kondigen aan dat omwonenden een brief zullen ontvangen van een onderzoeksbureau met een (link naar) een vragenlijst en dat direct omwonenden de mogelijkheid krijgen geïnterviewd te worden.

- **27 september 2022: 2de meting door omwonende/zendamateur bij bestaand zonnepark**
  Onder begeleiding van Pure Energie verricht de omwonende/zendamateur met zelfgemaakte apparatuur nogmaals metingen op een klein zonnepark van Pure Energie in Deventer. De ferrietkernen lijken voor dit zonnepark niet veel verschilt te maken. We gaan nadenken over andere opties om storing te beperken.

- **30 september 2022: telefoongesprek met omwonende**
  Een omwonende deelt ideeën over onder andere fruitbomen onder de zonnepanelen. We volgend dit gesprek per mail op. We delen onder andere dat direct omwonenden 'zo min mogelijk zicht op het zonnepark' willen hebben en dat dit strijdig is met teelt onder panelen omdat deze dan hoger komen. Daarom is het voor deze locatie geen kansrijk idee.

- **5 oktober 2022: 5de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst.**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **6 oktober 2022: telefoongesprek met Staatsbosbeheer**
  We bespreken de betrokkenheid van Staatsbosbeheer bij de werkgroep. Staatsbosbeheer wil graag deelnemen aan de bijeenkomsten over landschappelijke inpassing om zo kennis van ecologie in het gebied te delen.

- **6 – 10 oktober 2022: e-mails omwonenden beantwoord**
  Naar aanleiding van de nieuwsbrief en de huisbezoeken voor het draagvlakonderzoek stellen omwonenden per e-mail vragen over onder andere netcongestie en de dieren in het plangebied. We beantwoorden deze vragen.

- **12 oktober 2022: telefoongesprek met omwonende**
  Een direct omwonende belt omdat niemand is langsgeweest om een interview af te nemen voor het draagvlakonderzoek. Naar aanleiding hiervan nemen we contact op met het onderzoeksbureau en wordt de omwonende alsnog geïnterviewd.

- **12 oktober 2022: e-mail aan omwonende**
  Per e-mail vraagt een omwonende wat het zonnepark oplevert. Naar aanleiding hiervan hebben we meer informatie gemaild over het omgevingsfonds en hoe de omwonende betrokken kan zijn bij de energiecoöperatie.

- **12 oktober 2022: telefoongesprek met omwonende/zendamateur opgevolgd door een mail**
  Naar aanleiding van een serie gesprekken en locatiebezoeken zetten we op papier gezet hoe we met de wensen van de omwonende/zendamateur zullen omgaan. We lichten dit mondeling toe, wat tot een zeer blije reactie leidt. We sturen de punten die zijn voorgelezen ook per e-mail toe. We zeggen onder andere toe dat door de omwonende ongewenste straling uitgangspunt zal zijn bij het opstellen van het pakket van eisen en de initiatiefnemers dat we ons zullen inzetten om de straling te minimaliseren.

- **27 oktober 2022: brief aan Dorpscoöperatie Meeden**
  Op 24 oktober 2022 ontvangen wij digitaal een brief van Dorpscoöperatie Meeden. Wij reageren hierop met een digitale brief. Daarin lichten wij onder andere toe dat de locatie een kansrijke locatie is volgens het Programma Zon en Wind 1.0 van de gemeente, hoe we de omgeving betrekken bij de ontwikkeling van het zonnepark en dat Vereniging Dorpsbelangen Westerlee betrokken was bij het formuleren van de opdracht voor het draagvlakonderzoek. Tevens nodigen we de dorpscoöperatie uit

zich in de werkgroep te laten afvaardigen, zoals Vereniging Dorpsbelangen Westerlee.

- **9 november 2022: e-mail aan omwonende**
  We geven antwoord op vragen van een omwonende, onder andere over de invloed van zonneparken op de levering van zonneparken op particulieren. Het antwoord op deze vraag is langs dezelfde lijn als de toelichting die we aan de werkgroep hebben gegeven over netcongestie.

- **15 november 2022: e-mail aan omwonende**
  Per e-mail geven we antwoorden op vragen over het omgevingsfonds en recycling.

- **17 november 2022: overleg concept draagvlakonderzoek met Enneüs, de gemeente, en Vereniging Dorpsbelangen Westerlee**
  We bespreken het concept draagvlakonderzoek. Een van de aandachtspunten is om de losse antwoorden van omwonenden toch iets meer te duiden en bundelen. Dit helpt om veelgenoemde onderwerpen op te sporen, zodat deze in de werkgroep verder kunnen worden uitgediept.

- **29 november 2022: 6de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

Contact met werkgroepdeelnemers

Voorafgaand en na werkgroepbijeenkomsten hebben we veelvuldig per mail en soms telefonisch contact gehad met de werkgroepdeelnemers. Belangrijke inhoudelijke punten die voor anderen van belang waren, werden nogmaals besproken in de werkgroep. Wat besproken is, is terug te lezen in de verslagen van de werkgroepbijeenkomsten die met de werkgroepleden zijn afgestemd. Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **12 januari 2023: 1ste werkgroepbijeenkomst**
  Tijdens de eerste werkgroepbijeenkomst hebben de deelnemers kennis gemaakt en zijn uitgangspunten voor samenwerking vastgesteld. Ook is het draagvlakonderzoek besproken en is toegelicht dat de gemeente en provincie kaders geven voor de landschappelijke inrichting. Voor de presentatie en het verslag zie: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **17 januari 2023: e-mails met toelichting uitkomsten draagvlakonderzoek**
  We ontvangen op 12 en 13 januari 2023 een aantal e-mails met vragen over het draagvlakonderzoek. We lichten onder andere toe dat we de belangrijke onderwerpen die in het onderzoek naar voren komen nader gaan bespreken met de werkgroep. We nodigen de e-mail schrijvers uit om deel te nemen aan de werkgroep.

- **1 februari 2023: 7de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **16 februari 2023: 2de werkgroepbijeenkomst**
  Deze werkgroepbijeenkomst over landschappelijke inpassing wordt begeleid door een landschapsontwerper. Eerst worden de relevante overheidskaders voor het zonnepark besproken, waaronder het bestemmingsplan Buitengebied Oldambt, de toetsingscriteria uit het programma zon en wind 1.0 van de gemeente Oldambt en de provinciale omgevingsverordening (programma Energietransitie). Vervolgens delen de werkgroepdeelnemers hun vragen suggesties en ideeën voor landschappelijke inpassing, zoals over de leeftijd van de begroeiing. Omdat er behoefte is aan meer beeld bij de ontwerpen zeggen we toe voor een volgende keer visualisaties te laten maken. Zie voor het verslag en de presentatie: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **23 februari 2023: telefoongesprek met omwonende/zendamateur**
  We hebben gebeld naar aanleiding van een mail en appberichten van de omwonende/zendamateur over onder andere de behuizing van de omvormers en de positie van de omvormers. De omwonende was geschrokken dat in het ontwerp voor landschappelijke inpassing nog over de hele lengte van het zonnepark omvormers waren opgenomen. Hij was er ook van geschrokken dat iemand van het projectteam had gezegd dat de behuizing van de omvormers waarschijnlijk van aluminium zal zijn, terwijl de omwonende en stalen behuizing wenst. We hebben toegelicht dat er waarschijnlijk een stalen behuizing komt, dus dat er sprake is van miscommunicatie. Ook hebben we toegelicht dat de centrale omvormers nog niet waren ingetekend in het ontwerp van het zonnepark, en dat dit goed komt.

- **28 februari 2023: telefoongesprek met omwonende**
  We hebben een omwonenden die niet bij werkgroepbijeenkomst kon zijn bijgepraat.

- **8 maart 2023: 8ste nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **27 maart 2023: telefoongesprek met omwonende/zendamateur**
  De omwonende/zendamateur laat onder andere weten dat het telefoongesprek van 23 februari hem niet heeft gerustgesteld dat het goed komt met de omvormers en dat de behuizing van de omvormers van staal zullen zijn. We herhalen dat deze beide punten worden opgepakt.

- **30 maart 2023: 3de werkgroepbijeenkomst**
  Onder leiding van een landschapsontwerper wordt een nieuwe versie van het ontwerp landschappelijke inpassing én bijbehorende visualisaties met de werkgroep besproken. Ook komt het draagvlakonderzoek aan bod en wordt afgesproken dat het draagvlakonderzoek eind mei wordt gedeeld. Voorafgaand hieraan wordt voor inwoners een bijeenkomst georganiseerd met een update van de landschappelijke inpassing, inclusief de nieuwe visualisaties. Verder komt in de werkgroepbijeenkomst de behoefte naar voren aan meer inzicht in het maatwerkproces met de provincie en de gemeente. Naar aanleiding hiervan wordt het laatste verslag van de provincie

gedeeld en op de website beschikbaar gesteld. Zie voor het verslag en de presentatie van de werkgroepbijeenkomst én voor het verslag van de maatwerkbijeenkomst: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **4 april 2023: telefoongesprek met omwonende/zendamateur**
  We hebben gebeld met de omwonende/zendamateur over zijn onderzoek naar de kosten voor een verrijdbare alternatieve ontvangstopstelling. We zeggen graag de uitkomsten te ontvangen.

- **19 april 2023: 9de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **10 mei 2023: bij de raad aan tafel**
  Tijdens de beeldvormende vergadering van de gemeenteraad mochten we wat vertellen over de landschappelijke inpassing en onze participatie-aanpak.

- **3 mei 2023: brief met uitnodiging omwonenden voor extra informatieavond over landschappelijke inpassing**
  Omwonenden ontvangen de brief met uitnodiging voor de extra informatieavond over landschappelijke inpassing en participatie per post.

- **8 mei 2023: e-mail aan omwonende/zendamateur**
  We hebben van de omwonende/zendamateur een berekening ontvangen van een remote ontvanger locatie. We laten weten dat de informatie wordt toegevoegd aan het overdrachtsdossier voor de bouw van het zonnepark.

- **25 mei 2023: extra informatieavond 'tussenstand landschappelijke inpassing'**
  Tijdens de bijeenkomst laten we een tussenstand, inclusief visualisaties, zien van de landschappelijke inpassing en geven we een toelichting op het participatieproces tot dan toe. Zie voor het verslag en de presentatie van de bijeenkomst: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **30 en 31 mei 2023: 10de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **30 mei 2023: publicatie video met toelichting 'tussenstand landschappelijke inpassing'**
  Voor omwonenden die niet bij de informatiebijeenkomst konden zijn, hebben we een video gemaakt waarin we de presentatie van 25 mei laten zien en toelichten. De video is 59 keer weergegeven. We delen de video onder andere op onze website en via de nieuwsbrief. Zie ook: https://www.youtube.com/watch?v=u9xUVHH8nY0

- **31 mei 2023: persbericht landschappelijke inpassing en draagvlakonderzoek**
  Zie: Initiatiefnemers Zonnepark Westerlee nemen participatie serieus (prachtigpekela.nl).

- **1 juni 2023: e-mail aan raadsfracties**
  Als aanvulling op de beeldvormende vergadering van 10 mei 2023 sturen we de gemeenteraad de videopresentatie waarin onder andere een toelichting wordt gegeven op de landschappelijke inpassing

- **8 juni 2023: 4de werkgroepbijeenkomst**
  De vierde werkgroepbijeenkomst staat in het teken van financiële participatie. CEO geeft een presentatie en beantwoordt vragen. Daarnaast geeft Pure Energie een toelichting op het omgevingsfonds en het burentarief dat ook aan omwonenden zal worden aangeboden. Voor meer informatie hierover: bekijk het artikel 'Wat heeft een energiecoöperatie te bieden?', het artikel over het burentarief en zie de paragraaf 'financiële participatie' van hoofdstuk 1. Zie voor het verslag en de presentatie van de werkgroepbijeenkomst: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **29 juni 2023: 11de nieuwsbrief verstuurd en nieuwsberichten geplaatst**
  Zie: Zonnepark Westerlee | Documenten en Zonnepark Westerlee | Laatste nieuws.

- **11 juli 2023: themabijeenkomst gemeenteraad Oldambt over Zonnepark Westerlee**
  We gaan onder andere met de gemeenteraad, de wethouder, Vereniging Dorpsbelangen Westerlee, Belangengroep Emergo en andere omwonenden in gesprek over het zonnepark in Westerlee.

- **21 juli 2023: reactie op digitale brief omwonende/zendamateur**
  Op 10 juli ontvangen wij digitaal een open brief van de omwonende/zendamateur. Hierop sturen wij een uitgebreide digitale reactie terug waarin we ingaan op de door hem genoemde punten. Deze brieven zijn ook ter informatie met de fracties van de gemeenteraad gedeeld.

- **7 september 2023: telefoongesprek met omwonende/zendamateur**
  Naar aanleiding van de digitale uitwisseling zoeken we contact met de omwonende/zendamateur om een persoonlijke afspraak te maken.

- **11 oktober 2023: persoonlijk bezoek aan omwonende/zendamateur**
  We gaan langs bij de omwonende/zendamateur om een aantal van zijn zorgen persoonlijk door te spreken. Het is een constructief gesprek.

- **15 november 2023: coöperatie Energie(k) Oldambt en Pure Energie tekenen een samenwerkingsovereenkomst**
  In de overeenkomst staat dat cEO en Pure Energie gelijkwaardig het zonnepark ontwikkelen en gaan voor 50% lokaal eigenaarschap van het zonnepark. De overeenkomst is een volgende stap in de samenwerking die in maart 2022 uit de startblokken ging. Lees voor meer informatie over de coöperatie en de samenwerking met Pure Energie ook het interview met cEO voorzitter Ben Verwey.

- **15 november 2023: 5de werkgroepbijeenkomst**
  Tijdens de vijfde werkgroepbijeenkomst staat het geluidsonderzoek centraal. Een akoestisch adviseur van Cauberg Huygen vertelt meer over het onderzoek dat hij heeft uitgevoerd en beantwoordt vragen. De aanwezigen laten zich positief uit over

de uitkomsten van het geluidsonderzoek en de toelichting daarop. Meer hierover is terug te lezen in de paragraaf ‘Geluid’ van hoofdstuk 1. Naast geluid zijn ook andere onderwerpen besproken tijdens de bijeenkomst. We geven een laatste stand van zaken rondom de landschappelijke inpassing, lichten het reflectieonderzoek nader toe (zie paragraaf Reflectie van hoofdstuk 1) en bespreken met de deelnemers hun zorgen en wensen rondom de bouw (zie paragraaf Bouwverkeer/werkzaamheden van hoofdstuk 1). Voor het verslag en de presentatie van de bijeenkomst zie: Zonnepark Westerlee | Documenten.

- **23 november 2023: telefoongesprek met omwonende/zendamateur**
  We praten de omwonende/zendamateur bij over de laatste ontwikkelingen rondom zonnepark, omdat hij niet bij de laatste werkgroepbijeenkomst kon zijn.
- **25 maart 2024: e-mail uitnodiging aan fracties gemeenteraad Oldambt**
  Via de e-mail nodigen we fracties van de gemeenteraad Oldambt uit om ons vragen te stellen over het communicatie – en participatieproces of overige zaken rondom het zonnepark. We bieden aan om langs te komen voor een persoonlijke toelichting.
- **8 april 2024: gesprek met fractieleden GroenLinks Oldambt**
  Naar aanleiding van de e-mailuitnodiging van 25 maart 2024 beantwoorden we vragen van GroenLinks Oldambt over het verloop van het participatieproces rondom het zonnepark en gaan we in op de mogelijkheden van financiële participatie.

Procesparticipatieplan werkgroep Zonnepark Westerlee

Opgesteld door duurzaam energiebedrijf Pure Energie

Inleiding

Pure Energie heeft een idee voor een zonnepark in Westerlee ter hoogte van de Ceresweg: Zonnepark Westerlee. Het beoogde zonnepark wordt zo'n 44 hectare groot. Conform de gedragscode Zon op Land van branchevereniging Holland Solar wordt minimaal 25 procent van de beschikbare oppervlakte niet bebouwd met zonnepanelen. Dit deel wordt gebruikt voor landschappelijke inpassing (bijvoorbeeld het toevoegen van struiken en bomen) en ecologische verbeteringen. De verwachte productie van het zonnepark is circa 60 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar. Dit is ruim 11% van de 528 miljoen KWh elektriciteit die in 2020 in de gemeente Oldambt werd gebruikt.

Pure Energie wil in samenspraak met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties een concreet plan uitwerken voor het zonnepark. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat we in een werkgroep met omwonenden en andere belanghebbenden in gesprek gaan over onder andere de inrichting en landschappelijke inpassing van het zonnepark, hinderbeperking en financiële participatie van de omgeving. Zo kan de omgeving invloed uitoefenen op het proces en kunnen we rekening houden met zorgen en wensen. De omwonenden melden zich op persoonlijke titel aan voor de werkgroep en hebben dus geen vertegenwoordigende functie. Daarnaast stemmen zij door deelname aan de werkgroep niet in met het zonnepark.

De werkgroep voor Zonnepark Westerlee bestaat uit 8 omwonenden (waarvan een aantal direct aan het plangebied wonen), Dorpsbelangen Westerlee, Staatsbosbeheer (i.r.t. natuuraspecten), Coöperatie Energie(k) Oldambt en Pure Energie.

Pure Energie begeleidt de bijeenkomsten en zorg voor verslaglegging en de afstemming daarvan met de werkgroepleden. De uitkomsten van het werkgroepproces worden meegenomen in het communicatie- en participatieverslag dat wordt ingediend bij de vergunningsaanvraag. De gemeente is het bevoegd gezag voor het beoordelen van het uiteindelijke plan en het wel of niet verlenen van de omgevingsvergunning voor het zonnepark.

Doel van het procesparticipatieplan

Het doel van dit procesparticipatieplan is dat omwonenden en andere betrokkenen bij de werkgroep een gezamenlijk beeld hebben van het participatieproces. De hieronder weergegeven uitgangspunten voor participatie zijn in de eerste werkgroepbijeenkomst Zonnepark Westerlee op 12 januari vastgesteld. Tijdens deze bijeenkomst zijn ook afspraken gemaakt over de agendering van onderwerpen en de timing van de bijeenkomsten.

Bij de behandeling van onderwerpen wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met de kaders van bevoegde gezagen waaronder de gemeente (onder andere programma zon en wind 1.0), de provincie en het waterschap.

Uitgangspunten voor participatie

Er is afgesproken de volgende uitgangspunten te hanteren voor de werkgroep:

Omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen deelnemen aan de werkgroep. Met input van de deelnemers wordt een plan ontwikkeld voor het zonnepark. Door het instellen van de werkgroep kan de omgeving op gestructureerde wijze betrokken zijn bij het zonnepark en is er een herkenbaar punt waar alle betrokkenen en belangen rondom het zonnepark samen kunnen

komen. Dit zorgt voor korte lijnen tussen betrokkenen en het vergemakkelijkt inbreng van de omgeving.

Doelen

1. Zorgen voor directe betrokkenheid van de omgeving (inwoners, maatschappelijke organisaties) bij de planvorming voor het zonnepark, waardoor de omgeving ook grip houdt op deze verandering in de eigen woon- en leefomgeving.
2. Ophalen en registreren welke gedachten, ideeën, vragen en mogelijke zorgen en kansen er zijn in de omgeving met betrekking tot het zonnepark.
3. In de planvorming zoveel als mogelijk rekening houden met de punten genoemd onder 2.
4. De omgeving inzicht geven in wat er bij komt kijken om een dergelijk zonnepark te realiseren en wat de (on)mogelijkheden zijn.

Bespreekpunten

- Concrete vormgeving van het zonnepark:
  - Landschappelijke inpassing.
  - Maatregelen ter behoud of versterking van ecologische waarden.
  - Inrichting van het terrein.
  - Hinderbeperking.
- Concretiseren van financiële participatie:
  - Inrichting van financiële participatie via een coöperatie.
  - Inrichten van het omgevingsfonds.
- Adviezen aan Pure Energie (en energiecoöperatie) met betrekking tot communicatie naar de directe en bredere omgeving van beoogde zonnepark. Inclusief organiseren van excursies of open dagen.

  Bovenstaande is geen uitputtende lijst, maar geeft een indicatie waarover de werkgroep kan spreken. Tijdens de eerste bijeenkomst van de werkgroep wordt geïnventariseerd of er andere onderwerpen zijn die de werkgroepleden willen bespreken.

Samenwerkingsafspraken

<u>Hard op de inhoud, zacht op de relatie</u>

- Er kunnen meningsverschillen ontstaan tussen bijvoorbeeld Pure Energie (en de energiecoöperatie) enerzijds en bijvoorbeeld omwonenden anderzijds. Daar is uiteraard ruimte voor in de werkgroep. Deze met elkaar delen is juist onderdeel van het proces. Maar er is een duidelijke vuistregel voor de omgang met elkaar: hard op de inhoud, maar zacht op de relatie. De personen in de werkgroep houden zich aan die vuistregel. Dat betekent: geen persoonlijk aanvallen. Uiteraard kunnen inhoudelijke discussies scherp zijn, omdat het de directe leefomgeving van de betrokkenen betreft.

<u>Inbreng wordt serieus genomen, maar uiteindelijke keuzes liggen bij initiatiefnemer(s)</u>

- Pure Energie en andere initiatiefnemers nemen de inbreng van de omgeving serieus en doen er veel aan om deze inbreng in het plan een plek te geven. Indien dit niet mogelijk is, lichten zij toe waarom dat niet kan.
  De uiteindelijke beslissing of iets onderdeel van het plan wordt, ligt bij Pure Energie (en de energiecoöperatie): zij moeten namelijk de investeringen doen in het uiteindelijke zonnepark en zijn er verantwoordelijk voor dat het zonnepark voldoet aan wet- en regelgeving, financiële haalbaarheid en overige eisen en normen.
- Het is formeel, maar om duidelijkheid te scheppen: de werkgroep heeft geen juridische status, het is een particulier initiatief. Er is geen democratische legitimatie, aangezien

deelnemers niet worden verkozen via formele verkiezingen en daarom geen representatieve vertegenwoordiging van de omgeving zijn in juridische zin.
- Verder betekent deelname aan de werkgroep niet dat een deelnemer instemt met de komst van het zonnepark. Het streven is een zo evenwichtig mogelijke samenstelling van de werkgroep, om zo een goede afspiegeling van de omgeving te krijgen. Hierbij horen ook mensen en organisaties die kritisch tegenover het initiatief staan.

Informatie delen

- Pure Energie en andere initiatiefnemers, delen zoveel mogelijk informatie die deelnemers kan helpen goed overwogen inhoudelijke keuzes te maken. Voorbeelden hiervan zijn een toets Wet natuurbescherming en rapportages van de landschapsexpert. Als zij bepaalde informatie niet kunnen delen vanwege bijvoorbeeld privacy, lichten zij dat toe.
- Van elke bijeenkomst van de werkgroep wordt een verslag gemaakt. Dat verslag wordt in ieder geval geanonimiseerd gedeeld via de nieuwsbrief van Zonnepark Westerlee en geplaatst op de website Zonnepark Westerlee. Zo kunnen ook inwoners en maatschappelijke organisaties die niet actief meedoen in de werkgroep het proces actief volgen.
- Pure Energie en de energiecoöperatie zorgen ervoor dat dit verslag wordt gemaakt, dat het ter goedkeuring wordt gedeeld met de werkgroepleden en dat het verslag vervolgens wordt verspreid.
- Inwoners en maatschappelijke organisaties die niet meedoen in de werkgroep, kunnen vragen stellen, opmerkingen maken of suggesties doen via info@zonneparkwesterlee.nl. De werkgroep zal hierop gezamenlijk een antwoord formuleren.

Overzichtelijk aantal bijeenkomsten

- Om deelname aan de werkgroep overzichtelijk en behapbaar te houden, wordt er een bepaalde periode afgesproken dat de werkgroep actief is. Bijvoorbeeld: een x-aantal bijeenkomsten van de werkgroep in een x-aantal maanden. De vergaderfrequentie bepaalt de werkgroep in gezamenlijkheid.

Agendering onderwerpen

De werkgroepleden hebben afgesproken dat in de werkgroepbijeenkomsten de volgende onderwerpen aan bod kunnen komen:

- Landschappelijke inpassing en in dat kader:
  - Uitzicht
  - Reflectie
  - Geluid
  - Straling
  - Biodiversiteit
  - Ecologie
  - Ongedierte
  - Recreatie in/nabij het zonnepark
- Communicatie
- Invloed op het elektriciteitsnet
- Het omgevingsfonds
- Compensatie omwonenden
- De energiecoöperatie (activiteiten, lid worden etc.)
- Bouwverkeer/werkzaamheden

- Het in de grond brengen van palen

Tijdens elke bijeenkomst (waarschijnlijk aan het einde) wordt bepaald welk onderwerp of welke onderwerpen de volgende bijeenkomst wordt/worden geagendeerd en of hiervoor een expert moeten worden betrokken. De aard en omvang van de bijeenkomsten houden gelijke tred met proces en inhoud. Ook eventuele actuele ontwikkelingen worden meegenomen in de bijeenkomsten. Communicatie van de verslagen en presentaties van de werkgroep met omwonenden en andere geïnteresseerden gebeurt in ieder geval via de nieuwsbrief van het zonnepark en de website. Omwonenden zijn zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd dat zij op de hoogte kunnen blijven van de laatste ontwikkelingen door zich te abonneren op de nieuwsbrief. Dat kan door een mail te sturen of via de 'inschrijfknop' op de homepage van de website. De nieuwsbrief heef 69 aanmeldingen. Overige mogelijkheden om te communiceren komen in de werkgroep aan de orde.

Timing bijeenkomsten

De werkgroepdeelnemers kijken per keer vooruit wat een goed moment is voor de volgende bijeenkomst. De timing zal soms ook afhangen van de beschikbaarheid van eventuele experts die aanschuiven. Er is een voorkeur om donderdagavond vanaf 19.30 uur samen te komen. De insteek is om een vier tot vijfwekelijks ritme aan te houden en rond de zomer 2023 de laatste bijeenkomst te houden.

Enneüs onderzoekt en adviseert

november 2022

RAPPORTAGE

Draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee

Pure Energie

Inhoudsopgave

1 | Managementsamenvatting 3
2 | Inleiding 5
2.1 Aanleiding en context 5
2.1.1 Onderzoeksdoelen en -vragen 5
2.2 Onderzoeksmethode 6
2.3 Respons 6
2.4 Status rapportage en leeswijzer 6
3 | Resultaten 7
3.1 Achtergrond 7
3.2 Duurzame energie 7
3.3 Informatievoorziening 9
3.4 Het idee van zonnepark Westerlee 13
3.5 Tot slot 20

1 | Managementsamenvatting

Over het onderzoek

Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt hebben een idee voor een zonnepark tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg - parallel aan het Emergobos. Onderdeel van het proces voor de realisatie van het zonnepark betreft het uitvoeren van een draagvlakonderzoek vóór het participatieproces. Dit is een eis van de gemeente Oldambt. De uitkomsten van het onderzoek wil Pure Energie gebruiken om de plannen voor het zonnepark nader in te vullen.

Om zo veel mogelijke meningen van omwonenden dichtbij de beoogde locatie op te halen is ervoor gekozen om direct omwonenden (in een afstand tot 500 meter van de locatie) persoonlijk te interviewen. Indirect omwonenden (in een afstand van 500 meter tot 3 km van de beoogde locatie) hebben een brief met de vragenlijst en een link naar de online vragenlijst ontvangen.

Doelstellingen

De doelstellingen van het onderzoek zijn om inzicht te krijgen in de mate waarin een zonnepark bij het Emergobos acceptabel is voor omwonenden, wat de initiatiefnemer en de gemeente kunnen doen om de acceptatie te vergroten en – in dat kader - bij welke onderwerpen omwonenden inhoudelijk betrokken willen worden. De resultaten zijn hieronder samengevat aan de hand van deze doelstellingen.

Resultaten

De mate waarin een zonnepark bij het Emergobos acceptabel is voor omwonenden

Als we kijken naar de totale groep omwonenden zien we dat 25% voor het idee van het zonnepark is en 54% tegen het idee. Bij direct omwonenden zijn er meer tegenstanders (82%) van het idee dan bij indirect omwonenden (50%). Uit de interviews met direct omwonenden blijkt bij een meerderheid ook boosheid en frustratie te zijn, omdat er al diverse duurzaamheidsprojecten in de buurt zijn, zoals een windmolenpark en zonneparken. Andere nadelen en hinder die genoemd worden zijn (geluids)overlast, horizon-/landschapsvervuiling, verslechterd uitzicht, schittering van panelen en waardedaling van de huizen. De meest genoemde nadelen en hinder volgens indirect omwonenden zijn horizon-/landschapsvervuiling, overbelasting van het stroomnet, de verstoring van flora en fauna, verkeer- en geluidsoverlast, de waardedaling van de woning en het verlies van landbouwgrond.

Het verschil tussen direct en indirect omwonenden is ook te zien in de verhouding voorstanders van het project. Van de indirect omwonenden is 27% van de omwonenden voor het plan, bij direct omwonenden is dit 5%. Voordelen zijn er weinig volgens de directe omwonenden, enkel voordelen die genoemd worden zijn voordelige stroom voor de omgeving, werkgelegenheid en duurzame energie. De meest genoemde voordelen van het park volgens indirecte omwonenden zijn verglijkbaar: een bijdrage aan de opwekking van duurzame energie en meeprofiteren voor de lokale bevolking.

De meerderheid van de omwonenden is voor duurzame energie en voor zonne-energie. Van de direct omwonenden is 8 van de 10 voorstander van duurzame energie en 5 van de 10 van zonne-energie. Bij de indirect omwonenden zijn meer voorstanders van duurzame energie (9 van de 10) dan direct omwonenden, maar vooral meer voorstanders van zonne-energie (7 van de 10, ten opzichte van 5 van de 10 bij direct omwonenden). Ontwikkelingen van zonneparken in de omgeving wordt door ongeveer 7 van de 10 omwonenden gevolgd. Direct omwonenden volgen dit vaker dan indirect omwonenden.

Wat de initiatiefnemer en gemeente kunnen doen om de acceptatie te vergroten

Er is ruimte om de betrokkenheid (en daarmee wellicht ook de acceptatie) van het idee te vergroten: De helft van de omwonenden voelt zich door de initiatiefnemers tot nu toe weinig betrokken bij het idee van dit

zonnepark (60% bij direct omwonenden en 50% van de indirect omwonenden voelt zich onvoldoende betrokken). Betrokkenheid kan volgens de direct omwonenden vergroot worden door de omwonenden op tijd bij de invulling van het plan te betrekken in een eerlijk gesprek en uitleg over plannen en consequenties geven, bijvoorbeeld via een bewonersavond. Ook indirect omwonenden geven aan betere informatieverstrekking te wensen, zoals tijdig geïnformeerd worden, hun mening ophalen en meer informatie via verschillende kanalen beschikbaar te hebben. Daarnaast is meeprofiteren een mogelijkheid om de acceptatie te vergroten, direct omwonenden vinden meeprofiteren minder belangrijk dan indirect omwonenden (respectievelijk 50% en 71%). Van de voorgestelde opties om gebruik te maken van en betrokken te zijn bij een energiecoöperatie zijn de twee meest genoemde voor alle omwonenden de financiering voor lokale initiatieven en verenigingen en onderhoud van publieke voorziening in hun omgeving. Voor toekomstige informatieverspreiding geven direct omwonenden de voorkeur aan een nieuwsbrief, informatiebrief in de brievenbus en een bewonersavond. Indirect omwonenden hebben minder vaak behoefte aan een bewonersavond en noemen vaker dan direct omwonenden dat ze geïnformeerd willen worden via een huis-aan-huisblad of krant. Daarnaast is onder indirect omwonenden, net als bij direct omwonenden, een informatiebrief in de brievenbus en een nieuwsbrief de meest genoemde optie.

Een andere optie voor het vergroten van de acceptatie is de verwachtte hinder en de nadelen te verminderen, suggesties die door indirecte en directe omwonenden worden aangedragen (naast het niet bouwen) zijn beplanting, omwonenden mee laten profiteren en een goed en eerlijk overleg met omwonenden. Als we kijken naar welke onderwerpen indirect omwonenden belangrijk vinden voor een werkgroep voor de invulling van het plan, zien we voorgaande onderwerpen deels terugkomen, namelijk: landschappelijke inpassing, biodiversiteit, communicatie naar en het betrekken van de rest van de omgeving en ecologie. Voor de directe omwonenden zijn alle onderwerpen in vergelijkbare mate relevant.

2 | Inleiding

2.1 Aanleiding en context

Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt hebben een idee voor een zonnepark tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg – parallel aan het Emergobos. Een dergelijk park past binnen de plannen van de gemeente Oldambt om vanuit het Programma Zon en Wind 1.0 tot het jaar 2030 circa 100 hectare zonnepark te realiseren. Het idee voor het zonnepark in Westerlee is door de gemeente, op basis van haar zon- en windbeleid, geselecteerd voor verdere uitwerking. Onderdeel van het proces voor de realisatie van het zonnepark betreft het uitvoeren van een draagvlakonderzoek vóór het participatieproces. Dit is een eis vanuit de gemeente Oldambt. Pure Energie heeft onderzoeksbureau Enneüs de opdracht gegeven een draagvlakonderzoek rondom het beoogde zonnepark uit te voeren.

De opdracht voor het draagvlakonderzoek en het plan van aanpak voor het onderzoek en de vragenlijst zijn tot stand gekomen in samenwerking met Pure Energie, Coöperatie Energie(k) Oldambt en de gemeente Oldambt. Dorpsbelangen Westerlee is hierover geïnformeerd. Bij dit onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen direct omwonenden en indirect omwonenden, omdat andere belangen per doelgroep verwacht worden.

Context van het onderzoek

Pure Energie wil onder andere met de uitkomsten van dit onderzoek het idee voor het zonnepark nader uitwerken. Pure Energie wil in samenspraak met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties een concreet plan maken. Met deze partijen wil Pure Energie in gesprek over onder andere de inrichting en landschappelijke inpassing van het zonnepark, hinderbeperking en financiële participatie van de omgeving. De omgeving kan participeren door middel van een werkgroep (bestaande uit omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit de omgeving die mee denken en input leveren voor het plan), lokaal eigenaarschap (participatie via een lokale energiecoöperatie) en een omgevingsfonds (waarmee geld wordt opgehaald ter beschikking aan de omgeving). Pure Energie wil de uitkomsten van dit onderzoek gebruiken om nader in gesprek te treden met omwonenden en om een werkgroep op te starten. Dit zijn stappen die na de uitvoering van dit onderzoek nader uitgewerkt zullen worden. Een belangrijk deel van het participatieproces en planuitwerking moet nog beginnen.

2.1.1 Onderzoeksdoelen en -vragen

Het doel van dit onderzoek luidt:

> Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de mate waarin een zonnepark bij het Emergobos acceptabel is voor omwonenden en wat de initiatiefnemer en de gemeente kunnen doen om de acceptatie te vergroten

We hanteren de volgende vraagstellingen:

- **Hoe staan omwonenden tegenover het opwekken van duurzame energie in hun gemeente – in het bijzonder middels zonneparken?**
- **In hoeverre vinden omwonenden dat inwoners een rol moeten hebben bij en profijt moeten hebben van een zonnepark?**
- **Welke sentimenten en vooronderstellingen kunnen helpend dan wel hinderend zijn voor acceptatie van de ontwikkeling van een zonnepark bij omwonenden in de buurt?**
- **Wat kunnen de initiatiefnemer en de gemeente doen om de acceptatie voor het zonnepark te vergroten?**

2.2 Onderzoeksmethode

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit alle huishoudens in een straal van maximaal 3 km van het plangebied. Het gaat om 34 direct omwonenden (die binnen een afstand van 500 meter van het plangebied wonen) die persoonlijk benaderd zijn via interviews op 7 en 8 oktober. Op die manier konden wij doorvragen bij de open antwoorden. Als deze inwoners niet thuis waren is een briefje achtergelaten met daarbij een uitnodigingsbrief, vragenlijst en antwoordenvelop om alsnog deel te kunnen nemen. De 2704 indirect omwonenden (die in een straal van minimaal 500 meter en maximaal 3 km van het plangebied liggen) zijn benaderd via brief. Zij hebben een uitnodigingsbrief, vragenlijst en antwoordenvelop ontvangen. Deelnemers konden de vragenlijst zowel schriftelijk als digitaal via een link of een persoonlijke QR code uit de brief invullen. Deelnemers hebben drie weken de tijd gehad om te reageren.

2.3 Respons

De netto respons omvat alle deelnemers die de vragenlijst volledig hebben ingevuld. Daarbij is gecontroleerd op dubbelingen (de vragenlijst bevat een unieke inlogcode, wanneer een persoon zowel digitaal als schriftelijk de vragenlijst heeft ingevuld, is de respons van één van beide vragenlijsten meegenomen). In onderstaande tabel staat het aantal uitgenodigde deelnemers alsook de bijbehorende respons.

Responstabel			
	Direct omwonenden	Indirect omwonenden	Totaal
Aantal verstuurde uitnodigingen (totaal)	34	2704	2738
Netto respons (totaal)	24*	252	276
Responspercentage	70,6%	9,3%	10,0%

*Van de 24 direct omwonenden die hebben deelgenomen aan het onderzoek hebben wij 13 interviews direct afgenomen, 11 personen hebben de vragenlijst later online ingevuld. Aan de deur gaven 5 direct omwonenden aan niet mee te willen werken.

Betrouwbaarheid

Met een betrouwbaarheidsniveau van 95% bedraagt de foutmarge bij de totale groep omwonenden 5,6%. Dit houdt in dat wanneer bijvoorbeeld 50% aangeeft voor het plan te zijn, wij met 95% zekerheid kunnen stellen dat onder alle omwonenden tussen de 44,4% en de 55,6% voor het plan is. Voor indirect omwonenden is de foutmarge 5,9% en voor direct omwonenden is dat 11,0%.

2.4 Status rapportage en leeswijzer

Deze rapportage betreft een definitieve rapportage die is besproken met Pure Energie, gemeente Oldambt, dorpsbelangen Westerlee en Coöperatie Energie(k) Oldambt.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de resultaten met betrekking tot duurzame energie en zonne-energie in het algemeen, de informatievoorziening en het plan voor zonnepark Westerlee. Hoofdstuk 3 bevat de managementsamenvatting.

De resultaten zijn in grafieken gerapporteerd. Indien de percentages in de grafieken niet optellen tot 100% is dit het gevolg van afrondingsverschillen. Bij elke grafiek wordt het aantal deelnemers weergegeven (n). Indien minder dan tien deelnemers een vraag hebben beantwoord, wordt dit met ‘n<10’ weergegeven. Deze resultaten worden niet in grafieken gepresenteerd om de betrouwbaarheid van de resultaten alsook de privacy van de deelnemers te waarborgen. De reacties op de open vragen zijn integraal en geanonimiseerd weergegeven in het bijlagenrapport.

3 | Resultaten

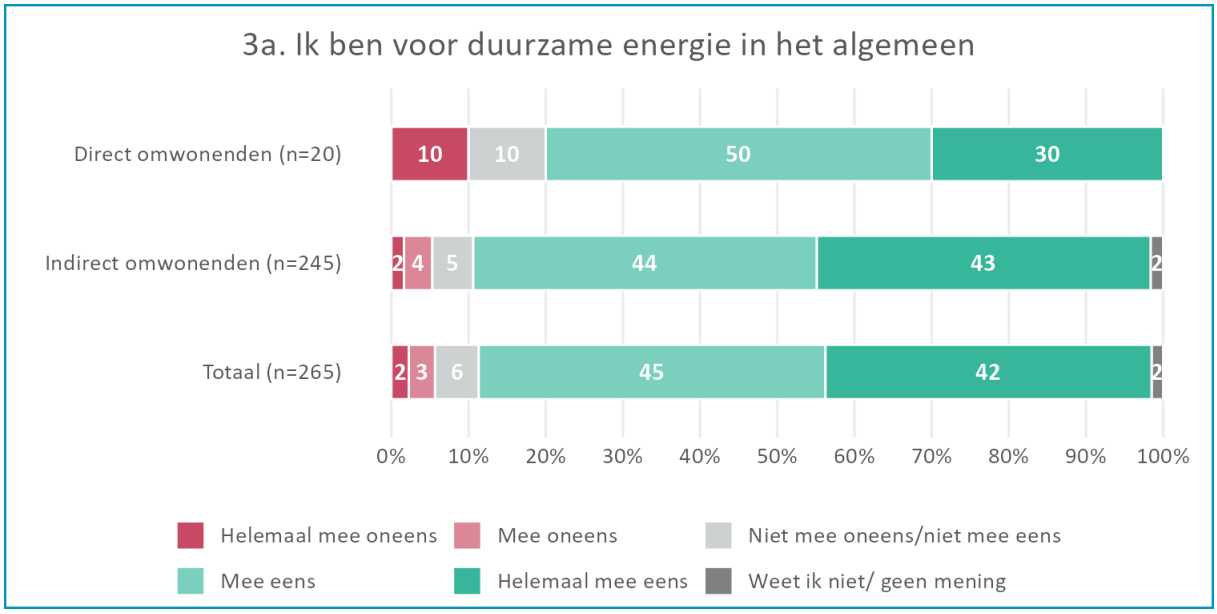
3.1 Achtergrond

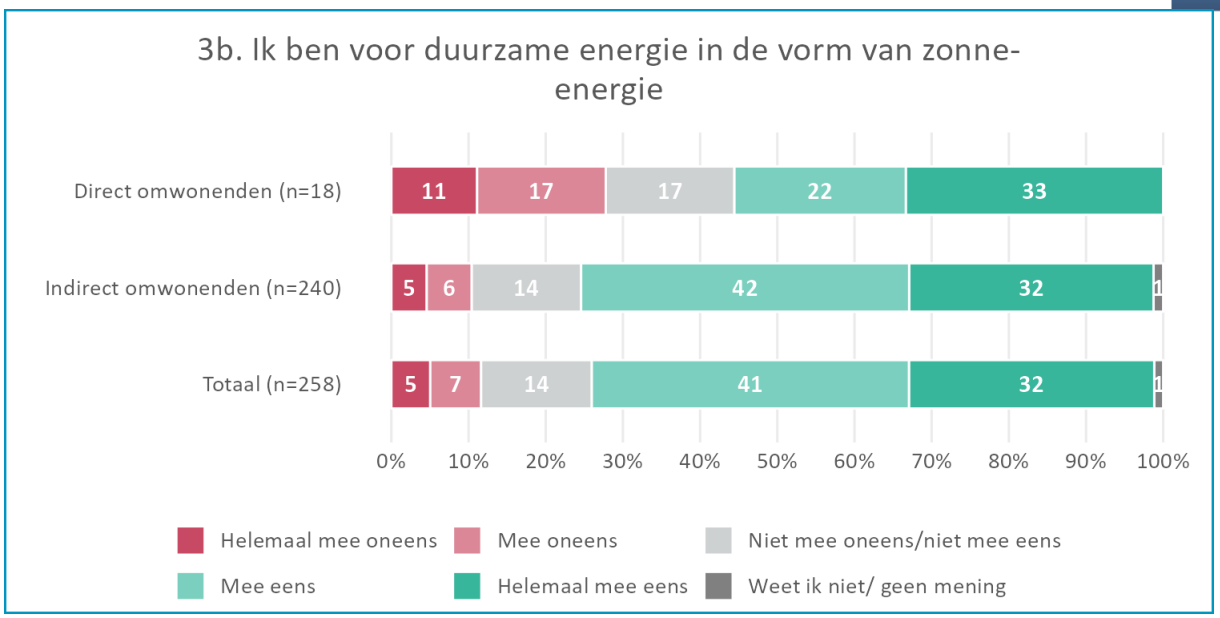
1. Waar woont u?	Direct omwonenden		Indirect omwonenden		Totaal		Response totaal per locatie
	n	%	n	%	n	%	%
Meeden	3	12,5	70	28,1	73	26,7	20%
Nieuwe Pekela	0	0,0	1	0,4	1	0,4	14%
Oude Pekela	4	16,7	123	49,4	127	46,5	6%
Veendam	9	37,5	17	6,8	26	9,5	30%
Westerlee	8	33,3	34	13,7	42	15,4	16%
Winschoten	0	0,0	4	1,6	4	1,5	25%
Totaal	24	100%	249	100%	273	100%	

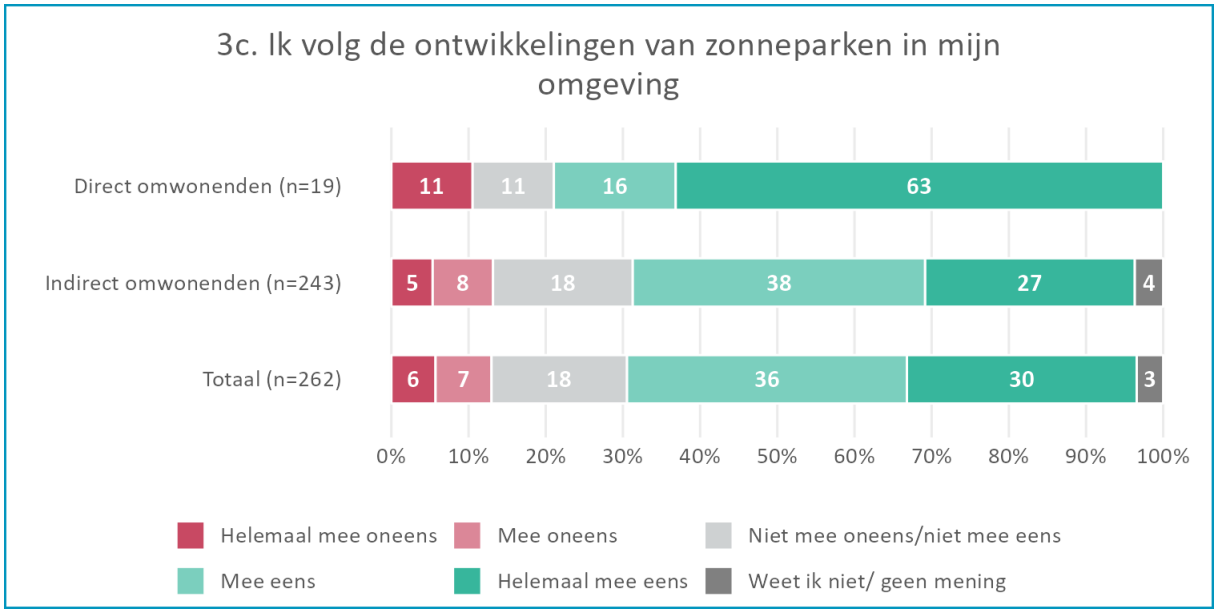
Vraag 2 betreft een vraag naar de postcode, in verband met de privacy van de deelnemers wordt deze niet getoond.

3.2 Duurzame energie

Het doel van een zonnepark is het opwekken van duurzame energie, in dit geval zonne-energie. Deelnemers werd gevraagd in hoeverre zij het eens waren met de volgende stellingen.

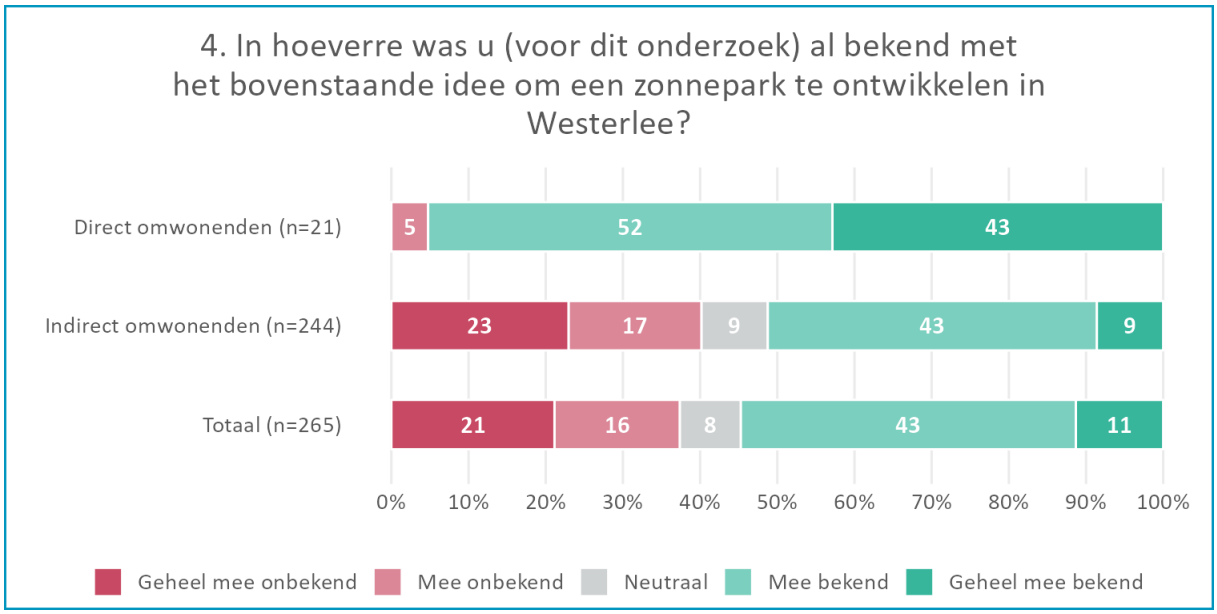

De meerderheid van de omwonenden is voor duurzame energie en voor zonne-energie. Van de direct omwonenden is 8 van de 10 voorstaander van duurzame energie en 5 van de 10 van zonne-energie. Bij indirect omwonenden zijn er meer voorstanders van duurzame energie in het algemeen (9 van de 10), maar vooral meer voorstanders van zonne-energie (7 van de 10). Ontwikkelingen van zonneparken in de omgeving wordt door ongeveer 7 van de 10 omwonenden gevolgd. Directe omwonenden volgen dit vaker, vergeleken met indirect omwonenden.

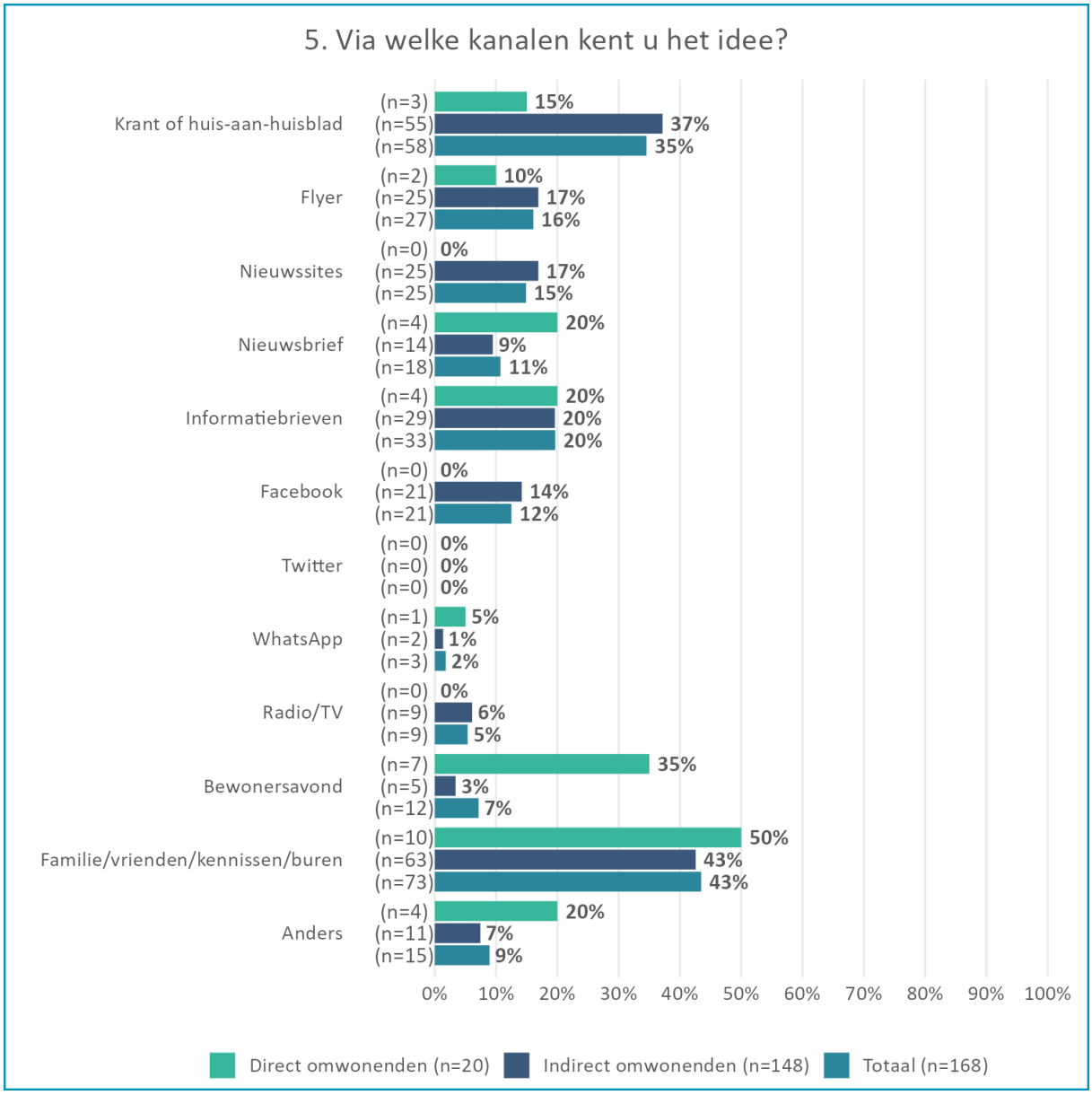
3.3 Informatievoorziening

Bij vraag 4 werd de volgende uitleg gegeven:
Zonnepark Westerlee is een initiatief van Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt. Zij hebben een idee voor een zonnepark in Westerlee tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg – parallel aan het Emergobos.

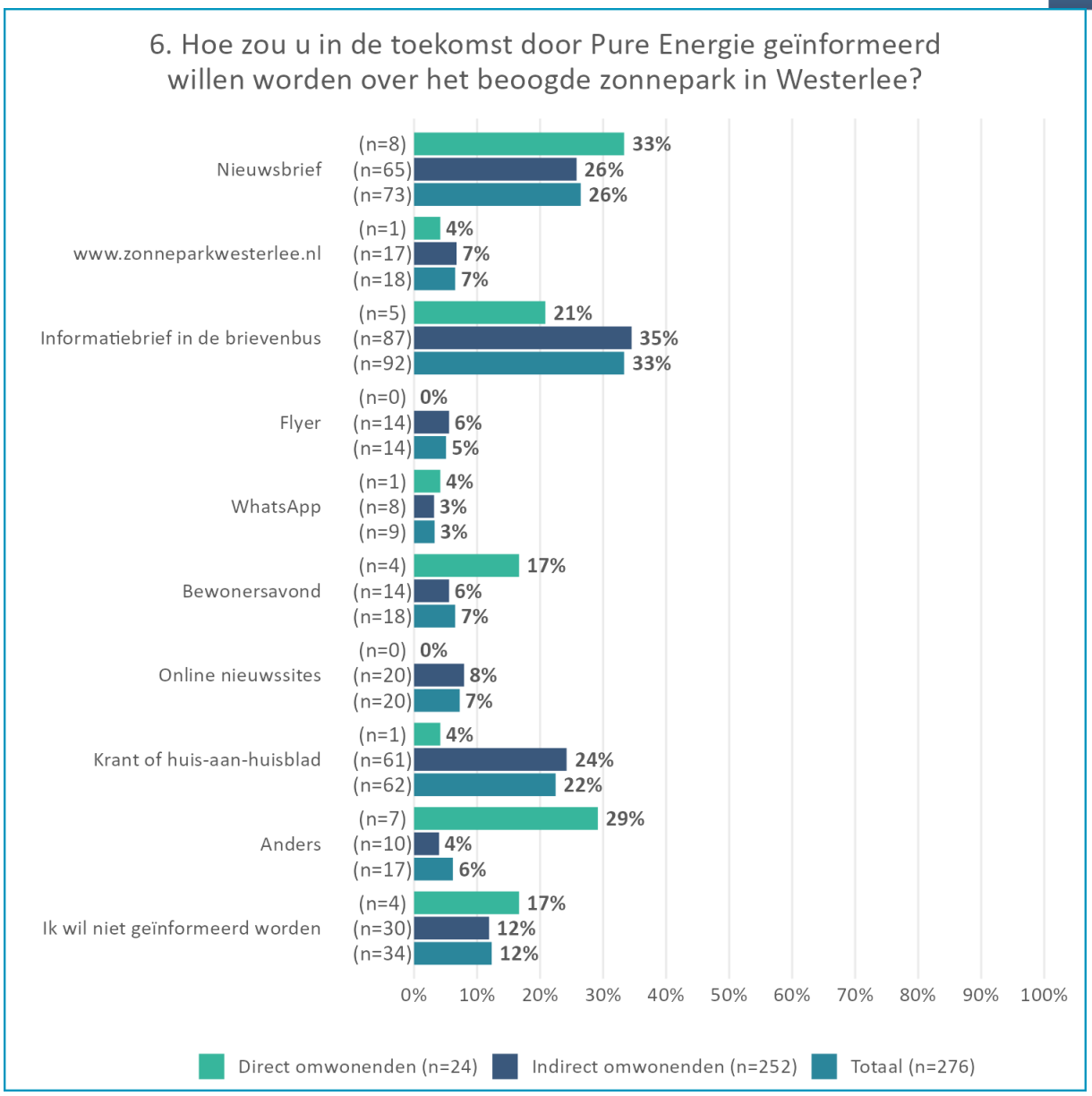

De helft van alle omwonenden was voorafgaand aan het onderzoek al bekend met het idee van Zonnepark Westerlee. Bijna alle direct omwonenden waren voorafgaand aan het onderzoek al op de hoogte, tegenover de helft van de indirect omwonenden.

Wanneer deelnemers aangaven (geheel) onbekend te zijn met bovenstaand idee van het ontwikkelen van een zonnepark in Westerlee hebben zij de volgende vraag overgeslagen.

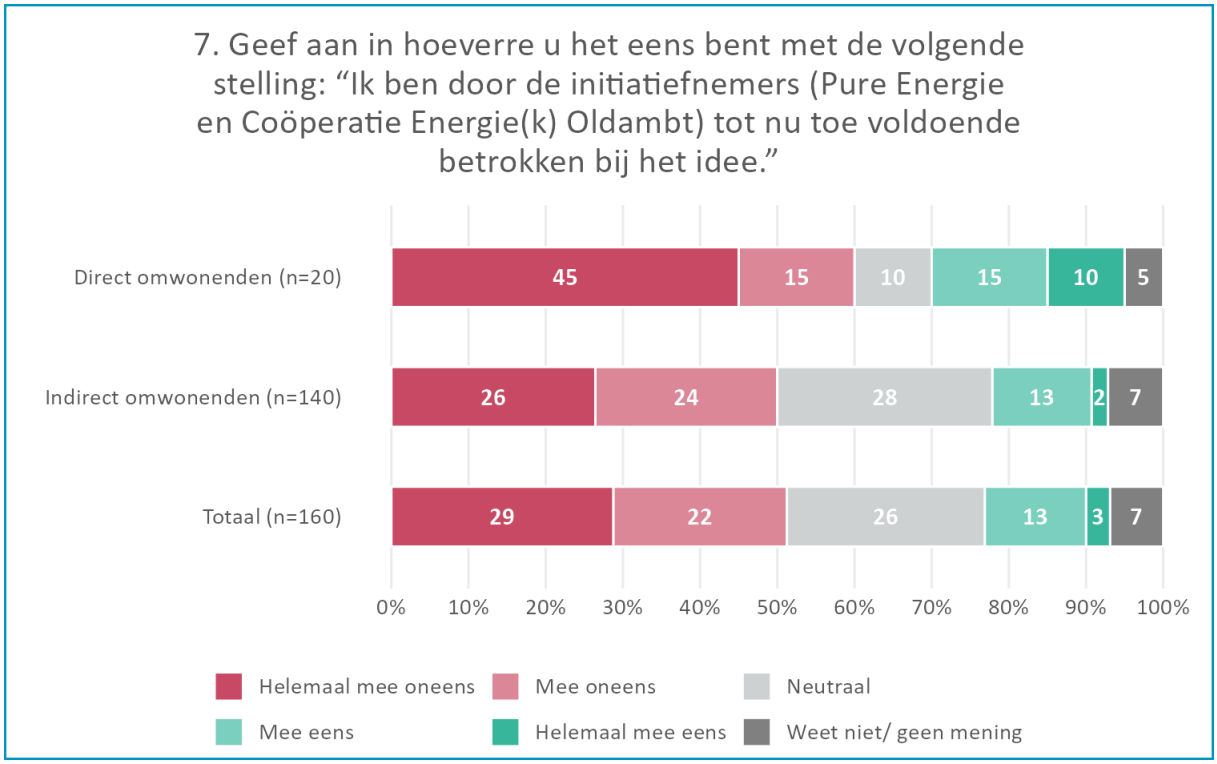
Bij antwoordoptie 'Anders' worden de volgende toelichtingen gegeven: (bezoek van) Pure Energie (4x), brief omwonenden (1x), dit onderzoek wordt nadat de bouw begonnen is afgenomen (1x), dorpsvereniging Westerlee en dorpsmagazine Westerlink (1x), flyer buurtgenoot (1x), internet (1x), overleg met wethouders, ambtenaren en energiecoöperatie (1x), rijd er vaak langs (1x), Stichting Landschap Oldambt (1x), Uitkomst enquête maakt geen verschil, komt er sowieso (1x), via jullie eerste bericht (1x), zag beweging in het veld wat aangaf dat er een project op stapel staat (1x).

Bij antwoordoptie 'Anders' worden de volgende toelichtingen gegeven: Direct betrokken zijn en actief met de mensen in gesprek, met Pure Energie in gesprek een win-win situatie creëren waar beide mee winnen (1x), e-mail (9x), een meeting (1x), gemeente Oldambt had mij op hoogte moeten stellen. Via brief of mail of hoe dan ook (1x), in eerder stadium in eerlijk en open gesprek (2x), Niet van toepassing want ik wil niet dat het zonnepark er komt (1x), stoppen met deze onzin, "dure" landbouwgrond opofferen aan foeilelijke panelen (1x), via de Westerlink (1x).
Bij antwoordoptie 'Krant of huis-aan-huisblad' worden de volgende toelichtingen gegeven: Dagblad van het Noorden (27x), diversen (4x), Streekblad/Regiokrant, De Koerier, Veendammer (37x), NRC (1x), Volkskrant (2x).

Omwonenden kennen het idee vooral via familie/vrienden/kennissen/buren. Direct omwonenden kennen het idee ook vooral van hun sociale omgeving (50%), maar ook voor ongeveer een derde door de bewonersavond. Indirect omwonenden kennen het idee ten opzichte van direct omwonenden vaker via krant of huis-aan-huisbladen.

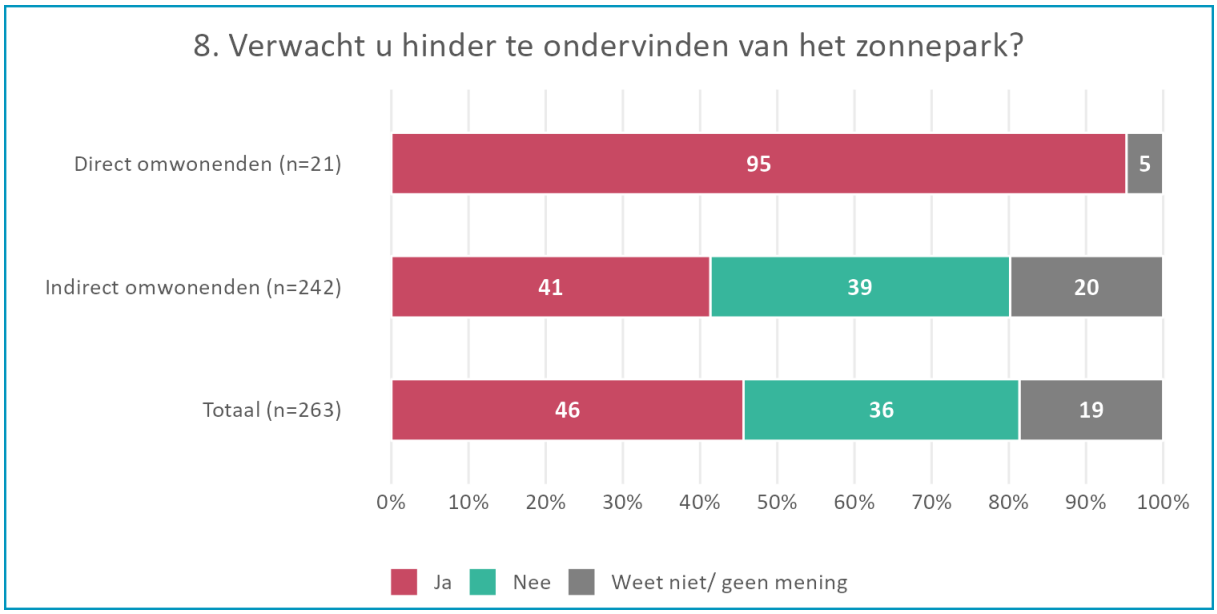
Voor toekomstige informatieverspreiding geven direct omwonenden de voorkeur aan een nieuwsbrief, informatiebrief in de brievenbus en een bewonersavond. Indirect omwonenden hebben minder vaak behoefte aan een bewonersavond en noemen vaker dan direct omwonenden dat ze geïnformeerd willen worden via een huis-aan-huisblad of krant. Daarnaast is onder indirect omwonenden, net als direct omwonenden, een informatiebrief in de brievenbus en een nieuwsbrief de meest genoemde optie.

Vraag 7a "U geeft aan niet voldoende betrokken te zijn door de initiatiefnemers. Kunt u kort toelichten wat de initiatiefnemers beter kunnen doen om u voldoende te betrekken?" is alleen voorgelegd aan deelnemers die aangaven (helemaal) mee oneens of neutraal te zijn op de vorige stelling. De gegeven antwoorden op deze vraag zijn integraal en geanonimiseerd weergegeven in het bijlagenrapport.

De helft van de omwonenden voelt zich door de initiatiefnemers tot nu toe onvoldoende betrokken bij het idee van dit zonnepark, tegenover 16% dat zich voldoende betrokken voelt. Beide percentages zijn hoger onder direct omwonenden: 60% voelt zich niet voldoende betrokken tegenover 25% die zich voldoende betrokken voelt. Van de indirect omwonenden voelt de helft zich niet voldoende betrokken, tegenover 15% die zich wel betrokken voelt. Betrokkenheid kan volgens de direct omwonenden vergroot worden door de omwonenden op tijd bij de invulling van het plan te betrekken in een eerlijk gesprek en uitleg over plannen en consequenties geven, bijvoorbeeld via een bewonersavond. Ook indirect omwonenden geven aan betere informatieverstrekking te wensen, zoals tijdig geïnformeerd worden, hun mening ophalen en meer informatie via verschillende kanalen beschikbaar te hebben.

3.4 Het idee van zonnepark Westerlee

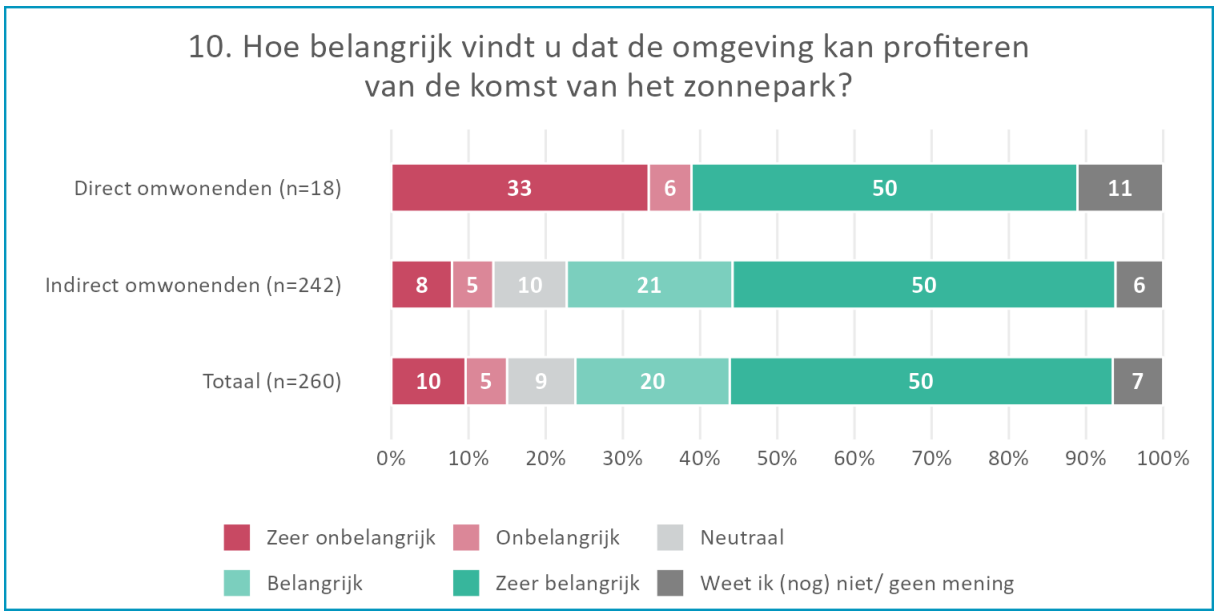

Vragen 9 “Wat voor hinder verwacht u?” en 9a “Hoe zou deze hinder kunnen worden beperkt als het zonnepark er komt?” zijn alleen voorgelegd aan deelnemers die aangaven te verwachten hinder te ondervinden van het zonnepark. De gegeven antwoorden op deze vragen zijn integraal en geanonimiseerd weergegeven in het bijlagenrapport.

Ongeveer de helft van de omwonenden verwacht hinder te ondervinden. Omwonenden verwachten de meeste (95%) hinder te ondervinden van het zonnepark.

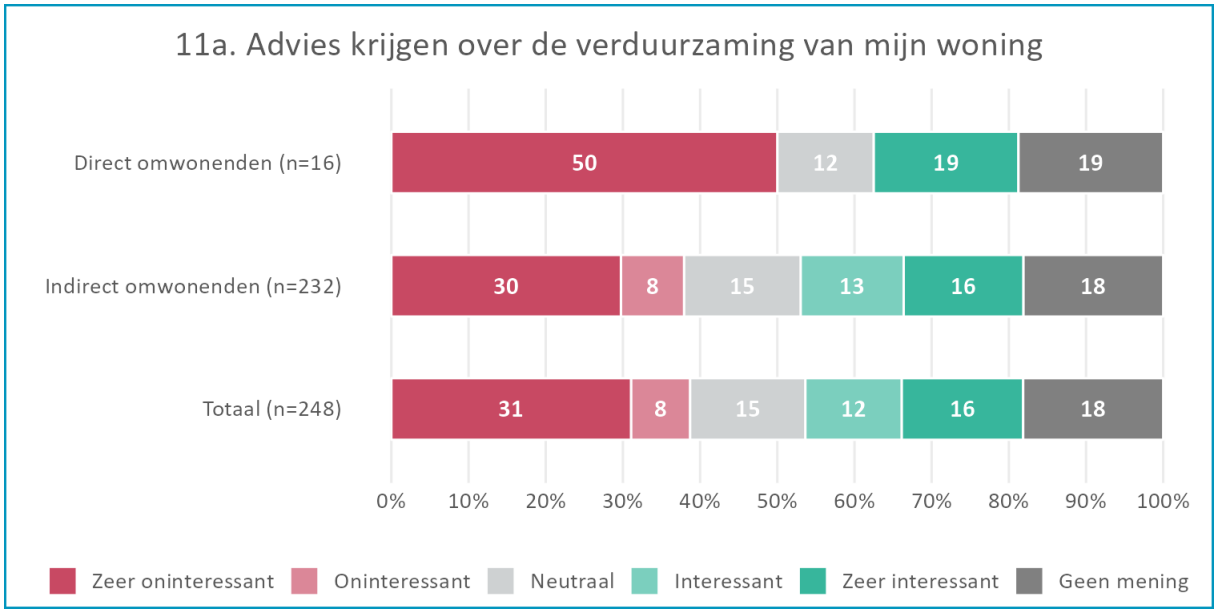
De meest gegeven antwoorden als het gaat om wat voor hinder de indirect omwonenden verwachten te ondervinden zijn landschapsvervuiling, verkeer- en geluidsoverlast. De meest genoemde suggesties voor het verminderen van de hinder zijn beplanting (door middel van een boomrand en planten) en het voorkomen van de materiaaltoevoer langs omwonenden. De meeste hinder verwachten direct omwonenden door een verminderd uitzicht, schittering van panelen en geluidsoverlast. Suggesties voor het beperken van de hinder die genoemd worden zijn beplanting en het niet bouwen van het zonnepark.

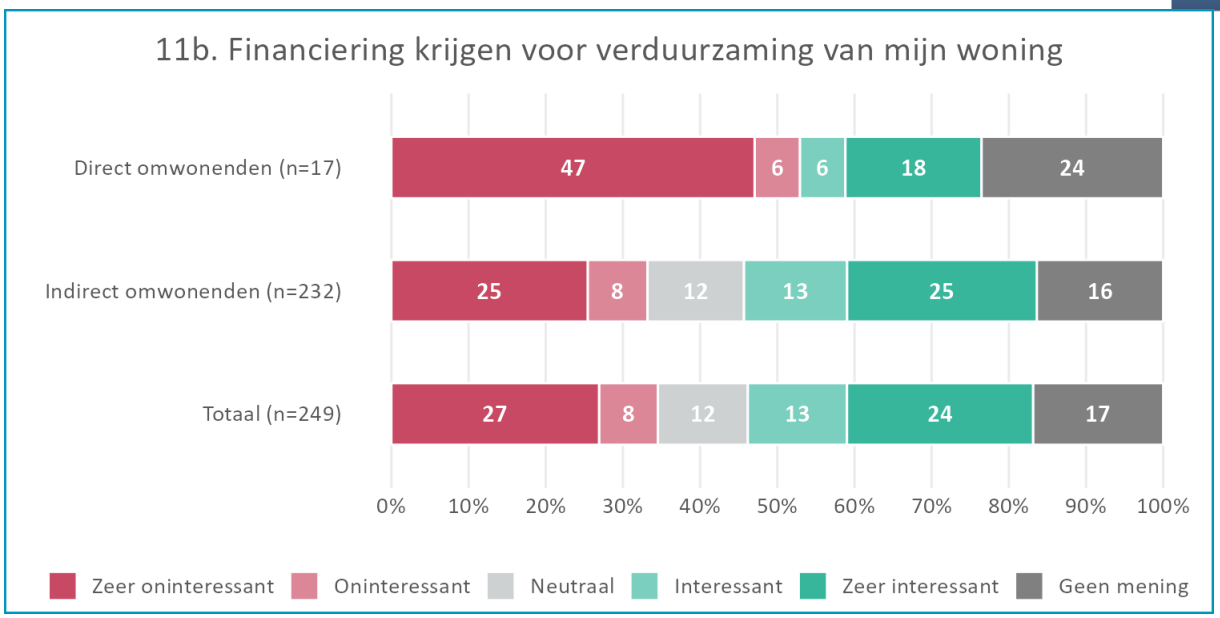
Bij vraag 10 werd de volgende uitleg gegeven:
Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt vinden het belangrijk dat de omgeving profiteert van de opbrengsten van het zonnepark. Denk daarbij aan mede-eigendom in het zonnepark, een omgevingsfonds en het ondersteunen van lokale clubs/verenigingen.

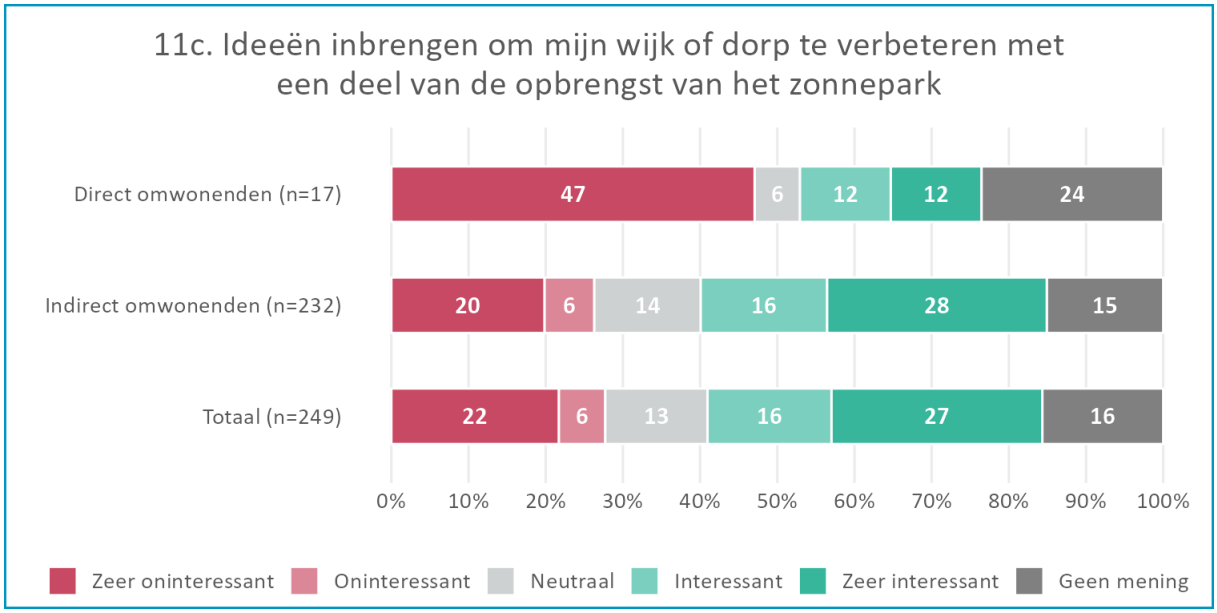

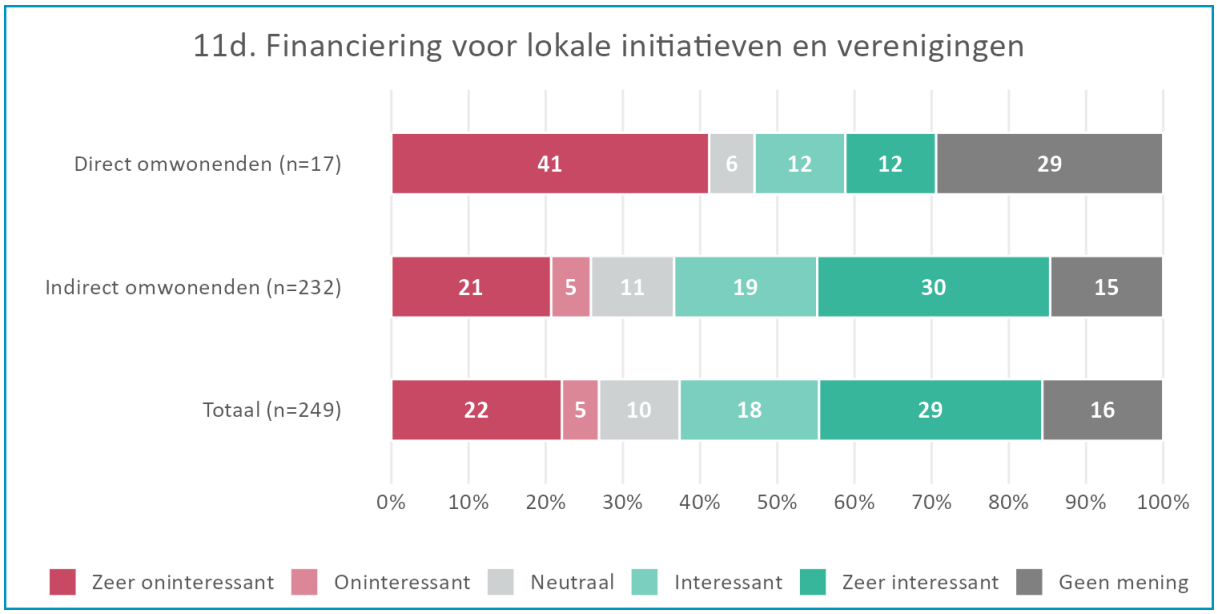
Van alle omwonenden vindt de meerderheid het belangrijk dat de omgeving kan profiteren van de komst van het zonnepark. Direct omwonenden vinden meeprofiteren minder belangrijk dan indirect omwonenden (respectievelijk 50% en 71%).

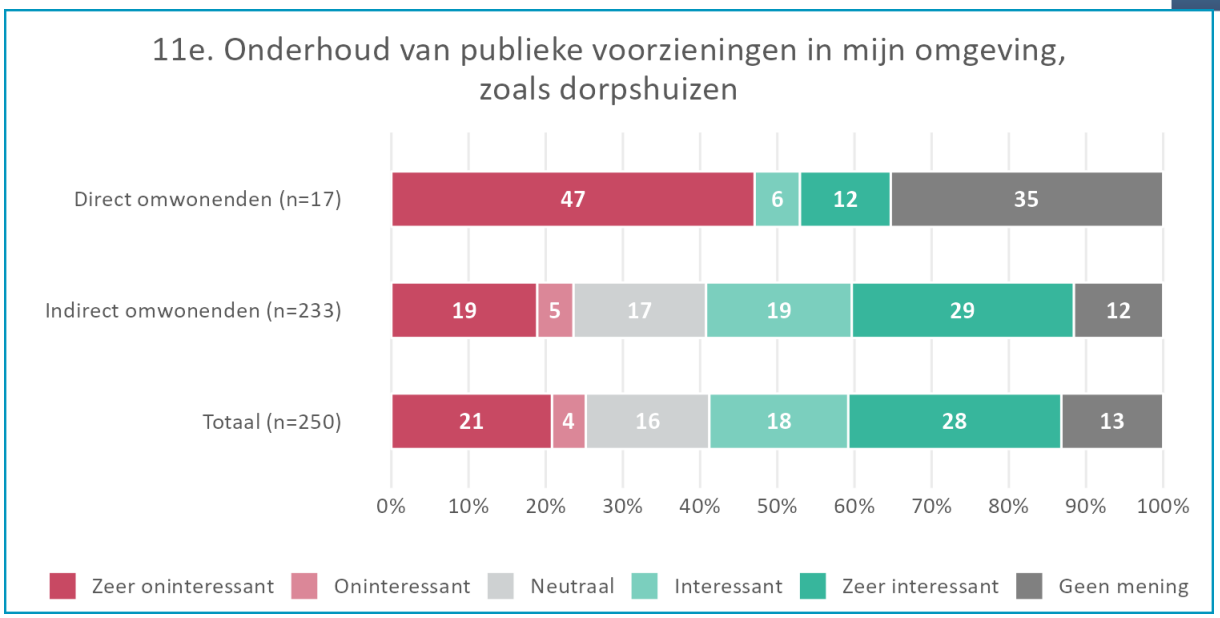
Via een energiecoöperatie kunnen omwonenden profiteren van het zonnepark. Er kan op verschillende manieren gebruik gemaakt worden van en betrokken zijn bij de energiecoöperatie. Deelnemers werd gevraagd in hoeverre zijn de volgende mogelijkheden interessant vinden, waarbij 1 = zeer oninteressant en 5 = zeer interessant.

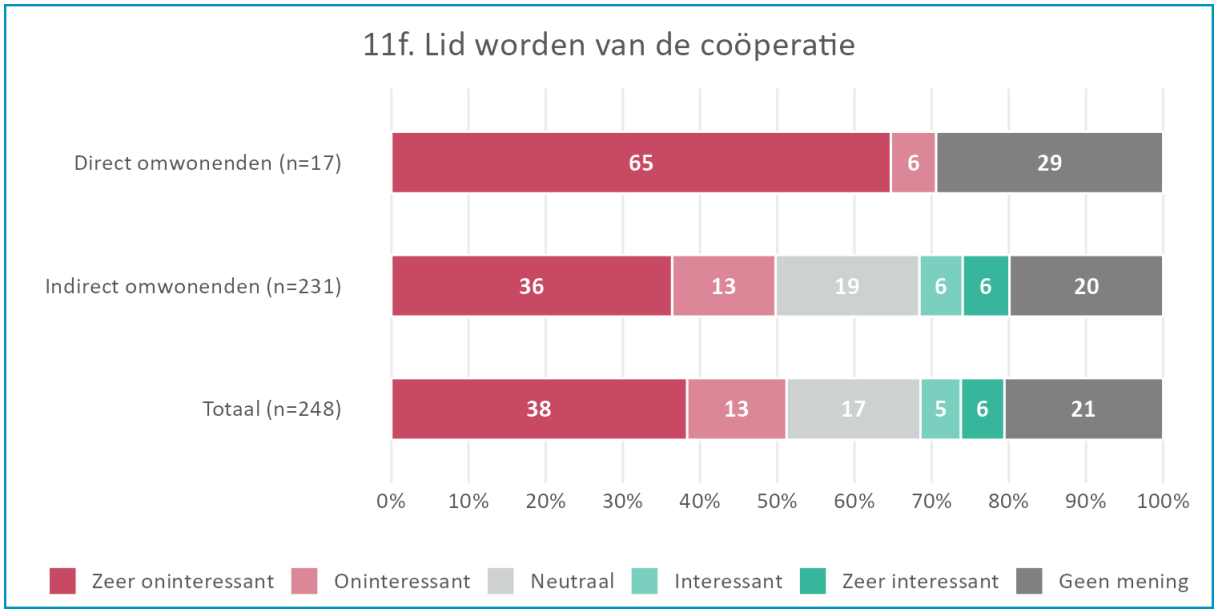

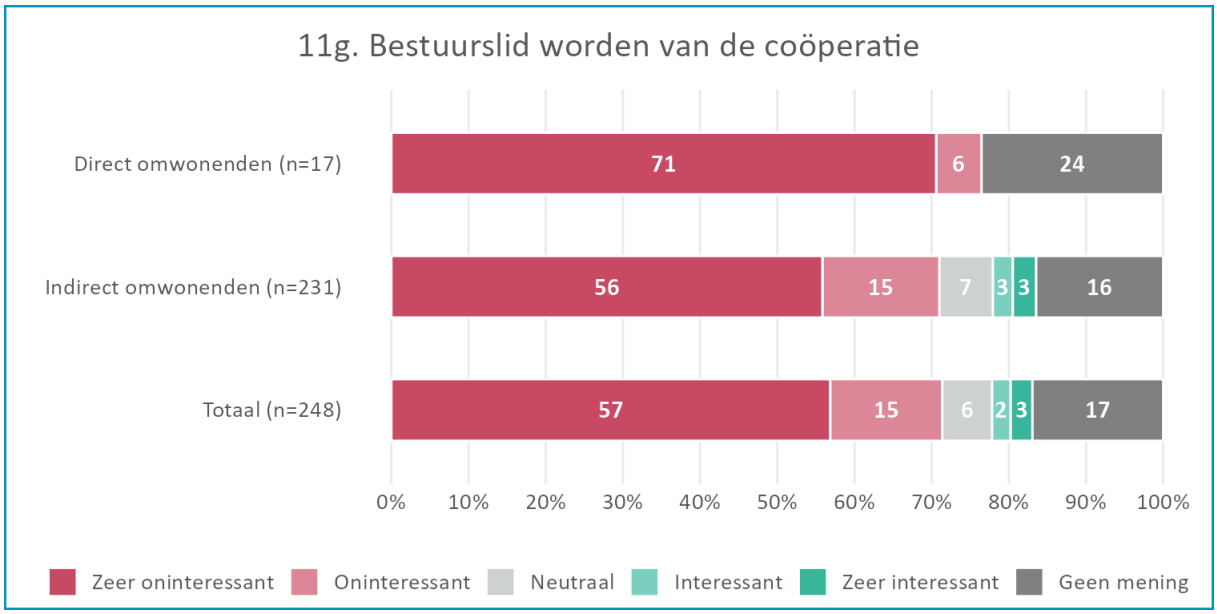

11b. Financiering krijgen voor verduurzaming van mijn woning
Direct omwonenden (n=17)
47
6
6
18
24
Indirect omwonenden (n=232)
25
8
12
13
25
16
Totaal (n=249)
27
8
12
13
24
17
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

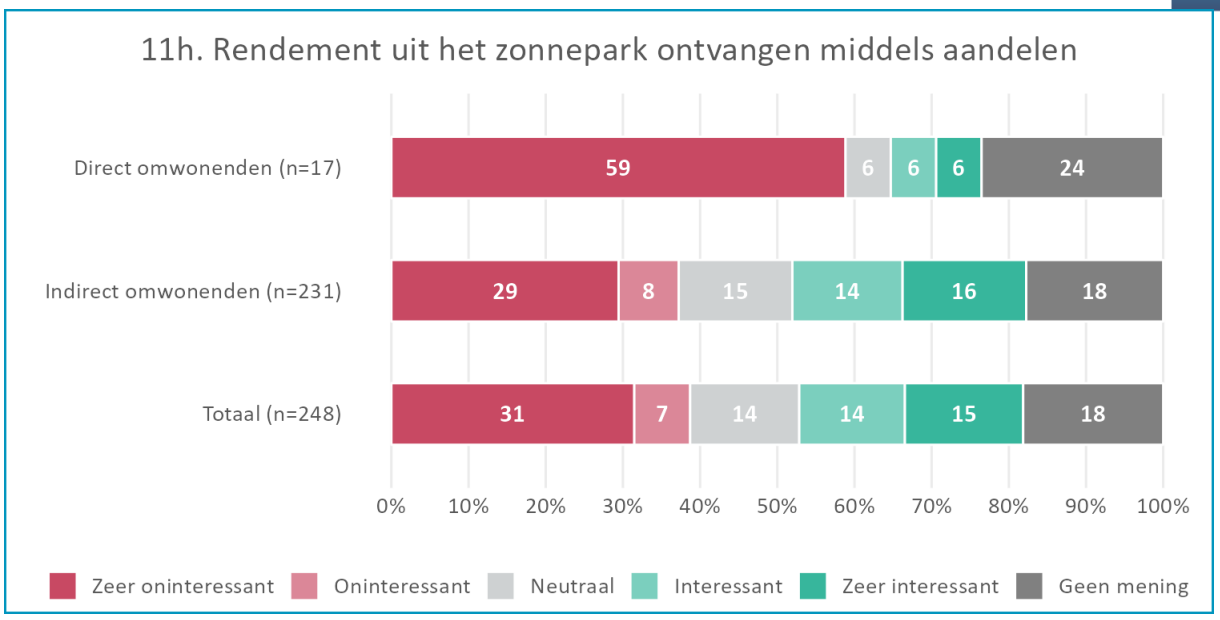

11c. Ideeën inbrengen om mijn wijk of dorp te verbeteren met een deel van de opbrengst van het zonnepark
Direct omwonenden (n=17)
47
6
12
12
24
Indirect omwonenden (n=232)
20
6
14
16
28
15
Totaal (n=249)
22
6
13
16
27
16
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

11d. Financiering voor lokale initiatieven en verenigingen
Direct omwonenden (n=17)
41
6
12
12
29
Indirect omwonenden (n=232)
21
5
11
19
30
15
Totaal (n=249)
22
5
10
18
29
16
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

11e. Onderhoud van publieke voorzieningen in mijn omgeving, zoals dorpshuizen
Direct omwonenden (n=17)
47
6
12
35
Indirect omwonenden (n=233)
19
5
17
19
29
12
Totaal (n=250)
21
4
16
18
28
13
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

11f. Lid worden van de coöperatie
Direct omwonenden (n=17)
65
6
29
Indirect omwonenden (n=231)
36
13
19
6
6
20
Totaal (n=248)
38
13
17
5
6
21
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

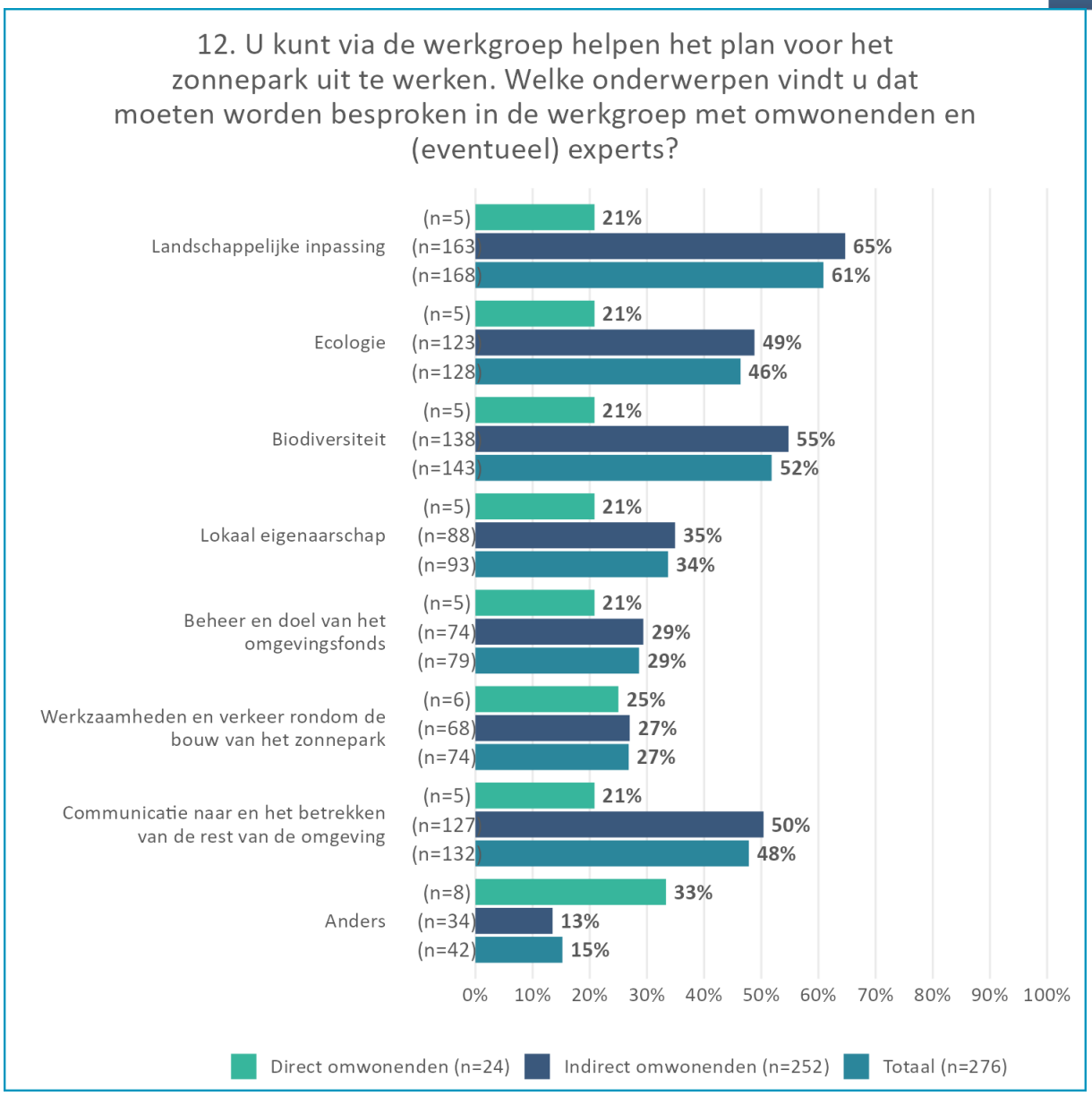

11g. Bestuurslid worden van de coöperatie
Direct omwonenden (n=17)
71
6
24
Indirect omwonenden (n=231)
56
15
7
3
3
16
Totaal (n=248)
57
15
6
2
3
17
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Zeer oninteressant
Oninteressant
Neutraal
Interessant
Zeer interessant
Geen mening

Van de voorgestelde opties om gebruik te maken van en betrokken te zijn bij een energiecoöperatie, zijn de twee meest interessante voor alle omwonenden de financiering voor lokale initiatieven en verenigingen en onderhoud van publieke voorziening in hun omgeving. De drie meest interessante voor direct omwonenden zijn ideeën in te brengen om hun wijk/dorp te verbeteren (24%), financiering voor lokale initiatieven en verenigingen (24%) en financiering voor verduurzaming van hun woning (24%). Voor indirect omwonenden zijn de meest interessante initiatieven financiering voor lokale initiatieven en verenigingen (49%), onderhoud van publieke voorziening in hun omgeving (48%) en ideeën in te brengen om hun wijk/dorp te verbeteren (44%).

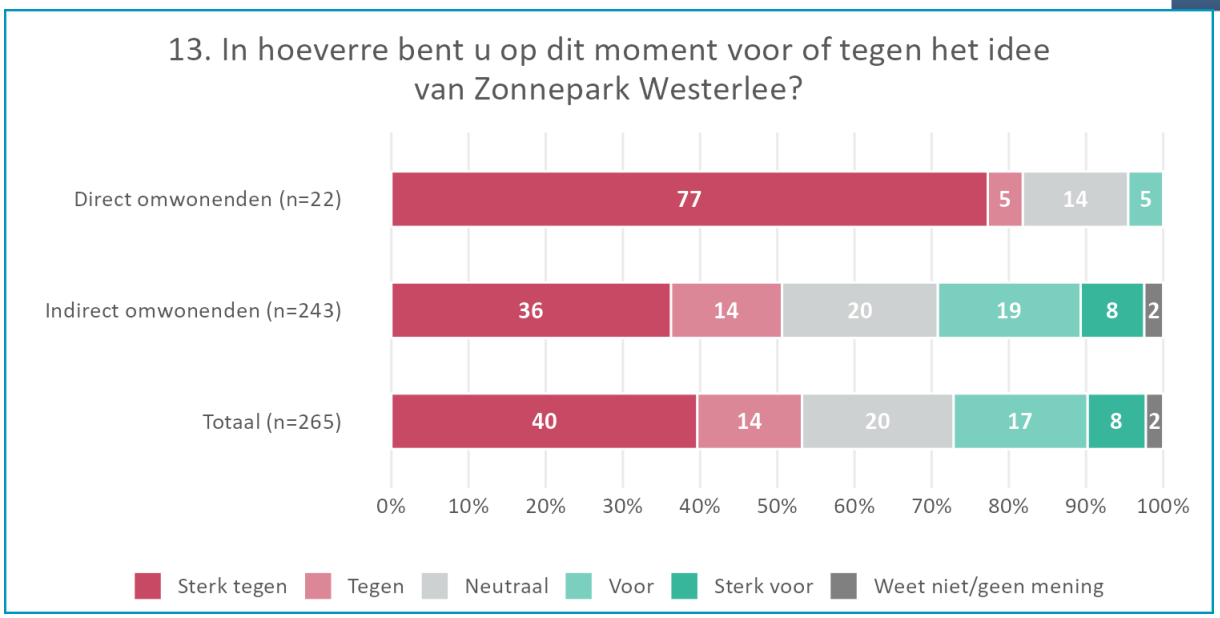
Bij de antwoordopties van vraag 12 werd de volgende uitleg gegeven:

- **Landschappelijke inpassing.** Hieronder valt bijvoorbeeld het plaatsen van bomen en struiken rondom een zonnepark.
- **Ecologie.** In dit kader kan worden besproken hoe het gebied toegankelijk blijft of aantrekkelijk kan worden gemaakt voor een bepaalde diersoort.
- **Biodiversiteit.** Hierbij kan het gaan om het vergroten van het aantal plant- en diersoorten, bijvoorbeeld door het planten van vruchtdragende struiken of het aanleggen van bloemen- en kruidenrijk grasland.
- **Lokaal eigenaarschap.** Het gaat bij dit thema om verschillende vormen van investeren in het zonnepark en het ontvangen van rendement door de omgeving via een lokale energiecoöperatie.
- **Beheer en doel van het omgevingsfonds.** Dit fonds wordt door de initiatiefnemers speciaal voor de omgeving beschikbaar gesteld. Het idee is dat de omgeving dit fonds zelf beheert en naar eigen inzicht uitgeeft.
- **Werkzaamheden en verkeer rondom de bouw van het zonnepark.** Het gaat dan bijvoorbeeld om de planning van de werkzaamheden en de beoogde verkeersroutes van het bouwverkeer.
- **Communicatie naar en het betrekken van de rest van de omgeving.** Hierbij staat centraal hoe omwonenden het beste kunnen worden geïnformeerd en betrokken: bijvoorbeeld via mails, nieuwsbrieven en open dagen.

Bij antwoordoptie 'Anders' worden de volgende toelichtingen gegeven: alles moet besproken worden (2x), bel Zonnepark Services Nederland B.V (1x), binnen vergunningverlening is een dwangbuis eromheen gelegd waardoor er geen ruimte meer is voor dit soort initiatieven (1x), directe maandelijkse financiële compensatie, zodat de bewoners zelf geen zonnepanelen hoeven aan te schaffen of de mogelijkheid voor omwonenden om zelf kosteloos zonnepanelen op hun eigen dak te krijgen (1x), geen zonnepark, direct stoppen met dit plan (22x), geen mening/interesse (4x), heb al zonnepaneel (1x), het rendement van een zonnepark op termijn (1x), krant/internet/streekbladen (1x), onderhoud en ondernemers betrekken (1x), stroomnetwerk versterken zodat huiseigenaren zelf ook nog kunnen terug leveren (1x).

De top vier onderwerpen die door de werkgroep besproken moeten worden zijn volgens alle omwonenden de landschappelijke inpassing, biodiversiteit, communicatie naar en het betrekken van de rest van de omgeving en ecologie. Deze vier onderwerpen worden ook door de indirecte omwonenden het meest genoemd. Voor de directe omwonenden zijn alle onderwerpen in vergelijkbare mate relevant.

De gegeven antwoorden op de vragen 14 “Wat zijn volgens u voordelen van Zonnepark Westerlee?”, 15 “Wat zijn volgens u nadelen van Zonnepark Westerlee?” en 16 “Heeft u nog suggesties voor het idee van Zonnepark Westerlee?” zijn integraal en geanonimiseerd weergegeven in het bijlagenrapport.

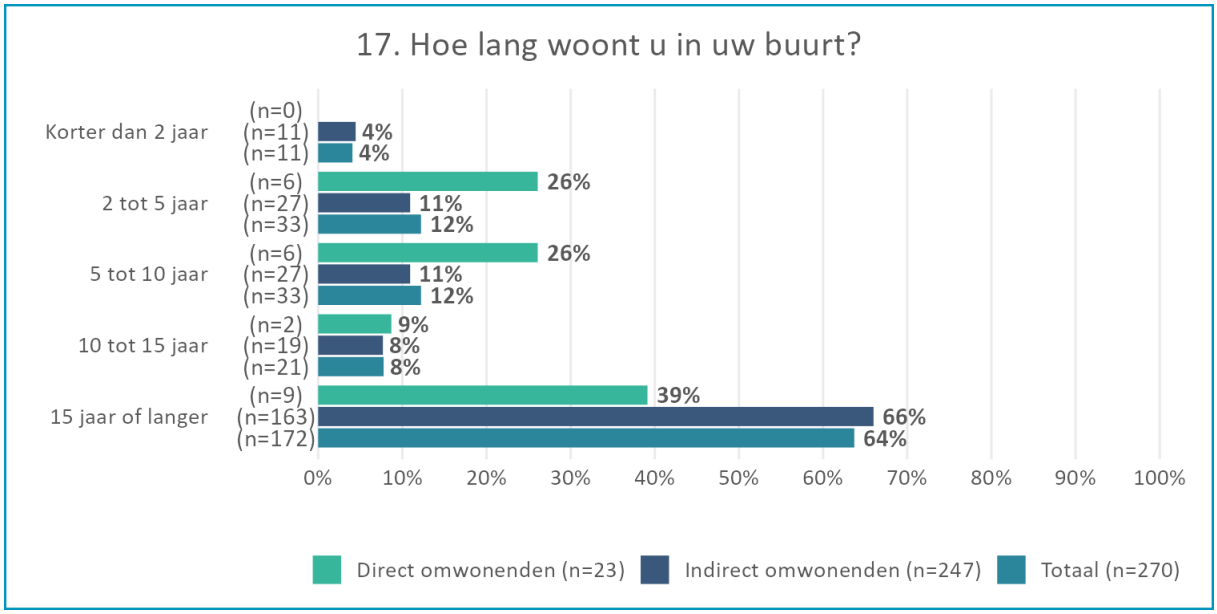
Als we kijken naar de totale groep omwonenden zien we dat 25% voor het idee van het zonnepark is en 54% tegen het idee. Bij direct omwonenden zijn er meer tegenstanders (82%) van het idee dan bij indirect omwonenden (50%). Nadelen volgens de indirecte omwonenden zijn horizonvervuiling, overbelasting van het stroomnet, landschapsvervuiling, de verstoring van flora en fauna, de waardedaling van de woning en het verlies van landbouwgrond. Uit de interviews met direct omwonenden blijkt bij een meerderheid ook boosheid en frustratie te zijn, omdat er al diverse duurzaamheidsprojecten in de buurt zijn, zoals een windmolenpark en zonneparken. Andere nadelen die genoemd worden zijn (bouw)overlast, horizon-/landschapsvervuiling, verslechterd uitzicht en waardedaling van de huizen.

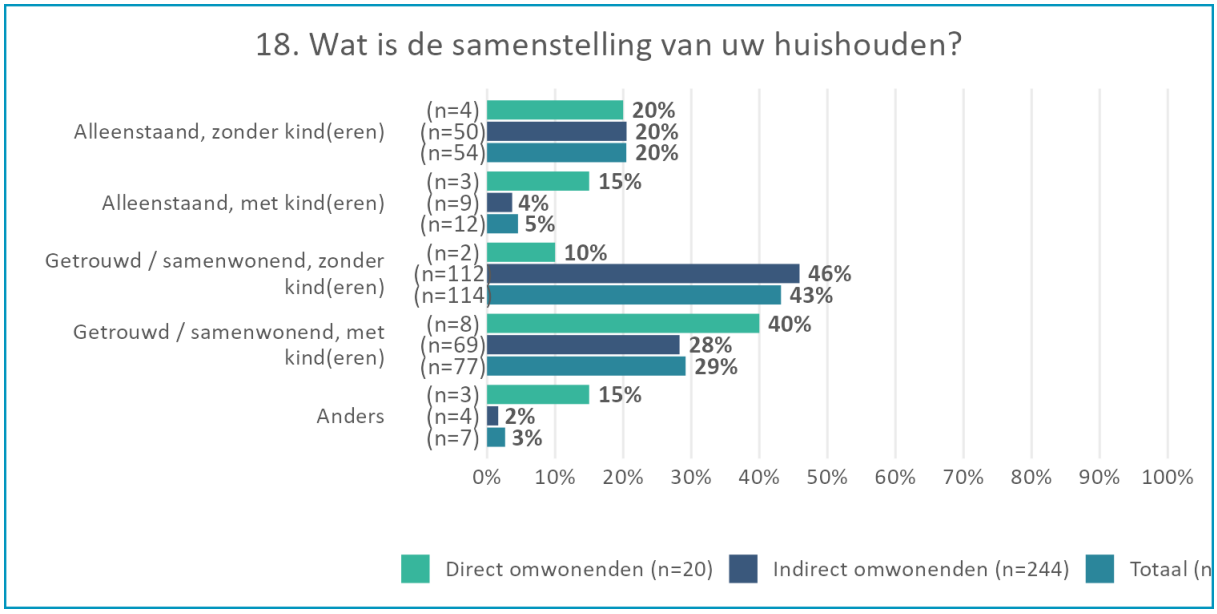
Van de indirect omwonenden is 27% voor het plan, bij direct omwonenden is dit 5%. Voordelen zijn er weinig volgens de directe omwonenden, enkel voordelen die genoemd worden zijn voordelige stroom voor de omgeving, werkgelegenheid en duurzame energie. De meest genoemde voordelen van het park volgens indirecte omwonenden zijn verglijkbaar: een bijdrage aan de opwekking van duurzame energie en meeprofiteren voor de lokale bevolking.

De meest genoemde suggesties van direct omwonenden voor het idee van Zonnepark Westerlee luiden: een andere locatie kiezen, de omwonenden betrekken en voldoende beplanting. Indirect omwonenden noemen (naast een andere locatie) groene inpassing, omwonenden mee laten profiteren en goed overleg met omwonenden.

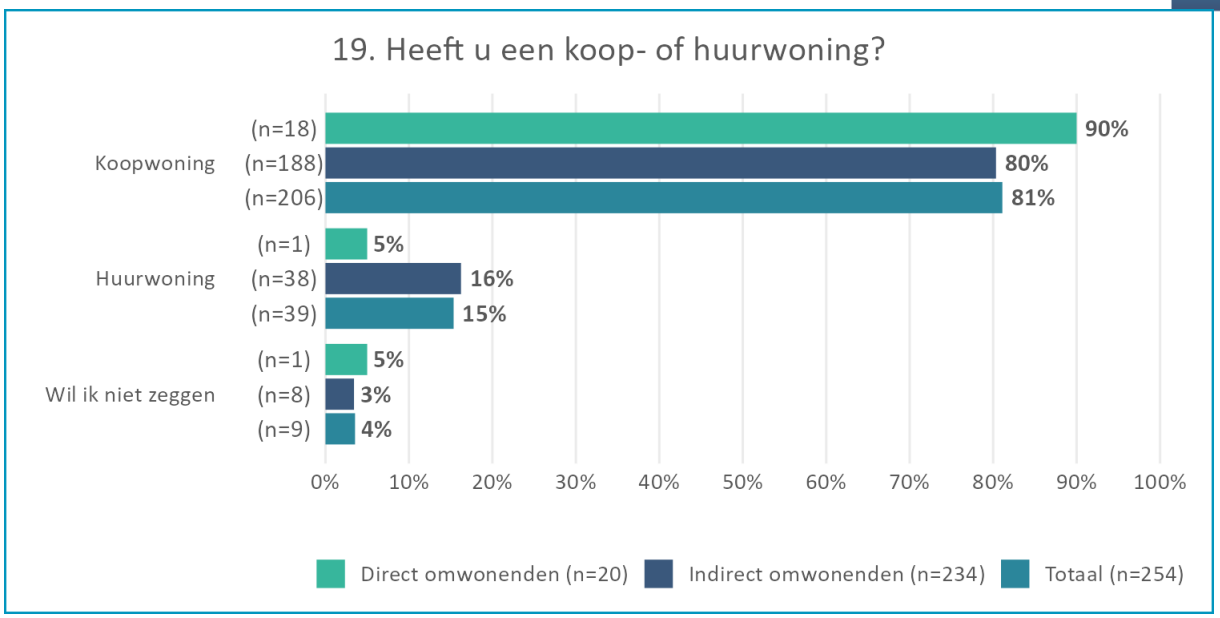
3.5 Tot slot

Ten slotte werd aan de deelnemers een aantal achtergrond vragen en een afsluitende vraag gesteld.

Bij antwoordoptie ‘Anders’ worden de volgende toelichtingen gegeven: doet niet ter zake (1x), drie volwassenen (1x), niet bekend (1x), ongehuwd samenwonend (1x), weduwe (2x).

De gegeven antwoorden op de vragen 20 “Heeft u tot slot nog opmerkingen die u wilt delen met Pure Energie, Coöperatie Energie(k) Oldambt of het onderzoeksbureau naar aanleiding van deze vragenlijst?” zijn integraal en geanonimiseerd weergegeven in het bijlagenrapport.

Uw contactpersonen
Chiel Westra – c.westra@enneus.nl
Jennifer Wyduba – j.wyduba@enneus.nl

Hoofdkantoor Groningen
Sylviuslaan 5
9728 NS Groningen

Postbus 473
9700 AL Groningen

Kantoor Utrecht
Graadt van Roggenweg 328-334
3531 AH Utrecht

T. 050 – 711 52 55
info@enneus.nl
www.enneus.nl

Enneüs onderzoekt en adviseert

november 2022

BIJLAGENRAPPORT

Draagvlakonderzoek Zonnepark Westerlee

Pure Energie

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
1 | Leeswijzer 3
2 | Vragenlijst 4
3 | Antwoorden open vragen 10
3.1 Alle omwonenden 10

1 | Leeswijzer

Dit rapport betreft een bijlagenrapport. Hoofdstuk 2 bevat de vragenlijst die is gebruikt voor het onderzoek. Hoofdstuk 3 bevat een integrale, geanonimiseerde weergave van de antwoorden op de open vragen van alle omwonenden. Indien (delen van) het antwoord mogelijk herleidbaar waren naar individuen, zijn deze vervangen door [***].

2 | Vragenlijst

DRAAGVLAKONDERZOEK ZONNEPARK WESTERLEE

- **Heeft u vragen over de vragenlijst of het onderzoek?** Dan kunt u contact opnemen met de helpdesk: bel of WhatsApp naar 050 20 53 014 (op werkdagen tussen 9:00 en 17:30), e-mail: helpdesk@enneus.nl. Vermeld hierbij de volgende code:
- U kunt de vragen beantwoorden door het vakje van uw keuze aan te kruisen. Heeft u per ongeluk **een kruisje in een verkeerd hokje** gezet? Zet dan haakjes om het verkeerd aangekruiste hokje: (☒) en kruis het juiste hokje aan.

ACHTERGROND

1. Waar woont u?

- ☐ Meeden
- ☐ Nieuwe Pekela
- ☐ Oude Pekela
- ☐ Veendam
- ☐ Westerlee
- ☐ Winschoten
- ☐ Anders → *U hoeft deze vragenlijst niet verder in te vullen*

2. Wat zijn de cijfers van uw postcode?

DUURZAME ENERGIE

Het doel van een zonnepark is het opwekken van duurzame energie. In dit geval zonne-energie.

3. Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens /niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet ik niet/Geen mening
Ik ben voor duurzame energie in het algemeen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben voor duurzame energie in de vorm van zonne-energie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik volg de ontwikkelingen van zonneparken in mijn omgeving	☐	☐	☐	☐	☐	☐

INFORMATIEVOORZIENING

Zonnepark Westerlee is een initiatief van Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt. Zij hebben een idee voor een zonnepark in Westerlee tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg - parallel aan het Emergobos. Meer informatie kunt u vinden op de website: www.zonneparkwesterlee.nl

4. In hoeverre was u (voor dit onderzoek) al bekend met het bovenstaande idee om een zonnepark te ontwikkelen in Westerlee?

- ☐ Geheel mee onbekend ⟶ *Ga naar vraag 6*
- ☐ Mee onbekend ⟶ *Ga naar vraag 6*
- ☐ Neutraal
- ☐ Mee bekend
- ☐ Geheel mee bekend

5. Via welke kanalen kent u het idee?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Krant of huis-aan-huisblad
- ☐ Flyer
- ☐ Nieuwssites
- ☐ Nieuwsbrief
- ☐ Informatiebrieven
- ☐ Facebook
- ☐ Twitter
- ☐ WhatsApp
- ☐ Radio/TV
- ☐ Bewonersavond
- ☐ Familie/vrienden/kennissen/buren
- ☐ Anders, namelijk: ____

6. Hoe zou u in de toekomst door Pure Energie geïnformeerd willen worden over het beoogde zonnepark in Westerlee?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nieuwsbrief
- ☐ www.zonneparkwesterlee.nl
- ☐ Informatiebrief in de brievenbus
- ☐ Flyer
- ☐ WhatsApp
- ☐ Bewonersavond
- ☐ Online nieuwssites
- ☐ Krant of huis-aan-huisblad
- ☐ Anders, namelijk: ____
- ☐ Ik wil niet geïnformeerd worden

U hoeft deze vraag alleen in te vullen als u bij vraag 6 'krant of huis-aan-huisblad' hebt gekozen.

6a. Welke krant of huis-aan-huisbladen leest u?

Als u bij vraag 4 'geheel mee onbekend' of 'mee onbekend' heeft ingevuld, kunt u vraag 7 overslaan.

7. Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stelling: "Ik ben door de initiatiefnemers (Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt) tot nu toe voldoende betrokken bij het idee."

☐	☐	☐	☐	☐	☐
Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet / Geen mening

Als u bij vraag 7 'mee eens' of 'helemaal mee eens' heeft ingevuld, kunt u vraag 7a overslaan.

7a. U geeft aan niet voldoende betrokken te zijn door de initiatiefnemers. Kunt u kort toelichten wat de initiatiefnemers beter kunnen doen om u voldoende te betrekken?

HET IDEE VAN ZONNEPARK WESTERLEE

8. Verwacht u hinder te ondervinden van het zonnepark?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → *Ga naar vraag 10*
- ☐ Weet niet / Geen mening → *Ga naar vraag 10*

9. Wat voor hinder verwacht u?

9a. Hoe zou deze hinder kunnen worden beperkt als het zonnepark er komt?

Pure Energie en Coöperatie Energie(k) Oldambt vinden het belangrijk dat de omgeving profiteert van de opbrengsten van het zonnepark. Denk daarbij aan mede-eigendom in het zonnepark, een omgevingsfonds en het ondersteunen van lokale clubs/verenigingen.

10. Hoe belangrijk vindt u dat de omgeving kan profiteren van de komst van het zonnepark?

- ☐ Zeer onbelangrijk
- ☐ Onbelangrijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Belangrijk
- ☐ Zeer belangrijk
- ☐ Weet ik (nog) niet / Geen mening

11. **Via een energiecoöperatie kunnen u en andere omwonenden profiteren van het zonnepark. U kunt op verschillende manieren gebruik maken van de energiecoöperatie en er betrokken bij zijn. Kunt u van de volgende mogelijkheden aangeven in hoeverre u ze interessant vindt?**
(1 = zeer oninteressant, 5 = zeer interessant)

	1	2	3	4	5	Geen mening
Advies krijgen over de verduurzaming van mijn woning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Financiering krijgen voor verduurzaming van mijn woning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ideeën inbrengen om mijn wijk of dorp te verbeteren met een deel van de opbrengst van het zonnepark	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Financiering voor lokale initiatieven en verenigingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Onderhoud van publieke voorzieningen in mijn omgeving, zoals dorpshuizen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lid worden van de coöperatie*	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bestuurslid worden van de coöperatie*	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rendement uit het zonnepark ontvangen middels aandelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

** Zie voor meer informatie over energiecoöperatie Energie(k) Oldambt: www.coop-energiek-oldambt.nl*

12. **U kunt via de werkgroep* helpen het plan voor het zonnepark uit te werken. Welke onderwerpen vindt u dat moeten worden besproken in de werkgroep met omwonenden en (eventueel) experts?** (meerdere antwoorden mogelijk, antwoord geven op deze vraag betekent niet dat u zich aanmeldt voor de werkgroep)

- ☐ **Landschappelijke inpassing.** Hieronder valt bijvoorbeeld het plaatsen van bomen en struiken rondom een zonnepark.
- ☐ **Ecologie.** In dit kader kan worden besproken hoe het gebied toegankelijk blijft of aantrekkelijk kan worden gemaakt voor een bepaalde diersoort.
- ☐ **Biodiversiteit.** Hierbij kan het gaan om het vergroten van het aantal plant- en diersoorten, bijvoorbeeld door het planten van vruchtdragende struiken of het aanleggen van bloemen- en kruidenrijk grasland.
- ☐ **Lokaal eigenaarschap.** Het gaat bij dit thema om verschillende vormen van investeren in het zonnepark en het ontvangen van rendement door de omgeving via een lokale energiecoöperatie.
- ☐ **Beheer en doel van het omgevingsfonds.** Dit fonds wordt door de initiatiefnemers speciaal voor de omgeving beschikbaar gesteld. Het idee is dat de omgeving dit fonds zelf beheert en naar eigen inzicht uitgeeft.
- ☐ **Werkzaamheden en verkeer rondom de bouw van het zonnepark.** Het gaat dan bijvoorbeeld om de planning van de werkzaamheden en de beoogde verkeersroutes van het bouwverkeer.
- ☐ **Communicatie naar en het betrekken van de rest van de omgeving.** Hierbij staat centraal hoe omwonenden het beste kunnen worden geïnformeerd en betrokken: bijvoorbeeld via mails, nieuwsbrieven en open dagen.
- ☐ Anders, namelijk: _____

** Zie voor meer informatie over de werkgroep: www.zonneparkwesterlee.nl/werkgroep*

13. **In hoeverre bent u op dit moment voor of tegen het idee van Zonnepark Westerlee?**

☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sterk tegen	Tegen	Neutraal	Voor	Sterk voor	Weet niet / Geen mening

14. **Wat zijn volgens u de voordelen van Zonnepark Westerlee?**

15. **Wat zijn volgens u de nadelen van Zonnepark Westerlee?**

16. **Heeft u nog suggesties voor het idee van Zonnepark Westerlee?**

TOT SLOT

17. **Hoe lang woont u in uw buurt?**

- ☐ Korter dan 2 jaar
- ☐ 2 tot 5 jaar
- ☐ 5 tot 10 jaar
- ☐ 10 tot 15 jaar
- ☐ 15 jaar of langer

18. **Wat is de samenstelling van uw huishouden?**

- ☐ Alleenstaand, zonder kind(eren)
- ☐ Alleenstaand, met kind(eren)
- ☐ Getrouwd / samenwonend, zonder kind(eren)
- ☐ Getrouwd / samenwonend, met kind(eren)
- ☐ Anders, namelijk:

19. **Heeft u een koop- of huurwoning?**

- ☐ Koopwoning
- ☐ Huurwoning
- ☐ Wil ik niet zeggen

20. **Heeft u tot slot nog opmerkingen die u wilt delen met Pure Energie, coöperatie Energie(k) Oldambt of het onderzoeksbureau naar aanleiding van deze vragenlijst? Laat ze dan hieronder achter:**

Hartelijk dank voor het invullen!
U kunt de vragenlijst terugsturen in de antwoordenvelop.

3 | Antwoorden open vragen

3.1 Alle omwonenden

7a. U geeft aan niet voldoende betrokken te zijn door de initiatiefnemers. Kunt u kort toelichten wat de initiatiefnemers beter kunnen doen om u voldoende te betrekken?
"Betrekken bij" klinkt een beetje positief. Ik wil niet geïnformeerd worden omdat ik absoluut tegen de komst van het zonnepark ben.
(?) meenemen in proces.
Achteraf informatie geven is tamelijk zinloos. Vooraf was beter, keuzes bieden zinvol.
Beter eerlijk informeren en de burger laten profiteren.
Betere communicatie door middel van huis aan huis bezoek.
Betere indicatie van tevoren in de krant en via de brievenbus.
Betere/meer berichtgeving op tijd.
Betrokken zijn betekent niet alleen wat informatie delen maar ook gericht meningen ophalen van omwonen, zoals dit NU gebeurt. NU neemt men dus denk ik wel een stap in de goede richting.
Betrokkenen informeren via huis aan huis informatie. De krant. Info avond.
Bij het bezoek van Pure werd ik in feite gewoon geconfronteerd met een volledig plan.
De informatiekanalen in het dorp Westerlee beter gebruiken
De omwonenden het gevoel geven gehoord te worden. Er staat niemand in de directe omgeving van het beoogd zonnepark positief tegenover het idee en toch gaat de procedure door!
De omwonenden persoonlijk uitnodigen voor een gesprek.
Dit gaat veel meer mensen aan in plaats van alleen de omwonenden!
Dit is de eerste informatiebrief die ik heb ontvangen. Ik ben door anderen geattendeerd
Dit is het eerste wat we er vanuit de initistiefnemers over horen. Info zelf moeten vernemen vanuit div media
Draagvlak onderzoek is eerste officiële contact, had wellicht via infobrief eerder ingelicht kunnen worden over de plannen
Duidelijker kaarten sturen met de ligging van het nieuwe zonnepark erop.
Eerder informeren.
Eerst draagvlak onderzoek en dan met plannen komen. Bij dit initiatief is de omgekeerde volgorde gebruikt. Nl. eerst plannen maken en dan draagvlak onderzoeken.
Eerst een bewonersavond met uitleg van plannen, consequenties, voordeel op stroom bijvoorbeeld, mogelijk andere opties etc kortom betrokken worden in voortraject.
Eerst informeren van omwonenden, adviezen opvolgen -> Plan ontwikkelen later.
Enquête houden voordat iets geplaatst wordt.
Er is totaal geen informatie vooraf verstrekt en ook geen vraag gesteld vooraf. Nu de plannen er liggen wordt er een enquete gehouden.
Er zijn wel avonden georganiseerd. Maar dan nog, ik heb het gevoel dat mij iets opgelegd wordt. Een eerlijk verhaal wil ik horen. Ik heb er eerlijk gezegd geen vertrouwen meer in.
Flyer/nieuwbrief in brievenbus
Flyers.
Geen zonnepanelen op goede landbouwgrond. Grond is voor voedselproduktie.
Goed informatie geven.

Het idee is er al langer, voordat de informatie komt.
Huis aan huis bezoek
Ik heb geen informatie gezien.
Ik heb neutraal aangegeven.
Ik heb neutraal ingevuld.
Ik hoef hier geen zonnepark, net als die windmolens.
Ik hoef niet verder geinformeerd
Ik vind het wel prima zo en ik hoef er niet bij betrokken te worden.
Ik zou niet met Energiek om de tafel willen, dit is een soort gekunstelde organisatie door de gemeente. Met Pure Energie is mijn ervaring dat ze niet in staat zijn om technisch een gesprek met mij aan te gaan. Ze hebben te weinig inhoudelijke specialistische technische kennis om zelf een zonnepark te exploiteren naar mijn mening. Het moet niet alleen om geld gaan.
In een veel bredere kring communiceren.
In eerste stadium informeren en vragen naar de mening van omwonenden.
Informatie of wij als inwoners hier voordeel mee hebben.
Informatiebrief.
Informatieverstrekking
Informeren.
Interesseert hun in feite niets. Onderzoek is alleen voor de bühne, besluit is er al. Zie meerdere zonneparken en windpark N33.
Las het in het huis aan huis blad.
Maar één flyer gehad, te weinig.
Meer de bewoners op een avond laten komen, dus meer data dat we kunnen komen.
Meer info via nieuwsbrieven.
Meer informatie omtrent de gevolgen voor de omwonenden. Gevolgen ten aanzien zorgt negatief als positieve mogelijkheden.
Meer informatie te verstrekken dat er plannen waren.
Meer informatie verstrekken
Meer informatie verstrekken over gevolgen voor het stroomnet. Bijvoorbeeld: wordt de spanning in onze wijk hoger?
Meer informatie verstrekken.
Meer informatie.
Meerdere informatiepanelen, zoals niuwssites Menterwolde.info, prachtig pekeltje
Men is al begonnen.
Mij erbij betrekken.
Misschien eerder de omwonenden op de hoogte stellen?
Niet achteraf een enquête sturen, maar wanneer de plannen concreter worden direct informatie uitsturen.
Nieuwsbrieven verstrekken, online en eerder kenbaar maken van ideeën.
Nu wordt gelukkig aan ons, bewoners in de onmiddellijke omgeving , om onze mening gevraagd. Dat is netjes. Tot nu toe was dat niet gedaan.
Op tijd inlichten.
Opbrengsten. Mede-eigendom. Omgevingsfonds. Ondersteuning lokale clubs/verenigingen.
Persoonlijk benaderen.
Persoonlijk per brief, zoals nu.
Plannen meer openbaar maken.

Regionaal (gepersonaliseerd) Huis aan Huis plannen presenteren en toelichten. (Tijdspad, traject, milieueffect...)
Sociale media.
Tot nu toe heb ik in westerlee niets gehoord van enige ontwikkelaar. Geen enkele bijeenkomst geweest in Westerlee.
Van tevoren vragen of we het er mee eens zijn. Dit is te laat, wij zullen alles doen om het tegen te houden.
Veel eerder informeren over de planvorming. (Nu ligt het plan er al en we wisten niets.)
Veel meer informatie naar buiten brengen via websites, facebook et cetera.
Verdwijn uit deze regio, "dure" landbouwgrond opofferen aan foeilelijke panelen.
Via brievenbus.
Volledige openstelling van wat er te gebeuren staat, meer berichtgeving.
Vooraf informeren naar draagvlak voor een zonnepark, niet mededelen dat er plannen zijn voor een zonnepark.
Vooral informatie huis aan huis!
Voorlichtings avond.
We weten niet wat ze voor ons verzwijgen, dus geen idee of we er voldoende bij worden betrokken.
We zijn natuurlijk wel benaderd door onze kinderen. Het is voor mij niet belangrijk dat ik er zoveel bij betrokken wordt.
Wij hebben niet de mogelijkheid gezien om aan te haken of zijn benaderd voor de baten.
Wij waren niet op de hoogte gesteld. Het is niet op onze grond dus geen inspraak in verband met onze [redacted] zijn wij fel tegen.
Ze moeten ons vroegtijdig informeren over dit soort zaken. Het voelt alsof ze nu te laat zijn met het betrekken van de omgeving. Op deze manier is er al wel eens een zonnepark geplaatst.
Ze nemen omwonende die het idee niet zien zitten niet serieus en willen het gaan oplossen, terwijl de enige oplossing kan zijn geen zonnepark!
Zij waren al in een veel verder stadium en namen ons daar niet in mee. Dat is jammer.
Zoals bij een vorige vraag aangegeven is de aanbouw al gestart terwijl dit onderzoek nu pas plaats vindt.
Zou fijn zijn dat je al in een vroeg stadium betrokken wordt en niet op het moment dat de beslissing slims gevallen.

9. Wat voor hinder verwacht u?
- Aanleg verkeershinder
- Apparatuur sneller defect door hogere netspanning.
- Geluid
- Het wordt veel te veel.
- Hinder door gebrek aan ruimte en open landschap
- Landschapsvervuiling
- Landschapsvervuiling/horizonvervuiling.
- Natuur gaat kapot. Reeën en wilde dieren verdwijnen.
- Uitzicht is vreselijk en waar houdt het op? Waarom alles in Oldambt? En het gaat maar door. Vertrouwen in het bestuur van Oldambt is weg.
- Verkeer door aanleggen
- Verkeer.
- Verkwisting van landbouwgrond.

- Weerkaatsing van panelen
- Zelf niet meer terug kunnen leveren.
(?) vervuiling.
Aantasting uitzicht, schittering
Aantasting van de woonomgeving
Aanzicht/ omgeving wordt voorledig geïndustrialiseerd. Doodongelukkige vrienden die er op uitkijken. Minder ruimte voor fauna en flora. Geluidshinder voor omwonenden.
bederf woongenot
Beeld bepalend ziet er niet uit
Beeld, inbreuk op flora en fauna en gezien het nabij gelegen andere zonnepark te veel van het goede.
Belemmering van ons uitzicht, overlast bij de bouw, beperking natuurwaarde., precedentwerking voor meer zonneparken in de omgeving.
Beperking in terugleveren eigen panelen, horizonvervuiling en ten koste van een prachtig landschap.
Bouwverkeer
Bouwverkeer.
Bromtonen van transformatoren, vermindering leefkwaliteit door zeer sterke verindustrialisering van mijn woonomgeving.
Daarnaast verwacht ik dat mijn zonnepanelen hun stroom niet kwijt kunnen door een te groot aanbod in de nabijheid
Dat er op een zonnepark veel beter voedsel wordt overbouwd in plaats van die troep wat straks weer voor vervuiling gaat zorgen omdat het niet te recyclen is.
Dat ik de energie van mijn eigen zonnepanelen niet kan terugleveren.
De bewoners die er op uit kijken krijgen hinder
De bijdrage van deze regio aan de energietransitie is al buitensporig hoog.
De zonnestralen die op de panelen schijnen die de mensen verblinden, zolang de bomen ze niet bedekt. [redacted]
Diverse vormen van overlast. Teveel bebouwing in dit landelijke gebied. Onrust, geluidsoverlast, licht overlast (spiegelen).
Een zonnepark vind ik zeer verstorend in het landschap, nog meer eigenlijk als windmolens.
Emergobos is mooi om te wandelen. Wandelplezier wordt hierdoor verstoort (landschapvervuiling). Naast een mooie bos hoort geen zonnepark. Belachelijk.
Enorme aantasting van het landschap. Het Eemrgobos gaat ahw ingeklemd worden tussen de parken van Pekela en Westerlee.
Er blijft geen landschap over, alles hier in de ongeving wordt maar volgeplempt met zonnepanelen die enorm veel ruimte innemen en complete weilanden “opeten”. Zonnepanelen, prima maar niet overal in de natuur.
Extra vrachtverkeer en lawaai daarvan.
Geheel om Groningen wordt volgepropt met windmolens en zonneparken. Horizonvervuiling. Landbouw wordt industriegebied.
Geluid, visueel aantrekkelijk, vervuiling, industrialisatie van landschap.
Gezichtshinder, industrie landschap. Het emergo bos is voor ons een fijne wandelplaats door 2 zonneparken wordt de beleving minder prettig.
Gezichtshinder. Er mag dan wel geen andere vorm van hinder zijn, zo'n zonnepark is natuurlijk een afschuwelijk aanzicht in het mooie landschap.
Goede landbouwgrond wordt gebruikt voor het plaatsen van panelen. Het tekent het gebied.
Gras, open karakter verdwijnt. Zie Zuidbroek, afschuwelijk!

Grondprijs stijging
Het begint in deze regio steeds meer op een bedrijvenpark te lijken.
Het haalt het hele uitzicht weg. En door de weerspiegeling van de zon, hindert dat het zicht. De horizon wordt hierdoor vervuild en dat vind ik erg jammer.
het is geen gezicht, vernietiging van natuur
Het is genoeg voor de omgeving van Meeden, na het windpark N33, het zonnepark Duurkenakker, de stikstoffabriek tussen Meeden en Muntendam, en het alsmaar uitbreiden van het verdeelstation aan de Beneden Veensloot!
Het verschrikkelijke aangezicht en verwoesting van landbouwgrond en dus voedselvoorziening. Instabiel energienet.
Het wordt te veel in dit gebied.
Het zonnepark bij Pekela wat nu in ontwikkeling is, veroorzaakt geluidsoverlast. Hier wordt natuur/landbouw grond opgeofferd. Dit zal in dit geval ook zo zijn. Het (?) gebied van veel dieren komt in het nauw zeker nu deze twee gebieden over de lengte gezien elkaar bijna raken tot een immense blokkade.
het zoveelste stukje natuur in de omgeving wat ontsiert gaat worden door zonnepanelen.
Hinder i.v.m. de aanleg, schittering op de panelen door de zon tijdens het fietsen en natuurlijk niet te vergeten: natuurvernietiging.
Hinder van gezondheid. Hinder van natuur en biodiversiteit.
Horizonvervuiling, geluid, gebrom. Dieren, zoals hertjes die ik nu zie lopen, zullen vertrekken.
Horizonvervuiling, het is geen "plaatje".
Horizonvervuiling. Zet ze op zee.
Horizonvervuiling. Zonnepanelen zichtbaar vanaf de openbare weg.
[redacted] Wij ondervinden geen voordeel.
[redacted] Ook ben ik bang voor het verpesten van de natuur en de dieren die er leven. Ik ben ook bang voor het geluid van de transformator.
Ik verwacht hinder qua uitzicht en met de bouw. De omgeving verandert erdoor dus het heeft een impact op de hele natuur.
[redacted]
In de bouwfase verwachten we hinder als: lawaai, verkeersoverlast, onrust, lichtoverlast. Daarnaast verwachten we overlast omdat ons uitzicht zal verslechteren. Schitteren de zonnepanelen? Is er een straling? Maar ook vragen we ons af hoeveel mensen er wel niet op af komen [redacted] Al met al zorgt het voor veel onrust en onzekerheid.
Inbreuk op de natuur in de omgeving. Reeds zonnepark en windmolens in onze omgeving. Is genoeg.
Je kunt in de omgeving bijna niet meer rijden zonder ergens een zonnepark of windpark te zien.
Kans op hogere netspanning met als gevolg:
Landschap aantasting, verkeershinder, verlichting en landbouwgrond gaat verloren.
Landschap verdwijnt.
landschap vervuiling
Landschap/horizonvervuiling, minder leefruimte voor dieren, insecten, straling (lange termijn effect nu nog onbekend). We worden omringd door zonneparken, waardevermindering woning. Negatief effect op biodiversiteit, kwaliteit bodem. Hier is een kennis (?) (zie ook onderzoek Wageningen Universiteit: Zonneparken, Natuur & Landbouwzorg).
landschapschade

Landschapsvervuiling! Misbruiken van grote hoeveelheid goede landbouwgrond.
Landschapsvervuiling, insluiting van natuurgebied, waardedaling woning, geluidshinder, industrialisatie van de omgeving, derving woongenot.
Landschapsvervuiling.
Landschapsvervuiling.
Landschapsvervuiling. Het park komt te prominent in het zicht tussen de woonkernen.
Landschapsvervuiling. We komen er zo middenin.
Landschapvervuiling, straling bronnen, ecologisch onverantwoord, hoe worden de ? panelen gercycling en welke hinder ondervinden landen waar vaak 'troep' wordt gedumpt.
Lawaai, natuur wat vergaat, schittering van de panelen, de daling in prijzen van de woningen.
Leefbaarheid. Landschapvervuiling.
Lelijk, horizonvervuiling, geen natuur mogelijk. Zonneparken horen op daken (is genoeg voor handen).
Meer natuur naar de kloten
Minder plezier aan het landschap.
Mogelijk overbelasting net/vol net.
Natuur aantasting. Doorn in het oog die lelijke glimmende platen.
Natuur wordt een glazen bak.
O.a. Verkeershinder tijdens de aanleg van het zonnepark.
Omgevingsvervuiling. Er staan genoeg van dit soort wild gegroeide "parken".
Overbelasting enegrienetwerk
Overbelasting van het net
Overlast voor mens en dier. Er is hier al veel te veel.
Overlast voor mens en dier. Geluid, licht. Vooral leeft bij mij het gevoel dat we hier al heel veel doen. Teveel. Afvalputje. En nu komt dit er ook weer bij zonder dat we in het begin mee konden praten
[redacted] Flink vermogen verlies. De wandelroute van de dieren wordt belemmerd.
Rode verlichting in de avond/ nacht. Laagtonig gebom.
Schadelijk voor natuur
Schittering
schittering en uitbreiden elektriciteits schakelstation
Schittering.
Storing in het stroomnet, gevolgd door enige tijd stroomloos zijn
Storing op de frequenties voor zendamateurs
Straling, magnetische, electrische straling, geluidsoverlast van de omvormers, bodemvervuiling. Aluminiumoxide en zinkoxide. [redacted] Dit is persoonlijke overlast die ik verwacht.
Stroomnetwerk overbelast waardoor onze eigen zonnepanelen niet meer kunnen terugleveren. Ook verwacht ik niet dat de energiekosten minder wordt door deze zonneparken. Dus uiteindelijk verwachten wij geen voordeel, maar zien wij het landschap waarvoor wij hier zijn gaan wonen, veranderen in een industrieel gebied.
Ten eerste, het uitzicht. En gewoon een stuk natuur dat verdwijnt, wat alle bewoners het liefst willen behouden. We zijn hier allemaal natuurliefhebbers, anders woon je hier niet. Het is belangrijk voor de natuur en voor de dieren dat er een stukje uitloop is. Als er een zonnepark is, verdwijnt dat stukje heel erg.
Terugleveren

Transport over smalle wegen oponthoud.
U sloopt hiermee opnieuw een stukje natuur.
Uitzicht op het park vanuit onze woning.
Uitzicht: landschapsvervuiling. Dichtbij een prachtig bos een foeilelijk zonnepark.
Vanwege de 'aanblik'.
Veel verkeer. Storingen. Het net is al vol.
Verdwijnen van natuur en vergezicht
Verkeer en storingen aan het net.
Verkeer en voor de rest is afwachten.
Verkeer in de wijk en overlast van het bouwen.
Verkeer.
Verkrachting van het landschap.
Vermindering woongenot, vermindering waarde huis en vermindering natuur.
Verpesten van landschap
Vervuiling van het landschap. In deze omgeving is al veel gedaan: windpark, veel zonneparken en de stikstofcentrale
Vind de zonneparken oerlelijk en bederft het plezier om door de omgeving te fietsen en te wandelen
Visuele hinder. Verkeersoverlast/-hinder. Eventuele risico van overbelasting van netwerk.
Voor het stroomnet, wij hebben elf ook een flink aantal panelen.
vooral van het werkverkeer/ wegafzettingen
Vrachtverkeer.
Vrij uitzicht over de landerijen kwijt. Schittering bij felle zon. We worden rondom Meeden een industrieterrein.
We hebben al genoeg overlast door mijnbouwschade en zoutwinning. Ook worden we omringd door windmolens. Het is genoeg geweest.
We worden rondom uitgesloten door allerlei zonneparken, windparken + transformatorstations + industrie.
Weer belasting en aantasting ruimte.
Weer een mooi groen stuk land zien veranderen in de glaren stad van het westland. Ik woon niet meer op het platteland, maar in het westland.
Weer natuur opgeofferd voor winst!
Wij worden hier ingepakt met dit soort "parken"! Genoeg is genoeg.
Zicht hinder.
Zichtvervuiling. Overal waar we kijken is al iets: zonnepark in aanbouw, windmolens, zonnepark dat klaar is. We zitten er tussen in.

9a. Hoe zou deze hinder kunnen worden beperkt als het zonnepark er komt?
- Het ecologische dele moet goed geregeld zijn, huur hier een expert voor in.
- Om de hinder te beperken is bij een ander zonnepark in de buurt een wal gemaakt en zijn bomen aangelegd. Deze wal is echter te laag en de bomen zijn nog niet begroeid. Dit heeft dus nog weinig zin en wij willen een hoge wal en voldoende begroeiing. Niet dat dit pas over 10 jaar begroeid is.
terugleveren voor particulieren in de toekomst
- we willen dat het licht goed geregeld is. Niet dat het licht constant aanfloept als er iemand langsloopt. Dit is ook mogelijk, zolang er maar wordt geinvesteerd.

- We willen geen geluidsoverlast. Ook niet tijdens de bouw. Dit is wederom een kwestie van investeren.
- We willen geen materiaal toevoer langs ons huis. Dit voelen we in het huis trillen.
(?) omgeven door beplanting.
Als het zonnepark uit het zicht blijft.
Andere locatie. DH vinkersweg bijvoorbeeld
Buurt meer betrekken.
Dat het niet door gaat.
Dat kan ik niet.
Dat kan niet
Dat komt er niet.
De bewoners aansluiten op het zonnepark, zodat onze energiekosten wegvallen. Stroomnetwerk aanpassen zodat wij ten alle tijden kunnen terugleveren met onze eigen panelen.
Deze hinder is niet te beperken. Zonnepark moet er niet komen.
Door garantie dat dit niet ten koste gaat van anderen met panelen.
Door niet aan te sluiten.
Door op deze plek geen zonnepark te bouwen. Zorg voor meer spreiding over Nederland. Er blijft niets van het landschap over.
Een dijk er om toe met aanplanting.
Een heg er omheen.
Een suggestieve vraag. Hiermee word ik een bepaalde kant op gedrukt... ''als het er komt''... Ik wil absoluut niet dat het park er komt!
Eerst alle dakvlakken van openbare gebouwen vullen, zo ook van bewoners in algemeen.
Er is gezegd dat er afspraken worden gemaakt om deze hinder te voorkomen/verminderen. met wie maken we deze afspraak? Pure Energie gaat straks weer naar een volgend project en voelt de gemeente zich dan verantwoordelijk om zich aan de afspraken te houden? Ons contactpersoon wisselt ook erg vaak, dit laat zien dat er vanuit de ontwerpers geen tot weinig betrokkenheid is bij de omwonenden. Dit leidt tot onzekerheid. Daarnaast ben ik van mening dat het beperken van de hinder een kwestie van investeren is. Er is heel erg veel mogelijk, maar er moet worden geïnvesteerd. Ik betwijfel of ze dat er wel voor over hebben.
Er is maar één manier: niet aanleggen. Als er geen subsidie op zat was het er nooit gekomen.
Er moeten hoge bomen komen en een vol bos. Denk bijvoorbeeld ook aan struiken en bosjes, die groeien snel. Ik denk dat op die manier de overlast echt vermindert wordt.
Financiële compensatie van de opgewekte stroom.
Garantie over voldoende netcapaciteit om ten allen tijde energie van kleine leveranciers (zoals ik) af te nemen.
Geen aanrijroute vanuit Zuidwending/Kibbelgaarn
Geen lawaai maken. Niet de infrastructuur overbelasten, ervoor zorgen dat inwoners profiteren.
Geen verlichting.
Geen zonnepanelen plaatsen. Afschuwelijk gezicht.
Geen zonnepark (of is het al beslist?).
Geen zonnepark aanleggen
Geen zonnepark aanleggen!
Geen zonnepark bouwen.
Geen zonnepark dus. Genoeg is genoeg.
Geen zonnepark!
Geen zonnepark.

Geluidswal, bosschages.
Gewoon geen park aanleggen.
Gewoon niet bouwen
[redacted]
Grondeigenaren in de buurt compenseren. Bijvoorbeeld accu's tegen gereduceerd tarief beschikbaar aanbieden.
Het komt er niet.
Het moet er niet komen.
Het omringen door middel van een boomrand.
Het zonnepark moet er niet komen!
Het zonnepark niet bouwen.
Het zonnepark op zich is de aantasting
Iets beperkt zou het kunnen worden door heel veel groen en om te zetten, maar dan is het open landschap wel weg.
Ik geloof niet dat de hinder wordt weggenomen als het zonnepark er komt.
Ik heb een nee tegen dit plan.
Ik zou het vooral prettig vinden als ik een open uitzicht behoud. [redacted] daar zou het mooi open kunnen worden gehouden.
Informeren bij Enexis wat de gevolgen zijn. Deze informatie delen.
Is niet te verhinderen.
Ja ze kunnen beperkt worden, voor alle is een oplossing te vinden. Er zijn veel technische mogelijkheden. Alle problemen zijn te voorkomen binnen de huidige stand van de techniek
Kan niet beperkt worden, we hebben genoeg rotzooi gekregen! Zonnepanelen horen op huizen of op een fabrieksterrein , en niet op goede landbouwgrond
Kiezen voor een andere locatie in een gebied zonder doorgaand verkeer tussen de dorpen.
Kleinschaliger en minder hoog dan het park van Pekela..
Kortom we willen niks horen en niks zien, alsof het hele zonnepark er niet is. Dit kan alleen als ze gaan investeren!
Meer overleg met bewoners! En er ook eens naar luisteren!
Misschien bomenrij ervoor, dat je niet gelijk tegen de panelen aan kijkt.
Mocht het er komen: een wal om het park die beplant is met struiken.
Moet er gewoon niet komen!
Moet er gewoon niet komen. Reeds voldoende energieprojecten in de naaste omgeving. Windmolens, zonneparken, elektriciteitscentrale.
Moet er niet komen!
Moet niet komen!
Nee, het moet er gewoon niet komen. Hindervermindering kan niet als het zonnepark zo dichtbij mijn huis komt.
Niet
Niet
Niet bouwen. [redacted]
Niet door laten gaan.
Niet mogelijk
Niet over onze straat.
Niet plaatsen

Niet realiseren
Niet zichtbaar maken vanaf de openbare wegen in omgeving zonnepark(en).
Niet!
Niet! Het blijft een rotte plek in een mooi gebied
Niet, het is gewoon geen gezicht.
Niet, ik ben totaal tegen!
Niet.
Niet.
Niet. Bezwaar is zoals hierboven beschreven. Groene energie prima, plaats maar panelen op daken van huizen en plaats windmolens in de zee. Niet nóg meer in midden en oost Groningen.
Niet. Er zijn al te veel windmolens en zonneparken in directe omgeving.
Niet. We willen geen zonnepark.
Niet. Zonnepark moet er niet komen.
Niet: geluidswallen tasten het landschap aan datzelfde geldt voor begroeiing. Begroeiingen kost lang voor het een gewenste/effectieve hoogte heeft.
Niet...
Omzomen met groen!
Onmogelijk!
Onmogelijk. Forse schadevergoedingen.
Op andere plek plaatsen.
panelen onder de grond
Rij routes maken en tijden afspreken.
Verkeerssituatie bekijken en gevaren voor fietsers.
Voorlichting betreft problemen
wachten met het zonnepark tot de capaciteit van het net groter is
Zeer ruime zomers met beplanting langs de (?) wegen en beplanting midden door als corridor voor de dieren.
Zet het niet in deze bosrijke omgeving maar gebruik bijvoorbeeld meer daken van gebouwen
Zoals beloofd bij het park in Pekela een open park en geen hek er omheen. En mocht dit toch gebeuren dan mogelijkheden aan de onderkant voor klein wild en ook mogelijkheden voor groot wild. Deze worden nu al naar de provinciale weg gedreven met zeker al enkele slachtoffers.
Zorg dat er groen stroken worden aangelegd.

14. Wat zijn volgens u de voordelen van Zonnepark Westerlee?
- Bijdragen aan het opwekken van schone energie.
- Geen, op dit moment worden de zonnepanelen ontwikkelt puur en alleen voor de winst en de opbrengt vloeit naar grote industrie en datacentra.
- Geld beschikbaar voor omgeving.
- Kans op mede eigenschap/aandelen.
- Mogelijk financiële voordelen voor de omgeving door oprichting van fonds.
Afhankelijkheid weg van gas.
Alleen maar voordelen en het zou mooi wezen als de bewoners er ook profijt van kunnen hebben!
Alleen voordeel voor de grondeigenaar.
Besparen op fossiele brandstoffen.verlies
Beter dan windmolens.
Beter voor milieu.

Bijdragen aan verduurzaming. We hebben hier ruimte.
Coöperatie opzetten.
Dat de lokale bevolking mee profiteert van de opbengst.
Dat de omgeving er mee van kan profiteren zoals dorpshuizen, clubs enzovoort.
Dat de omgeving kan meeprofiteren.
Dat er groene energie zal worden opgewekt
De energiemaatschappijen verdienen "goud" zonder dat voor de consument de prijzen eerlijk zijn.
De voordelen kunnen zijn als er bekend wordt gemaakt waar het heen gaat.
De voordelen zijn dat we meer duurzame energie moeten produceren. Op dit moment zijn zon en wind de enige serieuze opties om van het gas en andere fossiele energiebronnen af te komen. We ontkomen er niet aan dat dit impact gaat hebben op de omgeving omdat deze bronnen van energie nu eenmaal niet onzichtbaar weggestopt kunnen worden. Hetzelfde geldt voor windenergie. Ik vind een zonnepark op de zandgronden in Westerlee een beter alternatief dan een zonnepark op meer vruchtbare kleigrond ten noorden van Meeden.
Dichtbij Tennet centrale
Die zie ik niet.
Die zijn er niet.
Die zijn er niet.
Duurzaam
Duurzaam en besparen.
Duurzaam.
Duurzaamheid, maar de consument moet het "voelen".
Duurzaamheid.
Duurzame energie
Duurzame energie
Duurzame energie en omschakeling van het gas af.
Duurzame energie gaat echter wel ten koste van aardappelen, suiker, graan, mais.
Duurzame energie opwekken
Duurzame energie.
Duurzame opwekking van energie.
Eigen elektriciteit (in noodsituaties).
Energie misschien goedkoper.
Er is alleen voordeel als ook particulieren er profijt van hebben, dus afname en goedkopere energieprijzen.
Eventueel voordelen omwonenden.
Extra energie opwekking.
Financieel voor de initatiefnemer/investeerders; de relatief korte afstand naar het trafostation in Meeden.
Fossiele brandstof wordt hierdoor beperkt en het brengt wat werkgelegenheid op.
Geen
Geen
Geen
GEEN
geen enkele
Geen enkele
Geen fossiele brandstof.

Geen idee, niet over geïnformeerd, dus kan geen mening geven
Geen idee.
Geen idee.
Geen idee.
Geen mening, te weinig voorkennis.
Geen mening.
Geen voordeel.
Geen voordelen want alleen de grote jongens vinden hier voordelen van. Dit is niet voor de particulier net als met de windmolens.
Geen voordelen!
Geen voordelen, alleen maar het om zeep brengen van ons ruimtelijk landschap.
Geen voordelen.
Geen voordelen.
Geen voordelen.
Geen voordelen. Aantasting landschap en natuur.
Geen!
Geen, de enige die gaan profiteren zijn de energiemaatschappijen.
Geen, het ziet er niet uit.
Geen, park word wegestopt ten koste van natuur. Er zijn betere locaties
Geen, tenzij burgers zonder investering meedelen.
Geen, want het landschap wordt weer verpest.
Geen, we hebben hier al genoeg!
Geen, zie 16.
Geen.
Goede stap in de energietransitie.
Goedkoope energie.
Gratis energie.
Groene energie, ontvangen van rendement/aandeelhouder.
Groene energie.
Groot gebied waar kleinwild veilig is, er kan niet gejaagd worden
Het dorp zou mee kunnen profiteren, maar dit zie ik niet gebeuren.
Het enige voordeel zou zijn, als je met deel van de opbrengst de onderhoud en het houden van de bruggen in Oude-, Nieuwe- en Boven Pekela mogelijk zou kunnen maken.
Het is noodzaak.
Het opwekken en opslaan van duurzame energie.
Het zou alleen een voordeel zijn als omwonenden er direct sterke financiële voordelen van hebben.
Hoe meer groene energie hoe beter.
Hopelijk goedkopere energie, waar zowel burger als ondernemer van profileert.
Hopen dat de bewoners mee kunnen profiteren. Gem. Oldambt heeft een betere communic. dan Gem. Pekele.
Hopen op een financiële voordeel.
Ik denk dat het goed is voor de woonomgeving en het is duurzaam.
Ik kan geen voordelen bedenken. Dat er iets met het milieu moet gebeuren is wel duidelijk. Maar alles wordt onze kant op gegooid.
Ik kan op dit moment geen voordelen bedenken.

Ik kan op dit moment geen voordelen bedenken. Alhoewel ik op zich niet tegen zonne energie ben. Maar niet hier.
Ik wil eerst de realisatie zien van Zonnepark Eekerpolder.
Ik zie geen voordelen van het idee.
Ik zie geen voordelen, eerder nadelen.
Ik zie hier geen voordelen van.
In het landschap, aan een zijde al uit het zicht door Emerson bos ander zijden graag dmv minimaal 20 a 30 meter brede stroken bomen en struiken waardoor over ca 5 jaar niet te zien
Indien zonne-energie gebruikt wordt voor de Groningse bevolking en middenstand in de directe omgeving en indien het stroomnet het kan verwerken of tijdig wordt aangepast, en wanneer bovendien de directe omgeving in een straal van 5 km er voordelige stroom kan krijgen zie ik dit park als voordeel.
Is mij nu nog niet bekend.
Je kunt er weer een datacenter op laten draaien en dat is onontbeerlijk (maar niet heus).
Korting op gemeentelijke belastingen is mijns inziens ook een optie.
Maken geen lawaai en lichtvervuiling zoals windmolens.
Meer duurzame energie op een plaats die daar prima geschikt voor is.
Meer groene stroom.
Meer zonneenergie.
Milieu voordeel t.o.v. kolencentrale
Minder horizonvervuiling t.o.v. windmolens.
Niet de allerbeste landbouwgrond naast emergobos.
Niet, je onneemt bewoners natuur en vrije omgeving. Enige voordeel zou kunnen zijn bewoner er iets voor terug te geven, dus in de vorm van “geven en nemen”. Kan bijv een lokaal zwembad blijven bestaan door sponsoring van een zonnepark, dan kunnen bewonders deze afweging maken en beoordelen of het hun waard is offers te brengen voor een zonnepark
Niet.
Niet.
Niet.
Niks.
Nog geen idee
Nog niet bekend.
Nu nog niet te beoordelen.
Op dit moment geen voordelen.
Op dit moment niet voldoende inzichtelijk.
OP dit moment zien wij geen voordelen. Het moet nog blijken of er voordelen voor omwonenden zijn. Wij leven in een gebied met aardbevingsschade en zoutwinningsschade en lokale overheid, verantwoordelijke organisaties en landelijke overheid draaien voor de problemen weg. Wij verwachten dan ook dit gaat gebeuren met het plaatsen van een zonnepark en omwonenden alleen maar problemen gaan ondervinden.
Opwekken duurzame energie.
Opwekken van duurzame energie.
Passen er in ieder geval geen windmolens meer bij.
Passen in deze tijd.
Productie van goedkope stroom, als er veel licht van de zon is.
Schone duurzame energie
SCHONE ENERGIE

Schone energie (Afgezien van al het afval dat er straks is van afgedankte zonneparken, de inpact van de aanleg, enz.)
Schone energie opwekken.
Schone energie, omwonende van financieel mee laten profiteren.
Schone energie.
Sorry, ik zie geen voordelen
Totaal geen voordelen!
Verduurzaming, tegen gaan/bijdrage aan beter klimaat.
Voor mij zijn er geen voordelen. Ik zou het prettig vinden als de gemeente of de coöperatie zou komen met ideeën voor een goede samenwerking. Dat de gemeente hier komt en transparant is over de plannen.
Voor mijzelf als inwoner geen voordelen.
Voor nu, aangezien er niks concreet is over hoe alles rondom wordt ingevuld, geen voordeel.
Voor ons geen voordelen. Voor de inwoners van Westerlee misschien groene stroom. Je draagt ene beetje bij aan groene energie, maar ik vraag me af hoeveel je daadwerkelijk bijdraagt. Als we op mondiaal niveau kijken dan zal het minimaal zijn.
Voordelen voor de eigenaar/ initiatiefnemer.
Vrijwel geen.
We moeten voor toekomstige generaties milieuvriendelijke energiebronnen gaan gebruiken.
Weet ik niet.
Weinig bewoning er vlakbij.
Wekt energie door zon en is dus beter voor milieu.
Werk gelegenheid
Winst voor Pure Energie.
Zie ik nog niet.
Zijn die er dan?
Zijn er niet!
Zijn er niet.
Zijn er nog niet. Hangt van de uitvoering af.
Zo meer eigen energievoorzieningen, maakt minder afhankelijk van andere landen.
Zonne energie is goed in samenwerking met kernenergie.
Zonne-energie moet toegankelijk worden voor de burger. Voorkomt landschapsvervuiling en commercie.
Zonnepark heeft geen toegevoegde waarde en weegt niet op tegen aantasting landschap. Verder sluit het plan niet aan bij de omgevingsvisie van de gemeente Midden Groningen ten aanzien van zonneparken. Dus geen voordelen.
Zonnestroom
Zoveel mogelijk groene energie opwekken, zodat de bewoners hier in de omgeving voor een aantrekkelijke prijs kan deelnemen.

15. Wat zijn volgens u de nadelen van Zonnepark Westerlee?
- Alweer een zonnepark.
- Capaciteit van het netwerk.
- Deze locatie wordt al disproportioneel belast door de energietransitie. Windmolenpark N33, zonnepark Pekela, Tennet station, energieopslag zuidwending etc.
- Energiebuffer Zuidwending (aardgasopslag)
- forse uitbreidingen Tennet transformatiestation Meeden

- Grote verstoring van het leefgebied van dieren die hier leven. Deze trekken weg/worden hiertoe gedwongen.
- Hogere netspanning.
- Horizonvervuiling (alweer, windmolens ook al)
- Horizonvervuiling.
- Invloed van de natuurlijke omgeving van het Emergobos. Een groot contrast tussen de eentonige grote zonnepanelen en de groene diversiteit van het bos.
- Kost veel belastinggeld middels subsidies.
- Landschap aantasting
- magnesium- en gaswinning
- Mogelijke ecologische schade.
- Mooi is het niet.
- Na verloop van jaren een hele berg chemisch afval.
- stikstoffabriek Zuidbroek inclusief zonnepark aan de N33
- Verkeer.
- Verkwisting van de landbouwgrond
- Verlies van landbouw/natuur grond.
- Verstoring van de bodemgesteldheid.
- Verstoring van de flora en fauna.
- Vervuiling van de grond.
- Vreselijk landschap en landbouwgrond vernieling.
- windmolens
- Zie antwoord vraag negen.
- Zonnepark Midden-Groningen (Eekerpolder)
- Zonnepark Raadhuisweg Pekela (zuidkant Emergobos)
Aangezicht.
Aangezien er in de directe omgeving ook al een zonnepark gerealiseerd wordt, vind ik het vreselijk dat er 2 parken vlak bij elkaar komen. Het uitzicht is binnenkort dan alleen maar "spiegeltjes", de bomen /struiken zullen echt niet zo snel groeien om deze spiegeltjes uit het zicht te halen. De 2 parken zijn alleen maar 'doorgesneden" door een klein bosje., een horizon met spiegelplaatjes. Ik ben tegen.
Aantasting horizon.
Aantasting landschap..
Aantasting van het landschappelijk karakter van de omgeving.
Akkergrond word ingeruild voor zonneparken. Op zonnepanelen groeit geen groente.
Alweer een stuk grond weg voor natuur of landbouw.
Bederven van prachtige omgeving. Genoeg overlast van windmolens, zoutwinning, mijnbouw e.d.
Belasting voor de natuur, bijv voor herten, flora en het veranderende omgevingsbeeld.
Daarnaast moet het leefbaar blijven voor omwonende en het wild. Het leefgebied voor de reeën is al ernstig gekrompen door het rooien van bosstroken. Er is weinig over van het mooie buitengebied en gaat het steeds meer op een industrieterrein lijken. Omwonende profiteren niet van de zogenaamde duurzame energie, ze zijn slechts slachtoffer van bedrijven die op een snelle manier geld binnenhalen.
Daling van de woningwaarde. Ruimtelijk en natuurgevoel zal wel weggaan. Wij zijn bewust in de buitenring van Oldambt gaan wonen en nu komt er een zonnepark. Wij vermoeden: omwonenden alleen de lasten en anderen de lusten

Dat de reeen niet meer door kunnen lopen en ook de vosjes er niet langs kunnen heb ik het nog niet over hazen en konijnen.
Dat dit geen effect zal hebben op mijn energierekening en dat die er niet goedkoper van wordt omdat de kosten van de aanleg er natuurlijk weer uit moet plus ik zit niet bij deze energiemaatschappijen als klant.
Dat er landbouwgrond voor wordt gebruikt. Vind het een beter idee om het op gebouwen te plaatsten, daken genoeg in de omgeving.
Dat er ons weet iets in de schoot wordt gelegd. Rondom ons is al zoveel wat niet natuurlijk is.
Dat er weer een stuk grond (groot oppervlak) onttrokken wordt aan de landbouw. De gevolgen voor het milieu. Ook gezien als zonnepanelen af zijn.
Dat het zo maar ontwikkelt wordt in mijn beleving.
Dat landerijen plaats moeten maken voor industrialisering in de vorm van windparken en zonneparken. De dieren worden de dupe. En ook de mens. Wij wonen in een landelijke omgeving. Er is veel te laat gepraat met de omwonenden. Ik heb niet het gevoel dat ik nog echt iets kan inbrengen.
Dat onze landelijke omgeving meer en meer een industriegebied wordt. Als we daar in hadden willen wonen waren we wel naar de randstad verhuisd. In Groningen zijn we genoeg aan de beurt geweest, het moet nu eens klaar zijn. En in Meeden helemaal, en dan doel ik op de windmolens. Het doet gewoon pijn als ik écht om me heen kijk. Veel meer mensen hebben hier last van, het is genoeg zo!
De aanleg/bouw.
De bijdrage van deze regio aan de energietransitie is al buitensporig hoog!
De consument betaalt de rekening van de energietransitie en ziet er letterlijk niks voor terug.
De eigenaar waar het park komt, verliest heel veel grond/terrein
De gemeente Oldambt zou zich moeten richten op zonnepanelen op daken.
De horizonvervuiling, enorme waardedaling van de woningen, je ontneemt een groot stuk natuur.
De natuur gaat verloren. Het aanzien is weg en dus verloren.
De natuur is weg. uitzicht. Landbouwgrond is weg.
De verstoring van de natuur en de omgeving vind ik heel erg en hiermee wordt het bos opgesloten door twee zonneparken. Ik ben bang dat de dieren dan de 80 km/h weg op gaan. Daarnaast vind ik de schittering en het uitzicht ook erg vervelend.
De vlakke landbouwgronden verdwijnen en er komt meer hoogte in het landschap door de zonneparken. Dat kunnen we eigenlijk niet voorkomen net zoals we niet kunnen voorkomen dat we windmolens zien. We willen ook dat de gasproductie in Groningen stopt, we willen geen gas meer uit Rusland en we willen eigenlijk minder afhankelijk worden van andere landen voor deze basisvoorziening. We ontkomen er dan niet aan dat de productie van energie zichtbaar wordt in het landschap. Zonnepanelen zijn dan nog vrij goed in te passen in het landschap. Lang het Emergobos is het landschappelijk ook beter in te passen dan midden op een wijds landschap.
De vrije ruimte voor het wild is weg.
Dit gebied heeft namelijk al te maken met
Dit gebied wordt nog meer verkracht! (Windmolens, gaswinning, zoutwinning, magnesium, zonneparken.) Ga dit eens in de randstad doen!
Dit park ligt te dicht bij het al in aanleg zijnde park aan de Raadhuisweg (Pekela). Is hierin geen overleg geweest met ontwikkelaars of gemeente Pekela.
Energie word duurder.
Er is genoeg ik de omgeving. Windmolens en al genoeg zonnepanelen. We zijn het zat!
Er is meer risico op een verhoging van ongedierte. Muizen of ratten kunnen onder de panelen door waardoor vogels ze niet kunnen pakken. Ik vrees voor de impact hiervan. Daarnaast

verandert het uitzicht enorm. Ik kijk liever niet tegen de panelen aan. Ik denk dat niemand tegen de panelen aan wil kijken.
Er komen in bepaalde gebieden te veel grote zonneparken/ windmolenparken.
Er wordt al genoeg gedaan en geleden in onze regio, we hebben al uitzicht op windmolens, last van aardbevingen, er zijn al meerdere zonneparken dit is landschapsvervuiling!
Er wordt goede landbouwgrond opgeofferd voor snel geld verdienen.
Er wordt veel vruchtbare grond verbruikt om zonnepanelen te plaatsen.
Er zijn er al te veel en het elektriciteitsnet kan de opgewekte stroom niet eens verwerken!! Laten ze eerst dit maar eens in orde maken vóór er wéér een zonnenpark wordt aangelegd!
Er zijn hier al wel veel zonneparken in de omgeving. Heel dicht bijelkaar.
Gaat ten koste van landbouw- en/of potentieel bouwgrond.
Gaat ten koste van landbouwgrond. Leg die zonnepanelen maar op daken. Er is al honger genoeg in de wereld.
Geen
Geen
GEEN
Geen enkele burger word er beter van
Geen idee
Geen idee.
Geen nadelen
Geen, zie ik niet.
Geen.
Genoeg is genoeg!!!
Genoeg is genoeg.
Genoemde vrees van vraag 9.
Goed landbouwgrond gaat verloren. Beter op daken en gebouwen.
Grote velden.
Het aangezicht.
Het begint hier steeds meer op een industrieterrein te lijken.
Het bos wordt ingesloten door zonnepanelen. Op het perceel lopen reeën, zijn ooievaars, buizerds en sperwers. Door het plaatsen van zonnepanelen is het landbouwgrond na jaren sterk vervuild door zware metalen, kopen/cadmium, lood en tin.
Het gevoel van de omgeving en hoe het uitzicht verandert. Dat vind ik erg jammer en ik zie niet hoe de leefomgeving erop vooruit zou gaan.
Het groen gaat verdwijnen.
Het idee hebben, hier kan alles, zoals: plaatsen windmolens, zonneparken, gasboringen, zoutboringen. Als ik omgeving Blaricum, Wassenaar rijd of andere regio's in het westen, zie ik weinig van dit alles.
Het is een vervuiling van het aangezicht in de omgeving. Heel de omgeving wordt dichtgebouwd met windmolens en zonneparken en de bewoners worden niet gehoord. Dit soort vragenlijsten is prima, maar dan moet er ook daadwerkelijk iets positiefs uit voortkomen.
Het is ineffectief, neemt te veel ruimte en vervuilt het landschap. De voordelen komen niet of te weinig ten goede aan de burger.
Het is niet bepaald mooi.
Het landelijk gebied gaat eraan.
Het landschap verrommelt en wordt steeds meer "industrieterrein".
Het oogt minder mooi, maar nog altijd veel beter dan windmolens.

Het staat heel lelijk. Het is aantasting van de natuur en omgeving.
Het te veel aan opgewekte stroom gaat niet naar de inwoners. Wordt goedkoop aan het buitenland verkocht
Het uitzicht verandert en de omgeving zit echt vol. Er wonen hier mensen, er zijn er niet veel, maar die hebben het op een gegeven moment ook wel gehad. Ik heb het idee dat er betere manieren zijn om energie op te wekken, zoals kerncentrales.
Het uitzicht verslechtert. De omvang is is zo enorm groot, dat maakt ook wel heel erg uit.
Het verdwijnen van een mooi stuk natuur in ruil voor een lelijk glazen industrieel gebied.
Het verdwijnen van landbouw grond door het paek
Het zou te makkelijk zijn onze mening af te doen met "not in my backyard", er staat al genoeg in onze achtertuin.
Horizon vervuiling, overbelasting net waardoor particulieren niet kunnen leveren en ten koste van een prachtig stukje cultuur historisch landschap
Horizonvervuiling, past niet in het landschap.
Horizonvervuiling.
Idem vorige antwoorden
Ik denk dat de gewone burger niet veel profijt van het park zal hebben
Ik vind het enorme horizonvervuiling en het geeft niet voldoende energie. Het neemt veel meer weg dan dat het geeft.
Ik wens geen vragen te beantwoorden, mijn mening en die van de buurt is duidelijk genoeg, nee is nee.
Ik wil de vragen niet beantwoorden, mijn mening is duidelijk, het is nee. Ik zit al pal naast een ander zonnepark. Je hoort daar nu op dit moment het getik van. Het is mooi zo. Het is genoeg, ik ben er klaar mee.
Ik wil eerst de realisatie zien van Zonnepark Eekerpolder.
Ik zie alleen maar voordelen.
Ik zie geen nadelen.
Ik zie het gewoon niet zitten, het is een vorm van industrialisering en verrommeling van dit gebied.
In de directe omgeving worden al onevenredig veel offers gebracht voor duurzaamheid:
In de omgeving zijn al talloze bijdragen gerealiseerd die betrekking hebben op de energie-transitie. Niet meer in verhouding. Nog een zonnepark is teveel.
In de onmiddellijke omgeving ligt al een enorm zonnepark (gemeente Pekela). Daarnaast wordt het uitzicht al gedomineerd door windturbines en een zich zich steeds verder uitbreidend 380kv-station.
Inbreuk op een stukje natuur, waar we al zo weinig van over hebben
Industriële uitstraling wat afbreuk zal doen op de woningwaarde.
Inleveren van natuurgebied.
Investeren in natuurbehoud om het park is prioriteit wat mij betreft.
Jammer dat landbouwgrond niet voor voedselproduktie wordt gebruikt. Ook vind ik dat het gebied rond Meeden/Westerlee verandert van landbouwgebied in een "energiegebied" omdat in Meeden een schakelstation staat waar de opgewekte energie eenvoudig en voordelig kan worden afgezet. De aanwezige zonneparken, windmolens en hoogspanningsmasten zorgen daarbij al voor een immense horizonvervuiling waardoor er van een mooie , natuurlijke omgeving met bijbehorende flora en fauna niets meer over is.
Jammer van de grond en de omgeving.
Je zet landbouwgrond in voor energie, daarmee wordt je qua voedselvoorziening meer afhankelijk van het buitenland. Daarom ook mijn voorstel om juist om minder vruchtbare zandgronden zonnepanelen te plaatsen in plaats van op meer vruchtbare kleigronden. Landbouw jagen we toch

weg uit Nederland, daarom prima om de grond dan wel te gebruiken voor energieproductie en het niet onproductieve natuur te laten worden.
Kleine kindjes moeten in China de grondstoffen delven in mijnen.
Kost ruimte
Landbouwgrond (goedkoop in Groningen) wordt andermaal opgeofferd aan het geld verdienen door de rijken.
Landbouwgrond opofferen voor zonnepanelen is niet goed.
Landbouwgrond opofferen. Was er geen alternatief op daken et cetera?
Landschap ontsierende velden waar de direct omwonenden "niets" aan hebben.
Landschap verdwijnt steeds meer.
Landschap verdwijnt, mogelijk ook diersoorten die er hinder van hebben.
Landschap vernietiging
Landschap vervuiling en overbelasting netwerk
landschap vervuiling en verkwanselen "dure" landbouwgrond opofferen aan foeilelijke panelen
Landschap wordt verpest.
Landschapsvernietiging..
landschapsvervuiling en vernietiging van kosbare natuurgrond
Landschapsvervuiling, industrialisatie van landschap, verarming leefomgeving, geluidsoverlast.
Landschapsvervuiling.
Landschapsvervuiling.
Landschapsvervuiling. Verkwisting van grondstoffen. Wordt verkocht als duurzaam, maar over 20 jaar hebben we een giga vuilnisbelt.
Landschapvervuiling.
Leefomgeving wordt aangetast
Levert te weinig energie op. Kostbare landbouwgrond verdwijnt.
Locatie (landbouwgrond).
lokale overcapaciteit
Magnesium-en gaswinning, windmolenpark N33, Forse uitbreidingen TenneT Transformatiestation in Meeden, Stikstoffabriek Zuidbroek, aardgasopslag Zuidwending, Zonnepark Raadhuisweg Oude Pekela, Zonnepark Midden-Groningen Eelkerpolder.
Meer (?) per hectare van de boeren, milieu bodemverontreiniging. Meer piek, elektriciteitsnetwerk. (?)
Mensen hebben zonnepanelen maar het salderen staat onder druk.
Met de aanleg van het zonnepark Westerlee wordt Maden helemaal door dit soort parken en industrie.
Minder natuur.
N.v.t. (Of stukje groen minder)
Nadeel is dat er nog meer goede vruchtbare landbouwgrond onttrokken wordt. De schaarste van voedsel zal hierdoor toenemen.
Nadelen zonneparken algemeen. Er gaat te veel landbouwgrond/natuurgebied mee verloren. Ik zou liever deze panelen langs de oevers/op het water zien.
Natuur wordt aangetast.
Natuur.
Natuurvernietiging. Elektriciteitsnet is al vol! Huishoudens in de buurt kunnen hun opgewekte energie zelf niet kwijt aan het net. Zonneparken zijn ongelofelijk lelijk om naar te kijken en hinderen het verkeer met de schittering van de zon erop.

Nederland is klein. Groningen wel dunbevolkt, maar je kunt je ruimte maar 1x gebruiken. Volgens mij ligt de oplossing van schone energie in het veel efficienter energie gebruiken (lees minderen). En bijv. windmolens, zonneparken op daken van schuren etc. Niet in velden helemaal vol leggen met zonnepanelen. Het is geen gezicht, en zolang we steeds onverzadigbaar blijven in de energievraag, zullen er steeds meer velden volgelegd moeten worden. Uiteindelijk dus een bodemloze put.
Niet ieder leeg veldje hoeft volgebouwd te worden.
Niet in het bijzonder dit zonnepark, maar zonne- en wind energie in het algemeen al allemaal leuk en aardig, maar het gehele elektriciteitsnet is al overbelast. Op dit moment wordt de productie van stroom nog voor het grootste gedeelte opgewekt door andere vormen dan "klimaat neutraal". Zou je stroom volledig "klimaat neutraal" willen opwekken zouden er nog vele malen meer parken er bij gebouwd moeten worden en aangezien de bevolking nog altijd groeit zal je altijd moeten opschalen. Lijkt me op de langere termijn niet de meest geschikte oplossing, maar er zal ongetwijfeld een politiek spelletje achter zitten waardoor er maar een aantal mensen enorm van profiteren.
Niet meer leven, maar geleefd worden door de energie reuzen!
Nog een zonnepark naast het Emergobos.
Nog meer door dit soort achterlijke zonneparken
Nog meer horizonvervuiling, nog meer landbouwgrond opofferen.
Nog meer kostbare landbouwgrond gaat verloren door de bouw van zonneparken.
Nutteloos, het zal wereldwijd niks bijdragen. Daarnaast hebben we al heel veel nadelen genoemd. De hinder, de onzekerheid en alle bijkomende toestanden. Wij zullen persoonlijk alleen maar nadelen van dit project ondervinden en geen persoonlijke voordelen. We leveren heel veel in. Dit is neit te begrijpen, vooral omdat er gewoon alternatieve mogelijkheden zijn. Dat het park hier komt is een geld kwestie. Dit is namelijk de goedkoopste optie, omdat de kabels hier dichtbij liggen. Maar we hebben hier al een zonnepark. Kortom het is een kwestie van investeren in de alternatieven.
Onnodige verdere aantasting van het landschapsbeeld. Meeden wordt ongevraagd ingekapseld in een energielandschap. Emergobos wordt steeds verder ingesloten door zonneparken en dit is uit oogpunt van fauna niet gewenst.
Onttrekking landbouwgrond ten behoeve van voedselvoorziening.
Onttrekking van goede landbouwgrond, minder plaats voor flora/fauna.
Onze omgeving word verpest.
Opofferen van zeer goede landbouwgrond. Eén groot zonnepark van Westerlee tot aan Pekela. Landschapsvervuiling.
Overbelasting energienet. Vernieling natuur. Weerspiegeling zonnepanelen. [redacted]
Overbelasting stroomnet?
Overbelasting van het net. CO2 uitstoot door het bouwen. Lawaai van het bouwen. Opoffering van goede landbouw. Het ziet er niet uit.
Overlast door rode verlichting 's avonds. Laagtonig gebrom.
Overlast, maar ook het gevoel dat wij, alweer, niet serieus worden genomen. Ik ben boos en gefrustreerd. We doen hier al genoeg. Het gaat me niet eens zozeer alleen om dit park maar om de opeenstapeling van allerlei problemen (gas, asielzoekers, windparken enz) die wij hier moeten oplossen.
Overlast, onrust, landschappelijke karakter wordt aangetast. Alles wordt volgebouwd. Bv. 's nachts lampjes van de windparken. En dat zal straks met het zonnepark nog versterkt worden
Passen niet in het landschap.

Pure Energie is al de zoveelste initiatiefnemer. Tot nu toe hebben we de initiatieven kunnen tegenhouden. Als ieder initiatief hier van de grond was gekomen, woonden we nu tussen de zonnepanelen.
Reeds benoemd.
Reeds voldoende energieprojecten in onze omgeving. De omgeving wordt zo één groot energiepark -> de mooie ruimtelijke omgeving verdwijnt.
Relatief veel oppervlakte nodig.
Risico op overbelasting van het net waardoor particulieren niet terug kunnen leveren van eigen zonnepanelen.
Ruimte voor duurzaam wonen weg.
Schitteringen!
Slecht voor natuur. Kan beter eten op verbouwd worden. En wat als ze vervangen moeten worden waar gaan de oude dan heen, want recyclen gebeurt niet vanwege de asbest die erin verwerkt is. En dan zeker in de grond stoppen dat is pas vervuiling.
Slechte locatie,
Stapeling van effecten. (???) Meeden, zoutwinning, verzakkingen en al een groot zonnepark ten zuiden van het Emergobos, en in de Eeksterpolder. Genoeg is genoeg. Nog even en het is industrieterrein.
Te dicht bij andere zonneparken. Leg de zonneparken van Oldambt langs de A7. Ze kunnen jullie eigen gemeente bewoners van de voor en nadelen profiteren.
Te grote belasting van omgeving.
Te veel panelen, te veel industrie in deze omgeving. Landschap: aanzicht verpesten.
Te veel zonneparken en windmolens. Groningen is nog niet van de gasproblemen af. Maar mogen wel weer ruimte inleveren voor energie leveren.
Te veel zonneparken in de omgeving, gevaar voor de biodiversiteit.
Te vol, weer stuk ruimte (open ruimte, karakter van de streek).
Terugleveren van eigen zonnepanelen zal niet meer gaan lukken.
Teruglevering aan net particulier
Teveel in deze omgeving
Uitzicht is weg, lijkt op industrie.
Uitzicht van de omgeving. Het gaat er niet mooier van worden. Dit is geen discussiepunt.
Uitzicht wordt verpest
Uitzicht.
Veel nadelen.
Veel te dicht op bebouwing.
Verdwijnen natuur, in principe is het industrie en vervuiling.
Verdwijnen van natuurlijke, landelijke omgeving. Meeden en omliggende dorpen zijn al TE VEEL belast met dit soort 'initiatieven' Het is een keer klaar. Leg zonnepanelen op daken. NIET hele velden vol.
Verkeer (?) weg.
Verkrachting van het landschap. De windmolens tussen Meeden en Westerlee hebben al genoeg aangericht.
Verlies grond voor agrarisch of natuur gebruik.
Verlies landbouwgrond
Verlies van grond.
verlies vruchtbare landbouwgrond. verrommeling landschap
Verloren gaan van kostbaar landbouwgrond, teveel zonneparken in het landschap te dicht bij elkaar.

Vernieling van de natuur.
Vernieling van natuur/ landschappelijk gezicht. Vernieling van leefruimte voor dieren/ planten/ insecten. Groot risico voor gezondheid van omwonende mensen. Te veel ruimte opgeofferd voor kleine opbrengst aan energie.
Vervuiling landschap. In deze regio is al ontzettend veel gedaan aan duurzame energie. Veel daken hebben al zonnepanelen. Er zijn hier meerdere zonneparken en een enorm windpark.
Vervuiling landschap. Stroom gaat vaak naar groot gebruikers Google en fabrieken niet naar bewoners, die moeten alleen duur betalen voor energie.
Vervuiling van het landschap(lelijke panelen) en de kwaliteit van de bodem onder de zonnepanelen gaat zwaar achteruit. Mochten er beschadigingen in de panelen optreden door b.v. hagel dan komen er giftige stoffen in de bodem en het grondwater.
Vervuiling van natuur en vergezicht verdwijnt.
Volgens mij zijn er geen nadelen.
Waar is nederland mee bezig.
We doen hier al genoeg.
We hebben genoeg rotzooi in de omgeving van Meeden. Gemeente Oldambt stemt overal maar mee in, als het maar gerealiseerd wordt in hun buitendorpen. Zet het zonnepark maar neer in het centrum van Winschoten!
We hebben hier genoeg in de buurt. De huizen worden minder waard. Zo wil niemand hier meer wonen. We wonen in een agrarisch stuk en we hebben het idee dat het enorm wordt geïndustrialiseerd. Je komt hier wonen voor de natuur en dat wordt je ontnomen. Je moet zuinig zijn met de natuur die we nog hebben.
We hebben vanaf Stadskanaal t/m Groningen al 5 zonneparken. Nog een zonnepark op het water in de Beetse bij Sellingen.
We hebben vlakbij al een zonnepark, gaswinning, zoutwinning en een windmolenpark.
We zijn al omringd door zoveel windmolens, gasfabriek, zoutwinning, gaswinning.
We zitten al rondom in de windmolens.
weer en gebied wat wordt ontsiert
Weer meer zonnepanelen op landbouwgrond, industrialisering van de omgeving.
Weer minder ruimte vrij in de omgeving Meeden, die al te bovenmatig zwaar wordt belast!
Weer natuur weg.
Weet ik niet.
Weg boerenland/bouwland voor akkerbouw.
Wel de lasten niet de lusten
Wordt waarschijnlijk gebouwd voor de winst, niet om burgers te helpen.
Zeer lelijk om te zien.
Zicht locatie voord e bewoners die eraan wonen. Plaats een zonnepark waar geen mensen direct aanwonende zijn of zicht op hebben.
Zoals genoemd de ligging in een gebied dat totaal verpest is door alle duurzame energie initiatieven hier te dumpen.
Zonnepanelen op langbouwgrond. Ver van industrialisering van het gebied. Slecht voor biodiversiteit.
Zonneparken worden te duur en zorgen daarom voor te weinig rendement op termijn. Slechte investering aldus.

16. Heeft u nog suggesties voor het idee van Zonnepark Westerlee?
- Aardbevingen
- Chemieparken

- Fout bestuur
- Geef garantie dat de netspanning niet omhoog gaat. Zodat eigen zonnepanelen ook terug kunnen blijven leveren.
- Zoek een locatie in Oldambt waar een zonnepark past, bijvoorbeeld A7 of aan een industrieterrein dichtbij afnemers en grootverbruikers.
- Zonneparken
Aan het zicht onttrekken.
Alleen maar bedacht voor de winst en niet voor voordelen van omwonenden.
Als bewoner mee profiteren van de opbrengst.
Als er al zonneparken komen, moet het wel wat verbloemd worden en een beetje aangekleed. Dus hoge bomen, bosjes etc.
Als het dan toch zo nodig moet gebeuren, zorg dan dat "geven en nemen" met omwonenden in balans is. Zie voorgaande antwoorden
Als ze zoiets zouden willen plaatsen, plaats het dan bij plekken waar minder of geen mensen er last van hebben.
Andere locatie zoeken.
Andere locatie. Het is een prima initiatief, maar dan langs de snelweg, niet op een landelijk gebied in een regio die al genoeg voor haar kiezen heeft gehad.
Andere plek plaatsen bij het bos weg.
Bedenken dat het een slecht idee is; en dan tot de conclusie komen dat het er niet moet komen.
Behalve ellende
Behalve zonnepark kijken naar boerderijen waar nog geen zonnepanelen op liggen om deze te voorzien van panelen.
Betere en transparant en vroegtijdig communiceren
Bijkomend voordeel daarbij is dat de zonnepanelen op de daken worden gemonteerd zodat er geen extra ruimte voor hoeft worden vrijgemaakt.
Blijf bij je standpunt. Pure energie is het enigste bedrijf dat de omgeving laat meebeslissen en ik hoop dat ze zich houden aan het standpunt dat als wij zeggen dat we het niet willen ze het zonnepark ook niet alsnog zullen plaatsen.
Blijf weg...
Creëer draagvlak, Groningers houden van de natuur. Zorg dat het visueel aantrekkelijk wordt. Zwembad?
De burger mee laten profiteren.
De communicatie is matig. Organiseer in Westerlee aub een keer iets. En overweeg een locatie bij de DH Vinkersweg. Hier is een groot areaal zonder enige omwonende. Iets verder weg van het trafostation maar de kabel leggen is eenmalig. Zorg dat dorpsbelangen meer betrokken word en dat er mee geprofiteerd word door de omgeving. Geen gebiedsfonds met een paar duizend euro maar het dorp westerlee moet geld ter beschikking krijgen, via dorpsbelang kan dit dan een goede bestemming krijgen.
De "noodzaak" als sterk argument laten meewegen en niet alleen beoordelen op basis van economische aspecten (= winst).
De omgeving zo natuurlijk mogelijk maken.
Direct mee stoppen met dit belachelijke idee! De afwikkeling van de beving schades zijn nog niet afgewikkeld of het volgende probleem dient zich al weer aan.
Direct stoppen met die onzin.
Dit zonnepark moet niet ontwikkeld worden. De omgeving van Meeden wordt het landschap ontsierd door zonneparken en windmolens. De bevolking wordt hierdoor extra zwaar belast wat betreft geluid en landschapsvervuiling.
Doe het ergens anders waar men als gemeente/provincie nog niet zoveel heeft gedaan!

Doorzetten !
Echt eens luisteren naar de mening van de burger in plaats van plannen er gewoon door drukken. Er is maar 1 suggestie en dat is afblazen.
Echt in overleg. Een eerlijk en open overleg. Om de tafel. Er is nu een (belangrijke) stap overgeslagen in de beginfase.
Een duidelijk financieel plaatje, dat tijdens een bewoners bijeenkomst wordt verteld. Lusten en lasten, kosten onderhoud, storingen.
Een onderhoudscontract. [redacted]
Eerlijk en open overleg in veel eerder stadium. De belangrijkste eerste stap is nu overgeslagen. Misschien zouden mensen liever zelf meer eigen energie opwekken. Nu is dat voor velen onhaalbaar.
Eerst met bewoners praten over de plannen en luisteren naar en antwoord geven op hun zorgen/vragen.
Elk nadeel heb z'n voordeel, dus als alles problemen opgelost worden en het idee doordacht uitgewerkt en uitgevoerd wordt, zie ik reëele mogelijkheden. Daarmee rekening houden met de menselijke maat. Voorbeeld: windmolens met 1 zwart blad om de vogels te beschermen.
Er komt al een zonnepark aan de Raadhuisweg bij Oude Pekela; er staat een hoogspanningsstation in Meeden; we hebben Nedmag in Veendam, een Zonnepark in de Tussenklappenpolder. Er staan 35 (!) windmolens bij Meeden, waarvan het gros aan de noordkant. Er komt blijkbaar een zonnepark in de Eekerpolder. Ik denk dat er rond het dorp Meeden wel al genoeg staat. Ik woon al mijn hele leven (bijna 36 jaar) op Meeden en ik krijg zo langzamerhand het gevoel dat ik op een industrieterrein kom te wonen i.p.v. een mooi en leefbaar dorp.
Er zijn andere opties zoals zonneparken op gebouwen industriegebieden.
Ergens anders realiseren.
Ergens anders vestigen. Sowieso niet naast een bos.
GA in overleg met [redacted]
Geef de mensen aandelen. Zonder er iets van een investering voor te vragen.
Geen (op zee). In de toekomst stroom en geen eten.
Geen zonnepark in de omgeving van bebouwing
Geen zonnepark.
Genoeg is genoeg.
Gewoon GEEN zonnenpark!!
Gewoon niet bouwen.
Gewoon niet doen
Gewoon niet doen.
Gewoon niet doen.
Gewoon niet plaatsen!
Gewoon niet plaatsen!
Goed inpassen in de omgeving, bomen, planten, struiken rondom. Verder heb je er na het plaatsen geen last van zoals je ook geen last hebt van zonnepanelen op je dak.
Goede beplanting.
Groene inpassing in het landschap d.m.v. een diversiteit aan heesters.
Het liefst heb je een natuurlijk uitzicht. Voor bewoners is er eigenlijk helemaal geen voordeel en dat vinden we jammer.
Het moet veel gemakkelijker/goedkoper of financieel aantrekkelijker worden voor huizenbezitters om zonnepanelen te laten plaatsen. Wooncorporaties doen dit al: woningen voorzien van zonnepanelen heeft meer effect en beter gebruik van ruimte.

Het zonnepark idee moet echt goed besproken worden en de mensen die erover gaan mogen zeker langskomen.
Hier in de omgeving zijn er al genoeg en ook windmolens.
Hopelijk gaat het op in de omgeving.
Ik ben niet tegen een zonnepark op zich maar ik zou liever zien dat hiervoor al bestaande bebouwing benut wordt. Deel een zonnepark op in kleine stukjes en plaats die op de daken van openbare gebouwen, of plaats zonnepanelen op de daken van een hele straat als bewoners hieraan mee willen doen. Op die manier sloop je de natuur niet.
Ik denk dat in dit gebied er genoeg is verduurzaamd. Er staat hier al genoeg, eigenlijk veel te veel voor de omvang van het gebied. Als je het hier zo vol bouwt, vind ik dat dat tekort doet aan wat er al van nature staat en groeit.
Ik hoop dat de bewoners wel (financieel) beter worden van het zonnepark indien het wordt gerealiseerd.
Ik ondersteun de plannen waarbij in de nabijheid van de afnemer initiatieven worden uitgevoerd zoals Eextahal Scheemda en Zwembad Winschoten.
Ik vind soort vragen lijsten altijd gevaarlijk. Door de suggestieve vraagstelling.
Ik vraag me af in hoeverre ik voordeel heb of kan krijgen door dit zonnepark, wie zijn de afnemers?
In de gemeente Pekela wordt er op 100 meter afstand nog een park gebouwd. dat is iets waar in de berichtgeving aandacht voor moet zijn.
In de informatiebrief wordt alleen een mooi verhaal voorgehouden over voordelen. Van een zonnepark en een zogenoemde biodiversiteit. Diersoorten die er nu zijn krijgen steeds minder ruimte.
In eerder stadium, dus direct aan het begin, overleg. Eerlijk en open. Geen mooie praatjes en roze brillen.
In Meeden is er nooit gedacht aan de belangen van de dorpsbewoners en was er alleen het winst-belang van de grondeigenaren.
Investering in eigen zonnepanelen is zinloos geweest
Ja plaats de zonnepanelen op daken van huizen schuren en andere panden waardoor ze minder in het zicht zijn. Er geen lelijke vlakken in de natuur ontstaan
Ja, afblazen.
Ja, er zijn genoeg andere mogelijkheden. je moet alleen willen investeren. Er zijn hier genoeg boeren die zich willen laten uitkopen. Daarnaast is er langs de snelweg van Zuidbroek genoeg ruimte en daar woont ook niemand in de buurt. Dit zou een veel betere locatie zijn, maar wederom je moet het lef hebben om te investeren.
Ja, geen zonnepark.
Ja, graag persoonlijk gesprek.
Ja, met bouwen stoppen.
Ja, niet doen!
Ja, pak grote loodsen en hang die vol.
Ja, stop ermee
Ja, stoppen ermee.
Ja, stoppen.
Ja, weren.
Ja.
Kijken of combinaties mogelijk zijn met de ondergrond (teelt van gewassen onder de panelen of begrazing)
Laat de buurt en omgeving mee profiteren van de opbrengst.

Laat de omwonenden echt mee profiteren (bij daling woningwaarde staan voor de daling.. zorg ervoor dat omwonenden gratis gebruik kunnen maken van de energievoorziening. Wees eerlijk en open in communicatie en doe geen loze beloftes.
Laat het gaan, het hoeft niet allemaal in Oldambt. Groningen gaat kapot:
Laat omwonenden meer mee profiteren dan krijg je de neuzen meer dezelfde kant op.
Laat onderzoek doen naar ecologische veranderingen. Wat doet het met biodiversietijd
Landelijke omgeving veranderd in industrie.
Landschappelijke inpassing is belangrijk.
Laten ze maar zonnenpanelen op alle huizen neerleggen. Hebben, wij, de mensen er zelf profijt van.
Leg daken vol van bedrijven, maar daar verdient de gemeente niks aan ;).
Leg die panelen op de schuur/loods en andere daken, als een dak niet constructief geschikt is, maak dat dan geschikt.
Leg eerst daken van bedrijfspanden vol.
Leg maar zonnepanelen op de daken van huizen/bedrijfspanden.
Leg zonnepanelen op daken, van grote schuren of particulier o.i.d.
Lever niks op
Liever dat het niet door gaat. Weer een gedeeltelijke vernieling van de omgeving.
Liever zonnepanelen op de daken.
Maak er eens iets moois van in plaats van de huidige zonneparken.
Meeden wordt een industrieterrein (volledig ingebouwd tussen windmolens, zonnepark (?) of fabriek. Dus geen zonnepark.
Men kan veel beter de daken van bedrijfsgebouwen benutten, onder andere loodsen en schuren.
Mensen laten mee profiteren.
Niet aan beginnen
Niet aan beginnen!
Niet aan beginnen.
Niet aanleggen als de omwonenden er niet voldoende van mee profiteren.
Niet aanleggen.
niet doen
Niet doen!
Niet doen.
Niet door laten gaan, eerst maar ? ipv. op de velden.
Niet door laten gaan.
niet plaatsen
Niet plaatsen
Niet realiseren.
Niet uitvoeren.
Nu nog niet bouwen.
Omgeven door groen i.p.v. alleen hekwerk, inheemse struiken.
Omwonenden mee laten profiteren.
Op dit moment geen suggesties.
Plaats de panelen op daken en dat soort dingen en niet op kostbaar landbouwgrond. Het is alleen maar voor de subsidie in plaats van voorwerkelijke energie.
Plaats twee windmolens!

Plant ter compensatie minimaal x2 aan bomen in de omgeving, bomen worden steeds schaarser maar o zo belangrijk voor de planeet.
Schrappen.
Simpel niet doen.
Sluit het aan op het lokale energienet zodat de energie rechtstreeks naar de omwonenden gaan en op deze manier misschien wel goedkoper met energie zitten omdat het zonnepark de energie levert dan en niet de energiemaatschappij. Hierdoor verbruiken wij minder elektriciteit hopelijk. En zo profiteren wij wel van deze zonnepark.
Stop ermee! Er zijn andere mogelijkheden!
Stop ermee. Houdt mensen niet voor de gek. Eventueel eennutsbedrijf van in plaats van privatisering waar een kleine groep enorm van profiteert.
Stroom wat over is opslaan in accu's.
tubesolar.de
Van tafel vegen
Vanaf zien!
Veel bossen er omheen, meer groen.
Verlichting bij het fietspad. Een pad voor ruiters.
Verplaatsen naar Den Haag
Verplaatsen naar het centrum van Winschoten , of naar de Blauwe Stad!
Vooral niet aanleggen!
Waarom 100 hectare (circa)? Waarom geen kleinere oppervlakte? Gecombineerd met een stuk natuurgebied (50/50) openbaar.
Waarom geen panelen op grote daken van fabrieken.
Woningwaarde daalt
Zet een zonnepark aan de andere kant van Westerlee, de kant van Oude Pekela is al voorzien van een wijds uitzicht met "spiegelplaatjes".
Zonnepanelen zouden beter kunnen op daken van bedrijfsterreinen. Dat zou ik wel een goede optie vinden. Niemand heeft last van het uitzicht/schittering. Dat lijkt mij beter dan alle zonnepanelen neerleggen op een weiland.
Zonnepark Westerlee heeft hetzelfde concept als dat van Zonnepark Eekerpolder.
Zorg voor accu's om eventueel energie overschot op te slaan zodat deze energie niet verloren gaat, maar gebruikt kan worden in de avond/nacht
Zorg voor voldoende draagkracht uit de omgeving alvorens dit door te zetten

20. Heeft u tot slot nog opmerkingen die u wilt delen met Pure Energie, coöperatie Energie(k) Oldambt of het onderzoeksbureau naar aanleiding van deze vragenlijst? Laat ze dan hieronder achter:
- Creëer draagvlak door inhoudelijke informatie te delen.
- Geef informatie over de netspanning! Gevolgen!
- Geef mensen keus om zelf eigenaar of investeerder te worden.
- onderzoeksbureau: De vragen zijn zo gesteld alsof het park er al komt en dat wij mee kunnen beslissen over de invulling en details, dat is jammer. Ik hoop daarnaast dat jullie het kwalitatieve deel goed uit kunnen werken. Emotie wordt bijna niet gevraagd, terwijl dit heel erg meespeelt. Daarnaast is de emotie bijna niet te kwantificeren.
- Over het project: We willen het hier niet, we hebben al een park en er zijn voldoende alternatieven. Op [redacted] meter afstand hebben we al een zonnepark en deze komt op [redacted] meter afstand. Daarnaast hebben we hier al aardbevingproblematiek, zoutmijnen, [redacted], windmolens en [redacted]. Het is echt niet dat we

klimaatontkenners zijn, maar het kan er hier gewoon niet meer bij. het evenwicht in de buurt wordt hierdoor verstoord en het vertrouwen verdwijnt.
- Over Pure Energie: Door ons geld te beloven worden we niet over de streep getrokken. Dit geld zal naar de buurt gaan en er komt een speeltuintje o.i.d. van. De onzekerheid die wij hebben kan niet door zo'n kleine investering weg worden genomen. Er wordt vanuit gegaan dat het zonnepark er al komt en dat we als bewoners een keuze hebben hoe we het in willen delen. Dit is onzin, want we willen überhaupt niet dat het hier komt en als het wel zo is dan moeten we overal over praten. Nu krijgen we het idee dat wij een keuze hebben wat betreft de gespreksonderwerpen, dat slaat nergens op. Het proces is manipulatief ontworpen om ons aan het idee te laten wennen. Zo wordt er een werkgroep opgericht, maar er valt nog niks te beslissen. Door de lange termijn wen je er langzaam aan en wordt je in het hele proces meegezogen. We krijgen hierdoor heel erg het idee dat het park er sowieso al komt, waardoor ons vertrouwen erg daalt.
Allerliefste: Geen zonnepark!
Als de gemeente het plan echt wil doorzetten, zou ik het fijn vinden dat ze even langskomen om te praten over de plannen en te kijken of er een manier is waarop er een win-win situatie is. Als het dan toch niet anders kan, dan sta ik open om te kijken hoe we hier het beste van kunnen maken. Maar het is dan nodig dat de coöperatie even langskomt om het met de omwonenden erover te hebben. De gemeente en de coöperatie hebben hun belangen, maar de omwonenden moeten er wel voordelen van ondervinden. Op de [redacted], hebben we het er toch het meeste last van, omdat je er constant tegenaan kijkt.
Als er een vergoeding gegeven wordt in de buurt, moet dat eerlijk verdeeld worden. Iedereen krijgt hetzelfde bedrag en wordt gelijk behandeld. Ik heb in het verleden veel minder compensatie gekregen dan andere omwonenden, dat moet anders.
Als omwonenden voelt het alsof dit draagvlak onderzoek wat toelaat komt, aangezien de gemeente al een stuk land op het oog blijkt te hebben. En er zelfs al een bewonersavond over is geweest. Wij wonen er gelukkig niet al te vlakbij, maar veel mensen moeten er echt tegenaan kijken en die zijn nog meer tegen het idee. We zouden graag wat voordelen willen hebben van dit plan mocht het echt doorgaan.
Als u zichzelf serieus neemt, neem de omwonenden dan ook serieus. Bedenk geen plannen om vervolgens de omwonenden het idee te geven dat het goed voor ze is. Ze langdurig onwetend te hebben gehouden en dan op het laatst nog een draagvlakonderzoek doen. Ga over op de nieuwste generatie kerncentrales. Deze hebben een levensduur van tenminste 60 jaar. Geven constante stroom van energie wat voor minder druk zorgt op de energienetwerken. In plaats van zonne-energie wat niet continu geleverd kan worden per dag en per seizoen.
Behalve de energiecooporatie
Belachelijk. Ik woon in Pekela, dit ligt aan Zonnepark Stutvoet en Stadskanaal. Hoeveel energie wil men opwekken, hou ermee op.
Betrek bewoners eerder! Jullie hebben al beslist en dan betrek je Westerlee erbij. Schande!
Betrek bewoners, zo participeren en opbrengst. Creëer draagvlak.
Bewoners krijgen plannen van deze gemeentes Veendam, Midden-Groningen, Oldambt en de provincie. Allemaal plannen die bij ons terechtkomen. Onevenredige verdeling!
Communicatie is goed. Beter dan Gem. Pekela. Coöperatie Energie Pekela zou ook een goed idee zijn. P.s. Wat vreemd is: Heel Nederland zonneparken, stroom wordt steeds duurder???
Dat er bij de productie van energie meegeprofiteerd moet worden door de omgeving vind ik erg discutabel.... Prima om met aandelen of investeringen te werken maar dan puur als financieringsbron (risico's is dan ook voor de investeerder). Om niet meeprofiteren vind ik bijzonder. Waarom zou je als omgeving mee moeten profiteren van een onderneming? Als je overal van moet meeprofiteren waar je enigszins last van kunt hebben blijf je bezig. Moet ik dan ook meeprofiteren van Nedmag, de McDonalds, RSCG een boerenbedrijf of snackbar in het dorp, de N33 of extra woningbouw? Waar houdt meeprofiteren om draagvlak te 'kopen' op? Je kunt zelf investeren in een paar zonnepanelen op je dak en daarmee is het gemiddelde huis in Meeden wel

redelijk zelfvoorzienend. Ik snap dat energieproductie draagvlak moet hebben maar andere vormen van bedrijfsvoering hoeven dat ook niet.
De beslissing is toch al gemaakt om het er neer te zetten, kijk even naar het windmolenpark in Meeden, alsof daar naar de bewoners is geluisterd.
De gemeente Oldambt, Pure Energie en de coöperatie Energie(k) Oldambt zouden de mensen zo'n zonnepark niet door de strot moeten duwen. Nee is ook een antwoord en daar hoort naar geluisterd te worden. Genoeg is genoeg!
De inwoners van Meeden, en ook Westerlee, zullen harde acties niet schuwen!
Denk eens na over kernenergie! Nederland is groter dan Groningen, dus betere verspreiding.
Direct stoppen met die onzin.
Dit draagvlak onderzoek heeft niets te maken met de locatie "Westerlee"!
Dit is een waardeloze enquête. Steek hem maar op een plek waar de zon niet schijnt.
Dit is geen draagvlakonderzoek.
Dit moet stoppen.
Dit onderzoek digitaal i.v.m. papier gebruik.
'door straling kan 1 a 2 procent van de kinderen leukemiekrijgen bij dit soort frequenties'
Doordat al die electronische luxe te produceren hebben we in de wereld veel te veel stroom nodig. Was die rommel maar nooit uitgevonden.
Duidelijke informatie verstrekken
Duw het de bewoners niet door de strot. We hebben hier al genoeg overlast van windmolens!
Een leuk looppad met uitleg weer het stroom allemaal voor gebruikt wordt. Is leuk voor de kinderen, er is al zo weinig in het dorp!
Eerder communiceren.
Eerder en eerlijk informeren.
Eerst gaswinning, dan windmolens, dan een stikstoffabriek, uitbreiding Tennet, zoutwinning, aardgasbuffer et cetera..
Er moet in elk geval een compensatie komen.
Er zijn veel andere voorbeelden van stoffen die vrij komen komen en die achter giftig blijken te zijn, zoals zink, chroom, asbest etc. Zaak om hier NU al aandacht aan te besteden. Hier moet vooraf een budget voor komen. Er zijn technische mogelijkheden om elk probleem op te lossen. Dus, ik ben tegen, maar het idee kan goed uitgevoerd worden als met bovenstaande rekening gehouden wordt
Er zitten grenzen aan 'rekbaarheid' van bewoners in dit gebied. Er wordt te veel gevraagd aan een inwonersgroep/grootte van gemeente ten opzichte van energietransitie. Gemeente Midden-Groningen en Veendam hebben dit inmiddels begrepen. Nu Oldambt nog!
Er zitten veel bedrijven hier in de omgeving die kunnen en willen helpen aan de onderhoud. Ik vind dat bedrijven in de buurt dan ook zouden moeten kunnen profiteren van de komst van het zonnepark. Ik zou graag de plannen en tekeningen willen zien van het project, dat is voor mij heel interessant. De ligging, aantal, vierkante meters, dat zijn allemaal belangrijke gegevens en zijn voor mij wel van belang. Ik heb het liever niet voor mijn deur. Dus we zijn er niet faliekant op tegen, maar het zou fijn zijn als we gezamenlijk kunnen kijken naar een tegemoetkoming (een soort win-win).
Ga aub in overleg om een andere locatie. Zoals eerder genoemd de DH vinkersweg sluit aan bij Pekela. [redacted]
Ga ergens anders deze onzin verkopen.
Geen verstand van dit alles, weet niet weet niet wat de gevolgen kunnen worden.
Geen zonnepark erbij.
Geen zonneparken op landbouwgrond, maar op daken en dat soort dingen.

Geldelijke tegemoetkomingen dienen door het dorp zelf beheerd te worden.
Gemeente OldambtL waarom 10 hectare aan de grens met Midden-Groningen (Eekerpolder en nu Westerlee) tot Nieuweschans is er ruimte genoeg.
GENOEG = GENOEG
Genoeg is genoeg!
Genoeg is genoeg. Eerst windmolens voor je huis. Daarna een zonnepark achter je huis en nu nog een groot zonnepark achter je huis? Het is wel genoeg zo!
Gewoon doen.
Gewoon niet doen. Zoek maar een andere plek. Niet hier!
Graag wat meer informatie. Dat als het gebied klaar is, dan hoe nu verder. Wie zijn de gebruikers.
Het is al lang besloten dat de zonneparken er komen. Dit is allemaal een mededeling. Het is zo jammer dat de mensen die hier wonen er geen direct voordeel van krijgen.
Het is moeilijk info te krijgen over zelf voor? ? ? (Wat heb ik nodig ? ? ik ? om ? van 12/2 u / op het stroom ? ? te ?. Ik ben klein in energie ? Word daar ? ? ? ps. [redacted] [redacted].
Het is wel klaar in de buurt.
Het mag duidelijk zijn GEEN draagvlak. voor het zonnepark!
Het park wordt al geplaatst en dan pas krijgen we een vragenlijst, niet echt logisch.
Het stoort ons enorm dat u de mooie landbouwgrond gebruikt voor zonne-energie. Er zijn her en der nog heel veel daken (van bijvoorbeeld bedrijven) vrij voor zonnepanelen.
Het woord financiering bij vraag 11 vind ik onduidelijk. Is dit in vorm van een lening of een subsidie. Een lening helpt mensen te weinig
Het zegt me niks.
Het zorgt voor veel onrust in ons leven en we hebben er veel tijd, emotie en gedoe aan besteed.
Het zou mooi zijn als er nu eens wel wordt geluisterd naar onze wensen.
Ik ben bang dat er teveel stroom opgewekt wordt en dat onze eigen dan uitgeschakeld worden. Dit wil ik dus niet.
Ik ben gefrustreerd over het handelen van Pure. Ik vind het erg jammer dat ik geconfronteerd ben met voor mijn gevoel al ' in beton gegoten' plannen, en ervaar niet dat ik daadwerkelijk mee kan praten. Plaats etc. waren al bepaald terwijl er naar mijn mening veel betere locaties zijn voor dit park.
Ik ben sterk tegen dit idee. Ik hoop dat de meningen goed worden verwerkt en dat het vertrouwen van de bewoners niet nog meer geschonden wordt. Het lijkt me goed om een stapje terug te doen (de coöperatie) en echt de meningen van de omwonenden serieus te nemen.
Ik denk dat de opmerkingen in de vragenlijst duidelijk zijn en ik hoop dat er ook iets mee gebeurt.
Ik denk dat het zo wel duidelijk is.
Ik heb op dit moment onvoldoende vertrouwen in Pure Energie. We zullen eerst een heleboel stappen terug moeten doen. Ik blijf op zich positief over zonnepanelen. Ik heb ze ook op mijn dak. Maar dan gewoon voor mezelf. Een nee tegen het zonnepark.
Ik heb wel de moeite genomen om deze enquête in te vullen. Alleen leert mijn ervaring dat je als burger toch niets kunt betekenen tegen grote bedrijven en overheid die veel geld in te brengen hebben. Als ik de tijd en het geld had zou ik zeker hier tegen gevochten hebben. Zeker nu het park in Pekela beslist niet het beloofde open karakter heeft, het er niet uitziet. En ik denk dat er genoeg parken zijn in Groningen.
Ik hoop duidelijk gemaakt te hebben dat door de vele stapeling van activiteiten het doorgaan een buitengewoon slecht idee is.
Ik vind dat de gemeente Oldambt beter moet luisteren naar de omgeving en de omwonenden. Veel bewoners hebben zoiets van: genoeg is genoeg. Het zou fijn zijn als de gemeente Oldambt en de energie coöperatie hier echt rekening mee houdt.

Ik vind het toch het meest vervelend, dat je verblind wordt door de spiegels.
Ik vind het versturen van dit soort brieven goed. Draagvlak creëren is de fundering. De stugheid van Groningers is lastig te beïnvloeden met loze beloftes. Neem een groep mensen in de arm uit de buurt. Beloftes nakomen en woord houden.
Ik vraag mij af of deze antwoorden ook maar iets uitmaken in de besluitvorming
Ik wil nogmaals benadrukken: wij zijn absoluut tegen de komst van het zonnepark!
Kort samengevat: nee is nee, ik heb geen behoefte om hieraan mee te werken. Er is hier al genoeg, we doen al genoeg. Windmolenpark, andere zonneparken, stikstoffabriek (' stopcontact'). Ik snap het dat we energie nodig hebben maar niet meer hier. We hebben onze bijdrage geleverd. En we wonen hier bewust landelijk en willen dat zo houden.
Kortom: hou er gewoon mee op!
Laat iedere provincie zijn eigen stroom opwekken. Groningen hoeft niet voor heel het land energie op te wekken.
Laat ons mee profiteren, ons uitzicht is weg.
Laat vooral verenigingen die het moeilijk hebben profiteren van de opgewekte energie tegen lage kosten. Zo kan iedereen blijven sporten of iets dergelijks.
Laten we eerst eens uitzoeken wat het met de grond doet, hoe groot de vervuiling is. Na de schade van de aardbevingen door gaswinning, nu de zoutwinning in dit gebied. Eens is het genoeg en wel nu.
Leg eerst alle daken van gebouwen maar eens vol.
Luister goed naar de bewoners die in deze omgeving wonen.
Luister naar de burgers en zoek een andere plek. Zie mijn argumenten hiervoor.
Maak de panelen op (fabrieks)daken of langs snelwegen, niet zo dicht bij de dorpen.
Maak serieus werk van zonnepanelen op daken.
Meestal wonen de diegene die deze plannen bedenken niet in de directe nabijheid van de locatie. Dat zegt mij genoeg.
Mijn vertrouwen in de gemeente Oldambt is nihil. Net als in de overheid. Het is een klere bende in dit land. Alle informatie die wordt aangedragen door bewoners, bij welke onderwerp dan ook. Er wordt niet naar de bewoners geluisterd. Er is al beslist voordat bewoners worden gevraagd.
Mogelijk een combinatie met Pekela!
Nederland is te klein voor al die "parken".
Niemand word er beter van
Niet geïnteresseerd, geen draagvlak voor dit park.
Niet nog een zonnepark erbij!
Niet van toepassing. Ik hoop alleen dat er werkelijk geluisterd wordt naar de omwonenden. Het vertrouwen in de politiek is natuurlijk zeer laag.
No een zonnepaneel in de regio is te veel van het goede. Onze regio wordt langzamerhand een energie regio. Met als gevolg een woud van windmolens en een giga oppervlak aan zonnepanelen. De verdeling is onevenredig met andere gebieden.
Nogmaals ga op zoek naar een andere locatie. Wij dragen al genoeg lasten in dit gebied met betrekking tot verduurzaming. Genoeg = genoeg!!
Nogmaals, rond Veendam is er al heel veel grond veranderd in landschap wat samenhangt met energie transitie. Nog meer wordt te veel.
Nogmaals: genoeg is genoeg. Het verzadigingspunt wat betreft overlast en landschapsvervuiling is ruim overschreden.
Nu weer zonneparken. En dit alles gecentreerd op een aantal vierkante meter binnen een diameter van plus minus twee kilometer.
Op dit moment geen vertrouwen in de plannen. Meer en eerder en eerlijk overleg
Overleg met [redacted]

Overweeg zonnepanelen te plaatsen op huizen schuren en andere daar voor geschikte panden waardoor betrokkene rechtstreeks ervan kunnen profiteren en laat de natuur voor wat het is.
Particulier huren/ investeren,zodat terugleveren eigen instalatie geen problemen op gaat leveren voor inwoners pekela en omstreken, bewoners informeren over de situatie van het bestaande stroom netwerk tenet en
Plaats niet overal maar iets omdat Den Haag dit wil!
Positief dat we überhaupt deze lijst mogen invullen. Hoop dat een hoop inwoners dit ook doen.
Relatief kleine projecten waarbij de grootafnemer direct wordt betrokken lijkt me een betere investering in plaats van de omgeving te belasten met nog meer "industrialisatie" in onze nog mooie provincie.
Stop deze ambities over de ruggen van deze streek!
Stop ermee! Er is geen draagvlak! Langzamerhand begrijpelijk waarom bestuurlijk Nederlands steeds meer gelooft en vertrouwt wordt. Keer op keer geven burgers aan tegen bepaalde initiatieven te zijn en er wordt niks mee gedaan!
Stop met de eilandjespolitiek ten aanzien van groene energie (wind- en zonneparken), beoordeel in hoeverre verdere uitbreiding van wind- en zonne-energie in de provincie strikt noodzakelijk is. Bekijk de (ontwikkelings)plannen in een breder (intergemeentelijke)regionale visie en stop met het afvoerputjes beleid. De situering van het park is een 'ver van mijn bedshow' van de gemeente Oldambt waarbij de negatieve effecten bij de buren wordt neergelegd en de bestuurders tevreden met hun duimen achter de bretels achterover kunnen leunen; 'doelstellingen gehaald, zonder weerstand vanuit de bevolking'
Stop met deze onzin
Stoppen met deze praktijken, luchtvervuiling en grondvervuiling.
Stoppen met dit park. Reeds voldoende energieprojecten in de omgeving.
Succes gewenst.
Succes!
Tot nu niet.
Tot op heden hebben inspraak op plaatsing van onder meer windmolenparken en zonneparken geen enig effect gehad op de wensen van omwonenden.
Volgens mij wordt er momenteel teveel vruchtbare grond geofferd ten behoeve van zonnepanelen!
Voor het windpark N33 was er ook geen draagvlak, en er is toen veel actie gevoerd, en ook harde acties!
Voorlichting via de pers is belangrijk.
Vraagtekens bij het wel of niet invloed op de besluitvorming dat het zonnepark wel of niet komt.
Waarom dit onderzoek. Het gaat toch wel door burgers mogen zogenaamd hun inbreng geven maar het geld regeerd.
Wat weegt voor de betrokken instanties het zwaarst: geldelijk gewin of leefbaarheid en gezondheid van omwonenden?
We zijn bekend met de plannen maar helaas is dit niet door Pure Energie, Coöperatie Energie Oldambt en Gemeente Oldambt. Als bewoners eerst goed en oprecht worden voorgelicht verwacht ik ook minder weerstand van de omwonenden. Vraag 11 en 12 niet ingevuld in verband met gebrek aan informatie.
We zijn hier komen wonen voor het open landschap en dat willen we graag houden. Waarom hier in de omgeving zoveel zonneparken?
Wees open, wees transparant, deel ook cijfers en lange termijn plannen.
Wel vreemd dat gemeente Oldambt het zonnepark aan haar gemeentegrens aanlegt en in Finsterwolde centraal gelegen in Oldambt niet door gaat ?!

Wij doen in deze omgeving al genoeg aan groene energie. Zie omliggende windmolens en zonneparken.
Wij willen geen zonnepark in Westerlee.
Wij willen geen zonnepark. Er is hier genoeg Tennet, windmolens, waterstoffabriek, zoutmijnen. Verdwijn uit dit gebied!
Wij zijn tegen het zonnepark op de geplande locatie!
Zie 16. Leg eerst alle daken vol, ook van industrie en overheidsgebouwen. Eventueel boven parkeerplaatsen. Integreer panelen in/bij windmolens.
zie eerdere antwoorden
Zie van dit plan af.
Zie vraag 15. Graag een alternatief voor zonnepanelen. Meneer Tesla heeft dat meer dan 100 jaar geleden al uitgevogeld.
Zoals eerder gezegd suggestieve vragen; je wordt een bepaalde kant op gedrukt qua vraagstelling. Hierdoor kan de 'uitkomst' ook deze kant op gaan.
Zonne-energie is allemaal heel mooi, maar met het idee dat een hele grote speler in deze markt er heel erg veel aan verdient en de gewone burger met panelen op het dak er niets beter van wordt.
Zonnepanel hebben geen vruchtbare grond nodig, denk hier goed over na.
Zonneparken horen op daken.
Zorg dat dit iets oplevert ook voor mensen in een huurwoning die niks anders kunnen dan hopen dat de woningstichtingen de juiste verbeteringen aanbrengen. om energiezuinige te wonen.

Hoofdkantoor Groningen
Sylviuslaan 5
9728 NS Groningen

Postbus 473
9700 AL Groningen

Kantoor Utrecht
Jaarbeursplein 6
3521 AL Utrecht

T. 050 – 711 52 55
info@enneus.nl
www.enneus.nl

Project- en participatieplan

Zonnepark Westerlee

Opgesteld door duurzaam energiebedrijf Pure Energie
27-01-2022

www.zonneparkwesterlee.nl | info@zonneparkwesterlee.nl

Inhoud

1. De hoofdpunten 3

Opbouw van dit project- en participatieplan 4

2. De initiatiefnemers 5

Een energiecoöperatie 5

Maatschap Schrör-De Lange 5

Pure Energie 5

3. Kerngegevens Zonnepark Westerlee 7

Locatie, omvang en productie 7

Toetsingscriteria zonneparken gemeente Oldambt 8

4. Het participatie- en communicatieproces 9

Eerste contacten met de omgeving 9

De volgende stappen in het participatieproces 10

Communicatiemiddelen 10

4. Financiële participatie 11

Mede-eigenaarschap 11

Omgevingsfonds 11

5. Bijlagen 12

1. De hoofdpunten

Duurzaam energiebedrijf Pure Energie (verder: Pure Energie) heeft een plan voor een zonnepark in Westerlee, tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg en parallel aan het Emergobos. We willen dit graag verder ontwikkelen met een lokale energiecoöperatie en de omgeving. In dit project- en participatieplan vindt u meer informatie over Zonnepark Westerlee en de manier waarop we inwoners, ook die van andere gemeenten, daarbij willen betrekken. De hoofdpunten uit het plan zijn:

✓ **Langdurige samenwerking (noaberschap)**
Goed buurtgenootschap. Daar hechten wij aan. Ook wel 'noaberschap' in het Twents en 'noaberschop' in Gronings dialect. Het betekent dat we ons voor de gehele looptijd van een zonnepark (rond 25 tot 30 jaar) aan het project committeren. En dat we intensief samenwerken met de omgeving van het begin tot het eind. Enkele recente voorbeelden van dit 'noaberschap' zijn onze samenwerking met de omgeving rondom: Zonnepark N18 Noord, Zonnepark N18 Eeltinkveld, Zonnepark de Schorf, Zonnepark Bijvanck en Zonnepark Eendracht. Klik hier om meer over de werkwijze van Pure energie te lezen.

✓ **Meer dan 50 % van de gemeentedoelstelling**
De gemeente Oldambt wil tot 2030 meewerken aan de realisatie van 100 hectare zonneparken. Hiermee wil het voorzien in het energieverbruik van de gebouwde omgeving. Dit is ongeveer 0,11 terawattuur (TWh). Zonnepark Westerlee draagt met een oppervlakte van circa 44 hectare en een opwek van circa 60 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar meer dan 50% bij aan deze doelstelling.

✓ **Lokaal eigenaarschap**
Pure Energie was het eerste energiebedrijf in Nederland dat samenwerkte met een energiecoöperatie (Windpark Kloosterlanden in Deventer). Het maakt sindsdien een belangrijk deel uit van onze werkwijze. En daarom bieden we graag ruimte voor volwaardige samenwerking met een energiecoöperatie zoals Energie(k) Oldambt of Bronnen VanOns, conform het landelijke Klimaatakkoord. Dit houdt in: 50 % lokaal eigenaarschap. Op deze manier wordt Zonnepark Westerlee zowel inhoudelijk als financieel nog meer een project dat samen met de omgeving wordt ontwikkeld en gerealiseerd.

✓ **Een betrokken omgeving**
We zijn gewend om omwonenden nauw inhoudelijk te betrekken bij de ontwikkeling van een zonnepark. Een draagvlakonderzoek en samenwerking met de gemeente kunnen daar deel van uitmaken. Daarnaast maken we voor een periode van 15 jaar 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar over naar een omgevingsfonds. Naar verwachting komt het voor dit zonnepark neer op circa 30.000 euro per jaar. Omwonenden bepalen zelf hoe zij dit besteden; bijvoorbeeld aan de recreatieve functie van het Emergobos of het verbeteren van natuurwaarden.

✓ **Extra voor de natuur**
Ten minste 25 % van het plangebied blijft onbedekt en zal, in overleg met de omgeving, worden verrijkt met landschappelijke en natuurlijke elementen. Met de tussenpaden erbij gerekend zal een nog veel groter gebied van het plangebied onbedekt door zonnepanelen blijven. Daarmee zetten we een stap extra voor de natuur bovenop wat wordt geadviseerd in de gedragscode zon op land van de branchevereniging Holland Solar.

Opbouw van dit project- en participatieplan

Dit document introduceert op pagina 5 de initiatiefnemers. Vanaf pagina 7 gaan wij in op de kerngegevens van het park. In een aparte paragraaf bij het hoofdstuk kerngegevens beschrijven we in hoeverre het park voldoet aan de toetsingscriteria zonneparken van gemeente Oldambt. Deze criteria hebben nog gedetailleerder uitgewerkt in bijlage 2. Zo kan eenvoudig worden nagegaan in hoeverre het plan voor Zonnepark Westerlee voldoet aan de gemeentelijke voorwaarden voor een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Vanaf pagina 9 gaan we in op het participatie-en communicatieproces. We beschrijven in dit hoofdstuk wat we tot nu toe hebben gedaan om de omgeving te betrekken. En hoe we het participatieproces voor ons zien na de vaststelling van het Programma zon en wind door de gemeente.

2. De initiatiefnemers

Een energiecoöperatie

Pure Energie werkt al jaren actief samen met lokale partners in de provincie Groningen. Een voorbeeld hiervan is onze samenwerking met Bronnen VanOns en Energiecoöperatie Duurzaam Menterwolde in Zonnepark Noordbroek. We nemen graag met een energiecoöperatie het voortouw bij het ontwikkelen van Zonnepark Westerlee.

De samenwerking tussen een energiecoöperatie en Pure Energie brengt waardevolle uitwisseling van kennis en expertise met zich mee. De coöperatie brengt aanvullende lokale kennis en contacten in. Pure Energie brengt expertise in die benodigd is bij het ontwikkelen van een dergelijk groot energieproject. Denk aan technische en financiële kennis en ervaring met ruimtelijke procedures. Dat draagt eraan bij dat de risico's voor alle betrokkenen verantwoord blijven tot en met de realisatie van het project. En dat er een plan ontstaat dat rekening houdt met de omgeving en ook financieel, technisch en juridisch zorgvuldig is.

Samenwerking draagt dus bij aan een gedegen project waarin zoveel mogelijk lokale belangen meewegen. Daarom hebben wij Coöperatie Energie(k) Oldambt en Bronnen VanOns reeds benaderd over het Zonnepark Westerlee. Zodra het Programma zon en wind is vastgesteld door de raad, zullen we de samenwerking verder verkennen.

Maatschap Schrör-De Lange

Landbouwbedrijf Schrör

Henk Schrör en José Schrör-de Lange stellen de grond voor Zonnepark Westerlee ter beschikking. Samen met hun zoon en dochter zijn ze eigenaar van landbouwbedrijf Schrör-de Lange. Ze verbouwen granen, aardappels, suikerbieten en uien en houden pluimvee. Het bedrijf heeft grond in Musselkanaal én Westerlee. Dit komt omdat de ouders van José, Kor de Lange en Ank de Lange-Wilting, vroeger een akkerbouwbedrijf in Westerlee hadden. José en Henk hebben dit in 1998 overgenomen. Ze wonen zelf op de boerderij van Jos zijn familie in Musselkanaal, maar hebben goede contacten met de omwonenden in Westerlee. Ze bewerken daar het land en de ouders van José wonen er nog.

Henk en José zijn hardwerkende, moderne boeren. Het zonnepark biedt een goede mogelijkheid om hun bedrijf toekomstbestendig te verbreden. Een zonnepark biedt namelijk een langjarige aanvullende bron van inkomsten en ze leveren met een zonnepark een bijdrage aan de verduurzaming van de energievoorziening van Oldambt.

Pure Energie

Pure Energie is een duurzaam energiebedrijf, gevestigd in Enschede. Al meer dan 25 jaar werkt het bedrijf aan de verduurzaming van Nederland door eigen zonneparken en windmolens te realiseren. In de ontwikkeling van nieuwe zonne-en windparken zoekt Pure Energie altijd lokaal de samenwerking en we committeren ons voor de looptijd van het project (rond 25 tot 30 jaar). In veel projecten werken we samen met een lokale energiecoöperatie. Ook bij de ontwikkeling van een zonnepark in Westerlee bieden we een energiecoöperatie graag de ruimte voor 50 % lokaal

eigenaarschap. We nemen graag samen het voortouw bij het ontwikkelen van een plan in overleg met de gemeente en de omgeving.

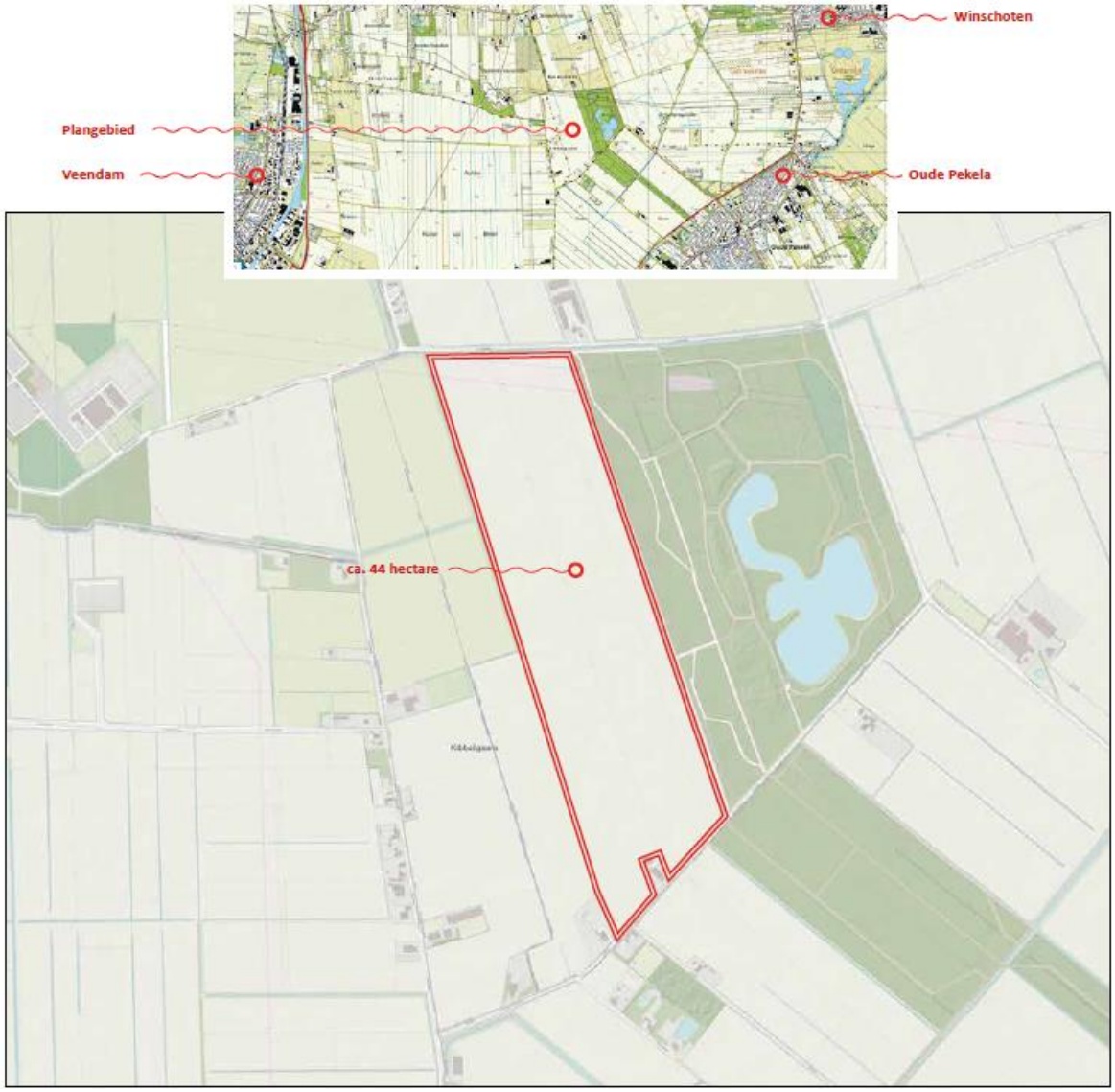
Pure Energie heeft kennis van alle facetten: van locatieonderzoek, planologische procedure en omgevingsproces tot bouw en beheer van de windmolens en zonneparken en het leveren van de groene stroom. Verder levert Pure Energie zonnepanelen aan bedrijven en particulieren. Iedereen, zowel particulier als bedrijf, kan de groene stroom uit onze zonne-en windparken afnemen door klant te worden.

Wij leveren klanten alleen de stroom die we zelf opwekken met zonneparken en windmolens die alleen in Nederland staan. Daarom is Pure Energie al jaren achter elkaar uitgeroepen tot groenste energieleverancier van Nederland in een onderzoek van de Consumentenbond, WISE, Greenpeace en Natuur & Milieu.

3. Kerngegevens Zonnepark Westerlee

Locatie, omvang en productie

De beoogde locatie van Zonnepark Westerlee is in het zuidwesten van de gemeente Oldambt. Het ligt tussen de D.H. Vinkersweg en de Ceresweg en parallel aan het Emergobos, ten westen ervan. Het gebied is geen beschermd natuurgebied en ligt gedeeltelijk onder elektriciteitsinfrastructuur. Over de noordzijde van het plangebied lopen twee hoogspanningstracés die aansluiten op het dichtbij gelegen hoogspanningsstation Meeden.

Het plangebied van Zonnepark Westerlee is aangegeven met het rode vlak.

Het totale plangebied is circa 44 hectare. Hiervan wordt ongeveer 75 procent ingevuld met zonnepanelen en tussenpaden. Van het plangebied wordt in ieder geval 25 procent van het plangebied bestemd om, in overleg met de omgeving, te verrijken met landschappelijke en

natuurlijke elementen. Inclusief de tussenpaden binnen de panelenvelden zal ongeveer 40 procent van het plangebied onbedekt blijven.

De verwachte productie van Zonnepark Westerlee is circa 60 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar. Dit is meer dan de helft van de 0,11 terawattuur die in de gebouwde omgeving van de gemeente wordt gebruikt. Daarmee dragen we meer dan 50 procent bij aan de gemeentedoelstelling.

Toetsingscriteria zonneparken gemeente Oldambt

Gemeente Oldambt heeft in haar Programma zon en wind algemene en aanvullende toetsingscriteria opgenomen voor een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing van zonneparken. Dit sluit goed aan bij het uitgangspuntenonderzoek dat wij hebben laten doen door een landschapsarchitect van landelijk adviesbureau Eelerwoude. In dit onderzoek wordt duidelijkheid gegeven over voorlopige ontwerpkeuzes die zijn gebaseerd op de landschapswaarden, het (landschaps)beleid en de potentie van het gebied voor de ontwikkeling van een ecologische- en maatschappelijke meerwaarde. Als bijlagen hebben we het onderzoek van Eelerwoude,'Uitgangspuntenkaart zonnepark Westerlee', toegevoegd (bijlage 1) en een toelichting per toetsingscriterium (bijlage 2).

De belangrijkste punten zijn dat Zonnepark Westerlee goed aansluit op de landschappelijke kenmerken van het gebied. Het gaat niet ten koste van beschermde of karakteristieke dorpsgezichten en valt niet binnen het Natuurnetwerk Nederland. Daarbij vormt het boslandschap van het Emergobos een natuurlijke begrenzing van de horizonbeleving en het park sluit aan op een bestaand initiatief. Aan de zuidzijde van het Emergobos, in de gemeente Pekela, wordt namelijk Zonnepark Raadhuisweg gerealiseerd.

Verder willen we met omwonenden een plan uitwerken dat ingaat op de woonkwaliteit en de verrijking van ten minste 25 procent van het plangebied met landschappelijke en natuurlijke elementen. Hiervoor zijn al eerste ideeën gedeeld door omwonenden. In dit plan wordt betrokken dat een bovengemiddeld hoog percentage van het gebied onbedekt kan blijven; ongeveer 40 procent. We hechten namelijk veel waarde aan goede landschappelijke inpassing en aan een zonnepark dat iets toevoegt.

Daarnaast hebben we van netbeheerder Enexis een positieve transportindicatie gekregen voor het zonnepark (bijlage 3). En we staan garant voor het opruimen en in de oude originele staat terugbrengen van het plangebied na afloop van het project. Pure Energie heeft al ervaring met het opruimen van duurzame opwekinstallaties na exploitatie. Ook dát hoort in onze beleving bij goed 'noaberschap'!

4. Het participatie- en communicatieproces

Eerste contacten met de omgeving

Pure Energie staat voor openheid en transparantie richting de omgeving. Dat staat in onze aanpak centraal. Wij proberen de omgeving zo vroeg mogelijk te betrekken bij voorgenomen plannen. Dat draagt bij aan acceptatie van de ontwikkeling van een zonnepark in de omgeving. Daarom hebben we eind 2020 en begin 2021 al gesproken met meerdere direct omwonenden. Ook hebben we contact gehad met Coöperatie Energie(k) Oldambt en Bronnen VanOns. Op verzoek van de gemeente hebben we onze communicatie beperkt in afwachting van het definitieve Programma zon en wind. Hieronder vindt u een korte samenvatting van de eerste contacten.

13 november 2020, 5 april en 18 september 2021: Telefonisch contact met Coöperatie Energie(k) Oldambt. De voorzitter liet weten na de vaststelling van het beleid door de gemeente in gesprek te willen gaan over een samenwerking tussen de coöperatie en Pure Energie.

3 december 2020: gesprekken met direct omwonenden van het zonnepark
Op 3 december hebben we bij een rondgang in het gebied vijftien direct omwonenden gesproken. Zij wonen in huizen langs de drie wegen die uitzicht hebben op het plangebied. Er werd positief gereageerd op onze vroegtijdige benadering. Ook werden er al wat wensen ter sprake gebracht, waaronder het uitblijven van storing voor zendapparatuur. Een bewoner liet weten in eerste instantie tegen te zijn, maar open te staan voor een nader gesprek over opties om het zicht op de zonnepanelen te beperken; bijvoorbeeld met laag beginnend groen. Twee bewoners lieten weten graag actief betrokken te worden bij het participatieproces. Dertien omwonenden wilden graag per mail op de hoogte worden gehouden.

4 februari 2021: mail aan direct omwonenden
Wij hebben een mail gestuurd aan de dertien omwonenden die 3 december hun mailadres hebben gedeeld. Hierin hebben we nadere gegevens gedeeld over ons idee voor het zonnepark, hen geïnformeerd over het voorziene beleidsproces van de gemeente en over onze werkwijze.

17 februari 2021: aanvullend bezoek omwonenden
We hebben omwonenden bezocht die 3 december niet thuis waren en hebben laten weten behoefte te hebben aan een persoonlijk gesprek. Hierin zijn aandachtspunten aan bod gekomen rondom: verlichting, storing en geluid, bouwverkeer, de koppeling met het Emergobos en de versterking van de natuur. Ook deze bewoners waren positief dat ze zo vroeg werden betrokken bij het idee en over de mogelijkheden die er zijn voor de invulling en aankleding ervan.

20 oktober 2021: telefonisch contact met Bronnen VanOns
We hebben telefonisch contact gehad met Bronnen VanOns over een eventuele samenwerking rondom Zonnepark Westerlee. We hebben afgesproken om na de vaststelling van het Programma zon en wind eerst contact op te nemen met de lokale energiecoöperatie. Indien deze geen mogelijkheden ziet om te participeren, dan zullen we weer contact opnemen met Bronnen VanOns.

De volgende stappen in het participatieproces

Zodra het Programma zon en wind van de gemeente Oldambt is vastgesteld, willen wij in overleg met de gemeente zo spoedig mogelijk een **nieuw persoonlijk bezoek** brengen aan de direct omwonenden. Bij voorkeur samen met de lokale energiecoöperatie. We laten bij deze bezoeken **een brief** achter. Deze brief willen we ook verzenden naar een bredere groep omwonenden die in een straat van ongeveer 1,5 km wonen. In de brief nemen we onder andere informatie over ons idee op, de mogelijkheid tot aanmelding voor de nieuwsbrief en een uitnodiging voor een **informatieavond**. Tijdens deze avond vertellen we meer over ons idee en geven we ruimte voor vragen. We nodigen lokale organisaties zoals Vereniging Dorpsbelangen Westerlee hier ook voor uit. Over de benadering van omwonenden en (aanvullende) acties zoals een draagvlakonderzoek overleggen we graag met de gemeente.

We geven de deelnemers aan de informatieavond de mogelijkheid zich op te geven voor de **werkgroep Zonnepark Westerlee**. En we vragen wie we hierbij nog meer kunnen betrekken, zoals lokale natuur- , buurt-, of ondernemersverenigingen; ook uit aangrenzende gemeenten. Onze eerste globale stakeholderanalyse (bijlage 4) kan hierbij ondersteunen.

Met de werkgroep geven we het **plan voor het zonnepark** verder vorm. De deelnemers zullen zich onder andere buigen over maatregelen ter behoud of versterking van ecologische waarden, over de inrichting van het terrein en over hinderbeperking. In bijlage 5 vindt u een nadere toelichting op mogelijke doelen, bespreekpunten, kaders en uitgangspunten van een werkgroep.

Communicatiemiddelen

In het communicatie-en participatieproces zullen we de volgende middelen inzetten:

- Een projectwebsite www.zonneparkwesterlee.nl
  Met nieuws, informatie over het initiatief, de initiatiefnemers en informatie over zonneparken en over effecten van zonneparken op de omgeving in het algemeen.
- Een e-mailadres: info@zonneparkwesterlee.nl
- Digitale nieuwsbrieven
  Per mail, aanmelden via website
- Brieven die huis aan huis worden verspreid
- Mails aan maatschappelijke organisaties, overheden en bedrijven
- Persberichten
- Openbare informatiebijeenkomsten (evt. digitaal)
- Visualisaties

4. Financiële participatie

Pure Energie biedt de omgeving van Zonnepark Westerlee twee mogelijkheden voor financiële participatie in het zonnepark. Beide vormen zijn beschikbaar bij dit zonnepark. Er hoeft dus geen keuze tussen te worden gemaakt.

Mede-eigenaarschap

Via een energiecoöperatie - of andere entiteit waarin de omgeving is verenigd - kunnen omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties direct participeren in het zonnepark.

De energiecoöperatie ontwikkelt volwaardig mee. Pure Energie en de coöperatie nemen het voortouw bij het maken van een plan met de omgeving, delen de kosten die vooraf moeten worden gemaakt en delen dus het risico. In een dergelijke situatie kan de energiecoöperatie 50 procent van het zonnepark in eigendom krijgen.

Gebruikelijk bij coöperatieve zonneparken is dat tevens een deel van de opbrengst van het zonnepark wordt besteed aan projecten waaraan in het gebied behoefte is. Hoe dat wordt besteed, beslissen de leden van de coöperatie. De opbrengst van het coöperatieve deel van Zonnepark Westerlee kan dus worden gebruikt voor nieuwe (duurzame) initiatieven in de omgeving. Zijn er duurzaamheids- of juist sociale projecten die inwoners wel willen treffen, maar die zij niet kunnen realiseren door een tekort aan financiële middelen, dan kan de coöperatie daaraan via het zonnepark een bijdrage leveren.

Indien Coöperatie Energie(k) Oldambt of Bronnen VanOns afzien van deelname, zullen we andere manieren onderzoeken om 50 procent lokale deelname te organiseren.

Omgevingsfonds

Van het zonnepark dat wordt gerealiseerd, wordt jaarlijks een deel van de opbrengst ter beschikking gesteld aan de omgeving. Deze bijdrage is 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar, voor een periode van 15 jaar. Met een verwachte opbrengst van 60 miljoen kWh per jaar is er ongeveer 30.000 euro per jaar beschikbaar voor de omgeving.

De uiteindelijk opbrengst van het zonnepark en daarmee de omvang van het omgevingsfonds is sterk afhankelijk van de omvang van het zonnepark en het aantal en type zonnepanelen. Wel is dit een reële inschatting van de mogelijkheden.

De omgeving bepaalt in hoofdzaak zelf, bijvoorbeeld in de werkgroep, hoe het fonds wordt besteed. Pure Energie kan dit ondersteunen met kennis en ervaring vanuit andere projecten en ziet toe op zorgvuldig beheer van het fonds.

5. Bijlagen

1. Uitgangspuntenkaart Zonnepark Westerlee
2. Toelichting per toetsingscriterium Programma zon en wind
3. Transportindicatie Enexis
4. Stakeholderanalyse Zonnepark Westerlee
5. Werkgroep toelichting

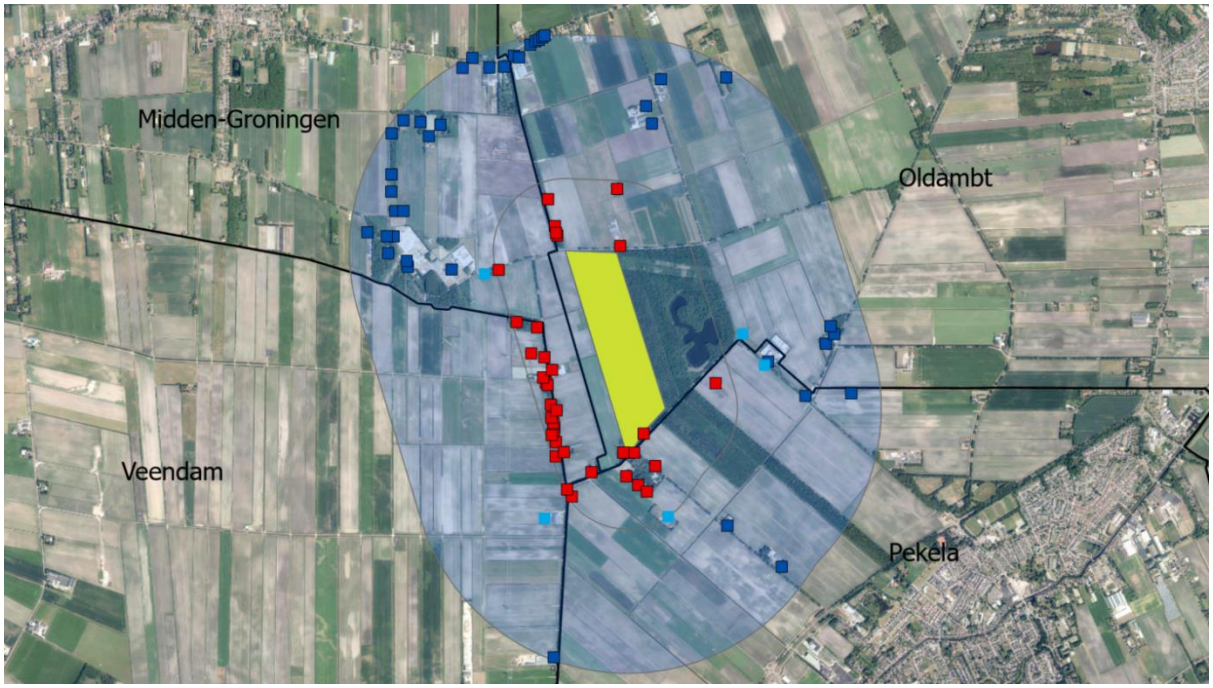
Bijlage 4 - Stakeholdersanalyse Zonnepark Westerlee

Pure Energie heeft een eerste globale analyse gedaan van de stakeholders die mogelijk betrokken willen zijn bij Zonnepark Westerlee. Let op! Onderstaand overzicht is een levend document. Als tijdens gesprekken met bijvoorbeeld omwonenden, de energiecoöperatie of gemeenten blijkt dat er nog andere belanghebbenden zijn, dan kunnen zij worden toegevoegd.

<u>Omwonenden</u>

- Omwonenden met (beperkt) zicht op het zonnepark
- Omwonenden binnen 1,5 kilometer van het zonnepark

Toelichting: omwonenden zijn een zeer belangrijke doelgroep als het gaat om communicatie en participatie. Hoewel een zonnepark weinig tot geen hinder zoals geluid veroorzaakt, verandert de leefomgeving van omwonenden wel door de komst van een zonnepark. Het is daarom belangrijk hen in elk geval goed te informeren, zodat ze weten wat het plan is en wat er wordt gerealiseerd. Maar het beste is dat omwonenden actief meedenken over het plan en hierop invloed hebben. Daarom willen we alle omwonenden binnen een straal van 1,5 kilometer uitnodigen voor een informatie-avond en vervolgens voor deelname aan een werkgroep waarin het plan verder wordt uitgewerkt. Het gaat om ruim 80 adressen. We hebben al omwonenden gesproken van 16 woningen die (beperkt) zicht kunnen hebben op het zonnepark. Uit deze gesprekken bleek dat ze onder andere vragen hadden over hun uitzicht en radarverstoring. Twee bewoners lieten meteen weten actief betrokken te willen worden bij het participatieproces.

Plangebied (geel) met adressen binnen 1500 meter.

Dorpsraden en buurtverenigingen

- Vereniging Dorpsbelangen Westerlee
- Overige verenigingen op basis van gesprekken met omwonenden

Toelichting: dorpsraden en buurtverenigingen kunnen een belangrijke positie hebben als vertegenwoordiging van een vaak grotere groep omwonenden. Dit soort raden en verenigingen denkt vaak graag met initiatiefnemers mee. Zo blijkt uit de dorpsvisie Westerlee 2017-2025 van Vereniging Dorpsbelangen Westerlee (VDW) dat zij groot belang hechten aan de betrokkenheid van bewoners en VDW bij de ontwikkeling van een grootschalig zonnepark. Daarom betrekken we in ieder geval Vereniging Dorpsbelangen Westerlee bij de uitwerking van plannen voor Zonnepark Westerlee.

Overheden

- Gemeenteraad Oldambt
- College van B&W Oldambt
- Ambtenaren gemeente Oldambt

Informeren:

- Gemeenteraden Pekela, Meeden, Veendam
- Colleges van B & W Pekela, Meeden, Veendam
- Provinciale Staten Groningen
- Gedeputeerde Staten Groningen

Toelichting: zonder overheden wordt er geen zonnepark gerealiseerd. Goed contact met de verantwoordelijke wethouder(s) en de gemeenteraad is in het bijzonder van belang. Uit het Programma zon en wind van de gemeente Oldambt blijkt dat er meerdere aandachtspunten zijn zoals een goede ruimtelijke en landschappelijk inpassing van zonneparken en het zorgvuldig vergroten van maatschappelijk draagvlak onder inwoners. Dit sluit goed aan bij de aanpak van Pure Energie. Wij pakken dit graag met een energiecoöperatie én de gemeente op.

Natuur, landschap en landbouw

- Club Oldambtster Groen
- Stichting landschap Oldambt
- LTO Noord, afdeling Oldambt
- IVN natuureducatie, afdeling Westerwolde-Oldambt
- Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels

Toelichting: er zijn meerdere organisaties op het gebied van natuur, landschap en landbouw actief in de gemeente Oldambt of op provinciaal niveau. Betrokkenheid van deze organisaties bij de planvorming is zeer wenselijk. Door in een zo vroeg mogelijk stadium te horen wat hun wensen, vragen of suggesties zijn, kan daar in het plan rekening mee worden gehouden. Ook kan hun kennis van het gebied, van landschapselementen of natuur, bijdragen aan een beter en zorgvuldiger plan. De voornaamste aandachtspunten voor deze organisaties zijn het effect van het zonnepark op het landschap, de natuur en de landbouw.

Ondernemers

- Ondernemers binnen 1,5 kilometer
- Ondernemerskring Oost-Groningen
- Handel en Nijverheid Winschoten

Toelichting: onze werkwijze is om agrarische en andere ondernemers binnen 1,5 kilometer van het plangebied te behandelen als omwonenden binnen dit gebied en rechtstreeks aan te schrijven. De aandachtspunten voor deze ondernemers zijn dezelfde als voor omwonenden, aangevuld met de invloed van het zonnepark op hun bedrijfsvoering. Voor ondernemers buiten deze zone zal financiële participatie mogelijk een wens zijn. In dat kader willen we ook lokale ondernemersverenigingen betrekken.

Media

- De Westerlink Westerlee
- De Oldambtster
- GO! RTV gemeente Oldambt
- Prachtigpekela.nl
- Mentwolde.info.
- Midden Groningen Nieuws
- Veendammer.nl
- Parkstadveendam.nl
- Groot Groningen
- Dagblad van het Noorden
- RTV Noord

Toelichting: media zijn geïnteresseerd in grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zoals dit zonnepark. Ook hebben media behoefte aan informatie en ze willen makkelijk contact kunnen leggen met de initiatiefnemers. Daarom is het belangrijk media (zowel lokaal als regionaal) vanaf het begin te informeren over het plan, vervolgens te zorgen dat zij geïnformeerd blijven en dat ze weten bij wie zij terecht kunnen voor vragen. De zaken waar media zich op concentreren, zijn de inhoud van het plan en de mening van de omgeving daarover.

Bijlage 5 - Werkgroep toelichting

Omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen deelnemen aan de werkgroep. In overleg ontwikkelen de initiatiefnemer(s) en de deelnemers aan de werkgroep het plan voor het zonnepark. Door het instellen van de werkgroep kan de omgeving op gestructureerde wijze betrokken zijn bij het zonnepark en is er een herkenbaar punt waar alle betrokkenen en belangen rondom het zonnepark samen kunnen komen. Dit zorgt voor korte lijnen tussen betrokkenen, het vergemakkelijkt inbreng van de omgeving en het bevoegd gezag (de gemeente) kan dankzij dit gestructureerde omgevingsproces ook op zorgvuldige wijze de inbreng van de omgeving laten meewegen in de uiteindelijke besluitvorming.

Mogelijke doelen

1. Zorgen voor directe betrokkenheid van de omgeving (inwoners, maatschappelijke organisaties) bij de planvorming voor het zonnepark waardoor de omgeving ook grip houdt op deze verandering in de eigen woon- en leefomgeving.
2. Ophalen en registreren welke gedachten, ideeën, vragen en mogelijke zorgen en kansen er zijn in de omgeving met betrekking tot het zonnepark.
3. In de planvorming zoveel als mogelijk rekening houden met de punten genoemd onder 2.
4. De omgeving inzicht geven in wat er bij komt kijken om een dergelijk zonnepark te realiseren en wat de (on)mogelijkheden zijn.

Mogelijke bespreekpunten

- Concrete vormgeving van het zonnepark:

- Landschappelijke inpassing.
- Maatregelen ter behoud of versterking van ecologische waarden.
- Inrichting van het terrein.
- Hinderbeperking.

- Concretiseren van financiële participatie:

- Inrichting van financiële participatie via een coöperatie.
- Inrichten van het omgevingsfonds.

- Bespreken van nut en noodzaak van duurzame energie in het algemeen en grondgebonden zonneparken in het bijzonder.
- Adviezen aan Pure Energie (en energiecoöperatie) met betrekking tot communicatie naar bredere omgeving van beoogde zonnepark.
- Advies voor betrekken van de omgeving in de periode tussen start ruimtelijke procedure en (eventuele) realisatie van het zonnepark. Denk aan het instellen van een omgevingsraad om zo op gestructureerde basis overleg te hebben tussen initiatiefnemers en een afspiegeling van de omgeving, ook als het zonnepark is gerealiseerd.
- Ideeën voor betrekken van omgeving tijdens de exploitatiefase, zoals het organiseren van excursies of open dagen.

Bovenstaande is geen uitputtende lijst, maar geeft een indicatie waarover de werkgroep kan spreken. Tijdens bijvoorbeeld de eerste bijeenkomst van de werkgroep kan worden geïnventariseerd of er andere onderwerpen zijn die de werkgroepleden willen bespreken.

Mogelijke kaders en uitgangspunten

Zo open mogelijk

- Pure Energie en andere initiatiefnemers, zoals een energiecoöperatie, zijn zo open mogelijk met het delen van informatie, rekening houdend met privacy- en bedrijfsgevoelige informatie. Als zij bepaalde informatie niet kunnen delen vanwege bijvoorbeeld privacy, lichten zij dat zo veel mogelijk toe.

Overzichtelijk aantal bijeenkomsten

- Om deelname aan de werkgroep overzichtelijk en behapbaar te houden, wordt er een bepaalde periode afgesproken dat de werkgroep actief is. Bijvoorbeeld: een x-aantal bijeenkomsten van de werkgroep in een x-aantal maanden. De vergaderfrequentie bepaalt de werkgroep in gezamenlijkheid.

Inbreng wordt serieus genomen, maar uiteindelijke keuzes liggen bij initiatiefnemer(s)

- Pure Energie en andere initiatiefnemers nemen de inbreng van de omgeving serieus en doen er veel aan om deze inbreng in het plan een plek te geven. Indien dit niet mogelijk is, lichten zij zo uitgebreid mogelijk toe waarom dat niet kan.
  De uiteindelijke beslissing of iets onderdeel van het plan wordt, ligt bij Pure Energie (en de energiecoöperatie): zij moeten namelijk de investeringen doen in het uiteindelijke zonnepark en zijn er verantwoordelijk voor dat het zonnepark voldoet aan wet- en regelgeving, financiële haalbaarheid en overige eisen en normen.
- Het is formeel, maar om duidelijkheid te scheppen: de werkgroep heeft geen juridische status, het is een particulier initiatief. Er is geen democratische legitimatie, aangezien deelnemers niet worden verkozen via formele verkiezingen en daarom geen representatieve vertegenwoordiging van de omgeving zijn in juridische zin.

Transparant en openbaar

- Van elke bijeenkomst van de werkgroep wordt een verslag gemaakt. Dat verslag wordt gedeeld via de nieuwsbrief van Zonnepark Westerlee en geplaatst op de website van Zonnepark Westerlee. Zo kunnen ook inwoners en maatschappelijke organisaties die niet actief meedoen in de werkgroep het proces actief volgen.
- Pure Energie en de energiecoöperatie zorgen ervoor dat dit verslag wordt gemaakt, dat het ter goedkeuring wordt gedeeld met de werkgroepleden en dat het verslag vervolgens wordt verspreid.
- Inwoners en maatschappelijke organisaties die niet meedoen in de werkgroep, kunnen vragen stellen, opmerkingen maken of suggesties doen via info@zonneparkwesterlee.nl. De werkgroep zal hierop gezamenlijk een antwoord formuleren.

Zacht op de relatie, hard op de inhoud

- Er kunnen meningsverschillen ontstaan tussen bijvoorbeeld Pure Energie (en de energiecoöperatie) enerzijds en bijvoorbeeld omwonenden anderzijds. Daar is uiteraard ruimte voor in de werkgroep. Deze met elkaar delen is juist onderdeel van het proces. Maar er is een duidelijke vuistregel voor de omgang met elkaar: hard op de inhoud, maar zacht op de relatie. De personen in de werkgroep houden zich aan die vuistregel. Dat betekent: geen persoonlijk aanvallen. Uiteraard kunnen inhoudelijke discussies scherp zijn, omdat het de directe leefomgeving van de betrokkenen betreft.

Besluitvorming door bevoegd gezag

- Besluiten over de ruimtelijke ordening waar het plaatsen van een zonnepark onder valt, worden genomen door het bevoegd gezag (in dit geval de gemeente Oldambt). Het

college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad besluiten als democratisch gekozen volksvertegenwoordigers over het doorgaan van de plannen. Daardoor is een mogelijk scenario dat:
1) het plan voor het zonnepark voldoet aan de normen en regels,
2) het proces met de omgeving in de werkgroep goed is verlopen,
3) leden van de werkgroep desondanks niet kunnen instemmen met (delen van) het plan,
4) Pure Energie (en de energiecoöperatie) toch besluit het plan voor te leggen aan het bevoegd gezag,
5) het bevoegd gezag alsnog besluit in te stemmen met het plan.

Voor 4 en 5 zijn altijd 1 en 2 nodig, maar nummer 3 kan uiteindelijk variëren.
Pure Energie vindt het uit oogpunt van transparantie en het scheppen van eerlijke mogelijke scenario's en verwachtingen belangrijk om bovenstaande te melden. Wat de uiteindelijke uitkomsten en beslissingen zijn, ligt uiteraard nu, voorafgaand aan het proces, nog open. Ook is het streven nadrukkelijk om zoveel mogelijk consensus te bereiken en bovenstaande situatie te voorkomen.

ZONNEPARK WESTERLEE

LANDSCHAPPELIJK INRICHTINGSPLAN

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

ZONNEPARK WESTERLEE

LANDSCHAPPELIJK INRICHTINGSPLAN

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Pure Energie Zon BV
Hengelosestraat 585
7500 DC
Enschede

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
Postbus 53
7470 AB Goor
Tel.: 0547 26 35 15
e-mail: info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 202530
Datum: 6 mei 2025
Versie: Definitief
Projectleider: Mark Elshof
Opgesteld: Ilse Stilkenboom

INHOUD

1. INLEIDING 7
1.1 Aanleiding Programma zon en wind 1.0 7
1.2 Maatwerkproces 7
1.3 Toekomstbeeld 11

2. BELEIDSANALYSE 13
2.1 Provinciaal beleid Groningen: Ruimte voor zon 13
2.2 Gemeentelijk beleid: Oldambt 15

3. RUIMTELIJKE ANALYSE 19
3.1 Huidige situatie 19
3.2 Geomorfologie en bodem 21
3.3 Ontstaansgeschiedenis van het landschap 19
3.4 Natuurwaarden van het gebied 23

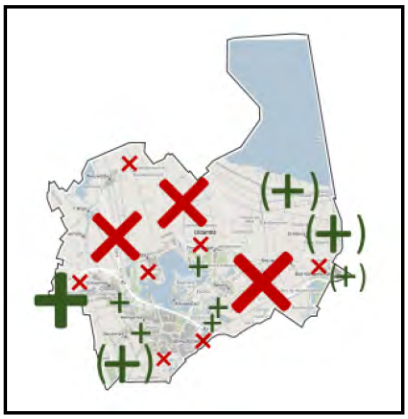
4. UITGANGSPUNTEN

5. INRICHTINGSPLAN 27
5.1 Motivatie 27
5.2 Opzet en inrichting 29
5.3 Technische aspecten 29
5.4 Waterhuishouding 31

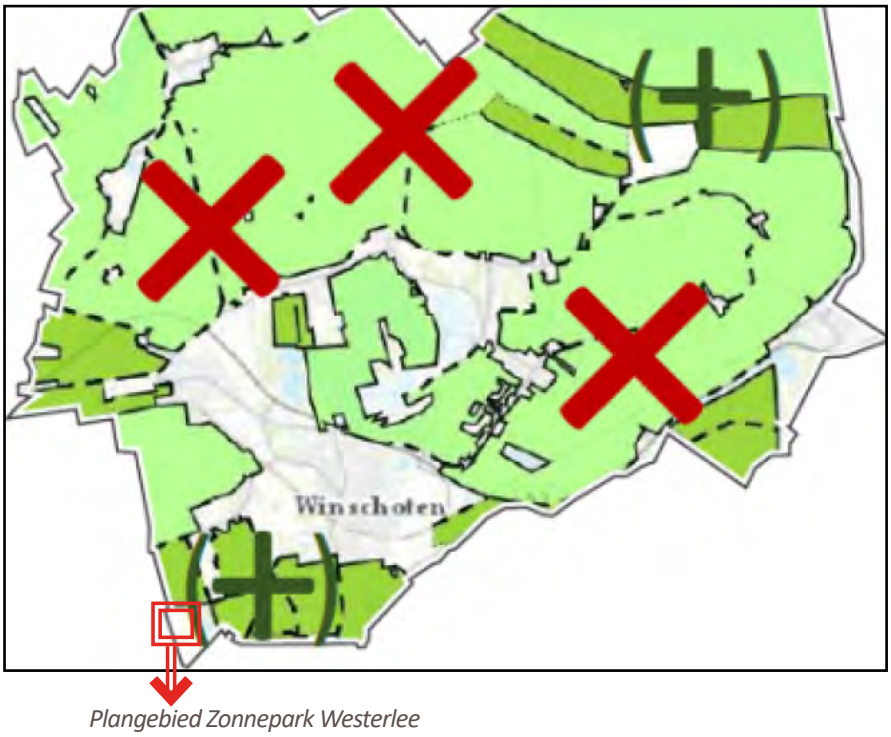
6. INRICHTINGS- EN BEHEERMAATREGELEN 33
6.1 Inrichting en beheer binnen hekwerk 33
6.2 Akkervogelnatuur 35
6.3 Houtwal 37
6.4 Struikenrand 39
6.5 Poel 41
6.6 Plas-dras oever 43

7. DOORSNEDES 45

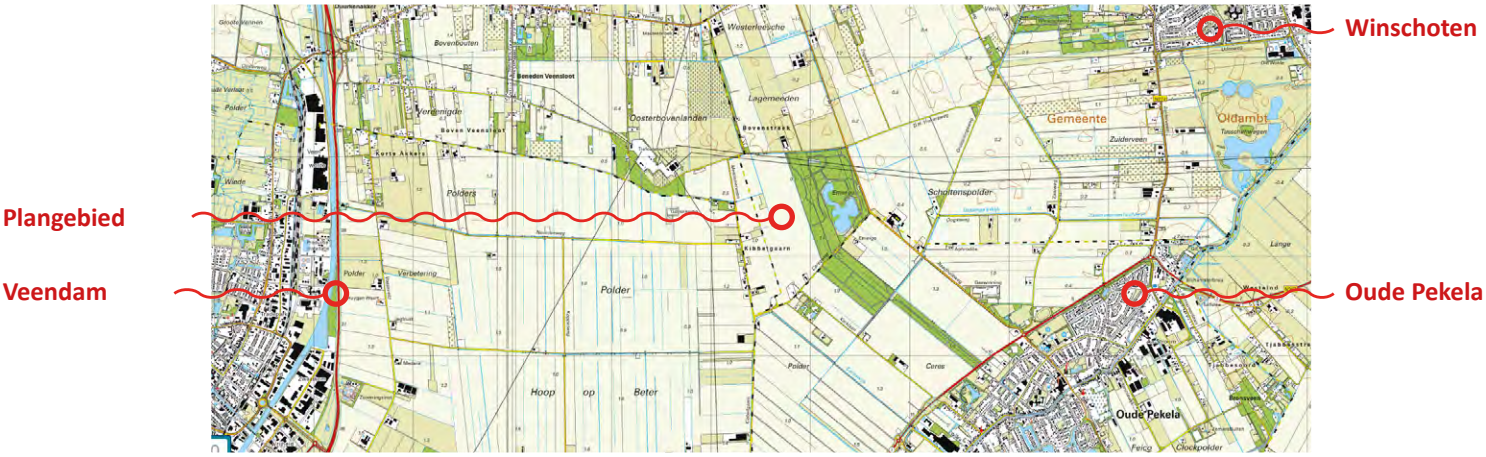
8. VISUALISATIES 49

Afbeelding 1. Afbeelding schaalniveau landschap en overzichtskaartje uitkomst van de ruimtelijke verkenning (bron: Programma zon en wind 1.0, gemeente Oldambt).

Afbeelding 2. Ligging van het plangebied in de kaart voor kansrijke locaties voor zonne-energie met groene (+).

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied (zie rode contour) met de directe omgeving (bron: opentopo).

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding Programma zon en wind 1.0 (vastgesteld 31 januari 2022)

De gemeente Oldambt heeft 31 januari 2022 haar beleidskader voor zonneparken en kleine windmolens vastgesteld (Programma zon en wind 1.0). Hierin heeft de gemeente Oldambt de ambitie uitgesproken om meer duurzame energie op te wekken en bij te dragen aan klimaatdoelstellingen. Concreet betekent dit dat er tot 2030 ingezet wordt op het realiseren van 100 hectare aan zonneparken binnen de gemeente. In een ruimtelijke verkenning is onderzocht waar grootschalige zonneparken op het land passend kunnen zijn bij de schaal van het landschap en waar niet. Dit is op hoofdlijnen aangegeven in afbeelding 1 met groene plussen en rode kruizen op de kaart van de gemeente.

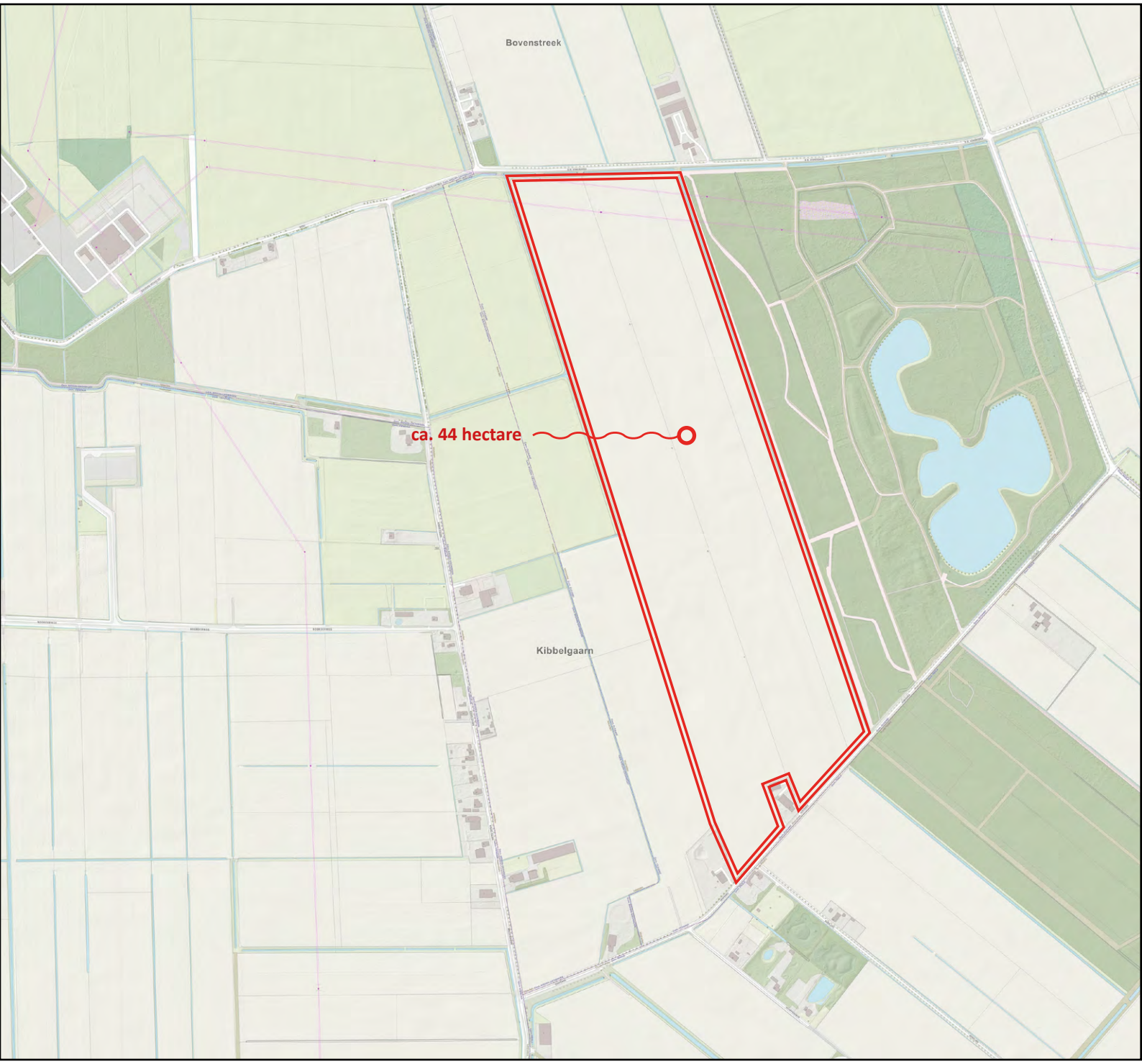
Pure Energie en Energie(k) Oldambt zijn voornemens ten westen van het Emergobos invulling te geven aan een zonnepark van ca. 33 hectare op het huidige landbouwperceel (afbeelding 3). Dit zonnepark zal landschappelijk ingepast worden binnen het totale plangebied van circa 44 hectare (afbeelding 4 volgende pagina).

In afbeelding 2 is de ligging van het plangebied aangegeven op de kaart voor kansrijke locaties. De beoogde locatie voor het zonnepark valt in trede 3 van de zonneladder. Het betreft een grootschalige ontwikkeling op (minder hoogwaardige) agrarische grond in het buitengebied.

Het open cultuurlandschap van de gemeente Oldambt is karakteristiek in zijn grootte en openheid. In afbeelding 2 is dit met de lichtgroene kleur aangegeven. In dit landschap zijn grootschalige zonneparken niet gewenst (rode kruizen). Echter, in het zuidwestelijke deelgebied is sprake van een grotere verdichting in het landschap door de aanwezigheid van bospercelen (zoals het Emergobos) en laan- en perceelsbeplanting. Deze karakteristiek biedt een landschappelijk kader om een zonnepark goed in te passen binnen de landschapsstructuren, zonder afbreuk te doen aan de identiteit van het open cultuurlandschap van de gemeente.

1.2 Maatwerkproces

Dit rapport bevat een uitgewerkt voorstel voor de landschappelijke inrichting en beheer. Het vormt de basis voor de technische uitwerking en de vergunningsaanvraag. Hierin zijn de algemene toetsingscriteria voor zonneparken uit het Programma zon en wind 1.0 en de Handreiking locatiekeuze en ontwerp zonneparken (provincie Groningen, februari 2018) meegenomen. Een onderdeel van de provinciale handreiking is een maatwerkmethode zonneparken. De gemeente en provincie hebben samen in verkennende gesprekken in verschillende fasen van het ontwerp eisen voor de landschappelijke inpassing meegegeven aan de initiatiefnemer. De uitkomsten zijn meegenomen in de uitwerking van het ontwerp.

Afbeelding 4. Ligging van het plangebied (zie rode contour) met de directe omgeving.

Participatie en onderzoek

Pure Energie heeft vanaf aanvang initiatief genomen om de omgeving te betrekken en de mensen te blijven informeren gedurende het ontwerpproces. Er is gestart met een uitgangspuntenkaart/ (schetsontwerp) en presentatie van de gekozen opzet met behulp van referenties (afbeelding 5, 6 en afbeelding 7 volgende pagina). Hierbij waren er verschillende 'natuurzones' aangewezen. Zones met elk een eigen inrichting en karakter. In tussenstappen is de input van alle stakeholders verwerkt in het uiteindelijke inrichtingsplan.

Er zijn tijdens het proces diverse onderzoeken verricht waarvan de uitkomsten zijn meegenomen in het uiteindelijke ontwerp, zoals een Toetsing Wet natuurbescherming en Leefgebiedenbenadering. Met belangrijke partijen als Veiligheidsregio Groningen, Tennet, Gasunie, Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels en het waterschap Hunze en Aa's hebben afstemmingsoverleggen plaatsgevonden.

Het proces is samen met de lokale energiecoöperatie doorlopen. De belangen en wensen vanuit de omgeving zijn hierdoor zoveel als mogelijk geborgd. Er is in het ontwerp invulling gegeven aan compensatie voor akkervogels. Met landschapselementen wordt het zonnepark zoveel mogelijk uit het zicht gebracht voor de omgeving en er is gezocht naar koppelkansen, zoals het vergroten van biodiversiteit. Daarbij is in het ontwerp rekening gehouden met de belemmeringen van het gebied en rekening gehouden met netcongestie.

1.3 Toekomstbeeld

Het inrichtingsplan met dwarsprofielen, referentiebeelden en visualisaties schetst een beeld van het gewenste resultaat. Hierbij moet rekening gehouden worden dat beplanting enkele jaren nodig heeft om de eerste groeifase door te komen. In bepaalde omstandigheden, zoals extreme droge of natte omstandigheden kan de verzorging van jonge aanplant extra aandacht vragen. Een verschralingsbeheer ofwel extensief beheer werpt ook pas na enkele jaren zichtbaar vruchten af. Zeker bij een voedselrijke uitgangssituatie door jarenlange bemesting, zoals bij het plangebied het geval is. Ook hebben veengronden een hoge onkruiddruk. Om op deze gronden het gewenste resultaat te realiseren is het nodig om de eerste jaren vooral te maaien en afvoeren. Dan pas zaaien met een specifiek kruidenmengsel. Dit vraagt om geduld van de omgeving en nauwlettend beheer door de initiatiefnemer in de eerste jaren om groei van invasieve en ongewenste soorten te voorkomen. Met verschralingsbeheer krijgen de zaden uit het gebied (of nog aanwezig in de bodem) kans om te ontkiemen. Dit gebeurt wanneer de bodem op den duur voedselarmer wordt. Om sneller het resultaat van schraler kruidenrijk gras bij een voedselrijke bodem te behalen is het advies vlak voor de realisatie te kiezen voor een gewas zonder bemesting, bijvoorbeeld mais, zodat deze planten in een seizoen voedingstoffen opnemen. De uitgangssituatie wordt dan schraler.

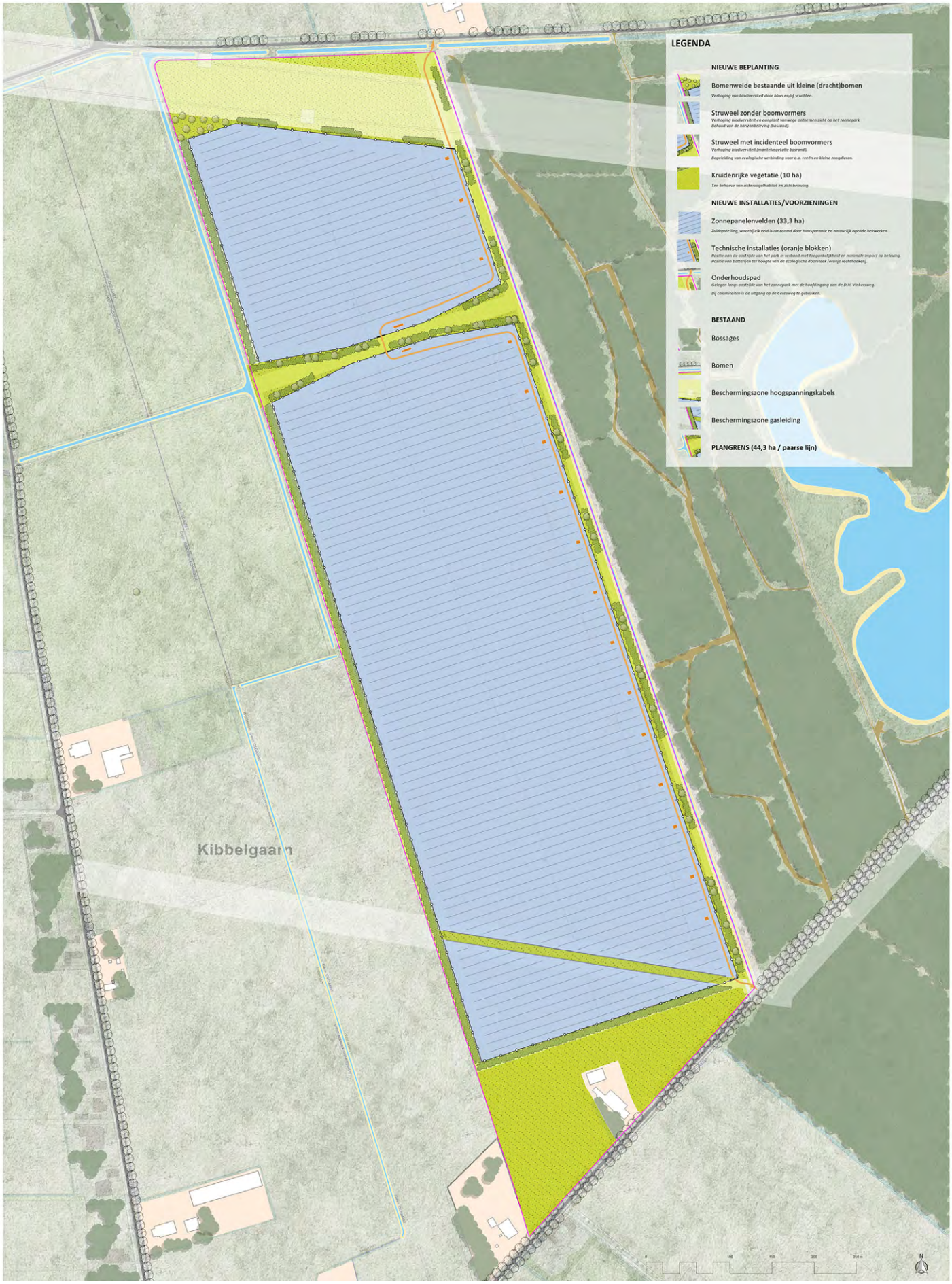
Wanneer de beplanting volgroeid is, de bodem voldoende verschraald en begroeid met kruidenrijk gras, wordt het onderdeel van de omgeving en is het zonnepark ingebed in het landschap. Het zonnepark is echter tijdelijk. Na verwijdering van het zonnepark wordt het gebied in de oude, originele staat teruggebracht.

Zonnepark Westerlee

Eelerwoude

Uitgangspuntenkaart

Datum: 30-05-2022 Projectnummer: 202530

Afbeelding 5. Uitgangspuntenkaart mei 2022 als startpunt voor verdere uitwerking en gesprek met de omgeving. In eerste instantie was gekozen voor een zuidopstelling (bron: Eelerwoude).

Afbeelding 6. Toevoeging van landschapselementen en invulling panelenvelden (bron: Eelerwoude).

Afbeelding 7. Voorstel voor natuurzones (bron: Eelerwoude).

Afbeelding 8. Leefgebied akkervogels (bron: provinciale Omgevingsverordening). Het plangebied (rode contour) maakt onderdeel uit van het leefgebied voor akkervogels.

2. BELEIDSANALYSE

2.1 Provinciaal beleid Groningen: Ruimte voor zon

De Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020 is enkele malen geactualiseerd. De geconsolideerde Omgevingsvisie van november 2023 betreft de meest actuele Omgevingsvisie van de provincie Groningen. Deze Omgevingsvisie vormt een basis voor de ruimtelijke plannen die in de provincie Groningen worden gemaakt.

Zonneparken

De provincie stimuleert de opwek en het gebruik van zonne-energie. Dit doet de provincie door onder voorwaarden ruimte te bieden aan zonneparken in het buitengebied. De provincie vindt ruimtelijke inpassing en lokale participatie van belang. Met goede ruimtelijke inpassing wil de provincie samen met gemeenten het draagvlak voor duurzame energie vergroten.
De provincie verzoekt gemeenten de ruimtelijke kwaliteit te borgen en zorgvuldig ruimtegebruik te garanderen. Zonneparken zijn alleen tijdelijk toegestaan, waarbij de periode in elk geval niet langer mag zijn dan 30 jaar.

In de Omgevingsverordening provincie Groningen (in werking vanaf 23 november 2024) is geborgd dat in inrichtingsplannen voor zonneparken in ieder geval rekening wordt gehouden met:

- de historisch gegroeide landschapsstructuur;
- de afstand tot andere ruimtelijke elementen;
- een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de voorzieningen voor de opwekking van zonne-energie.

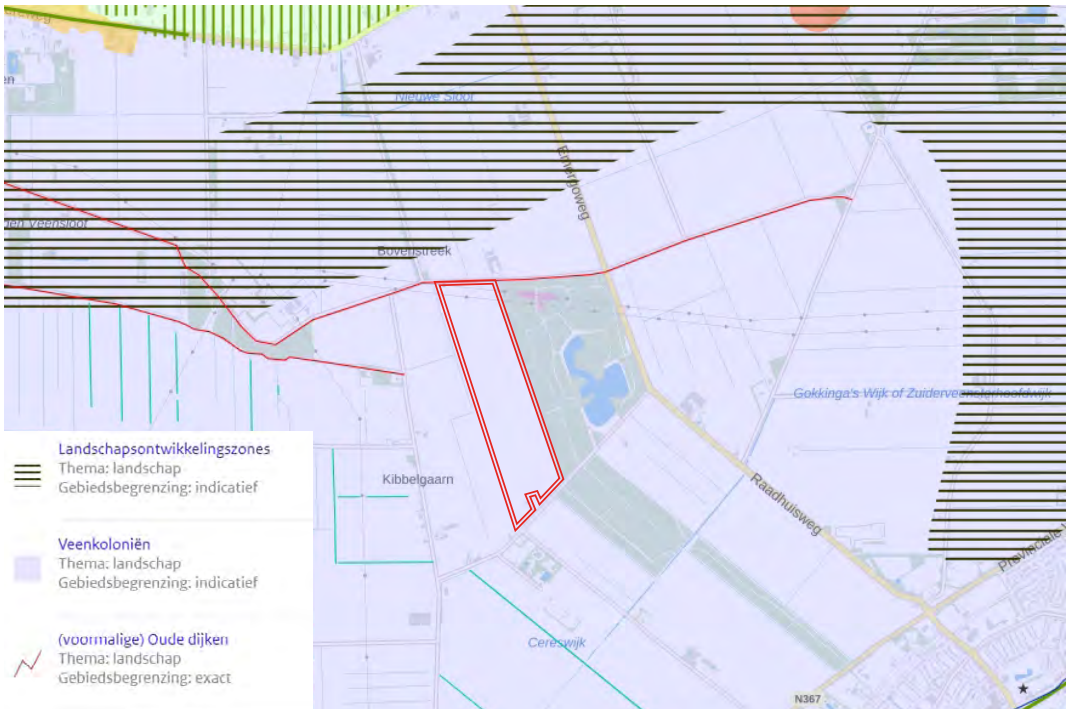
Akkervogelbeleid

Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied voor akkervogels (afbeelding 8). In dit leefgebied is behoefte aan open akkerland voor broedende akkervogels. Doelsoorten die in dit leefgebied voorkomen zijn soorten die op akkers broeden en soorten die tijdens de trek of overwintering afhankelijk zijn van niet geoogste granen en onkruidzaden.

Artikel 3.1 Aanwijzing en begrenzing leefgebieden akkervogels
Het provinciebestuur heeft overeenkomstig artikel 2.44, vijfde lid, van de wet gebieden – anders dan Natura-2000-gebieden of gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland – aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Het gaat in deze bepaling om leefgebieden voor akkervogels. Deze gebieden zijn geometrisch begrensd.

Vanuit de omgevingsverordening Provincie dient het zonnepark 10% van het oppervlakte optimaal in te richten voor akkervogels. Hierbij is optimaal beheer en de financiering daarvan borgen voor de looptijd van het project (30 jaar) nodig.

De eisen die vanuit deze doelsoorten aan het landschap gesteld worden, bestaan uit een gradiënt van halfopen akkerbouwgebieden met veel opgaande landschapselementen naar open akkerbouwgebieden met weinig opgaande elementen. In dit overgangslandschap tussen besloten-/kleinschaligheid naar openheid is behoefte aan voedselbeschikbaarheid in de vorm van zaden,

Afbeelding 9. Landschapstype van het plangebied (bron: Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020, kaart 4 landschap).

insecten en muizen noodzakelijk, maar ook dekking en slaapplaatsen (zeker in winterperiode).
Voor de uitwerking is afstemming gezocht met 'Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels' en Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningenom advies gevraagd.

Veenkoloniaal landschap

Het plangebied is gelegen in het veenkoloniaal landschap (afbeelding 9). Karakteristieken van dit landschap zijn de grootschalige openheid, rationele verkaveling, rechte wegen en kanalen. Tussen de planmatige opzet van kanalen en wijken zijn langgerekte bebouwingslinten gelegen.

Aandachtspunten landschap

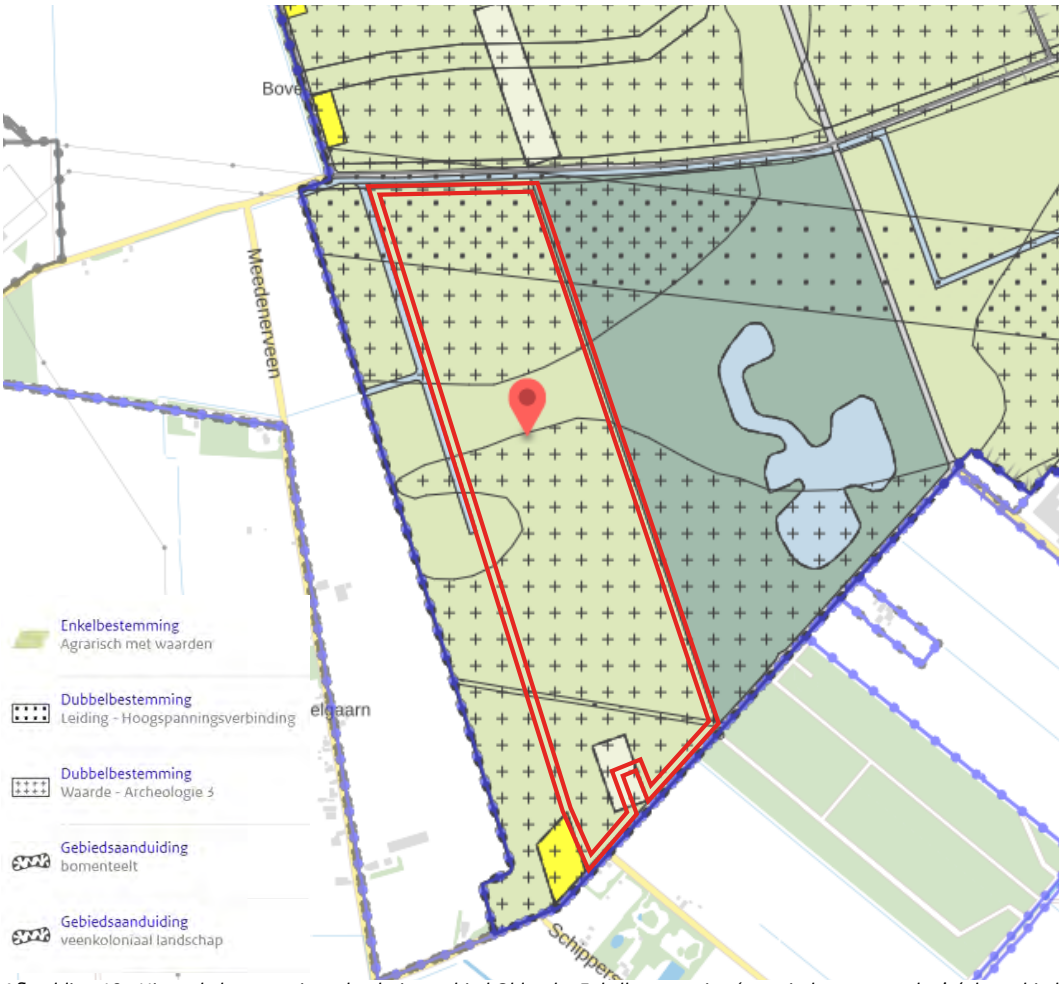
Het plangebied heeft een geïsoleerde ligging ten opzichte van het grootschalige open veenpolder-landschap. Dit heeft overwegend te maken met de aanleg van het Emergobos. Het bos geeft het plangebied een besloten en groene achtergrond, waardoor landschapswaarden als weidsheid en openheid hier minder karakteristiek zijn.
Aandacht gaat uit naar het behouden van het zicht op de vrijliggende erven langs de ontginnings-wegen en zicht op de langgerekte dorpslinten (Kibbelgaarn).

2.2 Gemeentelijk beleid: Oldambt

Programma zon en wind 1.0 (vastgesteld 31 januari 2022)

In het programma zijn diverse toetsingscriteria opgesomd. Onderstaande weergave bevat enkel de criteria die van invloed zijn op de ruimtelijke vormgeving van het zonnepark op deze locatie:

- De inrichting van het zonnepark past bij de bestaande landschappelijke of stedelijke kenmerken van het gebied en gaat niet ten kosten van bestaande structuren in het landschap, zoals kavelstructuren en sloten.
- Het zonnepark levert geen geluidshinder of hinder door schitteringen voor de direct omwonenden.
- Binnen het zonnepark hebben alle panelen dezelfde opstelling. Afscheiding mag, mits dit past binnen de bestaande landschapsstructuren.
- Minimaal % van het terreinoppervlak voor het zonnepark dient op een nader overeen te komen wijze zodanig landschappelijk te worden ingericht dat een positief effect op flora en fauna gewaarborgd is. De initiatiefnemer dient de effecten op biodiversiteit daarbij goed te onderbouwen.
- Het zonnepark is tijdelijk. Na verwijdering van het zonnepark wordt het gebied in de oude, originele staat teruggebracht.
- De structuur en waterdoorlatendheid van de bodem blijft onaangetast en wordt waar mogelijk verbeterd.
- Initiatieven moeten bijdragen aan andere doelen (koppelkansen). Hierbij kan gedacht worden aan een ecologische plus als randvoorwaarde ten aanzien van de landschappelijke inpassing.

Afbeelding 10. Uitsnede bestemmingsplan buitengebied Oldambt Enkelbestemming 'agrarisch met waarden' (plangebied = rode contour).

Bestemmingsplan Buitengebied Oldambt (2016)

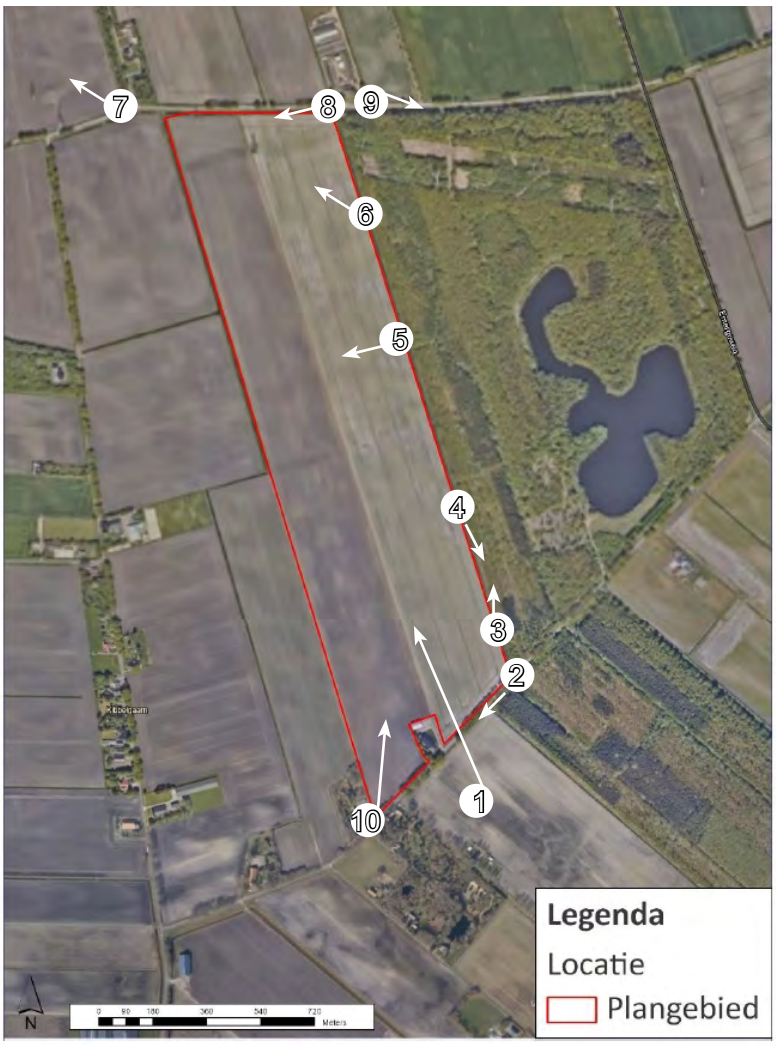
Op het perceel ligt de enkelbestemming ‘agrarisch met waarden’ (afbeelding 10). Naast de agrarische functie van het plangebied gaat aandacht uit naar het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden. Met de gebiedsaanduiding ‘veenkoloniaal landschap’ gaat specifiek aandacht uit naar behoud en herstel van kenmerken als: geen nederzettingen, grootschalige openheid, verdichting in de vorm van het Emergobos, verspreide bebouwing, duisternis, puntsgewijze verdichting en verdichtingen langs wegen.

Opvallend is de gebiedsaanduiding ‘bomenteelt’, hetgeen betekent dat het landschap verdicht mag worden met opgaande vormen van hout-, boom- en fruitteelt (hetgeen kan conflicteren met de waarde van grootschalige openheid).
Aan de zuid- en noordzijde gaat aandacht uit naar respectievelijk een leidingenstrook (gas) en een hoogspanningsverbinding.

Tot slot is er op vrijwel het gehele perceel sprake van een dubbelbestemming ‘waarde - archeologie 3’. Er is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat het zonnepark niet leidt tot verstoring van de archeologische waarde. Een Booronderzoek volgt nog.

Aandachtspunten bestemmingsplan

- Rekening houden met cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden, specifiek gericht op het veenkoloniale landschap.
- Er is ruimte voor verdichting van het landschap in de vorm van bomenteelt.
- Gepaste afstand bewaren ten opzichte van de leidingenstrook en de hoogspanningsverbinding.
- Verkennen of er mogelijk sprake is van verstoring van de ondergrond waarbij sprake is van een negatieve impact op archeologische waarden.

Afbeelding 11. Luchtfoto met de locatie van de foto's (bron: Esri).

Afbeelding 12. Dronebeeld van het plangebied (bron: Pure Energie).

Afbeelding 13. Ceresweg, zuidzijde van het plangebied.

Afbeelding 14. Bosrand Emergobos

Afbeelding 15. Zicht richting het zuiden (Ceresweg).

Afbeelding 16. Zicht over het plangebied in westrichting.

3.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een tweetal langgerekte landbouwpercelen direct ten westen van het aanliggende Emergobos, dicht bij de plaats Westerlee in de provincie Groningen (afbeelding 11). Deze percelen zijn tot op heden gebruikt als akkerland voor de teelt van aardappelen, maïs, bieten of gras. De percelen liggen in een omgeving die grotendeels bestaat uit landbouwgronden met afwisselend stukken bos/bosschages. Aan de noord- en zuidkant van de percelen bevinden zich doorgaande wegen met een onderbroken laanbeplanting. Daarnaast liggen er een aantal watervoerende sloten rondom de percelen met uitzondering van een deel aan de westzijde. De foto's geven een impressie van het plangebied tijdens een bezoek van het plangebied in oktober 2021 en het jaar erna oktober 2022.

Afbeelding 17. Noordzijde met hoogspanningskabels.

Afbeelding 19. Zicht op hoogspanningsstation Meeden.

Afbeelding 18. Zijde plangebied langs D.H. Vinkersweg.

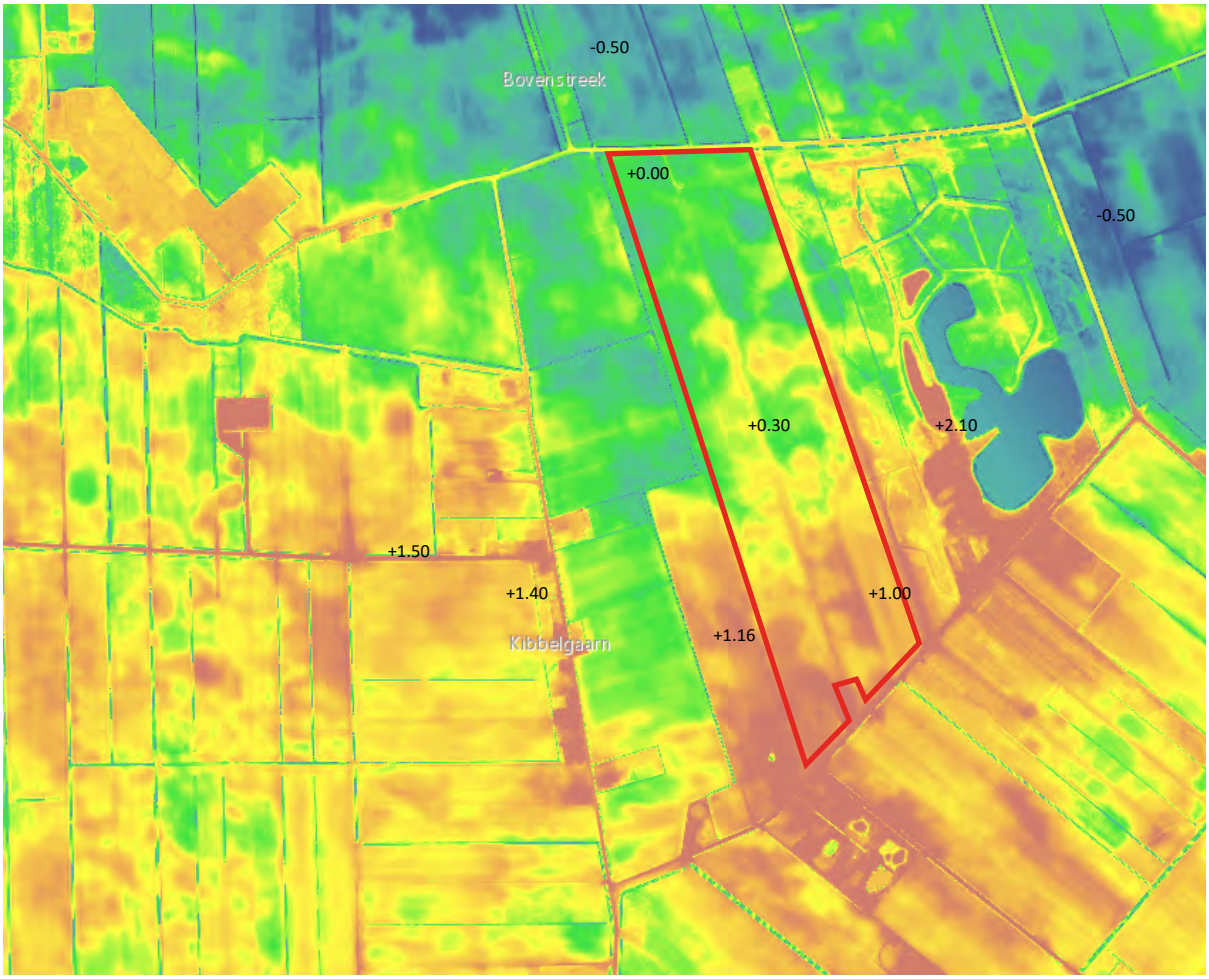
Afbeelding 20. D.H. Vinkersweg met aansluiting wandelroute door Emergobos.

Afbeelding 21. Zicht richting het noorden langs het erf van Ceresweg 3.

Afbeelding 22. Ligging van het plangebied op de geomorfologische kaart.

Afbeelding 23. Hoogtekaart. Het zuidelijke deel van het plangebied is hoger gelegen.

3.2 Geomorfologie, bodem en hoogte

De geomorfologische kaart laat zien dat het plangebied nog net binnen de ontginningsvlakte van het veengebied is gelegen (afbeelding 22). Richting het noorden is sprake van een meer zandige ondergrond (verspoelde dekzanden). Er is een hoogteverloop van ongeveer een meter van noord naar zuid op het perceel (afbeelding 23).

3.3 Ontstaansgeschiedenis van het landschap

Het plangebied maakt onderdeel uit van het karakteristieke veenkoloniale landschap. Een landschap dat zeer herkenbaar is door een grootschalige openheid en eenduidig ordeningsprincipe van de perceelsverkaveling.

Tot begin 20e eeuw

Het plangebied was oorspronkelijk aan de rand gelegen van het Bourtangermoeras: een groot hoogveengebied dat zich uitstrekte in Drenthe, Groningen en Duitsland. Op de historische kaart van omstreeks 1850 (afbeelding 24) is te zien dat dit veengebied al grotendeels ontgonnen is, behalve het plangebied. Karakteristiek is de planmatige opzet van de ontginningen met aaneengesloten bebouwing langs rechte wegen (lintbebouwing), rechte waterlopen in de vorm van wijken en kanalen en agrarische erven op een regelmatige afstand langs de wegen en waterlopen. Aan het einde van de 19e eeuw/begin 20e eeuw wordt het Westerleesche veen, waarin het plangebied is gelegen, ontgonnen. Op de kaart van omstreeks 1900 (afbeelding) zijn de overwegend noord-oost gerichte wijken te zien met daartussen petgaten. Petgaten zijn ontstaan als het gevolg van het uitbaggeren van het veen (winning van turf).

Gedurende de 20e eeuw

In de loop van de 20e eeuw is het gebied geheel ontgonnen en maakt het plangebied, polder Emergo, onderdeel uit van het veenpolderlandschap (afbeelding 26). De polder onderscheidt zich van de directe omgeving door een andere oriëntatie van de verkavelingsrichting en de meer blokvormige percelen. Met name vanaf het Meedernerveen waarlangs het buurtschapje Kibbelgaarn is gelegen, ten westen van het plangebied, ontstaat een andere verkavelingsrichting. Net zoals op de overgang vanaf de Ceresweg richting Oude Pekela, ten zuiden van het plangebied.

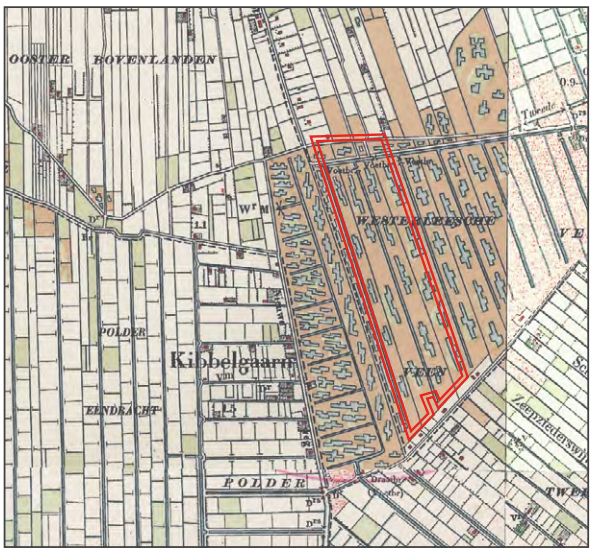
In de jaren ‘70 wordt in de veenpolder het recreatiegebied Emergobos gerealiseerd. Het betreft een bosgebied van 49 hectare met speel- en zonneweiden en een visvijver (afbeelding 27). Het Emergobos wordt beheerd door Staatsbosbeheer.

Heden

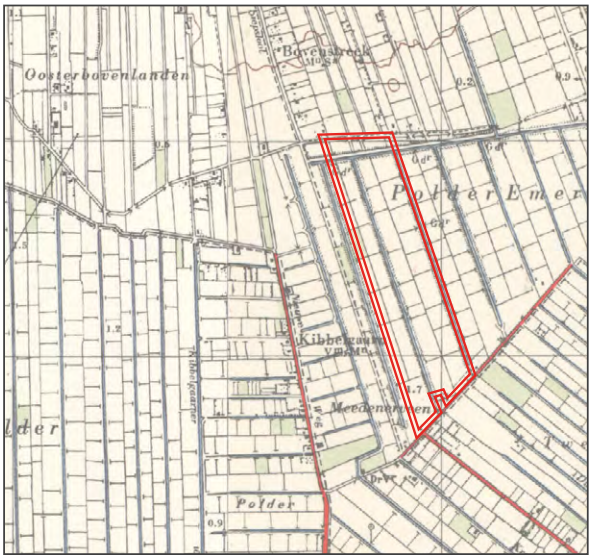
Met de aanleg van het Emergobos is het plangebied enigszins geïsoleerd geraakt van het grootschalige open polderlandschap, zoals bijvoorbeeld het geval is bij de polder Hoop op Beter (ten westen van Kibbelgaarn). Het plangebied heeft nog steeds een weidse en open uitstraling, maar wordt ingekaderd door de bosrand van het Emergobos en het bebouwingslint Kibbelgaarn. Daarnaast heeft de polder door herverkavelingen geen uitgesproken verkavelingsrichting meer, waarbij de verkavelingsrichting binnen het plangebied sterk noord-zuid georiënteerd is. Aan de noordzijde doorsnijdt een hoogspanningstracé het plangebied.

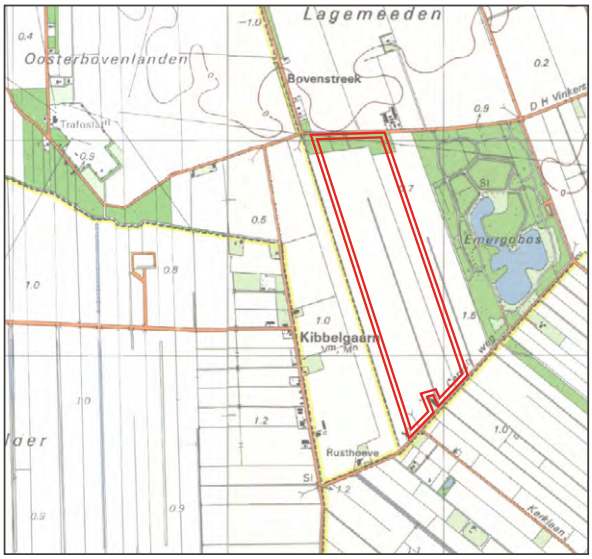
Afbeelding 24. Historische kaart van omstreeks 1850 (bron: topotijdreis.

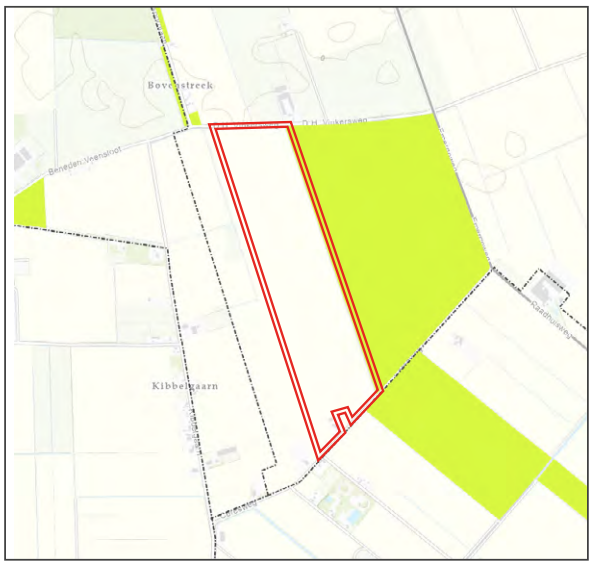
Afbeelding 25. Historische kaart van omstreeks 1900 (bron: topotijdreis)

Afbeelding 26. Historische kaart van omstreeks 1950 (bron: topotijdreis)

Afbeelding 27. Historische kaart van omstreeks 1980 (bron: topotijdreis)

Afbeelding 28. Bos- en natuurgebieden buiten het NNN beheerd als N16.03 Droog bos met productie (bron: Natuurbeheerplan 2023).

3.4 Natuurwaarden gebied

Het plangebied is aan het Emergobos gelegen. Dit bosgebied is opgenomen als bos- en natuurgebieden buiten het NNN in het Natuurnetwerk Nederland (afbeelding 28). In het Natuurbeheerplan 2020 is het bos aangeduid als 'Droog bos met productie' (N16.03). Rondom de visvijver in het Emergobos komt kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) en droog schraalgrasland (N11.01) voor. Onder de zone hoogspanning is een ruigte zone in de huidige situatie (afbeelding 29). In het gebied komen een aantal doelsoorten voor zoals de ree, haas, patrijs en geelgors.

Aandachtspunten natuur

- Het oppervlakte aan kruidenrijk- en faunarijk grasland rondom het Emergobos kan met de ontwikkeling van het zonnepark een uitbreiding krijgen.
- Aandacht gaan uit naar het optimaliseren van de leefomgeving voor de genoemde doelsoorten.
- Vanuit de omgeving/belanghebbenden is de wens uitgesproken om het gebied als habitat voor akkervogels een kwaliteitsimpuls te geven.

Voor voorliggend plan is een toets aan de Wet natuurbescherming (Quickscan Flora en Fauna) uitgevoerd.

Hazen

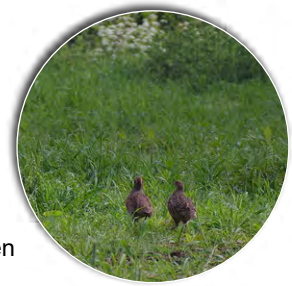
Geelgors

Reeën

Patrijzen

Afbeelding 29. Ruigte onder de voet van de hoogspanningsmast (foto: Eelerwoude).

Gedragscode Zon op land

- Hernieuwbare energie opwekken binnen het totale plangebied van 44,3 hectare (100%).
- Het totale oppervlakte aan panelenvelden, de blauwe vlakken, is 23 hectare en ongeveer 1 hectare aan installaties en halfverharding (circa 55% van het plangebied). Zoveel mogelijk ruimte rondom de panelen en buiten het hekwerk (binnen plangebied) wordt landschappelijk ingericht en beheerd (extensief). Hiervan wordt 4,4 hectare (10% van het plangebied) specifiek ingericht als akkervogelnatuur. De open zone boven de gasleiding wordt meegenomen in deze inrichting (maar telt niet mee in het te compenseren oppervlak).
- De 45% aan landschappelijke inpassing is gericht op het behalen van een ecologische meerwaarde door een specifieke inrichting die is afgestemd op natuurdoelen. Hiermee wordt voldaan aan de uitgangspunten van de Gedragscode Zon op land.
- Het zonnepark wordt gecombineerd met een energieopslagsysteem (EOS) op het terrein.

Vergroten biodiversiteit

- Randen en plangebied aantrekkelijk maken voor doelsoorten uit het gebied, zoals reeën, hazen, patrijs en geelgors.
- Het inrichten van zonneparken voor akkervogels blijft lastig (zie 'Evaluatierapport-akkervogelbeleid-Prov-Groningen'). In het beste geval gebruiken ze het zonnepark als fourageergebied. Daarom wordt er voldoende voedsel en rust gecreëerd in het zonnepark. Voor veel akkervogels is rust belangrijk. Dit houdt in dat er weinig verstoring in de omgeving moet zijn. Dit houdt in dat wandelaars (met of zonder loslopende honden) en voertuigen zoveel mogelijk moeten worden gemeden uit het gebied. Door het hekwerk en de landschapselementen in het zonnepark en de inrichting en beheer van het fourageergebied akkervogelnatuur buiten het zonnepark wordt bijgedragen aan de leefomgeving van akkervogels.
- Een gezonde bodem met bodemleven is uitgangspunt. Met een open oost-west opstelling en bifacial panelen moet er veel licht zijn op de bodem. Doordat er 2 centimeter ruimte tussen de panelen onderling zit komt er ook genoeg water op de bodem.
- Gebiedseigen voluitgroeiende struiken toevoegen met bloei- en sierwaarde in verschillende periodes van het jaar.
- Creëren van natte laagtes en een poel: stapsteen voor amfibieën.
- Een natuurlijke plasdras-oever (circa 5 meter breed, zonbeschenen) in het zonnepark voor insecten, amfibieën, vogels en zoogdieren, ondersteund met opgaande beplanting als stapstenen voor vleermuizen en vogels naar het Emergobos.
- Ontwikkelen van bloem- en kruidenrijk grasland langs de randen door verschralingsbeheer als voedselbron (nectar) voor insecten.
- Een begroeide houtwal met greppels biedt nieuwe variatie aan voor soorten in het gebied.
- Het hekwerk is passeerbaar voor kleine (zoog)dieren.

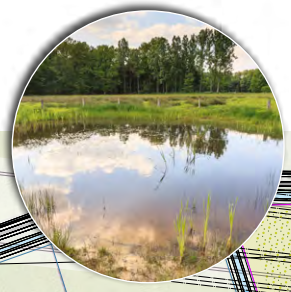
4. UITGANGSPUNTEN

Passende landschappelijke inpassing

- Het plan voegt zich in de bestaande verkavelingsstructuur van het landschap. Met de landschappelijke inpassing wordt zowel om als op het zonnepark extra geleding gemaakt met groen-blauwe assen.
- Het zonnepark ligt op afstand van het lint/weg D.H. Vinkersweg en Ceresweg. De voorruimtes krijgen een natuurlijke inrichting en beheer.
- Er wordt een natuurlijke knip gemaakt met een oost-west watergang waar de bestaande watergang stopt en het lagere deel (noordzijde) van het perceel overgaat in het hogere deel (zuidzijde).
- Het aanzicht vanaf de westzijde verandert mee: aan de noordkant meer open beeld en naar het zuiden een steeds dichter beeld met beplanting. Dit sluit aan bij de wens van omwonenden het zonnepark aan de zuidzijde absoluut niet te willen zien. Er is wel samenhang en continuïteit van de uitstraling van de westrand, door de soortkeuze en een geleidelijke overgang in struikhoogte.
- Met een brede houtwal als nieuw landschapselement van circa 1 meter hoog begroeid met inheemse soorten, grote plant- en takkendichtheid en wintergroene soorten wordt het zicht aan de zuid-westzijde in alle jaargetijden ontnomen. Een hekwerk begroeid met braam, hop en klimop verzacht het aanbeeld van het zonnepark vanuit de omgeving.
- Met landschappelijke elementen op het zonnepark wordt geleding in de opzet gemaakt en landschap gevormd die met een natuurlijk beheer ten goede komt aan de leefomgeving van doelsoorten in het gebied.
- De technische voorzieningen worden zo onzichtbaar mogelijk gepositioneerd tussen de stellages en de zichtbare delen krijgen een donkere kleurstelling.

Uitgangspunten diverse stakeholders

- Onderhoudspaden door het waterschap zijn minimaal 5 meter breed en de onderhoudspaden door de beheerder van het zonnepark zijn 3 tot 3,5 meter breed.
- Rekening houden met de belemmeringenstrook (min. 10m breed) van de gasleiding met het calamiteitenpad. Hekwerk of afrastering parallel aan de gasleiding niet exact boven de gasleiding en minimaal 1.0 m^1 uit de gasleiding. Bij de toegangspoort aan de Ceresweg de palen niet boven de gasleiding in de grond aanbrengen en minimaal 1.0 m^1 uit de gasleiding.
- Transformatorstations en inkoopstation moeten op een verhoging (terp) worden geplaatst i.v.m. mogelijke extreme neerslag. Er moet een terphoogte worden gehanteerd die droog blijft bij een maatgevende bui van 140 mm in 2 uur (circa 30-40 cm boven maaiveld).
- Rekening houden met een zogenaamde 'brandstop' bij de compartimentering van de opstelling.
- Onderhoudspad in het midden uitvoeren in halfverharding.
- Toegangspoort aan noordzijde en extra calamiteitenuitgang aan de zuidzijde bij de Ceresweg.
- De ruimte in een diameter van 25 meter (cirkel 50 meter) om de mast van Tennet moet vrij worden gehouden. Zo kan een kraan aan beide zijden van de mast bij de leidingen komen.
- Bij het panelenveld naast het Emergobos kan met schagen worden gewerkt om, indien dat nodig is, de leidingen op te vangen. De schagen kunnen dan in de paden tussen de rijen worden opgesteld.
- Hoge struiken/bomen onder de leidingen zijn niet gewenst. Dit kan wel in de vrije zones waarboven geen kabels hangen. Het liefst ± 1,5 meter. 3 meter maximaal wanneer dit wordt vastgelegd in de landschappelijke inpassing en periodiek onderhoud plaats vindt zodat dit ook echt niet hoger wordt dan 3 meter.
- Omwonenden hebben aangegeven dat ze geen 'dorpsommetje' over of langs het zonnepark willen.

Grote poel

Begroeid houten hekwerk

Watergang door het zonnepark

Dichte houtwal en struikenrand

4.4 hectare akkervogelnatuur

5. INRICHTINGSPLAN

5.1 Motivatie ontwerp

Het plangebied maakt onderdeel uit van het veenkoloniaal landschap. Anders dan in het grootschalige open veenpolderlandschap, heeft het plangebied een enigszins geïsoleerde ligging langs de beslotenheid van het Emergobos. Het boslandschap biedt het zonnepark een groene achtergrond en vormt al een natuurlijke begrenzing van de horizonbeleving in oostelijke richting (gezien vanaf lintbebouwing Kibbelgaarn). Met de landschappelijke inpassing wordt ingezet op het sterker verbinden van bestaande groenblauwe structuren, zoals de watergangen, Tonkenoordslaan en de erven langs de linten, met het Emergobos.

Met de opzet van het zonnepark wordt een geleding gemaakt die de verkavelingsstructuur van de ontginning versterkt. Daarbij wordt er invulling gegeven aan het hoogteverloop van het perceel. Natte elementen als een poel en een nieuwe watergang met zonbeschenen plas-dras oever zijn gelegen in het lage noordelijke deel. Een houtwal met (droge) greppels begrenzen het zonnepark in het hoger gelegen zuidelijke deel. De geleding van het zonnepark maakt groenblauwe aders door het zonnepark. Met dit landschapselement wordt tevens het zicht vanuit zuid-west richting op het zonnepark ontnomen. Deze zuidhoek wordt in zijn geheel ingericht en beheerd als akkervogelnatuur. Het inrichtingsplan is verbeeld in afbeelding 30.

In de gekozen opzet is er rekening gehouden met de belemmeringen van de gasleiding en hoogspanningsverbinding, maar deze infrastructuur is niet leidend voor de vorm van het zonnepark. Hieronder volgt een korte beschrijving van de (landschaps) beleving vanaf de zichtzijden:

Noordzijde (D.H. Vinkersweg)

De afstand tot aan de daadwerkelijke panelenvelden vanaf de D.H. Vinkersweg is ruim, variërend van 50 tot 100 meter. Dit komt mede door de aanwezigheid van de beschermingszone van de hoogspanningskabels, waardoor het zonnepark verder teruggelegen is. Aan de noordzijde is sprake van een variatie aan landschapselementen (verhoging biodiversiteit), zoals kruiderijke ruigte met lage struweelgroepen, poel en verhoogde grondwal (grond van de poel). De verhoogde grondwal ontneemt het zicht op de installaties en gebouwen nabij de entree van het zonnepark. Vanaf de D.H. Vinkersweg blijft een vrij zicht op de westelijke horizon met de poel op de voorgrond.

Zuidzijde (Ceresweg)

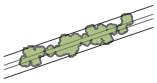
Aan de zuidzijde, langs de Ceresweg, wordt het zonnepark geheel uit het zicht genomen met een houtwal, begroeid hek en groepen struweelheggen. Dit vanwege de nabijheid van erven. De afstand van het erf met schuur (Ceresweg 3) tot aan de opstelling is ca. 80 meter. De gasleiding en calamiteitentoegang moet vrij blijven van beplanting. De groepen struweelheggen benadrukken de zichtlijnen op de hoek van het Emergobos en ter hoogte van Ceresweg 3 langs het zonnepark richting de westelijke horizon. Langs de Ceresweg worden greppels gemaakt als begrenzing.

Westzijde (Kibbelgaarn) en oostzijde (Emergobos)

De afstand ten opzicht van de lintbebouwing van Kibbelgaarn is meer dan 300 meter. Er is een voorgrond van een losse struikenrand langs de watergang die overgaat in een houtwal met dichte struikenrand, waardoor het zicht op de panelen ontnomen wordt. Het Emergobos is op de achtergrond zichtbaar.

LEGENDA

NIEUWE INRICHTING

Houtwal met dichte struikenrand, 3 tot 5 meter hoog, 10 tot 20 meter breed
Lage wal (hoogte circa 1m) met greppels aan weerszijden, begroeid met gebiedseigen struiken:
sporkehout, meidoorn, sleedoorn, hulst, struikklimop, gewone vlier. Zichtzijde flauw talud, achterzijde 1 op 1.

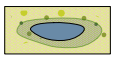
Dichte struikgroepen, circa 2 tot 3 meter hoog
Lage begroeiing van gebiedseigen struiken tegen talud grondwal (vogelbosjes): gelderse roos, rode kornoelje,
gewone liguster, meidoorn, lijsterbes, zoete kers, wilde appel, wilde lijsterbes.

Losse struikenrand, circa 2 tot 3 meter hoog, 5 tot 10 meter breed
Gebiedseigen struiken (wintergroen, bloei en/of vruchten): egelantier, sleedoorn, gewone vlier, hulst en struikklimop.
Begeleiding van ecologische verbinding voor o.a. reeën en kleine zoogdieren.

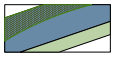
Kruidenrijke beheerpaden (3 tot 10 meter breed)
Beheerpaden watergangen en groenranden, extensief beheerd grasland (maaien en afvoeren), ingezaaid met 1 jarig fab-mengsel.

Kruidenrijke vegetatie met poel
Gericht op patrijs. Extensief beheerd grasland (maaien en afvoeren), niet extra inzaaien, natuur- en zichtbeleving noordzijde.

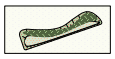
Akkervogelhabititat, 10% compensatie (4,4 ha)
Wintervoedselakker met groepen struweelheggen gericht op de soorten patrijs en geelgors.

Nieuwe watergang met plas-draszones en struiken (27 m breed)
Met nieuwe duikers verbinden met bestaande watergangen oost- en westzijde plangebied.
Overgang tussen hogere/lagere gronden gebied. Groenblauwe dooradering van het zonnepark.

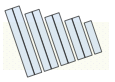

Zone kruidenrijk gras binnen hekwerk (12 m breed)
Open zone kruidenrijk gras met losse rijtjes kleine struiken: egelantier, extensief beheerd (maaien en afvoeren).

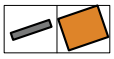

Glooiende grondwal met lage struiken op zichtzijde talud
Grondwal aan de noordzijde van het zonnepark van circa 1 meter hoog gemaakt met grond uit de poel (gesloten grondbalans).

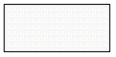
NIEUWE INSTALLATIES/VOORZIENINGEN

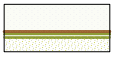
Zonnepanelenvelden (23 ha van de bodem bedekt met opstelling)
Oostwest-opstelling (omgekeerd), bifacial panelen, maximaal 2,7 meter hoog, binnen hekwerk inzaaien met meerjarig grasmengsel.

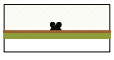
Technische installaties (centrale omvormers, EOS en inkoopstation)
5 centrale omvormers aan de centrale as. Oppervlak EOS is 30x75 meter.
Inkoopstation nabij de entree buiten de zone hoogspanning.

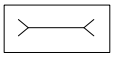
Onderhoudspad (5 m breed grastegels)
Gelegen door het midden van het zonnepark met de hoofdingang aan de noordzijde.
Bij calamiteiten is ook de zuidelijke uitgang nabij de Ceresweg te gebruiken.

Beheerpaden (min. 3 m breed) - hekwerk
Hekwerk, houten palen schapengaas met begroeiing o.a. wilde kamperfoelie, braam en hop aan de zichtzijden,
20 cm doorgang onderzijde voor kleinere diersoorten, gras extensief beheer (maaien en afvoeren).

Camera's
Beveiliging van het zonnepark langs het hekwerk.

Duikers watergang
In verlengde van doorstroomprofiel (4 meter).

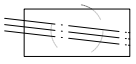
BESTAAND

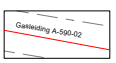
Bossages

Bomen, bestaand bos

Beschermingszone hoogspanningskabels

Beschermingszone gasleiding
5 meter uit hart leiding.

Zichtlijn
In het ontwerp is rekening gehouden met waardevolle zichtlijnen op het landschap.
De omwonenden, gemeente en provincie hebben deze aangedragen.

PLANGRENS (44,3 ha / paarse lijn)

5.2 Opzet en inrichting

- Het zonnepark wordt zo efficiënt mogelijk op het langgerekte perceel gepositioneerd.
- Het zonnepark heeft een brede centrale as waaraan installaties gelegen zijn. De dichtsbijzijnde omvormer ligt op minimaal 270 meter afstand van het erf van Ceresweg 3. In het noordelijke deel ligt aan de centrale as een energieopslagstation.
- Nieuwe struiken bestaan uit autochtoon inheems plantmateriaal, passend bij de plaatselijke bodem en waterhuishouding. Het zijn soorten die ook in het Emergobos voorkomen.
- Er wordt verschralingsbeheer toegepast, bijvoorbeeld gefaseerd maaien en afvoeren. Zo krijgen gebiedseigen zaden aanwezig in de omgeving of in de bodem kans om te ontwikkelen.
- Het juiste mengsel en hoeveelheid wordt in overleg met een zadenbank, bijvoorbeeld Cruijdthoeck, afgestemd.
- Er is behoud van bodemkwaliteit onder de zonnepanelen. Er groeit gras/beplanting en ziet er overwegend gezond en aantrekkelijk uit.
- Er wordt rekening gehouden met onderhoudspaden/schouwpaden langs watergangen en hekwerken.
- Om de akkervogels niet te verstoren wordt het uitlaten van honden in de akkervogelvegetatie specifiek verboden. Aan de zuidkant van plangebied worden langs de Ceresweg hiervoor borden geplaatst met vermelding “verboden voor honden”, gecombineerd met een informatiebord over akkervogelnatuur.

5.3 Technische aspecten

- Binnen het zonnepark worden vijf transformatorstations gerealiseerd. Ook is ruimte gereserveerd voor een energieopslagsysteem. Totale technische oppervlakte van het energieopslagsysteem is 2250m². Dit is inclusief veiligheidszone’s.
- Om het oppervlak verharding verder te beperken wordt het centrale pad van 5 meter breed en routing naar de installaties in halfverharding aangelegd (grastegels). Bovendien wordt een nieuwe watergang met plas-drasoevers en poel aangelegd in het noordelijke deel van het plangebied. Dit is het laagste deel van het plangebied.
- Er wordt één type paneel toegepast met donkere kleurstelling zonder metalen randen.
- De opstelling mag niet boven de beplanting uit komen en wordt daarom maximaal 2.70 meter hoog.
- Om het plangebied is een hekwerk nodig met camerabeveiliging. Dit wordt een eenvoudig hekwerk met gaas en houten palen van 2.00 meter hoog. Er is een opening van ten minste 20 cm onderaan bij het hekwerk, zodat dieren er onder door kunnen. Op een tweetal plaatsen zijn toegangspoorten ten behoeve van beheer en calamiteiten. Aan de noord-, west- en zuidzijde wordt het hekwerk begroeid met klimop, hop en wilde kamperfoelie om de technische installaties in te passen.
- Door de open oostwest opstelling met bifaciale panelen kan er zonlicht en regenwater de bodem bereiken, en zo de bodemkwaliteit op peil houden.
- Omvormers staan tussen de panelen met de kopse kant richting Kibbelgaarn (westzijde).
- Nutsgebouwen, zoals het transformatorhuisje en energieopslagsysteem, wordt zoveel mogelijk ingepast met opgaande beplanting in de nabijheid van de bebouwing. De uitwerking wordt afgestemd met de netbeheerder. De gebouwen worden niet hoger dan 3.10 meter en de gevels en de zichtbare bovenrand van 40 cm krijgt een neutrale donkere kleur (donker grijs of donker groen).
- Er komt geen verlichting. Ook tijdens de bouw blijft het zo donker als mogelijk.
- Er is een gesloten grondbalans. De verhoogde grondwallen worden gemaakt met grond uit de poel, nieuwe watergang en de nieuwe greppels.

900m² nieuwe poel
1097m² nieuwe watergang
Kibbelgaarn
circa 2040 strekkende meter greppel

5.4 Waterhuishouding

Binnen het plangebied wordt het verharde oppervlak uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie. De verharding (centrale ontsluitingspad) wordt gerealiseerd in waterdoorlatend grasbeton. Met grasbeton als halfverharding blijft waterinfiltratie mogelijk, eventueel wordt er een zandlaag onder de grasbetontegels aangebracht. Onder het inkoopstation, transformatorstations en energieopslagsysteem wordt een fundering aangebracht met de nodige technische voorzieningen.

Het verhard oppervlak wordt gecompenseerd met de aanleg van een nieuwe watergang door het zonnepark. Het energieopslagsysteem watert hier direct op af. De nieuwe watergang wordt met duikers verbonden aan de bestaande watergangen aan de oost- en westzijde van het plangebied. Het doorstroomprofiel van deze watergang volstaat ruimschoots in compensatie waterberging (zie kader watertoets).

Naast de nieuwe watergang wordt er ook een poel gerealiseerd aan de noordzijde van het plangebied. Deze poel mag incidenteel droogvallen. Ook wordt er langs de houtwal aan weerszijden greppels gemaakt en langs de rand van het plangebied bij Ceresweg. De vrijgekomen grond wordt benut voor de wallen. In nattere perioden kunnen de greppels ook overtollig water wegvoeren.

Watertoets

Het plangebied ligt in het beheergebied van waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap stelt de regel 80 liter compensatie per m² verharding. Het peilvak heet Emergobos en heeft een zomerpeil van -0.75m NAP en winterpeil van -1.15m NAP.

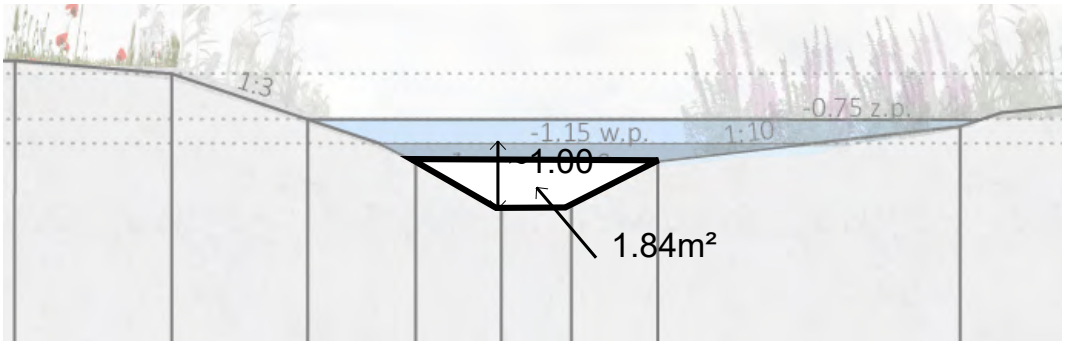
Nieuwe oppervlaktes verhard:

- Energieopslagsysteem 75x30 = 2250m².
- Transformator stations (5x) + inkoopstation (1x) = 165m².
- Halfverharding binnen plangebied = 7065m².

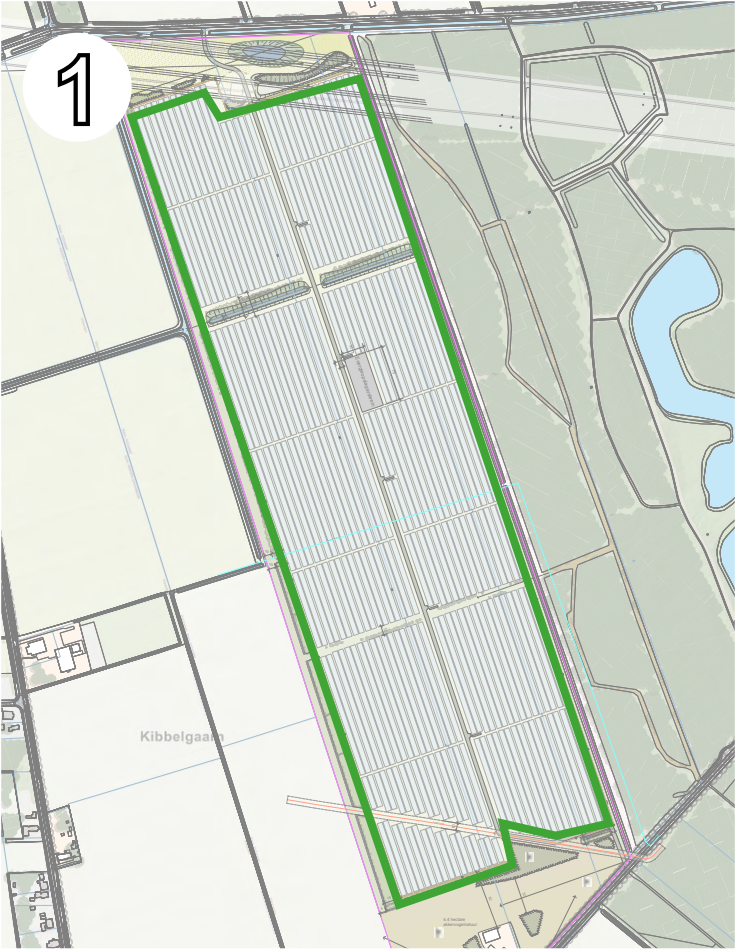
Totaal 9.480 m² verhard. Benodigde watercompensatie: 0,08 x 9.480 = 758,40 m³.

Nieuwe watermaatregelen:

- Nieuwe watergang (1m diep t.o.v. winterpeil + 1.84m² doorstroomprofiel) x 1097 m² = 2019m³.
- Nieuwe greppels (ong. 1,5 meter breed): 2040 strekkende meter.
- Nieuwe poel: 900m².
- Nieuwe plasdras-oever: bij poel 1932m², bij watergang 2685m².

Doorstroomprofiel nieuwe watergang

FAB mengsel klei/zand meerjarig voorjaar	
%	*Soort*
38	Zomertarwe
42,8	Zomergerst
2,3	Roodzwenkgras
2,3	Hardzwenkgras
0,2	Struisgras
3	Witte klaver
2,1	Rode klaver
2,4	Luzerne
1,4	Gewone Brunel
2,7	Smalle weegbree
0,4	Duizendblad
0,5	Cichorei
0,9	Margriet
1	Gele honingklaver

Afbeelding 31. Meerjarig kruidenrijk graslandmengsel met o.a. tarwe, zwenkgras.en klaversoorten binnen het hekwerk (bron:ANOG).

Afbeelding 30. Voorwaardelijk referentiebeeld van te behouden bodemkwaliteit bij een zonnepark met oost-west opstelling (bron:Eelerwoude)

6. INRICHTINGS- EN BEHEERMAATREGELEN

Niet alleen het ontwerp, maar vooral hoe de natuurlijke inrichting van een zonnepark uitgevoerd en jarenlang beheerd wordt, bepaalt de verbetering voor biodiversiteit. Er is een onlosmakelijke samenhang tussen het creëren van een geschikte habitat voor specifieke soorten met de (bestaande) groen/blauwe omgeving. Daarom wordt in dit hoofdstuk de concrete inrichtings- en beheermaatregelen beschreven gericht op de habitat van de bekende doelsoorten uit het gebied.

Door meer variatie te brengen, uitvoeren van ecologisch verschralingsbeheer (bijvoorbeeld gefaseerd maaien en afvoeren), enkele maatregelen en gebruik van gebiedseigen beplanting wordt hier invulling aan gegeven. Doel is de condities van algemeen voorkomende soorten uit het gebied, zoals kleine zoogdieren, akkervogels en bepaalde planten te verbeteren t.o.v. de huidige situatie. Zo kan de ontwikkeling van het zonnepark bijdragen aan de basiskwaliteit van het landschap. Er worden daarom specifieke inrichtings- en beheermaatregelen genomen. Hieronder wordt per element een beschrijving gegeven met een bijhorend aanleg en beheer.

6.1 Inrichting en beheer binnen hekwerk

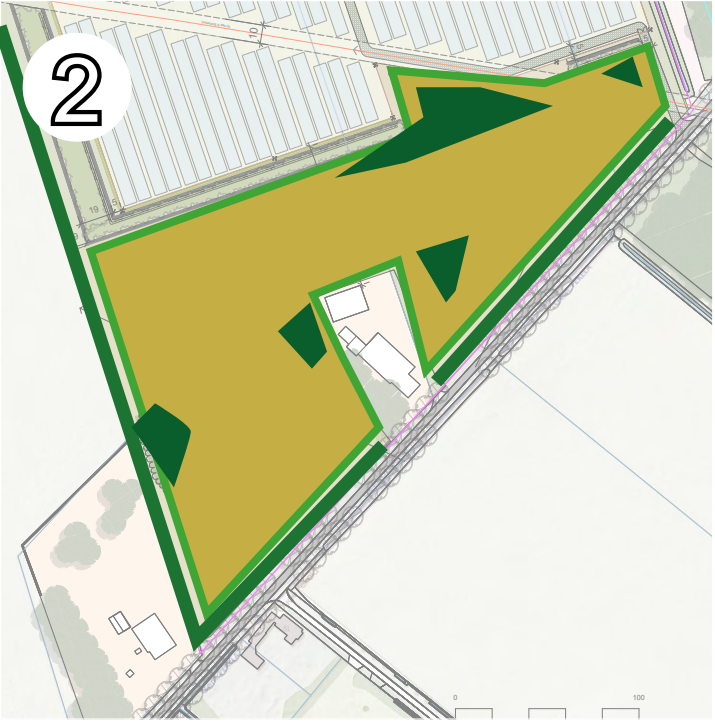
Een installatie van zonnepanelen zal een deel van de bodem van het plangebied bedekken (52%). Het is belangrijk dat de bodemkwaliteit behouden blijft of zelfs verbeterd, ongeacht de opstelling. Door voldoende ruimte tussen de tafels te realiseren, in te zaaien met een meerjarig grasmengsel en extensief maaibeheer van het gras toe te passen blijft de bodem gezond en aantrekkelijk om te zien. Afbeelding 30 is een voorwaardelijk referentiebeeld voor de beoogde bodemkwaliteit.

Aanleg terrein

Om een schralere basissituatie te krijgen wordt het gehele plangebied bij voorkeur in het seizoen voor realisatie met een gewas ingezaaid en geteeld zonder bemesting. Deze planten nemen in één seizoen alle voedingstoffen op. Daarna wordt het gehele terrein vrij van grassen, gewasresten of andere planten gemaakt. Er vindt geen kerende grondbewerking plaats. De grond wordt oppervlakkig door elkaar ‘geroerd’. Let op: het frezen van de grond kan nadelig zijn voor de bodemstructuur, zeker als dit onder natte omstandigheden gebeurd. Vervolgens wordt er een meerjarig functioneel agro biodiversiteit (FAB)mengsel ingezaaid. De beste periode om te zaaien is in het voorjaar en najaar. Dit mengsel hoeft niet meer opnieuw ingezaaid te worden. Bij voorkeur worden de installaties pas geplaatst als de bodem bedekt is met gras.

Beheer van het terrein

Onder de panelen, randen en beheerpaden wordt een gefaseerd verschralingsbeheer uitgevoerd. Dit betekend niet vaak en niet te kort maaien. Hierdoor wordt de vegetatie onder het zonnepark op den duur schraler en kruidenrijker. Gebiedseigen zaden krijgen weer kans te ontkiemen.
Door delen wel en niet te maaien ontstaat er een variatie aan insecten en bodemleven. In bepaalde hoekjes laat men het gras staan, zodat deze zo hoog mogelijk de winter in gaan. Dit zorgt voor dekking voor insecten en zoogdieren in de winter. Het verschralingsbeheer kan door (robot) maaiers worden uitgevoerd of door extensieve beweiding met schapen.

Broedende akkervogels		
%	*soort*	
60	Zomertarwe	
6,8	Haver	
7,5	Zomergerst	
2	Roodzwenkgras	
1	Hardzwenkgras	
1	Timotheegras	
2	Luzerne	
1,8	Margriet	
1,5	Klaproos	
1,5	Voederwikke	*20 kg / ha.*
2,5	Boekweit	
2,5	Lijnzaad	
1,5	Duizendblad	
0,5	Gewone rolklaver	
0,5	Slangenkruid	
0,5	Smalle weegbree	
0,5	Rode klaver	
3	Erwt	
1	Korenbloem	
0,2	Wilde cichorei	
2	Karwij	
0,2	Gele honingklaver	

Afbeelding 34. Kruidenrijk akkermengsel met o.a. tarwe, haver en gerst. Het hoofdvoedsel van de geelgors is grotendeels zaden met de voorkeur voor tarwe en haver.Het merendeel bestaat uit granen. Dit geeft sneller bedekking en werkt zo beter tegen onkruiddruk. En het geeft meer voedsel voor de geelgors (bron:ANOG).

FAB mengsel 1 jarig		
%	*soort*	
15	Boekweit	
10	Bleke klaproos	
10	Gele ganzenblo	
10	Klaproos	
10	Korenbloem	*20 kg / ha.*
10	Zomertarwe	
6	Vlas	
5	Cosmea	
5	Gierst	
5	Haver	
5	Kleine zonnebl	
5	Rode klaver	
4	Phacelia	

Afbeelding 35. 1-jarig FAB mengsel langs de west- en zuidrand van het plangebied van minimaal 3 meter breed. Hier is de onkruiddruk groot en moet het er goed uit zien. (bron:ANOG).

Afbeelding 32. Referentie: fauna akker vegetatie (bron: Horse en Habitat).

Afbeelding 33. Geelgors (bron: Natuurtijdschriften.nl).

Afbeelding 37. Impressie om op aantrekkelijke wijze de passant te attenderen op de akkervogelnatuur en verbod voor honden (bron: Eelerwoude).

Afbeelding 36. Vogelbosjes met vooral besdragende struiken om de geelgors en patrijzen aan te trekken.

Soorten vogelbosje
20% Meidoorn (crataegus monogyna)
20% Rode kornoelje (Cornus sanguinea)
20% Gewone liguster (Ligustrum vulgare)
20% Gewone lijsterbes (Sorbus aucuparia)
10% Gelderse roos (Viburnum opulus)
5% Zoete kers (Prunus avium)
5% Wilde appel Malus sylvestris

De aanplant bestaat uit 3-jarig bosplantsoen.
Plantafstand: 1 meter tussen de planten, in driehoeksverband.
Plant in groepen van minstens 5-7 stuks per soort.
Op die manier wordt voorkomen dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.

6.2 Akkervogelnatuur (N12.05 kruiden en faunarijke akker)

Het plangebied ligt in gebied aangemerkt als leefgebied akkervogels. Het zonnepark moet voldoen aan een norm van 10% compensatie voor het wegnemen van leefgebied voor akkervogels (Omgevingsverordening van de provincie Groningen). Hierbij is optimaal beheer en de financiering daarvan borgen voor de looptijd van het project (30 jaar) nodig. Voor de inrichting en beheervorm van het zonnepark ten behoeve van de akkervogels is advies ingewonnen bij de organisaties met de meeste ervaring met akkervogelbeheer in dit deel van Groningen. Dit zijn: Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels, Agrarisch Natuur Collectief Oost Groningen (ANOG) en Team Natuur van de provincie Groningen. Doelsoorten voor het gebied zijn de patrijs en geelgors (afbeelding 33).

Aan de zuidzijde van het plangebied wordt 4,4 hectare aaneengesloten aan akkervogelnatuur ingericht en beheerd. Dit wordt ingezaaid met een akkervogelmengsel (afbeelding 34). De bermen van de westrand en zuidrand van het plangebied worden ingezaaid met een 1 jarig FAB mengsel. Deze randen langs de houtwal, watergang en Ceresweg hebben snel last van onkruiddruk en we willen dat het er goed uit ziet. Hou wel rekening met het beheervoertuig voor het schonen van sloten. Bij de samenstelling van een mengsel worden plantensoorten gecombineerd die elkaar opvolgen in bloei om een zo groot mogelijk deel van het zomerhalfjaar bloeiende planten te hebben en een goed voedselaanbod voor akkervogels. Groepen struweelheggen (afbeelding 36) vormen schuil- en nestplaatsen voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Ook geven ze het natuurakker een aantrekkelijke en meer kleinschalige aanblik met doorzichten naar het open landschap. De afschermende houtwal is gelegen langs deze zone, maar geen onderdeel van de akkervogelnatuur.

Het is belangrijk rust te borgen en mensen te informeren over de specifieke inrichting en het doel ervan. Om de akkervogels niet te verstoren wordt het uitlaten van honden in de akkervogelvegetatie specifiek verboden. Aan de zuidkant van het plangebied kunnen langs de Ceresweg hiervoor fraaie borden worden geplaatst met vermelding "verboden voor honden" (impressie zie afbeelding 37).

Aanleg akkervogelnatuur

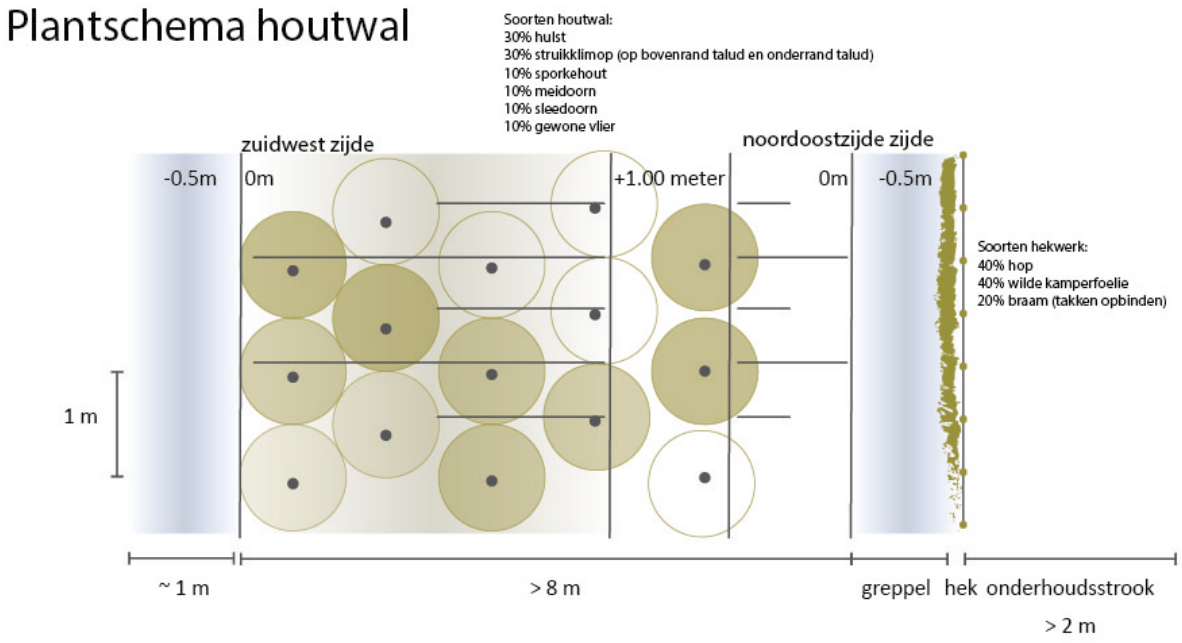
Voor de bodem ingezaaid kan worden is het wenselijk om deze vrij van grassen, gewasresten of andere planten te maken. Hiertoe moet er enkele jaren gemaaid en afgevoerd worden. Er vindt geen kerende grondbewerking plaats. De grond wordt oppervlakkig door elkaar ‘geroerd’. Let op: het frezen van de grond kan nadelig zijn voor de bodemstructuur, zeker als dit onder natte omstandigheden gebeurd.
Ideale condities voor het inzaaien is een voldoende warme bodem. Voor een goede kieming is een vochtige bodem het best. Bij voorkeur in het najaar vanwege de onkruiddruk. Zaai het na maximaal 7 dagen na de grondbewerking in om te sterke concurrentie met spontane kieming van ongewenste zaden in de zaadvoorraad van de bodem te beperken.

Beheer akkervogelnatuur

Na het inzaaien moeten de mengsels goed in de gaten gehouden worden i.v.m. de hoge onkruiddruk in de Veenkolonien. Eventueel ingrijpen wanneer nodig. Om te voorkomen dat het perceel zal 'veronkruiden' is een gefaseerde beheeraanpak nodig. Deze gefaseerde aanpak kan er als volgt uit zien: de helft van de fauna-akker laten staan en de andere helft wordt gemaaid en opnieuw ingezaaid. Laat het mengsel zo lang mogelijk staan en beschouw de situatie naar onkruiddruk. Altijd werken buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 augustus) bij de aanleg en beheer van de zone. Snoei de vogelbosjes regelmatig terug en dun na 5 tot 10 jaar het bosje gefasseerd uit.

5 tot 14 plantrijen waarvan een deel wintergroen, zodat de houtwal dichtbegroeid is aan de zichtzijde

Afbeelding 38. Referenties van een houtwal/ struikenrand.

6.3 Houtwal

Langs de westrand en zuidrand wordt een asymmetrische houtwal aangelegd om het zonnepark landschappelijk in te passen en de verbinding van opgaand groen door het landschap te versterken. Een houtwal is een lijnvormig element met een aaneengesloten houtige begroeiing van inheemse struiken en greppels aan weerszijden. Vroeger vaak met doornachtige struiken vanwege de veekerende werking. De houtwal wordt aangelegd in het hogere deel van het plangebied.
Bij een houtwal (vroeger veekerend element) worden greppels aan weerszijden gemaakt waarmee de grondwal wordt opgeworpen. Zo is er een gesloten grondbalans, maar ook een microreliëf met variatie (vochtige greppel en droge wal). Het is niet alleen een landschappelijke fraaie afscherming, maar ook een waardevol landschapselement voor de biodiversiteit. De houtwal moet het zonnepark uit het zicht nemen. In het ontwerp is de zonbeschenen zichtzijde een vol begroeid flauw talud en de binnenzijde 1:1. Totale breedte van de houtwal is ongeveer 10 meter. Er worden gebiedseigen struiken geplant met een hogere groeihoogte (2 tot 7 à 8 meter). Hoe diverser hoe waardevoller. Doordat het struweel vrij uit kan groeien (in tegenstelling tot een geknipte haag) komen de planten tot bloei en vruchtzetting wat een grote meerwaarde heeft voor insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Aanleg nieuwe houtwal

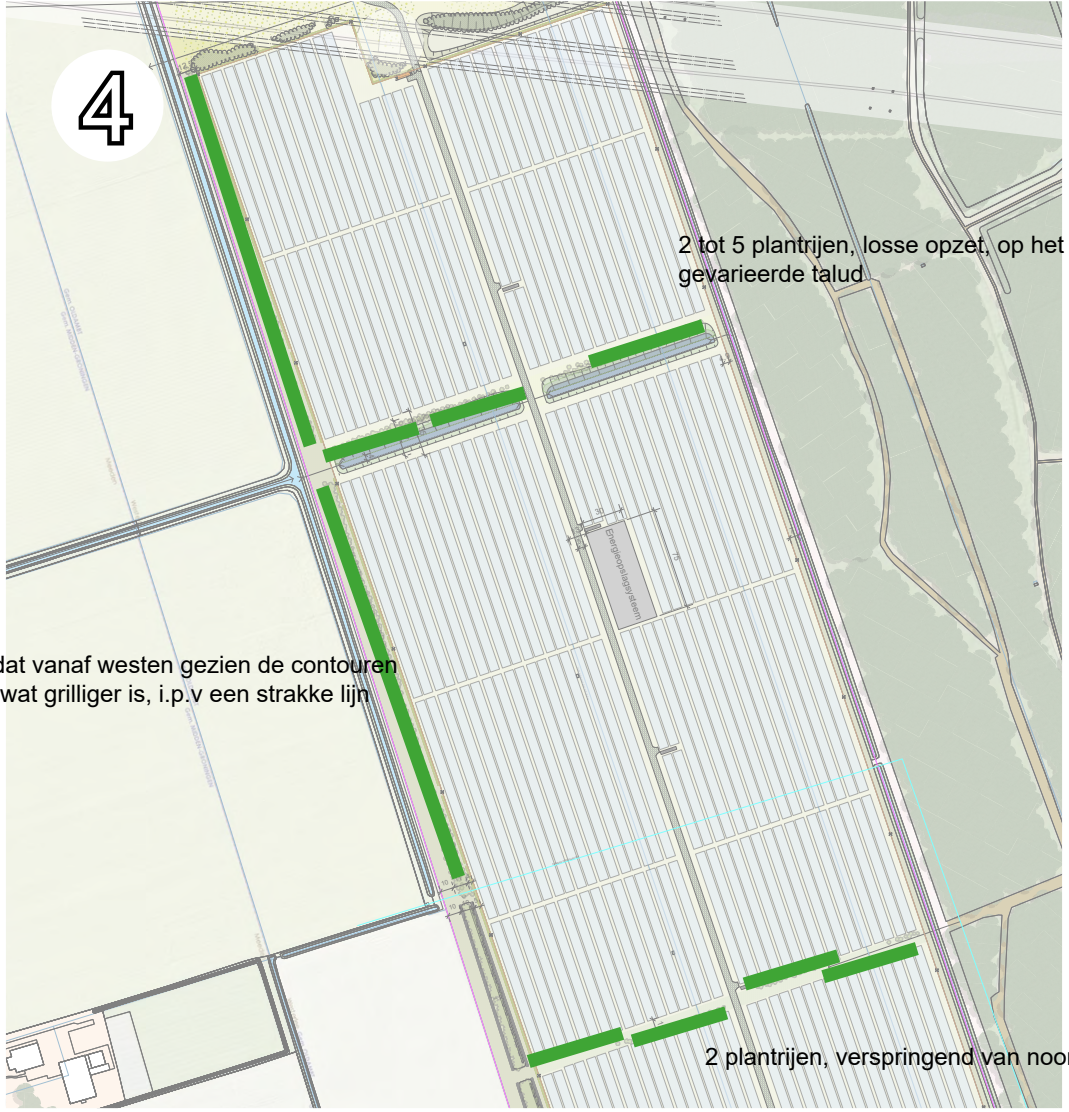
Voor het aanplanten van de houtwal wordt de te beplanten strook los gemaakt. Er wordt autochtoon inheems bosplantsoen gebruikt passend bij de lokale bodem en waterhuishouding bestaande uit een gelijke menging van sporkehout, meidoorn, sleedoorn, hulst, gewone vlier. Er wordt gekozen om 1 plant per vierkante meter te planten voor een sneller resultaat dan de gebruikelijke 1 plant per 1,5 m2. Toepassing van plantmateriaal van enig formaat (120 - 150) en meerstammige struiken draagt bij om een sneller resultaat te behalen. Nog grotere planten hebben vaak meer moeite met aanslaan waardoor groeivertraging optreedt en meer inboet noodzakelijk is. Er wordt geplant in wildverband met 3 tot 5 stuks van dezelfde soort bij elkaar om zo ook trager groeiende soorten de kans te geven zich te handhaven. Er wordt in meerdere rijen geplant.

Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 4)

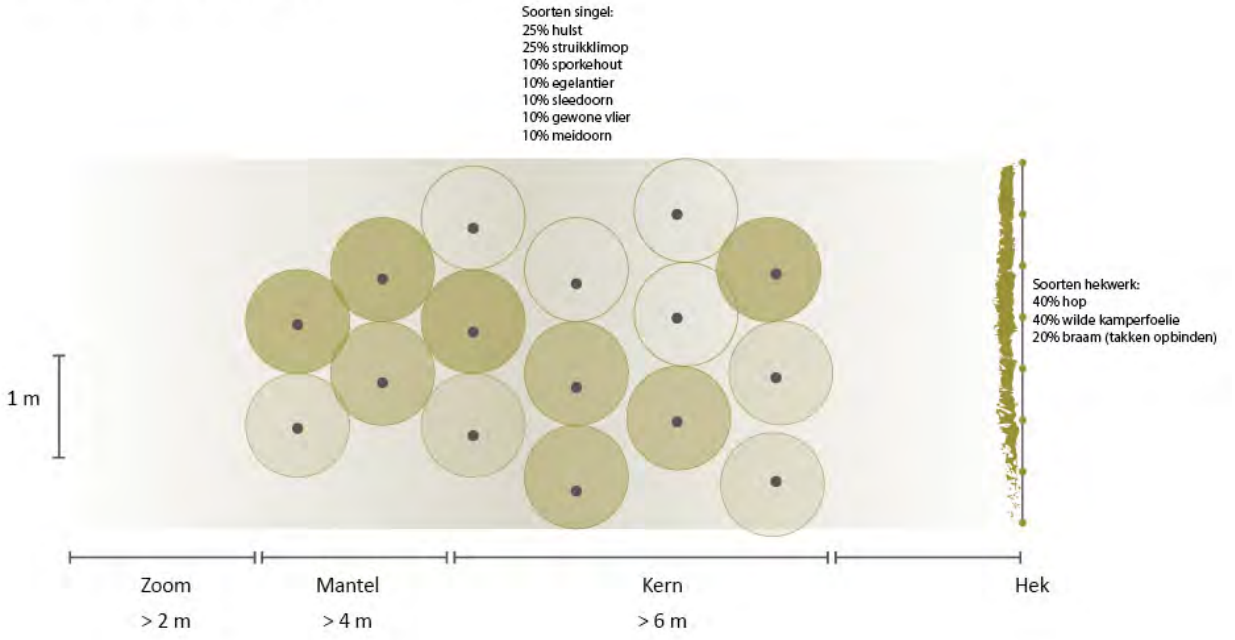
- Bij droogte de eerste paar jaar watergeven.
- Bij uitval van meer dan 10% inboeten.
- De noodzaak van het machinaal onkruidvrijhouden van het element is overbodig. Tijdens het maaien valt vaak een deel van de planten uit door beschadiging. Aangezien het meestal om planten gaat die van lichte tot dichte schaduw houden, is enige beschutting door kruiden eerder positief dan negatief.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 4)

- Eens in de 6 tot 15 jaar het struweel afzetten op kniehoogte. Partieel uitvoeren, bijvoorbeeld max % totaal en dat gedifferentieerd naar rato van snelle/trage groeiers (nooit over de volle lengte van houtwallen en plantvakken).
- Zorgen voor voluitgroeiende struiken met een gemiddelde ‘hoogte’ van alle struiken/houtwal + 40%, waar nodig inboeten.
- Het snoeien kan het beste plaatsvinden in de periode van half november tot half maart.
- Door bij een breder struweel het element voor de helft in de lengterichting af te zetten blijft de andere helft hoog. Dit is zowel gunstig voor de zichtdichtheid als voor fauna.

Plantschema singel

Planning instandhoudingsbeheer houtwal en struiken

jan feb mrt apr mei jun jul aug sep okt nov dec

A. Afzetten

Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

6.4 Struikenrand

Langs de westrand is een brede watergang gelegen tot ongeveer de helft van het perceel/ plan-gebied. Waar de watergang 'begint' eindigt de houtwal. Deze gaat over in een struikenrand met overeenkomstige soorten, maar met een iets lossere en lagere opzet naarmate de bodem lager wordt richting D.H. Vinkersweg.

Door egelantier toe te voegen aan de iets lagere gebiedseigen struiken die ook gebruikt zijn voor de houtwal (groeihoogte 2 tot 3 meter) ontstaat er een landschappelijke rand met subtiele variatie. Waarbij een stevige groene aanblik in het zuidelijke deel geleidelijk verschiet naar de lossere groenrand. Deze groenrand dekt het zicht op de installaties van het zonnepark af. Er wordt autochtoon inheems bosplantsoen gebruikt passend bij de lokale bodem en waterhuishouding bestaande uit een menging van egelantier, sleedoorn, gewone vlier en hulst. De aanleg, het ontwikkelingsbeheer en instandhoudingsbeheer is gelijk aan de houtwal.

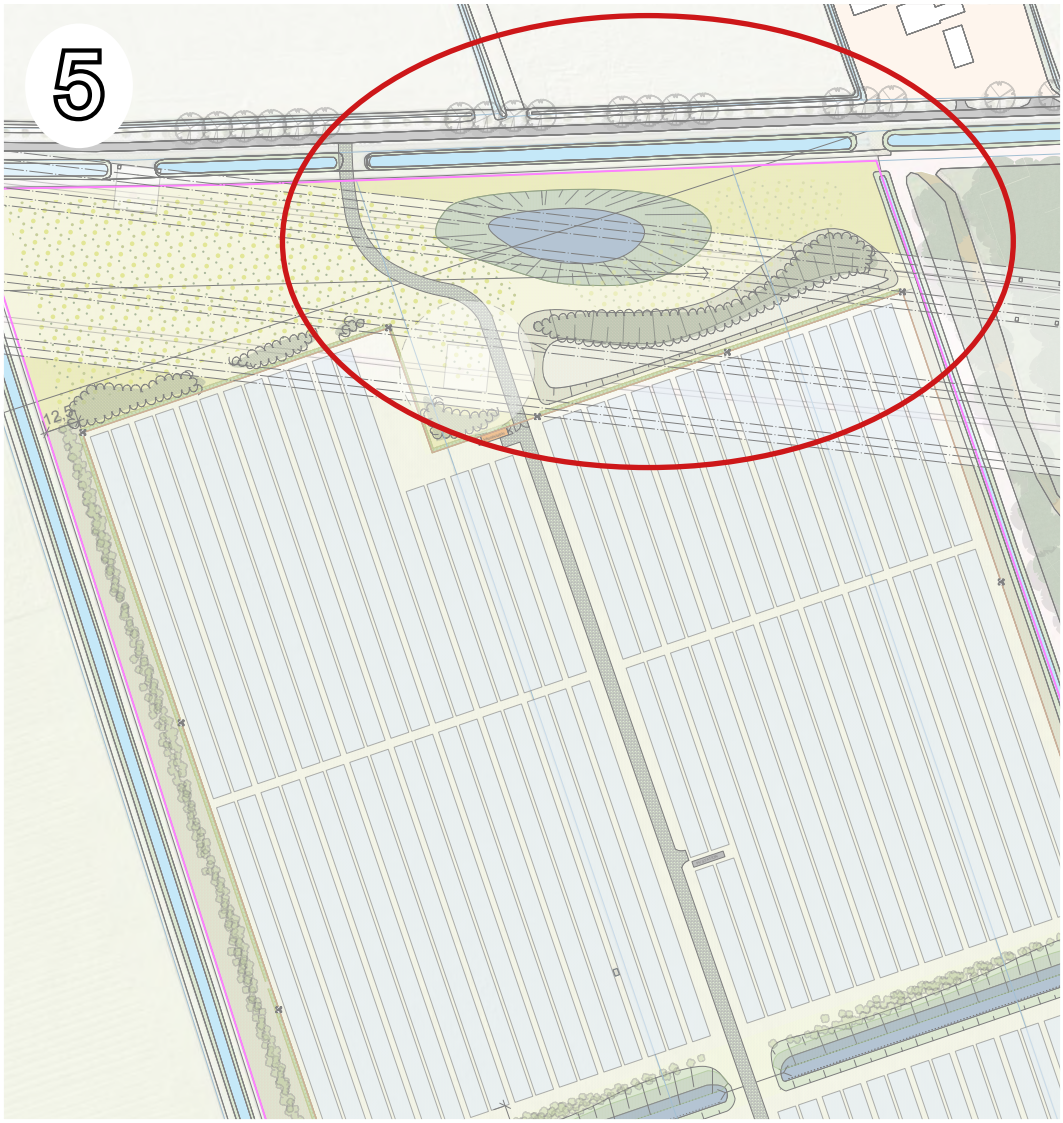
Afbeelding 39. Winterbeeld struikgroepen en bloeiende struikgroep (bron: Marius Grutters) .

Afbeelding 40. Referentie: struikgroepen met kruidenrijke zone (foto:Eelerwoude).

Afbeelding 41. Referentie: soorten voor de lage randen met struiken.

Afbeelding 42. Referentie van een poel (foto: Geurt Besselink -NAMO64288).

6.5 Poel

De noordelijke zone wordt doorsneden met een hoogspanningsverbinding met twee masten welke toegankelijk voor onderhoud dienen te blijven. De toegang tot het zonnepark wordt gekoppeld aan de bereikbaarheid van de masten. De huidige dam ligt echter niet in het verlengde van de centrale as (buiten de vrije zone van de mast). De nieuwe toegangsweg maakt (noodgedwongen) een s-slinger. In de bocht van de slinger wordt een poel gegraven op een lager deel van het plangebied. Het betreft een grote (totaal ongeveer 00m², inclusief oevers) ondiepe poel uitgraven tot op 0,5 à 1 m beneden de laagste grondwaterstand met geleidelijk oplopende oevers rondom. De poel is een groeiplaats voor water- en moerasplanten. Hierop kunnen amfibieën hun eieren afzetten. De poel is ook een drinkplek voor zoogdieren en vogels.

Aanleg

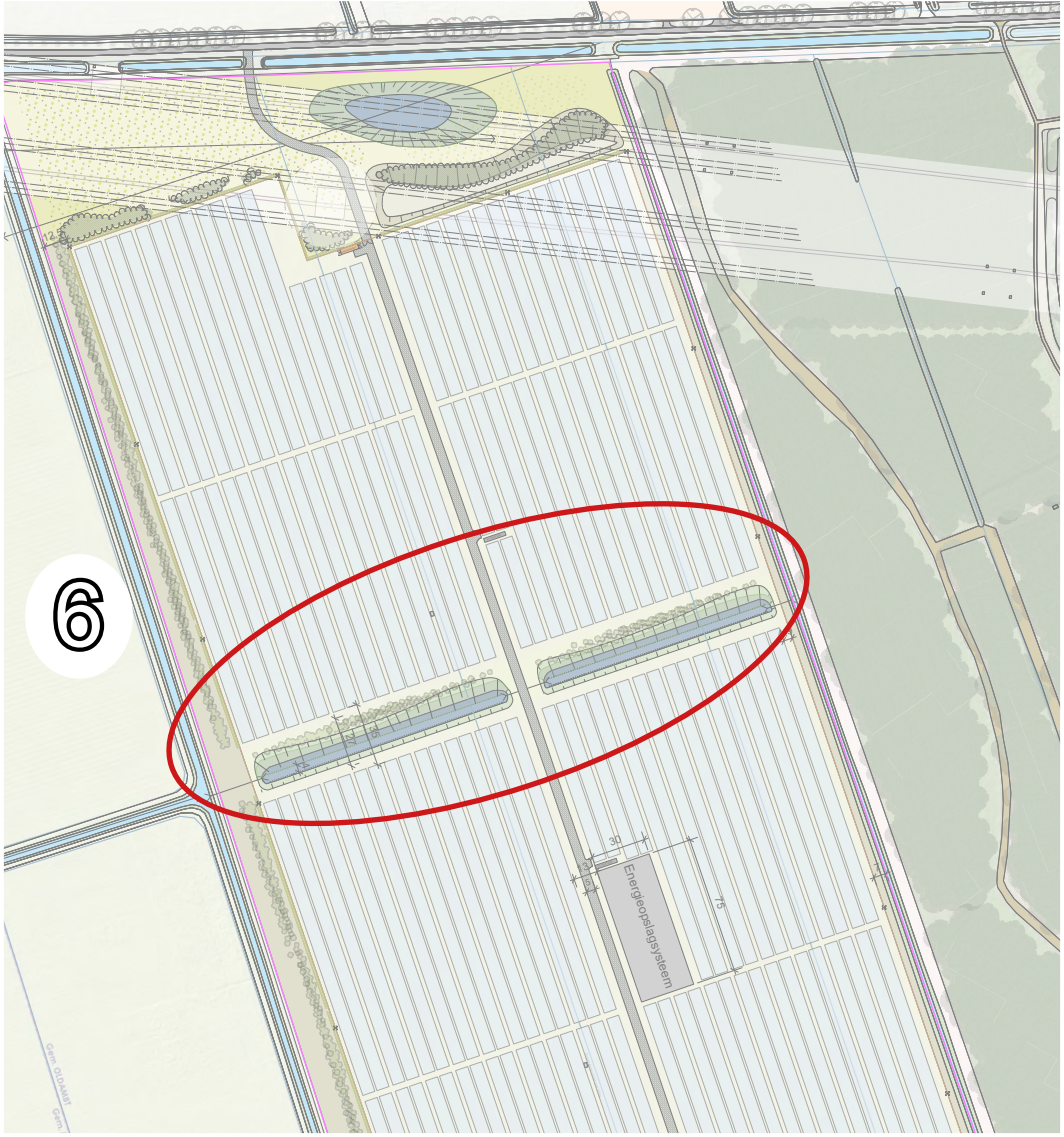
- De poel ligt op een zonnige plek met minimaal 10 meter afstand van opgaande begroeiing i.v.m. bladinval.
- Talud van minimaal 1:5, 1:7 is gewenst, zorg voor relief in het talud met hogere en lagere delen en zorg voor veel (ochtend) zon belichting.
- Creëer delen die droogvallen, graaf af op hoogte tussen winterpeil en zomerpeil in.
- Creëer delen met ondiep water en deel van minimaal 1 meter diep water, kies hier de noordoost kant voor.

Beheer

- Poel schonen wanneer 50-70% van het wateroppervlak begroeid is, laat hierbij 30% van de vegetatie ongemoeid.
- Beheer uitvoeren in najaar (half sept/half okt).
- Vrijkomend materiaal afruimen.
- Poel voor amfibieën en/of libellen mag 1 tot 2 keer per jaar droogvallen.

Een opgeworpen grondwal flankeert de poel en ontneemt het zicht op de hogere installaties. De zone wordt net als het zonnepark extensief beheerd (gefaseerd maaien en afvoeren). Er worden op het talud van de grondwal en in de zone langs het hek dichte struikgroepen (Gelderse roos, sleedoorn, meidoorn, lijsterbes, hondsroos, gewone vlier, wilde lijsterbes), van circa 2 tot maximaal 3 meter hoog geplant. Periodiek vindt er onderhoud plaats zodat dit ook echt niet hoger wordt dan 3 meter. Soorten als patrijzen, padden en salamanders profiteren van deze omgeving.

De aanleg, het ontwikkelingsbeheer en instandhoudingsbeheer van de struweelgroepen is gelijk aan de houtwal.

Afbeelding 43. Nieuwe watergang (doorsteek) met flauwe oevers bij Duurkenakker (bron: Eelerwoude).

6.6 Plas-dras oever

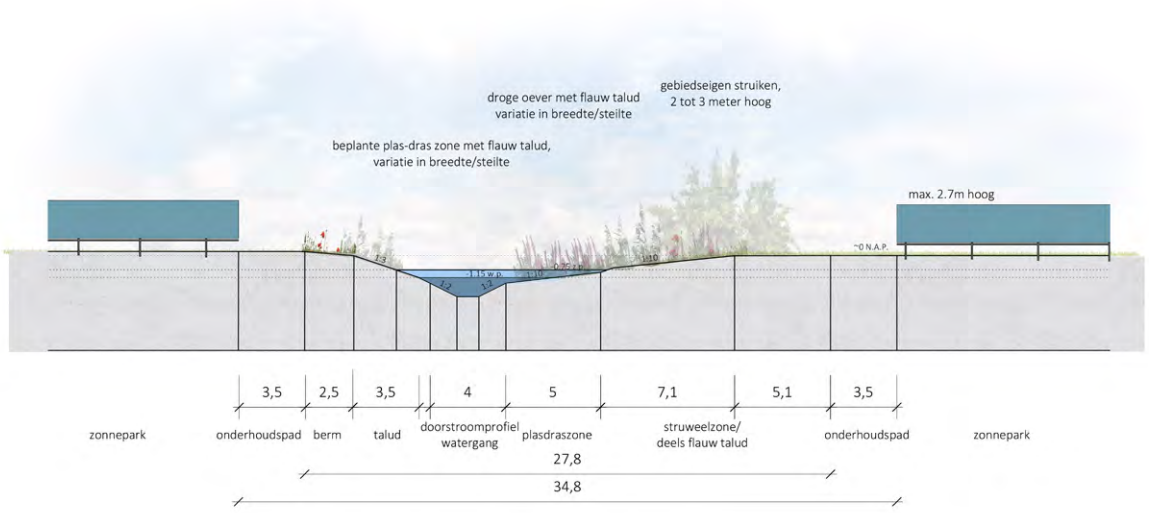
Op ongeveer 1/3 van het zonnepark in het verlengde van de oost-west watergang door de percelen bij Kibbelgaarn wordt in het zonnepark een nieuwe watergang gemaakt. De gronden ten zuiden van deze nieuwe watergang zijn iets hoger gelegen dan het noordelijke deel. Naast een doorstroomprofiel van 4 meter en een steil talud (1:2) aan de zuidkant wordt er brede plas-dras oever gemaakt op de zonbeschenen oever van circa 5 meter. Het talud van de plas-dras oever varieert in breedte, zodat er verschillende omstandigheden ontstaan met diepere en ondiepe delen. Een losse begroeiing van enkele struikgroepen (gelijke soorten als langs het hek aan de westzijde) bieden soorten als reeën, hazen en patrijzen beschutting door het zonnepark.

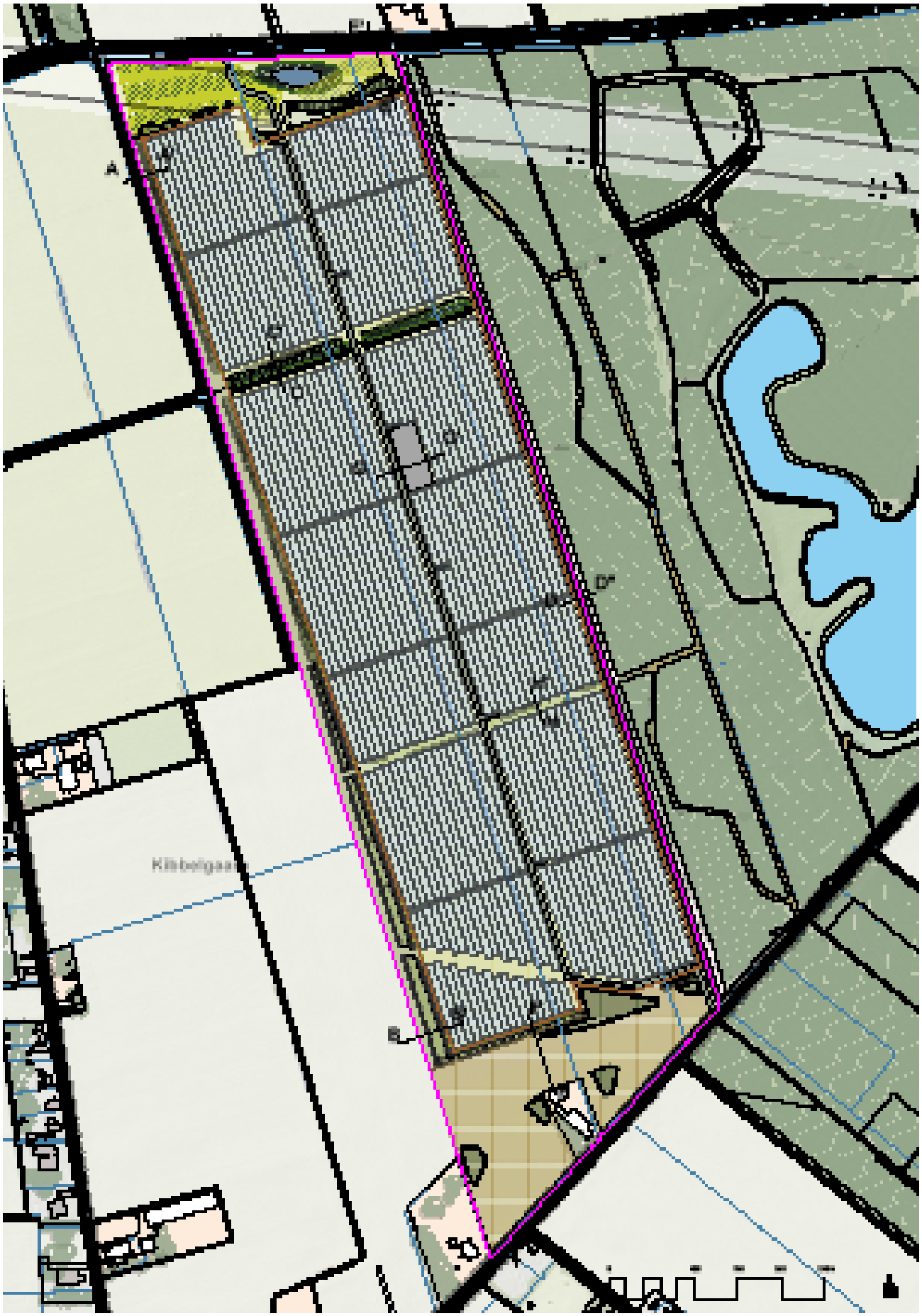
Aanleg

- Geknikt profiel, het talud van de zonbeschenen plas-drasoever varieert globaal van 1:2 tot 1:20.
- Afgraven vanaf minimaal 10 cm onder het winterpeil van de sloot.
- Zorg voor een doorstroomprofiel van minimaal 0.6 meter diep.
- De plas-drasoever moet jaarrond nat zijn.
- Maak een ondiepe zone van 0, meter diep, geschikt voor amfibiën en waterplanten.
- Voeg waterplanten toe passend bij de standplaats en waterkwaliteit, zie hiervoor 'Handreiking natuurvriendelijke oevers. Een standplaatsbenadering' van STOWA.

Beheer

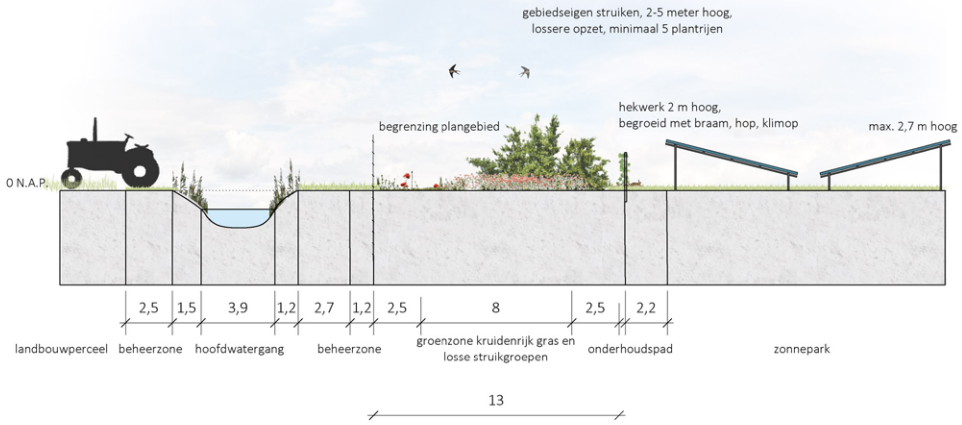
- 1 keer per jaar maaien en schonen watergang eind september.
- Maaisel na 1-2 dagen opruimen en afvoeren.
- Gedurende winter minimaal 50% van vegetatie laten staan.
- Opvolgende jaar de 50% vegetatie die was blijven staan maaien en afvoeren en andere 50% laten staan.

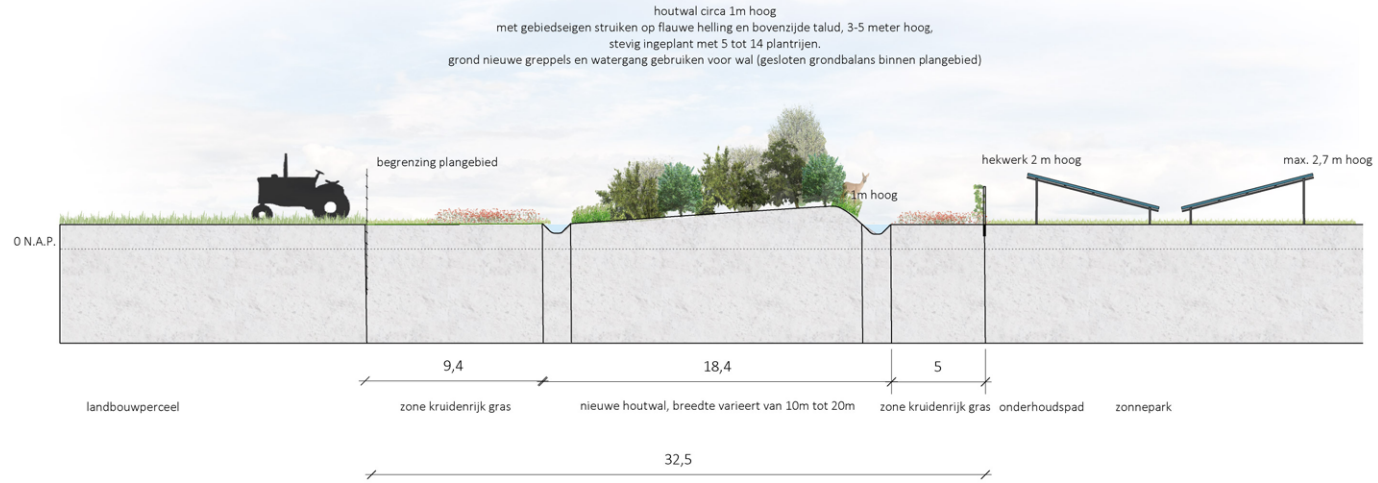

A
A'
B
B'
C
C'
D
D'
Klibbelgasse

7. DOORSNEDES

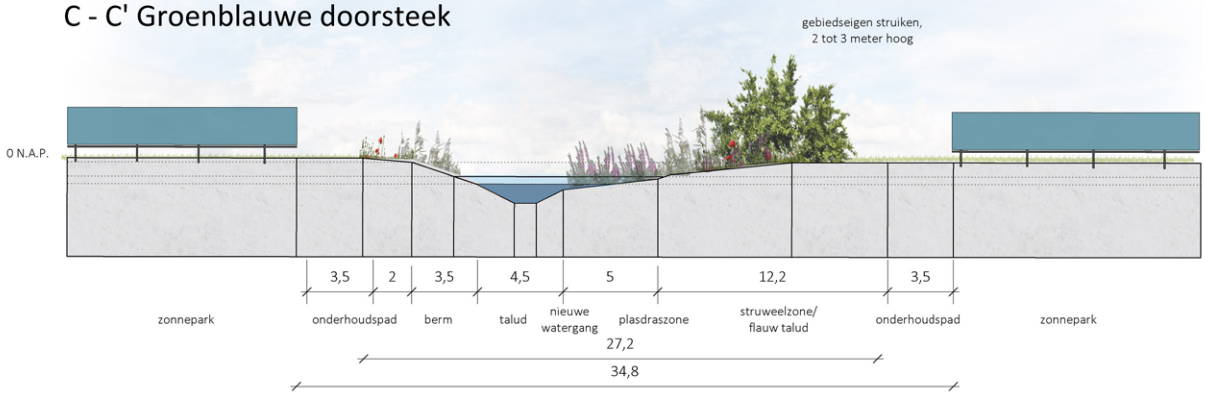
A - A' Watergang westzijde

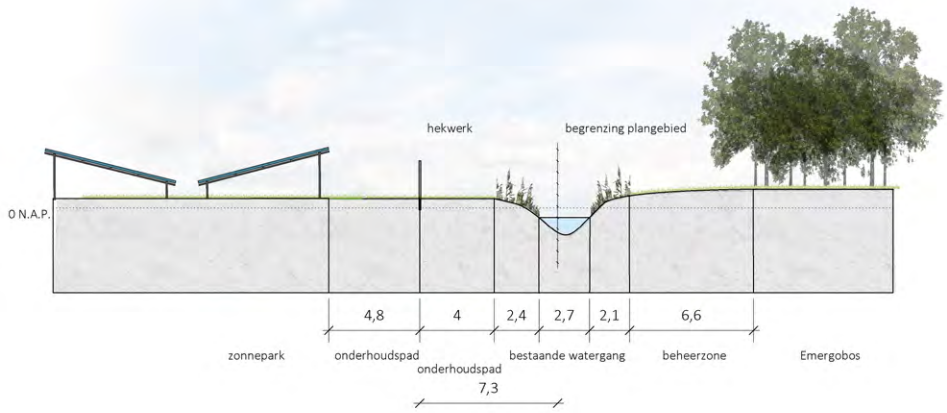
B - B' Hoger deel bij Kibbelgaarn westzijde

C - C' Groenblauwe doorsteek

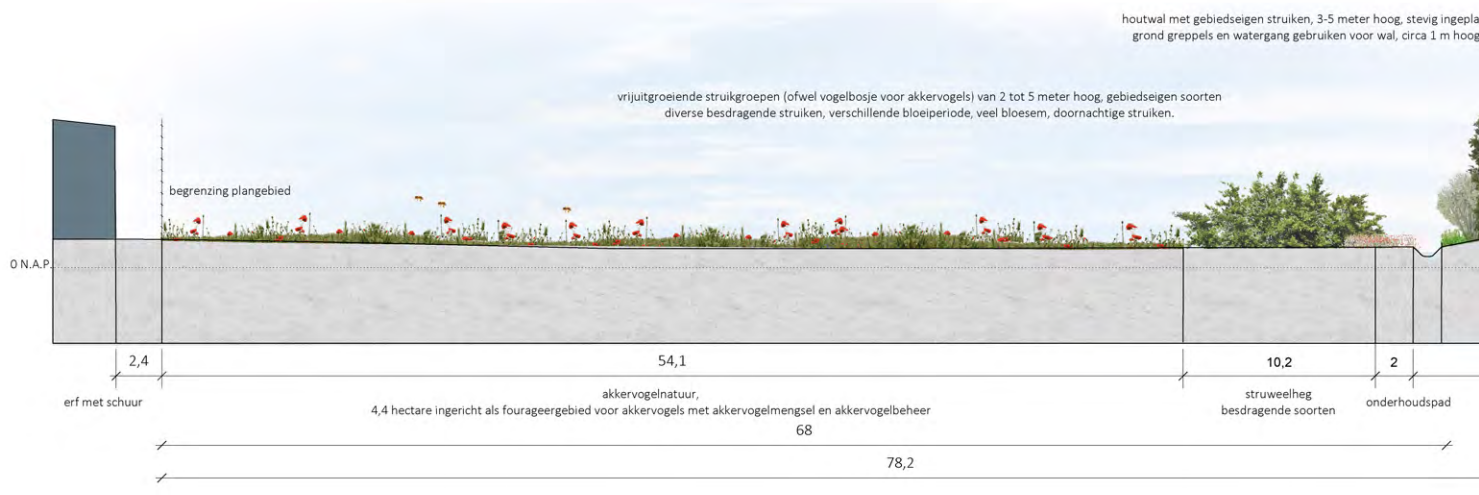
D - D' Watergang oostzijde

E - E' Entreezone bij D.H Vinkweg

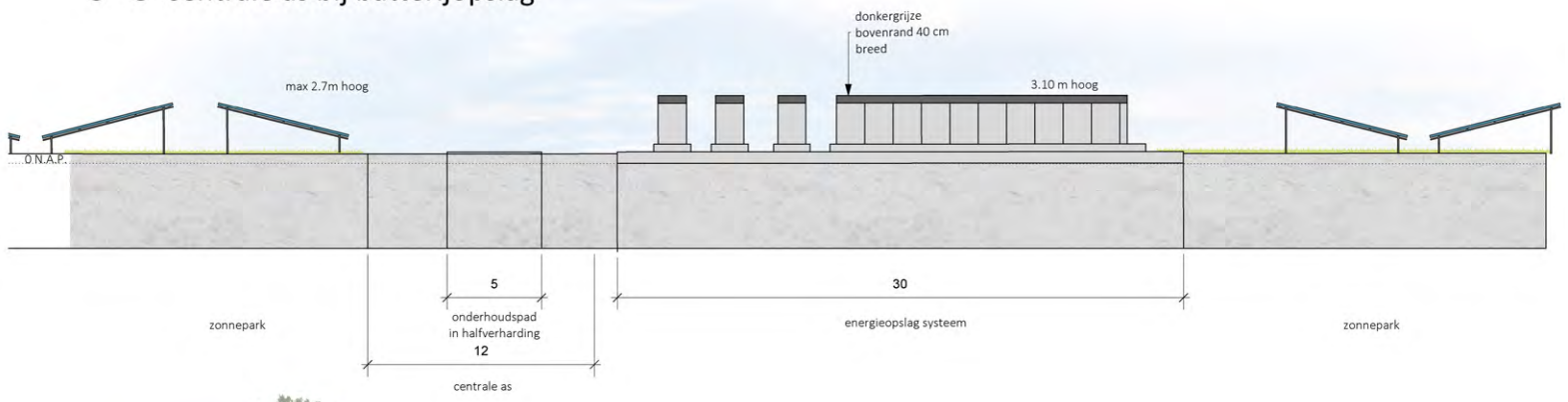

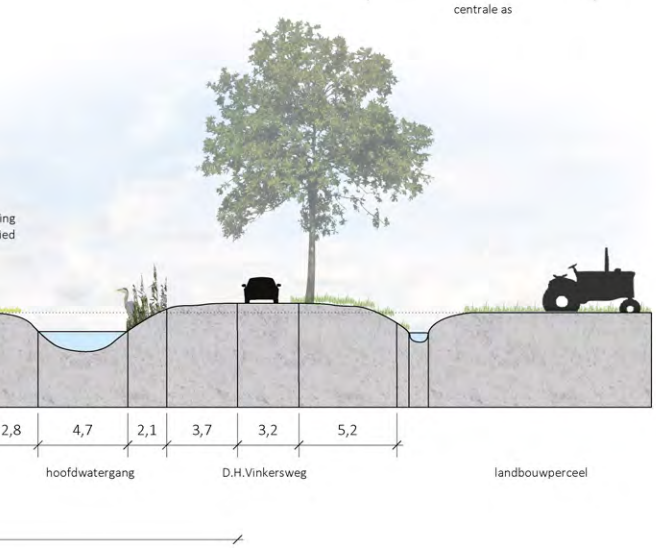
F - F' Achterzijde woning Ceresweg zuidzijde

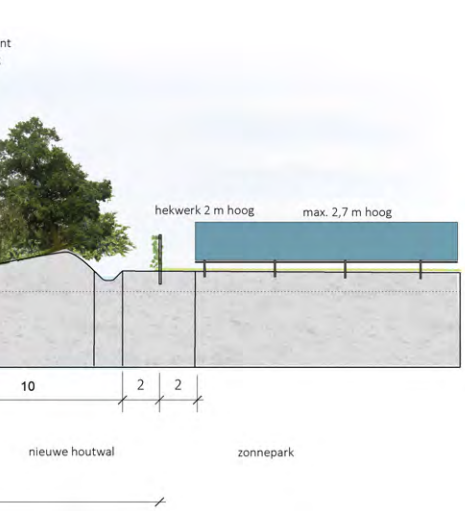
7. DOORSNEDES

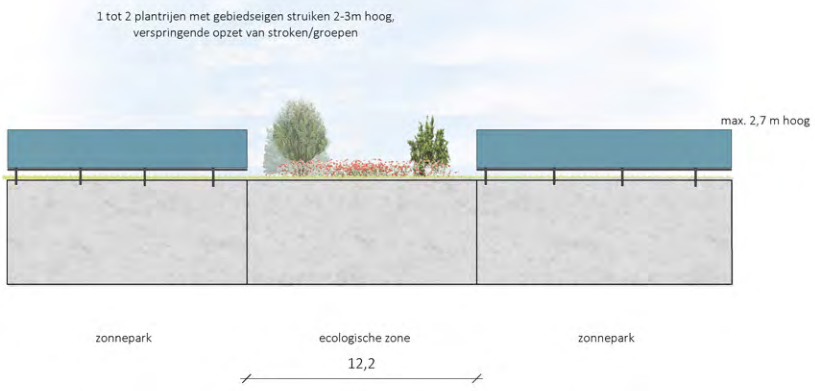
G - G' Centrale as bij batterijopslag

H - H' Groene doorsteek

Locatie visualisaties

4

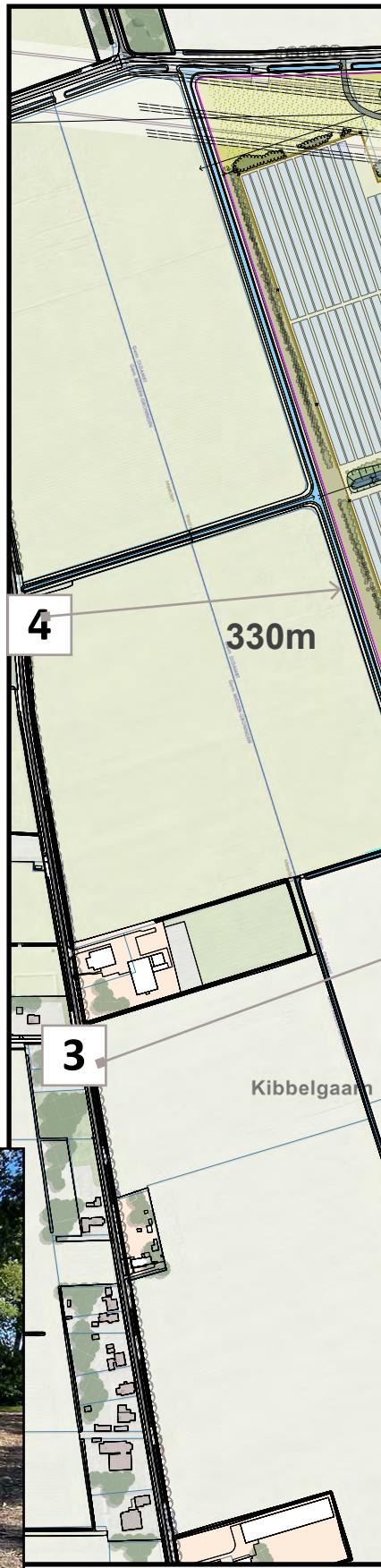

3

2

8. VISUALISATIES

1 Locatie visualisaties

Luchtfoto

Huidige situatie

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 1

Winter jaar 1

Zomer jaar 5

Winter jaar 5

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 10

Winter jaar 10

2 Locatie visualisaties

Luchtfoto

Huidige situatie

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 1

Winter jaar 1

Zomer jaar 5

Winter jaar 5

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 10

Winter jaar 10

3 Locatie visualisaties

Luchtfoto

Huidige situatie

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 1

Winter jaar 1

Zomer jaar 5

Winter jaar 5

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 10

Winter jaar 10

4 Locatie visualisaties

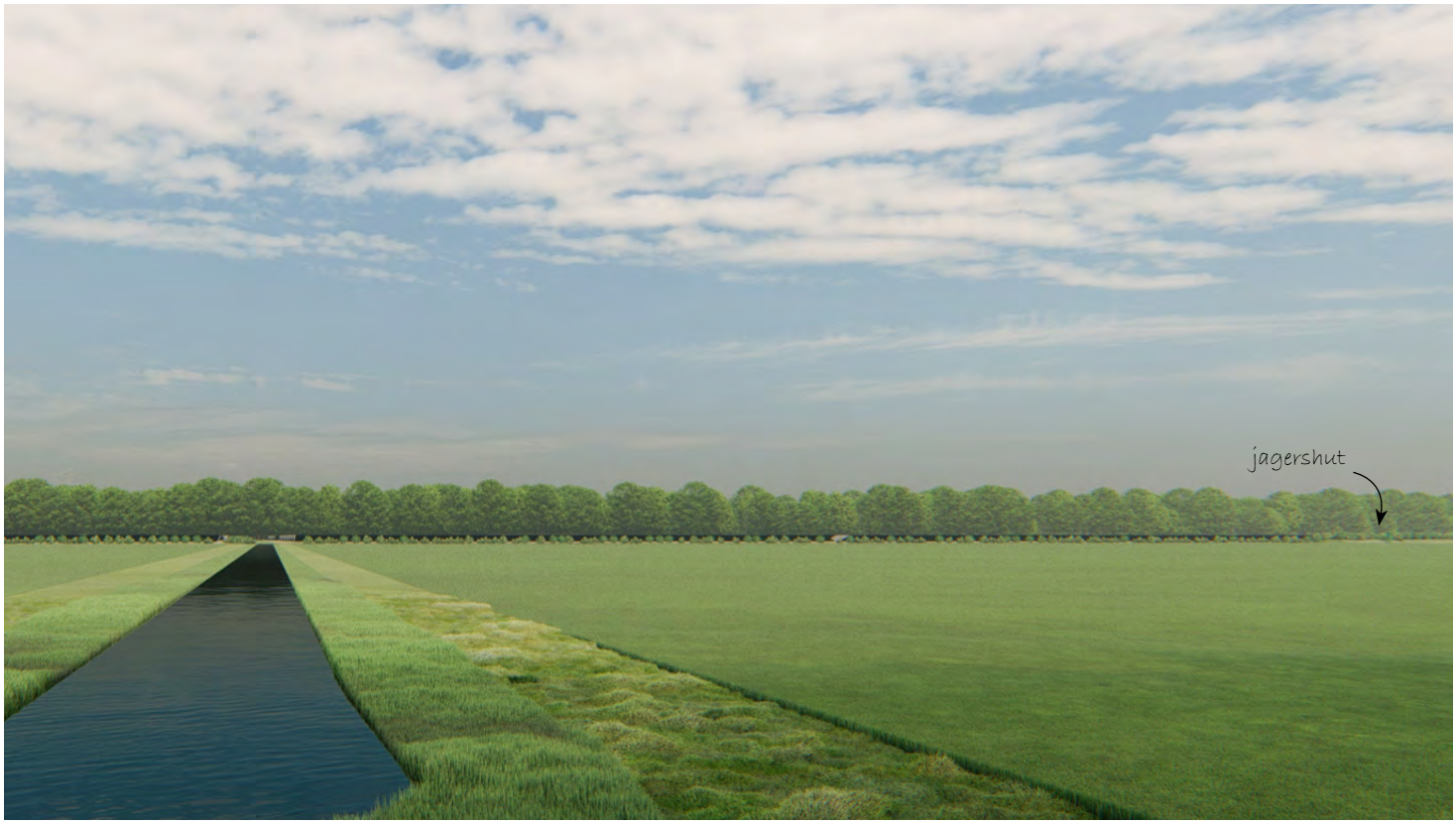

Luchtfoto

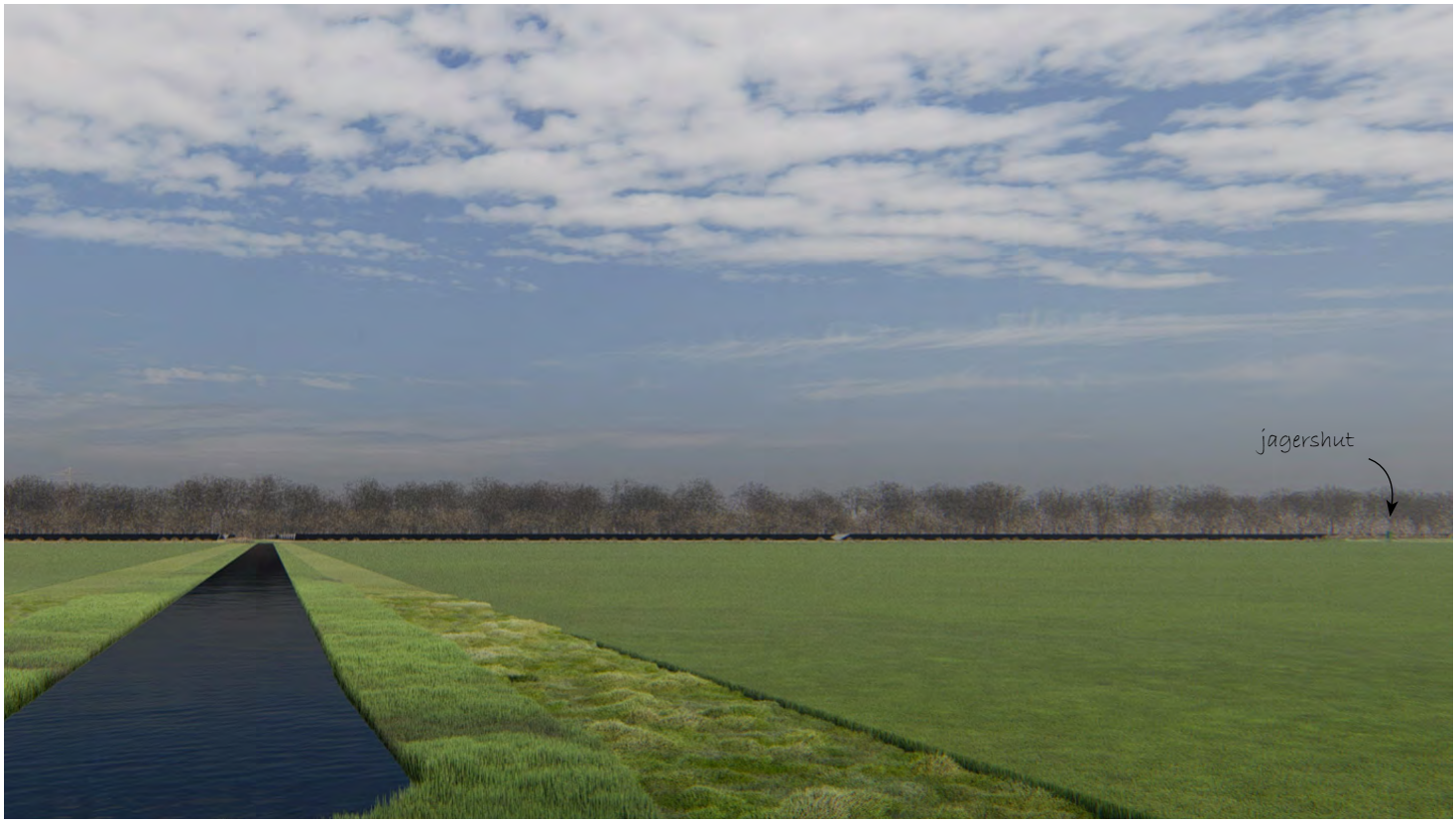

Huidige situatie

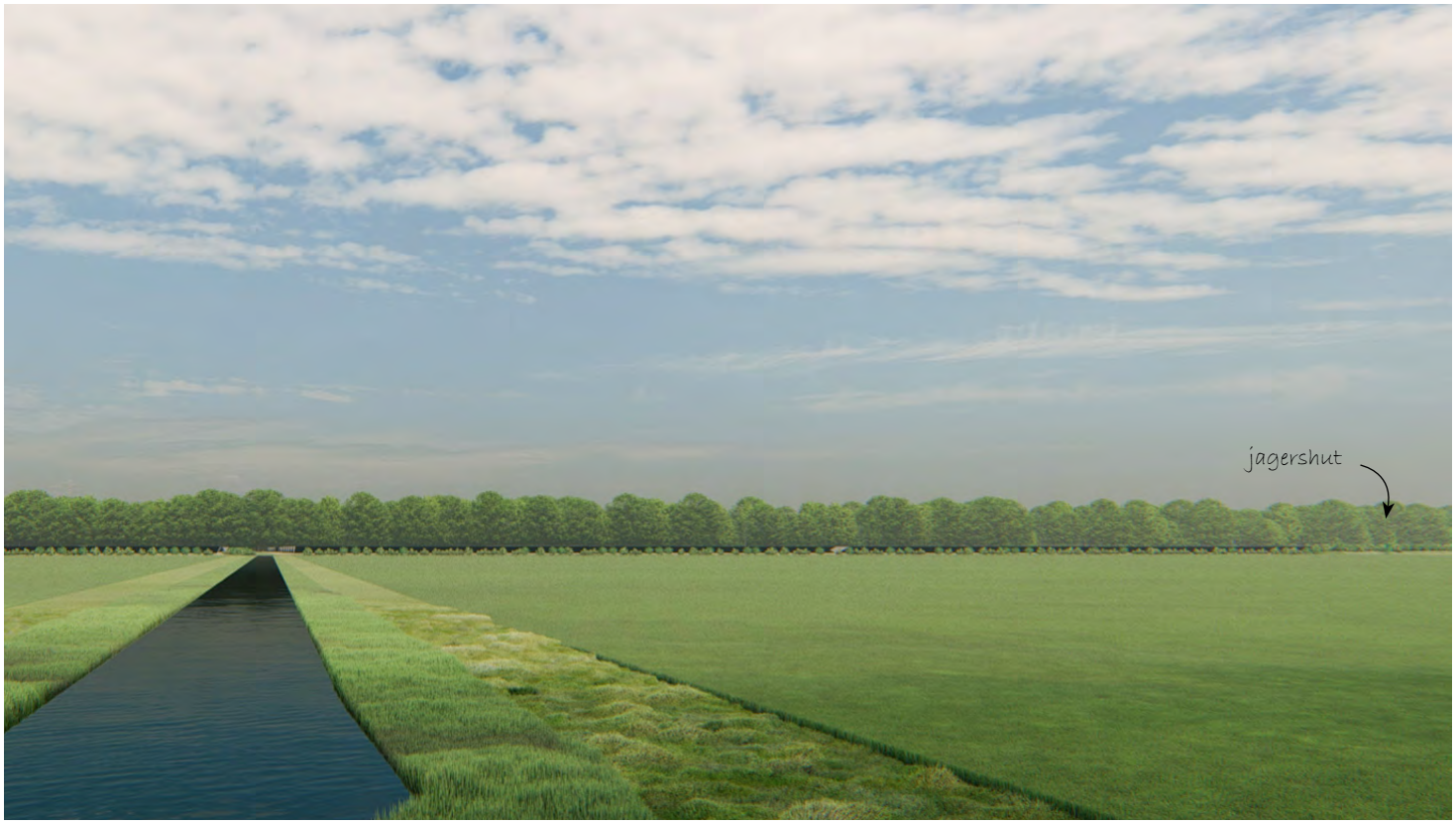
8. VISUALISATIES

Zomer jaar 1

Winter jaar 1

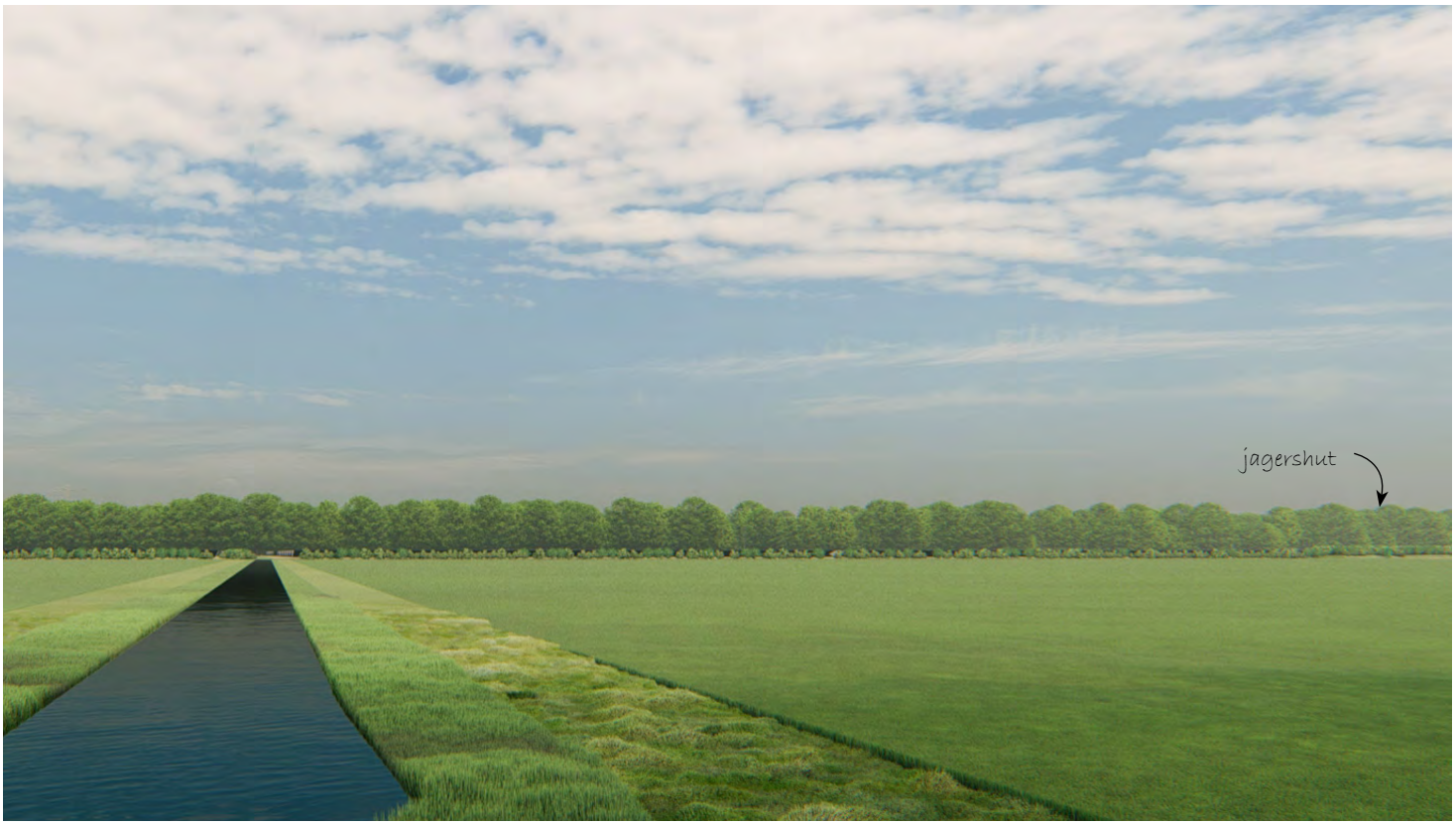

Zomer jaar 5

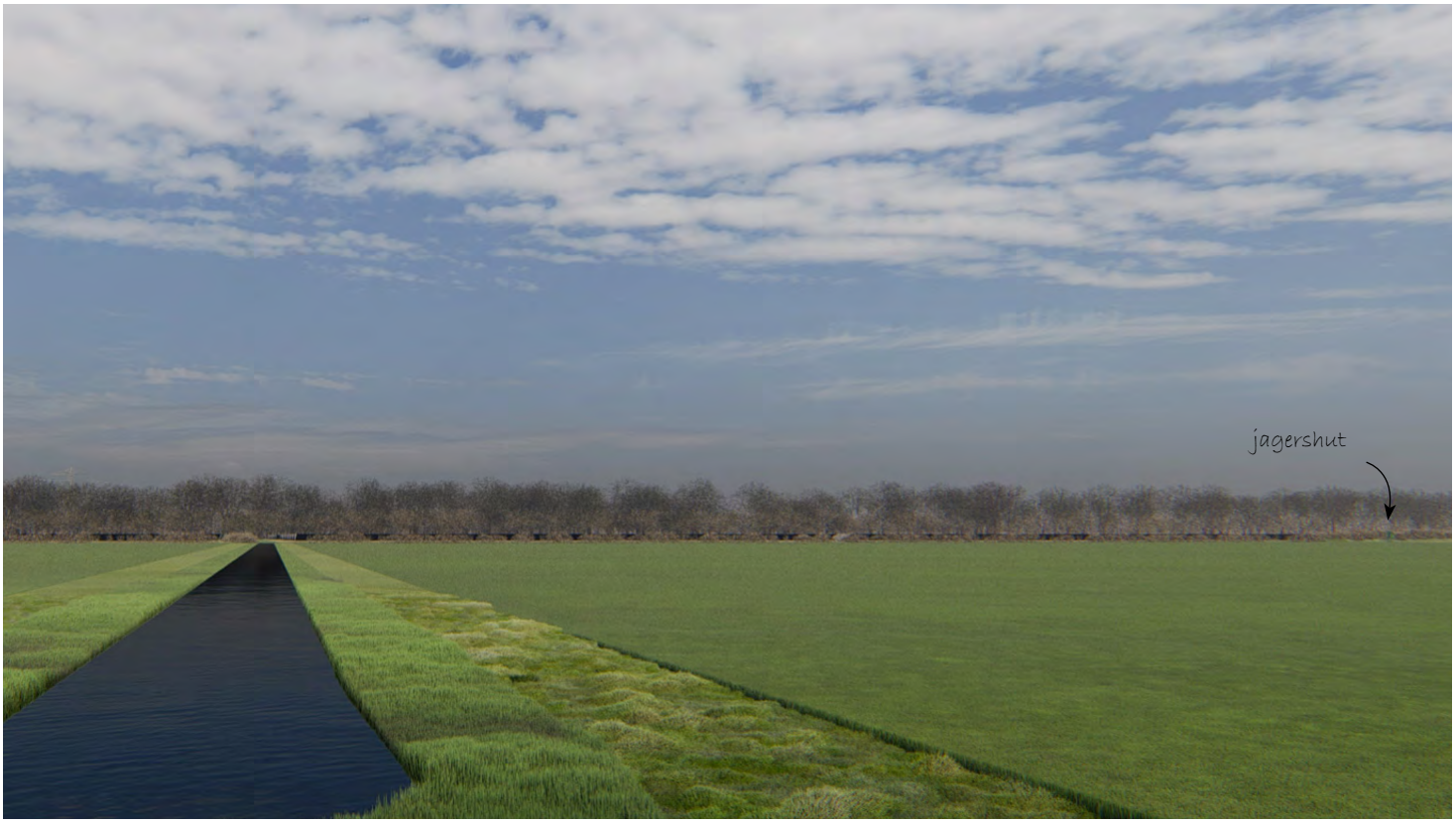

Winter jaar 5

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 10

Winter jaar 10

5 Locatie visualisaties

Luchtfoto

Huidige situatie

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 1

Winter jaar 1

Zomer jaar 5

Winter jaar 5

8. VISUALISATIES

Zomer jaar 10

Winter jaar 10

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Bijlage 2; Samenvatting kernpunten anterieure overeenkomst

In deze bijlage wordt een korte samenvatting gegeven van de afspraken die zijn gemaakt in de afgesloten anterieure overeenkomst.

Artikel 1; participatie – lokaal eigendom

Doel is dat de coöperatie Energiek Oldambt 50% van de aandelen van initiatiefnemer heeft verkregen op het moment van ingebruikname van het park. Als dat de coöperatie of een andere lokale coöperatie niet lukt dan wordt er een financiële bijdrage geleverd door initiatiefnemer aan een Gebiedsfonds.

Tevens regelt dit de voorwaarden waaraan een coöperatie moet voldoen.

Artikel 2; financiële participatie

In dit artikel wordt geregeld dat als de coöperatie geen 50% van de aandelen heeft, initiatiefnemer een financiële afdracht (tot maximaal 50%) doet aan een gebiedsfonds. De hoogte van dit bedrag wordt bepaald door een onafhankelijk deskundige.

Artikel 3 beheer / besteding Fonds

Het artikel over beheer en besteding van het Fonds, regelt waaraan de financiële bijdrage aan het gebiedsfonds moet worden besteed. Dit betreft aan ontwikkelingen zoals natuur, landschap, recreatie of aan initiatieven die de leefbaarheid binnen de gemeente (of in buurgemeenten in een straal van 1500 meter rondom het zonnepark) vergroten.

Artikel 4; bouwverkeer

In dit artikel zijn afspraken opgenomen over bouwverkeer ten tijde van de aanleg van het zonnepark. Hierbij moeten we denken aan veiligheidsmaatregelen, opname staat wegen, bermen etc.

Artikel 5 Inrichting / beheer Zonnepark Westerlee

Het realiseren en het beheer van de landschappelijke inpassing wordt in dit artikel beschreven.

Artikel 6 ontmanteling

In artikel 6 is geregeld dat het gebied in de oude toestand wordt teruggebracht als het zonnepark na de vergunning periode wordt opgeruimd, dus dat de panelen worden verwijderd en de agrarische bestemming terugkomt. De grond blijft in eigendom bij de particuliere eigenaren. Via een recht van opstal plaatst initiatiefnemer de zonnepanelen. Initiatiefnemer moet aan het einde van de exploitatieperiode de zonnepanelen verwijderen. Om er zeker van te zijn dat de initiatiefnemer de kosten hiervoor kan dragen wordt door initiatiefnemer een fonds opgericht. In dit fonds stort initiatiefnemer vanaf jaar 11 gedurende vijf jaar het bedrag voor de kosten van het opruimen van het zonnepark. Daarnaast is een boetebeding opgenomen voor als initiatiefnemer niet aan de verplichting van opruimen voldoet.

Artikel 7 t/m 11 Slotbepalingen

In de laatste artikelen worden standaard bepalingen opgenomen die gaan over het begin en het einde van de anterieure overeenkomst. De ontbindende voorwaarden, afspraken over contractovername en slotbepalingen.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2561
Extern Zaak ID	1895ESUITE395242025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.c
Titel	Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten (39524-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9c Raadsvoorstel inzake Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten
9c.1 Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Winschoten 2220222/20240722PSa12, d.d. 22-07-2024
9c.2 Haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembaden gemeente Oldambt 2220501/20230522BTr01, d.d. 22-05-2022
9c.3 Vervolgstudie haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembad gemeente Oldambt 2230462/20240516KP01, d.d. 16-05-2024
9c.4 Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten 2240591/20250509LKe01, d.d. 09-05-2025.
9c.5 Bezettingsgraad Zwembad De Watertoren

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Raadsvergadering	9 juli 2025
Raadsvergadering	9 juli 2025

Moties

ID	**Omschrijving**
270	Hemelwateropvang en -gebruik bij nieuwbouw Sporthal-zwembad-VO - Raad 2025-07-02 - Punt 9c - Motie 2 - PvdA-GL-D66-SP-OA - Ingetrokken

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten d.d. 09-05-2025.
2. Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw (scenario 1) over te nemen.
3. Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar financiering en verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten.
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	39524-2025:821562
Steller	Detlef Schuur
Portefeuillehouder(s)	Erich Wünker
Medeverantwoordelijke(n)	Maurice Dijk en Marcus Hazenberg

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	1. Op 2 oktober 2024 heeft de Raad besloten de haalbaarheidsstudie (Rapport ICS Adviseurs d.d. 16 mei 2024) ter kennisname te nemen en het college de opdracht te geven tot een verdere verkenning voor het realiseren van een nieuw zwembad, sporthal en voortgezet onderwijs op locatie Stikkerlaan te Winschoten. 2. Op 2 oktober 2024 heeft de Raad besloten het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Winschoten 2024-2039, d.d. 22-07-2024 ter kennisname te nemen en het college opdracht te geven voor een verdere verkenning. 3. Op 13 december 2023 heeft de Raad besloten het Ambitiedocument Sportvoorzieningen als uitgangsnotitie vast te stellen. 4. Op 3 juli 2024 heeft de Raad de Startnotitie Meerjarenprogramma Sport en Bewegen als uitgangsnotitie vastgesteld.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten d.d. 09-05-2025. 2. Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw (scenario 1) over te nemen. 3. Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar financiering en verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.
Samenvatting	Naar aanleiding van het raadsbesluit d.d. 2 oktober 2024 is een verdere marktverkenning/haalbaarheidsstudie uitgevoerd met betrekking tot instandhouding en toekomstbestendig maken van Zwembad De Watertoren en Sporthal Stikkerlaan, versus het realiseren van een nieuwe sporthal en zwembad aan de Stikkerlaan. In dezelfde raadsvergadering is aan het college opdracht gegeven over te gaan tot een verdiepend onderzoek huisvesting Voortgezet Onderwijs, locatie aan het dr. J.H. Hommesplein.

	De gemeente Oldambt ziet een grote maatschappelijke waarde in een goede, toegankelijke en veilige sport- en leeromgeving. Door het college is gekozen voor een gecombineerde marktverkenning / haalbaarheidsonderzoek om ervoor te zorgen dat een juiste, weloverwogen keuze gemaakt kan worden voor renovatie, danwel nieuwbouw van zwembad en sporthal en renovatie, danwel nieuwbouw voortgezet onderwijs aan het dr. J.H. Hommesplein en de daarmee samenhangende investeringen. Aan de hand van het laatste onderzoek kan de raad een weloverwogen keuze maken over het te volgen scenario. In de studie zijn een achttal scenario's uitgewerkt, vervolgens zijn er twee nader uitgewerkt en is uiteindelijk volledig vervangende nieuwbouw als vookeursscenario aangeduid.
Bijlage(n)	1. Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Winschoten 2220222/20240722PSa12, d.d. 22-07-2024; 2. Haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembaden gemeente Oldambt 2220501/20230522BTr01, d.d. 22-05-2022; 3. Vervolgstudie haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembad gemeente Oldambt 2230462/20240516KP01, d.d. 16-05-2024 4. Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten 2240591/20250509LKe01, d.d. 09-05-2025. 5. Bezettingsgraad Zwembad De Watertoren.
AVG	JA

TOELICHTING

Inleiding

In de raad van 2 oktober 2024 heeft het college opdracht gekregen tot verdere marktverkenning / haalbaarheidsstudie met betrekking tot instandhouding en toekomstbestendig maken van Zwembad De Watertoren en Sporthal Stikkerlaan, versus het realiseren van een nieuwe sporthal en zwembad aan de Stikkerlaan en een verdiepend onderzoek te doen naar de huisvesting Voortgezet Onderwijs, locatie aan het dr. J.H. Hommesplein. Voor de uitwerking is een ambtelijke projectgroep ingesteld en is aan ICS Adviseur opdracht gegeven tot een vastgoedbusinesscase.

Bijgaand rapport van ICS Adviseurs (Bijlage 4) geeft aan de hand van de 8 mogelijke scenario's een richting in de keuze voor instandhouding en toekomstbestendig maken van Zwembad De Watertoren, Sporthal Stikkerlaan en locatie Dollard College Pontis (voortgezet onderwijs), versus het realiseren van een nieuwe sporthal, zwembad en schoolgebouw Dollard College Pontis aan de Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein of een combinatie van beide.

In het rapport is een overzicht opgenomen van de geprognotiseerde kosten van alle 8 mogelijke scenario's. De investeringsbedragen voor renovatie / instandhouding zijn bepaald op basis van een technische schouw (eerdere rapportages) en een raming van de benodigde maatregelen (technische, functionele en uitbreidingsingrepen) op kengetallen. Deze kengetallen zijn geactualiseerd naar prijspeil heden (maart 2025).

Om tot een goede beoordeling te komen zijn op verzoek van de projectgroep aan de hand van onderstaande criteria 2 scenario's verder uitgewerkt, er rekening mee houdende dat de bestaande

voorzieningen gedurende het vervolgtraject zoveel mogelijk open dienen te blijven:

1. Kosten en financiële haalbaarheid
2. Toekomstbestendigheid;
3. Duurzaamheid (BENG Bouwen)
4. Synergievoordelen;
5. Gebruik.

De nieuwbouwscenario's zijn, conform opdracht d.d. 02-10-2024, uitsluitend onderzocht voor de locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten.
Op basis van bovenvermelde criteria is instandhouding en toekomstbestendig maken van Zwembad De Watertoren en Locatie Dollard College Pontis op de huidige locaties afgevallen. Redenen hiervoor zijn:

1. Er ontbreken bij beide locaties functionele uitgangspunten voor efficiënt gebruik en beheer;
2. Verwachte kosten renovatie (€ 12,4 miljoen (inclusief uitbreiding) / € 30 miljoen (incl. tijdelijke huisvesting)), danwel nieuwbouw (€ 18 miljoen / € 27,5 miljoen). Renovatie zal hierdoor leiden tot hogere kapitaallasten;
3. Renovatie op de bestaande locaties zal niet leiden tot synergie voordelen;
4. Het aandeel hernieuwbare energie zal achterblijven.

Huidige situatie

Het zwembad, de school en de sporthal zijn alle drie sterk verouderd. De afmetingen, functionaliteiten en energieprestaties voldoen *niet* aan de hedendaagse standaard en al helemaal niet aan de uitgangspunten voor 2030 en 2050. Het gebruik en beheer is zeer inefficiënt door het ontbreken van functionele aspecten. Er ontbreekt flexibiliteit in de gebouwen. Het is niet mogelijk ruimtes multifunctioneel in te zetten door het ontbreken van flexibele scheidingswanden in de sporthal en een beweegbare bodem in het zwembad. Zonder zeer ingrijpende maatregelen is flexibiliteit en multifunctionaliteit niet te realiseren bij een renovatie en blijven als functioneel probleem bestaan ook na een eventuele renovatie. Daarnaast voldoen de beperkte afmetingen van de huidige zaaldelen niet aan de nu geldende richtlijnen voor sport. **Dit zorgt voor onveilige situaties tijdens sportbeoefening.** Locatie Pontis Dollard College kent verschillende bouwkundige uitdagingen. De isolatiewaarde is laag en er is Chroom-6 en asbest in het gebouw. In de huidige situatie is er te weinig ruimte voor het plaatsen van zonnepanelen (ook in relatie met de plek die de huidige installaties op daken inneemt).

Ruimtelijk, functioneel en technisch vragen alle drie de gebouwen om actie; **Niets doen is geen optie**

Scenario 1 Nieuwbouw zwembad, sporthal en voortgezet onderwijs

Nieuwbouw vraagt om een totaal geraamde investering van € 68.571.000,-- (prijspeil maart 2025). In dit scenario kan voor de toekomst voldoende ruimte worden aangeboden aan school en sporters.

De economische levensduur van een nieuw te bouwen accommodatie is 2x zo lang dan renovatie van de bestaande voorzieningen. De gemeente Oldambt heeft hoge ambities op het gebied van duurzaamheid. Nieuwbouw zal BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) uitgevoerd worden. Met de tegenwoordig hoge energielasten is het bezitten van een duurzaam sportcentrum en schoolgebouw wenselijker dan ooit.

Het nieuwe sportcentrum zal worden voorzien van een wedstrijdhal en sporthal, wedstrijdbad (6 banen), trainingsbad (4 banen) en een doelgroepenbad. Om de voorzieningen ook breder te kunnen gebruiken (bv zwemonderwijs, beweegonderwijs & educatie en gezondheidszorg) zullen zowel het wedstrijdbad als het doelgroepenbad worden voorzien van een beweegbare bodem en de zalen in zowel wedstrijdhal als sporthal deelbaar zijn, waardoor 6 zaaldelen ontstaan, waardoor de zalen

efficiënter/doelmatiger kunnen worden ingezet voor zowel beweegonderwijs als voor de gebruikmakende verenigingen.

Bij nieuwbouw ontstaat synergie door een aantal ruimten gezamenlijk te gebruiken. Op basis van de ruimteprogramma's uit vorige onderzoeken wordt een beperkt synergievoordeel ingeschat m.b.t. benodigde vloeroppervlak. Voor algehele nieuwbouw wordt gerekend met 400 m² BVO (Bruto Vloeroppervlak) en waar het zwembad of de sporthal wordt gerenoveerd wordt 200 m² BVO aangehouden als mogelijk voordeel. Dit is voornamelijk te vinden in een gedeelde entree en in gedeelde horeca voorzieningen. Deze vastgoedoptimalisatie staat uiteraard los van de kwalitatieve impuls in de omgeving, betere samenwerking, stimuleren bewegen en eventuele personele exploitatie optimalisaties.

Scenario 2 Nieuwbouw zwembad, voortgezet onderwijs en renovatie sporthal

Vanuit kostenoverweging kan de keus worden gemaakt de huidige sporthal te renoveren. Ten opzichte van nieuwbouw is dit een besparing op de investering ten bedrage van bijna € 13.500.000,--. Bij renovatie blijven de eerdergenoemde beperkingen (zie bestaande situatie sporthal) echter bestaan, met tevens het risico dat sportverenigingen met de steeds scherper wordende eisen van het NOC*NSF in de toekomst wellicht geen wedstrijden meer mogen spelen in de voorhanden zijnde zalen. Daarnaast blijft de beperkte inzetbaarheid van de zalen een issue, renovatie is derhalve minder wenselijk.

Samenvattend:

Om toekomstbestendige binnensport, beweegonderwijs, zwemsport, zwemonderwijs, verdere (maatschappelijke) activiteiten en goede onderwijsfaciliteiten te waarborgen is het advies om opdracht te geven voor het verder uitwerken van scenario 1 (nieuwbouw zwembad, sporthal en voortgezet onderwijs).

Motivatie

Sport en bewegen horen bij een actief en gezond leven. Het is een vliegwiel voor veiligere buurten, betere prestaties op school, betere gezondheid, maar ook voor respect en tolerantie. Het samen doen en beleven vinden we belangrijk in de huidige tijd. Dat vraagt onder andere om aantrekkelijke en toegankelijke en goede binnensport- en onderwijsvoorzieningen. De gemeente Oldambt vindt het belangrijk dat er aandacht is voor bewegen en sporten en de taak die wij als eigenaar van genoemde binnensportvoorzieningen hebben is om deze goed te onderhouden, te optimaliseren en aantrekkelijk te houden. Hierbij speelt ook de energie- en warmtetransitie een belangrijke rol. Dit kan onder andere door het plaatsen van zonnepanelen en het gebruik maken van nieuwe technieken.

De gemeente Oldambt neemt haar verantwoordelijkheid (raadsbesluit 'Integraal Huisvestingsplan voortgezet onderwijs 2024' d.d. 2 oktober 2024) als het gaat om de realisatie van toekomstgerichte, flexibele onderwijshuisvesting waarin kinderen zich goed kunnen (blijven) ontwikkelen en het (onderwijzend) personeel haar werkzaamheden goed kan uitoefenen.

Gemeenten hebben de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het voortgezet onderwijs. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de gezondheid en veiligheid van leerlingen en personeel. Met het IHP is de basis gelegd voor de verdere verdieping van de te maken keuzes op basis van onderzoek, consultatie en (financiële) mogelijkheden van de opgave tot renovatie dan wel nieuwbouw van de onderwijshuisvesting aan de Dr. J.H. Hommesplein 2 te Winschoten (Dollard College locatie Pontis).

Ad 1 Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan te Winschoten d.d. 09-05-2025.

In het vervolg onderzoek is o.a. gekeken naar eventuele synergievoordelen die nieuwbouw ten opzichte van de bestaande bouw met zich mee brengt. Om de behoefte te bepalen voor de benodigde gewenste capaciteit is niet alleen gekeken naar de huidige bezettingsgraad, maar ook rekening gehouden met een te verwachten groei van de bevolking en voortgezet onderwijs.

Ad 2 Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw, scenario 1, over te nemen.

Bij een nieuw te bouwen (gecombineerd) gebouw heeft de gemeente en ook het schoolbestuur meer de ruimte om het gebouw naar de eigen(tijdse) hand te kunnen zetten. Vanuit het perspectief van de gemeente zou het in het licht van de (alsmaar strenger worden eisen op het gebied van) duurzaamheid wenselijk(er) zijn een gebouw te realiseren, die niet na 40 jaar weer moet worden gesloopt en vervangen door een nieuw gebouw. Het streven is een gebouw te ontwerpen en te bouwen die enerzijds tegemoet kan komen aan de permanente veranderingen /vernieuwingen in het onderwijs en anderzijds van dusdanig kwaliteit is, dat na 40 jaar nieuwbouw niet financieel ‘gunstiger’ blijkt dan een renovatie.

Indien wordt besloten tot nieuwbouw dient goed te worden bezien om het schoolgebouw met meer ‘leslokalen’ (twee) te bouwen, dan op basis van de leerlingenprognoses en wetgeving nodig zal zijn. Als deze twee extra leslokalen in een bepaalde periode niet nodig blijken te zijn, dan kunnen deze ruimte(s) anders ingezet worden. Bijvoorbeeld voor gebruik als een logopedieruimte. Voornoemde is wenselijk en raadzaam gezien de permanente en onafgebroken bevolkingsgroei in Nederland sinds de jaren zestig van de vorige eeuw en het feit dat de krimp in Oost-Groningen tot stilstand is gekomen.

Ervaringen elders in de provincie Groningen van een tekort aan leslokalen in korte tijd na nieuwbouw en voornoemde beschreven ‘veranderingsdrift’ in het onderwijs pleiten evenzeer voor twee extra leslokalen. Het schoolbestuur dat verantwoordelijk is voor het onderhoud en de exploitatie van het schoolgebouw onderschrijft de extra ruimte(s).

Klimaatverandering maakt dat er anders gedacht moet worden over hoe een nieuw gebouw te bouwen en hoe een schoolplein eruit moet komen te zien. Traditioneel bouwen met beton, steen, staal en steenwol blijkt slecht voor het milieu. In Nederland "moet" in het jaar 2030 alle nieuwbouw gebouwd worden met natuurlijke materialen zo claimt de Rijksoverheid. Het bouwen met zogenaamde ‘biobased’ materialen zoals bamboe, lisdodde, vezelhennep en mammoetgras staat nog in de kinderschoenen: het is echter de moeite waarde om deze nieuwe manier van bouwen verder uit te zoeken en te bestuderen ook met het oog op het verkrijgen van mogelijke subsidies.

Indien wordt gebouwd met toepassing van ‘biobased’ materialen wordt CO2 opgeslagen in het gebouw zelf in plaats van dat er CO2 vrijkomt. Mocht blijken dat traditioneel bouwen (financieel) verstandiger is en /of minder (bouwtechnische) risico’s met zich meebrengt en /of omwille van de kosten aan onderhoud, dan is het wensdenken een gebouw te (laten) ontwerpen welke in lijn is met een bouwstijl, die overeenkomt met kenmerken van de lijst van rijksmonumenten in Winschoten. Althans voor wat betreft het exterieur. Primordiaal blijft hoe een gebouw voor de gebruikers, het schoolbestuur, (onderwijzend) personeel, de leerlingen en ouders de sport en het onderwijskundige concept faciliteert. Hierbij zei wel opgemerkt, dat de onderwijsvisies / onderwijsvernieuwingen niet zelden na verloop van tijd weer veranderen. Een wederom andere onderwijsvisie/-vernieuwing kan gevolgen hebben voor de inrichting van een schoolgebouw. Bij een nieuw te bouwen gebouw is het raadzaam hierop bedacht te zijn. Voor wat betreft de omgeving en het schoolplein is de insteek te kiezen voor een groene omgeving met veel ‘volwassen’ bomen. Leerlingen kunnen schuilen onder de bomen en bomen zorgen ook voor (extra) verkoeling. Educatief is ook een element wat spreekt voor het plaatsen van de (voor een schoolplein geschikte) bomen. Tot slot zullen bomen het aanzicht van

het complex sterk verbeteren.

Ad. 3 Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.

Aansluitend op het gekozen scenario zijn er diverse kansen, optimalisaties en risico's te benoemen welke nader uitgewerkt dienen te worden. Hierbij dient in 1e instantie een nadere uitwerking van het financiële plaatje plaats te vinden. Nieuwbouw vraagt een forse investering en met de financiële lasten hiervan is geen rekening gehouden in de huidige begroting. De beschikbaarheid en aanwendbaarheid van diverse subsidieregelingen is onvoorspelbaar. Daarnaast is de regiofunctie van deze voorzieningen en in het verlengde daarvan een gezamenlijke investering met omliggende gemeentes of provincie erg interessant om nader te verkennen.

Andere zaken die interessant zijn om nader uit te werken zijn:

- Synergie in programma van eisen
- Warmtevoorziening
- Verduurzaming
- Manier van bouwen

Rapportage en advies aan de raad kan plaatsvinden in juli 2026.

Betrokkenheid (externe) partners

Bij het opstellen van het rapport door ICS Adviseurs heeft meermaals afstemming plaatsgevonden met het projectteam bestaande uit Beleidsadviseur Sport & Gezondheid, beleidsmedewerker Onderwijs, Financieel Beleidsmedewerker, Gebouwenbeheerder Vastgoed en Accountmanager Sportvoorzieningen.

Bedrijfsleider Zwembad De Watertoren en Bedrijfsleider Sporthal Stikkerlaan, alsmede de gebruikers van de huidige faciliteiten zijn bij eerdere haalbaarheidsonderzoeken betrokken.

Consequenties

De opdracht aan het college tot verdere uitwerking van het gekozen scenario heeft tot gevolg dat er een volgende stap gezet wordt ten aanzien van realisatie van een nieuw gecombineerd sport en voortgezet onderwijs complex.

Vervolg

De verwachting is dat in juli 2026 duidelijkheid kan worden gegeven met betrekking tot de financieringsmogelijkheden en een richting kan worden gegeven aan het programma van eisen. In de kadernota 2026 zijn op basis van de indicatieve planning de jaarlijkse kapitaallasten in beeld gebracht. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de bouw van het sportcomplex start in 2027 en van het gebouw voor het voortgezet onderwijs in 2030.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		39524-2025:821562

Onderwerp
Haalbaarheidsonderzoek nieuw zwembad en sporthal in combinatie met nieuwbouw voortgezet onderwijs op locatie Mr. D.U. Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein te Winschoten.

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

Besluit:

1. Kennis te nemen van het rapport van ICS Adviseurs inzake Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten d.d. 09-05-2025.
2. Het advies tot volledig vervangende nieuwbouw (scenario 1) over te nemen.
3. Het college opdracht te geven om in het vervolg van het proces te zoeken naar financiering en verdere optimalisaties, waarbij binnen de indicatieve planning van het nieuwbouwscenario juli 2026 opnieuw rapportage aan de raad zal worden uitgebracht.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

ICS

ADVISEURS

Integraal Huisvestingsplan

Voortgezet Onderwijs Winschoten 2024-2039

gemeente Oldambt

dollard college

www.icsadviseurs.nl

Opdrachtgever
Gemeente Oldambt

Referentienummer
2220222/20240722PSa12

Datum
22 juli 2024

Auteur(s)
Anjo Schaafsma, Koert Klevant Groen, Maurice van Delden en Pepijn van Sandijk

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Scope van het IHP 3
1.2 Proces 4
1.3 Leeswijzer 4

2. Kaders 5
Status 5
Wettelijke zorgplicht 5
Duurzaamheid 5
Vernieuwbouw 5
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 5

3. Leerlingenaantallen 6
3.1 Vergelijking prognoses 6
3.2 Uitgangspunt 7
3.3 Ruimtebehoefte VNG 7

4. Locaties 8
4.1 Huidige situatie 8
4.2 Locaties 9
Praktijkonderwijs (PrO) 9
Campus Winschoten 10
Bovenburen 60 11
Bovenburen 72 12
Pontis 13
4.3 Oplossingsrichtingen 14
Locatie De Flint 14
Locatie Pontis 14
Locatie Campus Winschoten 15
4.4 Routekaart & scenario's 16

5. Financieel 17
5.1 Bouwkosten 17
5.2 Algemene uitgangspunten 17
5.3 Investeringskosten 18
Investeringskosten 18
5.4 Uitgangspunten scenario's 19
De Flint 19
Pontis 20
Campus Winschoten 20
5.5 Financiën 21
Vervolgstappen 21
Regelingen en subsidies 21

6. Uitgangspunten uitvoeringsagenda 22
6.1 Proces 22
6.2 Uitgangspunten uitvoering 22
6.3 Uitvoering IHP-projecten 22
6.4 Thema's vervolgstappen 23

Bijlage 1. Analyse leerlingprognoses 24
Bijlage 2. Uitsluitingen IHP-normbedragen 25
Bijlage 3. Overzicht afschrijvingen 26
Bijlage 4. Onderzoek naar verduurzamingsmaatregelen Pontis 27

1. Inleiding

Dit actueel Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het voortgezet onderwijs (VO) in Winschoten is in opdracht van de gemeente Oldambt. Dit IHP geeft een zo compleet mogelijk beeld van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van de onderwijshuisvesting in de gemeente. Het biedt meerjarig inzicht in de omvang, kwaliteit en kosten van schoolgebouwen. Op basis van het IHP kan de gemeente, samen met het schoolbestuur, proactief huisvestingsbeleid voeren, strategische keuzes maken en besluiten integraal afwegen. Het VO-aanbod in de gemeente Oldambt bevindt zich in Winschoten. Er is één schoolbestuur actief dat verantwoordelijk is voor het VO-aanbod: Scholengroep Trivium (Trivium).

De huidige vastgoedvoorraad voor VO-onderwijs in Winschoten is van wisselende kwaliteit. Er is sprake van een relatief nieuwe locatie die goed aansluit, maar er is ook een deel verouderde huisvesting met de daarbij horende technische vraagstukken. Vanuit Trivium is het wenselijk om duidelijkheid te krijgen zodat de middelen voor onderhoud doelmatig besteed kunnen worden. Voor de gemeente Oldambt is het van belang dat het onderwijsaanbod goed en divers blijft, zodat de gemeente het voorzieningenniveau op peil houdt en een aantrekkelijke gemeente blijft.

1.1 Scope van het IHP

De scope betreft de schoolgebouwen voor het (VO) in Winschoten. Het IHP geeft een financieel meerjarenperspectief voor de periode van 2024 tot en met 2039. Investeren in vastgoed vraagt om een langetermijnvisie; dit IHP beslaat daarom een periode van 16 jaar. Dit zorgt voor een langetermijnkoers en creëert daarmee duidelijkheid voor stakeholders, wanneer:

- dit plan elke vier jaar herijkt wordt en de volgende periode van vier jaar geconcretiseerd.
- Feitelijke data als leerlingaantallen, actuele leerlingenprognoses en kostenkengetallen elk jaar worden geactualiseerd - bijvoorbeeld bij aanvang van een project die voortkomt uit dit IHP.

Daarmee is het plan een dynamisch document waarmee een wendbare koers gevaren kan worden.

Geen onderdeel van de scope:

- *Voorzieningen voor bewegingsonderwijs. In een separaat traject wordt onderzoek gedaan naar voorzieningen voor sportaccommodaties (binnensport en zwembad). Vanuit de normering en de input komt een behoefte naar voren van 5 tot 6 zaaldelen voor het onderwijs voor.*
- *Huisvesting voor Onderwijs voor nieuwkomers, primair onderwijs (PO) en speciaal onderwijs.*

Integrale aanpak Binnensport en Zwembad-bewegingsonderwijs PO/ VO
Er liggen kansen bij een integrale invulling van de vraag naar huisvesting voor VO, PO en binnensport en zwembad op de huidige percelen aan Hommesplein en Stikkerlaan die in eigendom zijn van de gemeente. Kansen worden globaal gezien in de functionele synergie, doorlopende leerlijnen, vitale jeugd en samenleving en een financiële besparingsmogelijkheid.

Dit wordt niet verder uitgewerkt in dit IHP VO. Het advies is om in een vervolgonderzoek thematisch in beeld te brengen welke opbrengsten deze integrale aanpak met zich mee zou kunnen brengen.

Masterplan Campussen[1]
Het Masterplan Campussen richt zich op de ontwikkeling en versterking van het kennis- en innovatie-ecosysteem in de Groningen. Centraal staan de campussen, als de belangrijke hubs voor samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en het bedrijfsleven. Doel is een toekomstbestendige regio te creëren die aantrekkelijk is voor wonen, werken, leren en ondernemen.

Voor de beoogde campus in Winschoten is de gehele spoorzone en de kop van bedrijventerrein De Rensel in beeld qua locatie.

[1] https://groningen.nl/masterplancampussen

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

1.2 Proces

Het IHP Oldambt is een gezamenlijk plan van de gemeente Oldambt en Trivium. In meerdere bijeenkomsten en gesprekken is het IHP in gezamenlijkheid tot stand gekomen. ICSadviseurs begeleidde het proces en bracht de informatie samen. De volgende stappen zijn daarbij doorlopen:

- Inventarisatie: voor de schoollocaties zijn de basisgegevens geïnventariseerd. Daarnaast heeft het schoolbestuur ook een eigen beoordeling per gebouw gegeven, middels een score op kwaliteit. Bij Pontis is de mogelijke verduurzaming door ICSadviseurs nader bekeken.
- Interview: de lokale context voor de schoollocatie is tezamen met het schoolbestuur verkend in een bilateraal gesprek.
- Belangrijke thema's: met het schoolbestuur en de gemeente zijn thema's verkend en besproken die relevant zijn voor de locaties in Winschoten.
- Scenario's: op basis van de verkregen input is een scenario en prioritering voor het IHP gemaakt. Hierbij is tevens gezocht naar natuurlijke momenten voor mogelijke verduurzaming van schoolgebouwen.
- Financiën en uitvoeringsagenda: het scenario is vertaald naar indicatieve investeringskosten en in tijd uitgezet.

1.3 Leeswijzer

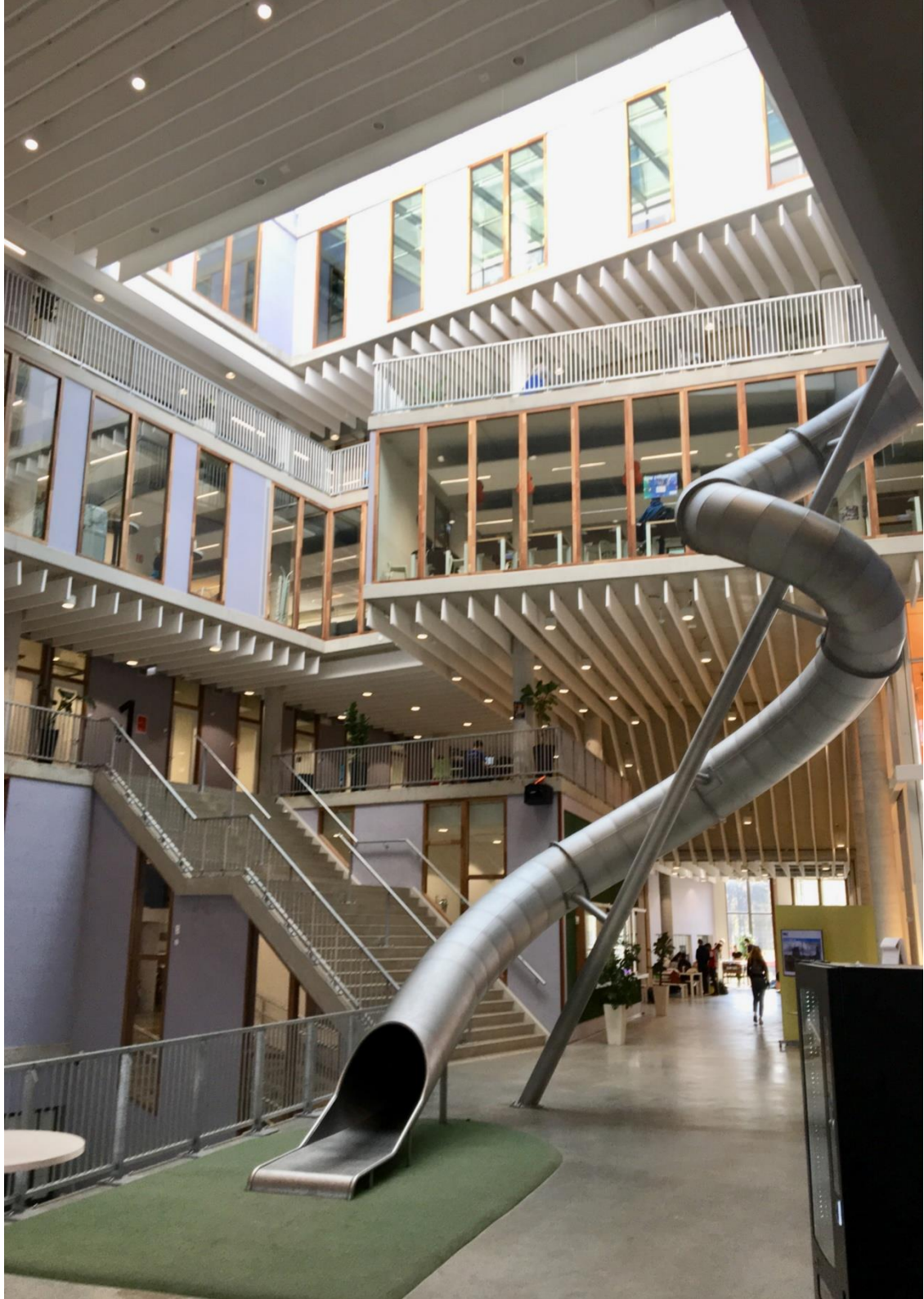
Hoofdstuk 2 bevat de kaders van dit IHP, waaronder de scope vanuit de opdracht en de status van het IHP.

In **hoofdstuk 3** is de ruimtebehoefte in kaart gebracht op basis van de huidige situatie en de actuele leerlingprognoses.

Vervolgens zijn de locaties in **hoofdstuk 4** weergegeven, aangevuld met oplossingsrichtingen en een routekaart.

Hoofdstuk 5 biedt inzicht in de financiële doorrekening van de projecten.

De uitgangspunten voor de uitvoeringsagenda voor dit IHP bevinden zich in **Hoofdstuk 6** met suggesties voor vervolgstappen.

2. Kaders

Status

Het IHP legt de basis voor het treffen van voorzieningen in de onderwijshuisvesting. Het IHP is in gezamenlijkheid tussen gemeente Oldambt en schoolbestuur tot stand gekomen. Aan de hand van opgenomen scenario's kan Trivium een voorziening aanvragen. De aanvraag wordt vervolgens door de gemeente Oldambt getoetst. De uitgangspunten voor de uitvoeringsagenda in dit IHP zijn leidend voor aanvragen en uitvoering.

Voor alle projecten voortvloeiend uit dit IHP wordt een businesscase opgesteld die wordt behandeld in een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) en opgenomen in de Integrale Afweging van de gemeente Oldambt. Zodra het IHP is vastgesteld en het project akkoord is bevonden in de Integrale Afweging kan het voorbereidingskrediet worden afgegeven.

Wettelijke zorgplicht

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs. Daarnaast heeft de gemeente een rol in het in stand houden van het openbaar onderwijs. De zorgplicht is verankerd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC).

De gemeente heeft de zorg voor (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en onderwijsleerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld vandalisme of schade door weersomstandigheden). Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk financiële middelen om te kunnen voldoen aan deze zorgplicht.

De gemeente is vrij om deze middelen naar eigen inzicht te besteden en weegt daarvoor de investeringen in onderwijshuisvesting af tegen haar andere taken en verantwoordelijkheden. Het schoolbestuur gaat over de inhoud van het onderwijs en is verantwoordelijk voor onderhoud, aanpassingen, exploitatie en beheer van de onderwijshuisvesting. Hiervoor ontvangen zij middelen van het Rijk, de zogenaamde materiële instandhoudingsvergoeding (ook wel de MI-vergoeding genoemd).

Duurzaamheid

Op 1 januari 2021 is het nieuwe Bouwbesluit voor de bouw van (school)gebouwen van kracht gegaan. Vanaf deze datum dienen alle nieuwbouwprojecten te voldoen aan BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw). De gemeente heeft daarmee de plicht om bij nieuwbouw minimaal in dit kwaliteitsniveau te voorzien. De gemeente kan vanuit haar ambitie de duurzaamheidslat hoger leggen.

Energiebesparingsplicht

Het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Onder de Omgevingswet is de energiebesparingsplicht opgenomen in artikel 5.15 onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in artikel 3.84 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Deze geldt voor locaties van instellingen die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m^3 aardgas(equivalent) gebruiken.

Vernieuwbouw

In de huidige wetgeving is renovatie geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. Momenteel is het 'Wetsvoorstel doelmatige aanpak onderwijshuisvesting' in voorbereiding. Renovatie, die de levensduur van een gebouw met 25 jaar verlengt, wordt opgenomen als voorziening in huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Het is vooralsnog de verwachting dat de wet per 1 januari 2025 wordt ingevoerd. In dit document is levensduurverlengende renovatie in de vergelijking opgenomen zodat de gemeente met het schoolbestuur tot afgewogen besluitvorming kan komen.

In het IHP kan de term 'renovatie' ook worden gelezen als 'vernieuwbouw' om te benadrukken dat de ingreep gelijkwaardig is aan nieuwbouw.

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

De lokale verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs legt de grondslag voor het aanvragen en toetsen van voorzieningen en processen. De totstandkoming van scenario's in dit IHP zijn getoetst aan de regelgeving in de verordening.

3. Leerlingenaantallen

3.1 Vergelijking prognoses

De gemeente Oldambt heeft in 2023 door Planningsverband Groningen (PVG) een leerlingprognose op laten stellen die voldoet aan de eisen die de verordening stelt. Om vanuit het schoolbestuur te beoordelen of deze prognoses reëel zijn is een vergelijking gemaakt met de prognose die Trivium zelf opstelt en de gegevens die bij DUO beschikbaar zijn. Hier komt het volgende uit naar voren:

- De prognose van PVG komt exact overeen met de leerlingaantallen die DUO heeft geregistreerd over de afgelopen schooljaren, met dien verstande dat de leerlingen van het Praktijkonderwijs (PrO) door PVG niet zijn opgenomen in de prognose. Voor PrO wordt derhalve de prognose van DUO aangehouden.
- De prognose van Trivium komt een stuk lager uit dan de andere twee prognoses doordat de nieuwkomers (m.n. vluchtelingen uit Oekraïne) niet zijn opgenomen in de prognose van Trivium, terwijl die wel terugkomen in de prognoses van PVG en DUO.
- De trend die de prognose van Trivium laat zien is vergelijkbaar met die van PVG, waar de DUO prognose een duidelijke piek laat zien, gevolgd door een daling die zich slecht laat verklaren.

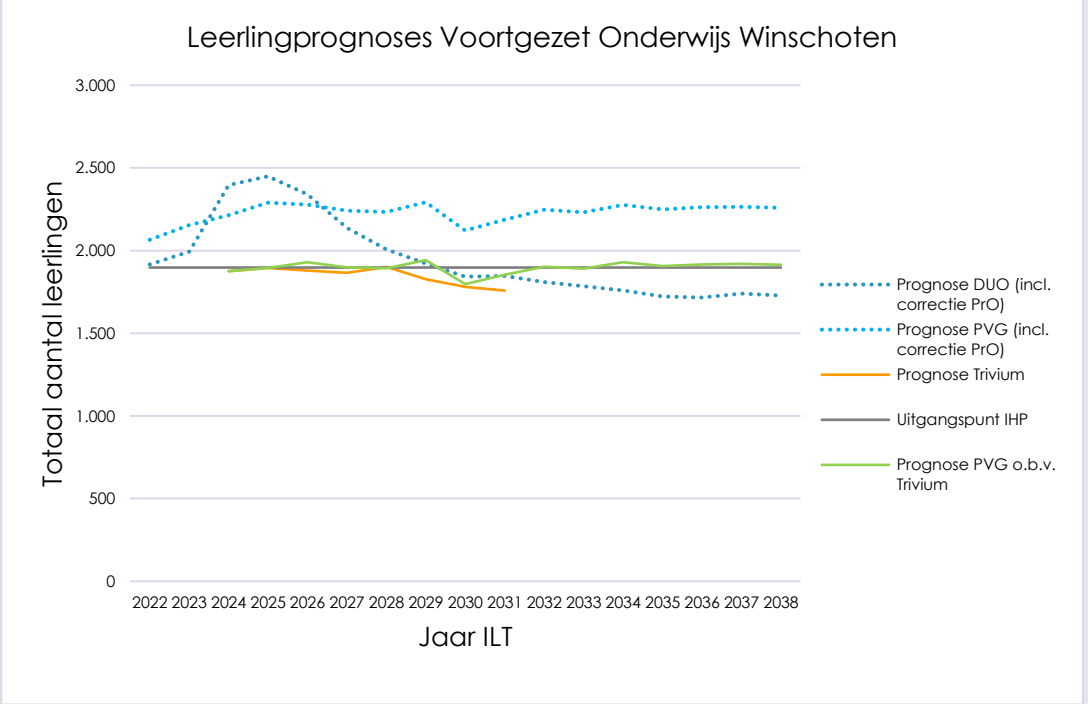
Om deze prognoses vergelijkbaar te maken zijn de in Tabel 1 weergegeven stappen genomen. Het resultaat wordt weergegeven in Figuur 1.

De prognose van PVG laat een min of meer vlakke trend zien die grotendeels overeenkomt met de trend die de prognose van Trivium laat zien. Het verschil laat zich mogelijk verklaren doordat de prognose van PVG gebruikmaakt van instrumenten waarbij het mogelijk wordt gemaakt om een langjariger perspectief te bieden. Dit verantwoordt om met een langjarig gemiddelde te rekenen voor het uitgangspunt voor de ruimtebehoefte.

Het volledige overzicht is bijgevoegd in Bijlage 1

Stap	Prognose	Toelichting
1.	DUO	Een deel van de PrO leerlingen ontbraken bij het uitlezen van de dataset, die zijn zichtbaar gemaakt
2.	DUO	De prognose is inclusief ISK-leerlingen. Zie de laatste stap.
3.	PVG	Een deel van de PrO leerlingen ontbrak, dit is overgenomen van DUO
4.	PVG	De prognose is inclusief ISK-leerlingen. Zie de laatste stap.
5.	Trivium Scholengroep	Trivium heeft een prognose tot 2032, en de cijfers zijn exclusief de ISK-leerlingen. De geprognosticeerde ontwikkelingslijn van PVG is gekoppeld aan de aantallen van 2024 en 2025 zoals door Trivium aangeleverd.

Tabel 1: Stappen vergelijking prognoses

Figuur 1: Vergelijking verschillende prognoses

3.2 Uitgangspunt

Het **totaal aantal leerlingen** wat gehanteerd is in het IHP is **1.897**

De Verordening Voorzieningen Onderwijshuisvesting van de gemeente Oldambt schrijft voor dat een gebouw een groei en krimp van 10% op moet kunnen vangen.

Het gehanteerde aantal leerlingen leidt ertoe dat dit op een termijn van 15 jaar binnen een bandbreedte van 10% blijft pieken en dalen, zodat er verwacht kan worden dat er geen nieuw dan wel aanvullende huisvestingsaanvragen gedaan worden.

3.3 Ruimtebehoefte VNG

Het aantal leerlingen laat zich onderverdelen zoals onderstaand in **Error! Reference source not found.** weergegeven. In de rechterkolom wordt de ruimtebehoefte volgens de VNG-normering weergegeven.

Locaties			
PrO / De Flint	**Traject**	**Gemiddeld aantal leerlingen**	**Ruimtebehoefte VNG**
19UR00	PrO	120	1.791 m² bvo
20CM10	VMBO BK	10	61 m² bvo
Totaal locatie PrO / De Flint		**130**	**1.852 m² bvo**
Pontis			
20CM00	Onderbouw + Bovenbouw H/V	907	6.827 m² bvo
20CM08	Onderbouw	281	1.858 m² bvo
Totaal locatie Pontis		**1.188**	**7.720 m² bvo**
Campus Winschoten			
20CM09	VMBO	579	6.644 m² bvo
Totaal locatie Campus		**579**	**6.644 m² bvo**
Totalen		**1.897**	**16.216 m² bvo**

Tabel 3: Ruimtebehoefte conform VNG-normering

Huidige situatie versus norm			
Locatie	Huidig oppervlak in eigendom	Uitgangspunt uitvoering IHP	Ruimtebehoefte VNG
De Flint	1.763 m²	1.613 m²	1.852 m²
Pontis	8.046 m²	8.046 m²	7.720 m²
Bovenburen 60	2.793 m²		
Bovenburen 72	1.291 m²		
Campus	4.406 m²	4.406 m²	6.644 m²
Totaal Winschoten	**18.299 m² bvo**	**14.065 m² bvo**	**16.216 m² bvo**

Tabel 2: Aanbod versus vraag

4. Locaties

De Flint	
Opp.	1.763 m² bvo
Sport	Inpandig
Jaar	1986/ 2010

Functionaliteit
Capaciteit
Duurzaamheid
Vastgoedkwaliteit
Financieel

Bovenburen 60	
Opp.	2.793 m² bvo
Sport	447 m² bvo
Jaar	1980

Functionaliteit
Capaciteit
Duurzaamheid
Vastgoedkwaliteit
Financieel

Bovenburen 72	
Opp.	1.291 m² bvo
Sport	441 m² bvo
Jaar	1975

Functionaliteit
Capaciteit
Duurzaamheid
Vastgoedkwaliteit
Financieel

Pontis	
Opp.	8.046 m² bvo
Sport	886 m² bvo
Jaar	1965/ 1991

Functionaliteit
Capaciteit
Duurzaamheid
Vastgoedkwaliteit
Financieel

Campus Winschoten	
Opp.	4.406 m² bvo
Sport	886 m² bvo
Jaar	2010/ 2024

Functionaliteit
Duurzaamheid
Vastgoedkwaliteit
Financieel

4.1 Huidige situatie

Op dit moment wordt op vijf locaties in Winschoten voortgezet onderwijs verzorgd. Op locatie De Flint wordt specifiek praktijkonderwijs verzorgd en daarnaast wordt het betreffende gebouw Campus Winschoten gedeeld met het Noorderpoort College (MBO).

Weergegeven is steeds de Informatie en de data vanuit de gemeente.

4.2 Locaties

Praktijkonderwijs (PrO)

Huidige situatie

Locatie De Flint (in Winschoten) is een locatie specifiek voor praktijkonderwijs. De locatie heeft naast de reguliere bouw ook semipermanente huisvesting staan, omdat de oorspronkelijke gebouwdelen te klein zijn.

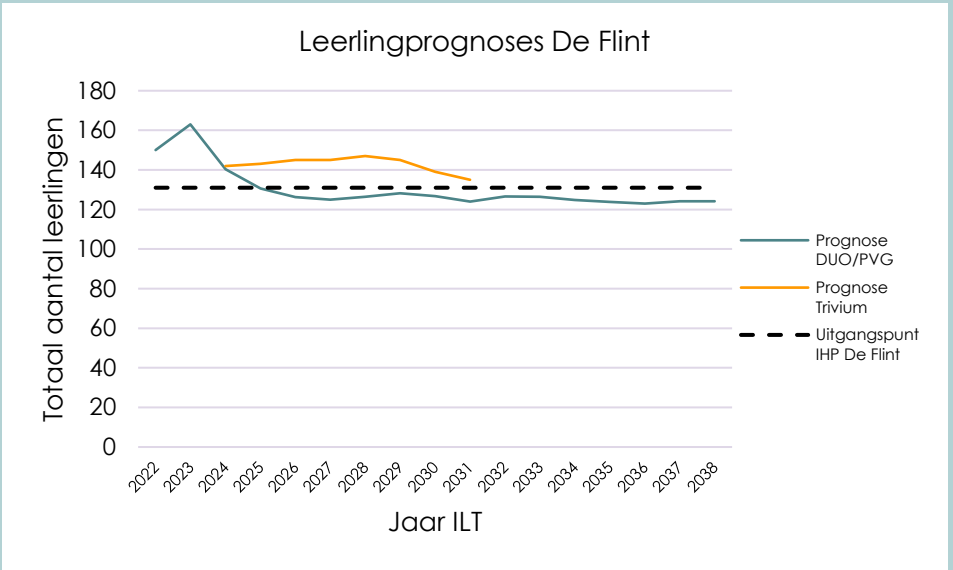
De locatie sluit goed aan bij de onderwijsvisie van PrO en heeft een goede ligging.

Gebouwgegevens

Locatie	De Flint	
Adres	Bovenburen 11/11a	
	Hoofdgebouw	Uitbreiding
Bouwjaar	1986	2010
P/T	permanent	tijdelijk
Oppervlakte		
Onderwijs	1.480 m² bvo	133 m² bvo
Sportzaal	inpandig	
Terrein	n.b.	
Financieel		
Boekwaarde	€ 91.935	

Ontwikkelingen leerlingenaantallen

De leerlingaantallen blijven stabiel volgens de verschillende prognoses. Het huidige ruimteaanbod minus het semipermanente deel is onvoldoende om in de ruimtebehoefte te voorzien.

Analyse

Vanuit het onderwijs is er geen noodzaak tot grote veranderingen op deze locatie, maar vanuit de gebouwtechnische kant is actie noodzakelijk. Er is door Trivium een ingreep gepland vanuit de wettelijke verplichtingen, maar deze investering draagt onvoldoende bij aan de gewenste verbeteringen.

De gebouwschil is in slechte conditie. Samen met de verhoogde doelen voor duurzaamheid vraagt dit de komende periode aandacht. Omdat er geïnvesteerd moet worden om hier de komende jaren goed onderwijs te kunnen blijven geven, is het advies om ook uitbreiding van de locatie hierin mee te nemen, waarmee de semipermanente huisvesting afgestoten kan worden.

Campus Winschoten

Huidige situatie

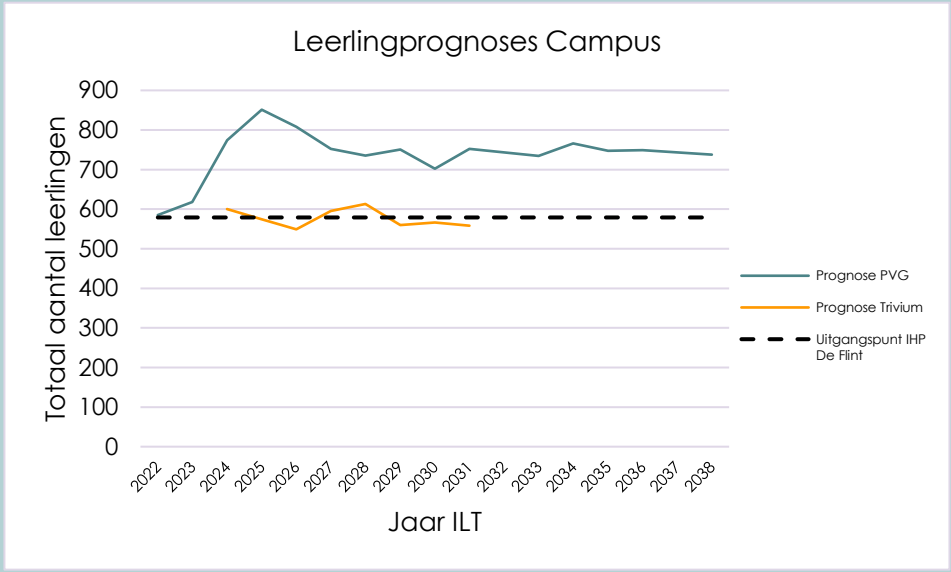
De laatste locatie is een gedeelde locatie voor VO- en MBO-onderwijs. Deze locatie is het nieuwste van alle locaties en sluit goed aan bij de onderwijsvisie en de gebouwtechnische eisen. Momenteel wordt er een uitbreiding van 9 lokalen uitgevoerd voor deze locatie. Deze locatie heeft verder geen opgave voor de komende periode volgens het onderwijs.

Gebouwgegevens

Locatie	Campus Winschoten (29,35% in eigendom)	
Adres	P.C. Hooftlaan 1	
	Hoofdgebouw (incl. praktijk)	Uitbreiding lokalen
Bouwjaar	2010	2024
P/T	permanent	permanent
Oppervlakte		
Onderwijs	3.443 m² bvo	963 m² bvo
Sportzaal	886 m² bvo	
Terrein	33.638 m²	
Financieel		
Boekwaarde	€ 4.950.641	€ 2.381.334

Ontwikkelingen leerlingenaantallen

De leerlingaantallen blijven stabiel volgens de verschillende prognoses. De prognose van Trivium is aangehouden omdat daar de ISK leerlingen niet in zijn meegenomen. De huidige beschikbare ruimte inclusief de extra lokalen is volgens de schoolleiding voldoende om in de ruimtebehoefte te voorzien.

Analyse

Voor deze locatie volstaat het uitvoeren van het (D)MJOP.

Bovenburen 60

Huidige situatie

Nummer 60 wordt gebruikt als overlooplocatie voor Pontis en zal worden ingezet voor de huisvesting van ISK-leerlingen waarvoor het onderwijs op dit moment op (voormalige) locatie Stikkerlaan 4 wordt verzorgd. Wat betreft onderwijsvisie sluit deze locatie slecht aan omdat de voorzieningen op deze manier (te) verspreid zijn.

Gebouwgegevens

Locatie	Bovenburen	
Adres	Bovenburen 60	
Bouwjaar	1980	
P/T	permanent	
Oppervlakte		
Onderwijs	2.793 m² bvo	
Sportzaal	447 m² bvo	
Terrein	5.469 m²	
Financieel		
Boekwaarde	€ 242.246	

Ontwikkelingen leerlingenaantallen

Wordt gebruikt als overlooplocatie van locatie Pontis.

Daarnaast is de gemeente van plan deze locatie in te zetten voor ISK wat nu nog op locatie Stikkerlaan 4 verzorgd wordt. Deze aantallen leerlingen vallen buiten de scope van dit IHP.

Analyse

De technische kwaliteit van beide locatie is slecht. Daarnaast biedt de locatie onvoldoende mogelijkheden tot aanpassingen, zowel technisch als functioneel,

Bovenburen 72

Huidige situatie

Nummer 72 wordt binnenkort teruggeven aan de gemeente, nadat de extra lokalen bij de Campus zijn gerealiseerd. Wat betreft onderwijsvisie sluit deze locatie slecht aan omdat de voorzieningen op deze manier (te) verspreid zijn.

Gebouwgegevens

Locatie	Bovenburen	
Adres	Bovenburen 72	
Bouwjaar	1975	
P/T	permanent	
Oppervlakte		
Onderwijs	1.291 m² bvo	
Sportzaal	441 m² bvo	
Terrein	5.979 m²	
Financieel		
Boekwaarde	€ 0	

Ontwikkelingen leerlingenaantallen

Deze locatie voorziet niet in een ruimtebehoefte, aanhouden voor VO Winschoten zou overcapaciteit betekenen.

Analyse

De technische kwaliteit van beide locatie is slecht. Daarnaast biedt de locatie onvoldoende mogelijkheden tot aanpassingen, zowel technisch als functioneel,

Pontis

Huidige situatie

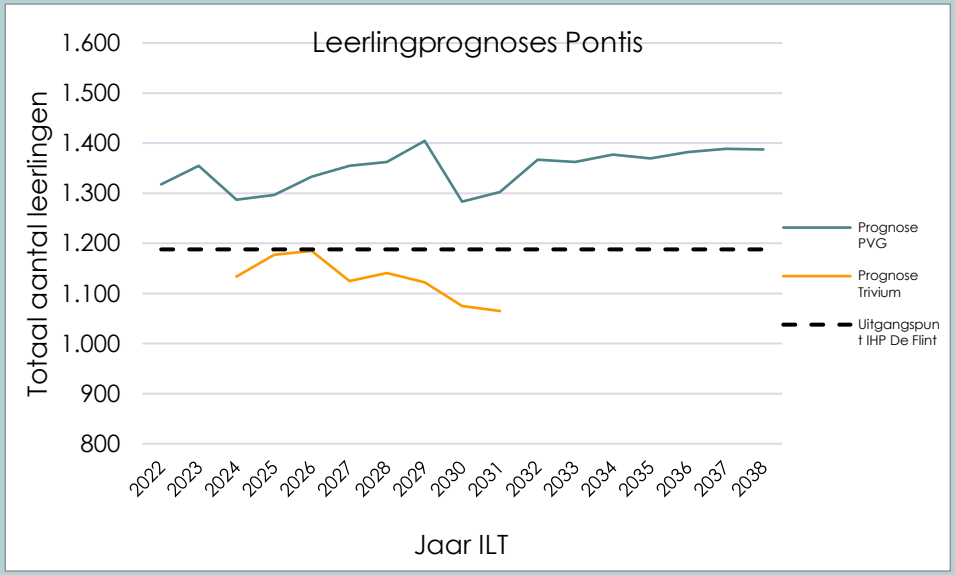
De locatie Hommesplein 2 biedt de potentie om aan te sluiten bij de onderwijsvisie, maar heeft momenteel uitdagingen. Het oudste gebouwdeel heeft een conventionele plattegrond die relatief minder goed functioneel aanpasbaar is ten behoeve van bijv. onderwijsontwikkelingen. Door de compacte plattegrond is het deel met een recenter bouwjaar functioneel beter aanpasbaar.

Gebouwgegevens

Locatie	Pontis	
Adres	Hommesplein 2	
	Hoofdgebouw	Uitbreiding
Bouwjaar	1965	1991
P/T	permanent	permanent
Oppervlakte		
Onderwijs	4.829 m² bvo	3.217 m² bvo
Sportzaal		
Terrein	19.489 m²	
Financieel		
Boekwaarde	€ 0	€ 0

Ontwikkelingen leerlingenaantallen

De leerlingaantallen blijven stabiel over langere termijn volgens de verschillende prognoses van PVG en Trivium. Het huidige ruimteaanbod minus het semipermanente deel is onvoldoende om in de ruimtebehoefte te voorzien.

Analyse

De gebouwschil is bouwtechnisch en qua energieprestatie van onvoldoende kwaliteit, dit vraagt minimaal een grondige renovatie.

Het oudste deel van het gebouw heeft recent een opwaardering van de klimaatinstallatie gehad, dat deel is bouwfysisch/energie-technisch echter slecht door de aanwezigheid van koudebruggen en zeer lage/nihil isolatie van de gevel met enkelglas in de kozijnen.

Het andere deel is juist klimatologisch niet voldoende opgewaardeerd en van matige kwaliteit, maar de gevel is bouwfysisch beter.

4.3 Oplossingsrichtingen

In het voorgaande hoofdstuk is een beeld geschetst van de huidige onderwijsvoorzieningen in de gemeente. Op basis van alle input leidt dit in dit hoofdstuk tot oplossingsrichtingen en een scope voor de ruimtelijke opgaven.

Scope IHP Locatie	Opgave bij Nieuwbouw	Opgave bij Renovatie	waarvan uitbreiding
De Flint	1.852 m²	2.037 m²	424 m²
Pontis	7.720 m²	8.492 m²	446 m²
Bovenburen 60	-	-	-
Bovenburen 72	-	-	-
Campus	-	-	0 m²

Tabel 4: Ruimtelijke opgave IHP

Locatie De Flint[2]

De grootste ingreep die gewenst is, is het verhogen van de isolatiewaarde incl. bijbehorende installaties voor een prettig leer- en werkklimaat. Doordat de ingrepen voornamelijk aan de gebouwschil plaatsvindt, is dit de minst complexe opgave en is het advies om dit traject als eerste op te starten. De scope voor het onderzoek voor dit IHP bestaat voor De Flint uit een renovatieopgave en een uitbreidingsopgave door nieuwbouw. Voor de volledigheid zijn de cijfers bij nieuwbouw eveneens opgenomen.

NB formeel is renovatie (nog) geen taak van de gemeente. Gezien het einde van de afschrijvingstermijn van 40 jaar in 2030 dient een afweging te worden gemaakt over aanhouden of vervangen en zijn zowel nieuwbouw als renovatie + uitbreiding naast elkaar gezet. Voor De Flint wordt het renovatie + uitbreidingsscenario als uit te voeren scenario geadviseerd. Nadere toelichting in paragraaf 5.4.

Oppervlakten zoals aangegeven in Tabel 4.

Locatie Pontis

De locatie Hommesplein vraagt de komende jaren veel aandacht. Het gebouw sluit onvoldoende aan bij de onderwijsvisie, maar is ook technisch in slechte staat. Er bevindt zich op plekken nog asbest en ook is Chroom-6 geconstateerd bij de kozijnen, waardoor uitvoeren van onderhoud complex en kostbaar is.

Om inzichtelijk te krijgen of het verduurzamen van de locatie haalbaar is, heeft Alpha Consultancy[3] een opname gedaan van de locatie en een raming van de maatregelen opgesteld. Hierbij zijn twee varianten onderzocht:

1. De eerste variant is een renovatie op het niveau van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) gebracht. Hierbij wordt in eerste instantie de huidige CV-installatie in stand gehouden tot het natuurlijke vervangingsmoment. Wel is in het onderzoek een voorbereiding opgenomen die de stap naar gasloos makkelijk te nemen maakt.
2. De andere variant is op alle onderdelen vergelijkbaar, met als verschil dat de gasgestookte CV-installatie vervangen wordt door warmtepompen en installaties in het gebouw 'gasloos' worden. De scenario's zijn vergeleken met de kwaliteit bij nieuwbouw en ook is er een investering aan gekoppeld.

Het volledige rapport is bijgevoegd als bijlage. De raming betreft enkel een deel van de totale investeringskosten voor de beoogde renovatie, namelijk die voor het casco, de bouwkundige werkzaamheden (aan de gebouwschil) en installatietechnische werkzaamheden. Voor de andere onderdelen is een inschatting gemaakt op kengetallenniveau.

Gehanteerde investeringskosten Pontis	Renovatie variant 2	Nieuwbouw
Casco, bouwkundig, installatie	€ 1.300 [4]	€ 1.203
Inbouw	€ 600 [5]	€ 1.203
Afbouw	€ 600 [5]	€ 1.203
Investeringskosten per m²	**2.500 / m² bvo**	**3.610 / m² bvo**
Relatie tot normbedrag	**69%**	

[2] Inclusief de voormalige locatie van De Schakel
[3] Alpha Consultancy is onder de noemer BOA Advies opgenomen bij ICS-ruimteregiegroep, waar ICSadviseurs ook deel van uitmaakt

[4] O.b.v. raming Alpha Consultancy/ BOA advies
[5] Deels instandhouding

Samenvattend is de conclusie dat renovatie niet het niveau van nieuwbouw haalt. Dit heeft grotendeels te maken heeft met het feit dat er in de huidige situatie te weinig ruimte is voor het plaatsen van zonnepanelen (ook in relatie met de plek die de huidige installaties op daken inneemt). Het aandeel hernieuwbare energie blijft hierdoor achter, wat ook maakt dat er meer behoefte blijft aan primair fossiele energie.

Voor het vervolg bij de bepaling van investeringskosten van de renovatieopgave is uitgegaan van het scenario 'gasloos'.

NB formeel is renovatie (nog) geen taak van de gemeente. Gezien de leeftijd van de beide gebouwdelen (1965 en 1991) dient in ieder geval een afweging te worden gemaakt over aanhouden of vervangen en zijn zowel nieuwbouw als renovatie + uitbreiding naast elkaar gezet. Het nieuwbouwscenario voor Pontis wordt als uit te voeren scenario geadviseerd. Nadere toelichting in paragraaf 5.4.

Oppervlakten zoals aangegeven in Tabel 4.

Locatie Campus Winschoten

Doorrekenen van de leerlingprognose conform VNG-normering laat een ruimtetekort zien. De schoolleiding geeft zelf echter aan dat ondanks dat er geen uitbreidingsbehoefte verwacht wordt.

Op dit moment maakt Trivium gebruik van ca. 40% van de Campus, wat 10,7% meer is dan het eigendom (29,35%). De school voldoet (ook) voor dit extra deel de exploitatiekosten. Dit komt neer op een oppervlak van 5.655 m² bvo. De negen extra lokalen zijn nog niet opgeleverd op het moment van het schrijven van dit rapport, maar zijn wel meegerekend in de berekening.

Om te voldoen aan de vraag o.b.v. de leerlingaantallen zou Trivium een genormeerde ruimtebehoefte van 6.644 m² hebben. Een oplossing kan zijn om te overleggen met het MBO om het gebruik van de Campus door Trivium uit te breiden naar 48,4%.

Het risico voor de gemeente is dat, wanneer het MBO groeit, alsnog huisvesting voor Trivium gerealiseerd dient te worden.

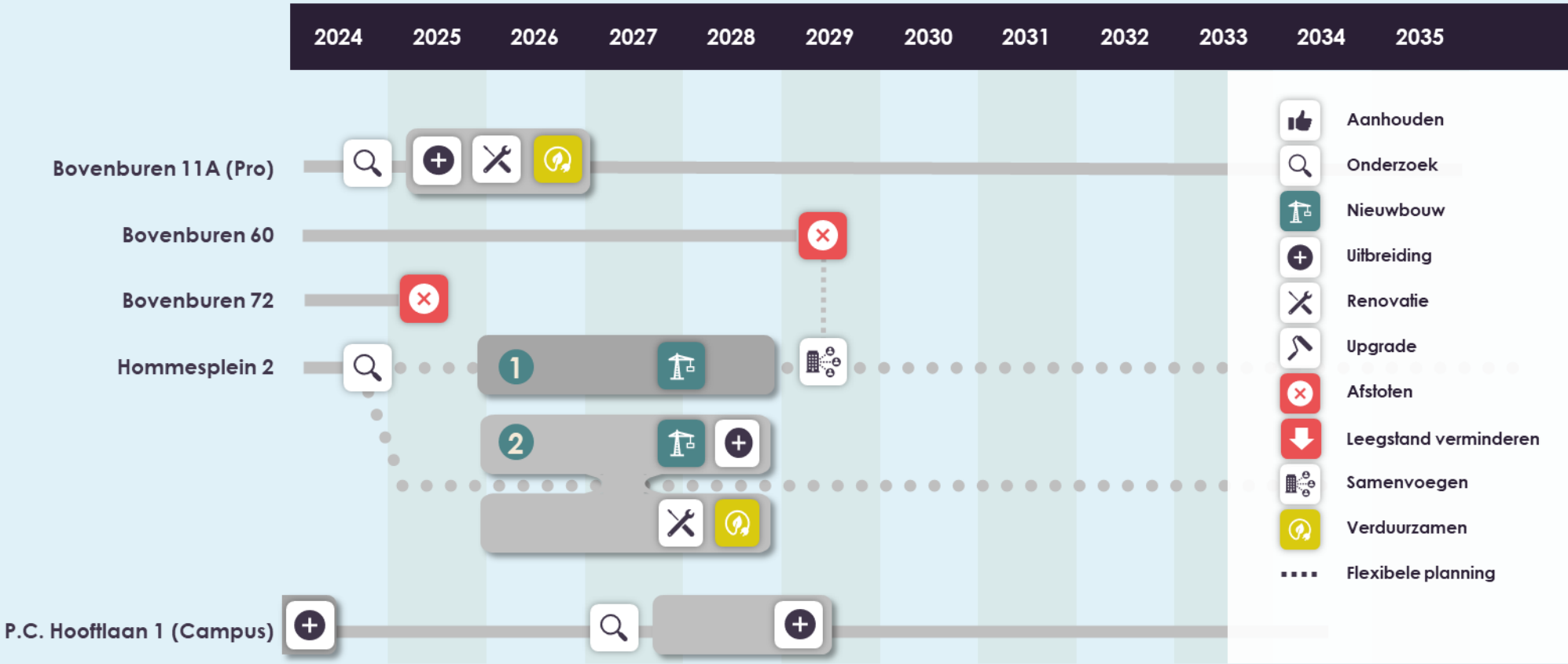
4.4 Routekaart & scenario's

In onderstaande routekaart wordt aangegeven:

- Onderzoek: locatie-/ haalbaarheidsonderzoek en verdere besluitvorming als vervolgstap en uitvoering van dit IHP (initiatieffase)
- De grijze balkjes geven globaal de duur aan van de projectvoorbereiding (definitiefase), ontwerp(-fase) en uitvoering (realisatiefase)

Op basis van de oplossingsrichtingen, rekening houdend met de complexiteit van trajecten en voorgestelde renovatiemomenten, leidt dit tot onderstaande tijdpaden.

Vooral de locatie Hommesplein vraagt een verdiepend onderzoek, rekening houdend met onderwijsvisie, maar ook met de andere belangen vanuit het primair onderwijs en sport & bewegen.

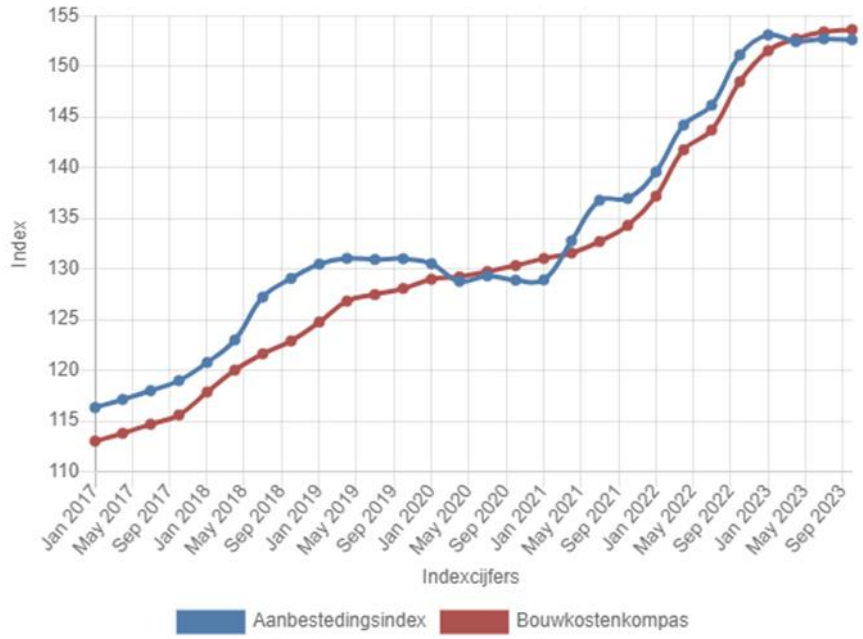
5. Financieel

5.1 Bouwkosten

De bouwkosten zijn de afgelopen vijf jaar flink gestegen. Redenen zijn de toegenomen regelgeving en veiligheidsvoorschriften in de sector, de COVID-19-pandemie en de oorlog in Oekraïne.

Deze aanzienlijke stijging van de bouwkosten brengt uitdagingen met zich mee in de realisatie van veel (nieuwe) maatschappelijke projecten. Figuur 2 geeft inzicht in de stijging van de bouwkosten sinds 2017.

De reguliere indexatie die gemeenten in het verleden toepasten bij projecten heeft de afgelopen jaren de daadwerkelijke bouwkostenstijgingen niet bij kunnen houden.

Figuur 2: bouwkostenontwikkeling

5.2 Algemene uitgangspunten

Aangeleverd door de gemeente (grijs = niet gehanteerd)	
Omslagrente (gehanteerd in de berekeningen)	2,45 %
Rente op de kapitaalmarkt	3,20

Afschrijvingstermijnen	
Nieuwbouw – permanent	40 jaar
Wezenlijke uitbreiding – permanent	30 jaar
Nieuwbouw – semipermanent	20 jaar
Aankoop bestaand gebouw	20 jaar
Renovatie, restauratie en vervangen constructiedelen	20 jaar
Overig levensduur verlengend onderhoud gebouwen	20 jaar
Vervangen (technische) installaties	15 jaar
Werkzaamheden, overwegend aan/op/in de grond	25 jaar

5.3 Investeringskosten

In deze paragraaf wordt de gevraagde investering op basis van kengetallen weergegeven. Voor het bepalen van de investeringskosten is uitgegaan van de IHP-normbedragen 2024 van ICSadviseurs[6]. Deze worden jaarlijks door ons bijgesteld op basis van marktontwikkelingen en ervaringen in onze projecten. Het prijspeil is januari 2024 en de bedragen zijn incl. 21% btw en exclusief terrein.

Investeringskosten

Bij renovatie hangen de kosten in grote mate af van de staat van het gebouw, de gewenste duurzaamheidsmaatregelen et cetera. In onze projecten blijkt dat bij een verduurzamingsopgave van bestaande gebouwen de stichtingskosten vaak op dezelfde hoogte komen als bij nieuwbouw en bij hogere duurzaamheidsambities hoger.

Naar aanleiding van het eerdergenoemde onderzoek komen we voor de renovatie van de bestaande gebouw(del)en van Pontis, waarbij de relatief recent geplaatste installatie gehandhaafd blijft, met het scenario 'gasloos' op ca. 69% van het kengetal voor de investeringskosten voor nieuwbouw. De kwaliteit van het gerealiseerd is op verschillende aspecten echter minder. Bij het inschatten van de investeringen van zowel nieuwbouw als renovatie wordt in deze rapportage rekening gehouden met:

- De omvang van de ingreep; hoe kleiner de omvang hoe hoger de kosten per m²
- Het bouwjaar van het gebouw/ de gebouwdelen
- De locatie van de werkzaamheden: regio Noord
- De mate van duurzaamheid die kan worden bereikt die wij hanteren in deze rapportage is:
  - BENG[7] en PvE Frisse Scholen klasse B
  - BENG[2], PvE Frisse Scholen klasse B en gasloos

Locatie	Scenario		Maatregelen	Oppervlakte	Investering	Afschrijvings-termijn	Kapitaallasten jaar 1 Afschrijving	Kapitaallasten jaar 1 Rentelasten	Gemiddelde jaarlijkse Rentelasten	Lopende afschrijvingen boekwaarde	Gemiddelde jaarlijkse kapitaallasten
De Flint											
	Scenario 1	**Renovatie + uitbreiding**									
		Renovatie	Verduurzamen, Functioneel verbeteren (incl. sport)	1.613 m² bvo	€ 4.880.535	20 jaar	€ 244.027 / jaar	€ 119.573 / jaar	€ 59.787 / jaar	€ 17.232 / jaar	€ 321.045 / jaar
		Tijdelijke huisvesting	P.M. - nader te bepalen								P.M.
		Uitbreiding	Vervangende nieuwbouw noodlokalen en uitbreiding	424 m² bvo	€ 1.833.605	30 jaar	€ 61.120 / jaar	€ 44.923 / jaar	€ 23.210 / jaar	-	€ 84.331 / jaar
Totalen				**2.037 m² bvo**	**€ 6.714.139**						**€ 405.376 / jaar**
	Scenario 2	**Nieuwbouw**									
		Tijdelijke huisvesting	P.M. - nader te bepalen								P.M.
		Nieuwbouw	(excl. sport)	1.852 m² bvo	€ 6.685.720	40 jaar	€ 167.143	€ 163.800 / jaar	€ 83.948 / jaar	-	€ 251.091 / jaar
Totalen				**1.852 m² bvo**	**€ 6.685.720**						**€ 251.091 / jaar**
Pontis											
	Scenario 1	**Renovatie + uitbreiding**									
		Renovatie	Verduurzamen, Functioneel verbeteren (excl. sport)	8.046 m² bvo	€ 20.115.000	20 jaar	€ 1.005.750 / jaar	€ 492.818 / jaar	€ 258.729 / jaar		€ 1.264.479 / jaar
		Tijdelijke huisvesting	P.M. - nader te bepalen								P.M.
		Uitbreiding	Uitbreiden	446 m² bvo	€ 1.928.786	30 jaar	€ 64.293 / jaar	€ 47.255 / jaar	€ 22.840 / jaar	-	€ 87.133 / jaar
Totalen	**Totalen**			**8.492 m² bvo**	**€ 22.043.786**						**€ 1.351.612 / jaar**
	Scenario 2	**Nieuwbouw**									
		Tijdelijke huisvesting	Waarschijnlijk niet nodig								-
		Nieuwbouw	(excl. sport)	7.720 m² bvo	€ 27.869.922	40 jaar	€ 696.748	€ 682.813 / jaar	€ 349.942 / jaar	-	€ 1.046.690 / jaar
Totalen				**7.720 m² bvo**	**€ 27.869.922**						**€ 1.046.690 / jaar**
Campus Winschoten											
	Uitbreiding		**0**								
		Handhaven	-	4.406 m² bvo						€ 189.526 / jaar	€ 189.526 / jaar
		Uitbreiding	Uitbreiden	963 m² bvo	€ 5.124.000	30 jaar				€ 170.800 / jaar	€ 170.800 / jaar
Totalen				**5.369 m² bvo**	**€ 5.124.000**						**€ 360.326 / jaar**

Tabel 5: Overzicht scenariovergelijking investeringskosten

[6] zie Bijlage 2

[7] Bijna Energie Neutraal Gebouw, wat is opgenomen in het bouwbesluit

5.4 Uitgangspunten scenario's

De Flint

Scenario 1 Renovatie + uitbreiding (uitgangspunt)

Dit scenario is inclusief sport omdat het zaaldeel inpandig is. Bij renovatie is mogelijk geen tijdelijke huisvesting nodig, bijvoorbeeld omdat uitvoering van werkzaamheden in schoolvakanties mogelijk zou kunnen zijn.

- Afschrijvingstermijn Renovatie 20 jaar
- Afschrijvingstermijn Uitbreiding 30 jaar
- Oplevering 2026

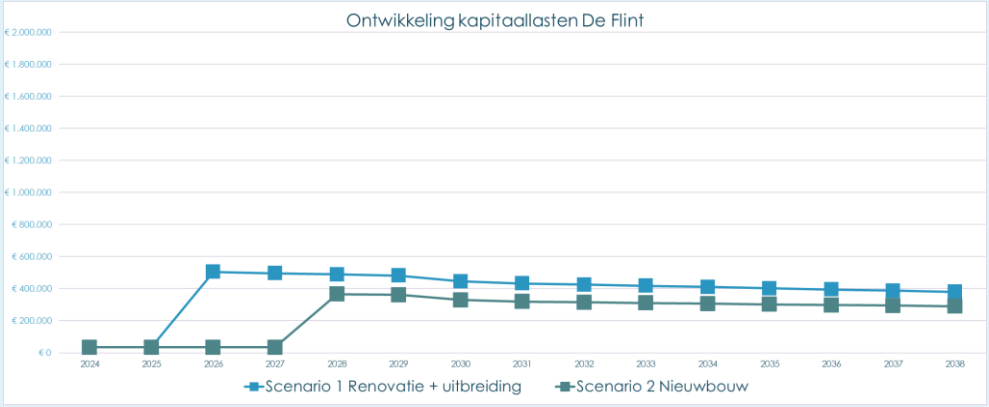
De Flint - Scenario 1 Renovatie + uitbreiding komt gunstiger uit:

- Energetisch en qua duurzaamheid (gasloos, opwekken van energie, isolatie) is de levensduur goed te verlengen
- Financieel (o.b.v. de afschrijvingslasten) komt dit scenario gunstiger uit, wanneer de investeringskosten voor tijdelijke huisvesting en sport op de locatie meegenomen worden bij het nieuwbouwscenario
- Functioneel (de actuele onderwijsvisie kan worden gerealiseerd)

Scenario 2 Nieuwbouw

Dit scenario is exclusief sport en er is geen rekening met tijdelijke huisvesting gehouden omdat dat van een aantal factoren afhankelijk is zoals de beschikbaarheid van locaties. De leerlingen in dit traject zouden niet te ver van de locatie moeten reizen. Logisch zou zijn om sport op een vergelijkbare manier te integreren als in de huidige situatie. De locatie wordt als zeer geschikt beschouwd, dus nieuwbouw op deze locatie heeft de voorkeur van de school. Daarnaast zal een andere locatie niet snel gevonden zijn, wat maakt dat de kans dat tijdelijke huisvesting nodig zal zijn groot is.

- Afschrijvingstermijn Nieuwbouw 4 0 jaar
- Oplevering 2027

Figuur 3: scenariovergelijking De Flint

Pontis

Scenario 1 Renovatie + uitbreiding

Na ongeveer een termijn van 20 jaar komt opnieuw de vraag welke investeringskosten gevraagd worden om de levensduur opnieuw te verlengen. Met als belangrijkste verschil dat de duurzaamheidseisen waarschijnlijk vele malen hoger zijn en dat dan waarschijnlijk alsnog tot vervangende nieuwbouw overgegaan dient te worden.

- Afschrijvingstermijn Renovatie 20 jaar
- Afschrijvingstermijn Uitbreiding 30 jaar
- Oplevering 2027

Scenario 2 (uitgangspunt)

Bij sloop dient vanuit de gemeente rekening te worden gehouden met een aanvullend benodigd sloopbudget van ca. € 1.000.000.

- Afschrijvingstermijn Nieuwbouw 40 jaar
- Oplevering 2027

Pontis - Scenario 2 Nieuwbouw komt op alle vlakken gunstiger uit:

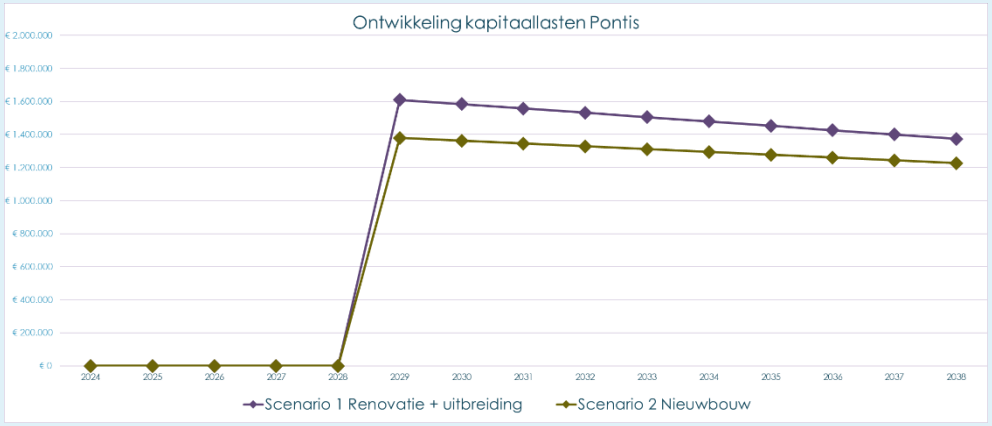
- Energetisch/ duurzaamheid (gasloos, opwekken van energie, isolatie)
- Financieel (o.b.v. de afschrijvingslasten)
- Functioneel (de actuele onderwijsvisie kan gerealiseerd)
- Exploitatie (minder vierkante meters, over een langere levensduur)

NB De PO-scholen de Tweemaster en de Maranathaschool zijn voor 10 jaar gerenoveerd en komen daarna voor nieuwbouw in aanmerking. Voor de korte afschrijvingstermijn is met name besloten met het oog op de op pagina **Error! Bookmark not defined.** beschreven kansen bij een integrale aanpak van de genoemde huisvestingsvragen.

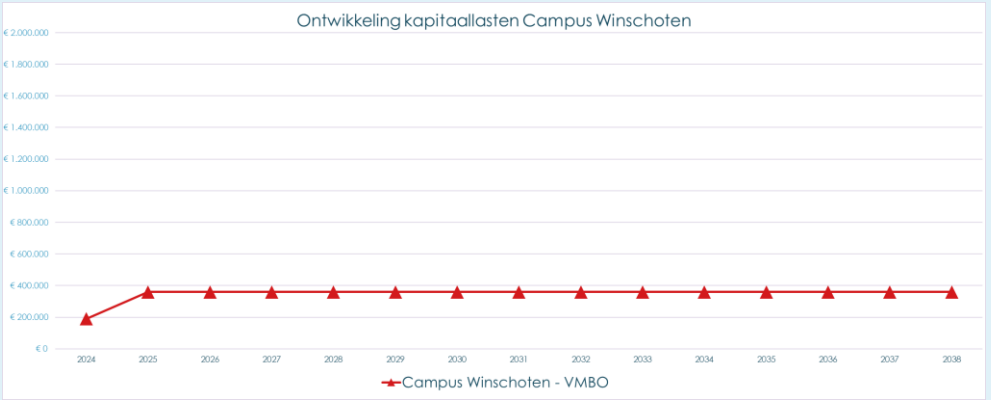
Campus Winschoten

Handhaving + uitbreiding lokalen

- Afschrijvingstermijn Uitbreiding 30 jaar
- Oplevering 2024

Figuur 4: scenariovergelijking Pontis

Figuur 5: kapitaallasten Campus

5.5 Financiën

Vervolgstappen

VNG-normbedragen voor investeringen liggen beneden de feitelijk benodigde investering. Daarnaast heeft verduurzaming van gebouw en installaties invloed op de exploitatie; afhankelijk van de maatregelen en gebouwelijke situatie kan de exploitatie voordeliger of juist duurder worden.

Per situatie dient in een businesscase worden onderzocht wat verduurzaming betekent qua investering en exploitatiekosten en hoe deze kosten zich verhouden tot de materiële instandhoudingsvergoeding die schoolbesturen van het Rijk ontvangen.

Er gelden twee verschillende inspanningsverplichtingen in de samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur:

- Gemeente en schoolbestuur voeren per situatie een gesprek, en;
- Gemeente en schoolbestuur zoeken samen naar de meest passende oplossing per situatie.

In financiële zin wordt naar cofinanciering gezocht. De gemeente investeert in verduurzaming tot minimaal BENG-niveau volgens het huidige Bouwbesluit. Het schoolbestuur draagt bijvoorbeeld, mits de haalbaarheid is voor beide partijen is aangetoond door een sluitende businesscase, bij voor het gedeelte van BENG naar ENG-niveau.

De investeringsbijdrage van schoolbesturen in renovatie of nieuwbouw gaat altijd gepaard met goedkeuring van de zijde van de accountant om daadwerkelijk de betreffende investering te mogen doen. Hiermee wordt voorkomen dat men in een later stadium problemen met de accountant krijgt over gedane investeringen in ‘stenen’.

Per situatie dient gekeken te worden aan de hand van de TCO-benadering (Total Costs of Ownership). De terugverdientijd van duurzaamheidsmaatregelen moet draagbaar zijn in de exploitatie. De hoogte van een eventuele restwaarde in relatie tot bijvoorbeeld circulariteit en hergebruik van materialen zal per businesscase moeten worden bepaald.

Regelingen en subsidies

Het BNG-duurzaamheidsfonds

Het BNG-duurzaamheidsfonds biedt de mogelijkheid voor een zakelijke lening voor duurzaamheid. Dit fonds is een opvolging van de energielening van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Energiebesparende maatregelen als zonnepanelen, LED-verlichting en isoleren maar ook duurzame warmtecentrales en herbruikbare batterijsysteem kunnen worden gefinancierd met deze maatregelen. Aanvragen kunnen gedaan worden van € 50.000 tot € 2.500.000 met een rentepercentage tussen de 3 en 5%.

https://www.bngduurzaamheidsfonds.nl/themas/energie/

Het Nationaal Warmtefonds

Het Nationaal Warmtefonds, ook wel het voormalige Nationaal Energiebespaarfonds, biedt leningen aan voor onder andere VvE’s en scholen voor het verduurzamen van hun gebouwen. De leningen hebben aantrekkelijke voorwaarden om duurzaamheidsmaatregelen aan de vastgoedportefeuille mogelijk te maken. De rente is maximaal 2,1% waarbij een leenbedrag tot € 65.000 mogelijk is.

https://www.energiebespaarlening.nl/

Investeringssubsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)

Bent u eigenaar van maatschappelijk vastgoed? Of houdt u zich bezig met het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed zoals scholen, overheidsgebouwen, zorginstellingen of monumenten? De subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) komt eigenaren van bestaand maatschappelijk vastgoed tegemoet in de kosten om te verduurzamen.

https://dumava.nl/

6. Uitgangspunten uitvoeringsagenda

6.1 Proces

Leg het IHP VO Winschoten 2024 ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. Voer elke 4 jaar een evaluatie uit van het IHP, waarbij indien nodig het IHP wordt geactualiseerd. Bij de evaluatie van het IHP hoort ook een actualisatie van de leerlingenprognose. Wanneer grote afwijkingen op basis van de leerlingentellingen worden geconstateerd, wordt de herijking van de prognose naar voren gehaald.

Stel een uitvoeringsplan op waarin staat omschreven staat welke stappen dienen te worden gezet, wie welke rol daarbij heeft en welke planning wordt aangehouden. Het uitvoeringsplan wordt vastgesteld door de raad. Het uitvoeringsplan en de voortgang van de realisatie van het IHP dienen jaarlijks terugkerend tussen gemeente en schoolbesturen te worden besproken tijdens het OOGO.

6.2 Uitgangspunten uitvoering

De onderwijshuisvestingsverordening dient als 'juridisch vangnet' voor situaties waarin het IHP niet voorziet. De verordening wordt op basis van de VNG-modelverordening (jaarlijks) geactualiseerd.

Het schoolbestuur beoordeelt geregeld of er sprake is van structurele onderbezetting en stelt een integraal en toekomstbestendig plan op als er meer dan 20% structurele onderbezetting/ leegstand is in een schoolgebouw.

Bij het bepalen van het investeringsbedrag voor renovatie of (ver)nieuwbouw wordt uitgegaan van een investeringsbedrag bepaald op basis van een BENG-kwaliteitsniveau en actuele marktprijzen. Investeringsbedragen worden jaarlijks geïndexeerd en tot einde project(en). De VNG-norm wordt daarmee losgelaten. Onderzoek daarnaast of het hanteren van hogere duurzaamheidsambities zoals ENG (Energie Neutraal Gebouw) of NoM (Nul-op-de-Meter) wenselijk is als uitgangspunt.

Wanneer de projecten concreet worden gemaakt kunnen er nadere afspraken gemaakt worden tussen gemeente en schoolbestuur over een eventuele inbreng (eigen bijdrage) door de school voor de investering. Die zou kunnen bestaan uit (een deel van) de besparing op huisvestingslasten (bijvoorbeeld energiekosten) die voor rekening van de school zijn die zich mogelijk voordoen door bijvoorbeeld de extra duurzaamheidsmaatregelen.

Aan de hand van dit IHP kan de intentie worden uitgesproken dat de eigen bijdrage om mede te investeren in extra duurzaamheidsmaatregelen een intentie is, maar geen verplichting voor het schoolbestuur. Het bedrag dat mogelijk door het schoolbestuur bijgedragen wordt, wordt gezamenlijk door gemeente en schoolbestuur bepaald, onder voorwaarde van een sluitende businesscase. Onderzoek op welke wijze de ambitie kan worden gerealiseerd als blijkt dat het schoolbestuur op basis van een businesscase aantoont niet te kunnen bijdragen.

6.3 Uitvoering IHP-projecten

Communiceer indien relevant gezamenlijk over besluiten en projecten, vanuit gemeente en schoolbestuur, over de huisvestingsplannen richting betrokkenen. De realisatie van het huisvestingsplan heeft in elk geval impact op leerlingen, ouders en omwonenden.

Zet een sluitende businesscase per project op, waarin onder andere gekeken wordt naar:

- De functionele ruimtebehoefte middels een inschatting in een globaal Ruimtelijk Programma van Eisen
- Renovatie van huidige gebouw of leegstaande gebouwen elders (eventueel incl. uitbreiding) versus nieuwbouw
- Het realiseren van de mate van duurzaamheid
- De kosten die dat met zich meebrengt
- En de doorlooptijd (planning) van het betreffende project

Doorloop vervolgens de ontwikkelcyclus (initiatieffase, definitiefase – Programma van Eisen en projectkaders en realisatiefase) waarbij de stakeholders steeds meegenomen dan wel geïnformeerd worden.

6.4 Thema's vervolgstappen

De gemeente gaat na het vaststellen van het IHP 2024 samen met het schoolbestuur aan de hand van het doen van onderzoeken aan de slag met een verdere uitwerking in businesscases. Onderstaand zijn de belangrijkste aandachtspunten per thema verder uitgewerkt.

Thema **duurzaamheid**:

- Neem naast energieprestatie en bredere duurzaamheidsthema's bijvoorbeeld ook gebruikswaarde en circulariteit mee.
- Formuleer kaders en spelregels voor de in stand te houden gebouwen. Schoolbesturen hebben vaak niet voldoende middelen om alle duurzaamheidsinvesteringen te maken die nodig zijn, maar formeel vallen deze investeringen op dit moment niet onder de wettelijke verantwoordelijkheid vanuit de gemeente.

Thema **gezondheid:**

- Een schoolbestuur heeft vaak niet voldoende middelen om het binnenklimaat van bestaande gebouwen te verbeteren, maar ook hiervoor geldt dat deze investeringen niet onder de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Daarom zijn ook voor dit thema kaders en spelregels gewenst.

Thema **renovatie & vernieuwbouw:**

- In het nieuwe IHP dient op een andere manier omgegaan te worden met de budgetten. Voor een vernieuwbouw (casco renovatie) zijn de kosten vaak vergelijkbaar aan nieuwbouw, de voordelen zitten daarmee voornamelijk in de bespaarde milieu-uitstoot en het behouden van de plek in de wijk en stad.
- Tijdelijke huisvesting bij de renovatie-opgaven onderzoeken. Die (PM-post in het overzicht van de investeringskosten).

Thema **bewegingsonderwijs**:

- Voor het uitwerken van de ambities in het bewegingsonderwijs dienen ook het sportaccommodatiebeleid en lopende ontwikkelingen van sportaccommodaties (binnensport en zwembad) meegenomen te worden en de behoefte van het PO.
- Er zijn veel nieuwe ontwikkelingen in het aanbod van bewegingsonderwijs die meegenomen kunnen worden. Denk aan het toepassen van het Athletic Skills Model of buitengymzalen. In een nieuwe visie wordt stilgestaan bij andere (aanvullende) ambities met betrekking tot het bewegingsonderwijs.

Thema **buitenruimte**:

- De kwaliteit van de inrichting van de buitenruimte is bij nieuwe scholen vaak beperkt vanwege de manier waarop de norm dat voorschrijft. Sta voor het vervolg stil bij dit vraagstuk.
- In het kader van vitaliteit, biodiversiteit, klimaatbewustzijn en natuureducatie kan bijvoorbeeld aan de inrichting van een zogenaamd 'groenblauw schoolplein' worden gedacht. Een groenblauw schoolplein is een klimaatbestendige, gezonde en natuurrijke speelleeromgeving bij een school. Het maakt kinderen spelenderwijs bekend en vertrouwd met de natuur door erbuiten te spelen én te leren. Het groen verwijst naar planten en natuurlijke elementen en het blauw verwijst naar bijvoorbeeld regenwateropvang. Dit is een trend, met name nog voor de jongere doelgroepen, en vragen om aanvullende afspraken en budgetten in het IHP.

Bijlage 1. Analyse leerlingprognoses

Locaties																					
PrO / De Flint	Traject	Jaar ILT	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Gemiddeld aantal leerlingen	Ruimtebehoefte VNG
19UR00	PrO	# leerlingen o.b.v. DUO	138	145	130	121	117	116	117	118	117	115	116	117	115	114	113	113	113	120	
		# leerlingen o.b.v. PVG																			
		Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)	1.867	1.944	1.600	1.538	1.549	1.628	1.714	1.825	1.751	1.774	1.856	1.878	1.908	1.908	1.911	1.892	1.895		1.791 m² bvo
20CM10	VMBO BK	# leerlingen o.b.v. DUO	12	18	12	11	10	9	9	9	9	8	9	8	8	8	8	9	9		
		# leerlingen o.b.v. PVG	12	18	10	10	9	9	9	10	10	9	11	9	10	10	10	11	11	11	
Totaal locatie PrO / De Flint		Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)	69	104	61	57	54	52	55	59	57	52	61	55	57	57	58	64	64		61 m² bvo
		Totaal aantal leerlingen	150	163	140	131	126	125	126	128	127	124	127	126	125	124	123	124	124	**131**	
Totaal locatie PrO / De Flint		**Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)**	**1.937**	**2.048**	**1.661**	**1.596**	**1.603**	**1.680**	**1.769**	**1.884**	**1.808**	**1.826**	**1.918**	**1.933**	**1.965**	**1.965**	**1.968**	**1.956**	**1.960**		**1.852 m² bvo**
Pontis																					
20CM00	Onderbouw + Bovenbouw H/V	# leerlingen o.b.v. DUO	921	1.161	1.089	1.126	1.134	1.067	1.004	945	900	890	885	879	856	843	839	849	846		
		# leerlingen o.b.v. PVG	921	1.160	942	992	1.043	1.057	1.054	1.064	975	995	1.038	1.038	1.047	1.041	1.047	1.046	1.045	907	
		Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)	6.161	7.501	6.370	6.682	6.970	7.027	6.987	7.029	6.508	6.630	6.861	6.853	6.908	6.870	6.903	6.905	6.897		6.827 m² bvo
20CM08	Onderbouw	# leerlingen o.b.v. DUO	397	195	399	346	316	301	294	302	285	275	281	275	270	266	269	278	277		
		# leerlingen o.b.v. PVG	397	195	345	305	291	298	309	340	309	307	329	325	330	329	336	343	342	281	
Totaal locatie Pontis		Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)	2.289	1.122	2.023	1.795	1.710	1.748	1.802	1.981	1.794	1.789	1.913	1.883	1.916	1.904	1.946	1.988	1.985		1.858 m² bvo
		Totaal aantal leerlingen	1.318	1.355	1.287	1.297	1.333	1.355	1.363	1.405	1.283	1.303	1.367	1.362	1.377	1.370	1.382	1.389	1.387	**1.188**	
Totaal locatie Pontis		**Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)**	**8.450**	**8.623**	**8.393**	**8.478**	**8.680**	**8.774**	**8.789**	**9.009**	**8.301**	**8.418**	**8.774**	**8.736**	**8.824**	**8.774**	**8.849**	**8.893**	**8.882**		**7.720 m² bvo**
Campus Winschoten																					
20CM09	VMBO	# leerlingen o.b.v. DUO	585	619	895	966	879	759	700	666	648	673	634	622	626	605	600	603	597		
Totaal locatie Campus		**# leerlingen o.b.v. PVG**	**585**	**618**	**774**	**851**	**808**	**752**	**735**	**750**	**702**	**752**	**743**	**734**	**766**	**747**	**749**	**743**	**738**	**579**	
Totalen		**Ruimtebehoefte o.b.v. PVG (m² BVO)**	**6.742**	**7.038**	**8.556**	**9.293**	**8.897**	**8.352**	**8.171**	**8.291**	**7.840**	**8.306**	**8.211**	**8.120**	**8.406**	**8.234**	**8.248**	**8.204**	**8.151**		**6.644 m² bvo**

Bijlage 2. IHP-normbedragen ICSadviseurs

Gehanteerde bedragen

Kengetallen		
De Flint		
	Scenario 1	
	Renovatie	€ 3.026 / m² bvo
	Uitbreiding	€ 4.323 / m² bvo
	Scenario 2	
	Nieuwbouw	€ 3.610 / m² bvo
Pontis		
	Scenario 1	
	Renovatie	€ 2.500 / m² bvo
	Uitbreiding	€ 4.323 / m² bvo
	Scenario 2	
	Nieuwbouw	€ 3.610 / m² bvo

Uitsluitingen

De gehanteerde inschattingen van de Investeringskosten zijn t.b.v. budgetbepaling. Niet opgenomen in de kengetallen voor investeringen (investeringskosten) zijn kosten voor:

- eventuele aankoop van grond en woonrijp maken
- aanpassingen aan de infrastructuur of openbare ruimte buiten de school en de hekken van het speelplein
- het eventueel verleggen van (nuts) kabels en leidingen
- eventueel saneren van asbest en vervuilde grond.
- eventuele proefsleuvenonderzoek en opgravingen. Ten behoeve van archeologisch onderzoek is een post opgenomen voor bureauonderzoek
- autoparkeren
- het eenmalig afboeken van boekwaarde bij nieuwbouw
- lopende boekwaarden
- tijdelijke huisvesting
- verhuiskosten
- contextuele factoren/ locatie gebonden kosten
- mogelijke kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (losse inrichting, losse componenten ICT-voorzieningen, speciale decoratieve verlichting etc.)
- consequenties uit eventuele Flora- en fauna activiteiten (bescherming van soorten)
- kosten en baten bij het eventueel afstoten van gebouwen en gronden
- kosten voor het realiseren van ruimte voor kinderopvang
- kosten voor extra wensen van het schoolbestuur (vouwwanden, podium etc.)
- consequenties voor de exploitatiekosten zijn buiten beschouwing gelaten.
- prijsindexering tot start bouw en tijdens de bouw
- eventuele interne (gemeentelijke) rente ten behoeve van financiering
- eventuele precariokosten
- gemeentelijke plan- en apparaatskosten
- faseringskosten; voor de kengetallen is uitgegaan van bouwen in 1 (aansluitende) fase.

Bijlage 3. Overzicht afschrijvingen

Afschrijvingen		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068
De Flint																																														
Lopende afschrijvingen																																														
Boekwaarde		€ 212.941	€ 178.477	€ 144.014	€ 109.550	€ 75.087	€ 40.623	€ 6.160	€ 0																																					
Afschrijvingslasten		€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 6.160	€ 0																																					
Scenario 1	**Renovatie + uitbreiding**																																													
Renovatie																																														
Afschrijving						€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 244.027	€ 0																				
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21																				
Boekwaarde						€ 4.636.508	€ 4.392.481	€ 4.148.455	€ 3.904.428	€ 3.660.401	€ 3.416.374	€ 3.172.348	€ 2.928.321	€ 2.684.294	€ 2.440.267	€ 2.196.241	€ 1.952.214	€ 1.708.187	€ 1.464.160	€ 1.220.134	€ 976.107	€ 732.080	€ 488.053	€ 244.027	€ 0	€ 0																				
Rentelast		€ 59.787				€ 119.573	€ 113.594	€ 107.616	€ 101.637	€ 95.658	€ 89.680	€ 83.701	€ 77.723	€ 71.744	€ 65.765	€ 59.787	€ 53.808	€ 47.829	€ 41.851	€ 35.872	€ 29.893	€ 23.915	€ 17.936	€ 11.957	€ 5.979	€ 0																				
Uitbreiding																																														
Afschrijving						€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120	€ 61.120										
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30											
Boekwaarde						€ 1.772.484	€ 1.711.364	€ 1.650.244	€ 1.589.124	€ 1.528.004	€ 1.466.884	€ 1.405.763	€ 1.344.643	€ 1.283.523	€ 1.222.403	€ 1.161.283	€ 1.100.163	€ 1.039.043	€ 977.922	€ 916.802	€ 855.682	€ 794.562	€ 733.442	€ 672.322	€ 611.201	€ 550.081	€ 488.961	€ 427.841	€ 366.721	€ 305.601	€ 244.481	€ 183.360	€ 122.240	€ 61.120	€ 0										
Rentelast		€ 23.210				€ 44.923	€ 43.426	€ 41.928	€ 40.431	€ 38.934	€ 37.436	€ 35.939	€ 34.441	€ 32.944	€ 31.446	€ 29.949	€ 28.451	€ 26.954	€ 25.457	€ 23.959	€ 22.462	€ 20.964	€ 19.467	€ 17.969	€ 16.472	€ 14.974	€ 13.477	€ 11.980	€ 10.482	€ 8.985	€ 7.487	€ 5.990	€ 4.492	€ 2.995	€ 1.497										
Totalen		**€ 82.997**	€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 504.107	€ 496.631	€ 489.155	€ 481.679	€ 443.897	€ 432.263	€ 424.787	€ 417.311	€ 409.835	€ 402.358	€ 394.882	€ 387.406	€ 379.930	€ 372.454	€ 364.978	€ 357.502	€ 350.026	€ 342.550	€ 335.074	€ 327.597	€ 76.095	€ 74.597	€ 73.100	€ 71.602	€ 70.105	€ 68.607	€ 67.110	€ 65.612	€ 64.115	€ 62.618	€ 61.120	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Scenario 2	**Nieuwbouw**																																													
Nieuwbouw																																														
Afschrijving						€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143	€ 167.143				
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
Boekwaarde						€ 6.518.577	€ 6.351.434	€ 6.184.291	€ 6.017.148	€ 5.850.005	€ 5.682.862	€ 5.515.719	€ 5.348.576	€ 5.181.433	€ 5.014.290	€ 4.847.147	€ 4.680.004	€ 4.512.861	€ 4.345.718	€ 4.178.575	€ 4.011.432	€ 3.844.289	€ 3.677.146	€ 3.510.003	€ 3.342.860	€ 3.175.717	€ 3.008.574	€ 2.841.431	€ 2.674.288	€ 2.507.145	€ 2.340.002	€ 2.172.859	€ 2.005.716	€ 1.838.573	€ 1.671.430	€ 1.504.287	€ 1.337.144	€ 1.170.001	€ 1.002.858	€ 835.715	€ 668.572	€ 501.429	€ 334.286	€ 167.143	€ 0			
Rentelast		€ 83.948				€ 163.800	€ 159.705	€ 155.610	€ 151.515	€ 147.420	€ 143.325	€ 139.230	€ 135.135	€ 131.040	€ 126.945	€ 122.850	€ 118.755	€ 114.660	€ 110.565	€ 106.470	€ 102.375	€ 98.280	€ 94.185	€ 90.090	€ 85.995	€ 81.900	€ 77.805	€ 73.710	€ 69.615	€ 65.520	€ 61.425	€ 57.330	€ 53.235	€ 49.140	€ 45.045	€ 40.950	€ 36.855	€ 32.760	€ 28.665	€ 24.570	€ 20.475	€ 16.380	€ 12.285	€ 8.190	€ 4.095			
Totalen			€ 34.464	€ 34.464	€ 34.464	€ 365.407	€ 361.312	€ 328.918	€ 318.520	€ 314.543	€ 310.466	€ 306.373	€ 302.278	€ 298.183	€ 294.088	€ 289.993	€ 285.898	€ 281.803	€ 277.708	€ 273.613	€ 269.518	€ 265.423	€ 261.329	€ 257.233	€ 253.138	€ 249.043	€ 244.948	€ 240.853	€ 236.758	€ 232.663	€ 228.568	€ 224.473	€ 220.378	€ 216.283	€ 212.188	€ 208.093	€ 203.998	€ 199.903	€ 195.808	€ 191.713	€ 187.618	€ 183.523	€ 179.428	€ 175.333	€ 171.238	€ 0
Pontis																																														
Lopende afschrijvingen																																														
Boekwaarde			€ 0																																											
Scenario 1	**Renovatie + uitbreiding**																																													
Renovatie																																														
Afschrijving							€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750	€ 1.005.750																				
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																				
Boekwaarde						€ 19.109.250	€ 18.103.500	€ 17.097.750	€ 16.092.000	€ 15.086.250	€ 14.080.500	€ 13.074.750	€ 12.069.000	€ 11.063.250	€ 10.057.500	€ 9.051.750	€ 8.046.000	€ 7.040.250	€ 6.034.500	€ 5.028.750	€ 4.023.000	€ 3.017.250	€ 2.011.500	€ 1.005.750	€ 0																				
Rentelast		€ 258.729				€ 492.818	€ 468.177	€ 443.536	€ 418.895	€ 394.254	€ 369.613	€ 344.972	€ 320.331	€ 295.691	€ 271.050	€ 246.409	€ 221.768	€ 197.127	€ 172.486	€ 147.845	€ 123.204	€ 98.564	€ 73.923	€ 49.282	€ 24.641																				
Uitbreiding																																														
Afschrijving						€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293	€ 64.293										
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30											
Boekwaarde						€ 1.864.493	€ 1.800.200	€ 1.735.907	€ 1.671.614	€ 1.607.322	€ 1.543.029	€ 1.478.736	€ 1.414.443	€ 1.350.150	€ 1.285.857	€ 1.221.564	€ 1.157.272	€ 1.092.979	€ 1.028.686	€ 964.393	€ 900.100	€ 835.807	€ 771.514	€ 707.222	€ 642.929	€ 578.636	€ 514.343	€ 450.050	€ 385.757	€ 321.464	€ 257.171	€ 192.879	€ 128.586	€ 64.293	€ 0										
Rentelast		€ 24.415				€ 47.255	€ 45.680	€ 44.105	€ 42.530	€ 40.955	€ 39.379	€ 37.804	€ 36.229	€ 34.654	€ 33.079	€ 31.504	€ 29.928	€ 28.353	€ 26.778	€ 25.203	€ 23.628	€ 22.052	€ 20.477	€ 18.902	€ 17.327	€ 15.752	€ 14.177	€ 12.601	€ 11.026	€ 9.451	€ 7.876	€ 6.301	€ 4.726	€ 3.150	€ 1.575										
Totalen		**€ 283.144**	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.610.116	€ 1.583.900	€ 1.557.684	€ 1.531.467	€ 1.505.251	€ 1.479.035	€ 1.452.819	€ 1.426.603	€ 1.400.387	€ 1.374.171	€ 1.347.955	€ 1.321.739	€ 1.295.523	€ 1.269.307	€ 1.243.091	€ 1.216.875	€ 1.190.659	€ 1.164.443	€ 1.138.227	€ 1.112.011	€ 1.085.795	€ 1.059.579	€ 1.033.363	€ 1.007.147	€ 980.931	€ 954.715	€ 928.499	€ 902.283	€ 876.067	€ 849.851	€ 823.635	€ 797.419	€ 771.203	€ 744.987	€ 718.771	€ 692.555	€ 666.339	€ 640.123	€ 613.907	€ 587.691	€ 561.475
Scenario 2	**Nieuwbouw**																																													
Nieuwbouw																																													
Afschrijving						€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748	€ 696.748
Jaar						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
Boekwaarde						€ 27.173.174	€ 26.476.426	€ 25.779.678	€ 25.082.930	€ 24.386.182	€ 23.689.434	€ 22.992.686	€ 22.295.938	€ 21.599.190	€ 20.902.442	€ 20.205.693	€ 19.508.945	€ 18.812.197	€ 18.115.449	€ 17.418.701	€ 16.721.953	€ 16.025.205	€ 15.328.457	€ 14.631.709	€ 13.934.961	€ 13.238.213	€ 12.541.465	€ 11.844.717	€ 11.147.969	€ 10.451.221	€ 9.754.473	€ 9.057.725	€ 8.360.977	€ 7.664.229	€ 6.967.480	€ 6.270.732	€ 5.573.984	€ 4.877.236	€ 4.180.488	€ 3.483.740	€ 2.786.992	€ 2.090.244	€ 1.393.496	€ 696.748	€ 0			
Rentelast		€ 349.942				€ 682.813	€ 665.743	€ 648.672	€ 631.602	€ 614.532	€ 597.461	€ 580.391	€ 563.321	€ 546.250	€ 529.180	€ 512.110	€ 495.039	€ 477.969	€ 460.899	€ 443.829	€ 426.758	€ 409.688	€ 392.618	€ 375.547	€ 358.477	€ 341.407	€ 324.336	€ 307.266	€ 290.196	€ 273.125	€ 256.055	€ 238.985	€ 221.914	€ 204.844	€ 187.774	€ 170.703	€ 153.633	€ 136.563	€ 119.492	€ 102.422	€ 85.352	€ 68.281	€ 51.211	€ 34.141	€ 17.070		
Totalen			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.379.561	€ 1.362.491	€ 1.345.420	€ 1.328.350	€ 1.311.280	€ 1.294.210	€ 1.277.139	€ 1.260.069	€ 1.242.999	€ 1.225.928	€ 1.208.858	€ 1.191.788	€ 1.174.717	€ 1.157.647	€ 1.140.577	€ 1.123.506	€ 1.106.436	€ 1.089.366	€ 1.072.295	€ 1.055.225	€ 1.038.155	€ 1.021.084	€ 1.004.014	€ 986.944	€ 969.873	€ 952.803	€ 935.733	€ 918.662	€ 901.592	€ 884.522	€ 867.451	€ 850.381	€ 833.311	€ 816.240	€ 799.170	€ 782.100	€ 765.029	€ 747.959	€ 730.889	€ 713.818	
Campus Winschoten																																														
Lopende afschrijvingen																																														
Boekwaarde nieuwbouw		€ 4.950.641	€ 4.761.115	€ 4.571.589	€ 4.382.063	€ 4.192.537	€ 4.003.011	€ 3.813.485	€ 3.623.959	€ 3.434.433	€ 3.244.906	€ 3.055.380	€ 2.865.854	€ 2.676.328	€ 2.486.802	€ 2.297.276	€ 2.107.750	€ 1.918.224	€ 1.728.698	€ 1.539.172	€ 1.349.646	€ 1.160.120	€ 970.593	€ 781.067	€ 591.541	€ 402.015	€ 212.489	€ 22.963																				
Afschrijvingslasten		€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 189.526	€ 22.963																				
Uitbreiding																																														
Extra lokalen																																														
Afschrijving			€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800										
Jaar			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30														
Boekwaarde			€ 4.953.200	€ 4.782.400	€ 4.611.600	€ 4.440.800	€ 4.270.000	€ 4.099.200	€ 3.928.400	€ 3.757.600	€ 3.586.800	€ 3.416.000	€ 3.245.200	€ 3.074.400	€ 2.903.600	€ 2.732.800	€ 2.562.000	€ 2.391.200	€ 2.220.400	€ 2.049.600	€ 1.878.800	€ 1.708.000	€ 1.537.200	€ 1.366.400	€ 1.195.600	€ 1.024.800	€ 854.000	€ 683.200	€ 512.400	€ 341.600	€ 170.800	€ 0														
Totalen		€ 189.526	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 360.326	€ 193.763	€ 170.800	€ 170.800	€ 170.800	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Bijlage 4. Onderzoek naar verduurzamingsmaatregelen Pontis

Het onderzoek is uitgevoerd samen met Alpha Consultancy[8] en is uitgewerkt in de volgende onderdelen:

- Rapportage/ verslag d.d. 12-12-23
- Raming verduurzamingsmaatregelen conform BENG d.d. 12-12-23
- Raming verduurzamingsmaatregelen conform BENG + gasloos d.d. 12-12-23

[8] Alpha Consultancy is onder de noemer BOA Advies opgenomen bij ICS-ruimteregiegroep, waar ICSadviseurs ook deel van uitmaakt

ICS

ADVISEURS

Colofon

Datum: 22 juli 2024

Auteur(s): Anjo Schaafsma, Koert Klevant Groen, Maurice van Delden en Pepijn van Sandijk

Gereviewd door: Bram Treffers

info@icsadviseurs.nl

088 - 235 04 27

ICS ADVISEURS

gemeente Oldambt

Haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembaden gemeente Oldambt

Rapport

Opdrachtgever
Gemeente Oldambt

Referentienummer
2220501/20230522BTr01

Datum
22 mei 2023

Auteur(s)
Michel de Boer
Wouter Hoogland
Bram Treffers
René van Ling
Boukje Wijmans

ICS
ADVISEURS

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Doel van het onderzoek 3
1.2 Aanpak 3
1.3 Leeswijzer 3

2. Trends en ontwikkelingen 4
2.1 Zelf bepalen waar, wanneer en met wie je sport en beweegt 4
2.2 Trends en ontwikkelingen in de zwemsport 5
2.3 Gezondheid 5

3. Draagvlak vanuit beleid 8
3.1 Landelijk beleid 8
3.2 Provinciaal beleid 8
3.3 Gemeentelijk beleid 9

4. Huisvestingsconcept sportcentrum 11
4.1 Huidige accommodaties 11
4.2 Gewenst aanbod (ambities) 11
4.2.1 Startbijeenkomst 11
4.2.2 Verdiepende gesprekken 12

5. Toekomstig sportcentrum 13
5.1 Visie op het ruimtelijk concept 13
5.2 Ruimtelijk-functionele uitgangspunten 13
5.3 Beoogde gebouwvarianten 14
5.4 Ruimtebehoefte per variant 17
5.5 Beoogde locaties 18
5.5.1 Voorkeurslocatie 18
5.5.2 Alternatieve locaties 19

6. Toekomstig eigendom en beheer 21
6.1 Huidige situatie 21
6.2 Toekomstige situatie 21

7. Financiële haalbaarheid 22
7.1 Conjuncturele veranderingen 22
7.2 Investeringskosten 22
7.3 Uitgangspunten exploitatie 23
7.4 Exploitatie 24

8. Conclusies en advies 32

Bijlage I: Uitwerking startbijeenkomst 35

Bijlage II: Bezettingsrooster sportcomplex Stikkerlaan 37

Bijlage III: Normatieve behoefte bewegingsonderwijs Dollard College (locatie Hommesplein en PRO Winschoten) 38

Bijlage IV: Ruimtestaten 39

Bijlage V: Locaties 42

Bijlage VI: Investeringsoverzicht 50

Bijlage VII: Exploitatiebegroting basis 52

Bijlage VIII: Deelnemerslijst 53

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

ICS
ADVISEURS

1. Inleiding

1.1 Doel van het onderzoek

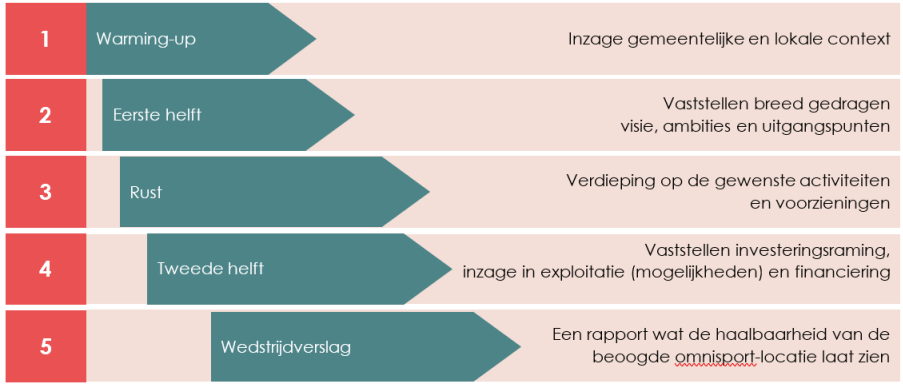
Op 28 september 2022 heeft de raad van de gemeente Oldambt besloten om samen met betrokkenen en belanghebbenden te werken aan een duurzame en toekomstbestendige sportaccommodatie voor Oldambt. Deze locatie dient in ieder geval, ter vervanging van de huidige en verouderde sportvoorzieningen, een nieuw overdekt zwembad en een nieuwe sporthal te bevatten.

Doel van dit onderzoek is in kaart te brengen in hoeverre het haalbaar is om een nieuw zwembad en een nieuwe sporthal te bouwen met het exploitatiesaldo van zwembad de Watertoren en de sporthal aan de Stikkerlaan als uitgangspunt. Hierbij rekening houdend met de vooraf benoemde aandachtspunten en eisen en, waar mogelijk, de wensen van de verenigingen.

De uitkomsten van het onderzoek zijn in dit rapport verwerkt en worden voorgelegd aan de raad voor vaststelling.

1.2 Aanpak

In het proces van het haalbaarheidsonderzoek zijn meerdere stappen doorlopen.

Deze stappen bestonden uit een veldstudie (het bezoeken van de huidige sportaccommodaties), een bureaustudie (begroting, exploitatie en bezetting) en interactie met de betrokkenen (door middel van een kick-off, diepte-interviews en werksessies). Gedurende het proces is de projectgroep doorlopend geïnformeerd over de stand van zaken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 nemen we u mee in de trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegingsonderwijs. Dit om enerzijds een inzage te geven in de (veranderende) sportsector, maar vooral ook om de kansen en mogelijkheden in beeld te brengen voor het realiseren van een toekomstig sportcentrum.

Hoofdstuk 3 laat zien wat landelijk, provinciaal en gemeentelijk het sportbeleid is. Dit om beleidsmatig te duiden in hoeverre het passend is om binnen de kaders en uitgangspunten te komen tot een sportcentrum in de gemeente Oldambt.

Hoofdstuk 4 geeft op basis van de bijeenkomsten, gesprekken en overleggen inzage in de wensen en de behoeften die er zijn in relatie tot het nieuwe sportcentrum.

Hoofdstuk 5 brengt de visie, de ruimtelijke uitgangspunten, de gebouwvarianten en de potentiële locaties voor het nieuwe sportcentrum in beeld.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het toekomstige eigendom en het beheer.

In hoofdstuk 7 zijn de investeringsramingen en de exploitatiebegrotingen uitgewerkt en in kaart gebracht.

Het rapport wordt vervolgens afgesloten met hoofdstuk 8 waarin een overzicht van de conclusies is te vinden voor de varianten.

2. Trends en ontwikkelingen

Wat zijn trends en ontwikkelingen voor de toekomst? De Sport Toekomstverkenning (STV) schetst hoe onder andere de sportparticipatie, vitaliteit en sporteconomie zich ontwikkelen tot 2030 (Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2019). De verwachting is dat mensen tot 2030 evenveel blijven sporten, maar de manier waarop zij dat doen zal veranderen. De belangrijkste trends (binnen de context van deze studie) zijn dan ook als volgt:

2.1 Zelf bepalen waar, wanneer en met wie je sport en beweegt

De verwachting is dat mensen tot 2030 evenveel blijven sporten, maar de manier waarop ze dat doen verandert sterk. Verschillende factoren zijn daarop van invloed:

- **Vergrijzing**: het realiseren van accommodaties met betere bereikbaarheid, toegankelijkheid, mogelijkheden voor ontmoeting en een minder intensief/actief sportaanbod wat meer passend is voor ouderen.
- De toenemende aandacht voor een **gezonde leefstijl**, sport en ieders eigen verantwoordelijkheid daarin doen sportdeelname stijgen.
- Georganiseerd sporten via clublidmaatschap verliest terrein; **flexibel sporten** is populair: mensen sporten vaker individueel of in zelfgevormde groepen en op niet-traditionele locaties. Het aanbieden van nieuwe vormen van sport met minder verplichtingen kan hierop een uitkomst bieden. Voorbeelden van deze niet-traditionele sporten zijn boulderen, bootcamp, calisthenics[1] (figuur 1) en urban sports.
- Steeds meer mensen willen een **'totaalbeleving'** als ze sporten. Sportevenementen zoals color- en mud-runs, toertochten, marathons en triatlons worden belangrijker. Ook dit vraagt iets van de manier waarop sportverenigingen hun aanbod organiseren.
- Ook **vrijwilligers** vragen meer **flexibiliteit**. Ze binden zich minder aan één vereniging, maar doen verschillende vrijwilligersklussen. Sportclubs moeten bovendien concurreren met de stijgende vraag naar vrijwilligers op andere terreinen (mantelzorg, buurtparticipatie etc.) en bovendien is er sprake van demografische ontwikkelingen (o.a. sterke daling van vrijwilligerswerk door jongeren) en individualisering die ervoor zorgt dat het vrijwilligerswerk in de sport (licht) daalt.
- **Schaarste in vrije tijd**: steeds meer ouders combineren werk, zorg voor kinderen en hun naasten. Gemak en combineren van taken en sporten en bewegen zijn hierbij sleutelwoorden. Het halen en brengen van kinderen kan worden gecombineerd met een toegesneden beweegaanbod voor die ouders bij de betreffende vereniging.
- Van traditioneel bewegingsonderwijs naar **eigentijds bewegingsonderwijs**: het inzetten op bewegingsonderwijs waarbij (binnen én buiten) méér ruimte is voor veelzijdiger en beter leren bewegen (en dit faciliteren) en het aanbieden van moderne vormen van bewegingsonderwijs (denk hierbij aan slacklinen, freerunning, digitalisering, etc.).

Figuur 1: Calisthenics is populair bij jongeren

[1] Calisthenics is een vorm van sporten, waarbij je het eigen lichaamsgewicht als weerstand gebruikt. Het doel van calisthenics is het verhogen van spiermassa, kracht, mobiliteit, flexibiliteit en uithoudingsvermogen.

2.2 Trends en ontwikkelingen in de zwemsport

Binnen de zwemsport is ook een aantal trends en ontwikkelingen gaande die van invloed zijn op het gebruik van zwembaden binnen de gemeente:

- Het afgelopen decennium heeft er een verschuiving van recreatief zwemmen naar **begeleide doelgroep-activiteiten en banenzwemmen** plaatsgevonden. Kritische succesfactoren voor een aantrekkelijk aanbod zijn in algemene zin: hoge kwaliteit van de instructeurs, een goede hygiëne en activiteiten die zowel een sportieve als sociale functie hebben.
- Het leszwemmen is van oudsher aanbodgericht, maar er zijn steeds meer zwembaden die **vraaggericht** opereren. Dat betekent dat ze ook in het weekend lessen aanbieden en/of snelcursussen organiseren. Er worden door de bezoekers steeds hogere eisen aan het leszwemmen gesteld. Dit betreft vooral de kwaliteit van de instructeurs en communicatie.
- Zwem- en waterpolоverenigingen hebben over het algemeen met afnemende ledenaantallen te maken. Dit heeft op diverse plaatsen tot **fusie en afname van het verenigingsbezoek** geleid. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er grote verschillen bestaan zowel landelijk als regionaal.
- Door de trend naar ongebonden/ongeorganiseerd sporten is er een toename van **(individueel) recreatief banenzwemmen**. Deze trend is commercieel interessant voor exploitanten, maar roostertechnisch een uitdaging in combinatie met verenigingsgebruik in de avonduren.
- In veel gemeenten is het schoolzwemmen de afgelopen jaren beperkt of afgeschaft. Wel worden er in het kader van het Lokaal Sportakkoord in sommige plaatsen pilots gestart voor **beweeglessen primair onderwijs in het zwembad.**
- De huidige Wet Hygiëne- en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden **(Whvbz - 1969) wordt aangepast** aan de recente volksgezondheidsinzichten. Deze moderniseringsslag leidt tot meerkosten voor de zwembadbeheerder of exploitant, maar draagt daarentegen wel bij aan meer vrijheid en verantwoordelijkheid.
- Er is vanuit de gemeenten steeds meer aandacht voor **verduurzamingsmaatregelen** voor sportaccommodaties. Voor de zwembaden die een relatief grote energiebehoefte hebben, liggen op dit gebied kansen.
- In relatie tot zwembaden/zwemcentra staat revalidatie, zorg, gezondheid en vitaliteit steeds meer centraal en worden dergelijke centra meer **vitaliteitscentra**. In deze vitaliteitscentra wordt een aanbod gecreëerd voor verschillende doelgroepen waarbij vitaliteit (een leven lang sport en bewegen) voorop staat.

2.3 Gezondheid

Gezondheid – Nederland

Regelmatig sporten of bewegen hoort bij een gezonde leefstijl. Het heeft een positieve invloed op chronische ziekten, overgewicht en de levensverwachting. In dit kader is het volgende vastgesteld binnen de Sport Toekomstverkenning[2]:

- Het aandeel Nederlanders dat voldoet aan de **beweegrichtlijnen** zal **licht stijgen** door de vergrijzing, aangezien voor ouderen een lagere norm geldt. Toch is de toekomstige 55-plusser een stuk vitaler dan de vorige generaties. Ze wandelen, fietsen en tuinieren bijvoorbeeld meer.
- Ook bij jongeren vormt voldoende beweging een uitdaging: het **populaire gamen en sociale media als tijdverdrijf** maken de jeugd juist minder lichamelijk actief dan vorige generaties. Hoewel ouders en onderwijzers erkennen dat dit nadelig is voor de motorische vaardigheden van kinderen, neemt het aantal uren bewegingsonderwijs nog niet toe.
- **Minder motorische vaardigheden**, meer behoefte aan beleving en sneller resultaat willen zien met weinig inspanning: de verwachting is dat sportblessures, maar ook dopinggebruik door deze trend gaan toenemen.

[2] Het trendscenario van de Sport Toekomstverkenning (STV) geeft aan de hand van de kernindicatoren sport en bewegen een inschatting van toekomstige ontwikkelingen van sport en bewegen in Nederland.

Veelzijdig bewegen

Niet alleen voldoende, maar ook veelzijdig bewegen onder kinderen en jongeren is een enorme uitdaging. Landelijk is er momenteel veel aandacht voor de achteruitgang van de motorische ontwikkeling van kinderen; er zijn kleuters die nog geen bal kunnen vangen of een koprol kunnen maken. Suggestie in dit kader is om kinderen breder en veelzijdiger in bewegen op te leiden/op te voeden, zodat er minder kans is op blessures, uitval en beter presteren (bij de sportvereniging) en daardoor langer met plezier kunnen blijven sporten.
De wetenschappelijk onderbouwde methode Athletic Skills Model (ASM) (figuur 3) wat op dit moment in veel gemeenten (en op sportparken) een uitrol krijgt in Nederland, geeft hier invulling aan. Dit wetenschappelijk onderbouwd model wat binnen iedere sportvereniging (trainingsprogramma), school (bewegingsonderwijs) en fysiotherapie (revalidatieprogramma's) toepasbaar is, draagt bij aan beter en meervoudig bewegen, wat resulteert in betere prestaties, minder blessures en meer plezier, met als doel dat sporters een leven lang gezond blijven sporten en bewegen. De zogenaamde schijf van 10, waarin de 10 grondvormen van bewegen zijn benoemd, staat hierbij centraal.

Gezondheid – gemeente Oldambt

De nota Positieve Gezondheid & Sport Oldambt 2023-2026 geeft een goed beeld van de gezondheid van de inwoners van de gemeente Oldambt. De belangrijkste ontwikkelingen (samengevat) zijn als volgt:

Vergrijzing (horend bij opgave Vitalisering ouderen)

- Aantal 65-plussers in de gemeente groeit richting 2026 met 8% en volgens de bevolkingsprognose zet deze groei tot en met 2038 door. Totale groei t.o.v. 2022 is dan bijna 20%.
- Dat terwijl de prognose van zowel de 0-19-jarigen als de 20-64-jarigen gelijktijdig daalt. De 'grijze druk' neemt dus toe, dus is vitaliseren van ouderen een opgave die binnen Oldambt veel aandacht nodig heeft.

Stress (horend bij opgave Druk van het dagelijks leven)

- 40% van de jongeren voelt zich (zeer) vaak gestrest in Oldambt.
- 42% van de volwassenen heeft een verhoogd risico op angst- of depressiestoornissen.
- Dat onderbouwt waarom de druk van het dagelijks leven een opgave is waar we in Oldambt mee te maken hebben.

Ervaren gezondheid (horend bij opgave Verminderen van gezondheidsachterstanden)

- 56% van de volwassenen heeft één of meer chronische aandoeningen.
- 31% van de volwassenen geeft aan geen goede ervaren gezondheid/gezondheidsbeleving te hebben.
- Bovenstaand percentage is al sinds 2012 stijgende, steeds meer mensen ervaren hun gezondheid dus als niet goed. Dezelfde trend zien we bij jongeren, al ligt het percentage daar (nog) wel lager.
- Het verminderen van de gezondheidsachterstanden is een opgave die middels bovenstaande cijfers wordt onderbouwd.

Leefomgeving (horend bij opgave Sociale en fysieke leefomgeving)

- 51% van de volwassenen geeft aan zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam te voelen.
- 20% van de volwassenen vindt dat de eigen woonbuurt achteruit is gegaan

Figuur 2: 10 manieren van bewegen volgens ASM

ICS
ADVISEURS

Samenvattend

Met het oog op de vergrijzing zijn senioren een kansrijke doelgroep voor verenigingen. Verder is flexibel sporten populair en biedt kansen voor verenigingen. De buitenruimte kan bovendien goed worden benut voor anders/flexibel sporten. Daarnaast is het goed om oog te hebben voor 'beleving.' Sta hierbij ook stil bij zaken als: op welke wijze jongeren te behouden voor de vereniging, in te zetten op een gezonde leefstijl en op welke wijze door breder en veelzijdiger sporten leden een leven lang met plezier kunnen blijven sporten binnen de vereniging.

Met het oog op de veranderende vraag van bezoekers aan zwembaden, is het van belang om het aanbod te differentiëren en hierbij meer aandacht te hebben voor gezondheid en vitaliteit. Gezien ook de oplopende gezondheidsachterstanden is het goed om in te spelen op een passend aanbod met geschikte accommodaties.

Tenslotte is het goed om stil te staan op welke wijze je de organisatie (o.a. de inzet van vrijwilligers) van een vereniging/verenigingen beter/toekomstbestendiger kunt vormgeven.

3. Draagvlak vanuit beleid

3.1 Landelijk beleid

Belangrijkste pijler van het landelijk sportbeleid is het Nationaal Sportakkoord. Hoofdthema's zijn: inclusief sporten en bewegen, een duurzame sportinfrastructuur (o.a. realiseren van toekomstbestendige sportparken), vitale sportaanbieders (o.a. sportverenigingen), een positieve sportcultuur, van jongs af aan vaardig in bewegen en topsport wat inspireert.

In relatie tot sportaccommodaties wordt binnen het landelijk beleid vooral ingezet op kwalitatief goede, toegankelijke en duurzame accommodaties en het inrichten van een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte. Er zijn op dit vlak (regelmatig) landelijke subsidies.

Bovendien is er gezien de stijgende kosten en inflatie aandacht voor het kosteneffectief bouwen en exploiteren van sportaccommodaties. Dit door accommodaties te realiseren die een grote maatschappelijke waarde vertegenwoordigen en daarmee efficiënter worden benut door doelgroepen zoals ondernemers, onderwijs of andere maatschappelijke en commerciële partijen. Bereikbaarheid en toegankelijkheid van sportaccommodaties en beweegvoorzieningen zijn belangrijke voorwaarden om mensen te kunnen laten sporten en bewegen. Hierbij is het dus van belang om (nieuwe) sportaccommodaties op juiste locaties te situeren, met ook aandacht voor kansengelijkheid (inclusiviteit) in het aanbod van voorzieningen.

De landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 legt de nadruk op het invulling geven van een gezonde leefstijl. Dit onder andere in relatie tot sport en bewegen. Sport en bewegen dragen namelijk sterk bij aan een gezonde leefstijl. Dit bijvoorbeeld door een (sport)park zo in te richten dat het niet alleen uitnodigt om te sporten, maar ook om in te bewegen (wandelen, fietsen, bootcampen etc.).

In relatie tot het *bewegingsonderwijs* (waar gemeenten wettelijk verplicht zijn in te faciliteren) is er vorig jaar door het kabinet een wetsvoorstel aangenomen, welke vanaf het schooljaar 2023-2024 van kracht is. Deze wet houdt in dat basisscholen voor groep 3 t/m 8 twee lesuren bewegingsonderwijs per week aan moeten bieden. Het gaat hierbij om 90 minuten (twee lessen van 45 minuten). Veel basisscholen voldoen hier nog niet aan. Dit kan dus betekenen dat er door deze (extra) lestijd onvoldoende ruimte is in de binnen-sportaccommodaties. Mooi alternatief hierbij kan zijn om het bewegings-onderwijs aan te bieden in de buitenlucht op bijvoorbeeld een sportpark.

In tegenstelling tot het wettelijk kader om als gemeente bewegingsonderwijs te faciliteren, is er geen wettelijk kader voor sport- en beweegbeleid. Het maken en uitvoeren van sport- en beweegbeleid en dus het investeren in sport en/of bewegen (onder ander in accommodaties) is geen kerntaak voor de gemeenten. Gemeenten, zoals de gemeente Oldambt, voelen zich echter wel verantwoordelijk voor dit beleidsterrein (zie ook paragraaf 3.3).

3.2 Provinciaal beleid

In het document 'kader sport- en beweegbeleid 2021-2023' wordt het volgende benoemd in relatie tot sport en bewegen in de provincie Groningen:

Het toekomstbestendig maken van de organisatie en de financiën van de sport en er daarbij voor zorgen dat iedereen in een veilige, gezonde omgeving met plezier kan sporten en bewegen, is het beoogde doel van het op 26 juni 2018 ondertekende Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'.

Met het Nationaal Sportakkoord hebben de sport, gemeenten en de rijksoverheid samen met provincies, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven de handen ineen geslagen om de kracht van sport in Nederland de komende jaren beter te benutten. Gezamenlijk wordt onderschreven dat sport en bewegen van grote maatschappelijke en economische waarde is voor individuen en de samenleving. Sporten en bewegen is goed voor je gezondheid, je sociale contacten, je welzijn, je persoonlijke ontwikkeling en bovenal plezierig om te doen. Om de komende jaren de kracht van sport beter te benutten hebben de strategische partners in het Nationaal Sportakkoord zes ambities centraal gesteld, te weten:

1. Inclusief sporten & bewegen (iedere Nederlander kan een leven lang plezier aan sporten en bewegen beleven).
2. Duurzame sportinfrastructuur (een functionele goede en duurzame sportinfrastructuur).

3. Vitale sport- en beweegaanbieders (alle typen aanbieders van sport en bewegen zijn toekomstbestendig).
4. Positieve sportcultuur (overal kan met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos worden gesport).
5. Vaardig in bewegen (meer kinderen voldoen aan de beweegrichtlijnen).
6. Topsport die inspireert (topsportprestaties en -evenementen vormen een inspiratie voor de verenigende waarde van sport).

In de provincie Groningen is deze handschoen voortvarend opgepakt. Zowel op lokale alsook op regionale schaal zijn sportorganisaties, onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsinstellingen, bedrijfsleven en overheden (gemeenten en de provincie) samen aan de slag gegaan om in elke gemeente een lokaal sportakkoord tot stand te brengen en bovendien op provinciaal niveau een provinciaal sport- en beweegakkoord te realiseren.

3.3 Gemeentelijk beleid

Het document 'Visie op sportvoorzieningen 2022' van de gemeente Oldambt laat zien dat de gemeente een algemene visie heeft op sportaccommodaties en voorzieningen (zoals bijvoorbeeld (gemeentelijke) zwembaden en sporthallen) waar zij zichzelf een belangrijke rol in het kader van de fysieke leefomgeving toeschrijft. Deze visie luidt als volgt:

'Inwoners van de gemeente Oldambt op een veilige en verantwoorde wijze met plezier sportief actief te laten zijn.'

In dit document wordt het belang van sportvoorzieningen geschetst, welke aansluiting heeft op bestaande maatschappelijke visies op onderwijs, gezondheid, welzijn en leefbaarheid met sport als ingrediënt. Om het belang van sportvoorzieningen te duiden, is er een kader opgesteld wat bestaat uit vier pijlers:

- De inrichting van het sportaanbod (bereidheid tot samenwerking etc.);
- De invloed die voorzieningen hebben op de leefbaarheid;
- De invloed van voorzieningen in relatie tot de ontwikkeling van jeugd en jongeren, gezondheid en welzijn;
- De mate van maatschappelijk ondernemen.

Met het Nationaal Sportakkoord wordt dan ook op verschillende partijen, zoals gemeenten, provincies, sportorganisaties en onderwijsinstellingen, een beroep gedaan om in navolging van het Nationaal Sportakkoord te komen tot provinciale en lokale akkoorden. Akkoorden waarbij regionale en lokale partijen het nationale akkoord vertalen naar de regionale en lokale sportspecifieke context. Het Oldambster Sportakkoord laat zien dat er een ambitie ligt op een duurzame en toekomstbestendige infrastructuur, waarbij samenwerking en duurzaamheid van sportaccommodaties centraal staat. De gemeente vindt het belangrijk dat clubs, verenigingen, scholen, maar ook zorginstellingen, bedrijfsleven en inwoners samen met elkaar in gesprek zijn over wat nodig is om sportaccommodaties en voorzieningen te behouden en gewenste sportaccommodaties te realiseren.

In relatie tot klimaat en verduurzaming heeft de gemeente Oldambt zich in het coalitieakkoord Oldambt 2022-2026 als ambitie gesteld om in 2050 een CO_2-neutrale en klimaatbestendige gemeente te zijn. Dit vertaalt zich door als doel te stellen gemeentelijke gebouwen in 2030 zoveel als mogelijk aardgasvrij te hebben.

In de nota 'positieve gezondheid en sport Oldambt 2023-2026' staat dat de gemeente Oldambt uitgaat van het concept Positieve gezondheid waarbij fysieke gezondheid, veerkracht en eigen regie van inwoners samengaan. De gemeente Oldambt zet in op de volgende speerpunten:

1. Integrale preventieve aanpak: de Brede-SPUK (Specifieke Uitkering Stimulering sport). Door de brede specifieke uitkering wordt de gemeente gedwongen om meer samenhang tussen de verschillende onderdelen aan te brengen en na te denken over een integrale en preventieve aanpak op gezondheid. Passend bij de ambitie ziet de gemeente SPUK als kans om een doorlopende levenslijn op leefstijl te ontwikkelen. Hierbij zal de focus die op jeugd ligt, worden verbreed naar alle leeftijden.
2. Sport als middel om aanpalend beleid te realiseren: bewegen en sport is het middel om gezondheid in alle aspecten te verbeteren. Dit vereist een sterke sportinfrastructuur die voorziet in de behoefte van - en uitnodigend is voor – de inwoners van Oldambt.
3. Voorliggen waar mogelijk: voor veel voorkomende problemen zijn er goed beschikbare (voorliggende) voorzieningen. De gemeente Oldambt verkent de samenhang tussen positieve gezondheid, het regenboogmodel in de

zelfredzaamheidsmatrix om zo beleid en uitvoering dichter bij elkaar te brengen.

4. Samenwerken met interne en externe partners: interne en externe partners worden betrokken bij het opstellen van het preventieplan om samen de levenslijn voorliggend en zo goed mogelijk sluitend te laten zijn. De interne en externe partners worden aangehaakt bij het doorontwikkelen van de samenhang in de modellen.

Samenvattend

De gemeente Oldambt onderschrijft in haar beleid het belang van duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties en -voorzieningen. De kaders om het belang van voorzieningen te duiden, zijn gebaseerd op vier pijlers (sportaanbod, leefbaarheid, ontwikkeling van jeugd, gezondheid en welzijn en maatschappelijk ondernemen).

Bovendien erkent de gemeente het belang van het positieve effect van bewegen en gezondheid door zowel preventief te handelen alsook te faciliteren in goede en geschikte accommodaties en voorzieningen.

Om te komen tot behoud en realisatie van duurzame (aardgasvrije) sportaccommodaties en voorzieningen hecht de gemeente bovendien waarde aan samenwerking met clubs, verenigingen en inwoners.

ICS
ADVISEURS

4. Huisvestingsconcept sportcentrum

4.1 Huidige accommodaties

De huidige accommodaties bestaan uit:

Zwembad de Watertoren
1. Zesbaans wedstrijdbad (25 x 15 m)
2. Instructiebad (20 x 8 m - (0,50 - 1,30 m)

De inrichting van zwembad de Watertoren biedt weinig flexibiliteit. Er is de afgelopen tijd een aantal aanpassingen gedaan (dimbare ledverlichting, vernieuwde ventilatie), maar het gebouw blijft gedateerd.

Bezetting
De bezetting van beide baden is goed te noemen. Het wedstrijdbad wordt van maandag t/m vrijdag de gehele dag van ± 07.00 uur tot 21.30 uur benut. In de weekenden is het bad ook vrijwel volledig bezet; in de ochtenden is er divers gebruik (zwemlessen, banen- en recreatief zwemmen). In de middagen vinden er vooral wedstrijden plaats.

Het instructiebad kent eigenlijk een soortgelijke bezetting en programmering, waarbij dit bassin minder wordt benut door de banenzwemmers (qua maatvoering leent dit zich hier minder voor), maar juist beter wordt benut (door de waterdiepte) voor activiteiten als het gaat om bijvoorbeeld ouder-kind zwemmen en de zwemlessen voor de allerjongsten.

Maatschappelijke functie
Goed is te benoemen dat zwembad de Watertoren een brede maatschappelijke functie heeft. Zo is (V)SO de Meentschool en Stichting De Brug (een organisatie ten behoeve van sport en bewegen voor mensen met een (verstandelijke) beperking) actief in de Watertoren. Bovendien zijn er activiteiten in relatie tot veilig zwemmen.

Sportcomplex Stikkerlaan
Het sportcomplex bestaat uit de volgende accommodaties:
1. Sporthal (drie zaaldelen, niet opdeelbaar)
2. Spelhal (twee zaaldelen, niet opdeelbaar)
3. Gymzaal (een zaaldeel)

Bezetting
Inventarisatie van de bezettingsroosters van deze accommodaties wijst uit dat de bezetting van deze accommodaties goed is te noemen. Vooral overdag worden de accommodaties volop benut door de vakdocenten ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Voor de avonden geldt dat er in de sporthal en de spelhal vooral sportverenigingen actief zijn. Dit geldt in mindere mate voor de gymzaal; deze zaal is ook minder geschikt voor verenigingssporten.

Bovendien zijn de accommodaties goed onderhouden, maar voldoen niet aan de hedendaagse sport- en beweegnormen en akoestiek.

4.2 Gewenst aanbod (ambities)

Om inzicht te krijgen in het gewenste aanbod en de ambities van de verschillende verenigingen zijn er diverse bijeenkomsten georganiseerd en verdiepende gesprekken gevoerd. De opbrengsten hiervan kunt u lezen in de volgende paragrafen.

4.2.1 Startbijeenkomst

Op 16 februari 2023 heeft er een startbijeenkomst plaatsgevonden waarvoor de gebruikers van zwembad de Watertoren en de sporthal aan de Stikkerlaan zijn uitgenodigd. Er waren hierbij 12 verenigingen en het Dollard College aanwezig. In bijlage VIII is een deelnemerslijst bijgevoegd.

In hoofdlijnen zijn er de volgende conclusies te benoemen:

- De verenigingen staan open voor samenwerking om het geheel exploitabel te houden (denk aan kantine), maar hechten hierbij wel aan eigenheid/herkenbaarheid van de eigen vereniging. Ook werd genoemd dat de opbrengsten uit de kantine wel bij de verenigingen terecht moeten komen (bestaansrecht).
- Een 50-meterbad wordt door de zwemverenigingen als meerwaarde gezien. Dit zou het enige 50-meterbad in de omgeving zijn en door de mogelijkheid om de baden op te splitsen in twee baden van 25 meter is er ruimte voor groei. Een beweegbare bodem en de mogelijkheid voor verschillende temperaturen in de baden is gewenst.
- Iedereen ziet meerwaarde in de verbinding tussen binnen en buiten. De buitenruimte kan worden benut door diverse verenigingen (buiten basketbal, rolschaatsbaan, ruimte voor atletiektrainingen) en zowel binnen als buiten kan er worden gesport buiten het verenigingsleven om (hogere bezetting).
- Een centrale locatie, entree en horeca vindt men van belang. Een koppeling tussen onderwijs, sport en zorg en de koppeling tussen binnen en buiten zijn belangrijke uitgangspunten.
- Het Dollard College ervaart nu dat er op te veel verschillende plekken wordt gesport en ook in accommodaties die verouderd zijn. De reistijd gaat ten koste van de lestijd. Twee plekken waar studenten kunnen sporten zou ideaal zijn (bijvoorbeeld Campus Winschoten en de nieuwe locatie).
- Er is behoefte aan meer en grotere zaalruimten.
- Er is voldoende opslagruimte gewenst bij zowel zwembad als sporthal.
- Het zwembad moet toegankelijk zijn voor speciale doelgroepen/ mindervaliden.
- Er is behoefte aan een moderne accommodatie met ledverlichting, elektronische tijdwaarneming, digitaal scorebord in zwembad en sporthal en een goede akoestiek.

4.2.2 Verdiepende gesprekken

Zwembadverenigingen en zwembadbeheer

- Er is behoefte aan een zesbaans en een achtbaans wedstrijdbad en een instructie-/doelgroepenbad;
- Er is behoefte aan een tribunecapaciteit voor 200-300 personen incl. de perrons;
- Er is behoefte aan een beweegbare bodem in meerdere baden;
- Er is behoefte aan voldoende kleedruimten en lockers;
- Er is behoefte aan ruimten voor vergaderen/bespreking voor verschillende groepsgrootten;
- Er is behoefte aan bergruimten;
- Er is behoefte aan een gezamenlijke horeca en multifunctioneel inzetbare ruimten voor alle (toekomstige) gebruikers.

Dollard College en sportverenigingen

- Er is behoefte aan twee sporthallen en twee gymzalen waarbinnen het huidig bewegingsonderwijs en het bewegingsonderwijs voor het Ubbo Emmius dienen te worden gefaciliteerd;
- Er is behoefte aan twee kleedkamers per zaaldeel;
- Er is behoefte aan voldoende bergruimten;
- Er is behoefte aan docentenruimten met zicht op de zaaldelen. Deze docentenruimten zijn te combineren met scheidsrechtersruimten;
- Er is behoefte aan een wedstrijdsecretariaat/juryruimte;
- Gewenste tribunecapaciteit sport is 500 personen.

Vanuit de sectie Lichamelijke Opvoeding van het Dollard College is een aantal uitgangspunten geformuleerd waar de zaaldelen aan moeten voldoen:

- De zaaldelen in een sporthal dienen (akoestisch) dusdanig te kunnen worden gescheiden dat de lesgevers in de verschillende zaaldelen geen hinder van elkaar ervaren;
- De zaaldelen in de sporthallen dienen dusdanig te worden ingericht dat hier aan klassen van ± 32 leerlingen gedifferentieerd les kan worden gegeven in een situatie dat alle leerlingen continu in beweging kunnen zijn;
- De zaaldelen in de sporthallen dienen dusdanig te worden ingericht dat er toekomstbestendig bewegingsonderwijs kan worden aangeboden met daarbij de mogelijkheid “mee te bewegen” met trendsporten en nieuwe vormen van bewegen.

Voor alle ruimten geldt dat wij ook hier de nu geldende uitgangspunten/ normen hanteren van onder andere de KVLO en de NOC*NSF.

5. Toekomstig sportcentrum

In dit hoofdstuk gaan we in op de visie, de ruimtelijk-functionele uitgangspunten en zijn op basis hiervan een drietal beoogde gebouwvarianten voor het sportcentrum uitgewerkt. Op deze wijze wordt de vertaalslag gemaakt van inhoud naar ruimte(n).

5.1 Visie op het ruimtelijk concept

Zoals al eerder beschreven sluit onze visie op sport en bewegen naadloos aan op de visie, ambities en uitdagingen die beschreven staan in het Oldambtster Sportakkoord. ICSadviseurs onderstreept dat 'Samen voor sport en bewegen in Oldambt' een belangrijke succesfactor is om de kracht van sport en bewegen (nog) beter te benutten.

Aansluitend op deze visie stellen we vast dat mensen over het algemeen (kinderen en jongeren specifiek) binnen de huidige sport- en beweegstructuur en cultuur:

- op een 'andere' wijze (veelal anders of ongeorganiseerd) bewegen;
- minder bewegen;
- steeds meer te maken hebben met overgewicht en obesitas;
- veelal eenzijdig bewegen.

Vraag is of de huidige sportinfrastructuur (o.a. sportvoorzieningen en accommodaties) nog wel voldoende aansluit bij de belevingswereld van jongeren en de werkelijke sport- en beweegbehoeften van de inwoners van (in dit geval) Oldambt. Afgezet tegen de ambities in het Oldambtster Sportakkoord is hierin nog wel 'iets' te verbeteren en te ontwikkelen.

De bouw van een nieuwe sportaccommodatie is in deze dé kans om de bestaande structuren los te laten en gezamenlijk de gewenste structuur te bepalen. En daarbij, om het perspectief voor de zwemsport, de binnensport, het bewegingsonderwijs, de sport- en beweegaanbieders en dus de inwoners van de gemeente Oldambt te verbeteren.

5.2 Ruimtelijk-functionele uitgangspunten

Vanuit de gemeente Oldambt is bij de opdrachtformulering een aantal uitgangspunten meegegeven. Deze uitgangspunten zijn aangevuld met hetgeen is opgehaald in een interactief participatietraject met de gebruikers uit het onderwijs, beheer/exploitatie en de verenigingsport. Het gaat hierbij om de volgende uitgangspunten;

1. **Verwachting dat een nieuw zwembad en sporthal TEN MINSTE voldoet aan de volgende eisen**
   - Het zwembad heeft voldoende capaciteit voor de huidige gebruikers van de Watertoren én de Hardenberg;
   - Het zwembad is geschikt voor wedstrijdsport (zwemmen, waterpolo);
   - Het zwembad is geschikt voor veilige zwemlessen voor jongeren en healthy-aging voor ouderen;
   - De sporthal heeft voldoende capaciteit om (samen met de drie andere sporthallen) voldoende ruimte te bieden aan alle huidige gebruikers;
   - De sporthal is geschikt voor alle sporten die op dit moment in de vier sporthallen worden uitgeoefend.

2. **Extra informatie en/of aandachtspunten**
   - Ambitie bouw 2025/2026;
   - Duurzaamheid/Energie- en Klimaateisen;
   - Locatie ligt niet vast, maar voorkeur op gronden in gemeentelijk eigendom;
   - Locatie bij voorkeur geschikt voor combinatie met Omnisport buitensportaccommodaties;
   - Bereikbaarheid, Parkeren en aansluiting inrichting Openbare Ruimte.

3. **Wensen en behoeften opgehaald uit de interactieve werksessie en de verdiepende gesprekken**
   - De ruimten in het nieuwe sportcomplex dienen te voldoen aan de hedendaagse normen van bijvoorbeeld de KVLO & NOC*NSF afgestemd op het (ambitie)niveau van de diverse gebruikers;
   - De ruimten in het nieuwe sportcomplex zijn zoveel als mogelijk multifunctioneel en flexibel in te zetten, waardoor de gewenste samenwerking, het gezamenlijk gebruik en het aansluiten op trends en ontwikkelingen worden gestimuleerd en gefaciliteerd;

- Er is een grote wens om sport en bewegen binnen en buiten met elkaar te verbinden. Dit onderdeel valt buiten deze opgave, maar verdient zeker aandacht in de volgende fasen.

5.3 Beoogde gebouwvarianten

Voor de uit te werken varianten houden we rekening met de ruimtelijk-functionele uitgangspunten. Is dit niet het geval dan wordt dat benoemd bij de uitwerking. De uitgewerkte gebouwvarianten zijn als volgt:

1. **Variant I A- Sportcentrum Oldambt (conform huidige accommodaties)**
   In deze variant worden de oppervlakten van de huidige accommodaties een-op-een overgenomen. Er is hierbij dus geen sprake van uitbreiding van faciliteiten. Het gaat hierbij om:

   - Zesbaans wedstrijdzwembad (25 x 15 m)
   - Doelgroepenbad (20 x 8 m - (0,50 - 1,30 m))
   - Sporthal (42 x 22 x 7m)
   - Spelhal (16 x 28 x 7 m)
   - Gymzaal (12 x 21 x 5,5 m)

   Aandachtspunt hierbij is dat de binnensportaccommodaties op dit moment niet volledig voldoen aan normen van de KVLO[3], NOC*NSF en uitgangspunten zoals opgenomen in het Bouwbesluit. Het gaat hierbij dan vooral om de maatvoering van de sportvloer in de binnensportaccommodaties. Zo is het in de maatvoering van de sporthal (42 x 22m) niet mogelijk om alle wedstrijden (o.a. korfbal) van de verenigingen te laten plaatsvinden. Dit betekent dat niet aan alle ruimtelijk-functionele uitgangspunten kan worden voldaan. Bovendien zijn de afmetingen van de sportvloer van de gymzaal dusdanig klein (12 x 21 m), dat door de KVLO wordt afgeraden om het bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs in deze ruimte te faciliteren. Op deze wijze speel je dus onvoldoende in op recente ontwikkelingen en daarmee op passende wijze om de sportverenigingen en het bewegingsonderwijs te faciliteren.

Dit betekent dat bij deze variant een uitbreiding van m^2-ers en (daarmee) een upgrade naar kwaliteit benodigd is.

Variant I B – Sportcentrum Oldambt (conform huidige accommodaties en gebruikers zwembad de Hardenberg)
Bij deze variant is er rekening gehouden met een sportaccommodatie conform huidige accommodatie (variant I A) en het faciliteren van de gebruikers van het zwembad de Hardenberg. In deze variant gaat het vervolgens om:

- Vierbaans wedstrijdzwembad (25 x 10 m)
- Zesbaans wedstrijdzwembad (25 x 15 m)
- Doelgroepenbad (20 x 8 m - (0,50 - 1,30 m)
- Sporthal (42 x 22 x 7 m)
- Spelhal (16 x 28 x 7 m)
- Gymzaal (12 x 21 x 5,5 m)

Ook hier geldt net als variant I A dat niet aan de normen van de KVLO en NOC*NSF en alle ruimtelijk-functionele uitgangspunten kan worden voldaan.

2. **Variant II – Sportcentrum Oldambt (conform wens)**
   In deze variant hebben we de resultaten uit de interactieve werksessie en een aantal verdiepende gesprekken met de partijen (onderwijs en sport) opgenomen. Tijdens deze werksessie en de gesprekken lag de nadruk bij wat er behouden moet blijven, wat anders moet, welke ambities en verwachtingen er zijn, waar samenwerking mogelijk is en wat hierin de randvoorwaarden zijn. De ruimtelijke consequenties zijn vertaald in deze variant. Binnen deze variant is het volgende opgenomen:

   - Achtbaans wedstrijdzwembad (25 x 21 m)
   - Zesbaans wedstrijdzwembad met beweegbare bodem (25 x 15 m)
   - Doelgroepenbad met beweegbare bodem (20 x 10 m)
   - Sporthal (48 x 28 x 9 m)
   - Spelhal (44,2 x 26 x 7 m)
   - Twee gymzalen (14 x 26 x 7 m)

[3] De KVLO is dé vakvereniging voor docenten en leerkrachten lichamelijke opvoeding én combinatiefunctionarissen onderwijs en sport.

Twee sporthallen: één wedstrijdhal en één trainingshal
Binnen deze variant is ervoor gekozen om in ieder geval een sporthal (48 x 28 x 9 m) te faciliteren waar wedstrijden kunnen plaatsvinden. Dit zowel in de gehele hal alsook in de drie verschillende zaaldelen van de hal. De tweede hal (44,2 x 26 x 7 m) heeft een wat kleinere maatvoering waar vervolgens trainingen kunnen plaatsvinden, maar ook wanneer nodig geldt dat er in deze hal wedstrijden kunnen plaatsvinden.

Voor het bewegingsonderwijs geldt vervolgens dat zij in beide sporthallen terecht kunnen en (waar nodig) gebruik kunnen maken van één of meerdere zaaldelen, welke van elkaar worden afgescheiden door middel van een akoestische scheidingswand. Met de hedendaagse producten en technieken is de akoestiek(beleving) in de middelste zaaldelen zeer goed te krijgen, al vraagt dit in de ontwerpfase wel extra aandacht op detailniveau.

Extra gymzalen
In deze variant is rekening gehouden met een extra gymzaal ten opzichte van variant I. Dit op basis van de wens vanuit het Dollard College om op deze wijze het bewegingsonderwijs in de (nabije) toekomst te kunnen faciliteren. Zie ook paragraaf 4.2.2. Het gaat hierbij om twee gymzalen waarbij de KVLO-norm, welke als aanbeveling dient, is overgenomen: 14 x 26 m. Deze gymzalen bieden ruimte voor een uitbreiding in het (niet-traditionele en vernieuwende) sport- en beweegaanbod in de toekomst.

Voor alle ruimten geldt dat hier, ten opzichte van variant I, *wel* de nu geldende uitgangspunten/normen worden gehanteerd van de KVLO en NOC*NSF.

Zwembaden
Op basis van de wensen van de gebruikers is zowel een zes- en achtbaans zwembad in deze variant meegenomen. Op deze wijze kunnen de reguliere wedstrijden van de verenigingen plaatsvinden. Bovendien faciliteren beide bassins bovenlokale (regionale/landelijke) wedstrijden, toernooien en evenementen. Om aan deze wedstrijden te kunnen voldoen is daarnaast een (separaat) doelgroepenbad gewenst (inclusief beweegbare bodem) en is het op deze wijze qua techniek gemakkelijker om de zwemwatertemperaturen separaat in te regelen. Deze variant biedt dus optimale mogelijkheden voor de verenigingssporten (wedstrijden en trainingen) maar ook voor het doelgroepzwemmen. Immers, in deze variant is er een (separaat) doelgroepenbad ter beschikking. Zoals in paragraaf 2.2 terug is te lezen is er een trend waarneembaar van recreatief zwemmen naar begeleide doelgroep-activiteiten. De verenigingen geven aan deze verschuiving ook waar te nemen en zien een toename naar dit soort activiteiten. Dit zeker binnen de groep senioren die steeds groter wordt (vergrijzing) in de gemeente. Bovendien zien zij kansen wanneer het gaat om een doelgroepenbad (met 31/32 graden) te faciliteren waar bij uitstek het medisch, therapeutisch zwemmen[4] en het senioren zwemmen (bijvoorbeeld Fifty-Fit) een plek kan krijgen. Op deze wijze wordt ingespeeld op het vergroten van de (mentale en fysieke) gezondheid van de inwoners en een afname van een zorgbehoefte van vooral senioren. Curatief en preventief.

3. Variant III – Sportcentrum Oldambt (conform normatief)
Binnen deze variant is voor de scholen Dollard College en het Ubbo Emmius gekeken naar wat de normatieve behoefte is voor het bewegingsonderwijs. Bovendien zijn de trends en ontwikkelingen in de (verenigings)sport en de huidige bezetting van de accommodaties, welke over variant II is neergelegd, meegenomen.

Voor het *bewegingsonderwijs* geldt dat voor het Dollard College een normatieve behoefte[5] is aan 1,95 zaaldelen en het Ubbo Emmius 1,3 zaaldelen benodigd heeft. In totaal komt dit neer op een behoefte van vier zaaldelen. Dit wordt op basis van een ruimtebehoeftemodel[6], waar op basis van het aantal leerlingen en het aantal lesuren het aantal zaaldelen wordt bepaald, berekend. Zie ook bijlage III. Bovendien is er op basis van (vastgestelde) prognoses gekeken naar de toekomstige behoefte. Hieruit

[4] Onder begeleiding doe je oefeningen die zorgen voor meer kracht, stabiliteit en mobiliteit en aansluiten op de doelen of wensen van het individu.

[5] Op basis van de lokale verordening is het aantal klokuren bewegingsonderwijs vastgesteld. Op basis van deze klokuren en leerlingenaantallen en prognoses is het aantal zaaldelen middels een ruimtebehoeftemodel vast te stellen voor nu en in de toekomst.
[6] Bron: Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2014.

blijkt dat er op basis van dalende leerlingenaantallen in 2035 2,7 zaaldelen benodigd zijn. Dit komt neer komt op drie zaaldelen.

Voor de *binnensport* geldt dat er een huidige behoefte is van in totaal zes zaaldelen. De verwachting voor de toekomst, op basis van de werksessies en verdiepende gesprekken, is dat dit nagenoeg stabiel zal blijven. Voor deze variant gaan we daarbij eveneens uit van zes zaaldelen. Dit betekent echter wel dat in tegenstelling tot variant II minder ruimte wordt geboden voor het faciliteren van een (vernieuwend) sport- en beweegaanbod in de toekomst door het ontbreken van twee gymzalen.

Het faciliteren van zes zaaldelen geeft ook het bewegingsonderwijs ruim voldoende capaciteit om hun onderwijs te faciliteren. Onderstaand een globale weergave van hetgeen in de sporthallen kan plaatsvinden;

Vereniging / organisatie	Wedstrijdhal 48x28x9	Trainingshal 44,2x26x7
Dollard College	Bewegingsonderwijs	Bewegingsonderwijs
Basketbal	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden jeugd
Volleybal	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden t/m 3e divisie
Badminton	Training & wedstrijden t/m categorie B	Training & wedstrijden t/m categorie B
Korfbal	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden (jeugd, recreatief)
Handbal	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden (jeugd, recreatief)
Zaalvoetbal	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden (jeugd, recreatief)
CMV	Training & wedstrijden	Training & wedstrijden
Dynamic Tennis	Training & wedstrijden	Training & wedstrijden
Hockey	Training & wedstrijden alle niveaus	Training & wedstrijden (jeugd, recreatief)

Voor de binnensport en het bewegingsonderwijs faciliteren we derhalve:

- Twee sporthallen (wedstrijdhal en trainingshal; drie zaaldelen per hal, opdeelbaar met akoestische scheidingswanden)

Voor alle ruimten geldt dat hier, net als variant II, de nu geldende uitgangspunten/normen worden gehanteerd van de KVLO en NOC*NSF.

Voor de *zwemsport* geldt dat het gezien de trends en ontwikkelingen (lokaal en landelijk), afgezet tegen de huidige en toekomstige bezetting van de gebruikers van de beide zwembaden, het realistisch is om te komen tot een volgende configuratie:

- Vierbaans 25-meterbad met beweegbare bodem (inclusief doelgroepenbad)
- Achtbaans wedstrijdzwembad met beweegbare bodem

Het vierbaans 25-meterbad heeft zowel de functie wedstrijd- als doelgroepenbad. Zo kan dit bad, net als het achtbaans zwembad, dienen voor trainingen en wedstrijden voor de verenigingen. Op deze wijze is de verwachting dat we de wedstrijden voor nu en in de toekomst in beide baden prima kunnen faciliteren. Dit bad heeft tevens de functie van een doelgroepen- c.q. instructiebad, waarin onder andere het Fifty Fit zwemmen, banen zwemmen, aquajogging ouder-kind zwemmen en leszwemmen kan worden gefaciliteerd. Deze activiteiten vinden plaats in een hogere watertemperatuur (circa 29,5 graden). Met deze watertemperatuur is een groot scala aan activiteiten mogelijk in het bassin.

Echter binnen deze variant is geen separaat doelgroepenbad van circa 31 graden opgenomen. Het potentieel aan activiteiten (zoals bijvoorbeeld het senior zwemmen) is daarmee geringer.

Het achtbaans wedstrijdbad, met een watertemperatuur (circa 28 graden), is ten opzichte van het vierbaans bad meer geschikt voor het faciliteren van het verenigingszwemmen (trainingen en wedstrijden). In dit bad kan eveneens het leszwemmen en het banen zwemmen worden geprogrammeerd.

Multifunctionaliteit
In beide baden is sprake van een beweegbare bodem. Dit over de gehele lengte van het 25-meter vierbaans bad en 1/3 van het achtbaans wedstrijdbad. Door gebruikmaking van een beweegbare bodem in beide baden wordt het *gelijktijdig* laten plaatsvinden van activiteiten vergroot. Op deze wijze kan bijvoorbeeld het banen zwemmen en het verenigingszwemmen gelijktijdig met het ouder-kind zwemmen plaatsvinden. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarbij deze flexibiliteit in programmering ontbreekt. Op deze wijze ontstaat er dus ruimte in de programmering van beide baden voor extra activiteiten.

Omdat op deze wijze gelijktijdig activiteiten kunnen plaatsvinden is de inschatting dat het gezien de huidige en toekomstige programmering afdoende is om een vier- en achtbaans bad te faciliteren.

Resumerend gaat het binnen deze variant om:

- Vierbaans 25-meterbad (25 x 10 m)
- Achtbaans wedstrijdzwembad (25 x 21 m)
- Sporthal (48 x 28 x 9 m)
- Spelhal (44,2 x 26 x 7 m)

5.4 Ruimtebehoefte per variant

Op hoofdlijnen wordt de ruimtebehoefte per variant weergegeven in onderstaande tabellen. In bijlage IV is een uitgebreide ruimtestaat te vinden.

Variant I A- Sportcentrum Oldambt (conform huidige accommodaties)

Onderdeel	Ruimtebehoefte
Algemene ruimten	977
Zwemsport	1238
Binnensport	2227
totaal m² fno	4442
totaal m² bvo	**5331**

Inclusief het buitenterrein is de totale oppervlakte afgerond **6.000 m².**

Variant I B - Sportcentrum Oldambt (conform huidige accommodaties en gebruikers zwembad de Hardenberg)

Onderdeel	Ruimtebehoefte
Algemene ruimten	977
Zwemsport	1778
Binnensport	2227
totaal m² fno	4982
totaal m² bvo	**5978**

Inclusief het buitenterrein is de totale oppervlakte afgerond **7.000 m².**

Variant II – Sportcentrum Oldambt (conform wens)

Onderdeel	Ruimtebehoefte
Algemene ruimten	1508
Zwemsport	2227
Binnensport	4605
totaal m² fno	8340
totaal m² bvo	**10008**

Inclusief het buitenterrein is de totale oppervlakte afgerond **12.000 m².**

Variant III - Sportcentrum Oldambt (conform normatief)

Onderdeel	Ruimtebehoefte
Algemene ruimten	1508
Zwemsport	1742
Binnensport	3625
totaal m² fno	6875
totaal m² bvo	**8250**

Inclusief het buitenterrein is de totale oppervlakte afgerond **10.000 m².**

Diepte bassins
In principe wordt in alle varianten uitgegaan van een diepte van de baden van 2 meter. Optioneel kan in een later stadium worden bepaald samen met de gebruikers (o.a. de duikschool) in hoeverre een diepte van 3 meter is gewenst (voor bijvoorbeeld het deel van het bassin waar sprake is van een vaste bodem).

5.5 Beoogde locaties

De afgelopen jaren zijn er verschillende inventarisaties gedaan naar potentiële locaties voor het toekomstige sportcentrum. Het gaat hier onder andere om een quickscan in 2015 en daarna zijn er ook nog verschillende mogelijkheden voor locaties benoemd. In deze paragraaf geven we kort en bondig duiding van deze inventarisaties en in bijlage V is er een uitgebreidere inventarisatie terug te vinden. Bij deze beoordeling spelen factoren als eigendom, ontsluiting en ligging van de betreffende locaties een rol. Voor deze laatste factor geldt dat er qua ligging rekening gehouden dient te worden met het feit dat veel inwoners ten noorden van de A7 nu nog gebruikmaken van het zwembad de Hardenberg en straks voor het toekomstige sportcentrum waarschijnlijk langere afstanden moeten overbruggen.

5.5.1 Voorkeurslocatie

De huidige locatie van de sporthal in Winschoten is in eigendom van de gemeente, waarbij het mogelijk is om het bouwvlak uit te breiden met het Pabo-terrein, zie afbeelding op de volgende bladzijde. Dit maakt de inpassing voor alle varianten op dit perceel mogelijk. De bereikbaarheid per fiets, per auto vanaf onder andere de A7, de ontsluiting en de ligging zijn goed te noemen. Dit geldt voor vrijwel alle omliggende dorpen. Verder zijn voor een locatiekeuze een tweetal factoren van belang. Enerzijds doordat deze factoren zijn benoemd door de gebruikers, anderzijds omdat deze factoren op de alternatieve locaties zich niet of nauwelijks voordoen. Het gaat hierbij om de volgende factoren:

Inhoudelijke synergy
Mits het Dollard College op de huidige locatie blijft, blijft de *synergy* tussen onderwijs en sport bestaan. Immers, het sportcentrum blijft voor het bewegingsonderwijs vanuit het Dollard College op steenworp afstand. Hiermee wordt vermeden dat leerlingen al fietsend naar een locatie elders dienen te gaan, wat vervolgens ten koste gaat van lestijd.

Bovendien is het goed mogelijk om de samenwerking tussen school, binnensport én zwemsport (verder) te benutten door middel van bijvoorbeeld het gezamenlijk organiseren van een (naschools) sport- en beweegaanbod (sportclinics, kennismakingslessen, natte gymlessen etc.).

Ruimtelijke synergy Dollard College, stads- en sportpark
Naast deze *inhoudelijke* synergy kan er, mits het Dollard College tot (ver)nieuwbouw overgaat op de huidige locatie, sprake zijn van *ruimtelijke* synergy; dit door het gezamenlijk gebruikmaken van ruimten, bijvoorbeeld in relatie tot de horeca, welke overdag een restaurantfunctie heeft voor de school en 's avonds wordt benut door de sportverenigingen als clubhuis/kantine. Maar denk hierbij ook aan ruimten om 's avonds vanuit verenigingen in te vergaderen en overdag te benutten door het Dollard College voor lessen (hybride leren).

Sport- en stadspark

Bovendien is het toekomstige sportcentrum op de huidige locatie met de nodige infrastructurele aanpassingen in verbinding te brengen met het nabijgelegen sport- en stadspark. Dit totale gebied wordt dan een verlengstuk van elkaar, stimuleert sport en bewegen en brengt de binnen- en buitensport met elkaar in verbinding, stimuleert een verdere samenwerking en ontmoeting. Het gebied maakt op deze manier onderdeel uit van het dagelijks maatschappelijke leven en is daarmee een nog levendigere plek, die gezellig en knus is. Een groen, vitaal en toekomstbestendig multifunctioneel gebied voor de gemeente Oldambt.

Draagvlak

Uit consultatie tijdens dit onderzoek blijkt (zie ook hoofdstuk 4) dat gebruikers van het huidige sportcentrum waarde hechten aan onderlinge samenwerking en het gezamenlijke faciliteren van (multifunctionele) ruimten in een accommodatie. Op deze voorkeurslocatie kan hierin worden voorzien.

Continuïteit

Wanneer het om een inpassing gaat is het bovendien een optie om gefaseerd te bouwen, waarbij de continuïteit van het bewegingsonderwijs en binnensporten mogelijkerwijs gehandhaafd kunnen blijven. In principe is namelijk het perceel dusdanig van omvang dat nieuwbouw naast het huidige sportcomplex kan plaatsvinden. Verder onderzoek moet uitwijzen in hoeverre dit mogelijk is.

5.5.2 Alternatieve locaties

Naast de genoemde voorkeurslocatie zijn er verschillende alternatieve geschikte locaties geïnventariseerd. Het gaat hierbij om de volgende locaties:

Locatie Meidoornlaan

Voor deze locatie geldt dat de gemeente geen eigenaar is van de grond, de ontsluiting matig is, decentraal is gelegen en bovendien qua ligging niet geschikt wordt geacht.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen.

Locatie Udesweg

Voor deze locatie geldt dat de gemeente geen eigenaar is van de grond, een goede bereikbaarheid en goede ontsluiting kent, maar ook hier geldt dat deze locatie qua ligging minder geschikt wordt geacht.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen.

Locatie Stadspark

Voor het mogelijk positioneren van het sportcentrum in het stadspark geldt dat dit een forse ingreep is in de natuurwaarden (demping vijver) van het park, verplaatsing van functies (kinderboerderij, sport- en bedrijfscomplex) benodigd is en inpassing ruimtelijk gezien nagenoeg onmogelijk lijkt.

Advies: locatie als minder geschikt beschouwen.

Locatie Bovist

Deze locatie is eigendom van de Provincie. De locatie kent overigens een goede bereikbaarheid vanuit verschillende dorpen (via fietsbrug over A7). De ligging van deze locatie is daarmee voor de meeste inwoners van Oldambt gunstig.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen, omdat procedures in relatie tot verwerving grond lang op zich kunnen laten wachten en het zeer de vraag is in hoeverre de Provincie afstand wil doen van deze gronden.

Locatie Oostereinde
Ook hier geldt dat de locatie in eigendom is van de Provincie en de locatie een goede bereikbaarheid kent via fietsbrug over A7. De ligging van deze locatie is daarmee voor de meeste inwoners van Oldambt gunstig.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen, omdat procedures in relatie tot verwerving grond lang op zich kunnen laten wachten en het zeer de vraag is in hoeverre de Provincie afstand wil doen van deze gronden.

Locatie Groeveweg
Deze locatie is eigendom van de gemeente, is zeer nat land, wordt momenteel verhuurd en ligt decentraal.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen.

Locatie Zuiderringdijk
Deze locatie is eigendom van de gemeente, maar wordt momenteel verhuurd en ligt decentraal.

Advies: locatie als niet geschikt beschouwen.

Locatie te verpachten percelen
In het streekblad stond onlangs de mogelijkheid om een aantal percelen te pachten. Het ging hierbij om locaties in de nabijheid van de Blauwestad richting Finsterwolde. Echter de inschrijfdatum voor deze percelen (30 maart) is reeds verstreken, wat betekent dat in dit stadium er geen reële optie is om het sportcentrum in te passen.

Op basis van de voorgaande locaties welke nagenoeg niet als geschikt worden beschouwd en genoemde actoren is het advies om de huidige locatie van de sporthal in Winschoten in dit stadium van het onderzoek als voorkeurslocatie aan te wijzen.

Wanneer het om een inpassing gaat is het bovendien een optie om gefaseerd te bouwen, waarbij de continuïteit van het bewegingsonderwijs en binnensporten mogelijkerwijs gehandhaafd kunnen blijven. In principe is namelijk het perceel dusdanig van omvang dat nieuwbouw naast het huidige sportcomplex kan plaatsvinden. Verder onderzoek moet uitwijzen in hoeverre dit mogelijk is.

ICS
ADVISEURS

6. Toekomstig eigendom en beheer

De toekomstige situatie rondom eigendom, beheer en exploitatie zijn in de vorm van een werksessie verkend met verschillende stakeholders van de gemeente. De bevindingen worden in dit hoofdstuk beschreven.

6.1 Huidige situatie

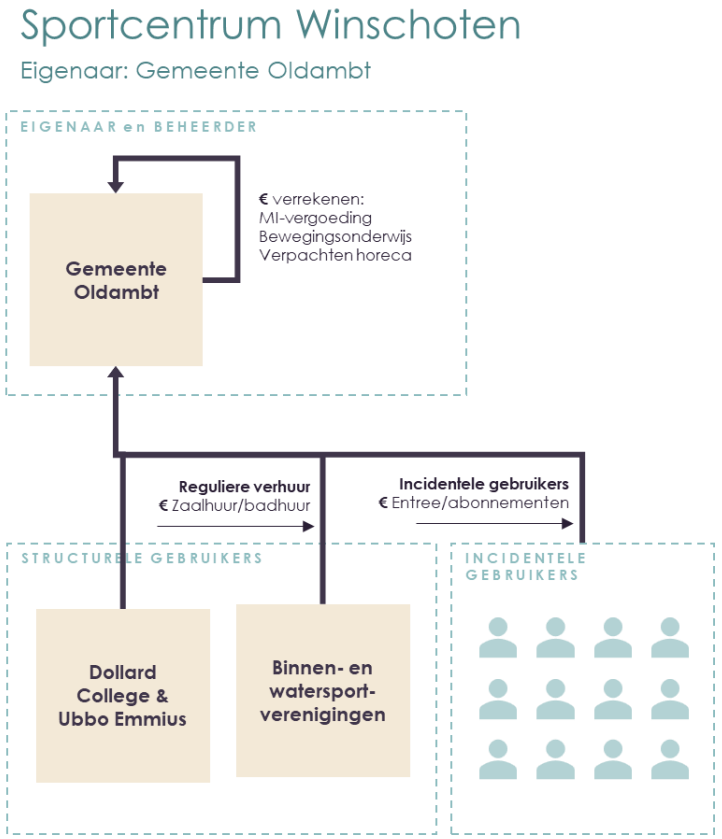
In de huidige situatie van sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren is het eigendom en beheer in handen van de gemeente Oldambt. In deze situatie worden alle lasten en risico's gedragen door de gemeente. De baten die de gemeente in de exploitatie heeft zijn de materiële instandhoudingsvergoeding (MI-vergoeding) voor het bewegingsonderwijs van de scholen, de inkomsten van het verpachten van de horeca, de opbrengsten uit zaal- en badhuur van verenigingen en opbrengsten uit entree en abonnementen van incidentele gebruikers.

6.2 Toekomstige situatie

In het realiseren van een dergelijk sportcentrum zijn er verschillende mogelijkheden voor het onderbrengen van het eigendom, het organiseren van het beheer en het dragen van de exploitatierisico's. Verschillende mogelijkheden zijn verkend met de gemeentelijke stakeholders, onder andere:

- Het eigendom van de niet strikt maatschappelijke functies in de accommodatie onder te brengen bij een andere partij in een VVE. Dit kan een mogelijkheid zijn als de gemeente geen semi-maatschappelijk of commercieel vastgoed in haar bezit wil hebben.
- Het beheer van de accommodatie te verpachten aan een ondernemer of sportbedrijf, dit kan een mogelijkheid zijn als een gemeente het niet tot haar kerntaak ziet om sportaccommodaties te beheren en privatiseert daarmee de (binnen)sport, zoals ook al vaak het geval is in de buitensport.
- Het beheer van de accommodatie onder te brengen in een stichting waarin ook de gebruikers als vrijwilliger een steentje bijdragen.

In de werksessie is geconstateerd dat er op dit moment geen aanleiding is om anders om te gaan met het eigendom, beheer en de exploitatie dan op dit moment het geval is. De gemeente wil met het eigendom en beheer in eigen handen grip houden op (binnen)sport, bewegen en zwemmen in Winschoten. Ook wordt het niet realistisch geacht dat verenigingen een vrijwillige bijdrage kunnen leveren in het beheer om de exploitatie te drukken, zij hebben vaak zelf al een tekort aan vrijwilligers en expertise om de vereniging draaiende te houden. Daarom is gekozen voor het beheer- en exploitatiemodel zoals uitgebeeld in figuur 3, deze is identiek aan de huidige accommodaties.

Figuur 3: Beheer & exploitatiemodel sportcentrum Winschoten

ICS
ADVISEURS

7. Financiële haalbaarheid

Om de financiële haalbaarheid te bepalen is op basis van kengetallen berekend wat de investeringskosten en exploitatieresultaten van de gebouwvarianten zijn.

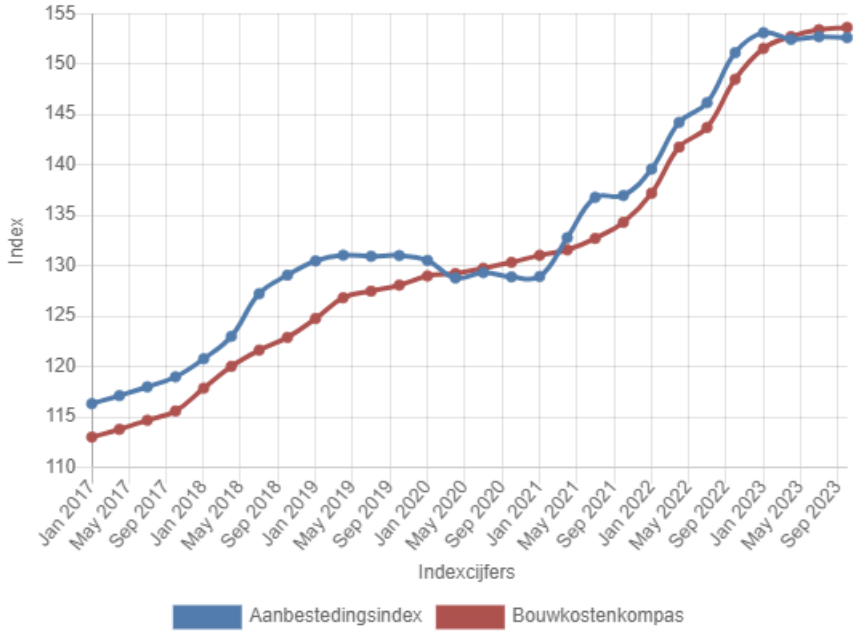
7.1 Conjuncturele veranderingen

Er wordt al langere tijd binnen de gemeente gesproken over een nieuw sportcentrum. In deze paragraaf wordt kort en bondig een aantal conjuncturele veranderingen in beeld gebracht, welke van invloed zijn op de investeringskosten en exploitatie van het nieuw te bouwen sportcentrum.

Helaas hebben de afgelopen jaren met name twee ontwikkelingen ervoor gezorgd dat bouwprojecten minder haalbaar zijn geworden. Dit heeft vooral te maken met de gestegen bouwkosten én de gestegen rentelasten. In deze paragraaf gaan we in op de veranderingen die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan op deze beide thema's.

Waar enkele jaren geleden nog gesproken werd over een investering van minder dan € 20 miljoen voor een nieuw sportcentrum, is dat op dit moment niet meer realistisch. De bouwkosten zijn de afgelopen vijf jaar namelijk flink gestegen. Dit is gedeeltelijk te wijten aan een toegenomen vraag naar bouwprojecten, met name in de woningbouwsector. Ook de gestegen kosten van bouwmaterialen, zoals hout, staal en beton, hebben bijgedragen aan de stijging van de bouwkosten. Daarnaast zijn er ook andere factoren die de bouwkosten hebben beïnvloed, zoals de hogere arbeidskosten en de toegenomen regelgeving en veiligheidsvoorschriften in de sector. De COVID-19-pandemie heeft ook invloed gehad op de bouwkosten, met name door verstoringen in de toeleveringsketen van bouwmaterialen en de stijgende kosten van transport. Deze aanzienlijke stijging van de bouwkosten brengt uitdagingen met zich mee in de realisatie van veel (nieuwe) maatschappelijke projecten. Figuur 4 geeft inzicht in de stijging van de bouwkosten sinds 2017.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de gestegen rentetarieven. Waar de gemeente enkele jaren geleden nog leningen kon afsluiten tegen 0% rente om grote projecten te financieren, is de huidige situatie sterk veranderd. Op dit moment is de rente voor een 40-jarige lening al opgelopen naar 3,2%. Bij grootschalige projecten zoals deze, waarbij het gaat om een investering van tientallen miljoenen, zijn de rentelasten voor de gemeente daarom fors.

Figuur 4: Bouwkostenstijging vanaf 2017

7.2 Investeringskosten

Het drietal varianten is aan de hand van kengetallen doorberekend op investeringskosten. Hiervoor is, met oog op de exploitatie, ook rekening gehouden met een mogelijke wens voor de energieprestatie. Volgens bouwbesluit moet nu minimaal BENG gebouwd worden. Dit is een Bijna Energie Neutraal Gebouw en dit stelt eisen aan 1) de maximale energiebehoefte van de gebouwgebonden energie, 2) het maximaal aandeel van primair fossiel energieverbruik en daarmee ook 3) een minimaal aandeel hernieuwbare

energie. De gebouwgebonden energie is de energie voor alle in het bouwwerk geïntegreerde installaties, zoals verwarming en koeling.

Het is ook mogelijk om een stap verder te gaan en een ENG gebouw te realiseren. Dit is een EnergieNeutraal Gebouw en daarbij wordt de gebouwgebonden energie volledig gecompenseerd door eigen opwekking.

In de reguliere utiliteitsbouw zou ook een NOM-gebouw kunnen worden overwogen, dit is een Nul-Op-de-Meter gebouw en compenseert zowel de gebouwgebonden als gebruiksgebonden energie. De gebruiksgebonden energie is de energie voor alle apparaten en machines in een gebouw die gebonden zijn aan het gebruik. In dit geval zijn dat bijvoorbeeld beeldschermen, maar ook het verwarmen van het zwembadwater. Een NOM-zwembad is niet realistisch, zeker nu vanaf 2025 de salderingsregeling wordt afgebouwd. Ongeacht de hoeveelheid PV-panelen zal er in de wintermaanden in Nederland niet genoeg energie kunnen worden opgewekt om het zwembad volledig te voorzien, terwijl er wel veel energie wordt verbruikt. Als in de zomer niet meer kan worden gesaldeerd om de overtollige energie gunstig terug te leveren, is de energieprestatie NOM voor nu niet haalbaar.

De investeringskosten voor de varianten worden weergegeven in figuur 5. Een uitgebreid investeringsoverzicht is bijgevoegd als bijlage VI. Naast de investeringskosten is ook van belang te benoemen dat er nog een boekwaarde op het gebouw rust. Dat zorgt voor extra eenmalige kosten. Op 31-12-2027 is de resterende boekwaarde op de huidige sporthal Stikkerlaan nog € 95.000,-.

Investeringskosten	BENG*	ENG*
Variant I A	€ 22.900.000	€ 25.300.000
Variant I B	€ 26.700.000	€ 29.500.000
Variant II	€ 42.800.000	€ 47.200.000
Variant III	€ 35.000.000	€ 38.700.000

** incl. btw*

Figuur 5: Investeringskosten sportcentrum Oldambt

7.3 Uitgangspunten exploitatie

De berekening van het exploitatieresultaat van de varianten is gebaseerd op een aantal aannames en uitgangspunten. Later in dit hoofdstuk wordt ook verkend hoe het exploitatieresultaat wordt beïnvloed als een aantal van deze aannames wijzigt. Voor de basisberekening per variant zijn de aannames als volgt:

- Afschrijving van nieuwbouw in 40 jaar.
- Afschrijving van installaties in 15 jaar.
- Voor het afschrijven is 65% aangehouden voor het gebouw en 35% voor de installaties.
- Afschrijving opgenomen in de exploitatie is de gemiddelde afschrijving over 40 jaar.
- Rentepercentage op 3,2%.
- Lineaire afschrijving en renteberekening.
- Uitgangspunt voor energieprestatie is BENG.
- Voor het elektraverbruik is een tarief van € 0,40 per kWh aangehouden conform de huidige energieprijzen.
- Kosten voor (groot) onderhoud en energieverbruik op basis van kengetallen en referenties.
- De personele kosten voor het zwembad zijn op de huidige kosten gehouden, ondanks dat de oppervlakte van het complex toeneemt. Het uitgangspunt is daarmee dat door slim te bouwen het gebouw beter en daardoor goedkoper te beheren is.
- De personele kosten voor de sporthal en het algemene gedeelte zijn per m^2 geëxtrapoleerd uit de huidige exploitatiegegevens.
- Kosten voor schoonmaak, afval en kleine kostenposten zijn geëxtrapoleerd per m^2 uit de huidige exploitatiegegevens.
- In het model worden de kapitaallasten voor onderwijs en sport uitgesplitst. De verdeelsleutel is gebaseerd op de normatieve ruimtebehoefte voor het onderwijs. We gaan daarbij uit van een standaard ruimteprogramma van vier zaaldelen.
- De Materiële Instandhoudingsvergoeding bewegingsonderwijs voor het Dollard College en Ubbo Emmius zijn opgenomen op basis van de middellange termijnprognose (2030). De scholen ontvangen deze vergoeding van het rijk als vergoeding voor het gebouwonderhoud en de energiekosten.

- In varianten II en III is een p.m.-post opgenomen voor extra inkomsten onderwijs. In deze varianten is sprake van een hoger aanbod in zaaldelen dan de norm voorschrijft. Als het onderwijs hiervan gebruik wil maken omdat dat aansluit bij hun onderwijsvisie zou hier ook een vergoeding tegenover kunnen staan voor de gemeente. Hoe dit er exact uit ziet zou verder moeten worden uitgewerkt tussen de partijen.
- Baten zijn de huidige opbrengsten van sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren, plus een toeslag voor extra gebruikers door uitbreiding van het aanbod en functionaliteit.
- Voor horeca-inkomsten is een inkomstenpost van € 20.000,- opgenomen. Uitgangspunt is dat deze wordt verpacht.

7.4 Exploitatie

Huidig exploitatieresultaat

In de huidige exploitatie van de sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren is er een jaarlijks tekort van respectievelijk € 295.000,- en € 696.000,-. In totaal dus bijna € 1.000.000,- per jaar. Omdat de panden al relatief oud zijn, bestaat slechts een klein deel van de exploitatie uit kapitaallasten, circa € 100.000,- per jaar.

In de komende jaren zijn in beide panden investeringen nodig voor het groot onderhoud. Voor de Watertoren moeten bijvoorbeeld de douche- en kleedruimten worden gerenoveerd en moet de dakbedekking worden vervangen. Voor de sporthal Stikkerlaan moeten de plafonds, de dakbedekking en de sportvloer worden vervangen. In totaal moet er volgens de ontvangen investeringslijst vanuit de gemeente voor ongeveer € 1.100.000,- worden geïnvesteerd de komende 10 jaar in deze accommodaties om dit onderhoud uit te voeren. De accommodaties worden daarmee nadrukkelijk niet (levensduurverlengend) gerenoveerd, dit gaat alleen om het uitvoeren van planmatig onderhoud.

Met het uitvoeren van alleen het planmatig onderhoud op de huidige accommodaties zullen de verduurzamingsdoelen in 2030 en 2050 niet worden gehaald. Dit vertaalt zich door als doel te stellen om gemeentelijke gebouwen in 2030 zoveel als mogelijk aardgasvrij te hebben. Dit doel maakt onderdeel uit van het huidige coalitieakkoord, coalitieakkoord Oldambt 2022-2026.

Om de huidige voorzieningen te behouden voor lange termijn zal daarom ook moeten worden geïnvesteerd in een levensduurverlengende renovatie en verduurzaming. Het uitwerken hiervan valt niet binnen de scope van dit onderzoek, maar om een referentiekader met de nieuwbouwvarianten te schetsen hebben we inzichtelijk gemaakt aan welk soort kosten kan worden gedacht als het gaat om het renoveren en verduurzamen van de huidige voorzieningen. Dit is weergegeven in figuur 6. Goed om hier te benoemen is dat deze kosten niet hoeven te worden gemaakt als er wordt gekozen voor een nieuwbouwvariant.

Renovatie & verduurzaming			
Zwembad Watertoren		1763	m² bvo
Kosten renovatie & verduurzaming	€	3.400,00	/m² bvo
Investering	€	5.995.000,00	
Afschrijftermijn		25	jaar
Jaarlijkse afschrijving	€	239.800,00	
Rente jaar 1	€	191.840,00	
Totaal kapitaallasten jaar 1	€	431.640,00	
Sporthal Stikkerlaan		2624	m² bvo
Kosten renovatie & verduurzaming	€	2.300,00	/m² bvo
Investering	€	6.036.000,00	
Afschrijftermijn		25	jaar
Jaarlijkse afschrijving	€	241.440,00	
Rente jaar 1	€	193.152,00	
Totaal kapitaallasten jaar 1	€	434.592,00	

Figuur 6: Inschatting renoveren & verduurzamen huidige accommodaties

Eén van de hoofdvragen was of er een nieuw sportcomplex kan worden gerealiseerd, welke binnen de huidige tekorten kan worden geëxploiteerd. In deze paragraaf behandelen we de berekende exploitatieresultaten van de varianten met de in 7.3 benoemde uitgangspunten, daarna verkennen we de mogelijkheden om de exploitatie te verbeteren.

Exploitatieresultaat basisvarianten

Met de basisvarianten bedoelen we de doorrekening met de aannames zoals benoemd in paragraaf 7.3. Dit resulteert in het exploitatieresultaat zoals te zien in figuur 7. De volledige exploitatiebegroting is terug te vinden in bijlage VII.

Uit de exploitatieberekening blijkt dat geen van de varianten met de aangehouden uitgangspunten binnen het huidige exploitatietekort van circa € 1.000.000,- passen. De grootste verschillen worden veroorzaakt in de kapitaallasten. De afschrijving en rentelasten voor de Watertoren en sporthal Stikkerlaan in 2023 zijn samen circa € 94.000,-, terwijl de kapitaallasten in een nieuwbouwvariant al minimaal € 950.000,- per jaar zijn voor de komende 40 jaar. Ook is het planmatig onderhoud voor de Watertoren en sporthal Stikkerlaan in de afgelopen 6 jaren gemiddeld € 93.000,- per jaar geweest. In een nieuwe accommodatie zijn de te maken reserveringen voor groot onderhoud beduidend duurder dan in de huidige situatie, in variant I B gaan we bijvoorbeeld uit van circa € 288.000,- per jaar. Als laatste spelen de energielasten een grote rol in het exploitatieresultaat. Ook een BENG of ENG zwembad verbruikt nog grote hoeveelheden energie en met de huidige energietarieven drukt dat zwaar op de exploitatie. In variant I B zijn de kosten voor elektra circa € 560.000,- per jaar.

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - basis

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Inkomsten sporthal	€ 88.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000
Inkomsten zwembad	€ 220.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000
Horeca	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Baten totaal	**€ 308.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Kapitaallasten verenigingssport & zwemmen	€ 94.000	€ 555.000	€ 697.000	€ 1.381.000	€ 1.069.000
Kapitaallasten bewegingsonderwijs	€ -	€ 393.000	€ 408.000	€ 391.000	€ 380.000
Huisvestingslasten	€ 530.000	€ 805.000	€ 993.000	€ 1.493.000	€ 1.254.000
Niet gebouw gebonden	€ 676.000	€ 495.000	€ 647.000	€ 906.000	€ 763.000
Lasten totaal	**€ 1.300.000**	**€ 2.248.000**	**€ 2.745.000**	**€ 4.171.000**	**€ 3.466.000**
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.749.000**	**-€ 2.246.000**	**-€ 3.672.000**	**-€ 2.967.000**

Figuur 7: Exploitatiebegroting basis

Mogelijkheid 1: verbeteren energieprestatie ENG

In de basisvariant wordt uitgegaan van bouwen volgens bouwbesluit (BENG). Hierin is maar beperkt gebudgetteerd voor bijvoorbeeld PV-panelen. Met de huidige energieprijzen kan het aantrekkelijk te zijn om te investeren in efficiëntere installaties en meer PV-panelen om meer duurzame energie op te wekken. Dit zorgt voor een hogere investering (en daarmee hogere afschrijving), maar voor lagere energielasten. Deze berekening wordt weergegeven in figuur 8. Hieruit blijkt dat het netto resultaat van deze twee variabelen positief is voor de exploitatie, maar het effect is niet groot genoeg om de tekorten terug te brengen tot de huidige situatie.

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - ENG

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Inkomsten sporthal	€ 88.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000
Inkomsten zwembad	€ 220.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000
Horeca	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Baten totaal	**€ 308.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Kapitaallasten verenigingssport & zwemmen	€ 94.000	€ 614.000	€ 770.000	€ 1.523.000	€ 1.182.000
Kapitaallasten bewegingsonderwijs	€ -	€ 434.000	€ 451.000	€ 431.000	€ 421.000
Huisvestingslasten	€ 530.000	€ 516.000	€ 633.000	€ 954.000	€ 803.000
Niet gebouw gebonden	€ 676.000	€ 495.000	€ 647.000	€ 906.000	€ 763.000
Lasten totaal	**€ 1.300.000**	**€ 2.059.000**	**€ 2.501.000**	**€ 3.814.000**	**€ 3.169.000**
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.560.000**	**-€ 2.002.000**	**-€ 3.315.000**	**-€ 2.670.000**

Figuur 8: Exploitatiebegroting ENG

Mogelijkheid 2: circulaire restwaarde & langere afschrijftermijn

Naast de energieprestatie doet zich een andere, steeds belangrijkere ontwikkeling voor in de bouw: circulariteit. Met dit principe worden gebouwen ontworpen waarin niet langer alles wordt gestort en verlijmd, maar dat er rekening wordt gehouden met de losmaakbaarheid van bouwmaterialen én hoe deze aan het einde van de levensduur van het gebouw opnieuw kunnen worden gebruikt. Bovendien is met dit concept het voor gemeenten mogelijk om te rekenen met een restwaarde als een gebouw circulair is ontworpen. Zo blijft een deel van het gebouw op de balans staan, in plaats van dat deze volledig naar € 0 wordt afgeschreven. Echter op dit moment is het rekenen met een circulaire restwaarde vaak nog pionieren en ontdekken tussen gemeenten, accountants en producenten. Nog niet iedere accountant gaat hierin mee, daarom is het belangrijk om in zee te gaan met producenten die achter hun producten staan en accountants kunnen overtuigen dat de materialen over 40 of 60 jaar nog waarde hebben. Circulaire bouw is ook niet per definitie duurder dan reguliere bouw, het gaat voornamelijk om het selecteren van partijen die hier zelf ook de meerwaarde van inzien. Op dit moment werken een handjevol gemeenten in Nederland hier al mee en wordt in die situaties gerekend met een relatief conservatieve restwaarde van tussen de 5% en 15%. Als we uitgaan van 15% restwaarde op het gebouw en een afschrijftermijn van 60 jaar in plaats van 40 jaar, heeft dat positief invloed op de exploitatie omdat dit (immers) de afschrijving drukt. Een neveneffect van afschrijven in 60 jaar is dat de totale rentelasten hoger zijn. De berekening wordt weergegeven in figuur 9. De berekening laat zien dat het rekenen met een circulaire restwaarde positief is voor de exploitatie, maar het effect niet zo groot is dat dit het tekort reduceert tot de huidige tekorten.

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - circulair

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Inkomsten sporthal	€ 88.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000
Inkomsten zwembad	€ 220.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000
Horeca	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Baten totaal	**€ 308.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**	**€ 499.000,00**
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Kapitaallasten verenigingssport & zwemmen	€ 94.000	€ 513.000	€ 644.000	€ 1.276.000	€ 987.000
Kapitaallasten bewegingsonderwijs	€ -	€ 363.000	€ 377.000	€ 361.000	€ 351.000
Huisvestingslasten	€ 530.000	€ 805.000	€ 993.000	€ 1.493.000	€ 1.254.000
Niet gebouw gebonden	€ 676.000	€ 495.000	€ 647.000	€ 906.000	€ 763.000
Lasten totaal	**€ 1.300.000**	**€ 2.176.000**	**€ 2.661.000**	**€ 4.036.000**	**€ 3.355.000**
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.677.000**	**-€ 2.162.000**	**-€ 3.537.000**	**-€ 2.856.000**

Figuur 9: Exploitatiebegroting circulair

Mogelijkheid 3: aanvullende bezetting/extra gebruikers

De lagere bouwprijzen in het verleden gaven mogelijkheden om aanvullende functies te bouwen (zoals ruimten voor zorg) waarvan de marktconforme huur hoger lag dan de kostprijsdekkende huur. De opbrengsten van het verhuren van deze ruimte konden worden ingezet op het dekken van tekorten in de maatschappelijke functie. Met de huidige bouwprijzen zien wij dat dit niet langer het geval is. De kostprijsdekkende huur van nieuwe ontwikkelingen is in onze referenties hoger dan de marktconforme huur. Het bijbouwen van extra (commerciële) functies zal daarom niet bijdragen aan het verhogen van de haalbaarheid van het sportcentrum.

Er is mogelijk wel winst te behalen door meer inkomsten te genereren in de te realiseren ruimten. Op dit moment wordt in alle varianten gerekend met de huidige gecombineerde inkomsten van sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren. Ondanks dat er in de gesprekken geen concrete percentages of bedragen zijn genoemd voor extra opbrengsten in de nieuwe situatie (door extra bezetting verenigingen of extra bezoekersaantallen) kunnen we wel verkennen of er een percentage aan extra inkomsten is die op het totaal significant kan bijdragen aan het verbeteren van de exploitatie.

Als we de coronajaren buiten beschouwing laten en de huidige exploitaties bekijken lijken de inkomsten uit bezoekers en verenigingen relatief stabiel. Bij zwembad de Watertoren fluctueert het inkomen tussen de € 200.000,- en € 220.000,- per jaar in de afgelopen 6 jaar. Bij sporthal Stikkerlaan fluctueert het inkomen tussen de € 26.000,- en € 42.000,- per jaar voor alleen de inkomsten van de verenigingen.

Om te verkennen in hoeverre extra inkomen bijdraagt aan de exploitatie, is 30% genomen als startpunt. Deze berekening wordt weergegeven in figuur 10. Om een uiterste op te zoeken is ook berekend hoe de exploitatie eruit ziet met 100% extra inkomsten. Deze berekening wordt weergegeven in figuur 11. Deze berekeningen laten zien dat de extra bijdragen in inkomsten wel invloed hebben op het terugdringen van het exploitatietekort, maar zelfs 100% extra inkomsten niet voldoende is om het tekort terug te dringen naar het huidige niveau.

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - +30% inkomsten

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Baten totaal	€ 308.000,00	€ 612.700,00	€ 612.700,00	€ 612.700,00	€ 612.700,00
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Lasten totaal	€ 1.300.000	€ 2.248.000	€ 2.745.000	€ 4.171.000	€ 3.466.000
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.635.300**	**-€ 2.132.300**	**-€ 3.558.300**	**-€ 2.853.300**

Figuur 10: Exploitatie 30% extra inkomsten

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - +100% inkomsten

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Baten totaal	€ 308.000,00	€ 878.000,00	€ 878.000,00	€ 878.000,00	€ 878.000,00
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Lasten totaal	€ 1.300.000	€ 2.248.000	€ 2.745.000	€ 4.171.000	€ 3.466.000
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.370.000**	**-€ 1.867.000**	**-€ 3.293.000**	**-€ 2.588.000**

Figuur 11: Exploitatie 100% extra inkomsten

Mogelijkheid 4: optimalisatie personeel

De grootste niet-gebouwgebonden lasten zijn in alle varianten het personeel. Deze zijn berekend door de vaste personele lasten van zwembad de Watertoren en sporthal Stikkerlaan terug te rekenen naar de lasten per m^2 voor het zwembaddeel en het sporthaldeel, en deze toe te passen op de nieuwe oppervlaktes. In de huidige situatie zijn de personeelslasten voor de Watertoren circa € 500.000,- per jaar en voor sporthal Stikkerlaan circa € 100.000,- per jaar vast personeel en € 50.000,- per jaar ingehuurd personeel. Met deze rekenmethode neemt de personele inzet lineair toe bij het toevoegen van m^2's aan het ruimteprogramma, terwijl in de praktijk een grotere accommodatie per m^2 efficiënter kan zijn voor de personele inzet dan een kleine accommodatie. Ook kan personeel mogelijk worden uitgewisseld tussen de twee functies in het gebouw.

Ons advies is om, als er een voorkeursvariant ligt, de noodzakelijke personele inzet verder te onderzoeken in samenwerking met de huidige beheerders. Het is op dit moment niet mogelijk om een meer nauwkeurige inschatting te maken dan de huidige lasten te extrapoleren, maar dit is wel een kostenpost waarop veel kan worden bespaard wanneer er efficiëntieslagen te maken zijn.

Mogelijkheid 5: alternatieve financieringsmogelijkheden

Alternatieve financieringsmogelijkheden kunnen zeer divers zijn. Op hoofdlijnen hebben wij de volgende mogelijkheden verkend:

- Ten eerste kan worden gedacht aan een deel zelfredzaamheid of vaste verhuur aan gebruikers of verenigingen. In de interviews is vastgesteld dat er weinig mogelijkheden liggen in bijdragen van verenigingen in financiële zin, expertise of beheertaken. Wij achten dit daarom (op dit moment) niet realistisch.
- Als het gaat om subsidieregelingen zijn zowel de *Stimulering Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA)* alsook de *Specifieke Uitkering Stimulering sport (SPUK)*, die dit jaar aflopen maar hoogstwaarschijnlijk ook na 1 januari 2024 een vervolg krijgen, zeker interessant voor de financiële haalbaarheid van het sportcentrum. De SPUK-regeling is vooral interessant als het gaat om investeringen en exploitatie van het sportcentrum. Compensatie hiervoor is ten hoogste 17,5% van de totale kosten. Voor deze regeling is geen onder- of bovengrens van toepassing voor de hoogte van de uitkering. De subsidieregeling BOSA is bedoeld om investeringen en onderhoud (o.a. óók op het vlak van personele inzet op onderhoud en schoonmaak) van sportaccommodaties (o.a. sportcentra) te subsidiëren. Amateursportorganisaties (doorgaans verenigingen en stichtingen) maar ook (gemeentelijke) stichtingen kunnen hiervan gebruikmaken. Het subsidiepercentage bedraagt 20% van de totale kosten. Voor maatregelen m.b.t. duurzaamheid en toegankelijkheid is nog eens 10% extra subsidie beschikbaar. Om inzage te krijgen in hoeverre SPUK of BOSA vanuit financieel perspectief interessant is, is het verstandig om een aantal subsidiemodellen door te laten rekenen.
- Aanvullende inkomsten kunnen ook worden gegenereerd met sponsoring of reclame. De huidige exploitaties laten zien dat dit op dit moment niet van toepassing is. Hieraan kan na de realisatie wel aandacht worden besteed, maar de verwachting is dat dit niet om bedragen gaat die de haalbaarheid significant ten goede komen.

Het brengt veel onzekerheid met zich mee om te rekenen met subsidies die op dit moment gelden ten behoeve van een project dat over circa 4 jaar wordt gebouwd. Daarom is ervoor gekozen om deze subsidies niet door te rekenen in het exploitatiemodel.

Mogelijkheid 6: Dollard College & Sportcentrum

De komende periode wordt door ICSadviseurs in samenspraak met de gemeente een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor het voortgezet onderwijs. De toekomstige onderwijshuisvesting voor het Dollard College maakt hiervan onderdeel uit.

Gezien het feit dat de huidige locatie voor het sportcentrum als voorkeurslocatie dient, biedt dit mogelijk koppelkansen en de mogelijkheid om 'werk met werk' te combineren. Dit betekent vervolgens dat wanneer er in de toekomst, hypothetisch gezien, nieuwbouw voor het Dollard College van toepassing is, daarmee een kans bestaat om te komen tot één gebouw (bijvoorbeeld een onderwijs- en sportcampus) waarmee financiële voordelen kunnen worden behaald. Dit door te reduceren in te bouwen ruimten en daarmee vierkante meters.

Bovendien kan er op deze wijze een cofinanciering onstaan vanuit verschillende beleidsinvalshoeken, waarbij de investeringen (deels) worden gedaan vanuit de portefeuilles 'Sportvoorzieningen' en 'Onderwijshuisvesting' vanuit de gemeente.

Gecombineerd resultaat exploitatiemogelijkheden

Concreet zijn er de onderstaande mogelijkheden verkend die positief kunnen bijdragen aan het exploitatieresultaat.

- Investeren in een betere energieprestatie
- Rekenen met een circulaire restwaarde & langere afschrijftermijn
- Optimalisatie personeel (op dit moment nog niet te concretiseren)
- Aanvullende bezetting/extra gebruikers (uitgangspunt nu: +30%)

Als we deze punten tegelijk toepassen in de berekening volgt daaruit het exploitatieresultaat zoals uiteengezet in figuur 12. In variant 1A is het verschil met de huidige variant het kleinst, op een exploitatietekort van circa € 1.370.000,- per jaar. Het grootste exploitatietekort is bij variant 2 op circa € 3.050.000 per jaar. We moeten concluderen dat het niet mogelijk is om de sportaccommodatie te realiseren binnen de huidige exploitatietekorten.

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - optimaal

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
Inkomsten sporthal	€ 88.000	€ 150.700	€ 150.700	€ 150.700	€ 150.700
Inkomsten zwembad	€ 220.000	€ 442.000	€ 442.000	€ 442.000	€ 442.000
Horeca	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Baten totaal	**€ 308.000,00**	**€ 612.700,00**	**€ 612.700,00**	**€ 612.700,00**	**€ 612.700,00**
Sportcentrum Oldambt - Lasten					
Kapitaallasten verenigingssport & zwemmen	€ 94.000	€ 567.000	€ 712.000	€ 1.407.000	€ 1.092.000
Kapitaallasten bewegingsonderwijs	€ -	€ 401.000	€ 417.000	€ 398.000	€ 389.000
Huisvestingslasten	€ 530.000	€ 516.000	€ 633.000	€ 954.000	€ 803.000
Niet gebouw gebonden	€ 676.000	€ 495.000	€ 647.000	€ 906.000	€ 763.000
Lasten totaal	**€ 1.300.000**	**€ 1.979.000**	**€ 2.409.000**	**€ 3.665.000**	**€ 3.047.000**
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 992.000**	**-€ 1.366.300**	**-€ 1.796.300**	**-€ 3.052.300**	**-€ 2.434.300**

Figuur 12: Gecombineerde exploitatiemogelijkheden

ICS
ADVISEURS

8. Conclusies en advies

Onderstaande tabel is een weerslag van het rapport. Deze tabel laat een vergelijk zien tussen de varianten en is vervolgens beoordeeld door ICSadviseurs. In de laatste rij (totaal) is ervoor gekozen om de factor financiële haalbaarheid zwaarder te laten wegen ten opzichte van de vier verschillende varianten.

	Variant I A & I B	Variant II	Variant III
	Sportcentrum Oldambt (conform huidige accommodaties)	Sportcentrum Oldambt (conform wens)	Sportcentrum Oldambt (conform normatief)
Draagvlak vanuit overheid	Zowel landelijk, provinciaal en lokaal zijn er voldoende kaders en aanknopingspunten om te komen tot nieuwbouw van een sportcentrum.	Zowel landelijk, provinciaal en lokaal zijn er voldoende kaders en aanknopingspunten om te komen tot nieuwbouw van een sportcentrum.	Zowel landelijk, provinciaal en lokaal zijn er voldoende kaders en aanknopingspunten om te komen tot nieuwbouw van een sportcentrum.
Draagvlak Gebruikers	Voor deze variant is er op basis van de tekorten in functionaliteiten voor de binnensportaccommodaties (o.a. beperking in faciliteren wedstrijden) onvoldoende tot geen draagvlak vanuit de gebruikers. Voor de gebruikers van de nieuw te bouwen zwembaden geldt (met de aanpassingen) dat zij hiermee content zullen zijn.	Voor deze variant is het draagvlak het grootst. Deze variant is een vertaalslag van wat de wensen en behoeften van de huidige gebruikers van de binnensportaccommodaties en het zwembad zijn.	Voor deze variant is er draagvlak op basis van de huidige leden/leerlingenaantallen en de eerste prognoses. Vanuit de gebruikers zijn er zorgen geuit over de toekomstbestendigheid van de accommodaties. Ofwel wordt er binnen deze variant afldoende rekening gehouden met voldoende en geschikte accommodaties in relatie tot een te verwachten (door de gebruikers) grotere vraag naar zorggerelateerde activiteiten (o.a. medisch/ therapeutisch zwemmen voor ouderen) en niet-traditionele c.q. anders georganiseerde sporten?
Inspelen op trends en ontwikkelingen	Binnen deze variant voldoe je niet aan de huidige kwaliteitsnormen van de KVLO en NOC*NSF. Dit betekent onder andere dat je niet alle wedstrijden van de verenigingen kunt faciliteren en het bewegingsonderwijs (VO) in te kleine gymzalen plaatsvindt. Voor de zwembaden geldt dat o.a. door het ontbreken van beweegbare bodems en de (te) krappe afmetingen voor het	Binnen deze variant wordt voldoende ingespeeld op het bieden van een passend aanbod voor zowel de binnensportverenigingen (trainingen én wedstrijden) als de scholen (bewegingsonderwijs). Deze variant voldoet daarmee (ruimschoots) aan de kwaliteitsnormen vanuit de KVLO en NOC*NSF en speelt in op trends en ontwikkelingen.	Binnen deze variant wordt conform de normatieve behoefte voldoende ingespeeld op het bieden van een passend aanbod voor zowel de binnensportverenigingen (trainingen én wedstrijden) als de scholen (bewegingsonderwijs). De binnensportaccommodaties voldoen daarmee (ruimschoots) aan de kwaliteitsnormen vanuit de KVLO en NOC*NSF. Binnen deze variant wordt in mindere mate ingespeeld op trends en

	doelgroepenbad een grote mate van flexibiliteit (bijv. het gelijktijdig laten plaatsvinden van meerdere activiteiten in de baden) ontbreekt.	Voor de zwembaden geldt dat door het toepassen van een separaat doelgroepenbad en gebruikmaking van beweegbare bodems er optimaal kan worden ingespeeld op trends en ontwikkelingen, zoals zorggerelateerde activiteiten (o.a. senior zwemmen).	ontwikkelingen. Dit geldt zowel voor de binnensport als ook voor de zwemsport. Reden hiervoor is dat zorggerelateerde activiteiten (vooral in relatie tot de zwemsport) en niet-traditionele c.q. anders georganiseerde sporten (vooral in relatie tot de binnensport) in deze variant niet optimaal worden gefaciliteerd.
Ruimtelijke haalbaarheid	Het toekomstige sportcentrum is inpasbaar op de voorkeurslocatie.	Het toekomstige sportcentrum is inpasbaar op de voorkeurslocatie.	Het toekomstige sportcentrum is inpasbaar op de voorkeurslocatie.
Financiële haalbaarheid	**Nieuwbouw sportcentrum I A:** Totale investering: € 22.900.000 Jaarlijkse dekking kapitaallasten: € 948.000 Jaarlijkse aanvullende subsidie: € 801.000 **Nieuwbouw sportcentrum I B:** Totale investering: € 26.700.000 Jaarlijkse dekking kapitaallasten: € 1.105.000 Jaarlijkse aanvullende subsidie: € 1.141.000	**Nieuwbouw sportcentrum:** Totale investering: € 42.800.000 Jaarlijkse dekking kapitaallasten: € 1.772.000 Jaarlijkse aanvullende subsidie: € 1.899.000	**Nieuwbouw sportcentrum:** Totale investering: € 35.000.000 Jaarlijkse dekking kapitaallasten: € 1.449.000 Jaarlijkse aanvullende subsidie: € 1.517.000
Totaal	3x 0x 2x	3x 0x 4x	2x 2x 2x

Doel van dit onderzoek is in kaart te brengen in hoeverre het haalbaar is om een nieuw zwembad en een nieuwe sporthal te bouwen met het exploitatiesaldo van zwembad de Watertoren en de sporthal aan de Stikkerlaan als uitgangspunt. Hierbij rekening houdend met de vooraf benoemde aandachtspunten en eisen en, waar mogelijk, de wensen van de verenigingen. In dit rapport is dit inzichtelijk gemaakt door vier varianten uit te werken. Conclusie is dat geen enkele variant financieel past binnen het exploitatiesaldo van de huidige accommodatie, circa € 1.000.000. Er moet jaarlijks in alle varianten substantieel een bedrag bij. In dit kader is het, mits de keuze wordt gemaakt verder onderzoek te doen, te overwegen om, zoals in paragraaf 7.4 benoemd, een aantal mogelijkheden die bijdragen aan de financiële haalbaarheid verder in kaart te brengen. Dit met als resultaat meer verfijnde exploitatieberekeningen en rekenmodellen voor subsidies als bijvoorbeeld BOSA en SPUK.

Verder is de conclusie dat het is aan te bevelen, mocht in de toekomst alsnog tot nieuwbouw worden overgegaan, om van variant I A of variant I B afstand te doen. Dit vooral vanuit het oogpunt dat voor de verenigingen niet alle wedstrijden kunnen worden gefaciliteerd, het bewegingsonderwijs binnen deze varianten niet op een passende wijze kan worden ingevuld en de multifunctionaliteit en flexibiliteit voor de zwemsport ontbreekt. Wanneer afstand wordt genomen van variant I A en I B betekent dit dat variant II en variant III overblijven. Los van het feit dat ook deze varianten niet passen binnen het huidige exploitatiesaldo, ligt de keuze inhoudelijk niet zozeer op het faciliteren van de binnensport, maar vooral op de afweging in hoeverre aan alle wensen wordt voldaan vanuit de gebruikers (variant II) versus het faciliteren van de zwemsport op basis van de huidige en toekomstige programmering, waarbij in mindere mate wordt ingespeeld op activiteiten die zich, gezien de landelijke trends en ledenontwikkelingen bij de gebruikers, nu en in de toekomst naar verwachting gaan voordoen. Dit door het ontbreken van een doelgroepenbad in variant III ten opzichte van variant II.

ICS
ADVISEURS

Bijlage I: Uitwerking startbijeenkomst

Behouden	Zelfstandigheid/herkenbaarheid verenigingen, vier badmintonvelden, ruimte voor opslag, betaalbaar houden van de zaalhuur voor zaalvoetbal, goede sportvloer, multifunctionele belijning, een vloer geschikt voor kunstrolschaatsen minimaal 20x40 m, tijden van sport, zaal met gaten voor korfbalpalen, zaal groot en hoog genoeg voor seniorenkorfbal, horeca voor de derde helft voor verenigingen, centrale ligging, berging naast zwembad, gewoon zwembad (niet subtropisch), ondiep bad (aquarobic/beweegbaden), 25 meter bad, duikplank, privacy tijdens gymles.
Veranderen	Meer ruimte om zaalvoetbalveld heen (eis KNVB), EWBC: minimaal vier velden, goede opslag voor netten, buitenbaan naast houten vloer binnen voor rolschaatsen, skeeleren e.d. voldoende tribune voor evenementen, samenwerking tussen meerdere verenigingen van tevoren onderzoeken, isolatie en duurzaamheid (zwembad), meer en grotere zaalruimte, overdekt skatepark (skateboarden/skeeleren), inrichting (vernieuwend), meer trainingsmogelijkheden (tijd) waterpolo, meer badwater, meer diepe baden, VO-scholen samen met kinderopvang, sportverenigingen, instanties, zorgcentra (stagemogelijkheden) Volleybal: minimaal vier velden met een speelruimte van 25x45 meter, opslag voor materialen, kantine met zicht op velden, net tussen velden, tribune over de lengte, betaalbare tarieven (contributie), verende vloer.
Ambities/stimuleren	50 meter bad (de enige in Groningen, wedstrijden, geld genereren, zwemclub voor volwassenen ruimte om te groeien), triatlon (zwemmen, fietsen, lopen), groter bad van 8 banen, basketbal groter worden (meer leden), clubhuis bij zwembad, sfeerlicht, moderne tijdwaarneming en scoreborden, moderne douches (aandacht voor vrouwen met lang haar), kleedkamer NIET met inkijk vanaf zwembad, goed onderhoud, drempelloos bewegen, vaste ruimte voor VO voor materiaal + overblijfruimte, kunstrolschaatsen zowel breedtesport al competitie uitbreiden, zwemles voor ISK en onderbouw VO, omnisport binnen/buitensport 7 dagen per week, duiklessen voor minder validen (lift voor in het water, beweegbare bodem), groot basketbalveld buiten, badminton minimaal 6 banen ('s avonds, 's morgens, 's middags), (aangepaste) belijning sportvelden voor school. Locatie: stadspark, samenwerking met Dollard College, beweegvriendelijke omgeving, sportboulevard (sport, onderwijs, campus), vanaf A7 rij je Winschoten in met rechts alle sport en onderwijs, gezamenlijke exploitatie en organisatie (overdag gebruik door onderwijs en andere maatschappelijke organisaties, daarna door sportverenigingen. Oude parkhal terugkopen voor bijvoorbeeld kunstrolschaatsen, parkeren aan andere zijde met loopbrug, VO maakt nu al gebruik van sportvelden WVV.
Randvoorwaarden	Verschillende VO vestingen moeten van elkaar weten hoeveel leerlingen gehuisvest moeten worden (totale bezettingsgraad), vier badmintonvelden, minimaal 3 grote velden voor een team van 12+ spelers, laadpalen elektrische auto's, goed dempende vloeren, sportcomplex centraal gelegen (voor bezoekers en VO), zwembad minimaal 3 meter diep, duikbad voor schoonspringen, grotere tribune zwembad, beter reserveerbare (gratis) overlegruimtes (voor o.a. oudergesprek), toegang gelijkvloers, goed openbaar vervoer naar sportcomplex, goede ventilatie en temperatuur, bereikbaar/veilig, tribune (ook buiten). VO (Dollard): niet verspreid over verschillende locaties, geen lestijd verloren laten gaan i.v.m. reistijd, sporthal naast de school, geen overlast omwonenden, sporthal niet delen met andere lesgever (overlast), rekening houden met verschillende activiteiten (spel, turnen, dans, zelfverdediging, atletiek), goede akoestiek, dichtbij (huidige) WVV veld, daglicht in de zalen.
Samenwerken	Exploitatie/beheer horeca (verdienmodel verenigingen), winkel, woningbouw, ouderen/jongeren, kinderdagverblijven, gemeente met bedrijfsleven, zwemverenigingen samen, overdag sporten wellicht samen met professional, commercieel, zorg. Samenwerking COA/WVV, samenwerking Lentis/WVV.
Stimuleren/vernieuwen	LED kleuren verlichting, vloerprojectie (lijnen op vloer, ringen), geluidsinstallatie zwembad, luchtzuivering, goede startblokken met schuiven voor de elektronische startwaarneming, digitaal scorebord (waterpolo), integratie scorebord + sportlink (digitale wedstrijd vastlegging), akoestiek deelbare sporthal (geluidsarme wanden), aardbevingsbestendig, klimaat zwembad, compartimentering, virtueel sporten.

ICS
ADVISEURS

Behouden

Ambities

Randvoorwaarden

Wat niet?

ICS
ADVISEURS

Bijlage II: Bezettingsrooster sportcomplex Stikkerlaan

Ma.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal	DC																85%	
spelzaal	DC																38%	
gymzaal	DC																0%	
Di.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal	DC																54%	
spelzaal	DC																85%	
gymzaal	DC																23%	
Woe.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal	DC																77%	
spelzaal	DC																54%	
gymzaal	DC																62%	
Do.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal	DC																69%	
spelzaal	DC																31%	
gymzaal	DC																23%	
Vr.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal	DC																62%	
spelzaal	DC																46%	
gymzaal	DC																23%	
Zat.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal																		
spelzaal																		
gymzaal																		
Zon.	9 - 15.30 uur	15.30-16.00	16.00-16.30	16.30-17.00	17.00-17.30	17.30-18.00	18.00-18.30	18.30-19.00	19.00-19.30	19.30-20.00	20.00-20.30	20.30-21.00	21.00-21.30	21.30-22.00	22.00-22.30	22.30-23.00		
sporthal																		
spelzaal																		
gymzaal																		

WKC	=	Winschoter Kunstrolschaatsclub
DC	=	Dollard College
ARC	=	ARC-noord Rolschaatsen
EWBC	=	Badminton
ZVV WMC	=	Zaalvoetbal
Blue Stars	=	Handbal
Millwings	=	Basketbal
Set Uppers	=	Volleybal
Korwi	=	Korfbal
SV Ritme	=	Gymnastiek
VRG	=	brandweer zaalvoetbal / lentis maatschappelijk ondernemen

Bezetting doordeweeks:
sporthal; 69%
spelzaal: 51%
gymzaal: 26%

ICS
ADVISEURS

Bijlage III: Normatieve behoefte bewegingsonderwijs Dollard College (locatie Hommesplein en PRO Winschoten)

Dollard College

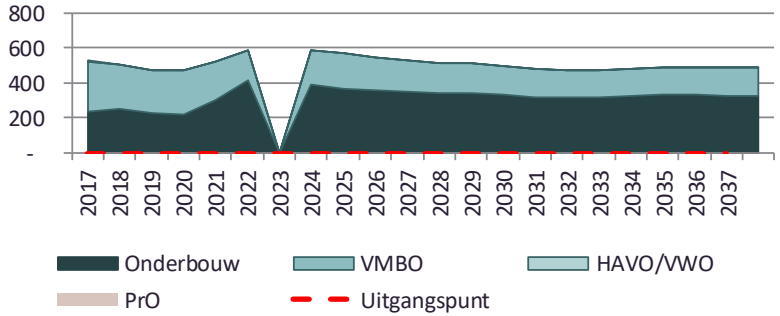
Huidige normatieve LO behoefte	aantal	m²/ll	factor	lestdn.
Onderbouw	449	1,66	*32/460	52
Bovenbouw HAVO/VWO	484	0,78	*32/460	26
Totaal	**933**			**78**
Dit aantal lestijden correspondeert met:				*1,95 zaaldelen*

Ontwikkeling LO behoefte	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
Onderbouw	46	52	45	43	42	42	41	41	40	39	38	38	38	37	37	38	38
Bovenbouw HAVO/VWO	24	26	23	22	21	21	21	21	20	20	19	19	19	19	19	19	19
Totaal lestijden	**70**	**78**	**68**	**65**	**63**	**63**	**62**	**62**	**61**	**58**	**58**	**57**	**57**	**56**	**56**	**57**	**58**
Idem, aantal zalen	*1,75*	*1,95*	*1,69*	*1,62*	*1,59*	*1,57*	*1,55*	*1,56*	*1,52*	*1,46*	*1,44*	*1,43*	*1,42*	*1,40*	*1,40*	*1,41*	*1,44*

Ubbo Emmius

Totaal aantal leerlingen, volgens ILT oktober 2022

Indicatie Prognose**

Omdat voor 2023 het aantal leerlingen om onverklaarbare redenen niet in beeld is doordat exacte gegevens uit de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) ontbreken, hebben we niet, net als voor het Dollard College, de huidige normatieve LO-behoefte in beeld kunnen brengen. Wel hebben we met de gegevens die voor handen zijn een eigen berekening gemaakt. Deze is als volgt:

De formule is: aantal lln * m2/lln * klasfactor

Onderbouw: 300*1,66*31/460 = 35 lestijden per week
Bovenbouw: 300*1,25*32/460 = 17 lestijden per week (er is hier voor de m2/lln een gemiddelde genomen tussen TLW/GLW en BLW, omdat de verhouding ons niet bekend is).

In totaal 52 lestijden per week. De capaciteit is 40 lestijden per week. Dat is dus ongeveer **1,3 zaaldeel** voor het Ubbo Emmius.

ICS
ADVISEURS

Bijlage IV: Ruimtestaten

Globaal Ruimteprogramma nieuwe sporthal en nieuwe zwembad - gemeente Oldambt				
Variant I	**Aantal**	**m² FNO**	**m2 totaal**	**Opmerkingen**
entree / wachtruimte			**288**	
hoofdentree	1	65	65	
schoolentree	1	65	65	
Wachtruimte / receptie	1	50	50	
Kantoorruimte	1	30	30	
Vergaderruimte zwembad	1	33	33	
Vergaderruimte sporthal	1	35	35	
Beheerdersruimte	1	10	10	
Horeca			**180**	
keuken / berging	1	50	50	samengevoegde ruimten
Kantine sporthal	1	130	130	samengevoegde ruimten
Facilitaire ruimten			**510**	
toiletten	4	8	32	afhankelijk van aantal bouwlagen
technische ruimten	4	50	200	diverse ruimten samengevoegd
Vergaderruimte zwembad	1	33	33	
Vergaderruimte sporthal	1	35	35	
Beheerdersruimte	2	10	20	
schoonmaakhok	1	10	10	diverse ruimten samengevoegd
Berging zwembadmateriaal & bergruimte verenigingen	4	45	180	
Bassins binnenbad & perrons			**1.373**	
doelgroepenbad (Watertoren)	1	148	148	7,2x20,5
perron lange zijde I	1	57	57	2,8x20,5
perron lange zijde II	1	45	45	2,2x20,5
perron korte zijde start	1	21	21	2,9x7,2
wedstrijdbad (Watertoren)	1	362	362	25x14,5
perron lange zijde I	1	63	63	2,5x25
perron lange zijde II	1	63	63	2,5x25
perron korte zijde start	1	58	58	4x14,5
perron korte zijde overkant	1	44	44	3x14,5
Tribune wedstrijdbad	1	75	75	
wedstrijdbad / doelgroepenbad (De Hardenberg)	1	250	250	10x25
perron lange zijde I	1	38	38	1,5x25
perron lange zijde II	1	90	90	3,6x25
perron korte zijde start	1	27	27	2,7x10
perron korte zijde overkant	1	33	33	3,3x10
Kleedruimten zwembad			**405**	
kleedkamers wedstrijdbad	2	18	36	
kleedkamers doelgroepenbad	2	30	60	
kleedkamers wedstijdbad / doelgroepenbad	2	24	48	
doucheruimten incl toiletten doelgroepenbad	6	27	162	
kleedkamer badpersoneel incl. douche en toilet	1	14	14	
wisselcabines	1	85	85	samenvoeging 2 locaties
Sport			**1.903**	
sporthal	1	950	950	42x22
sportzaal	1	448	448	16x28
gymzaal	1	252	252	12x21
toeschouwersruimte sporthal vast	1	122	122	
Toestellenberging gymzaal	1	34	34	
toestellenberging sporthal	1	34	34	
Toestellenberging sporthal 2	1	26	26	
Toestellenberging sportzaal	1	37	37	
Kleedruimten sport			**324**	
toilet MIVA	1	5	5	
scheidsrechterskleedkamer & douches	1	9	9,3	
kleedkamers gymzaal incl. douche/wasruimte en toilet	1	50	50	
kleedkamers gymzaal incl. douche/wasruimte en toilet	1	56	56	
kleedkamer sporthal incl. douche was ruimte en toilet	1	56	56	
kleedkamer sporthal incl. douche was ruimte en toilet	1	56	56	
kleedkamer sportzaal incl. douche was ruimte en toilet	1	33	33	
kleedkamer sportzaal incl. douche was ruimte en toilet	1	33	33	
docentenruimte gymzaal incl. toilet	1	8	8,4	
docentenruimte sporthal incl. toilet	1	8	8,4	
docentenruimte sportzaal incl. toilet	1	10	9,5	
TOTAAL			**4.982**	

Entree/centrale hal/wachtruimte	**288**
Horeca	**180**
facilitaire ruimtes	**510**
bassins binnenbad	**1.373**
kleedruimten zwembad	**405**
sport	**1.903**
kleedruimten sport	**324**
totaal m² fno	**4.982**
Tussen BVO en FNO	**1,2**
totaal m² bvo	**5.978**

Buitenruimte	aantal			
Autoparkeerplekken regulier	60	13	747	Behoefteberekening 2,7 auto per 100 m2 BVO
Autoparkeerplekken MIVA	2	21	42	2% van het totale aantal parkeerplaatsen met een minimum van 2
Fietsparkeerplekken	60	2	90	4 plekken per 100m2 BVO
Totaal			879	
Toeslag verkeerruimten (paden en wegen) & onvoorzien 15%			**1.011**	
Totaal binnen- en buitenruimte			**6.989**	

ICS

ADVISEURS

Globaal Ruimteprogramma nieuwe sporthal en nieuwe zwembad - gemeente Oldambt

Variant II	Aantal	m² FNO	m2 totaal	Opmerkingen
Algemene ruimtes				
Entree / centrale hal			**107**	
Hoofdentree	1	15	15	
Kantoor beheerders	1	20	20	
Vergaderruimte(n) Teamkamer (zwembad/ sporthal)	1	60	60	
opslag technische dienst	1	12	12	
Horeca			**245**	
Café	1	175	175	geheel afhankelijk van te verwachten aantallen bezoekers
keuken	1	40	40	
berging	1	20	20	
koel- vriescellen	2	5	10	
Facilitaire ruimten			**1.156**	
toiletten entree / horeca	2	12	24	4 heren/4 dames - aantallen afhankelijk van te verwachten aantal bezoekers & aantal bouwlagen
toilet minder validen	1	5	5	idem
werkkast	4	3	12	
kleedruimte personeel, inclusief douche/toilet	1	15	15	koppelen aan \teamkamer?
Technische ruimte voor de WZ	1	500	500	meestal in de kelder, alles afhankelijk van hoogte & oppervlakte buffers en keuze filtratie
technische ruimte	1	600	600	voor WTB
subtotaal			**1.508**	
Zwembad en sporthal				
Bassins binnenbad			**2.043**	
wedstrijdbad 6 baans	1	385	385	25 x 15,4 x 2,6m
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5m
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5m
perron korte zijde start	1	84	84	21 x 4
perron korte zijde overkant	1	63	63	21 x 3 m (was 18,5 x 4)
wedstrijdbad 8 baans	1	525	525	25 x 21 x 2,6m
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5m
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5m
perron korte zijde start	1	84	84	21 x 4
perron korte zijde overkant	1	63	63	21 x 3 m (was 18,5 x 4)
doelroepenbad	1	200	200	10x20
perron lange zijde I	1	50	50	2,5x20
perron lange zijde II	1	50	50	2,5x20
perron korte zijde start	1	25	25	2,5x10
perron korte zijde overkant	1	25	25	2,5x10
badmeesterspost/jury/wedstrijdruimte/EHBO/massageruimte	1	20	20	
toeschouwersruimte op verdieping wedstrijdbad (200 plaatsen)	1	100	100	
perron lange zijde tribune (50 plaatsen, lange zijde doelgroepenbad)	1	25	25	
Rolstoellift	1	3	3	
Elektronisch aftiksysteem	1	1	1	optioneel voor 8-baans bad
toiletten zwembad	2	5	10	
Bergingen baden	4	20	80	2 bergingen doelgroepenbad, 2x bergingen wedstrijdbaden
Kleedruimten zwembad			**184**	
kleedkamers	4	20	80	
doucheruimte	1	15	15	
wisselcabines	20	1,68	34	
gezinscabines	6	4	24	
mindervaliden kleedkamer / toilet	1	8	8	
make up ruimte	1	6	6	
afsluitbare garderobekasten	150	0,18	13,5	
werkkast	1	4,00	4	
Sport			**3.987**	
wedstrijdhal	1	1344	1.344	48x28x9
trainingshal	1	1150	1.150	44,2x26x7
gymzalen	2	364	728	14x26x5,5 (minimale VO norm KVLO: 14m x 22m I Aanbeveling: 14m x 26m welke we overnemen.
toeschouwersruimte sporthal vast	500	0,5	250	verdelen over de sporthallen? Juist bundelen? Vast of flexibel?
ehbo ruimte	3	10	30	
Toestellenberging gymzaal	2	45	90	
toestellenberging sporthal	6	45	270	
docentenruimte/scheidsrechtersruimte	5	25	125	
Kleedruimten sport			**618**	
toiletten	8	2	16	toilet met wasbakje voor vullen flesjes water
werkkast	1	10	10	
kleedkamers sporthal	12	25	300	
kleedkamers gymzaal	4	25	100	
doucheruimte	16	12	192	aantallen nog te bespreken
subtotaal m²			**6.832**	
TOTAAL			**8.340**	

Entree/centrale hal	**107**
Horeca	**245**
facilitaire ruimtes	**1.156**
bassins binnenbad	**2.043**
kleedruimten zwembad	**184**
sport	**3.987**
kleedruimten sport	**618**
totaal m² fno	**8.340**
Tussen BVO en FNO	**1,2**
totaal m² bvo	**10.008**

Buitenruimte	aantal			
Autoparkeerplekken regulier	100	13	1.251	Behoefteberekening 2,7 auto per 100 m2 BVO
Autoparkeerplekken MIVA	2	21	42	2% van het totale aantal parkeerplaatsen met een minimum van 2
Autoparkeerplekken electrisch	100	2	150	4 plekken per 100m2 BVO
Fietsparkeerplekken	1	150	150	Parkeerruimt touringcar
Totaal			1.593	
Toeslag verkeerruimten (paden en wegen) & onvoorzien 15%			**1.832**	
Totaal binnen- en buitenruimte			**11.840**	

ICS

ADVISEURS

Globaal Ruimteprogramma nieuwe sporthal en nieuwe zwembad - gemeente Oldambt				
Variant III	**Aantal**	**m² FNO**	**m2 totaal**	**Opmerkingen**
Algemene ruimtes				
Entree / centrale hal			**107**	
Hoofdentree	1	15	15	
Kantoor beheerders	1	20	20	
Vergaderruimte(n) Teamkamer (zwembad/ sporthal)	1	60	60	
opslag technische dienst	1	12	12	
Horeca			**245**	
Café	1	175	175	geheel afhankelijk van te verwachten aantallen bezoekers
keuken	1	40	40	
berging	1	20	20	
koel- vriescellen	2	5	10	
Facilitaire ruimten			**1.156**	
toiletten entree / horeca	2	12	24	4 heren/4 dames - aantallen afhankelijk van te verwachten aantal bezoekers & aantal bouwlagen
toilet minder validen	1	5	5	idem
werkkast	4	3	12	
kleedruimte personeel, inclusief douche/toilet	1	15	15	koppelen aan \teamkamer?
Technische ruimte voor de WZ	1	500	500	meestal in de kelder, alles afhankelijk van hoogte & oppervlakte buffers en keuze filtratie
technische ruimte	1	600	600	voor WTB
subtotaal			**1.508**	
Zwembad en sporthal				
Bassins binnenbad			**1.693**	
wedstrijdbad 6 baans / doelgroepenbad	1	385	385	25 x 15,4 x 2,6m
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5m
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5m
perron korte zijde start	1	84	84	21 x 4
perron korte zijde overkant	1	63	63	21 x 3 m (was 18,5 x 4)
wedstrijdbad 8 baans	1	525	525	25 x 21 x 2,6m
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5m
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5m
perron korte zijde start	1	84	84	21 x 4
perron korte zijde overkant	1	63	63	21 x 3 m (was 18,5 x 4)
badmeesterspost/jury/wedstrijdruimte/EHBO/massageruimte	1	20	20	
toeschouwersruimte op verdieping wedstrijdbad (200 plaatsen)	1	100	100	
perron lange zijde tribune (50 plaatsen, lange zijde doelgroepenbad)	1	25	25	
Rolstoellift	1	3	3	
Elektronisch attiksysteem	1	1	1	optioneel voor 8-baans bad
toiletten zwembad	2	5	10	
Bergingen baden	4	20	80	2 bergingen doelgroepenbad, 2x bergingen wedstrijdbaden
Kleedruimten zwembad			**184**	
kleedkamers	4	20	80	
doucheruimte	1	15	15	
wisselcabines	20	1,68	34	
gezinscabines	6	4	24	
mindervaliden kleedkamer / toilet	1	8	8	
make up ruimte	1	6	6	
afsluitbare garderobekasten	150	0,18	13,5	
werkkast	1	4,00	4	
Sport			**3.159**	
wedstrijdhal	1	1344	1.344	48x28x9
trainingshal	1	1150	1.150	44,2x26x7
toeschouwersruimte sporthal vast	500	0,5	250	verdelen over de sporthallen? Juist bundelen? Vast of flexibel?
ehbo ruimte	2	10	20	
toestellenberging sporthal	6	45	270	
docentenruimte/scheidsrechtersruimte	5	25	125	
Kleedruimten sport			**466**	
toiletten	6	2	12	toilet met wasbakje voor vullen flesjes water
werkkast	1	10	10	
kleedkamers sporthal	12	25	300	
doucheruimte	12	12	144	aantallen nog te bespreken
subtotaal m²			**5.502**	
TOTAAL			**7.010**	

Entree/centrale hal	**107**
Horeca	**245**
facilitaire ruimtes	**1.156**
bassins binnenbad	**1.693**
kleedruimten zwembad	**184**
sport	**3.159**
kleedruimten sport	**466**
totaal m² fno	**7.010**
Tussen BVO en FNO	**1,2**
totaal m² bvo	**8.412**

Buitenruimte	aantal			
Autoparkeerplekken regulier	84	13	1.052	Behoefteberekening 2,7 auto per 100 m2 BVO
Autoparkeerplekken MIVA	2	21	35	2% van het totale aantal parkeerplaatsen met een minimum van 2
Autoparkeerplekken electrisch	84	2	126	4 plekken per 100m2 BVO
Fietsparkeerplekken	1	150	150	Parkeerruimte touringcar
Totaal			1.363	
Toeslag verkeerruimten (paden en wegen) & onvoorzien 15%			**1.567**	
Totaal binnen- en buitenruimte			**9.980**	

Bijlage V: Locaties

ICS
ADVISEURS

Locatie Meidoornlaan

Eigenschappen:

- Voldoende oppervlakte
- Geen eigendom
- Ontsluiting matig
- OV matig, via St. Vitusholt
- Kwetsbare landschapsvensters Lanengebied
- Inpassing AKZO-zoutlocatie(s)
- Waarschijnlijk maatschappelijk gevoelig, nabijheid woonbebouwing
- Onderdeel stadspatroon Winschoten

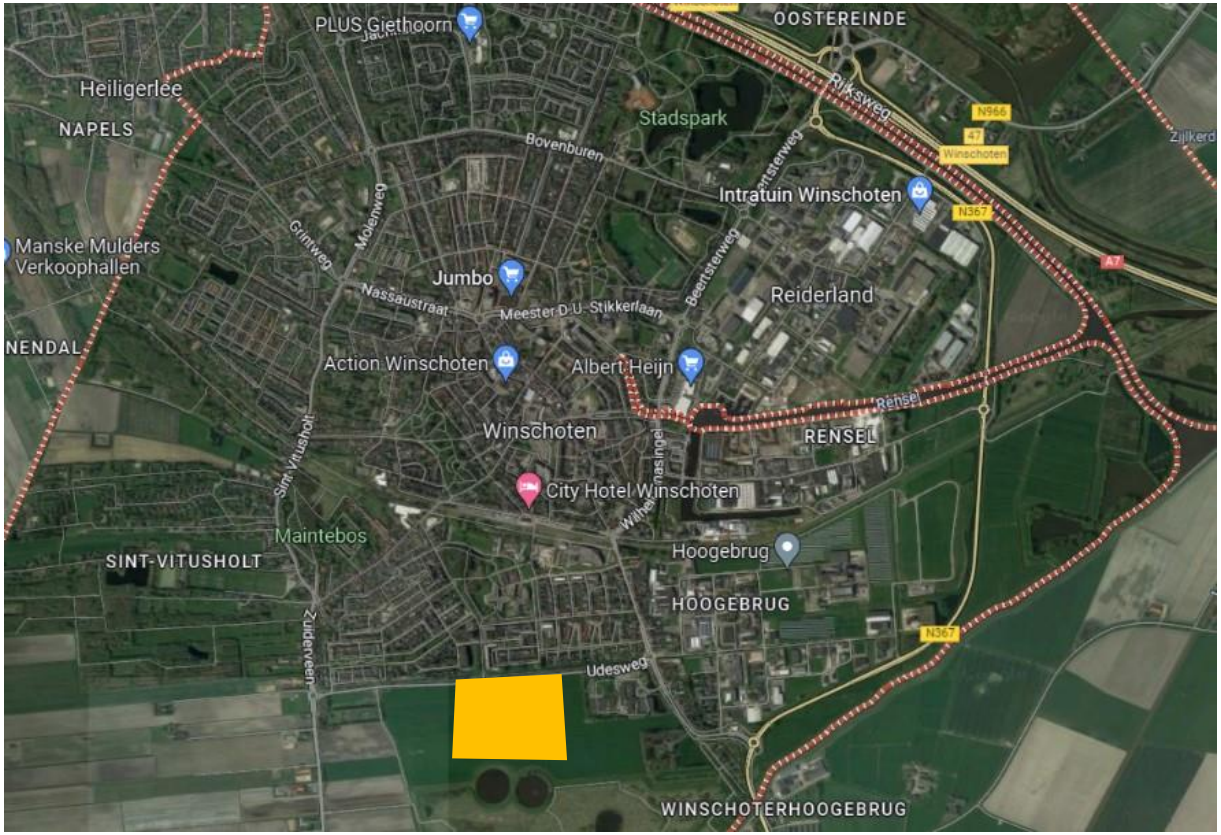
5 april 2023

ICS
ADVISEURS

Locatie Udesweg

Eigenschappen:

- Voldoende oppervlakte
- Geen eigendom
- Goede bereikbaarheid met auto en fiets
- Goede ontsluiting OV
- Bijdrage groene structuurzone Winschoten Zuid
- Ligging voortzetting Blauwe Loper-route

22 mei 2023

ICS
ADVISEURS

Locaties Stadspark

Eigenschappen:

- Oppervlakte krap bemeten
- Overwegend eigendom gemeente
- Goede bereikbaarheid met auto en fiets
- Goede ontsluiting
- Onderdeel stadspatroon Winschoten
- Maatschappelijk gevoelig als locatie
- Demping vijvers, compensatie nodig voor waterberging
- Verplaatsing functies: kinderboerderij, sport- en bedrijfscomplex
- Ligging aan Blauwe Loper-route

5 april 2023

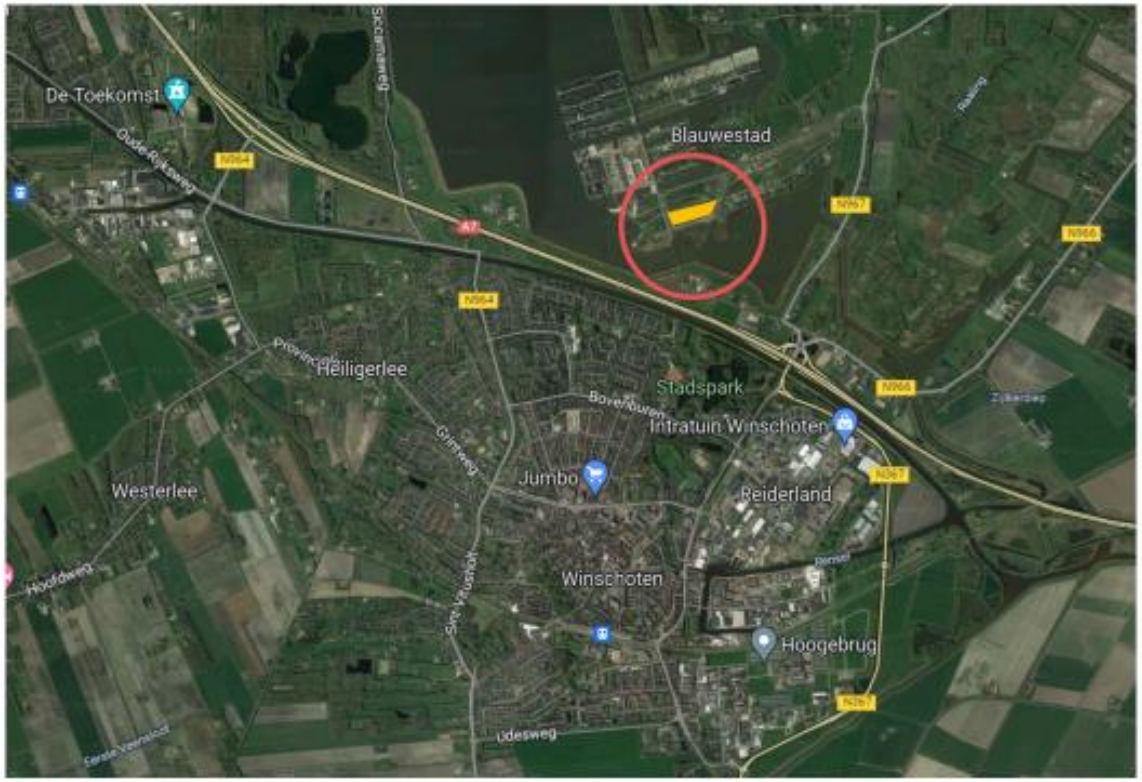
ICS
ADVISEURS

Locatie 'Bovist'

Eigenschappen:

- Eigendom provincie
- Goede bereikbaarheid vanuit Winschoten via fietsbrug over A7
- Gebied circa 23.000 m^2

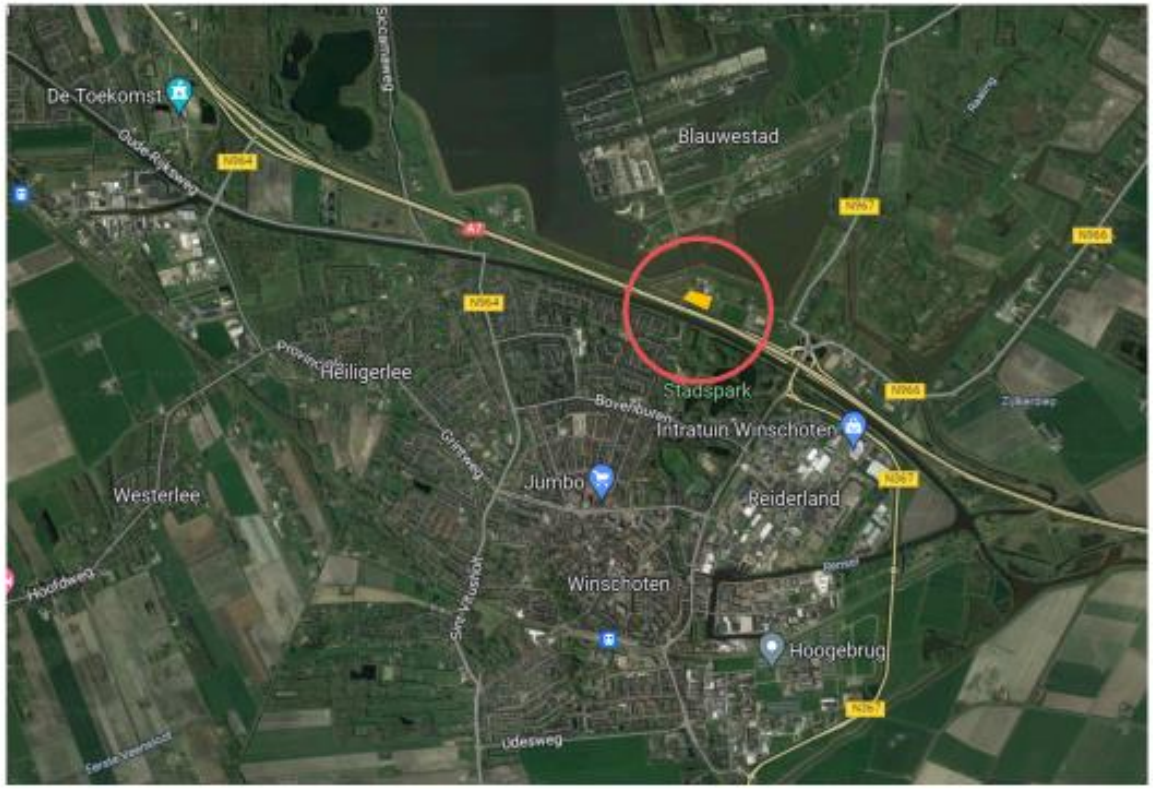
ICS
ADVISEURS

Locatie 'Oostereinde'

Eigenschappen:

- Eigendom provincie
- Goede bereikbaarheid vanuit Winschoten via fietsbrug over A7
- Circa 13.000 m^2

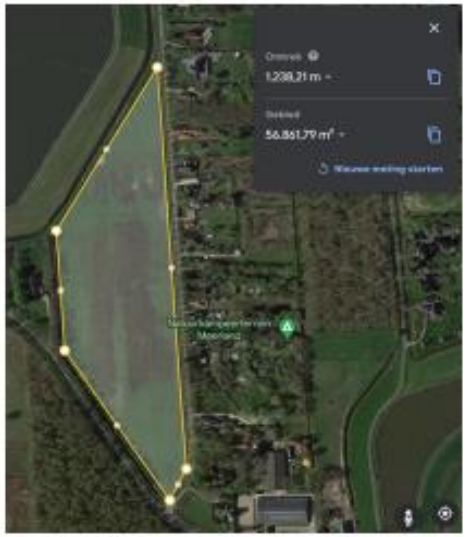
5 april 2023

ICS
ADVISEURS

Locatie 'Groeveweg'

Eigenschappen:

- Eigendom gemeente
- Zeer nat land, momenteel verhuurd
- Circa 55.000 m^2

5 april 2023

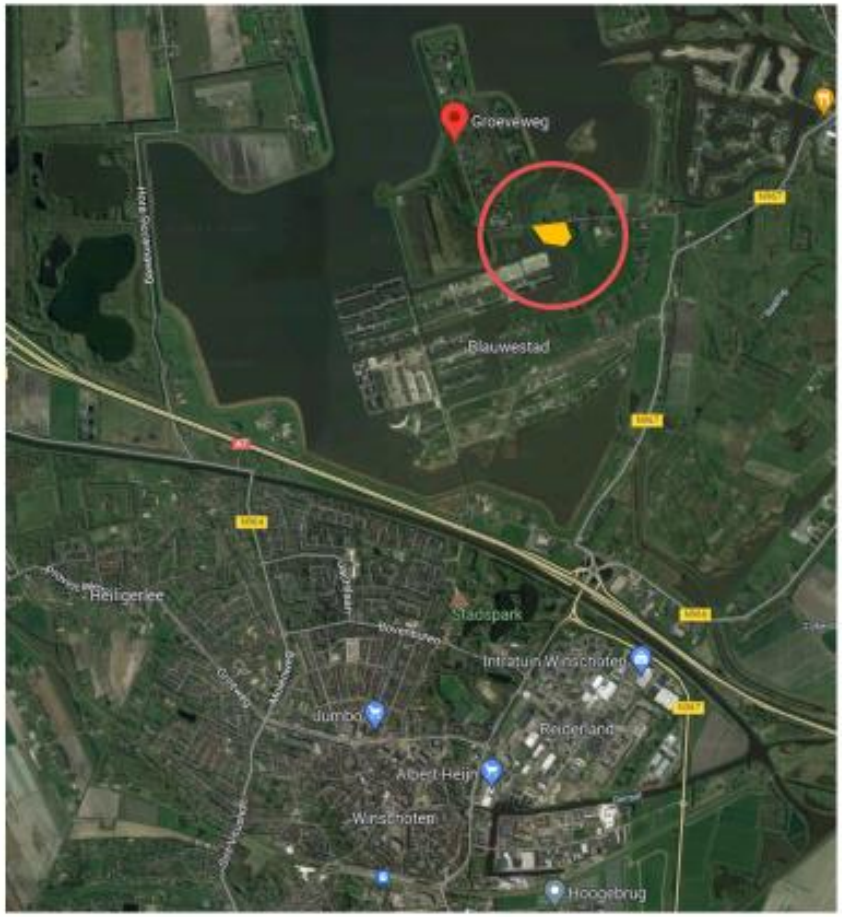
ICS
ADVISEURS

Locatie 'Zuiderringdijk'

Eigenschappen:

- Eigendom gemeente
- Momenteel verhuurd
- Circa 20.000 m^2

5 april 2023

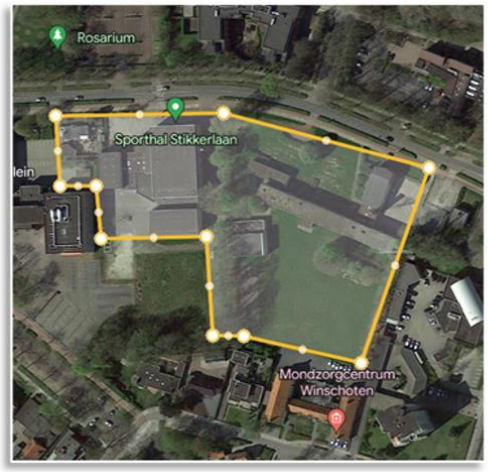
ICS
ADVISEURS

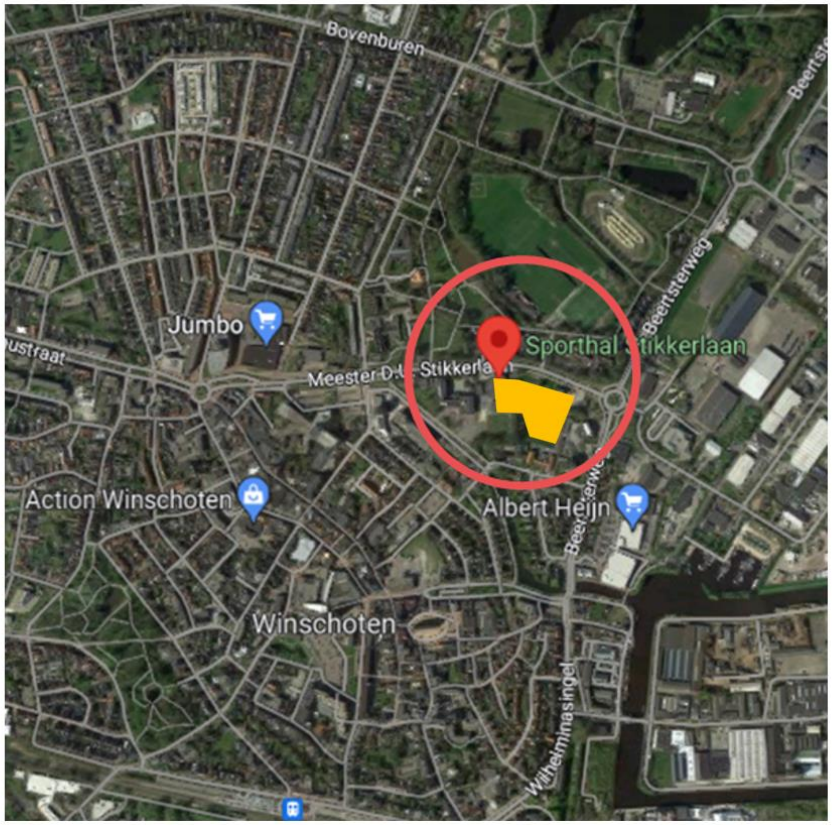
ICS
ADVISEURS

Huidige locatie

Eigenschappen:

- Zwembad en sporthal realiseren bij het huidige Dollard College
- Circa 13.000 m^2

22 mei 2023

ICS
ADVISEURS

Bijlage VI: Investeringsoverzicht

			Variant I A - BENG		Variant I B - BENG		Variant II - BENG		Variant III - BENG	
		eenhprijs/%	m²	investering	m²	investering	m²	investering	m²	investering
A	**Grondkosten**			**€ 468.075**		**€ 524.295**		**€ 888.000**		**€ 736.275**
	Grond, sloop en bouwrijp	75	6241	€ 468.075	6991	€ 524.295	11840	€ 888.000	9817	€ 736.275
B	**Bouwkosten**			**€ 15.080.104**		**€ 17.623.393**		**€ 28.165.269**		**€ 23.065.493**
	Sportcentrum	€ 2.225	3848	€ 8.562.690	3846	€ 8.557.350	7336	€ 16.321.710	6160	€ 13.705.110
	Zwembad	€ 3.690	1486	€ 5.481.864	2134	€ 7.872.984	2672	€ 9.861.156	2090	€ 7.713.576
	Terrein	€ 350	907	€ 317.450	1011	€ 353.850	1832	€ 641.200	1567	€ 548.450
	bouwkosten onvoorzien	5%		€ 718.100		€ 839.209		€ 1.341.203		€ 1.098.357
C	**Directiekosten**			**€ 1.943.522**		**€ 2.268.461**		**€ 3.631.659**		**€ 2.975.221**
	Advies, management en onderzoeken	12,5%		€ 1.943.522		€ 2.268.461		€ 3.631.659		€ 2.975.221
D	**Bijkomende kosten**			**€ 1.399.336**		**€ 1.633.292**		**€ 2.614.794**		**€ 2.142.159**
	Leges, Nuts en projectonvoorzien	8%		€ 1.399.336		€ 1.633.292		€ 2.614.794		€ 2.142.159
	Totaalinvestering (excl. btw)			**€ 18.891.038**		**€ 22.049.441**		**€ 35.299.722**		**€ 28.919.148**
E	**BTW**			**€ 3.967.118**		**€ 4.630.383**		**€ 7.412.942**		**€ 6.073.021**
	BTW	21%		€ 3.967.118		€ 4.630.383		€ 7.412.942		€ 6.073.021
	SPUKregeling	0%								
	Totaalinvestering incl. btw			**€ 22.858.156**		**€ 26.679.824**		**€ 42.712.664**		**€ 34.992.169**
	€/m² BVO			*€ 4.285*		*€ 4.462*		*€ 4.268*		*€ 4.241*
	afronding budget			*€ 22.900.000*		*€ 26.700.000*		*€ 42.800.000*		*€ 35.000.000*

ICS
ADVISEURS

			Variant I A - ENG		Variant I B - ENG		Variant II - ENG		Variant III - ENG	
		eenhprijs/%	m²	investering	m²	investering	m²	investering	m²	investering
A	**Grondkosten**			**€ 468.075**		**€ 524.295**		**€ 888.000**		**€ 736.275**
	Grond, sloop en bouwrijp	75	6241	€ 468.075	6991	€ 524.295	11840	€ 888.000	9817	€ 736.275
B	**Bouwkosten**			**€ 16.714.261**		**€ 19.529.080**		**€ 31.213.272**		**€ 25.560.356**
	Sportcentrum	€ 2.475	3848	€ 9.524.790	3846	€ 9.518.850	7336	€ 18.155.610	6160	€ 15.245.010
	Zwembad	€ 4.090	1486	€ 6.076.104	2134	€ 8.726.424	2672	€ 10.930.116	2090	€ 8.549.736
	Terrein	€ 350	907	€ 317.450	1011	€ 353.850	1832	€ 641.200	1567	€ 548.450
	bouwkosten onvoorzien	5%		€ 795.917		€ 929.956		€ 1.486.346		€ 1.217.160
C	**Directiekosten**			**€ 2.147.792**		**€ 2.506.672**		**€ 4.012.659**		**€ 3.287.079**
	Advies, management en onderzoeken	12,5%		€ 2.147.792		€ 2.506.672		€ 4.012.659		€ 3.287.079
D	**Bijkomende kosten**			**€ 1.546.410**		**€ 1.804.804**		**€ 2.889.115**		**€ 2.366.697**
	Leges, Nuts en projectonvoorzien	8%		€ 1.546.410		€ 1.804.804		€ 2.889.115		€ 2.366.697
	Totaalinvestering (excl. btw)			**€ 20.876.538**		**€ 24.364.851**		**€ 39.003.046**		**€ 31.950.406**
E	**BTW**			**€ 4.384.073**		**€ 5.116.619**		**€ 8.190.640**		**€ 6.709.585**
	BTW	21%		€ 4.384.073		€ 5.116.619		€ 8.190.640		€ 6.709.585
	SPUKregeling	0%								
	Totaalinvestering incl. btw			**€ 25.260.612**		**€ 29.481.470**		**€ 47.193.685**		**€ 38.659.992**
	€/m² BVO			*€ 4.736*		*€ 4.930*		*€ 4.716*		*€ 4.686*
	afronding budget			*€ 25.300.000*		*€ 29.500.000*		*€ 47.200.000*		*€ 38.700.000*

ICS ADVISEURS

Bijlage VII: Exploitatiebegroting basis

Exploitatieberekening haalbaarheidsonderzoek sportcentrum Oldambt - basis

Bedragen zijn inclusief btw

	Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Variant I A	Variant I B	Variant II	Variant III
	Inkomsten sporthal	**€ 88.000**	**€ 139.000**	**€ 139.000**	**€ 139.000**	**€ 139.000**
1	Ontvangen huren Stikkerlaan (verenigingen)	€ 24.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
2	Extra huren verenigingsgebruik	€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
3	Ontvangen MI-vergoeding (Dollard College)	€ 64.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
4	Ontvangen MI-vergoeding (Ubbo Emmius)	€ -	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
5	Extra inkomsten onderwijs	€ -	€ -	€ -	p.m.	p.m.
6	*Extra inkomsten (0%)*	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Inkomsten zwembad	**€ 219.500**	**€ 340.000**	**€ 340.000**	**€ 340.000**	**€ 340.000**
7	Opbrengsten entree/zwemlessen (De Watertoren)	€ 172.500	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000
8	Opbrengsten huur verenigingen (De Watertoren)	€ 47.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
9	Extra opbrengsten entree/zwemlessen	€ -	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
10	Extra opbrengsten huur verenigingen	€ -	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
11	*Extra inkomsten (0%)*	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Horeca	**€ -**	**€ 20.000**	**€ 20.000**	**€ 20.000**	**€ 20.000**
12	Inkomsten pacht horeca	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
	Baten totaal	**€ 307.500**	**€ 499.000**	**€ 499.000**	**€ 499.000**	**€ 499.000**

	Sportcentrum Oldambt - Lasten	Huidige situatie	Scenario 1	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
	Kapitaallasten verenigingssport & zwemmen	**€ 94.062**	**€ 555.347**	**€ 697.130**	**€ 1.380.993**	**€ 1.068.663**
13	Afschrijving bouwkundig in 40 jaar (gemiddelde van 40 jaar)	€ 80.000	€ 217.980	€ 273.632	€ 542.056	€ 419.463
14	Afschrijving installaties in 15 jaar (gemiddelde van 40 jaar)		€ 117.374	€ 147.340	€ 291.876	€ 225.865
15	Rentelasten (gemiddelde 40 jaar)	€ 14.062	€ 219.993	€ 276.158	€ 547.060	€ 423.335
	Kapitaallasten bewegingsonderwijs	**€ -**	**€ 392.713**	**€ 408.250**	**€ 390.927**	**€ 380.337**
16	Afschrijving bouwkundig in 40 jaar (gemiddelde van 40 jaar)		€ 154.145	€ 160.243	€ 153.444	€ 149.287
17	Afschrijving installaties in 15 jaar (gemiddelde van 40 jaar)		€ 83.001	€ 86.285	€ 82.624	€ 80.385
18	Rentelasten (gemiddelde 40 jaar)		€ 155.567	€ 161.722	€ 154.860	€ 150.665
	Huisvestingslasten	**€ 529.700**	**€ 805.419**	**€ 992.842**	**€ 1.492.501**	**€ 1.253.541**
19	Groot onderhoud	€ 147.000	€ 229.824	€ 288.144	€ 423.906	€ 356.706
20	Klein onderhoud	€ 36.000	€ 36.439	€ 42.271	€ 68.065	€ 57.229
21	Schoonmaakmiddelen	€ 9.500	€ 13.632	€ 16.224	€ 25.361	€ 21.329
22	Elektra	€ 142.000	€ 455.510	€ 564.374	€ 845.280	€ 708.864
23	Gas	€ 142.000	€ -	€ -	€ -	€ -
24	Water	€ 9.200	€ 9.909	€ 11.750	€ 18.446	€ 15.513
25	Kosten waterkwaliteit	€ 8.000	€ 6.745	€ 9.687	€ 12.133	€ 10.226
26	Zakelijke lasten/OZB	€ 33.000	€ 38.095	€ 43.610	€ 71.304	€ 59.944
27	Afval	€ 3.000	€ 4.264	€ 4.783	€ 8.006	€ 6.730
28	Overige lasten		€ 11.000	€ 12.000	€ 20.000	€ 17.000
	Niet gebouw gebonden	**€ 675.608**	**€ 495.000**	**€ 647.000**	**€ 906.000**	**€ 763.000**
29	Personeelskosten	€ 655.608	€ 487.000	€ 637.000	€ 891.000	€ 750.000
30	Management fee	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
31	Algemene- en kantoorkosten	€ 20.000	€ 8.000	€ 10.000	€ 15.000	€ 13.000
	Lasten totaal	**€ 1.299.370**	**€ 2.248.479**	**€ 2.745.222**	**€ 4.170.421**	**€ 3.465.541**
	Resultaat sportcentrum Oldambt	**€ -991.870**	**€ -1.749.479**	**€ -2.246.222**	**€ -3.671.421**	**€ -2.966.541**

ICS
ADVISEURS

Bijlage VIII: Deelnemerslijst

- Zwemvereniging GZVW
- Zwemvereniging H2Oldambt
- Stichting De Brug (zwemmen voor mensen met een beperking)
- Duikschool LieKieSang
- Dollard College (ISK)
- Basisonderwijs (project zwemveilig)
- ARC-Noord Nederland
- E.W.B.C. Badminton
- Gymgroep
- Gymnastiekvereniging
- Handbalvereniging
- H.C.W.
- Korwi
- Millwings
- Stichting Cosis (zaalvoetbal)
- SV Ritme, (volleybal)
- Volleybalvereniging Set Uppers Oldambt
- WHSC
- Gemeente Oldambt (diverse (beleids)medewerkers)

ICS

ADVISEURS

Colofon

Datum: 22 mei 2023

Auteur(s): Michel de Boer
Wouter Hoogland
Bram Treffers
René van Ling
Boukje Wijmans

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

ICS

ADVISEURS

gemeente Oldambt

Haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembad gemeente Oldambt

Vervolgstudie

Opdrachtgever
Gemeente Oldambt

Referentienummer
2230462/20240516KP01

Datum
16 mei 2024

Auteurs
Michel de Boer, Bram Treffers
Rein van Wijngeeren en
Maurice van Delden

ICS
ADVISEURS

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Doel van het onderzoek 3
1.2 Aanpak 3
1.3 Leeswijzer 3

2. Huidige situatie sporthal en zwembad 4
2.1.1 Functionele staat sportruimten 4
2.1.2 Technische staat binnensportruimten 4
2.1.3 Functionele staat zwemruimten 5
2.1.4 Technische staat zwemruimten 5

3. Toekomstig sportcentrum 6
3.1.1 Geïntegreerd sportcentrum 6
3.1.2 Integrale (functionele) kansen 6

4. Ruimtelijke uitwerking scenario's 9
4.1 Afwegingskader 9
4.2 Kwaliteit 10
4.2.1 Functionaliteit 10
4.2.2 Techniek 10
4.2.3 Duurzaamheid 10
4.2.4 Architectuur 11
4.3 Mogelijkheden ruimtelijke inpassing 12
4.4 Toets van de mogelijkheden in het omgevingsplan 16
4.5 Bodemkwaliteit 17
4.6 Archeologie 18
4.7 Externe veiligheid 19
4.8 Geluid 20
4.9 Waterhuishouding 21
4.10 Luchtkwaliteit 23
4.11 Kabels en leidingen 24
4.12 Verkeer en parkeren 27

5. Financiën 28
5.1 Investering 28
5.2 Kapitaallasten 28
5.3 Gebouw- en gebruiksgebonden exploitatie 29
5.4 Financieringsmogelijkheden 29

6. Vergelijk, conclusies en aanbevelingen 33
6.1 Samenvattend: vergelijk scenario's. 33
6.1.1 Inhoudelijk vergelijk en gevolgen 33
6.1.2 Ruimtelijk vergelijk 34
6.1.3 Financieel vergelijk 35
6.2 Conclusies en advies 35

Bijlage 37
- Ruimtestaat huidige sportcentra
- Ruimtestaat toekomstig sportcentrum
- Investering Scenario 1: Instandhouding sporthal en Zwembad
- Investering Scenario 2: Nieuwbouw sportcentrum
- Exploitatie Sportcentrum

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

ICS
ADVISEURS

1. Inleiding

1.1 Doel van het onderzoek

In 2023 heeft ICSadviseurs verkennend onderzoek naar verschillende scenario's voor de binnensport en zwemsport in de gemeente Oldambt uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft u, en uw gemeenteraad, een nadere opdracht gegeven: Onderzoek of het mogelijk is om één nieuw complex voor de zwemsport en binnensport te realiseren op de locatie van de huidige sporthal aan de Stikkerlaan te Winschoten. Omdat u wil onderzoeken of deze investering voor nieuwbouw van een nieuw zwembad en sporthal (een sportcentrum) mogelijk is, wenst u een vergelijk met het 'in stand houden' van de huidige sporthal aan de Stikkerlaan en zwembad de Watertoren aan de Watertorenstraat. Dit voor de gemeente Oldambt. Binnen deze uitwerking worden de kosten en overige relevante zaken van renovatie of nieuwbouw op de bestaande locatie ter vergelijking gewogen.

Daarnaast heeft u gevraagd te sturen op synergievoordelen bij een nieuw te bouwen sportcentrum. De samenwerking tussen partijen, verenigingen en andere stakeholders moet zo optimaal mogelijk zijn. Met als doel om een efficiënt en functioneel sportcentrum te realiseren voor de inwoners van de gemeente Oldambt, waarbij de bezetting en programmering optimaal aansluit bij de wensen en behoeften van de gebruikers en de dekking die daar tegenover staat, en we ook oog hebben voor de ontwikkelingen in relatie tot het Pontis Winschoten. Bovendien beoordelen we de scenario's. Dit om te komen tot een goed vergelijk. Hierbij gaan we bij het scenario 'instandhouding' uit van de huidige locatie van de sporthal en het zwembad. Voor het scenario 'Nieuwbouw sportcentrum' gaan we uit van de locatie sporthal Stikkerlaan en het Pabo perceel. Voorgaand verkennend onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat dit de meest geschikte locatie is; de andere potentiële locaties worden niet geschikt geacht. Dit heeft vooral te maken met het feit dat gemeente van het merendeel van deze potentiële locaties geen eigenaar is en/of deze verhuurt. Het eventueel verwerven van de gronden (mits daar de betreffende eigenaren voor open staan) kan lang op zich laten wachten.

1.2 Aanpak

Dit haalbaarheidsonderzoek borduurt voort op het reeds uitgevoerde onderzoek van mei 2023. Wij starten daarmee niet 'op nul', en maken gebruik van de verworven inzichten van het voorgaande onderzoek en deels zijn deze terug te lezen in dit rapport. In dit rapport zijn vervolgens twee scenario's uitgewerkt. Enerzijds het scenario waar het gaat om instandhouding van de huidige locaties (sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren) en anderzijds het scenario 'Nieuwbouw sportcentrum', dit op locatie Stikkerlaan. De scenario's worden uitgewerkt op de volgende onderdelen:

1) Functie en ruimten (onder andere in relatie tot wensen en synergievoordelen)
2) Locatie en verkeerssituatie (op aspecten als ruimtelijke inpassing, bereikbaarheid etc.)
3) Financiën (uitwerking op investering en kapitaallasten)

Op deze onderdelen vindt een analyse plaats en worden de scenario's verder inhoudelijk, ruimtelijk en financieel uitgewerkt, waarbij onderling de voor- en nadelen per scenario inzichtelijk worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u wat de huidige functionele en technische staat is van de sporthal en het zwembad. Bovendien brengen we (op hoofdlijnen) in beeld welke ingrepen nodig zijn bij scenario I 'Instandhouding van sporthal en zwembad'. Hoofdstuk 3 laat de configuratie van het scenario II 'Nieuwbouw van het sportcentrum' zien. Bovendien gaan we in op de (functionele) kansen die dit centrum biedt. In hoofdstuk 4 worden de scenario's afzonderlijk inhoudelijk en ruimtelijk beoordeeld op 13 criteria. Deze beoordeling geeft een goed vergelijk tussen de scenario's. Hoofdstuk 5 brengt de financiële consequenties van de voorliggende scenario's in beeld.

Tot slot vatten we in hoofdstuk 6 de voorgaande hoofdstukken samen. Kort en bondig zetten we een vergelijk uiteen: inhoudelijk, ruimtelijk en financieel.

2. Huidige situatie sporthal en zwembad

2.1.1 Functionele staat sportruimten

Het sportcentrum aan de Mr. D.U. Stikkerlaan 6 te Winschoten is rond 1965 gebouwd. In de periode tot en met 2010 zijn diverse aanbouwen gedaan. Het gebouw is nu circa 2.790 m² groot. In het gebouw zijn de volgende sportruimte aanwezig:

- Sporthal, afmeting circa 41 x 21 meter (drie zaaldelen, niet opdeelbaar)
- Spelhal, afmeting circa 27 x 15 meter (twee zaaldelen, niet opdeelbaar)
- Gymzaal, afmeting circa 20 x 11 meter (één zaaldeel)
- 'Pabo'-zaal (één zaaldeel)

De sportruimten zijn niet op te splitsen in verschillende zaaldelen, aan de huidige constructie van het dak is geen scheidingswand te bevestigen. Hierdoor kunnen de sportruimten niet door verschillende klassen gebruikt worden voor bewegingsonderwijs. Iets wat bij moderne sporthallen wel kan en de capaciteit en functionaliteit bevordert.

Naast de sportruimten bevat het gebouw op de begane grond kleedruimten, sanitaire ruimten, technische ruimten, verkeersruimten en een kantoorruimte. Op de verdieping is de tribune van de sporthal gesitueerd en is de horeca aanwezig met bijeenkomstruimte en keuken.

Bezetting

Inventarisatie van de bezettingsroosters van deze accommodaties wijst uit dat de bezetting van deze accommodaties goed is te noemen. Vooral overdag worden de accommodaties volop benut door de vakdocenten ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Voor de avonden geldt dat er in de sporthal en de spelhal vooral sportverenigingen actief zijn. Dit geldt in mindere mate voor de gymzaal; deze zaal is minder geschikt voor verenigingssporten en het onderwijs. Dit is overigens ook voor de sporthal en spelhal een aandachtspunt. Zo laat de akoestiek te wensen over en is het bijvoorbeeld in de sporthal niet mogelijk om alle wedstrijden van de verenigingen te laten plaatsvinden en zijn de afmetingen van de gymzaal dusdanig klein dat door de KVLO[1] wordt afgeraden om het bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs in deze ruimte te faciliteren.

De accommodaties zijn goed onderhouden, maar voldoen dus niet qua akoestiek en aan de hedendaagse sport- en beweegnormen, zoals voorgeschreven door onder meer de KVLO.

2.1.2 Technische staat binnensportruimten

In de bijgevoegde conditiemeting is de huidige staat getoetst aan de NEN 2767[2]. Uit het elementenoverzicht blijkt dat zaken als plafondafwerking, binnenwanden en warmtedistributie in uitstekende staat verkeren. De luchtbehandeling en warmteopwekking vragen om extra aandacht.

[1] De KVLO is dé vakvereniging voor docenten en leerkrachten lichamelijke opvoeding én combinatiefunctionarissen onderwijs en sport.

[2] NEN 2767 is een breed omarmde norm in de (sport) vastgoedsector. Het is een begrip, waarbij de norm is opgesteld voor en door de markt.

Instandhouding sporthal en zwembad
In dit scenario gaat het om levensduurverlenging en het opwaarderen naar 'aardgasvrije accommodaties'. Hierbij zijn maatregelen bepaald om zowel de energetische schil te verbeteren en installaties aan te passen om aardgasvrij te zijn. Daarnaast zijn maatregelen in de interieurafwerking noodzakelijk om de levensduur van het gebouw te verlengen. De grootste ingegrepen voor de *binnensportruimten* zijn:

- Buitengevelbladen verwijderen en buitengevelafwerking;
- Vervangen dakbedekking en upgrade dakisolatie;
- Toepassen gasloos systeem door middel van warmtepompen, all-electric.

Bij het opstellen van de investeringsramingen (zie paragraaf 6.1) is rekening gehouden met deze technische ingrepen.

2.1.3 Functionele staat zwemruimten

Het gebouw aan de Watertorenstraat 16 te Winschoten is gebouwd eind jaren '60. Dit betreft het instructiebad, de entree en een deel van de kleedkamers. De oppervlakte bedraagt circa 650 m². Het instructiebad heeft een afmeting van 20 x 8 meter. In 1983 is het wedstrijdbad aangebouwd en zijn extra kleedkamers bijgebouwd. De oppervlakte van bouwdeel 1983 bedraagt circa 1.065 m². Rond 2006 is een extra bergruimte gerealiseerd aan bouwdeel 1967 van circa 25 m². De huidige oppervlakte van zwembad de Watertoren is circa 1.740 m² BVO. De volgende zwemruimten zijn actief:

- Instructiebad, afmeting van 20 x 8 meter (diepte 0,5 – 1,3 meter);
- 6-baans wedstrijdbad, afmeting van 25 x 15 meter (diepte 1,8 – 3,4 meter).

Het wedstrijdbad is uitgerust met een duikplank en via de tribune is zicht op het 6-baans wedstrijdbad. Het instructiebad mist een ruimte waar ouders/verzorgers kunnen kijken bij activiteiten als zwemles.

Bezetting
De bezetting van beide baden is goed te noemen. Het wedstrijdbad wordt van maandag t/m vrijdag de gehele dag van 07.00 uur tot 21.30 uur benut. In de weekenden is het bad ook vrijwel volledig bezet; in de ochtenden voor divers gebruik (zwemlessen, banen- en recreatief zwemmen) en in de middagen voor vooral wedstrijden.

Het instructiebad kent een soortgelijke bezetting en programmering, waarbij dit bassin minder wordt benut door de banenzwemmers (qua maatvoering leent dit zich hier minder voor), maar juist beter wordt benut (door de waterdiepte) voor activiteiten als het gaat om bijvoorbeeld ouder-kind zwemmen en de zwemlessen voor de allerjongsten.

Maatschappelijke functie
Zwembad De Watertoren heeft een brede maatschappelijke functie. Zo is (V)SO de Meentschool en Stichting De Brug (een organisatie ten behoeve van sport en bewegen voor mensen met een (verstandelijke) beperking) actief in De Watertoren. Bovendien zorgt de locatie voor kwalitatief goed zwemonderwijs in de omgeving.

2.1.4 Technische staat zwemruimten

Ook voor het zwembad is een conditiescore uitgevoerd en bijgevoegd in bijlage. In het elementenoverzicht is te zien hoe de technische staat zich verhoudt tot NEN 2767.

Instandhouding Sporthal en Zwembad
Voor de instandhouding en toekomstbestendige capaciteitsuitbreiding zijn maatregelen bepaald om zowel de energetische schil te verbeteren als installaties aan te passen om aardgasvrij te zijn. Daarnaast zijn maatregelen in de interieurafwerking noodzakelijk om de levensduur van *het zwembad* te verlengen. De grootste ingrepen zijn:

- Vernieuwen filtertechniek waterbehandeling;
- Toepassen gasloos systeem door middel van warmtepompen, all-electric;
- Buitengevelbladen verwijderen en buitengevelafwerking;
- Uitbreiding trainingsbad 25 x 10 meter inclusief perron;
- Functionele aanpassingen wachtruimte, kleedruimte(n) en personeelsruimte.

Bij het opstellen van de investeringsramingen (zie paragraaf 6.1) is rekening gehouden met deze technische en functionele ingrepen.

3. Toekomstig sportcentrum

3.1.1 Geïntegreerd sportcentrum

Op basis van onderzoek en gesprekken met stakeholders uit het voorgaande onderzoek behoort het daadwerkelijk integreren van binnensportvoorzieningen en zwembad tot de mogelijkheden. Bovendien worden zwembaden en sporthallen in Nederland veel gecombineerd in sportcentra. Redenen hiervoor zijn ruimtelijke ofwel 'synergie' voordelen ten aanzien van het gezamenlijke gebruik van entree, horeca, personeelsruimten, multifunctionele (zaal) ruimten en technische ruimten. Met deze synergievoordelen hebben we vervolgens de toekomstige configuratie van scenario II 'Nieuwbouw sportcentrum' invulling gegeven. Bovendien laten de gebruikersgroepen zich goed mengen; het betreft namelijk soortgelijke exploitaties. Behalve een fysieke toegevoegde waarde op gebruik levert het (daarmee) ook exploitatievoordelen op. Op basis van de opgehaalde behoeften van de gebruikers, exploitant en gemeente worden de volgende sportruimten (minimaal) geadviseerd:

Zwembad
- 6-baans wedstrijdbad, afmeting 25 x 15 meter (beweegbare bodem);
- 4-baans trainingsbad, afmeting 25 x 10 meter;
- Doelgroepenbad, afmeting 15 x 8 meter (beweegbare bodem).

Binnensport
- Wedstrijdhal, afmeting 48 x 28 x 7 meter
(deelbaar in drie zaaldelen van 28 x 16 x 7 meter);
- Spelhal, afmeting 44 x 26 x 7 meter
(deelbaar in drie zaaldelen van 26 x 14,7 x 7 meter).

In de bijlagen zijn de verdere ruimten gespecificeerd in de betreffende ruimtestaten en bij de investeringsramingen (zie paragraaf 6.1) is rekening gehouden met deze uitbreiding.

3.1.2 Integrale (functionele) kansen

Niet alleen in ruimtegebruik zijn er de nodige exploitatievoordelen te behalen, maar ook zijn er functioneel kansen om de exploitatie van het sportcentrum te vergroten. In deze paragraaf schetsen we een aantal kansen, welke we veelvuldig terugzien in de sport- en zwembadbranche en van toepassing kunnen zijn voor het toekomstige sportcentrum en welke voortborduurt op het voorgaande rapport. Het gaat hierbij, bijvoorbeeld om:

Sport en Onderwijs
Zoals in het voorgaande onderzoek reeds is benoemd, kunnen er voordelen worden behaald wanneer tot een eventuele nieuwbouw van vestiging Pontis Winschoten (locatie Stikkerlaan) wordt overgegaan. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 'Voortgezet Onderwijs, Winschoten 2024-2039' dat is opgesteld voor het voortgezet onderwijs wordt nieuwbouw van het Pontis Winschoten geadviseerd. Wanneer wordt besloten om tot nieuwbouw van deze school over te gaan is dit de uitgelezen kans om sport en onderwijs aan elkaar te koppelen op deze locatie en te komen tot een nieuw te bouwen sport- en onderwijscampus. Deze campus is in ruimtelijke zin, naar verwachting op de huidige locatie inpasbaar. Verdere studie zal uit moeten wijzen in hoeverre dit daadwerkelijk zo is.

Sport, bewegen en bewegingsonderwijs kunnen op deze manier worden geïntegreerd. Het is goed om na te denken over het bewegingsonderwijs als dat niet alleen in de sporthal plaatsvindt, maar ook in het zwembad en hoe daaraan invulling te geven. Dit samen met het onderwijs (primair en voortgezet) binnen de gemeente Oldambt. In veel gemeenten wordt hierover nagedacht en worden vernieuwende concepten, als het Swim2Play concept, veelvuldig toegepast. Een vernieuwend concept waarbij plezier centraal staat en het vertrekpunt is om spelenderwijs alle benodigde vaardigheden om veilig deel te nemen aangeleerd kunnen worden. Het is een verbreding van het bewegingsonderwijs, waar (traditioneel) de nadruk ligt op de techniek. Binnen het Swim2Play concept is dit geen doel op zich, maar dient techniek als ondersteuning. Bovendien legt dit concept de basis voor kinderen om op jonge leeftijd met veel plezier in aanraking te komen met de zwemsport. Daarmee wordt de kans vergroot dat kinderen (op latere leeftijd) en ouders weer terugkomen en op deze wijze een basis wordt gelegd voor (een leven lang) sporten en bewegen.

Sport en Bewegen: een leven lang plezier (toepassing Athletic Skills Model (ASM)
In het verlengde van bovenstaande wordt in een aantal sporthallen, gymzalen en zwembaden in Nederland een visie op (goed) leren bewegen toegepast; het Athletic Skills Model. Binnen dit wetenschappelijk onderbouwd model staat een veelzijdig bewegen en een breed motorische ontwikkeling centraal voor een gezond en vitaal leven én vooral ook een leven lang plezier in bewegen. Dit model is daarbij niet alleen voor 'droge' gymlessen of

'droge' sporten van toepassing, maar leent zich ook voor aquasporten, vitaliteits- c.q. beweegprogramma's en 'natte gymlessen. Zo kun je ringen ophangen in het zwembad, zodat je als zwemmer kan zwaaien en slingeren, rollen, duikelen, draaien, klimmen en klauteren en de grondvormen van bewegen (Schijf van 10) toepassen binnen de zwembassins. De 'natte' gymles is niet alleen voor de basisschoolkinderen zinvol, maar kan dat ook zijn voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. De 'natte' gymlessen kunnen worden aangepast waardoor ze aansluiten op de belevingswereld van de verschillende doelgroepen.

Sport en Evenementen

Steeds meer sporters kiezen ervoor om mee te doen aan wedstrijden of evenementen. Denk bijvoorbeeld aan de toenemende populariteit van de triatlon en evenementen om geld in te zamelen voor ALS en/of andere (spier)ziekten. Zo'n prestatie lever je natuurlijk niet zomaar, hier gaan heel wat uurtjes training in het zwembad en daarbuiten aan vooraf. Zeker nu steeds meer sportliefhebbers (niet per definitie alleen maar zwemliefhebbers) ervoor kiezen om deel te nemen aan dit soort evenementen en wedstrijden, wordt een goed doordachte voorbereiding in het zwembad, zowel fysiek als mentaal, voor hen steeds belangrijker.

Sport en paramedisch gebruik (fysiotherapie of sportmassage)

Landelijk zijn veel sportaccommodaties waarin paramedische voorzieningen zijn ondergebracht. Het faciliteren van ruimten voor bijvoorbeeld fysiotherapie, diëtisten of sportmassage kan meerwaarde creëren voor de exploitatie en aantrekkingskracht van de totale accommodatie.

Sport en gezondheid (preventie, revalidatie etc.)

Sport en bewegen is goed voor de gezondheid. Tegelijkertijd draagt sport en bewegen bij aan een fitte en vitale samenleving, waardoor de gezondheidszorg minder wordt belast. Zeker met het oog op de toenemende vergrijzing binnen de gemeente is dat niet onbelangrijk. Bovendien is hierbij preventie in dit kader van belang. Nader te onderzoeken zijn de mogelijkheden op dit vlak, onder andere door programma's als Oldstars, GLI, JOGG en andere gezondheidsprogramma's te faciliteren in het toekomstig sportcentrum. Gezien de vergrijzing binnen de gemeente is het goed om vooral een passend aanbod te realiseren voor inwoners ouder dan 65 jaar.

Een nieuw sportcentrum, met bijvoorbeeld een doelgroepenbad mét beweegbare bodem draagt hieraan bij: er ontstaat op deze wijze de nodige flexibiliteit om een breed scala aan activiteiten gelijktijdig te faciliteren.

Sport, bewegen, recreëren en ontmoeten

De planvorming van een nieuw sportcentrum biedt koppelkansen met het nabijgelegen sport- en stadspark. Het totale gebied kan zorgdragen voor een centralisering en/of clustering van sporten (binnen- en buiten), bewegen, recreëren en ontmoeten. Bovendien geeft deze centralisering de nodige synergievoordelen, zoals het vergemakkelijken van de samenwerking onderling tussen de verschillende organisaties. Verder kan dit gebied een grotere aantrekkingskracht hebben op de inwoners binnen de gemeente en omliggende gemeenten, wanneer hier tal van activiteiten plaatsvinden. Naar verwachting krijgt het centrum en omliggend gebied daarmee een bovenlokale functie. Daarnaast zien we op dit vlak dat er door organisaties sneller van elkaars accommodatie gebruik wordt gemaakt, wat vervolgens kan resulteren in een betere benutting (exploitatie).

Verdere studie moet uitwijzen op welke manier aan dit gebied een optimale invulling te geven door bijvoorbeeld multifunctioneel gebruikmaken van elkaars accommodaties. Maar ook door bijvoorbeeld beweegroutes voor wandelen, hardlopen, fietsen, skeeleren te realiseren die de verschillende accommodaties op de verschillende percelen met elkaar in verbinding brengt en de toegankelijkheid en veiligheid vergroot. Sport en Leefbaarheid

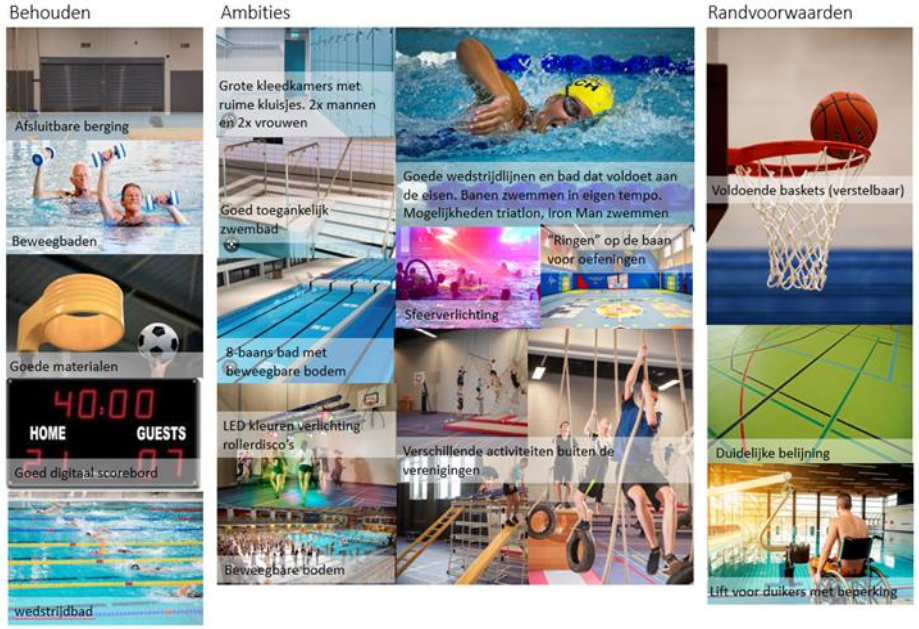
Bovendien draagt dit sportcentrum bij aan de leefbaarheid en sociaal-maatschappelijk welbevinden in de gemeente. Een belangrijk facet aangezien deze aspecten sterk onder druk staat binnen de gemeente[3].

Zoals in de voorgaande paragrafen is benoemd biedt het nieuwe sportcentrum optimale mogelijkheden om de onderlinge samenwerking te verbeteren tussen sportverenigingen en (nieuwe) sport- en beweegclubs, ontmoetingen te organiseren, een passend aanbod te verzorgen voor vooral senioren (gezien de vergrijzing).

[3] De Brede Welvaart Monitor van het Sociaal-Cultureel Planbureau laat zien dat Oldambt op leefbaarheid lager scoort dan het Nederlands gemiddelde.

Juist toekomstbestendige sportaccommodaties dragen hieraan bij en de maatschappelijke functie van sport en bewegen kan daarmee worden ingevuld en is bovendien onmiskenbaar groot. Het 'Ambitiedocument Sportvoorzieningen 2023' en ook de startnotitie Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2024-2028 van de gemeente Oldambt onderschrijven dit. Uiteindelijk draagt een toekomstig sportcentrum bij aan de nieuwe Oldambter norm voor sport en bewegen, zoals benoemd in de startnotitie 'Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2024-2028'. Samengevat: dit nieuwe centrum biedt optimale mogelijkheden en volop kansen om in een goed samenspel *ruimtelijk*, *sociaal* en *organisatorisch*, sport en bewegen effectief te stimuleren in de gemeente Oldambt. Een centrum met een passend sport- en beweegaanbod en een sociaal-maatschappelijke functie.

Kortom verandering is nodig en deze verandering vraagt om toekomstbestendige sportaccommodaties en -voorzieningen. Veranderingen welke zich conformeren aan verschillende beleidsdoelen voor de gemeente Oldambt.

Resultaten werksessie met gebruikers

ICS
ADVISEURS

4. Ruimtelijke uitwerking scenario's

4.1 Afwegingskader

De beoordeling van de scenario's in dit onderzoek vindt plaats aan de hand van 13 criteria om tot een eenduidige beoordeling te komen. De onderstaande aspecten zijn door middel van openbare informatie onderzocht:

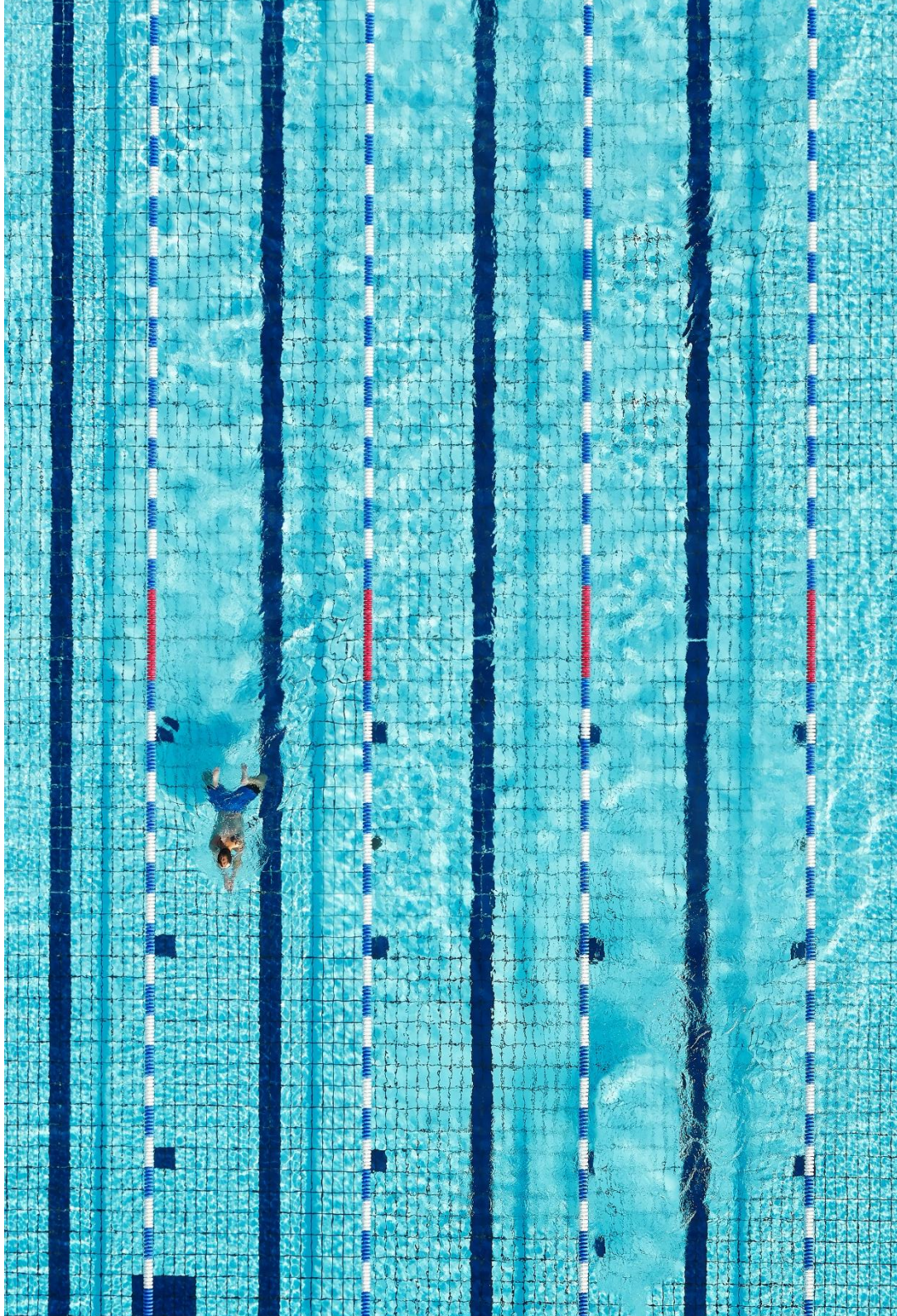
- Kwaliteit (functionaliteiten, techniek, duurzaamheid en architectuur);
- Mogelijkheden voor de ruimtelijke inpassing;
- Beschrijving van de eigendomssituatie;
- Toets van de mogelijkheden in het omgevingsplan;
- Bodemkwaliteit;
- Archeologie;
- Externe veiligheid;
- Geluid;
- Waterhuishouding;
- Luchtkwaliteit;
- Kabels en leidingen;
- Verkeer en parkeren.

Aan ieder aspect wordt één van de volgende scores toegekend:

1 - Zeer slecht	2 - Slecht	3 - Neutraal/ redelijk	4 - Goed	5 - Zeer goed
✕	−	−	✓	★

Het laatste hoofdstuk bevat een samenvattingstabel, een overzicht van de belangrijkste aspecten en een beoordeling op basis van het stoplichtmodel voor de verschillende varianten.

Dit onderzoek gaat niet in op flora en fauna en eventuele technische aspecten van het gebouw en de ondergrond (zoals asbest of andere vervuilende stoffen). Voor dergelijke inventarisaties is een technisch onderzoek op locatie noodzakelijk.

4.2 Kwaliteit

Binnen deze paragraaf gaan we dieper in op het aspect 'kwaliteit', waarbij we ingaan op een viertal aspecten, te weten:

4.2.1 Functionaliteit

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad
Bij zowel zwembad De Watertoren als de sporthal Stikkerlaan is de inrichting van het gebouw niet functioneel voor het hedendaagse gebruik. Voor het zwembad zijn er verbeterslagen nodig in toegankelijkheid en zichtbaarheid van het complex. De sporthal is met gangen, kleedkamers en nevenruimten niet functioneel ingericht, waardoor de sportbeleving laag is.
Verder zijn de sportzaaldelen niet te combineren of op te delen door het ontbreken van scheidingswanden en door de indeling met spelhal, sporthal en gymzaal. Bovendien is de opgeknapte 'Pabo-zaal' niet gekoppeld aan het sportgebouw en is daarmee een 'standalone' accommodatie. Sportbeoefening in deze zaal is bovendien niet functioneel door het vele daglicht dat naar binnen komt. Sporten als volleybal en badminton zijn hierdoor in minder goede mate te beoefenen.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum
Bij nieuwbouw van het integrale sportcentrum kunnen de functionele eisen, kansen en (wettelijke) normen van de huidige tijd worden gerealiseerd. In het voorgaande hoofdstuk is hier uitvoerig bij stilgestaan.
Dit bijvoorbeeld ten aanzien van de afmetingen van de sporthal. Bovendien kunnen hedendaagse kennis en technieken worden toegepast om de functionaliteit te vergroten dit onder meer door het plaatsen van scheidingswanden in de sporthal en beweegbare bodems in de bassins kunnen de flexibiliteit en functionaliteit van de sportruimten sterk verbeteren.

Bij een nieuw complex kan bovendien de toegankelijkheid voor mindervalide sporters en inwoners worden geoptimaliseerd. Hierdoor kan elke inwoner van de gemeente gebruikmaken van het sportcentrum. Ook kunnen met de nieuwste technieken ten behoeve van planning en beheer efficiënter ingeregeld worden. Dit voorkomt onnodige schoonmaak en energieverbruik.

Kortom bij nieuwbouw kan met een schone lei worden begonnen en kan middels een efficiënt ontwerp een optimaal functionerend en toekomstbestendige sportaccommodatie worden gerealiseerd. Dit passend bij de huidige tijd.

4.2.2 Techniek

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad
De sporthal en het zwembad vertonen grote achterstand op het gebied van duurzaamheid en techniek. De toegepaste techniek in beide gebouwen is verouderd en toe aan vervanging. De gebouwschil is matig geïsoleerd en de luchtbehandeling in de sporthal is grotendeels gebaseerd op natuurlijke ventilatie. Om de gebouwen aan de huidige normen te laten voldoen en bovendien aardgasvrij uit te voeren is een ingrijpende renovatie noodzakelijk.

Uit de conditiemetingen op basis van NEN 2767 blijkt dat de geaggregeerde conditiescore[4] van de Stikkerlaan 'redelijk' is en bij het zwembad 'matig'. De uitgewerkte scores zijn te vinden in de elementenlijst.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum
Nieuwbouw van een sportcentrum resulteert in een complex dat vanuit wet- en regelgeving aardgasvrij en als BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) uitgevoerd wordt. Om dit te bereiken zullen de nieuwste technieken toegepast worden. Dit resulteert in een gebouw met 'Uitstekende conditie'. Deze nieuwbouwnormen sluiten aan bij de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Oldambt.

4.2.3 Duurzaamheid

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad
De condities en installaties hebben invloed op de duurzaamheid van het gebouw. Bij instandhouding kan BENG benaderd worden. Hiertoe zal ook de bouwkundige schil aangepast moeten worden naar huidige isolatiewaarde. Eveneens zal energie op eigen locatie opgewekt worden door toepassing van zonnepanelen en warmtepompen. Hiervoor zijn de benodigde aanpassingen weergegeven in de stukken van BOAadvies.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

[4] Geaggregeerde conditiescore is een gewogen waarde op bouwwerk- of complexniveau die wordt gebruikt voor het op hoofdlijnen bewaken van de ontwikkeling van de kwaliteit van het vastgoed.

ICS
ADVISEURS

Bij nieuwbouw kunnen de duurzaamheidsambities vooraf worden gedefinieerd. Met de combinatie van beide sportcentra (binnensport- en zwemcentrum) kunnen slimme keuzes gemaakt worden om duurzaamheid te verbeteren. Op het gebied van opwekking en verbruik van energie heeft de combinatie van het zwembad en de binnensport namelijk de nodige synergievoordelen. Doordat de sporthal uit grote volumes bestaat, maar zelf relatief weinig energie verbruikt ten opzichte van het zwembad, kan de energie die opgewekt wordt door de op de sporthallen te realiseren PV-panelen, benut worden voor het zwembad. Daarnaast kan de restwarmte die door het zwembad wordt opgewekt met de juiste installaties ingezet worden om in de winter de sporthal te verwarmen.

4.2.4 Architectuur

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad
De sporthal en het zwembad zijn qua ontwerp en materiaalgebruik gebaseerd op de invloedsferen van 30-40 jaar geleden. Dit betekent dat de uitstraling van het zwembad en in zekere mate ook de sporthal te wensen overlaat. Je kunt met ingrijpende renovatie moderniseren en de gebouwen een meer eigentijdse uitstraling geven, maar er moet dan worden doorgegaan met de uitgangspunten en massa (vorm) omdat daar niets aan gewijzigd kan worden. Dit is dus een suboptimale oplossing. Dit raakt vervolgens ook stedenbouw.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum
Nieuwbouw levert uitgesproken voordelen op bij de inpassing van een nieuw integraal sportcentrum op het perceel. In het kader van architectuur en stedenbouw heeft nieuwbouw dan ook duidelijk de voorkeur, omdat er meer vrijheid ontstaat om een modern en architectonische aantrekkelijke ontwikkeling neer te zetten. Bij renovatie wordt de ontwikkeling sterk beperkt door de huidige vormen en structuren van de huidige gebouwvolumes.

De beschreven aspecten van kwaliteit zorgen samen voor de volgende totale score:

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	★

4.3 Mogelijkheden ruimtelijke inpassing

Binnen het kader ‘mogelijkheden ruimtelijke inpassing’ is het relevant of de beoogde kavels voor beide scenario’s voldoende ruimte hebben voor het realiseren van een nieuwe sportvoorziening en/of er toekomstige mogelijkheden zijn om uit te breiden.

Kavel sporthal Stikkerlaan

De huidige sporthal Stikkerlaan heeft binnen de gemeente het perceelnummer 11021 en het perceel heeft een oppervlakte van 4.238 m^2. Ten westen van het perceel van de sporthal is het Pontis Winschoten gelegen. Ten oosten van het perceel van de sporthal ligt het perceel van de voormalige Pabo-gebouw met perceelnummer 11304 en heeft een oppervlakte van 15.091 m^2. Het huidige perceel van de sporthal plus het Pabo-terrein maken deel uit van de te benutten ruimte voor de planvorming.

Figuur 1: perceel 11021 (sporthal Stikkerlaan)

Figuur 2: perceel 11304 (Pabo-terrein)

Kavel zwembad De Watertoren

Zwembad De Watertoren is gelegen op het perceel dat binnen de gemeente het perceelnummer 11357 heeft. Het perceel heeft een omvang van 5.831 m^2. Het zwembad heeft een parkeervoorziening voor de bezoekers op eigen terrein. Het perceel is ingesloten door andere percelen met andere functies zoals bedrijven en wonen.

Figuur 3: perceel 11357 (zwembad De Watertoren)

Ruimtelijke inpassing scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Bij de instandhouding van de sporthal en het zwembad is om vergelijkbare scenario's aan te houden rekening gehouden met kwantitatieve uitbreidingen waar dat nodig is om tot hetzelfde voorzieningenniveau (in kwantitatieve zin) te komen als in scenario II. Concreet betekent dit bij sporthal Stikkerlaan geen ruimtelijke uitbreiding omdat voldoende oppervlakte beschikbaar is. Bij zwembad De Watertoren betekent dit een uitbreiding van een 4-baans bad conform het nieuwbouwscenario.

Op de kavel van De Watertoren zijn ruimtelijk mogelijkheden voor deze uitbreiding, wel echter met een aantal aandachtspunten. De mogelijke inpassing is in de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 4: uitbreiding zwembad De Watertoren

Aandachtspunten voor de uitbreiding op deze locatie zijn de volgende:

- Het uitbreiden van het zwembad op deze manier reduceert het aantal parkeerplaatsen voor het zwembad, waardoor een groot tekort aan het aantal benodigde parkeerplaatsen zal ontstaan.
- Om deze uitbreiding te realiseren zou een deel van de groenstrook om het zwembad geamoveerd moeten worden.
- Relatief weinig ruimte voor de bouwplaats voor de uitbreiding.
- Omwonenden krijgen in de nieuwe situatie de bebouwing relatief dicht tegenover zich. In de bestaande situatie is de afstand tot woningen al klein (minder dan 20 meter).

Gezien deze eigenschappen is het realiseren van deze uitbreiding ruimtelijk suboptimaal. We scoren dit scenario ruimtelijk dan ook 'slecht'.

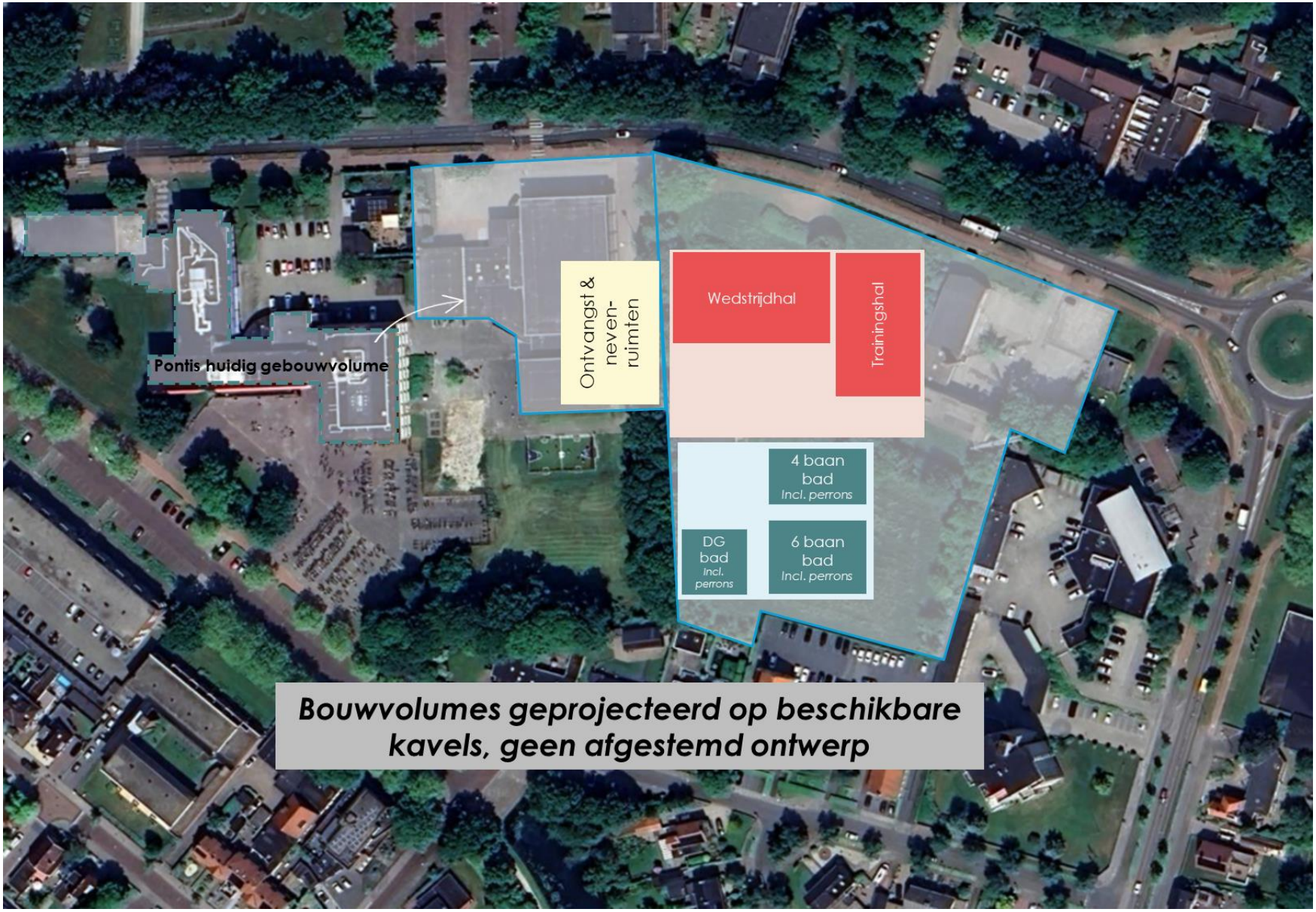
Ruimtelijke inpassing scenario II: nieuwbouw sportcentrum

De eventuele volledige nieuwbouw van het sportcentrum is voorzien op de huidige locatie van sporthal Stikkerlaan in combinatie met de Pabo-kavel. De mogelijk inpassing van het nieuwbouwprogramma is weergegeven op de figuur op de volgende pagina. Let op: het gaat hier nog niet om een ontwerp, maar alleen om een volumestudie van de bruto oppervlaktes op de beschikbare ruimte.

De huidige kavel sporthal Stikkerlaan + de Pabo-kavel biedt ruim voldoende mogelijkheden voor het inpassen van de benodigde oppervlakte. Tijdens de bouw zou eventueel de huidige sporthal in bedrijf kunnen blijven en is er voldoende ruimte voor de bouwplaats. Een aandachtspunt is dat een groot deel van het groen inclusief een aantal bomen geamoveerd moet worden. Wel is op de kavel voldoende ruimte om bomen te herplanten. Daarnaast is er voldoende ruimte om het bouwvolume van een nieuw Pontis Winschoten te combineren met het gebouw. Door het benutten van de Pabo-kavel zou tijdelijke huisvesting voor het onderwijs voorkomen kunnen worden. Ook zijn er minder directe omwonenden binnen het plangebied, waardoor overlast voor de omgeving beperkt wordt.

Gezien deze eigenschappen scoren we dit scenario op de mogelijkheden voor ruimtelijke inpassing 'goed'.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
⊖	✓

Pontis huidig gebouwvolume
Ontvangst & neven-ruimten
Wedstrijdhal
Trainingshal
4 baan bad
Incl. perrons
DG bad
Incl. perrons
6 baan bad
Incl. perrons
Bouwvolumes geprojecteerd op beschikbare kavels, geen afgestemd ontwerp

Beschrijving van de eigendomssituatie

Binnen het kader ‘eigendomssituatie’ is het relevant wie de eigenaar van de grond is van de beoogde kavels en hoe dat invloed heeft op het proces dat moet worden doorlopen, inclusief de kosten voor aanschaf van de grond.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Beide kavels (grond en opstallen) zijn op dit moment eigendom van de gemeente Oldambt. De gemeente heeft daardoor eigen regie op het inzetten van deze locaties voor de betreffende maatschappelijke functies, daardoor worden geen knelpunten verwacht. Dit scenario krijgt daarom de beoordeling ‘uitstekend’ betreffende de eigendomssituatie.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Zowel de huidige kavel van sporthal Stikkerlaan als de Pabo-kavel zijn op dit moment eigendom van de gemeente Oldambt. De gemeente heeft daardoor eigen regie op het inzetten van deze locaties voor de betreffende maatschappelijke functies, daardoor worden geen knelpunten verwacht. Dit scenario krijgt daarom de beoordeling ‘uitstekend’ betreffende de eigendomssituatie.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
★	★

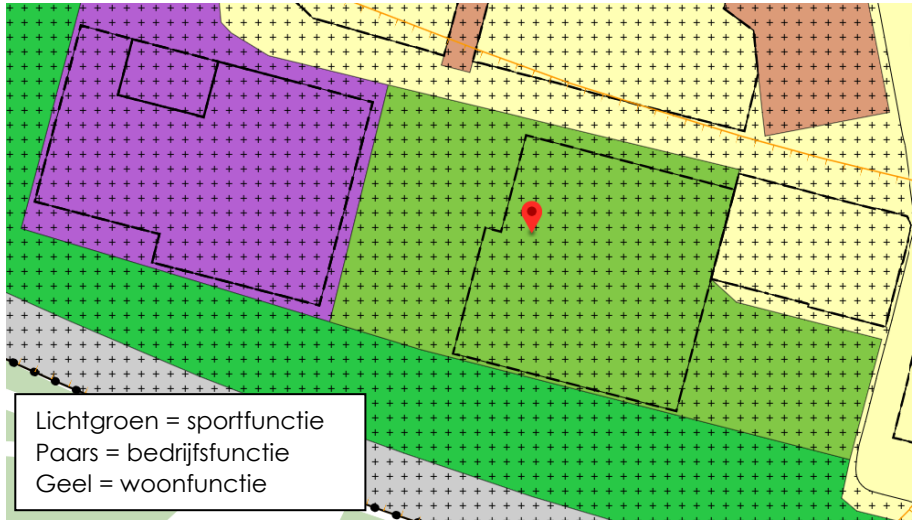
4.4 Toets van de mogelijkheden in het omgevingsplan

Binnen het kader ‘omgevingsplan’ is het relevant dat het omgevingsplan de mogelijkheid biedt voor de bouw of nodige uitbreiding van een sportvoorziening, of dat een wijziging in gang dient te worden gezet.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Bij het scenario ‘instandhouding’ gaan we zoals eerder beschreven uit van een ruimtelijke uitbreiding bij zwembad De Watertoren. De eigenschappen uit het omgevingsplan zijn in de onderstaande figuur weergegeven. De zwart omlijnde figuren vallen binnen het huidige bouwvlak. Dit is de ruimte die op de kavels bebouwd mag worden. Om de uitbreiding te realiseren dient het bouwvlak uitgebreid te worden. Dat vraagt om een aanpassing van het omgevingsplan. De functie (sport) kan behouden blijven.

Met deze eigenschappen scoren we dit scenario ‘neutraal’ op dit thema.

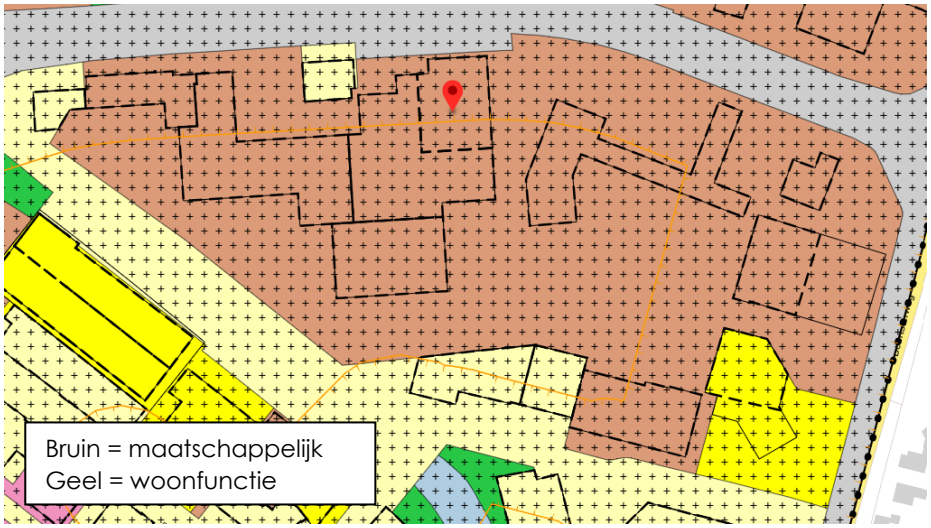

Figuur 6: omgevingsplan zwembad De Watertoren

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Bij het scenario ‘nieuwbouw’ dient zowel de huidige kavel van sporthal Stikkerlaan als de Pabo-kavel benut te worden. Beide kavels hebben de functie ‘maatschappelijk’ en zou ook passend zijn voor een nieuw sportcentrum. Net als in het vorige scenario dient het bouwvlak aangepast te worden om de nieuwe functies te accommoderen.

Met deze eigenschappen scoren we dit scenario ‘neutraal’ op dit thema.

Figuur 7: omgevingsplan sporthal Stikkerlaan

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	–

4.5 Bodemkwaliteit

Kader

De Wet bodembescherming (Wbb) is ontworpen om de bodem te beschermen en stelt diverse regels hiervoor vast. Onder andere wordt hierin vastgelegd dat grondwater als integraal onderdeel van de bodem wordt beschouwd. Verder reguleert de Wbb de sanering van verontreinigde bodems en bepaalt zij de normen voor bodemkwaliteit. Het nationale beleid stelt dat de bodem geschikt moet zijn voor haar beoogde gebruik, zonder dat dit risico's met zich meebrengt voor de gebruikers ervan. Voor elke locatie waar veranderingen plaatsvinden, zoals wijzigingen in functie of herinrichting, is het vereist dat de bodemkwaliteit wordt beoordeeld via een bodemonderzoek. Indien uit bestaande onderzoeken of beschikbare informatie blijkt dat er mogelijk bodemvervuilende activiteiten hebben plaatsgevonden, moet er een grondig onderzoek worden uitgevoerd. Op basis van deze bevindingen kan worden bepaald of aanvullende maatregelen nodig zijn, zoals verdere onderzoeken of sanering.

Bron(nen)

Het Bodemloket is een openbare bron waarin bodeminformatie voor heel Nederland wordt gebundeld. De gemeente Oldambt heeft geen aanvullende openbare bronnen om de bodemkwaliteit te toetsen.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

In scenario I is de enige ruimtelijke aanpassing de uitbreiding bij zwembad De Watertoren. Binnen het bodemloket wordt benoemd dat er in 2019 een verkennend onderzoek conform NEN5740 is uitgevoerd. Daarbij wordt benoemd dat een chemicaliënopslagplaats op deze locatie aanwezig is of was. Mogelijk heeft dit verband met het zwembad. Dit houdt in dat verder onderzoek nodig is om te onderzoeken of dat uitbreiding zonder complexe ingrepen mogelijk is, of dat bijvoorbeeld een deel van de grond gesaneerd dient te worden.

De uitbreiding brengt daardoor enige risico's met zich mee met betrekking tot de bodembescherming. Vervolgonderzoek (fysiek op locatie) is nodig om de risico's vast te stellen. We scoren dit scenario daarom op dit thema 'neutraal'.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

In scenario II zouden ruimtelijke ingrepen op de kavels van sporthal Stikkerlaan en het Pabo-terrein aan de orde zijn. Het Bodemloket laat zien dat in 1986 een oriënterend bodemonderzoek heeft plaatsgevonden en concludeert dat de bodem voldoende onderzocht/gesaneerd is. Op dit moment zijn aan de hand van de informatie uit het Bodemloket geen risico's te benoemen. Risico's op bodemvervuiling zijn echter op basis van deze openbare informatie niet 100% uit te sluiten. We scoren dit scenario daarom op dit thema 'goed'.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
−	✓

ICS
ADVISEURS

4.6 Archeologie

Kader

De ontdekking van archeologische artefacten kan aanzienlijke invloed hebben op ontwikkelingen. Gemeenten zijn volgens de Erfgoedwet verplicht om een beleid te voeren met betrekking tot archeologie. Dit omvat ook het in kaart brengen van archeologische waarden en verwachtingen binnen de gemeentegrenzen. De overblijfselen van eeuwen in de bodem dienen als waardevolle bronnen van historische informatie.

Bron(nen)

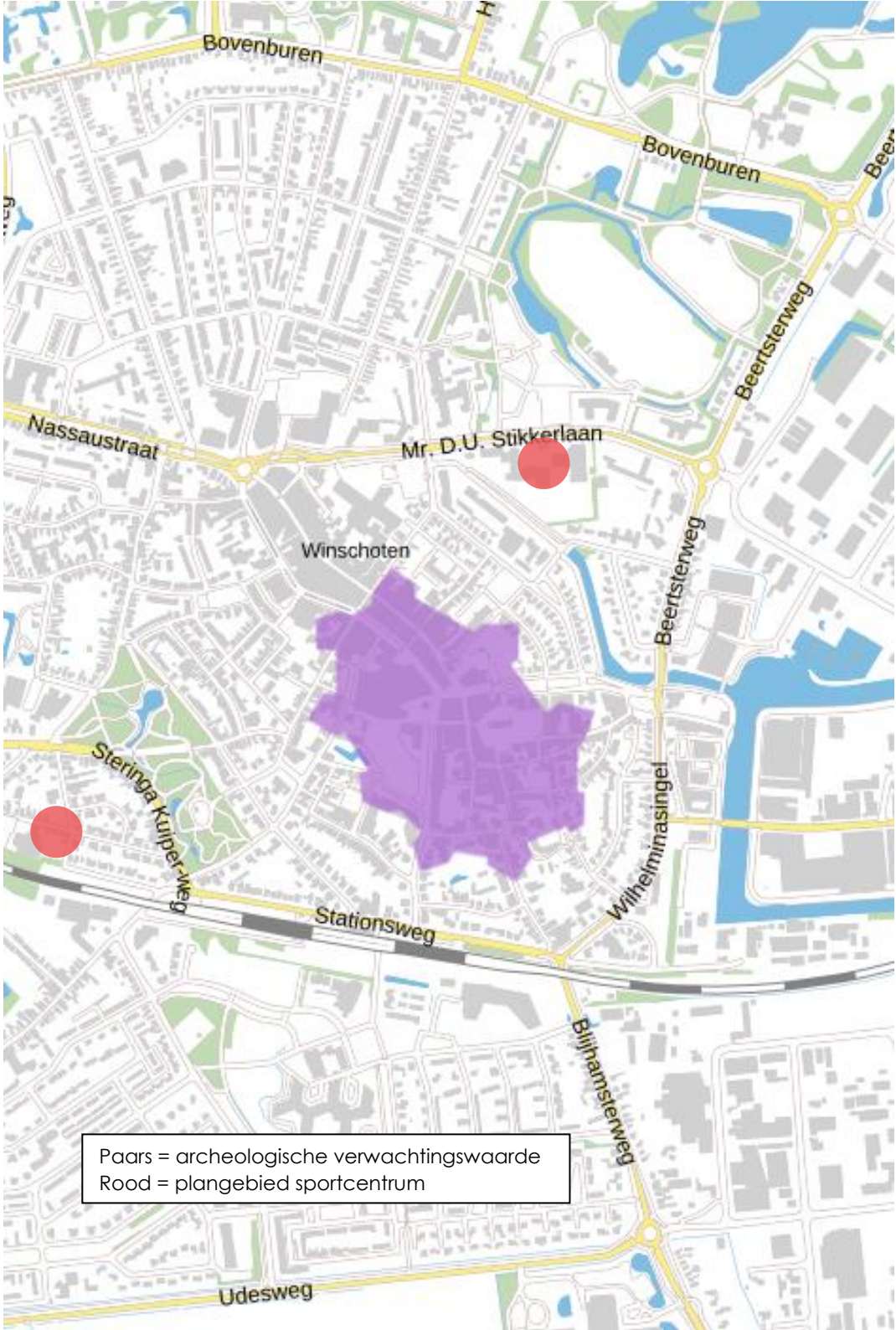
De archeologische verwachtingswaarde voor Nederland is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed gebundeld in de kaart Archeologie in Nederland. Dit is een combinatie van de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW).

De gemeente Oldambt heeft geen aanvullende openbare bronnen met betrekking tot archeologische verwachtingswaarden.

Beoordeling Scenario I & Scenario II

Beide plangebieden liggen niet in de zone met hoge archeologische verwachtingswaarde zoals weergegeven in de figuur. Voor beide plangebieden geldt echter wel een archeologische verwachtingswaarde. In het geldende bestemmingsplan zijn deze onderdeel van de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2 die bij ingrepen groter dan 100 m^2 archeologisch onderzoek moet worden verricht. Aangezien beide locaties hiermee te maken krijgen (ontwikkelingen > 100 m^2) beoordelen we beide scenario's op dit thema 'neutraal'.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	–

4.7 Externe veiligheid

Kader

Externe veiligheid betreft de risico's die bepaalde activiteiten met zich meebrengen voor mensen die niet direct betrokken zijn bij die activiteiten. Het externe veiligheidsbeleid is gericht op het voorkomen en beheersen van potentieel gevaarlijke bedrijfsactiviteiten en transporten. Het hoofddoel is het beschermen van individuen en groepen tegen ongelukken met gevaarlijke stoffen of het transport ervan. Om een veilige afstand te waarborgen tussen de bron van het risico en degenen die potentieel gevaar lopen, moeten specifieke afstanden worden gehandhaafd.

Belangrijke begrippen binnen dit domein zijn het plaatgebonden risico (PR) en het groepsrisico. Het plaatgebonden risico verwijst naar de kans per jaar dat één persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof, onder de hypothese dat die persoon continu en onbeschermd op één specifieke locatie verblijft. Deze kans mag niet groter zijn dan 1:1.000.000. Het groepsrisico legt de relatie tussen de kans op een ramp en het potentiële aantal slachtoffers, waardoor het dient als een maatstaf voor de verwachte impact van een calamiteit.

Bron

De transportroutes van gevaarlijke stoffen worden gepubliceerd in de Atlas Leefomgeving. Op het moment van schrijven was deze bron tijdelijk niet beschikbaar. In het eerdere rapport van Antea is deze bron wel geraadpleegd. De kaart uit dat onderzoek kan ook voor deze scenario's worden ingezet. Zie hiervoor figuur 7.

Beoordeling

Sporthallen en sportterreinen zijn geclassificeerd als 'beperkt kwetsbare objecten'. Een verantwoording is noodzakelijk wanneer een ruimtelijk besluit met (beperkt) kwetsbare bestemmingen binnen het invloedgebied van transportroutes met gevaarlijke stoffen komt te liggen.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Voor scenario I is de uitbreiding van zwembad De Watertoren aan de orde. Het zwembad ligt naast een spoorlijn. Dit wordt aangemerkt als een aandachtsgebied en komt bij nieuwe ontwikkelingen onder de aandacht.

Een verantwoording is bij de uitbreiding daarom noodzakelijk. We kennen daarom de beoordeling 'slecht' toe aan dit scenario.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

De beoogde kavels voor scenario II vallen niet binnen een invloedgebied van transportroutes met gevaarlijke stoffen. We kennen daarom de beoordeling 'uitstekend' toe aan dit scenario.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	★

4.8 Geluid

Kader

De Wet geluidhinder (Wgh) is van toepassing binnen de wettelijk vastgestelde zone langs wegen. De breedte van deze geluidszone langs wegen is bepaald in artikel 74 van de Wgh en hangt af van het aantal rijstroken en het karakter van de weg (stedelijk of buitenstedelijk). De afstanden worden gemeten aan beide zijden van de weg, vanaf de buitenste begrenzing van de buitenste rijstrook. Zowel de ruimte boven als onder de weg valt binnen deze zone. Voor geluidsoverlast veroorzaakt door de meeste inrichtingen gelden de algemene regels van het Activiteitenbesluit.

Volgens de Wet geluidhinder geldt er rond wegen met een maximumsnelheid hoger dan 30 km/uur, spoorwegen en inrichtingen die "in belangrijke mate geluidsoverlast veroorzaken", een geluidszone. Bij de ontwikkeling van nieuwe geluidsgevoelige objecten binnen deze zones moet er akoestisch onderzoek worden uitgevoerd om te verifiëren dat de ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarden die in de wet zijn vastgelegd.

Beoordeling

De nieuwe ontwikkelingen in de scenario's zijn sporthallen en zwembadruimte. De genoemde activiteiten zijn niet geluidgevoelig, maar veroorzaken mogelijk wel geluidsoverlast op gevoelige objecten, zoals woningen. Deze functies hebben volgens de VNG publicatie een milieucategorie 3.1 met richtafstand van 50 meter ten aanzien van het aspect geluid. Geluidsgevoelige objecten met bescherming van de Wgh zijn in dit geval woningen, onderwijsgebouwen en zorggebouwen.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

De uitbreiding van zwembad De Watertoren zorgt ervoor dat de woningen ten oosten van de huidige accommodatie dichter op de directe bebouwing komen. Dit is een afstand minder dan 50 meter. Akoestisch onderzoek is daarom nodig om verder te onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om overlast te beperken.

Met deze eigenschap scoren we dit scenario 'negatief' op dit thema.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Bij de volledige nieuwbouw van het sportcentrum op de kavels zoals beoogd in scenario II wordt een groter bouwvlak benut dan op dit moment het geval is. Er is meer ruimte rondom het toekomstige gebouw dan in scenario I. Afhankelijk van de exacte situering op het plot kan voor het grootste gedeelte een zone van 50 meter rondom het gebouw mogelijk zijn om geluidsoverlast te beperken.

Met deze eigenschap scoren we dit scenario 'positief' op dit thema.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
⊖	✓

4.9 Waterhuishouding

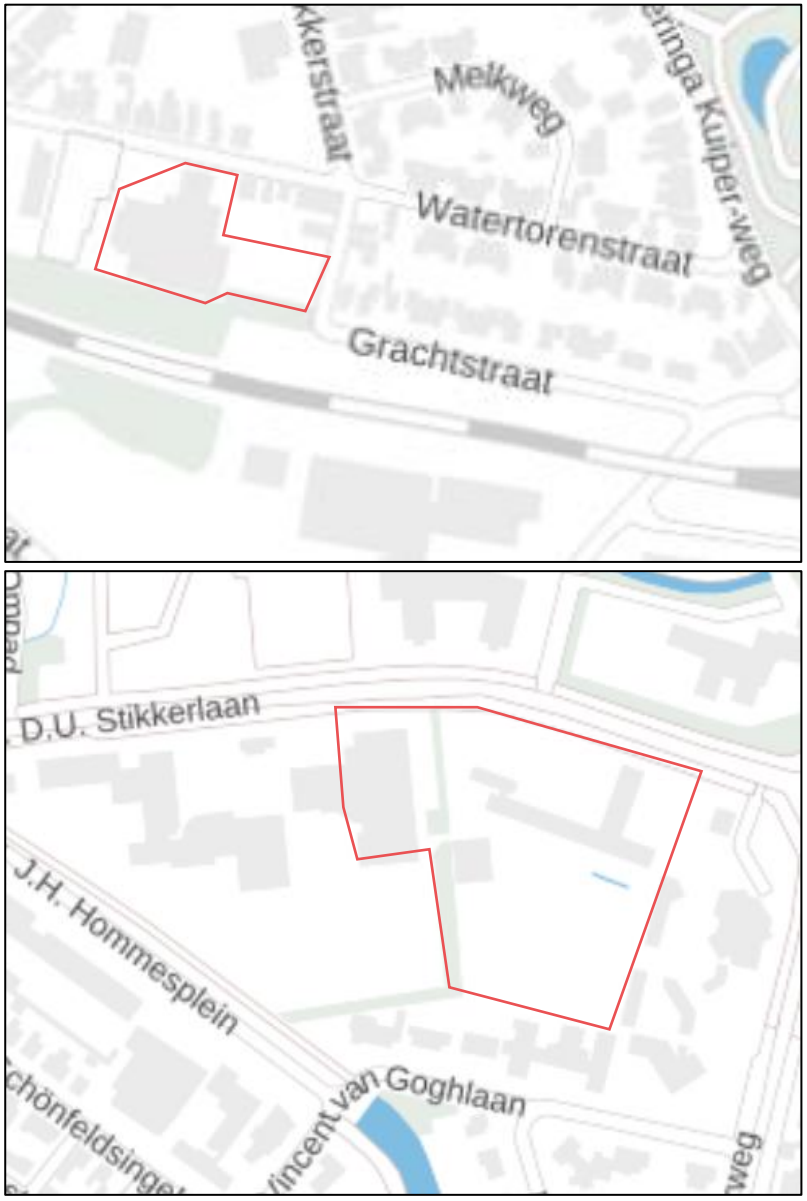
Kader
Bij een omgevingsplanprocedure is het is van belang om de impact op de waterhuishouding te onderzoeken. Hierbij worden alle aspecten van grond- en oppervlaktewater behandeld, waaronder alle relevante waterhuishoudkundige vraagstukken zoals veiligheid, wateroverlast, waterkwaliteit en verdroging.

Bron
Rijkswaterstaat publiceert een kaart waarin het oppervlaktewater in Nederland is weergegeven. Deze is te zien in de figuur rechts, met daaroverheen de scenario's (rood omlijnd) geprojecteerd.

Beoordeling
De beoordeling van dit aspect is tweeledig, enerzijds moet er worden gekeken naar het oppervlaktewater en anderzijds naar de hoeveelheid verharding.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

De ruimtelijke uitbreiding op de locatie zwembad De Watertoren heeft geen effect op het oppervlaktewater (niet aanwezig op deze locatie). Een knelpunt ontstaat doordat een deel van de groenstrook geamoveerd en verhard wordt met de uitbreiding. Dit dient gecompenseerd te worden. Met deze eigenschappen kennen we de beoordeling 'slecht' toe aan dit scenario.

Figuur 8: waterhuishouding

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Voor de volledige nieuwbouw van het sportcentrum op de beoogde kavels is in de praktijk geen oppervlaktewater aanwezig, ondanks dat dit volgens de kaart wordt weergeven. Een groter thema is het toevoegen van verharding op deze kavel. Op dit moment is een groot deel van de kavel onverhard (groen in de vorm van gras of bomen) en dit zou bij de nieuwe ontwikkeling gecompenseerd dienen te worden (elders of in de vorm van waterbuffers in/onder het gebouw). Met deze eigenschappen kennen we de beoordeling 'slecht' toe aan dit scenario.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	–

4.10 Luchtkwaliteit

Kader

De Omgevingswet legt wettelijke grenswaarden vast voor de concentratie van verschillende verontreinigende stoffen in de lucht. Over het algemeen zijn stikstofdioxide (NO2) en fijnstof (PM10) de belangrijkste stoffen waarop deze normen gebaseerd zijn. Deze wet bepaalt dat bestuursorganen hun bevoegdheden kunnen uitoefenen als zij kunnen aantonen dat dit niet leidt tot overschrijding van de grenswaarden voor luchtkwaliteit, geen significante bijdrage levert aan de concentraties in de buitenlucht, of als het project is opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Projecten die de luchtkwaliteit niet significant verslechteren worden niet meer beoordeeld aan de hand van de grenswaarden en kunnen zonder problemen doorgaan. De definitie van 'niet in betekenende mate' is vastgelegd in het Besluit en de Regeling Niet in betekenende mate (luchtkwaliteitseisen). Projecten die de concentratie van NO2 of fijnstof met meer dan 3% van de grenswaarde verhogen, dragen significant bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Een andere belangrijke ontwikkeling is dat op 2 november 2022 de Raad van State de vrijstelling voor stikstof voor de bouw heeft afgeschaft. Als projecten binnen 1 tot 2 kilometer van Natura2000-gebieden liggen, kan dat van invloed zijn.

Bron

Voor het inzichtelijk maken van de bijdrage van extra verkeer op de luchtkwaliteit is de NIBM-rekentool gebruikt. Ook is de NSL monitoringstool van de Rijksoverheid ingezet om inzicht te krijgen in de luchtkwaliteit op straatniveau. Daarnaast is de Atlas Leefomgeving gebruikt om inzichtelijk te maken of het plangebied te maken heeft met Natura2000-gebieden.

Beoordeling

Op basis van het aantal parkeerplaatsen in het PvE, de bedrijfstijd van het zwembad en een inschatting van de bezettingsgraad van de parkeerplaatsen (60%) over de bedrijfstijd is de verkeergeneratie van de planvorming ingeschat.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Op basis van de NIBM-rekentool is de extra verkeersgeneratie ‘niet in betekenende mate’. Daarnaast ligt het plangebied niet binnen 2 kilometer van een Natura2000-gebied. Ondanks deze eigenschappen is een stikstofberekening nodig om te kunnen vaststellen dat hierdoor geen normen overschreden worden.

Op basis van deze kernmerken kennen we de eigenschap ‘goed’ toe aan dit scenario.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Op basis van de NIBM-rekentool is de extra verkeersgeneratie ‘niet in betekenende mate’. Daarnaast ligt het plangebied niet binnen 2 kilometer van een Natura2000-gebied. Ondanks deze eigenschappen is een stikstofberekening nodig om te kunnen vaststellen dat hierdoor geen normen overschreden worden.

Op basis van deze kernmerken kennen we de eigenschap ‘goed’ toe aan dit scenario.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
✓	✓

ICS
ADVISEURS

4.11 Kabels en leidingen

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
–	–

Kader

In een plangebied kan het voorkomen dat er relevante kabels en leidingen liggen die tijdens de bouw voor complexiteit kunnen zorgen. Buisleidingen met een externe veiligheidszone en bovengrondse hoogspanningslijnen zijn planologisch relevant. Voor buisleidingen geldt een wettelijke verplichting. Voor bovengrondse hoogspanningsleidingen geldt een advies van het Rijk. Voor de overige leidingen bepaalt het bevoegd gezag of deze planologisch relevant zijn. In de realisatie zijn voornamelijk hogedruk gasleidingen complex om te verleggen en kunnen daarom bepalend zijn voor de haalbaarheid van een ruimtelijk scenario.

Bron

Door de gemeente Oldambt zijn de KLIC-meldingen aangeleverd voor beide plangebieden. Deze maken inzichtelijk welke aanwezige leidingen en kabels in het plangebied aanwezig zijn.

Beoordeling

De figuren op de volgende pagina's geven de KLIC-meldingen van de plangebieden weer.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

Op de huidige locatie van zwembad De Watertoren zijn geen ondergrondse belemmeringen, zoals hogedruk gasleidingen, om de gewenste uitbreiding te realiseren. In de zone voor uitbreiding is vrijvervalriolering aanwezig. Er zal in de bouw rekening moeten worden gehouden met de afvoer van het hemelwater. Met deze eigenschappen scoren we dit scenario 'neutraal' op dit thema.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

Voor scenario II laat de KLIC-melding zien dat geen hogedruk gasleiding door het plangebied loopt. Wel relevant is dat datatransportkabels en elektra spanningskabels door het plangebied lopen. Hier dient in de realisatie rekening mee gehouden te worden, door deze bijvoorbeeld om te leggen. Met deze eigenschappen scoren we dit scenario 'neutraal' op dit thema.

Figuur 9: KLIC-scenario I

Figuur 10: KLIC-scenario II

ICS
ADVISEURS

4.12 Verkeer en parkeren

Kader

Voor het aspect verkeer en parkeren bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is geen (landelijke) specifieke wetgeving aanwezig. Wel moet in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening' aandacht worden besteed aan de effecten van de parkeerbehoefte en verkeersgeneratie van de ontwikkeling op de omgeving.

Beoordeling

In de ruimtestaten is op basis van kengetallen ingeschat welke behoefte aanwezig is voor parkeerruimte. Deze behoefte wordt in deze paragraaf afgezet tegenover de beschikbare ruimte voor parkeren. De volgende kengetallen worden op basis van CROW-normen gehanteerd:

- 10 parkeerplekken per 100 m^2 zwembassin;
- 2,25 parkeerplek per 100 m^2 bvo sporthal.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad

De enige ruimtelijke aanpassing in scenario I is de uitbreiding van zwembad De Watertoren op één van de huidige parkeervakken. Inclusief de uitbreiding zouden circa 75 parkeerplaatsen beschikbaar moeten zijn voor deze accommodatie. Met circa 13 m^2 per parkeerplaats resulteert dit in een behoefte van 980 m^2 ten behoeve van parkeren. Na de uitbreiding lijkt op de resterende parkeerplaats ruimte te zijn voor circa 40 tot 50 parkeerplaatsen. Hiermee wordt niet voldaan aan de parkeernorm. Op piekmomenten zullen bezoekers moeten uitwijken naar de omliggende wijk, wat niet reëel is. Met deze eigenschappen kennen we de score 'slecht' toe aan dit thema.

Scenario II: nieuwbouw sportcentrum

In scenario II zouden op basis van de gehanteerde parkeernorm circa 180 parkeerplaatsen nodig moeten zijn. Tegenover de kavel en aan de achterzijde Hommesplein zijn voldoende openbare parkeerplaatsen. Indien nodig is op de beoogde kavels voldoende ruimte om een additionele parkeerplaats aan te leggen. Met deze eigenschappen kennen we de score 'uitstekend' toe aan dit thema.

Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: realiseren nieuw sportcentrum
⊖	★

ICS
ADVISEURS

5. Financiën

In dit hoofdstuk worden de financiële consequenties in beeld gebracht van de voorliggende scenario's voor wat betreft de investering en bijbehorende kapitaallasten. We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Afschrijving nieuwbouw in 40 jaar (lineair);
- Afschrijving renovatie in 20 jaar (lineair);
- Afschrijving uitbreiding in 40 jaar (lineair);
- Rentepercentage van 2,5%.

5.1 Investering

De investeringsbedragen voor scenario I (instandhouding) zijn bepaald op basis van een technische schouw en een raming van de benodigde maatregelen (technische, functionele en uitbreidingsingrepen) op kengetallen. De ramingen van dit scenario zijn voor de sporthal en zwembad (separaat) bijgevoegd in de bijlage.

Voor scenario II (nieuwbouw) is het benodigde investeringsbedrag gebaseerd op het ruimteprogramma en kengetallen bijbehorend aan het kostprijsniveau voor een bepaald ruimtetype. De benodigde investeringen zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Het totale investeringsoverzicht voor dit scenario is bijgevoegd in de bijlage.

Scenario	Investering inclusief bijkomende kosten en btw	
Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Sporthal:	€ 8.560.000, -
	Zwembad:	€ 11.940.000, -
	Totaal:	**€ 20.500.000, -**
Scenario II: nieuwbouw sportcentrum	**Totaal:**	**€ 38.890.000, -**

5.2 Kapitaallasten

Bij de afweging tussen een renovatie- of nieuwbouwopgave zijn wat betreft de financiële consequenties met name de kapitaallasten van belang. Een renovatie-opgave is in de investering lager, maar dient ook in minder jaar afgeschreven te worden en zou daarom ook na de afschrijftermijn een nieuwe ingreep behoeven. Een nieuwbouwopgave biedt vaak vele functionele en kwalitatieve voordelen, maar brengt ook een hogere investering met zich mee. Daartegenover staat dat de levensduur ook significant langer is (40 jaar). In de onderstaande tabel zijn de gemiddelde kapitaallasten weergegeven van de scenario's.

	Gemiddelde kapitaallast	
Scenario	Eerste 20 jaar	Eerste 40 jaar
Scenario I	€ 1.180.000	€ 1.430.000
Scenario II	€ 1.710.000	€ 1.470.000

Kapitaallasten bij 2,5% jaarlijkse kostenstijging

De vergelijking in kapitaallasten laat zien dat het nieuwbouwscenario op de kortere termijn hogere kosten met zich meebrengt, dit is met name te wijten aan de hoge rentelasten. Over deze relatief hoge investering zijn de rentelasten in het eerste jaar circa € 970.000, - per jaar, met de lineaire afschrijvingsmethode worden de rentelasten jaarlijks lager.

Op lange termijn is het nieuwbouwscenario echter relatief aantrekkelijk vergeleken met het renovatiescenario. Dit wordt veroorzaakt doordat we na de afschrijftermijn van de renovatie-opgave (20 jaar) opnieuw uitgaan van een levensduur verlengende investering in het gedeelte dat is gerenoveerd met een kostenindex van 2,5% per jaar. De kapitaallasten van het nieuwbouwscenario zijn op lange termijn circa € 40.000, - per jaar hoger dan het renovatiescenario, maar daarvoor worden op het gebied van kwaliteit, duurzaamheid en functionaliteit vele verbeteringen gerealiseerd die in het renovatiescenario niet mogelijk zijn. Als we een hogere kostenindex toepassen van 4% per jaar (we hebben immers in het verleden gezien dat de bouwkosten sneller stijgen dan de gemiddelde inflatie) ontstaat het onderstaande beeld waarbij renovatie op lange termijn in kapitaallasten duurder is dan nieuwbouw.

	Gemiddelde kapitaallast	
Scenario	Eerste 20 jaar	Eerste 40 jaar
Scenario I	€ 1.180.000	€ 1.680.000
Scenario II	€ 1.710.000	€ 1.470.000

Kapitaallasten bij 4% jaarlijkse kostenstijging

ICS
ADVISEURS

5.3 Gebouw- en gebruiksgebonden exploitatie

Als onderdeel van de verkenning is inzichtelijk gemaakt welke extra druk op de begroting de respectievelijke ontwikkelingen met zich meebrengen. De volledige doorrekening is in een separate bijlage opgenomen.

Zoals al uiteengezet bij de investering- en kapitaallasten wordt het relatief kleine financiële verschil in de jaarlasten veroorzaakt doordat de renovatie in een kortere periode wordt afgeschreven dan de nieuwbouw. Een renovatie kan alsnog financieel aantrekkelijk zijn als het knelpunt voor de gemeente zit bij haar schuldratio, deze blijft bij een renovatie gunstiger.

Op volledige jaarlasten ontstaat een verschil doordat de kapitaallasten van nieuwbouw circa €40.000,- hoger zijn, veroorzaakt door realisatie van meer sportoppervlakte in het nieuwbouwscenario. Dit brengt extra exploitatielasten met zich mee zoals onderhoud en schoonmaak, maar zorgt tegelijkertijd ook voor veel functionele en sporttechnische verbeteringen zoals in een eerder hoofdstuk benoemd is.

Exploitatie sportcentrum Oldambt

Bedragen zijn inclusief btw en afgerond op duizendtallen

Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Scenario I	Scenario II
Inkomsten sporthal	€ 107.000	€ 120.000	€ 120.000
Inkomsten zwembad	€ 331.000	€ 502.000	€ 502.000
Horeca	€ -	€ 27.000	€ 48.000
Baten totaal	**€ 438.000**	**€ 649.000**	**€ 670.000**
Sportcentrum Oldambt - Lasten			
Kapitaallasten	€ 92.000	€ 1.428.000	€ 1.470.000
Huisvestingslasten	€ 423.000	€ 483.000	€ 620.000
Niet gebouw gebonden	€ 955.000	€ 1.007.000	€ 1.048.000
Lasten totaal	**€ 1.470.000**	**€ 2.918.000**	**€ 3.138.000**
Resultaat sportcentrum Oldambt	**-€ 1.032.000**	**-€ 2.269.000**	**-€ 2.468.000**

In de eerdere onderzoeksfase stond de centrale vraag centraal of het mogelijk was om een nieuw sportcentrum te realiseren binnen de huidige exploitatie van sporthal Stikkerlaan en zwembad De Watertoren. Ook in deze scenario's concluderen we dat dit niet haalbaar is. We zien dat de lopende kapitaallasten op dit moment zeer beperkt zijn (circa € 92.000, - per jaar). Bij een levensduurverlengde ingreep of een nieuwbouwscenario worden deze lasten sterk verhoogd, doordat er opnieuw een investering plaatsvindt en er op dit moment sprake is van een relatief hoge rente.

5.4 Financieringsmogelijkheden

In het voorgaande onderzoek is op hoofdlijnen ingegaan op de financieringsmogelijkheden. In deze paragraaf maken we een verdiepingsslag. Hierbij is het van belang om te constateren dat in genoemde mogelijkheden de gemeente zelf *geen* aanvragen in kan dienen, maar dat dit door (een collectief van) verenigingen, een stichting, coöperatie of sportbedrijf wel mogelijk is. Eventuele verdere uitwerking op beheer, eigendom en exploitatie van het sportcentrum dient uit te wijzen in hoeverre het reëel is om te komen tot een dergelijke entiteit en af te wegen in hoeverre het loont om aanvragen in te dienen.

Dit in het achterhoofd houdende, zijn de mogelijkheden (op dit moment) als volgt:

- **Dekking uit afstoten locatie zwembad De Watertoren in scenario II**

Als door de gemeente wordt overgegaan op nieuwbouw op één centrale locatie valt de huidige locatie van zwembad De Watertoren vrij. Indien de gemeente de grond afstoot ten behoeve van een commerciële ontwikkeling staan hier nader te bepalen opbrengsten tegenover. Omdat op dit moment nog niet bekend is welke functie wenselijk zou zijn op deze locatie is (nog) geen rekening gehouden met een extra dekking in de planvorming. Bovendien zijn de sloopkosten van het bestaande zwembad in scenario II buiten beschouwing gelaten, met het uitgangspunt dat dit onder de plankosten van de nieuwe ontwikkeling valt.

- **Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK)**

De nieuwe regeling SPUK loopt t/m 2025. Daarna volgt naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe regeling voor gemeenten. Inmiddels is het doen van een aanvraag sterk vereenvoudigd. De uitkering (in totaal zit in 2024 € 189.000.000,- in de pot) is bedoeld voor:

- Investeringen in hardware, zoals de bouw en het onderhoud van accommodaties. Dit kan het aanleggen van een kunstgrasveld of de bouw van een sporthal zijn.
- Exploitatie van sportaccommodaties, zoals het beheer. Het kan gaan om gebruikskosten (bijvoorbeeld energielasten) en ingehuurde krachten zoals beheerders van accommodaties

Binnen deze regeling worden geen voorwaarden gesteld aan de hoogte van de uitkering. Wel bedraagt de uitkering ten hoogste 18% van de kosten inclusief btw die in aanmerking komen voor een uitkering. Voor 2025 geldt dat een aanvraag uiterlijk in april ingediend moet worden. Voor deze regeling is overigens de afgelopen jaren sprake van *onder*uitputting.

- **Stimulering Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA)**

De subsidieregeling BOSA, welke loopt tot t/m 2028, is bedoeld om investeringen en onderhoud (onder andere óók op het vlak van personele inzet op onderhoud en schoonmaak) van sportaccommodaties (onder andere sportcentra) te subsidiëren. Amateursportorganisaties (doorgaans verenigingen en stichtingen), maar ook (gemeentelijke) stichtingen kunnen hiervan gebruikmaken. Het subsidiepercentage bedraagt 20% van de totale kosten inclusief btw. Voor maatregelen met betrekking tot duurzaamheid en toegankelijkheid is nog eens 20% extra subsidie beschikbaar. Voor deze regeling is er afgelopen jaren sprake van *over*uitputting.

- **Subsidieregeling Impulsloket Nationaal Programma Groningen**

Het doel van de Subsidieregeling Impulsloket Nationaal Programma Groningen (INPG) is om bij te dragen aan het verbeteren van het imago van de provincie Groningen en het verhogen van de Brede Welvaart, door het stimuleren van stichtingen, verenigingen en coöperaties om bij te dragen aan de ambities van Nationaal Programma Groningen. Daarnaast is het de bedoeling van de regeling om kleinschalige ondernemingen, die een lokale uniciteit zijn, te stimuleren een bijdrage te leveren aan met name de leefbaarheid in de lokale omgeving.

Subsidie kan worden aangevraagd door stichtingen, verenigingen of coöperaties zonder winstoogmerk (met uitzondering van energiecoöperaties) en door kleinschalige ondernemingen met een omzet tot € 20.000,- per jaar.

Subsidie kan worden verstrekt voor activiteiten die bijdragen aan minimaal twee van de vier ambities van Nationaal Programma Groningen: economie, werken & leren, leefbaarheid of natuur & klimaat.

De subsidie voor stichtingen, verenigingen of coöperaties zonder winstoogmerk bedraagt 50% van de subsidiabele kosten en varieert van minimaal € 10.000,- tot maximaal € 125.000,-.

De subsidie voor kleinschalige ondernemingen bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 25.000,-. Voor marketing- en communicatiedoeleinden bedraagt de subsidie niet meer dan 25% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 5.000,-.

Aanvragen kunnen worden ingediend bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Het subsidieplafond wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvragen.

- **Subsidieregeling loket leefbaarheid Nationaal Programma Groningen**

Het doel van de Subsidieregeling loket leefbaarheid Nationaal Programma Groningen (LLNPG) is inwoners in staat te stellen de leefbaarheid te vergroten in de provincie Groningen.

Subsidie kan worden aangevraagd door natuurlijke personen uit de provincie Groningen, door rechtspersonen zonder commercieel oogmerk die haar zetel hebben in de provincie Groningen, en door samenwerkingsverbanden van maatschappelijke partners gevestigd in de provincie Groningen.

Subsidie kan worden aangevraagd voor:

1) Projecten gericht op het verhogen van de leefbaarheid;
2) Evenementen;
3) Professionele ondersteuning bij planontwikkeling, fondsenwerving of planuitvoer.

De totale subsidie bedoeld onder 1) en 3) bedraagt 80% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 10.000,-. De subsidie bedoeld onder b bedraagt 25% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 10.000.-.

Aanvragen kunnen worden ingediend bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Subsidie wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvragen.

- **Leader Oost-Groningen**

Het doel van de Regeling uitvoering van LEADER-projecten Oost-Groningen EU (LEADEROGEU) is het stimuleren van projecten die bijdragen aan het versterken en ontwikkelen van de lokale leefbaarheid en de economie in Oost-Groningen.

Oost-Groningen betreft het gebied binnen de gemeentegrenzen van Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Veendam, Stadskanaal en Westerwolde.

Met de regeling wordt nadere invulling gegeven aan de algemene bepalingen van de Regeling Europese Landbouwsubsidies 2023-2027 provincie Groningen (NSPGR) voor de Leader Actiegroep (LAG) Oost-Groningen in de periode van 24 oktober 2023 tot en met 2 november 2027.

Subsidie kan worden aangevraagd door publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen, natuurlijke personen of samenwerkingsverbanden van deze partijen.

Subsidie kan worden aangevraagd voor de uitvoering van projecten die bijdragen aan de doelen en resultaten genoemd in hoofdstuk 3.2 van de Lokale Ontwikkelingsstrategie Oost-Groningen 2023-2027 (LOS). Het gaat hierbij om projecten die zich richten op de volgende thema's:

1) Economie, landbouw en toerisme
2) Sociale cohesie en gezondheid
3) Klimaat, duurzaamheid en landschap

De subsidie bedraagt maximaal 40% van de totale subsidiabele kosten en kan variëren van minimaal € 25.000,- tot maximaal € 125.000,- per project.

Aanvragen kunnen jaarlijks tot en met 24 februari, 18 mei, 31 augustus en 2 november via een webportal worden ingediend bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Aanvragen worden per tender gerangschikt op basis van diverse criteria, waarna subsidie wordt toegekend in volgorde van rangschikking.

Overigens de Leader subsidie mag je niet stapelen met andere overheidssubsidie.

- **Beleidsregel vergoeding kosten aardbevingsbestendige infrastructuur Groningen**

Op basis van de Beleidsregel vergoeding kosten aardbevingsbestendige infrastructuur Groningen (BAIG) kan een beheerder van infrastructuur die is gelegen in een gebied waar de piekgrondversnelling maximaal 0,05g is, een verzoek doen om een vergoeding voor maatregelen die noodzakelijk zijn om de betreffende infrastructuur aan de veiligheidsnorm te laten voldoen.
In aanmerking voor subsidie komen beheerders van infrastructuur.

De vergoeding kan worden verstrekt voor:

1) Het uitvoeren van onderzoek van de infrastructuur; en indien van toepassing;
2) Het bepalen, ontwerpen en uitvoeren van doelmatige organisatorische of technische maatregelen.

Indien de infrastructuur nog niet is gerealiseerd op het moment van indienen van de aanvraag, bedraagt de vergoeding de incrementele kosten van de realisatie van het ontwerp, waarbij doelmatige organisatorische of technische maatregelen zijn opgenomen die redelijkerwijs nodig zijn om de infrastructuur te laten voldoen aan de veiligheidsnorm ten opzichte van een ontwerp zonder deze maatregelen.

In het besluit tot toekenning van de vergoeding wordt de hoogte van de vergoeding vastgesteld.

Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

- **Beleidsregel betreffende de vergoeding van meerkosten van aardbevingsbestendig bouwen in Groningen 2022**

Het doel van de Beleidsregel betreffende de vergoeding van meerkosten van aardbevingsbestendig bouwen in Groningen 2022 (ABGR) is het vergoeden van de meerkosten van maatregelen bij het bouwen van nieuwe aardbevingsbestendige gebouwen in het aardbevingsgebied in Groningen. De beleidsregel – de opvolger van de Beleidsregel betreffende de vergoeding van kosten van aardbevingsbestendig bouwen in Groningen (ABBBG) – heeft betrekking op nieuw te bouwen gebouwen, waaronder begrepen een constructief zelfstandige uitbouw of aanbouw van een bestaand gebouw, die gebouwd worden op een locatie waar de piekgrondversnelling minimaal 0,05g is.

Een vergoeding kan worden aangevraagd door degene die verantwoordelijk is voor de bouw.

De vergoeding heeft betrekking op de extra kosten die moeten worden gemaakt om aardbevingsbestendig te bouwen, zoals meer of duurdere bouwmaterialen. Daarnaast kan er sprake zijn van hogere planontwikkelings-, onderzoeks- en organisatiekosten en kan het traject van ontwerp tot oplevering langer duren. Ook deze kosten komen in aanmerking voor een vergoeding.

De hoogte van de vergoeding varieert per type gebouw en de zogeheten gevolgklasse waarin het gebouw valt.

Aanvragen kunnen voor de start van de bouwwerkzaamheden met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

- **Nij Begun (schadegelden aardgaswinning)**

Nij Begun is een aanpak voor de toekomst van Groningen en Noord-Drenthe, naar aanleiding van de gevolgen van de gaswinning. Bovendien laat de Voorjaarsnota 2024 van het (demissionaire) kabinet zien dat er een extra bedrag van 500 miljoen euro is begroot voor de schade door aardgaswinning. Op dit moment is onduidelijk in hoeverre deze bestaande middelen en deze extra gelden (deels) beschikbaar gesteld kunnen worden voor maatschappelijk vastgoed en dus dit project. Nadere consultatie en inventarisatie (met de rijksoverheid) zal dit uit moeten wijzen, maar kans is groot dat er gelden inzetbaar zijn.

Advies

Meest voor de hand liggend is dat de gemeente het eigendom en het beheer van het nieuwe sportcentrum tot haar neemt. De SPUK-regeling (ten opzichte van BOSA-regeling) is daarmee de meest aangewezen route. Deze regeling is van kracht tot en met 2025. Daarna is het nog onzeker in hoeverre de regeling (met dezelfde voorwaarden) doorgang vindt. Verwachting is dat als het project doorgang vindt er vóór 2025 geen aanvraag gedaan zal gaan worden. Dit betekent dat het niet verstandig is om per definitie rekening te houden met gelden die vrijkomen vanuit deze regeling.

Voor de BOSA-regeling zul je als het ware er een entiteit, een organisatievorm (bijvoorbeeld een stichting) tussen moeten schuiven die het sportcentrum huurt en exploiteert. Dit vraagt nadere uitwerking, maar het is de vraag of dit op dit moment realistisch is, aangezien uit het eerdere onderzoek duidelijk is geworden dat het organiserend vermogen/de vrijwillige inzet bij organisaties. Bovendien is de (landelijke) vraag naar de BOSA-subsidie erg groot. Verwachting is dat de subsidiepot halverwege dit jaar leeg zal geraken en daarnaast is de beschikbare subsidie in de toekomst (na 2025) onzeker.

Voor de andere genoemde regelingen geldt dat het vaak om geringe(re) bedragen gaat met vaak een kortere looptijd voor de subsidie. Ook hiervoor geldt dat we adviseren hier in eerste instantie niet vanuit te gaan en ter toetsing op haalbaarheid van het project mee te nemen.

6. Vergelijk, conclusies en aanbevelingen

6.1 Samenvattend: vergelijk scenario's.

In dit hoofdstuk is hetgeen in dit rapport is opgesteld kort en bondig samengevat. Dit geeft op deze wijze een goed beeld van de voor- en nadelen van elk van de scenario's. Dit is opgedeeld in een inhoudelijk, ruimtelijk en financieel vergelijk.

6.1.1 Inhoudelijk vergelijk en gevolgen

Op aspecten als functionaliteiten, techniek, duurzaamheid en architectuur voldoen de huidige sporthal en het zwembad in meer of mindere mate niet meer aan de wensen, behoeften en kwaliteitseisen die hedendaags worden gevraagd.

Bovendien biedt het realiseren van een nieuw sportcentrum volop kansen om in een goed samenspel *ruimtelijk*, *sociaal* en *organisatorisch*, sport en bewegen effectief te stimuleren in de gemeente Oldambt. Een nieuw te bouwen sportcentrum draagt hieraan bij en geeft optimaal invulling aan de integrale gemeentelijke beleidsopgaven die er liggen, welke onder meer zijn te vinden in deze startnotitie en het ambitiedocument 'Sportvoorzieningen 2023'.

Thema	Score		Toelichting
	Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	**Scenario II: nieuwbouw sportcentrum**	
Kwaliteit (functioneel, technisch, duurzaamheid en architectuur)	⊖	★	Bepaalde functionele en technische waarden halen bij renovatie niet de waarde van nieuwbouw. De huidige accommodaties hebben verschillende niet aanpasbare constructies die de kwaliteit beperken. Bovendien draagt een nieuw sportcentrum ten opzichte van de huidige accommodaties optimaal bij aan de gemeentelijke beleidsopgaven die er liggen.

6.1.2 Ruimtelijk vergelijk

Op basis van de ruimtelijke onderwerpen zoals beschreven in hoofdstuk 5 concluderen we dat binnen deze thema's scenario II (nieuwbouw) het meest wenselijk is. Op een aantal van de technische haalbaarheidsonderwerpen (zoals bodemkwaliteit en externe veiligheid) scoort dit scenario beter dan het instandhoudingsscenario.

De belangrijkste thema's waarbij nieuwbouw de grootste voordelen met zich meebrengt zijn de mogelijkheden rondom ruimtelijke inpassing, en de consequenties voor verkeer en parkeren.

Thema	Score		Toelichting
	Scenario I: instandhouding sporthal en zwembad	Scenario II: nieuwbouw sportcentrum	
Mogelijkheden voor ruimtelijke inpassing	−	✓	Uitbreiding huidige Watertoren in scenario I is relatief krap op het terrein. In scenario II is voldoende ruimte voor de ontwikkeling.
Eigendomssituatie	★	★	Alle kavels van de plangebieden zijn eigendom van de gemeente.
Mogelijkheden omgevingsplan	−	−	In beide plangebieden hoeft de functie in het omgevingsplan niet aangepast te worden, maar het bouwvlak wel.
Bodemkwaliteit	−	✓	In scenario I kunnen enige risico's verwacht worden bij nader onderzoek naar de bodemkwaliteit.
Archeologie	−	−	Beide plangebieden vallen onder gebieden waarin nader onderzoek noodzakelijk is.
Externe veiligheid	−	★	Scenario I ligt binnen de straal van een spoorlijn waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, verantwoording is daarbij nodig. Er zijn geen knelpunten in scenario II.
Geluid	−	✓	Scenario I ligt zeer dicht tegen bestaande (woon)bebouwing waardoor geluidshinder te verwachten is. In scenario II is meer ruimte om een buffer rondom de bebouwing aan te houden.
Waterhuishouding	−	−	In beide plangebieden wordt meer verhard dan op dit moment het geval is, dit dient gecompenseerd te worden.
Luchtkwaliteit	✓	✓	De planvorming heeft naar verwachting in beide scenario's geen noemenswaardige impact op de luchtkwaliteit. Nader onderzoek is echter nodig.
Kabels en leidingen	−	−	In beide plangebieden zijn geen onoverkomelijke knelpunten in de ondergrond geconstateerd.
Verkeer en parkeren	−	★	In scenario I wordt de parkeercapaciteit teruggedrongen, deze is niet langer voldoende. In scenario II is voldoende ruimte voor parkeren.

6.1.3 Financieel vergelijk

De financiële vergelijking tussen de scenario's is met name relevant als het gaat om de benodigde investering, de economische levensduur daarvan en daarmee de jaarlasten per scenario.

In de investering vraagt het nieuw bouwen van het sportcentrum (geraamd op € 38.890.000,-) om meer financiële middelen dan de renovatie-opgave (geraamd op € 20.500.000,-). Daartegenover staat dat de economische levensduur van een nieuw te bouwen accommodatie langer is dan de gerenoveerde accommodatie. Daardoor kan de gemeente de investering over meer jaren afschrijven.

Met de gehanteerde uitgangspunten is op de korte termijn (20 jaar) renovatie financieel een voordeligere opgave. Als we op langere termijn kijken en meenemen dat in de accommodatie na 20 jaar weer een levensduur verlengende ingreep nodig zal zijn, komen de scenario's financieel op kapitaallasten dichter bij elkaar. Dit is weergegeven in de onderstaande tabel.

	Gemiddelde kapitaallast	
Scenario	Eerste 20 jaar	Eerste 40 jaar
Scenario I	€ 1.180.000	€ 1.430.000
Scenario II	€ 1.710.000	€ 1.470.000

Over de gehele exploitatie liggen de 2 scenario's relatief dicht bij elkaar. Zoals benoemd ontstaat een verschil doordat de kapitaallasten van nieuwbouw circa €40.000,- hoger zijn, veroorzaakt door realisatie van meer sportoppervlakte in het nieuwbouwscenario. Dit brengt jaarlijkse kapitaalasten met zich mee zoals onderhoud en schoonmaak, maar zorgt tegelijkertijd ook voor veel functionele en sporttechnische verbeteringen zoals in een eerder hoofdstuk benoemd is. De indicatie van het exploitatieresultaat is in de onderstaande figuur weergegeven. Overigens zijn de investeringsoverzichten en exploitatiebegrotingen in bijlage terug te vinden.

Exploitatieresultaat	
Huidige situatie	-€ 1.032.000
Scenario I	-€ 2.269.000
Scenario II	-€ 2.468.000

Bovenstaand figuur laat ook zien dat het niet mogelijk is om de beide scenario's te realiseren binnen de huidige exploitatielasten. Dit heeft, zoals eerder benoemd, te maken met de nodige investeringen die gedaan worden en die gepaard gaan met sterk verhoogde kapitaallasten ten opzichte van de huidige lagere kapitaallasten.

6.2 Conclusies en advies

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt geadviseerd om over te gaan op scenario II en dus een nieuw sportcentrum te bouwen. Dit is op basis van een kwalitatief, ruimtelijk en financieel vergelijk van beide scenario's.

Het *kwalitatief* vergelijk laat vooral zien dat bij nieuwbouw van een sportcentrum optimaal kan worden voldaan aan aspecten als functionaliteiten, techniek, duurzaamheid en wensen en behoeften van gebruikers. Bovendien biedt dit nieuwe sportcentrum een enorme impuls voor het omliggend gebied en krijgt daarmee een gemeentelijke functie en zal dit centrum ook bovenlokaal een aantrekkingskracht hebben. Verder wordt geconcludeerd dat een nieuw te bouwen sportcentrum beter passend is in relatie tot het versterken en bestendigen van de leefbaarheid en sociaal-maatschappelijk welbevinden van de inwoners in de gemeente Oldambt en de regio, wat overigens naadloos aansluit op de (integrale) gemeentelijke beleidsopgaven die er liggen.

Het *ruimtelijk* vergelijk maakt onder meer duidelijk dat uitbreiding van De Watertoren op het huidige terrein krap is, terwijl nieuwbouw van het sportcentrum op de locatie Stikkerlaan (scenario II) prima inpasbaar is. Verder is parkeren en de benodigde verkeersgeneratie hier goed te faciliteren. Dit in tegenstelling tot de huidige locatie van De Watertoren (als onderdeel van scenario I). Bovendien adviseert het IHP Voortgezet Onderwijs om voor Pontis Winschoten (locatie Hommelesplein) over te gaan op nieuwbouw. Wanneer hiervan sprake is, is het te adviseren om te komen tot een integratie van sport en onderwijs en te verkennen in hoeverre het mogelijk is om een nieuwe sport- en onderwijscampus te realiseren aan de Stikkerlaan/locatie Hommelesplein. Ruimtelijk is het in ieder geval inpasbaar en bovendien biedt sport en onderwijs juist de nodige synergievoordelen. Voorgaand onderzoek en dit rapport laat dat zien.

Op *financieel* vlak wordt geconcludeerd dat de kapitaallasten van de beide scenario's elkaar op de *lange* termijn weinig ontlopen. Op de totale exploitatie (gebouw- én gebruiksgebonden) zien we een soortgelijk beeld. Het verschil is te verklaren aangezien bij scenario I (Nieuwbouw sportcentrum) meer sportoppervlakte wordt gerealiseerd en de kapitaallasten dus hoger uitvallen, maar daarentegen dit scenario kwalitatief (onder andere functioneel en sporttechnisch) vele verbeteringen heeft ten opzichte van scenario I (Instandhouding). Bovendien is het niet mogelijk om nieuwbouw en renovatie te realiseren binnen de huidige exploitatie. Dit heeft vooral te maken met de sterk verhoogde kapitaallasten ten opzichte van de huidige lagere kapitaallasten. Verder is het goed om de financieringsmogelijkheden te verkennen.

Kortom, om toekomstbestendig de binnensport, de zwemsport en verdere (maatschappelijke) activiteiten te faciliteren is het advies om over te gaan op nieuwbouw van het sportcentrum. Dit is in het belang van de eigen inwoners als ook de regio.

Bovendien is het van belang de opgave in breed perspectief te zetten en verdere mogelijkheden te verkennen om te komen tot een integratie van sport én onderwijs.

ICS
ADVISEURS

Bijlage

Ruimtestaat huidige sportcentra

Globaal Ruimteprogramma nieuwe sporthal en nieuwe zwembad - gemeente Oldambt				
Variant I	**Aantal**	**m² FNO**	**m2 totaal**	**Opmerkingen**
entree / wachtruimte			**288**	
hoofdentree	1	65	65	
schoolentree	1	65	65	
Waachtruimte / receptie	1	50	50	
Kantoorruimte	1	30	30	
Vergaderruimte zwembad	1	33	33	
Vergaderruimte sporthal	1	35	35	
Beheerderstruimte	1	10	10	
Horeca			**180**	
keuken / berging	1	80	80	samengevoegde ruimten
Kantine sporthal	1	100	100	samengevoegde ruimten
facilitaire ruimten			**510**	
toiletten	4	8	32	afhankelijk van aantal bouwlagen
technische ruimten	4	50	200	diverse ruimten samengevoegd
Vergaderruimte zwembad	1	33	33	
Vergaderruimte sporthal	1	35	35	
Beheerderstruimte	2	10	20	
schoonmaakhok	1	10	10	diverse ruimten samengevoegd
berging zwembaadmaterieel & bergruimte verenigingen	4	45	180	
Bassins binnenbad & peronsn			**1.373**	
doelgroepenbad (Watertoren)	1	148	148	7,2x20,5
perron lange zijde I	1	57	57	2,8x20,5
perron lange zijde II	1	45	45	2,2x20,5
perron korte zijde start	1	21	21	2,9x7,2
wedstrijdbad (Watertoren)	1	362	362	25x14,5
perron lange zijde I	1	63	63	2,5x25
perron lange zijde II	1	63	63	2,5x25
perron korte zijde start	1	88	88	4x14,5
perron korte zijde overkant	1	44	44	3x14,5
tribune wedstrijdbad	1	75	75	
wedstrijdbad / doelgroepenbad (De Hardenberg)	1	250	250	10x25
perron lange zijde I	1	38	38	1,5x25
perron lange zijde II	1	90	90	3,6x25
perron korte zijde start	1	27	27	2,7x10
perron korte zijde overkant	1	33	33	3,3x10
Kleedruimten zwembad			**405**	
kleedkamers wedstrijdbad	2	18	36	
kleedkamers doelgroepenbad	2	30	60	
kleedkamers wedstrijdbad / doelgroepenbad	2	24	48	
doucheruimten incl toiletten doelgroepenbad	6	27	162	
kleedkamer baadpersoneel incl. douche en toilet	1	14	14	
Wisselcabines	1	86	86	samenvoeging 2 locaties
Sport			**1.903**	
sporthal	1	950	950	42x22
sportzaal	1	448	448	16x28
gymzaal	1	550	550	15x41
toeschouwersruimte sporthal vast	1	122	122	
Toestellenberging gymzaal	1	34	34	
toestellenberging sporthal	1	34	34	
Toestellenberging sporthal 2	1	26	26	
Toestellenberging sportzaal	1	37	37	
Kleedruimten sport			**324**	
toilet MIVA	1	5	5	
scheidsrechterskleedkamer & douches	1	9	9,5	
kleedkamers gymzaal incl. douche/wasruimte en toilet	1	80	80	
kleedkamers gymzaal incl. douche/wasruimte en toilet	1	86	86	
kleedkamer sporthal incl. douche wasruimte en toilet	1	56	56	
kleedkamer sporthal incl. douche wasruimte en toilet	1	56	56	
kleedkamer sportzaal incl. douche wasruimte en toilet	1	33	33	
kleedkamer sportzaal incl. douche wasruimte en toilet	1	33	33	
docentenruimte gymzaal incl. toilet	1	8	8,4	
docentenruimte sporthal incl. toilet	1	8	8,4	
docentenruimte sportzaal incl. toilet	1	10	9,5	
TOTAAL			**4.982**	

Entree/centrale hal/wachtruimte	**288**
Horeca	**180**
facilitaire ruimtes	**510**
bassins binnenbad	**1.373**
kleedruimten zwembad	**405**
sport	**1.903**
kleedruimten sport	**324**
totaal m² fno	**4.982**
Tussen BVO en FNO	**1,2**
totaal m² bvo	**5.978**

Buitenruimte	**aantal**			
Autoparkeerplekken regulier	60	13	747	behoefteberekening 2,7 auto per 100 m2 BVO
Autoparkeerplekken MIVA	2	21	42	2% van het totale aantal parkeerplaatsen met een minimum van 2
Fietsparkeerplekken	60	2	90	4 plekken per 100m2 BVO
Totaal			879	
Toeslag verkeerruimten (paden en wegen) & onvoorzien 15%			1.011	
Totaal binnen- en buitenruimte			**6.989**	

Ruimtestaat toekomstig sportcentrum

Globaal Ruimteprogramma nieuwe sporthal en nieuwe zwembad - gemeente Oldambt				
Actueel, 22-3-2024	**Aantal**	**m² FNO**	**m2 totaal**	**Opmerkingen**
Algemene ruimtes				
Entree / centrale hal			**119**	
Hoofdentree	1	15	15	
Centrale hal	1	75	75	
Toiletten drage gedeelte	2	12	24	4 heren/4 dames - aantallen afhankelijk van te verwachten aantal bezoekers & aantal bouwlagen
Toilet minder validen, drage gedeelte	1	5	5	
Horeca			**320**	
Café	1	175	175	
Keuken	1	40	40	
Berging	1	20	20	
Koel- vriescellen	2	5	10	
Multifunctionele ruimte	1	75	75	opdeelbaar en kan voor verschillende activiteiten worden benut en kan ook als vergaderruimte dienen.
Facilitaire ruimten			**694**	
Kantoor beheerders	2	20	40	1 x Zwembad en 1x Sporthal
Personeelsruimten (directie /management / medewerkers)	2	25	50	3 à 4 werkplekken per ruimte
Werkkast	4	3	12	
Opslag technische dienst	1	12	12	
Kleedruimte personeel	2	15	30	inclusief douche en toilet
Technische ruimte / Machinekamer	1	550	550	meestal in de kelder, alles afhankelijk van hoogte & oppervlakte buffers en keuze filtratie
subtotaal			**1.133**	
Zwembad en sporthal				
Bassins binnenbad			**1.505**	
Trainingsbad 4 baans	1	250	250	25 x 10
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5
perron korte zijde start	1	60	60	15 x 4
perron korte zijde overkant	1	45	45	15 x 3
Wedstrijdbad 6 baans	1	385	385	25 x 15,4
perron lange zijde I	1	63	63	25 x 2,5
perron lange zijde II	1	63	63	25 x 2,5
perron korte zijde start	1	82	82	20,4 x 4
perron korte zijde overkant	1	61	61	20,4 x 3
toeschouwersruimte op verdieping wedstrijdbad (100 plaatsen)	1	50	50	
perron lange zijde tribune (50 plaatsen, lange zijde 6 baansbad)	1	25	25	
Doelgroepenbad	1	120	120	15 x 8
perron lange zijde I	1	15	15	15 x 2,5
perron lange zijde II	1	15	15	15 x 2,5
perron korte zijde kopse kant I	1	84	84	13 x 4
perron korte zijde kopse kant II	1	63	63	13 x 3
Kleedruimten zwembaden			**369**	
ehbo ruimte	1	10	10	
toiletten natte gedeelte	5	2	10	
kindertoiletten	6	2	12	
Jury/wedstrijdruimte	1	15	15	
groepskleedruimten	4	20	80	
doucheruimte	2	20	40	incl. toiletten (1x heren + 2x dames)
wissel/kleedcabines	40	1,68	67	
gezinscabines	4	4	16	
mindervaliden ruimte	2	8	16	douche/toilet/kleedruimte
make up ruimte	1	6	6	
afsluitbare garderobekasten / kluisjes	150	0,18	13,5	
opslagruimten	3	25	75	Opslagruimten eigen gebruik (2x) + verenigingen (1x).
werkkast	2	4	8	voorkeur direct aan bad en direct aan garderobe.
Sport			**3.159**	
wedstrijdhal	1	1344	1.344	
trainingshal	1	1150	1.150	
toeschouwersruimte sporthal vast	500	0,5	250	
ehbo ruimte	2	10	20	
toestellenberging sporthal	6	45	270	
docentenruimte/scheidsrechtersruimte	5	25	125	
Kleedruimten sport			**474**	
toiletten	6	2	12	
werkkast	1	10	10	
kleedkamers sporthal	12	25	300	
doucheruimte	12	12	144	
mindervaliden ruimte	1	8	8	douche/toilet/kleedruimte
subtotaal m²			**5.507**	
TOTAAL			**6.640**	

Entree/centrale hal	**119**	
Horeca	**320**	
facilitaire ruimtes	**694**	
bassins binnenbad	**1.505**	
kleedruimten zwembad	**369**	
sport	**3.159**	
kleedruimten sport	**474**	
totaal m² fno	**6.640**	
Tussen BVO en FNO	**1,2**	
totaal m² bvo	**7.967**	is inclusief machinekamer.

Buitenruimte	**aantal**			
Autoparkeerplekken regulier	80	13	996	Behoefteberekening 2,7 auto per 100 m2 BVO
Autoparkeerplekken MIV A	2	21	33	2% van het totale aantal parkeerplaatsen met een minimum van 2
Fietsparkeerplekken	1	150	150	
Totaal			1.179	
Toeslag verkeerruimten (paden en wegen) & onvoorzien 15%			1.356	
Totaal binnen- en buitenruimte			**9.324**	

Sportcomplex Stikkerlaan Winschoten Levensduurverlengend en aardgasvrij

V2.0 **10-apr-24**

Raming van de totale kosten van een energetische renovatie om het sportcomplex levensduurverlengend en aardgasvrij te renoveren

		aantal	eenheid	kosten per eenheid	totaal	per m2 BVO
1	LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ					
1.1	Bouwkundige schil	2790	m2 BVO			
	Gevels:					
	Buitengevelbladen verwijderen en buitengevelafwerking stucwerk/steenstrips op isolatieplaat Rc 4,7 aanbrengen	1750	m2	€ 350	€ 612.500	
	Vervangen deel bestaande kozijnen door aluminium kozijnen met HR+++ (Triple) beglazing en geisoleerde deuren en panelen	206	m2	€ 850	€ 175.100	
	Daken:					
	Vervangen dakbedekking vlakke daken incl. upgrade dakisolatie tot minimaal Rc 6,3 incl vervangen hemelwaterafvoeren	2604	m2	€ 190	€ 494.760	
	Klim-, hijs- en steiger- toeslag dak- en gevelwerkzaamheden	1	pst	€ 30000	€ 30.000	
	Vloeren:					
	Isoleren vloeren vanuit kruipruimte/kelder aan onderzijde tot minimaal Rc 3,7	2604	m2	€ 45	€ 117.180	
	Terreinafwerking					
	Stelpost terreinafwerking	2400	m2	€ 40	€ 96.000	
	Totaal upgrade bouwkundige schil				€ 1.525.540	*€ 547*
1.2	Installaties	2790	m2 BVO			
	PV-installatie en zonneboilersysteem:					
	PV-panelen (>190 Wp per m2), exclusief noodzakelijke constructieve aanpassing dakconstructie	900	m2	€ 325	€ 292.500	
	Toepassen zonneboiler-systeem tbv warmwater i.c.m. HT warmtepomp	1	pst	€ 125000	€ 125.000	
	Stelpost constructieve aanpassing PV-panelen en zonnecollectoren	1	pst	€ 90000	€ 90.000	
	Luchtbehandeling:					
	Aanbrengen luchtbehandeling balansventilatie met warmteterugwinning gehele complex, meerdere LBK's gerekend 16.000 m3/h	2790	m2	€ 180	€ 502.200	
	Warmteopwekking en distributie					
	Toepassen gasloossysteem d.m.v. warmtepompen, all-electric incl vervangen distributiesysteem	2790	m2	€ 175	€ 488.250	
	Elektrotechniek:					
	Vervangen en uitbreiden schakel- en verdeelinrichtingen	1	pst	€ 120000	€ 120.000	
	Vervangen brandmeld- en ontruimingsinstallatie	2790	m2	€ 23	€ 64.170	
	Vervangen inbraakinstallatie en camerainstallatie	2790	m2	€ 15	€ 41.850	
	Vervangen bestaande TL- en PLC-verlichting en noodverlichting door LED-verlichting	1	pst	€ 90000	€ 90.000	
	Stelpost electrisch laden (EPBD III:1 laadplek verplicht, 1 op 5 parkeerplaatsen loze leidingen)	1	pst	€ 15000	€ 15.000	
	Waterdistributie en sanitair:					
	Vervangen binnenriolering	1	pst	€ 50000	€ 50.000	
	Vervangen koud- en warmwaterinstallaties incl douches en legionella-installatie	1	pst	€ 100000	€ 100.000	
	Vervangen sanitair (toiletten, wastafels)	1	pst	€ 35000	€ 35.000	
	Wateronthardingsinstallatie pekel duplex (8.000 l/h)	1	pst	€ 17500	€ 17.500	
	Totaal upgrade installaties				€ 2.031.470	*€ 728*
1.3	Interieurafwerking	2790	m2 BVO			
	Bouwdeel sporthal					
	Vervangen sportvloer	925	m2	€ 95	€ 87.875	
	Vervangen akoestische wandafwerking sporthal	250	m2	€ 75	€ 18.750	
	Schilderwerk wanden sporthal en toestelberging	160	m2	€ 40	€ 6.400	
	Schilderwerk en herstel houten plafonddelen sporthal	1125	m2	€ 55	€ 61.875	
	Upgrade tribunes: vervangen vloerafwerking, schilderwerk en ophogen leuning naar minimaal 0,9 m1	1	pst	€ 45000	€ 45.000	
	Vervangen vloertegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	150	m2	€ 105	€ 15.750	
	Vervangen wandtegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	340	m2	€ 145	€ 49.300	
	Harde plafondafwerking kleedkamers akoestisch hufterproof afwerken	60	m2	€ 135	€ 8.100	
	Vervangen bestaande systeemplafonds	90	m2	€ 75	€ 6.750	
	Vervangen kleedkamerinrichting	1	pst	€ 15000	€ 15.000	
	Vervangen binnendeuren inclusief binnendeurkozijnen	22	st	€ 1600	€ 35.200	
	Bouwdeel gymzaal					
	Bestaande sportvloer handhaven					
	Uitvlakken en aanbrengen akoestische wandafwerking gymzaal	110	m2	€ 115	€ 12.650	
	Schilderwerk wanden sporthal en toestelberging	130	m2	€ 45	€ 5.850	
	Schilderwerk en herstel houten plafonddelen gymzaal	250	m2	€ 55	€ 13.750	
	Vervangen vloertegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	120	m2	€ 105	€ 12.600	
	Vervangen wandtegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	290	m2	€ 145	€ 42.050	
	Harde plafondafwerking kleedkamers akoestisch hufterproof afwerken	60	m2	€ 135	€ 8.100	
	Vervangen bestaande systeemplafonds	96	m2	€ 75	€ 7.200	
	Vervangen kleedkamerinrichting	1	pst	€ 15000	€ 15.000	
	Vervangen binnendeuren inclusief binnendeurkozijnen	12	st	€ 1600	€ 19.200	
	Bouwdeel spelhal					
	Bestaande sportvloer houten delen herstellen	1	pst	€ 5000	€ 5.000	
	Uitvlakken en aanbrengen akoestische wandafwerking spelzaal	250	m2	€ 115	€ 28.750	
	Schilderwerk wanden sporthal en toestelberging	410	m2	€ 45	€ 18.450	
	Schilderwerk en herstel houten plafonddelen gymzaal	448	m2	€ 55	€ 24.640	
	Vervangen vloertegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	78	m2	€ 105	€ 8.190	
	Vervangen wandtegels kleedkamers, sanitaire ruimten, gangen	250	m2	€ 145	€ 36.250	
	Vervangen bestaande systeemplafonds	115	m2	€ 75	€ 8.625	
	Vervangen kleedkamerinrichting	1	pst	€ 15000	€ 15.000	
	Vervangen binnendeuren inclusief binnendeurkozijnen	19	st	€ 1600	€ 30.400	
	Bouwdeel gemeenschappelijke ruimten, entreezone, horeca					
	Herstelpost bouwdeel 2010, horeca; schilderwerk, plafondafwerking, hang- en sluitwerk	1	pst	€ 20000	€ 20.000	
	Vervangen bestaande systeemplafonds	205	m2	€ 75	€ 15.375	
	Schilderwerk wanden	350	m2	€ 35	€ 12.250	
	Vervangen huidige tegels door betonvloer met vloerafwerking	112	m2	€ 650	€ 72.800	
	Vervangen overige vloerafwerking	93	m2	€ 65	€ 6.045	
	Vervangen binnendeuren inclusief binnendeurkozijnen	16	st	€ 1600	€ 25.600	
	Vervangen pantry's	1	pst	€ 20000	€ 20.000	
	Asbestinventarisatie en asbestsanering					
	Stelpost asbestinventarisatie en asbestsanering	1	pst	€ 35000	€ 35.000	
	Totaal interieurafwerking				€ 868.775	*€ 311*
1.4	Staartkosten aannemer	2790	m2 BVO			
	Staartkosten (ABK, AK, W&R, CAR)	20%			€ 885.157	*€ 317*
	TOTAAL LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ exclusief BTW en bijkomende kosten	2790	m2 BVO		**€ 5.310.942**	€ 1.904
	TOTAALKOSTEN SPORTCOMPLEX STIKKERLAAN LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ					
	Totaalkosten exclusief BTW en bijkomende kosten				**€ 5.310.942**	
	Post onvoorziene kosten	10	%		€ 531.094	
	Voorbereiding, enginering en toezicht	21	%		€ 1.226.828	
	Totaal exclusief BTW				**€ 7.068.864**	€ 2.534
	Totaal BTW	21	%		€ 1.484.461	
	TOTAAL SPORTCOMPLEX STIKKERLAAN LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ inclusief BTW				**€ 8.553.325**	€ 3.066

Zwembad De Watertoren Winschoten Levensduurverlengend en aardgasvrij

V2.0 **10-apr-24**

Raming van de totale kosten van een energetische renovatie om het zwembad levensduurverlengend en aardgasvrij te renoveren
Toevoegen van een trainingsbad, kleedruimten en kantooruimte

		aantal	eenheid	kosten per eenheid	totaal		per m2 BVO
1	LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ						
1.1	Bouwkundige schil	1740	m2 BVO				
	Gevels:						
	Buitengevelbladen verwijderen en buitengevelafwerking stucwerk/steenstrips op isolatieplaat Rc 4,7 aanbrengen	665	m2	350 €	232.750		
	Exterieurzijde metalen gevelafwerking verwijderen en nieuwe gevelafwerking plaatsen met isolatie Rc 4,7	263	m2	425 €	111.775		
	Vervangen bestaande kozijnen door aluminium kozijnen met HR+++ (Triple) beglazing en geisoleerde deuren en panelen	198	m2	850 €	168.300		
	Extra gevelopeningen van 16% naar 25%, sloop en plaatsen aluminiumkozijnen met HR+++ (Triple) beglazing	110	m2	1300 €	143.000		
	Daken:						
	Vervangen dakbedekking vlakke daken incl. upgrade dakisolatie tot minimaal Rc 6,3	1160	m2	185 €	214.600		
	Vervangen dakbedekking licht hellende daken incl. upgrade dakisolatie tot minimaal Rc 6,3	700	m2	185 €	129.500		
	Stelpost de- en hermontage bestaande luchtbehandelingsinstallaties incl dakkanalen	1	pst	30000 €	20.000		
	Klim-, hijs- en steiger- toeslag dak- en gevelwerkzaamheden	1	pst	20000 €	15.000		
	Vloeren:						
	Isoleren vloeren vanuit kruipruimte/kelder aan onderzijde tot minimaal Rc 3,7	1210	m2	45 €	54.450		
	Zwembadbassins en bufferkelder:						
	Stelpost betonreparatie en afdichting wanden en vloeren bufferkelder en zwembadbassins	1	pst	15000 €	15.000		
	Isoleren van wanden zwembadbassins en wanden bufferkelder aan perronkelderzijde tot minimaal Rc 3,7	420	m2	50 €	21.000		
	Vloer van buffertank en vloer van wedstrijdbad niet te isoleren	550	m2	0 €	-		
	Stelpost RVO EML FH3: 2 stuks zwembadafdekking voor toepassing buiten openingstijden	1	pst	45000 €	45.000		
	Terreinafwerking:						
	Stelpost terreinafwerking	2500	m2	40 €	100.000		
	Totaal upgrade bouwkundige schil					€ 1.270.375	€ *730*
1.2	Installaties	1740	m2 BVO				
	PV-installatie en zonneboilersysteem:						
	PV-panelen (>190 Wp per m2), exclusief noodzakelijke constructieve aanpassing dakconstructie	450	m2	325 €	146.250		
	Toepassen zonneboiler-systeem tbv warmwater	1	pst	75000 €	75.000		
	Stelpost constructieve aanpassing PV-panelen en zonnecollectoren	1	pst	45000 €	45.000		
	Luchtbehandeling:						
	Vervangen / uitbreiden luchtbehandeling kleedkamers incl. overige ruimten door balansventilatie met warmteterugwinning	515	m2	225 €	115.875		
	Handhaven luchtbehandeling zwembaden: Rosenberg bouwjaar 2016 incl Baopt, stelpost meet- en regeltechniek en herstel	1200	m2	23 €	27.600		
	Warmteopwekking en distributie						
	Toepassen gasloossysteem d.m.v. warmtepompen, all-electric incl vervangen distributiesysteem	1740	m2	175 €	304.500		
	Elektrotechniek:						
	Vervangen en uitbreiden schakel- en verdeelinrichtingen	1	pst	65000 €	65.000		
	Vervangen brandmeld- en ontruimingsinstallatie	1740	m2	23 €	40.020		
	Vervangen inbraakinstallatie en camerainstallatie	1740	m2	15 €	26.100		
	Vervangen bestaande TL- en PLC-verlichting en noodverlichting door LED-verlichting	1	pst	45000 €	45.000		
	Stelpost electrisch laden (EPBD III: 1 laadplek verplicht, 1 op 5 loze leidingen)	1	pst	20000 €	20.000		
	Waterbehandelingsinstallaties:						
	Vervangen/renoveren bestaande distrubutieleidngen zwembadwater inclusief isoleren Rc > 1,4 incl flenzen/appendages	1	pst	50000 €	50.000		
	Vervangen kleppen, appendages, terugslagkleppen, circulatiepompen, warmtewisselaars, frequentieregelaars	1	pst	175000 €	175.000		
	Vervangen meet- en regeltechniek	1	pst	35000 €	35.000		
	Vernieuwen filtertechniek waterbehandeling, n.t.b. (gerekend met URFO systeem / membraanfilters)	1	pst	350000 €	350.000		
	Waterdistributie en sanitair:						
	Vervangen binnenriolering	1	pst	20000 €	20.000		
	Vervangen koud- en warmwaterinstallaties incl douches	1	pst	60000 €	60.000		
	Vervangen sanitair (douches, toiletten, wastafels)	1	pst	17500 €	17.500		
	Totaal upgrade installaties					€ 1.617.845	€ *930*
1.3	Interieurafwerking	1740	m2 BVO				
	Wedstrijd- en instructiebad						
	Vervangen tegels zwembadbassins	850	m2	150 €	127.500		
	Vervangen vloer- en wandtegels perron en wanden incl verbindingsgang	1000	m2	130 €	130.000		
	Schilderwerk wanden	150	m2	45 €	6.750		
	Vervangen bestaande schrotenplafonds	1350	m2	160 €	216.000		
	Stelpost inspectie en herstel dragende dakconstructie	1	pst	25000 €	25.000		
	Zwembadinrichting: vervangen of renoveren banken, trappen, etc	1	pst	15000 €	15.000		
	Vervangen of renoveren uitgiftebalie en badmeesterpost	1	pst	25000 €	25.000		
	Kleedkamers wedstrijdbad						
	Vervangen vloer- en wandtegels	540	m2	130 €	70.200		
	Vervangen bestaande schrotenplafonds door systeemplafonds	185	m2	120 €	22.200		
	Vervangen kabines/ omkleedhokjes volkern	120	m2	250 €	30.000		
	Diversen inrichting, hangers, rekken, etc	1	pst	15000 €	15.000		
	Kleedkamers instructiebad						
	Vloer- en wandtegels handhaven						
	Schilderen wanden glasvezelafwerking	60	m2	35 €	2.100		
	Algemene ruimten: entree, gangen, kantoren						
	Vervangen tegelafwerking sanitaire ruimten	92	m2	130 €	11.960		
	Vervangen vloerafwerking/ schoonloopmat gedeeltelijk	86	m2	65 €	5.590		
	Schilderwerk diverse wanden	1	pst	1500 €	1.500		
	Schilderwerk binnendeurkozijnen (gehele gebouw)	40	st	72 €	2.880		
	Totaal interieurafwerking					€ 706.680	€ *406*
1.4	Uitbreiding en functionele aanpassing	840	m2				
	Uitbreiding op basis van ruimteprogramma						
	Aanbouw van trainingsbad (25 x 10) incl kleedruimten	720	m2	3160 €	2.275.200		
	Aanbouw van kantoorruimte / werkplekken ter vervanging tijdelijke unit	30	m2	1800 €	54.000		
	Bouwkundig/ functionele aanpassing bestaand gebouw om goede aansluiting op nieuw trainingsbad en kantoorruimte te creeren	1	pst	200000 €	200.000		
	Functionele aanpassing wachtruimten ouders	90	m2	600 €	54.000		
	Totaal interieurafwerking					€ 2.583.200	€ *3.075*
1.5	Staartkosten aannemer	2490	m2 BVO				
	Staartkosten (ABK, AK, W&R, CAR)	20%				€ 1.235.620	€ *496*
	TOTAAL LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ exclusief BTW en bijkomende kosten	2490	m2 BVO			€ **7.413.720**	€ 2.977
	TOTAALKOSTEN ZWEMBAD DE WATERTOREN LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ						
	Totaalkosten exclusief BTW en bijkomende kosten				€ **7.413.720**		
	Post onvoorziene kosten	10	%		€ 741.372		
	Voorbereiding, enginering en toezicht	21	%		€ 1.712.569		
	Totaal exclusief BTW				€ **9.867.661**		€ 3.963
	Totaal BTW	21	%		€ 2.072.209		
	TOTAAL ZWEMBAD DE WATERTOREN LEVENSDUURVERLENGEND EN AARDGASVRIJ inclusief BTW				€ **11.939.870**		€ 4.795

Investering scenario 2: Nieuwbouw sportcentrum

INVESTERINGSOVERZICHT

ICS ADVISEURS

Algemene gegevens

Projectnaam	:	Sportcentrum Oldambt	*Datum overzicht*	:	2-apr-24
Projectplaats	:	Nederland	*Opgesteld door*	:	Bram Treffers
Projectnummer	:	2230462			
Opdrachtgever	:	Gemeente Oldambt			
			Peildatum project	:	1 april 2024
Bruto vloeroppervlak nieuwbouw	:	6.640	BTW	:	21%
Bruto vloeroppervlak oudbouw		0			
Terreinomvang	:	n.t.b.			
geraamde bouwtijd in weken	:	78			

Norm-/uitgangspunt budget		excl. BTW	incl. BTW	€/m2 bvo incl. BTW
1 Voorlopig budget	BENG	€ 0	€ 0	€ 0
2 Sloopkosten bestaand gebouw	inclusief	€ 0	€ 0	€ 0
3 Terreininrichting gebouw & fietsparkeren inpandig	inclusief	€ 0	€ 0	€ 0
4 Tijdelijke huisvesting	exclusief	€ 0	€ 0	€ 0
5 Verhuiskosten	exclusief	€ 0	€ 0	€ 0
6 Losse inrichting	exclusief	€ 0	€ 0	€ 0
7 Sportvelden	exclusief	€ 0	€ 0	€ 0
8		€ 0	€ 0	€ 0
Totaal excl. BTW		€ 0	€ 0	€ 0

Code	Budgetposten			Oppervlakte	€ / m2 bvo	
A	**Grondkosten**		**€ 512.750**		**€ 77**	
A.01	Sloopkosten huidige bebouwing		€ 379.950	5.066 m² bvo	€ 75	
A.02	Bouwrijp maken		€ 132.800	6.640 m² bvo	€ 20	
A.03						
A.04						
B	**Bouwkosten**	**%**	**€ 25.285.685**	**7.967 m² bvo**	**€ 3.808,09**	
	Ontvangst, horeca & binnensportgerelateerde ruimten			**5.719 m² bvo**		**€ 2.559,60**
B.01	bouwkundige werken		€ 10.430.685		€ 1.824	
B.02	werktuigbouwkundige installaties		€ 1.821.999		€ 319	
B.03	electrotechnische installaties		€ 1.062.330		€ 186	
B.04	vaste inrichting		€ 1.323.874		€ 231	
	Zwembadgerelateerde ruimten			**2.248 m² bvo**		**€ 3.999,34**
B.05	bouwkundige werken		€ 5.631.468		€ 2.505	
B.06	werktuigbouwkundige installaties		€ 2.157.181		€ 960	
B.07	electrotechnische installaties		€ 544.023		€ 242	
B.08	vaste inrichting		€ 658.642		€ 293	
	Overig					
	terreininrichting					
B.09	Autoparkeerplekken regulier		€ 336.125	**2.241 m²**	€ 150	
B.10	Autoparkeerplekken MiVa		€ 11.294	**75 m²**	€ 150	
B.11	Fietsparkeerplekken		€ 30.000	**150 m²**	€ 200	
B.12	Buitenverkeersruimte		€ 73.984	**370 m²**	€ 200	
B.13	indexering einde werk	*Exclusief*				
B.14	onvoorzien bouwkosten	5,00%	€ 1.204.080		€ 181	
C	**Directiekosten**	**12,9%**	**€ 3.263.591**		**€ 492**	
C.01	architect	2,50%	€ 632.142		€ 95	
C.02	E+W+Bouwfysica adviseur	2,00%	€ 505.714		€ 76	
C.03	constructeur	0,80%	€ 202.285		€ 30	
C.04	projectmanagement	3,30%	€ 834.428		€ 126	
C.05	adviseur gebruikersbegeleiding	0,50%	€ 126.428		€ 19	
C.06	adviseur huisvesting PVE	0,50%	€ 126.428		€ 19	
C.07	directievoering	1,00%	€ 252.857		€ 38	
C.08	toezicht	1,50%	€ 379.285		€ 57	
C.09	Aanpassing VO en studies meerwerk, uitloop	0,00%	€ 0		€ 0	
C.10	milieukundig bodemonderzoek		€ 2.500		€ 0	
C.11	flora/Fauna, ecologie Quickscan + aanvullend		€ 40.000		€ 6	
C.12	explosieven historisch vooronderzoek		€ 7.500		€ 1	
C.13	archeologisch vooronderzoek		€ 3.500		€ 1	
C.14	geotechnisch bodemonderzoek, sonderingen		€ 5.000		€ 1	
C.15	overige adviseurs		€ 20.000		€ 3	
C.16	onvoorzien directie	4,00%	€ 125.523		€ 19	
D	**Bijkomende kosten**	**12,2%**	**€ 3.074.205**		**€ 463**	
D.01	overheidsheffingen / leges	2,50%	€ 632.142		€ 95	
D.02	kosten NUTS-aansluitingen, KLIC		€ 200.000		€ 30	
D.03	project onvoorzien	7,50%	€ 2.242.063		€ 338	
	Totaal exclusief BTW		**€ 32.136.230**		€ 4.033, - /m² bvo	
	BTW 21%		€ 6.748.608			
	Totaal inclusief BTW		**€ 38.884.839**		€ 4.880, - /m² bvo	

Exploitatie sportcentrum Oldambt

Bedragen zijn inclusief btw

	Sportcentrum Oldambt- Baten	Huidige situatie	Scenario I	Scenario II
	Inkomsten sporthal	**€ 107.000**	**€ 120.000**	**€ 120.000**
1	Ontvangen huren Stikkerlaan (verenigingen)	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
2	Extra huren verenigingsgebruik	€ -	€ 9.000	€ 9.000
3	Ontvangen MI-vergoeding (Dollard College)	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
5	Extra inkomsten onderwijs	€ -	€ -	€ -
6	Overige opbrengsten	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
7	*Extra inkomsten (aanname:10%)*	€ -	€ 4.000	€ 4.000
	Inkomsten zwembad	**€ 331.000**	**€ 502.000**	**€ 502.000**
8	Opbrengsten entree/zwemlessen (De Watertoren)	€ 214.000	€ 214.000	€ 214.000
9	Opbrengsten huur verenigingen (De Watertoren)	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
10	Extra opbrengsten entree/zwemlessen	€ -	€ 110.000	€ 110.000
11	Extra opbrengsten huur verenigingen	€ -	€ 15.000	€ 15.000
12	Opbrengsten onderwijs	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
13	Uitgeleend personeel	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000
14	*Extra inkomsten (aanname:10%)*	€ -	€ 46.000	€ 46.000
	Horeca	**€ -**	**€ 27.000**	**€ 48.000**
15	Inkomsten pacht horeca	€ -	€ 27.000	€ 48.000
	Uitgangspunt: pacht op €150/m² (indicatie kostprijsdekkende kale huur)			
	Baten totaal	**€ 438.000**	**€ 649.000**	**€ 670.000**

	Sportcentrum Oldambt - Lasten	Huidige situatie	Scenario I	Scenario II
	Kapitaallasten	**€ 92.000**	**€ 1.428.000**	**€ 1.470.000**
16	Afschrijving in 40 jaar (gemiddelde van 40 jaar)	€ 80.000	€ 1.101.000	€ 972.000
17	Rentelasten (gemiddelde 40 jaar)	€ 12.000	€ 327.000	€ 498.000
	Huisvestingslasten	**€ 423.000**	**€ 483.000**	**€ 620.000**
18	Groot onderhoud	€ 112.000	€ 168.000	€ 233.000
19	Klein onderhoud	€ 28.000	€ 21.000	€ 17.000
20	Schoonmaakmiddelen	€ 10.000	€ 15.000	€ 11.000
21	Elektra	€ 108.000	€ 203.000	€ 255.000
22	Gas	€ 108.000	€ -	€ -
23	Water	€ 9.000	€ 11.000	€ 15.000
24	Kosten waterkwaliteit	€ 8.000	€ 11.000	€ 10.000
25	Zakelijke lasten/OZB	€ 35.000	€ 39.000	€ 57.000
26	Afval	€ 5.000	€ 4.000	€ 6.000
27	Overige lasten	€ -	€ 11.000	€ 16.000
	Niet gebouw gebonden	**€ 955.000**	**€ 1.007.000**	**€ 1.048.000**
28	Personeelskosten	€ 897.000	€ 961.000	€ 978.000
29	Algemene- en kantoorkosten	€ 20.000	€ 23.000	€ 35.000
30	Overige kosten	€ 38.000	€ 23.000	€ 35.000
	Lasten totaal	**€ 1.470.000**	**€ 2.918.000**	**€ 3.138.000**
	Resultaat sportcentrum Oldambt	**€ -1.032.000**	**€ -2.269.000**	**€ -2.468.000**

Colofon

Datum: 16 mei 2024
Auteur(s): Michel de Boer, Bram Treffers
Rein van Wijngeeren en
Maurice van Delden

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

ICS

ADVISEURS

gemeente Oldambt

Vastgoedbusinesscase Sport en Onderwijs Stikkerlaan Winschoten

Pontis Dollard College, Binnensportcomplex en Zwembad De Watertoren

Opdrachtgever
Gemeente Oldambt

Datum
9 mei 2025

Referentienummer
2240591/20250509Lke01

Auteur(s)
Jan Willem van Kasteel
Koert Klevant Groen
Bram Treffers
Rein van Wijngeeren

Onderdeel van **ICS Ruimteregie Groep BV**

ICS
ADVISEURS

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Vraag 4
1.3 Proces 4
1.4 Leeswijzer 5

2. Huidige situatie (ruimtelijk-functioneel-technisch) 6
2.1 Binnensportcomplex (1965 / 2010) 6
2.2 Zwembad De Watertoren (1967 / 1983) 7
2.3 Locatie Pontis Dollard College (1965 / 1991) 7
2.4 Samenvatting huidige situatie 8

3. Beoogde situatie 9
3.1 Scenario's 9
3.2 Samenvatting varianten renovatie/nieuwbouw 11
3.2.1 Zwembad 11
3.2.2 Binnensport 11
3.2.3 Onderwijs 11

4. Financieel 12
4.1 Rekenkundige uitgangspunten 12
4.2 Jaarlasten per scenario 13
4.2.1 Kapitaalslasten 13
4.2.2 Conclusie op basis van kapitaalslasten en functionele aspecten 14
4.2.3 Exploitatielasten 15
4.3 Totale jaarlasten 16

5. Fasering 17
5.1 Scenario 1 17
5.2 Scenario 2 18

6. Conclusies en advies 19

7. Kansen en optimalisaties nader te onderzoeken 20
7.1 Synergie in programma's van eisen 20
7.2 Restwarmte datacentrum 20
7.3 Verduurzaming 20
7.3.1 Energieneutraal én aardgasloos 21
7.3.2 Circulair bouwen en restwaarde 21

7.4 Synergie installatietechniek 21
7.5 Contractvorm en aanbesteding 21
7.6 Subsidies 22
7.7 Huidig gebruik PABO-gebouw 22
7.8 Exploitatielasten gedurende planvorming 22
7.9 Tijdelijke huisvesting sport en zwembad 22
7.10 Omvang m² sport --> minder zaaldelen 23
7.11 Ruimtebehoefte basisscholen inpasbaar naast functies sport en VO 23

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 2 oktober 2024 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van het ***Vervolg haalbaarheidsonderzoek sporthal en zwembad*** voor de gemeente Oldambt. De raad heeft opdracht gegeven tot een verdere marktverkenning voor het realiseren van een nieuwe binnensportaccommodatie en een nieuw zwembad aan de Stikkerlaan, versus het in stand houden en toekomstbestendig maken van Zwembad De Watertoren en Sporthal Stikkerlaan.

In dezelfde raadsvergadering is het ***Integraal huisvestingsplan voortgezet onderwijs*** gepresenteerd. Dit document is tevens opgesteld door ICSadviseurs en adviseert een nieuwbouwscenario voor Pontis Dollard College. De gemeente Oldambt heeft drie adviesbureaus gevraagd een plan van aanpak op te stellen op voorliggend vraagstuk. ICSadviseurs mocht hieraan uitvoering geven, waarvan dit de rapportage is.

1.2 Vraag

In deze **Vastgoedbusinesscase** wordt de haalbaarheid van nieuwbouw, renovatie en benodigde uitbreiding van de volgende maatschappelijke voorzieningen onderzocht:

- Dollard College (locatie Pontis), Dr. J.H. Hommesplein 2 (bouwjaar1965 / 1991)
- Binnensportcomplex (Sporthal Stikkerlaan), Meester D.U. Stikkerlaan (bouwjaar 1965 / 2010)
- Zwembad De Watertoren, Watertorenstraat 16 (bouwjaar 1967 / 1983)

1.3 Proces

De uitwerking van de vastgoedbusinesscase is gedaan in samenspraak met ambtelijke vertegenwoordigers vanuit sport, onderwijs, financiën en vastgoed. Hierbij zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Inventarissen en analyseren;
2. Inpassen en aanpassen;
3. Scenario's uitwerken en doorrekenen;
4. Samenvoegen integrale businesscase;
5. Opstellen eindrapport aan de raad met vrijblijvend advies.

Er is gebruikgemaakt van de uitkomsten uit eerder opgeleverde rapporten. De uitkomst is een combinatie van analyse van de reeds beschikbare stukken en divers werkoverleg op basis van tussentijdse uitkomsten. Hierbij is vanuit drie perspectieven de opgave benaderd: vanuit het perspectief van de gebruiker, het gebouw en het gebied.

De conclusies en adviezen geven inzicht in de mogelijke impact op de gemeente Oldambt, gebaseerd op de benodigde investering, de hierbij behorende jaarlasten en ruimtelijk-functionele (on)mogelijkheden van de drie voorzieningen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gemaakt van de huidige status van Sportcomplex Stikkerlaan, Zwembad De Watertoren en het gebouw van het Dollard College, locatie Pontis.

In hoofdstuk 3 wordt beschreven wat de beoogde situatie kan worden en welke kansen en beperkingen er zijn voor de organisaties en het vastgoed in relatie tot renovatie en nieuwbouw.

Hoofdstuk 4 bevat de financiële vertaling. Hierin wordt een vergelijking gemaakt op gebied van benodigde investering, de gemiddelde kapitaalslasten, de exploitatielasten en de uiteindelijke totale gemiddelde jaarlasten.

Een conceptuele planning en een mogelijke indeling op de locaties Stikkerlaan zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

De conclusies en een voorlopig advies zijn gegeven in hoofdstuk 6 waarna hoofdstuk 7 wordt afgesloten met kansen en optimalisatiemogelijkheden die kunnen worden uitgewerkt na de keuze voor één van de scenario's.

2. Huidige situatie (ruimtelijk-functioneel-technisch)

Om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen in deze vastgoedbusinesscase, is het essentieel om de analyse van de huidige huisvesting uit eerdere onderzoeken te betrekken. Bij het maken van een financiële vergelijking is het belangrijk om de voordelen en nadelen van de bestaande gebouwen te kennen, zodat er een goed geïnformeerde keuze kan worden gemaakt over de toekomstige huisvesting. Voor alle drie de accommodaties geldt dat verduurzaming noodzakelijk is, aangezien ze momenteel slecht presteren op het gebied van energieverbruik en comfort.

Hieronder volgt een beknopte samenvatting van eerdere onderzoeken:

- Integraal huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Winschoten 2024-2039 d.d. 30 augustus 2024 (ref. 2220222/202408302PSa13)
- Haalbaarheidsonderzoek nieuwe Sporthal en Zwembaden gemeente Oldambt d.d. 5 maart 2023 (ref. 2220501/202305 22BTr 01)
- Vervolgstudie Haalbaarheidsonderzoek nieuwe Sporthal en Zwembaden gemeente Oldambt d.d. 16 mei 2024 (ref. 2230462/20240516KP01)

2.1 Binnensportcomplex (1965 / 2010)

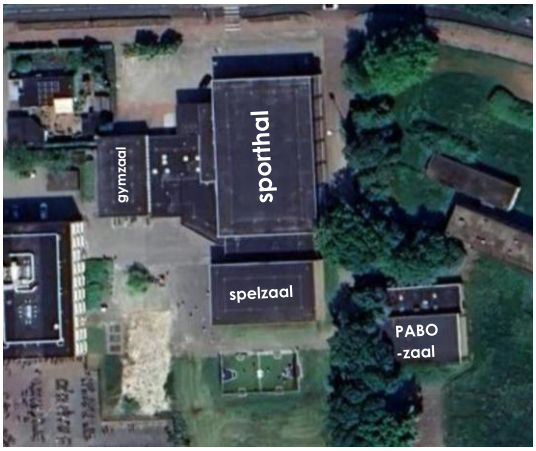

Afmetingen sporthal voldoen niet aan wedstrijdeisen en veiligheidseisen NOC*NSF, sportbonden en KVLO[I]

De uitloopruimten zijn 50 cm, terwijl dit conform de NOS*NSF-normen 2 meter moet zijn. Dit zorgt voor onveilige situaties tijdens sportbeoefening. Omdat het gaat om bestaande bouw wordt dit gedoogd, maar de afmetingen wijken sterk af van de moderne veilige wedstrijdeisen. De sporthal wordt gekenmerkt door een matig binnenklimaat en is moeilijk beheersbaar qua temperatuur. Het kwaliteitskader huisvesting bewegingsonderwijs KVLO 2024 staat in de voetnoot[II].

Dakconstructie sporthal maakt flexibele scheidingswanden niet mogelijk, dit zorgt voor inefficiënt ruimtegebruik voor het bewegingsonderwijs

Het vloeroppervlak van de huidige sporthal zou voldoende moeten zijn voor het gelijktijdig faciliteren van drie lesgroepen bewegingsonderwijs. Echter, de dakconstructie is onvoldoende sterk om neerlaatbare scheidingswanden op te nemen, waardoor de zaal nu slechts geschikt is voor één lesgroep, wat het gebruik zeer inefficiënt maakt.

Bestaande sportcomplex niet volledig integraal toegankelijk voor bijzondere doelgroepen

Ondanks dat de entree een modernisatie heeft gehad, is het sportcomplex niet volledig toegankelijk voor bijvoorbeeld rolstoelgebruikers en blinde of slechtziende mensen. Bij een nieuwbouwscenario worden gangen, liften, kleedkamers en sportruimten optimaal toegankelijk gemaakt. Dit is niet mogelijk in het bestaande gebouw, waardoor niet alle inwoners van de gemeente kunnen meedoen.

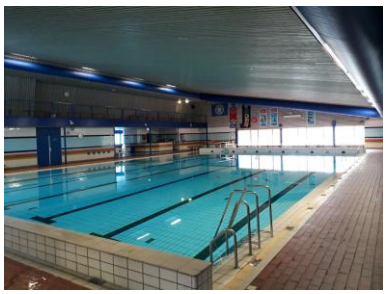
[I] Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding.
[II] file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/240308%20Kwaliteitskader%20huisvesting%20bewegingsonderwijs%20KVLO%20(8).pdf.

Indeling zaaldelen niet efficiënt voor gebruik en beheer

Los van het ontbreken van scheidingswanden en slechte akoestiek, zijn de zaaldelen (sporthal, gymzaal, spelzaal en PABO-zaal) niet aan elkaar te koppelen. Bij een nieuwbouwscenario kan het ontwerp aansluiten op de huidige en toekomstige behoefte van het bewegingsonderwijs en de (verenigings)sport. In de huidige situatie ontstaat onnodig veel leegstand en kunnen bepaalde activiteiten niet gelijktijdig plaatsvinden.

2.2 Zwembad De Watertoren (1967 / 1983)

Huidige zwemwater niet voldoende voor vraag zwemlessen, wat resulteert in lange wachtlijsten

Er is een tekort aan geschikte instructiebaden voor veilig zwemonderwijs in de gemeente Oldambt. Hiervoor is een uitbreiding nodig die ruimtelijk veel uitdagingen kent op de huidige locatie. De grootste uitdaging is het bieden van voldoende parkeergelegenheid. De uitbreiding van het huidige bad met een 4-baans bad kan enkel op de plek van de parkeerplaats ten oosten van Zwembad De Watertoren. Omwonenden krijgen in de nieuwe situatie de bebouwing relatief dicht tegenover zich. In de bestaande situatie is de afstand tot woningen al klein (minder dan 20 meter).

Ontbreken beweegbare bodems in baden, wat zorgt voor inefficiënt gebruik en hogere (energie)kosten

Met beweegbare bodems kan passender zwemonderwijs worden aangeboden. Met een beweegbare bodem ontstaat de nodige flexibiliteit om een breed scala aan activiteiten gelijktijdig te faciliteren. Ook zorgt deze functie voor een besparing in kosten, doordat na sluitingstijd de bodem omhoog wordt gezet en waardoor temperatuur beter wordt vastgehouden en verdamping voorkomen.

Ontbreken zichtlijnen in totale gebouw, wat zorgt voor extra personeelskosten en ouders niet de mogelijkheid geeft te kijken bij zwemlessen

Het huidige ontwerp van het zwembad heeft een gesloten karakter. Dit resulteert in weinig overzicht voor het personeel en de bezoekers. In een nieuwbouwscenario kan worden gestuurd op betere zichtlijnen, waardoor toezicht efficiënter is. In de huidige situatie ontbreekt tevens ruimte voor toeschouwers bij het bad tijdens bijvoorbeeld zwemlessen. Ook dit is een knelpunt dat in een nieuwe situatie eenvoudig kan worden opgelost.

Technische kwaliteit installaties en bouwkundig en energetisch

Het zwembad is gekeurd op basis van een conditiemeting NEN 2767. De bevindingen varieerden van ‘uitstekende conditie’ tot ‘zeer slecht’. De hellende daken, dakbedekking, gasketel, luchtbehandelingskast, bufferbassin en de gevelconstructie vragen de komende jaren om extra aandacht.

2.3 Locatie Pontis Dollard College (1965 / 1991)

Aanpasbaarheid functionaliteit is beperkt

Het oudste gebouwdeel heeft een conventionele plattegrond die niet goed functioneel aanpasbaar is ten behoeve van bijvoorbeeld moderne onderwijsontwikkelingen. Het deel met een recenter bouwjaar is door de compacte plattegrond beter aan te passen.

Capaciteit

De locatie van het Dollard College aan Bovenburen nr. 72 is reeds afgestoten en locatie Bovenburen nr. 60 (nu in gebruik voor leerlingen ISK) volgt later om zo het onderwijs verder te concentreren op twee plekken: de Campus en locatie Pontis. Door deze ontwikkeling neemt het aantal leerlingen op de locatie Pontis toe. In het renovatiescenario leidt een goede functionele inpassing van de onderwijsvisie op de bestaande locatie tot een

normatieve ruimtebehoefte die 446 m² BVO groter is dan de huidige locatie. Dit is te wijten aan het inpassingsverlies in het bestaande gebouw (bij inpassing van een nieuwe onderwijsvisie op huidige maatstaven rekent ICSadviseurs op basis van ervaring met een inpassingsverlies van 10%). In het geval van nieuwbouw kan het gebouw op maat worden gemaakt, waardoor dit inpassingsverlies er niet is.

Technische staat en binnenklimaat

De locatie Pontis vraagt de komende jaren om veel aandacht. Naast dat het gebouw onvoldoende aansluit bij de onderwijsvisie, is het gebouw ook technisch in slechte staat. In het schoolgebouw is asbest aangetroffen en ook is Chroom-6 geconstateerd bij de kozijnen, waardoor uitvoeren van onderhoud complex en kostbaar is.

De gebouwschil is bouwtechnisch en qua energieprestatie van onvoldoende kwaliteit. Dit vraagt minimaal om een grondige renovatie.

Het oudste deel van het gebouw heeft recent een opwaardering van de klimaatinstallatie gehad. Bouwfysisch/energietechnisch voldoet dit deel echter niet meer door de aanwezigheid van koudebruggen en een zeer lage isolatiewaarde, onder andere vanwege de gevels met enkelglas in de kozijnen.

Het andere bouwdeel is juist klimatologisch (ventilatie en klimaatbeheersing) van een matige kwaliteit. Daarentegen is de gevel bouwfysisch van een betere kwaliteit dan het oudere deel. Ook is bij renovatie energetisch niet het niveau van nieuwbouw te behalen doordat er te weinig ruimte is voor het plaatsen van voldoende zonnepanelen op het dak.

2.4 Samenvatting huidige situatie

Het zwembad, de school en de sporthal zijn alle drie **sterk verouderd**. De afmetingen, functionaliteiten en energieprestaties voldoen *niet* aan de hedendaagse standaard en al helemaal niet aan de uitgangspunten voor 2030 en 2050.

Het gebruik en beheer is **zeer inefficiënt** door het ontbreken van functionele aspecten. Er ontbreekt flexibiliteit in de gebouwen. Het is niet mogelijk ruimten multifunctioneel in te zetten door het ontbreken van flexibele scheidingswanden in de sporthal en een beweegbare bodem in het zwembad.

Zonder zeer ingrijpende maatregelen is flexibiliteit en multifunctionaliteit **niet te realiseren bij een renovatie** en blijven als **functioneel probleem** bestaan ook na een eventuele renovatie. Daarnaast voldoen de beperkte afmetingen van de huidige zaaldelen niet aan de nu geldende richtlijnen voor sport. Dit zorgt voor **onveilige situaties** tijdens sportbeoefening.

Locatie Pontis Dollard College kent verschillende **bouwkundige uitdagingen**. De isolatiewaarde is laag en er is Chroom-6 en asbest in het gebouw. In de huidige situatie is er **te weinig ruimte** voor het plaatsen van zonnepanelen (ook in relatie met de plek die de huidige installaties op daken innemen).

Ruimtelijk, functioneel en technisch vragen alle drie de gebouwen daarom om actie om langdurig te kunnen blijven gebruiken, hetgeen hoge onderhoudskosten verlangt.

Niets doen is geen optie.

3. Beoogde situatie

Dit hoofdstuk beschrijft de mogelijke scenario's van renovatie en nieuwbouw en gaat in op de aandachtspunten, kansen en beperkingen per scenario.

3.1 Scenario's

In totaal is er een achttal scenario's onderzocht. Dit zijn:

1.	Nieuwbouw onderwijs, zwembad en sporthal		*Stikkerlaan*
2.	Nieuwbouw onderwijs en zwembad, renovatie sporthal		*Stikkerlaan*
3.	Nieuwbouw onderwijs en sporthal, renovatie zwembad		*Stikkerlaan + Watertorenstraat*
4.	Nieuwbouw onderwijs en renovatie zwembad en sporthal		*Stikkerlaan + Watertorenstraat*
5.	Renovatie onderwijs, zwembad en sporthal	*THV*[III]	*Stikkerlaan + Watertorenstraat*
6.	Renovatie onderwijs en zwembad en nieuwbouw sporthal	*THV*	*Stikkerlaan + Watertorenstraat*
7.	Renovatie onderwijs en sporthal en nieuwbouw zwembad	*THV*	*Stikkerlaan*
8.	Renovatie onderwijs en nieuwbouw sporthal en zwembad	*THV*	*Stikkerlaan*

Tijdelijke huisvesting en locaties
Vier scenario's leiden tot concentratie op de locatie Stikkerlaan (1, 2, 7 en 8). Vanzelfsprekend zijn dat de scenario's waarop het zwembad nieuw wordt gebouwd. De concentratie op de Stikkerlaan kan bijdragen in de onderlinge ruimtelijke, inhoudelijke en personele synergie. Vier scenario's leiden tot tijdelijke huisvesting voor het onderwijs (5 t/m 8). Dit zijn de scenario's waarbij de school wordt gerenoveerd. Tijdelijke huisvesting betekent gedurende een periode van twee jaar overlast én hoge eenmalige kosten als gevolg van het huren van tijdelijke huisvesting.

Renovatie PABO-zaal niet meegerekend in eerdere onderzoeken, maar blijkt wel benodigd in de praktijk
In de eerdere onderzoeken is ervan uitgegaan dat de gymzaal van de PABO zou komen te vervallen. Deze gymzaal was ook al buiten gebruik, maar is door de groeiende behoefte heropend. In deze vastgoedbusinesscase wordt de PABO-gymzaal wel meegenomen in de renovatieplannen. Dit betreft circa 400 m² bruto vloeroppervlak (BVO).

Vierkante meters sport bij nieuwbouw significant hoger dan huidige (verouderde) situatie
Opvallend verschil is de omvang van het sportgebouw als nieuwbouw en renovatie worden vergeleken. Nieuwbouw is aanzienlijk groter en wordt veroorzaakt door het aantal zaaldelen en de omvang hiervan. De afmetingen van een zogeheten KVLO-zaal zijn significant groter dan van de oude VNG-zalen. In de nieuwe afmeting kunnen lessen bewegingsonderwijs veiliger, beter en veelzijdiger worden aangeboden. In de uitwerking van de scenario's worden de uitkomsten uit de eerdere rapporten aangehouden.

Synergievoordelen op basis van vierkante meters bruto vloeroppervlak
Bij nieuwbouw kan synergie ontstaan door een aantal ruimten gezamenlijk te gebruiken. Op basis van de huidige ruimteprogramma's uit vorige onderzoeken wordt een beperkt synergievoordeel ingeschat, dit is puur op vierkante meter binnenruimte. Voor algehele nieuwbouw wordt gerekend met 400 m² BVO en waar het zwembad of de sporthal wordt gerenoveerd wordt 200 m² BVO aangehouden als mogelijk voordeel. Dit is voornamelijk te vinden in een gedeelde entree en in gedeelde horecavoorzieningen. In de doorrekening is het ruimtelijke synergievoordeel toegekend (wat betreft de investering en de jaarlasten) aan het onderwijs, maar zal in een verdere uitwerking van het programma van eisen nader moeten worden toegewezen.

Deze vastgoedoptimalisatie staat uiteraard los van de kwalitatieve impuls in de omgeving, betere inhoudelijke samenwerking, stimuleren bewegen en mogelijke personele exploitatie-optimalisaties[IV].

Op de volgende bladzijde wordt de ruimtelijke vertaling weergegeven in een tabel.

[III] Tijdelijke huisvesting.
[IV] Personele optimalisaties zijn geen onderdeel van dit onderzoek.

	Scenario		1	2	3	4	5	6	7	8
	Sport Zwembad Onderwijs		Nieuw Nieuw Nieuw	Renovatie Nieuw Nieuw	Nieuw Renovatie Nieuw	Renovatie Renovatie Nieuw	Renovatie Renovatie Renovatie	Nieuw Renovatie Renovatie	Renovatie Nieuw Renovatie	Nieuw Nieuw Renovatie
Synergie		gezamenlijk	**400 m²**	**200 m²**	**200 m²**	0 m²	0 m²	0 m²	0 m²	0 m²
CAPACITEIT	**Renovatie**	sport		3.190 m²		3.190 m²	3.190 m²		3.190 m²	
		zwembad			1.740 m²	1.740 m²	1.740 m²	1.740 m²		
		onderwijs					8.046 m²	8.046 m²	8.046 m²	8.046 m²
	Uitbreiding	sport								
		zwembad			720 m²	720 m²	720 m²	720 m²	720 m²	
		onderwijs					446 m²	446 m²	446 m²	446 m²
	Nieuwbouw	sport	5.257 m²		5.257 m²			5.257 m²		5.257 m²
		zwembad	2.711 m²	2.711 m²					2.711 m²	2.711 m²
		onderwijs	7.320 m²	7.520 m²	7.520 m²	7.720 m²				
	TOTAAL		**15.288 m²**	**13.421 m²**	**15.237 m²**	**13.370 m²**	**14.142 m²**	**16.209 m²**	**15.113 m²**	**16.460 m²**

Synergie op buitenruimte

Bij de clustering van de drie maatschappelijke functies op één locatie ontstaat de grootste ruimtelijke synergie op buitenruimte. Parkeren, groen, plein en beweegruimte kan vele malen efficiënter worden ingericht dan in de huidige situatie (standalone zwembad). Door het zwembad naar de Stikkerlaan te verplaatsen worden vierkante meters nuttiger ingezet voor het gebied, de gebruikers en de gebouwen.

Aangezien het in dit onderzoek gaat om een vastgoedbusinesscase, kan dit nog niet in vierkante meters worden geduid. Dit is sterk afhankelijk van de uiteindelijke inpassing en bijbehorende routing van de buitenruimte. Het is evident dat de buitenruimte efficiënter wordt gebruikt in een nieuwbouwscenario ten opzichte van renovatie.

Kans huisvesting CBS Maranathaschool en OBS de Tweemaster op Stikkerlaan

Met het onderzoeken van de huisvesting van het zwembad, het binnensportcomplex en de voortgezet-onderwijslocatie op de Stikkerlaan is een aanvullende vraag gesteld, namelijk: Is op locatie Stikkerlaan voldoende ruimte voor de huisvesting van CBS Maranathaschool en OBS de Tweemaster?

Om dit verder te onderzoeken is een normatieve ruimtebehoefte van beide scholen meegenomen in de globale inpassing. Voor de Tweemaster is een verwacht BVO van 995 m² op basis van 158 leerlingen. Voor de Maranathaschool is een verwachte omvang 1.181 m² BVO op basis van 195 leerlingen. In de conclusie wordt toegelicht dat deze ruimte er is op de locatie Stikkerlaan.

3.2 Samenvatting varianten renovatie/nieuwbouw

3.2.1 Zwembad

Renovatie	Nieuwbouw
▪ 1.740 + 720 = 2.460 m² BVO ▪ 1 wedstrijdbad (6-baans), 1 trainingsbad (4-baans), 1 doelgroepenbad (15 x 8 meter) ▪ Voldoet niet aan toegankelijkheidseisen ▪ Geen beweegbare bodem voor multifunctioneel gebruik ▪ Gasloos en bijna energieneutraal ▪ Tijdelijke sluiting tijdens renovatie (> 1 jaar) ▪ Geen zicht/toeschouwers bij trainingsbad	▪ 2.711 m² BVO ▪ 1 wedstrijdbad (6-baans), 1 trainingsbad (4- baans), 1 doelgroepenbad (15 x 8 meter) ▪ Voldoet aan toegankelijkheidseisen ▪ Beweegbare bodem voor multifunctioneel gebruik ▪ Gasloos en bijna energieneutraal ▪ Bouwen terwijl huidige bad nog actief is ▪ Optimale zichtlijnen

3.2.2 Binnensport

Renovatie	Nieuwbouw
▪ 3.190 m² BVO ▪ 1 sporthal, 1 gymzaal, 1 spelzaal, 1 gymzaal (PABO) ▪ Voldoet niet aan NOC*NSF-eisen en KVLO-richtlijnen ▪ Voldoet niet aan toegankelijkheidseisen ▪ Geen mogelijkheid voor flexibele scheidingswanden ▪ Kwaliteit levensduurverlengend en aardgasvrij ▪ Uitdaging tijdelijke huisvesting tijdens renovatie ▪ Tijdelijke sluiting tijdens renovatie (> 1 jaar)	▪ 5.257 m² BVO ▪ 2 sporthallen (6 zaaldelen) ▪ Voldoet aan huidige NOC*NSF-eisen en KVLO-richtlijnen ▪ Voldoet aan toegankelijkheidseisen ▪ Flexibele scheidingswanden voor multifunctioneel gebruik ▪ Gasloos en bijna energieneutraal ▪ Geen tijdelijke huisvesting nodig, sportfaciliteiten altijd beschikbaar

3.2.3 Onderwijs

Renovatie	Nieuwbouw
▪ 8.046 + 446 = 8.492 m² BVO ▪ Meer oppervlak door inefficiëntie en inpassingsverlies ▪ Kwaliteit levensduurverlengend en aardgasvrij, nieuwbouwniveau niet haalbaar ▪ Hoge eenmalige kosten voor tijdelijke huisvesting ▪ Primair onderwijs lastiger in te passen, lijkt het best aan Hommesplein te kunnen liggen, i.v.m. veilig halen/brengen	▪ 7.720 m² BVO ▪ Compact gebouw ▪ Gasloos en bijna energieneutraal ▪ Geen tijdelijke huisvesting nodig ▪ Locatie vrij te maken voor primair onderwijs, waardoor PO en VO ook duidelijk een eigen plek kunnen krijgen

4. Financieel

4.1 Rekenkundige uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de financiële consequenties in beeld gebracht van de voorliggende scenario's voor wat betreft de investering en bijbehorende kapitaalslasten op basis van de volgende uitgangspunten:

- Afschrijving nieuwbouw in 40 jaar (lineair)
- Afschrijving renovatie in 20 jaar (lineair)
- Afschrijving uitbreiding in 40 jaar[V] (lineair)
- Rentepercentage van 3%[VI]
- Indexatie bouwkosten 2,5%
- Energetisch: BENG en aardgasvrij + Frisse Scholen klasse B.

De investeringsbedragen voor renovatie/instandhouding zijn bepaald op basis van een technische schouw (eerdere rapportages) en een raming van de benodigde maatregelen (technische, functionele en uitbreidingsingrepen) op kengetallen. Deze kengetallen zijn geactualiseerd naar prijspeil heden (maart 2025).

Voor de scenario's waarin één of meerdere gebouwen nieuw worden gebouwd is het benodigde investeringsbedrag gebaseerd op het ruimteprogramma en kengetallen bijbehorend aan het kostprijsniveau voor een bepaald ruimtetype. Zoals eerder gemeld in paragraaf 3.1 is het voordeel aan synergie door gezamenlijke ruimtegebruik vooralsnog toebedeeld aan de onderwijshuisvesting, omdat op dit moment de concrete synergievoordelen nog niet zijn uitgewerkt.

INVESTERINGENTABEL

	Scenario		1	2	3	4	5	6	7	8
	Sport		Nieuw	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Nieuw
	Zwembad		Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Nieuw
	Onderwijs		Nieuw	Nieuw	Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie
Investering	**Renovatie**	sport	€ -	€ 10.156.000	€ -	€ 10.156.000	€ 10.156.000	€ -	€ 10.156.000	€ -
		zwembad	€ -	€ -	€ 7.215.000	€ 7.215.000	€ 7.215.000	€ 7.215.000	€ -	€ -
		onderwijs	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 21.023.000	€ 21.023.000	€ 21.023.000	€ 21.023.000
	Uitbreiding	sport	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
		zwembad	€ -	€ -	€ 5.184.000	€ 5.184.000	€ 5.184.000	€ 5.184.000	€ 5.184.000	€ -
		onderwijs	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2.016.000	€ 2.016.000	€ 2.016.000	€ 2.016.000
			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Nieuwbouw	sport	€ 22.362.000	€ -	€ 22.362.000	€ -	€ -	€ 22.362.000	€ -	€ 22.362.000
		zwembad	€ 18.018.000	€ 18.018.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 18.018.000	€ 18.018.000
		onderwijs	€ 27.442.000	€ 28.192.000	€ 27.442.000	€ 28.942.000	€ -	€ -	€ -	€ -
	Sloop onderwijs en/of Pabo		€ 749.000	€ 749.000	€ 749.000	€ 749.000	€ 146.000	€ 146.000	€ 146.000	€ 146.000
	Tijdelijke huisvesting		€ -	€ -	€ -	€ -	€ 9.920.000	€ 9.920.000	€ 9.920.000	€ 9.920.000
	TOTAAL incl. THV		**€ 68.571.000**	**€ 57.115.000**	**€ 62.952.000**	**€ 52.246.000**	**€ 55.660.000**	**€ 67.866.000**	**€ 66.463.000**	**€ 73.485.000**

Het scenario volledige nieuwbouw (1) leidt, zoals te verwachten, tot een hogere investering dan bij volledige renovatie (5). Echter, als de tijdelijke huisvesting t.b.v. de school wordt meegenomen (5 t/m 8) is het verschil minder groot. De laagste investering betreft algehele renovatie. Dit is een oplossing voor een termijn van 20 jaar en betekent op veel facetten een functioneel matige uitkomst.

[V] Voor wezenlijke uitbreidingen geldt een afschrijftermijn van 30 jaar. De onderzochte combinaties betreffen een periode van 40 jaar, waarmee het onwaarschijnlijk is dat na 30 jaar de uitbreiding al zal worden gesloopt. Derhalve is aansluiting gezocht bij de termijn van 40 jaar.
[VI] In de eerdere rapportages is gerekend met 2,45%, echter is de rente op dit moment hoger en wordt gerekend met 3%.

4.2 Jaarlasten per scenario

4.2.1 Kapitaalslasten

Bij de afweging tussen een renovatie- of nieuwbouwopgave (of een scenario daarvan) zijn wat betreft de financiële consequenties met name de kapitaalslasten van belang. Bij een renovatie-opgave is de investering lager, maar deze wordt in een kortere periode (20 jaar) afgeschreven en zou daarom ook na de afschrijftermijn een nieuwe ingreep behoeven. Een nieuwbouwopgave biedt vaak vele duurzame kansen en functionele en kwalitatieve voordelen, maar brengt ook een hogere investering met zich mee. Daartegenover staat dat de levensduur en ook de afschrijftermijn significant langer is (40 jaar).

In onderstaande tabel zijn de kapitaalslasten per jaar weergegeven (bedragen zijn afgerond op € 100.000,-):

	Scenario	1	2	3	4	5	6	7	8
	Sport	Nieuw	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Nieuw
	Zwembad	Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Nieuw
	Onderwijs	Nieuw	Nieuw	Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie
Kapitaalslasten	**investering - jaar 1**	**€ 3.800.000**	**€ 3.400.000**	**€ 3.700.000**	**€ 3.300.000**	**€ 3.500.000**	**€ 3.900.000**	**€ 3.900.000**	**€ 4.000.000**
	investering - jaar 21	€ 2.700.000	€ 3.200.000	€ 3.200.000	€ 3.700.000	€ 5.300.000	€ 4.900.000	€ 5.100.000	€ 4.500.000
	investering - jaar 40	€ 1.800.000	€ 2.100.000	€ 2.100.000	€ 2.400.000	€ 3.400.000	€ 3.100.000	€ 3.300.000	€ 2.900.000
	investering - gem. eerste 20 jr	€ 3.300.000	€ 2.900.000	€ 3.200.000	€ 2.800.000	€ 2.900.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.400.000
	investering - gem. 40 jr	**€ 2.800.000**	**€ 2.800.000**	**€ 2.900.000**	**€ 2.900.000**	**€ 3.600.000**	**€ 3.600.000**	**€ 3.700.000**	**€ 3.500.000**
	Eenmalige last - tijdelijke huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 9.900.000	€ 9.900.000	€ 9.900.000	€ 9.900.000

De kapitaalslasten (boekwaarden) van de huidige bestaande gebouwen zijn circa € 88.000,-. De gebouwen zijn vrijwel geheel afgeschreven. Daarnaast is het groot onderhoud voor de komende 10 jaar begroot op gemiddeld € 110.000,- per jaar. Totale kosten voor groot onderhoud en kapitaalslasten zijn afgerond op € 200.000,-.

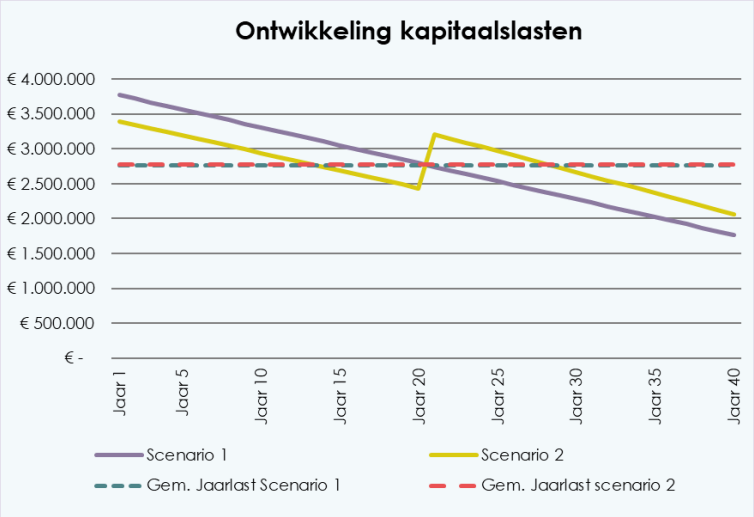
De in de tabel hierboven opgenomen lasten zijn dan ook een toevoeging als extra kosten op de jaarlijkse begroting en dienen te worden vergeleken met de huidige geraamde kapitaalslasten van € 200.000,-

De jaarlasten kunnen op meerdere manieren worden vergeleken:

- Als wordt gekeken naar de jaarlast in **"jaar 1"** dan wordt enkel gekeken wat na realisatie de jaarlasten zijn, waarbij de nieuwbouw doorloopt in 40 jaar en renovatie in 20 jaar. Dit geeft geen inzicht in de toekomstige jaarlastenontwikkeling maar vooral levert dit het beeld over de kosten in de beginperiode.
- Jaarlasten in **"jaar 21"** maakt inzichtelijk wat de kosten zijn na 20 jaar. Er is dan voor de gerenoveerde gebouwen gerekend met opnieuw een grote renovatie voor een periode van 20 jaar. Mocht voor dit scenario na 20 jaar vervangende nieuwbouw de keuze zijn, dan worden de jaarlasten van de scenario's waarin renovatie voorkomt hoger.
- Jaarlasten in **"jaar 40"** geeft een inzicht in wat de jaarlasten zijn na een periode van 40 jaar nieuwbouw of twee keer een renovatie voor 20 jaar.
- De **gemiddelde jaarlast over 20 jaar** geeft inzicht in de kosten van de scenario's over een periode van 20 jaar (hierbij is nog niet gerekend met opnieuw een ronde renoveren). Hierbij zijn de jaarlasten van nieuwbouw over een periode van 40 jaar meegenomen en voor renovatie voor 20 jaar.
- De **gemiddelde jaarlast over 40 jaar** geeft inzicht in de exploitatieperiode bij nieuwbouw en, mocht er renovatie zijn opgenomen in het scenario, de gemiddelde jaarlasten bij twee keer renoveren in die periode.

De kosten voor tijdelijke huisvesting zijn een eenmalige last in de begroting. Niet gebruikelijk is het om deze kosten over een langere periode af te schrijven dan dat de huisvesting daadwerkelijk in gebruik is. Dat betekent een verhoogde jaarlast in de eerste jaren.

Zichtbaar is dat de eerste twee scenario's (1 en 2) de laagste gemiddelde jaarlasten hebben over een periode van 40 jaar en daarmee op de lange termijn de meest voordelige scenario's zijn. Hiernaast is dit grafisch weergegeven voor de eerste twee scenario's. Zichtbaar is dat de gemiddelde kapitaalslast voor scenario 1 en 2 nagenoeg gelijk zijn.

4.2.2 Conclusie op basis van kapitaalslasten en functionele aspecten

De matrix geeft een overzicht van de jaarlasten van de verschillende combinaties:

	Scenario	1	2	3	4	5	6	7	8
	Sport	Nieuw	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Renovatie	Nieuw
	Zwembad	Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Nieuw	Nieuw
	Onderwijs	Nieuw	Nieuw	Nieuw	Nieuw	Renovatie	Renovatie	Renovatie	Renovatie
Kapitaalslasten	**investering - jaar 1**	**€ 3.800.000**	**€ 3.400.000**	**€ 3.700.000**	**€ 3.300.000**	**€ 3.500.000**	**€ 3.900.000**	**€ 3.900.000**	**€ 4.000.000**
	investering - jaar 21	€ 2.700.000	€ 3.200.000	€ 3.200.000	€ 3.700.000	€ 5.300.000	€ 4.900.000	€ 5.100.000	€ 4.500.000
	investering - jaar 40	€ 1.800.000	€ 2.100.000	€ 2.100.000	€ 2.400.000	€ 3.400.000	€ 3.100.000	€ 3.300.000	€ 2.900.000
	investering - gem. eerste 20 jr	€ 3.300.000	€ 2.900.000	€ 3.200.000	€ 2.800.000	€ 2.900.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.400.000
	investering - gem. 40 jr	**€ 2.800.000**	**€ 2.800.000**	**€ 2.900.000**	**€ 2.900.000**	**€ 3.600.000**	**€ 3.600.000**	**€ 3.700.000**	**€ 3.500.000**
	Eenmalige last - tijdelijke huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 9.900.000	€ 9.900.000	€ 9.900.000	€ 9.900.000

Combinatie 5, 6, 7 en 8 vallen af door de hoge incidentele kosten voor tijdelijke huisvesting gecombineerd met de relatief hoge afschrijvingslasten bij renovatie over een periode van 20 jaar. Hierdoor zijn de gemiddelde jaarlasten substantieel hoger.

Combinatie 3 en 4 vallen af vanwege de onmogelijkheid voor tijdelijke huisvesting van het zwembad voor de gemeente Oldambt. De benodigde uitbreiding van het zwembad is onzeker en de renovatie van het verouderde pand lost een deel van de functionele beperkingen van het huidige bad niet op. Het clusteren van het zwembad nabij de maatschappelijke voorzieningen op de Stikkerlaan heeft verschillende voordelen voor de gebruikers en geeft kansen voor duurzame combinaties.

De relatief lage jaarlasten van de eerste twee combinaties aangevuld met de vele functionele nadelen van de andere combinaties (denk aan tijdelijke huisvesting bij de renovatie van het schoolgebouw, functioneel matige sportgebouwen, ruimtelijke onmogelijkheden bij uitbreiden van het zwembad en een tijdelijke sluiting van het zwembad en de sporthal gedurende de verbouwing) leidt ertoe dat de eerste twee combinaties verder zijn uitgewerkt. De verdere uitwerking is gericht op de exploitatielasten én de fasering.

ICSadviseurs ziet daarom ruimtelijk twee mogelijke scenario's:

- Scenario 1: Volledige nieuwbouw;
- Scenario 2: Nieuwbouw onderwijs en zwembad. Renovatie sportcomplex (incl. PABO-gymzaal).

4.2.3 Exploitatielasten

Naast de kapitaalslasten zijn ook de jaarlijkse exploitatielasten in beeld gebracht wat betreft de kosten die te maken hebben met het gebruik van het vastgoed. Dit onderzoek richt zich op de gemeentelijke exploitatielasten.

In de exploitatielasten zijn de volgende componenten meegenomen:

- Groot onderhoud
- Klein onderhoud
- Energie
- Schoonmaak
- Water & waterkwaliteit
- Afval
- Verzekeringen
- Overige lasten.

Als baten zijn meegenomen:

- Ontvangen huur verenigingen[VII]
- Inkomsten pacht horeca
- MI-vergoeding onderwijs voor bewegingsonderwijs.

Niet meegenomen in deze berekening:

- Kaartverkoop zwembad
- Personele lasten
- De exploitatielasten (energie en onderhoud) voor het onderwijs.

De huidige exploitatielasten zijn doorgerekend over scenario 1 en 2.

	Sport Zwembad Onderwijs	Nieuw Nieuw Nieuw	Renovatie Nieuw Nieuw
Exploitatie-lasten	**Exploitatielasten - Jaar 1**	**€ 400.000**	**€ 300.000**
	Exploitatielasten - Jaar 21	€ 610.000	€ 460.000
	Exploitatielasten - Jaar 40	€ 870.000	€ 660.000
	Exploitatielasten - gem. eerste 20jr	€ 500.000	€ 370.000
	Exploitatielasten gem. 40 jr	**€ 610.000**	**€ 460.000**

Opvallend is dat de jaarlijkse exploitatielasten (kosten toebehorende aan de gemeente) in scenario 1 hoger zijn. Reden hiervan is dat de nieuwbouw van het sportgebouw (6 zaaldelen) groter is dan de bestaande sportaccommodatie. Dit heeft alles te maken met vernieuwde richtlijnen en inzichten voor afmetingen van sportaccommodaties. De extra m² zorgen dus bij het rekenen met kengetallen per m² voor hogere exploitatielasten voor het sportgebouw. De huidige exploitatielasten (minus de huurinkomsten) zijn circa € 268.000,-[VIII].

[VII] Bij de nieuwbouw is gerekend met hogere huurinkomsten door beter verhuurbare zaaldelen.
[VIII] Totale lasten (€ 448.000,-) minus huurinkomsten (€ 180.000,-) = € 268.000,-.

4.3 Totale jaarlasten

Door de exploitatielasten te combineren met de kapitaalslasten ontstaat het onderstaande vergelijk. Hierbij is zichtbaar dat nieuwbouw gemiddeld over 40 jaar circa 4% hogere jaarlasten (€ 144.000,-) oplevert in vergelijking met scenario 2 waarin het sportcomplex wordt gerenoveerd.

Scenario	1	2
Sport	Nieuw	Renovatie
Zwembad	Nieuw	Nieuw
Onderwijs	Nieuw	Nieuw
Totaal jaar 1	**€ 4.217.000**	**€ 3.740.000**
Totaal jaar 21	€ 3.418.000	€ 3.732.000
Totaal jaar 40	€ 2.730.000	€ 2.813.000
Gemiddeld eerste 20 jr.	€ 3.830.000	€ 3.339.000
Gemiddeld eerste 40 jr.	**€ 3.442.000**	**€ 3.298.000**

De verschillen in kosten tussen de twee scenario's is beperkt. Voor het sportcomplex betekent dit wel een substantieel functioneel kwaliteitsverschil tussen het scenario nieuwbouw en het scenario renovatie.

De huidige jaarlasten voor de bestaande gebouwen (exploitatie, beperkte kapitaalslasten en geraamd groot onderhoud t.b.v. instandhouding) bedragen € 466.000,-.

5. Fasering

De beschikbare ruimte op de locatie is maatgevend voor de fasering van de vernieuwing van de huisvesting. Hiervoor is met de projectgroep een werksessie georganiseerd waarin de volgorde van de projecten is uitgedacht. Deze faseringsstudie heeft geleid tot een voorstel tot volgorde van realiseren en heeft geleid tot nieuwe inzichten in relatie tot het gebruik van de gymzaal van de PABO.

5.1 Scenario 1

Hieronder is een indicatieve planning opgenomen. Over het geheel van de planperiode is er mogelijk een paar maanden verschil in doorlooptijd.

Scenario 1	Begin	Eind	
Besluit scenario	Mei 2025	December 2026	
Definitiefase (PvE)	Januari 2026	Juli 2026	
Ontwerpfase incl. aanbesteding	September 2026	December 2027	
Bouwrijp maken	Januari 2028	Mei 2028	
Nieuwbouw sport	Juni 2028	December 2029	
Sloop sportgebouwen	Januari 2030	Mei 2030	Inclusief slopen PABO
Nieuwbouw zwembad en onderwijs	Juni 2030	December 2031	Ingebruikname kerstvakantie
Terreinwerkzaamheden	December 2031	Juni 2032	Inclusief slopen onderwijs

Mogelijke inpassing scenario 1

Om een indicatiebeeld te krijgen van de mogelijke schuifpuzzel is een globale inpassing gedaan. Het onderstaande beeld zou hieruit kunnen ontstaan. Daarbij heeft scenario 1 verschillende ontwerpvoordelen ten opzichte van scenario 2 doordat de positie van het binnensportcomplex nog niet vaststaat, in tegenstelling tot de renovatievariant (sport zou bijvoorbeeld ook op de positie van de PABO kunnen worden gepositioneerd).

De blokjes linksboven en centraal bovenin hebben een woonfunctie en zijn niet in eigendom van de gemeente Oldambt. Dit heeft invloed op de routing en toegankelijkheid in beide scenario's.

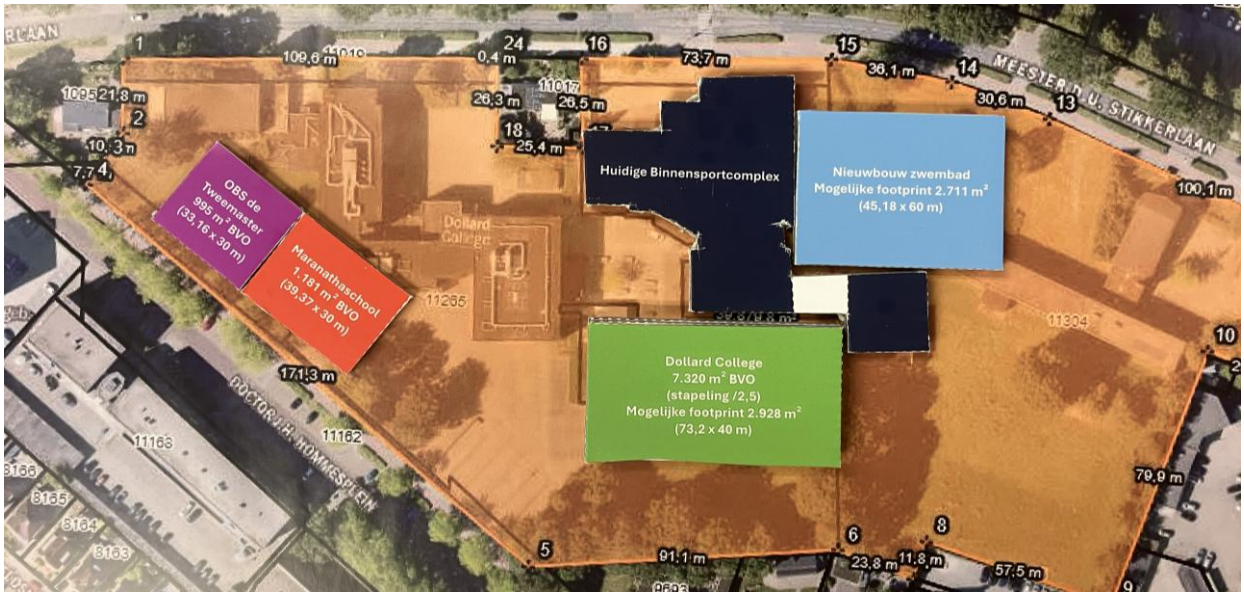

5.2 Scenario 2

Scenario 2	Begin	Eind	
Besluit scenario	Mei 2025	December 2026	
Definitiefase (PvE)	Januari 2026	Juli 2026	
Ontwerpfase incl. aanbesteding	September 2026	December 2027	
Renovatie sport	Januari 2028	December 2028	Zalen een jaar buiten gebruik
Sloop en bouwrijp maken	Januari 2028	Juni 2028	Inclusief slopen PABO
Nieuwbouw onderwijs	Juni 2028	December 2029	
Nieuwbouw zwembad	Juni 2028	December 2029	
Terreinwerkzaamheden	Januari 2030	Juni 2030	Inclusief slopen onderwijs

Mogelijke inpassing scenario 2

Bij scenario 2 staat de positie van het binnensportcomplex grotendeels vast. Dit geeft een scenario met woonfunctie voor een beperking op de toegankelijkheid van de Stikkerlaan. Het renoveren van de PABO-gymzaal zorgt voor nog minder ontwerpvrijheid in de totale ontwikkeling. Er ontbreekt een verbinding tussen de PABO-gymzaal en de rest van het binnensportcomplex.

De schuifpuzzel heeft ertoe geleid dat op scenario 2 een alternatief mogelijk is waarbij de PABO-gymzaal niet wordt gerenoveerd maar wordt nieuwgebouwd aansluitend op het gerenoveerde sportgebouw. Wat betreft de investeringskosten betekent dit een toename van circa € 1 miljoen.

De doorlooptijd van realisatie van de drie gebouwen wordt beïnvloed door de volgorde en de mate waarin de benodigde locatie bouwrijp moet worden gemaakt. In scenario 2 kan direct worden gestart met de renovatie van het sportcomplex, hetgeen scheelt in uitvoeringstijd (renovatie heeft een kortere uitvoeringstijd) en de nieuwbouw van het Dollard College en het zwembad kunnen vrijwel gelijk met de renovatie van het sportcomplex worden uitgevoerd. Mocht het onoverkomelijk zijn dat er gedurende een jaar geen gebruik kan worden gemaakt van de binnensport, dan kan de renovatie gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft invloed op de totale renovatietijd voor de sport, maar overall is het gehele complex eerder gereed dan bij nieuwbouw.

Voor beide scenario's geldt dat er in de planperiode sprake is van onderhoudswerkzaamheden t.b.v. het in stand houden. In deze businesscase is dat nog niet te ramen en is het afhankelijk van de daadwerkelijke volgordelijkheid in bouwen en de totale doorlooptijd. Zie ook paragraaf 7.8.

6. Conclusies en advies

Volledige nieuwbouw als voorkeursscenario

Renoveren van het onderwijsgebouw van het Dollard College levert hoge kosten op voor de tijdelijke huisvesting. Daarmee is renovatie van het gebouw zowel wat betreft kosten én overlast géén serieuze optie.

Het sluiten van het Zwembad De Watertoren gedurende een lange periode tijdens de renovatie en uitbreiding wordt ook niet als wenselijk beschouwd. Tevens blijven diverse knelpunten van het huidige zwembad onopgelost en lijkt inpassing op de locatie van de benodigde uitbreiding niet haalbaar.

Daarmee resteren er dus op basis van verschillende argumenten twee scenario's:

1. Volledige nieuwbouw;
2. Nieuwbouw van onderwijs en zwembad en renovatie van het sportcomplex.

Ondanks de hogere investeringskosten van volledige nieuwbouw is deze op langere termijn financieel vergelijkbaar met renovatie. De gemiddelde jaarlasten zijn nagenoeg gelijk. Het verschil tussen scenario 1 (volledige nieuwbouw) en scenario 2 (nieuwbouw zwembad en onderwijs en renovatie sport) is groot wat betreft de uiteindelijke functionaliteit. De zalen voldoen qua afmetingen niet aan de eisen en richtlijnen van NOC*NSF en de KVLO wat betreft veiligheid. Dit kan met renovatie niet worden opgelost.

Een voorlopig advies zou dan zijn om te kiezen voor **volledige vervangende nieuwbouw** en in het vervolg van het proces te zoeken naar verdere optimalisaties. Met deze keuze kan voor zowel het zwembad, het onderwijs als de binnensport een zeer toekomstbestendige uitkomst worden gerealiseerd.

In het navolgende hoofdstuk is een aanzet gedaan voor verdere optimalisaties en aandachtspunten in de verdere uitwerking.

7. Kansen en optimalisaties nader te onderzoeken

Aansluitend op de onderzochte scenario's zijn er per scenario nog diverse kansen, optimalisaties en risico's te benoemen welke in de uitwerking van het gekozen scenario nader kunnen worden onderzocht.

7.1 Synergie in programma's van eisen

In de doorrekening is reeds een aanname gedaan wat betreft de mogelijke ruimteoptimalisatie door de drie gebouwen samen te realiseren aan de Stikkerlaan. In de uitwerking van een gezamenlijk programma van eisen kan dit leiden tot verdere optimalisaties, bijvoorbeeld door de reductie van het aantal kleedkamers, gebruikmaken van gezamenlijke installatieruimten, betere logistiek door delen van verkeersruimte, etc. Een dergelijke optimalisatie kan worden bereikt door gebruikers samen te laten nadenken over het ruimtegebruik en de inhoudelijke samenwerking. Dit kan leiden tot meer inhoudelijke functionele samenwerking maar ook tot minder ruimtegebruik door meer gedeeld gebruik van ruimten.

7.2 Restwarmte datacentrum

Google is momenteel aan de oostzijde van Winschoten op bedrijfsterrein Hoogebrug 3 een nieuw datacentrum aan het bouwen. Datacentra produceren warmte en de restwarmte van deze datacentra wordt veelal niet hergebruikt. De Raad heeft dit als kans benoemd voor de eventuele verwarming van het zwembad en verzocht dit nader te onderzoeken.

De fysieke afstand tussen het datacentrum op industriepark Hoogebrug 3 en de locatie Stikkerlaan is circa 1,5 km hemelsbreed. Er zijn in het land meerdere voorbeelden waarbij restwarmte wordt ingezet als energiebron voor de verwarming van een zwembad. Veelal is de afstand tussen de bron en het zwembad wel korter (max. 500 m) dan de situatie in Winschoten.

In een recent onderzoek voor de gemeente Hollands Kroon heeft Berenschot onderzoek gedaan naar het nuttig inzetten van de restwarmte van diverse datacentra in Noord-Holland. De conclusie daar was dat het voor zwembaden minder gunstig is. Dit wordt beïnvloed door de afstand tussen het datacentrum en de zwembaden, de omvang van de warmtebehoefte en de relatief lage temperatuur van de restwarmte.

Datacentra zijn welwillend om hun restwarmte om niet beschikbaar te stellen, maar zien het leveren en garanderen niet als kernactiviteit. Tegelijkertijd is alles gericht op het maximeren van de continuïteit van de eigen bedrijfsvoering. In de praktijk zal de beschikbaarheid van restwarmte dus wel hoog blijven.

In de uitwerking van het verkozen scenario is het interessant om het hergebruik van restwarmte uit het zwembad te vergelijken op investering en jaarlijkse lasten met conventionelere warmteopwekkingen, zoals bijvoorbeeld een WKO (warmte- en koudeopslag in de bodem). Mogelijk zijn er op de route tussen Google en de Stikkerlaan meerdere aansluitingen mogelijk waarmee de kosten voor de aanleg van een leidingnet kan worden verdeeld over meerdere partijen.

7.3 Verduurzaming

In deze businesscase zijn de uitgangspunten aangehouden uit de eerdere onderzoeken. Vertrekpunt hierbij is BENG (bijna energieneutraal). Hiermee voldoen de plannen aan het wettelijke kader (Bbl). In de uitwerking van het verkozen scenario kan verder worden onderzocht wat de consequenties zijn van een verhoogde ambitie op het gebied van energie, circulariteit en biodiversiteit.

7.3.1 Energieneutraal én aardgasloos

Een lager energieverbruik levert lagere energielasten. Aandachtspunt in de uitwerking van het plan is de vertaling van de verhoogde energieambitie naar installatietechniek. Installaties hebben een kortere afschrijftermijn dan bouwkundige oplossingen en hebben daarmee hogere exploitatielasten in de gebruiksfase.

De uitfasering van aardgas in de gebouwde omgeving leidt tot elektrificatie van klimaatinstallaties. Door netcongestie kan dit op de beoogde locatie mogelijk aanvullende capaciteit verlangen die niet vanzelfsprekend beschikbaar is. Mogelijk wordt daarmee de koppeling van het zwembad op de restwarmte van Google weer extra interessant om te onderzoeken.

7.3.2 Circulair bouwen en restwaarde

Naast de CO_2-uitstoot als gevolg van het energieverbruik draagt ook de bouw zelf (productie, bouw en sloop) bij aan de uitstoot van CO_2. In deze businesscase is nog geen rekening gehouden met verhoogde ambities op het gebied van circulair bouwen. Circulair bouwen richt zich in grote lijnen op hoogwaardig hergebruik van bestaande gebouwen en materialen, reduceren van de milieu-impact van de toegepaste materialen en het ontwerpen op toekomstig hergebruik. Zichtbaar is dat de huidige bouw steeds slimmer wordt en de transitie naar een lage milieu-impact goed kan invullen, zonder dat dit per definitie leidt tot hogere kosten[IX]. Bouwen met hout is steeds beter vergelijkbaar met traditioneel bouwen, sloopprojecten leveren steeds meer waardevolle materialen voor hergebruik en ontwerpers zijn in staat de plannen losmaakbaar te detailleren waarmee toekomstig hergebruik is geborgd. In het uit te werken scenario wordt geadviseerd om Het Nieuwe Normaal aan te houden om helder te kunnen definiëren wat de gemeente Winschoten verstaat onder circulair bouwen.

Wat betreft toekomstig hergebruik is het interessant om de inzet van circulaire restwaarde te verkennen. In het kort betekent dit dat er over een deel van de waarde van het vastgoed niet wordt afgeschreven aangezien de materialen in de toekomst van waarde blijven. Dit verlangt specifieke ontwerpuitgangspunten, maar kan bijdragen in het verlagen van de jaarlasten en daarmee in de betaalbaarheid van het gekozen scenario.

7.4 Synergie installatietechniek

Het combineren van een drietal objecten aan de Stikkerlaan maakt dat er onderling synergie kan zijn in de installaties. Benutten van elkaars restwarmte of efficiënter opwekken van energie kan van positieve invloed zijn op de exploitatie. In de uitwerking van het ontwerp kan dit nader worden onderzocht.

7.5 Contractvorm en aanbesteding

Het moment en de wijze waarop een project in “de markt wordt gezet” is van invloed op de uiteindelijke kosten. De drie verschillende gebouwen kunnen als één project worden aanbesteed. Een dergelijk project verlangt ook grote uitvoerende partijen. Het opknippen (passend bij de fasering) van het project in drie deelprojecten maakt het mogelijk om gespecialiseerde partijen te betrekken. Het bouwen van zwembaden verlangt andere vaardigheden en ervaring dan het bouwen van een onderwijsgebouw. En het bouwen van onderwijshuisvesting kan ook meer conceptueler dan een zwembad. De keuze van de bouworganisatievorm of aanbestedingsmethodiek wordt mede bepaald door de conjunctuur maar ook de behoefte aan prijszekerheid. Een dergelijke keuze kan worden gemaakt na het besluit over een voorkeursscenario.

[IX] Ervaring met multifunctioneel beweeg- en kindcentrum Kineo in Roelofarendsveen leert dat de meerkosten als gevolg van extra circulair bouwen wordt gecompenseerd door de financiële restwaarde.

7.6 Subsidies

Er is een beperkt aantal subsidies mogelijk voor maatschappelijk vastgoed. In de eerdere onderzoeken is hier een nadere beschrijving van gemaakt. In het algemeen is de Regeling voor verduurzamen van bestaand maatschappelijk vastgoed (**DuMaVa)** interessant. Voor sport specifiek zijn de subsidie (**BOSA**) en de Specifieke Uitkering Sport (**SPUK**) interessante regelingen. Specifiek voor de regio Groningen zijn er meerdere regelingen van toepassing: de Subsidieregeling loket leefbaarheid Nationaal Programma Groningen (**INPG**), de Leader Oost-Groningen (**LEADEROGEU**), de Beleidsregel vergoeding kosten aardbevingsbestendige infrastructuur Groningen (**BAIG**), Beleidsregel betreffende de vergoeding van meerkosten van aardbevingsbestendig bouwen in Groningen 2022 (**ABGR**) en **Nij Begun** (schadegelden aardgaswinning).

De beschikbaarheid en aanwendbaarheid van deze regelingen in de komende jaren is onvoorspelbaar. Advies is om deze regelingen in de uitwerking van het verkozen scenario te onderzoeken op de inhoudelijke consequenties. De SPUK-regeling is na dit jaar niet meer van toepassing en de BOSA verlangt een specifieke organisatievorm. De overige subsidies zijn nog onvoldoende duidelijk of deze kunnen worden ingezet voor het onderhavige project of zijn beperkt in omvang waarmee het wel interessant is om te verkennen, maar geen beslissende invloed zal hebben op de scenariokeuze.

7.7 Huidig gebruik PABO-gebouw

Het gebouw van de voormalige PABO wordt momenteel gebruikt voor inburgeraars en door Stichting Oud Winschoten. De fasering van de uitvoering en het moment van sloop en bouw hebben invloed op de mogelijke alternatieve huisvesting voor deze gebruikersgroep. In de fasering is hiermee geen rekening gehouden en is het zo snel mogelijk realiseren van de definitieve eindsituatie voor onderwijs, sport en zwembad leidend geweest.

7.8 Exploitatielasten gedurende planvorming

De volgorde van bouwen heeft invloed op de drie afzonderlijke organisaties. In hoofdstuk 1 is al beschreven wat de bouwkundige status is van de gebouwen en dat alle drie te kampen hebben met hoge exploitatielasten voor onderhoud en energieverbruik. Per scenario kan er een andere volgorde in uitvoering ontstaan. Dat kan dus betekenen dat bijvoorbeeld het onderwijs of het zwembad langer in de oude huisvesting zal zijn gehuisvest en daarmee langer een nadeel ondervinden van de exploitatiekosten. In de uitwerking van het scenario tot een ontwerp zal dit onderwerp van gesprek moeten zijn om zo de totale kosten gezamenlijk zo laag mogelijk te houden. Het wenkend perspectief op nieuwbouw leidt veelal tot acceptatie van de nog tijdelijke situatie van het oude gebouw. Echter, wanneer besluitvorming of start bouw worden getemporiseerd, kan het zijn dat er tussentijdse aanpassingen alsnog nodig zijn om het huidige gebruik te kunnen blijven faciliteren. Advies is om in de overbrugging naar de nieuwe situatie enkel het hoogstnoodzakelijke onderhoud uit te voeren en in gezamenlijkheid vast te stellen wat de conditiescore van de over te dragen gebouwen mag of moet zijn.

Over het algemeen kan worden gesteld dat hoe langer het proces duurt hoe hoger de uiteindelijke lasten worden, onder andere door indexatie van de bouwkosten, maar dus ook toename van de onderhoudslasten.

7.9 Tijdelijke huisvesting sport en zwembad

Er is geen rekening gehouden met extra kosten voor tijdelijke huisvesting voor sport en het zwembad. In het geval van renovatie van de gebouwen zullen deze dus voor een nader te bepalen periode buiten gebruik zijn. Bij het uitwerken van een renovatieplan kan dit een ontwerpvraagstuk worden om zo de tijdelijke sluiting zo kort mogelijk te houden. Bijvoorbeeld door de renovatie van de binnenzijde (vloer en installaties) en de buitenzijde (isolatie en evt. uitbreiding/nieuwbouw) als aparte bouwstromen te bepalen en zo de overlast waar mogelijk zo beperkt mogelijk te houden.

7.10 Omvang m² sport --> minder zaaldelen

De huidige capaciteit van de bestaande zalen kan niet efficiënt worden ingezet. Als uitgangspunt van deze businesscase is het aantal zaaldelen uit de eerdere onderzoeken benoemd. De gemeente Oldambt heeft aanvullend op de normatieve behoefte voor het onderwijs een aanvullend beleid om sport en bewegen meer te stimuleren. Met het aantal zaaldelen dat nu is opgenomen hebben het onderwijs en de sportverenigingen de capaciteit die nodig is voor hun activiteiten. In de nadere uitwerking van het programma van eisen kan worden onderzocht of er een optimalisatie mogelijk is. De verbeterde indeelbaarheid van de zaaldelen bij nieuwbouw kan van invloed zijn op het benodigde aantal zaaldelen en daarmee kan de nieuwbouw wellicht kleiner.

7.11 Ruimtebehoefte basisscholen inpasbaar naast functies sport en VO

Op basis van de globale inpassing is te zien dat de normatieve ruimtebehoefte van CBS Maranathaschool en OBS de Tweemaster past op locatie Stikkerlaan. Tijdens de daadwerkelijke planvorming dient de ruimtevraag van de basisscholen verder te worden geconcretiseerd. Op basis van deze studie is dit scenario het onderzoeken waard. De synergie zal daarin vooral op de nabijheid van het bewegingsonderwijs zitten.

Zwembad
De Wateroren

Bezettingsgraad

Onderstaand een overzicht van de huidige activiteiten binnen Zwembad De Wateroren

- Reguliere zwemlessen van maandag t/m zaterdag.
  - Circa 750 leerlingen per week.
  - Een wachtlijst van circa 150 kinderen (8 maanden wachtlijst).
- Banenzwemmen van maandag t/m zondag op diverse momenten op de dag.
  - Circa 400 zwemmers per week.
- Aqua sport. 5 momenten in de week.
  - Circa 60 deelnemers per week.
- Schoolzwemmen speciaal onderwijs.
  - Circa. 150 leerlingen per week.
- School zwemveilig project (basisscholen groep 5/6 vangnet).
  - Circa 250 leerlingen per week.
  - 100 in Zwembad de Hardenberg door ruimte gebrek.
- Volwassen zwemles.
  - Circa 15 deelnemers per week.
- Peuter en kleuter zwemmen met ouders.
  - Circa 40 deelnemers per week.
- 2 zwemverenigingen en een duikvereniging met diverse activiteiten.
  - Circa 300 leden/deelnemers.
- Zwemvereniging De Brug (voor mensen met een beperking).
  - Circa 50 deelnemers per week.
- Op zaterdagmiddag en zondagmiddag zwemwedstrijden en waterpolo competitie.

Dit brengt het totaal aantal bezoeker per week op circa <u>2.000</u>

Raadsvergadering

Dossiernummer	2562
Extern Zaak ID	1895ESUITE369902025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.d
Titel	Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9d Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	2 juli 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Amendementen

ID	**Omschrijving**
126	Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeenten Oldambt 2025 - Raad 2025-07-02 - Punt 9d - Amendement A - CU-CDA-PVV-GL-D66-GBO-VVD - Aangenomen

Voorgesteld besluit

Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 250.000.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	36990-2025:075269
Steller	Jalien Nomden
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens
Medeverantwoordelijke(n)	Anja Kluiter

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	De verordening starterslening gemeente Oldambt 2025 is vastgesteld in de raadsvergadering van 18-12-2024. Zie deze link.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 250.000.
Samenvatting	De SVn voorziet in een starterslening. De lening maakt het mogelijk voor starters om net dat beetje extra te kunnen lenen voor een woning. Vanaf 1 februari 2025 zijn de voorwaarden voor de starterslening aangepast (maximale koopsom € 275.000 en maximaal leenbedrag € 27.500). Sindsdien is de starterslening vaak aangevraagd (11 aanvragen), wat maakt dat het vrijgemaakte budget uitgegeven is. Dit gaat om leningen, waardoor dit geld mondjesmaat weer naar de gemeente terug komt. Dit duurt echter wel een tijd, en de vraag naar startersleningen is er nu. In dit voorstel vragen wij om het beschikbare budget te verhogen met € 250.000.
Bijlage(n)	-
AVG	n.v.t.

TOELICHTING

Inleiding

Sinds 1 februari 2025 zijn de voorwaarden voor het aanvragen van de starterslening aangepast, en is het beschikbare budget verhoogd met €150.000, naar een bedrag van €250.000 totaal. Met het aanpassen van deze voorwaarden ging publiciteit gepaard, wat er mede voor gezorgd heeft dat starters de gemeente weten te vinden wanneer zich de mogelijkheid voordoet om een woning te kopen.

Aangevraagde startersleningen

In de maanden februari tot en met april zijn er 11 startersleningen aangevraagd voor een totaalbedrag

van € 259.500. Hiervan zijn 6 aanvragen volledig afgerond en is er € 129.500 reeds toegekend. De overige 5 aanvragen zijn in behandeling (de aankoop moet volledig worden gemaakt), waardoor er nog € 130.000 gereserveerd is voor deze aanvragen.
De gemiddelde aankoopprijs van de woningen waarvoor een aanvraag gedaan is, ligt op € 219.500. Gemiddeld gezien wordt er een lening aangevraagd van € 23.500 per woning.
Dit betekent dat er 3 á 4 aanvragen per maand binnenkomen. Ook in de maand mei zijn er reeds nieuwe aanvragen gedaan, welke we tot nu toe moeten afwijzen omdat het budget niet meer toereikend is. De vraag naar de starterslening blijft.
De starterslening biedt starters de kans om woningen aan te kopen door de gehele gemeente Oldambt. Er zijn in de afgelopen maanden woningen aangekocht in Finsterwolde, Oostwold, Winschoten, Scheemda en Ganzedijk.
Om te blijven zorgen dat starters een woning kunnen kopen in Oldambt, wordt de raad verzocht om het beschikbare budget te verhogen met € 250.000.

Motivatie

Wonen
De nieuw binnengekomen aanvragen geven aan dat er nog steeds vraag is naar de startersleningen. Starters zien door de starterslening mogelijkheden om de koopmarkt te betreden. De gemeente Oldambt wil graag deze starters blijven bedienen en een gunstig vestigingsklimaat behouden voor starters.

Financieel (afgestemd met Frans Nuninga)
Het nieuw vrijgemaakte budget van € 250.000 wordt gefinancierd binnen de totale financieringsstroom binnen de gemeente. Het gaat hierbij om de uitgifte van een lening vanuit eigen middelen, welke binnen een tijdsbestek van 30 jaar terugbetaald wordt inclusief een rentebedrag. Hierdoor is het financiële risico voor de gemeente Oldambt beperkt.

Betrokkenheid (externe) partners

De Svn voorziet de verdere afhandeling van de aanvraag starterslening.

Consequenties

Het vrijgemaakte budget van € 250.000 heeft geen budgettaire consequenties voor de begroting van 2025.

Vervolg

Het nieuwe beschikbare budget voor de starterslening zal worden gecommuniceerd op de website van de gemeente Oldambt.

Er wordt een persbericht gedeeld in de media en met makelaars en hypotheekverstrekkers.

De nieuw binnengekomen aanvragen zullen, op volgorde van binnenkomst, weer behandeld worden.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		36990-2025:075269

Onderwerp
Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

Besluit
Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 250.000.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2563
Extern Zaak ID	1895ESUITE400062025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.e
Titel	Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9e Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025
9e.1 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	2 juli 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.
2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.
4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

Raadsvoorstel

Onderwerp	1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	40006-2025
Steller	Tineke Arends
Portefeuillehouder(s)	Jurrie Nieboer, Cora-Yfke Sikkema, Erich Wünker, Gert Engelkens en Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	Frans Nuninga

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Vastgestelde begroting 2025.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen. 2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve. 3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves. 4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).
Samenvatting	De Besluitvormende Bestuursrapportages (BBR) zijn een vast onderdeel in de bestaande budgetcyclus en geven inzicht in de belangrijkste afwijkingen en informatie over de afwijkingen van de in de programmabegroting vastgelegde doelen en de daarbij behorende financiële kaders.
Bijlage(n)	1. 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025
AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

De Besluitvormende Bestuursrapportages (BBR) zijn een vast onderdeel in de bestaande budgetcyclus en geven inzicht in de belangrijkste afwijkingen en informatie over de afwijkingen van de in de programmabegroting vastgelegde doelen en de daarbij behorende financiële kaders.

Motivatie

In de 1e BBR 2025 leggen wij verantwoording af over de gang van zaken en rapporteren wij over de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2025 over de periode tot en met eind april 2025. Daarnaast worden reeds genomen besluiten financieel verwerkt en zijn deze als mutatie opgenomen in de 1e BBR.

Wij stellen u voor om kennis te nemen van de rapportage en deze conform vast te stellen. Voor een overzicht van de belangrijkste mutaties en de toelichting daarop verwijzen wij u graag naar hoofdstuk 4 in de 1e Besluitvormende Bestuursrapportage 2025.

Resultaat bestemming

De 1e BBR sluit met een negatief resultaat van € 231.997 en is een optelling van zowel incidentele meevallers als tegenvallers. Het structureel effect voor de jaren 2026 en verder in het meerjarenperspectief is € 613.000 negatief in 2026, € 481.000 negatief in 2027 en € 535.000 negatief in 2028.

Wij stellen u voor om het nadeel in 2025 ad € 231.997 te onttrekken aan de algemene reserve.

Betrokkenheid (externe) partners

n.v.t.

Consequenties

Voor zover de mutaties structurele effecten hebben zijn deze verwerkt in de meerjarenbegroting 2026 en verder.

Vervolg

Het volgende document in de budgetcyclus is de 2e BBR 2025.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		40006-2025

Onderwerp
1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

Besluit

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.

2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.

3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.

4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

1e

Besluitvormende

Bestuursrapportage

2025

gemeente
Oldambt

1. Inhoud

2. Inleiding 5

3. Algemeen 5

4. Saldo 1e BBR 2025 7

4.1 Meerjarenbegroting 7

4.2 Analyse van het resultaat 8

4.3 Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat 9

5. Toelichting per programma 11

Programma 1: Algemene dienstverlening 11

Programma 2: Woonklimaat en leefomgeving 11

Programma 3: Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs 12

Programma 4: Zorg en samenleving 12

Programma 5: Duurzaamheid en milieubeheer 13

Programma 6: Bestuur 13

Overhead 14

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 15

6. Investeringskredieten 17

7. Stelposten algemeen 19

8. Meerjarenperspectief 21

9. Begrotingsmutaties per programma 23

10. Voorstel 25

11. Informerende Bestuurs Rapportage (IBR) 27

Programmaplan 27

Programma 1 Algemene dienstverlening 29

Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving 32

Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs 50

Programma 4 Zorg en samenleving 59

Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer 65

Programma 6 Bestuur 69

2. Inleiding

De 1e Besluitvormende Bestuursrapportage (1e BBR) geeft inzicht in de belangrijkste afwijkingen en informatie over afwijkingen van de in de programmabegroting 2025 vastgelegde doelen en de daarbij behorende financiële kaders.

Deze BBR is een planningsinstrument voor u. Via de programmabegroting heeft u kaders afgegeven voor wat betreft de prioritering van de activiteiten die wij uitvoeren en voor wat betreft de intensiteit waarmee dat moet gebeuren. Voor dit laatste beschikt u over het budgetrecht: u bepaalt hoeveel geld (de intensiteit) wij mogen aanwenden voor de uitvoering van de activiteiten. In deze rapportage zullen wij u gemotiveerde voorstellen doen om van die kaderstelling af te wijken. Het gaat hier dus nadrukkelijk niet om wijzigingen in de inhoudelijke kaderstellingen (de W-vraag ‘wat gaan wij daarvoor doen’). Dergelijke wijzigingsvoorstellen zullen wij u afzonderlijk doen.

Met het lezen van het nu voorliggende boekwerk is het mogelijk kennis te nemen van de hoofdlijnen en de belangrijkste ontwikkelingen.

3. Algemeen

De begroting voor het lopende jaar (2025) is medio vorig jaar (2024) opgesteld. In november 2024 heeft de raad de begroting vastgesteld.

Deze hele procedure heeft onvermijdelijk tot gevolg dat de gegevens, hoeveelheden en cijfers bij het begin van het dienstjaar al 3 tot 7 maanden oud zijn. Middels de 1e en 2e BBR wordt de organisatie de mogelijkheid geboden om daar waar dat nodig is de begroting bij te stellen naar de op dat moment actuele verwachtingen. Verder worden de 1e en 2e BBR gebruikt om overige besluiten in de begroting te verwerken. De 1e BBR is gebaseerd op de periode tot en met medio april 2025.

Aanpassingen van begrotingscijfers vinden plaats op basis van al geconstateerde afwijkingen, lopende offerte-aanvragen, aanbestedingen of genomen besluiten door zowel het college als de raad.

Bijstellingen in financiële zin hebben ten doel om zo nauwkeurig mogelijk de totale uitgaven en inkomsten van de gemeente te begroten. Het belang hiervan is om op die manier zicht te blijven houden op de financiële koers van de gemeente en om een actuele stand te hebben van de beschikbare financiële ruimte zowel voor het lopende begrotingsjaar als voor het meerjarenperspectief.

Op deze manier kunnen er door de raad en het college besluiten worden genomen in de afweging tussen de vele wensen en de beperkte financiële middelen.

In de huidige budgetcyclus is de keuze gemaakt om naar aanleiding van de 1e en 2e BBR een begrotingswijziging te maken.

4. Saldo 1e BBR 2025

De door de raad vastgestelde primitieve begroting sluit met een saldo van € 814.603 positief.
Dit positief saldo wordt gestort in de algemene reserve.

Gedurende het begrotingsjaar wordt het verwachte saldo 2 keer geactualiseerd, namelijk bij de 1e en 2e BBR.

Het saldo van de 1e BBR komt uit op € 231.997 negatief wat invloed heeft op het totale resultaat van de begroting 2025.

Dit is als volgt te specificeren:

Saldo primitieve begroting 2025	+/+	€ 814.603
Saldo 1e BBR 2025	-/-	€ 231.997
Saldo begroting 2025 inclusief 1e BBR	+/+	€ 582.606

Het genoemde saldo van de 1e BBR wordt onttrokken aan de Algemene Reserve. Dit zorgt ervoor dat de begroting uiteindelijk weer sluit op € 0 en in evenwicht is.

4.1 Meerjarenbegroting

Van het saldo in de 1e BBR 2025 werkt ± € 613.000 structureel nadelig door in het meerjaren perspectief.

In de primitieve begroting (inclusief gewijzigd raadsbesluit en de herstelpannen) is het volgende meerjarenperspectief opgenomen:

2026 € 2.985.000 negatief
2027 € 3.101.000 negatief
2028 € 3.899.000 negatief

Het saldo in de 1e BBR is in deze jaren als volgt:

2026 € 613.000 negatief
2027 € 481.000 negatief
2028 € 535.000 negatief

Het verwerken van dit saldo zorgt voor het volgende meerjarenperspectief:

2026 € 3.598.000 negatief
2027 € 3.582.000 negatief
2028 € 4.434.000 negatief

In bovenstaand meerjarenperspectief zijn de gevolgen van de meicirculaire 2025 nog niet verwerkt.

In de post onvoorzien is in de 1e BBR gemuteerd met € 13.693, er resteert dus nog € 93.500 incidenteel en € 92.807 structureel.

4.2 Analyse van het resultaat

De belangrijkste voor- en nadelige afwijkingen (> € 100.000) in dit resultaat zijn:

Mutaties die invloed hebben op het resultaat
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Inhuur personeel € 1.117.000 nadelig
  Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door het inhuren van personeel ter vervanging van (langdurige) ziekte.

- Loonkosten € 206.000 nadelig
  Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door het uitbreiden van de formatie op het gebied van functioneel beheerders software en een facilitair adviseur.

- Kosten overhead € 201.000 nadelig
  De kosten voor ondersteunende overhead zaken zijn door indexatie en wettelijke eisen hoger geworden. Het gaat hier om inhuur beveiliging, schoonmaak, koffievoorziening etc.

- ICT – telefonie € 172.000 nadelig
  De kosten van ICT zijn met name door indexatie van contracten hoger dan begroot. Via deze BBR worden deze ramingen aangepast en zorgen voor een nadeel.

- Rente € 500.000 voordelig
  De gemeente heeft de verplichting om positieve saldi op de bankrekening te stallen bij de staat op zogenaamde schatkist rekeningen. Zowel de rente vergoeding als het gestalde bedrag is hoger dan geraamd in de begroting. Dit zorgt voor een voordeel van € 500.000 in de begroting. Omdat veel van deze middelen bestemd zijn voor lopende projecten is dit voordeel incidenteel.

- Dividend nutsbedrijf en BNG € 545.000 voordelig.
  De divinden uitkering van zowel Essent als de BNG over het boekjaar 2024 zijn hoger dan verwacht in de begroting 2025. Dit voordeel wordt hier als incidentele meevaller in de begroting gebracht.

- Algemene uitkering € 373.000 voordelig
  Op basis van de decembercirculaire 2024 is de verwachting dat we ook in 2025 en volgende jaren iets meer budget krijgen. Deze bijstelling is nu alvast verwerkt.

- Doorgeschoven projecten € 378.000 voordelig
  Een aantal zaken uit het coronaperspectiefplan zijn inmiddels structureel in de begroting geraamd. Om die reden kan het incidentele geld wat hier nog voor is gereserveerd in doorgeschoven projecten vrijvallen. Dit zorgt voor een incidenteel voordeel.

4.3 Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat

Naast al de mutaties die doorwerken in het resultaat zijn er ook veel, soms forse, mutaties verwerkt die in het totaal van het boekwerk budgettair neutraal zijn. De reden hiervoor is dat zaken direct zijn verrekend met reserves of dat er direct inkomsten tegenover staan. Al deze mutaties zijn in de betreffende programma's wel toegelicht maar hebben geen effect op het uiteindelijke resultaat van de 1e BBR.

In het onderdeel Toelichting per programma op de volgende pagina's worden naast de hiervoor genoemde afwijkingen ook de afwijkingen kleiner dan € 100.000 toegelicht. Per saldo zorgen alle voor- en nadelen voor het hiervoor genoemde resultaat.

5. Toelichting per programma

Algemeen

Binnen de programma's zijn (soms forse) mutaties doorgevoerd die op het totaal van de begroting budgettair neutraal zijn maar per programma voor- of nadelen veroorzaken. Per programma zijn, waar van toepassing, eerst de mutaties opgenomen die een budgettair effect veroorzaken en aansluitend de mutaties die op het totaal van de begroting neutraal zijn.

Programma 1: Algemene dienstverlening	**Geen mutaties**
Mutaties met resultaat effect	**€ 0**
Mutatie zonder resultaat effect	**€ 0**

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Programma 2: Woonklimaat en leefomgeving	**Nadeel**	**€**	**545.000**
Mutaties met resultaat effect	**Nadeel**	**€**	**130.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€**	**415.000**

<u>Mutaties die invloed hebben op het resultaat</u>
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Sport- en spelhal Winschoten € 26.000 nadelig
  Bij de sporthal aan de Stikkerlaan moet een nieuw toegangscontrole systeem worden geïnstalleerd. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden.
- Jachthavens € 20.000 nadelig
  Voor het inventariseren van de onderhoudsstaat en opstellen van een meerjaren onderhoudsplan voor de gemeentelijke jachthavens is een bedrag benodigd van € 20.000. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden.
- Bijdrage VRG € 14.000 nadelig
  De bijdrage aan de VRG stijgt met € 14.000 als gevolg van een actualisatie van de begroting 2025 van de VRG.
- Biblionet € 17.000 nadelig
  De bijdrage aan Biblionet is contractueel aangepast met een indexatie. Dit geeft hier een nadeel.

Het restant wordt veroorzaakt door een samenstel van veel kleinere mutaties.

<u>Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat</u>
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Doorgeschoven projecten € 646.000 nadelig
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn middelen doorgeschoven. Deze zijn in deze BBR deels weer in de begroting gebracht als budget. Dit veroorzaakt op dit programma een nadeel. Het gaat hier met name om zaken die nog moeten worden gedaan op het gebied van de omgevingswet en in de openbare ruimte zoals parkeren Oostwold, herplanten van bomen en verwijderen grafmonumenten. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve doorgeschoven projecten en is in het totaal van de begroting neutraal.
- Uitvoering ambitiedocument sport € 58.000 nadelig
  Er is in 2022 een budget beschikbaar gesteld voor perspectief sport c.q uitvoering ambitiedocument sport. Van dit budget rest nog € 58.000 wat hier weer in de begroting is gebracht. Dit veroorzaakt op dit programma een nadeel. In het onderdeel algemene

dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve dorpen en wijken en is in het totaal van de begroting neutraal.

- Extra budget groenonderhoud € 368.000 voordelig
  In de begroting 2025 is € 650.000 beschibaar gesteld voor extra groenonderhoud. Dit is deels ingezet van materieel (€ 315.000) en deels voor personeel (€ 53.000). Deze zaken worden elders in de begroting geraamd. Dit zorgt hier voor een voordeel maar elders in de begroting voor een nadeel en is dus is in het totaal van de begroting budgettair netraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Programma 3: Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	**Nadeel**	**€ 72.000**
Mutaties met resultaat effect	**Voordeel**	**€ 1.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€ 73.000**

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Doorgeschoven projecten € 75.000 nadelig
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn zaken doorgeschoven. Deze zijn in deze BBR deels weer in de begroting gebracht als budget. Dit veroorzaakt op dit programma een nadeel. Het gaat hier om kosten uitvoeringsplan renovatie onderwijs gebouw De Flint en verdiepings-onderzoek locatie Hommesplein. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve doorgeschoven projecten en is in het totaal van de begroting neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Programma 4: Zorg en samenleving	**Nadeel**	**€ 1.366.000**
Mutaties met resultaat effect	**Nadeel**	**€ 87.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€ 1.279.000**

Mutaties die invloed hebben op het resultaat
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Tijdelijke crisis huisvesting gezinnen € 50.000 nadelig
  Vanwege een toenemend aantal acuut woningzoekenden is er sprake van stijgende kosten.
- Bijzondere bijstand zelfstandigen € 80.000 nadelig
  De negatieve afwijking wordt veroorzaakt door de financieringssystematiek waarbij het Rijk 75% van verstrekkingen uit eerdere jaren in vijf jaar terugvordert (20%, 20%, 15%, 10% en 10%), gecombineerd met lagere terugontvangsten van ondernemers. Deze afwijking is het directe gevolg van de gespreide terugvordering binnen de financieringsstructuur van deze regeling en de mate waarin verstrekt kapitaal daadwerkelijk wordt terugbetaald.
- Nachtopvang Nieuwolda € 85.000 voordelig
  Òm voor asielzioekers tijdelijke nachtopvang in Nieuwolda te bieden maken wij als gemeente kosten die ruimhartig door het COA worden vergoed. Op dit moment verwachten wij daar een voordeel te realiseren van € 85.000.

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Doorgeschoven projecten € 793.000 nadelig
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn zaken doorgeschoven. Deze zijn in deze BBR deels weer in de begroting gebracht als budget. Dit veroorzaakt op dit programma een nadeel. Het gaat hier o.a. om kosten die worden gedekt vanuit het corona perspectief plan. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve doorgeschoven projecten en is in het totaal van de begroting neutraal.
- WMO huishoudelijke hulp € 400.000 nadelig
  De verwachting is dat de kosten op dit onderdeel stijgen met € 400.000 vanwege prijscompensatie. Dit wordt gedekt vanuit de voor dit doel opgenomen stelpost en is in het totaal van de begroting neutraal.
- WMO begeleiding en PGB's € 208.000 voordelig
  Op dit onderdeel is de verwachting dat, door inzet van extra personeel een structurele extra bezuiniging kan worden gerealiseerd ingaande 2025. In het onderdeel overhead worden de kosten voor personeel geraamd en is in het totaal van de begroting neutraal.
- WMO maatschappelijke opvang (ZIN) € 334.000 nadelig
  De verwachting is dat de kosten op dit onderdeel stijgen met € 334.000. Dit wordt gedekt vanuit de voor dit doel opgenomen stelpost en is in het totaal van de begroting neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Programma 5: Duurzaamheid en milieubeheer	**Nadeel**	**€ 472.000**
Mutaties met resultaat effect		**€ 0**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€ 472.000**

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Verduurzamingsmaatregelen € 489.000 nadelig
  De raad heeft in het verleden een krediet beschikbaar gesteld voor verduurzamingsmaatregelen, deze is in de voorgaande jaren nog niet volledig gebruikt. Het ongebruikte deel wordt hier als budget weer in de begroting gebracht en zorgt hier voor een nadeel. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve verduurzaming en is in het totaal van de begroting neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Programma 6: Bestuur	**Nadeel**	**€ 52.000**
Mutaties met resultaat effect	**Nadeel**	**€ 16.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€ 36.000**

Mutaties die invloed hebben op het resultaat
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Accountantskosten € 16.000 nadelig
  De werkelijke kosten voor het inhuren van de accountant zijn structureel hoger dan de raming.

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Doorgeschoven projecten € 36.000 nadelig
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn zaken doorgeschoven. Deze zijn in deze BBR deels weer in de begroting gebracht als budget. Dit veroorzaakt op dit programma een nadeel. Het gaat hier om restant onderzoeksbudget rekenkamer en verkiezingsborden. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve doorgeschoven projecten en is in het totaal van de begroting neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Overhead	**Nadeel**	**€ 2.433.000**
Mutaties met resultaat effect	**Nadeel**	**€ 1.850.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Nadeel**	**€ 584.000**

Mutaties die invloed hebben op het resultaat
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Inhuur personeel € 1.271.000 nadelig
  Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door het inhuren van personeel ter vervanging van (langdurige) ziekte.
- Loonkosten € 206.000 nadelig
  Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door het uitbreiden van de formatie op het gebied van functioneel beheerders software en een facilitair adviseur.
- Kosten overhead € 201.000 nadelig
  De kosten voor overhead zaken zoals inhuur beveiliging, schoonmaak, koffievoorziening etc. zijn door indexatie en wettelijke eisen hoger geworden.
- ICT – telefonie € 172.000 nadelig
  De kosten van ICT zijn met name door indexatie van contracten hoger dan begroot. Via deze BBR worden deze ramingen aangepast.

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Loonkosten en inhuur personeel € 571.000 nadelig
  In de begroting is extra formatie ingezet op o.a. projecten, bezuinigingen WMO en groenonderhoud. Deze kosten worden gedekt vanuit projectgelden of door elders in de begroting geraamd budget. In het totaal van de begroting is deze mutatie budgettair neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**Voordeel**	**€ 4.708.000**
Mutaties met resultaat effect	**Voordeel**	**€ 1.850.000**
Mutatie zonder resultaat effect	**Voordeel**	**€ 2.858.000**

Mutaties die invloed hebben op het resultaat
De grotere of opvallende post(en) die met name deze mutatie bepalen zijn:

- Rente € 500.000 voordelig
  De gemeente heeft de verplichting om positieve saldi op de bankrekening te stallen bij de staat op zogenaamde schatkist rekeningen. Zowel de rente vergoeding als het gestalde bedrag is hoger dan geraamd in de begroting. Dit zorgt voor een voordeel van € 500.000 in de begroting. Omdat veel van deze middelen bestemd zijn voor lopende projecten is dit voordeel incidenteel.
- Dividend nutsbedrijf en BNG € 545.000 voordelig.
  De divinden uitkering van zowel Essent als de BNG over het boekjaar 2024 zijn hoger dan verwacht in de begroting 2025. Dit voordeel wordt hier als incidentele meevaller in de begroting gebracht.
- Algemene uitkering € 373.000 voordelig
  Op basis van de decembercirculaire 2024 is de verwachting dat we ook in 2025 en volgende jaren iets meer budget krijgen. Deze bijstelling is nu alvast verwerkt.
- Doorgeschoven projecten € 378.000 voordelig
  Een aantal zaken uit het coronaperspectiefplan zijn inmiddels structureel in de begroting geraamd. Om die reden kan het incidentele geld wat hier nog voor is gereserveerd in doorgeschoven projecten vrij vallen. Dit zorgt voor een incidenteel voordeel.
- Stelpost dekking ziektevervanging € 154.000 voordelig
  Dit bedrag wordt gebruikt om een gedeelte van de extra kosten van het inhuren van personeel ter vervanging van (langdurige) ziekte te dekken zoals dit is opgenomen in het onderdeel overhead.

Mutaties die geen invloed hebben op het resultaat
De volgende mutatie(s) is/zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal maar hebben in dit programma wel een voor- of nadelig effect:

- Doorgeschoven projecten € 1.615.000 voordelig
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn zaken doorgeschoven. Deze zijn in deze BBR deels weer in de begroting gebracht als budget. Dit veroorzaakt op diverse onderdelen een nadeel. In het onderdeel algemene dekkingsmiddelen worden deze kosten gedekt vanuit de reserve doorgeschoven projecten, waardoor dit in het totaal van de begroting neutraal is.
- Stelposten € 881.000 voordelig
  In deze BBR zijn op diverse plaatsen kosten in de begroting gebracht die worden gedekt vanuit hiervoor gevormde stelposten. Grote posten hierin zijn dekking prijsindexatie WMO en jeugd. In het totaal van de begroting zijn deze neutraal.
- Reserve dekking kapitaallasten investeringen € 315.000 nadelig
  Vanuit het extra budget groenonderhoud is € 315.000 gestort in deze reserve ter dekking van de kapitaallasten van machines die zijn aangeschaft voor de extra inzet op groenonderhoud.
- Reserve organisatie ontwikkeling € 127.000 nadelig
  De geplande ontrekking in 2025 aan deze reserve met betrekking tot programmakosten Nijambt is niet volledig nodig en kan deels gecorrigeerd worden. De gelden worden ingezet in 2027.
- Reserve verduurzaming € 589.000 voordelig
  Vanuit deze reserve worden een aantal projecten in het kader van verduurzaming gedekt. Die zijn elders weer in de begroting gebracht maar zijn in het totaal van de begroting budgettair neutraal.

- Reserve inkomen armoede en participatie € 117.000 voordelig
  Vanuit deze reserve wordt extra inzet van personeel gedekt voor met name administratieve ondersteuning Claim en klantmanagement.
- Reserve ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken € 58.000 voordelig
  Vanuit deze reserve wordt het restantbudget voor het project perspectief sport c.q uitvoering ambitiedocument sport gedekt. Dat geeft hier een voordeel maar is in het totaal van de begroting budgettair neutraal.

Voor de nieuwe totalen van dit programma verwijzen wij u naar de samenvattende begrotingswijziging achter in dit boekwerk.

6. Investeringskredieten

Mutaties in de investeringskredieten

In deze BBR zijn een aantal kredieten opgenomen waar inmiddels een raads-/collegbesluit van is genomen of kredieten welke zijn gemuteerd, waarbij er een herverdeling, uitsplitsing, bijraming of verschuiving heeft plaatsgevonden.

- Materieel buitendienst – Tractor Fendt 2025 € 120.000
- Materieel buitendienst – Mulchindek/klepelmaaier ed 2025 € 65.000
- Materieel buitendienst – Piaggio 2025 € 30.000
- Materieel buitendienst – Strooier 2025 € 50.000
- Materieel buitendienst – Mitsubishi Canter 2025 € 50.000

  Voor 2025 is € 650.000 aanvullend beschikbaar gesteld voor groenonderhoud om extra in te zetten op zichtlocaties en rotondes. Voor een bedrag van € 315.000 wordt dit aangewend voor de aanschaf van het hiervoor benodigde materieel. Ter dekking van de kapitaallasten van dit materieel wordt dit bedrag gestort in de reserve dekking kapitaallasten investeringen.

- Riool – Relinen riolering Mr. D.U. Stikkerlaan Winschoten € 150.000
- Riool – Relinen riolering H.J. Siemonsstraat Finsterwolde € -/- 150.000
- Riool – Relinen rioolstrengen diverse locaties 2025 € 125.000
- Riool – Relinen riolering Constantijn Huygenslaan Winschoten € -/- 125.000

  Binnen de kredieten voor rioleringswerken vinden verschuivingen plaats als gevolg van prioritering.

- Infra – Rehabilitatie lus Beerta – Nieuw Beerta e.o. € 138.275

  Door de provincie is € 138.275 beschikbaar gesteld voor herstel van droogteschade met als doel een aantal wegvlakken in dit gebied te voorzien van rode suggestiestroken om daarmee langzaam verkeer een meer zichtbare plaats op de rijbaan te geven. Het budget van het krediet lus Beerta- Nieuw Beerta e.o. wordt met dit bedrag verhoogd.

- Recr. voorz. – Inrichting openbare ruimte Eberhartstraat Bad Nieuweschans € 69.713

  Voor het project inrichting openbare ruimte Christiaan Eberhartstraat in Bad Nieuweschans zijn naast de Gebiedsgerichte aanpak-middelen ook bijdragen door de provincie en Jantje Beton beschikbaar gesteld. De kosten welke uit deze bijdragen betaald worden lopen via dit krediet.

Grondexploitaties:
Onderstaande mutaties zullen worden geactiveerd en te zijner tijd worden opgenomen in een grondexploitatie.

- Grondexploitatie - St. Lucas terrein € 750.000

  Door de raad is een voorbereidingskrediet van €750.000 beschikbaar gesteld voor de planvorming van de herontwikkeling van het St. Lucas locatie.

- Grondexploitatie - Overige gronden € 1.109.500

  Dit betreft de aankoop van de voormalige graansilo in Bad Nieuweschans en aankoop en beheer van een pand aan de Veenweg in Winschoten.

Mutaties in reserves

In deze BBR zijn op meerdere onderdelen mutaties opgenomen in reserves. Het kan hier gaan over nieuwe stortingen of onttrekkingen of aanpassen van bestaande ramingen.

Hieronder is een samenvattend overzicht opgenomen van de uiteindelijke saldo mutatie in de betreffende reserve.

- Reserve doorgeschoven projecten - onttrekking € 1.636.486
  In de jaarrekeningen tot en met 2024 zijn er zaken doorgeschoven. De gelden voor deze projecten worden via deze BBR deels weer in de begroting gebracht. Het gaat hier om een bedrag van € 1.687.374.
  Daarnaast wordt er een bedrag van € 50.888 in de reserve gestort ter dekking van de kosten pilot gezinsondersteuner in 2027.

- Reserve versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken - onttrekking € 57.508
  In 2022 is door de raad ten laste van deze reserve een budget beschikbaargesteld van € 200.000 voor het uitwerken van het geboden perspectief sport c.q uitvoering ambitiedocument sport. Voor 2025 is nog € 57.508 beschikbaar voor de uitvoering hiervan.

- Reserve duurzaamheid - onttrekking € 589.023
  De verwachte uitgaven in 2025 voor verduurzamingsmaatregelen en energietransitie woningen worden gedekt door de ontrekking aan de reserve duurzaamheid.

- Reserve dekking kapitaallasten investeringen - storting € 315.000
  Voor 2025 is € 650.000 aanvullend beschikbaar gesteld voor groenonderhoud om extra in te zetten op zichtlocaties en rotondes. Deels wordt dit bedrag aangewend voor de aanschaf van het hiervoor benodigde materieel. Ter dekking van de kapitaallasten van dit materieel wordt € 315.000 in deze reserve gestort.

- Reserve onderhoud wegen - onttrekking € 92.000
  De kosten van herstelwerkzaamheden aan ondergrond en bestrating als gevolg van de NUTS-schades na de nazorg worden voor 2025 geraamd op € 92.000. Hoofdzakelijk zijn dit schades van het leggen van glasvezel. Dekking van de kosten kan plaatsvinden uit de reserve onderhoud wegen, waar ook de vergoeding voor de degeneratiekosten in gestort is.

- Reserve organisatie ontwikkeling – onttrekking € -/- 127.000
  De geplande ontrekking in 2025 aan deze reserve met betrekking tot programmakosten Nijambt is niet volledig nodig en kan deels gecorrigeerd worden. De gelden worden ingezet in 2027.

- Reserve aardgasvrije wijken - onttrekking € 314.585
  Ter dekking van de kosten 2025 van het project proeftuin aardgasvrije wijken wordt € 314.585 aan de reserve onttrokken.

- Reserve regiodeal - onttrekking € 4.813.794
  De verwachte uitgaven 2025 voor de regiodeal worden geraamd op € 4.813.794 en worden gedekt door de onttrekking aan de reserve regiodeal.

- Reserve inkomen, armoede en participatie - onttrekking € 117.000
  Ter dekking van de kosten voor inhuur van personeel voor adminstratieve ondersteuning claim en claimbeoordelaar wordt een bedrag van € 117.000 aan deze reserve onttrokken.

7. Stelposten algemeen

Stelposten

Bij het opmaken van de begroting is ervoor gekozen om de financiële effecten als gevolg van genomen besluiten c.q. van lopende ontwikkelingen middels stelposten zichtbaar te maken. De reden hiervoor was dat enerzijds veel van deze zaken financieel en organisatorisch nog niet volledig waren uitgekristalliseerd. Anderzijds willen wij helder en inzichtelijk maken voor welke financiële en organisatorische inspanningen onze gemeente voor 2025 en latere jaren staat.

In het overzicht hierna zijn alleen de stelposten opgenomen die betrekking hebben op het dienstjaar 2025. Per opgenomen stelpost wordt verslag gedaan van de stand van zaken.

De volgende stelposten zijn in de begroting 2025 opgenomen:

* Negatief is een verwachte verlaging van de op dit moment geraamde uitgaven.
** Positief is een verwachte verhoging van de op dit moment geraamde inkomsten.

Uitgaven Sociaal domein*

- Stelpost verwachte prijsindexatie Wmo - huishoudelijke hulp (ZIN) € 300.000
  Van dit bedrag is in de 1e BBR € 300.000 gebruikt ter dekking van extra kosten.

- Stelpost verwachte prijsindexatie jeugdhulp (ZIN) € 500.000
  Van dit bedrag is in de 1e BBR € 100.977 gebruikt ter dekking van extra kosten.

- Stelpost verwachte prijsindexatie Wmo-begeleiding (ZIN) € 200.000
  Van dit bedrag is in de 1e BBR € 100.000 gebruikt ter dekking van extra kosten.

- Stelpost verwacht tekort Maatschappelijke Opvang € 334.000
  Dit bedrag is in de 1e BBR volledig gebruikt

- Stelpost Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief) € 295.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost terugdraaien eigen bijdrage Wmo-HH € 265.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost versterken lokale bibliotheekstelsel 2025 en 2026 (Inc.) € 116.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

Uitgaven Ruimtelijk domein*

- Stelpost HP 2020 kpl. kunstgrasveld HCW € 29.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Kosten onderhoud Blauwestad i.v.m. overdracht openbare ruimte 2025 € 500.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

Uitgaven Organisatie en overig*

- Stelpost kapitaallasten investeringsfonds € 776.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost sluitende aanpak jeugd € 250.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost kosten invoeren camera toezicht € 22.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Dubieuze debiteuren (verrekening) € 55.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost lasten herhuisvesten personeel € 367.000
  Hier is in de 1e BBR geen gebruik van gemaakt.

- Stelpost vervanging wegens ziekte € 200.000
  Dit bedrag is in de 1e BBR volledig gebruikt.

Inkomsten Organisatie en overig**

- Onderuitputting kapitaallasten (Inc.) € 200.000
  Dit bedrag wordt zoals gebruikelijk in de 2e BBR betrokken bij de herziening van de kapitaallasten en rentelasten van dit jaar.

8. Meerjarenperspectief

Van het saldo in de 1e BBR 2025 werkt ± € 613.000 structureel nadelig door in het meerjaren perspectief.

In de primitieve begroting (inclusief gewijzigd raadsbesluit en de herstelpannen) is het volgende meerjarenperspectief opgenomen:

2026 € 2.985.000 negatief
2027 € 3.101.000 negatief
2028 € 3.899.000 negatief

Het saldo in de 1e BBR is in deze jaren als volgt:

2026 € 613.000 negatief
2027 € 481.000 negatief
2028 € 535.000 negatief

Het verwerken van dit saldo zorgt voor het volgende meerjarenperspectief:

2026 € 3.598.000 negatief
2027 € 3.582.000 negatief
2028 € 4.434.000 negatief

In bovenstaand meerjarenperspectief zijn de gevolgen van de meicirculaire 2025 nog niet verwerkt.

9. Begrotingsmutaties per programma

	Primitieve begroting 2025	Mutatie 1e BBR 2025 (begr.wijz.)	Actuele begroting 2025
Programma 1 Algemene dienstverlening			
Lasten	1.520.634	0	1.520.634
Baten	960.368	0	960.368
Saldo voor bestemming	560.266	0	560.266
Storting in reserves	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	560.266	0	560.266
Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving			
Lasten	35.635.830	49.932.049	85.567.879
Baten	7.503.310	44.481.589	51.984.899
Saldo voor bestemming	28.132.520	5.450.460	33.582.980
Storting in reserves	197.393	0	197.393
Onttrekkingen uit reserves	500.000	4.905.794	5.405.794
Saldo na resultaatbestemming	27.829.913	544.666	28.374.579
Programma 3 Ondernemersklimaat, werkgelegenheid en onderwijs			
Lasten	8.473.325	1.052.247	9.525.572
Baten	2.195.967	980.368	3.176.335
Saldo voor bestemming	6.277.358	71.879	6.349.237
Storting in reserves	40.730	0	40.730
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	6.318.088	71.879	6.389.967
Programma 4 Zorg en samenleving			
Lasten	99.574.519	2.185.950	101.760.469
Baten	28.889.032	820.188	29.709.220
Saldo voor bestemming	70.685.487	1.365.762	72.051.249
Storting in reserves	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	36.000	0	36.000
Saldo na resultaatbestemming	70.649.487	1.365.762	72.015.249
Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer			
Lasten	6.238.769	10.074.798	16.313.567
Baten	5.226.416	9.288.690	14.515.106
Saldo voor bestemming	1.012.353	786.108	1.798.461
Storting in reserves	166.893	0	166.893
Onttrekkingen uit reserves	130.556	314.585	445.141
Saldo na resultaatbestemming	1.048.690	471.523	1.520.213

	Primitieve begroting 2025	Mutatie 1e BBR 2025 (begr.wijz.)	Actuele begroting 2025
Programma 6 Bestuur			
Lasten	2.335.984	52.292	2.388.276
Baten	0	0	0
Saldo voor bestemming	2.335.984	52.292	2.388.276
Storting in reserves	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	2.335.984	52.292	2.388.276
Overhead			
Lasten	27.312.726	2.488.239	29.800.965
Baten	3.720.252	54.767	3.775.019
Saldo voor bestemming	23.592.474	2.433.472	26.025.946
Storting in reserves	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	23.592.474	2.433.472	26.025.946
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Lasten	8.067.366	7.063.440	15.130.806
Baten	138.775.490	9.457.020	148.232.510
Saldo voor bestemming	-130.708.124	-2.393.580	-133.101.704
Storting in reserves	4.172.452 *	444.766	4.617.218
Onttrekkingen uit reserves	5.799.231	2.990.780 **	8.790.011
Saldo na resultaatbestemming	-132.334.903	-4.939.594	-137.274.497
Totaal programma's			
Lasten	189.159.154	72.849.015	262.008.169
Baten	187.270.835	65.082.622	252.353.457
Saldo voor bestemming	1.888.319	7.766.393	9.654.712
Storting in reserves	4.577.468 *	444.766	5.022.234
Onttrekkingen uit reserves	6.465.787	8.211.159 **	14.676.946
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0
Totaal lasten en storting in reserves	193.736.622	73.293.781	267.030.403
Totaal baten en onttrekkingen uit reserves	193.736.622	73.293.781	267.030.403

* = inclusief de voorgestelde toevoeging aan de algemene reserve van € 814.603 (saldo primitieve begroting 2025, incl. aanvullende raadsbesluiten).

** = inclusief de voorgestelde onttrekking aan de algemene reserve van € 231.997 (saldo 1e BBR 2025).

10. Voorstel

In deze bestuursrapportage hebben wij per programma wijzigingen voorgesteld. De wijzigingen zijn verwerkt in de hiervoor opgenomen begrotingswijziging en zorgen daarmee voor een wijziging in de programmatotalen.

Wij stellen u voor:

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.

2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.

3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.

4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

11. Informerende Bestuurs Rapportage (IBR)

Leeswijzer bij de Informerende Bestuursrapportage (IBR)

Met de Informerende Bestuursrapportage (hierna: IBR) wordt u geïnformeerd over de voortgang van de acties en doelstellingen die zijn gepland in de (programma)begroting. Voor de verschillende programma's is de voortgang ten aanzien van de doelstellingen beoordeeld. Door middel van een kleurcodering wordt in deze bestuursrapportage aangegeven of de voortgang conform de planning verloopt of dat er eventuele bijzonderheden zijn.

Daarbij wordt de volgende kleurcodering gebruikt:

G	Het doel is gerealiseerd of het ligt in de planning/ verwachting dat het doel behaald gaat worden in 2025.
O	Het doel wordt naar verwachting in 2025 gerealiseerd, maar er zijn aandachtspunten: er moeten bijvoorbeeld achterstanden worden ingelopen door aanvullende inzet van uren of budget. Ook kan er sprake zijn van lichte vertragingen.
R	Het doel wordt (naar verwachting) in 2025 niet gehaald zoals gepland. Er is bijvoorbeeld sprake van ernstige vertraging of materiele budgetoverschrijding. Ook kan het zijn dat de actie door voortschrijdend inzicht helemaal niet meer wordt uitgevoerd.

Het algemene principe is dat alle oranje en rode bolletjes worden toegelicht. Een groen bolletje kan worden toegelicht, bijvoorbeeld wanneer iets boven verwachting loopt of dat er andere noemenswaardige ontwikkelingen zijn met betrekking tot de doelen.

Programmaplan

Om de beleidsbegroting kort en gefocust te houden is ervoor gekozen om onderwerpen alleen op te nemen als daarvoor vanuit (mogelijk) politiek of publiek perspectief aanleiding toe is. De nadruk ligt daarmee voornamelijk op de onderwerpen uit het coalitieakkoord, de algemene beschouwingen en de kadernota.
In principe zijn onderwerpen die bijvoorbeeld een relatief standaard uitvoering van rijksbeleid zijn niet opgenomen in de beleidsteksten.

De programma indeling is als volgt:

Programma 1 Algemene dienstverlening
Programma 2 Leefomgeving en woonklimaat
Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs
Programma 4 Zorg en samenleving
Programma 5 Duurzaamheid en milieu
Programma 6 Bestuur
Programma Overhead*
Programma Algemene dekkingsmiddelen*

We hebben bij elk programma een korte inleidende tekst toegevoegd als beschrijving van wat onder de programma's wordt verstaan.

* De toelichtende teksten over programma's overhead en algemene dekkingsmiddelen zijn terug te vinden in hoofdstuk 3 van deze begroting.

Leeswijzer

Beleidshorizon 2025

Onder de titel ‘Beleidshorizon 2025’ gaat de vraag schuil: “Wat wil de gemeente aan het einde van de collegeperiode hebben bereikt?”. Er is gekozen voor het einde van het jaar 2025 omdat dit het laatste volledige kalenderjaar is voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De beleidshorizon is vastgesteld voor meerdere jaren en zal in principe ook niet wijzigen.

Aanpak op hoofdlijnen
Onder deze titel wordt beschreven wat in hoofdlijnen de aanpak zal zijn om het doel uit de beleidshorizon te bereiken. Dit is echt op hoofdlijnen, kan ook randvoorwaarden bevatten en beschrijft mogelijk een periode die verder kijkt dan alleen het huidige begrotingsjaar. Deze titel geeft antwoord op de vraag: “Hoe gaan we, in hoofdlijnen, de doelstelling proberen te bereiken?”

Ontwikkelingen
Bij ontwikkelingen is de mogelijkheid gegeven om kort aan te geven wat de ontwikkelingen waren/ zijn in het jaar 2024. Dit is met name bedoeld om de acties 2025 beter te begrijpen.

Acties in 2025
Onder de titel ‘Acties in 2025’ staan de concrete acties benoemd die in 2025 zullen worden uitgevoerd. Het is mogelijk dat uit de aanpak op hoofdlijnen acties volgen die al in eerdere jaren zijn uitgevoerd.

Programma 1 Algemene dienstverlening

Dit programma bevat alle doelstellingen die te maken hebben de directe service aan onze inwoners. Denk hierbij aan digitale dienstverlening en klanttevredenheid, maar ook aan informatiebeveiliging. Zie voor ondersteunende dienstverlening aan inwoners die dat nodig hebben programma 4 Zorg en samenleving.

Dienstverlening en informatievoorziening **IBR1**

Beleidshorizon 2025	De gemeente gaat inwoners de komende jaren in staat stellen om het merendeel van de zaken met de gemeente online te regelen. Eigen regie en selfservice zijn de sleutelwoorden bij de ontwikkeling van de dienstverlening (dit betekent dat inwoners zelfstandig hun zaken met de gemeente kunnen regelen, zonder hulp van medewerkers, voornamelijk via digitale kanalen). Op de landelijke monitoring scoort dienstverlening qua volwassenheid op of boven het gemiddelde, 80% van de vragen wordt beantwoord tijdens het eerste klantcontact en de inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7. Naast klanttevredenheid is betrouwbaarheid en veiligheid van de dienstverlening richting inwoners en bedrijven van groot belang. Met een programmatische aanpak willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen. De gemeente onderzoekt hoe het haar interne automatisering (servers, netwerk en werkplekken) richting de toekomst wil organiseren. De cloudstrategie (de strategie om gemeentelijke IT-diensten en infrastructuur te verplaatsen naar de 'cloud', oftewel het gebruik van externe, online servers en diensten in plaats van lokale servers) en de ontwikkeling van onlinedienstverlening maakt dat een traditioneel serverpark zoals dat van GRID niet meer goed past. De verwachting is dat automatisering in de toekomst meer en meer iets wordt dat van de markt zal worden afgenomen en waarbij ook regelmatig van dienstverlener kan worden gewisseld.
Aanpak op hoofdlijnen	Met een programmatische aanpak willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op

	elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen. De fysieke dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis zal plaatsvinden vanuit één centrale frontoffice. In 2024 zijn we gestart met een grootschalige overgang naar een Cloudomgeving. Hiervoor zullen onze huidige applicaties moeten worden aangepast of worden vervangen. Verder gaat Oldambt als trouw Dimpact-lid aan de slag met Beyond 2023: de uitfasering van ons huidige zaaksysteem en de geleidelijke implementatie van het nieuwe zaaksysteem (een softwareplatform dat gemeenten gebruiken om administratieve processen en zaken te beheren). Verder zal 2025 in het teken staan van de voorbereiding op het nieuwe gemeentehuis. De keuze voor onder meer toegangssystemen, klantgeleiding, reserveringssystemen etc. zullen gemaakt moeten worden.	
Ontwikkelingen	Binnen Oldambt hebben we in 2024 voorzichtig kennisgemaakt met AI-tools (Kunstmatige intelligentie-tools zoals Microsoft Co-Pilot en ChatGPT, die kunnen worden ingezet om besluitvorming en dienstverlening te verbeteren) als Microsoft Co-Pilot en Chatgpt. AI en datagedreven (dit verwijst naar het gebruik van data-analyse om beslissingen te nemen en processen te optimaliseren) werken kunnen voor gemeenten voordelen bieden zoals het verbeteren van de dienstverlening door gerichtere en snellere besluitvorming, het efficiënter inzetten van middelen en het beter anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen. Door het analyseren van grote hoeveelheden data kunnen trends worden herkend en processen worden geoptimaliseerd, wat leidt tot meer effectieve en proactieve beleidsvorming. Echter, deze voordelen gaan gepaard met risico's op het gebied van informatiebeveiliging en ethiek. De verwerking van gevoelige persoonsgegevens vereist strikte naleving van privacywetgeving zoals de AVG, en er is een verhoogd risico op datalekken of misbruik van informatie. Daarnaast roept het gebruik van AI ethische vragen op zoals de transparantie en uitleg van beslissingen die door algoritmen worden genomen en het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende uitkomsten. Het is daarom essentieel dat gemeenten niet alleen investeren in technologie, maar ook in een robuust kader voor ethiek en informatiebeveiliging.	
Acties in 2025	• We organiseren workshops rondom het gebruik van AI-tools en datagedreven beleid- en besluitvorming en data-ethiek. • We implementeren de eerste modules van PodiumD als onderdeel van Beyond 2023 om zo onze dienstverlening en onze bedrijfsvoering te verbeteren. • We vervangen een deel van onze standaard werkplekken met laptops. • We migreren het netwerk naar een Cloudomgeving en transformeren onze IT-organisatie GRID naar een moderne regieorganisatie die voor de GRID-gemeenten ICT-diensten van de ‘markt’ afneemt. • We ontwikkelen managementrapportages gericht op de bedrijfsvoering en voornaamste primaire processen. • We breiden iBurgerzaken uit met de begraafplaatsenmodule. • We bieden meer digitale diensten voor de Niet-Ingezetenen (Nederlanders woonachtig in het buitenland) aan.	O G G G O G O

	• We maken de eerste 1 à 2 bronnen openbaar en toegankelijk als onderdeel van de wetgeving rondom de actieve Wet Open Overheid. • We maken de eerste gemeentelijke gegevensbronnen openbaar en toegankelijk als onderdeel van de wetgeving rondom de actieve Wet Open Overheid/ WOO (wetgeving die erop gericht is overheidsinformatie transparanter en toegankelijker te maken voor burgers). • We implementeren de maatregelen die voortkomen uit de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet digitale overheid (Wdo). Dit zijn wetsvoorstellen die gericht zijn op het verbeteren van de digitale communicatie en dienstverlening van de overheid.	G G O

Toelichting:

- Voordat we workshops rondom AI gaan organiseren, willen we eerst de veiligheidsissues hieromtrent oplossen.
- Op dit moment hebben we een capaciteitstekort in het datateam. Dit gaan we eerst aanpakken voordat we managementrapportages kunnen ontwikkelen.
- We zijn aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om digitale diensten voor Niet-Ingezetenen aan te bieden.
- De komende maanden gaan we starten met een inhoudelijke analyse om te kijken wat exact nodig is voor de implementatie van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en Wet digitale overheid.

Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

Het programma Leefomgeving en woonklimaat omvat alles wat te maken heeft met brede welvaart: wonen, leven en recreëren in de gemeente Oldambt. Onderwerpen die hier onder andere aan de orde komen zijn: de inrichting van ons landschap, de leefbaarheid in de stad, dorpen en wijken, sport en cultuur en veiligheid.

2.1 Leefomgeving

Een nieuwe omgevingsvisie voor de leefomgeving IBR1

Beleidshorizon 2025	Uiterlijk drie jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet elke gemeente in Nederland beschikken over een omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving omvat volgens de Omgevingswet onder andere: • Bouwwerken • Infrastructuur • Watersystemen • Water • Bodem • Lucht • Landschappen • Natuur • Cultureel erfgoed • Werelderfgoed • Gezondheid • Veiligheid • Milieu • Klimaat • Mobiliteit • Openbare toegankelijkheid • Landschappelijke of stedenbouwkundige waarden In het coalitieakkoord is aangegeven dat de woningvraag, economische groei, energietransitie, mobiliteit, water, gezondheid, natuur en klimaat veel vragen van de ruimte in Nederland en dus ook in de gemeente Oldambt. Deze functies en belangen in de lokale fysieke leefomgeving moeten goed tegen elkaar worden afgewogen. Er is mede daarom gekozen voor het ingrijpend actualiseren van de Omgevingsvisie die de raad in 2017 heeft vastgesteld.

Aanpak op hoofdlijnen	We gaan een nieuwe omgevingsvisie voorbereiden met een tijdshorizon tot medio 2035, die met een brede participatie, integrale afstemming binnen de organisatie (maatschappelijk en ruimtelijk domein) en betrokkenheid van de gemeenteraad tot stand dient te komen. Bij het opstellen van de omgevingsvisie wordt rekening gehouden met input vanuit de samenleving. Gelijktijdig met de omgevingsvisie zullen ook masterplannen voor de dorpen Bad Nieuweschans en Scheemda worden voorbereid, die hetzelfde traject als de omgevingsvisie zullen volgen en hierop worden afgestemd. De masterplannen zijn uitwerkingen van de omgevingsvisie op dorpsniveau.
Acties in 2025	• We laten de Omgevingsvisie vaststellen door de gemeenteraad in maart - april 2025. • We laten de Masterplannen Scheemda en Bad Nieuweschans vaststellen door het college in de periode maart – juni 2025. • Medio 2025 starten we met de uitvoering van het masterplan Scheemda.

Toelichting:

- Om binnen de kaders van een zorgvuldig proces te komen tot een Omgevingsvisie voor Oldambt blijkt meer tijd nodig. De planning is nu dat de gemeenteraad in het voorjaar de ontwerp-omgevingsvisie vrijgeeft voor de formele zienswijzenprocedure en dat deze in oktober 2025 wordt vastgesteld.
- Het Masterplan Scheemda is nu in het stadium van nadere verfijning naar aanleiding van gesprekken met betrokken ondernemers en collega's van diverse afdelingen. Vaststelling in het college is nog altijd gepland voor de zomer van 2025. Daarna zal de NPG-aanvraag volgen en een projectteam worden ingericht.
- Gezien de tijd die nog nodig is om de NPG-aanvraag te doen en om een projectteam samen te stellen wordt uitvoering voorzien voor eind 2025/begin 2026.

Leefbaarheid en brede welvaart

IBR1

Beleidshorizon 2025	We versterken de brede welvaart in onze gemeente en provincie met als doel dat iedereen prettig moet kunnen wonen. Dit doen we onder andere door in het NPG samen te werken met onze inwoners en partners en door te investeren in een 'Welvarende Graanrepubliek' middels het lokaal programma 'Toekomst voor Oldambt'.
Aanpak op hoofdlijnen	De ruimtelijke, sociale en economische factoren in de leefwereld van de inwoner willen we meer in samenhang met elkaar oppakken. Niet de systeemwereld, maar de leefwereld van onze inwoners staat centraal. Vanuit het NPG zijn de ambities van Oldambt vertaald naar vier programmalijnen: toekomst voor de jeugd, toekomst voor de dorpen en wijken, toekomst voor ondernemers, toekomst voor toerisme en erfgoed. Om uitvoering te geven aan deze ambities gaan we voortvarend aan de slag met concrete projecten en NPG-aanvragen. In de Regiodeal Oost-Groningen werken het Rijk, de provincie en 6 Oost-Groninger gemeenten samen met de regio (inwoners, bedrijven, scholen en organisaties) aan een brede welvaartsagenda. Deze samenwerking richt zich op de pijlers leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving.

	Veel factoren hebben invloed op de leefbaarheid. Hier is de gemeente niet alleen verantwoordelijk voor. Ook inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een gezamenlijke en een eigen verantwoordelijkheid. We gaan dit jaar extra inzetten op onderhoud van de buitenruimte, van zowel de verharding, de bermen als de graskanten. We zetten hierbij in op de entrees van de dorpen en Winschoten met duurzaam representatief groen. We leggen bloemrijke bermen aan en stimuleren ecologisch beheer in parken en tuinen. Dit leidt tot een aantrekkelijkere en gezondere leefomgeving voor de inwoners, maar ook tot een duurzame toekomst waarin natuur en gemeenschap in balans zijn. We kunnen zo de biodiversiteit in de gemeente Oldambt vergroten en bijdragen aan een schoner en netter leefgebied. Ook het gebiedsgericht werken willen we verder ontwikkelen. Daarbij willen we zowel de ruimtelijke als de sociale factoren in de leefwereld van de inwoner meer in samenhang met elkaar oppakken.	
Ontwikkelingen	Met de kabinetsmaatregelen Nij Begun wil het rijk werken aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Hierin worden 50 maatregelen benoemd die, naast schadeherstel en versterking, voor een belangrijk deel gaan over een generatielang investeren in Groningen op het gebied van verduurzaming, sociaal en economie. In 2024 zijn hiervoor kwartiermakers aangesteld en agenda's en plannen gemaakt. In het eerste kwartaal van 2025 zijn de Sociale Agenda en Economische Agenda gepresenteerd en is de regeling voor de Isolatie-aanpak naar de Tweede Kamer gestuurd voor besluitvorming. Naast de verschillende agenda's gaat het hierbij ook over de verschillende masterplannen die in ontwikkeling zijn (o.a. Masterplan Regiocentra, Campussen en Oost-Groningen). De uitwerking van deze agenda's en plannen zal ook voor onze gemeente grote impact gaan hebben. Voor het NPG geldt dat we in 2024 ons lokale programma hebben geactualiseerd, welke in maart 2025 nog voor vaststelling aan de raad wordt aangeboden (na goedkeuring bestuur NPG). Dit geactualiseerde programma vormt de basis voor verdere uitwerking en uitvoering. Voor de Regiodeal 2.0 is eind 2024 een nieuw convenant gesloten met de gezamenlijke vijf gemeenten, het Ministerie van BZK en de provincie Groningen . *Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen m.b.t. NPG verwijzen we naar paragraaf 5.9 (Programma Oldambt Versterkt) in de begroting*	
Acties in 2025	• We werken verder aan de uitvoering van het lokale programma NPG en alle projecten die hiervoor inmiddels zijn goedgekeurd. • Het streven is om in 2025 voor alle projecten die nog in ontwikkeling zijn een aanvraag in te dienen (in totaal zeven projecten). • We zetten ons actief in voor de uitwerking van de agenda’s en plannen vanuit Nij Begun en wat dit mogelijk voor onze gemeente gaat	

	betekenen. Binnen de gemeente zal dit het nodige vragen aan capaciteit en organisatie. Dit betreft in elk geval de volgende onderdelen: ○ Herstelagenda: zoals elders ook verwoord in de begroting werken we aan een lokale agenda Herstel voor Oldambt waarin we de maatregelen uit Nij Begun ten aanzien van schadeherstel en versterking op een meer integrale en gebiedsgerichte wijze willen uitwerken. ○ Isolatie-aanpak: onderdeel van Nij Begun is de isolatieaanpak (maatregel 29) die in 2025 wordt uitgerold ook in de gemeente Oldambt (zie ook 5.1 Duurzaamheid). ○ Sociale Agenda: het streven is om eind 2024, begin 2025 deze agenda vast te stellen waarna gekeken wordt welke rol en acties hier voor ons als gemeente zijn weggelegd. ○ Economische Agenda: zelfde als voor de sociale agenda geldt ook voor de economische agenda. Daarnaast werken we aan de verschillende masterplannen Regiocentra, Masterplannen en Oost-Groningen die in dit kader ontwikkeld worden (zie ook onderdeel economie in de begroting). • We gaan de Regiodeal 2.0 Oost-Groningen verder uitwerken en starten met de uitvoering.	O O O O G

Toelichting:

- We werken hard aan de uitvoering van ons NPG-programma en de goedgekeurde projecten. Voor een deel ligt dit op schema, voor een ander deel zien we nog wel uitdagingen qua capaciteit en organisatie. De komende maanden verwachten we hier de nodige slagen in te kunnen maken.
- We zijn momenteel bezig met een aantal projecten die we dit jaar gaan aanvragen. Voor een aantal andere projecten zien we nog inhoudelijke vraagstukken of capaciteitsproblemen die we te beantwoorden c.q. op te lossen hebben.
- Met de presentatie van de verschillende agenda's voor Nij Begun komen we nu meer in de fase van ontwikkeling en uitvoering. Komende maanden werken we ook op lokaal niveau aan de organisatie en implementatie hiervan voor onze gemeente.

Openbare ruimte

IBR1

Beleidshorizon 2025	De gemeente Oldambt is een mooie, goed onderhouden gemeente om in te wonen. Dit doen we door het stimuleren van biodiversiteit, het versterken van ecologische netwerken en het verhogen van bewustwording en betrokkenheid van inwoners.
Aanpak op hoofdlijnen	We stimuleren de biodiversiteit door het aandeel van biodiversiteitsvriendelijke beplanting in openbare ruimtes te verhogen. Een belangrijk aandachtspunt hierin is het behoud van een balans tussen intensief onderhouden groen en extensief beheerde zones, waardoor variaties in het straatbeeld ontstaan. We creëren en verbinden ecologische zones. Bij nieuwe projecten kijken we naar welke belemmeringen voor flora en fauna we kunnen wegnemen en welke elementen we kunnen toevoegen om lokale flora en fauna te stimuleren. Daarom sluit er bij nieuwe projecten altijd een medewerker aan met een groene achtergrond die de natuurimpact kan analyseren.

	We verhogen de bewustwording en betrokkenheid van inwoners bij natuur en biodiversiteit door middel van educatie, buurtprojecten en acties die gericht zijn op natuur inclusief tuinieren en het vergroenen van particuliere tuinen.	
Ontwikkelingen	In 2024 zijn alle gras- en kruidachtige objecten van de gemeente geïnventariseerd en verwerkt in ons geografisch informatiesysteem (GIS), genaamd GeoVisia. We zitten nu in de opstartfase om onze maaiers hiermee te laten werken met behulp van iPads.	
Acties in 2025	• We zullen met behulp van GeoVisia alle gras- en kruidachtige objecten gaan onderhouden. • We zijn in 2024 begonnen met de deelname aan het *NK Tegelwippen* *NK Tegelwippen | Oldambt (gemeente-oldambt.nl)*. We zijn hierbij klein begonnen om de inspanning van de ambtelijke organisatie te beperken en de animo voor soortgelijke projecten te inventariseren. In 2025 willen we de actie uitbreiden en nog meer inwoners stimuleren hun tuin te vergroenen. • In samenwerking met een externe ecoloog zullen we een aantal kennisbijeenkomsten organiseren waarin de betrokken collega's worden meegenomen die dagelijks (met bijv. maaien) te maken hebben met de natuur en de biodiversiteit. • In 2024 zijn we begonnen met het analyseren van de biodiversiteit in diverse gebieden. In 2025 zullen we dit doorzetten en zullen de uitkomsten een onderdeel worden van het groenbeleidsplan wat ondertussen opgestart is. • Invasieve exoten bestrijden we om inheemse flora en fauna te beschermen. • We ronden het Groenbeleidsplan af en laten deze vaststellen door het college en de raad. • We continueren het verwijderen van zieke essen, in het kader van de essentaksterfte. • We gaan de biodiversiteit verbeteren door onder andere meer sinusbeheer toe te passen. • Toegangsgebieden naar dorpen gaan we met duurzame beplanting inplanten zodat de entrees weer kleurrijk worden. • We gaan meer aandacht besteden aan onkruidbeheersing naast verharding. • We voeren groot onderhoud uit aan de fonteinen van de Venne en het Oldambtplein in Winschoten en de fontein Molensteen te Bad Nieuweschans. • We ronden het project 'vervanging conventionele verlichting door LED verlichting' af op het onderdeel Openbare Verlichting.	G G G O G O G G G G G

Toelichting:	• Er was sprake van het opstellen van een groenbeleidsplan maar er wordt nu toegewerkt naar een ambitiedocument groen. Dit omdat je vanuit een ambitiedocument beter naar een uitvoeringsprogramma kan komen en uiteindelijk naar een duidelijker financieel overzicht. • De voorbereidingen om te komen tot een groenbeleidsplan liggen op schema. Er is een informatieve avond voor de raad geweest.

Beleidshorizon 2025	We willen voldoende en kwalitatief goede, duurzame woningen, waarbij er aandacht is voor woningen voor ouderen en woningen die betaalbaar zijn voor jongeren.
Aanpak op hoofdlijnen	Het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde 'Programma Wonen 2021-2026 Oldambt' wordt uitgevoerd. Woningen willen we verduurzamen en daarmee het wonen (op termijn) betaalbaarder en comfortabeler maken en de energiearmoede verminderen. In de door de raad vastgestelde warmtetransitievisie 2021 wordt uitgegaan van het opzetten van wijkuitvoeringsplannen. De speerpunten van het programma wonen worden mede via de Regiodeal pijler woonomgeving tot uitvoer gebracht. We doen dit via de actielijnen vitale kernen, gebiedsgerichte aanpak en energietransitie (jouwbespaarcoach.com). Door stapsgewijs woningen te verduurzamen en energie te besparen willen we het aardgasverbruik voor woningen in 2030 met 20% hebben verminderd. Dit willen we uitbreiden totdat heel Oldambt in 2050 aardgasvrij is. Dat betekent dat we in 2025 het aardgasverbruik voor woningen met circa 8% hebben verminderd. In het door de raad in 2022 vastgestelde ambitiedocument voor het centrum Oldambt zijn ook uitgangspunten voor wonen opgenomen. Er is extra aandacht voor jongerenhuisvesting. Samenwerking met de regio en de provincie is belangrijk. Versterken, verduurzamen, kwalitatief verbeteren en bevorderen van betaalbaarheid willen we faciliteren door gebruikmaking van diverse stimulerings-/financieringsregelingen en door maximaal in te zetten op koppelkansen. In februari 2023 hebben de colleges van B&W van de Oost-Groninger gemeenten, het college van GS van Groningen en de minister van VRO afspraken gemaakt over woningbouw in de Regionale Woondeal 2022-2030. Hierin is het aandeel van Oost-Groningen in de provinciale woningbouwopgave opgenomen. Het aandeel van de gemeente Oldambt bedraagt 1682 woningen, waarvan de Langestraat-Noord, St.Lucaslocatie, Poort van Winschoten, Centrum-Zuid en Waterkwartier zgn. 'sleutelprojecten' zijn. Voor de nieuwbouw van woningen op deze locaties (tezamen 395) heeft het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld.
Ontwikkelingen	Met de Wet versterking regie volkshuisvesting is het de bedoeling dat de verschillende overheden wettelijke instrumenten krijgen om met meer regie en met meer tempo meer betaalbare woningen voor de verschillende doelgroepen te kunnen bouwen. Kerninstrument in deze Wet is het volkshuisvestingsprogramma. Dit programma vervangt het huidige Programma Wonen en krijgt een plek in de beleidscyclus van de Omgevingswet. De gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie vast. Vervolgens wordt deze visie verplicht uitgewerkt in het volkshuisvestingsprogramma, welke het college van B&W vaststelt. De Woonzorgvisie is een deel van het

	huisvestingsprogramma. Volgens het wetsvoorstel geldt de verplichting van het volkshuisvestingsprogramma vanaf 2026.	
Acties in 2025	• Om huisvesting voor jongeren meer mogelijk te maken zal niet alleen aandacht worden gegeven aan de kwantiteit van de woningvoorraad, maar met name ook aan de betaalbaarheid ervan. Hiervoor zal uitvoering worden gegeven aan de geactualiseerde verordening Starterslening. Daarnaast gaat het ook om de uitwerking van wat in de regionale woondeal als 'kritische succesfactoren' is genoemd ten aanzien van de bouw van voldoende betaalbare woningen (onder andere oplossen knelpunt onrendabele top). Voor deze uitwerking vindt periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen de gemeenten en de provincie. • Met de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen vanuit het Volkshuisvestingsfonds worden in overleg met bewoners van de projectgebieden (Winschoten-Zuid en Bad Nieuweschans) plannen ontwikkeld voor wijkvernieuwing (woningverbetering en verduurzaming). • We treffen de noodzakelijke voorbereidingen voor het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma. • We voeren het NPG-project 'Fonds Toekomstbestendig Wonen' uit door Verzilverleningen beschikbaar te maken voor het verduurzamen en levensloop bestendig maken van woningen. Het doel is om in 2025 ten minste € 250.000 aan verzilverleningen uit te geven via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.	G O G O

Toelichting:	• Er komt waarschijnlijk op korte termijn een nieuwe projectleider die met het Volkshuisvestingsfonds Winschoten-Zuid zal gaan starten. • We gaan de verzilverleningen meer onder de aandacht brengen en aanscherpen. Echter, aandachtspunt is of het lukt om ten minste € 250.000 aan verzilverleningen uit te geven.

Infrastructuur

IBR1

Beleidshorizon 2025	Om Oldambt niet alleen een aantrekkelijke woongemeente te laten zijn, maar ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden voor potentiële nieuwe bedrijven, moet de gemeente en bereikbaar zijn én dient de weggebruiker veilig over ons wegennet te kunnen rijden. De gemeente vindt het Wunderline-project (herstel en verbetering van de spoorverbinding Groningen-Oldenburg) belangrijk voor de ontwikkeling van economie, toerisme, recreatie en de ontwikkeling van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Daarnaast is deze ook van groot belang voor het hebben en/of houden van Ketenmobiliteit (het mogelijk maken van het gebruik van diverse vervoermiddelen tijdens een reis).
Aanpak op hoofdlijnen	De infrastructuur brengen en onderhouden we op niveau B (landelijke CROW-norm). Hiervoor dient het achterstallig onderhoud aan de infrastructuur, ontstaan door de droge zomers van 2018, 2019, 2020 en inmiddels ook 2022, te worden aangepakt.

	We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. We hebben hiervoor een subsidie van € 700.000 toegezegd gekregen van de Provincie. *Zie hiervoor ook programma 2.3 Sport en gezondheid.* Voor de aanpak van droogteschade gaan we in 2025 ook opnieuw een aantal wegen aanpakken. De gemeente gaat door met deelname in diverse grensoverstijgende samenwerkingsvormen, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. De Wunderline ligt op schema en we willen samen met collega-overheden aan beide kanten van de grens bevorderen dat dit zo blijft. *Verwezen wordt ook naar programma 2.2 Veiligheid in de leefomgeving, waarin aandacht is besteed aan verkeersveiligheid.*	
Acties in 2025	• We implementeren een nieuw onderhoudscontract Wegen en aanverwante dienstverlening voor een duur van 10 jaar. • We gaan de droogteschade verder aanpakken. • We voeren fase 2 uit van de aanpak fysieke leefomgeving Bomenbuurt. • We zetten ons in om de voortgang van het Wunderline-project te ondersteunen door samen te werken met relevante partners om de grensoverschrijdende verbinding te versterken en de ketenmobiliteit te bevorderen, zodat zowel economische groei als toeristische en recreatieve ontwikkeling gestimuleerd worden.	G G G G

2.2 Veiligheid in de leefomgeving

In het in 2024 vastgestelde Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2024-2027 (hierna: RBP), staan per vastgestelde prioriteit concrete acties voor de komende vier jaar waar we als gemeente een bijdrage aan zullen moeten leveren. Deze prioriteiten komen nagenoeg overeen met datgene wat binnen de gemeente Oldambt speelt. De thema's Veiligheid & Jeugd en Verkeersveiligheid zijn onze lokale prioriteiten. Om hierbij beter aan te kunnen sluiten zijn de beleidshorizon en aanpak op hoofdlijnen daarom aangepast ten opzichte van 2024.

Een veilige leefomgeving — IBR1

Beleidshorizon 2025	Inwoners moeten zich veilig kunnen voelen in de gemeente Oldambt. Ondermijnende criminaliteit en ontspoorde jeugd willen we stevig aanpakken en daarbij ook andere belangrijke veiligheidsthema's niet vergeten. De vastgestelde veiligheidsprioriteiten uit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2024 – 2027 (hierna: RBP) zijn: • Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering; • (Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit; • Cyberveiligheid; • Veiligheid en Zorg.

	Onze ‘lokale prioriteiten’ zijn: • Veiligheid & Jeugd; • Verkeersveiligheid.
Aanpak op hoofdlijnen	We zullen als gemeente per veiligheidsthema een bijdrage leveren aan de betreffende actiepunten. Daar waar mogelijk doen we dat als Groninger gemeenten gezamenlijk, dan wel samen met onze stakeholders zoals het Openbaar Ministerie en de Politie Noord-Nederland. We zetten in op (preventieve) maatregelen om de veiligheid van onze inwoners te behouden en/of te vergroten en jongeren op het goede spoor te houden. Hierbij leggen we een verbinding met organisaties op het gebied van jeugd en zorg. Dit doen we onder andere door inzet van het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. Wat betreft ondermijning willen we gezamenlijk met de andere Groninger gemeenten de regio minder aantrekkelijk maken voor (internationale) georganiseerde criminaliteit. Hiervoor gaan we samenwerking zoeken op de vier vastgestelde sporen en verkennen we de grensoverstijgende samenwerkingsmogelijkheden.
Ontwikkelingen	Naast deze vier vastgestelde sporen, zijn er gesprekken gaande op welke wijze we een grensoverstijgende samenwerking tegen ondermijning kunnen bewerkstelligen in het EDR gebied. We noemen dit Spoor 5. Inmiddels zijn er aantal bestuurlijke bijeenkomsten geweest en tussen een aantal grensgemeenten gesprekken gaande waarbij de wensen en ideeën voor samenwerking op een rij worden gezet. In de Duitse grensstreek wordt een vergelijkbaar traject gepland. De aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling wordt omgevormd naar het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Deze transitie heeft ook consequenties voor aanpalende (beleids)terreinen zoals OGGz. Gemeenten hebben de wettelijke verplichting interne meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling te hebben.
Acties in 2025	**Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering:** • Zowel regionaal als lokaal willen we meer bewustwording creëren, dit doen we onder andere door het verbeteren van de informatiepositie en verdiepingstrainingen in het herkennen en aanpakken van radicalisering. O • Samen met onze ketenpartners zetten we in op preventie door het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving en het voorkomen dat mensen radicaliseren, het proces van radicalisering af te buigen of extremisme en een aanslag te voorkomen. O • We gaan actief kennis en expertise vergaren en delen. We werken mee aan een beleidshandreiking voor gemeenten in Noord-Nederland, als vervolg op het onderzoek Fenomeenanalyse extremisme Noord-Nederland. G **(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit:**

De regionale aanpak ondermijning bestaat uit vier sporen. Als Groninger gemeenten zullen we daar verder uitvoering aan gaan geven. De sporen zijn:

- Spoor 1: we zorgen voor bewustwording en weerbaarheid, waarbij de focus dit jaar ligt op havenpersoneel, toezichthouders, bestuurders en ambtenaren. Lokaal zullen we kijken waar onze behoefte voor bewustwording ligt. G
- Spoor 2: we voeren regionale controles uit in samenwerking met het regionaal interventieteam. In september 2024 is de kwartiermaker gestart om het team samen te stellen en verdere acties te concretiseren. G
- Spoor 3: we harmoniseren beleid en uitvoering binnen de Groninger Gemeenten. In 2025 zullen we uitvoering geven aan het adviesrapport over hoe de samenwerking tussen gemeenten in de toepassing van de Wet Bibob er in de praktijk uit zou kunnen zien, waarbij de intentie is tot centralisatie. O
- Spoor 4: we gaan de ‘Groningse norm’ implementeren. G

- We zullen naast de regionale controles de periodieke gemeentelijke integrale controles op specifieke branches die gevoelig zijn voor ondermijning, voortzetten. G
- We zullen intern periodiek aandacht schenken aan de bewustwording en weerbaarheidssessies, welke (mede) gericht zijn op de lokale problematiek zoals Jeugd en Ondermijning. G

Cyberveiligheid:

- We werken in Noord-Nederland verband aan de invulling van de Lokale Cyberwegenkaart door interne en externe, publieke en private samenwerking te stimuleren op het thema cyberveiligheid. Samenwerking tussen CISO’s, ambtenaren OOV en veiligheidsadviseurs zowel regionaal als lokaal moedigen we aan, in het bijzonder bij het oefenen van een cybercrisis. R
- Er wordt ondersteuning gezocht voor Noord-Nederlandse gemeenten in de vorm van een Aanjager Cyberweerbaarheid. Deze persoon zal gemeenten ondersteunen in het thema Digitale Veiligheid, met name online criminaliteit/digitale weerbaarheid en online aangejaagde ordeverstoringen. G
- In Noord-Nederland verband realiseren we een goed en passend aanbod aan informatieproducten op cyberveiligheid. Dit gebeurt in nauwe samenwerking tussen de politie, OM en andere partijen die over relevante data beschikken. G
- We versterken de bestuurlijke betrokkenheid op het gebied van cyberveiligheid door permanente bestuurlijke aandacht te genereren voor dit veelzijdige en complexe thema. G

Veiligheid & Zorg:

- In Noord-Nederland willen we een effectieve verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein, dit willen we bereiken door: O
  - Interventiemogelijkheden gezamenlijk af te stemmen. O

- (Slimmer) samenwerken op Noord-Nederlands niveau. Dit doen we door gebruik te maken van bestaande overlegvormen en structuren en/of bestaande instrumenten te actualiseren. O

- We onderzoeken de mogelijkheden om een (lokale) overlegvorm te realiseren waar onderwerpen die zowel het zorg- als veiligheidsdomein raken centraal staan en waarbij bestuurders uit beide domeinen in vertegenwoordigd zijn. G
- Als het gaat om multi-problematiek wordt voor het leggen van verbinding gebruikgemaakt van het AVE-model (Aanpak voorkoming escalatie). Het AVE-model zal landelijk worden uitgerold. Wij implementeren organisatiebreed het AVE-model. G
- We implementeren de meldcode HG kindermishandeling organisatiebreed. O
- We zetten in op deskundigheidsbevordering aan de hand van de landelijke 'Leidraad werken aan veiligheid'. G
- Het Gronings offensief tegen seksueel geweld creëert een regionaal actieplan, wij onderzoeken tot welke lokale actiepunten dit leidt. G
- We onderzoeken wat nodig is ter voorkoming van financiële uitbuiting bij Ouderen (Ouderenmishandeling) om een financiële alliantie op te zetten, in samenwerking met Oost-Groninger gemeenten. G
- Wij brengen diverse themadagen/-weken in kaart, om onderwerpen gerelateerd aan geweld (in afhankelijkheidsrelaties) onder de aandacht te kunnen brengen. G
- In 2024 is positief geadviseerd met betrekking tot de pilot slachtofferdevice bij ernstige stalking; wij volgen de voortgang van deze pilot actief en anticiperen op de uitkomsten. G

Veiligheid en jeugd:

- Na de uitvoering van het project 'sluitende aanpak jongeren', gaan we in 2025 een structurele aanpak borgen met alle betrokkenen uit het lokale veld. De structurele aanpak bestaat in ieder geval uit de elementen 'outreachend case management' en 'outreachend jongerenwerk'. G
- Lokaal zetten we een interventie op die ingezet kan worden voor jongeren en hun ouders. Denk hierbij aan het inzetten van ervaringsdeskundigen en een gezinsgerichte aanpak, maar ook het organiseren van activiteiten waarbij we de ouders betrekken. G
- We gaan het lokaal onderwijs meenemen en waar nodig bijscholen met betrekking tot het erkennen van ondermijning en risicogedrag onder jongeren. G
- We organiseren meer activiteiten om jongeren die dreigen een verkeerde keuze te maken een alternatief te bieden. G
- We gaan overlast ter plekke aanpakken in samenwerking met jongerenwerk, politie en boa's. G
- We gaan het Halt spreekuur weer opstarten op scholen. G
- We organiseren ontmoetingsplekken in elke kern in samenwerking met SWO en de provincie (Blauwestad). G
- Het onderzoek van Molendrift naar aanbod jeugd in de gemeente Oldambt en de sluitende aanpak wordt eind 2024 afgerond. De concrete acties die hieruit voortvloeien volgen in IBR1 2025. O

Verkeersveiligheid:

- We gaan uitvoering geven aan de concrete acties die voortvloeien uit het eind 2024 vast te stellen Uitvoeringsagenda- en programma. Deze acties zullen we benoemen in IBR1 2025.
- We laten het Mobiliteitsbeleid vaststellen door de raad.
- Eind 2024 dienen wij bij de provincie een subsidieaanvraag is voor een verkeersveiligheidsproject. In IBR1 2025 zullen wij hiervoor concrete acties formuleren.
  Toevoeging IBR 1 2025:
  - We gaan (rode) suggestiestroken tussen Kostverloren en Ganzedijk aanbrengen.
  - We gaan de bereikbaarheid en verkeersveiligheid bij OBS Houwingaham in Bad Nieuweschans verbeteren.
- In 2025 komt er derde subsidieaanvraag van het Rijk betreffende verkeersveiligheid. Indien nodig stellen wij een uitvoeringsagenda en -programma Verkeersveiligheid op.
- In 2024 zijn we gaan werken volgens een risico gestuurde aanpak, uitgaande van zeven risicothema's (veilige infrastructuur, kwetsbare verkeersdeelnemers, onervaren verkeersdeelnemers, rijden onder invloed, snelheid, afleiding en verkeersovertreders). In IBR 1 2025 zullen we daarover rapporteren.

Toelichting:

Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering:

- Zowel in het basisteam Ommelanden Oost Niveau, als ook door de betreffende werkgroep voor 3 Noord, worden gezamenlijk stappen gezet in het creëren van bewustwording. De verdiepingstrainingen moeten nog georganiseerd worden.

(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit:

- De wijze waarop de samenwerking tussen gemeenten in de toepassing van de Wet Bibob er in de praktijk uit zou moet gaan zien, is een zeer complex vraagstuk. Conform de Groningse Norm wordt een nieuwe regionale werkgroep samengesteld die hieraan verder gaat werken.

Cyberveiligheid

- Op regionaal niveau heeft de werkgroep Cyberveiligheid in 2024 stappen gezet wat betreft informatieproducten en het versterken van de bestuurlijke betrokkenheid bij dit thema. Op gemeentelijk niveau moet de samenwerking nog gerealiseerd worden.

Veiligheid & Zorg:

- Eind 2024 zijn de eerste stappen gezet met betrekking tot de effectieve verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein voor de gehele provincie Groningen. We hebben nog de nodige stappen te zetten om het proces te optimaliseren.
- Op lokaal niveau is besloten om de onderwerpen die zowel het zorg- als veiligheidsdomein raken, te agenderen in het Bestuurlijk Veiligheidsoverleg. De bestuurders uit beide domeinen zijn hierin vertegenwoordigd samen met de politie.
- In het kader van deskundigheidsbevordering en conform onze wettelijke verplichting werken we aan een bredere implementatie van de meldcode HG kindermishandeling. Deze wordt stapsgewijs verankerd in onze organisatie, waarbij de afdeling Jeugd een goed voorbeeld is waar de meldcode al een vast onderdeel vormt van het werkproces.

- Er wordt regionaal samengewerkt aan het opzetten van een provinciale alliantie tegen financieel misbruik van ouderen. Daarnaast worden mogelijke lokale aanvullingen onderzocht.

Veiligheid en jeugd

- Molendrift heeft het onderzoek aan de gemeente gepresenteerd. De komende tijd gaan we aan de slag met concrete acties, dat kost meer tijd.

Verkeersveiligheid

- We geven inmiddels uitvoering aan de concrete acties die voortvloeien uit de Uitvoeringsagenda, onderdeel uitmakend van het Mobiliteitsprogramma. Aangezien er op dit moment nog aan wordt gewerkt, ook fte-technisch, kunnen de concrete acties nog niet benoemd worden in IBR 1. Het streven is om dit op te nemen in IBR 2.
- De risico gestuurde aanpak maakt integraal onderdeel uit van het in 2025 vast te stellen Mobiliteitsprogramma.

Schadeherstel, versterking en een duurzaam en veilig gebruik van de ondergrond IBR1

Beleidshorizon 2025	De gevolgen van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen zijn ook merkbaar in de gemeente Oldambt. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van en perspectief voor onze inwoners voorop moet staan is. Naast de gaswinning hebben we ook te maken met andere activiteiten die van invloed zijn op de ondergrond en mogelijke bodemdaling, zoals zoutwinning en ondergrondse opslag van stikstof. Als gemeente zetten we ons in voor een duurzaam en veilig beheer en gebruik van de ondergrond. Veiligheid gaat onder andere over versterking en schadeherstel van woningen, maar ook over duurzaam perspectief voor mensen die daarin wonen. Daarbij willen we dat de enorme verschillen die (zijn) ontstaan in de schadeloosstellingen van vergelijkbare aardbevingsschade aan vergelijkbare woningen, zo snel mogelijk worden opgelost. We vinden het belangrijk dat schade als gevolg van de gaswinning ruimhartig en duurzaam hersteld wordt.
Aanpak op hoofdlijnen	We proberen te voorkomen dat activiteiten in de ondergrond tot onacceptabele effecten leiden en houden de ontwikkelingen omtrent de gaswinning, bodemdalingsproblematiek, zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof nauwlettend in de gaten. We vragen daarbij aandacht voor de problematiek van gestapelde mijnbouw, de funderingsproblematiek en de bodemdalingsproblematiek. Als gemeente hebben we een belangrijke rol in de versterkingsopgave en samen met de NCG willen we dit voortvarend oppakken. Dit betekent: • zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over welke woningen versterkt moeten worden, • voortgang hebben in de uitvoering van de woningen die versterkt moeten worden, • waar nodig inwoners helpen met tijdelijke huisvesting, • zorgen dat we als gemeente het proces voor de benodigde vergunningen, ook voor tijdelijke huisvesting, zo goed mogelijk inrichten.

Daarnaast werken we aan de bredere versterking en de welvaart in onze gemeente met het Nationaal Programma Groningen (NPG).

Ontwikkelingen

Met de kabinetsmaatregelen Nij Begun wil het rijk werken aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Hierin worden 50 maatregelen benoemd op het gebied van een beter schadeherstel en versterking, maar ook sociale cohesie, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Daarnaast wil men een generatielang investeren in Groningen op het gebied van verduurzaming, sociaal en economie.

Afgelopen jaar zijn diverse maatregelen uit Nij Begun uitgewerkt die de schadeafhandeling en de uitvoering van de versterking moeten verbeteren en voor onze inwoners ‘milder, makkelijker en menselijker’ moeten maken. Hierin spelen NCG en IMG uiteraard een hele belangrijke rol. Maar ook als gemeente krijgen we een grotere rol en ook financiële middelen voor een meer integrale en samenhangende aanpak van de herstelmaatregelen. Samen met andere betrokken partijen in de regio wordt in het kader van de Agenda Herstel van Groningen gewerkt aan een aanpak om als één overheid proactief en gebiedsgericht ondersteuning te bieden aan inwoners. Ook afgelopen jaar hebben we ons gericht op het zo goed mogelijk ondersteunen van inwoners met hulpvragen, vooral in situaties waarin zij vastlopen of ernstige problemen ervaren. Onze inwonersondersteuners spelen hierin een cruciale rol door bezoeken te brengen, een luisterend oor te bieden en, waar mogelijk, verder te helpen. Daarbij hebben we onze sociaal-emotionele ondersteuning ook uitgebreid met een collectieve aanpak.

We zien dat de inwoners zich zorgen maken over de schadeafhandeling in het gestapelde mijnbouwgebied. Wij vinden dat bij afhandeling van schademeldingen door mijnbouw hun belang voorop moet worden gesteld. Er dient dan ook één onafhankelijke, ruimhartige en rechtvaardige schadeafhandelingsloket te komen voor alle mijnbouwactiviteiten in Groningen, waarbij alle inwoners die geconfronteerd worden met schade als gevolg van mijnbouwactiviteiten terecht kunnen. Naar verwachting gaan in 2025 het Instituut Mijnbouwschade Groningen en de Commissie Mijnbouw hun krachten verder bundelen en komt er zo’n loket.

In 2024 is de actualisatie van het onderdeel bodemdalingsprognose van het huidige winningsplan Heiligerlee afgerond. Deze vergunning loopt echter in november 2025 af. In juli 2024 is door het zoutwinningsbedrijf een verlengingsaanvraag ‘winningsplan Heiligerlee’ ingediend om de zoutwinning in het Heiligerleeveld te kunnen blijven exploiteren. Eind 2024-2025 zal deze vergunning procedureel worden behandeld en zullen wij deze van advies voorzien.

Verder zal naar verwachting in 2025 een aanvraag voor het winningsplan Zuiderveen worden ingediend.

	Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen voor 2025 verwijzen we naar paragraaf 5.9 (Programma Oldambt Versterkt) in de begroting.	
Acties in 2025	• We voeren het lokale plan van aanpak 'Versterking Oldambt 2025' uit waarmee we NCG opdracht geven de versterkingsopgave uit te voeren. In het plan zijn doelstellingen en resultaten benoemd.	O
	• Als gemeente organiseren we het versterkingsproces aan onze kant zo optimaal mogelijk. Dit betreft de samenwerking met NCG, de inzet op vergunningverlening en toezicht, maar ook bijvoorbeeld de afwegingen ten aanzien van RO en Erfgoed.	O
	• We werken aan een lokale agenda Herstel voor Oldambt waarin we de maatregelen uit Nij Begun ten aanzien van schadeherstel en versterking op een meer integrale en gebiedsgerichte wijze willen uitwerken.	O
	• Voor de gebiedsgerichte aanpak realiseren we de plannen voor Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda.	G
	• We ontwikkelen plannen voor de andere dorpen waar schade en/of versterking speelt.	O
	• Waar mogelijk bieden we ondersteuning aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. Voor complexe situaties zetten we ons als gemeente in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren. In dit kader ontwikkelen we onze (collectieve) aanpak verder en zetten we de beschikbare middelen in om knelpunten op te lossen.	O
	• We blijven nauwgezet de ontwikkelingen en het proces omtrent de zoutwinning in het gebied Heiligerlee/Zuiderveen volgen vanuit het perspectief van onze inwoners en daar waar mogelijk maken we gebruik van de juridische bevoegdheden (adviesrecht) op basis van de Mijnbouwwet voor nieuwe en bestaande mijnbouwactiviteiten.	G
	• We onderhouden regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen, het ministerie van Klimaat en Groene Groei en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen). Daarbij zullen we een belangrijke gesprekspartner zijn in ambtelijke en bestuurlijke overleggen.	G
	• Het Nobian onderzoek over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten (abandonneringsplan) blijft onze aandacht houden.	G
	• We voeren overleg met het IMG en de landelijke Commissie Mijnbouwschade over de problematiek van gestapelde mijnbouwactiviteiten en we volgen de uitwerking van de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek naar gecombineerde effecten van meervoudige mijnbouwactiviteiten (GEMMA).	G
	• De gemeente blijft pleiten voor een uniforme benadering én behandeling van schademeldingen als gevolg van mijnbouwactiviteiten.	G

Toelichting:	• Het lokale plan van aanpak is in februari 2025 in de raad besproken en vastgesteld. Naast de versterking gaat dit plan deels ook over onze herstel-agenda. De benoemde doelstellingen liggen grotendeels op schema maar vragen wel nodige inzet en aandacht
	• Het versterkingsproces vraagt het nodige van ons als organisatie. De benodigde capaciteitsinzet hierbij blijft een belangrijk aandachtspunt en personeelswisselingen en krapte vormen een uitdaging hierin.

- We hebben in het lokale plan van aanpak ook onze lokale agenda ‘Herstel voor Oldambt’ in eerste aanzet opgenomen. Komend jaar werken we deze verder uit.
- De uitwerking van de plannen voor de gebiedsgerichte aanpak voor het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda is naar verwachting rond de zomer klaar. Na de zomer start ook de uitvoering van de eerste projecten.
- We starten in mei met de gebiedsgerichte één-overheidaanpak Hamrikkerweg (Nieuw-Scheemda en ’t Waar). Verder zijn we bezig met een plan voor dorpsgerichte aanpak in Drieborg.
- De inwonersondersteuning in brede zin en de inzet voor complexe situaties is een doorlopend proces wat de nodige aandacht vraagt. In april starten twee nieuwe inwonersondersteuners. De uitwerking van de plannen voor de gemeentelijke knelpuntenpot is naar verwachting in het tweede kwartaal afgerond.
- Door het ministerie Klimaat en Groene Groei is vorig jaar een aanvraag van Nobian in behandeling genomen om het winningsplan Heiligerlee te actualiseren. Er zijn in de tussentijd aanvullende gegevens gevraagd aan Nobian en op dit moment (april 2025) is het wachten op het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Na ontvangst van dit advies zal onder andere de gemeente op basis van de Mijnbouwwet door het ministerie om advies worden gevraagd.
- Het CCC- onderzoek (Cavern Closure Consortium) over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten blijft onze aandacht houden. Het onderzoeksrapport voor het Heiligerleeveld is inmiddels gepubliceerd op de website van het consortium en maakt onderdeel uit van de aanvraag actualisatie winningsplan Heiligerlee. Wij wachten het advies van de deskundigen, SodM en TNO, in deze af.
- Mogelijk zal het ministerie Klimaat en Groene Groei in het tweede kwartaal van 2025 een besluit op de omgevingsvergunning evaluatieboring Zuiderveen nemen. Op basis van dit besluit kan eventueel beroep worden ingesteld. Wij zullen dit besluit van een advies voorzien.
- Het Instituut Mijnbouw Schade Groningen verwacht het aanvullend GEMMA (gecombineerde effecten van meervoudige mijnbouwactiviteiten) onderzoek voor het gebied Heiligerlee in het tweede kwartaal te kunnen delen met de Klankbordgroep waarin bewoners/stichting en gemeente zitting hebben. Wij zullen de uitkomst nauwlettend volgen.
- We nemen deel aan verschillende ambtelijke en bestuurlijke overleggen binnen het dossier mijnbouw. Zo zijn we deelnemer geworden van de onlangs geïnitieerde Mijnbouwtafel Groningen.

2.3 Sport en gezondheid

Sport en gezondheid	**IBR1**
Beleidshorizon 2025	We streven naar een positieve gezondheid voor onze inwoners. Daarmee bedoelen we dat inwoners voldoende veerkrachtig zijn om zelf hun fysieke en geestelijke gezondheid en sociaal welbevinden te kunnen sturen. Omdat sport een belangrijke bijdrage levert aan de positieve gezondheid, willen we het sporten en bewegen zoveel mogelijk stimuleren. We vinden sporten voor iedereen belangrijk maar met name voor jongeren. De sport (en cultuur) participatie van kinderen en jongeren gaan we naar vergelijkbaar niveau brengen als in de rest van het land, want 'jong geleerd is oud gedaan'. Bij deze ontwikkeling vinden we het belangrijk dat sportvoorzieningen voor iedereen bereikbaar blijven.

Aanpak op hoofdlijnen	Door integraal samen te werken, zowel intern als met externe partners, werken we aan gezondheid in alle domeinen (‘health in all policies’). Dit mondt uit in een integraal preventieplan gericht op het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Speerpunten daarin zijn: 1. Het versterken van de lokale sportinfrastructuur als onderdeel van de sociale basis zodat deze als voorliggende voorziening kan worden ingezet voor alle leeftijdsgroepen. Hiermee sluiten we aan op het Koersdocument Sociaal Domein. 2. Een wijkgerichte aanpak op positieve gezondheid, zodat inwoners in hun eigen buurt zelf regie kunnen voeren op hun gezondheid. Samen met lokale sportaanbieders gaan we de ambities uit het sportakkoord realiseren. We stimuleren, onder andere als onderdeel van het Corona perspectiefplan sportdeelname onder kinderen en jongeren. Waar nodig ondersteunen we sportdeelname financieel via het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Het herstelplan is enkele jaren geleden vastgesteld en was nodig om weer een financieel gezonde gemeente te worden. Op onze sportvoorzieningen zijn forse bezuinigingen vastgesteld. Het in september 2022 genomen raadsbesluit over sluiting van sporthal en zwembad De Hardenberg is per 1 juli 2023 uitgevoerd. Het sportcomplex De Hardenberg is verkocht aan het burgerinitiatief stichting MFC De Hardenberg. We werken aan een perspectief voor de langere termijn - we hebben het ambitiedocument opgesteld en vast laten stellen door de raad - waarbij sportvoorzieningen op een aantrekkelijke en toekomstgerichte wijze kunnen worden aangeboden. Daarnaast is een haalbaarheidsonderzoek verricht naar een nieuw zwembad in combinatie met een nieuwe sporthal, waarvan de uitkomst van dit onderzoek aan de raad zal worden voorgelegd. Op basis van dit haalbaarheidsonderzoek zal nog een vervolgonderzoek worden uitgevoerd naar de kosten en mogelijke synergievoordelen met de onderwijshuisvesting. We stimuleren het gebruik van de fiets. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. *Zie hiervoor ook investeringen in de fietsinfrastructuur onder 2.1 Infrastructuur.* Per 1 januari 2023 is een bedrag van € 120.000 bezuinigd op onderhoud van sportvelden en -accommodaties. Het gevolg hiervan is dat we per 1 januari als gemeente geen bedrijven meer inhuren voor onderhoud van sportvelden, hetgeen inhoudt dat de financiële verantwoordelijkheid daarvoor dan bij de verenigingen ligt.
Ontwikkelingen	In de voorgaande jaren zijn ten aanzien van de gestelde beleidshorizon voor 2025 een aantal belangrijke ontwikkelingen, zoals de afgeronde verkoop van MFC de Hardenberg, te benoemen. Zo is ook het Volwassenenfonds Sport- en Cultuur toegevoegd aan het pakket met minimaregelingen en loopt die naast het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Tevens is het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2024-2027

	vastgesteld in mei 2024. Eerste resultaten van dat programma zijn de realisatie van een subsidieregeling Sport- en Leefbaarheidsfonds, een eerste conceptuitwerking van het harmonisatievraagstuk én vervolgonderzoek naar renovatie/nieuwbouw van sporthal de Stikkerlaan en de Watertoren. Ook wordt inmiddels uitvoering gegeven aan het Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord. In beide programma's zijn de elementen uit de aanpak op hoofdlijnen terug te vinden en kunnen in 2025 nieuwe stappen gezet worden in het kader van de beleidshorizon.	
Acties in 2025	• Met ingang van begrotingsjaar 2025 wordt jaarlijks €250.000,- gestort in het sport- en leefbaarheidsfonds. • De harmonisatie van afspraken met de buitensportverenigingen wordt afgerond. • We doen verdiepend onderzoek naar de synergievoordelen bij renovatie/nieuwbouw sporthal De Stikkerlaan en zwembad De Watertoren. • We onderzoeken of structurele financiering van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur mogelijk is. • In 2025 geven we uitvoering en monitoren we de ketenaanpakken Welzijn op Recept, Valpreventie, Overgewicht Volwassenen & Jeugd en Kansrijke Start. • We continueren de wijkgerichte aanpak op gezondheid in Bad-Nieuweschans en Westerlee en breiden deze, waar mogelijk, uit naar andere dorpen en wijken. • In 2025 maken we een mid-term review van de GALA-Aanpak en het gezondheidsbeleid, waarbij we een geactualiseerde gezondheidsnota, inclusief mentale gezondheid, voorleggen aan de raad. • We geven invulling aan de uitgesproken ambities en doelstellingen zoals geformuleerd in het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2024-2027. In IBR1 2025 formuleren we hier concrete actiepunten voor. *Toevoeging IBR1 2025:* o We gaan de Alliantie Gelijkspelen opnemen in de uitvoeringsagenda van Toegankelijk Oldambt. o We richten een Urban Sports Netwerk op en komen met een visie op Urban Sport. o We gaan voorlichtingen Sociaal Veilige Sport geven aan bestuurders van sportclubs.	G G G G G G G G G G

Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Onder programma 3 vallen de onderwerpen die te maken hebben met de lokale economie, het ondernemen en het werken in de gemeente Oldambt inclusief het onderwijs als aanloop naar de arbeidsmarkt. Een ander onderwerp is vrijetijdseconomie waarin toerisme, cultuur en erfgoed terugkomen.

3.1 Ondernemingsklimaat en werkgelegenheid

De beleidsfocus en de hoofdlijnen van de aanpak in het onderstaande kader zijn aangepast ten opzichte van voorgaande jaren. Hoewel de doelstelling in essentie onveranderd is gebleven, is deze nu puntsgewijs geformuleerd. De aanpak op hoofdlijnen is in de afgelopen jaren iets gewijzigd, dit als gevolg van nieuwe opgaven, vanuit bijvoorbeeld Nij Begun, waarop onze doelstellingen aan zou moeten gaan sluiten.

Economie en werkgelegenheid versterken **IBR1**

Beleidshorizon 2025	In dit jaar zal de sociale en economische agenda van Nij Begun meer inhoud hebben gekregen met de bijbehorende plannen zullen er opgaven naar ons toekomen die samenwerking tussen onderwijs, ondernemingen en overheid vereisen. Dit voor economische ontwikkeling en ter ondersteuning van de brede welvaart in de regio.
Aanpak op hoofdlijnen	De doelstelling van de plannen en initiatieven is om een duurzame en toekomstgerichte economische ontwikkeling van de gemeente Oldambt te realiseren. Dit wordt bereikt door het versterken van de regionale economie via digitalisering, innovatie, en samenwerking met regionale en provinciale partners. Specifiek richt de gemeente zich op: 1. **Stimuleren van werkgelegenheid en economische groei** door het revitaliseren van bedrijventerreinen en het ondersteunen van innovatieve projecten. 2. **Harmoniseren van lokale strategieën** met bredere regionale plannen, zoals de masterplannen voor Regiocentra, Campussen, en Oost-Groningen, om regionale synergie en versterking te bevorderen. 3. **Uitbreiden en optimaliseren van het innovatienetwerk** in de regio, met een focus op samenwerking, kennisdeling, en het benutten van digitale technologieën via het Digitaal Centrum Oost-Groningen. 4. **Afstemmen van lokale economische ambities** met de provinciale Economische Visie 2035 en de Economische Agenda Nij Begun,

om zo een coherent en doelgericht economisch beleid te voeren voor de komende jaren.

Kortom, de doelstelling is om de economische veerkracht van Oldambt te vergroten door innovatie, samenwerking, en strategische investeringen in infrastructuur en kennis.

Ontwikkelingen

Opstellen Economische Visie Oldambt 2035
Medio 2024 is er met de aanstelling van een kwartiermaker gestart met de uitwerking van de Economische Agenda van Nij Begun. De Agenda focust zich op drie hoofdthema's: energie, gezondheidszorg en landelijk gebied. Besluitvorming over de Agenda zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvinden. Ook is in juli 2024 de Economische Visie 2035 van de provincie vastgesteld door provinciale staten. Zowel deze visie, als de Economische Agenda en onze eigen ambities leggen duidelijke accenten voor het bepalen van een economisch beleid van de komende jaren. Om op deze beleidsmatige ontwikkelingen in te spelen wordt er in 2025 gewerkt aan het opstellen van een Economische Visie Oldambt 2035, waarin de ontwikkelingen op provinciaal en regionaal niveau worden afgestemd met onze gemeentelijke economische ambities.

Aansluiting zoeken bij Masterplannen
In 2025 zullen we ons specifiek richten op het aansluiten bij de masterplannen Regiocentra, Campussen en Oost-Groningen. Onze inzet is erop gericht om onze activiteiten en strategieën te harmoniseren met de ontwikkelingsplannen die op die gebieden zijn opgesteld. Door deze gerichte aanpak willen we bijdragen aan de versterking en groei van de regio, en ervoor zorgen dat onze initiatieven volledig in lijn zijn met de bredere regionale doelen en ambities.

Revitaliseren van bedrijventerreinen
Vanuit de lokale NPG-gelden van de gemeente Oldambt is een bedrag gereserveerd voor de revitalisering van bedrijventerreinen in de A7-zone. Het doel is om medio 2025 een aanvraag in te dienen, zodat deze middelen beschikbaar komen voor investeringen op bedrijventerrein De Rensel. Ter voorbereiding op deze investeringen wordt in de voorafgaande maanden een inventarisatie- en participatietraject uitgevoerd in samenwerking met de betrokken stakeholders.

Op bedrijventerreinen Scheemderhoogte I en Scheemderhoogte II zullen kavels worden uitgegeven.

Ontwikkelen van het innovatie-netwerk
In de regio zijn diverse initiatieven actief die bijdragen aan innovatie. Door deze initiatieven te bundelen, ontstaat er een vliegwieleffect voor de regio op het gebied van innovatie, economie en werkgelegenheid. Via de Regiodeal 2.0 Oost-Groningen, die naar verwachting in september 2024 van start gaat, wordt een netwerk opgericht om deze ontwikkelingen te stimuleren.
Dit netwerk brengt regionale innovatie-initiatieven samen, zoals Makeport Mercurius, Innovatie Hub Oost-Groningen en Innovatiewerkplaats EDRiT,

	met als doel de krachten te bundelen en synergie te creëren. Ook het Digitaal Centrum Oost-Groningen is onderdeel van dit netwerk. In 2025 zullen de betrokken partijen binnen het Innovatienetwerk gezamenlijk financiering aanvragen via de Regiodeal 2.0. Digitaal Centrum Oost-Groningen (RUBY) In het najaar van 2024 zal het Digitaal Centrum Oost-Groningen officieel worden geopend. In samenwerking met de partners in het Centrum, wordt gewerkt aan het uitrollen van programma's voor inwoners en ondernemers. Het jaar 2025 wordt gebruikt om de programmering verder aan te scherpen en specifiekere doelgroep-profielen te identificeren. Daarnaast wordt er ingezet op uitbreiding van het netwerk aan partners dat onderdeel vormt van het Digitaal Centrum Oost-Groningen, mede ten behoeve van een verdere uitbreiding en optimalisatie van het dienstenaanbod. Hierbij zullen we het Digitaal Centrum Oost Groningen verder ontwikkelen in lijn met het Masterplan Campussen, waarbij we streven naar een sterke synergie met andere initiatieven en campussen in de regio.	

Acties in 2025	• We stellen de Economische Visie Oldambt 2035 op met het bijbehorende uitvoeringsplan en budget.
	• We ontwikkelen het innovatie netwerk en het doen van een gezamenlijke aanvraag in het kader van Regio Deal 2.0.
	• We vragen een NPG subsidie Revitalisering bedrijventerreinen aan.
	• We gaan het DCO door ontwikkelen:
	  ○ We gaan de programmering verder aanscherpen en specifiekere doelgroep profielen identificeren.
	  ○ We zetten in op het uitbreiden van het netwerk aan partners.
	  ○ We gaan het dienstenaanbod verder uitbreiden en optimaliseren.
		G
		G
		G
		G
		G

Toelichting:	• De samenwerkingspartners van het innovatienetwerk hebben een concept gezamenlijk aanpak opgesteld die als basis voor de regiodeal aanvraag moet dienen. • Het vooronderzoek en participatie rondom bedrijventerrein de Rensel is in een afrondende fase. Het vervolg zal de NPG aanvraag zijn. • RUBY(DCOG) is actief in het uitbreiden van haar huidige partneromgeving. Met de bestaande partners is er een programma opgesteld die uitgevoerd wordt in RUBY. Met de huidige en toekomstige partners wordt continu, op basis van actualiteit, gewerkt aan het programma.

Samenwerking in de regio en over de grens IBR1

Beleidshorizon 2025	We willen gezamenlijk actief de interbestuurlijke samenwerking, de kwaliteit van het openbaar bestuur en het samenspel met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in onze provincie verder verbeteren. Bij veel onderwerpen is samenwerking in de regio of zelfs provinciaal erg belangrijk.
Aanpak op hoofdlijnen	Door samen op te trekken met de regio, (Duitse) buurgemeenten en de provincie kunnen we meer bereiken. Voorbeelden van succesvolle samenwerkingen in de regio die we willen behouden en verder versterken

	zijn de Regiodeal, het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP), STAG, Werk in Zicht (WIZ) en de Eems Dollard Regio waarin regionale overheden aan beide kanten van de grens samenwerken. We willen met de andere EDR-leden de samenwerking versterken. We leveren een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van onze regio door de uitbouw van toerisme en recreatie (vrijetijdseconomie), onder andere via de gezamenlijke regiomarketingorganisatie ZO! Groningen. *Toevoeging begroting 2025:* We nemen deel aan het GROS-overleg (3 noordelijke provincies + provincie Overijssel en diverse gemeenten in de regio). Hierbij wordt ingezet op de grensoverstijgende samenwerking op bestuursniveau met Nedersaksen.	
Ontwikkelingen	De burgemeester is tot eind 2025 voorzitter van de Eems Dollard Regio. Wethouder Wünker vertegenwoordigt de gemeente Oldambt in het Bestuurlijk Netwerk Grensoverschrijdende Samenwerking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.	
Acties in 2025	• We participeren in het Leader-programma voor Oost-Groningen en stellen hiervoor financiële middelen beschikbaar. De gemeente Oldambt heeft het plan om in 2025 het gebruik van de leader regeling op grond van de gemeente te intensiveren. • We nemen actief deel aan de genoemde samenwerkingsverbanden. We zetten ons in voor het realiseren en financieren van regionale (grensoverstijgende) doelen en het verwerven van aanvullende financiële middelen/ subsidies voor regionale en gemeentelijke projecten. Samen met de Duitse en Nederlandse partners werken we aan een toeristisch grens overstijgend netwerk. • Samen met Westerwolde en Duitse partners willen we het project Grensland-Vestingland een nieuwe boost geven. Deze samenwerking is één van de doelen uit de toeristische visie Oost-Groningen. • De samenwerking met de VGG (Vereniging Groninger Gemeenten) is belangrijk voor de uitwisseling tussen de Groningse gemeenten. We dragen actief bij aan het netwerk. Zie ook de acties onder vrijetijdseconomie, cultuur en erfgoed.	G O O G

Toelichting:

- Wegens ziekte lukt het niet om actief deel te nemen aan de genoemde samenwerkingsverbanden.
- We zijn op zoek naar financiering vanuit LEADER en Intereg om het project Grensland-Vestingland een nieuwe boost te geven. Als dat lukt dan starten we nog in 2025.

Een aantrekkelijk centrum Oldambt IBR1

Beleidshorizon 2025	De gemeente streeft naar een kwalitatief goed centrum van Oldambt, met een aantrekkelijk woon-, winkel- en verblijfsklimaat voor inwoners, bezoekers, ondernemers en investeerders. In 2022 is het Ambitiedocument

	centrum Oldambt door de raad vastgesteld. In dit ambitiedocument is rekening gehouden met de actualisatie van de detailhandelsvisie (2021) die heeft laten zien dat er een wijziging van het vastgoed- en detailhandelsbeleid moet plaatsvinden in het centrum. Bovendien is in het ambitiedocument aangesloten op de veranderende markt, het in 2021 vastgestelde woonprogramma en de ontwikkelingen van Blauwestad. In 2025 is de eerste fase van het ambitiedocument nader uitgewerkt en zijn de eerste resultaten in de praktijk zichtbaar: er is gestart met de realisatie van het nieuwe gemeentehuis, aanpak Langestraat-Noord en de Lucas-locatie.	
Aanpak op hoofdlijnen	De nadere uitwerking en uitvoering van het ambitiedocument gebeurt op programmatische wijze en conform de ontwikkelstrategie die in het ambitiedocument is vastgelegd. Op basis van de vastgestelde doelstellingen wordt steeds getoetst welke deelprojecten de meest effectieve bijdrage leveren aan het behalen van deze doelstellingen. Eventueel worden op basis hiervan deelprojecten eerder of later uitgevoerd.	
Ontwikkelingen	De afgelopen jaren zijn de bouwkosten sterk gestegen en de rendementen op vastgoed gedaald. Hierdoor zijn marktpartijen momenteel minder bereid risicovolle investeringen te doen. Ondanks deze moeilijke marktsituatie wordt er door marktpartijen toch interesse getoond in de realisatie van de plannen van het ambitiedocument.	
Acties in 2025	We geven een vervolg aan de voorbereiding van de projecten uit het door de raad in 2022 vastgestelde ambitiedocument voor het centrum Oldambt. Deze voorbereiding wordt conform de ontwikkelingsstrategie stapsgewijs opgepakt waarna de projecten afzonderlijk voor besluitvorming en uitvoeringsfinanciering aan de raad worden voorgelegd. In 2025 start de voorbereiding en/of wordt een vervolg gegeven aan onderzoek van de volgende projecten: • Project Langestraat Noord: leegstand omzetten naar een hernieuwde Langestraat door een combinatie van verkleining van winkels en toevoeging van woningen. • Planvoorbereiding herinvulling St Lucas locatie. • Herontwikkeling Liefkenshoek. • Doortrekken van het water naar het Schönfeldplein. • Uitwerken woonprogramma voor de binnenstad: omvang, doelgroepen, woonproducten-, en ontwikkeling kwaliteitskader (beeldkwaliteit, prioriteringskaart en afsprakenkader ontwikkelende partijen). • Op locatieniveau uitwerken van plannen voor woningbouw mede in combinatie met parkeren. • Plan van aanpak openbare ruimte vaststellen (inrichting, vergroening, herschikking parkeervoorzieningen en verblijfs- en ontmoetingsplekken). • Uitvoeren van een verkennings- en haalbaarheidsstudie naar een museum en/of toeristisch informatiecentrum. • Verkenning en realisatie parkeerverwijzingssysteem.	G G G G G G G G

	• We gebruiken het ambitiedocument als basis voor het masterplan regiocentra om daarmee in aanmerking te kunnen komen voor aanvullende subsidiemiddelen voor de uitvoering van de plannen. • Mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma centrum. • Visieontwikkeling Marktplein. In 2025 start en/of wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de volgende projecten: • Project Langestraat Noord: realisatie eerste twee deelprojecten. • Sloop (deel) Sint Lucasziekenhuis. • Stimuleringsaanpak pui- en gevelverbeteringen. • Nieuwbouw gemeentehuis. • Aankoop en sloop van de Blaauwlocatie. • We dienen het project 'Ondernemen in Winschoten' bij NPG in. Het project richt zich op het structureel verbeteren van de binnenstad. Dit, in combinatie met grote investeringen in de fysieke omgeving (door de aanpak van de binnenstad), zal leiden tot een levendig en vitaal centrum dat bijdraagt aan de leefbaarheid, aantrekkelijkheid en economie van Winschoten en de regio.	G G G G G G O G G

Toelichting: Zoals ook in de jaarrekening al vermeld is de start van de nieuwbouw van het gemeentehuis vertraagd.

3.2 Vrijetijdseconomie, cultuur en erfgoed

Toerisme, cultuur en erfgoed IBR1

Beleidshorizon 2025	In 2024 is de vrijetijdseconomie in Oldambt meer op de kaart gezet en heeft onze gemeente zich geprofileerd als De Graanrepubliek in de bestemming Oost-Groningen. Toerisme zien we als een belangrijke kans voor verdere ontwikkeling van onze regio (bezoekers, werkgelegenheid, recreatiemogelijkheden voor de eigen inwoners, instandhouding voorzieningenniveau, etc.). Cultuur draagt bij aan de leefbaarheid, het bevordert de creativiteit, stimuleert toerisme en is belangrijk voor jong en oud. Toeristische mogelijkheden zien we vooral door cultuur te verbinden met toerisme (evenementen, etc.), in te spelen op de cultuurhistorie (verleden) en het rijke erfgoed in onze gemeente. In 2025 hebben we opnieuw een bijdrage geleverd aan het behouden en door ontwikkelen van het Oldambtster erfgoed en daarmee de unieke gebiedsidentiteit van de Graanrepubliek door het schetsen van een toekomstperspectief voor de Oldambtster boerderijen en een integraal beleidskader voor erfgoed en archeologie.

Aanpak op hoofdlijnen	We leggen verbindingen tussen cultuur, erfgoed en toerisme. We werken met de Oost-Groninger gemeenten (ZO! Groningen) verder aan de nadere uitwerking en uitvoering van de Strategische Visie Oost-Groningen 2030 (onder andere de verbreding van het netwerk van toeristische ondernemers). In 2021 hebben we onderzoek gedaan naar toerisme in Oldambt. Aan de hand van deze cijfers willen we meten of we de aantallen met onze inspanningen kunnen verhogen. Het onderzoek wordt tweejaarlijks gehouden. Het accent bij de verdere uitbouw van de toeristische speerpunten ligt bij: Blauwestad, Binnenstad Winschoten, Bad Nieuweschans, onze Waddenkustzone langs de Dollard (Werelderfgoed Waddenzee) en het thema De Graanrepubliek. Wij zetten in op het ontwikkelen van een eigen regionaal DNA voor de gemeente Oldambt (een zogenoemd 'place branding'). Wij houden daarbij rekening met de Duitse gasten. We versterken de culturele sector door het ondersteunen op het gebied van ledenwerving, andere samenwerkingsvormen en fondsenwerving. We willen inzetten op cultuur en hebben daarbij ook aandacht voor de kleinere clubs en een eerlijke verdeling van de beschikbare cultuurgelden. We stimuleren de deelname aan culturele activiteiten door kinderen en jongeren door dit financieel te ondersteunen. We werken samen met de Nationaal Coördinator Groningen, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Provincie Groningen, aardbevingsgemeenten en Libau aan een verder uitvoering van het Geactualiseerde Erfgoedprogramma 2020-2023. We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en klimaat. *Verwezen wordt ook naar programma 2 Woonklimaat en leefomgeving.*	
Acties in 2025	We gaan GEWOON DOEN! het programma cultuur Oldambt 2024 – 2028 uitvoeren, in 2025: • Gaan we een haalbaarheidsonderzoek naar een culturele broedplaats in Winschoten opleveren (waarin kinderen en jongeren een hoofdrol spelen). • Starten we met het vormgeven van een visie op het presenteren van de geschiedenis en identiteit van Oldambt. Toerisme: • Samen met de vier Oost-Groningse gemeenten werken we verder aan de toeristische visie OG en aan een meerjarenplan voor gezamenlijke activiteiten. We actualiseren de toeristische visie en passen ons beleid aan op de nieuwste ontwikkelingen in de toeristische sector, in lijn met de beleidsstukken van de provincie, met name het Uitvoeringsprogramma Groeiende Gastvrij.	

	• Op basis van de toeristische monitoringresultaten die in januari 2025 beschikbaar komen, herzien we ons beleid voor vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme, zodat we effectiever kunnen inspelen op de behoeften en trends die uit de monitoring naar voren komen. • We richten ons, ondersteund door de VWG (Vereniging van Waddenzeegemeenten) op de gastvrijheid in het Werelderfgoed Waddenzee. Dit doen we door participatie aan het programma integraal gastheerschap met thema's zoals educatie, destinationmanagament en natuurbeheer.	

3.3 Werkgelegenheid

Optimaliseren van de arbeidsmarkt IBR1

Beleidshorizon 2025	We streven naar een kwalitatieve match van de personeelsbehoeften van onze ondernemers en bedrijven met het in onze gemeente aanwezige arbeidspotentieel. In 2025 is ook de vraag naar en het aanbod van werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt beter op elkaar afgestemd. Vragen van werkgevers sluiten beter aan bij de capaciteiten en competenties van werkzoekenden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet. Daarnaast is de verbinding met het onderwijs geoptimaliseerd om jongeren snel in aanraking te brengen met kansrijke sectoren.	
Aanpak op hoofdlijnen	We trekken enerzijds bedrijven en ondernemers uit kansrijke sectoren aan die passen bij ons arbeidspotentieel. We kijken hierbij nadrukkelijk ook naar subsidiemogelijkheden en samenwerkingen in onder andere de arbeidsmarktregio. Anderzijds zetten we in op het ontwikkelen van nog niet benut arbeidspotentieel. We richten ons daarbij onder andere met Afeer op het ontwikkelen en (re)activeren van inwoners uit de (langdurige) bijstand richting kansrijke sectoren. *Zie ook aanpak jongeren en onderwijs.* We gaan samen met Afeer aan de slag met een nieuw uitvoeringsplan voor de bestuursperiode 2023 tot 2027 met nieuwe afspraken over het nog beter afstemmen van vraag en aanbod in onze arbeidsmarktregio en een betere interne en onderlinge afstemming. We zorgen voor meer gemeentelijke grip op de nieuwe instroom in 'participatie trede' 1 en 2 door de instroom van bijstandsklanten 'strakker' te organiseren. We leveren een actieve bijdrage aan een samenhangende en regionale en grensoverstijgende arbeidsmarkt met het doel om jongeren en werkzoekenden perspectief te bieden op de regionale en grensoverstijgende arbeidsmarkt. *Voor acties omtrent de vervolgstappen van de A7/N33-visie, zie paragraaf 3.1 'Economie en werkgelegenheid versterken'.*	

Acties in 2025	De concrete acties in het jaar 2025 omtrent de arbeidsmarktregio, Afeer en in ‘participatie trede’ 1 en 2 worden verder toegelicht onder *4.1 Wmo, Jeugd en Participatie.*

Programma 4 Zorg en samenleving

In dit programma staan de doelstellingen voor de ondersteunende dienstverlening aan inwoners van de gemeente die dat nodig hebben. Hieronder valt onder andere de inzet en kwaliteit van de jeugdzorg en Wmo. Ook zijn beschermd wonen, maatschappelijke opvang, armoedebestrijding en schuldhulpverlening belangrijke onderdelen in dit programma.

4.1 Sociale voorzieningen

Wmo, jeugd en participatiewet **IBR1**

Beleidshorizon 2025	We gaan voor een sociale gemeente met een breed gevarieerd en vrij toegankelijk aanbod van sociale voorzieningen die passen binnen de financiële mogelijkheden. Daarbij hebben we oog voor de meest kwetsbare inwoners en kinderen.
Aanpak op hoofdlijnen	We gaan sociale vraagstukken integraal aanpakken en gaan op verschillende niveaus schotten tussen voorzieningen doorbreken. We kiezen hierbij niet voor systeemoplossingen, maar voor creatieve maatwerkoplossingen waarbij de mens centraal staat. We continueren wat we hebben opgebouwd en versterken wat goed gaat. We willen de sociale voorzieningen betaalbaar houden en met name beschikbaar stellen aan mensen die het nodig hebben: • De gemeente kan en hoeft niet iedere hulpvraag met specialistische hulp op te lossen. Veel dingen die gebeuren horen bij het ‘normale’ leven en vragen niet direct om professionele hulp. We willen normaliseren in plaats van medicaliseren en problematiseren. • Vrijwilligers en mantelzorgers vervullen een belangrijke rol. Dit wordt door ons zeer gewaardeerd en wij willen aan beide onderwerpen meer aandacht geven door de verbinding te zoeken met de aanwezige maatschappelijke organisaties. • Meer gebruik maken van algemene voorzieningen en het voorliggend veld in plaats van verwijzen naar duurdere specialistische hulp. • Preventie is belangrijk. Niet alleen om problemen bij onze inwoners zoveel mogelijk te voorkomen maar ook om later duurdere zorg zoveel mogelijk te beperken. • Inwoners die de huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen zouden dit niet ten koste van gemeenschapsgeld moeten doen.

	De kosten in het sociaal domein blijven de komende jaren voor ons een belangrijk aandachtspunt. De betaalbaarheid blijft onder druk staan.
Ontwikkelingen	*Hervormingsagenda Jeugd* We moeten (verdere) invulling geven aan de afspraken tussen de rijksoverheid, gemeenten, zorgaanbieders, professionals en cliëntenorganisaties om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het stelsel (financieel) houdbaar te maken voor de toekomst. Ons lokale jeugdbeleid vormt een stevige basis waarop we kunnen voortbouwen. *Toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming* Richt zich op het hervormen van het jeugdbeschermingsstelsel, met als doel een effectievere bescherming van kwetsbare kinderen en gezinnen. Dit vraagt om een nieuwe vorm van samenwerking tussen ons lokale (jeugd)team en Regionale Veiligheidsteams. *Participatiewet in Balans* De wetgever heeft het voornemen om waarschijnlijk per begin 2026 te komen tot aanpassingen in de Participatiewet. Dit door middel van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans. Hiermee wordt beoogd een wet te introduceren die onder andere eenvoudiger is, met rechten en plichten die zinvol en begrijpelijk zijn én nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde en goed uitvoerbaar is voor de professional. Daarbij hoort ook een cultuuromslag. Uitgangspunten zijn dat de inwoner centraal staat, er meer ruimte is voor maatwerk en uitgegaan wordt van vertrouwen. *Inburgering* De gemeente is sinds 2022 verantwoordelijk voor het inburgeringsproces van statushouders. Het doel hierin is tweeledig: het huisvesten zelf en het zelfstandig meedoen in de lokale samenleving. Het bevorderen van integratie is hierbij belangrijk. Daarbij hebben we ook oog voor het (versterken van) draagvlak voor het ontvangen van nieuwe Nederlanders in de lokale samenleving (inburgeringswet 2021). De maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Sociaal Werk Oldambt (SWO) en de leerroutes zijn uitgezet bij verschillende gespecialiseerde onderwijsinstellingen. *Beschermd wonen* De (landelijke) ontwikkelingen rondom Beschermd Wonen, Maatschappelijke opvang en OGGz vragen meer en andere inzet van gemeenten. Preventiever, sneller en gericht op zelfstandigheid en eigen woonruimte.
Acties in 2025	Algemeen: • We ontwikkelen een overkoepelende visie op laaggeletterdheid, om de zelfredzaamheid van onze bewoners te verhogen. Jeugd • We evalueren en actualiseren het uitvoeringsprogramma Jeugd met daarin specifiek aandacht voor:

- De Hervormingsagenda Jeugd;
- Het Toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming;
- De transformatie van hoog specialistische jeugdhulp en de inkoop daarvan;
- Onderwijs en jeugdhulp;
- Lokaal vormgeven en inkopen van overgebleven lichte jeugdhulp;
- Het borgen en bestendigen van succesvolle interventies die incidenteel worden bekostigd.

- We gaan over tot de uitvoering van in 2024 gemaakte plannen:
  - We starten met de pilot informele gezinsondersteuning (uitvoering amendement begrotingsraad november 2023). G
  - We starten met het collectief begeleiden van leerlingen op het speciaal onderwijs (doorgezet plan uit 2024). O
  - We hebben de jeugdgezondheidszorg op alle locaties van het voortgezet onderwijs geherintroduceerd om met behulp van een bewezen effectieve aanpak ziekteverzuim onder scholieren terug te dringen. G

Wmo:

- We richten ons komend jaar op het versterken van 'Welzijn op Recept' door het stimuleren van meer doorverwijzingen, met als doel de zorg te ontlasten. G

Participatie:

- We ronden het uitvoeringsplan Talent in Zicht(t) af medio 2025 en starten vervolgens met de implementatie. G
- We stellen een plan op om te komen tot de juiste invoer van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans. O
- We ronden het integraal beleidsplan Participatie & Inkomen af en gaan deze implementeren. G
- In 2025 zal verdere sturing plaatsvinden aan de hand van het Beleidsplan Afeer 2023 – 2026. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor sturing op de beleidsindicatoren en implementatie van het nieuwe financieringsstelsel. G
- Vanuit de Arbeidsmarktregio Groningen voeren het WiZ (Werk in Zicht) Kaderplan 2023-2027 uit. Hiermee dragen we bij aan de ontwikkeling van onze inwoners. Hierdoor zijn zij beter in staat deel te nemen aan de arbeidsmarkt. G
- In 2025 zullen we bezien of het starten van een Ontwikkelcentrum daadwerkelijk van toegevoegde waarde voor de inwoner van Oldambt is, dit ook nog in relatie tot de op te starten Werkcentra. G

Inburgering:

- We zetten het onderdeel 'financieel ontzorgen' uit bij de VKB. In samenwerking met de regievoerders van de gemeente en maatschappelijke begeleiding van SWO monitoren we dit proces. G
- We gaan taken en afspraken met betrekking tot 'financieel ontzorgen' uitschrijven. G
- We gaan de taken met betrekking tot maatschappelijke begeleiding uitschrijven en kenbaar maken aan SWO. G

- Vrijwilligers vervullen een belangrijke rol bij de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dit wordt door ons zeer gewaardeerd en wij willen dit onderwerp meer aandacht geven door de verbinding te zoeken met de aanwezige maatschappelijke organisaties. G
- Voor de Z-route moet een statushouder 800 participatie uren voltooien. We gaan hier extra aandacht aan besteden en afspraken maken met maatschappelijke organisaties over de inzet en begeleiding hiervoor. O

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang:

- We zetten in op de transformatie van intramurale voorzieningen binnen beschermd wonen naar thuis+. O
- We stellen een uitvoeringsagenda beschermd wonen op, waarin we onder andere als doelstelling hebben: O
  - Het toewerken naar meer preventieve begeleiding en ondersteuning. O
  - Het stimuleren van uitstroom naar passende woonplekken. O
- We werken regionaal en lokaal samen met zorgaanbieders en corporaties en het voorliggend veld om effectieve interventies/pilots op te zetten. O
- We zetten in op lokaal casemanagement voor dak- en thuislozen waardoor we hen sneller en beter kunnen ondersteunen. G
- We gaan uit van het ‘wonen eerst’ principe waarbij zij die dat nodig hebben onvoorwaardelijk toegang hebben tot (permanente)huisvesting. O
- We gaan door met de implementatie van ‘Sterk Netwerk Groningen’ in de aanpak van mensen met verward gedrag en een hoog veiligheidsrisico. G
- We starten met de aanpak Vroeg signalering voor mensen met verward gedrag door inzet van een Wijk GGZ-er. G
- We zetten de Voorzorggroep (aanbod voor inwoners die wachten op SGGZ ondersteuning) voort in samenwerking met onze inloop GGZ (Clubhuis de Horizon). G

Toelichting:

Jeugd:

- Het uitvoeringsprogramma jeugd is volop in ontwikkeling. Ook het onderzoek van Molendrift (zie de actiepunten onder het kopje ‘een veilige leefomgeving’) en opgroeien in een Kansrijke omgeving worden hierbij betrokken.
- Op 4 februari 2025 heeft het college besloten in te stemmen met de pilot jeugdondersteuning op het speciaal onderwijs in Winschoten (De Stuwe) voor het jaar 2025 en 2026. Vanaf 24 augustus 2025 zullen de jeugdondersteuner van start gaan.

Werk en participatie:

- Het opstellen van een plan tot de juiste invoer van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans loopt uit omdat de invoering van de wet is uitgesteld.

Inburgering:

- Het extra aandacht besteden aan de Z-route en hierover afspraken maken met maatschappelijke organisaties loopt iets vertraging op vanwege personele wisselingen.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang:

- Er is verloop geweest in personeel bij zowel beleid als bij de uitvoering waardoor de echte transformatie nog niet voldoende tot stand is gekomen. Dit wordt in 2025 verder opgepakt.
- Met betrekking tot het ‘wonen eerst’ principe werken we aan een domein overstijgende opdracht om dit projectmatig aan te pakken. Hierin wordt de verbinding gezocht met onder andere de woonzorgvisie en het programma Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. Dit is een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen lokale actieplan dakloosheid. Hier zijn ook al in 2024 belangrijke stappen in gezet (onder andere het aanstellen van de casemanager MO, het meer inzicht en grip krijgen op de grootte van het probleem).

4.2 Armoede bestrijding en schuldhulpverlening

Terugdringen van problematische schulden IBR1

Beleidshorizon 2025	We willen dat onze inwoners en ondernemers sneller en op de juiste manier worden ondersteund om te voorkomen dat problemen escaleren. Als we dit realiseren leidt dit zowel tot maatschappelijke als financiële opbrengsten.
Aanpak op hoofdlijnen	We realiseren ons terdege dat de oplossing van de armoede en schuldenproblematiek niet in handen van Oldambt is. Wel zetten we in op preventie en uiteraard blijven we ons ook richten op het ondersteunen van inwoners en ondernemers die armoede en schuldenproblematiek ervaren. In het kader van het Corona Perspectiefplan werken we de prioritaire thema's: lokale economie, schulden en armoede en kinderen en jongeren (zie kadernota 2022-2025) uit in een integraal plan als katalysator om blijvende impact te bewerkstelligen op het thema intergenerationele armoede. Onze NPG-aanvraag Generatierijkdom voorziet in een pilot voor het doorbreken van intergenerationele armoede en inzetten van de Doorbaakmethode. *Toevoeging begroting 2025:* Met het project Generatierijkdom zetten we in op het verbeteren van toekomstperspectieven voor kinderen en jongeren, het doorbreken van het taboe rondom armoede en schulden, gezinnen financieel en sociaal zelfredzaam maken en gelijke kansen voor kinderen en jongeren in het onderwijs. Dit doen we door: - Het aanbieden van financiële educatie op basisscholen en voortgezet onderwijs om te werken aan de versterking van (toekomstige) financiële zelfredzaamheid van kinderen. - Voor huishoudens met hulpvragen op diverse gebieden, o.a. financiële problematiek, is ondersteuning aanwezig in de vorm van bv de Toukomstbuddy of de Vraagbaak op School. - Het verbeteren van het toekomstperspectief van jongeren door ze te laten werken aan een startkwalificatie en/of het wegwerken van schuldenproblematiek en bijbehorende stress. - Het inzetten van de doorbraakmethode.

Acties in 2025	• We gaan een oplossing tot stand proberen te brengen waardoor vrijwilligers ondersteuning ervaren bij het omgaan met inwoners met complexe problematiek.	G
	• We evalueren het gebruik van de Voorzieningenwijzer.	G
	• We onderzoeken of de gemeentepolis optimaal wordt ingezet of dat dit wellicht aanpassing behoeft om meer effect te bereiken.	R
	• We onderzoeken de mogelijkheden om een sociaal raadslid aan te stellen, deze kan inwoners ondersteunen als het gaat om juridisch gerelateerde vraagstukken.	G
	• We willen een schuldhulpaanpak die jongeren niet beperkt in hun ontwikkelingsbehoefte maar ze daar juist in activeert en ondersteunt. We onderzoeken de mogelijkheden en kijken of dit bijvoorbeeld gekoppeld kan worden aan ‘Generatierijkdom’ waarbij gepoogd wordt om jongeren (zo nodig met behulp van de doorbraakmethode) aan een startkwalificatie te helpen.	O
	• Bij de inzet van nieuwe interventies, gericht op minima, willen we verder kijken dan alleen de reguliere communicatiemethodes en de verbinding zoeken met intermediairs die in contact staan met de diverse doelgroepen. We gaan onderzoeken welke intermediairs en partijen dit zijn.	G

Toelichting:

- Inmiddels wordt er ingezet op het versterken van de verbinding van de vrijwilligersorganisaties met de gemeente op het vlak van veiligheid en zorg en met betrekking tot inburgering. De intentie is dat de vrijwilligers door de ontstane verbindingen verlichting ervaren bij hulpvragen waarbij ook andere problematiek om de hoek komt kijken.
- Als gevolg van doorontwikkeling van de Voorzieningenwijzer is een digitale variant ontstaan in de vorm van een website genaamd ‘Dat Geldt Voor Mij.’ Deze variant is breder inzetbaar dan de oorspronkelijke applicatie en lijkt erg goed aan te sluiten bij de wensen en behoeftes van verschillende gebruikersgroepen in de gemeente.
- De gemeente-polis kan het beste in samenhang met de andere minimavoorzieningen beschouwd worden. Voor nu is het dan ook de intentie om te komen tot een herijking van het gehele minimabeleid, waarin ook de effectiviteit van de huidige gemeentepolis beoordeeld zal worden.
- Er zijn inmiddels structureel middelen begroot voor de inzet van een sociaal raadslid. Derhalve zijn er ook al gesprekken gaande met SWO om te komen tot een daadwerkelijke inzet van een sociaal raadslid.
- Binnen de implementatie van de ‘Basisdienstverlening,’ past ook een doelgroepgerichte aanpak ten aanzien van jeugd. De implementatie van basisdienstverlening is echter veelomvattend en loopt naast andere ontwikkelingen rondom de VKB. Voor nu is er door de veelheid aan ontwikkelingen nog geen helder zicht op bestendiging van een specifieke schuldenaanpak gericht op jongeren.

Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

In het programma duurzaamheid en milieubeheer wordt aandacht besteed aan energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

5.1 Duurzaamheid en energietransitie

Energietransitie en klimaat

Beleidshorizon 2025	De gemeente Oldambt wil in 2050 een CO_2-neutrale en klimaatbestendige gemeente zijn. Voor 2030 is de landelijke doelstelling een CO_2-reductie van 55% ten opzichte van 1990. In 2025 zijn verdere stappen gezet om bij te dragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Dit wordt gerealiseerd door zowel energie te besparen als op te wekken. Heel Oldambt is in 2050 aardgasvrij. Met de warmtetransitie gaan we niet alleen inzetten op woningverbeteringen, energie- en aardgasbesparingen, maar tegelijkertijd het wonen in Oldambt betaalbaarder, comfortabeler en aantrekkelijk maken voor jong en oud. Ook zal hiermee aandacht worden besteed om energiearmoede binnen Oldambt structureel te verminderen. Daarnaast willen we de gemeentelijke gebouwen in 2030 zoveel mogelijk aardgasvrij hebben. De gemeenten in Nederland hebben daarnaast een grote opgave op het gebied van klimaatadaptatie. In 2021 is het klimaatakkoord gesloten om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan en de uitstoot van broeikasgassen fors terug te dringen. We zijn ons er van bewust dat weersextremen een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid en leefbaarheid in onze regio. Deze kwetsbaarheden komen vooral voor op het gebied van hitte, droogte en hevige neerslag, zo kunnen overstromingsrisico's een bedreiging vormen. We hebben de ambitie om kwetsbaarheden en risico's die ontstaan door klimaatverandering te verminderen met het besef dat hiervoor regionale samenwerking en gezamenlijke actie voor is vereist. Hoe meer regenwater van de riolering afgekoppeld wordt hoe robuuster het rioolsysteem wordt bij hevige neerslag. Daarnaast zal er in de openbare ruimte ook meer plek voor water moeten komen. Om in tijden van droogte niet in de problemen te komen met waterstanden in gemeentelijke waterpartijen zal water langer vastgehouden moeten worden of moet worden gekeken naar aanvoermogelijkheden.

Aanpak op hoofdlijnen	Woningen willen we verduurzamen en daarmee het wonen betaalbaarder en comfortabeler maken en de energiearmoede verminderen. Klimaatadaptie en -mitigatie vinden we belangrijk en hierin willen we stappen zetten om in de toekomst een klimaatbestendige gemeente te zijn. De komende jaren zal uitvoering worden gegeven aan het programma Zon en Wind. Tot 2030 werken we mee aan de realisatie van maximaal 100 hectare zonneparken met circa 100.000.000 kWh aan energie. Daarmee dragen we bij aan de doelstellingen van de Regionale Energie Strategie (RES) voor 2030. *Toevoeging begroting 2025 i.p.v. de toevoeging begroting 2024:* In 2025 gaat de Isolatieaanpak van start. Deze volgt uit maatregel 29 van Nij Begun. Met de Isolatieaanpak krijgen wij als gemeente de mogelijkheid om inwoners versneld te ondersteunen bij de verduurzaming van de woning. De isolatieaanpak is gericht op de ondersteuning van inwoners. Als gemeente zullen wij ons inzetten om inwoners te informeren over de financiële mogelijkheden en te ondersteunen bij de uitvoering van de isolatie. Oldambt Verwarmt is in 2024 gelanceerd als communicatie campagne. Dit willen we blijven inzetten in 2025, waarbij we ons vooral gaan focussen op inwoners die te maken hebben met energiearmoede. In eerste instantie gaan we ons richten op isolatie. Door de (financiële) mogelijkheden voor inwoners die de isolatieaanpak brengt, is de uitvoering van de Transitievisie Warmte niet meer actueel. In 2025 zullen we daarom aan de slag gaan met het vernieuwen van de Transitievisie Warmte in de vorm van een warmteprogramma om een concreter tijdspad te schetsen richting aardgasvrij. In het warmteprogramma zal perspectief worden gegeven over de inzet van de verschillende de warmtealternatieven. De ontwikkelingen rond verduurzaming op de verschillende thema's wordt in kaart gebracht en geborgd in een energie- en klimaatprogramma. Door stapsgewijs woningen te verduurzamen en energie te besparen willen we een besparing van het aardgasverbruik in 2030 realiseren van gemiddeld 20%. Dit willen we uitbreiden totdat heel Oldambt in 2050 aardgasvrij is. We bouwen voort op de Nieuwborgen.net aanpak en zetten in op het opstellen van meerdere wijkuitvoeringsplannen. We nemen de onderwerpen energietransitie en klimaat mee in de in 2024 (en 2025) op te stellen omgevingsvisie en het daarbij behorende participatietraject. De Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord-Drenthe (RAS) is de uitwerking van onze ambitie en samenwerking op het gebied van klimaat. Met de RAS zijn we ons ervan bewust dat het klimaat verandert en dat dit leidt tot een toename van weersextremen. We hebben de ambitie de kwetsbaarheden en risico's te verminderen in het besef dat hiervoor regionale samenwerking en gezamenlijke actie vereist is. Concrete stappen tot samenwerking worden uitgewerkt in de Uitvoeringsagenda van de RAS. Klimaatverandering is een grote opgave, die ook een relatie heeft met een aantal andere thema's in de fysieke leefomgeving. Het is daarom een belangrijk thema in het kader van de nieuwe omgevingsvisie. We blijven het

afkoppelen van regenwater op particulier terrein middels een subsidie stimuleren en daarnaast proberen we ons eigen water- en rioolsysteem ook continu robuuster te maken om zo beter bestand te zijn tegen hoosbuien. We zoeken een combinatie tussen afkoppelen van regenwater en aanvoer voor waterpartijen en kijken daarnaast naar inlaatmogelijkheden vanuit boezemkanalen.

Zie ook het programma woon- en leefklimaat voor wat betreft duurzame woningen.

Acties in 2025

Algemeen

- In 2025 wordt het duurzaamheidsbeleid vormgegeven in een energie- en klimaatprogramma. G

Duurzame elektriciteit

- Met de toename hernieuwbare energieopwekking is afname en teruglevering van elektriciteit niet overal en altijd zondermeer mogelijk. Met het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) Groningen wordt er gestuurd op het energiesysteem van de toekomst door ruimtelijk-economische ontwikkelingen te verbinden. In 2025 wordt de pMIEK 2.0 vastgesteld. G

Duurzame warmte

- We zetten ons in om de samenwerking in de regio (zowel gemeenten in de provincie Groningen als regio Oost-Groningen) te versterken op het gebied van de warmtetransitie. G
- In 2025 gaan we het warmteprogramma opstellen wat een vervolg is op de Transitievisie Warmte. O
- In 2024 is er een haalbaarheidsonderzoek naar de restwarmte van Google uitgevoerd. Met de resultaten zullen we in 2025 een vervolg geven aan een eventueel warmtenet. G
- We borgen de Oldambtster aanpak ‘Oldambt Verwarmt’ in het energie- en klimaatprogramma. Daarmee ondersteunen wij onze inwoners bij energiebesparing door te isoleren. G
- We willen datagedreven werken structureel inzetten, waarbij we inzichten uit ons energiedashboard benutten bij het sturen op project- en beleidsontwikkeling. G
- We passen onze instrumenten zoals leningen, subsidies en ISDE-voorschotregeling aan zodat deze aansluit bij de isolatieaanpak en de verduurzamingsprogramma’s voor ondernemers en maatschappelijke organisaties. G
- De isolatieaanpak die volgt uit maatregel 29 van Nij Begun wordt in 2025 uitgerold in de gemeente Oldambt, inwoners worden met Oldambt Verwarmt hierover geïnformeerd en ondersteund. O

Afronding Nieuwborgen.net

- Nieuwborgen richt zich in 2025 op evaluatie en afronding van Nieuwborgen. De afspraken met Groninger Huis over het verbeteren van de woningvoorraad in het projectgebied van Nieuwborgen worden uitgevoerd in de periode 2025-2027. Het doel is dat aan alle G

huurwoningen van Groninger Huis maatregelen worden getroffen om het energieverbruik terug te dringen.

Klimaatadaptatie

- We geven uitvoering aan de vastgestelde Regionale Uitvoeringsagenda (RUA) Groningen Noord-Drenthe. Het gaat hierbij om drie afkoppel/rioleringsprojecten; de Beertsterweg, Johan Modastraat en Dr. D. Bosstraat. G
- We stimuleren inwoners met het nemen van het klimaat adaptieve maatregelen door het opstellen van een regionale subsidieregeling. G

Onderhoud

- We vervangen de gemengde rioolstelsel van de Johan Modastraat te Winschoten door een gescheiden rioolstelsel. G
- We vervangen de gemengde rioolstelsel van de Dr. D. Bosstraat te Winschoten door een gescheiden rioolstelsel. G
- We gaan de riolering van de Mr. D.U. Stikkerlaan te Winschoten relinen. G

Toelichting: Op dit moment wordt gewerkt aan het vormgeven van een programma energie en klimaat. Onderdeel daarvan is het op peil brengen van de noodzakelijke capaciteit en het ordenen en prioriteren van de activiteiten. Bij de 2eBBR zal er meer duidelijk zijn

Programma 6 Bestuur

Dit programma omvat alles wat te maken heeft met de raad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, het gebouw Halte Democratie en de griffie. Ook de lasten voor referenda en verkiezingen en de kosten van bestuurlijke samenwerkingsverbanden worden hierin verantwoord.

Lokale democratie versterken — IBR1

Beleidshorizon 2025	In 2025 is de publieke belangstelling voor gemeentelijk beleid en gemeentepolitiek vergroot. Inwoners werken daarbij samen met ons aan de toekomst van Oldambt.	
Aanpak op hoofdlijnen	• Communicatie over besluitvorming door de gemeenteraad. • Participatie van inwoners wordt (verder) gestimuleerd.	
Acties in 2025	• Afhankelijk van de invulling vacature raadsadviseur, wordt raadscommunicatie opgepakt.	G
	• Nu de Wet 'Versterking participatie op decentraal niveau' is vastgesteld, zal afhankelijk van de invulling van vacatureruimte een participatieverordening worden opgesteld.	O
	• We organiseren de cursus Politiek Actief.	G

Toelichting:

- De functie van raadsadviseur raadscommunicatie is per maart 2025 ingevuld. Er is gestart met het ontwikkelen van een visie, die uitmondt in een raadscommunicatieplan.
- Het is nog niet gelukt om de vacatureruimte in te vullen en een start te maken met een participatieverordening.
- In de periode 6 maart – 3 april 2025 is een cursus Politiek Actief georganiseerd. Dit om mensen te interesseren in gemeentepolitiek in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2574
Extern Zaak ID	1895ESUITE406262025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	9.f
Titel	Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
9f Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024
9f.1 Jaarverslag en jaarrekening 2024
9f.2 Accountantsverslag 2024 BDO
9f.3 Gemeente Oldambt - Controleverklaring 2024 ('was getekend')
9f.4 Gemeente Oldambt - Accountantsverslag 2024 ('was getekend')

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	2 juli 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarverslag en jaarrekening 2024
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	40626-2025:062738
Steller	Tineke Arends
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	Frans Nuninga

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Begroting inclusief wijzigingen 2024
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves. 2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO. 3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief. 4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten. 5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds. 6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.
Samenvatting	Vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening 2024 en de voorgestelde bestemming van het resultaat.
Bijlage(n)	1. Jaarverslag en jaarrekening 2024 2. Accountantsverslag 2024 BDO
AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

Via de jaarrekening legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten.

De raad stelt de jaarrekening vast. De vastgestelde jaarrekening moet voor 15 juli 2025 naar de provincie worden gestuurd.

Accountantscontrole
De accountantscontrole is afgerond en de jaarrekening kan worden aangeboden met een goedkeurende accountantsverklaring, inclusief rechtmatigheidsverantwoording, voor getrouwheid.

Financieel resultaat
Het laatste moment waarop de cijfers 2024 zijn bijgesteld was middels het vaststellen van de 2e BBR in de raadsvergadering van november. De cijfers van de 2e BBR worden verzameld in de periode tot en met ultimo augustus. Op dat moment resteert er nog ruim 4 maanden (en als de eerste maanden van 2025 worden meegerekend zelfs nog meer) aan ontwikkelingen tot het opmaken van de jaarrekening.

Het resultaat vóór bestemming bedraagt € 38.000 negatief, en komt dus nagenoeg overeen met de begrote cijfers van de 2e BBR. Ook wordt er nog een bedrag van bijna € 1,2 miljoen doorgeschoven naar 2025 als gevolg van niet afgeronde projecten. Omdat sportverenigingen een hoger beroep gedaan hebben op het sport- en leefbaarheidsfonds dan begroot, wordt voorgesteld om een bedrag van € 91.000 alsnog te onttrekken uit de hiervoor bestemde reserve.

Het uiteindelijke resultaat (na resultaatbestemming) komt uit op € 1,1 miljoen. Voorgesteld wordt om dit bedrag te onttrekken aan de Algemene Reserve.

In de jaarrekening staat in hoofdstuk 1 resultaat 2024 een uitgebreide toelichting op de belangrijkste afwijkingen die dit resultaat veroorzaken.

Motivatie

Bestemming resultaat
- Het resultaat over 2024 is beïnvloed door zowel extra uitgaven als extra inkomsten en zit in meerdere programma's verweven. Per saldo is dit redelijk in balans, waardoor het resultaat nagenoeg niet afwijkt van het resultaat zoals in de 2e BBR is opgenomen.
- Ook zijn er in 2024 budgetten beschikbaar gesteld die om verschillende redenen niet uitgevoerd konden worden, maar nu gepland staan voor 2025. Voorgesteld wordt om deze budgetten door te schuiven naar 2025. In bijlage 1 van de jaarrekening is een uitgebreide specificatie hiervan opgenomen.

Voorgesteld wordt om het uiteindelijke negatieve resultaat ad. € 1.134.781 te onttrekken aan de algemene reserve.

Betrokkenheid (externe) partners

n.v.t.

Consequenties

Via deze jaarrekening wordt integraal verantwoording afgelegd over het jaar 2024.

Vervolg

De jaarrekening heeft bij de balie op het gemeentehuis in Winschoten ter inzage gelegen. De vastgestelde jaarrekening zal voor 15 juli 2025 naar de provincie worden gestuurd.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

gemeente Oldambt

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		40626-2025:062738

Onderwerp
Jaarverslag en jaarrekening 2024

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

Besluit:

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

JAARVERSLAG
EN
JAARREKENING
2024

gemeente
Oldambt

Opdrachtgever:	De gemeenteraad van de gemeente Oldambt
Regie:	College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Oldambt
Coördinatie:	Financieel beleid
Versie:	Definitieve versie 27 mei 2025

Inhoudsopgave

Inleiding 5

Resultaat 2024 9

1.1 Analyse resultaat 2024 9

2 Jaarverslag: Programmaverantwoording 13

2.1 Programma 1 Algemene dienstverlening 15

2.2 Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving 19

2.3 Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs 39

2.4 Programma 4 Zorg en samenleving 49

2.5 Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer 55

2.6 Programma 6 Bestuur 61

3 Algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige posten 63

3.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 63

3.2 Overhead 67

3.3 Vennootschapsbelasting 71

3.4 Onvoorzien 73

4 Beleidsindicatoren 75

5 Jaarverslag: Paragrafen 83

5.1 Bedrijfsvoering 85

5.2 Grondbeleid 91

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen 95

5.4 Verbonden partijen 105

5.5 Lokale heffingen 129

5.6 Financiering 139

5.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 147

5.8 Aardbevingsopgave 153

5.9 Openbaarheidsparagraaf 163

6 Jaarrekening 2024 165

6.1 Balans per 31 december 2024 166

6.2 Overzicht van baten en lasten per programma 169

6.3 Toelichting op de jaarrekening 173

6.4 Toelichting op de balans 177

6.5 Overige toelichtingen 201

6.6 Single information Single audit 207

6.7 Baten en lasten per taakveld 217

6.8 Rechtmatigheidsverantwoording 223

Bijlagen 225

Bijlage 1 Doorgeschoven projecten 227
Bijlage 2 Restant investeringskredieten 2024 229
Raadsbesluit 231

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening van de gemeente Oldambt over 2024. Een bewogen jaar in een wereld die volop in beweging is. We zien toenemende geopolitieke spanningen die Europa, Nederland en daarmee Oldambt steeds meer raken. Die ontwikkelingen hebben impact op onze inwoners. Woorden als “polarisatie” en “in gesprek blijven” zijn veel genoemd in het afgelopen jaar.

Daarnaast zien we dat alle gemeenten financiële uitdagingen kennen met als gevolg dat we met elkaar keuzes moeten maken om onze meerjarenbegroting op orde te houden. Tegelijkertijd hebben we natuurlijk ons visies, beleid en wensen, voortvloeiend uit het coalitieakkoord en de raadsbesluiten die zijn genomen.
We bewegen met al deze ontwikkelingen mee, hebben hierover gediscussieerd en keuzes gemaakt. Waarbij we naast deze ingewikkelde opgaven gelukkig ook kansen zien om de brede welvaart in onze regio te versterken.

Met programma’s zoals *Nij Begun* en de *Regio Deal Oost-Groningen* werken we aan een toekomstbestendig Oldambt. We investeren in kwetsbare groepen, veiligheid, woningen en in Winschoten als aantrekkelijk centrum. Er liggen nog volop uitdagingen, maar samen met onze partners hebben we in 2024 belangrijke stappen gezet.
In deze jaarrekening leest u meer over onze inzet en de bijbehorende financiële resultaten.

Zorg & preventie
We investeerden in een stevige aanpak tegen armoede en schulden. Onder meer via het STAP-loket, Vroeg Eropaf, het Volwassenenfonds, schuldhulp voor ondernemers en de app Kwikstart. Met het visiedocument ‘Versterken bestaanszekerheid in Oldambt’ kiezen we voor een integrale benadering, met aandacht voor kwetsbare groepen.

Ook Regio Deal 2 kreeg vorm. Oldambt reserveerde € 3,7 miljoen voor cofinanciering. Doel: de brede welvaart in Oost-Groningen vergroten, onder meer door het terugdringen van armoede en gezondheidsachterstanden.

We zijn aan de slag gegaan met gezondheid. Denk aan een wijkgerichte aanpak en ketenaanpakken zoals Welzijn op recept. Ook communiceren we actief over sport en gezondheid onder de noemer Oldambt Beweegt.

Wonen
Wonen raakt ons allemaal. In 2024 kwamen er 161 nieuwe woningen bij, verspreid over 10 dorpen (33), Winschoten (9) en Blauwestad (128). Voor nog eens 84 woningen zijn vergunningen verleend. Zo bouwen we aan voldoende, passende woningen in heel Oldambt.

Aardbevingsopgave
In 2024 is de gaswinning gestopt. Een belangrijke stap voor de veiligheid van onze inwoners en ondernemers. Voor een deel van de circa 100 woningen in Oldambt die versterkt moeten worden, is de versterking inmiddels afgerond of in uitvoering.

Leefbaarheid
We investeerden in veilige, groene en leefbare dorpen en wijken. Denk aan de aanpak van droogteschade, nieuwe fietspaden zoals tussen Bad Nieuweschans en Drieborg, en de zichtbare gebiedsversterking in het lint Nieuwolda – Nieuw Scheemda – ’t Waar. Via Nij Begun is hiervoor € 5,4 miljoen beschikbaar gesteld.

We pakten het groenonderhoud breder op, met aandacht voor biodiversiteit én het tegengaan van invasieve soorten. Ook het Sport- en Leefbaarheidsfonds (€ 191.000 aan subsidies) en afspraken met dorpen en wijken dragen bij aan een vitale omgeving.

Veiligheid
Met onze partners zetten we in op een sluitende aanpak Jeugd & Veiligheid. Denk aan groepsgerichte interventies, jongerenwerk op school en het plan van aanpak van Sociaal Werk Oldambt. In 2024 werden 86 jongerenzaken opgepakt, waarvan 39 afgerond.

Ook op ondermijning hebben we stappen gezet. Een ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid richt zich specifiek hierop. In 2024 vonden 15 integrale controles plaats. Samen met andere Groningse gemeenten werken we aan de Groningse norm.

Ondernemen & ontwikkelen
We werkten verder aan het ambitiedocument centrum Oldambt. De (gedeeltelijke) sloop van het Sint Lucasziekenhuis is daarvan een zichtbaar resultaat.

Als het gaat over het ontwikkelen en werkgelegenheid, draagt Nij Begun met haar sociale en economische agenda hier ook aan bij. Het Masterplan Oost-Groningen en het Masterplan Regiocentra zijn al vastgesteld. En in het Masterplan Campussen wordt gewerkt aan het versterken van het kennis-ecosysteem in de regio. In onze gemeente is dat het kenniscentrum Ruby in de Langestraat in Winschoten.

Daarnaast werken we aan de realisatie van nieuwe industrieterreinen en aan de revitalisering van bestaande terreinen, om zo ruimte te bieden aan ondernemers en werkgelegenheid te stimuleren.

We zetten in op een digitaal vaardige samenleving door verbetering van digitale vaardigheid bij inwoners en ondernemers. Dit doen we met een inclusieve aanpak: iedereen moet mee kunnen doen en de digitale toepassingen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. En dat doen we in samenwerking, met onderwijs, ondernemers en kennisinstellingen.

Duurzaamheid
Voor maatregel 29 van Nij Begun werkten we een subsidieregeling uit voor woningisolatie. Zo helpen we inwoners bij het verduurzamen van hun huis – een belangrijke stap richting een aardgasvrije toekomst.

Bestuur & organisatie
We werken sinds 1 januari 2024 in een nieuwe organisatiestructuur. Vanuit Nijambt bouwen we aan een gemeente die dichtbij mensen staat, slim georganiseerd is en duidelijke keuzes durft te maken.

Tot slot
In deze jaarrekening bedraagt het resultaat € 38.000 negatief ten opzichte van de bijgestelde begroting. (vóór dotatie aan doorgeschoven projecten)
In de 2e BBR is uitgegaan van een verwacht begrotingsresultaat van € 7,6 miljoen positief. Dit bedrag is in 2024 al toegevoegd aan de reserves.

Met name in de 2e BBR was de bijstelling van het resultaat positief door onder meer een hogere uitkering gemeentefonds, rentevoordelen en een vrijval voorziening WOZ.
Ten opzichte van de in de 2e BBR bijgestelde begroting is de afwijking dus verwaarloosbaar.

Samenvattend: We zijn een gemeente in beweging samen met inwoners!

Het college van B&W

Leeswijzer

De jaarstukken van de gemeente zijn opgebouwd uit de volgende delen:

Jaarverslag inclusief de paragrafen

Het jaarverslag bestaat uit een programmaverantwoording en de paragrafen.

Leeswijzer bij de programmaverantwoording en de paragrafen

Met de programma verantwoording wordt u geïnformeerd over de voortgang van de acties en doelstellingen die zijn gepland in de (programma)begroting. Voor de programma's is de realisatie ten aanzien van de doelstellingen beoordeeld. Door middel van een kleurcodering wordt in deze verantwoording aangegeven of de voortgang conform de planning verloopt of dat er eventuele bijzonderheden zijn.

Daarbij wordt de volgende kleurcodering gebruikt:

- G — Het doel is gerealiseerd in 2024.
- O — Het doel is in 2024 gedeeltelijk gerealiseerd, maar er zijn aandachtspunten: Er moeten bijvoorbeeld achterstanden worden ingelopen door aanvullende inzet van uren of budget in één of meer opvolgende jaren. Ook kan er sprake zijn van lichte vertragingen.
- R — Het doel is in 2024 niet gehaald zoals gepland. Er is bijvoorbeeld sprake van ernstige vertraging of materiële budgetoverschrijding. Ook kan het zijn dat de actie door voortschrijdend inzicht helemaal niet meer wordt uitgevoerd.

Het algemene principe is dat alle oranje en rode bolletjes worden toegelicht. Een groen bolletje kan worden toegelicht, bijvoorbeeld wanneer iets boven verwachting loopt of dat er andere noemenswaardige ontwikkelingen zijn met betrekking tot de doelen.

De paragrafen geven inzicht in de beheersmatige verantwoording. Opgenomen zijn de paragrafen over de onderwerpen bedrijfsvoering, grondbeleid, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen, lokale heffingen, financiering, weerstandsvermogen, demografische ontwikkelingen, aardbevingsopgave en de openbaarheidsparagraaf.

Jaarrekening

Dit is het verplichte onderdeel dat, evenals het jaarverslag, moet voldoen aan de voorschriften 'Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten' (BBV). De balans geeft de bezittingen en schulden weer van de gemeente. De programmarekening geeft inzicht in de financiële resultaten per programma.

Bijlagen bij de jaarrekening

Als bijlagen bij de jaarrekening zijn opgenomen:
1. Doorgeschoven projecten
2. Restant investeringskredieten 2024

Ad 1) In de bijlage doorgeschoven projecten maken we inzichtelijk voor welke projecten wordt voorgesteld om middelen gereserveerd te houden, dan wel te gaan reserveren. Laatste betreft bedragen die in 2024 niet zijn uitgegeven en daardoor het rekeningresultaat van 2024 gunstig hebben beïnvloed.

Ad 2) In de bijlage restant investeringskredieten is een overzicht van het restant van de investeringskredieten opgenomen en de afgesloten investeringskredieten per 31 december 2024.

Overige gegevens
Tenzij anders vermeld, zijn de bedragen in euro’s. Zowel de lasten als de baten worden positief weergegeven. Het saldo wordt negatief weergegeven als het een nadeel betreft en het wordt positief weergegeven als het een voordeel betreft (tenzij anders vermeld bij de bedragen en/of tabellen).

Afkortingen
BBR = Besluitvormende Bestuursrapportage
IBR = Informerende Bestuursrapportage (onderdeel van de BBR)
JR = Jaarrekening

Afrondingen
Totalen in de diverse financiële tabellen kunnen in verband met afrondingsverschillen afwijken van de som van de individuele bedragen.

Resultaat 2024

Het resultaat vóór bestemming bedraagt € 38.444 negatief.

Vanuit dit resultaat moeten nog een aantal bedragen worden doorgeschoven naar 2025 als gevolg van nog niet afgeronde projecten. Het gaat om een totaal bedrag van € 1.187.337 wat nog ten laste van dit resultaat wordt gebracht. Daarnaast moet er nog € 91.000 worden onttrokken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds ter dekking van kosten die al zijn verwerkt in deze jaarrekening.

Het resultaat na bestemming bedraagt dan € 1.134.781 negatief.
Dit bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve.

Het laatste moment waarop de cijfers 2024 zijn bijgesteld was middels het vaststellen van de 2e BBR in de raadsvergadering van november 2024. De cijfers van de 2e BBR worden verzameld in de periode tot en met ultimo augustus. Op dat moment resteren er nog ruim 4 maanden (en als de eerste maanden van 2025 worden meegerekend zelfs nog meer) aan ontwikkelingen tot het opmaken van de jaarrekening.

Het doel van deze analyse is om u in het kort inzicht te geven in de belangrijkste financiële afwijkingen en ontwikkelingen, zonder te “verdrinken in een cijfermassa”. Het zwaartepunt van de verslaglegging ligt uiteraard bij de verantwoording en de resultaten van het gevoerde beleid zoals deze zijn opgenomen per programma en in de paragrafen.

In dit onderdeel worden de grotere financiële afwijkingen (richtlijn > € 100.000) genoemd, c.q. de afwijkingen die politiek relevant zijn. In de toelichting op de afwijking per programma is een richtlijn van € 50.000 aangehouden.

1.1 Analyse resultaat 2024

De grootste en belangrijkste voor- en nadelige afwijkingen die het resultaat veroorzaken zijn:

Leges omgevingsvergunningen/kosten bouw en woningtoezicht € 272.000 voordeel
De opbrengst leges omgevingsvergunningen is zowel in de 1e als de 2e BBR fors naar boven bijgesteld naar een verwachting van € 1.000.000 aan inkomsten. Uiteindelijk is er € 1.272.000 gerealiseerd, wat hier dus een voordeel veroorzaakt van € 272.000. Dit wordt deels veroorzaakt door nog opgelegde aanslagen van voorgaande jaren.

Grex woningbouw, verkoop openbaar groen, overige gronden en St. Lucas terrein € 183.000 nadeel
De verkoop van restgronden in combinatie met het resultaat van overige gronden en het beheer van het St. Lucas terrein is per saldo € 217.000 nadelig. Daarnaast is de voorziening grondexploitatie van de Garst € 34.000 verlaagd wat zorgt voor een voordeel.

Verkeersveiligheid en verkeersbeleid € 113.000 voordeel
In 2024 zijn via de BBR voor het aanpassen van de aansluiting Verlengde Ekamperweg op de hoofdstraat Blauwestad en voor het ontwikkelen van het Mobiliteitsplan Oldambt en Uitvoeringsprogramma Mobiliteit Centrum Winschoten middelen beschikbaar gesteld. De uitvoering van deze projecten lopen nog en verdere uitvoering vindt plaats in 2025. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om de resterende budgetten hiervoor door te schuiven naar 2025.

Bijdragen uit sport- en leefbaarheidsfonds € 91.000 nadeel
In 2024 is er door de sportverenigingen voor een bedrag van € 191.000 een beroep gedaan op het sport- en leefbaarheidsfonds. Dit is € 91.000 meer als waar we in de begroting van uitgegaan zijn. Bij

de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het meerdere ad € 91.000 alsnog aan de hiervoor bestemde reserve te onttrekken.

De Klinker € 129.000 nadeel
In de bijdrage aan de Klinker is een bedrag opgenomen voor uitgaven in het kader van het Meerjaren onderhouds plan. Dit bedrag is in de 1e BBR fout begroot wat zorgt voor een nadeel in de jaarrekening 2024.

Verdiepingsonderzoek locatie Hommesplein nav IHP en renovatie De Flint € 150.000 voordelig
Dit onderzoek wordt uitgevoerd in combinatie met het haalbaarheidsonderzoek naar de bouw van een nieuw zwembad en sporthal. Dit project is eind 2024 opgestart. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het hiervoor in 2024 beschikbaar gestelde budget door te schuiven naar 2025.

Onderwijs overige zaken € 185.000 voordeel
Dit is een samenstel van diverse meevallers. Zo zijn er afwijkingen op onderwijsbegeleiding, leerkingenvervoer, leerplichtwet, onderhoudscontracten, Duits op basisscholen die gezamenlijk dit bedrag veroorzaken.Ook valt hier de exploitatie- en onderhoudskosten van de Brede school De Meerkant, De Zwerm en OZC De Stuwe onder.

Maatschappelijke dienstverlening € 216.000 voordelig
Deze afwijking met name veroorzaakt door vrijval budgetten Woon-Leer-Werk (€ 128.000) en Lokale Inclusie Agenda (38.000) en Calamiteitenfonds (17.000)

Sociaal Werk Oldambt € 298.000 voordelig
Met name veroorzaakt door meevallers vanuit SPUK IZA (gemeente Groningen) t.b.v. inzet welzijnscoaches (€ 142.000) en SPUK BREED, onderdeel Versterken Sociale Basis (€ 128.000)

Sociale werkvoorziening en participatie € 190.000 nadelig
Extra uitgaven voor beschut werk van € 75.000 en € 188.000 extra uitgaven voor loonkostensubsidies zorgen voor deze afwijking.

Voorziening dubieuze debiteuren W&I € 410.000 nadelig
Na aanleiding van jaarlijkse beoordeling van de debiteurenportefeuille Werk en Inkomen is gebleken dat de eerder gevormde voorziening onvoldoende was om de verwachte verliezen uit dubieuze debiteuren adequaat af te dekken. Als gevolg van deze herberekening is een extra bedrag van € 410.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Deze wijziging heeft een nadelige impact op de jaarrekening, aangezien de voorziening wordt verhoogd met dit extra bedrag. De aanpassing is in lijn met de geldende financiële verordening van de gemeente.

Jeugd € 272.000 nadelig
De zorgkosten jeugd zijn ongeveer conform het begrotingstotaal op dit onderdeel. Een verwachte afrekening RIGG en extra doorbelaste kosten vanuit andere gemeenten buiten de provincie zorgen uiteindelijk voor een relatief beperkt nadeel.

WMO beschermd wonen € 317.000 voordelig
Dit bedrag wordt veroorzaakt door meer vrijval vanuit de centrumgemeente Groningen dan de kosten die op dit onderdeel zijn gemaakt. Dit bedrag wordt gestort in de bestemmingsreserve doorgeschoven projecten.

WMO begeleiding en huishoudelijke hulp € 382.000 nadelig
De Wmo Begeleiding en Huishoudelijke Hulp vielen in totaal € 326.000 hoger uit dan begroot. Dit bedrag is met name op te splitsen in € 600.000 nadeel op HH en € 274.000 lagere kosten begeleiding.

Daarnaast is er een nadeel te noteren op woon- en vervoersvoorzieningen van € 371.000, door hogere kosten vervoersvoorzieningen. rolstoelvoorzieningen en hoge kosten woningaanpassingen. Er is een voordeel van € 195.000 op inkoopondersteuning Wmo en € 162.000 voordeel door hogere ontvangsten eigen bijdragen.

Uitkering gemeentefonds inclusief voorgaande jaren € 748.000 voordeel
De werkelijke ontvangsten vallen met name als gevolg van bijstelling in de decembercirculaire 2024 € 1.114.000 hoger uit dan begroot. De afrekening over voorgaande jaren is € 366.000 negatief. Van dit bedrag wordt € 332.000 via doorgeschoven projecten meegenomen naar 2025 om daar alsnog te kunnen besteden aan de posten waarvoor deze gelden zijn bedoeld.

Baten OZB en overige belastingen € 526.000 nadeel
De afwijking is met name ontstaan door kosten die we vergoeden aan No Cure No Pay bureaus in het kader van de bezwaarschriften en beroepszaken. Daarnaast heeft er extra inhuur van personeel plaats gevonden ivm vervnging wegens ziekte en vertrek van personeel (niet structureel vervangen ivm overgang naar NBK).

Saldo op rentekosten € 289.000 voordeel
Op het samenstel van werkelijk betaalde rente, bespaarde rente en rente eigen financieringsmiddelen ontstaat een voordeel van € 289.000 wat in de begroting niet is doorbelast en hier als voordeel wordt verantwoord.

Uitgaven en inkomsten voorgaande dienstjaren € 179.000 voordeel
Met name het met positieve cijfers afronden van een aantal langlopende projecten als cora/com3 en edrit zorgt voor een meevaller in de jaarrekening.

Programma bureau centrum € 351.000 nadeel
In 2024 zijn de kosten behoorlijk hoger dan voorzien door extra juridische kosten ivm de Blaauw locatie, het doorrekenen en uitwerken van de opties Schönfeldplein en het opstellen van een mobiliteitsplan.

Reserve doorgeschoven projecten € 318.000 voordeel
Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een niet geraamde onttrekking ter dekking van hogere kosten WMO huishoudelijke hulp van € 360.000 en daarnaast . Dit geeft hier een voordeel maar is in het totaal van de jaarrekening neutraal.

Voormalig personeel € 315.000 nadeel
Door het bijstellen van de rekenrente is het gereserveerde bedrag voor toekomstige pensioenen naar boven bijgesteld. Dat zorgt dat er een extra bedrag in de voorziening moet worden gestort om deze op niveau te houden.

Bijkomende personeelskosten/overhead € 99.000 nadeel
Op het totaal aan bijkomende personeelskosten zoals Arbo (BHV), repro, ondernemingsraad, vorming en opleiding, reis en verblijfkosten, etc., ontstaat een nadeel van € 99.000.

Saldo kostenplaatsen € 360.000 nadeel
Hier worden alle werkelijke afwijkingen op kostenplaatsen ten opzichte van begroot geboekt. Het totaal aan afwijkingen komt uit op € 360.000 nadelig. Met name afwijkingen op het onderdeel doorbelaste loonkosten, belastingen en rente.

2 Jaarverslag: Programmaverantwoording

2.1 Programma 1 Algemene dienstverlening

Dit programma bevat alle doelstellingen die te maken hebben met de directe service aan onze inwoners. Denk hierbij aan digitale dienstverlening en klanttevredenheid, maar ook aan informatiebeveiliging. Zie voor ondersteunende dienstverlening aan inwoners die dat nodig hebben programma 4 Zorg en samenleving.

Dienstverlening en informatievoorziening		**IBR1**	**IBR2**	**JR**
Beleidshorizon 2024	De gemeente gaat inwoners de komende jaren in staat stellen om het merendeel van de zaken met de gemeente online te regelen. Eigen regie en selfservice zijn de sleutelwoorden bij de ontwikkeling van de dienstverlening. Op de landelijke monitoring scoort dienstverlening qua volwassenheid op of boven het gemiddelde, 80% van de vragen wordt beantwoord tijdens het eerste klantcontact en de inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7. Naast klanttevredenheid is betrouwbaarheid en veiligheid van de dienstverlening richting inwoners en bedrijven van groot belang. Met een programmatische aanpak willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen. De gemeente onderzoekt hoe het haar interne automatisering (servers, netwerk en werkplekken) richting de toekomst wil organiseren. De Cloud strategie en de ontwikkeling van onlinedienstverlening maakt dat een traditioneel serverpark zoals dat van GRID niet meer goed past. De verwachting is dat automatisering in de toekomst meer en meer iets wordt dat van de markt zal worden afgenomen en waarbij ook regelmatig van dienstverlener kan worden gewisseld.			

Aanpak op hoofdlijnen	Met een programmatische aanpak willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen. De fysieke dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis zal plaatsvinden vanuit één centraal frontoffice. *Toevoeging begroting 2024:* In 2024 gaan we aan de slag met een grootschalige overgang naar een Cloudomgeving. Hiervoor zullen onze huidige applicaties moeten worden aangepast of worden vervangen. Verder gaat Oldambt als trouw Dimpact-lid aan de slag met Beyond 2023: de uitfasering van ons huidige zaaksysteem en de geleidelijke implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Verder zal 2024 in het teken staan van de voorbereiding op het nieuwe gemeentehuis. De keuze voor onder meer toegangssystemen, klantgeleiding, reserveringssystemen etc. zullen in 2024 gemaakt moeten worden om deze in 2025 in gebruik te kunnen nemen.			
Acties in 2024	We gaan de applicaties voor het sociaal domein aanbesteden als onderdeel van de Cloud migratie.	R	R	R
	We gaan ons netwerk migreren naar een Cloudomgeving.	G	G	O
	We vervangen het huidige systeem voor meldingen open ruimte (MOR) met Signalen als onderdeel van het Dimpact Beyond23 traject	G	G	G
	Een groot deel van de huidige werkplekken gaan we vervangen door laptops.	G	O	O
	We gaan de pakketten selecteren die in het licht van de nieuwbouw nodig zijn.	G	G	O
	We zorgen dat het Datateam en data gedreven werken een vaste plek binnen de organisatie krijgt	O	O	R
	We gaan de Omgevingswet succesvol implementeren in onze dienstverlening en organisatie, waaronder in ieder geval begrepen We formuleren toepasbare regels zodat initiatiefnemers snel kunnen beoordelen of een vergunning nodig is.	G	G	G
	We richten een klantvriendelijk, effectief en efficiënt proces in rond het verlenen van omgevingsvergunningen, waaronder het inrichten van omgevingstafels	O	O	O
	We evalueren of de voor 2024 vastgestelde legestarieven voor omgevingsvergunningen en het vooroverlegstadium redelijk en rechtmatig zijn.	G	G	G

Toelichting

- Binnen het project Basis op Orde van het programma Nijambt hebben we een aantal systemen waarvan het selectieproces opgestart dient te worden. De aanbesteding en toekomstige vervanging van al deze applicaties wordt in 2025 meer geïntegreerd opgepakt in de tijd om het risico voor de organisatie zo laag mogelijk te houden.
- De aanbesteding voor laptops maakt onderdeel uit van het transitieproject van GRID. Dit project is door vertraging in besluitvorming door de vier GRID-gemeenten vertraagd. Naar verwachting zal de aanbesteding rond de zomer worden gegund. Waarbij we pragmatisch omgaan met tussentijdse vervanging indien dit noodzakelijk is.
- Door het vertrek van twee van de drie data medewerkers eind 2024, is het data project met 2 pilots in de vertraging gekomen. Hierdoor wordt ook het trainee programma in dit voorjaar tijdelijk onderbroken. Het belang van een structurele bezetting is hierdoor urgenter geworden de komende jaren. Data is essentieel en hangt nauw samen met het project Basis op Orde binnen het programma Nijambt dat in 2025 verder opgepakt wordt.
- Door een personele onderbezetting hebben we proces van een klantvriendelijk, effectief en efficiënt proces nog niet volledig kunnen vormgeven. Wel zijn de eerste stappen daartoe gezet. De omgevingstafels zijn niet ingericht omdat de concrete aanleiding (aanvraag) daartoe er niet was. van omgevingstafels is de verwachting dat er geen regionale omgevingstafel wordt ingericht, zoals dat in de regio is geoefend. Mocht een omgevingstafel nodig zijn, dan kunnen we dat zelf gaan organiseren.

Baten en lasten van programma 1 Algemene dienstverlening

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	1.635	1.635	1.740
Baten	993	993	1.091
Saldo voor resultaatbestemming	**642**	**642**	**649**
Storting in reserves (lasten)	0	0	0
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**642**	**642**	**649**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn ca. € 7.000 hoger dan begroot.
Dit relatief geringe saldo wordt verder niet toegelicht.

2.2 Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

Het programma Leefomgeving en woonklimaat omvat alles wat te maken heeft met brede welvaart: wonen, leven en recreëren in de gemeente Oldambt. Onderwerpen die hier onder andere aan de orde komen zijn: de inrichting van ons landschap, de leefbaarheid in de stad, dorpen en wijken, sport en cultuur en veiligheid.

2.1 Leefomgeving

Een nieuwe omgevingsvisie voor de leefomgeving **IBR1 IBR2 JR**

Beleidshorizon 2024	Uiterlijk drie jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet elke gemeente in Nederland beschikken over een omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving omvat volgens de Omgevingswet onder andere: • Bouwwerken • Infrastructuur • Watersystemen • Water • Bodem • Lucht • Landschappen • Natuur • Cultureel erfgoed • Werelderfgoed • Gezondheid • Veiligheid • Milieu • Klimaat • Mobiliteit • Openbare • toegankelijkheid • Landschappelijke of stedenbouwkundige waarden In het coalitieakkoord is aangegeven dat de woningvraag, economische groei, energietransitie, klimaat, mobiliteit, water, gezondheid, natuur en klimaat veel vragen van de ruimte in Nederland en dus ook in de gemeente Oldambt. Deze functies en belangen in de lokale fysieke leefomgeving moeten goed tegen elkaar worden afgewogen. Er is mede daarom gekozen voor het ingrijpend actualiseren van de Omgevingsvisie die de raad in 2017 heeft vastgesteld.

Aanpak op hoofdlijnen	We gaan een nieuwe omgevingsvisie voorbereiden met een tijdshorizon tot medio 2035, die met een brede participatie, integrale afstemming binnen de organisatie (maatschappelijk en ruimtelijk domein) en betrokkenheid van de gemeenteraad tot stand dient te komen. Bij het opstellen van de omgevingsvisie wordt rekening gehouden met input vanuit de samenleving. Gelijktijdig met de omgevingsvisie zullen ook masterplannen voor de dorpen Bad Nieuweschans en Scheemda worden voorbereid, die hetzelfde traject als de omgevingsvisie zullen volgen en hierop worden afgestemd. De masterplannen zijn uitwerkingen van de omgevingsvisie op dorpsniveau.			
Ontwikkelingen	In februari en maart 2024 zijn avonden georganiseerd met vertegenwoordigers van alle dorpen in Oldambt ter invulling van de participatie. Daarnaast is een ontbijtsessie georganiseerd met ondernemers over economie en wordt een vergelijkbare bijeenkomst georganiseerd met samenwerkingspartners in het sociale domein over de ruimtelijke kant van maatschappelijke vraagstukken. Met de ondernemers en inwoners uit Scheemda zijn afspraken gemaakt over het oppakken van de planvorming voor (het centrum van) Scheemda. In mei is geconstateerd dat er meer tijd nodig is om tot een concept-omgevingsvisie te komen waarin inhoudelijk voldoende scherpe keuzes worden gemaakt. Dit maakt dat het niet lukt de ontwerp-omgevingsvisie in het najaar vast te stellen in de gemeenteraad. Dit is gedeeld met de klankbordgroep uit de raad. Uitgangspunt blijft dat kwaliteit boven snelheid gaat bij het komen tot een nieuwe Omgevingsvisie voor Oldambt.			
Acties in 2024	We bieden de ontwerp-Omgevingsvisie en de ontwerpprogramma's voor Scheemda en Bad Nieuweschans aan de raad aan.	G	O	R
	We verwerken de ingediende zienswijzen op de ontwerp-omgevingsvisie en ontwerpprogramma's vanuit samenleving en samenwerkingspartijen.	O	R	R
	We komen tot vaststelling van de omgevingsvisie door de raad en de programma's voor Scheemda en Bad Nieuweschans door het college.	R	R	R

Toelichting

- De oorspronkelijke ambitie was om het proces van het komen tot een nieuwe Omgevingsvisie en masterplannen voor Scheemda en Bad Nieuweschans in 2024 af te ronden. In de loop van het voorjaar van 2024 is geconstateerd dat er meer tijd nodig is om voldoende aandacht te besteden aan het betrekken van de samenleving bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie en beide Masterplannen en om inhoudelijk tot voldoende scherpe keuzes te komen bij het maken van de Omgevingsvisie.
  Dit is eind mei afgestemd met de raadsklankbordgroep Omgevingsvisie. De ambitie om het Ontwerp-Omgevingsvisie voor het einde van 2024 aan de raad aan te bieden is niet waargemaakt. Vanuit het uitgangspunt dat kwaliteit boven snelheid gaat is er voor gekozen deze mijlpaal te verschuiven naar het voorjaar van 2025.

Voor de masterplannen/programma's geldt dat Scheemda min of meer gelijk oploopt met de Omgevingsvisie. Voor Bad Nieuweschans is meer tijd nodig. Op dit moment gaan we uit van vaststelling van de Omgevingsvisie in oktober 2025.

Leefbaarheid en brede welvaart		**IBR1**	**IBR2**	**JR**
Beleidshorizon 2024	We versterken de brede welvaart in onze gemeente en provincie met als doel dat iedereen prettig moet kunnen wonen. Dit doen we onder andere door in het NPG samen te werken met onze inwoners en partners en door te investeren in een 'welvarende Graanrepubliek' middels het lokaal programma 'Toekomst voor Oldambt'.			
Aanpak op hoofdlijnen	De ruimtelijke, sociale en economische factoren in de leefwereld van de inwoner willen we meer in samenhang met elkaar oppakken. Niet de systeemwereld, maar de leefwereld van onze inwoners staat centraal. Vanuit het NPG zijn de ambities van Oldambt vertaald naar vier programmalijnen: toekomst voor de jeugd, toekomst voor de dorpen en wijken, toekomst voor ondernemers, toekomst voor toerisme en erfgoed. Om uitvoering te geven aan deze ambities gaan we voortvarend aan de slag met concrete projecten en NPG-aanvragen. In de Regiodeal Oost-Groningen werken het Rijk, de provincie en 6 Oost-Groninger gemeenten samen met de regio (inwoners, bedrijven, scholen en organisaties) aan een brede welvaartsagenda. Deze samenwerking richt zich op de pijlers leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving. Veel factoren hebben invloed op de leefbaarheid. Hier is de gemeente niet alleen verantwoordelijk voor. Ook inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een gezamenlijke en een eigen verantwoordelijkheid. Als gevolg van de bezuinigingen hebben we een lager niveau van onderhoud in de openbare ruimte vastgesteld. Dit gaat ten koste van de leefbaarheid. De meest nijpende situaties willen we in het kader van veiligheid en/of netheid verbeteren. Binnen de financiële kaders zoeken we naar mogelijkheden voor een extra budget om jaarlijks een aantal prioriteiten in het onderhoud te kunnen uitvoeren. Ook het gebiedsgericht werken willen we verder ontwikkelen. Daarbij willen we zowel de ruimtelijke als de sociale factoren in de leefwereld van de inwoner meer in samenhang met elkaar oppakken.			

Ontwikkelingen	De Parlementaire Enquête Gaswinning (PEGAS) en de kabinetsmaatregelen (Nij Begun) heeft afgelopen jaar gezorgd voor veel impact. Naast schade en versterking gaat dit voor een belangrijk deel ook over perspectief voor Groningen met plannen voor onder andere een sociale en een economische agenda waar 30 jaar lang geld voor beschikbaar komt. Afgelopen maanden is hiermee een start gemaakt en voor de uitwerking van de Sociale Agenda en Economische Agenda zijn kwartiermakers aangesteld. Voor de verduurzamingsaanpak zijn in maart 2024 de bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld. Voor het lokale NPG-programma is in het najaar 2023 gewerkt aan een actualisatieproces wat we begin 2024 afronden. Hier betrekken we ook de ontwikkelingen rond Nij Begun bij. Ook via de Regio Deal wordt gewerkt aan het verhogen van de brede welvaart. De huidige Regio Deal eindigt eind 2024. Vorig jaar zijn met de gezamenlijke vijf Oost-Groninger gemeenten, het Ministerie van BZK en de provincie Groningen gesprekken gestart over een vervolgaanvraag. Begin dit jaar hebben we van het Rijk gehoord dat deze nieuwe aanvraag is geselecteerd om verder uit te werken. Medio 2024 moet dit leiden tot het sluiten van een definitief convenant. *Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen met betrekking tot NPG voor 2023 verwijzen we naar paragraaf 5.8 (Programma Oldambt Versterkt) in de begroting.*			
Acties in 2024	In het voorjaar 2024 leggen we de actualisatie van het lokaal programma NPG Oldambt voor aan de raad ter besluitvorming.	G	G	G
	We werken aan de uitvoering van het lokale programma NPG en alle projecten die hiervoor inmiddels zijn goedgekeurd. We streven er naar om in 2024 minimaal 5 nieuwe projectaanvragen in te dienen.	O	R	R
	We zetten ons actief in voor de uitwerking van de plannen vanuit PEGAS en wat dit mogelijk voor onze gemeente kan betekenen. Binnen de gemeente zal dit het nodige vragen aan capaciteit en organisatie.	O	O	O
	We bereiden een vervolgaanvraag voor, voor de Regiodeal 2.0 Oost-Groningen die medio 2024 aan de raad wordt voorgelegd ter besluitvorming.	G	G	G

Toelichting

- De actualisatie van het lokaal programma is afgerond en in mei 2024 is de raad akkoord gegaan met het indienen hiervan bij het bestuur NPG voor goedkeuring en besluitvorming. Beoordeling en besluitvorming bij het NPG heeft langer geduurd dan gepland. Uiteindelijk is in januari 2025 bericht gekomen dat het plan is goedgekeurd. Formele vaststelling in de raad is voorzien voor maart 2025.

- In het geactualiseerde lokaal programma komen we tot een aangescherpte koers op zowel de doelstellingen, de projecten als de begroting. In dat licht constateren we ook dat we nog een aantal grote projecten hebben waar we mee aan de slag zijn of gaan, maar waar capaciteit en organisatie nog wel een aandachtspunt is. Mede hierdoor is de verwachting dat we de doelstelling niet halen en pas in 2025 nieuwe projectaanvragen kunnen indienen.
- Afgelopen maanden is ook binnen de gemeente gewerkt aan de organisatie en inhoudelijke richting voor de plannen rond Nij Begun. Zo zijn we onder andere bezig met de uitbreiding van benodigde capaciteit. Hierbij geldt overigens dat nog steeds veel onduidelijk is en afhankelijk van de uitwerking van de bovenliggende agenda's. Begin 2025 komt hierin wel meer duidelijkheid met de presentatie van de Sociale Agenda (januari 2025) en de Economische Agenda (maart 2025). Ook zal in het voorjaar 2025 de Isolatie-aanpak verder worden uitgerold.
- De definitieve overeenkomst is in het laatste kwartaal 2024 getekend.

Wonen		**IBR1**	**IBR2**	**JR**
Beleidshorizon 2024	We willen voldoende en kwalitatief goede, duurzame woningen, waarbij er aandacht is voor woningen voor ouderen en woningen die betaalbaar zijn voor jongeren.			
Aanpak op hoofdlijnen	Het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde programma 'wonen 2021-2026 Oldambt' wordt uitgevoerd. Woningen willen we verduurzamen en daarmee het wonen (op termijn) betaalbaarder en comfortabeler maken en de energiearmoede verminderen. In de door de raad vastgestelde warmtetransitie visie 2021 wordt uitgegaan van het opzetten van wijkuitvoeringsplannen. De speerpunten van het programma wonen worden mede via de Regiodeal pijler woonomgeving tot uitvoer gebracht. We doen dit via de actielijnen vitale kernen, gebiedsgerichte aanpak en energietransitie (jouwbespaarcoach.com). Door stapsgewijs woningen te verduurzamen en energie te besparen willen we het aardgasverbruik voor woningen in 2030 met 20% hebben verminderd. Dit willen we uitbreiden totdat heel Oldambt in 2050 aardgasvrij is. Dat betekent dat we in 2025 het aardgasverbruik voor woningen met circa 8% hebben verminderd. In het door de raad in 2022 vastgestelde ambitiedocument voor het centrum Oldambt zijn uitgangspunten voor wonen opgenomen. Er is extra aandacht voor jongerenhuisvesting. Samenwerking met de regio en de provincie is belangrijk. Versterken, verduurzamen, kwalitatief verbeteren en bevorderen van betaalbaarheid willen we faciliteren door gebruikmaking van diverse stimulerings-/financieringsregelingen en door maximaal in te zetten op koppelkansen. Toevoeging begroting 2024: In februari 2023 hebben de colleges van B&W van de Oost-Groninger			

	gemeenten, het college van GS van Groningen en de minister van VRO afspraken gemaakt over woningbouw in de Regionale Woondeal 2022-2030. Hierin is het aandeel van Oost-Groningen in de provinciale woningbouwopgave opgenomen. Het aandeel van de gemeente Oldambt bedraagt 1682 woningen, waarvan de Langestraat-Noord, St.Lucaslocatie, Poort van Winschoten, Centrum-Zuid en waterkwartier zgn. 'sleutelprojecten' zijn. Voor de nieuwbouw van woningen op deze locaties (tezamen 395) heeft et rijk financiële middelen beschikbaar gesteld.			
Acties in 2024	We gaan het Programma Wonen 2021 uitvoeren door onder andere:			
	1) Het faciliteren van het bouwen in de dorpen en in Winschoten in bestaand vastgoed en voor nieuwbouw	G	G	G
	2) Het aanbieden van eigen gronden die bestemd zijn voor wonen.	G	G	G
	3) Het faciliteren van initiatieven en ontwikkelingen in bestaand vastgoed	G	G	G
	We zoeken actief naar mogelijkheden om de hoge energielasten en de energiearmoede voor inwoners in onze gemeente te verminderen. We onderzoeken samen met de partners van het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan in Oost-Groningen (RWLP) (gemeenten in Oost-Groningen en woningcorporaties) welke maatregelen er op dit moment al zijn en in hoeverre we aanspraak kunnen maken op extra middelen van het Rijk voor het verbeteren van de kwaliteit van woningen in onze regio (zie ook programma 5).	G	G	G
	We voeren het NPG-project 'toekomstbestendig woningen en verduurzamen bestaande particuliere woningvoorraad'uit. Dit pakken we integraal samen op met het RWLP (ook vanuit de Regiodeal, onderdeel pijler Woonomgeving). Hierbij maken we gebruik van de jouwbespaarcoach aanpak en de ervaringen van het programma Nieuwborgen.	G	O	O
	We actualiseren de meerjarige prestatieafspraken met Acantus, Groninger Huis en Woonzorg Nederland over o.a. de hoeveelheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de sociale huurvoorraad. Jaarlijks wordt een actielijst opgesteld	G	G	G
	We onderzoeken de impact van de 'stille opgave' betreffende het huisvesten van kwetsbare groepen, op het snijvlak tussen zorg en wonen('een thuis voor iedereen') en gaan – na vaststelling – aan de slag met uitvoering van de regionale / lokale woon-zorgvisie	G	G	G

Toelichting

- Er wordt integraal samengewerkt met het RWLP en de jouwbespaarcoach aanpak is in werking gezet. Aanpassingen aan de regeling van de verzilverlening zijn nog niet aan de raad voorgelegd. Een raadsvoorstel dat ook in lijn is met de isolatieaanpak, zal in 2025 alsnog aan de raad worden voorgelegd.

Infrastructuur		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	Om Oldambt niet alleen een aantrekkelijke woongemeente te laten zijn, maar ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden voor potentiële nieuwe bedrijven, moet de gemeente en bereikbaar zijn én dient de weggebruiker veilig over ons wegennet te kunnen rijden. De gemeente vindt het Wunderline-project (herstel en verbetering van de spoorverbinding Groningen-Oldenburg) belangrijk voor de ontwikkeling van economie, toerisme, recreatie en de ontwikkeling van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Daarnaast is deze ook van groot belang voor het hebben en/of houden van Ketenmobiliteit (het mogelijk maken van het gebruik van diverse vervoermiddelen tijdens een reis).			
Aanpak op hoofdlijnen	De infrastructuur brengen en onderhouden we op niveau B (landelijke CROW-norm). Hiervoor dient het achterstallig onderhoud aan de infrastructuur, ontstaan door de droge zomers van 2018, 2019, 2020 en inmiddels ook 2022, te worden aangepakt. We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. We hebben hiervoor een subsidie van €700.000 toegezegd gekregen van de provincie Zie hiervoor ook programma 2.3 Sport en gezondheid. Voor de aanpak van de droogteschade aan wegen wordt onderzocht wat er aan technische oplossingen mogelijk is en wat de bijbehorende kosten zullen zijn. Tevens onderzoeken we of (eventueel samen met collega-gemeenten) er een bijdrage van hogere overheden mogelijk is. De gemeente gaat door met deelname in diverse grens overstijgende samenwerkingsvormen, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. De Wunderline ligt op schema en we willen samen met collega- overheden aan beide kanten van de grens bevorderen dat dit zo blijft. *Verwezen wordt ook naar programma 2.2 Veiligheid in de leefomgeving, waarin aandacht is besteed aan verkeersveiligheid.*			
Acties in 2024	Vanuit de werkgroep ‘stationsomgeving’ organiseren we de Wuderline Challenge. Hierbij ontwikkelen studenten uit Duitsland en Nederland een zichtbaarheidsconcept voor stations langs de Wunderline (spoorlijn)	G	G	G
	De HUB-functie van station Scheemda zal geïntensiveerd worden waarbij de nadruk ligt op verbetering van de bushaltes en de bereikbaarheid hiervan ten opzichte van het station.	G	G	G

	Bij Station Winschoten staat uitbreiding van de fietsenstallings-capaciteit op het programma tezamen met verbetering van de positionering van de OV-fiets.			

Toelichting

- Uitbreiding van de fietsenstalling wordt niet uitgevoerd door de gemeente. Dit betreft een project van Prorail. Prorail heeft aangegeven dat deze uitbreiding in 2025 wordt gerealiseerd.

2.2 Veiligheid in de leefomgeving

De gemeentelijke veiligheidsprioriteiten zijn vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan (IVB) en de daarop gebaseerde Uitvoeringsplan IVB.
De veiligheidsprioriteiten van de gemeente en haar ketenpartners, zoals beschreven in het concept Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2024-2027 (hierna: RBP), kent een eigen proces richting gemeenteraad. Het BRP is samengesteld op basis van de vier thema's: Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering, (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit, cyberveiligheid en veiligheid en zorg

Een veilige leefomgeving		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	Inwoners moeten zich veilig kunnen voelen in de gemeente Oldambt. Witwaspraktijken, ondermijnende criminaliteit en ontspoorde jeugd willen we stevig aanpakken en daarbij ook andere belangrijke veiligheidsthema's niet vergeten. De lokale vastgestelde veiligheidsprioriteiten uit het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid zijn: • Versterken samenhang zorg en veiligheid • Inzetten op kwetsbare jongeren • Verbeteren van de verkeersveiligheid • Verbeteren aanpak ondermijning			
Aanpak op hoofdlijnen	We zetten in op preventieve maatregelen om jongeren op het goede spoor te houden. Hierbij willen we een verbinding leggen met organisaties op het gebied van jeugd en zorg. We gaan ervoor om dit integraal en in samenhang met elkaar op te pakken. Daarnaast willen we het gebruik van drugs, alcohol en tabak bij jongeren terugdringen en voorkomen			
Ontwikkelingen	Bij de totstandkoming van de begroting zijn aan paar belangrijke thema's niet opgenomen. In het koersdocument Sociaal domein is opgenomen dat de volgende thema's op het snijvlak van Zorg & Veiligheid een plek moeten krijgen onder dit hoofdstuk: 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties' (GIA), waaronder Huiselijk Geweld & Kindermishandeling, Ouderenmishandeling, Seksueel geweld, mensenhandel en 'Aanpak mensen met verward/onbegrepen gedrag' (Grip o onbegrip) De groepsaanpak vanuit het OM/ Zorg- en Veiligheidshuis is gestopt. Deze aanpak werd in			

	samenwerking met het OM opgezet in de gemeente Oldambt omdat het probleem omtrent jeugd en onveiligheid te groot werd. Nu is in samenwerking met het OM en het Zorg- en Veiligheidshuis vastgesteld dat de Sluitende aanpak Jeugd en Veiligheid werkt en lokaal de samenwerking met alle partners ruim voldoende is. Daarom is de groepsaanpak niet langer nodig.			
Acties in 2024	Interventiemogelijkheden gaan we gezamenlijk afstemmen	G	G	G
	Het basisniveau in de aanpak van de aanpak Mensenhandel gaan we op orde brengen	G	G	G
	We onderzoeken hoe we een goede informatiepositie kunnen creëren	G	G	G
	We ontwikkelen een monitor mensenhandel om onze gezamenlijke inspanningen te volgen	G	G	G
	We zetten meer in op interne bewustwording	G	G	G
	We gaan buurtbemiddeling implementeren.			
	We gaan de meldcode HG kindermishandeling implementeren	G	O	G
	Het Gronings offensief tegen seksueel geweld is door het (BOOGO) Bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg. Regionaal is een uitvoeringsplan opgesteld wat, voor zover dat noodzakelijk is, aangevuld wordt met lokale aandachtspunten	G	G	G
	Voor het programma Grip op Onbegrip (Sterk Netwerk) zetten we vanuit de gemeente twee ambassadeurs en een projectmedewerker in	G	G	G
	We vragen een subsidie aan voor het programma Vroegsignalering/GGZ-er in de wijk samen met de gemeenten Pekela, Stadskanaal en Veendam	G	G	G
	Inzetten op kwetsbare jongeren:	G	G	G
	We gaan de samenwerking met scholen en Sociaal Werk Oldambt intensiveren.	G	G	G
	Het Risico Jongeren Overleg gaan we verder intensiveren.	G	G	G
	De Concrete acties die voorvloeien uit het nog vast te stellen Sluitende aanpak Jeugd & Veiligheid volgen in IBR1 2024.	G	G	G
	In samenwerking met SWO worden nu groepspecifieke interventies opgezet om overlast/ risicogroepen een alternatief te bieden en zo in contact te komen en blijven met deze groepen.	G	G	G
	Er is een plan van aanpak vanuit SWO opgezet, hoe om te gaan en samen te werken bij jeugdoverlast (op school en in de wijk) en risicojongeren/ groepen. Onderdeel hiervan is structureel meer jongerenwerk aanbieden op scholen	O	G	G
	Spoor 1: we zorgen voor bewustwording en weerbaarheid, waarbij de focus dit jaar ligt op jachthavengebruikers, havenpersoneel, toezichthouders, bestuurders en ambtenaren	G	G	G

	Spoor 2: we voeren regionale controles uit en ontwikkelen een regionaal interventieteam	O	G	G
	Spoor 3: we harmoniseren beleid en uitoering binnen de Groninger gemeenten en intensiveren de Bibob toetsing	O	O	O
	Spoor 4: We maken afspraken en stellen uitgangspunten vast, wat de ‘’Groningse norm’’ wordt De concrete acties met betrekking tot verkeersveiligheid vloeien voort uit het nog vast te stellen uitvoeringsagenda- en programma	G	G	G
	De uitvoeringsagenda-en programma gaan in op infrastructurele aanpassingen. Concrete acties (campagnes) en verkeerseducatie hebben we uitbesteed aan de provincie Groningen	G	G	G
	We gaan informatie verzamelen en analyseren over risico’s die er nu zijn of zich in de nabije toekomst kunnen voordoen	G	G	G
	We gaan werken volgens een risico gestuurde aanpak, uitgaande van zeven risicothema’s (Veilige infrastructuur, kwetsbare verkeersdeelnemers, onervaren verkeersdeelnemers, rijden onder invloed, snelheid, afleiding en verkeersovertreders	G	G	G

Toelichting

Versterken samenhang zorg en veiligheid:

- Wegens de hoeveelheid aan opgaven en projecten, is het niet gelukt om de meldcode HG kindermishandeling te implementeren in 2024. Wel zijn er diverse voorbereidingshandelingen in gang gezet. Het streven is om de implementatie in het derde kwartaal van 2025 te realiseren.
- Vanuit het project sluitende aanpak jongeren, kunnen we melden dat in 2024 86 zaken aan orde zijn geweest. Daarvan waren er in december 2024 39 zaken afgerond.
- Op 11 november 2024 heeft er op initiatief van de Vereniging Groninger Gemeenten en het Platform Sociaal Domein een ambtelijke bijeenkomst Zorg & Veiligheid plaatsgevonden. De centrale vraag was “Hoe is de verbinding tussen de gemeentelijke domeinen: zorg en (openbare orde &) veiligheid en met de samenwerkende partners?” Uit de bijeenkomst werd duidelijk dat met name op regionaal niveau dit nog twee verschillende kolommen zijn, er vele separate overleggen zijn en de twee kolommen op regionaal niveau vaak niet bij elkaar komen. Insteek is waar en op welke thema’s nog meer samenwerkingskracht bereikt kan worden, zowel op ambtelijk als (regionaal) bestuurlijk niveau.
- Via de diverse meldpunten bij het Meldpunt Zorg & veiligheid zijn 618 zaken binnengekomen in 2024.
  Daarvan o.a.:
  - Wet aanpak woonoverlast: 32
  - Woningontruimingen: 18
  - Onbegrepen gedrag:37
  - Vervuilingen woningen: 16
  - Nazorg ex-gedetineerden: 27

Verbeteren aanpak ondermijning:

- In 2024 is de interne OOV’er ondermijning gestart. Er zijn 15 integrale controles uitgevoerd in 2024. Hierbij kan gedacht worden aan garagebedrijven, massagesalons, seksinrichtingen, illegale prostitutie, en BRP controles.

- De burgmeester heeft op basis van haar bevoegdheden:
  - 12 woningen gesloten op grond van art. 13b Opiumwet
  - 2 woningen gesloten op grond van art. 174a Gemeentewet
  - 1 café 174 Gemeentewet
- In februari 2025 zijn de leden van het RIT door alle deelnemende organisaties formeel aangewezen als toezichthouder. Daarmee is het juridisch kader geregeld om in alle gemeenten op te treden en bestuurlijke controles uit te kunnen voeren. In maart 2025 zal het RIT operationeel zijn. De eerste inzetten Regionale Interventies van het RIT zijn inmiddels gepland. Voor het jaar 2025 staan er inmiddels 31 Regionale Interventies gepland, waarvan 6 voor het basisteam Ommelanden Oost (Oldambt, Westerwolde en Stadskanaal).
- In januari 2025 is het onderzoeksrapport “Bibob samenwerking tussen gemeenten”, opgeleverd door bureau Hiemstra & De Vries. Dit betreft een onderzoek naar de randvoorwaarden en kaders voor het effectief organiseren van gemeentelijke samenwerking in de toepassing van de Wet-Bibob. Samenwerking in toepassing van de Wet Bibob kan op verschillende manieren worden georganiseerd. Het bureau heeft hiervoor een aantal ‘knoppen om aan te draaien’ uitgewerkt die invloed en impact hebben op de mate van samenwerking. In februari zijn de onderzoeksresultaten en scenario’s voorgelegd aan de betreffende bestuurders. De werkgroep, bestaande uit leden van de verschillende Groningse gemeenten zullen daarna aan de slag gaan met de vervolgstappen.
- De Groningse Norm (spoor 4) is gereed en zal op 4 april 2025 door de bestuurders van de Groninger gemeenten, de twee waterschappen en de provincie worden ondertekend. De norm bestaat uit een vijftal pijler met in totaal 28 ambities. Een van de pijlers betreft “weerbare Overheid”. Dit thema gaat over de wijze waarop de weerbaarheid van het bestuur en de organisatie tegen vormen van criminaliteit in het openbaar bestuur is verankerd. Het gaat om de mate waarin er binnen de betreffende organisatie waarborgen zijn ingebouwd om de integriteit en veiligheid van bestuurders en medewerkers zeker te stellen. Daarnaast moeten we ook onze weerbaarheid vergroten door de veranderde geopolitieke situatie. Hierdoor neemt ook dreiging tegen Nederland toe. Ook in dit opzicht moeten we aan de slag met “weerbare overheid”.
- Naast de vier sporen zoals opgenomen in het Plan van Aanpak, ontwikkelt zich ook een Spoor 5; “grensoverschrijdende samenwerking”, aangezien ondermijning grensoverschrijdend is. De eerste stappen zijn hiertoe reeds gezet vanuit EDR verband. Er is inmiddels een werkgroep geformeerd van collega’s van
- Nederlandse gemeenten in het EDR gebied langs de grens over grensoverschrijdende samenwerking tegen ondermijning. Op 26 februari stond er themadag “grensoverschrijdende Ondermijning” gepland waarbij ook de Duitse collega’s en betrokken ketenpartners voor uitgenodigd zijn/waren.

Verkeersveiligheid:

- ‘Verkeerswijzer Groningen’, een dochteronderneming van de provincie Groningen, organiseert en initieert jaarlijks veel educatieve acties in zeer nauw Overleg met de Groninger gemeenten. Belangrijk onderdeel hiervan zijn alcoholcontroles, snelheidspreventie en controles op afleiding achter het stuur (vooral smartphonegebruik). Hiervoor is de inzet van de politie van essentieel belang.
- De Groninger gemeenten konden in 2024 bij de provincie Groningen subsidie aanvragen voor verkeersveiligheidsprojecten. Gemeente Oldambt heeft twee projecten ingediend. De provincie heeft besloten om beide projecten te honoreren (optimalisatie fietsinfrastructuur project droogteschade Beerta – Nieuw Beerta – Kostverloren - Ganzedijk én herinrichting omgeving OBS Houwingaham Bad Nieuweschans). Concreet betekent dit dat project ‘droogteschade’ € 138.275,- tegemoet kan zien en

project OBS Houwingaham € 19.425,-. Voor beide projecten betekent dat een forse impuls voor verkeersveiligheid.
- In 2024 is begonnen met het ontwikkelen van onze nieuwe mobiliteitsvisie waarin verkeersveiligheid een prominente rol speelt. In juli 2025 wordt deze visie door de gemeenteraad vastgesteld. Van deze visie maakt ook een uitvoeringsagenda deel uit.

Schadeherstel, versterking en een duurzaam en veilig gebruik van de ondergrond		**IBR1**	**IBR2**	**JR**
Beleidshorizon 2024	De gevolgen van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen zijn ook merkbaar in de gemeente Oldambt. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van en perspectief voor onze inwoners voorop moet staan is. Naast de gaswinning hebben we ook te maken met andere activiteiten die van invloed zijn op de ondergrond en mogelijke bodemdaling, zoals zoutwinning en ondergrondse opslag van stikstof. Als gemeente zetten we ons in voor een duurzaam en veilig beheer en gebruik van de ondergrond. Veiligheid gaat onder andere over versterking en schadeherstel van woningen, maar ook over duurzaam perspectief voor mensen die daarin wonen. Daarbij willen we dat de enorme verschillen die (zijn) ontstaan in de schadeloosstellingen van vergelijkbare aardbevingsschade aan vergelijkbare woningen, zo snel mogelijk worden opgelost. We vinden het belangrijk dat schade als gevolg van de gaswinning ruimhartig en duurzaam hersteld wordt.			
Aanpak op hoofdlijnen	We proberen te voorkomen dat activiteiten in de ondergrond tot onacceptabele effecten leiden en houden de ontwikkelingen omtrent de gaswinning, bodemdalingsproblematiek, zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof nauwlettend in de gaten. We vragen daarbij aandacht voor de problematiek van gestapelde mijnbouw, de funderingsproblematiek en de bodemdalingsproblematiek. Als gemeente hebben we een belangrijke rol in de versterkingsopgave en samen met de NCG willen we dit voortvarend oppakken. Dit betekent: • zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over welke woningen versterkt moeten worden, • voortgang hebben in de uitvoering van de woningen die versterkt moeten worden, • waar nodig inwoners helpen met tijdelijke huisvesting, • zorgen dat we als gemeente het proces voor de benodigde vergunningen, ook voor tijdelijke huisvesting, zo goed mogelijk inrichten. Daarnaast werken we aan de bredere versterking en de welvaart in onze gemeente met het Nationaal Programma Groningen (NPG).			

	Voor de gebiedsontwikkeling in Nieuwolda, 't waar en nieuw Scheemda stellen we een uitvoeringsplan op en starten we waar mogelijk de eerste projecten			
Ontwikkelingen	Afgelopen jaar is gestart met de uitwerking van het maatregelenpakket Nij Begun (n.a.v. de Parlementaire Enquête Gaswinning). Een belangrijke stap hierbij was het stopzetten van de gaswinning eind 2023 en de definitieve sluiting in april 2024 toen de Wet Beëindiging Gaswinning is vastgesteld en getekend. Voor de pijler Herstel (schade en versterking) zijn de eerste maatregelen in 2023 al gerealiseerd. Tegelijk geldt dat veel nog uitgewerkt moet worden, waar we ook als gemeente een grote(re) rol in willen gaan spelen. Als regio doen we dit gezamenlijk via de Agenda Herstel van Groningen, waar we ook samen met IMG, NCG en het Rijk voor om tafel zitten. Daarnaast zijn we lokaal ook bezig met de uitwerking van de plannen en onder andere ook een meer intensieve samenwerking met IMG en NCG. Hierbij geldt dat we zien dat de situatie voor onze gemeente onduidelijk is en waarschijnlijk deels ook blijft. We liggen aan de rand van het gaswinningsgebied en grenzen blijven een rol spelen in schade-afhandeling en bij subsidieregelingen. Dit leidt in sommige situaties tot complexe en soms ook schrijnende situaties en ook tot een toename in hulpvragen bij ons als gemeente. In 2023 hebben we daarom onze capaciteit uitgebreid onder andere qua inwonersondersteuning en procesbegeleiding. Daarnaast zien we wel meer ruimte en mogelijkheden om maatwerk te zoeken en knelpunten op te lossen. De ontwikkelingen omtrent het Duitse onderzoek naar potentiële locaties om radioactief afval in de ondergrond op te slaan, vlak over de grens met Groningen blijven we volgen. *Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen voor 2024 verwijzen we naar paragraaf 5.9 (Programma Oldambt Versterkt) in de begroting*			
Acties in 2024	We voeren het lokale plan van aanpak 'versterking Oldambt 2024' uit waarmee we NCG opdracht geven de versterkingsopgave uit te voeren. In het plan zijn doelstellingen en resultaten benoemd			
	Als gemeente organiseren we het versterkingsproces aan onze kant zo optimaal mogelijk. Dit betreft de samenwerking met NCG, de inzet op VTH, maar ook bijvoorbeeld de afwegingen ten aanzien van RO en Erfgoed			

	Waar mogelijk ondersteunen we onze inwoners in de problematiek van schadeherstel en versterking, hierin spelen onze inwonersondersteuners een belangrijke rol met het brengen van bezoeken een luisterend oor en waar mogelijk het verder helpen van inwoners. Voor complexe situaties zetten we ons als gemeente in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren	O	O	O
	Voor de gebiedsontwikkeling in Nieuwolda, 't waar en nieuw Scheemda stellen we een uitvoeringsplan op en starten we waar mogelijk de eerste projecten	G	G	O
	We volgen nauwgezet de uitwerking en uitvoering van de Kabinetsmaatregelen PEGAS, zeker als het gaat over de versterking en ruimhartig schadeherstel	G	G	G
	Met het IMG en de landelijke Commissie Mijnbouwschade hebben we overleg over de problematiek van gestapelde mijnbouwactiviteiten en we volgen de uitwerking van de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek naar gecombineerde effecten van meervoudige mijnbouwactiviteiten (GEMMA	G	G	G
	We onderhouden regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen)	G	G	G
	We blijven nauwgezet de ontwikkelingen en het proces omtrent de zoutwinning in het gebied Heiligerlee/Zuiderveen volgen en daar waar mogelijk geven wij advies. Ook het Nobian onderzoek over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten (abandonneringsplan) blijft onze aandacht houden	G	G	G

Toelichting

- De organisatie van het versterkingsproces vraagt het nodige qua samenwerking met NCG en ook de interne organisatie. De benodigde capaciteitsinzet hierbij blijft een belangrijk aandachtspunt.
- De inwonersondersteuning in brede zin en de inzet voor complexe situaties is een doorlopend proces wat de nodige aandacht vraagt. Hierbij geldt dat verantwoordelijkheid voor oplossingen met name bij andere partijen ligt waardoor oplossingen soms complex of lastig realiseerbaar zijn.
- In nauwe samenwerking met de dorpen is afgelopen jaar een keuzedocument en uitvoeringsplan opgesteld. Het college heeft deze stukken in september 2024 vastgesteld, ook is een convenant met de beide dorpsbelangen ondertekend. In het verlengde hiervan zijn we met de uitwerking van deelprojecten gestart, ook in samenwerking met inwonerswerkgroepen. Uitvoering van de eerste projecten start in 2025.
- Als regio werken we samen aan een integrale Herstelagenda en een grotere rol voor gemeenten. Binnen de gemeente hebben we ingezet op het versterken van de programmatische aanpak en het uitwerken van de verschillende maatregelen waar we als gemeente een rol in spelen. In dit kader wordt ook gewerkt aan het versterken van het programmateam qua capaciteit. Zo zijn recent twee vacatures ingevuld, waarvan één nieuwe functie voor projectleider herstel/dorpsgerichte aanpak.
- De uitkomsten van het onderzoek naar de gecombineerde effecten van meervoudige mijnbouwactiviteiten (GEMMA) zijn eind 2024 gepresenteerd door IMG.

- In juni 2024 is er een inloopbijeenkomst met betrekking tot het ontwerpbesluit omgevingsvergunning evaluatieboring Zuiderveen gehouden en begin juli 2024 is er vanuit de gemeente een zienswijze ingediend op het ontwerpbesluit over de te volgen procedure (wel of geen verklaring van geen bedenkingen).

2.3 Sport en gezondheid

Sport en gezondheid		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	We streven naar een positieve gezondheid voor onze inwoners. 2024 Daarmee bedoelen we dat inwoners voldoende veerkrachtig zijn om zelf hun fysieke en geestelijke gezondheid en sociaal welbevinden kunnen sturen. Omdat sport een belangrijke bijdrage levert aan de positieve gezondheid, willen we het sporten en bewegen zoveel mogelijk stimuleren. We vinden sporten voor iedereen belangrijk maar met name voor jongeren. De sport (en cultuur) participatie van kinderen en jongeren gaan we naar vergelijkbaar niveau brengen als in de rest van het land, want 'jong geleerd is oud gedaan'. Bij deze ontwikkeling vinden we het belangrijk dat sportvoorzieningen voor iedereen bereikbaar blijven.			
Aanpak op hoofdlijnen	Door integraal samen te werken, zowel intern als met externe partners, werken we aan gezondheid in alle domeinen (‘health in all policies’). Dit mondt uit in een integraal preventieplan gericht op het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Speerpunten daarin zijn: 1) Het versterken van de lokale sportinfrastructuur als onderdeel van de sociale basis zodat deze als voorliggende voorziening kan worden ingezet voor alle leeftijdsgroepen. Hiermee sluiten we aan op het Koersdocument Sociaal Domein. 2) Een wijkgerichte aanpak op positieve gezondheid, zodat inwoners in hun eigen buurt zelf regie kunnen voeren op hun gezondheid. Samen met lokale sportaanbieders gaan we de ambities uit het sportakkoord realiseren. We stimuleren, onder andere als onderdeel van het Corona perspectiefplan sportdeelname onder kinderen en jongeren. Waar nodig ondersteunen we sportdeelname financieel via het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Het herstelplan is enkele jaren geleden vastgesteld en is nodig om weer een financieel gezonde gemeente te worden. Op onze sportvoorzieningen zijn forse bezuinigingen vastgesteld. Het in september 2022 genomen raadsbesluit over sluiting van sporthal en zwembad De Hardenberg is per 1 juli 2023 uitgevoerd. Het sportcomplex De Hardenberg wordt verkocht aan het burgerinitiatief stichting MFC De Hardenberg.			

	We werken aan een perspectief voor de langere termijn (ambitiedocument), waarbij sportvoorzieningen op een aantrekkelijke en toekomstgerichte wijze kunnen worden aangeboden. Daarnaast zal een haalbaarheidsonderzoek naar een nieuw zwembad in combinatie met een nieuwe sporthal worden verricht, waarvan de uitkomst van dit onderzoek in 2023 aan de raad zal worden voorgelegd. We stimuleren het gebruik van de fiets. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. Zie hiervoor ook investeringen in de fietsinfrastructuur onder 2.1 Infrastructuur. Per 1 januari 2023 is een bedrag van €120.000 bezuinigd op onderhoud van sportvelden en -accommodaties. Het gevolg hiervan is dat we per 1 januari als gemeente geen bedrijven meer inhuren voor onderhoud van sportvelden, hetgeen inhoudt dat de financiële verantwoordelijkheid daarvoor dan bij de verenigingen ligt.			
Acties in 2024	We gaan actief communiceren over sport en gezondheid en onderzoeken wat daarvoor de beste wijze is	G	G	G
	We starten in 2024 met een wijkgerichte aanpak op gezondheid; te beginnen met een analyse van gezondheid van inwoners op wijkniveau	G	G	G
	We starten met het uitwerken van ketenaanpakken Welzijn op Recept, Valpreventie, Overgewicht Volwassenen en Jeugd Kansrijke Start	G	G	G
	We stellen een integraal Meerjarenprogramma Sport & Bewegen op waarbij we zowel sport als maatschappelijk doel als de fysieke sportinfrastructuur beschrijven	G	G	G
	Acties Ambitiedocument sportvoorzieningen:			
	- We gaan de harmonisatie uitwerken	G	O	O
	- We doen onderzoek naar de renovatie/nieuwbouw sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren	G	O	O
	- We stellen een Sport- en Leefbaarheidsfonds in	G	G	G

Toelichting

- Voor de harmonisatie geldt dat de verdelingen van middelen voor tennis en voetbal gereed zijn. De betreffende verenigingen zijn het daar reeds mee eens. 2025 zal een vervolg worden gegeven aan de verdere harmonisatie van de zakelijke overeenkomsten met alle verenigingen in Oldambt en verdeling van de aanwezige middelen voor de unieke sporten binnen de gemeente. Gestreefd wordt naar een Overeenkomst Recht van Erfpacht en Opstal, waarbij de betreffende vereniging de opstallen, velden/banen en verdere roerende en onroerende zaken die horen bij de buitensportaccommdatie exploiteert en onderhoudt. Gemeente Oldambt blijft juridisch eigenaar van de grond. Dit is conform advies van het Kenniscentrum Europa Decentraal.
- De raad heeft in de vergadering van 2 oktober 2024 het besluit genomen verder onderzoek te laten verrichten naar de (mogelijke) synergievoordelen door het samenvoegen /de samenvoeging van zwembad De Watertoren met

de Sporthal (locatie Stikkerlaan) naast het huisvestingsvraagstuk voortgezet onderwijs De resultaten hiervan zullen medio 2025 aan de raad worden gepresenteerd.

Baten en lasten van programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	31.834	67.695	50.650
Baten	7.225	35.045	21.153
Saldo voor resultaatbestemming	**24.609**	**32.650**	**29.497**
Storting in reserves (lasten)	147	2.293	2.344
Onttrekking uit reserves (baten)	0	7.493	4.608
Saldo na resultaatbestemming	**24.756**	**27.450**	**27.233**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn ca. € 217.000 lager dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen.

BOA's en toezicht Alcoholwet € 74.000 nadeel
Er is veel extra inhuur personeel derden gedaan op dit onderdeel wat hier zorgt voor de overschrijding, dit is hier verantwoord maar begroot op het afdelingsbudget. Hier zorgt dit voor een nadeel, maar in het hoofdstuk overhead voor een meevaller.

Leges omgevingsvergunningen/kosten bouw en woningtoezicht € 272.000 voordeel
De opbrengst leges omgevingsvergunningen is zowel in de 1e als de 2e BBR fors naar boven bijgesteld naar een verwachting van € 1.000.000 aan inkomsten. Uiteindelijk is er € 1.272.000 gerealiseerd, wat hier dus een voordeel veroorzaakt van € 272.000. Dit wordt deels veroorzaakt door nog opgelegde aanslagen van voorgaande jaren.

Grex woningbouw, verkoop openbaar groen, overige gronden en St. Lucas terrein € 183.000 nadeel
De verkoop van restgronden in combinatie met het resultaat van overige gronden en het beheer van het St. Lucas terrein is per saldo € 217.000 nadelig. Daarnaast is de voorziening grondexploitatie van de Garst € 34.000 verlaagd wat zorgt voor een voordeel.

Omgevingswet € 61.000 nadeel
In 2024 en de afgelopen jaren is er van het Rijk budget ontvangen voor de invoering van de omgevingswet. Dit bedrag is in de eerdere jaren niet volledig gebruikt maar in 2024 zijn er € 61.000 meer uitgaven gedaan dan ontvangen.

Wet goed verhuurderschap € 27.000 voordeel
Voor de invoering van de wet goed verhuurderschap is er geld ontvangen via de algemene uitkering en in de begroting gebracht. Hier is in 2024 weer geen gebruik van gemaakt.

Verkeersveiligheid en verkeersbeleid € 113.000 voordeel

In 2024 zijn via de BBR voor het aanpassen van de aansluiting Verlengde Ekamperweg op de hoofdstraat Blauwestad en voor het ontwikkelen van het Mobiliteitsplan Oldambt en Uitvoeringsprogramma Mobiliteit Centrum Winschoten middelen beschikbaar gesteld. De uitvoering van deze projecten lopen nog en verdere uitvoering vindt plaats in 2025. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om de resterende budgetten hiervoor door te schuiven naar 2025. Ook resteert er voor de uitvoering van een aantal projecten, waarvoor reeds voor 2024 budget beschikbaargesteld is, nog een bedrag van € 40.000. Deze projecten zullen in 2025 afgerond worden. Aangezien deze projecten uit een reserve gefinancierd worden is deze post in de jaarrekening budgettair neutraal, omdat de onttrekking ook niet heeft plaats gevonden.

Bijdragen uit sport- en leefbaarheidsfonds € 91.000 nadeel

In 2024 is er door de sportverenigingen voor een bedrag van € 191.000 een beroep gedaan op het sport- en leefbaarheidsfonds. Dit is € 91.000 meer als waar we in de begroting van uitgegaan zijn. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het meerdere ad € 91.000 alsnog aan de hiervoor bestemde reserve te onttrekken.

Uitwerken perspectief sportvoorzieningen € 58.000 voordeel

Voor dit project is een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld. Dit project loopt nog en tot nu toe is hier een bedrag van € 142.000 uitgegeven. Ook het haalbaarheidsonderzoek nieuwe sporthal en zwembad wordt voor een bedrag van € 25.000 uit dit project gefinancierd. Dekking vindt plaats uit de reserve versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken en hoewel het in dit programma een afwijking geeft is het in het totaal van de jaarrekening budgettair neutraal.

Exploitatie zwembad De Watertoren € 79.000 voordeel

Het aantal zwemlessen is in 2024 toegenomen door meer personele capaciteit en beschikbare lesuren. Met name dit heeft geresulteerd in € 48.000 meer inkomsten. Daarnaast vallen de overige exploitatielasten van het zwembad € 31.000 mee.

Openbare bibliotheek € 51.000 voordeel

Door het niet volledig afronden van diverse projecten binnen het bibliotheekwerk ontstaat er een voordeel van € 51.000 op de totale kosten. Dit is in het totaal van de rekening budgettair neutraal ivm met dekking vanuit doorgeschoven projecten.

Openbare verlichting € 84.000 voordeel

De energietarieven zijn in 2024 weer enigszins gestabiliseerd. In de begroting was nog deels rekening gehouden met de hogere tarieven.Hierdoor vallen de energiekosten van de openbare verlichting € 84.000 mee.

Gemeentelijke gebouwen en monumenten € 29.000 voordeel

De kosten voor onderhoud en exploitatie van gemeentelijke gebouwen komt op meerdere programma's voor. In totaal gaat het om een budget van ongeveer € 5,5 miljoen. Het saldo in 2024 hierop is nagenoeg nihil. Uiteraard zijn er wel afwijkingen onderling tussen de gebouwen en op de verschillende programma's. Opvallende afwijkingen op dit programma zijn de hogere kosten van het voormalig schoolgebouw gelegen aan Bovenburen 72 en het voormalige PABO-schoolgebouw. Sinds juli 2024 heeft de gemeente het eigendom van het schoolgebouw aan de Bovenburen 72 'teruggekregen' van het schoolbestuur van Trivium. Bovenburen 72 wordt sinds 1 oktober 2024 verhuurd aan meerdere kunst- en cultuur gerelateerde organisaties. In het voormalige PABO-schoolgebouw gelegen aan de Mr. D.U. Stikkerlaan 4 zijn verschillende organisaties gehuisvest. De locatie wordt tevens gebruikt voor onderwijs aan inburgeraars en leerlingen van stichting Noorderpoort.

Accommodatiebeleid € 30.000 voordeel

Voor het actaliseren en opstellen van een nieuwe nota accommodatiebeleid is in 2024 € 30.000 beschikbaargesteld. Dit project is nog maar deels opgestart en verdere uitvoering vindt plaats in 2025. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het hiervoor in 2024 beschikbaar gestelde budget door te schuiven naar 2025.

De Klinker € 129.000 nadeel

In de bijdrage aan de Klinker is een bedrag opgenomen voor uitgaven in het kader van het Meerjaren onderhouds plan. Dit bedrag is in de 1e BBR fout begroot wat zorgt voor een nadeel in de jaarrekening 2024.

2.3 Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Onder programma 3 vallen de onderwerpen die te maken hebben met de lokale economie, het ondernemen en het werken in de gemeente Oldambt inclusief het onderwijs als aanloop naar de arbeidsmarkt. Een ander onderwerp is vrijetijdseconomie waarin toerisme, cultuur en erfgoed terugkomen.

3.1 Ondernemingsklimaat en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid versterken		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	In 2025 is de werkgelegenheid gestegen ten opzichte van 2021. Digitalisering is de bron van groei, innovatie, nieuwe bedrijvigheid en onmisbaar in het oplossen van maatschappelijke uitdagingen.			
Aanpak op hoofdlijnen	We trekken nieuwe bedrijven aan en behouden bestaande bedrijven door een ondernemersvriendelijke gemeente te zijn met een optimale dienstverlening voor bedrijven. We zetten ons in voor nieuwe en optimale vestigingsmogelijkheden in de A7/N33 corridor, voor starters en nieuwe bedrijven. Dit op basis van de vastgestelde ruimtelijke- en economische visie voor de A7/N33-regio. Hierin zijn nieuwe bedrijventerreinen opgenomen. Daarnaast faciliteren we nieuwe kansrijke sectoren (zoals waterstof), aansluitend op de regionale potentie. Toevoeging begroting 2024: Vanuit de kabinetsreactie op PEGAS is Nij begun ontstaan. Daarin zijn een op te stellen Sociale Agenda en Economische Agenda opgenomen, worden Masterplannen Zeehavens, Campus, Landelijke Gebied, Regiocentra en Oost Groningen benoemd en kunnen er nieuwe Regiodeals gerealiseerd worden. Inzet is gericht op een optimale deelname van gemeente Oldambt in het ontwikkelen van dit geheel. In samenwerking met onderwijs, ondernemers en kennisinstellingen en met financiering vanuit de Regiodeal 2.0 en NPG ondersteunen we voor de regio Oost-Groningen een professionele digitalisering. We zetten in op een digitaal vaardige samenleving door verbetering van digitale vaardigheid bij inwoners en ondernemers. Dit doen we met een inclusieve aanpak: iedereen moet mee kunnen doen en			

	de digitale toepassingen moeten voor iedereen toegankelijk zijn.			
Acties in 2024	We starten met de realisatie van het nieuwe bedrijventerrein Scheemderhoogte I	G	O	G
	We starten met de voorbereiding van de realisatie van Scheemderhoogte II	G	O	G
	We participeren actief in uitwerkingen van Nij begun	G	G	G
	We werken de volgende Masterplannen uit:			
	Oost Groningen	G	G	G
	Regiocentra	G	G	G
	Campus	G	G	G
	We werken mee in het opstellen van de Sociale Agenda en de Economische agenda	G	G	G
	We gaan het dienstenaanbod, voor bewoners en ondernemers, die in het Digitaal Centrum worden aangeboden door ontwikkelen	G	G	G
	We gaan kennis- en innovatiehubs in de regio uitbreiden, voor het bevorderen van samenwerking tussen ondernemers en onderwijs	G	G	G

Toelichting

- De kwartiermakers voor de sociale en economische agenda zijn gestart. Binnen onze eigen organisatie is er bij het kernteam Nijbegun veel aandacht voor de beide agenda's. Er zijn door het kernteam stappen gemaakt als het om het omschrijven van onze eigen wensen voor de beige agenda's.
-

Masterplannen:

- Oost-Groningen: De werkgroep voor het masterplan heeft een plan neergelegd dat door de colleges van de gemeente, Stadskanaal, Westerwolde, Veendam, pekela's en Oldambt is vastgesteld. Vervolgens dient er in de komende periode de vaststelling van de raden te zijn gerealiseerd
- Regiocentra: De aanvraag voor de regio-deal Regiocentra dient voor het eind van 2024 gereed te zijn. In overleg met het ministerie van VRO is de inhoud van de bepaald. Onder begeleiding van projectbureau RegioCentra van de provincie Groningen zal er een aanvraag voor de 11 voorbestemde kernen worden ingediend. De uitvoering maatregelen van het masterplan heeft een tijdhorizon van 2035.
- Het Digitaal Centrum Oost-Groningen (DCOG) in de Langestraat in Winschoten is onderdeel van het Masterplan campussen. In dit Masterplan wordt gewerkt aan het versterken van het kennis-ecosysteem in de regio. Er zijn gesprekken gaande tussen en begeleidingsteam van het Masterplan en het DCOG als het gaat om het positioneren van het DCOG met de daarbij behorende doelgroep benadering en dienstenontwikkeling. Gezamenlijk met het onderwijs en ondernemers wordt er gewerkt aan een aanpak voor de regio Oost-Groningen. Dit Masterplan is onderdeel van de economische agenda van Nijbegun en heeft een tijdshorizon van 2055. De beide masterplannen, agenda's van Nijbegun en de aanpak voor de bedrijventerreinen zijn integraal onderdeel voor een economische visie voor Oldambt.

Samenwerking in de regio en over de grens		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	We willen gezamenlijk actief de interbestuurlijke samenwerking, de kwaliteit van het openbaar bestuur en het samenspel met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in onze provincie verder verbeteren. Bij veel onderwerpen is samenwerking in de regio of zelfs provinciaal erg belangrijk.			
Aanpak op hoofdlijnen	Door samen op te trekken met de regio, (Duitse) buurgemeenten en de provincie kunnen we meer bereiken. Voorbeelden van succesvolle samenwerkingen in de regio die we willen behouden en verder versterken zijn de Regiodeal, het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP), Strategische Toekomst Agenda Groningen (STAG), Werk in Zicht (WIZ) en de Eems Dollard Regio waarin regionale overheden aan beide kanten van de grens samenwerken. We willen met de andere EDR-leden in 2023 de samenwerking versterken. We leveren een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van onze regio door de uitbouw van toerisme en recreatie (vrijetijdseconomie), onder andere via de gezamenlijke regiomarketingorganisatie ZO! Groningen.			
Ontwikkelingen	De burgemeester is voorzitter van de Eems Dollard Regio. Wethouder Wünker vertegenwoordigt de gemeente Oldambt in het Bestuurlijk Netwerk Grensoverschrijdende Samenwerking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.			
Acties in 2024	We participeren in het Leader-programma voor Oost-Groningen en stellen hiervoor financiële middelen beschikbaar	G	G	G
	We nemen actief deel aan de genoemde samenwerkingsverbanden. We zetten ons in voor het realiseren en financieren van regionale (grensoverstijgende) doelen en het verwerven van aanvullende financiële middelen/ subsidies voor regionale en gemeentelijke projecten	G	G	G
	Op het gebied van Recreatie en Toerisme werken we met alle Groningse gemeenten via de VGG (Vereniging Groninger Gemeenten) samen. Zie ook de acties onder vrijetijdseconomie, cultuur en erfgoed	G	G	G
	We nemen deel aan het GROS-overleg (3 noordelijke provincies en gemeenten Coevorden, Oldambt). Hierbij wordt ingezet op de grensoverstijgende samenwerking op bestuursniveau met Nederzaksen. We ondersteunen de burgemeester hierbij inhoudelijk	G	G	G

Toelichting	• Aan het GRoS overleg nemen inmiddels meerdere gemeenten uit het Noorden deel evenals de provincie Overijssel.

Een aantrekkelijk centrum Oldambt **IBR1 IBR2 JR**

Beleidshorizon 2024	De gemeente streeft naar een kwalitatief goed centrum van Oldambt, met een aantrekkelijk woon-, winkel- en verblijfsklimaat voor inwoners, bezoekers, ondernemers en investeerders. Toevoeging begroting 2024: In 2022 is het Ambitiedocument centrum Oldambt door de raad vastgesteld. In dit ambitiedocument is rekening gehouden met de actualisatie van de detailhandelsvisie (2021), die heeft laten zien dat er een wijziging van het vastgoed- en detailhandelsbeleid moet plaatsvinden in het centrum. Bovendien is in het ambitiedocument aangesloten op de veranderende markt, het in 2021 vastgestelde woonprogramma en de ontwikkelingen van Blauwestad. In 2025 is de eerste fase van het ambitiedocument nader uitgewerkt en zijn de eerste resultaten in de praktijk zichtbaar: er is gestart met de realisatie van het nieuwe gemeentehuis, aanpak Langestraat- Noord en de Lucas-locatie.
Aanpak op hoofdlijnen	De nadere uitwerking en uitvoering van het ambitiedocument gebeurt op programmatische wijze en conform de ontwikkelstrategie die in het ambitiedocument is vastgelegd. Op basis van de vastgestelde doelstellingen wordt steeds getoetst welke deelprojecten de meest effectieve bijdrage leveren aan het behalen van deze doelstellingen. Eventueel worden op basis hiervan deelprojecten eerder of later uitgevoerd.
Ontwikkelingen	De afgelopen jaren zijn de bouwkosten sterk gestegen en de rendementen op vastgoed gedaald. Hierdoor zijn marktpartijen momenteel minder bereid risicovolle investeringen te doen. Ondanks deze moeilijke marktsituatie wordt er door marktpartijen toch interesse getoond in de realisatie van de plannen van het ambitiedocument. Ter voorbereiding op de infrastructurele aanpassingen in het centrum is opdracht gegeven een Mobiliteitsplan voor de hele gemeente te maken en dit te vertalen in een uitvoeringsprogramma voor het centrum. Deze plannen zullen naar verwachting begin 2025 kunnen worden vastgesteld. Om richting te geven aan de ontwikkeling van het Martkplein wordt in 2024 gestart met de ontwikkeling van een visie voor het Martkplein. De intentie is deze visie in 2025 door de Raad vast te laten stellen.

Acties in 2024	We geven een vervolg aan de voorbereiding van de projecten van het door de raad in 2022 vastgestelde ambitiedocument en ontwikkelingsstrategie voor het centrum Oldambt. Deze voorbereiding is in 2024 afgerond, waarna de projecten afzonderlijk voor besluitvorming en uitvoeringsfinanciering aan de raad zullen worden voorgelegd.	G	G	O
	In 2024 start de voorbereiding en/of wordt een vervolg gegeven aan onderzoek van de volgende projecten:			
	project Langestraat Noord: leegstand omzetten naar een hernieuwde Langestraat door een combinatie van verkleining van winkels en toevoeging van woningen;	G	G	G
	planvoorbereiding herinvulling St Lucas locatie;	G	G	G
	herontwikkeling Liefkenshoek	G	G	G
	aankoop en sloop van de Blaauwlocatie	O	O	O
	doortrekken van het water naar het Schönfeldplein	G	G	G
	uitwerken woonprogramma voor de binnenstad: omvang, doelgroepen, woonproducten-, en ontwikkeling kwaliteitskader (beeldkwaliteit, prioriteringskaart en afsprakenkader ontwikkelende partijen);	G	G	G
	op locatieniveau uitwerken van plannen voor woningbouw mede in combinatie met parkeren	G	G	G
	plan van aanpak openbare ruimte vaststellen (inrichting, vergroening, herschikking parkeervoorzieningen en verblijfs- en ontmoetingsplekken)	G	G	G
	uitvoeren van een verkennings- en haalbaarheidsstudie naar een museum en/of toeristisch informatiecentrum	G	G	G
	verkenning en realisatie parkeerverwijzingssysteem	G	G	G
	we gebruiken het ambitiedocument als basis voor het masterplan regiocentra om daarmee in aanmerking te kunnen komen voor aanvullende subsidiemiddelen voor de uitvoering van de plannen	G	G	G
	In 2024 start en/of wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de volgende projecten:	G	G	G
	project Langestraat Noord: realisatie eerste twee deelprojecten	G	G	G
	Sloop (deel) Sint Lucasziekenhuis	G	G	G
	stimuleringsaanpak pui- en gevelverbeteringen	G	G	G
	we verhogen de kansen van de realisatie van de plannen uit het ambitiedocument door de toegekende NPG-middelen in te zetten	G	G	G
	De uitvoering van het deelproject nieuwbouw gemeentehuis wordt in 2024 gestart	G	O	R

Toelichting

- De voorbereiding en uitwerking van deelprojecten vindt gefaseerd plaats. Dit betekent dat ook de komende jaren nog weer nieuwe deelprojecten worden opgepakt.
- Op de Blaauwlocatie is inmiddels een deel van de opstallen gesloopt. Ten aanzien van de sloop van het appartementencomplex loopt een juridische

procedure. Deze procedure is in overleg met de eigenaar even on hold gezet, om een laatste poging te kunne doen om tot aankoop van het perceel te komen. Begin 2025 zal duidelijk worden of deze poging slaagt. Indien er geen overeenstemming over aankoop komt wordt de juridische procedure weer opgepakt.

- De plannen voor de nieuwbouw van het gemeentehuis zijn ter voorbereiding op de indiening van de vergunningaanvragen besproken met de Adviescommissie voor de Omgevingskwaliteit. De Adviescommissie had met name opmerkingen op de verbindingsbrug en de aansluiting van de verbindingsbrug op het monumentale stadhuis. De op basis hiervan noodzakelijke aanpassingen in het ontwerp hebben tot vertraging in de planning geleid, waardoor de bouw niet meer in 2024 kon starten. De start van de bouw staat nu gepland voor april 2025 en de oplevering eind 2026. Ter voorbereiding op de infrastructurele aanpassingen in het centrum is opdracht gegeven een Mobiliteitsplan voor de hele gemeente te maken en dit te vertalen in een uitvoeringsprogramma voor het centrum. Deze plannen zullen naar verwachting halverwege 2025 kunnen worden vastgesteld.
- Om richting te geven aan de ontwikkeling van het Marktplein is in 2024 gestart met de ontwikkeling van een visie voor het Marktplein. De intentie is deze visie in 2025 door de Raad vast te laten stellen.

3.2 Vrijetijdseconomie, cultuur en erfgoed

Toerisme, cultuur en erfgoed		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	In 2023 is de vrijetijdseconomie in Oldambt meer op de kaart gezet en heeft onze gemeente zich geprofileerd als De Graanrepubliek in de bestemming Oost-Groningen. Toerisme zien we als een belangrijke kans voor verdere ontwikkeling van onze regio (bezoekers, werkgelegenheid, recreatiemogelijkheden voor de eigen inwoners, instandhouding voorzieningenniveau, etc.). Cultuur draagt bij aan de leefbaarheid, het bevordert de creativiteit, stimuleert toerisme en is belangrijk voor jong en oud. Toeristische mogelijkheden zien we vooral door cultuur te verbinden met toerisme (evenementen, etc.), in te spelen op de cultuurhistorie (verleden) en het rijke erfgoed in onze gemeente. In 2025 hebben we opnieuw een bijdrage geleverd aan het behouden en door ontwikkelen van het Oldambtster erfgoed en daarmee de unieke gebiedsidentiteit van de Graanrepubliek door het schetsen van een toekomstperspectief voor de Oldambtster boerderijen en een integraal beleidskader voor erfgoed en archeologie			
Aanpak op hoofdlijnen	We leggen verbindingen tussen cultuur, erfgoed en toerisme. We werken met de Oost-Groninger gemeenten (ZO! Groningen) verder aan de nadere uitwerking en uitvoering van de Regiovisie Vrijetijdseconomie Oost-Groningen (onder andere de verbreding van het netwerk van toeristische ondernemers). In 2021 hebben we onderzoek gedaan naar toerisme in Oldambt. Aan de hand van deze cijfers willen we meten of we de aantallen met onze inspanningen kunnen verhogen. Het onderzoek wordt tweejaarlijks gehouden.			

	Het accent bij de verdere uitbouw van de toeristische speerpunten ligt bij: Blauwestad, Binnenstad Winschoten, Bad Nieuweschans, onze Waddenkustzone langs de Dollard (Werelderfgoed Waddenzee) en het thema De Graanrepubliek. Wij zetten in op het ontwikkelen van een eigen regionaal DNA voor de gemeente Oldambt (een zogenoemd 'place branding'). Wij houden daarbij rekening met de Duitse gasten maar ook met toeristen uit Scandinavië (directe verbinding Eemshaven-Noorwegen). We versterken de culturele sector door het ondersteunen op het gebied van ledenwerving, andere samenwerkingsvormen en fondsenwerving. We willen inzetten op cultuur en hebben daarbij ook aandacht voor de kleinere clubs en een eerlijke verdeling van de beschikbare cultuurgelden. We stimuleren de deelname aan culturele activiteiten door kinderen en jongeren door dit financieel te ondersteunen. We werken samen met de Nationaal Coördinator Groningen, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Provincie Groningen, aardbevingsgemeenten en Libau aan een verder uitvoering van het Geactualiseerde Erfgoedprogramma 2020-2023. We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en klimaat. *Verwezen wordt ook naar programma 2 Woonklimaat en leefomgeving.*			
Acties in 2024	We implementeren het boerderijenprogramma en gaan aan de slag met de uitvoeringsagenda	O	O	O
	We gaan in dit kader een boerderijenloket inrichten	O	O	O
	We stellen toezicht en handhavingsbeleid voor erfgoed op omtrent onder meer de instandhoudingsplicht en het handelen zonder omgevingsvergunning	G	G	G
	We stellen op basis van de startnotitie een Cultuurprogramma op	G	G	G
	Samen met de cultuurhistorische verenigingen in de gemeente Oldambt werken we aan het opstellen van een cultuurhistorische/museale visie	G	G	G
	We stellen een archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waardenkaart op	O	O	O
	Samen met de vier Oost-Groningse gemeenten werken we verder aan de toeristische visie OG en aan een meerjarenplan voor gezamenlijke activiteiten	G	G	G
	Samen met VGG en de provincie starten we met toeristische monitoring en gebruiken we de resultaten en cijfers met als doel om ons beleid hierop aan te kunnen passen	G	G	G
	We intensiveren de samenwerking met VWG (Vereniging van Waddenzeegemeenten) met focus op het Werelderfgoed Waddenzee	G	O	G

Toelichting	• Het implementeren van het boerderijenprogramma en het inrichten van het boerderijenloket loopt vertraging op vanwege personele wisseling. In het laatste kwartaal van 2024 start een projectleider boerderijenprogramma die dit verder gaat oppakken. • Het opstellen van een archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waardenkaart is een langlopend proces wat mede door personele wisselingen enige vertraging oploopt. Hieraan wordt gewerkt door Libau in samenspraak met de gemeente.

3.3 Werkgelegenheid

Optimaliseren van de arbeidsmarkt

IBR1 IBR2 JR

Beleidshorizon 2024	We streven naar een kwalitatieve match van de personeelsbehoeften van onze ondernemers en bedrijven met het in onze gemeente aanwezige arbeidspotentieel. In 2024 is ook de vraag naar en het aanbod van werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt beter op elkaar afgestemd. Vragen van werkgevers sluiten beter aan bij de capaciteiten en competenties van werkzoekenden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet. Daarnaast is de verbinding met het onderwijs geoptimaliseerd om jongeren snel in aanraking te brengen met kansrijke sectoren.
Aanpak op hoofdlijnen	We trekken enerzijds bedrijven en ondernemers uit kansrijke sectoren aan die passen bij ons arbeidspotentieel. We kijken hierbij nadrukkelijk ook naar subsidiemogelijkheden en samenwerkingen in onder andere de arbeidsmarktregio. Anderzijds zetten we in op het ontwikkelen van nog niet benut arbeidspotentieel. We richten ons daarbij onder andere met Afeer op het ontwikkelen en (re)activeren van inwoners uit de (langdurige) bijstand richting kansrijke sectoren. Zie ook aanpak jongeren en onderwijs. We gaan samen met Afeer aan de slag met een nieuw uitvoeringsplan voor de bestuursperiode 2023 tot 2027 met nieuwe afspraken over het nog beter afstemmen van vraag en aanbod in onze arbeidsmarktregio en een betere interne en onderlinge afstemming. We zorgen voor meer gemeentelijke grip op de nieuwe instroom in ‘participatie trede’ 1 en 2 door de instroom van bijstandsklanten ‘strakker’ te organiseren. We leveren een actieve bijdrage aan een samenhangende en regionale en grens overstijgende arbeidsmarkt met het doel om jongeren en werkzoekenden perspectief te bieden op de regionale en grens overstijgende arbeidsmarkt. *Voor acties omtrent de vervolgstappen van de A7/N33-visie, zie paragraaf 3.1 ‘ Economie en werkgelegenheid versterken’.*

Acties in 2024	We continueren het Corona Perspectiefplan: we ontwikkelen een nieuwe werkwijze voor de begeleiding van de mensen in trede 1 en 2 (Talent in zicht), met als resultaat dat deze groep mensen beter mee kan in de samenleving en eventueel voor te bereiden op de arbeidsmarkt, zodat ze door kunnen stromen naar werk			
	We voeren het WiZ Kaderplan 2023-2027 uit, waarmee we bijdragen aan de ontwikkeling van onze inwoners zodat zij beter in staat zijn deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt			
	We gaan samen met de regio een uitvoeringsplan opstellen, zodat duidelijk wordt welke acties en projecten er de komende jaren worden opgestart voor welke doelgroep en welke financiële middelen daarvoor beschikbaar zijn			
	We stimuleren het Leven Lang Ontwikkelen. We gaan projecten ontwikkelen om onze inwoners te ondersteunen om opleidingen te kunnen volgen zodat ze een baan kunnen vinden in een kansrijke sector			

Toelichting

- De aanpak voor de inwoner is in 2024 nog niet afgerond.
- Op 3 juli heeft de raad unaniem GEWOON DOEN! het programma cultuur Oldambt 2024 2030 aangenomen.

Baten en lasten van programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	8.780	9.708	11.181
Baten	2.132	3.640	5.388
Saldo voor resultaatbestemming	**6.648**	**6.068**	**5.793**
Storting in reserves (lasten)	31	31	31
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**6.679**	**6.099**	**5.823**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn ca. € 276.000 lager dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen.

Promotie toerisme € 84.000 nadelig

Het nadeel op het onderdeel promotie en toerisme wordt voor een groot deel veroorzaakt door een onderzoek naar vrijetijds economie die niet was begroot. Ook extra uitgaven aan St. Marketing Zuid-Oost voor diverse projecten zorgt voor de overschrijding van dit budget.

Grex industrieterreinen € 33.000 nadeel

Met neme het aanpassen van de verliesvoorziening grondexploitatie Eextahaven met € 33.000 zorgt voor een nadeel.

Promotie centrum Winschoten € 75.000 voordelig

In 2024 is belasting geïnd voor de Bedrijfs Investerings Zone (BIZ) en doorbetaald aan de Stichting Ondernemersfonds Winschoten (SOCW). Hier wordt de doorbetaling geboekt. Deze is in 2024 € 75.000 lager dan begroot.

Verdiepingsonderzoek locatie Hommesplein nav IHP € 100.000 voordelig

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in combinatie met het haalbaarheidsonderzoek naar de bouw van een nieuw zwembad en sporthal. Dit project is eind 2024 opgestart. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het hiervoor in 2024 beschikbaar gestelde budget door te schuiven naar 2025.

Uitwerking uitvoeringsplan renovatie De Flint € 50.000 voordelig

Ook dit plan moet nog worden opgestart. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het hiervoor in 2024 beschikbaar gestelde budget door te schuiven naar 2025.

Onderwijs overige zaken € 185.000 voordeel

Dit is een samenstel van diverse meevallers. Zo zijn er afwijkingen op onderwijsbegeleiding, leerkingenvervoer, leerplichtwet, onderhoudscontracten, Duits op basisscholen die gezamenlijk dit bedrag veroorzaken.Ook valt hier de exploitatie- en onderhoudskosten van de Brede school De Meerkant, De Zwerm en OZC De Stuwe onder.

2.4 Programma 4 Zorg en samenleving

In dit programma staan de doelstellingen voor de ondersteunende dienstverlening aan inwoners van de gemeente die dat nodig hebben. Hieronder valt onder andere de inzet en kwaliteit van de jeugdzorg en Wmo. Ook zijn armoedebestrijding en schuldhulpverlening belangrijke onderdelen in dit programma.

4.1 Sociale voorzieningen

Wmo, jeugd en participatiewet **IBR1 IBR2 JR**

Beleidshorizon 2024	We gaan voor een sociale gemeente met een breed gevarieerd en vrij toegankelijk aanbod van sociale voorzieningen die passen binnen de financiële mogelijkheden. Daarbij hebben we oog voor de meest kwetsbare inwoners en kinderen.
Aanpak op hoofdlijnen	We gaan sociale vraagstukken integraal aanpakken en gaan op verschillende niveaus schotten tussen voorzieningen doorbreken. We kiezen hierbij niet voor systeemoplossingen, maar voor creatieve maatwerkoplossingen waarbij de mens centraal staat. We continueren wat we hebben opgebouwd en versterken wat goed gaat. We willen de sociale voorzieningen betaalbaar houden en met name beschikbaar stellen aan mensen die het nodig hebben: • De gemeente kan en hoeft niet iedere hulpvraag met specialistische hulp op te lossen. Veel dingen die gebeuren horen bij het ‘normale’ leven en vragen niet direct om professionele hulp. We willen normaliseren in plaats van medicaliseren en problematiseren. • Vrijwilligers en mantelzorgers vervullen een belangrijke rol. Dit wordt door ons zeer gewaardeerd en wij willen aan beide onderwerpen meer aandacht geven door de verbinding te zoeken met de aanwezige maatschappelijke organisaties. • Meer gebruik maken van algemene voorzieningen en het voorliggend veld in plaats van verwijzen naar duurdere specialistische hulp. • Preventie is belangrijk. Niet alleen om problemen bij onze inwoners zoveel mogelijk te voorkomen maar

	ook om later duurdere zorg zoveel mogelijk te beperken. • Inwoners die de huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen zouden dit niet ten koste van gemeenschapsgeld moeten doen. De kosten in het sociaal domein blijven de komende jaren voor ons een belangrijk aandachtspunt. De betaalbaarheid blijft onder druk staan.			
Acties in 2024	We werken de verbeterpunten uit het project Toegang sociaal domein nader hierbij gebruik van instrumenten zoals de doorbraakmethode en mobility mentoring We ronden de bezuinigingsopgave Jeugd af en gaan aan de slag met het tweede jaar van het uitvoeringsprogramma. In 2024 focussen we ons op:	O	O	O
	Het collectiviseren van jeugdhulp in het speciaal onderwijs.	G	O	O
	Het stopzetten van de jeugdhulpproducten gerelateerd aan de pilot SoWiesO	G	G	G
	Het verkennen van de mogelijkheden om vijf lichte jeugdhulpproducten die nu nog via de RIGG worden ingekocht lokaal in te kopen, te subsidiëren of op andere wijze te organiseren (naar voorbeeld van de pilot Sowieso	O	R	R
	Het contractmanagement op casusniveau in te voeren.	G	R	O
	We versterken ons Jeugdteam en de toegang conform de Hervormingsagenda Jeugd door: Ondersteuning af te stemmen op het gehele leven van een inwoner, door breed te kijken en handelen. Dat wil zeggen dat we verder kijken dan alleen het probleem/de hulpvraag. De context is belangrijk (participatie, wonen, armoede, scheiding, psychische problemen ouders en schoolklimaat).	G	G	G
	Het jeugdteam zelf meer passende en samenhangende basishulp te laten bieden met extra aandacht voor veiligheid (Zie ook project ‘opgroeien in een kansrijke omgeving’ in programma 2.2 en Een veilige leefomgeving en het project ‘generatierijkdom’ in paragraaf 4.2).	G	G	G
	We stellen een geactualiseerd Wmo beleidsplan op, met daarin aandacht voor de volgende onderwerpen: - Versterken sociale basis en de sociale netwerken. - Focus op kwetsbare inwoners in het vangnet. - Doen wat nodig is. - Meer inzetten op preventie en meer (strategisch) samenwerking zoeken met verschillende partners en maatschappelijke organisaties.	G	G	G
	We stellen uitvoeringsplannen op, op de beleidsterreinen mantelzorg, ouderen en vrijwilligers.	G	G	G
	We onderzoeken of en hoe gebiedsgericht een stevigere ontmoetingsplek voor inwoners gerealiseerd kan worden	G	G	G
	We starten met het opstellen van een woonzorgvisie, zowel een regionale als een gemeentelijke visie	G	G	G
	We onderzoeken huidige subsidiebeleid en kijken of we dit moeten hervormen	G	G	G

Toelichting	• De verbeterpunten uit het project Toegang Sociaal Domein worden meegenomen in de uitwerking van de ontwikkellijnen van Nijambt waarin we de ‘Oldambster centraal stellen’. De aanbevelingen worden daar met name uitgewerkt in de ontwikkellijn ‘één centrale toegang’. Mobility mentoring is helaas niet inzetbaar. Er wordt door CMO-STAMM een nieuwe methode ontwikkeld. De uitrol van de doorbraakmethode binnen de toegang van het sociaal domein wordt momenteel vormgegeven. • De analyse voor het collectiviseren van jeugdhulp duurt langer dan verwacht, maar is in de afrondende fase. Na afronding van de analyse hebben we een projectplan gemaakt en hebben we (met succes) financiering via de Regio Deal aangevraagd, voor het jaar 2025. We verwachten in het jaar 2025 de pilot te kunnen starten. • Het college heeft besloten om de jeugdhulpproducten volledig stop te zetten, nu de Pilot SoWiesO met de algemene voorziening jeugd- en gezinsondersteuning een structureel aanbod is geworden. De termijn waarop we de producten (technisch gezien) hebben gestopt is 1 oktober 2024. Conform ons beleid zetten we de producten niet meer in. • De aanbestedingsprocedure van de pilot SoWieSo is in Q3 van 2024 afgerond. De implementatie loopt voorspoedig. Begin 2025 starten we met een analyse van de resterende lichte jeugdhulpproducten zoals vervoer en dagbesteding met als doel om deze producten om te buigen naar een lokaal (en vrij toegankelijk) jeugdhulpaanbod. • Het contractmanagement op casusniveau wordt onderdeel van de bredere aanpak voor contractmanagement in het sociaal domein. Deze brede aanpak is momenteel nog in ontwikkeling. • Door capaciteitsproblemen loopt het WMO-beleidsplan (en de uitvoeringsplannen) vertraging op.

4.2 Armoede bestrijding en schuldhulpverlening

Terugdringen van problematische schulden		IBR1	IBR2	JR
Beleidshorizon 2024	We willen dat onze inwoners en ondernemers sneller en op de juiste manier worden ondersteund om te voorkomen dat problemen escaleren. Als we dit realiseren leidt dit zowel tot maatschappelijke als financiële opbrengsten.			
Aanpak op hoofdlijnen	We realiseren ons terdege dat de oplossing van de armoede en schuldenproblematiek niet in handen van Oldambt is. Wel zetten we in op preventie en uiteraard blijven we ons ook richten op het ondersteunen van inwoners en ondernemers die armoede en schuldenproblematiek ervaren. In het kader van het Corona Perspectiefplan werken we de prioritaire thema's: lokale economie, schulden en armoede en kinderen en jongeren (zie kadernota 2022-2025) uit in een integraal plan als katalysator om blijvende impact te bewerkstelligen op het thema intergenerationele armoede. Onze NPG-aanvraag Generatierijkdom voorziet in een pilot voor het doorbreken van intergenerationele armoede en inzetten van de Doorbaakmethode.			
Acties in 2024	We starten met het project Kansen voor Kinderen. In 50 gezinnen	G	G	G

	wil de gemeente armoede structureel terugdringen in de projectperiode van drie jaar. Dat doen we door een innovatieve aanpak met behulp van een toekomstplan, een doorbraakbudget en maatwerkoplossingen. Gezinnen krijgen, bij het maken en realiseren van hun eigen toekomstplan, ondersteuning van een zogenaamde toukomstbuddy. Deze buddy heeft zelf ervaring met het leven in armoede. Samen met betrokken partijen zoeken we, in aansluiting op de plannen van de gezinnen, naar structurele oplossingen om armoede te doorbreken. We baseren de ondersteuning op bewezen effectieve interventies als Mobilty Mentoring ® en de Doorbraakmethode ®. Dit project is onderdeel NPG Programma Generatierijkdom & provinciaal NPG Toukomst-programma Kansen voor Kinderen			
	We starten met het project Doorbraak voor jongeren. We gaan aansluitend op het project Kansen voor Kinderen, ook voor 50 jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar zonder startkwalificatie, werken met doorbraakbudget en maatwerkoplossingen. Dit op basis van het eigen plan van de jongeren. Professionals van betrokken (relevante) partijen worden gestimuleerd in het toepassen van maatwerk voor deze jongeren. De Doorbraak methodiek ® is hierbij een hulpmiddel. Dit project is onderdeel van het NPG Programma Generatierijkdom	G	G	G
	We werken aan de doorontwikkeling van de laagdrempelige ondersteuning op scholen (Vraagbaak en School als Wijk):	G	G	G
	Op 10 basisscholen in Oldambt is wekelijks een Vraagbaak aanwezig om ouders, kinderen, leerkrachten en omwonende te ondersteunen en versterken bij vragen en regelzaken op het gebied van meedoen, financiën, school en lichte hulpvragen. Er vindt een snellere toeleiding naar hulp als er sprake is van schuldenproblematiek	G	G	G
	Op alle voortgezet onderwijs locaties is een actief die leerlingen ondersteunt in hun weg naar volwassenheid en is daarbij een luisterend oor is en de juiste weg wijst al dat nodig is. Deze ondersteuners spelen in op de specifieke situatie en vragen/ vraagstukken die spelen op een school en vormen een brug tussen onderwijs en zorg. In 2024 wordt er gewerkt aan de doorontwikkeling in samenwerking met de scholen op basis van evaluatie. Dit project is onderdeel NPG Programma Generatierijkdom	G	G	G
	We geven verder vervolg aan de afstemming met PO en VO scholen over de ontwikkeling van een financiële educatie nieuwe stijl: een educatief programma voor leerlingen en een trainingsprogramma voor leerkrachten. Conform de doelen van het NPG Programma Generatierijkdom	G	G	G
	We starten met de uitvoering van financiële educatie nieuwe stijl op het primair onderwijs	G	G	G

Toelichting

- Momenteel wordt gewerkt aan het profiel van de toukomst buddy in overleg met de betrokken partijen.
- We zijn bezig met het formeren van een Doorbraakteam.

- Het project Vraagbaak & School als Wijk is volledig geïmplementeerd en inmiddels meer dan een jaar actief op de geselecteerde scholen. Een eerstejaarsevaluatie is uitgevoerd. Alle betrokkenen onderstrepen het belang van de ondersteuning en de doelen die we met elkaar nastreven. We zien echter dat het aantal uren per school te beperkt is en daardoor niet toereikend is voor de gestelde doelen. Ook wensen met elkaar een versteviging van het functieprofiel. Aangezien we binnen het pilotbudget van het Nationaal Programma Groningen moeten blijven, zullen we een aantal aanpassingen moeten doorvoeren in de resultaten. Samen met het onderwijs werken we de aanpassingen momenteel uit. We zullen deze verwerken in de beleidsbegroting 2025.

Baten en lasten van programma 4 Zorg en samenleving

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	97.199	106.026	106.364
Baten	27.246	35.339	34.565
Saldo voor resultaatbestemming	**69.953**	**70.687**	**71.799**
Storting in reserves (lasten)	0	2.354	1.713
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**69.953**	**73.041**	**73.512**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn ca. € 471.000 hoger dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen.

Maatschappelijke dienstverlening € 216.000 voordelig
Deze afwijking met name veroorzaakt door vrijval budgetten Woon-Leer-Werk (€ 128.000) en Lokale Inclusie Agenda (38.000) en Calamiteitenfonds (17.000)

Sociaal Werk Oldambt € 298.000 voordelig
Met name veroorzaakt door meevallers vanuit SPUK IZA (gemeente Groningen) t.b.v. inzet welzijnscoaches (€ 142.000) en SPUK BREED, onderdeel Versterken Sociale Basis (€ 128.000)

Inburgering en huisvesting statushouders € 57.000 voordelig
Minder inhuur personeel en overige uitgaven dan begroot zorgt voor een voordeel.

Kinderopvangtoeslagenaffaire € 180.000 nadelig
Met name inhuur personeel derden zorgt hier voor de overschrijding, dit is hier verantwoord maar begroot op het afdelingsbudget. Zorgt hier voor eeen nadeel maar in het hoofdstuk overhead voor een meevaller.

Sociale werkvoorziening en participatie € 190.000 nadelig
Extra uitgaven voor beschut werk van € 75.000 en € 188.000 extra uitgaven voor loonkostensubsidies zorgen voor deze afwijking.

Voorziening dubieuze debiteuren W&I € 410.000 nadelig

Na aanleiding van jaarlijkse beoordeling van de debiteurenportefeuille Werk en Inkomen is gebleken dat de eerder gevormde voorziening onvoldoende was om de verwachte verliezen uit dubieuze debiteuren adequaat af te dekken. Als gevolg van deze herberekening is een extra bedrag van € 410.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Deze wijziging heeft een nadelige impact op de jaarrekening, aangezien de voorziening wordt verhoogd met dit extra bedrag. De aanpassing is in lijn met de geldende financiële verordening van de gemeente.

Jeugd € 272.000 nadelig

De zorgkosten jeugd zijn ongeveer conform het begrotingstotaal op dit onderdeel. Een verwachte afrekening RIGG en extra doorbelaste kosten vanuit andere gemeenten buiten de provincie zorgen uiteindelijk voor een relatief beperkt nadeel.

WMO beschermd wonen € 317.000 voordelig

Dit bedrag wordt veroorzaakt door meer vrijval vanuit de centrumgemeente Groningen dan de kosten die op dit onderdeel zijn gemaakt. Dit bedrag wordt gestort in de bestemmingsreserve doorgeschoven projecten.

WMO begeleiding en huishoudelijke hulp € 382.000 nadelig

De Wmo Begeleiding en Huishoudelijke Hulp vielen in totaal € 326.000 hoger uit dan begroot. Dit bedrag is met name op te splitsen in € 600.000 nadeel op HH en € 274.000 lagere kosten begeleiding. Daarnaast is er een nadeel te noteren op woon- en vervoersvoorzieningen van € 371.000, door hogere kosten vervoersvoorzieningen. rolstoelvoorzieningen en hoge kosten woningaanpassingen. Er is een voordeel van € 195.000 op inkoopondersteuning Wmo en € 162.000 voordeel door hogere ontvangsten eigen bijdragen.

2.5 Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

In het programma duurzaamheid en milieubeheer wordt aandacht besteed aan energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

5.1 Duurzaamheid en energietransitie

Energietransitie en klimaat **IBR1 IBR2 JR**

Beleidshorizon 2024	De gemeente Oldambt wil in 2050 een CO -neutrale en klimaatbestendige gemeente zijn. Voor 2030 is de doelstelling een CO -reductie van 49% ten opzichte van 1990. In 2025 zijn verdere stappen gezet om bij te dragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Dit wordt gerealiseerd door zowel energie te besparen als op te wekken. Heel Oldambt is in 2050 aardgasvrij. Met de warmtetransitie gaan we niet alleen inzetten op woningverbeteringen, energie- en aardgasbesparingen, maar tegelijkertijd het wonen in Oldambt betaalbaarder, comfortabeler en aantrekkelijk maken voor jong en oud. Ook zal hiermee aandacht worden besteed om energiearmoede binnen Oldambt structureel te verminderen. Daarnaast willen we de gemeentelijke gebouwen in 2030 zoveel mogelijk aardgasvrij hebben. De gemeenten in Nederland hebben daarnaast een grote opgave op het gebied van klimaatadaptatie. In 2021 is het klimaatakkoord gesloten om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan en de uitstoot van broeikasgassen fors terug te dringen. We zijn ons er van bewust dat weersextremen een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid en leefbaarheid in onze regio. Deze kwetsbaarheden komen vooral voor op het gebied van hitte, droogte en hevige door klimaatverandering te verminderen met het besef dat hiervoor regionale samenwerking en gezamenlijke actie voor is vereist. Hoe meer regenwater van de riolering afgekoppeld wordt hoe robuuster het rioolsysteem wordt bij hevige neerslag. Daarnaast zal er in de openbare ruimte ook meer plek voor water moeten komen. Om in tijden van droogte niet in de

	problemen te komen met waterstanden in gemeentelijke waterpartijen zal water langer vastgehouden moeten worden of moet worden gekeken naar aanvoermogelijkheden.
Aanpak op hoofdlijnen	Woningen willen we verduurzamen en daarmee het wonen betaalbaarder en comfortabeler maken en de energiearmoede verminderen. Klimaatadaptie en -mitigatie vinden we belangrijk en hierin willen we stappen zetten om in de toekomst een klimaatbestendige gemeente te zijn. De komende jaren zal uitvoering worden gegeven aan het programma Zon en Wind. Tot 2030 zullen we meewerken aan de realisatie van maximaal 100 hectare zonneparken oftewel 100.000.000 kWh aan energie. Daarmee dragen we bij aan de doelstellingen van de Regionale Energie Strategie (RES) voor 2030. Toevoeging begroting 2024: Inwoners willen we ondersteunen bij de verduurzamingsslag die nodig is door de inzet van stimuleringsregelingen en ontsluiten van informatie. Hiervoor worden lessen uit Nieuwborgen.net en de JouwBespaarcoach aanpak gebruikt om met inwoners aan de slag te gaan. Door in eerste instantie te focusen op woningen met slechte energielabels zet de gemeente zich in om energiearmoede binnen Oldambt structureel te verminderen. Ook zetten we in op het opstellen van meerdere wijkuitvoeringsplannen. Waarbij we groen gas als een belangrijk middel zien om de energietransitie voor woningen betaalbaar te houden. Als gemeente willen we de beschikbaarheid van groen gas ook bevorderen als alternatieve warmtebron met name op het platteland. Voor de uitvoering van de energietransitie zien we de bemensing en capaciteit als een belangrijke uitdaging. Door stapsgewijs woningen te verduurzamen en energie te besparen willen we een besparing van het aardgasverbruik in 2030 realiseren van gemiddeld 20%. Dit willen we uitbreiden totdat heel Oldambt in 2050 aardgasvrij is. We bouwen voort op de Nieuwborgen.net aanpak en zetten in op het opstellen van meerdere wijkuitvoeringsplannen. We nemen de onderwerpen energietransitie en klimaat mee in de in 2023 (en 2024) op te stellen omgevingsvisie en het daarbij behorende participatietraject. De Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord-Drenthe (RAS) is de uitwerking van onze ambitie en samenwerking op het gebied van klimaat. Met de RAS zijn we ons ervan bewust dat het klimaat verandert en dat dit leidt tot een toename van weersextremen. We hebben de ambitie de kwetsbaarheden en

	samenwerking en gezamenlijke actie vereist is. Concrete stappen tot samenwerking worden uitgewerkt in de Uitvoeringsagenda van de RAS. Klimaatverandering is een grote opgave, die ook een relatie heeft met een aantal andere thema's in de fysieke leefomgeving. Het is daarom een belangrijk thema in het kader van de nieuwe omgevingsvisie, waarvoor het participatietraject in 2023 start. We blijven het afkoppelen van regenwater op particulier terrein middels een subsidie stimuleren en daarnaast proberen we ons eigen water- en rioolsysteem ook continu robuuster te maken om zo beter bestand te zijn tegen hoosbuien. We zoeken een combinatie tussen afkoppelen van regenwater en aanvoer voor waterpartijen en kijken daarnaast naar inlaatmogelijkheden vanuit boezemkanalen. *Zie ook het programma woon- en leefklimaat voor wat betreft duurzame woningen.*			
Acties in 2024	**Project aargasloze gebouwen**			
	We geven opdracht voor de uitvoering van de eerste drie gunstige businesscases. We geven daarmee uitvoering aan het project Aardgasloze Gebouwen en dragen bij aan onze doelstelling.	O	O	O
	Duurzame elektriciteit			
	Met de toename van hernieuwbare energieopwekking is afname en teruglevering van elektriciteit niet overal en altijd zondermeer mogelijk. Met het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) Groningen wordt er gestuurd op het energiesysteem van de toekomst door ruimtelijke-economische ontwikkelingen te verbinden	G	O	G
	In samenwerking met stakeholders ontwikkelen wij een gemeenschappelijke aanpak voor zon-op-dak binnen de RES Groningen. Het doel is om de potentie van zon-op-dak beter te benutten.	R	R	R
	Duurzame warmte			
	We zetten ons in om de samenwerking in de regio (zowel gemeenten in de provincie Groningen als regio Oost-Groningen) te versterken op het gebied van de warmtetransitie	G	G	G
	In samenwerking met JouwBespaarcoach en op basis van de lessen van Nieuwborgen.net ontwikkelen we de Oldambtster aanpak en rollen deze werkwijze uit in de gemeente.	G	G	G
	We gaan door met inwoners ondersteunen bij energiebesparing door isolatie, duurzaam verwarmen en de koppeling met andere opgaven zoals onder andere klimaatadaptatie en energiearmoede	O	G	G

	We onderzoeken hoe we de incidentele middelen vanuit het Rijk kunnen inzetten voor een structurele aanpak in de gehele gemeente.	G	G	G
	We zetten de Verzilver- en Stimuleringslening en de Lokale aanpak Energiearmoede - en Kans voor Schanssubsidie in als instrumenten om voor onze inwoners te ondersteunen bij de energietransitie	G	G	G
	We voeren een pilot uit met de ISDE-voorschotslening om te ondersteunen woningeigenaren door de financiele drempel die wordt ervaren bij het aanvragen en gebruik van de ISDE-subsidie te verlagen	G	G	G
	Samen met het ministerie, de Provincie en de gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe werken we maatregel 29 van Nij Begun uit: Isolatieaanpak voor woningen in Groningen en Noord- Drenthe. Vanaf 2025 wordt deze maatregel geëffectueerd	G	G	G
	We geven verdere uitvoering aan Nieuwborgen.net			
	Nieuwborgen richt zich in 2024 op evaluatie van de ondersteuning die aan eigenaren is verstrekt	G	G	G
	In 2024 wordt een flinke stap gezet met de uitvoering van de bestuurlijke afspraak tussen de gemeenten Oldambt en Eemsdelta met Woonstichting Groninger Huis over de verduurzaming van de 236 huurwoningen in het projectgebied van Nieuwborgen. De uitvoering betreft de acties richting huurders zodat zij zelf verduurzamingsmaatregelen kunnen nemen zoals inductiekoken, tochtteam, CV instellen. We verwachten dat tussen 50%-100% van de huurders van het aanbod gebruik zal maken.	G	G	G
	In 2024 zal verder uitvoering worden gegeven aan het tweede deel van de afspraken die met Groninger Huis zijn gemaakt. Dat gaat over maatregelen die GH als woningeigenaar kan nemen. Hier is het wel de bedoeling dat 100% van de huurwoningen zal worden verduurzaamd (met financiële bijdragen van Nieuwborgen, NPG, eigen middelen GH). Afronding hiervan is voorzien in 2027.	G	G	G
	De goede ervaringen uit Nieuwborgen.net worden gecombineerd met de ervaringen uit de gebiedsgerichte aanpak Bad Nieuweschans en de Jouw Bespaarcoach aanpak van het RWLP en deze worden in een herkenbare werkwijze verder uitgerold over de gehele gemeente. Daarbij wordt gekozen voor een aanpak voor de gehele gemeente en het gebruik maken van wijkgerichte aanpakken om de woningverduurzaming te bevorderen.	G	G	G
	Klimaatadaptatie			
	We geven uitvoering aan de vastgestelde Regionale Uitvoeringsagenda (RUA) Groningen Noord-Drenthe. Het gaat hierbij om drie afkoppel/ rioleringsprojecten; de Beertsterweg, Johan Modastraat en Dr. D. Bosstraat	G	G	G
	We geven uitvoering aan de vastgestelde Lokale Adaptatiestrategie en uitvoeringsprogramma 2023-2026. Het gaat hierbij om de opgaven wateroverlast, hitte en droogte:			

	Bij wateroverlast gaat het om onbegaanbaarheid van wegen door extreme neerslag, wateroverlast in panden, uitval elektriciteits- en communicatienetwerken en	G	G	G
	Bij hitte gaat het om de opgaven: toename gezondheidsrisico's inwoners en afname leefbaarheid voorkomen	G	G	G
	Bij droogte gaat het om schade aan gebouwen en boven- en ondergrondse infrastructuur, de afname waterkwaliteit en kwantiteit (inc. zwemwater) en de afname of schade aan groen	G	G	G
	We stimuleren activiteiten/acties om de fysieke leefomgeving te vergroenen, door bijvoorbeeld mee te doen met de actie 'NK tegelwippen'	G	G	G

Toelichting IBR

- In het laatste overleg heeft Equans aangegeven dat zij wel aan de voorwaarden van de aanbesteding willen voldoen. De gesprekken tot een vervolg lopen nog.
- Er is nog geen vervolg gegeven aan de gemeenschappelijke aanpak voor zon- op-dak binnen de gemeente Oldambt mede door de beperkte transportcapacititeit op het net voor teruglevering.
- Wat betreft de Verzilverlening constateren we dat deze nauwelijks in de praktijk wordt gebruikt. Om het gebruik van de verzilverlening te bevorderen wordt in 2024 een voorstel aan de Raad voorgelegd om de leningvoorwaarden beter te laten aansluiten op de behoeften van onze inwoners.
- De actie gericht op huurders is afgerond in de eerste helft van 2024. Anders dan verwacht heeft minder dan 50% van de huurders in Nieuwborgen gebruik gemaakt van het aanbod. Met Woonsctichting Groninger Huis wordt een voorstel ontwikkelt voor een vervolg.

Toelichting JR

- Aanpassingen aan de regeling van de verzilverlening zijn nog niet aan de raad voorgelegd. Een raadsvoorstel dat ook in lijn is met de isolatieaanpak, zal in 2025 alsnog aan de raad worden voorgelegd
- Netcapaciteit is momenteel een belangrijk onderwerp, ook in de gemeente Oldambt. Dit heeft ook zijn doorwerking bij vraagstukken rond Zon-op-dak. Daarvoor wordt er regionaal samengewerkt binnen het pMIEK (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat). Tot dit onderwerp verder is uitgewerkt is het niet raadzaam om in te zetten op Zon-op-dak.

Baten en lasten van programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	5.614	13.910	7.288
Baten	5.133	11.339	6.566
Saldo voor resultaatbestemming	**481**	**2.571**	**722**
Storting in reserves (lasten)	168	167	167
Onttrekking uit reserves (baten)	131	618	270
Saldo na resultaatbestemming	**519**	**2.119**	**619**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn ca. € 1.500.000 lager dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen.

Milieuvergunningen en handhaving € 79.000 voordeel

Op dit onderdeel is € 79.000 minder uitgegeven. Dat is een samenstel van meerdere kleinere afwijkingen met name op het gebied van vergunningen en handhaving.

Klimaatbeleid € 1.489.000 voordeel

De grootste afwijking wordt veroorzaakt doordat er in de begroting rekening is gehouden met een budget voor verduurzamingsmaatregelen. In werkelijkheid zijn daar geen uitgaven op geweest waardoor er hier een voordeel ontstaat van € 1.489.000. Dit geeft hier een voordeel maar is in het totaal van de jaarrekening neutraal omdat dit wordt gedekt vanuit de hiervoor gevormde reserve. Deze mutatie wordt gedaan in het programma algemene dekkingsmiddelen en geeft daar dus een nadeel.

Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval € 62.000 nadeel

De kosten en inkomsten met betrekking tot het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval geven geen saldo in de jaarrekening. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend met de hiervoor ingestelde voorziening. Het negatieve saldo op dit programma wordt vereffend met het positief saldo met betrekking tot afvalstoffenheffing op programma 4. Voor een verder toelichting op de afvalstoffenheffing wordt verwezen naar de in deze jaarrekening opgenomen paragraaf Lokale Heffingen.

2.6 Programma 6 Bestuur

Dit programma omvat alles wat te maken heeft met de raad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, het gebouw Halte Democratie en de griffie. Ook de lasten voor referenda en verkiezingen en de kosten van bestuurlijke samenwerkingsverbanden worden hierin verantwoord.

Lokale democratie versterken		**IBR1**	**IBR2**	**JR**
Beleidshorizon 2024	In 2025 is de publieke belangstelling voor gemeentelijk beleid en gemeentepolitiek is vergroot. Inwoners werken daarbij samen met ons aan de toekomst van Oldambt.			
Aanpak op hoofdlijnen	• Definitief vaststellen van het vergadermodel voor de gemeenteraad. • De gemeenteraad gaat periodiek op bezoek in dorpen en wijken. • Communicatie over besluitvorming door de gemeenteraad. • Participatie van inwoners wordt (verder) gestimuleerd			
Ontwikkelingen	Het nieuwe Reglement van Orde voor de raad is inmiddels vastgesteld.			
Acties in 2024	We gaan structureel in gesprek met inwoners in het kader van de Toekomstagenda Groningen	G	G	G
	Voor in elk geval de Omgevingsvisie is er een participatietraject (Zie ook de programma's 2 en 5)	G	G	G
	Afhankelijk van de vraag of het lukt om vacatureruimte in te vullen zal er (meer) aandacht worden besteed aan communicatie over besluitvorming door de gemeenteraad en zal participatie van inwoners (verder) worden gestimuleerd	O	R	R
	Indien en voor zover de wet versterking participatie op decentraal niveau wordt ingevoerd én afhankelijk van de invulling vacatureruimte gaan we aan de slag met een participatieverodening	O	R	R

Toelichting	• De vacature wordt niet ingevuld in 2024. Deze acties schuiven door naar 2025. Het voorstel is om het budget voor een tijdelijke (3 jaar) vacature participatie ook door te schuiven.

Baten en lasten van programma 6 Bestuur

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	2.112	2.192	2.250
Baten	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	**2.112**	**2.192**	**2.250**
Storting in reserves (lasten)	0	0	0
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**2.112**	**2.192**	**2.250**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn circa € 58.000 hoger dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen:

College, Raad en Griffie € 58.000 nadeel

De afwijking wordt veroorzaakt door een samenstel van meerdere kleine afwijkingen.

3 Algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige posten

3.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In dit hoofdstuk zijn de baten en lasten opgenomen van die posten die niet onder één van de programma's vallen. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan de kosten van heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en het saldo van de kostenplaatsen.

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat de middelen, die voor de gemeente vrij besteedbaar zijn. De gemeente kan de aanwending van deze middelen zelf bepalen. Er rusten geen rijksverplichtingen op (zoals bijvoorbeeld specifieke uitkeringen) of andere beperkingen (zoals bij kostendekkende heffingen).

Hieronder worden een aantal zaken die binnen dit hoofdstuk vallen nader toegelicht.

Uitkering gemeentefonds
De uitkering gemeentefonds is inclusief de verrekening van voorgaande jaren.

Lokale heffingen
Voor een uitgebreide toelichting op de lokale heffingen verwijzen wij naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Dividend
Het hier verantwoorde dividend betreft dividend aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten en Enexis Holding N.V.

Saldo financieringsfunctie
Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering. De hier verantwoorde rente is de bespaarde rente op de reserves en voorzieningen.

Overige baten en lasten
Hieronder worden onder andere de kosten van heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen, uitvoering wet WOZ en algemene baten en lasten van voorgaande dienstjaren verantwoord.

Mutaties reserves
De mutaties in de reserves betreffen rentetoevoeging, stortingen en onttrekkingen in en uit reserves conform genomen besluiten.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

	2024
Eigenaren van woningen	-7.883
Eigenaren van niet-woningen	-4.693
Gebruikers van niet-woningen	-3.298
Subtotaal OZB-belasting	*-15.873*
Reclamebelasting	-229
Precariobelasting	-31
Lasten uitvoering WOZ/OZB etc.	1.628
Totaal lokale heffingen	**-14.506**

	2024
Algemene uitkering gemeentefonds	-118.355
Integratie-uitkering Sociaal Domein	
Specifieke uitkering Sport	-96
Totaal uitkering gemeentefonds	**-118.450**
BNG	-380
Enexis Holding B.V.	-239
Totaal dividenden*	**-619**
Bespaarde rente	-2.546
Saldo doorbelaste rente	-2.329
Totaal saldo financieringsfunctie/doorbelaste rente	**-4.875**
Stelposten	**1.690**
Mutatie in reserves	**-3.669**
Voorgaande dienstjaren	**56**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-140.373**

*de bedragen zijn een saldo van het ontvangen dividend en toegerekende rentelasten

Baten en lasten van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	4.747	9.618	6.411
Baten	133.537	143.342	142.100
Saldo voor resultaatbestemming	**-128.790**	**-133.724**	**-135.689**
Storting in reserves (lasten)	8.517	16.877	16.801
Onttrekking uit reserves (baten)	4.207	16.419	13.694
Saldo na resultaatbestemming	**-124.480**	**-133.265**	**-132.582**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) inkomsten zijn ca. € 683.000 lager dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en/of nadelen.

<u>Uitkering gemeentefonds inclusief voorgaande jaren</u> € 748.000 voordeel
De werkelijke ontvangsten vallen met name als gevolg van bijstelling in de decembercirculaire 2024 € 1.114.000 hoger uit dan begroot. De afrekening over voorgaande jaren is € 366.000 negatief. Van dit bedrag wordt € 332.000 via doorgeschoven projecten meegenomen naar 2025 om daar alsnog te kunnen besteden aan de posten waarvoor deze gelden zijn bedoeld.

Stelposten € 55.000 voordeel

In de begroting is rekening gehouden met stelposten voor dubieuze debiteuren. Deze kosten zijn niet gemaakt en zorgt hier voor een voordeel.

Baten OZB en overige belastingen € 526.000 nadeel

De afwijking is met name ontstaan door kosten die we vergoeden aan No Cure No Pay bureaus in het kader van de bezwaarschriften en beroepszaken. Daarnaast heeft er extra inhuur van personeel plaats gevonden ivm vervnging wegens ziekte en vertrek van personeel (niet structureel vervangen ivm overgang naar NBK).

Saldo op rentekosten € 289.000 voordeel

Op het samenstel van werkelijk betaalde rente, bespaarde rente en rente eigen financieringsmiddelen ontstaat een voordeel van € 289.000 wat in de begroting niet is doorbelast en hier als voordeel wordt verantwoord.

Uitgaven en inkomsten voorgaande dienstjaren € 179.000 voordeel

Met name het met positieve cijfers afronden van een aantal langlopende projecten als cora/com3 en edrit zorgt voor een meevaller in de jaarrekening.

Programma bureau centrum € 351.000 nadeel

In 2024 zijn de kosten behoorlijk hoger dan voorzien door extra juridische kosten ivm de Blaauw locatie, het doorrekenen en uitwerken van de opties Schönfeldplein en het opstellen van een mobiliteitsplan.

Reserve doorgeschoven projecten € 318.000 voordeel

Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een niet geraamde onttrekking ter dekking van hogere kosten WMO huishoudelijke hulp van € 360.000 en daarnaast . Dit geeft hier een voordeel maar is in het totaal van de jaarrekening neutraal.

Reserve verduurzaming € 1.589.000 nadeel

De afwijking wordt veroorzaakt doordat er in de begroting rekening is gehouden met een budget voor verduurzamingsmaatregelen op programma 5. In werkelijkheid zijn daar geen uitgaven op geweest. Om die reden heeft ook hier geen onttrekking plaats gevonden, Dat zorgt hier voor een nadeel maar is in het totaal van de jaarrekening neutraal.

Reserve herhuisvesten personeel € 188.000 voordeel

De afwijking wordt veroorzaakt doordat er in de begroting rekening is gehouden met de storting van het ongebruikte deel reservering nieuwbouw gemeentehuis. Hier zijn in 2024 toch wat kosten gemaakt voor digitalisering van het archief met ls gevolg dat de storting lager is dan begroot. Dat geeft hier een voordeel maar is in het totaal van de jaarrekening budgettair neutraal.

3.2 Overhead

Algemeen

Om de gemeenteraden op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale (begrote)kosten van de overhead voor de gehele organisatie en als gevolg daarvan meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorgeschreven dat een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van overhead. Daarnaast zorgt dit overzicht ook voor de mogelijkheid tot een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten onderling.

In de programma's moeten alleen nog maar de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Met andere woorden de kosten die direct zijn toe te wijzen aan de totstandkoming van een bepaalde dienst of product (incl. de loonkosten personeel).

Wat is overhead?

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, wordt de volgende definitie van de overhead geïntroduceerd:

Overhead = Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Kosten overhead

In onderstaande tabel vindt u een gedetailleerd overzicht van de overheadkosten van de gemeente Oldambt, nadat deze is aangepast aan de geldende BBV-voorschriften.

Specificatie van de begrotingstotalen van Overhead

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	2027	2028
Salaris en sociale lasten (incl. inhuur derden)	12.505	12.481	15.288	17.339	16.744	16.675	16.669
Automatisering en telefonie	3.401	3.401	3.726	4.424	4.263	3.703	3.703
Huisvesting en tractie (incl. buitendienst)	3.045	2.809	3.001	3.013	3.037	3.067	3.097
Organisatieontwikkeling:							
Programma Ontwikkeling en Bezuinigen	266	125	249	4	4	4	4
Programma Dienstverlening	29	0	29	0	0	0	0
Programma Informatiebeleidsplan	191	1.001	125	220	70	70	70
GRID Transitie	0	599	489	0	0	0	0
Vorming en Opleiding, boeken e.d.	395	368	672	387	371	371	371
Totaal Organisatieontwikkeling	882	2.093	1.564	611	445	445	445
Voorlichting en representatie	298	123	206	105	105	105	105
Overige personeelskosten	1.421	991	2.310	1.004	1.004	1.004	1.004
Faciliaire dienstverlening:							
Arbo en bedrijfshulpverlening	*220*	167	*233*	166	166	166	166
Huishoudelijke dienst (incl. bodewerkzaamheden)	*161*	145	*175*	146	146	146	146
Reproductie	*75*	104	*75*	104	104	104	104
Postbehandeling	*109*	120	*177*	120	120	120	120
Kantoorartikelen en (klein) meubilair	*27*	29	*26*	279	29	29	29
Totaal Faciliaire dienstverlening	593	565	687	816	566	566	566
Totaal Lasten	**22.145**	**22.462**	**26.782**	**27.313**	**26.165**	**25.566**	**25.589**
Salaris en sociale lasten (uitgeleend personeel)	2.946	2.535	3.775	3.602	3.504	3.435	3.428
Huisvesting (verhuur en pachten) en overige opbreng	118	108	301	118	118	108	108
Totaal Baten	**3.064**	**2.643**	**4.076**	**3.720**	**3.621**	**3.542**	**3.536**
Saldo voor resultaatbestemming	**19.081**	**19.819**	**22.706**	**23.592**	**22.544**	**22.024**	**22.054**
Storting in reserves (lasten)	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**19.081**	**19.819**	**22.706**	**23.592**	**22.544**	**22.024**	**22.054**

Baten en lasten van Overhead

Bedragen x € 1.000

	Begroot 2024		Werkelijk 2024
	Primitief	Na wijziging	
Lasten	22.462	25.202	26.610
Baten	2.643	3.480	4.076
Saldo voor resultaatbestemming	**19.819**	**21.721**	**22.535**
Storting in reserves (lasten)	0	0	0
Onttrekking uit reserves (baten)	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	**19.819**	**21.721**	**22.535**

Verklaring verschillen

De werkelijke (directe) kosten zijn circa € 813.000 hoger dan begroot.
Dit saldo bestaat uit de volgende voor- en nadelen:

Loonkosten personeel, personeel derden en werk voor derden € 97.000 nadeel

In 2024 is er op het totaal van loonkosten, inhuur personeel derden en de vergoeding vanuit projecten voor inzet van personeel per saldo een nadeel van € 50.000. Dit is een samenstel van meerdere kleinere afwijkingen.

Voormalig personeel € 315.000 nadeel

Door het bijstellen van de rekenrente is het gereserveerde bedrag voor toekomstige pensioenen naar boven bijgesteld. Dat zorgt dat er een extra bedrag in de voorziening moet worden gestort om deze op niveau te houden.

Bijkomende personeelskosten/overhead € 99.000 nadeel

Op het totaal aan bijkomende personeelskosten zoals Arbo (BHV), repro, ondernemingsraad, vorming en opleiding, reis en verblijfkosten, etc., ontstaat een nadeel van € 99.000.

Gemeentelijke gebouwen en monumenten € 65.000 nadeel

De kosten voor onderhoud en exploitatie van gemeentelijke gebouwen komt op meerdere programma's voor. In totaal gaat het om een budget van ongeveer € 5,5 miljoen. Het saldo in 2024 hierop is nagenoeg nihil. Uiteraard zijn er wel afwijkingen onderling tussen de gebouwen. Op dit programma worden de gebouwen en werkplaatsen voor het gemeentepersoneel verantwoord. De hogere kosten op het onderdeel overhead is ondermeer een gevolg van het installeren van een camarasysteem aan de Garst en de noodzakelijke vervanging van de cv ketel in het gemeentekantoor in Scheemda.

Kosten BORGG - buitendienst € 63.000 nadeel

De onderhoudskosten van het materieel zorgen in 2024 voor een nadeel van € 45.000 op deze post. Daarnaast zijn de kosten van opleidingen hoger dan geraamd door de instroom van nieuwe medewerkers.

programma dienstverlening € 156.000 voordeel

De voorbereiding van nieuwe huisvesting en de lopende organisatie ontwikkeling zorgt voor heroriëntatie en vertraging op een aantal onderwerpen. Dit bedrag wordt op een later moment nog uitgegeven en wordt gedekt vanuit een reserve.

Saldo kostenplaatsen € 360.000 nadeel

Hier worden alle werkelijke afwijkingen op kostenplaatsen ten opzichte van begroot geboekt. Het totaal aan afwijkingen komt uit op € 360.000 nadelig. Met name afwijkingen op het onderdeel doorbelaste loonkosten, belastingen en rente.

3.3 Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de belastingplicht in de vennootschapsbelasting (Vpb) voor ondernemingen van publiekrechtelijke lichamen, en daarmee ook voor gemeenten, van toepassing. Voorheen waren gemeenten vrijgesteld van de Vpb. De activiteiten van de gemeente moeten worden beoordeeld in hoeverre deze onder de heffing van de Vpb vallen. Niet alle activiteiten van de gemeente worden in de heffing betrokken. Alleen die activiteiten waarmee de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en in concurrentie treedt met de private sector vallen onder de Vpb-plicht.

Sinds de invoering van de Vpb-plicht zijn voor onze gemeente twee activiteiten als risicovol aangemerkt, namelijk inkoopondersteuning en grondexploitaties. Deze activiteiten worden jaarlijks nauwlettend gemonitord.

Voor de inkoopondersteuning geldt dat wij tegen kostprijs ondersteuning bieden aan andere gemeenten op het gebied van inkoop. Hierbij is geen winststreven aanwezig en wordt dus niet aangemerkt als ondernemersactiviteit. Desondanks monitoren wij jaarlijks of er overschotten worden behaald. Dit risico blijft in beeld en wordt structureel gevolgd.

Voor de grondexploitaties geldt dat wij voor deze activiteit als ondernemer worden aangemerkt. Ten aanzien van de grondexploitaties hanteren wij het standpunt dat het resultaat over de gehele looptijd van het totaal aan grondexploitaties (grexen) bepaalt of er sprake is van Vpb-plicht. Bij grote grondverkopen bestaat het risico dat wij onder de Vpb-heffing vallen. Dit risico blijft actueel en wordt zorgvuldig gevolgd.

Actuele ontwikkelingen

De jaren 2016 tot en met 2020 zijn inmiddels fiscaal afgewikkeld na het indienen van de aangiften. De belastingdienst heeft in het kader van de Vpb een specifiek onderwerp geïdentificeerd waarover afspraken zijn gemaakt: de opbrengsten uit de inzameling van afval. De belastingdienst heeft bepaald dat de verkoop van ingezameld afval via afvalbrengstations als een Vpb-activiteit wordt beschouwd. Hierover is afgesproken dat de te belasten waarde 1% bedraagt van de totale omzet, waarover 20% Vpb wordt betaald. Het financiële risico voor de gemeente blijft beperkt, aangezien de jaarlijkse Vpb-last op basis van recente cijfers niet meer dan € 500 bedraagt. Voor overige activiteiten geldt ons standpunt dat deze niet Vpb-plichtig zijn, maar dit standpunt wordt jaarlijks beoordeeld en indien nodig bijgesteld.

In 2021 is een aanzienlijk deel van onze grondexploitaties verkocht, wat heeft geresulteerd in een Vpb-last. Het resultaat van deze grondverkopen is meegenomen in de aangifte 2021, die inmiddels is ingediend door onze externe belastingadviseur.

Sindsdien onderzoekt de belastingdienst ook andere inkomstenbronnen op mogelijke Vpb-heffing. Dit betreft onder andere personeelsleningen, leningen aan andere partijen, reclame-uitingen, zonneparken de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat deze ontwikkelingen voor Oldambt niet tot aanvullende Vpb-verplichtingen zullen leiden. Desalniettemin blijven wij alert op mogelijke fiscale risico’s en ontwikkelingen binnen de regelgeving.

3.4 Onvoorzien

In de primitieve begroting 2024 was een post opgenomen van € 200.000 voor onvoorziene uitgaven. Hiervan is € 100.000 structureel en € 100.000 incidenteel.
Conform artikel 5 van de financiële verordening gemeente Oldambt is het college bevoegd om bedragen tot € 20.000 aan het budget ‘’onvoorzien’’ te onttrekken

In 2024 is via de 1e en 2e BBR € 68.000 onttrokken aan de post onvoorzien. Het het restant ad € 132.000 is in de 2e BBR al als voordeel opgenomen.

4 Beleidsindicatoren

Ingaande de begroting 2017 is het verplicht om een voorgeschreven set aan beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening.
Deze gegevens worden voor het overgrote deel overgenomen van de informatie op de website waarstaatjegemeente.nl (http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/) onder de tegel Besluit Begroting en Verantwoording aangevuld met een aantal eigen gegevens.

Naast de hier afgedrukte set indicatoren verwijzen wij u graag naar deze website waar u eventueel ook vergelijkingen kunt maken met elke willekeurige andere gemeente in Nederland of op provinciaal niveau.

In de begroting en jaarrekening worden alleen de verplicht vergelijkende cijfers opgenomen met Nederland als geheel

Omschrijving beleidsindicator	Eenheid	Bron	Periode	OLDAMBT	Nederland	Opmerking
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2024	10.31	onbekend	Het gaat hier om het aantal FTE toegestane formatie van het ambtelijk apparaat.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2024	8.25	onbekend	Het gaat hier om het aantal FTE dat werkelijk werkzaam is.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2024	509,11	onbekend	Dit zijn de organisatiekosten per inwoner, dit zijn alle personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2024	7.01	onbekend	Het percentage kosten van externe inhuur ten opzichte van de totale loonsom (incl. de kosten van externe inhuur).
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2024	12,43	onbekend	Het percentage overheadkosten ten opzichte van de totale kosten in de organisatie.
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2024	9	9	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar.
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2024	1.6	2.2	Het aantal winekdiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2024	5.6	4.3	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2024	1.2	1.6	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2024	5.7	5.7	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Omschrijving beleidsindicator	Eenheid	Bron	Periode	OLDAMBT	Nederland	Opmerking
Functiemenging	%	LISA	2023	46.1	54.2	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2023	151.5	181.8	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2022	2.1	4.2	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2023	20	27	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2023	3.4	2.4	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Niet-Sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	2022	56.2	46.4	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2023	679.3	836.6	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2023	1	1	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Omschrijving beleidsindicator	Eenheid	Bron	Periode	OLDAMBT	Nederland	Opmerking
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2023	8	6	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2023	68.1	73.1	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2023	3	2	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2024	469.9	343.6	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2022	452.3	197.7	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2024	13.5	11.5	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2024	2.3	0.9	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2024	0.5	0.3	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Omschrijving beleidsindicator	Eenheid	Bron	Periode	OLDAMBT	Nederland	Opmerking
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2024	1060	650	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten. Aantal clienten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2023	111	150	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2022	23.5	41	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2024	264	379	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2023	10.4	9.1	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Demografische druk	%	CBS	2024	80.0	70.4	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro’s	COELO	2024	952	nb	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro’s	COELO	2024	983	nb	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

5 Jaarverslag: Paragrafen

5.1 Bedrijfsvoering

Algemeen

Onder de naam "Nijambt" zijn we in 2022 begonnen met het ontwikkelen van een nieuwe organisatiestructuur, waarbij het centrale doel is om terug te keren naar de kern van onze bedoeling: het dienen van onze inwoners en ondernemers. We streven naar brede welvaart in Oldambt, met meer kansen op economische bedrijvigheid, werkgelegenheid, betaalbare woningen, goed onderwijs en een gezonde levensstijl in onze groene omgeving.

De inwoner staat centraal in dit proces, waarbij onze dienstverlening en interne samenwerking moeten aansluiten op de bedoeling. De veranderende relatie tussen samenleving en overheid, samen met de complexe uitdagingen waar we voor staan, zullen de komende jaren de nadruk leggen op opgavegericht, programmatisch en projectmatig werken.

Dit vraagt om integrale samenwerking binnen en tussen verschillende beleidsterreinen, staf- en lijn- en projectorganisaties. Onze overtuiging is dat deze veranderingen zullen leiden tot verbeteringen voor onze inwoners en ondernemers.

Onze verandering zien we als een beweging, waarbij we:

- Eén frontoffice gaan creëren.
- Vanuit een nieuw opgericht programmabureau sturen op onze grote, teams overstijgende maatschappelijke opgaven.
- De ondersteunende en adviserende stafdiensten integraler laten samenwerken.
- De bestaande lijnorganisatie met clusters hebben omgezet naar teams voor beleid, uitvoering en ondersteuning/advisering
- Sturen vanuit concernbelang.

Met deze veranderingen willen we drie doelen bereiken:
1. De inwoner en ondernemer centraal stellen.
2. Een slimmere organisatie creëren, waardoor we minder kwetsbaar zijn.
3. Meer richting geven door minder vrijblijvendheid.

We hebben bewust gekozen om deze organisatieverandering zelf uit te voeren en dit heeft in de afgelopen jaren veel aandacht en energie van ons gevraagd. Het directieteam en managementteam hebben in 2023 gezamenlijk de nieuwe organisatiestructuur ontworpen en deze samen met de medewerkers in 2024 in de nieuwe teams geïmplementeerd. Deze ontwikkeling zullen we de komende jaren verder doorontwikkelen.

Begin 2024 zijn we met deze nieuwe organisatie inrichting van start gegaan. We hebben de stap van teamleiders naar teammanagers gemaakt. De nadruk van de teammanagers, in lijn met de eerder geschetst beweging, zal veel meer op concernsturing en concernopgaven komen te liggen. Een compacter management team maakt dat het management nog nauwer moet samenwerken en integraal verantwoordelijkheid draagt voor het behalen van de doelstelling van de gehele organisatie. De verschuiving van de focus van het management biedt vervolgens medewerkers meer professionele handelingsruimte om meer bij te kunnen dragen aan de eerder genoemde bedoeling van de gemeente Oldambt.

Onder de leiding van de programmamanager Nijambt zijn de teammanagers met hun nieuwe teams aan de slag gegaan. Het programmaplan Nijambt dat in 2023 is opgesteld diende in 2024 en ook voor de komende jaren als gids voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. Naast de implementatie van een nieuwe structuur zijn de eerste stappen gezet langs de 14 programmalijnen.

2024 was het jaar van de zogenoemde bouwfase. De belangrijkste programmalijnen hebben we als eerste behandeld zoals onder andere Concernsturing, Methodisch Werken, Portfoliomanagement, Bedrijfsvoering basis op orde, Gebiedsgericht Werken en Participatie. Deze zijn omschreven in opdrachten aan en van verschillende project- en programmamanagers die samen met de teammanagers en de medewerkers in 2025 en 2026 tot realisatie moeten komen.

Met Nijambt is ook een cultuurverandering in gang gezet om nog meer een dienstverlenende organisatie te worden, waarbij de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal staan. Dit betekent een verschuiving naar een denkwijze en handelswijze die volledig gericht is op het realiseren van de beoogde doelen en het vervullen van de maatschappelijke behoeften. Werken vanuit de bedoeling wordt hierbij het leidende principe, waardoor elke actie en beslissing wordt afgestemd op het behalen van optimale resultaten die direct ten goede komen aan de gemeenschap.

Werken vanuit de bedoeling, project- en programmatisch werken en meer integraal werken vraagt ook iets op het vlak van de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. We hebben de afgelopen periode ingezet op aantrekkelijk werkgeverschap, waarbij medewerkers de ruimte krijgen hun kwaliteiten en competenties breder in te zetten. We hebben aandacht voor vitaliteit en vergroten de verbinding in de organisatie.

Om kwetsbaarheden te verminderen kijken we niet alleen in onze eigen organisatie, maar gaan we samenwerking met omliggende gemeenten nader onderzoeken. In 2023 is gestart met de outsourcing van de gemeentelijke belastingen naar het Noordelijk Belasting Kantoor (NBK). Dit hebben we eind 2024 volbracht. Daarnaast is een start gemaakt met de transformatie van onze ICT-organisatie GRID naar een regieorganisatie waarbij het netwerk- en hardwarebeheer wordt uitbesteed aan ‘de markt’.

Tenslotte, de krappe arbeidsmarkt en de daaruit voortvloeiende noodzaak om als gemeente Oldambt de concurrentiepositie van de gemeente te verbeteren, zijn van groot belang voor het aantrekken en behouden van talentvolle medewerkers. Om een aantrekkelijke werkgever te blijven zijn goede arbeidsvoorwaarden, een gezonde werkomgeving, mogelijkheden voor hybride en thuiswerken, carrièreperspectieven en een overzichtelijk takenpakket cruciaal. Door deze aspecten te optimaliseren, kan de gemeente Oldambt haar concurrentiepositie op de arbeidsmarkt versterken en zo hoogwaardige medewerkers aantrekken en behouden. Met Nijambt en voorbereidingen op de nieuwbouw is in 2023 al flink ingezet op het verbeteren van deze aspecten en in 2024 zijn we hiermee door gegaan.

We hebben het afgelopen jaar op meerdere plekken in de organisatie helaas de nodige uitstroom van personeel gehad. Deels zien we de effecten van de arbeidsmarkt waar meer mensen sneller van werkgever wisselen. En we constateren dat een organisatie verandering ook uitstroom veroorzaakt. Het is evenwel grotendeels gelukt om de ontstane vacatureruimte goed in te vullen. We merken dat in 2024 de (ervaren) werkdruk nog niet zichtbaar is afgenomen. Het blijft een uitdaging om een balans te vinden tussen de beschikbare capaciteit en de bestaande personele begroting enerzijds en het huidige takenpakket en het grote aantal projecten van de gemeente Oldambt anderzijds. In 2025 gaan we hier onder andere via de programmalijnen van Nijambt toewerken naar concrete handvatten voor meer balans. Vooral nieuwe methodieken als portfoliomanagement en de basis op orde brengen zullen ons hierbij naar verwachting goed bij helpen.

Het ziekteverzuim is in het afgelopen jaar onveranderd hoog gebleven. We zien dat zowel medische, privé- als werkomstandigheden in combinatie met wijzigingen in de organisatie hier de oorzaak van zijn. Eind 2024 zijn we gestart met dit onderwerp weer centraal te stellen en in 2025 zullen we concrete verbeteracties in gang zetten.

Rechtmatigheid

Vanaf het boekjaar 2023 is het verplicht voor het college om in de jaarrekening aan de raad verantwoording af te leggen over de financiële beheershandelingen. Dit houdt in dat het college moet aantonen dat deze handelingen volgens de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd en dus rechtmatig waren. Dit gebeurt in de vorm van een rechtmatigheids-verantwoording, welke een wettelijk voorgeschreven standaard is. In deze verantwoording dient het college te verklaren in hoeverre de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties financieel rechtmatig zijn.

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt een rapportagegrens van € 350.000 en een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten gehanteerd, zoals voorgeschreven in de door de raad vastgestelde 'Financiële verordening gemeente Oldambt 2024 d.d. 26 februari 2025. Vanaf boekjaar 2023 geeft de accountant alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, waaronder een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Getrouwheidsfouten tellen mee in het oordeel van de accountant maar zijn geen onderdeel van de rapportage in de rechtmatigheidsverantwoording.

Conclusie financiële rechtmatigheid 2024
In de rechtmatigheidsverantwoording zoals die in deze jaarrekening is opgenomen luidt de conclusie ten aanzien van de financiële rechtmatigheid als volgt:
Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens.

Toelichting op geconstateerde onrechtmatigheden
In de rechtmatigheidsverantwoording wordt een rapportagegrens van € 350.000 en een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten gehanteerd. De geconstateerde onrechtmatigheden die onder de rapportagegrens liggen worden in deze paragraaf niet toegelicht. Alleen de geconstateerde onrechtmatigheden die de rapportagegrens overschrijden worden hierna per criterium toegelicht.

Begrotingscriterium
Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt de begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).
Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die de raad heeft vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag, alsmede begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen van de lasten hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotings-wijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven aangezien deze lasten buiten het budget van de raad van tot stand zijn gekomen. Hier tegenover staan overigens ook baten ter dekking van deze lasten, maar die conform de vastgestelde de financiële verordening niet als onrechtmatig worden beschouwd.

Overschrijdingen die gedurende het jaar bekend werden, zijn in 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd, via de planning & controlproducten. Nog niet geautoriseerde overschrijdingen worden in de jaarstukken toegelicht en worden door de vaststelling van de jaarrekening door de raad geautoriseerd.

De geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van de overschrijding lasten programma's en investeringskredieten ligt voor het programma overhead boven de rapportagegrens van € 350.000. In hoofdstuk 3.2 zijn de oorzaken benoemd. De belangrijkste oorzaak is de aanpassing van de rekenrente van de voorziening voor toekomstige pensioenen van voormalig personeel. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden. Daarnaast betreft dit een aantal kleinere afwijkingen, zoals loonkosten personeel en inhuur derden, overige personeelskosten bijvoorbeeld voor opleiding en arbo gerelateerde onderwerpen, gemeentelijk gebouwen en monumenten. In de tussentijdse bestuursrapportages zijn deze overschrijdingen nog niet geheel geconstateerd. Voor 2025 ligt de focus op betere beheersing van kosten en zodoende eventuele overschrijdingen vroegtijdig voor te leggen aan de raad middels de twee bestuursrapportages.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern.

In het proces inkoop- aanbestedingen is over het boekjaar 2024 een bedrag van € 3,5 miljoen aan uitgaven als onrechtmatig aangemerkt waarvan een bedrag van € 3,0 miljoen betrekking heeft op inhuur van tijdelijk personeel. De oorzaak van deze onrechtmatigheden hebben betrekking op de overschrijding van de Europese aanbestedingsgrens dan wel onrechtmatige verlengingen.

Verbeterpunten om deze fouten in de toekomst te voorkomen
Op basis van de bevindingen is het college voornemens om de volgende verbeterpunten in 2025 en volgende jaren op te pakken:
- Concrete onrechtmatige dossiers worden opnieuw aanbesteed dan wel een contract niet onrechtmatig te verlengen;
- Mogelijkheden voor andere methodes voor het inhuren van tijdelijke opdrachten, bijvoorbeeld door meer te werken met brookers, worden onderzocht;
- Inhuurcontracten mogen voortaan uitsluitend tot stand komen cq worden verlengd met behulp van de portal Groningen Huurt In.

Algemene beheersing rechtmatigheid
Het algemene beeld van de beheersing van de rechtmatigheid, de belangrijkste risico's en de uitkomst van de verbijzonderde interne controlemaatregelen op deze risico's is hieronder nader toegelicht (artikel 10.3 financiële verordening). Op basis van de informatie die ons bekend is en het feit dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen in het verslagjaar adequaat en effectief hebben gefunctioneerd, kunnen wij met redelijke zekerheid verklaren dat de financiële verslaggeving geen materiële onjuistheden bevat. Wij erkennen onze verantwoordelijkheid voor deze systemen en het opzetten van processen die niet alleen de betrouwbaarheid van de financiële rapportages waarborgen, maar ook de naleving van toepasselijke wetten en regels verzekeren. De gemeente zet zich continu in voor het verbeteren van de interne controle. In de komende periode zal er extra aandacht besteed worden aan het borgen van risicomanagement als een doorlopend proces. Tevens zal er samen met het team kwaliteit & control gewerkt worden aan de verbetering van zowel hard- als soft controls, ondersteund door passende systemen.

Niet-financiële onrechtmatigheden
De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen in de vorm van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel financiering decentrale overheden (Ufdo) en Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), bevatten regels die de risico's voor gemeenten moeten beperken bij lenen en beleggen. De gemeente Oldambt leent wel gelden, maar belegt niet. Over 2024 zijn de bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen nageleefd. Als er wel niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven

van de bepalingen in de Wet fido en bijhorende Regelingen zijn geconstateerd, moeten deze worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering (nota Bedrijfsvoering BBV). Het gaat hier om overschrijdingen van renterisiconorm en kasgeldlimiet.

M&O criterium
Onder misbruik wordt verstaan het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Het College concludeert dat in 2024 geen algemeen M&O-beleid bestaat en laat deze daarom opstellen. Door het ontbreken van een M&O-beleid in 2024 zijn geen formele controles uitgevoerd. In 2025 zal de organisatie het M&O-beleid gaan opstellen.

Fraude en onregelmatigheden

Het college van B&W en de directie van de gemeente Oldambt is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar dienstverlening.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente Oldambt en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom is er een gedragscode opgesteld en wordt een ambtseed of ambtsbelofte afgelegd. Een ambtenaar die de eed aflegt of belofte doet, zweert of belooft dat hij de opgestelde integriteitsregels nakomt. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er zijn vertrouwenspersonen ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via ons intranet.
Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat het doorbreken van de beheersmaatregelen wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging heeft voor de gemeente Oldambt vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern middels ‘interne beheersplannen’ en bijbehorende rapportages’ als door externe audits. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces. Tot slot wordt intern regelmatig informatie en kennis gedeeld om alle medewerkers bewust te maken en houden op het belang van het opvolgen van alle regels en voorschriften.

5.2 Grondbeleid

Beleidskaders

- De Centrumvisie Winschoten 2025, vastgesteld in 2011;
- Accommodatienota, vastgesteld in december 2013;
- De nota Grondbeleid 2021-2026 is in 2020 vastgesteld;
- Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt vastgesteld in 2022;
- Ruimtelijk-economisch perspectief A7N33 2022, vastgesteld in 2022.

Situationeel grondbeleid

Wat willen we bereiken?	Actieve inzet voor de realisatie van de doelstellingen uit programma 2 en 3, met aandacht voor wonen, ondernemen, infrastructuur, recreatie en toerisme. Ook de overige programma's worden ondersteund, met voortdurende aandacht vor het beheersen van de financiële risico's.
Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	Het grondbeleid is situationeel van aard: afhankelijk van het vraagstuk wordt gekozen voor een actieve of faciliterende rol. Bij grondexploitatie blijft het uitgangspunt het bereiken van overeenstemming tussen de gemeente en particuliere ontwikkelaars over het in exploitatie brengen van particuliere gronden. Afspraken over kostenverrekening worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Indien overeenstemming uitblijft, past de gemeente publiekrechtelijk kostenverhaal toe. Gemeentelijke gebouwen en gronden worden effectief en efficiënt benut en geëxploiteerd. Daarmee wordt actief bijgedragen aan de doelstellingen van programma 3 en van de overige programma's. <u>Grondexploitaties bedrijventerreinen</u> Op 31 december 2024 had de gemeente nog drie bedrijventerreinen in exploitatie: Hoogebrug II, Hoogebrug III en Eextahaven III. Hoogebrug III werd al in juli 2021 volledig verkocht, maar blijft ook nog in 2025 in exploitatie vanwege resterende werkzaamheden. Deze worden naar verwachting medio 2025 afgerond. Hoogebrug II zal naar verwachting in de loop van 2025 volledig zijn verkocht. Dat betekent dat alleen Eextahaven III daarna nog in exploitatie blijft. De laatste bedrijfskavel op dat terrein wordt waarschijnlijk binnenkort verkocht. Van de woon-werkkavels zijn er nog acht beschikbaar. We verwachten dat ook deze kavels in de loop van 2025 worden verkocht. <u>Grondexploitaties woningbouw</u> In april 2023 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie voor de Kamperfoeliestraat vastgesteld. In dit plan worden 19 nieuwe woningen gerealiseerd. Zes kavels worden direct door de gemeente uitgegeven. De overige kavels zijn bestemd voor een ontwikkelaar, die hier 13 woningen zal bouwen, waaronder 6 starterswoningen. Ook de grondexploitatie voor het plan De Garst is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. De voorbereidingen voor de ontwikkeling van deze nieuwe woonlocatie in Winschoten zijn inmiddels gestart. De realisatie hangt samen met de bouw van het nieuwe gemeentehuis. De werkzaamheden zullen naar verwachting starten in de loop van 2026 of 2027.

	Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) De gemeente bezit nog verschillende locaties en terreinen die nog niet in exploitatie zijn genomen (NIEGG). Het gaat hierbij vooral om gronden die strategisch zijn aangekocht, in de verwachting dat ze in de toekomst ontwikkeld zullen worden. Een voorbeeld hiervan is Scheemder Hoogte I en II in Scheemda. Deze locatie valt momenteel nog onder de NIEGG. In 2025 is de grondexploitatie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Na vaststelling wordt de grond toegevoegd aan de grondexploitatie. Overige activiteiten In 2025 ondersteunt de gemeente actief verschillende projecten en herontwikkelingen in de binnenstad van Winschoten. Deze ondersteuning sluit aan bij de uitvoering van het *Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt*. Hieronder vallen in elk geval de ontwikkeling van de Poort van Winschoten en de herontwikkeling van de locatie van het voormalige Sint Lucasziekenhuis.
Wanneer zijn we tevreden?	Wanneer de doelstellingen van de ondersteunde programma's worden behaald, met name die van programma 3.

Wat mag het kosten?

Het streven is om voor alle grondexploitaties een eindwaarde van nul te realiseren en binnen de vastgestelde projectbegrotingen te blijven. In de herziening van de grondexploitaties per 31 december 2024 zijn de verwachtingen, risico's, aan- en verkopen en vastgoedposities van zowel in exploitatie zijnde als nog niet in exploitatie genomen gronden opgenomen. Voor de volledigheid: er zijn geen publiek-private samenwerkingen (PPS) en er worden geen gronden uitgegeven in erfpacht.

De gecorrigeerde boekwaarde van de complexen waarin activiteiten plaatsvinden bedraagt per 31 december 2024 € 5.923.000. Daarnaast is er een reserve grondexploitatie met een saldo van € 1,4 miljoen. Volgens de nota *Reserves en Voorzieningen* is deze reserve bedoeld als dekking voor exploitatieresultaten binnen de grondexploitaties. Verder is er een voorziening getroffen van € 2.463.000 voor realistisch ingeschatte negatieve resultaten op deze complexen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Complex	Werkelijke Boekwaarde 1-1-2024	Werkelijke Boekwaarde 31-12-2024	Totale voorziening per complex	Gecorrigeerde Boekwaarde 31-12-2024
Hoogebrug II	47	48	0	48
Hoogebrug III	-181	-146	0	-146
Eextahaven III	1.799	1.551	1.430	121
Kamperfoeliestraat	63	385	0	385
Garst	31	73	1.033	-960
Niet in exploitatie zijnde gronden	2.755	6.475	0	6.475
Totaal	**4.514**	**8.386**	**2.463**	**5.923**

Positieve boekwaarden = Op dit moment meer uitgaven dan inkomsten.

Prognose resultaten grondexploitatie

De exploitaties ontwikkelen zich zoals verwacht. In de gevormde verliesvoorzieningen zijn een paar kleine aanpassingen gedaan om weer aan te sluiten op de actuele cijfers. Scheemder Hoogte I en II zijn in voorbereiding maar daar zijn nog geen exploitaties van vastgesteld door de gemeenteraad. In 2024 is wel de grondaankoop gedaan voor Scheemder Hoogte II. De grond van Scheemder Hoogte zit nog in niet in exploitatie genomen gronden en wordt ingebracht op het moment dat de exploitatie door de raad wordt vastgesteld.

De verwachte resultaten is het bruto cijfer van het verwachte exploitatieresultaat, hier zijn tussentijdse winstnemingen of opgenomen voorzieningen niet in meegenomen.

Bedragen x € 1.000

Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Verwacht resultaat	Looptijd tot en met	Hectare te verkopen
Hoogebrug II	48	15	2025	0,1
Hoogebrug III	-146	-291	2025	0,0
Eextahaven III	1.551	-1.418	2026	2,1
Kamperfoeliestraat	385	438	2027	0,9
Garst	73	-1.138	2029	1,5
Totaal	**1.911**	**-2.394**		**4,7**

Negatief = positief resultaat.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Wat wilden wij bereiken?
Een vitale, herkenbare, veilige, plezierige, (be)leefbare duurzaam ingerichte en goed beheerbare openbare ruimte voor iedereen die er gebruik van maakt. De kwaliteit van deze openbare ruimte wordt voor een groot deel bepaald door kapitaalgoederen, zoals: wegen, bruggen, riolering, groenvoorzieningen, speelplaatsen, gebouwen, openbare verlichting, etc.

Wanneer zijn wij tevreden?
De gebruikers van de openbare ruimte worden iedere dag geconfronteerd met de kwaliteit hiervan en dat bepaalt mede hun belevingswaarde. De gemeente beschikt over een groot aantal voorzieningen en dit vertegenwoordigt een groot kapitaal.
Wij willen de onderhoudsstaat van de volgende voorzieningen in stand houden conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus en de bijbehorende Beheerprogramma's. Deze voorzieningen zijn verdeeld in de volgende 5 hoofdthema's:

1. Groen

- Begraven en Begraafplaatsen
- Bomen
- Groenstructuur
- Sportvelden

2. Wegen

- Bruggen
- Gladheidbestrijding
- Wegenonderhoud

3. Water & Riolering

- Afvalwater
- Civieltechnische kunstwerken (kaden, sluizen, jachthavens)
- Waterkwaliteit

4. Verkeer & Openbare Verlichting

- Openbare Verlichting
- Verkeersveiligheid

5. Afval

- Van Afvalstof naar nieuwe Grondstof

6. Gebouwen

1. Groen

Wat wilden wij daarvoor doen?

- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhoud van de beplanting, de gazons en de bomen.
- Uitvoering geven aan aanpak Japanse Duizendknoop, de Essentaksterfte en de Bereklauw.
- Uitvoeren van de maatregelen zoals vastgesteld in het beleidsplan Begraven en Begraafplaatsen.
- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhouden van de begraafplaatsen op niveua B.
- Het Rosarium onderhouden op niveau A.

Wat hadden we te onderhouden?

Oppervlakte openbaar groen	454 ha.
Oppervlakte (natuurlijke) beplanting	139 ha.
Aantal bomen	ca. 27.000 st.
Aantal begraafplaatsen	12 st.

Hebben we ons doel bereikt?	Alle beoogde en vastgestelde onderhoudsniveaus zijn gehaald. We hebben door de wijkteams een inventarisatie laten uitvoeren m.b.t. duizendknoop locaties. Aan de hand van deze inventarisatie is er een aanpak van locaties opgesteld. Deze locaties zijn door een externe partij dit jaar 3 x behandeld. We hebben dit jaar met een externe partij 7 grote locaties aangepakt die vol stonden met berekeklauw. De kleinere locaties zijn meegenomen in het reguliere onderhoud. In 2025 zullen nieuwe locaties worden aangepakt. We hebben afgelopen jaar een aantal grote stukken ‘bosplantsoen’ opgeschoond door zieke essen eruit te halen. Waar mogelijkheden hebben wij bomen of bosplantsoen terug geplant. Onderhoud begraafplaatsen conform planning is uitgevoerd. Onderhoud halfverharding grote paden wordt door een externe partij uitgevoerd. Onkruid bestrijding half verharding wordt de buitendienst zelf uitgevoerd. Vanwege de opzegging van huurtermijnen zijn we gestart met het verwijderen van grafbedekkingen. Deze werkzaamheden zullen in 2025 doorlopen. Daarnaast zijn er tweetal nieuwe grafliften aangeschaft. We hebben door de wijkteams een inventarisatie laten uitvoeren m.b.t. duizendknoop locaties. Aan de hand van deze inventarisatie is er een aanpak van locaties opgesteld. Deze locaties zijn door een externe partij dit jaar 3 x behandeld. Nu moet het onderhouden worden.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

2. Wegen

Wat wilden wij daarvoor doen?

- Het wegonderhoud werd in de periode 2013 -2023 middels een prestatieovereenkomst uitgevoerd. Ter overbrugging naar een nieuw onderhoudscontract is, op basis van de verplichtingen uit het oude contract, het werk voor één jaar (2024) aan de OWC gegund.
- Maar gelijktertijd is de aanbesteding gestart voor een nieuw meerjaren onderhoudscontract voor wegen en aanverwante dienstverlening. Deze zal begin 2025 worden afgerond.
- Het maatregelenpakket, dat is samengesteld naar aanleiding van de droogteschade, uitwerken tot een plan van aanpak, inclusief planning en kostenraming om de schades ten gevolge van de droogte zo adequaat als mogelijk op te lossen.
- Het (achterstallig en levensduur verlengend groot) onderhoud aan diverse bruggen wordt in meerdere jaren uitgevoerd om zodoende de noodzakelijke en vereiste kwaliteit te verhogen. Ook worden de bruggen vervangen die aan het eind van hun levensduur zijn gekomen.
- Verder uitvoering geven aan aanpak Leefbaarheid Bomenbuurt Winschoten. Samen met bewoners worden de mogelijkheden onderzocht en aansluitend gereed gemaakt voor uitvoering.
- Het uitvoeringsprogramma gladheidbestrijding opstellen conform de uitgangpunten zoals verwoord in het Gladheidsbestrijdingsplan. Het team Buitendienst draagt zorg voor een adequate en alerte uitvoering.

Wat hadden we te onderhouden?

Lengte wegen	507 km.
Lengte fietspaden	87 km.
Aantal bruggen	82 st.

Hebben we ons doel bereikt?	De aanbesteding (RIC methodiek) van een nieuw 10 jarig onderhoudscontract is opgestart en aan het eind van het jaar is de 1e fase van deze aanbesteding afgerond. In december zijn we gestart met de 2e fase, de uitwerking (Workout fase), in 2025 is een nieuwe meerjarenovereenkomst getekend. Afgelopen jaar zijn we voortvarend gestart met het herstel van een paar grote droogteschade locaties (Hora Siccamaweg, Weg Finsterwolderhamrik en een gedeelte van de Hamdijk) en deze werkzaamheden zijn in 2024 afgerond. We zijn verder gegaan met het herstellen van voetpaden / fietspaden wel door wortelopdruk (veelal met half verharding) beschadigd waren geworden. Aan drie houten bruggen en een vijftal staal/beton bruggen zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd waardoor de levensduur verlengd is. Er zijn verdere voorbereidingen getroffen in het kader van aanpak Bomenbuurt (ontwerp, kap bomen).

	Er is gestart met de uitvoering van de vervanging van de fietsroute Beerta – Bad Nieuwe Schans en nieuwe tracé Finsterwolde – Beerta langs de C.G. Wiegersweg Zoals jaarlijks gebruikelijk, is het Uitvoeringplan Gladheidbestrijding ook dit jaar weer in nauw overleg met de Buitendienst opgesteld en zijn strooiroutes aangepast waar nodig.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

3. Water & Riolering

Wat wilden wij daarvoor doen?

Het op diepte brengen en houden van waterpartijen en/of –gangen zoals opgenomen in het Beheerprogramma Baggeren;

- Het verbeteren van de waterkwaliteit en het vergroten van de beleving van het oppervlaktewater, dit in samenwerking met het cluster Groningen Oost;
- Het zoveel als mogelijk onzichtbaar houden van grond- en afvalwater;
- Het regenwater na een extreme regenbui zo goed mogelijk opvangen, bergen en afvoeren ten einde overlast zo veel mogelijk te beperken op de meest kwetsbare plekken;
- Het onderhouden en verbeteren van de kaden, beschoeiingen etc., ten einde weg- en uitspoeling te voorkomen.

Wat hadden we te onderhouden?

Lengte kaden, beschoeiing en betuining	70 km.
Aantal sluizen	1 st.
Aantal jachthavens	7 st.
Lengte vrij verval riolering	401 km.
Lengte mechanische riolering	91 km.
Aantal hoofdgemalen	94 st.
Aantal vacuümputten	80 st.
Aantal vacuümstations	2 st.
Aantal IBA's	80 st.
Aantal pompunits	212 st.
Aantal rioolaansluitingen	19.467 st.
Aantal kolken	22.674 st.
Aantal randvoorzieningen (+gemaal)	15 st.

Hebben we ons doel bereikt?	Op diverse plekken in de gemeente zijn riolen vervangen, uitgebreid en gerepareerd, zoals: - Aanleg regenwaterriool Hortensiastraat Winschoten; - Aanleg regenwaterriool Stationsstraat Bad Nieuweschans; - De riolering van de Havenstraat in Oostwold is gerelined; - In Blauwestad zijn diverse regenwaterriolen aangelegd om wateroverlast tegen te gaan; - Aanleg regenwatergoot C.G. Wiegersweg Finsterwolde;

	Op basis van rioolinspecties zijn er door de hele gemeente rioolreparaties en kolkreparaties uitgevoerd zowel van binnenuit als van buitenaf; - De watergangen en vijvers in het Oude Stadspark van Winschoten zijn gebaggerd.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

4. Verkeer & Openbare Verlichting

Wat wilden wij daarvoor doen?

Het verbeteren van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid door het (verder) uitvoeren van de voorstellen uit het GVVP;

- Hiertoe, indien mogelijk, subsidie voor verkrijgen waarbij een gemeentelijke cofinanciering (50%) bijna altijd noodzakelijk is (daartoe is een gemeentelijke reserve zeer essentieel en wenselijk);
- Het verbeteren van de openbare verlichting waarbij de veiligheid, de leefbaarheid, de energiezuinigheid en het klimaat een belangrijke rol spelen;
    - Het energieverbruik van de openbare verlichting verlagen door de resterende conventionele armaturen vanaf 2024 te vervangen door LED armaturen voorzien van een statisch dimprotocol. Met deze vervanging is het gehele areaal voorzien van Led amaturen.

Wat hadden we te onderhouden?

Aantal lampen openbare verlichting	12.526 st.
Aantal lampen openbare verlichting LED	8.609 st.
Aantal armaturen openbare verlichting	12.766 st.
Aantal masten openbare verlichting	11.880 st.

Hebben we ons doel bereikt?	Er is gestart met de vervanging van de laatste 3.500 conventionele verlichtingsarmaturen te vervangen door LED armaturen. In 2024 zijn er ca. 750 st. vervangen. Deze werkzaamheden lopen door tot in 2025. Langs het vervangen fietspad Beerta – Bad Nieuweschans is in overleg met bewoners een speciale verlichting geplaatst: openbare verlichting in de vorm van graanhalmen. Dit is feitelijk ook een kunstwerk en heeft bij de opening eind 2024 de naam Ziedewind gekregen.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	In de 2e BBR 2024 is budget beschikbaar gekomen voor de aanpak van de aansluiting Verlengde Ekamperweg/Hoofdstraat Blauwestad. De uitvoering hiervan wordt in 2025 opgepakt.

5. Afval

Wat wilden wij daarvoor doen?

- Het stimuleren en faciliteren van huishoudens om reststoffen zoveel als mogelijk gescheiden aan te laten bieden volgens het principe: “Van afvalstof naar nieuwe grondstof”. Dit met als afweging zo laag mogelijke kosten en een zo hoog mogelijk serviceniveau.
- Door o.a. uitbreiding met Blauwestad is er een geleidelijk toename van het aantal aansluitingen en dus van het aantal te legen containers.
- Het afvalbrengstation voor het brengen van grof huishoudelijk afval wordt door de gemeente beheerd en onderhouden. Dit is inclusief de geautomatiseerde toegangscontrole.

Wat hadden we te onderhouden?

Aantal containers:

- Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT)	16.364 st.
- Papier	16.201 st.
- Restafval	16.293 st.
- PMD	15.925 st.

Aantal ondergrondse containers:

- Restafval	83 st.
- Textiel	19 st.
- Glas	27 st.
- Papier	3 st.
- PMD	11 st.

Aantal bovengrondse containers:

- Restafval	26 st.
- Papier	66 st.
- PMD	20 st.

Aantal ledigingen

- GFT	228.249 st.
- Medisch	839 st.
- PMD	165.096 st.
- Restafval	113.660 st.

Aantal dumpingen

- GFE	174 per maand
- PMD	1.544 per maand
- Rest	11.197 per maand

Afvalbrengstation

- Bezoekers	33.447 st.
- Aangeleverd afval	7491.400 kg

Hebben we ons doel bereikt?	In 2024 is de GFE-inzameling (Groente, Fruit en Etensresten) ingevoerd bij alle hoogbouwaansluitingen. Pilot Beerta - Elke bewoner in Beerta heeft een krat gekregen voor het verzamelen van retourstoffen. Evaluatie moet nog plaatsvinden.

	De 9e wormcontainer is besteld voor de voedselfiets. Er doen 1604 aansluitingen mee met dit project. Dit is een groot succes tot nu toe. Er wordt nu een onderzoek gestart tussen Dutchworms en de buitendienst. Men gaat eerst een bodemmonster voor gebruik van wormenthee maken, wormenthee toepassen en daarna een bodemmonster na maken. Bij een positieve uitkomst zal de buitendienst de wormenthee actief gaan inzetten in de gemeente.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

6. Gebouwen

Naast de bovengenoemde voorzieningen in de openbare ruimte vallen ook de gebouwen in eigendom van de gemeente onder de kapitaalgoederen.

Wat wilden wij bereiken?

- Voldoende onderhouden gebouwen die voldoen aan wettelijke eisen en waarover de gebruikers tevreden zijn.
- Voldoende verzekeren van gebouwen tegen schade.
- Het afstoten van gebouwen die niet ondersteund worden door beleid.

Wat wilden we daarvoor doen?

- Voor elk gebouw waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud wordt een actuele meerjarenplanning gemaakt en uitgevoerd. Het dagelijks onderhoud wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door de buitendienst, Afeer en lokale bedrijven. Het onderhoud betreft bouwkundig, werktuigbouwkundig en elektrotechnisch onderhoud.
- Er is gestart met de sloop van het voormalig St. Lucasziekenhuis.
- Het te koop zetten of slopen van gebouwen die niet ondersteund worden door beleid. Momenteel lopen er trajecten voor het afstoten of herontwikkelen van de volgende gebouwen:
  - Voormalig PABO gebouw, Stikkerlaan 4 Winschoten.
  - Gemeentekantoor Scheemda, Brugstraat 2, Scheemda.
  - Gemeentekantoor Garst 7, Winschoten.
  - Diverse winkel- en woonruimtes in Winschoten
- Er is gestart met het verledden van de verlichting in het gemeentelijk vastgoed, vanwege veranderende wetgeving. Deze werkzaamheden zullen in 2025 worden voortgezet.
- Het contract t.b.v. het onderhoud aan elektrische en werktuigbouwkundige installaties is eind 2024 verlopen en is opnieuw aanbesteed. Het nieuwe contract start per 1 januari 2025 met een duur van 8 jaar.

Wanneer waren we tevreden?

- Als de gebouwen voldoen aan wettelijke eisen en de gebruikers tevreden zijn.
- Als de gebouwen voldoende verzekerd zijn tegen schade.
- Als de gebouwen die niet gesteund worden door beleid, kunnen worden afgestoten.

Hebben we ons doel bereikt?	De doelen zijn grotendeels bereikt. Bij sommige locaties is er sprake van achterstallig onderhoud. De verklaring daarvoor kan vooral gevonden worden in een toekomstige herontwikkeling van het desbetreffende gebouw zoals de gemeentekantoren en het voormalig ziekenhuis. Het afstoten en/of herontwikkelen van gebouwen en locaties kan meer tijd vragen dan aanvankelijk gepland.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

Wat hadden we te onderhouden?
Volgens de WOZ-administratie had de gemeente ruim 140 vastgoedobjecten en/of nog te bebouwen locaties. In een groot aantal gevallen is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en zijn bedragen opgenomen in de begroting. Voor sommige sportaccommodaties geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, maar dat de geraamde kosten niet opgenomen zijn in de begroting.

Wat mag het kosten?
In de Programma's Openbare Ruimte (voorheen Beleid- en Beheerplannen) zijn de onderhouds-niveaus vastgesteld als kader voor het beheer van onze kapitaalgoederen. In onderstaand overzicht zijn de geraamde budgetten van de kapitaalgoederen weergegeven. In maart 2023 zijn de plannen voor de planperiode 2022-2025 door het college vastgesteld. In deze plannen is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen beschikbare budgetten voor de komende jaren.

De genoemde budgetten zijn de bedragen die beschikbaar zijn voor uitbestede werkzaamheden, aanschaf materialen, detacheringskosten Afeer en uren buiten- en binnendienst.

Bedragen x € 1.000

Kapitaalgoederen	Vastgesteld	Planperiode	Financiële vertaling in de begroting	Werkelijk 2024	Begroot 2024	Begroot 2025	Meerjarenbegroting 2026	2027	2028	Achterstallig
Wegen (onderhoud, bewegwijzering, straatmeubilair, vegen, onkruidbestrijding en kolkenreiniging)	14-3-2023	2022-2025	ja	3.900	3.803	3.823	3.823	3.823	3.823	ja*
Openbaar groen (beplanting, gras en bomen)	14-3-2023	2022-2025	ja	3.104	2.985	3.809	3.659	3.409	3.409	nee**
Gebouwen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1.789	1.953	2.042	1.919	1.919	1.919	nee
Riolering (water- en rioleringsplan en baggeren)	14-12-2020	2021-2025	ja	1.010	980	1.015	1.015	1.015	1.015	nee
Oppervlaktewater	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	459	456	466	466	466	466	nee
Begraafplaatsen	20-10-2014	2014-	ja	375	350	360	360	360	360	nee
Civieltechnische kunstwerken	14-3-2023	2022-2025	ja	266	282	285	285	285	285	ja***
Openbare verlichting	14-3-2023	2022-2025	ja	287	282	272	272	272	272	nee
Jachthavens en vaarrecreatieve voorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	81	62	64	64	64	64	nee
Sportterreinen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	47	69	48	48	48	48	nee

* Door de droge zomers in de periode 2018 - 2023 is er achterstallig onderhoud aan de infrastructuur ontstaan. Voor de aanpak van de droogteschade aan wegen is in beeld gebracht welke technische oplossingen hiervoor geschikt zijn. In 2023 is het herstel van de Hora Siccamaweg, de Hamdijk en Weg Finsterwolder-Hamrik uitgevoerd. In 2024 zijn we gestart met het herstel van de Oude Dijk, Hoofdweg, Verlengde Hoofdweg, Nieuweweg en Weg Finsterwolder-Hamrik (2e fase). Jaarlijks wordt afgewogen welk investeringsbedrag nodig is. Voor 2025 is een budget van € 5 miljoen beschikbaar gesteld voor herstel van de droogteschade aan wegen.

** Voor de aanpak van essentaksterfte is jaarlijks een budget beschikbaar van € 50.000. Op dit moment hebben wij alle essen binnen de gehele gemeente gecontroleerd op de essentaksterfte. Vanuit deze positie, in combinatie met het essentaksterftevervangingsplan, kunnen we inzichtelijk gaan maken wat de mate van aantasting is binnen de gemeente en wat de verwachte kosten zullen zijn in de toekomst. Voor nu wordt dit budget gebruikt om de essen te kappen die dermate zwaar zijn aangetast en daardoor niet meer veilig zijn. De aanpak van essentaksterfte wordt niet gezien als achterstallig onderhoud aangezien dit buiten de invloedsfeer van de beheerder valt en niet het gevolg is van niet tijdig uitgevoerd onderhoud.

*** Aan de diverse bruggen wordt levensduur verlengend groot onderhoud (en eventueel achterstallig onderhoud) uitgevoerd in meerdere jaren om zodoende de noodzakelijke en vereiste kwaliteit te verhogen. In totaal is hiervoor een budget van € 2 miljoen beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Werkelijk	Afwijking
Wegen (onderhoud, bewegwijzering, straatmeubilair, vegen, onkruidbestrijding en kolkenreiniging)	3.803	3.894	3.900	-5
Openbaar groen (beplanting, gras en bomen)	2.985	3.095	3.104	-9
Gebouwen	1.953	2.035	1.789	246
Riolering (afvalwaterplan en baggeren)	980	1.010	1.010	0
Oppervlaktewater	456	446	459	-13
Begraafplaatsen	350	384	375	9
Civiel technische kunstwerken	282	268	266	3
Openbare verlichting	282	282	287	-4
Jachthavens en vaarrecreatieve voorzieningen	62	76	81	-6
Sportterreinen	69	50	47	2

De genoemde bedragen zijn de beschikbaar gestelde en werkelijke bedragen van uitbestede werkzaamheden, aanschaf materialen, detacheringskosten Afeer en uren buiten- en binnendienst.

Onderhoud Blauwestad

In 2020 heeft de gemeente een overeenkomst gesloten met de provincie inzake diverse zaken in en rondom de Blauwestad. Een van de afspraken is dat de gemeente ingaande 2025 het onderhoud van de openbare ruimte over gaat nemen. Het betreft hier het deel waarvan nu verwacht wordt dat het op dat moment volledig ontwikkeld is (woonrijp, bewoond en ingericht). Er is een inventarisatie gemaakt welke werkzaamheden en extra kosten hier in 2025 extra bij komen ten opzichte van het huidige onderhoud wat we al uitvoeren in de Blauwestad. De extra kosten zijn voor 2025 geraamd op € 326.000. In de meerjarenraming is met dit bedrag rekening gehouden onder stelposten.

Hebben we ons doel bereikt?	Niet van toepassing.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

Risico's

Bij aanpassingen aan het beschikbaar gesteld budget voor de openbare ruimte zullen (noodzakelijkerwijs) wijzigingen ontstaan in de kwaliteitsbeelden zoals vastgesteld in de verschillende beheerprogramma's. Dit kan leiden tot een wijziging in de waardering van de openbare ruimten door de bewoners en/of gebruikers.

Voor een aantal sportgebouwen geldt dat er in de meerjarenraming te weinig middelen opgenomen zijn om ze voldoende te onderhouden. Dat leidt tot risico's op uitval van installaties en achterstallig onderhoud.

Hebben we ons doel bereikt?	Ten opzichte van de primitieve begroting zijn er nauwelijks mutaties geweest in de budgetten. Het uiteindelijke beschikbare budget heeft dan ook niet geleid tot wijziging van de kwaliteitsbeeld, zoals vastgesteld in de verschillende beheersprogramma's.

	Met inzet van de beschikbare middelen konden alle sportgebouwen op een veilige en verantwoorde wijze gebruikt worden.
Wat hebben we in afwijking van de begroting gedaan?	Niet van toepassing.

5.4 Verbonden partijen

Wat wilden wij bereiken?
Al sinds het formele ontstaan van de gemeente hebben wij buren, partners en gedeelde openbare belangen. Als het dienstbaar en ondersteunend is aan de realisering van onze beleidsdoelstellingen, willen wij samenwerken.

Samenwerken ter uitvoering van het openbaar belang komt dus al veel langer voor om diverse redenen, zoals:

- gedeeld(e) belang(en) met anderen;
- de gemeente kan een gewenst doel niet zelf realiseren;
- een gewenst doel kan op een efficiëntere of doeltreffender wijze worden gerealiseerd;
- uit oogpunt van kostenbesparing wordt met andere gemeenten samengewerkt;
- sommige gedecentraliseerde taken noodzaken tot samenwerken;
- het nastreven van een hogere kwaliteit van dienstverlening en producten;
- een bestuurlijke verplichting, etc.

Wij onderschrijven deze redenen en zien daarom samenwerking als een logisch, nuttig en noodzakelijk instrument om op goede wijze het openbaar belang te dienen. Wij hechten daarbij waarde aan de beginselen openbaarheid en democratische controle, zeker daar waar sprake is van overdracht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Wij kiezen daarom in eerste aanleg voor samenwerking op publiekrechtelijke basis.

Wanneer zijn wij tevreden?
Wij zijn tevreden, als de samenwerkingsverbanden weloverwogen worden aangegaan. Hierbij is als criterium gesteld, dat wij in ieder geval niet zelf bestuurlijk vertegenwoordigd zijn bij de uitvoering van taken en bevoegdheden, die naar ons oordeel op een adequate wijze door privaatrechtelijke partijen kunnen worden uitgevoerd, al dan niet met gemeentelijke ondersteuning.

Beleidskaders
Op grond van artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet in de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Verbonden Partijen in elk geval ingegaan worden op de in dit artikel verplicht gestelde onderdelen.

Verbonden partijen kunnen verschillende juridische verschijningsvormen hebben. Het belangrijkste onderscheid is die tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen.
Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het om deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om deelnemingen in vennootschappen en stichtingen.

Het criterium voor kwalificatie als verbonden partij is conform artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gelegd bij die partijen waar de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang in heeft.
Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van, een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld en deze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Dit betekent dat er relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen en die dus niet in deze paragraaf vermeld worden. Het gaat dan om relaties indien slechts sprake is van of een bestuurlijk belang of een financieel belang.

Dat deze relaties niet in deze paragraaf zijn vermeld, wil overigens niet zeggen dat ze niet in de begroting en of jaarrekening zijn opgenomen. Deze relaties kunnen wel elders in de begroting of jaarrekening worden vermeld doordat bijvoorbeeld de gemeente jaarlijks subsidie verstrekt, uitsluitend een financieel belang heeft of een financieel risico loopt.

Doelstellingen en ontwikkelingen 2024

Wet wijziging gemeenschappelijke regelingen juli 2022

Op 1 juli 2022 is de Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Het doel van deze wijzigingen is het versterken democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad bij taken die in gemeenschappelijke regelingen (GR'n) worden uitgevoerd, het zogenoemd 'verlengd lokaal bestuur'.

Door deze wijzigingen wordt de positie van gemeenteraad bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen versterkt. Zo krijgt men aanvullende controle-instrumenten van de raad. Hiermee wordt de positie van de gemeenteraad inzake functioneren van gemeenschappelijke regelingen verbeterd.

Er is een overgangstermijn van twee jaar voor aanpassing bestaande gemeenschappelijke regelingen. De verbonden partijen waar onze gemeente in deelneemt hebben, voor zover nodig, er zorg voor gedragen dat ze voldoen aan de gestelde eisen

Overzicht verbonden partijen

Conform het artikel 15 van het BBV schetsen wij onderstaand een overzicht van de verbonden partijen, hun doelstellingen en de ontwikkelingen in het afgelopen begrotingsjaar.
Daarnaast zal ook informatie niet ontbreken over de naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt, de verwachte en gerealiseerde financiële bijdrage aan de verbonden partij in het begrotingsjaar en andere relevant geachte informatie.

Ook de financiële risico's van de verbonden partij zijn vermeld en 'op geld gezet'.
Daar waar nodig worden de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen vermeld.

De volgende verplichte BBV-indeling hoort hierbij:

A. Gemeenschappelijke regelingen;
B. Vennootschappen en corporaties;
C. Stichtingen en verenigingen;
D. Overige verbonden partijen.

Voor de gemeente Oldambt geldt dat er alleen sprake van Verbonden partijen is onder punt A en B. Aan het eind van deze paragraaf treft u een overzichtslijst aan van de verbonden partijen en de aan hun begrote en verstrekte financiële bijdragen over 2024 en voor de privaatrechtelijke verbonden partijen de (verwachte) balansbedragen van onze deelnemingen.

Opmerking:
Sommige balansgegevens kunnen zijn gewijzigd ten opzichte van eerdere rapportages. Dit komt omdat ten tijde van de publicatie van deze rapportage nog niet alle jaarrekeningen en/of begrotingen definitief vastgesteld waren door de algemene besturen en/of de aandeelhoudersvergaderingen.

A: Gemeenschappelijke regelingen.

A1. Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)

Doel/ Openbaar belang : Het op een doelmatige en vanuit een oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze van verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied. Het SOZOG functioneert hierbij als administratief orgaan dat een aantal gemeenschappelijke zaken afhandelt, de lopende zaken beheert en de aanbesteding van de nieuwe contracten voor de verwerking van GFT-afval en restafval (heeft) verzorgt,

Betrokkenen : 5 gemeenten, namelijk Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal en Veendam.
De administratie wordt uitgevoerd door de gemeente Stadskanaal.

Vestigingsplaats : Stadskanaal

Bestuurlijk belang : In het Algemeen Bestuur zijn alle 5 gemeenten met één collegelid vertegenwoordigd.

Gemeentelijke visie : Afvalverwijdering is een onderwerp van aanhoudende zorg, door gebrek aan grondstoffen wordt hoogwaardige recycling en hergebruik steeds belangrijker. Het is zaak om gezamenlijk adequaat in te spelen op de wijzigingen in de afvalmarkt en gezamenlijk op te trekken bij aanbestedingen.

Ontwikkelingen : In de afgelopen jaren zijn er binnen SOZOG Europese aanbestedingen georganiseerd voor de verwerking van GFT- en restafval. Dit leidde tot een contract met een verwerkingsbedrijf voor restafval, dat loopt van 1 juli 2016 tot eind 2021, met de mogelijkheid om het contract twee keer met drie jaar te verlengen. Er is besloten om gebruik te maken van de tweede verlengingsperiode, waardoor het contract loopt tot eind 2027. Samen met MARKEREIN wordt een gezamenlijke Europese aanbesteding voor de verwerking van het restafval uitgezet. Daarnaast heeft de gemeente Pekela aangegeven uit het SOZOG te willen stappen, wat momenteel in onderhandeling is. Ter ondersteuning in de discussie rond het uittreden van de gemeente Pekela en het contract met Prezero voor de verwerking van huishoudelijk afval is op 14 augustus 2024 advies gevraagd aan Nysingh advocaten en notarissen. Voor de begroting van 2024 was geen rekening gehouden met deze kosten. Daarom is dit bedrag hoger uitgevallen.

Financieel belang : Oldambt zal, evenals de andere deelnemers, jaarlijks een bijdrage aan het samenwerkingsverband betalen. Voor 2024 was een bijdrage begroot van € 8.831,-, deze is uitgekomen op € 12.676,-. Deze kosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	0,0	0,0	n.n.b.
Vreemd Vermogen	21,6	20,4	n.n.b.
Resultaat voor bestemming	0,0	0,0	n.n.b.

Opmerking: SOZOG werkt resultaat-neutraal, het jaarlijkse saldo van baten en lasten wordt direct met de deelnemende gemeenten verrekend.

Financiële risico's : Het SOZOG heeft geen eigen vermogen. Gezien de aard en de omvang van de risico's wordt het niet noodzakelijk geacht hiervoor reserves te vormen. Tevens zijn er geen verplichtingen inzake langlopende schulden, en geen rekening-courantschulden bij banken. Het enige vreemd vermogen bestaat uit lopende crediteurenschulden. Daarnaast zijn de risico's voor de verwerking van het afval contractueel bij de verwerkingspartijen vastgelegd. Risico: Klein.

A2. Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

Doel/ Openbaar belang	:	Op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze te voorzien in de behoefte aan sociale kredieten, het voorkomen van woeker en maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening en het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij burgers die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te geraken.
Betrokkenen	:	5 gemeenten, namelijk Eemsdelta, Hogeland, Oldambt, Pekela en Veendam.
Vestigingsplaats	:	Appingedam.
Bestuurlijk belang	:	In het Algemeen bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, elk met één lid.
Gemeentelijke visie	:	De gemeentelijke visie is een schuldenzorgenvrij Oldambt. Dit wil de gemeente bereiken door betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren, door aandacht te hebben voor de verschillende groepen inwoners die extra vatbaar zijn voor financiële problemen, door schuldenproblematiek integraal te benaderen en door nauw met ketenpartners samen te werken aan een Oldambt zonder financiële zorgen.
Ontwikkelingen	:	Voor de uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening werkt de gemeente Oldambt samen met de gemeenten het Hogeland, Eemsdelta, Pekela en Veendam in het publiekrechtelijke samenwerkingsverband Volkskredietbank Noord Oost Groningen (VKB). Door een aantal gemeentelijke herindelingen is het aantal deelnemende gemeenten en daarmee het aantal leden van het Algemeen Bestuur afgenomen. Het gevolg hiervan is dat de verhouding tussen het aantal leden van het Algemeen Bestuur en de leden van het Dagelijks bestuur niet voldoet aan de bepalingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit zorgt voor een juridisch ongewenste situatie en vraagt om herijking van de (rechts)vorm van de huidige gemeenschappelijk regeling. Verder is de afgelopen jaren gebleken dat door de afgenomen omvang van de organisatie, de bedrijfsvoering kwetsbaar is geworden. Momenteel wordt gewerkt aan onderzoeken teneinde een antwoord te krijgen op de vraag hoe schuldhulpverlening voor de gemeente Oldambt toekomstbestendig gerealiseerd kan worden.
Financieel belang	:	De bijdrage van de gemeente Oldambt voor 2024 is begroot op € 1.238.900,- en uitgekomen op € 1.254.356,-.

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	0,0	0,0	0,0
Vreemd Vermogen	9.222,9	10.254	10.090
Resultaat voor bestemming	0,0	0,0	0,0

Financiële risico's	:	Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 juli 2012 hebben burgers bij de gemeente een afdwingbaar recht op ondersteuning bij schuldhulpverlening. Dat betekent dat gemeenten een passende voorziening moeten aanbieden. Indien er – om welke reden dan ook – een extra toename gaat plaatsvinden op deze vorm van ondersteuning, zal de gemeentelijke bijdrage (alsnog) gaan stijgen. Het bieden van schuldhulpverlening is namelijk een openeindregeling. Risico: Klein. Met ingang van 1-1-2021 is de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening gewijzigd. De taken schuldhulpverlening aan ondernemers en vroeg signalering krijgen hiermee een verplicht karakter. Deze nieuwe taken gaan gepaard zonder dat gemeenten hiervoor een aanvullend budget krijgen. Risico: Klein.

A3. Participatiebedrijf Afeer

Doel/ Openbaar belang	:	Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de re integratietaak op grond van de Participatiewet. Op 1 juli 2018 is Synergon (de toenmalige uitvoerder van de Wsw) opgegaan in Afeer.
Betrokkenen	:	3 gemeenten, namelijk Westerwolde, Oldambt en Pekela.
Vestigingsplaats	:	Winschoten.
Bestuurlijk belang	:	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de deelnemende gemeenten. Standaard zijn dat 2 per deelnemende gemeente en afhankelijk van het aantal in te brengen sw-medewerkers en re-integratietrajecten worden er extra leden aangewezen (aantal leden wordt bepaald door een overeengekomen verdeelsleutel zoals weergegeven in artikel 6 van de GR). In 2020 zijn er zodoende vijf leden uit Oldambt, drie leden uit Pekela en twee leden uit Westerwolde. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door één vertegenwoordiger uit elk van de drie deelnemende gemeenten.
Gemeentelijke visie	:	De GR Afeer geeft enerzijds uitvoering aan de wettelijke taken op grond van de Wet sociale werkvoorziening en anderzijds voert zij de re-integratietaak, op grond van de Participatiewet, uit voor de gemeenten. Daarbij is een visie vastgesteld die luidt: Afeer zorgt ervoor dat inwoners het maximale uit zichzelf halen op het gebied van werk en permanente ontwikkeling. Zo kunnen zij zelfredzaam zijn en regie nemen. In bredere zin horen daar ook vitaliteit, gezondheid en welzijn bij (maar dat zijn onderwerpen in het gemeentelijk domein).
Ontwikkelingen	:	De uitvoering van de business case behorende bij het Bestuursakkoord van Westerlee heeft per 1 juli 2018 geleid tot de omvorming van de GR Synergon in de GR Afeer, hierin zijn de afdelingen Werk van de gemeenten en Synergon opgegaan. Daarbij zijn aan Afeer een paar stevige ambities meegegeven Eind 2023 is een nieuw beleidsplan door Afeer en de GR-gemeenten opgeleverd. Een onderdeel hiervan is het herijkte beleidskader. Voor dat beleidskader zijn ook prestatie indicatoren geformuleerd. Ook in dit beleidsplan de aankondiging om vanaf het jaar 2026 te gaan werken met een nieuwe verdeelsleutel. Hierdoor zal de verdeling van de kosten meer in lijn worden gebracht met de dienstverlening per gemeente.

Financieel belang :

	Aandeel Oldambt	**Totaal Afeer**
Totale bijdrage aan Afeer	€ 18.124	€ 27.921

Het aandeel van Oldambt is 64,91% van het totaal.

De realisatie van de bijdrage is als volgt:	**Aandeel Oldambt**	**Totaal Afeer**
Totale bijdrage aan Afeer	€ 19.361	€ 27.921

Het aandeel van Oldambt is 69,34% van de totale begroting van Afeer.

Naast bovenstaande bijdrage aan Afeer is in onze begroting nog een extra bijdrage van € 512.500 opgenomen voor begeleidingskosten voor Beschut werk. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen beschut werk krijgen als zij extra begeleiding nodig hebben. Deze taak wordt separaat door Afeer uitgevoerd.

Het totale budget voor de gemeente Oldambt in 2024 voor Afeer (incl. Beschut werk) was € 19.361.000 en is uitgekomen op € 19.873.000.

Toelichting op het positieve resultaat van Afeer:
Ter voldoening van de gemeentelijke bijdrage aan Afeer, wordt de volgende middelen ingezet:
- Het ontvangen rijksbudget voor de uitvoering van de Wsw;
- Middelen uit de algemene uitkering Gemeentefonds;
- Eigen gemeentelijke middelen.

Het voorlopig positief resultaat 2024 van Afeer is uiteindelijk uitgekomen op € 777.000,-. Dit resultaat zal in 2025 ingezet worden voor de te vormen voorziening spaarverlof en RVU.

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	795,0	877,0	1.572,0
Vreemd Vermogen	6.335,0	10.458,0	10.549,0
Resultaat voor bestemming	732,0	81,0	777,0

De gemeente Oldambt neemt voor 64,91% deel in de gemeenschappelijke regeling (GR). De gemeente Pekela en Westerwolde nemen voor respectievelijk 22,73% en 12,36% deel. De stemverhouding in het Algemeen bestuur verschilt per onderwerp en besluiten worden of bij meerderheid of bij unanimiteit (o.a. bij vaststelling begroting en jaarrekening) genomen. In artikel 7 van de GR Afeer is dit nader uitgewerkt.

Financiële risico's : In de begroting liggen een aantal risico's besloten, in het kort zijn dat:

1. Afeer vormt in principe geen weerstandsvermogen.
2. In de balans zijn de verplichtingen op het gebied van opgebouwde vakantietoeslagen en verlofuren niet tot uitdrukking gebracht (op grond van regelgeving BBV is dat niet toegestaan). Indien in enig jaar een flink aantal sw-medewerkers met pensioen gaan (gelet op de leeftijdsopbouw is dat niet ondenkbaar), kan dat een flinke extra kostenpost opleveren die niet uit het eigen vermogen voldaan kan worden.
3. Van de netto toegevoegde waarde is slechts een gedeelte vastgelegd in de vorm van meerjarige contracten. In 2024 loopt een aantal van deze contracten af.
4. Eventuele gevolgen van het openbreken van CAO's voor sw-medewerkers en beschut werk medewerkers waren bij het opstellen van de begroting nog niet bekend.
5. Mogelijke aanpassingen in zowel de financiering als de omvang van het te realiseren aantal Nieuw beschut werkplekken waren nog onbekend.
6. Er is door Afeer een vrijstellingsverzoek ingediend inzake vrijstelling vennootschapsbelasting. Of er wederom vrijstelling wordt verkregen is nog onbekend.

Risico: Reëel.

A4. Veiligheidssregio Groningen (VRG)

Doel/ Openbaar belang	:	Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen: a. Brandweerzorg; b. Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c. Rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. Bevolkingszorg.
Betrokkenen	:	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Vestigingsplaats	:	Groningen.
Bestuurlijk belang	:	Het Algemeen bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Gemeentelijke visie	:	Betreft een op basis van de Veiligheidswet verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen - nu en in de toekomst - van evident belang worden geacht.
Ontwikkelingen	:	De veiligheidsregio Groningen bestond in 2024 precies 10 jaar. Er wordt teruggekeken op 2024 als een relatief rustiger jaar dan voorgaande jaren. Echter sluimeren sommige crises, als de vluchtelingenopvang en de aardbevingsproblematiek nog steeds voort. In de Kaderbrief begroting 2022-2025 zijn ambities uitgewerkt en werd in 2022 uitgegaan van de '0'-lijn en worden de tekorten intern opgelost. De afgelopen jaren zijn de organisatiekosten gestegen als gevolg van diverse ontwikkelingen (zoals de cao aanpassingen, opleidingen, meldkamer Noord-Nederland en huisvesting kazernes). De VRG heeft dit kunnen opvangen binnen de begroting door strak te sturen op de uitgaven en door het hanteren van de vastgestelde financiële hygiëneregels. Echter ziet de veiligheidsregio dat deze opwaartse druk op de financiën van de veiligheidsregio's in het algemeen en specifiek in Groningen duidelijker voelbaar wordt. Het voordelige resultaat over 2024 bedraagt € 3.647.000,- Dit is uit te splitsen in twee delen: 1. Het reguliere resultaat: € 125.000,- nadelig. Dit zal ten laste worden gebracht van de algemene reserve. 2. Resultaat nieuwe systematiek Functioneel Leeftijdsontslag (FLO): € 3.772.000,- voordelig.
Financieel belang	:	

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	1.740,0	3.333,0	9.775,0
Vreemd Vermogen	33.732,0	36.161,0	31.032,0
Resultaat voor bestemming	1.110,0	-1.788,0	3.647,0

Financiële risico's	:	Om de dienstverlening van VRG ook de komende jaren op niveau te kunnen houden, zullen gemeenten rekening moeten houden met een mogelijke uitzetting van de begroting van VRG. Hiermee is in de meerjarenbegroting van de VRG nog geen rekening gehouden, immers hiermee gemoeide bedragen zijn niet bekend. Risico: Reëel.

A5. Eems Dollard Regio (EDR)

Doel/ Openbaar belang	:	De EDR draagt op de volgende manieren bij aan het openbaar belang: - Het ontwikkelen van grensoverstijgende samenwerkingsprojecten die bijdragen aan het vinden van oplossingen voor uitdagingen in de regio en het verwerven van financiële middelen om deze projecten uit te voeren. - Het adviseren van haar leden, burgers, ondernemers, verenigingen, overheden en andere instellingen bij grensoverstijgende activiteiten, kansen en uitdagingen. - Het op diverse gebieden bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverstijgende samenwerking van de deelnemers aan EDR (lokale en regionale overheden en instellingen aan beide kanten van de grens).
Betrokkenen	:	82 leden (stand 2024) waaronder gemeenten, Landkreise, steden en de IHK Ostfriesland und Papenburg.
Vestigingsplaats	:	Bad Nieuweschans, gemeente Oldambt.
Bestuurlijk belang	:	In de EDR-Raad is de gemeente Oldambt vertegenwoordigd met twee leden, aan te wijzen door de Gemeenteraad waarvan één lid afkomstig is uit het College van B&W. Dit is onze Burgemeester die tevens deel uitmaakt van het Dagelijks Bestuur van de EDR, zij heeft de rol van voorzitter van het DB. De gemeente heeft (net zoals veel andere leden) geen tweede lid benoemd.
Gemeentelijke visie	:	Het bevorderen en realiseren van grensoverstijgende samenwerking op regionaal en plaatselijk niveau is voor nu en in de toekomst een belangrijke kans voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.
Ontwikkelingen	:	Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverstijgende regionale economie, arbeidsmarkt, duurzaamheid/milieu, voorzieningenstructuur en cultuur. Om bij te dragen aan het realiseren van de beleidsvisie die EDR in 2021 heeft vastgesteld neemt de gemeente ambtelijk deel aan een projectgroep van ambtelijke medewerkers van EDR-DB-leden. De groep werkt een grens-overstijgend arbeidsmarktproject uit en ontwikkelt activiteiten en projecten op het gebied van bestrijding van ondermijning, de vrijetijdseconomie/toerisme, economische samenwerking en cultuur. Om doelstellingen te behalen wordt nauw samengewerkt met het INTERREG-programma “Deutschland-Nederland”. EDR levert een actieve bijdrage aan het initiëren, beoordelen, en toekennen van financiële INTERREG-middelen aan projecten in de EDR-regio. Als basis voor het nieuwe INTERREG-programma 6 dat in 2022 van start is gegaan is de Strategie No(o)rd 2020+ ontwikkeld. De start van de INTERREG kleine projectensubsidies (van belang om samenwerking en contacten over de grens te bevorderen) is in 2023 gestart. In december 2024 heeft directeur Karel Groen de EDR verlaten, in 2025 zal een opvolger worden gezocht. - De bijdrage voor 2024 was begroot op € 5.000, en deze is uitgekomen op € 5.024,- - In de begroting van EDR (opgesteld volgens in Duitsland geldende regels zonder balansprognose) wordt elk jaar een begroting gemaakt van inkomsten en uitgaven. Uit de begrotingen blijkt dat inkomsten en uitgaven elkaar grotendeels in evenwicht houden. Het bestuur van de EDR heeft in juni 2024 een aanpassing van de ledenbijdrage van de EDR aan de gestegen kosten vastgesteld; deze is voor 2025 € 6.300,- - De Gemeente heeft in 2001 een hypothecaire lening verstrekt voor de financiering van het gebouw van EDR in Bad Nieuweschans. Deze lening met lineaire aflossing heeft een looptijd van 30 jaar met een rente van 5,77%. De lening loopt tot 2031.

Financieel belang :

Bedragen x € 1.000	Balans eind 2022	2023	2024
Eigen Vermogen	689,5	964,7	n.n.b.
Vreemd Vermogen	3.428,6	1.497,3	n.n.b.
- hiervan verstrekt door gemeente Oldambt:	165,0	146,7	n.n.b.
Resultaat voor bestemming	-23,4	547,6	1.955,3

Financiële risico's : Geen risico's bekend. Risico: Klein.

A6. Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Doel/ Openbaar belang : De Omgevingsdienst Groningen (hierna ODG) is ingesteld om vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers te gaan uitvoeren, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van de taken willen verbeteren.

Betrokkenen : Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen.

Vestigingsplaats : Veendam.

Bestuurlijk belang : In het algemeen bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd met één collegelid.

Gemeentelijke visie : Het betreft een op basis van artikel 18.21 van de Omgevingswet, verplichte samenwerking, waarbij de gemeente Oldambt slechts de uitvoering van het minimaal verplichte basistakenpakket heeft overgedragen.

Ontwikkelingen : Door een voortdurend tekort aan personeel en de toegenomen krapte op de arbeidsmarkt heeft de ODG moeite om de personele bezetting volledig in te vullen. Een deel van de bezetting wordt ingevuld met medewerkers die nog moeten worden opgeleid en ingewerkt of met externe inhuur. Dit brengt extra kosten en een lagere productie met zich mee.

Daarnaast is onlangs de samenwerking met Omnimap voor de implementatie van een nieuw VTH-systeem beëindigd. Dit maakt dat de ODG een nieuwe leverancier zal moeten selecteren om tot een goed werkend VTH-systeem te komen. Dit heeft zowel financiële implicaties als implicaties voor de processen op de werkvloer en daarmee ook voor de dienstverlening.

Het voorgaande leidt tot een hogere deelnemersbijdrage, hiervoor zullen nog nadere voorstellen naar de deelnemende gemeenten komen.

Financieel belang : De gemeentelijke bijdrage voor 2024 is begroot op € 839.500,- en uitgekomen op € 839.732,-.

Bedragen x € 1.000	Balans eind 2022	2023	2024
Eigen Vermogen	219,0	336,0	n.n.b.
Vreemd Vermogen	3.667,0	5.124,0	n.n.b.
Resultaat voor bestemming	37,0	16,0	n.n.b.

Financiële risico's	:	Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn: 1. Door tekort aan personeel kan de ODG naar alle waarschijnlijkheid de jaaropdracht niet meer geheel uitvoeren. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige jaaropdrachten en de begroting. 2. Door de beëindiging van de samenwerking met Omnimap moet een nieuw VTH-systeem worden aangeschaft en geïmplementeerd. 3. Financiële risico's voor zover die voortvloeien uit het functioneren van de ODG, worden naar rato van de deelnemersbijdrage gedragen door alle deelnemers. Risico: Hoog.

A7. Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z)
(Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en inkooporganisatie RIGG)

Doel/ Openbaar belang	:	Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de volgende onderwerpen: *Programma Gezondheid (GGD):* - Gezond en veilig opgroeien (JGZ, Logopedie, Pedagogische Gezinsondersteuning); - Gezondheid beschermen en bevorderen (IZB, TBC, MMK, Seksuele Gezondheid, Reizigersvaccinatie, OGGZ en Forensische geneeskunde); - Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden (Lokaal Gezondheidsbeleid en Epidemiologie); - Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne (T&A en Wmo). *Programma RIGG*; in het kader van de jeugdzorg: - Inkoop aangevuld met contractmanagement en contractbeheer. - Advies over programmering, sturing en ontwikkeling van jeugdhulp. - Kwaliteit en monitoring (budget- en kwaliteitsbewaking).
Betrokkenen	:	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Vestigingsplaats	:	Groningen.
Bestuurlijk belang	:	De Groninger gemeenten hebben de taken op het gebied van publieke gezondheid gedelegeerd aan GGD Groningen. De GGD legt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het Algemeen Bestuur. Het Algemeen bestuur wordt gevormd door één collegelid per deelnemende gemeente. In de gemeenschappelijke regeling zijn taken, bevoegdheden van respectievelijk AB en DB beschreven. Het Algemeen bestuur (AB) besluit over het beleid, de financiën en toetst de uitvoering. Het Dagelijks bestuur (DB) bereidt de vergaderingen van het Algemeen Bestuur voor. De directeur Publieke gezondheid (DPG) is benoemd door het AB en legt verantwoording af aan het DB. De Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdzorg niet gedelegeerd aan de GR, maar gemandateerd aan het DB en de uitvoering ervan belegd bij de uitvoeringsorganisatie RIGG. Dat betekent dat het DB en directeur RIGG vanaf 2015 de bevoegdheid hebben regionale jeugdzorg in te kopen; niet op eigen titel, maar namens de gemeenten.
Gemeentelijke visie	:	Betreft een op basis van de Wet publieke gezondheid verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen – nu en in de toekomst – van evident belang worden geacht.
Ontwikkelingen	:	Op 24 februari 2023 heeft het AB het besluit genomen om de taakvelden van jeugdhulp en publieke gezondheid in de huidige gemeenschappelijke regeling te ontvlechten. Het is de bedoeling dat de splitsing per 1 januari 2025 effectief is

waarbij er voor publieke gezondheid een aparte gemeenschappelijke regeling ontstaat. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen per juli 2022 krijgen gemeenteraden nu meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen te verstevigen.
Een aantal nieuwe mogelijkheden leidt tot een verplichte aanpassing van de teksten van de gemeenschappelijke regelingen. Het gaat onder meer om veranderingen in de begrotingscyclus, bepalingen over
uittreden en over het aangaan en wijzigen van een regeling. Deze verplichte wijzigingen zijn in 2024 verwerkt, zodat de ontvlechting in 2025 van kracht is.
In september 2023 is er een voorstel aan de presidia van de gemeenteraden voorgelegd over aanvullende werkwijzen waar raden voor kunnen kiezen op het vlak van

1. Actieve informatieplicht
2. Indienen van een zienswijze
3. Periodieke evaluatie

En ook om het personeel van de RIGG in dienst te laten blijven van de gemeente Groningen.

Verder is op het terrein van de publieke gezondheid de meerjarenagenda 2023-2026 verder uitgewerkt. Er zijn in gezamenlijkheid strategische thema's gekozen met daarbij vier prioriteiten die door ambtenaren van GGD en gemeenten verder worden uitgewerkt. Dit zijn:

Langer Gezond leven in Groningen, jeugd

1. Provinciale uitrol van de eerste duizend dagen aanpak en Kansrijke Start uitbreiden naar 4 jaar
2. Inzet collectieve interventies en vroegsignalering

Langer Gezond leven in Groningen, ouderen

3. Uitwerken preventieve ouderengezondheidszorg en de rol GGD

Gezonde en veilige leefomgeving

4. Inventariseren regionale werkwijze

Financieel belang : De inwonersbijdrage voor 2024 voor het programma Gezondheidszorg bedraagt € 1.222.711,- dit is conform begroot. Deze bijdrage heeft geheel betrekking op wettelijke taken van zowel de GGD, als van de gemeente.
Daarnaast betaalt de gemeente diverse vergoedingen aan de GGD betaald voor zowel wettelijke, als niet-wettelijke taken, voor een begroot totaalbedrag van ongeveer € 550.000. Deze vergoedingen worden aan het begin van het jaar vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Een aantal onderdelen wordt op basis van werkelijke kosten (huisvesting consultatiebureaus) of werkelijke aantallen trajecten (bijv. Stevig Ouderschap) verrekend met het aan de GGD betaalde (voorschot)bedrag. De kosten van het Rijksvaccinatie-programma en de inspecties van de kinderopvang worden per kwartaal door de GGD aan ons gefactureerd. Ter dekking van de kosten van het Rijksvaccinatie-programma ontvangen wij rechtstreeks een vergoeding vanuit het Rijk.
Alleen de inwonersbijdrage maakt deel uit van de begroting van de GR, de vergoedingen niet.

De bijdrage voor 2024 voor het programma RIGG bedraagt € 273.000,-. Dit is voor de kosten van de bedrijfsvoering. Voor de zorg in natura (jeugd) hebben wij als gemeente € 18,3 miljoen opgenomen in onze begroting 2024. Dit bedrag

maakt geen deel uit van de begroting van de GR PG&Z. Daarnaast hadden we een stelpost van € 350.000 opgenomen voor de verwachte prijsindexaties van de kosten van de jeugdzorg, deze is hiervoor volledig benut.

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	2.924,0	2.034,0	n.n.b.
Vreemd Vermogen	48.586,0	35.096,0	n.n.b.
Resultaat voor bestemming	-366,0	-890,0	n.n.b.

Financiële risico's : *Programma Gezondheid:*
Voor de gemeenschappelijke taken is egalisatie van niet-begrote baten en lasten via een beperkte egalisatiereserve toegestaan. Saldo op gemeente-specifieke taken worden afgerekend met de afzonderlijke gemeenten. Als de afwijking op gemeenschappelijke taken de grenzen van de egalisatiereserve te buiten gaan, worden deze ook met de deelnemende gemeenten verrekend. Het financiële beleid is erop gericht dergelijke nacalculatorische verrekeningen tot een minimum beperkt te houden. Risico: Klein.

Programma RIGG:
Voor de samenwerking t.a.v. de jeugdzorg geldt dat er financiële risico's schuilen in de (te lage) Rijksbijdrage die wij als gemeente ontvangen en grotendeels doorbetalen aan de RIGG. Veranderingen in de onderlinge solidariteit t.a.v. de verdeling van de zorgkosten hebben ook direct invloed op de gemeentelijke bijdrage. Risico: Groot.

A9. Gemeenschappelijke Regeling Publiek Vervoer Groningen Drenthe (bedrijfsvoeringsorganisatie)

Doel/ Openbaar belang : De gemeenten in en provincies van Groningen en Drenthe willen een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Concreet verzorgt Publiek Vervoer het Wmo- en het leerlingenvervoer voor alle gemeenten.
Voor een aantal gemeenten is ook het Wsw-vervoer overgedragen aan Publiek Vervoer (o.a. voor Afeer). Publiek Vervoer beheert namens de deelnemers ook de contracten van de hubtaxi. Een aantal gemeenten heeft lokale (vrijwilligers)projecten voor vervoer aan Publiek Vervoer gekoppeld.

Betrokkenen : Alle 24 gemeenten in Groningen en Drenthe, 2 provinciebesturen alsmede het dagelijks bestuur van het OV-bureau Groningen Drenthe.

Vestigingsplaats : Assen

Bestuurlijk belang : Het Algemeen bestuur van de GR bestaat uit een (getrapte) afvaardiging van de collegeleden van de deelnemers, te weten één vertegenwoordiger per perceel (voor Noord-Oost-Groningen de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam, Westerwolde en Stadskanaal) en één vertegenwoordiger van het OV-bureau.

Gemeentelijke visie : De Groninger en Drentse gemeenten en provincies staan voor een inclusieve samenleving, waaraan iedereen die dat wil kan deelnemen. Welke ondersteuning je ook nodig hebt, ongeacht of je woont op het platteland of in stedelijk gebied. Voorwaarde hiervoor is dat reizigers - jong en oud - veilig, flexibel en zelfstandig kunnen reizen. En waar altijd vervoersondersteuning-op-maat (of passend vervoersondersteuning) geboden wordt aan hen die dat nodig hebben. Waar aanbieders van vervoer een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben met goed werkgeverschap. En waar innovatief ondernemerschap beloond wordt.

Ontwikkelingen : De gemeenschappelijke regeling is rechtsgeldig sinds de publicatie in de Staatcourant van 6 februari 2018. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is ook ingestemd met de vorming van een kleine risicoreserve van € 50.000.

Publiek vervoer ziet drie niveaus in de vraagstukken die te maken hebben met doorontwikkeling van mobiliteitsvraagstukken rondom Publiek Vervoer. Deze zijn:

- *Samenleving:* Welke behoeften spelen er en wat zijn de ontwikkelingen hierin en welke invloed kunnen deze hebben op de vraag naar vervoer. Er zal kennis worden verzameld in databases en naast advisering ook informatie worden gedeeld met de deelnemers.
- *Vervoer*: Het daadwerkelijk verplaatsen van mensen op een manier die zoveel mogelijk aan hun behoeften voldoet.
- *ICT:* Het geheel van ICT toepassingen dat nodig is om het bovenstaande mogelijk te maken en de prestaties van de gecontracteerde vervoerspartijen terdege te monitoren.

In 2024 lag de focus op de aanbesteding van het nieuwe contract voor doelgroepenvervoer, de versterking van de bedrijfsvoering en de interne organisatie. Dankzij de inzet van het kleine team (inclusief tijdelijke inhuur) en de samenwerking met deelnemers zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding succesvol afgerond. De begrote onttrekking aan de bestemmingsreserve bleek niet nodig, wat leidde tot een positiever resultaat dan verwacht.
De aanbesteding, bedrijfsvoering en teamwisselingen vroegen veel van de organisatie. Daarom lag de prioriteit bij een zorgvuldig aanbestedingstraject en een stabiele bedrijfsvoering.

Financieel belang : Totaal aan Publiek Vervoer voor 2024 betaald is € 61.126 (incl. btw).

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	231,0	353,0	483,0
Vreemd Vermogen	403,0	82,0	189,0
Resultaat voor bestemming	66,0	53,0	130,0

Financiële risico's : Publiek Vervoer (PV) monitort en beheerst financiële risico's door middel van een geavanceerd "dashboard" waarin ritgegevens en diverse prestatie-indicatoren per gemeente worden geanalyseerd. Dit stelt PV in staat om contractafspraken nauwkeurig te handhaven en, indien nodig, vervoerders te sanctioneren wanneer zij niet voldoen aan de gestelde eisen.

Daarnaast blijft de demografische ontwikkeling een belangrijke factor. De toenemende vergrijzing en het beleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, leiden naar verwachting tot een structurele stijging van de vraag naar Wmo-vervoer. Dit wordt als een reëel, maar financieel klein risico ingeschat.

Een ander financieel risico ligt in de ontwikkelingen rondom arbeidsvoorwaarden. De invoering van een nieuwe CAO, inclusief aanpassingen in de functiewaarderingssystematiek, heeft geleid tot hogere personeelskosten dan aanvankelijk begroot. Omdat de begroting vroeg in het jaar wordt opgesteld en door meerdere partijen moet worden goedgekeurd, kunnen dergelijke ontwikkelingen leiden tot noodzakelijke aanpassingen gedurende het jaar.

Daarnaast brengen complexe aanbestedingstrajecten extra kosten met zich mee. Met name de voorbereiding en uitvoering van nieuwe vervoerscontracten vereisen incidentele financiële inspanningen, die niet altijd vooraf volledig kunnen worden ingeschat.

Hoewel er gedurende het jaar afwijkingen ten opzichte van de begroting kunnen ontstaan, worden deze binnen de kaders van de Gemeenschappelijke Regeling beoordeeld en geautoriseerd, zodat de financiële beheersbaarheid gewaarborgd blijft.

B. Deelnemingen in vennootschappen en coöperaties

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Oldambt geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen.
Onderstaand een toelichting op de deelnemingen.

B1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

Doel/ Openbaar belang	:	De BNG Bank is de bank van en voor de overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank duurzaam bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Betrokkenen	:	Zowel de centrale overheid als de decentrale overheden.
Vestigingsplaats	:	Den Haag
Bestuurlijk belang	:	De gemeente Oldambt heeft zeggenschap in de BNG via stemrecht op de aandelen (één stem per aandeel van € 2,50). De gemeente Oldambt bezit hiervan in totaal 181.116.
Gemeentelijke visie	:	Gelet op de wijze waarop BNG het openbaar belang behartigt, is het gewenst het aandelenbezit in de BNG Bank te behouden.
Ontwikkelingen	:	Duurzaamheid is een speerpunt in de dienstverlening van BNG Bank. Zij blijft een belangrijke financier van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, waarbij decentrale overheden, woningcorporaties en zorg- en onderwijsinstellingen zo veel mogelijk worden ontzorgd. *Begrote dividenduitkering 2024 over het bedrijfsjaar 2023 BNG Bank* In de jaarrekening 2023 geeft de BNG aan zeer tevreden te zijn over de in het verslagjaar behaalde financiële resultaten. Over het verslagjaar 2023 heeft de BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van € 254 miljoen. Voor de aandeelhouders komt dit neer op een dividenduitkering van € 120 miljoen. Per aandeel ontvangt de gemeente Oldambt € 2,16 of wel € 391.211,- Voor 2024 was hiervoor begroot € 390.800,-.
Financieel belang	:	

Bedragen x € 1,0 miljoen	Balans eind 2022	2023	2024
Eigen Vermogen	4.615,0	4.721,0	4.777,0
Vreemd Vermogen	107.459,0	110.819,0	123.614,0
Bedrijfsresultaat na belastingen	300,0	254,0	294,0
Winst per aandeel (x € 1) *	5,39	4,56	5,28
Dividenduitkering per aandeel (x € 1)	2,50	2,16	2,51
Totaal aantal aandelen uitgegeven	55.690.720	55.690.720	55.690.720
Totaal waarde aandelen uitgegeven	139,23	120,0	139,20
Aantal aandelen gemeente Oldambt	181.116	181.116	181.116
In percentage	0,33%	0,33%	0,33%
Boekwaarde gemeente Oldambt	0,45	0,45	0,45

* = De nettowinst per aandeel kan iets afwijken van vorige rapportages i.v.m. herberekening.

Financiële risico's	:	Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn: Aansprakelijkheid als aandeelhouder voor maximaal het nominaal aandelen-kapitaal ad € 452.790 (0,33%). Risico: Klein.

B2. Voormalig Essent N.V.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPV's) opgericht om de verkoop van Essent financieel verder af te wikkelen. Inmiddels is Attero aan Waterland verkocht en is Attero in 2020 definitief ontbonden. De SPV Vordering op Enexis BV, Verkoop Vennootschap BV, en CBL Vennootschap BV (CBL BV) zijn ontbonden conform van het besluit in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) van 9 april 2020.

De Provincie Brabant is penvoerder t.b.v. alle aandeelhouders. Zij voorziet tevens in de nodige (financiële) informatie voor deze paragraaf. De gemeente Oldambt verwerkt deze informatie en maakt vervolgens op basis hiervan een inschatting van de mogelijke financiële risico's. Deze risico's zijn 'op geld gezet' en worden indien significant, opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Onderstaand worden doel en ontwikkelingen/financieel belang van de rechtspersonen nader toegelicht.

B2.-1. Enexis Holding N.V.

Doel/ Openbaar belang	:	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van elektriciteit van ongeveer 3,0 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Het aantal aansluitingen op het gasnet bedraagt ca. 2,3 miljoen. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.
Vestigingsplaats	:	's-Hertogenbosch.
Ontwikkelingen	:	*Beleidsvoornemens* In de AVA van 2023 is besloten dat een klimaatneutraal energiesysteem essentieel is om de Nederlandse klimaatdoelen te halen. Aardgas wordt vervangen door duurzame alternatieven zoals collectieve warmtenetten, elektrificatie en duurzame gassen. De productportfolio wordt uitgebreid met: - Energie-netwerkbedrijven moeten volwaardig kunnen participeren als eigenaar en beheerder van warme infrastructuur; - Overheden mogen publieke partijen aanwijzen; - Regelgeving staat – naar analogie van elektriciteit en gas een redelijk rendement voor netbeheerders toe.
Financieel belang	:	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

De geconsolideerde jaarrekening over 2024 geeft een winst van € 254 miljoen ten opzichte van een winst van € 72 miljoen in 2023. De netto-omzet is ten opzichte van 2023 gestegen van € 2.014 miljoen naar € 2.596 miljoen. En het bedrijfsresultaat is gestegen van € 109 miljoen in 2023 naar € 386 miljoen in 2024.

	Balans eind		
Bedragen x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	5.441,0	5.320,0	5.538,0
Vreemd Vermogen	4.907,0	5.140,0	5.949,0
Bedrijfsresultaat na belastingen	1.300,0	72,0	254,0
Genormaliseerd resultaat na belastingen (incl. gecorrigeerde VpB)	1.300,0	72,0	254,0
Winst per aandeel (x € 1)	8,69	0,48	1,70
Dividenduitkering per aandeel (x € 1)	1,29	0,24	0,84
Totaal aantal aandelen uitgegeven	149.682.196	149.682.196	149.682.196
Totaal waarde aandelen uitgegeven	149,68	149,68	149,68
Aantal aandelen gemeente Oldambt	878.456	878.456	878.456
In percentage	0,59%	0,59%	0,59%
Boekwaarde gemeente Oldambt	1,66	1,66	1,66
Verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening	2,9	2,9	2,9

Financiële risico's : Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn:

1. Enexis is financieel gezond en heeft een Standaard & Poor's rating van A+. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding N.V. beperkt tot het aandeel dat de gemeente Oldambt heeft in het nominaal aandelenkapitaal. Dit bedraagt in totaal € 149.682.196.
   Voor Oldambt betekent dit een risico van € 878.456 (0,59%). Risico: Klein.
2. Het vervroegd (verlies van rente) of het geheel niet aflossen van de verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening ad € 2,9 miljoen. Risico: Klein.
3. De financiële injectie van € 500,0 miljoen van de aandeelhouders is overigens alleen niet genoeg. Daarnaast kan eventueel het eigen vermogen opgebouwd worden door ingehouden winst. Ook kan door de grote investeringen die door Enexis moeten worden gedaan het resultaat onder druk komen te staan. Dit alles kan een lagere dividenduitkering tot gevolg hebben. Door groei van Enexis is de gedachte dat dit beperkt zal zijn of geheel teniet gedaan kan worden. Mocht dit wel aan de orde zijn, dan kan de dekking hiervoor gevonden worden in de netto rentevergoeding op de hybride lening van 2,09% jaarlijks; € 61.330 en de mogelijke extra middelen die via het gemeentefonds worden ontvangen. Risico: Reëel.
4. De komende jaren is de financiële positie van Enexis van dien aard dat geen gebruik gemaakt hoeft te worden van de zogenaamde Afsprakenkader. Echter wordt niet uitgesloten dat in de toekomst dit wel nodig zal zijn met als gevolg o.a. verwatering van de aandelenwaarde en lagere dividenduitkering. Risico: Reëel.

B2.-2. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Doel/
Openbaar belang : 30 september 2011 heeft de gemeente haar deelname in de NV Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (o.a. eigenaar kerncentrale Borssele) alsnog, de in 2009 verkochte aandelen, aan RWE geleverd.
PBE is blijven bestaan met als doel de zaken af te wikkelen die uit deze verkoop zijn voortgekomen.

Vestigingsplaats : 's-Hertogenbosch.

Ontwikkelingen : In de eerste helft van 2024 zijn de laatste contractuele verplichtingen afgewikkeld. Vervolgens is in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA) op 25 april 2024 het besluit genomen PBE te liquideren. Tevens is in deze AVvA besloten bij de vereffening van PBE, om administratieve lasten te minimaliseren, een kapitaalstorting in CSV Amsterdam BV (CSV) van € 400.000 te verrekenen. CSV heeft dezelfde aandeelhouders als PBE. CSV is opgericht om de rechten en plichten af te wikkelen voor de verkopende aandeelhouders, voortvloeiend uit de verkoop van Attero in 2013. De kapitaalstorting in CSV is benodigd om de nog resterende activiteiten uit te oefenen. Als gevolg van de liquidatie van PBE is er een vereffeningbalans opgesteld. In de AVvA op 26 september 2024 is er ingestemd met deze vereffeningsbalans en een terugbetaling van het gestorte aandelenkapitaal van in totaal netto € € 1.027.541. (Op dit bedrag is de kapitaalstorting van € 400.000 CSV reeds in mindering gebracht). Op basis van het aandelenpercentage (0,57%) is aan de gemeente Oldambt € 5.857,- uitgekeerd ter vereffening van PBE. En bedrag van € 2.279,- als kapitaalstorting gedaan in CSV.

	Balans eind		
Bedragen x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	1,48	1,48	0,0
Vreemd Vermogen	0,01	0,01	0,0
Bedrijfsresultaat na belastingen	-0,05	-0,05	0,0
Totaal aantal aandelen uitgegeven	149.682.196	149.682.196	-
Totaal waarde aandelen uitgegeven	1,50	1,50	0,0
Aantal aandelen gemeente Oldambt	852.696	852.696	-
In percentage	0,57%	0,57%	-
Boekwaarde gemeente Oldambt (x € 1)	3,00	3,00	0,0

Financieel belang :

Financiële risico's : De vennootschap is geliquideerd. Risico: Geen

De volgende Special Purpose Vehicle (SPV) is opgericht en nog actief om de verkoop van Essent financieel verder af te wikkelen. Deze BV, waarin wij deelnemen, dient ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Het gaat om de volgende BV:

B2.-3. CSV Amsterdam B.V.

Doel/
Openbaar belang : In 2014 is de naam Claim Staat Vennootschap BV gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. In de nieuwe organisatie zijn naast de naamsverandering ook de doelstellingen gewijzigd, Deze zijn geworden:

a. Namens de aandeelhouders van Essent procederen tegen de Staat inzake splitsings- wetgeving (WON);
b. Namens de aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaims procedures voeren tegen RECYCLECO ('Waterland').

c. Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. de verkoop Attero is gestort.

Vestigingsplaats : ’s-Hertogenbosch

Ontwikkelingen :

a) In 2008 is Essent namens de aandeelhouders een procedure tegen de Staat der Nederlanden begonnen. De rechtbank te Den Haag heeft de Essent in 1e instantie gelijk gegeven. In 2010 heeft het gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. Hiertegen is de Staat in cassatie gegaan. De Hoge Raad heeft (via raadpleging Europese Hof van Justitie) op 26 juni 2015 besloten dat de splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. De vorderingen van Essent op de Staat zijn definitief afgewezen.

b) De verkopende aandeelhouders van Attero hebben een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. CSV behartigd in deze de belangen van de aandeelhouders. Door Waterland is op 22 mei 2015 een potentiële claim ingediend van ten minste € 9,5 miljoen. Eind juni 2016 is voor de afwikkeling van fiscale claims een compromis bereikt en is € 5,5 miljoen uitbetaald. Deze is uit het Escrow fonds betaalbaar gesteld. Daarna is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders. Daarmee is ook Attero definitief in 2020 ontbonden.

Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken. Op dinsdag 9 maart heeft Pels Rijcken, CSV formeel schriftelijk op de hoogte gebracht van voornoemd misbruik en dat verschuivingen van gelden van de Escrow Account naar een externe rekening in het verleden hadden plaatsgevonden. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli 2021 de totale financiële vergoeding van € 75.122,71 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten.

Tijdstip opheffing CSV

CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.
In februari 2021 heeft CSV-bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA) op 25 april 2024 van Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. is besloten dat bij de vereffening van PBE, om administratieve lasten te minimaliseren, een kapitaalstorting in CSV Amsterdam BV (CSV) van € 400.000 te verrekenen. CSV heeft dezelfde aandeelhouders als PBE. Voor de gemeente Oldambt betreft dit op basis van het percentage aandelen (0,57%) een bedrag van € 2.279,-

	Balans eind		
Bedragen x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	0,31	0,21	8,58
Vreemd Vermogen	0,02	0,01	0,00
Bedrijfsresultaat na belastingen	-0.04	-0,10	8,10
Totaal aantal aandelen uitgegeven	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Totaal waarde aandelen uitgegeven	0,02	0,02	0,02
Aantal aandelen gemeente Oldambt	11.394	11.394	11.394
In percentage	0,57%	0,57%	0,57%
Boekwaarde gemeente Oldambt (x € 1)	113,94	113,94	113,94

Financieel belang :

Financiële risico's : Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn:

1. Aansprakelijkheid als aandeelhouder voor maximaal het nominaal uitgegeven aandelenkapitaal. Deze bedraagt € 20.000.
   Voor Oldambt betekent dit een risico van € 113,94 (0,57%). Risico: Klein.
2. Daarnaast loopt de aandeelhouder nog risico over het resterend werkkapitaal. Risico: Klein.
3. Risico over de kapitaalstorting van € 2.279,- Risico: Klein

B3. N.V. Waterbedrijf Groningen

Doel/
Openbaar belang : De vennootschap heeft ten doel de voorziening van haar verzorgingsgebied met drinkwater en water voor andere doeleinden alsmede het verrichten van al hetgeen tot een en ander behoort of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Betrokkenen : Alle gemeenten in Groningen en de provincie Groningen

Vestigingsplaats : Groningen.

Bestuurlijk belang : Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de raad van commissarissen bestaande uit zes leden.

Gemeentelijke visie : Het na te streven belang en gemeentelijke deelname daaraan is evident.

Ontwikkelingen : Geen opmerkingen, zowel in financiële als in bestuurlijke zin.

Financieel belang :

	Balans eind		
Bedragen x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	87.667,0	89.260,0	n.n.b.
Vreemd Vermogen	197.195,0	209.916,0	n.n.b.
Bedrijfsresultaat na belastingen	-1.207,0	1.594,0	n.n.b.
Totaal aantal aandelen uitgegeven	284	284	284
Totaal waarde aandelen uitgegeven	142,0	142,0	142,0

Aantal aandelen gemeente Oldambt	18	18	18
In percentage	6,34%	6,34%	6,34%
Boekwaarde gemeente Oldambt (x € 1)	8.168,0	8.168,0	8.168,0

Opmerking: Het maatschappelijk aandelenkapitaal bedraagt € 250.000 (500 aandelen van € 500) en het geplaatst en gestort kapitaal bedraagt € 142.000.

Financiële risico's : Het risico blijft beperkt tot het aandeel die de gemeente Oldambt heeft in het nominaal uitgegeven aandelenkapitaal. Deze bedraagt totaal € 142.000. Voor Oldambt betekent dit een risico van € 9.000 (6,34%). Risico: Klein.

B4 GRID N.V.

Doel/
Openbaar belang : Het verlenen van ICT-diensten aan (regionale) overheden, overheids- diensten en instellingen, het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Betrokkenen : De gemeenten Westerwolde, Oldambt, Veendam en Pekela.

Vestigingsplaats : Scheemda.

Bestuurlijk belang : Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de raad van commissarissen bestaande uit drie leden.

Ontwikkelingen : In 2025 wordt GRID N.V. omgevormd naar een GR/BVO, met als startdatum 1-1-2026. De N.V. wordt dan ontbonden en de activiteiten zijn ondergebracht in de GR. Waar de N.V. voornamelijk een uitvoeringsorganisatie was, zal de GR een regie-organisatie zijn. Uitvoering is uitbesteed aan externe partijen, de GR heeft regie over die uitbestedingen.

Financieel belang : De gemeentelijke afname van diensten en goederen is voor 2024 geraamd op € 2.197.000,- en is uitgekomen op € 2.206.541,-. Voor de transitie is voor 2024 een bedrag geraamd van € 500.000,- dit is uitgekomen op € 482.812,-

	Balans eind		
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Eigen Vermogen	1.251,2	1.725,5	n.n.b.
Vreemd Vermogen	618,8	1.092,9	n.n.b.
Bedrijfsresultaat na belastingen	-186,8	287,6	n.n.b.
Totaal aantal aandelen uitgegeven	45.000	45.000	45.000
Totaal waarde aandelen uitgegeven	45,0	45,0	45,0
Aantal aandelen gemeente Oldambt	18.000	18.000	18.000
In percentage	40,0%	40,0%	40,0%
Storting in agioreserve GRID (x € 1)	58.560	99.022	99.022
Boekwaarde gemeente Oldambt (x € 1)	18.000	18.000	18.000

Financiële risico's : De volgende risico's zijn te melden:

1. Het aandeel die de gemeente Oldambt heeft in het nominaal uitgegeven aandelenkapitaal van € 18.000 en de extra agiostorting van € 186.755 in 2023. Voor Oldambt betekent dit een totaal risico van € 74.702 (40%). Risico: Klein.
2. In de afgelopen jaren hebben grootschalige cyberaanvallen ons geleerd dat een kleine ICT- dienstverlener als GRID met moeite bestand is tegen cyberdreigingen. Beperkte capaciteit, beperkte kennis en de staat van het netwerk zijn zaken die in de toekomst voor kwetsbaarheden kunnen zorgen.

Investeringen om op het gewenste beveiligingsniveau te komen zijn niet op geld gezet. Risico's in geld, reputatie, betrouwbaarheid etc. zijn reëel wanneer door een cyberaanval gegevens van onze inwoners worden gestolen. Risico: Reëel.

3. Mogelijke uittreding van een van de deelnemers bij de GRID kan een financieel risico met zich meebrengen. Immers de vaste kosten en overhead moeten dan door de overblijvende partijen worden opvangen. Risico: Klein.

Lijst verbonden partijen gemeente Oldambt en de begrote financiële verplichtingen

A. deelnemingen aan Gemeenschappelijke Regelingen — Bedragen x 1

	Naam van de gemeenschappelijke regeling	Bijdrage 2024
A1	**Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)**	**12.676**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	
A2	**Volkskredietbank voor Noord-Oost Groningen (VKB)**	**1.254.356**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	
A3	**Participatiebedrijf Afeer**	**19.873.000**
	- Rijksmiddelen/gem. bijdrage voor WSW gelden en re-	19.360.500
	- Begeleidingskosten Nieuw Beschut	512.500
A4	**Veiligheidsregio Groningen (VRG)**	**2.948.238**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling:	
	a. Brandweerzorg (incl. meldkamer)	2.610.419
	b. Rampenplannen	173.639
	c. Bijdrage in de FLO-voorziening VRG	164.180
A5	**Eems Dollard Regio (EDR)**	**5.024**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	
A6	**Omgevingsdienst Groningen (ODG)**	**839.732**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	834.000
	- Afname extra diensten van ODG	5.732
A7	**Publieke Gezondheid & Zorg Groningen (PG&Z)**	**2.045.711**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	1.222.711
	- Gemeentelijke vergoedingen aan de GGD Groningen	550.000
	- Regionaal Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG)	273.000
A8	**Publiek Vervoer Groningen Drenthe**	**61.126**
	- Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling	

B. Deelnemingen in vennootschappen

Bedragen x € 1

	Naam van de vennootschap	Bedrag deelneming eind 2024
B1	**N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)**	
	- Deelneming: aandelen	452.790
	- Dividenduitkering BNG over bedrijfsjaar 2023	391.211
B2	**Voormalig Essent N.V.**	
	- Deelneming - Aandelen Enexis Holding B.V.	1.660.272
	- Verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening - Enexis	2.934.404
	- Dividenduitkering Enexis Holding B.V. over bedrijfsjaar 2023	212.415
	- Deelneming - PBE B.V.	0
	- Deelneming - CSV Amsterdam B.V.	114
B3	**N.V. Waterbedrijf Groningen**	
	- Deelneming: aandelen	8.168
B4	**N.V. GRID**	
	- Deelneming: aandelen	18.000
	- Deelneming: Storting in agioreserve door Oldambt	99.022
	- Afname goederen en diensten	2.206.541
	- Transitiekosten	482.812

5.5 Lokale heffingen

Algemeen

In gevolge hoofdstuk XV van de Gemeentewet is de raad van de gemeente bevoegd verordeningen vast te stellen op grond waarvan gemeentelijke belastingen kunnen worden geheven.
In de gemeente Oldambt worden de volgende belastingen geheven:

- (On)roerendezaakbelastingen
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges Burgerzaken
- Leges Omgevingsvergunning
- Lijkbezorgingsrechten
- BIZ (Bedrijven investeringszone)
- (Water)Toeristenbelasting
- Markt- en staanplaatsgelden
- Precariobelasting
- Binnenhavengeld

Wat willen we bereiken?

- De kosten betreffende het inzamelen en verwerken van afval worden volledig gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing.
- De kosten betreffende de instandhouding en vervanging van de riolering worden volledig gedekt vanuit de opbrengst rioolheffing.
- In 2024 zijn de OZB-opbrengsten niet verhoogd ten opzichte van 2023.

Wat hebben we bereikt?

Totale opbrengsten belastingen

Voor het jaar 2024 zijn t.a.v. de belangrijkste belastingen de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Bedragen x € 1.000

Soort belasting	Begroot 2024		Werkelijk
	Primair	Na wijziging	2024
(On)roerende-zaakbelasting	15.053	14.760	15.249
Rioolheffing	4.789	4.789	4.798
Afvalstoffenheffing	4.659	4.659	4.665
Leges burgerzaken	993	993	1.090
Leges omgevingsvergunning	364	1.000	1.272
Lijkbezorgingsrechten	155	155	152
Reclamebelasting	242	242	229
(Water)Toeristenbelasting	170	170	173
Marktgelden	20	20	23
Precariobelasting	19	19	31
Totaal	**26.464**	**26.807**	**27.682**

Kwijtschelding

Niet alle burgers zijn even draagkrachtig. Voor inwoners met een inkomen op of beneden 100% (wettelijk maximum) van de bijstandsnorm en die aan de voorwaarden zoals vermeld in de

Invorderingswet voldoen, bestaat daarom de mogelijkheid tot kwijtschelding voor de belastingsoorten onroerende-zaak belastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de raming 2024 en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Soort heffing	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Afvalstoffenheffing	182	210	148
OZB	1	14	1
Rioolheffing	1	5	1
Totaal	**184**	**229**	**150**

Bij het vaststellen van de Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing voor het belastingjaar 2021 is besloten om de kwijtschelding te beperken tot alleen nog kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2024 is dit gehandhaafd.

(On)roerendezaakbelastingen (OZB)

Opbrengsten

De opbrengsten van OZB zijn bij de niet woningen iets lager omdat er nog een bezwaarschrift van eerdere jaren is afgehandeld met een grote vermindering.

Bezwaar en beroep

De lopende hogere beroepsprocedure tegen een WOZ-beschikking 2016 is ongegrond verklaard. We zijn in cassatie gegaan en in het gelijk gesteld. De Hoge Raad heeft het nu weer doorverwezen naar Gerechtshof ’s-Hertogenbosch voor verder afhandeling.

In totaal zijn er voor 968 objecten bezwaren ingediend. Hiervan zijn er 543 toegekend, 298 niet toegekend en moeten er nog 127 worden afgehandeld.

Er zijn door de No cure No pay bureaus 483 bezwaren tegen de WOZ-waarde voor een woning ingediend. Hiervan zijn er 187 toegekend en moeten er nog 45 worden afgehandeld.

Tarieven

Onderstaand zijn de tarieven vermeld voor de onroerendezaakbelasting 2022 t/m 2025.

Tarieven onroerendezaakbelasting	2022	2023	2024	2025
OZB eigenaar woning	0,1940%	0,1641%	0,1569%	0,1549%
OZB eigenaar niet-woning	0,5694%	0,5865%	0,5865%	0,5549%
OZB gebruik niet-woning	0,4473%	0,4607%	0,4607%	0,4360%

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Onroerendezaakbelasting	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
OZB eigenaar woning	7.840	7.901	7.883
OZB eigenaar niet-woning	4.229	4.795	4.692
OZB gebruik niet-woning	2.741	3.347	3.298
Totaal	**14.810**	**14.760**	**15.249**

Rioolheffing

In de raad van december 2020 is het Water- en Rioleringsprogramma 2021-2025 Oldambt vastgesteld. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transport van afvalwater en afvloeiend hemelwater. Daarnaast heeft de gemeente een aantal (grond)watertaken. De kosten hiervan worden gedekt uit de rioolheffing.

Voor de rioolheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de rioolheffing worden gemaakt. Onderstaande berekening van het saldo laat zien dat er een positief resultaat over 2024 is van € 112.000. Dit zal gestort worden in de egalisatievoorziening riolering.

Tarieven

Bedragen x € 1,00

Tarieven rioolheffing	2022	2023	2024
Eigenaren per gebouwd eigendom	235,60	237,70	239,70
Gebruikers bij meer dan 500 m³ waterverbruik per volle eenheid van 500 m³ of deel hiervan	85,00	87,30	92,00

Kostendekkendheid

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing is hieronder weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Berekening dekking rioolheffing	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Kosten taakvelden	3.811	3.837	3.734
Inkomsten taakvelden	-/- 13	0	0
Dekking t.l.v. de voorziening	0	0	0
Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief riool)	3.798	3.837	3.734
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	315	352	352
Toerekenbare btw	600	600	600
Totale kosten	**4.713**	**4.789**	**4.686**
Opbrengst heffingen	**4.725**	**4.789**	**4.798**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**102%**

Verklaring saldo 2024:
Zoals hierboven al vermeld is rioolheffing een kostendekkende heffing. Jaarlijkse afwijkingen op het saldo van de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening rioolheffing en hebben dan ook geen invloed op het jaarrekeningresultaat. Door lagere kosten en een iets hogere opbrengst kan echter een bedrag van € 112.000 in de voorziening gestort worden. De werkelijke kapitaallasten zijn lager, door het iets achterblijven van de geplande investeringen. De totaal verantwoorde opbrengst in 2024 is € 4.798.000. Dit is € 9.000 meer dan geraamd.

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft de wettelijke plicht om zorg te dragen voor de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten hiervan worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Ook voor de afvalstoffenheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de afvalstoffenheffing worden gemaakt. Bij de berekening van de tarieven voor 2024 is hier dan ook rekening mee gehouden.

De werkelijkheid over 2024 is dat er een voordelig saldo is van € 384.000. Jaarlijkse afwijkingen op het saldo van de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing en hebben dan ook geen invloed op het jaarrekeningresultaat.

Tarieven
Onderstaand zijn de tarieven vermeld voor het vastrecht, het ledigen van de containers of het tarief voor hoogbouw in 2022 t/m 2024.

Bedragen x € 1,00

Tarieven afvalstoffenheffing	2022	2023	2024
Vastrecht	178,10	181,00	191,60
Per lediging 240 liter container (grijs)	6,70	6,80	7,25
Per lediging 140 liter container (grijs)	3,90	3,95	4,20
Tarief hoogbouw (per inworp in verzamelcontainer)	0,80	0,80	0,85

Kostendekkendheid
De berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing is hieronder weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Berekening dekking afvalstoffenheffing	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Kosten taakvelden	3.868	4.030	3.888
Inkomsten taakvelden	-/- 540	-/- 474	-/-710
Dekking t.l.v. voorziening	0	0	0
Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief afval)	3.328	3.556	3.178
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	364	436	436
Toerekenbare btw	636	667	667
Totale kosten	**4.328**	**4.659**	**4.281**
Opbrengst heffingen	**4.434**	**4.659**	**4.665**
Dekkingspercentage	**102%**	**100%**	**109%**

Verklaring saldo 2024:
In 2024 is er € 384.000 overgebleven op het product afvalstoffenheffing. Dit voordelig resultaat kent meerdere oorzaken. Zo is het bedrag aan kwijtschelding afvalstoffenheffing € 62.000 lager dan was begroot. De opbrengst van de reststoffen en verpakkingsmateriaal is € 237.000 hoger dan geraamd, door een hogere vergoeding voor het inzamelen van zwerfafval en PMD. Ook is de opbrengst van ingezameld afval met een waarde iets groter dan geraamd. Daarnaast zijn de kosten voor het inzamelen van papier en van de ondergrondse containers lager. Het ontvangen bedrag aan afvalstoffenheffing bedraagt € 4.665.000. Ook dit is € 6.000 meer dan begroot.

Leges Burgerzaken

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, Nederlandse identiteitskaarten, verklaring omtrent het gedrag en rijbewijzen. Een aantal producten hebben wettelijk vastgestelde tarieven. Dit geldt bijvoorbeeld voor afschriften van aktes van de burgerlijke stand, attestatie de vita, een verklaring van huwelijksbevoegdheid en de optie- en naturalisatiegelden.

Uitgangspunt is dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn. Met ander woorden; er mag geen winst op de verstrekkingen van diensten en producten zijn.

De totale inkomsten leges Burgerzaken komt dit jaar uit op € 1.090.000,-. Hiervoor zijn onder andere 3.000 aanvragen voor rijbewijzen behandeld, rond de 9.500 aanvragen voor reisdocumenten en ruim 1.000 uittreksels van het BRP.

Fluctuaties in aanvragen
De aanvragen voor rijbewijzen en paspoorten hebben verschillende cycli. Omdat vanaf 1 oktober 1986 de geldigheid van het rijbewijs van 5 jaar naar 10 jaar is gegaan, krijgt de organisatie steeds te maken met twee verschillende periodes van 5 jaar. In de eerste periode van 5 jaar worden er minder rijbewijzen afgegeven en in de tweede periode van 5 jaar worden er meer rijbewijzen afgegeven. De eerste periode ging in vanaf 1 oktober 2021. De tweede periode gaat in vanaf 1 oktober 2026. De paspoorten en identiteitskaarten hebben een zelfde cyclus. De eerste periode van 5 jaar worden er minder paspoorten afgegeven. Deze periode is ingegaan op 2019 en liep tot 2024. De tweede periode is in 2024 ingegaan en loopt tot 2029. Dit hebben wij kunnen terugzien in het aantal aanvragen over 2024.

Naar verwachting gaat er ruim 50 jaar overheen voor de cyclus van piek- en dipjaren is uitgevlakt. Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Leges Burgerzaken	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Leges Burgerzaken (Rij-reisdocumenten, BRP, Naturalisatie, VOG)	469	947	1.016
Leges overige burgerzaken (huwelijk en diversen)	64	46	74
Totaal	**533**	**993**	**1.090**

Leges Omgevingsverguningen

De leges omgevingsvergunningen betreffen met name de leges voor de activiteit bouwen en afwijken van het bestemmingsplan/omgevingsplan. Daarnaast is een kleiner deel van de leges afkomstig van de vergunningverlening voor de overige activiteiten die vallen onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Omgevingswet, zoals kappen, uitwegen, monumenten en sloop.

Sinds 2020 is het aantal aanvragen om omgevingsvergunning bouw enorm toegenomen, met name in Blauwestad worden veel nieuwe woningen gebouwd. Hierdoor zijn de baten aan leges ook enorm toegenomen. Daar staat tegenover dat er ook extra kosten zijn voor de formatie om deze toegenomen werkvoorraad aan aanvragen en vooral vooroverleggen en informatievragen te behandelen. In 2024 is bijvoorbeeld 10% van de leges te danken aan complex “De Reder” in de Blauwestad.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Wet private kwaliteitsborging (Wkb) is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Die laatste wet heeft tot gevolg dat voor de bouwwerken die vallen onder “gevolgklasse 1”, dat betekent de kleinere bouwwerken, woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen, een groot deel van de toetsing van de aanvraag (de technische toets) en het toezicht tijdens de bouw naar private marktpartijen gaan. Dit heeft tot gevolg dat er minder leges kunnen worden geheven.

Oorspronkelijk zou de Omgevingswet al in 2022 in werking treden en is de doorwerking daarvan in de raming voor 2024 volledig en zeer conservatief (doemscenario) opgenomen. De eerste raming kwam daarmee op een resultaat van € 364.000. Door de latere inwerkingtreding bevat een groot deel van 2024 nog aanvragen die voor 2024 zijn ingediend en die dus onder het oude regime vallen. Na de 1e BBR is het oorspronkelijke bedrag bijgesteld naar € 1.000.000 (met de kanttekening dat het nieuwe gemeentehuis nog een aanvullende € 300.000 zou kunnen opleveren). De werkelijke opbrengst is hoger dan begroot o.a. door nog opgelegde aanslgen van eerdere jaren.
Het nieuwe gemeentehuis is echter uiteindelijk pas in 2025 vergund.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Omgevingsvergunning	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Omgevingswetvergunningen	1.362	1.000	1.272
Totaal	**1.362**	**1.000**	**1.272**

BIZ (Bedrijven investeringszone)

Met ingang van het belastingjaar 2022 is de BIZ (Bedrijven investeringszone) ingevoerd.
De BIZ is door en voor ondernemers. De belasting wordt door de gemeente geïnd en doorbetaald aan de Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten (SOCW) voor het organiseren van activiteiten.
De opbrengsten zijn geraamd op € 242.000.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

BIZ (Bedrijven investeringszone)	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
BIZ (Bedrijven investeringszone)	227	242	229
Totaal	**227**	**242**	**229**

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degenen die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Zo worden er onder meer rechten geheven

voor de huur van een graf, voor het verlengen van de huur(termijn), voor de grafbedekking en voor het begraven en bijzetten. De laatste jaren zijn de tarieven niet verhoogd. Ook in 2024 zijn de tarieven op hetzelfde niveau gebleven als de afgelopen jaren. Wij laten momenteel een legesonderzoek uitvoeren. De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten worden hiermee ook tegen het licht gehouden. Het onderzoek kan leiden tot een herziening van de Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten gemeente Oldambt uit 2015.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Lijkbezorgingsrechten	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Lijkbezorgingsrechten	167	155	152
Totaal	**167**	**155**	**152**

(Water) Toeristenbelasting

De (Water)Toeristenbelastingen worden altijd een jaar later opgelegd dan de daadwerkelijke aantal overnachtingen hebben plaatsgevonden.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

(Water)Toeristenbelasting	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
(Water)Toeristenbelasting	120	170	173
Totaal	**120**	**170**	**173**

Markt- en staanplaatsgelden

Marktgelden

In Winschoten staat de weekmarkt iedere zaterdag in het centrum en in Scheemda op de donderdagmiddag, eveneens in het centrum.
Voor de lokale weekmarkten in Winschoten en Scheemda wordt per kwartaal het marktgeld geïnd.

Staanplaatsgelden

Voor het innemen van een standplaats is een vergunning op basis van de APV nodig. Hiervoor wordt precario geheven voor het gebruik van de gemeentegrond voor het innemen van een standplaats (zie precariobelasting).

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Markt- en staanplaatsgelden	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Markt- en staanplaatsgelden (weekmarkten)	20	20	23
Totaal	**20**	**20**	**23**

Precariobelasting

Inwoners, bedrijven of instellingen die onder bepaalde voorwaarden toestemming krijgen om gebruik te maken van gemeentegrond betalen precariobelasting o.b.v. de 'Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting gemeente Oldambt'. Het gaat hier bijvoorbeeld om het plaatsten van tijdelijke schuttingen, hekwerken, borden en zuilen, standplaatsen voor kraampjes, wagens en dergelijke tot verkoop van waren/goederen. Op de invordering wordt geen kwijtschelding verleend.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2023, de begrote opbrengsten en de realisatie 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Precariobelasting	Rekening 2023	Begroot 2024	Rekening 2024
Precariobelasting	31	19	31
Totaal	**31**	**19**	**31**

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. In de berekening van de 'lokale lastendruk' worden dan ook de volgende heffingen betrokken: de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Voor 2024 is de OZB-opbrengst niet verhoogd ten opzichte van 2023.
De gemiddelde Woz-waarde van Oldambt is het gebaseerd op grotendeels het gemiddelde van alle koopwoningen. Hiermee volgen wij de berekening voor Nederland.

Uitgangspunt in onderstaande berekeningen is de aanslag afvalstoffenheffing op basis van een 240 liter container en een gemiddeld aantal ledigingen van 7 keer.

Voor de bedragen meegenomen bij Nederland 2023 en 2024 zijn we uitgegaan van de gemiddelde lasten zoals genoemd op de website van Coelo.

In onderstaand overzicht wordt de werkelijke gemiddelde lokale lastendruk weergegeven voor huurders en eigenaar/gebruiker voor 2022 t/m 2024.

Bedragen x € 1,0

	Gemeente Oldambt			Nederland	
Huurders	**2022**	**2023**	**2024**	**2023**	**2024**
Afvalstoffenheffing	225,00	228,60	242,35	329,00	346,00
Rioolheffing*	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
OZB*	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**225,00**	**228,60**	**242,35**	**329,00**	**346,00**

* De gebruikers-huurders van woningen betalen geen OZB en rioolheffing

Bedragen x € 1,0

	Gemeente Oldambt			Nederland	
Eigenaar-gebruiker	**2022**	**2023**	**2024**	**2023**	**2024**
Afvalstoffenheffing	225,00	228,60	242,35	329,00	346,00
Rioolheffing	235,60	237,70	239,70	213,00	225,00
OZB	393,82	449,63	448,74	421,86	423,00
Totaal	**854,42**	**915,93**	**930,79**	**963,86**	**994,00**

Opmerking: De cijfers gemeente Oldambt op basis van de gemiddelde woningwaarde. Voor 2022 is deze € 203.000, 2023 € 274.000 en 2024 € 286.000, Voor Nederland is de aanslag gebaseerd per 1 januari 2023 op € 474.000 en per 1 januari 2024 op € 484.000.

5.6 Financiering

Financiën in control

Wat wilden wij bereiken?
Wij wilden een financieel gezonde gemeente zijn die in 'control' is voor wat betreft onze financiering. Hierbij wordt het accent gelegd op de schuldenlast omdat deze meer zegt over de financiële positie van gemeenten dan de hoogte van het eigen vermogen.

Bij de financieringspositie gaat het om de vraag of de gemeente op langere termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. De gemeentelijke schuld is hierbij van (groot) belang omdat de omvang van deze schuld de hoogte van de rentelasten bepaald en daarmee onderdeel van gemeentelijke uitgaven is. Door een solide financieringswijze na te streven is er sprake van zo weinig mogelijk fluctuaties in deze rentelasten. Als sturingsinstrument worden diverse wettelijke (financiële) ratio's, kengetallen en beleidsindicatoren gebruikt. Deze zijn onderdeel van de programma's en de paragraaf Weerstandsvermogen.

Naast bovengenoemde kengetallen en beleidsindicatoren huldigen wij de gouden balansregel[1]:
Vaste activa en de vaste kernen van de vlottende activa[2] moeten gefinancierd zijn met lang vermogen (eigen- en lang vreemd vermogen).

Ratio's

Wanneer zijn wij tevreden?
Om financieel in 'control' te zijn, is ons streven om minimaal een 'voldoende' te scoren op de wettelijke (financiële) ratio's, de kengetallen en de goudenbalansregel.

Ratio gouden balansregel
Over de jaren 2023 t/m 2028 geeft de gouden balansregel aan dat we voldoen aan onze doelstelling. Immers we blijven onder de norm, zoals te zien in onderstaand overzicht:

	NORM	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Meerjarenbegroting 2025	2026	2027	2028
Gouden balansregel	< 1	0,86	0,90	0,85	0,91	0,92	0,94	0,94

Wettelijke ratio's

Indicator	Streefwaarde Ultimo 2024	Werkelijk 2024
Maximale financiering met een looptijd van korter dan 1 jaar blijft binnen 8,5% van het begrotingstotaal (Kasgeldlimiet).	€ 15,6 miljoen	is niet overschreden
Herfinancering en nieuw aantrekken van langvermogen blijft totaal binnen 20% v.h. begrotingstotaal (Renterisiconorm).	€ 36,6 miljoen	€ 0,0 miljoen Er zijn geen geldleningen afgesloten.

Beleidskaders

[1] Formule: Vaste activa + vaste kernen vlottende activa = maximaal 1
Vaste passiva (Eigen en Vreemd Vermogen)

[2] Vaste kernen vlottende activa = 70% van de (bouw)gronden, uitgezette gelden < 1 jaar, liquide middelen en de nog te ontvangen- en vooruitbetaalde bedragen.

Vanwege het grote belang dat ook de rijksoverheid hecht aan financiën in ‘control’, zijn er landelijke beleidskaders en voorschriften voor zowel onze wijze van financiering als ook onze verantwoording daarover. Onderstaand volgt een opsomming:

Vastgesteld beleid	Vastgesteld in
Besluit begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV)	1 juli 2019
Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)	15 december 2013
Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO)	30 december 2014
Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)	1 januari 2019
Financiële verordening gemeente Oldambt 2024	26 februari 2025
Controleverordening en het Treasurystatuut gemeente Oldambt	1 januari 2010

Opmerking:
Na vaststelling zijn in de diverse wetten en besluiten wijzigingen doorgevoerd (zie www.overheid.nl/ en kies voor Wettenbank nationaal of lokaal).

Ondersteuning financieringsbeleid

Wat gaan wij daarvoor doen?

Wijze van financiering

Totaalfinanciering
De gemeente Oldambt werkt vanuit een totaalfinanciering. Het kenmerk hiervan is dat tegoeden dan wel schulden in onze gemeente als geheel worden bekeken. Deze saldering leidt vervolgens tot het uitzetten bij de ‘staatsschatkist’ of het aantrekken van gelden via de geld- en of kapitaalmarkt.

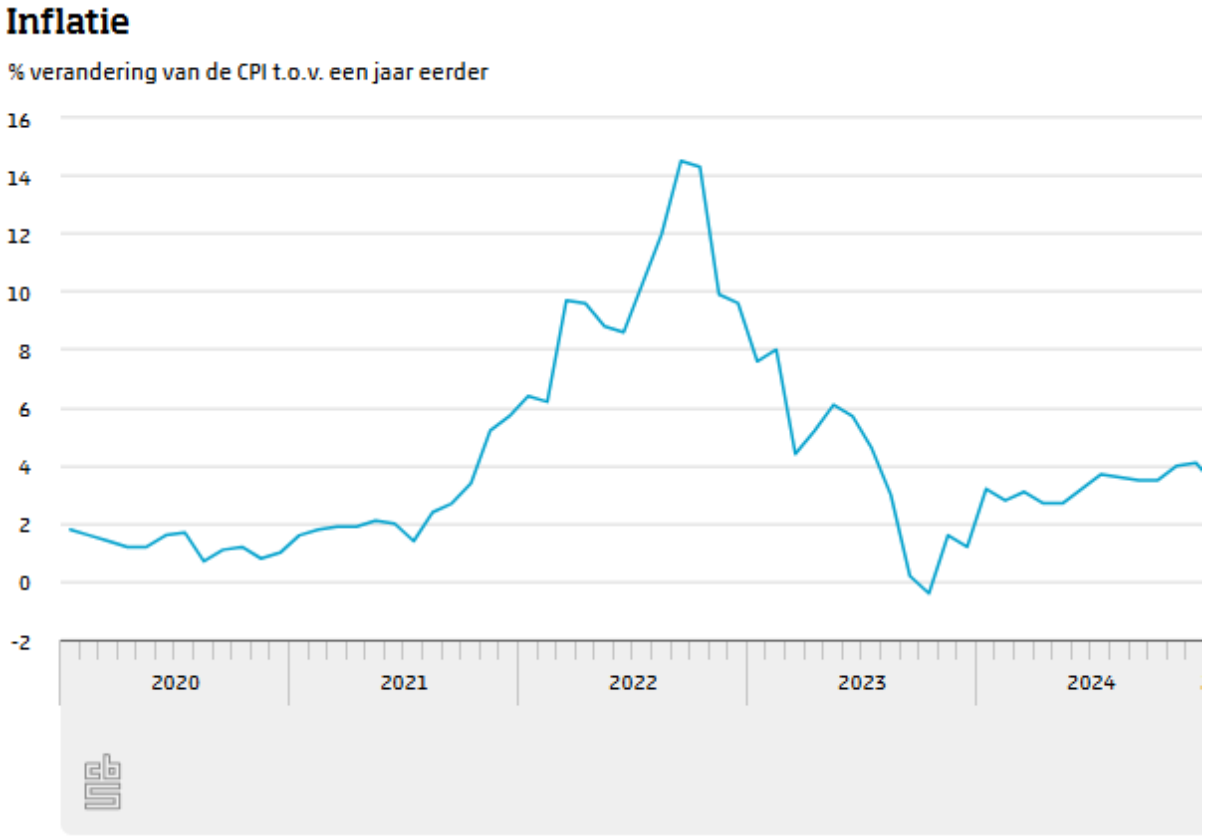
Projectfinanciering
Voor onderstaande projecten is de totaalfinanciering niet van toepassing, maar is gekozen voor een één op één projectfinanciering:
- Poort van Winschoten - gebouw
- Poort van Winschoten - inventaris
- Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening.
- Woningbouwcoöperatie Acantus.

Voor de eerste twee zijn in 2020 langlopende geldleningen afgesloten en zijn in 2021 de rentebetalingen en aflossingen begonnen. De leningen lopen door tot resp. 2062 en 2038.
Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening heeft een looptijd van 10 jaar en is ook afgesloten in 2020.
De vierde in de rij (Acantus) is afgesloten in 1993 en loopt nog door tot juli 2031.

Ter ondersteuning van het financieringsbeleid zijn onderstaande (wettelijke) elementen van belang die in deze paragraaf per item verder worden behandeld:
- de rentevisie en resultaten;
- de mutaties in de vaste schulden en uitzettingen;
- de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en schatkistbankieren;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende 3 jaren;
- de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

Rentevisie en resultaten

Langlopende geldleningen t.b.v. totaalfinanciering
In de begroting 2024 is er vanuit gegaan dat er geen nieuwe langlopende geldleningen behoefden te worden aangetrokken, dit is ook het geval geweest. Waar de rentes in 2023 flink verhoogd zijn om de inflatie af te remmen, met als gevolg hogere rentes op het aantrekken van korte- en lange geldleningen, maar ook hogere rentevergoedingen op sparen en een positief banksaldo, is in 2024 de depositorente in meerdere stappen door de ECB verlaagd.

Langlopende geldleningen t.b.v. projectfinanciering
In 2024 zijn geen extra gelden aangetrokken voor de projectfinanciering.

Kortlopende geldleningen (looptijd < 1 jaar)
Kasgeldleningen
Het gemeentelijk beleid is om zoveel mogelijk investeringen via eigen liquide middelen en/of kortlopende geldleningen (tijdelijk) te financieren. Hierbij wordt afgewogen of ‘rood’ staan in de rekening-courant bij de BNG Bank op dat moment niet gunstiger is. Door het afsluiten van een financieringsovereenkomst met de BNG Bank kunnen we (relatief goedkoop) ‘rood’ staan.

In 2024 zijn er geen kasgeldleningen aangetrokken omdat onze totaalfinanciering van dien aard was, dat dit niet nodig is geweest.

Deposito’s
Zoals reeds eerder in deze paragraaf benoemd is staat in totaal € 108,0 miljoen op onze bankrekeningen. Het merendeel van deze gelden zijn echter niet vrij aanwendbaar, maar betreft ‘voorfinanciering’ voor diverse projecten. Een groot deel hiervan is niet direct nodig.

Werkelijk betaalde rente versus interne rekenrente
In werkelijkheid is op alle opgenomen langlopende geldleningen t.b.v. de totaalfinanciering gemiddeld 2,43% (eindstand 2024) aan rente betaald.
Deze komt overeen met de voor 2024 begrote interne rekenrente van 2,45%.
Voor de grondexploitatie werd in 2024 een interne rekenrente gehanteerd van 1,30%.

Mutaties in de vaste schulden en uitzettingen
Het totaal financieel beeld van de langlopende geldleningen in 2024 is in onderstaand overzicht gesplitst naar totaalfinanciering en projectfinanciering.
In 2024 zijn geen nieuwe geldleningen opgenomen. Wel is er een lening verstrekt aan Stichting Zwembad De Ringberg.

Bedragen x € 1,0 miljoen

	Totaalfinanciering		Projectfinanciering		
Geldleningen opgenomen 2024	**Bedrag**	**Gemiddelde rente**	**Bedrag**	**Gemiddelde rente**	**Totaal Bedrag**
Beginstand per 1 januari 2024	**65,59**	**2,52%**	**30,81**	**1,10%**	**96,40**
Nieuwe leningen	0,00		0,00		0,00
Reguliere aflossingen	-4,08		-1,21		-5,29
Eindstand per 31 december 2024	**61,51**	**2,43%**	**29,60**	**0,97%**	**91,11**

Geldleningen uitgezet 2024	**Bedrag**	**Gemiddelde rente**	**Bedrag**	**Gemiddelde rente**	**Totaal Bedrag**
Beginstand per 1 januari 2024	**0,42**	**3,48%**	**8,71**	**4,59%**	**9,13**
Nieuwe leningen	0,15		0,00		0,00
Reguliere aflossingen	-0,03		-0,59		-0,62
Eindstand per 31 december 2024	**0,53**	**3,48%**	**8,12**	**4,43%**	**8,51**

Kasgeldlimiet, renterisiconorm en schatkistbankieren
In deze paragraaf vermelden wij een tweetal ratio's voor het beperken van de renterisico´s. Het gaat hierbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm[3]. Daarnaast wordt het schatkistbankieren behandeld.

Kasgeldlimiet
Voor de totaalfinanciering is de kasgeldlimiet voor de gemeente 8,5% van de totale begrotingsomvang 2024 ad € 183,2 miljoen en bedraagt daarmee gemiddeld circa € 15,6 miljoen.
Uit onderstaand overzicht van het verloop van de kasgeldlimiet over 2024 blijkt dat er geen sprake was van een overschrijding in 2024. De gemeente heeft per balansdatum ca € 108,0 miljoen aan liquide middelen.

[3] ***De kasgeldlimiet*** heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en ***de rente-risiconorm*** op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen, vastgelegd in de wet Fido, is om te voorkomen dat er te grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Hierin speelt overigens ook een liquiditeitsbegroting een belangrijke rol. Door een goede liquiditeitsplanning kan tijdig gereageerd worden op toekomstige financieringsbehoeften.

Bedragen x € 1.000

Verloop Kasgeldlimiet 2024 (ultimo per kwartaal)		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal verslagjaar		183.246	183.246	183.246	183.246
1) Toegestane kasgeldlimiet					
- in procenten van de grondslag		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- in bedrag		15.576	15.576	15.576	15.576
2) Omvang vlottende korte schuld					
3) Vlottende middelen (bezit)		90.995	102.598	108.353	99.872
Toets kasgeldlimiet					
4) Totaal netto vlottende schuld (+) / Totaal overschot vlottende middelen (-)	(2-3)	-90.995	-102.598	-108.353	-99.872
Toegestane kasgeldlimiet	(1)	15.576	15.576	15.576	15.576
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	(1-4)	**106.571**	**118.174**	**123.929**	**115.448**

Renterisiconorm
De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij (her)financiering te beheersen en wordt beperkt tot de twee essentiële variabelen: de jaarlijkse verplichte *aflossingen* en de *renteherzieningen*. Daarnaast verdient het aspect *vaste financiering* (het tijdig aantrekken van langlopende leningen voor vooral grote investeringen) voortdurend de aandacht (de leenruimte).
Het bedrag van de renterisiconorm mag jaarlijks niet worden overschreden. Hierdoor ontstaat een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Voor 2024 is dit percentage 20% van het totale begrotingstotaal ad € 183,2 miljoen.
Hierdoor is het bedrag dat maximaal aan langlopende leningen mag worden aangetrokken (de renterisiconorm) € 36,6 miljoen.

In 2024 zijn geen nieuwe geldleningen afgesloten en blijven we onder de begrote renterisiconorm.

Schatkistbankieren
Per 15 december 2013 is het ‘Schatkistbankieren’ ingevoerd, zodat de totale Nederlandse schuldquote kan worden bepaald en deze een gunstig effect zal hebben op het Nederlandse EMU-saldo. Dit EMU-saldo mag voor Nederland, Europees gezien, maximaal 3% van het Binnenlands Bruto Product (BBP) zijn.

Het verwachte Nederlands tekort zal o.b.v. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) , voor geheel 2024 onder de norm van 3% van het BBP uitkomen en wel op ca. 1,1%.

Het schatkistbankieren houdt in dat voor onze gemeente de som van alle bankrekeningen en aanwezige liquide middelen o.b.v. onze begrotingstotaal 2024 gemiddeld nooit meer mag zijn dan positief € 3,7 miljoen (het drempelbedrag van 2% van het begrotingstotaal als de begroting lager is dan € 500 miljoen).

Komt het saldo boven het drempelbedrag, moet het saldo naar onze bankrekening bij de schatkist overgemaakt worden. De vergoeding op het schatkistbankieren werd voor 2024 verwacht op ongeveer 3,0%, deze vergoeding heeft zich in 2024 bewogen tussen de 3,0% en 3,9%.
De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal, dit leidt tot een kwartaalgemiddelde die het drempelbedrag niet mag overschrijden.
Voor de berekening (tabel) wordt verwezen naar het hoofdstuk Vlottende activa.
In 2024 is het drempelbedrag overigens niet overschreden.

Schatkistbankieren in relatie tot tegoeden bij de BNG Bank
Over de tegoeden bij de BNG Bank, hebben we geregeld dat alle bedragen boven de € 0,4 miljoen dagelijks automatisch worden overgemaakt (afgeroomd) richting de schatkist van het Rijk en tot eenzelfde bedrag automatisch worden bijgeboekt op onze BNG rekening t.l.v. de schatkist.
Dit is aanmerkelijk lager dan het berekende drempelbedrag mag zijn (€ 3,7 miljoen).
De keuze om bij € 0,4 miljoen automatisch af- en bij te romen is gemaakt doordat de BNG Bank tot omstreeks juli 2022 *geen vergoeding* gaf op tegoeden op onze bankrekening. Daarna is de BNG overigens ook weer (zie rentevergoedingen SKB) over gegaan op het geven van rentevergoedingen. Heroverweging van het verhogen van het bedrag van afromen richting SKB is momenteel (nog) niet aan de orde.

Liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar

Liquiditeitsplanning en renterisico
De gemeente heeft in 2024 gewerkt vanuit totaalfinanciering en projectfinanciering. Totaalfinanciering wordt gekenmerkt doordat de tegoeden dan wel de schulden in onze gemeente als geheel worden bekeken. De financiering van sommige (grote) projecten zoals de Poort van Winschoten, maakt hiervan geen onderdeel uit. Zij kenmerkt zich doordat per project een aparte financiering (een langlopende geldlening) is aangetrokken (projectfinanciering).

De financiering van lopende en toekomstige projecten/investeringen (waarvoor nog geen projectleningen zijn aangetrokken) die zijn goedgekeurd, maar nog niet zijn uitgegeven, spelen in de financiering een grote financiële rol en vormen zodoende een renterisico. Het is dus zaak deze goed te plannen en te monitoren. Op basis van de beschikbare liquiditeiten en het financieringsbeleid, wordt daarom steeds bekeken of en in hoeverre het afsluiten van kortlopende en/of langlopende geldlening(en) nodig is. Op die manier wordt geprobeerd de rentelasten zo laag mogelijk te houden.

Afhankelijk van de voortgang van deze investeringen (en de daarmee samenhangende uitgaven) zijn de volgende geplande bedragen nodig gedurende de jaren 2025 t/m 2028

+ = uitgaven en - = inkomsten — Bedragen x € 1.000

Soort geldstroom	Prognose 2025	Meerjarenprognose 2026	2027	2028	Totaal 2025 - 2028
Financiering (Leningen opgenomen en uitgezet)	**5.985**	**5.582**	**5.431**	**5.138**	**22.136**
Leningen opgenomen (rente & aflossing):	7.020	6.616	6.463	6.169	26.268
- Totaalfinanciering	*5.493*	*5.089*	*4.936*	*4.642*	*20.158*
- Projectfinanciering	*1.527*	*1.527*	*1.528*	*1.528*	*6.110*
Leningen uitgezet (rente & aflossing):	-1.035	-1.034	-1.032	-1.031	-4.133
- Totaalfinanciering	*-51*	*-50*	*-48*	*-47*	-195
- Projectfinanciering	*-984*	*-984*	*-984*	*-984*	-3.937
Investeringen (uitgaven -/- inkomsten)	**28.454**	**18.170**	**437**	**0**	**47.061**
Totaal geldstromen	**34.439**	**23.752**	**5.867**	**5.138**	**69.197**

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat vanaf 2025 naar verwachting per saldo de totale uitgaande geldstomen circa € 69,2 miljoen zal zijn. Hiervan is per saldo circa € 22,1 miljoen nodig voor rente en aflossingen van leningen en per saldo € 47,1 miljoen voor de investeringen.

Saldo van de financieringsfunctie
Onderstaand overzicht geeft de betaalde en ontvangen rente over 2024 weer:

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Begroot 2024 Primitief	Begroot 2024 Na wijziging	Werkelijk 2024
Betaalde rente kort geld	0	0	0
Betaalde rente op langlopende leningen O/G	1.862	1.862	1.862
Totaal betaald aan rente	**1.862**	**1.862**	**1.862**
Ontvangen rente kort geld	345	3.100	3.406
Ontvangen rente op langlopende leningen U/G	392	395	395
Totaal ontvangen aan rente	**737**	**3.495**	**3.801**
Saldo	**1.125**	**-1.632**	**-1.938**

Toelichting:
1) **Betaalde rente kort geld:** Er was in de begroting geen financieringstekort. Het was dus niet nodig om hiervoor rente te gaan begroten om geldleningen aan te trekken. In 2024 zijn er ook daadwerkelijk geen geldleningen aangetrokken.
2) **Ontvangen rente kort geld:** Hiervoor zijn in de 1e en 2e BBR bijramingen gedaan omdat er meer liquide middelen aanwezig waren en er hogere rentevergoedingen werden verstrekt dan waar in de primitieve begroting rekening mee was gehouden.

Renteschema 2024
In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten en rentebaten van de externe financiering, de wijze van rentetoerekening en het renteresultaat.

Interne rente
Voor 2024 is uitgegaan van een begrote interne rekenrente van 2,45%, met uitzondering van de projectfinanciering en de grondexploitatie. Voor de projectfinanciering waren deze percentages gelijk aan die percentages waarvoor deze zijn aangetrokken (zie ook '*Langlopende geldleningen t.b.v. de projectfinanciering*') en voor de grondexploitatie is deze berekend op 1,3%.

Renteresultaat

In onderstaand schema is het renteresultaat over 2024 weergegeven:

Renteschema 2024		Bedragen x € 1 Begroot 2024	%		Bedragen x € 1 Werkelijk 2024	%	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.557.169	divers		1.862.372	div	
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	3.466.101	divers	-/-	3.797.692	div	
Saldo (externe) rentelasten en rentebaten		**-1.908.932**			**-1.935.320**		A
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	25.771	1,30%	-/-	22.912	1,40%	
c2. De **rentelast** van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	305.202	divers	-/-	368.256	div	
c3. De **rentebaat** van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+	378.128	divers	+	378.128	divers	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**47.155**			**-13.040**		B
d1. Rente over eigen vermogen	+	1.823.251	2,45%	+	2.218.106	2,45%	
d2. Rente over voorzieningen	+	300.293	2,45%	+	327.799	2,45%	
Rente over eigen vermogen en voorzieningen		**2.123.544**			**2.545.906**		C
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**261.767**	divers		**597.546**	2,45%	D
e. De aan taakvelden toegerekende rente	-/-	3.247.967	2,45%	-/-	2.940.104	2,45%	E
f. Renteresultaat (postief is een nadeel)		**-2.986.200**			**-2.342.558**		F (= D-E)

5.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft inzicht in haar capaciteit om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Dit omvat onder meer het opstellen van richtlijnen voor het kwantificeren van risico's, het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit in verhouding tot deze risico's, en het vaststellen van de gewenste minimumomvang van de algemene reserve.

Definities

- Weerstandsvermogen: Het vermogen van de gemeente om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen, zodat zij haar taken kan blijven uitvoeren.
- Weerstandscapaciteit: De beschikbare middelen waarmee de gemeente onverwachte tegenvallers kan dekken.
- Onbenutte belastingcapaciteit: Het bedrag waarmee de belastingen maximaal kunnen worden verhoogd volgens de normen van een artikel 12-aanvraag. In geval van een onverwachte tegenvaller kan dit bedrag nog als belastingverhoging worden doorgevoerd.
- Onvoorzien: Het in de begroting opgenomen bedrag voor onvoorziene uitgaven.

Gewenste hoogte van de weerstandscapaciteit

Algemeen

De uitgangspunten voor het berekenen van het weerstandsvermogen en risicomanagement voor Oldambt en de gewenste hoogte van de weerstandscapaciteit worden hieronder benoemd. Het proces start met het in kaart brengen van de risico's. Vervolgens wordt de omvang van elk risico (netto verwachte omvang) bepaald, evenals de kans dat dit risico daadwerkelijk optreedt (waarschijnlijkheid).

Mogelijke risico´s

Een inventarisatie van de te dekken risico’s bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit omvat zowel incidentele als structurele risico's.

1. Incidentele risico’s

Grote projecten

Bij grote projecten bestaat het risico dat de uitgaven de begroting overschrijden en/of dat de inkomsten tegenvallen. De resterende kredietruimte per 31 december 2024 voor alle lopende projecten bedraagt circa € 49,4 miljoen. Dit omvat onder andere de projecten Reconstructie fietspad Beerta-Bad Nieuweschans, Vervangen armaturen openbare verlichting, Rehabilitatie lus Beerta-Nieuw Beerta, Renovatie BBS Maranatha, Ring Blauwestad, Poort van Winschoten, Woningbouw binnenstad Winschoten, Centrum Winschoten Langestraad-Noord, Sloop St. Lucasziekenhuis, en investeringen in riool, wegen en bruggen. Voor sommige van deze projecten ontvangen we ook bijdragen van derden. Het risico is gemiddeld ingeschat op 15%, gezien de huidige omstandigheden. Door de inzet van project control worden risico’s tijdig gesignaleerd en beheerst. Aangezien we de risico’s met een zekerheidsfactor van 90% willen afdekken, is een weerstandscapaciteit van circa € 6,7 miljoen vereist.

Naast de hiervoor genoemde projecten zijn er ook aanzienlijke investeringen verbonden aan het Nationaal Programma Groningen (NPG), Nij Begun, de Regio Deal 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds. De kredietruimte hiervoor per 31 december 2024 bedraagt € 68,6 miljoen, waarvan circa € 25 tot € 30 miljoen is bestemd voor projecten waarbij de gemeente Oldambt als penvoerder optreedt voor andere gemeenten. Ondanks de omvang van deze budgetten blijven de financiële risico’s beperkt, omdat de meeste projecten volledig worden gesubsidieerd. Daarom wordt in deze paragraaf volstaan met een vermelding van het risico.

Overige risico’s

Naast de bovengenoemde risico's heeft de droogte van de afgelopen zomers schade veroorzaakt aan wegen. Beperkte financiële middelen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, de gevolgen van PFAS, de energietransitie en klimaatveranderingen leiden eveneens tot knelpunten. Demografische ontwikkelingen en hun impact op fusies in het openbaar en bijzonder onderwijs vormen een bijkomend risico. Hoewel de financiële impact van deze knelpunten niet volledig is gekwantificeerd, is duidelijk dat het om meerdere miljoenen euro's kan gaan. Het exacte moment waarop dit echt noodzakelijk wordt en de veiligheid van de burger raakt, is echter onbekend.

Op nationaal niveau zijn er plannen voor de doorontwikkeling van de jeugdhulpplus. Dit brengt onzekerheden met zich mee over de financiële gevolgen, die momenteel niet nauwkeurig kunnen worden ingeschat.

2. Structurele risico’s

Herziening financiering gemeenten
Vanaf 2026 wordt de financiering van gemeenten herzien, met een lagere algemene uitkering. Dit risico is beperkt, omdat het al is verwerkt in de begroting.

Inflatie en loonontwikkeling
De hoge inflatie in 2022 en 2023 had impact op lonen en prijzen. Hoewel de inflatie inmiddels is gedaald, blijven prijsstijgingen binnen de eurozone een risico. De exacte financiële impact is nog niet volledig gekwantificeerd.

Algemene risico’s
Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering zijn er structurele risicofactoren aanwezig, met name op het gebied van sociale open-einde-regelingen, aanbestedingen, fiscale wetgeving (BTW, loonheffing, VPB), verbonden partijen, tekorten in WSW-bedrijven, verliezen op garantstellingen, en claims van derden. De aanzienlijke tekorten in het sociale domein (jeugd en WMO) van de afgelopen jaren dragen bij aan een grotere mate van onzekerheid. Voor het volledige begrotingsdeel is structureel gekeken naar waarschijnlijkheden en zekerheden, wat heeft geleid tot een benodigde weerstandscapaciteit van € 11,5 miljoen.

Bovenstaande risico’s in tabel

Bedragen x € 1.000

Risico	Netto verwachte omvang	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel (keer factor 2 resp. 3)	Waarschijn-lijkheid	Zekerheid	Max. bedrag x kans
Grote projecten	49.400	49.400		15%	90%	6.669
Overige risico's						PM
Inflatie, e.d.						PM
Algemene risico's	191.866	0	575.598	4%	50%	11.512
Totaal	**241.266**	**49.400**	**575.598**			**18.181**

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit vooral de algemene reserve:

Bedragen x € 1.000

	Beschikbare weerstandscapaciteit	Omvang	Factor *	Beschikbaar bedrag
	Eigen vermogen			
A	Algemene reserve	27.708	1	27.708
	Onbenutte belastingcapaciteit			
B	Ruimte in tarieven lokale lasten en leges	0	4	0
	Ruimte in de exploitatiebegroting			
C	Onvoorzien structureel	100	4	400
	Onvoorzien incidenteel	100	1	100
Beschikbare weerstandscapaciteit		**27.908**		**28.208**

*factor 1 = incidenteel, factor 4 = structureel

Toelichting:
Ad A Algemene reserves
Deze reserves zijn vrij besteedbaar.

Ad B Ruimte in tarieven lokale lasten en leges
Onze OZB-tarieven bieden geen ruimte in vergelijking met de door de VNG gehanteerde genormeerde tarieven. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn reeds kostendekkend.

Ad C Onvoorzien
In de begroting en meerjarenraming is jaarlijks € 200.000 gereserveerd voor onvoorziene uitgaven. Dit bedrag kan ook worden ingezet voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Conclusie
De gemeente Oldambt beschikt over voldoende weerstandsvermogen.

(Financiële) kengetallen

Als sturingsinstrument worden diverse (wettelijke) kengetallen gebruikt. Sinds het verslagjaar 2015 vormen zes van deze kengetallen een vast onderdeel van deze paragraaf. Samen geven deze financiële kengetallen een beeld van de financiële situatie en ontwikkelingen van de gemeente. Elk kengetal afzonderlijk zegt echter weinig over de totale financiële positie; ze moeten in samenhang worden bekeken. De publicatieplicht en de berekeningsmethoden zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), waardoor de cijfers vergelijkbaar zijn met andere gemeenten.
Wat zeggen ons de financiële kengetallen[4]?

1. Netto schuldquote: Dit kengetal biedt inzicht in de hoogte van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Een lager percentage duidt op een gunstigere situatie.
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen: Aangezien er onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling van leningen, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden berekend. Het geeft inzicht in het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager het percentage, hoe beter.

[4] Bron: Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) – Financiële kengetallen (publicatie website).

3. Solvabiliteit: Dit kengetal toont de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Een hoger percentage betekent een betere financiële weerbaarheid en biedt een soort vooruitblik op de toekomstige stabiliteit.
4. Grondexploitatie: De boekwaarde van de grondvoorraden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Grondexploitatieprojecten kennen vaak lange looptijden, waarbij inkomsten pas in de toekomst worden gegenereerd, wat hogere rentekosten en risico's met zich meebrengt. Hoe lager dit cijfer, hoe beter.
5. Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt bij het beoordelen hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Het geeft aan in hoeverre structurele stijging van baten of daling van lasten nodig is om deze lasten te dekken. Als het cijfer negatief is, biedt de begroting onvoldoende ruimte om structurele lasten te dragen. Een positief cijfer is gunstig.
6. Belastingcapaciteit: Dit kengetal vergelijkt de belastingdruk in de gemeente met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage betekent dat de gemeente meer belastinginkomsten kan genereren als beleidskeuze. Hoe lager, hoe beter de ruimte om belasting te verhogen zonder boven het gemiddelde uit te komen.

Verdeling van de kengetallen:

A. Weerbaarheid (kengetallen 1 t/m 3): Dit geeft aan of de gemeente financieel tegen een stootje kan.
B. Wendbaarheid (kengetallen 4 t/m 6): Dit toont hoe snel de gemeente zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden.

Weerbaarheid

Kengetallen	NORM	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Meerjarenbegroting 2025	2026	2027	2028
Netto Schuldquote (Σ vaste + vlottende + overlopende.schulden) -/- (totaal uitzettingen <1 jaar + uitzettingen Rijk en overige > 1 jaar + nog te ontvangen) / Baten voor bestemming x 100%	< 90%	17,1%	30,8%	16,3%	34,9%	36,2%	33,3%	30,8%
Netto Schuldquote met correctie doorgeleende gelden (Σ vaste + vlottende + overlopende.schulden) -/- (totaal uitzettingen <1 jaar + alle uitzettingen > 1 jaar + overlopende vorderingen) / Baten voor bestemming x 100%	< 90%	11,7%	25,4%	11,7%	30,1%	36,2%	33,3%	30,8%
Solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen) x 100%	> 50%	35,7%	37,9%	33,5%	39,3%	38,6%	43,7%	44,0%
Grondexploitatie (bouwgronden wel en niet in exploitatie / baten voor bestemming) x 100%	< 20%	-0,3%	1,8%	-0,3%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%

Signaleringswaarden	Netto Schuldquote	Solvabiliteit	Grond-exploitatie
Minst risicovol:	< 90%	> 50%	< 20%
Gemiddeld risicovol:	90% - 130%	20% - 50%	20% - 35%
Meest risicovol:	> 130%	< 20%	> 35%

Netto schuldquote
De netto schuldquote is met resp. 16,5% en 11,8% positief. Dit heeft met name te maken met het nog steeds hoge bedrag van ongeveer € 66,7 miljoen aan liquide middelen op onze bankrekening van het Rijk. Dit is het gevolg van het op voorhand ontvangen van projectgelden voor bijvoorbeeld het Nationaal Programma Groningen (NPG) en het vroegtijdig afsluiten van de projectinvestering 'Poort van Winschoten' voor € 24,0 miljoen. Deze laatste in verband met een zeer gunstige rentestand. Door bovenstaande zijn onze tegoeden bij de bank erg positief, waardoor we op (beduidend) lagere percentage schuldquote uitkomen.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren geen langlopende geldleningen meer afgesloten, terwijl de aflossingen op de afgesloten leningen gewoon doorgaan. Dit heeft als gevolg dat het bedrag van de opgenomen leningen (vast schulden) de komende jaren behoorlijk zal afnemen. Beide variabelen

hebben grote invloed op het berekende percentage van de netto schuldsquote. In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat de rentekosten op de leningen beheersbaar zijn en volledig worden opgevangen binnen het begrotingsresultaat. Door spreiding in aangetrokken en nog aan te trekken leningen beperken wij het risico van rentestijgingen.

Solvabiliteit
De verhouding tussen eigen vermogen en schulden (solvabiliteitsratio) is welliswaar gemiddeld risicovol en ligt onder de norm. Met name het positieve resultaat in de jaarrekening van 2022 en 2023 heeft onze solvabiliteit verbeterd. Verwacht wordt dat deze verbetering van de solvabiliteit zich doorzet. Deze verbetering van het eigen vermogen is tevens mede veroorzaakt door een beduidend (tijdelijk) hogere algemene uitkering uit het gemeenfonds en in de gemeente Oldambt gerealiseerde bezuinigen. Het huidige financieringssysteem van trap-op-trap-af die de hoogte van de algemene uitkering bepaald, zal echter worden aangepast vanaf het jaar 2026. Deze aanpassing heeft een nadelig effect op de door ons te ontvangen bedragen uit de algemene uitkering en wel zodanig dat bij niet bijsturen van het eigen (financieel) beleid in de jaren 2026, 2027 en 2028 een negatief resultaat wordt verwacht. In deze meerjarenbegroting is nu uitgegaan van een dekking van de negatieve resultaten door een beroep te doen op de (algemene) reserves.

Wendbaarheid

Kengetallen	NORM	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Meerjarenbegroting 2025	2026	2027	2028
Structurele exploitatieruimte (structurele baten - structurele lasten) / baten voor bestemming x 100%	> 0%	-0,9%	5,1%	2,4%	1,8%	-1,2%	-1,4%	-1,8%
Belastingcapaciteit (Lokale woonlasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde / woonlasten landelijk gemiddelde vorig begrotingsjaar) x 100%	< 95%	96,6%	95,4%	89,5%	91,1%	91,1%	91,1%	91,1%

Signaleringswaarden	Structurele exploitatieruimte	Belasting-capaciteit
Minst risicovol:	> 0%	<95%
Gemiddeld risicovol:	0%	95% - 105%
Meest risicovol:	< 0%	> 105%

Als gemeente zijn er slechts een bepaald aantal ‘knoppen waaraan gedraaid kan worden’ om de wendbaarheid positief te beinvloeden. Deze zijn:

1. De structurele exploitatieruimte.
2. De gemeentelijke belastingen.

Structurele exploitatieruimte
In het jaar 2024 is sprake van een een structureel exploitatieoverschot. Voor het begrotingsjaar 2025 wordt wederom een structureel begrotingsoverschot in de exploitatieruimte verwacht. Vanaf 2026 wordt er een begrotingstekort verwacht. Mede door het verlagen van de structurele uitgaven of verhogen van de structurele opbrengsten kan dit kengetal weer verbeterd worden. Daarom moet in 2025 gewerkt worden aan een herstelplan met daarin maatregelen die moeten leiden tot een sluitende begroting in het meerjarenperspectief.

Gemeentelijke belastingen
Daarnaast is het ook mogelijk om meer structurele opbrengsten te generen door bijvoorbeeld (beperkte) belastingverhogingen in te voeren. Onze gemeentelijke belastingsdruk in 2024 lag circa 5,5% onder de norm. In de begroting 2025 zal deze stijgen naar 3,9% onder de norm, waarna deze ongeveer gelijk zal blijven. Daardoor blijven de gemiddelde lokale lasten van de gemeente Oldambt onder die van het gemiddelde van Nederland .

Gekozen is om de Onroerendzaakbelasting (OZB) weer trendmatige te verhogen met 2,0%. De rioolheffing en de afvalstoffenheffing stijgen respectievelijk met 2,1% en 1,1% in 2025.

Verdere verhogingen om structureel meer (belasting)inkomsten te generen zullen directe gevolgen hebben voor hogere woonlasten voor onze burgers en hun besteedbaar inkomen. Afgezet tegen een regio die als financieel ‘zwak’ bestempeld kan worden, moet hier voorzichtig mee om worden gegaan.

Opmerking: De wet- en regelgeving is een dynamisch proces. Er kunnen wijzigingen zijn m.b.t. de balanspresentatie. Dit heeft dan als direct gevolg dat ook de financiële kengetallen op een andere manier moeten worden berekend. Hierdoor kunnen deze afwijken van de percentages die in eerdere rapportages zijn opgenomen.

5.8 Aardbevingsopgave

Oldambt Versterkt: aardbevingsopgave en Nationaal Programma Groningen

De gevolgen van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen zijn ook merkbaar in de gemeente Oldambt. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van en perspectief voor onze inwoners voorop moet staan. Samen met Nationaal Coördinator Groningen (NCG) werken we aan de versterking van woningen en andere gebouwen. Verder vinden we het belangrijk dat schade als gevolg van de gaswinning ruimhartig én duurzaam hersteld wordt. Ook vragen we aandacht voor de problematiek van gestapelde mijnbouw, funderingsproblematiek en bodemdalingsproblematiek. Waar mogelijk ondersteunen we inwoners die te maken hebben met schade aan hun pand, met het versterkingproces of andere vraagstukken. Daarnaast werken we aan de bredere versterking en de welvaart in onze gemeente met Nationaal Programma Groningen (NPG). Met Nij Begun is in 2024 een verdere uitwerking gegeven aan de verschillende maatregelen. Belangrijke stap hierbij is het definitief stopzetten van de gaswinning. Maar ook het opstellen van de verschillende agenda's en de implementatie van diverse maatregelen die de schadeafhandeling en de uitvoering van de versterking moeten verbeteren om het voor onze inwoners en ondernemers 'milder, makkelijker en menselijker' te maken.

De aardbevingsopgave vraagt binnen onze gemeente veel extra werk en inzet. We hebben dit georganiseerd in het programma Oldambt Versterkt. Hierin onderscheiden we twee grote onderdelen. Allereerst de aardbevingsproblematiek met de versterkingsopgave en de schade-afhandeling. En als tweede het Nationaal Programma Groningen waarvoor we ons lokale programma NPG Oldambt hebben opgesteld. Voor beide onderdelen ontvangen we financiële middelen, zowel voor organisatie als uitvoering van projecten. Met Nij Begun zien we dat deze geldstroom toeneemt. Dit betekent dat sprake is van omvangrijke financiële stromen binnen de gemeente. In deze paragraaf kijken we terug op onze inzet in de aardbevingsopgave en het NPG over het afgelopen jaar en geven we een toelichting op de financiële situatie. We starten met een korte toelichting op de uitkomsten van de Parlementaire Enquête Gaswinning en Nij Begun, het maatregelenpakket van het kabinet

Nij Begun 2024

Met Nij Begun werkt het Rijk samen met de regio aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. In deze kabinetsreactie worden 50 maatregelen benoemd op het gebied van beter schadeherstel en versterking, maar ook sociale cohesie, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Daarnaast wil men een generatielang investeren in Groningen op het gebied van verduurzaming, sociaal en economie. Afgelopen jaar is in dit kader veel gebeurd, zijn diverse maatregelen geïmplementeerd, zijn plannen ontwikkeld en is gewerkt aan de Isolatie-aanpak (Maatregel 29), Sociale agenda en Economische agenda.

Agenda Herstel van Groningen

Een groot deel van de 50 maatregelen uit Nij Begun heeft betrekking op schadeherstel en versterking. Als regio hebben we aangegeven dat we deze maatregelen graag in samenhang en samenwerking met het Rijk willen uitwerken en uitvoeren. De gemeenten weten als geen ander wat nodig is om de maatregelen effectief te laten zijn en in samenhang met bestaande opgaven op te pakken. Bovendien is een aantal maatregelen uit Nij Begun alleen maar mogelijk wanneer deze uitgewerkt worden in combinatie met het advies van de Commissie Verschillen (Van Geel 2023). Mede in dit licht is afgelopen jaar gewerkt aan de Agenda Herstel van Groningen. Hierin wordt, binnen de bestaande verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, meer lokale zeggenschap en doorzettingsmacht gevraagd om tot werkelijke oplossingen te komen. De aanpak vraagt niet om nieuwe regelingen en loketten maar om lokale slagkracht, ruimte voor maatwerk en oplossingen.

Samen met de vijf aardbevingsgemeenten, het Rijk, de provincie Groningen, de NCG en het IMG en andere betrokken partijen in de regio wordt in het kader van de Agenda Herstel van Groningen gewerkt aan een aanpak om als één overheid proactief en dorpsgericht ondersteuning te bieden aan inwoners en ondernemers. Het doel hierbij is: ‘Een veilig, schadevrij, verduurzaamd, leefbaar en mooi Groningen, waar inwoners en ondernemers weer regie hebben over hun eigen leven.’ Hierbij willen we als gemeente(n) een coördinerende rol spelen en hebben we een verantwoordelijkheid omdat een deel van de maatregelen vanuit Nij Begun bij de gemeente(n) ligt.

Versterking en herstel 2024

Gaswinning en gestapelde mijnbouw

Het stopzetten van de gaswinning is een belangrijke stap geweest voor de veiligheid van onze inwoners en ondernemers. Het formele besluit hiervoor is in april 2024 genomen met de ondertekening van de Wet sluiting Groningenveld. Om stil te staan bij deze historische dag in de Groningse geschiedenis, was het plan om dit moment met alle Groningers op zaterdag 5 oktober te markeren. Dit markeringsmoment (‘Vanuit Hier’) is echter uitgesteld en wordt zo mogelijk in 2025 alsnog georganiseerd. Verder speelde afgelopen jaar ook de aandacht voor de gaswinning uit de kleinere gasvelden, die deels ook in Groningen liggen.

Naast gaswinning hebben we ook te maken met andere mijnbouwactiviteiten die van invloed zijn op onze gemeente (o.a. zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof). In dat kader zijn we betrokken bij een onderzoek van IMG en de Commissie Mijnbouwschade naar multicausaliteit t.a.v. gaswinning en zoutwinning. Dit onderzoek is mede op initiatief van de Stichting Bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen in 2022 gestart. Bij dit onderzoek wordt onderzocht of een combinatie van gas- en zoutwinning, en mogelijke trillingen en effecten van bodemdaling hierbij, gezamenlijk kunnen leiden tot schade aan gebouwen of objecten. De resultaten hiervan zijn in december 2024 gepresenteerd. Hieruit blijkt dat de stapeling van mijnbouweffecten, slechts een beperkte invloed heeft. Geconcludeerd wordt dat, zeker aan de rand van het effectgebied, de kans dat er schade of schadeverergering zal optreden niet significant is. Op basis van deze gegevens is er geen aanleiding de wijze van beoordelen te wijzigen. In de omgeving van de locaties waar zout wordt gewonnen, is om dit met zekerheid te kunnen zeggen nog extra onderzoek nodig, waarvan de resultaten in het voorjaar 2025 worden verwacht.

Versterkingsopgave

Afgelopen jaar is een groot deel van het Plan van Aanpak 2024 uitgevoerd. Dit plan is in december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Belangrijke doelstelling was om in 2024 alle resterende woningen uit de versterkingsscope op te nemen en te beoordelen. NCG heeft deze doelstelling grotendeels gerealiseerd. Voor een aantal adressen loopt dit proces nog langer door, daarnaast zijn er aantal inwoners die niet willen meewerken. Voor de meeste woningen geldt dat versterking niet nodig is omdat deze beoordeeld zijn met de nieuwste inzichten waarbij deskundigen verwachten dat door het afbouwen en stoppen van de gaswinning de kans op zware aardbevingen afneemt. In totaliteit maakt dit dat de versterkingsopgave in Oldambt relatief beperkt is, wel zien we dat de werkzaamheden bij de woningen waar versterking speelt veelal complex en omvangrijk zijn. Van de c.a. 500 adressen in de scope moeten in totaal c.a. 100 woningen daadwerkelijk versterkt worden. Voor een deel hiervan geldt dat de versterking inmiddels is afgerond of in uitvoering is. Verder is voor nagenoeg alle woningen waar versterking nodig is de planvorming gestart.

De belangrijkste opgave voor de NCG is en blijft het zorgdagen voor de veiligheid en het versterken van woningen. Daarnaast levert NCG vanuit de versterkingsopgave ook een bijdrage aan verduurzaming, verbetering van de leefomgeving, leefbaarheid en sociale cohesie. Afgelopen jaar zijn verschillende maatregelen vanuit Nij Begun gestart. Zo hebben bewonersbegeleiders meer (financiële)

ruimte gekregen om knelpunten op te kunnen lossen, is de NCG gestart met het combineren van versterkings- en isolatiemaatregelen bij woningen die zwaar versterkt moeten worden en is de regiobouwmeester aan de slag gegaan. Voor de verduurzaming (maatregel 28 uit Nij Begun) geldt dat NCG, bij panden met een versterkingsbouwtijd van vier maanden of langer waarbij bewoners hun huis tijdelijk moeten verlaten, de versterkingsmaatregelen combineert met het toepassen van isolatiemaatregelen. Dit betreft ook een (beperkt) aantal woningen in Oldambt. Verder is NCG gestart met een pilot om te kijken of men maatregel 29 (isolatie-aanpak) kan meenemen in de versterking en heeft NCG een rol in de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak. Daarbij kijken NCG en gemeenten niet alleen naar wat er nodig is voor de veiligheid, maar ze gaan ook in gesprek met inwoners over wat een dorp of buurt als gemeenschap nodig heeft.

Schadeafhandeling
Onderdeel van Nij Begun is een meer ruimhartige schade-afhandeling door IMG. In 2024 heeft IMG een aantal belangrijke aanpassingen in hun werkwijze doorgevoerd. Hierbij staat daadwerkelijk herstel van schades centraal. Bewoners krijgen de mogelijkheid om alle schades in hun woning die mijnbouwschade zouden kunnen zijn, en niet eerder beoordeeld zijn, in één keer te laten herstellen tot een bedrag van € 60.000. Er wordt daarbij niet meer naar de oorzaak van individuele schades gekeken. Daarnaast hebben mensen de keuze uit de vaste vergoeding die verhoogd wordt van 5.000 naar 10.000 euro. Mensen die in het verleden een lagere vergoeding hebben ontvangen dan 10.000 euro kunnen een aanvullende vaste vergoeding (AVV) aanvragen tot dit bedrag. In november 2024 is IMG gestart met de uitrol van deze regeling. Tot slot blijft de mogelijkheid bestaan van een maatwerkprocedure, waarbij causaliteit met de gaswinning wel een rol speelt. Daarbij is het goed om te benoemen dat het effectgebied per 1 januari 2024 nog is aangepast. Hiermee zijn de gebieden rondom Winschoten en de gasopslag Norg teruggebracht onder het wettelijk bewijsvermoeden en is het voor deze inwoners weer mogelijk om een schadeaanvraag te doen.

Als gemeente hebben we formeel geen rol in de schade-afhandeling maar zetten we ons wel in voor de belangen van onze inwoners en ondernemers en proberen we hen zo goed mogelijk te ondersteunen. Onze gemeente ligt aan de rand van het aardbevingsgebied. Daardoor is het vraagstuk rondom schade en veiligheid complex. Schade aan gebouwen is in onze hele gemeente zichtbaar. Maar het is niet altijd duidelijk of de gaswinning hiervan de oorzaak is. Met de maatregelen uit Nij Begun en de nieuwe werkwijze van IMG zien we dat de schade-afhandeling verbeterd wordt. Maar tegelijk zijn we ons bewust van de grenzen die door onze gemeente lopen en dat niet alle problemen en verschillen kunnen worden opgelost. Met onze inwonersondersteuners bieden we een luisterend oor en kunnen we soms inwoners een stap verder helpen in het proces

Andere relevante ontwikkelingen m.b.t. schade-afhandeling zijn:
- Immateriële schade: IMG heeft de regeling voor vergoeding van immateriële schade verruimd (met terugwerkende kracht). Vanaf eind 2023 kunnen ook kinderen en jongeren een vergoeding voor immateriële schade laten aanvragen door een wettelijk vertegenwoordiger. Het doel van de vergoeding is om verzachting en erkenning te bieden voor het aangedane leed. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de ernst van de situatie. In Oldambt zijn bijna 2000 aanvragen toegekend voor bedrag van c.a. 4 miljoen euro (cijfers oktober 2024).
- Waardedaling: IMG is gestart met de waardedalingsregeling voor niet-woningen (bedrijfspanden), naast de regeling voor woningen die al een aantal jaren loopt. Vanaf medio 2024 konden ook ondernemers in Oldambt een aanvraag indienen (in het gebied waar de regeling van toepassing is). De waardedalingsregeling vergoedt de financiële schade die is ontstaan doordat een woning (of bedrijfspand) minder waard is geworden of minder hard in waarde is gestegen door de gaswinning. Voor Oldambt geldt deze regeling voor de postcodegebieden ’t Waar, Nieuw Scheemda, Nieuwolda, Scheemda en Midwolda. Tot oktober 2024 zijn ruim 4400 aanvragen vanuit Oldambt ingediend, waarvan ruim 2/3 is toegewezen. In totaal is een bedrag van c.a. 10,8 miljoen euro uitgekeerd.

- Duurzaam herstel: IMG is in 2024 gestart met een pilotaanpak in de kern van het aardbevingsgebied. Duurzaam Herstel is erop gericht om de kans op herhaalschade aan een woning bij een nieuwe beving te verkleinen. Bij eigenaren van wie het huis zware (herhaal)schade heeft, die voldoet aan specifieke criteria, wordt gekeken of het nodig is de constructie van de woning te herstellen of te verbeteren.
- Schadeherstel en versterking: eigenaren kunnen ervoor kiezen de schade aan hun woning door NCG te laten herstellen, tegelijk met de versterking van de woning. IMG en NCG werken intensief samen om te zorgen dat iedereen die hiervoor in aanmerking komt de kans krijgt om voor deze gecoördineerde uitvoering te kiezen. Ook kan in voorkomende gevallen schadeherstel, duurzaam herstel en versterking door NCG worden uitgevoerd.

Verduurzaming
In de afgelopen jaren zijn diverse regelingen en subsidies opgesteld voor inwoners en ondernemers uit het aardbevingsgebied. Naast de regelingen voor schadeherstel, immateriële schade en waardedaling zijn er ook meerdere regelingen gericht op verduurzaming en woningverbetering. Met Nij Begun komt daar nu de isolatie-aanpak (maatregel 29) bij. We zien hierbij dat de begrenzing van deze regelingen soms dwars door onze gemeente loopt. We zetten ons in om verschillen zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast willen we onze inwoners actief wijzen op de mogelijkheden die deze regelingen bieden en werken we aan gebiedsgerichte aanpakken en ontzorging van inwoners die dat nodig hebben.

Hieronder schetsen we kort de belangrijkste ontwikkelingen op een aantal onderdelen/maatregelen:
- Subsidieregeling verduurzaming en woningverbetering: eigenaren met een woning in de versterkingsopgave kunnen aanspraak maken op subsidies voor verduurzaming of woningverbetering via SNN. Daarnaast kunnen eigenaren van een woning in het aardbevingsgebied die niet in het versterkingsprogramma van NCG zit, aanspraak maken op een subsidie van 10.000 euro voor woningverbetering en verduurzaming. Voor Oldambt geldt deze regeling voor het versterkingsgebied Nieuwolda, Nieuw Scheemda, ’t Waar, Midwolda, Oostwold en Scheemda. Met Nij Begun is deze regeling uitgebreid en heeft het rijk nog een groot aantal postcodes toegevoegd. Dit betreft de gebieden Finsterwolde, Heiligerlee en een deel van Winschoten.
- Waardevermeerderingsregeling: dit betreft een subsidieregeling voor huiseigenaren met erkende aardbevingsschade die hun woning energiezuinig willen maken. Eigenaren kunnen deze subsidie aanvragen bij SNN voor verschillende energiebesparende en energieopwekkende maatregelen. Per adres kan de subsidie oplopen tot maximaal 4.000 euro. In 2023 heeft het Rijk deze subsidiemaatregel verlengd en er is € 41 miljoen vrijgemaakt voor inwoners die recht hebben op de subsidie. De subsidie zou stoppen per 1 februari 2025, maar is op verzoek van de Tweede Kamer opnieuw verlengd (tot eind 2025).
- Isolatie-aanpak: met Nij Begun komt straks een fors budget beschikbaar voor de isolatie van woningen. Voor een beperkt aantal woningen in onze gemeente neemt NCG de isolatie voor haar rekening (als onderdeel van de versterkingsopgave, maatregel 28). Voor alle woningen in de provincie Groningen en Noord-Drenthe komt straks de subsidieregeling voor isolatie (maatregel 29) beschikbaar. Op 6 maart 2024 zijn de uitgangspunten vastgesteld en in januari 2025 is de concept-regeling voor internetconsultatie opengesteld. De verwachting is dat de regeling medio 2025 daadwerkelijk van start gaat. De subsidie vergoedt de isolatie- en ventilatiekosten die daadwerkelijk nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie. Woningen in het versterkingsgebied krijgen 100% van de kosten vergoed (tot max 40.000 euro). Woningen buiten dit gebied krijgen 50% van de kosten vergoed (tot max 20.000 euro).

Inwonersondersteuning
De aardbevingsproblematiek leidt ook tot schade op sociaal-emotioneel gebied. We zien afgelopen jaren in toenemende mate hulpvragen vanuit inwoners op dit vlak. We proberen inwoners met

hulpvragen zo goed mogelijk te ondersteunen, zeker in vastgelopen of schrijnende situaties. Als gemeente bieden we hulp met bijv. de inzet van onze inwonersondersteuners en werkbezoeken van onze bestuurders. Binnen onze mogelijkheden proberen we te zoeken naar oplossingen. Waar nodig vragen we aandacht bij IMG en NCG voor concrete hulpvragen. Daarnaast hebben we ambtelijk en bestuurlijk regelmatig overleg met NCG en IMG waarbij we vraagstukken en signalen vanuit Oldambt bespreken. Ook dragen we schrijnende situaties voor bij de Commissie Bijzondere Situaties of het Interventieteam.

We proberen dit zo goed mogelijk te organiseren, maar dat vraagt personele inzet/capaciteit en financiële middelen. Alle aardbevingsgemeenten ontvangen middelen vanuit het Rijk om sociaal-emotionele ondersteuning te bekostigen. Hieruit financieren we o.a. de inzet van onze onafhankelijke inwonersondersteuners en dragen we ook bij aan de uitrol van Welzijn op Recept. De inwonersondersteuners bieden laagdrempelige hulp en een luisterend oor, aan de keukentafel, tijdens collectieve bijeenkomsten of op straat. Verder brengen de twee betrokken portefeuillehouders bijna maandelijks bezoeken aan getroffen inwoners.

Met NCG kijken we wat mogelijk is met maatwerk en in een aantal situaties biedt de subsidieregeling constructieve maatregelen voor blok B mogelijk een oplossing. Als gemeente kijken we verder naar de mogelijkheden die de knelpuntenpot biedt (één van de maatregelen uit Nij Begun). We zijn met het ministerie BZK en IMG in gesprek over de situatie in Drieborg en de wens om te komen tot een dorpsgerichte aanpak gericht op schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid. Ook zijn we gestart met plannen voor een gebiedsgerichte één-overheid-aanpak waarbij we ons richten op het gebied Hamrikkerweg. Naast het ondersteunen van individuele inwoners werken we ook aan een collectieve aanpak gericht op sociale cohesie en veerkracht. Met de middelen die komende jaren beschikbaar komen worden hier ook plannen voor ontwikkeld en uitgevoerd.

Nationaal Programma Groningen 2024

In 2024 zijn er veel ontwikkelingen geweest binnen het lokaal programma van Oldambt. De actualisatie van ons lokaal programma is na een uitgebreid proces afgerond. Een aantal projecten is afgevallen en voor de overige projecten is extra steun en draagvlak gegenereerd om ze tot uitvoering te brengen. Er moet ruimte en capaciteit worden gevonden binnen de gemeentelijke organisatie en ook bij betrokken partners. Hiervoor is in 2024 een intern uitvoeringsprogramma 2024-2027 vastgesteld.

In 2024 is het digitaal centrum Oost-Groningen, dat nu verder gaat onder naam RUBY, feestelijk geopend aan de Langestraat 88 in Winschoten. Het project op deze nieuwe locatie in het centrum van Winschoten richt zich op het digitaal vaardiger maken van de inwoners en ondernemers van Oldambt, met behulp van de kennis en creativiteit van lokale studenten. Een project met een vliegende start en veel potentie voor de toekomst en aanverwante Nij Begun ontwikkelingen, zoals het Masterplan Campussen.

Het project Centrumontwikkeling Winschoten is gestart met de planvorming, maar ook bijvoorbeeld met de sloop van het oude St. Lucas ziekenhuis. Daarbij wordt er naast de fysieke veranderingen ook gewerkt aan het verbeteren van de ‘zachte kant’ van het centrum. Hiervoor wordt een nieuwe aanvraag voorbereid, gericht op het ondersteunen en verbeteren van ondernemerschap in Winschoten .

Het project Bibliotheek op school is succesvol afgerond in 2024. Bibliotheek op school gaat echter verder met het versterken van de leesvaardigheid, het vergroten van leesplezier en het bieden van ondersteuning waar gewenst, op bijna alle Oldambtster scholen. Het initiatief zal een plek krijgen in

ons nieuwe beleid tegen laaggeletterdheid en het wordt in Nij Begun als voorbeeldproject genoemd vanuit de Sociale agenda.

Daarnaast is het omvangrijke Koepelproject Graanrepubliek Oldambt, ondanks de tegenslag van het faillissement van de Graanrepubliek in de oude Remise, met bijna alle deelprojecten in uitvoering gegaan. Er is een enthousiast, actief netwerk ontstaan rondom dit project. Dat heeft ook geleid tot ideeën voor een gezamenlijk festival (het Grote Oldambtster Oogstfestival). Deze ideeën worden in 2025 uitgewerkt in samenwerking met o.a. Zo Groningen.

Organisatie 'Oldambt Versterkt'

Zoals in de inleiding al aangegeven: de aardbevingsopgave vraagt al een aantal jaren binnen onze gemeente veel extra werk en personele inzet. In onze gemeente hebben we dit georganiseerd in het programma Oldambt Versterkt. Hierin onderscheiden we twee onderdelen. Allereerst de aardbevingsproblematiek met de versterkingsopgave, de schade-afhandeling en nu ook de bredere herstelopgave. En als tweede het Nationaal Programma Groningen waarvoor we ons lokale programma hebben opgesteld. Met Nij Begun komt daar nog een extra laag bij die enerzijds zorgt dat rond de aardbevingsopgave/herstel de middelen en inzet fors groter wordt en anderzijds dat bovenop het NPG een Sociale Agenda en Economische Agenda ontwikkeld worden die veel groter en langer zijn. We verwachten in de loop van 2025 meer duidelijkheid te krijgen over de Isolatie-aanpak en ook de Sociale agenda en Economische Agenda en hoe we dit als gemeente Oldambt gaan organiseren en uitvoeren. Uiteraard betrekken we hierbij de beweging die we al in hebben gezet naar een programmatische aanpak, ook in het kader van de organisatieontwikkeling.

Binnen de gemeente is de organisatie belegd bij de programmamanager Aardbevingsopgave, Nationaal Programma Groningen en Nij Begun. Voor de aardbevingsopgave is een projectgroep en een stuurgroep gevormd. In deze overlegvormen worden vraagstukken opgepakt, programma's opgesteld en complexe of schrijnende situaties besproken. Binnen de projectgroep zijn alle betrokken disciplines vertegenwoordigd. In 2024 is het team uitgebreid met een projectleider (o.a. dorps-/gebiedsgerichte aanpak, planontwikkeling leefbaarheid). Binnen het team is een aantal wisselingen geweest en is een extra inwonersondersteuner gestart. Vanuit de stuurgroep aardbevingen, waarin we direct samenwerken met NCG en sinds afgelopen jaar ook IMG, wordt gestuurd op de voortgang van de versterkingsopgave en wordt de bredere aardbevingsproblematiek en herstelaanpak besproken. Ook wordt de samenwerking met betrokken organisaties en overheden voorbereid.

Voor het NPG fungeert een programmateam met betrokken collega's. In 2024 is de adviseur NPG meer doorgeschoven naar de rol van programmamanager. Belangrijk om hier te noemen is de actualisatie van het lokaal programma en het uitvoeringsprogramma dat eind 2024 is vastgesteld. Hierin wordt o.a. een programmatische en methodische aanpak uitgewerkt en wordt de sturing anders georganiseerd. Vanuit het programmateam wordt gewerkt aan de ontwikkeling en uitvoering van het programma. Ook wordt hierin de uitvoering van projecten, dat door projectleiders binnen de organisatie wordt gedaan, gecoördineerd. Het NPG Oldambt wordt aangestuurd door de stuurgroep NPG waar het gehele college deel van uitmaakt omdat dit alle portefeuilles raakt). Daarnaast is eind 2024 gestart met een ambtelijke stuurgroep (DT en aantal teammanagers) om beter te kunnen sturen op de voortgang en organisatie cq capaciteitsvraagstukken.

Financiën ‘Oldambt Versterkt’

Voor de diverse maatregelen en projecten ontvangen we financiële middelen, zowel voor de organisatie als uitvoering van projecten. Met Nij Begun zien we dat de omvang van deze middelen én de gevraagde inzet nog verder stijgt. Zo zijn medio 2024 concrete afspraken gemaakt tussen rijk en regio over de financiering van de herstelmaatregelen uit Nij Begun. Hieronder lichten we deze toe (punten 1 t/m 6 betreffen de inzet rond de aardbevingsopgave/herstelagenda, punt 7 heeft betrekking op NPG):

1. Inwonersondersteuning (sociaal-emotionele ondersteuning): in Oldambt hebben we hiervoor een aantal inwonersondersteuners in dienst. In aanvulling op de middelen die reeds toegezegd waren (t/m 2025) zijn in het kader van Nij Begun gesprekken gevoerd over aanvullende inzet tot 2030. In eerste instantie waren hiervoor geen extra middelen door het kabinet beschikbaar gesteld, maar in het voorjaar 2024 zijn alsnog afspraken gemaakt hierover. In totaal ontvangen we komende jaren een bedrag van c.a. 2,3 miljoen euro (c.a. 350k per jaar). Naast de inzet van onze inwonersondersteuners financieren we hieruit ook een deel van de uitbreiding van Welzijn op Recept.

2. Sociale Cohesie (Blok B): dit betreft middelen om de sociale cohesie te vergroten en de verschillen tussen maatregelen voor de woningen in de versterking te verkleinen (voor Oldambt ruim 12 miljoen euro). Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de subsidieregeling via SNN (subsidie voor verduurzaming van woningen die onder de versterkingsopgave vallen, vergelijkbaar aan de regeling die vanuit het Rijk is opgesteld). Verder wordt een deel ingezet voor de subsidieregeling ‘constructieve maatregelen blok B’ die het college in maart 2023 heeft vastgesteld. Deze regeling is bedoeld voor woningeigenaren in blok B waarvan de woning niet versterkt hoeft te worden, maar waar wel constructieve problemen aan de woning zijn geconstateerd en die het advies hebben gekregen van NCG om die aan te pakken. In 2024 zijn de eerste subsidies hiervoor verstrekt.

3. Openbare ruimte (Blok D): Vanuit het rijk zijn in 2020 middelen toegezegd voor investeringen in openbare ruimte in gebieden waar versterking plaatsvindt (bestuurlijke afspraken, zogeheten blok D). Vanuit Nij Begun zijn hiervoor aanvullende middelen beschikbaar gesteld waardoor we een bedrag van c.a. 6,6 miljoen euro beschikbaar hebben de komende jaren. Deze middelen worden gebruikt voor planontwikkeling en noodzakelijke kosten die we als gemeente mogelijk moeten maken in de openbare ruimte i.h.k.v. versterking. Een groot deel van het budget (5 miljoen) wordt besteed aan de gebiedsontwikkeling van het versterkingsgebied (dorpenlint Nieuwolda, ’t Waar, Nieuw Scheemda). In september 2024 is hiervoor het uitvoeringsplan vastgesteld. De uitvoering zelf start medio 2025.

4. Knelpuntenpot gemeenten: met deze maatregel uit Nij Begun ontvangen de aardbevingsgemeenten financiële middelen voor het wegnemen van psychosociale en sociaaleconomische knelpunten. In totaal gaat het om een bedrag van 86 miljoen. Medio 2024 zijn afspraken gemaakt over de verdeling van deze middelen waarbij Oldambt een bedrag ontvangt van c.a. 5,6 miljoen. In 2024 is gestart met het opstellen van een kader en werkwijze hoe we deze middelen willen inzetten. Streven is om dit begin 2025 af te ronden en vast te laten stellen door het college.

5. Leefbaarheid: deze maatregel uit Nij Begun gaat over extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling voor gebieden waar versterking en/of schade speelt. Tussen het Rijk en de aardbevingsgemeenten zijn afspraken gemaakt over het bestedingskader. Binnen de regio zijn recent afspraken gemaakt over de verdeling van de beschikbare middelen (in totaal 200 miljoen, voor Oldambt ruim 12 miljoen). In het najaar van 2024 is hiervoor een projectleider geworven en is

het proces opgestart om te komen tot een plan. Streven is om in de eerste helft van 2025 een kader en plan van aanpak te maken en in het college te laten vaststellen. Essentieel hierin is ook de samenwerking en participatie met inwoners (o.a. dorpsbelangen). Daarnaast is het belangrijk om met het plan aan te sluiten op bestaande structuren en initiatieven.

6. Organisatiekosten (Lumpsum-middelen aardbevingsopgave): we krijgen al een aantal jaren middelen vanuit het Rijk voor de kosten die we als gemeenten maken (met name personele inzet en organisatiekosten). Met Nij Begun zijn deze afspraken verlengd tot en met 2028. Hierbij wordt rekening gehouden met loonindexering. Voor Oldambt betekent dit dat we jaarlijks een bedrag van c.a. 700k ontvangen voor personele inzet en organisatiekosten. Voor 2024 is een bedrag van € 735.420 toegekend. Daarnaast is van voorgaande jaren nog een budget over van € 310.890. Binnen de gemeente zetten we deze middelen met name in voor personele kosten (projectgroep aardbevingen) en eventuele overige kosten (onderzoek, inhuur). Afgelopen jaar is de personele inzet verder verhoogd. In totaal is in het afgelopen jaar een bedrag van € 789.982 besteed. Het resterende deel (€ 256.328) is overgeheveld naar het budget voor 2025.

7. NPG-Projecten: in totaal hebben we c.a. 35 miljoen euro beschikbaar om te investeren in projecten. In totaal hebben we nu voor 15 projecten c.a. 17 miljoen euro aan NPG-middelen ontvangen (of toegezegd gekregen). In onderstaande tabel staat het overzicht van de goedgekeurde projecten, de NPG-middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld en de uitgaven (afgelopen jaar en totaal). Verder zijn ook de fasering en looptijd opgenomen. Het gaat hier om de bedragen die ten laste komen van ons trekkingsrecht, voor een aantal projecten geldt dat de (verwachte) BTW-bijdrage rechtstreeks door het Rijk wordt overgemaakt aan het BTW-compensatiefonds. Dit is ook het verschil tussen de kolom ‘NPG-toekenning’ en NPG-ontvangen’.

   Binnen het NPG is afgesproken dat gemeenten maximaal 4% van de trekkingsrechten mogen inzetten voor proces- en organisatiekosten. Deze middelen zijn vrij te besteden gedurende de looptijd van het NPG. Afgelopen jaar is een bedrag van € 209.605 besteed met name aan personele- en organisatiekosten. Daarnaast hebben we hieruit o.a. ook ons NPG-festival gefinancierd. Deze middelen (programmakosten) zijn ook opgenomen in onderstaande tabel.

   Tabel: NPG-projecten – overzicht 2024

	Projecten	**NPG-toekenning**	**NPG-ontvangen**	**Uitgaven 2024**	**Uitgaven totaal**	**Fasering**	**Looptijd**
1	Scheemda veilig en bereikbaar	285.318	285.318	-	285.318	Afgerond	Afgerond
2	Snel aan de slag met Nieuwborgen.net	105.375	105.375	-	105.375	Afgerond	Afgerond
3	Bibliotheek op school/ VoorleesExpress	560.720	560.720	-	560.720	Afgerond	Afgerond
4	De Graanrepubliek	942.000	942.000	-	942.000	Afgerond	Afgerond

5	Programmakosten	894.200	862.232	209.605	667.770	Midden realisatie	2030
6	Tijd voor toekomst	964.350	964.350	194.752	838.067	Midden realisatie	2025
7	Lokaal Stimuleringsfonds	1.000.000	1.000.000	200.000	599.474	Midden realisatie	2027
8	Fonds toekomst-bestendig wonen	750.000	726.375	1.667	13.857	Midden-realisatie	2030
9	Stimuleringsregeling Toekomstbestendig Centrum Winschoten	500.000	500.000	49.330	109.560	Midden realisatie	2030
10	Regiomarketing	300.000	300.000	33.400	100.200	Midden-realisatie	2030
11	Opgroeien Kansrijke Omgeving	851.364	802.169	251.845	492.805	Begin realisatie	2026
12	Generatierijkdom	1.518.880	1.492.120	66.350	73.350	Begin realisatie	2029
13	Digitaal centrum Oost Groningen (RUBY)	899.000	280.000	135.147	135.147	Begin realisatie	2028
14	Koepelproject Graanrepubliek 2.0	2.689.000	2.689.000	1.169.482	1.964.718	Begin realisatie	2028
15	Centrumontwikkeling Winschoten	5.000.000	4.480.000	-	-	Begin realisatie	2028
	Totaal	**17.260.207**	**15.989.659**	**2.311.578**	**6.888.361**		

5.9 Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een meer open en toegankelijkere overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (door middel van Woo-verzoeken) en de actieve bekendmaking draagt de gemeente op actief vanuit zichzelf informatie openbaar te maken. Ook is één van de verplichtingen om in de jaarrekening aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Vervolg implementatie

In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De actieve openbaarmaking verplicht de gemeente Oldambt om in fases 11 informatiecategorieën openbaar te maken. De Rijksoverheid maakt deze fases geleidelijk bekend. De gemeente Oldambt publiceert bepaalde informatie ter bevordering van de transparantie over besluitvorming van de gemeente. Om deze informatie doorzoekbaar, toegankelijk en privacy-proof openbaar te maken, zijn er technische hulpmiddelen en aanpassingen in het werkproces benodigd.

Het jaar 2024 stond in het teken van de start voor het invullen van de randvoorwaarden. Dit houdt in: het optimaliseren van het anonimiseringsproces binnen de bestaande werkprocessen, de verdere inrichting van een publicatie omgeving (Woo-index) en het realiseren van een proces blauwdruk per informatiecategorie. Ook bewustwording in de organisatie maakte onderdeel uit van de implementatie.

De Rijksoverheid heeft in 2024 de eerste fase met bijbehorend termijn bekendgemaakt. 1 november 2024 dienden de eerste informatiecategorieën gepubliceerd te worden. De gemeente Oldambt heeft hier tijdig aan voldaan. De gemeente Oldambt heeft in 2024 de Woo-contactpersoon en de wijze van digitale verzoeken vastgesteld. In 2024 heeft de gemeente Oldambt daarnaast een ambitieniveau rondom openbaarheid vastgesteld, namelijk het ambitieniveau ‘’Basis’’, wat een significante stap voorwaarts betekent in het transparanter maken van de gemeentelijke werkzaamheden en het verbeteren van de informatiehuishouding. Tegen het einde van 2024 heeft Oldambt een vaste Woo-coördinator aangesteld om de implementatie van deze ambities en de naleving van wettelijke verplichtingen rondom de Woo te waarborgen. De aanstelling van deze coördinator markeert een cruciaal punt in ons streven naar een toegankelijke, transparante en efficiënte overheid, waarbij continuïteit en deskundigheid in het beheer van overheidsinformatie gewaarborgd zijn. Naast de realisatie van het meerjarenplan met betrekking tot de actieve openbaarmaking, bewaakt en ondersteunt de Woo-coördinator tijdige en volledig afhandeling van de binnenkomende Woo-verzoeken.

6 Jaarrekening 2024

6.1 Balans per 31 december 2024

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31 december 2024		31 december 2023	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0		0	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	18.760		15.280	
		18.760		**15.280**
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	54.169		51.664	
Investeringen met een economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.643		34.218	
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	21.607		21.413	
		109.420		**107.294**
Financiële vaste activa				
Kapitaal verstrekkingen aan:				
- deelnemingen	2.273		2.273	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	5.189		5.779	
- deelnemingen	2.934		2.934	
- openbare lichamen	128		147	
Overige langlopende leningen u/g	1.754		1.578	
		12.279		**12.711**
Totaal vaste activa		**140.459**		**135.285**
Vlottende activa				
Voorraden				
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	-552		-605	
		-552		**-605**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	9.739		9.000	
Rekening-courant verhoudingen met het Rijk	107.573		90.215	
Rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	1.571		1.541	
Overige vorderingen	2.654		4.685	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	0		0	
		121.537		**105.440**
Liquide middelen				
Kassaldi	14		14	
Banksaldi	407		453	
		420		**467**
Overlopende activa				
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	1.857		352	
Nog te ontvangen bedragen van overige overheid	4.839		1.860	
Overige overlopende activa	9.344		10.877	
		16.040		**13.089**
Totaal vlottende activa		**137.444**		**118.392**
Totaal generaal		**277.903**		**253.676**

Bedragen x € 1.000

Passiva	31 december 2024		31 december 2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	27.708		23.054	
Bestemmingsreserve	65.310		51.728	
Nog te bestemmen resultaat	-38		15.753	
		92.980		**90.535**
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	11.545		10.913	
		11.545		**10.913**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	84.446		89.353	
- openbare lichamen	6.667		7.000	
- overige binnenlandse sectoren	0		47	
Waarborgsommen	0		0	
		91.112		**96.400**
Totaal vaste passiva		**195.637**		**197.847**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar				
Overige schulden	5.499		5.379	
		5.499		**5.379**
Overlopende passiva				
Vooruitontvangen bedragen van de EU	0		77	
Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	66.999		40.361	
Vooruitontvangen bedragen van overige overheid	1.953		1.854	
Overige overlopende passiva	7.816		8.158	
		76.768		**50.450**
Totaal vlottende passiva		**82.266**		**55.829**
Totaal generaal		**277.903**		**253.676**
Gewaarborgde geldleningen / garantstellingen	**Totaal**	**73.096**		**61.130**

6.2 Overzicht van baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

Programma		Begroot primitief			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Nr	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo*	Lasten	Baten	Saldo*	Lasten	Baten	Saldo*
1	Algemene dienstverlening	1.635	993	642	1.635	993	642	1.740	1.091	649
2	Woonklimaat en leefomgeving	31.834	7.225	24.609	67.695	35.045	32.650	50.650	21.153	29.497
3	Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	8.780	2.132	6.648	9.708	3.640	6.068	11.181	5.388	5.793
4	Zorg en samenleving	97.199	27.246	69.953	106.026	35.339	70.687	106.364	34.565	71.799
5	Duurzaamheid en milieubeheer	5.614	5.133	481	13.910	11.339	2.571	7.288	6.566	722
6	Bestuur	2.112	0	2.112	2.192	0	2.192	2.250	0	2.250
		147.174	42.729	104.445	201.166	86.357	114.810	179.473	68.764	110.710
	Overhead	22.462	2.643	19.819	25.202	3.480	21.721	26.610	4.076	22.535
	Algemene dekkingsmiddelen	4.547	133.537	-128.990	9.618	143.342	-133.724	6.402	142.100	-135.699
	Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	10	0	10
	Bedrag onvoorzien	200	0	200	0	0	0	0	0	0
SALDO VOOR MUTATIES IN RESERVES		**174.382**	**178.908**	**-4.526**	**235.986**	**233.179**	**2.807**	**212.495**	**214.940**	**-2.445**
	Mutaties in reserves	8.863	4.338	4.526	21.723	24.530	-2.807	21.055	18.572	2.483
SALDO NA MUTATIES IN RESERVES				**0**			**0**			**38**

*) negatief saldo is een voordeel!

6.3 Toelichting op de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

6.3.1 Waarderingsgrondslagen

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven over een termijn van maximaal 5 jaar op het saldo.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven in dezelfde termijnen als de eigen materiële activa.

Vaste Activa
Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte levens- c.q. gebruiksduur. De afschrijvingstermijnen van de activa variëren (per activaklasse) van 4 tot 50 jaar. Deze zijn vastgelegd in bijlage 2 van de financiële verordening.
Op gronden wordt niet afgeschreven.
Indien er sprake is van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats.

Investeringen met een verkrijgingsprijs van minder dan € 20.000, waarvan de kosten niet doorberekend worden aan derden, worden ineens afgeschreven.

Voorraad niet in exploitatie genomen gronden
De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Financiële vaste activa
De financiële activa bestaan uit:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen;
- geldleningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen;
- overige langlopende geldleningen;
- gemeenschappelijke regelingen;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De balanspost kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen heeft betrekking op participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's. Waardering vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waardering van de aandelen onverwacht structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De langlopende leningen uitstaande gelden en de overige uitzettingen worden door ons gewaardeerd tegen nominale waarde, eventueel verminderd met de aflossingen op de geldleningen en een voorziening voor oninbaarheid.

Vlottende Activa

Voorraden

Het onderhanden werk van het grondbedrijf wordt gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerd vermogen. Hierop worden ontvangsten uit verkoop en bijdragen van derden in mindering gebracht. Indien een deel van de kosten wordt gedekt uit een voorziening of uit een reserve, dan loopt dit altijd via de resultatenrekening. Als de marktwaarde lager ligt dan de aldus berekende waarde, dan vindt afwaardering plaats tot marktwaarde. In de resultaatbepalingsgrondslagen staat vermeld wanneer winst wordt genomen. De voorraden grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen hun verkrijgingsprijs.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Overlopende activa

Dit zijn de nog te ontvangen bedragen van Rijk, EU en overige derden.
Deze zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vaste passiva

Eigen Vermogen

De reserves zijn onderverdeeld in de algemene reserve en bestemmingsreserves en gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Van een voorziening is sprake als het risico concreet omschreven is, maar het moment van besteding van de gelden nog niet vaststaat.
De waardering sluit zo veel als mogelijk aan bij de omvang van de te verwachten verplichting.

Langlopende schulden (vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer)

De leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Het bedrag van de aflossingen die binnen een jaar vervallen, is niet afzonderlijk onder kortlopende schulden opgenomen, dit is in overeenstemming met de BBV.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden (< 1 jaar)

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Dit zijn o.a. de nog niet bestede bijdragen van derden met een specifiek bestemmingsdoel en nog te betalen kosten (niet door een crediteur gefactureerd).

Overige

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente geborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie hierover opgenomen.

6.3.2 Grondslagen voor resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben, het zogenaamde ‘matching principe’. Nog niet ontvangen baten worden meegerekend voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd of de prestaties ervoor zijn geleverd. Lasten, die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, maar zich daadwerkelijk voordoen na het einde verslagjaar èn bekend zijn voor het opmaken van de jaarrekening, worden ook meegerekend.

Onder baten worden verstaan:

- de vergoedingen van het Rijk voor het functioneren van de gemeentelijke overheid en voor de uitvoering van een aantal specifieke taken;
- de belastingopbrengsten uit de heffing van onroerende-zaakbelasting;
- de geheven leges en retributies voor specifieke overheidstaken die de gemeente uitvoert (o.m. inzamelen huishoudelijke afvalstoffen en burgerzaken);
- het rendement op bezittingen (rente, dividenden, huren en pachten);
- het rendement op geïnvesteerd eigen vermogen (interne rentevoet);
- de vergoedingen voor specifieke producten en diensten, die de gemeente levert;
- het batig saldo kostenplaatsen en renteomslag (zie hierna).

Onder lasten worden verstaan:

- de direct aan onze producten toe te rekenen kosten;
- de afschrijvingslasten;
- de lasten van de gemeentelijke organisatie;
- de rentelasten.

De afschrijvingslasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen voor de immateriële- en materiële vaste activa. Wij beginnen met het afschrijven van activa in het verslagjaar volgend op het jaar van aanschaf, respectievelijk realisatie. Wij schrijven lineair af tot € 0.

De lasten van de gemeentelijke organisatie (overhead) worden sinds 2017 apart verantwoord. In het totaaloverzicht van de programma’s worden alleen nog maar de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De door de medewerkers gepleegde inzet wordt voorcalculatorisch - van tevoren - vertaald in gewerkte uren per product. Deze (verwachte) ureninzet wordt vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch tarief. Het totaal van de gewerkte uren maal het tarief moet de lasten van de loonkosten dekken. Een tekort of overschot wordt als last, respectievelijk bate, verantwoord op het product saldo van kostenplaatsen.

De rentelasten worden met een voorcalculatorisch percentage berekend over het geïnvesteerd vermogen in immateriële, respectievelijk materiële vaste activa en de onderhanden werken van de bouwgrondexploitatie. Deze gecalculeerde rentelast wordt toegerekend aan de producten waar bovengenoemde activa aan bijdragen, volgens de systematiek die ook geldt voor de afschrijvingen. Een eventueel voordelig of nadelig verschil met de werkelijke rentelasten wordt als bate, respectievelijk als last, verantwoord op het product saldo van kostenplaatsen.

Voor de bouwgrondexploitaties gelden bovengenoemde grondslagen voor resultaatbepaling. De resultaten worden gepresenteerd in de resultatenrekening. Verliezen op exploitaties worden genomen wanneer zij voorzienbaar zijn. Winsten worden genomen als de exploitaties, of zelfstandige delen daarvan zijn gerealiseerd. Van dit laatste wordt afgeweken indien er op balansdatum sprake is van een negatieve boekwaarde die de naar verwachting nog te maken kosten overtreft. In dat geval zal het verschil tussen beide grootheden als tussentijdse winst worden genomen in het betreffende boekjaar. Het (verwachte) resultaat op grondexploitaties wordt in de toelichting op de balans en/of paragraaf grondbeleid nader toegelicht.

Met betrekking tot het bedrag van de uitkering uit het Gemeentefonds wordt in principe uitgegaan van de op het moment van afsluiting van de boeken laatst bekende, door het Ministerie van BZK verstrekte, specificatie. Hiervan wijken wij af als bij ons bekend is dat de in de specificatie voor de berekening van de uitkering gebruikte Oldambtster volumes nog zullen worden aangepast (we gaan dan uit van de door onszelf berekende volumes).

Resultaatbestemming
Alle vermogensmutaties worden inzichtelijk gemaakt via het exploitatieresultaat. Hierbij wordt als principe gehanteerd dat de begroting indicatief is. Toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven.

Voor de bestemming van het resultaat is in de jaarrekening een voorstel opgenomen.

6.3.3 Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid.

Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten van de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV en onze eigen financiële verordening.

6.4 Toelichting op de balans

6.4.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

De boekwaarden van de investeringen hadden het volgende verloop:

Bedragen x € 1.000

Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Begin 2024	Nieuwe bijdragen	Aflossingen of verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2024
De Blauwe Stad	1.607	0	0	73	1.534
Maatregelen aansluiting A7	158	0	0	14	144
Fietspad bosgebied Zuid	54	0	0	3	52
Huiskamerproject Heiligerlee	55	0	0	9	46
Co-financiering Blauwestad	981	0	0	43	938
Vaarverbinding Blauwestad-Dollard	435	0	0	20	415
Onderwijshuisvesting	11.989	4.666	466	558	15.631
Totaal	**15.280**	**4.666**	**466**	**719**	**18.760**

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Begin 2024	Ultimo 2024
Investeringen met een economisch nut	51.767	54.168
Investeringen met een economisch nut - heffing	34.218	33.643
Investeringen met maatschappelijk nut	21.413	21.607
Totaal	**107.398**	**109.419**

De boekwaarden van de investeringen met een economisch nut hadden het volgende verloop:

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut	Begin 2024	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Bijdrage van derden	Afschrij-vingen	Ultimo 2024
Strategische gronden	2.754	3.721	0	0	0	6.475
Bedrijfsgebouwen	44.900	1.010	0	45	1.867	43.998
Vervoermiddelen	3.034	233	8	0	513	2.747
Machines, apparaten en installaties	888	71	0	0	164	795
Overige	191	0	0	0	37	154
Totaal	**51.767**	**5.035**	**8**	**45**	**2.581**	**54.169**

I.v.m. de verschuiving in de balans van Scheemderhoogte I van voorraad gronden in exploitatie naar strategische gronden (MVA) wijkt het beginsaldo 2024 € 104 k af van de jaarrekening 2023.

Strategische gronden

Complexen waarin nog geen activiteiten worden ontwikkeld worden gepresenteerd als ‘strategische gronden’. In deze complexen zitten de gronden die voor toekomstige in- en uitbreidingslocaties benodigd zijn. De waarde van deze gronden bestaat voornamelijk uit de aanschafprijs, rente, belastingen en vaste lasten. Om een winstgevende exploitatie mogelijk te maken, dienen de boekwaarden (‘inbrengwaarden’) van deze gronden niet te hoog te worden. Hoe hoger de waarde per vierkante meter, des te hoger wordt het risico dat de uiteindelijke exploitatie niet kostendekkend zal kunnen worden uitgevoerd.

Hieronder volgt een overzicht van de nog niet in exploitatie genomen complexen:

Bedragen x € 1.000

Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Prijs per m2
Oldambtmeer	912	van € 3,50 tot € 6,00
vm. industrie	1.179	van € 4,00 tot € 5,00
Scheemderhoogte 1 + 2	2.246	divers
Centrum Winschoten	560	divers
Ziekenhuis	888	divers
Oostereinde 16	120	divers
Garst 6	570	divers
Totaal	**6.475**	

Hieronder worden de belangrijkste investeringen aangegeven, die in het boekjaar zijn gedaan (inclusief verwerking bijdragen van derden):

Bedragen x € 1.000

Investeringen materiële vaste activa met een economisch nut	Investeringen in 2024
Strategische gronden	
- Nog niet in exploitatie genomen gronden	3.721
Bedrijfsgebouwen	
- Poort van Winschoten	567
- SV Bovenburen - extra lokaal onderwijs	285
- Gymlokaal Westerlee	70
Vervoermiddelen	
- Buitendienst Tractor Valtra	151
- Buitendienst DFSK veegwilbak	47
- Materieel buitendienst	39
Machines en apparaten	
- Gladheidsbestrijding	71

De boekwaarden van de investeringen met een economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, hadden het volgende verloop:

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Begin 2024	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Bijdrage van derden	Afschrij-vingen	Ultimo 2024
Gronden en terreinen	212	0	0	0	0	212
Bedrijfsgebouwen	558	0	0	0	56	502
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	33.046	1.286	0	55	1.658	32.620
Overige	402	0	0	0	92	310
Totaal	**34.218**	**1.286**	**0**	**55**	**1.806**	**33.643**

Hieronder worden de belangrijkste investeringen aangegeven, die in het boekjaar zijn gedaan (inclusief verwerking bijdragen van derden):

Bedragen x € 1.000

Investeringen materiële vaste activa met een economisch nut - heffing	Investeringen in 2024
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
- Vervanging riolering obv inspectie	430
- Riool klimaatadaptie (grond)water	281
- Vervanging mechanische riolering	222
- Riool relinen Havenstraat Oostwold	168
- Begraafplaatsen verbeteren paden	80
- Riool relinen diverse locaties	37

De boekwaarden van de investeringen met een maatschappelijk nut hadden het volgende verloop:

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Begin 2024	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Bijdrage van derden	Afschrij-vingen	Ultimo 2024
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	20.448	4.423	0	3.095	1.140	20.636
Machines, apparaten en installaties	33	0	0	0	0	33
Overige	932	313	0	0	307	938
Totaal	**21.413**	**4.736**	**0**	**3.095**	**1.446**	**21.607**

Hieronder worden de belangrijkste investeringen aangegeven, die in het boekjaar zijn gedaan (inclusief verwerking bijdragen van derden):

Bedragen x € 1.000

Investeringen materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Investeringen in 2024
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
- Infra fietspad Beerta - Bad Nieuweschans	1.039
- Recreatievoorziening Ring Blauwe Stad	-864
- Infra Beerta Nieuw Beerta	281
- Openbare verlichting	234
- Reconstructie Hora Siccamaweg Midwolda	232
- Infra Finsterwoldehamrik	151
- Infra - realisatie HUB NS Scheemda	42
- Infra Hamdijk Bad Nieuweschans	84
- Infra-investering bruggen	80
- Infra wortelproblematiek	44

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Begin 2024	Ultimo 2024
Deelnemingen	2.273	2.273
Verstrekte leningen woningbouw	5.779	5.189
Leningen aan deelnemingen	2.934	2.934
Leningen aan openbare lichamen	147	128
Overige langlopende leningen u/g	1.578	1.754
Totaal	**12.711**	**12.279**

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaande overzichten weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Overzicht deelnemingen	Begin 2024	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2024
Aandelen GRID N.V.	18	0	0	18
Aandelen GRID N.V. (agio)	99	0	0	99
Zonnepark SunBrouck	35	0	0	35
Aandelen BNG	453	0	0	453
Enexis Holding N.V.	1.660	0	0	1.660
Waterbedrijf Groningen	8	0	0	8
Overig	0	0	0	0
Totaal	**2.273**	**0**	**0**	**2.273**

Bedragen x € 1.000

Overzicht leningen aan woningbouwcorporaties	Begin 2024	nieuwe leningen	aflossingen	Ultimo 2024
Woningbouwvereniging Acantus	5.779	0	590	5.189
Totaal	**5.779**	**0**	**590**	**5.189**

Bedragen x € 1.000

Overzicht leningen aan deelnemingen	Begin 2024	nieuwe leningen	aflossingen	Ultimo 2024
Vordering op Enexis B.V.	2.934	0	0	2.934
Totaal	**2.934**	**0**	**0**	**2.934**

Bedragen x € 1.000

Overzicht leningen aan openbare lichamen	Begin 2024	nieuwe leningen	aflossingen	Ultimo 2024
Eems Dollard Regio	147	0	18	128
Totaal	**147**	**0**	**18**	**128**

Bedragen x € 1.000

Overzicht overige langlopende leningen u/g	Begin 2024	nieuwe leningen	aflossingen	Ultimo 2024
Verstrekte hypotheken	251	0	0	251
Hypotheken Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	1.307	186	144	1.349
Leningen sportverenigingen	20	0	1	19
De Ringberg	0	150	15	135
Totaal	**1.578**	**336**	**160**	**1.754**

6.4.2 Vlottende activa

Voorraden

De voorraden op de balans worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x € 1.000

Voorraden	Begin 2024	Ultimo 2024
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.759	1.911
Totaal	**1.759**	**1.911**
Waarvan als vermindering opgenomen in de balanspresentatie		
Voorziening negatieve grondexploitaties	2.467	2.463
Totaal balanspresentatie	**-708**	**-552**

I.v.m. de verschuiving in de balans van Scheemderhoogte I van voorraad gronden in exploitatie naar strategische gronden (MVA) wijkt het beginsaldo 2024 € 104 k af van de jaarrekening 2023.

Bouwgronden in exploitatie

De voorraad onderhanden werk (in exploitatie) wordt gevormd door de complexen van de bouwgrondexploitatie waar ‘de schop al in de grond is gegaan’.

Bedragen x € 1.000

Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Verwacht resultaat	Looptijd tot en met	Hectare te verkopen
Hoogebrug II	48	15	2025	0,1
Hoogebrug III	-146	-291	2025	0
Eextahaven III	1.551	-1.418	2026	2,1
Kamperfoeliestraat	385	438	2027	0,9
Garst	73	-1.138	2029	1,5
Totaal	**1.911**	**-2.394**		**4,7**

Negatief = positief resultaat.

Bedragen x € 1.000

Voorraden gronden	Begin 2024	lasten	rente	baten	Ultimo 2024	voorziening	Gecorrigeerde balanswaarde
Hoogebrug II	47	1	0	0	48	0	48
Hoogebrug III	-181	35	0	0	-146	0	-146
Eextahaven III	1.798	85	0	332	1.551	1.430	121
Kamperfoeliestraat (woningbouw)	63	326	0	4	385	0	385
Garst (woningbouw)	31	42	0	0	73	1.033	-960
Totalen	**1.758**	**489**	**0**	**336**	**1.911**	**2.463**	**-552**

I.v.m. de verschuiving in de balans van Scheemderhoogte I van voorraad gronden in exploitatie naar strategische gronden (MVA) wijkt het beginsaldo 2024 € 104 k af van de jaarrekening 2023.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	Begin 2024	Ultimo 2024
Vorderingen op openbare lichamen	9.000	9.739
Rekening courant verhoudingen met het Rijk	90.215	107.573
Rekening courant verhoudingen	1.541	1.571
Overige vorderingen 1)	5.174	2.822
-waarvan voorzien als oninbaar	-489	*-168*
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	0	0
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	**105.440**	**121.537**

1) In de Overige Vorderingen is per ultimo 2024 € 1,0 miljoen opgenomen aan debiteuren Werk en Inkomen. Totale vorderingen € 3,4 miljoen, waarvan dubieus € 2,4 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Het bedrag "voorzien als oninbaar" bestaat uit:	Begin 2024	Ultimo 2024
Debiteuren belastingen	454	134
Overige vorderingen	35	34
Totaal	**489**	**168**

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 is het 'Schatkistbankieren' ingevoerd, zodat de totale Nederlandse schuldquote kan worden bepaald en deze een gunstig effect zal hebben op het Nederlandse EMU-saldo. Dit EMU-saldo mag voor Nederland, Europees gezien, maximaal 3% van het Binnenlands Bruto Product (BBP) zijn.

Het verwachte Nederlands tekort zal o.b.v. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) , voor geheel 2024 onder de norm van 3% van het BBP uitkomen en wel op ca. 1,1%.

Het schatkistbankieren houdt in dat voor onze gemeente de som van alle bankrekeningen en aanwezige liquide middelen o.b.v. onze begrotingstotaal 2024 gemiddeld nooit meer mag zijn dan positief € 3,7 miljoen (het drempelbedrag van 2% van het begrotingstotaal als de begroting lager is dan € 500 miljoen).
Komt het saldo boven het drempelbedrag, moet het saldo naar onze bankrekening bij de schatkist overgemaakt worden. De vergoeding op het schatkistbankieren werd voor 2024 verwacht op ongeveer 3,0%, deze vergoeding heeft zich in 2024 bewogen tussen de 3,0% en 3,9%.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal, dit leidt tot een kwartaalgemiddelde die het drempelbedrag niet mag overschrijden.

Schatkistbankieren in relatie tot tegoeden bij de BNG Bank
Over de tegoeden bij de BNG Bank, hebben we geregeld dat alle bedragen boven de € 0,4 miljoen dagelijks automatisch worden overgemaakt (afgeroomd) richting de schatkist van het Rijk en tot eenzelfde bedrag automatisch worden bijgeboekt op onze BNG rekening t.l.v. de schatkist.
Dit is aanmerkelijk lager dan het berekende drempelbedrag mag zijn (€ 3,7 miljoen).
De keuze om bij € 0,4 miljoen automatisch af- en bij te romen is gemaakt doordat de BNG Bank tot omstreeks juli 2022 *geen vergoeding* gaf op tegoeden op onze bankrekening. Daarna is de BNG overigens ook weer (zie rentevergoedingen SKB) over gegaan op het geven van rentevergoedingen. Heroverweging van het verhogen van het bedrag van afromen richting SKB is momenteel (nog) niet aan de orde.

In 2024 is overigens het drempelbedrag niet overschreden, zoals uit onderstaand overzicht blijkt:

(bedragen x € 1.000)

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2024 Ruimte (+) / Overschrijding (-)		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1)	**Drempelbedrag**	**3.665**	**3.665**	**3.665**	**3.665**
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	457	469	437	459
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	3.208	3.196	3.228	3.206
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Ultimo 2024
Kassaldi	14	14
Banksaldi	453	407
Totaal	**467**	**420**

Overlopende activa
De post overlopende activa is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Ultimo 2024
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	352	1.857
Nog te ontvangen bedragen van overige overheid	1.860	4.839
Overige nog te ontvangen bedragen	7.019	5.296
Nog te ontvangen rente leningen	911	976
Vooruitbetaalde bedragen	2.903	2.838
Nog te ontvangen btw	0	238
Overige	44	-4
Totaal	**13.089**	**16.040**

De in de balans opgenomen nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen bedragen op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Toe-voegingen	Ontvangen	Ultimo 2024
Gemeentefonds 2021	49	0	49	0
Gemeentefonds 2024	0	181	0	181
G2 BUIG	0	731	0	731
G3 Verstrekte BBZ leningen	13	0	13	0
M16 SPUK Oekraïne	168	4.664	4.655	177
G12 SPUK Hulp gedupeerden toeslagen problematiek	22	776	29	769
C127 NPG Project De Graanrepubliek	100	0	100	0
SVB PGB WMO	44	76	44	76
SVB PGB Jeugd	15	70	15	70
Wmo/CAK eigen bijdragen	36	48	36	48
Gemeente Groningen Beschermd wonen	724	443	724	443
Afrekening RIGG	348	546	348	546
Doorbelasting GRID	16	11	16	11
Doorbelasting loonkosten Eemsdelta	18	0	18	0
Doorbelasting loonkosten Afeer	10	0	10	0
Doorbelasten kosten VKB	14	14	14	14
COA Crisisopvang + loonkosten BOA	239	76	239	76
RWLP gerechten	46	24	46	24
Gemeente Stadskanaal NIP/SPUK GGA	66	178	66	178
Gemeente Pekela NIP/SPUK GGA	0	101	0	101
Gemeente Veendam NIP/SPUK GGA	0	947	0	947
Gemeente Midden-Groningen NIP/SPUK GGA	0	101	0	101
Projectplan SPUK energiearmoede div gemeenten	62	0	62	0
Provincie Groningen procesbebeleiding Regio Deal	38	0	38	0
Gemeente Stadskanaal WMO begeleiding +Marktconsultatie SMA	92	93	92	93
Gemeente Pekela WMO begeleiding + Marktconsultatie SMA	92	93	92	93
Gemeente Veendam Marktconsultatie SMA	0	1	0	1
Gemeente Westerwolde Marktconsultatie SMA	0	1	0	1
Gemeente Pekela Vroegsignalering	0	9	0	9
Gemeente Veendam Vroegsignalering	0	11	0	11
Gemeente Hogeland Vroegsignalering	0	13	0	13
Gemeente Eemsdelta Vroegsignalering	0	13	0	13
Noordelijk Belastingkantoor inningen december	0	894	0	894
Regiodeal-gemeenten m.b.t. Jouw Bespaar Coach	0	804	0	804
Gemeente Veendam RMC+	0	122	0	122
Gemeente Groningen SPUK IZA 2024	0	67	0	67
Gemeente Westerwolde Veteranendag 2024	0	3	0	3
RWLP CDOKE	0	7	0	7
Gemeente Pekela BRP begeleiding	0	2	0	2
Gemeente Westerwolde BRP begeleiding	0	2	0	2
GRO8C Provincie Groningen Regiomarketing	0	67	0	67
Totaal	**2.212**	**11.190**	**6.706**	**6.696**

6.4.3 Vaste passiva

Resultaatbestemming 2023

De resultaatbestemming 2023 ad € 15.753.225 bestond uit de volgende toevoegingen en onttrekkingen aan bestaande reserves en is verwerkt in het saldo begin dienstjaar:

Bedragen x € 1.000

Reserve	Saldo was	Restultaat-bestemming	Saldo begin 2024
Nog te bestemmen resultaat	15.753	-15.753	0
Reserve onderhoud wegen	579	278	857
Bestemmingsreserve versterking kwaliteit dorpen en wijken	2.493	940	3.433
Reserve verduurzaming	0	739	739
Reserve Regiodeal	0	7.205	7.205
Reserve Regiodeal 2.0	2.000	775	2.775
Reserve dekking kapitaalslasten investeringen	20.115	62	20.176
Reserve dekking aardgasvrije wijken	1.361	11	1.372
Reserve sanering Meidoorlaan	4.517	4	4.521
Reserve deelneming Energie coöperaties	7	4	12
Reserve Vluchtelingen	3.980	-1.148	2.832
Uit te voeren projecten	8.717	6.042	14.758
Algemene reserve	23.054	841	23.895

Reserves

De gemeenteraad heeft een nadere indeling van de reserveportefeuille vastgesteld.
Deze nadere indeling onderscheidt de volgende reserves:

A. Algemene reserve
B. Bestemmingsreserve – gebonden – ter dekking van afschrijvingen
C. Bestemmingsreserve – gebonden – ter dekking van (investerings-)uitgaven
D. Overige bestemmingsreserves.

Het verloop van de reserves wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving	Saldo begin 2024	Toevoeging	Bijboeking rente	Onttrekking	Saldo ultimo 2024
A	Algemene reserve	23.895	4.343	0	530	27.708
B	Gebonden, ter dekking afschrijving	20.176	38	494	1.281	19.427
C	Gebonden, ter dekking (investerings) uitgaven	37.850	10.156	0	15.891	32.115
D	Overige bestemmingsreserves	8.613	6.024	0	869	13.768
A	Nog te bestemmen resultaat	0	-38	0	0	-38
	Totaal	**90.535**	**20.523**	**494**	**18.572**	**92.980**

De mutaties per reserve waren:

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving	Saldo begin 2024	Toevoeging	Bijboeking rente	Onttrekking	Saldo ultimo 2024
A	Algemene reserve	23.895	4.343	0	530	27.708
B	Bestemmingsreserve dekking kapitaalslasten investeringen	20.176	38	494	1.281	19.427
C	Uit te voeren projecten	14.758	218	0	9.863	5.113
C	Bestemmingsreserve woonplannen - krimp	418	0	0	0	418
C	Bestemmingsreserve sanering Meidoornlaan	4.521	165	0	97	4.588
C	Cultuurhuis MOP	368	268	0	113	523
C	Bestemmingsreserve Aardgasvrije wijken	1.372	0	0	173	1.199
C	Bestemmingsreserve Regiodeal	7.205	0	0	4.318	2.887
C	Reserve cofinanciering Regiodeal 2.0	2.775	925	0	0	3.700
C	Reserve sport en leefbaarheidsfonds	1.500	1.000	0	100	2.400
C	Reserve inkomen, armoede en participatie	0	1.294	0	0	1.294
C	Reserve dekking deelnemingen Energie coöperaties	12	2	0	0	14
C	Bestemmingsreserve versterking kwaliteit dorpen en wijken	3.433	2.035	0	471	4.997
C	Bestemmingsreserve verduurzaming	739	4.250	0	7	4.982
C	Bestemmingsreserve energie armoede	750	0	0	750	0
D	Bestemmingsreserve Hayo Dijkhuisfonds	34	0	0	0	34
D	Bestemmingsreserve organisatie ontwikkeling	3.265	3.705	0	792	6.178
D	Bestemmingsreserve buitenonderhoud Brede Scholen	223	31	0	0	254
D	Bestemmingsreserve onderhoud wegen	857	150	0	77	931
D	Bestemmingsreserve Vluchtelingen	2.832	419	0	0	3.251
D	Bestemmingsreserve incidentele kosten herhuisvesten personeel	0	1.719	0	0	1.719
D	Grondexploitatie	1.401	0	0	0	1.401
	Totaal	**90.535**	**20.561**	**494**	**18.572**	**93.018**

De genoemde reserves die per ultimo boekjaar 2024 een saldo hebben, hebben ten doel:

A. Algemene reserve

Doel	Vrij beschikbaar eigen vermogen en kan dus alle mogelijke functies uitoefenen: Bufferfunctie: dient als buffer voor tegenvallers. Bestedingsfunctie: vanuit deze reserve kunnen bestemmingsreserves worden ingesteld Financieringsfunctie: de reserve financiert gemeentelijk bezit Inkomensfunctie: de bespaarde rente is een dekkingsmiddel in de exploitatie.
Voeding	De algemene reserve wordt gevoed met het positieve resultaat van de exploitatie.
Bodem	Een eigenlijke bodem is er niet, maar fictief ligt de ondergrens op het minimaal aan te houden weerstandsvermogen, berekend in de betreffende paragraaf van de begroting
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Bestedingen hieruit vinden plaats op basis van dan wel conform raadsbesluiten
Laatste jaar van besteding	Niet van toepassing

B. Bestemmingsreserve – gebonden – ter dekking van afschrijvingen

Dekking kapitaalsinvesteringen

Doel	Het doel is de dekking van kapitaallasten waar de raad heeft besloten deze te dekken d.m.v. een onttrekking uit een reserve. Conform BBV moet dit dan plaatsvinden gedurende de volledige afschrijvingstermijn.
Voeding	Is gevoed uit incidentele stortingen n.a.v. raadsbesluiten, daarnaast wordt er jaarlijks gedeeltelijk rente aan toegevoegd.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing

Besteding	Jaarlijkse vrijval ter dekking van kapitaallasten
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

C. Bestemmingsreserve – gebonden – ter dekking van (investerings-) uitgaven

Uit te voeren projecten

Doel	Specifiek geoormerkte middelen voor (nog) niet uitgevoerde projecten worden via deze bestemmingsreserve overgeheveld naar het volgende jaar, zodat de betreffende projecten alsnog uitgevoerd kunnen worden.
Voeding	De specifiek geoormerkte middelen voor de niet uitgevoerde projecten die vrijvallen t.g.v. het jaarlijkse rekeningresultaat kunnen gedoteerd worden.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Door de realisatie van de betreffende projecten.
Laatste jaar van besteding	Niet van toepassing

Woonplannen - krimp

Doel	In 2019 is deze reserve hernoemd tot openbare ruimte woonplannen – krimp
Voeding	Is eenmalig gevoed uit de algemene reserve (rekeningoverschot 2011, vrijgevallen deel rekening courant bij de St. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting).
Bodem	€ 0
Plafond	
Besteding	Ter dekking van investeringen in de openbare ruimte als gevolg van krimp
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Sanering stortplaats Meidoornlaan

Doel	Sanering van de voormalige stortplaats Meidoornlaan
Voeding	Zolang de omvang van de verplichting, zowel als het gemeentelijk aandeel daarin niet vaststaat, wordt er jaarlijks circa 4% aan de staande voorziening gedoteerd.
Bodem	€ 0
Plafond	Hoogte verplichting
Besteding	Tot dusver advieskosten en onderhoud sanering installatie
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum (minimaal 50 jaar)

Cultuurhuis MOP

Doel	Dient ter dekking van de kosten voor vervangingsinvesteringen in het Cultuurhuis in Winschoten
Voeding	Jaarlijkse storting
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Ter dekking van de vervangingsinvesteringen van het nieuwe cultuurhuis.
Laatste jaar van besteding	Niet van toepassing

Aardgasvrije wijken

Doel	Ter dekking van kosten nieuwborgen.
Voeding	Vanuit de rijksuitkering voor dit doel.
Bodem	€ 0

Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Uitgaven voor de proeftuin aardgasvrij maken van nieuwolda en wagenborgen
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Regiodeal

Doel	Ter dekking van kosten RWLP-regiodeal.
Voeding	Vanuit de rijksuitkering voor dit doel.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Uitgaven voor het regionaal woon en leefbaarheidsplan cq de regiodeal afspraken.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Regiodeal 2.0

Doel	Ter dekking van kosten RWLP-regiodeal 2.0.
Voeding	Via resultaat bestemming bij de begroting 2023
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Uitgaven voor het regionaal woon en leefbaarheidsplan cq de regiodeal 2.0 afspraken.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Sport en leefbaarheidsfonds

Doel	Ter dekking van kosten sport en leefbaarheid op basis van nog op te stellen plannen
Voeding	via resultaat bestemming bij de 2e BBR 2023
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Uitgaven voor sport en leefbaarheid.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Inkomen, armoede en participatie

Doel	Ter dekking van kosten Inkomen, armoede en participatie
Voeding	via de 2e BBR 2024
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Uitgaven voor Inkomen, armoede en participatie
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Deelnemingen energie coöperaties

Doel	Ter dekking van de boekwaardes van de deelnemingen aan het eind van de contractperiode.
Voeding	Voordelig resultaat van de jaarlijkse opbrengsten van de deelnemingen.
Bodem	€ 0
Plafond	Boekwaardes van de deelnemingen.
Besteding	Ter dekking van de boekwaardes van de deelnemingen aan het eind van de contractperiode.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Fonds versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken

Doel	Ter dekking eventuele co-financiering voor (gesubsidieerde) projecten waar co-financiering aan de orde is en uitgaven t.b.v.versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken
Voeding	Incidentele storting van het restant saldo van de opgeheven reserve Cofinanciering investeringen en jaarlijkse storting vanuit de begroting.
Bodem	€ 0
Plafond	geen
Besteding	Ter dekking eventuele co-financiering voor (gesubsidieerde) projecten waar co-financiering aan de orde is en uitgaven t.b.v.versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Verduurzaming

Doel	Ter dekking van uitgaven voor verduurzaming maatregelen in eerste instantie bij particulieren.
Voeding	Primitieve begroting 2023-2025
Bodem	€ 0
Plafond	geen
Besteding	Ter dekking van uitgaven voor verduurzaming maatregelen in eerste instantie bij particulieren.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Energie armoede

Doel	Ter dekking van maatregelen die bijdragen aan het oplossen of voorkomen van anergie armoede.
Voeding	Primitieve begroting 2023-2025
Bodem	€ 0
Plafond	geen
Besteding	Ter dekking van maatregelen die bijdragen aan het oplossen of voorkomen van anergie armoede.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

D. Overige Bestemmingsreserves

Hayo Dijkhuisfonds

Doel	Het ondersteunen van sportactiviteiten, zowel binnen als buiten de gemeente Oldambt en het verrichten van alle verdere handelingen die met het ondersteunen van sportactiviteiten in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
Voeding	Het resterende vermogen van de ontbonden Stichting Haijo Dijkhuisfonds.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Bijv. ter dekking van subsidieaanvragen voor sportactiviteiten, -toernooien, -evenementen en/of -prijzen.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Organisatieontwikkeling

Doel	Bedoeld ter dekking van incidentele (frictie)kosten die samenhangen met de aanpassingen in de gemeentelijke organisatie.

Voeding	Is eenmalig gevoed uit de algemene reserve.
Bodem	€ 0
Plafond	Het resterende saldo is gekoppeld aan diverse projecten organisatieontwikkeling.
Besteding	Ten gunste van activiteitnummers voor de interne gemeentelijke bedrijfsvoering en het saldo van kostenplaatsen
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Buitenonderhoud brede scholen

Doel	Ter dekking van het buitenonderhoud van brede scholen.
Voeding	Jaarlijks uit de hiervoor bestemde ontvangen rijksgelden.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Ter dekking van (een deel van) het (groot) buitenonderhoud van brede scholen.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Onderhoud wegen

Doel	Is bedoeld om de schommelingen in de lasten van wegen op te vangen en ter dekking van de niet in het meerjarig onderhoudscontract opgenomen lasten zoals verwijderen en verwerken teerhoudend asfalt.
Voeding	Voeding heeft plaatsgevonden t.l.v. de reserves/exploitatieresultaat in de voormalige gemeente Scheemda.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	De kosten van wegenonderhoud, alsmede de kosten van teerhoudend asfalt, worden aan deze reserve onttrokken.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Vluchtelingen

Doel	Is bedoeld ter dekking van kosten die betrekking hebben op vluchtelingen in brede zin.
Voeding	Voeding komt uit overschot ontvangen gelden mbt opvang oekrainers
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Ter dekking van kosten die betrekking hebben op vluchtelingen in brede zin, verder nog geen specifieke zaken over besloten.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Incidentele kosten herhuisvesten personeel

Doel	Is bedoeld ter dekking van incidentele kosten mbt herhuisvesten personeel.
Voeding	Voeding komt uit de begroting uit het ongebruikte deel van de voor herhuisvesting personeel gereserveerde gelden.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Ter dekking van incidentele kosten irt nieuwbouw gemeentehuis en herhuisvesten personeel.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Grondexploitatie

Doel	Ter dekking van exploitatieresultaten grondexploitatie.
Voeding	Samengevoegd uit gelijknamige reserves uit de 3 gemeentes. Voeding is historisch (vermoedelijk) vanuit gerealiseerde grondexploitatieresultaten geweest.
Bodem	€ 0
Plafond	Niet van toepassing.
Besteding	Compenseren van niet voorziene negatieve grondexploitatieresultaten, bij het afsluiten van de betreffende exploitatie.
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven. De mutaties per voorziening waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo begin 2024	Toe-voeging	Vrij-gevallen bedragen	Aan-wendingen	Saldo ultimo 2024
Personele verplichtingen bestuur en personeel	4.330	979	219	0	5.090
Sanering gasfabriekterrein	196	0	0	0	196
Negatieve grondexploitaties	2.467	30	34	0	2.463
Voorziening afvalstoffenheffing	992	384	0	0	1.376
Voorziening (her)waardering ozb	4.592	660	1.284	0	3.968
Voorziening riolering (art. 44 lid 2 BBV)	803	112	0	0	915
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**13.380**	**2.165**	**1.537**	**0**	**14.008**
Waarvan als vermindering opgenomen in de balanspresentatie					
Negatieve grondexploitaties	2.467	30	34	0	2.463
Totaal balanspresentatie voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**10.913**	**2.135**	**1.503**	**0**	**11.545**

De hoogte van de voorzieningen is zo nauwkeurig mogelijk geschat op basis van de achterliggende verplichtingen en risico's.

Personele verplichtingen bestuur en personeel

Verplichting	Het op geld zetten van wachtgeldverplichtingen aan - en pensioenrechten van (voormalige) bestuurders en - personeelsleden, die de pensioengerechtigde leeftijd (nog niet) hebben bereikt en voor zover die rechten niet bij derden zijn ondergebracht.
Voeding	De stand van de voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van een actuariële herberekening. Via de exploitatiebegroting wordt aan deze voorziening gedoteerd c.q. onttrokken, rekening houdend met de van bestuurders ingehouden pensioenpremies.
Bodem	Niet van toepassing
Plafond	Niet van toepassing
Besteding	Overdracht aan derde verzekeraars die op verzoek van de gerechtigden t.z.t de periodieke uitkering aan hen verzorgen; vrijval, als de gemeente zelf de periodieke uitkering aan de (voormalig) bestuurders en - personeelsleden verzorgt.
Laatste jaar van besteding	Niet van toepassing

Sanering gasfabriekterrein

Verplichting	Sanering van het voormalige gasfabriekterrein
Voeding	Eenmalige dotatie ter hoogte van de verplichting
Bodem	€ 0
Plafond	Hoogte verplichting
Besteding	Tot dusver advieskosten voor het saneringsplan
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Voorziening negatieve grondexploitaties

Verplichting	Ter dekking van ongedekte negatieve grondexploitaties op basis van exploitatieopzetten. De hoogte van de achterliggende verplichting wordt jaarlijks herzien.
Voeding	Jaarlijkse bijstelling vanuit de exploitatie
Bodem	€ 0
Plafond	Hoogte verplichting
Besteding	Al naar gelang de bijstelling van de waarderingen
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum.

Voorziening Afvalstoffenheffing

Verplichting	De via afvalstoffenheffing ontvangen gelden beschikbaar houden voor het doel waarvoor ze geheven zijn. Het specifieke doel van deze voorziening is dat de gestorte bedragen in latere jaren aangewend worden ter dekking van toevallige jaarlijkse tekorten.
Voeding	Bij een overschot van de afvalstoffenheffing in de jaarrekening
Bodem	€ 0
Plafond	Geen
Besteding	In komende jaren
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Voorziening (her-)waardering ozb

Verplichting	Ter dekking van mogelijke afwaardering van WOZ-waardes.
Voeding	Gebaseerd op lopende bezwaren tegen de waardevaststelling
Bodem	€ 0
Plafond	Afhankelijk van ingediende bezwaren en de daaraan gerelateerde ozb-opbrengst
Besteding	Op het moment van uitspraak op het ingediende bezwaar–beroep
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Voorziening riolering (niet bestede gelden)

Verplichting	De via rioolheffing ontvangen gelden beschikbaar houden voor het doel waarvoor ze geheven zijn.
Voeding	De jaarlijkse saldi tussen begrote en werkelijke lasten
Bodem	€ 0
Plafond	Geen
Besteding	In komende jaren
Laatste jaar van besteding	Geen einddatum

Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	nieuwe leningen	aflossingen	Ultimo 2024
Onderhandse leningen van:				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	89.353	0	4.908	84.446
Openbare lichamen	7.000	0	333	6.667
Overige binnenlandse sectoren	47	0	47	0
Totaal	**96.400**	**0**	**5.287**	**91.112**

6.4.4 Vlottende Passiva

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Ultimo 2024
Overige schulden	5.379	5.499
Totaal	**5.379**	**5.499**

Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Ultimo 2024
Vooruitontvangen bedragen van de EU	77	0
Vooruitontvangen bedragen het Rijk	40.361	66.999
Vooruitontvangen bedragen van overige overheid	1.854	1.953
Overige vooruitontvangen bedragen	4	0
Nog te betalen btw	15	0
Nog te betalen rente langlopende leningen	867	755
Nog te betalen bedragen	7.235	7.063
Overig	37	-2
Totaal	**50.450**	**76.768**

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Toevoegingen	Vrijgevallen en bestedingen	Ultimo 2024
CORA digitale dienstverlening	77	70	147	0
BRIM subsidie molens/torens/gemeentehuis	173	68	27	215
C201 NPG Programmakosten	404	0	210	194
C203 SPUK Lumpsum uitgaven irt aardbeving	311	0	311	0
D8 DUO OAB-middelen	535	1.530	1.326	738
D14 DUO- NPO gelden	463	0	319	143
H12 SPUK Lokale preventieakkoorden 2022/2023	24	0	24	0
H30 SPUK Sportakkoord 2022	15	0	15	0
C205 SPUK Sociale en emotionele ondersteuning	326	0	239	87
C202 SPUK Tegemoetkoming Blok B	3.933	0	430	3.503
C46 NPG Centrum Winschoten	440	0	49	390
C46 NPG Fds toekomst bestendige woningen	714	0	2	713
C46 NPG Tijd voor Toekomst	569	0	317	252
C46 NPG Lokaal Stim. Fds	601	0	200	401
C201 NPG Regiomarketing Oost Groningen	233	0	33	200
C201 NPG Ijslands Model	561	0	252	309
C204 NPG Tegemoetkoming Blok D	848	0	142	706
C201 NPG Graanrepubliek 2.0	1.894	0	1.169	724
C201 NPG Generatierijkdom	1.485	0	57	1.428
C203 NPG Knelpuntenpot	2.880	0	0	2.880
D19 SPUK Tijdelijke onderwijs huisvesting ontheem	132	0	0	132
E84 SPUK verkeersmaatregelen	275	0	198	77
J55 SPUK aanpak energiearmoede	2.130	0	509	1.621
J94 SPUK Nationaal Isolatieprogramma	2.179	445	125	2.500
J94 SPUK Lokale Aanpak Isolatie	0	4.077	0	4.077
K28 SPUK Rijksbudget klimaatakkoord CDOKE	642	910	554	998
F20 SPUK Impulsaanpak winkelgebieden	1.149	321	1.189	281
J109 SPUK Herstructurering Volkshuisvesting	15.818	5.258	0	21.075
H32 SPUK Meerkosten Energie Zwembaden	231	0	2	229
G10 SPUK Wet inburgering	493	468	-33	994
H30 SPUK BREED sport en bewegen	362	853	1.215	0
C32 SUVIS Trivium	154	0	154	0
J105 SPUK Startbouwimpuls	388	0	131	257
C127 NPG Digitaal Centrum Oost-Groningen	0	280	135	145
C127 NPG Centrum Ontwikkeling Oldambt	0	4.480	0	4.480
C129 SPUK Knelpuntenbudget gemeenten	0	914	0	914
C129 SPUK Verbeteren van de sociale cohesie	0	2.010	0	2.010
C129 SPUK Herstel openbare ruimte na versterking	0	1.569	0	1.569
C129 SPUK Sociale en emotionele ondersteuning	0	214	0	214
C129 SPUK Leefbaarheid en wijkontwikkeling	0	729	42	687
C129 SPUK Budget personeel- en organisatie	0	735	479	256
J9 SPUK Woningbouwimpuls	0	2.623	0	2.623
E81 SPUK OV-ambassadeurprojecten	0	25	0	25
H4 SPUK stimulering sport 2024	0	221	96	125
E104 SPUK Woningbouw binnenstad Winschoten	0	2.268	2	2.266
J7 SPUK Ontzorgingsprogr isolatie en ventilatie	0	193	0	193
J4 SPUK Regio Deal Oost-Groningen II	0	6.147	0	6.147
D23 SPUK Instandhouding bibliotheken	0	217	0	217

Vervolg

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begin 2024	Toevoegingen	Vrijgevallen en bestedingen	Ultimo 2024
Fietsverbinding tussen Midwolda-Nieuwolda	25	0	0	25
GRO2C Fietsverbinding Beerta-Bad Nieuweschans	331	0	331	0
Provincie Groningen Blauwe Loper	109	0	0	109
GRO2C Provincie Groningen fietsvoorziening busha	0	11	0	11
Provincie Groningen laaggeletterdheid	0	9	0	9
GRO8C Provincie Groningen Masterplan Regiocent	0	112	8	104
Subsidie Viering 75 jaar vrijheid	11	0	11	0
Lokale investeringen beschermd wonen	115	0	0	115
Rioolvervanging J Modastaat en Dr. Bosstraat	207	0	34	172
Realisatie HUB NS Scheemda	68	0	68	0
Kruispunt Nieuweweg - Ombocht (Beerta)	77	0	0	77
WIZ Oost Gron. Tussen wal en schip	11	0	0	11
GRO7C NPG Generatierijkdom	259	0	0	259
COA bijdrage OHBA regeling	347	0	347	0
COA Vergoeding HAR-regeling	0	132	0	132
RWLP OSD project	181	0	90	90
RWLP Digitalisering MKB	98	0	98	0
RWLP huisvesting 3e groep Route Rubicon	2	0	2	0
RWLP EDRiT duurzame transitie	10	0	10	0
RWLP JOGG-aanvraag	0	23	0	23
RWLP bijdr.Proj.Vitalisering Ouderen	0	117	0	117
RWLP Kansen voor Kinderen	0	90	10	80
RWLP Kansrijke Start	0	45	0	45
RWLP Tijd voor Toekomst	0	256	0	256
GRO8C Kamperfoeliestraat grondexploitatie	4	0	4	0
ZonMw Vroegsignalering en opvolging	0	275	0	275
Gemeente Groningen Nieuwkomersonderwijs	0	43	0	43
Totaal	**44.316**	**37.739**	**11.079**	**70.975**

6.4.5 Resultaat

Het resultaat van de rekening 2024 vóór resultaatbestemming bedraagt € 38.444 negattief.

6.4.6 Gewaarborgde geldleningen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder vallen de waarborgen en garanties en de langdurige contracten. Hieronder volgt een opsomming van deze verplichtingen:

Bedragen x € 1.000

Naam:	Begin 2024	Ultimo 2024
BNG - Stichting Acantus Groep	20.329	23.706
BNG - Stichting Woonzorg Nederland	2.665	3.057
BNG - Woonstichting Groninger Huis	4.175	4.821
NWB - Stichting Acantus Groep	14.472	22.191
NWB - Stichting Woonzorg Nederland	6.522	6.684
NWB - Woonstichting Groninger Huis	1.398	1.274
NN - Stichting Woonzorg Nederland	1.226	1.168
Aegon - Woonstichting Groninger Huis	2.500	2.500
Aegon - Stichting Acantus Groep	1.167	1.106
Reaal - Stichting Acantus Groep	5.000	5.000
ABP - Stichting Acantus Groep	1.677	1.589
Totaal	**61.130**	**73.096**

Staat van gewaarborgde geldleningen

Bedragen x € 1.000

Geld gever	Geldnemer	Hoofdsom	Restant hoofdsom ultimo 2023	Restant hoofdsom ultimo 2024	Perc. dekking	Gewaarborgd bedrag
BNG	Stichting Acantus Groep	5.000	5.000	5.000	50,0%	2.500
BNG	Stichting Acantus Groep	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
BNG	Stichting Acantus Groep	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
BNG	Stichting Acantus Groep	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
BNG	Stichting Acantus Groep	8.400	8.400	8.400	13,8%	1.161
BNG	Stichting Acantus Groep	2.000	2.000	2.000	13,8%	276
BNG	Stichting Acantus Groep	2.000	2.000	2.000	13,8%	276
BNG	Stichting Acantus Groep	7.000	7.000	7.000	13,8%	968
BNG	Stichting Acantus Groep	15.500	0	15.500	13,8%	2.142
BNG	Stichting Acantus Groep	10.000	0	10.000	13,8%	1.382
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	375	185	170	50,0%	85
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	1.272	1.272	1.272	50,0%	636
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	1.669	946	890	50,0%	445
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	3.128	1.773	1.668	50,0%	834
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	48.643	0	48.643	0,4%	206
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	106
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	106
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	5.000	1.795	1.531	0,4%	6
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	106
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	106
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	20.000	20.000	20.000	0,4%	85
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	8.435	8.435	8.435	0,4%	36
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	4.000	1.400	1.191	0,4%	5
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	0	25.000	0,4%	106
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	20.000	0	20.000	0,4%	85
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	20.000	0	20.000	0,4%	85
BNG	Stichting Woonzorg Nederland	5.000	0	5.000	0,4%	21
BNG	Woonstichting Groninger Huis	2.000	2.000	2.000	4,1%	83
BNG	Woonstichting Groninger Huis	7.500	7.500	7.500	4,1%	310
BNG	Woonstichting Groninger Huis	7.500	0	7.000	4,1%	289
BNG	Woonstichting Groninger Huis	7.500	0	7.500	4,1%	310
BNG	Woonstichting Groninger Huis	7.500	0	7.500	4,1%	310
BNG	Woonstichting Groninger Huis	260	260	260	50,0%	130
BNG	Woonstichting Groninger Huis	280	280	280	50,0%	140
BNG	Woonstichting Groninger Huis	366	366	0	50,0%	0
BNG	Woonstichting Groninger Huis	750	750	750	50,0%	375
BNG	Woonstichting Groninger Huis	750	750	750	50,0%	375
BNG	Woonstichting Groninger Huis	5.000	5.000	5.000	50,0%	2.500

Vervolg

Bedragen x € 1.000

Geld gever	Geldnemer	Hoofdsom	Restant hoofdsom ultimo 2023	Restant hoofdsom ultimo 2024	Perc. dekking	Gewaarborgd bedrag
NWB	Stichting Acantus Groep	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
NWB	Stichting Acantus Groep	7.979	8.555	7.979	13,8%	1.103
NWB	Stichting Acantus Groep	8.500	8.500	8.500	13,8%	1.175
NWB	Stichting Acantus Groep	12.500	12.500	12.500	13,8%	1.728
NWB	Stichting Acantus Groep	5.100	5.100	5.100	13,8%	705
NWB	Stichting Acantus Groep	15.200	15.200	15.200	13,8%	2.101
NWB	Stichting Acantus Groep	15.100	15.100	15.100	13,8%	2.087
NWB	Stichting Acantus Groep	20.000	0	20.000	13,8%	2.764
NWB	Stichting Acantus Groep	20.000	0	20.000	13,8%	2.764
NWB	Stichting Acantus Groep	20.000	0	20.000	13,8%	2.764
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	1.203	1.203	1.203	50,0%	602
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	13.848	13.848	13.848	0,4%	61
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	6.000	6.000	6.000	0,4%	27
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	25.000	0	0,4%	0
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	47.667	47.667	0	0,4%	0
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	4.775	4.775	4.775	0,4%	21
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	0	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	25.000	0	25.000	0,4%	111
NWB	Stichting Woonzorg Nederland	45.000	0	45.000	0,4%	199
NWB	Woonstichting Groninger Huis	3.500	2.333	2.100	50,0%	1.050
NWB	Woonstichting Groninger Huis	4.025	3.254	4.025	4,1%	166
NWB	Woonstichting Groninger Huis	1.405	1.405	1.405	4,1%	58
NN	Stichting Woonzorg Nederland	2.409	1.686	1.606	50,0%	803
NN	Stichting Woonzorg Nederland	1.095	767	730	50,0%	365
Aegon	Woonstichting Groninger Huis	5.000	5.000	5.000	50,0%	2.500
Aegon	Stichting Acantus Groep	8.000	8.000	8.000	13,8%	1.106
Reaal	Stichting Acantus Groep	10.000	10.000	10.000	50,0%	5.000
ABP	Stichting Acantus Groep	11.500	11.500	11.500	13,8%	1.589
Totaal		**891.634**	**559.505**	**806.811**		**73.096**

6.4.7 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Tot de niet uit de balans blijkende verplichtingen rekent de gemeente Oldambt de met derden aangegane juridisch afdwingbare meerjarige contracten met een nog resterend minimumvolume per balansdatum van € 200.000.
Daartoe behoren niet de verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen, meerjarige subsidierelaties en opgenomen vaste geldleningen.

Per ultimo 2024 bestaan de in onderstaand overzicht opgenomen verplichtingen:

Bedragen x € 1

Omschrijving	Restant	Einddatum contract
Waste Technology Service Holding B.V.	201.387	29-2-2028
Citytec	403.715	28-2-2027
Oost-Groninger Afvalrecyclinginstallatie V.O.F.	831.628	1-1-2027
Valk en de Groot	198.115	30-4-2026
Overwijk	300.000	31-12-2030
Centric	369.493	31-12-2026
Stichting Sociaal Werk Oldambt	1.793.967	30-9-2027
Borgtechniek BV	2.780.000	31-12-2028
Cruon Beveliging BV	179.315	7-7-2025
Totale contractwaardes restant 2024	**7.057.620**	

6.4.8 Ontwikkelingen na balansdatum

Dit is een onderdeel die normaal gesproken wel wordt getoetst maar niet zo expliciet in de jaarrekening wordt opgenomen. Alhoewel het wel een verplichte toets is of er nog belangrijke zaken zijn te melden die zich voordoen na 31 december van het verslagjaar zijn die er eigenlijk nooit.

6.5 Overige toelichtingen

6.5.1 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Hiervoor is reeds per programma en de algemene dekkingsmiddelen ingegaan op de verschillen tussen de realisatie en de raming na wijziging. Hierna wordt ingegaan op de (on-)rechtmatigheid van begrotingsoverschrijdingen.
De rechtmatigheid van de begrotingsoverschrijdingen is op programmaniveau beoordeeld, omdat de programmabegroting op dit niveau door u is vastgesteld.

Bij een aantal programma's is sprake van hogere lasten dan geraamd:

Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

BOA's en toezicht Alcoholwet € 74.000 nadeel
Er is veel extra inhuur personeel derden gedaan op dit onderdeel wat hier zorgt voor de overschrijding, dit is hier verantwoord maar begroot op het afdelingsbudget. Hier zorgt dit voor een nadeel, maar in het hoofdstuk overhead voor een meevaller.

Grex woningbouw, verkoop openbaar groen, overige gronden en St. Lucas terrein € 183.000 nadeel
De verkoop van restgronden in combinatie met het resultaat van overige gronden en het beheer van het St. Lucas terrein is per saldo € 217.000 nadelig. Daarnaast is de voorziening grondexploitatie van de Garst € 34.000 verlaagd wat zorgt voor een voordeel.

Omgevingswet € 61.000 nadeel
In 2024 en de afgelopen jaren is er van het Rijk budget ontvangen voor de invoering van de omgevingswet. Dit bedrag is in de eerdere jaren niet volledig gebruikt maar in 2024 zijn er € 61.000 meer uitgaven gedaan dan ontvangen.

Bijdragen uit sport- en leefbaarheidsfonds € 91.000 nadeel
In 2024 is er door de sportverenigingen voor een bedrag van € 191.000 een beroep gedaan op het sport- en leefbaarheidsfonds. Dit is € 91.000 meer als waar we in de begroting van uitgegaan zijn. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening zal voorgesteld worden om het meerdere ad € 91.000 alsnog aan de hiervoor bestemde reserve te onttrekken.

De Klinker € 129.000 nadeel
In de bijdrage aan de Klinker is een bedrag opgenomen voor uitgaven in het kader van het Meerjaren onderhouds plan. Dit bedrag is in de 1e BBR fout begroot wat zorgt voor een nadeel in de jaarrekening 2024.

Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Promotie toerisme € 84.000 nadelig
Het nadeel op het onderdeel promotie en toerisme wordt voor een groot deel verooraakt door een onderzoek naar vrijetijds economie die niet was begroot. Ook extra uitgaven aan St. Marketing Zuid-Oost voor diverse projecten zorgt voor de overschrijding van dit budget.

Grex industrieterreinen € 33.000 nadeel
Met neme het aanpassen van de verliesvoorziening grondexploitatie Eextahaven met € 33.000 zorgt voor een nadeel.

Programma 4 Zorg en samenleving

Kinderopvangtoeslagenaffaire € 180.000 nadelig
Met name inhuur personeel derden zorgt hier voor de overschrijding, dit is hier verantwoord maar begroot op het afdelingsbudget. Zorgt hier voor eeen nadeel maar in het hoofdstuk overhead voor een meevaller.

Sociale werkvoorziening en participatie € 190.000 nadelig
Extra uitgaven voor beschut werk van € 75.000 en € 188.000 extra uitgaven voor loonkostensubsidies zorgen voor deze afwijking.

Voorziening dubieuze debiteuren W&I € 410.000 nadelig
Na aanleiding van jaarlijkse beoordeling van de debiteurenportefeuille Werk en Inkomen is gebleken dat de eerder gevormde voorziening onvoldoende was om de verwachte verliezen uit dubieuze debiteuren adequaat af te dekken. Als gevolg van deze herberekening is een extra bedrag van € 410.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Deze wijziging heeft een nadelige impact op de jaarrekening, aangezien de voorziening wordt verhoogd met dit extra bedrag. De aanpassing is in lijn met de geldende financiële verordening van de gemeente.

Jeugd € 272.000 nadelig
De zorgkosten jeugd zijn ongeveer conform het begrotingstotaal op dit onderdeel. Een verwachte afrekening RIGG en extra doorbelaste kosten vanuit andere gemeenten buiten de provincie zorgen uiteindelijk voor een relatief beperkt nadeel.

WMO begeleiding en huishoudelijke hulp € 382.000 nadelig
De Wmo Begeleiding en Huishoudelijke Hulp vielen in totaal € 326.000 hoger uit dan begroot. Dit bedrag is met name op te splitsen in € 600.000 nadeel op HH en € 274.000 lagere kosten begeleiding. Daarnaast is er een nadeel te noteren op woon- en vervoersvoorzieningen van € 371.000, door hogere kosten vervoersvoorzieningen. rolstoelvoorzieningen en hoge kosten woningaanpassingen. Er is een voordeel van € 195.000 op inkoopondersteuning Wmo en € 162.000 voordeel door hogere ontvangsten eigen bijdragen.

Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval € 62.000 nadeel
De kosten en inkomsten met betrekking tot het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval geven geen saldo in de jaarrekening. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend met de hiervoor ingestelde voorziening. Het negatieve saldo op dit programma wordt vereffend met het positief saldo met betrekking tot afvalstoffenheffing op programma 4. Voor een verder toelichting op de afvalstoffenheffing wordt verwezen naar de in deze jaarrekening opgenomen paragraaf Lokale Heffingen.

Programma 6 Bestuur

College, Raad en Griffie € 58.000 nadeel
De afwijking wordt veroorzaakt door een samenstel van meerdere kleine afwijkingen.

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Baten OZB en overige belastingen € 526.000 nadeel
De afwijking is met name ontstaan door kosten die we vergoeden aan No Cure No Pay bureaus in het kader van de bezwaarschriften en beroepszaken. Daarnaast heeft er extra inhuur van personeel

plaats gevonden ivm vervnging wegens ziekte en vertrek van personeel (niet structureel vervangen ivm overgang naar NBK).

Programma bureau centrum € 351.000 nadeel
In 2024 zijn de kosten behoorlijk hoger dan voorzien door extra juridische kosten ivm de Blaauw locatie, het doorrekenen en uitwerken van de opties Schönfeldplein en het opstellen van een mobiliteitsplan.

Reserve verduurzaming € 1.589.000 nadeel
De afwijking wordt veroorzaakt doordat er in de begroting rekening is gehouden met een budget voor verduurzamingsmaatregelen op programma 5. In werkelijkheid zijn daar geen uitgaven op geweest. Om die reden heeft ook hier geen onttrekking plaats gevonden, Dat zorgt hier voor een nadeel maar is in het totaal van de jaarrekening neutraal.

Overhead

Loonkosten personeel, personeel derden en werk voor derden € 97.000 nadeel
In 2024 is er op het totaal van loonkosten, inhuur personeel derden en de vergoeding vanuit projecten voor inzet van personeel per saldo een nadeel van € 50.000. Dit is een samenstel van meerdere kleinere afwijkingen.

Voormalig personeel € 315.000 nadeel
Door het bijstellen van de rekenrente is het gereserveerde bedrag voor toekomstige pensioenen naar boven bijgesteld. Dat zorgt dat er een extra bedrag in de voorziening moet worden gestort om deze op niveau te houden.

Bijkomende personeelskosten/overhead € 99.000 nadeel
Op het totaal aan bijkomende personeelskosten zoals Arbo (BHV), repro, ondernemingsraad, vorming en opleiding, reis en verblijfkosten, etc., ontstaat een nadeel van € 99.000.

Gemeentelijke gebouwen en monumenten € 65.000 nadeel
De kosten voor onderhoud en exploitatie van gemeentelijke gebouwen komt op meerdere programma's voor. In totaal gaat het om een budget van ongeveer € 5,5 miljoen. Het saldo in 2024 hierop is nagenoeg nihil. Uiteraard zijn er wel afwijkingen onderling tussen de gebouwen. Op dit programma worden de gebouwen en werkplaatsen voor het gemeentepersoneel verantwoord. De hogere kosten op het onderdeel overhead is ondermeer een gevolg van het installeren van een camarasysteem aan de Garst en de noodzakelijke vervanging van de cv ketel in het gemeentekantoor in Scheemda.

Kosten BORGG - buitendienst € 63.000 nadeel
De onderhoudskosten van het materieel zorgen in 2024 voor een nadeel van € 45.000 op deze post. Daarnaast zijn de kosten van opleidingen hoger dan geraamd door de instroom van nieuwe medewerkers.

Saldo kostenplaatsen € 360.000 nadeel
Hier worden alle werkelijke afwijkingen op kostenplaatsen ten opzichte van begroot geboekt. Het totaal aan afwijkingen komt uit op € 360.000 nadelig. Met name afwijkingen op het onderdeel doorbelaste loonkosten, belastingen en rente.

Bovengenoemde overschrijdingen zijn niet meegeteld voor de begrotingsonrechtmatigheid.

6.5.2 Overzicht grotere incidentele baten en lasten

bedragen x € 1.000

Programma	Onderwerp	Afwijking	Voor- / nadelig
2	BOA's en toezicht Alcoholwet	74	nadelig
2	Leges omgevingsvergunningen/kosten bouw	272	voordelig
2	Grex woningbouw, verkoop openbaar groen,	183	nadelig
2	Omgevingswet	61	nadelig
2	Wet goed verhuurderschap	27	voordelig
2	Verkeersveiligheid en verkeersbeleid	113	voordelig
2	Bijdragen uit sport- en leefbaarheidsfonds	91	nadelig
2	Uitwerken perspectief sportvoorzieningen	58	voordelig
2	Exploitatie zwembad De Watertoren	79	voordelig
2	Bibliotheek	51	voordelig
2	Openbare verlichting	84	voordelig
2	Gemeentelijke gebouwen en monumenten	29	voordelig
2	Accommodatiebeleid	30	voordelig
2	De Klinker	129	nadelig
3	Promotie toerisme	84	nadelig
3	Grex industrieterreinen	33	nadelig
3	Promotie centrum Winschoten	75	voordelig
3	Verdiepingsonderzoek locatie Hommesplein	100	voordelig
3	Uitwerking uitvoeringsplan renovatie De Flint	50	voordelig
3	Onderwijs overige zaken	185	voordelig
4	Maatschappelijke dienstverlening	216	voordelig
4	Sociaal Werk Oldambt	298	voordelig
4	Inburgering en huisvesting statushouders	57	voordelig
4	Kinderopvangtoeslagenaffaire	180	nadelig
4	Sociale werkvoorziening en participatie	190	nadelig
4	Voorziening dubieuze debiteuren W&I	410	nadelig
4	Jeugd	272	nadelig
4	WMO beschermd wonen	317	voordelig
4	WMO begeleiding en huishoudelijke hulp	382	nadelig
5	Milieuvergunningen en handhaving	79	voordelig
5	Klimaatbeleid	1.489	voordelig
5	Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval	62	nadelig
6	College, Raad en Griffie	58	nadelig
Alg. dekk. m.	Uitkering gemeentefonds inclusief voorgaande jare	748	voordelig
Alg. dekk. m.	Stelposten	55	voordelig
Alg. dekk. m.	Baten OZB en overige belastingen	526	nadelig
Alg. dekk. m.	Saldo op rentekosten	289	voordelig
Alg. dekk. m.	Uitgaven en inkomsten voorgaande dienstjaren	179	voordelig
Alg. dekk. m.	Programma bureau centrum	351	nadelig
Alg. dekk. m.	Reserve doorgeschoven projecten	318	voordelig
Alg. dekk. m.	Reserve verduurzaming	1.589	nadelig
Alg. dekk. m.	Reserve herhuisvesten personeel	188	voordelig
Overhead	Loonkosten personeel, personeel derden en werk	97	nadelig
Overhead	Voormalig personeel	315	nadelig
Overhead	Bijkomende personeelskosten/overhead	99	nadelig
Overhead	Gemeentelijke gebouwen en monumenten	65	nadelig
Overhead	Kosten BORGG - buitendienst	63	nadelig
Overhead	programma dienstverlening	156	voordelig
Overhead	Saldo kostenplaatsen	360	nadelig
Totaal saldo		**38**	**nadelig**

6.5.3 Verantwoording uit hoofde van de Wnt

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Oldambt van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene Wnt-maximum.

De Wnt is van toepassing op Gemeente Oldambt. Het voor Gemeente Oldambt toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).
Het weergegeven toepasselijke Wnt-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

1. Bezoldiging topfunctionarissen
1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**J. Van Der Meer**	**B.P. Aukema**
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.061	125.529
Beloningen betaalbaar op termijn	18.403	21.314
Subtotaal	*127.463*	*146.843*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	127.463	146.843
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023

bedragen x € 1	J. Van Der Meer	B.P. Aukema
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.951	118.972
Beloningen betaalbaar op termijn	17.549	20.396
Subtotaal	*121.500*	*139.368*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	121.500	139.368

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.6 Single information Single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			37	43	Nee	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			€0	€0				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€651.212	€ 690.758	€117.916	€117.916	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
							€769.128	
BZK	C46	**SPUK vierde tranche Nationaal Programma Groningen** Gemeenten	Projectnaam/ nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C46/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/04*	Toelichting op eventuele niet-afgeronde projecten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/05*	
		1	Tijd voor toekomst	€ 194.752	€ 712.068	Nee		
		2	De Graanrepubliek	-€ 100.000	€ 842.400	Ja	Betreft een correctie naar C127	
		3	Lokaal stimuleringsfonds	€ 200.000	€ 599.475	Nee		
		4	Stimuleringsregeling toekomstbestendig centrum Winschoten	€ 49.330	€ 109.560	Nee		
		5	Bibliotheek op school / Voorleesexpres	€ 0	€ 560.721	Ja		
		6	Fonds toekomstbestendig wonen	€ 1.668	€ 13.858	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/06*					
			Nee					
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 1.360	Nee				
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 39.882	€ 0	1	279	114	
BZK	C127	**Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C127/01*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C127/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C127/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C127/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C127/05*	
		1	PDGGO-DVPG / 89570971, Centrumontwikkeling Oldambt	€ 0	€ 0	Nee		
		2	PDGGO-DVPG / 89570971, Digitaal Centrum Oost-Groningen	€ 135.147	€ 135.147	Nee		
		3	PDGGO-DVPG / 89570971, De Graanrepubliek	€ 100.000	€ 100.000	Ja	Betreft een correctie van C46	
BZK	C129	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024–2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C129/01*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C129/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C129/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C129/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C129/05*	
		1	onderdeel a	€ 0	€ 0	Nee		
		2	onderdeel b	€ 41.942	€ 41.942	Nee		
		3	onderdeel c	€ 0	€ 0	Nee		
		4	onderdeel e	€ 479.092	€ 479.092	Nee		
		5	onderdeel h	€ 0	€ 0	Nee		
		6	onderdeel i	€ 0	€ 0	Nee		

BZK	**C201**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen** **Vanaf tranche 5**		Betreft tranche *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/01*	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/02*	Beschikkingsnummer/ naam *Aard controle R* *Indicator: C201/03*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project *Aard controle R* *Indicator: C201/04*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicator: C201/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/06*
			1	6	Regiomarketing	PDGGO-DVPG / 22510041	€ 33.334	€ 100.000	Samen met GRO8C
			2	6	IJslands Model	PDGGO-DVPG / 22510041	€ 251.846	€ 339.374	
			3	7	Generatienijkdom	PDGGO-DVPG / 35045647	€ 56.635	€ 63.635	
			4	7	Proceskosten	PDGGO-DVPG / 35045647	€ 323.584	€ 447.770	
			5	8	Graanrepubliek 2.0	PDGGO-DVPG / 38356472	€ 1.169.483	€ 1.964.719	
				Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/07*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/08*				
			1	Regiomarketing	Nee				
			2	IJslands Model	Nee				
			3	Generatienijkdom	Nee				
			4	Proceskosten	Nee				
			5	Graanrepubliek 2.0	Nee				
BZK	**C202**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie**		Betreft tranche *Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/01*	Beschikkingsnaam/ nummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C202/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/06*
			1	2	PDGGO-DVPG / 22508085	€ 549.894	€ 581.537	Nee	
			2	3	PDGGO-DVPG / 35045282	€ 0	€ 0	Nee	
BZK	**C203**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet**		Beschikkingsnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/01*	Betreft tranche *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C203/03*	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C203/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/05*	
			1	PDGGO-DVPG / 38356284 (Lumpsum)	4	€ 310.890	€ 700.776	Ja	
			2	PDGGO-DVPG / 38356284 (Knelpuntenpot)	4	€ 0	€ 0	Nee	
BZK	**C204**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel D activiteiten BLOK D**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: C204/01*	Totale besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C204/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C204/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C204/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C204/05*	
			1	PDGGO-DVPG / 22508138 (2e tranche)	€ 142.210	€ 233.876	Nee		
			2	PDGGO-DVPG / 38348970 (najaarstranche, inpassingskosten)	€ 0	€ 0	Nee		
BZK	**C205**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel E Sociaal-emotionele ondersteuning**		Beschikkingsnaam/ nummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: C205/01*	Betreft tranche *Aard controle n.v.t* *Indicator: C205/02*	Totale besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C205/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C205/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C205/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C205/06*
			1	2021-0000079135	1	€ 111.418	€ 121.760	Ja	
			2	WJZ/22510537	2	€ 92.760	€ 121.760	Ja	
			3	PDGGO-DVPG / 35047384	3	€ 34.347	€ 34.347	Nee	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
				€ 1.096.950	€ 229.046	€ 0	€ 0	€ 534.835	€ 738.474
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
			1						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
				€ 301.576	€ 0	€ 17.920			
				Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
				€ 0	€ 462.689	€ 143.193	Nee		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
			1						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**		Beschikkingsnummer/referentien ummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
			1	1499980	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 2.758	€ 217.242	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 2.758
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
			1	Nee					

IenW	E6B	**Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)** **Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties** Gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle R* *Indicator: E6B/02*	Besteding (jaar T) aan samenloop *Aard controle R* *Indicator: E6B/03*	Besteding (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle R* *Indicator: E6B/04*	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle R* *Indicator: E6B/05*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/06*
			1	2008-18244 (sanering vm. stortplaats Meidoornlaan)	€ 97.115	€ 0	€ 97.115	€ 0	€ 2.187.953
			2	2009-71525 (sanering vm. Gasfabrieklocatie)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.178.000
			3	2015-01346/4 (zusterflat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.245
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/07*	Cumulatieve besteding aan samenloop (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/08*	Cumulatieve besteding exclusief samenloop (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/09*	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E6B/12*
			1	*2008-18244 (sanering vm. stortplaats Meidoornlaan)*	€ 0	€ 2.187.953	€ 0	Nee	
			2	*2009-71525 (sanering vm. Gasfabrieklocatie)*	€ 0	€ 2.180.526	€ 0	Nee	
			3	*2015-01346/4 (zusterflat)*	€ 0	€ 45.245	€ 0	Nee	
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Beertsterweg)	€ 0	€ 170.826	€ 12.865	€ 695.426
			2	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Modastraat en Dr. D. Bosstraat)	€ 34.485	€ 34.485	€ 0	€ 0
				Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Beertsterweg)	Ja			
			2	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Modastraat en Dr. D. Bosstraat)	Nee			
				Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Beertsterweg)	Beertsterweg	Ja		
			2	030001 Provincie Groningen	2023-076421 (Modastraat en Dr. D. Bosstraat	Modastraat en Dr. D. Bosstraat	Nee		
IenW	E81	**Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022**		Besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: E81/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E81/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E81/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E81/04*		
					€ 0	€ 0	Nee		
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
				€ 1.031.165	€ 1.084.004	€ 1.413.505	Nee		
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
			1	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	6.900			
IenW	E104	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
			1	*IENW/BSK-2023/8726*		€ 2.483	€ 2.483	0	0
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
			1	IENW/BSK-2023/8726	0	0	Nee		
				Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
			1	*Parkeerterrein bovengronds 150-200 plaatsen St. Lucasterrein*		€ 0	€ 0	Nee	
			2	*Mobiliteitshub in stationsgebied*		€ 0	€ 0	Nee	
			3	*Herstraten Gaslaan*		€ 0	€ 0	Nee	
			4	*Bouw parkeerkelder 100-150 plaatsen St. Lucasterrein*		€ 2.483	€ 2.483	Nee	
			5	*Herstraten/herinrichten rijbaan Poststraat, Liefensstraat, Liefkendwarsstraat, Torenstraat en Blijhamsterweg en inpassing in omgeving*		€ 0	€ 0	Nee	
			6	*Herstraten/herinrichten rijbaan tussen Liefensstraat en De Venne*		€ 0	€ 0	Nee	
			7	*Herstraten rijbaanPoort van Winschoten*		€ 0	€ 0	Nee	
			8	*Herstraten rijbaan Brugstraat Winschoten*		€ 0	€ 0	Nee	

EZ	**F20**	**Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F20/03*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/05*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F20/06*	
			1 SPUKIW22-1-03126228	Langestraat-Noord	€ 1.175.000		€ 1.175.000	€ 13.916	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/07*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/08*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/09*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/10*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/11*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/12*	
			1 SPUKIW22-1-03126228	€ 13.916	Nee	0	Ja	0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/13*	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/14*	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/15*	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee) *Aard controle D2* *Indicator: F20/16*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/17*		
			1 SPUKIW22-1-03126228	Nee	Bijna alle deelprojecten lopen volgens planning. Uitzondering hierop is deelproject Langestraat 77-85, deze loopt iets achter.- De gemeente tracht nog steeds om Langestraat 77-79 te verwerven van de huidige eigenaar. Deze is echter niet bereid om het pand tegen een aanvaardbare prijs (bijv. taxatiewaarde met een plus van max. 15-20%) te verkopen. De posities liggen nog te ver uit elkaar. Er worden nog steeds gesprekken gevoerd en we hebben als gemeente nog steeds de veronderstelling dat de eigenaar uiteindelijk zal concluderen dat dit voor hem een goede uitkomst is. Indien het in het komende jaar definitief niet blijkt te lukken het pand te verwerven, zal de stedenbouwkundige opzet aangepast moeten worden. Op dat moment zal de doorbraak ter hoogte van Langestraat 81 (nu al wel in gemeentelijk bezit) moeten komen te liggen. Qua stedenbouwkundige opzet, sfeer en loop-/zichtlijnen heeft dit niet de voorkeur.	Ja	Nee		
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*	
			€ 20.896.832	€ 241.682	€ 657.741	€ 6.395	€ 138.484	€ 0	
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*	
			€ 80.674	€ 17.181	€ 0	€ 2.030.526	€ 0	€ 478	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*					
			€ 0	Ja					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*	
			€ 0	€ 12.908	€ 45.468	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		

SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 3.157	€ 0	€ 0	€ 47.271	€ 1.007
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 1.234	€ 30.400	€ 655
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 3.850	€ 23.481	€ 494
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.559	€ 8.141	€ 151
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 42.871	€ 46.782	€ 0
			6	Totaal	-€ 3.157	€ 0	€ 48.046	€ 156.075	€ 2.307
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
				€ 513.835	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
				€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 221.128	€ 95.681				
				Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Dienstverlening door derden** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	Onderhoud, vervanging, beheer en exploitatie van onroerende zaken en onderhoud van roerende zaken m.b.t. sport	€ 95.681	€ 92.998	€ 2.683	€ 0	
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
				€ 25.334	€ 63.903	Ja			

VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 46.492	€ 46.015	€ 70.588	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 281.195	€ 281.719	€ 525.327	Ja	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 71.528	€ 74.348	€ 77.102	Ja	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 56.646	€ 56.383	€ 88.226	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 19.034	€ 19.661	€ 31.867	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 62.586	€ 63.983	€ 79.772	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 172.181	€ 171.598	€ 287.554	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 35.763	€ 37.023	€ 37.023	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 8.940	€ 8.912	€ 8.912	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 129.036	€ 128.674	€ 140.864	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 35.763	€ 36.624	€ 50.054	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 35.763	€ 35.000	€ 35.000	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 31.671	€ 31.618	€ 31.883	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 7.500	€ 7.500	€ 14.700	Ja	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 27.029	€ 27.000	€ 47.507	Ja	Ja
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
				Nee					
VRO	**J4**	**Regiodeals 5e tranche**		Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/01*	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J4/02*	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J4/03*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J4/04*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J4/05*	
			1	Gezond en gelukkig leven	€ 0	€ 0			
			2	Een leven lang ontwikkelen	€ 0	€ 0			
			3	Veilige en leefbare dorpen en wijken	€ 0	€ 0			
			4	Ontwikkelen samenwerking	€ 0	€ 0			
			5	Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0	€ 0			
				Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/06*	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/07*	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/09*		
			1	*Gezond en gelukkig leven*	€ 0	€ 0			
			2	*Een leven lang ontwikkelen*	€ 0	€ 0			
			3	*Veilige en leefbare dorpen en wijken*	€ 0	€ 0			
			4	*Ontwikkelen samenwerking*	€ 0	€ 0			
			5	*Uitvoeringskosten (VAT)*	€ 0	€ 0			
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J4/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/12*			
				Ja	€ 0	Nee			
VRO	**J7**	**Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J7/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J7/02*				
				€ 0	Nee				
VRO	**J9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 6** Gemeenten		Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
			1	2024-0000048605	Ja	Nee	0	0	0
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
			1	2024-0000048605	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		
			1	2024-0000048605	Ja		Nee		
VRO	**J32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: J32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/06*
			1	SUVIS21-2-02408957 (Ubbo Emmius)	€ 224.926	€ 224.926	Nee	Er is uitstel verleend door RVO	Ja
			2	SUVIS21-2-03069368 (Dollard College)	€ 401.286	€ 401.286	Nee	Er is uitstel verleend door RVO	Ja
				Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: J32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/09*			
			1	SUVIS21-2-02408957 (Ubbo Emmius)	Ja				
			2	SUVIS21-2-03069368 (Dollard College)	Ja				

VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			400	€ 181.179	€ 181.179	100	€ 45.294	€ 45.294
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			503	€ 282.499	€ 311.162			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			400	150	0	0	503	0
VRO	**J75**	**Regiodeals 3e tranche**	Betreft pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/01*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J75/02*	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J75/03*	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J75/04*	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J75/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/06*
		1	Leren	€ 862.230	€ 470.707	€ 4.094.505	€ 1.530.205	
		2	Werk en inkomen	€ 394.382	€ 270.726	€ 5.265.326	€ 2.226.295	
		3	Gezondheid	€ 1.294.383	€ 706.827	€ 4.906.267	€ 1.778.757	
		4	Woonomgeving	€ 606.037	€ 1.118.599	€ 12.447.984	€ 7.701.000	
		5	Uitvoeringskoseten / VAT	€ 127.190	€ 254.379	€ 1.346.884	€ 833.550	
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/07*	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/08*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J75/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/10*		
			Ja	€ 375.000	€ 1.822.753	Nee		
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplist *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03521678*	€ 124.575	104	0	0	€ 0
		2	*LAI24-03761025*	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
		1	€ 0	€ 124.575	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*
		1	*2023-0000096267 1. Molenbastion*	19	Nee	0	N.v.t.	€ 4.424
		2	*2023-0000096267 2. Tussen de Molens*	7	Ja	3	Ja	€ 126.450
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
		1	*2023-0000096267 1. Molenbastion*	€ 20.949	Ja	De afgesproken startdatum van de bouw (Q2 2024) is niet gehaald. Dit is Q3 2024 geworden. De bouwer van de woningen heeft problemen gehad in de fabriek waar de onderdelen van de woningen worden gebouwd. Inmiddels is de bouw bijna gereed (oplevering verwacht in Q2 2025, ruim vóór gestelde afgesproken opleverdatum van 2027).	19	Ja
		2	*2023-0000096267 2. Tussen de Molens*	€ 126.450	Ja		3	Ja
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*				
		1	*2023-0000096267 1. Molenbastion*	Nee				
		2	*2023-0000096267 2. Tussen de Molens*	Nee				

VRO	**J109**	**Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting**	Plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/04*	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: J109/05*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle R* *Indicator: J109/06*
			1 *Bad Nieuweschans*	0	0	0	€ 0	€ 0
			2 *Winschoten-Zuid*	0	0	0	€ 0	€ 0
			3 *Oude Pekela*	0	0	0	€ 0	€ 0
			4 *Maarsveld*	0	0	0	€ 0	€ 0
			5 *Musselkanaal*	0	0	0	€ 0	€ 0
			6 *Nieuwe Pekela*	0	0	0	€ 0	€ 0
			7 *Veendam Noordwest*	0	0	0	€ 0	€ 0
			8 *Bellingwolde*	0	0	0	€ 0	€ 0
			9 *Vlagtwedde*	0	0	0	€ 0	€ 0
			10 *Ter Apel*	0	0	0	€ 0	€ 0
			11 *Sorghvliet (Veendam)*	0	0	0	€ 0	€ 0
			Kopie plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/07*	Cofinanciering (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J109/08*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/11*	
			1 *Bad Nieuweschans*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			2 *Winschoten-Zuid*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			3 *Oude Pekela*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			4 *Maarsveld*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			5 *Musselkanaal*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			6 *Nieuwe Pekela*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			7 *Veendam Noordwest*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			8 *Bellingwolde*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			9 *Vlagtwedde*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			10 *Ter Apel*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
			11 *Sorghvliet (Veendam)*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 183.480	€ 342.006	€ 28.574	€ 678.979	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 4.504.911			€ 0	€ 0	€ 86.378
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 4.493	€ 78.384	€ 0	€ 4.674.166	€ 14.574.499	
GRO	**GRO2C**	**Verkeer en vervoer Groningen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/02*	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO2C/03*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO2C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/06*
			1 2022-125775 en 2023-134682	Fietspad Beerta - Finsterwolde	€ 281.401		€ 285.812	
			2 2022-125860 en 2023-134665	Fietspad Beerta - Bad Nieuweschans	€ 1.285.895		€ 1.351.544	
			3 2023-108415	Kruispunt Nieuweweg - Ombocht	€ 0		€ 0	
			4 2023-137114	Fietsvoorzieningen bij bushaltes	€ 0		€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/07*	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO2C/08*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO2C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO2C/11*	
			1 2022-125775 en 2023-134682	€ 119.539		€ 124.439	Nee	
			2 2022-125860 en 2023-134665	€ 416.592		€ 438.913	Nee	
			3 2023-108415	€ 0		€ 0	Nee	
			4 2023-137114	€ 0		€ 0	Nee	

GRO	GRO7C	Nationaal Programma Groningen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/02*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/03*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/06*
		1	2023-028070	Thematisch Programma Tijd voor Toekomst	€ 8.953		€ 176.400	
		2	2023-068784	Generatienijkdom / Kansen voor Kinderen	€ 0		€ 0	

			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO7C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/11*	
		1	2023-028070	€ 8.953		€ 176.400	Ja	
		2	2023-068784	€ 0		€ 0	Nee	

GRO	GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/02*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/03*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/06*
		1	2016-64.676/46/A.23	Oostwest-as centrumgebied Winschoten	€ 8.195		€ 2.643.928	
		2	2022-042395	Regiomarketing	€ 10.000		€ 300.000	
		3	2022-129057	Woningtransitiefonds 3 GGA's (Bad Nieuweschans)	€ 0		€ 2.430	
		4	2022-129057	Woningtransitiefonds 3 GGA's (Veendam Noordwest)	€ 0		€ 2.430	
		5	2022-129057	Woningtransitiefonds 3 GGA's (Maarsveld Stadskanaal)	€ 0		€ 2.430	
		6	2022-131257	Kamperfoelistraat	€ 11.238		€ 26.886	
		7	2023-078496	Cofin. Regiodeal Oost-Groningen, 2e voorschot (2023)	€ 6.348.727		€ 14.549.947	
		8	2023-091329	Kwetsbare woningen (aanvulling)	€ 99.508		€ 100.000	
		9	2024-011412	Thematisch programma Tijd voor Toekomst	€ 117.600		€ 117.600	
		10	2024-082782	Masterplan Regiocentra Winschoten 2024	€ 7.816		€ 7.816	

			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO8C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/11*	
		1	2016-64.676/46/A.23	€ 3.278		€ 1.057.572	Nee	
		2	2022-042395	€ 66.666		€ 200.000	Nee	
		3	2022-129057	€ 2.430		€ 2.430	Nee	
		4	2022-129057	€ 2.430		€ 2.430	Nee	
		5	2022-129057	€ 2.430		€ 2.430	Nee	
		6	2022-131257	€ 9.352		€ 25.000	Ja	
		7	2023-078496	€ 1.587.182		€ 3.637.487	Nee	
		8	2023-091329	€ 100.000		€ 100.000	Ja	
		9	2024-011412	€ 117.600		€ 117.600	Ja	
		10	2024-082782	€ 7.816		€ 7.816	Nee	

6.7 *Baten en lasten per taakveld*

Bedragen x € 1.000

Nummer en naam Taakveld	Begroot primitief 2024			Begroot na wijziging 2024			Rekening 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.998		1.998	2.078		2.078	2.162		2.162
0.2 Burgerzaken	1.748	993	756	1.748	993	756	1.828	1.091	736
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	79		79	129		129	155	8	147
0.4 Overhead	22.462	2.643	19.819	25.681	3.480	22.201	26.782	4.076	22.706
0.5 Treasury	378	3.205	-2.827	1.132	6.330	-5.198	1.132	6.625	-5.494
0.61 OZB woningen	715	7.981	-7.266	615	7.999	-7.384	1.030	7.880	-6.850
0.62 OZB niet-woningen	220	7.176	-6.956	480	8.149	-7.669	1.182	8.651	-7.468
0.64 Belastingen overig	76	267	-191	286	267	19	76	263	-187
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds		114.708	-114.708		117.343	-117.343		118.091	-118.091
0.8 Overige baten en lasten	3.358	200	3.158	1.637	-43	1.681	1.802	152	1.650
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)							10		10
0.10 Mutaties reserves	8.863	4.338	4.526	21.723	24.530	-2.807	21.055	18.572	2.483
0 Bestuur en ondersteuning	**39.898**	**141.510**	**-101.612**	**55.509**	**169.047**	**-113.539**	**57.213**	**165.408**	**-108.195**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.941	0	2.940	2.975	0	2.975	2.977		2.977
1.2 Openbare orde en veiligheid	883	20	862	887	20	867	857	13	843
1 Veiligheid	**3.823**	**20**	**3.803**	**3.862**	**20**	**3.842**	**3.834**	**13**	**3.821**
2.1 Verkeer en Vervoer	7.177	36	7.140	7.071	136	6.934	6.843	188	6.656
2.2 Parkeren	188	3	186	187	3	184	209		208
2.3 Recreatieve havens	226		226	265		265	284	3	280
2.4 Economische havens en waterwegen	53	18	35	53	18	35	52	20	32
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**7.644**	**57**	**7.587**	**7.576**	**157**	**7.419**	**7.388**	**212**	**7.177**
3.1 Economische ontwikkeling				50		50			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	38	38		334	338	-4	2.625	2.595	30
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	433	25	408	413	25	388	382	21	362
3.4 Economische promotie	953	178	775	1.132	432	699	1.114	534	580
3 Economie	**1.424**	**241**	**1.183**	**1.929**	**795**	**1.133**	**4.122**	**3.150**	**972**
4.1 Openbaar basisonderwijs									
4.2 Onderwijshuisvesting	4.397	465	3.932	3.995	495	3.500	3.996	648	3.348
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.906	1.415	1.492	4.037	2.592	1.445	3.090	1.834	1.256
4 Onderwijs	**7.303**	**1.880**	**5.424**	**8.032**	**3.088**	**4.944**	**7.086**	**2.482**	**4.604**

Nummer en naam Taakveld	Begroot primitief 2024			Begroot na wijziging 2024			Rekening 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	422	295	127	392	317	75	504	492	12
5.2 Sportaccommodaties	3.315	625	2.690	4.047	629	3.418	4.031	720	3.311
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.051	233	2.818	3.298	233	3.065	3.556	306	3.250
5.4 Musea	206	98	108	205	98	107	195	98	97
5.5 Cultureel erfgoed	482	47	435	846	207	638	534	7	527
5.6 Media	838		838	1.167	260	907	911	55	856
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	3.897	89	3.808	4.063	114	3.949	4.019	119	3.900
5 Sport, cultuur en recreatie	**12.210**	**1.387**	**10.823**	**14.018**	**1.859**	**12.159**	**13.750**	**1.797**	**11.953**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.026	1.375	3.651	11.286	8.399	2.887	10.169	7.311	2.858
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.571		1.571	2.146	800	1.346	2.229	754	1.475
6.3 Inkomensregelingen	27.356	21.040	6.316	27.435	20.541	6.894	28.932	21.543	7.389
6.4 WSW en beschut werk	16.235		16.235	16.337		16.337	16.413		16.413
6.5 Arbeidsparticipatie	5.638		5.638	6.032	40	5.992	6.131	25	6.106
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.358	566	1.792	2.367	591	1.776	2.738	710	2.028
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2.056		2.056						
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	6.546		6.546	8.512		8.512	9.112		9.112
6.71b Begeleiding (WMO)	5.911	272	5.640	5.091	272	4.819	4.641	292	4.349
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	91		91	91		91	91		91
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.972		1.972						
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4.651		4.651	5.682		5.682	4.339		4.339
6.72b Jeugdhulp behandeling	394		394	589		589	1.080		1.080
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	1.798		1.798	2.068		2.068	2.082	6	2.076
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	328		328	704		704	645		645
6.73a Pleegzorg	1.450		1.450	1.807		1.807	1.558		1.558
6.73b Gezinsgericht	472		472	654		654	936		936
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	3.127		3.127	3.308		3.308	3.076		3.076
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	3.231		3.231	3.955		3.955	4.553		4.553
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	733		733	662		662	1.049		1.049
6.74c Gesloten plaatsing	244		244	303		303	1.650		1.650
6.81a Beschermd wonen (WMO)	4.069	4.069		4.772	4.772		3.684	4.001	-317
6.82b Jeugdreclassering	132		132	164		164	55		55
6.82a Jeugdbescherming	1.025		1.025	1.292		1.292	440		440
6 Sociaal domein	**96.413**	**27.322**	**69.090**	**105.256**	**35.415**	**69.841**	**105.603**	**34.641**	**70.962**
7.1 Volksgezondheid	1.689	3	1.686	1.732	3	1.729	1.729	3	1.726
7.2 Riolering	3.664	4.789	-1.125	3.687	4.789	-1.102	3.696	4.798	-1.102
7.3 Afval	3.787	5.133	-1.346	3.822	5.169	-1.347	4.091	5.375	-1.284
7.4 Milieubeheer	1.828		1.828	10.188	6.171	4.017	3.198	1.191	2.006
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	510	162	348	538	162	376	526	170	356
7 Volksgezondheid en milieu	**11.478**	**10.087**	**1.391**	**19.967**	**16.293**	**3.674**	**13.239**	**11.537**	**1.703**

Nummer en naam Taakveld	Begroot primitief 2024			Begroot na wijziging 2024			Rekening 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.046	4	1.043	22.038	20.400	1.638	6.026	4.037	1.988
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	423	60	363	924	621	303	1.802	1.317	485
8.3 Wonen en bouwen	1.584	679	905	18.598	10.013	8.585	13.487	8.918	4.570
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**3.053**	**742**	**2.311**	**41.560**	**31.035**	**10.526**	**21.315**	**14.271**	**7.043**
Totaal	**183.246**	**183.246**	**0**	**257.709**	**257.709**	**0**	**233.550**	**233.512**	**38**

6.8 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheids-verantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 26 februari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 7.007.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024

Bevindingen
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag €7.223.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van €7.007.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van €1.473.000 acceptabel op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Overzicht geconstateerde afwijkingen rechtmatigheid		
Bedragen x € 1.000		
Begrotingscriterium (x € 1.000)		
1a.	Overschrijding lasten programma's (Of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau	€ 3.392
1b.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 258
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	€ -
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		€ 3.650
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht	€ 1.473
5.	Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ -
Voorwaardencriterium		

6.	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€	1.571
	Onrechtmatige inhuur	€	3.645
	WMO/Jeugd PGB rechtmatigheidsfouten vanuit SVB	€	18
	Jeugd onrechtmatigheidsfouten vanuit RIGG	€	
Totaal voorwaardencriterium		€	5.234
M&O criterium			
7.	Bevindingen	€	-
Totaal		€	8.884
Waarvan Acceptabel		€	1.473
Waarvan niet-acceptabel		€	7.411

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- Programma 3: Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs
- Overhead

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Bijlagen

Bijlage 1 Doorgeschoven projecten

Verloop reserve "Nog uit te voeren projecten" gedurende 2024

Als restant vanuit de jaarrekening 2023, inclusief de resultaatbestemming, bedroeg het saldo van deze reserve begin 2024 € 14.758.141.

Van dit saldo hebben de volgende bestedingen ultimo 2024 nog niet plaatsgevonden:

€	7.000	Bomenfonds (uitbetaalde schadevergoedingen)
€	1.190.000	Corona perspectief plan (uit stelpost corona)
€	225.000	Dekking NPG project OKO (uit stelpost corona)
€	399.562	voor toekomstige uitgaven ten laste van ontvangen krimpgelden deel Oldambt
€	191.397	Koplopertraject clientondersteuning
€	45.000	Onderhoud openbare buitenruimte
€	97.303	Kansrijke Start middelen 2021 + 2020 + 2022
€	37.670	Inburgering / statushouders / Taalhuis
€	55.000	Cofinanciering spuk uslu 2024
€	80.000	Terugdringen gezondheidsachterstanden en overgewicht
€	183.334	Praktische gezinsondersteuner
€	44.769	Oldambtster sportakkoord (voor 2025 t.b.v. inzet Huis voor de Sport)
€	29.215	Schuldhulp aan ondernemers CPP
€	84.185	Schuldenbeleid 2021 + 2022
€	50.000	Participatie CCP
€	88.000	Extra gelden decembercirculaire: Bijzondere bijstand
€	65.000	Onderh. openbare ruimte: parkeer- en verkeersmaatregelen
€	25.486	Onderh. openbare ruimte: herplant bomen ivm stormschade
€	33.000	Onderh. openbare ruimte: werkz.h. ivm Essentaksterfte
€	70.000	Onderh. openbare ruimte: verwijderen grafmonumenten
€	68.616	Onderh. gebouwen: roeden molen Edens
€	13.466	Onderh. gebouwen: sportterreinen t.b.v. harmonisatie verdeelmodel 2024-2025
€	164.255	Meicir. Flankerend beleid energiearmoede
€	102.126	Meicir. Aanpak armoede en schulden
€	90.000	cultuurbudget naar 2024
€	356.000	Extra gelden decembercirculaire 2023: invoeringskosten Omgevingswet
€	69.000	Extra gelden dec.circulaire 2023: uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak
€	2.000	Eenm. bijdrage St. MFC Hardenberg (comp. huur fitnessruimte; betaling in 5 tranches)
€	193.021	IZA-middelen Groningen --> wordt "Van wieg tot graf"
€	40.000	Huishoudelijke hulp (WMO) --> wordt "Woonzorgvisie"
€	375.000	Transformatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang
€	235.000	Doorontwikkelen Wonen-Leren-Werken-traject en aanpakken woningtekort
€	12.811	Cofinanciering project 'student-challenge'
€	208.000	Ondersteuning in- en uitvoering Omgevingswet en doorontwikkeling DSO
€	20.000	Opleiding en werk
€	80.000	Budget steungezinnen
€	25.000	onderzoek nw sporthal en zwembad
€	57.500	Versterking aanpak vroegsignalering CPP
€	5.112.716	

Via de resultaatbestemming bij deze jaarrekening wordt voorgesteld, onderstaande bedragen aan deze reserve toe te voegen:

€	16.292	Rest onderzoeksbudget rekenkamercommissie 2024
€	82.780	Alleenverdienersprobl. Extra sept. circ.
€	18.000	Systemen WPG-proof maken i.h.k.v. Leerplichtwet
€	332.000	Algemene uitkering
€	35.000	Aanpak aansluiting Verlengde Ekamperweg
€	20.265	Co-fin.ontw.Mobiliteitsplan en uitv.prog
€	20.000	Primitieve begroting 2024: kosten alternatief verkiezingsborden
€	100.000	Verdiepingsonderz. locatie Hommesplein nav IHP
€	50.000	Uitwerking uitvoeringsplan renovatie De Flint
€	30.000	Primitieve begroting 2024: opstellen nota accommodatiebeleid
€	317.000	Vrijval beschermd wonen
€	128.000	OGGZ woon - leer - werk
€	38.000	lokale inclusie agenda
€	1.187.337	totaal via resultaatbestemming jaarrekening 2024

€	6.300.053	Totaal doorgeschoven projecten na vaststelling raad

==========

Hiermee zal de reserve doorgeschoven projecten uitkomen op € 6.300.053 per 1 januari 2025.

Bijlage 2 Restant investeringskredieten 2024

Restant investeringskredieten 2024

Invest. nummer	Omschrijving	Verstrekt in jaar	Restantbedrag per 1-1-2024 en beschikbaar gestelde bedragen 2024	Uitgaven Besteed 2024	Uitgaven Saldo 31-12-2024	Restantbedrag per 1-1-2024 en geraamde bedragen 2024	Inkomsten Ontvangen 2024	Inkomsten Saldo 31-12-2024
7040023	Materieel buitendienst - Vervanging materieel 2024	2024	190.000,00	39.217,05	150.782,95	0,00	0,00	0,00
7110010	Aanleg brandkranen witte vlekken	2022	52.334,00	0,00	52.334,00	0,00	0,00	0,00
7210089	Infra - Investering bruggen 2017	2017	265.043,00	79.798,12	185.244,88	0,00	0,00	0,00
7210091	Infra - Investeringen bruggen 2018	2018	500.000,00	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00
7210096	Infra - Industriebrug Ws bediening automatiseren	2019	73.429,00	0,00	73.429,00	0,00	0,00	0,00
7210106	Infra - Reconstructie Hora Siccamaweg Midwolda	2021	488.853,00	232.127,17	256.725,83	0,00	0,00	0,00
7210110	Infra - Realisatie HUB NS-station Scheemda	2021	173.330,00	110.461,67	62.868,33	17.500,00	68.330,00	-50.830,00
7210111	Infra - Aanpak wortelproblematiek 2022	2022	50.000,00	26.478,61	23.521,39	0,00	0,00	0,00
7210113	Infra - Aanpak wortelproblematiek 2023	2023	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00
7210115	Infra - Vervanging bebording NBD fase 2	2022	311.430,00	8.236,17	303.193,83	0,00	0,00	0,00
7210117	Infra - Reconstr. fietspad Beerta-Bad Nieuweschans	2023	2.129.940,00	1.567.295,85	562.644,15	979.590,00	528.129,52	451.460,48
7210120	Gladheidbestrijding - opslagtank natstrooien 2023	2023	45.000,00	0,00	45.000,00	0,00	0,00	0,00
7210124	Infra - Verbeteren leefomgeving Bomenbuurt fase 1	2023	294.592,00	3.957,50	290.634,50	0,00	0,00	0,00
7210125	Infra - Verbeteren doorstroming Blauwe Roos	2023	262.500,00	0,00	262.500,00	0,00	0,00	0,00
7210127	Infra - Verv. armaturen openbare verlichting 2024	2024	1.220.000,00	224.485,66	995.514,34	0,00	0,00	0,00
7210128	Infra - Rehabilitatie lus Beerta - Nw Beerta e.o.	2024	2.400.000,00	350.520,00	2.049.480,00	0,00	69.138,00	-69.138,00
7210129	Infra - Rehabilitatie Finsterwolderhamrik fase 3	2024	600.000,00	63.013,21	536.986,79	0,00	0,00	0,00
7210130	Gladheidbestr. - Realisatie waarnemingspunt 2024	2024	50.000,00	8.458,04	41.541,96	0,00	0,00	0,00
7210131	Infra - Plaatsen elektrakast Beerta 2024	2024	100.000,00	17.991,49	82.008,51	0,00	0,00	0,00
7210132	Infra - Bijdr.verb.doorstr. en gebiedsaanp Bl.Roos	2024	560.000,00	0,00	560.000,00	0,00	0,00	0,00
7420013	De Meerkant - Aanpassen verlichting 2024	2024	121.000,00	2.134,44	118.865,56	0,00	0,00	0,00
7420014	OZC De Stuwe - Aanpassen verlichting 2024	2024	121.000,00	612,66	120.387,34	0,00	0,00	0,00
7420018	BBS Maranatha - Renovatie 2024	2024	1.360.055,00	0,00	1.360.055,00	0,00	0,00	0,00
7520013	Sporthal Hamrikhal - Vervanging dakbedekking 2024	2024	150.000,00	0,00	150.000,00	0,00	0,00	0,00
7520014	Gymlokaal Beukenlaan - Verv. dakbedekking 2024	2024	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00
7520016	Sporthal De Rietkraag - Aanpassen verlichting 2024	2024	91.000,00	612,67	90.387,33	0,00	0,00	0,00
7520017	De Watertoren - Vervanging cv installatie 2024	2024	40.000,00	0,00	40.000,00	0,00	0,00	0,00
7520018	Gymlokaal Waterlelie - Verv. dakbedekking 2024	2024	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00
7520019	Gymlokaal Westerlee - Bouwk. aanpassingen 2024	2024	170.000,00	69.856,43	100.143,57	0,00	0,00	0,00
7530100	De Klinker - Verv. server hijsinstallatie 2024	2024	29.000,00	0,00	29.000,00	0,00	0,00	0,00
7530101	De Klinker - Verv. freq.regelaars grote zaal 2024	2024	455.000,00	8.379,00	446.621,00	0,00	0,00	0,00
7550012	Synagoge Bad Nieuweschans - Restauratie 2024	2024	80.000,00	3.100,00	76.900,00	0,00	0,00	0,00
7570012	Recreatievoorz. - Investeringsagenda Ring Bl.stad	2021	1.225.815,00	366.327,81	859.487,19	1.954.800,00	1.230.600,00	724.200,00
7570013	Kinderboerderij - Nieuwbouw dierenverblijven 2024	2024	200.000,00	27.405,00	172.595,00	0,00	0,00	0,00
7570015	Recreatievoorz.- uitvoer.progr.toeristische infra	2024	43.000,00	0,00	43.000,00	0,00	0,00	0,00
7570016	Recr.voorz.- Inr.openb.ruimte Eberhartstr.N'schans		0,00	9.712,50	-9.712,50	0,00	9.712,50	-9.712,50
7610011	MFC Kloosterholt - Aanpassen verlichting 2024	2024	61.000,00	612,66	60.387,34	0,00	0,00	0,00
7610012	MFC Nieuw Scheemda - Aanpassen verlichting 2024	2024	61.000,00	612,66	60.387,34	0,00	0,00	0,00
7720027	Riool - Relinen Mr. D.U. Stikkerlaan Winschoten	2023	524.680,00	14.640,00	510.040,00	0,00	0,00	0,00
7720033	Riool - Verv. riolering Johan Modastr.& Dr. Bosstr	2023	1.006.611,00	34.485,38	972.125,62	0,00	206.611,57	-206.611,57
7720034	Riool - Relinen rioolstrengen div. locaties 2024	2024	200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,00	0,00
7720035	Riool - Vervanging mechanische riolering 2024	2024	266.000,00	166.870,18	99.129,82	0,00	0,00	0,00
7720037	Riool - Vervanging riolering obv inspecties 2024	2024	500.000,00	367.362,17	132.637,83	0,00	0,00	0,00
7730011	Afval - Vergroten&aanpassen afvalbrengstation 2024	2024	650.000,00	0,00	650.000,00	0,00	0,00	0,00
7730012	Afval - Realiseren loods afvalbrengstation 2024	2024	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00
7821600	Poort van Winschoten(gemeentehuis+openbaar gebie	2017	24.339.237,00	566.771,80	23.772.465,20	131.371,00	0,00	131.371,00
7821601	Poort van Winschoten (inrichting gemeentehuis)	2017	1.451.212,00	0,00	1.451.212,00	0,00	0,00	0,00
7821602	Poort van Winschoten (digitaliseren archief)	2017	230.873,00	188.842,80	42.030,20	0,00	0,00	0,00
7821700	SPUK woningbouw binnenstad Winschoten	2024	2.268.168,00	2.483,25	2.265.684,75	2.268.168,00	2.268.168,00	0,00
7830000	Voorbereidingskrediet centrum Winschoten	2022	49.434,00	0,00	49.434,00	-370.000,00	0,00	-370.000,00
7830010	Centrum Winschoten - Project Langestraat-Noord	2023	6.000.000,00	1.188.915,88	4.811.084,12	2.679.276,00	1.469.993,00	1.209.283,00
7830011	Sloop ziekenhuis	2024	3.300.000,00	887.858,88	2.412.141,12	0,00	0,00	0,00
7830050	Centrum Winschoten - ambitie programma	2024	1.000.000,00	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00
Totaal			**56.060.536,00**	**6.639.636,71**	**49.420.899,29**	**7.660.705,00**	**5.850.682,59**	**1.810.022,41**

Afgesloten investeringskredieten 2024

Invest. nummer	Omschrijving	Verstrekt in jaar	Restantbedrag per 1-1-2024 en beschikbaar gestelde bedragen 2024	Uitgaven Besteed 2024	Uitgaven Saldo 31-12-2024	Restantbedrag per 1-1-2024 en geraamde bedragen 2024	Inkomsten Ontvangen 2024	Inkomsten Saldo 31-12-2024
7000133	Tractie - Voertuigen buitendienst (2014)	2014	0,00	0,00	0,00	0,00	7.719,08	-7.719,08
7040012	Traktie - Bedrijfsauto's buitendienst 2022	2022	0,00	-3.385,00	3.385,00	0,00	0,00	0,00
7040019	Materieel buitendienst - Vervanging materieel 2023	2023	349,00	0,00	349,00	0,00	0,00	0,00
7040024	Mat. buitendienst - Tractor Valtra N115eD 2024	2024	150.000,00	150.820,07	-820,07	0,00	0,00	0,00
7040025	Mat. buitendienst - DFSK met veegvuilbak TGT-95-S	2024	45.000,00	46.757,35	-1.757,35	0,00	0,00	0,00
7120020	Invoeren cameratoezicht	2024	88.504,00	89.672,04	-1.168,04	0,00	0,00	0,00
7210095	Infra - Realisatie Blauwe Loper	2018	48.675,00	0,00	48.675,00	0,00	108.675,80	-108.675,80
7210104	Infra - Verv. armaturen openbare verlichting 2021	2021	9.767,00	9.767,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7210108	Infra - Aanpak wortelproblematiek 2021	2021	17.933,00	17.914,46	18,54	0,00	0,00	0,00
7210118	Gladheidbestrijding - 2 zoutstrooiers 2023	2023	71.598,00	70.900,00	698,00	0,00	0,00	0,00
7210119	Gladheidbestrijding - sneeuwploegen 2023	2023	245,00	0,00	245,00	0,00	0,00	0,00
7210121	Infra - Rehabilitatie Hamdijk Bad Nieuweschans	2023	65.038,00	84.258,65	-19.220,65	0,00	0,00	0,00
7210123	Infra - Rehabilitatie Finsterwoldehamrik fase 2	2023	87.692,00	87.692,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7320042	Informatiepunten digitale overheid	2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7420005	Campus - uitbreiding lokalen	2021	3.159.863,00	3.051.833,57	108.029,43	118.666,00	118.666,00	0,00
7420009	BBS Maranatha - 1 semi-permanent lokaal	2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7420012	OVO Tweemaster / BBS Maranatha - Nieuwbouw 20	2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7420015	SV Bovenburen - aanp. en extra lokaal tbv onderw.	2024	250.700,00	329.844,36	-79.144,36	50.000,00	45.000,00	5.000,00
7420016	OBS De Tweemaster - Aanb. 2 semi perm.lokalen 20	2024	463.323,00	575.978,65	-112.655,65	347.230,00	347.329,55	-99,55
7420017	OBS De Tweemaster - Renovatie 2024	2024	1.038.250,00	1.038.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7720019	Riool - Verv. riolering Beertsterweg Winschoten	2022	3.384,00	12.865,00	-9.481,00	0,00	0,00	0,00
7720025	Riool - Relinen Dr. O. Botjeslaan Midwolda	2023	21.375,00	21.964,66	-589,66	0,00	0,00	0,00
7720026	Riool - Relinen riolering Havenstraat Oostwold	2023	175.000,00	168.379,18	6.620,82	0,00	0,00	0,00
7720028	Riool - Relinen riolering Molenweg Winschoten	2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7720030	Riool - Vervanging mechanische riolering 2023	2023	53.465,00	55.311,88	-1.846,88	0,00	0,00	0,00
7720031	Riool - Klimaatadaptatie (grond)water 2023	2023	33.356,00	35.073,75	-1.717,75	0,00	0,00	0,00
7720032	Riool - Vervanging riolering obv inspecties 2023	2023	63.333,00	62.777,24	555,76	0,00	0,00	0,00
7720036	Riool - Klimaatadaptatie (grond)water 2024	2024	250.000,00	266.714,23	-16.714,23	0,00	20.871,67	-20.871,67
7750001	Begraafplaatsen-verbeteren toegankelijkheid paden	2022	80.000,00	79.934,30	65,70	0,00	0,00	0,00
Totaal			**6.176.850,00**	**6.253.323,39**	**-76.473,39**	**515.896,00**	**648.262,10**	**-132.366,10**

Toelichting investeringskredieten 2024

Toelichting op afgesloten investeringskredieten welke het beschikbaar gestelde budget met > € 15.000 overschreden hebben.

7210121 Infra – Rehabilitatie Hamdijk Bad Nieuweschans € -/- 19.220
Tussen het moment van opname van het werk en de uitvoering hiervan is de schade aan de weg toegenomen. Dit heeft geresulteerd in meerwerk en overschrijding van het krediet.

7420015 SV Bovenburen – aanp. en extra lokaal tbv onderwijs € -/- 79.144
De overschrijding van het beschikbaar gestelde budget voor het aanpassen van het bestaande gebouw en bouw van een extra lokaal komt door de gestegen kosten van (bouw)materialen alsmede meer en onvoorziene werkzaamheden.

7420016 OBS De Tweemaster – aanb. 2 semi perm. lokalen 2024 € -/- 112.656
Het was de bedoeling dat de gemeente de bouw in eigen beheer zou uitvoeren. Door personele uitval en wisselingen bleek dit echter niet haalbaar, wat geleid heeft tot meerkosten.

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

besluit:

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 nagatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer	Cora-Yfke Sikkema
Griffier	Voorzitter

6 JUNI 2025

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Oldambt

Aan:

de raad van de gemeente Oldambt
T.a.v. raadsgriffie
Postbus 175
9670 AD WINSCHOTEN

Groningen, 6 juni 2025

Kenmerk: 1050874/RB/DP/JvdW/…

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt (hierna te noemen ‘de gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 18 juli 2024, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2024. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de organisatie, verantwoordelijke wethouder en de gemeentesecretaris. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Oldambt bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. R.H. (Rob) Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Oldambt

Inhoudsopgave

01

Dashboard accountantscontrole

02

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële positie

04

Belangrijkste bevindingen

05

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij verstrekken bij de jaarrekening, inclusief rechtmatigheidsverantwoording en SiSa bijlage, een goedkeurende controleverklaring.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.150.000 respectievelijk € 6.450.000.
- Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar, het BBV en de WNT wordt nageleefd.

BELANGRIJKE BEVINDINGEN

- Het jaarrekeningproces is dit jaar veel beter verlopen dan voorgaand jaar. Dit was wel mede dankzij inhuur en betekent dat de borging van dit proces in de organisatie komend jaar nog steeds wel aandacht vraagt.
- Enkele pensioenen van oud-wethouders á € 128.000 worden momenteel betaald vanuit de lopende begroting, hetgeen conform het BBV wordt toegepast. In verband met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel in 2028 is het van belang dat de voorziening op dat moment toereikend is.
- Voorziening (her)waardering OZB NAM beïnvloed als gevolg van recente uitspraak Hoge Raad. Stand voorziening is op dit moment gebaseerd op de laatste inzichten hieromtrent. Wij kunnen ons vinden in de verwerking.

RESULTAAT 2024

(x €1.000)	2024	BEGROTING NA WIJZIGINGEN
Saldo van baten en lasten	--2.445	2.807
Mutatie reserves	2.428	-2.807
RESULTAAT	**38**	**0**

- Ook al wijkt het resultaat op totaalniveau niet veel af van de begroting, op programmaniveau zijn er wel de nodige afwijkingen, zie hiervoor ook paragraaf 3.1. Het voorspellend vermogen kan nog verbeterd worden.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

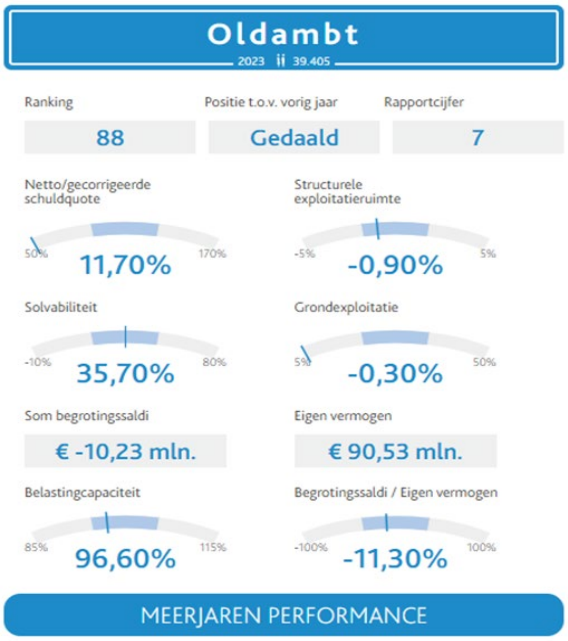
- Het college heeft in de rechtmatigheids-verantwoording een totaal van € 8.884.000 aan afwijkingen gerapporteerd.
- De raad heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves. Deze grens is daarmee bepaald op € 7.007.000.
- De door de gemeente geconstateerde afwijkingen overschrijden de door de Raad gestelde verantwoordingsgrens.
- De rapportagegrens voor de toelichting van de geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering is door de raad bepaald op € 350.000.

AANDACHTSPUNTEN 2025

Wij zien de volgende aandachtspunten voor 2025:

- Gemeente Oldambt staat voor uitdagingen in de personele bezetting in de eerste en tweede-lijn waaronder financiële en control functies, maar waarborgt met tijdelijke oplossingen de continuïteit hiervan en werkt actief aan structurele verbeteringen.
- De onrechtmatigheden t.a.v. EU aanbesteden (voornamelijk inhuur) behoeft aandacht om de onrechtmatigheden terug te brengen.
- Vanaf boekjaar 2025 wordt de wettelijke controlegrens voor de accountant verhoogd van 1% naar 2%. Fouten en onzekerheden moeten bij elkaar opgeteld (gaan) worden waardoor er minder ruimte overblijft voor eventuele controleverschillen.

UW FINANCIËLE POSITIE

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Onze opdracht en controle

2.2 Strekking controleverklaring

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

2.4 Aandachtspunten 2025

2.1 Onze opdracht en controle (1)

Doel en object van de controle
Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Oldambt, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht
Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controle-standaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 18 juli 2024. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring
Aangezien de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring, af te gegeven. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Materialiteit
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.150.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 537.500 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Grondslagen financiële verslaggeving
De jaarstukken 2024 van de gemeente Oldambt bestaan uit:
- het jaarverslag 2024 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2024 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

2.1 Onze opdracht en controle (2)

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2024. In 2024 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Controleaanpak

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Wij hebben voor de volgende risico's in onze controle verhoogde aandacht gehad:

- Management override of controls; ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van het boekjaar dan wel bij het opstellen van de jaarstukken.

Onafhankelijkheid

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2024. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

2.2 Strekking controleverklaring (1)

Controleverklaring 2024

Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2024, inclusief SiSa-bijlage, van de gemeente Oldambt een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd.

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij onderstaande verschillen geconstateerd welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 537.500 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

ONGECORRIGEERDE CONTROLEVERSCHILLEN 2024				
#	Omschrijving	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Verwijzing
1	Sociaal domein – WMO ZIN (overige) prestatielevering niet aangetoond		1.453.000	§ 4.1
2	Sociaal domein – WMO PGB prestatielevering niet aangetoond		367.000	§ 4.1
3	Sociaal domein – Jeugd ZIN via RIGG prestatielevering niet aangetoond		355.000	§ 4.1
4	Sociaal domein – Jeugd ZIN (overige) prestatielevering niet aangetoond		354.000	§ 4.1
5	Sociaal domein – Jeugd PGB prestatielevering niet aangetoond		266.000	§ 4.1
	TOTAAL	**0**	**2.795.000**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)		2.150.000	6.450.000	
Uitvoeringsmaterialiteit (80% van de materialiteit)		1.720.000	5.160.000	
Rapporteringstolerantie		537.500		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

2.2 Strekking controleverklaring (2)

Vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Op basis van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Omdat de omvang van het gemeentefonds hierdoor niet wijzigt betalen andere gemeenten daar dus aan mee. Om die reden moeten gemeenten aan allerlei voorwaarden voldoen om deze aanvullende uitkering te kunnen ontvangen. Maar in principe kunnen gemeenten hierdoor niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024.

Fraude en non-compliance

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten.

Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de organisatie. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van het college. Daarom hebben wij op diverse momenten met de gemeente Oldambt over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

Wij hebben specifiek aandacht besteed aan de veronderstelling dat er bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan. Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2024 betrof dat het volgende risico:

- Management override of controls; ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van het boekjaar dan wel bij het opstellen van de jaarstukken.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

Proces jaarrekeningcontrole

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over het complexe proces van de jaarrekeningcontrole. Belangrijke oorzaken waren de personele uitdagingen als gevolg van vertrek van diverse medewerkers alsook de gewijzigde wet- en regelgeving in de vorm van de rechtmatigheidsverantwoording. Gezien de aard van de oorzaken was het niet de verwachting dat dit allemaal binnen een jaar opgelost zou zijn, dit vraagt nou eenmaal meer tijd.

Het jaarrekeningproces is echter dit jaar veel beter verlopen dan voorgaand jaar. Dit zien wij met name terug in het feit dat er een jaarrekening aanwezig was bij de start van de controle en dat gevraagde onderbouwingen relatief snel werden aangeleverd. Wat hieraan heeft bijgedragen is de uitbreiding van de formatie op financiën en control. Aan de andere kant zien we ook nog ruimte voor verbeteringen, zoals hieronder opgenomen:

- Ons aanspreekpunt voor de controle vanuit de gemeente Oldambt heeft vragen goed en snel beantwoord. Echter dit is wel gedaan door een tijdelijke inhuurkracht. Het is van belang dit proces voor komend jaar te borgen in de organisatie. Wij willen Oldambt dan ook blijven attenderen op het belang van een gedegen kwaliteitscheck en volledige en tijdige aanlevering van controle informatie. Wij adviseren de gemeente om hier voor boekjaar 2025 hierin te investeren.

- Onderdeel van de controle van de jaarstukken is dat de SiSa-controle uitgevoerd moet worden door de gemeente. Dit is de controle op de rechtmatige besteding van alle specifieke doeluitkeringen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Het aantal specifieke uitkeringen waarover de gemeente Oldambt verantwoording af moest leggen is in 2024 verder gestegen. Dit levert weliswaar extra middelen op, maar vraagt tevens zowel voor de ambtelijke organisatie als voor ons voor extra inzet. Waar in 2024 tijdelijk extra formatie hiervoor was gevonden, is dit voor 2025 nog niet ingevuld.

Wij hebben verder met de organisatie gesproken en gekeken wat nodig is om volgend jaar deze lijn qua ontwikkeling door te zetten. Dit niet alleen om het jaarrekeningproces efficiënter te maken, maar ook het zelf controlerend vermogen van de gemeente te versterken. Hier kwamen de volgende zaken uit naar voren:

- Het is in de aansturing en het organiseren van verantwoordelijkheden in de organisatie van belang om de eerste lijn (teams) te betrekken bij financiën en de verantwoording. De jaarrekening moet niet ‘het feestje’ zijn van het team financiën. Wij adviseren te investeren in de interne kennis en vastleggingen ten aanzien van een soepel verantwoordingsproces, waar ook expliciet de teams zelf bij worden betrokken (de zogenaamde ‘eerste lijn’) en hier ook tijd voor maken. Zoals ook uiteengezet in de managementletter is de eerste lijn integraal verantwoordelijk en bevoegd voor de aan hen toebedeelde taken. De verantwoording hierover hoort hier ook bij.

- De tweede lijn van control (zijnde de financieel adviseurs en controller) zijn verantwoordelijk voor het opstellen en bewaken van de kaders en zijn ondersteunend en adviserend aan de eerste lijn van controle. Het is van belang dat het eigenaarschap voor de ‘eigen’ processen zowel in de eerste lijn als in de tweede lijn ook op die manier gevoeld wordt. Dit vraagt iets van de cultuur en houding die een ieder heeft (begrijp ik wat er staat en vraag ik door als dat niet zo is), maar het vraagt ook kennis en kunde waar in geïnvesteerd moet worden.

Wij hebben de communicatie en afstemming met de gemeente als constructief en prettig ervaren. We zijn tevreden dat de controle binnen het vooraf gestelde tijdspad is afgerond en bedanken de gemeente voor de getoonde flexibiliteit en kijken ernaar uit om de samenwerking in de komende jaren voort te zetten.

2.4 Aandachtspunten 2025 (1)

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

Voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers

Met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is besloten dat ook de APPA-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden per 1 januari 2028. Dat betekent dat per die datum de APPA-voorzieningen toereikend moeten zijn.

Momenteel worden enkele oud-wethouders betaald vanuit de lopende begroting (begrote last 2025 €128.000). Dit is op basis van het BBV vooralsnog toegestaan, wat betekent dat hiervoor geen voorziening is getroffen. Om te voldoen aan de eisen van het nieuwe stelsel, dient per 2028 wel een voorziening te worden gevormd voor deze verplichtingen. Wij adviseren uw gemeente tijdig maatregelen te nemen om deze overgang soepel te laten verlopen en de financiële planning hierop af te stemmen.

Impact rekenrente bij keuze nominale of contante waarde

In de jaarrekening is tevens een voorziening opgenomen voor voormalig bestuurders van Oldambt Vanaf boekjaar 2028 zal bij overdracht naar het pensioenfonds, als gevolg van schommelingen in de rekenrente, mogelijke tekorten kunnen ontstaan. Daarbij kan een lagere rekenrente in het laatste jaar voor de overdracht een aanzienlijk gevolg hebben. Als gemeente Oldambt heeft u de keuze wél of niet rekening te houden met de rentecomponent. Bij de waardering tegen nominale waarde spelen rente-effecten géén rol meer. De middelen voor de berekende nominale verplichting zijn in dat geval in de voorziening opgenomen. Bij waardering tegen contante waarde wordt wel rekening gehouden met de rentecomponent.

Het voordeel van de verantwoording van de voorziening tegen nominale waarde is dat de voorziening niet meer gevoelig is voor de (ontwikkeling van de) rekenrente tot het moment van de kapitaaloverdracht naar het ABP. Een nadeel van deze optie is dat de voorziening mogelijk moet worden opgehoogd.

Als een decentrale overheid de keuze maakt de uitwerking te wijzigen (wel of geen rekening houden met de rentecomponent) is dat een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt middels onder andere een raadsbesluit en/of een begrotingswijziging. Tevens moet deze als zodanig verwerkt en toegelicht worden in de jaarrekening. Wij hebben begrepen dat gemeente Oldambt de APPA-voorziening wil blijven verantwoorden op contante waarde.

Om de gevolgen van de overgang voor provincies, gemeenten en waterschappen in te schatten, wordt een onderzoek gestart. Het betreft een gezamenlijk onderzoek van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Het onderzoek richt zich op de omvang van de al opgebouwde APPA-aanspraken, de toekomstige premie en de al beschikbare middelen. Aan de hand van deze gegevens worden de financiële gevolgen voor afzonderlijke provincies, gemeenten, waterschappen en het Rijk ingeschat. Deze inschatting wordt vervolgens teruggekoppeld aan de decentrale overheden om een indicatie te krijgen van de mogelijke financiële gevolgen in 2027, het jaar voordat de overgang ingaat.

2.4 Aandachtspunten 2025 (2)

Beheersing onrechtmatige inhuur (Aanbestedingen)

In het kader van onze controle van de aanbestedingen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Procesmatig wordt de naleving van de inkoop en aanbestedingsregels niet afgedwongen en kunnen wij niet steunen op de interne beheersmaatregelen. Daarnaast beschikt de gemeente Oldambt niet over een contractregistratie waardoor niet in alle gevallen betrokken is bij het aangaan van verplichtingen en niet beschikt over onderliggende contracten. Verder merken wij op dat afdeling inkoop maar beperkt betrokken is bij het inkopen van diensten / leveringen zoals inhuur en alleen betrokken is bij het beïnvloedbare gedeelte van inkopen.

Wij merken op dat dit tot gevolgen heeft dat veel individuele contracten onrechtmatig worden aangegaan en grote onrechtmatigheden worden gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording op de inkopen die niet via de inkoopadviseurs zijn gelopen. Ter beeldvorming zijn er 91 individuele inhuurcontracten onrechtmatig, hiernaast weergegeven per team.

Ten opzichte van 2023 is het aantal onrechtmatige inhuurcontracten fors gestegen. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat in 2024 voor circa € 9,6 miljoen is ingehuurd door Oldambt ten opzichte van circa €6,7 miljoen in 2023.

Wij hebben begrepen van de gemeente dat reeds de eerste stappen zijn gezet om de (onrechtmatige) inhuur in te perken, dit door middel van het uitvoeren van diverse analyses. Zo zijn het aantal (onrechtmatige) inhuurcontracten sinds de tweede helft van 2024 teruggebracht en zijn minder contracten aangegaan.

Wij denken hierbij graag met de gemeente mee om dit verder vorm te geven.

Team	Bedrag	Aantal
Advies en Services	533.078	16
Backoffice Sociaal domein & THV&Z	560.022	8
Beleid	1.004.039	37
BORGG	77.928	2
Directie Team	67.242	1
Kwaliteit & Control	124.548	3
Programmabureau	163.126	4
Toegang KCC	309.297	5
Toegang Sociaal domein	805.726	15
Totaal	**3.645.005**	**91**

2.4 Aandachtspunten 2025 (3)

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). De omvang van de grondexploitaties is al diverse jaren laag en is om die reden geen materiële controlepost in de jaarrekeningcontrole. Desondanks hebben wij tijdens de controle 2024 bij de grondexploitaties stilgestaan en hebben wij enkele aandachtspunten voor 2025 voor de gemeente Oldambt. Dit tevens gezien het feit dat voor 2025 de exploitaties Scheemderhoogte I en II in exploitatie zullen worden genomen.

Zo hebben wij geconstateerd dat in de eerste versie van de jaarrekening ten onrechte grondexploitaties waren gewaardeerd, grondverkoopprijzen onvoldoende te herleiden zijn naar vastgestelde grondprijzen door de Raad, jaarlijkse herziening van gehanteerde parameters worden niet uitgevoerd en dat het proces omtrent grondexploitaties geen onderdeel uitmaakt van de VIC werkzaamheden

Na diverse overleggen en het beoordelen van verkregen informatie hebben wij vastgesteld dat de grondexploitaties in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Wij vragen gemeente Oldambt om voor 2025 het proces op te pakken en onderdeel te maken van de VIC werkzaamheden alsook specifieke aandacht te geven bij de jaarrekeningcontrole 2025. Tevens vragen wij aandacht voor de impact van de notitie rente ten behoeve van het verplicht toerekenen van de omslagrente in de grondexploitaties.

Aanpassing materialiteit naar 2% voor 2025

Op 16 april 2025 zijn de wetswijzigingen gepubliceerd waarmee de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is geworden van de wet en ook de materialiteitswijziging per 1 januari 2025 is doorgevoerd. De materialiteitswijziging houdt in dat de wettelijke materialiteit van de accountantscontrole wijzigt naar 2% voor fouten en onzekerheden gecumuleerd. De grondslag voor de berekening van de materialiteit bedraagt vanaf boekjaar 2025 enkel de werkelijke lasten. Dotatie reserves worden dus vanaf 2025 niet meer meegenomen. De grens voor beperking vs oordeelonthouding of afkeuring ligt op 4%. De maximale verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording is ook 2%. Doordat fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld moeten gaan worden zal dit landelijk naar verwachting gaan leiden tot een toename van het aantal niet-goedkeurende controleverklaringen bij decentrale overheden. Met name gemeenten met omvangrijke onzekerheden, als het gaat om prestatieleveringen binnen het sociaal domein, lopen een risico.

Wij adviseren de gemeente Oldambt hierover tijdig het gesprek met de raad aan te gaan en waar nodig actie te ondernemen om de onzekerheden binnen het sociaal domein te minimaliseren. Wij adviseren gemeente Oldambt in 2025 de financiële vordering en het controleprotocol aan te passen en opnieuw vast te laten stellen door de gemeenteraad en deze wijziging te evalueren voor andere documenten waarin de materialiteit staat genoemd.

Het landelijk adviescollege licht in de nota van toelichting van de wetwijziging toe dat zij een lichte stijging van de regeldruk verwachten voor accountants en openbare lichamen.

2.4 Aandachtspunten 2025 (4)

Kwalificatie van arbeidsrelaties (Wet DBA)

Het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp) in Nederland is de afgelopen jaren flink gestegen. Een deel van deze groep kwalificeert als schijnzelfstandige. Dit betekent dat op basis van wet- en regelgeving eigenlijk sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Het kabinet vindt deze situatie onwenselijk, omdat de beschermende werking van het arbeidsrecht wordt ontlopen en het sociale stelsel onder druk komt te staan. Daarom zet het kabinet de komende jaren in op het aanscherpen van regels en handhaving.

Sinds de introductie van de Wet DBA in 2016 is sprake van een handhavingsmoratorium. Dit betekent dat de Belastingdienst niet controleert en handhaaft op het bestaan van een dienstbetrekking, tenzij sprake is van kwaadwillendheid. Vanaf 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium vervallen en gaat de Belastingdienst weer volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan. Daarnaast werkt het kabinet aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In het Hoofdlijnenakkoord is te lezen dat de behandeling van deze wetgeving door het nieuwe kabinet zal worden voortgezet. Kort gezegd zal de nieuwe wetgeving meer nadruk leggen op de vraag of het werk en de werkende organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkverschaffer. Daarmee wordt bedoeld of het werk een kernactiviteit van de organisatie vormt en zij aan zij met werknemers wordt verricht. In dat geval zal eerder sprake zijn van een arbeidsovereenkomst.

De nieuwe wetgeving zal naar verwachting niet eerder ingaan dan 2026. Organisaties die werken met zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn lopen financiële risico's. Zo is er vanaf 1 januari 2025 sprake van een naheffingsrisico vanuit de Belastingdienst. Ook kunnen zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn vorderingen instellen op grond van arbeidsrechtelijke verplichtingen en kunnen verplichte pensioenregelingen leiden tot pensioenvorderingen. Om dergelijke risico's te voorkomen is het voor organisaties die zelfstandigen inhuren van belang om de huidige inhuur van zelfstandigen en het inhuurproces onder de loep te nemen.

De gemeente Oldambt huurt een aantal zelfstandigen in. Graag benadrukken wij het belang van implementatie van maatregelen om risico's in het kader van de Wet DBA te beperken. Wij hebben vernomen dat de gemeente Oldambt de risico's in beeld heeft.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat per programma

3.2 Uw financiële positie

3.3 Specifieke uitkeringen

3.1 Resultaat per programma

Realisatie vs. gewijzigde begroting

Het resultaat van gemeente Oldambt over het jaar 2024 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 38.000 nadelig. In onderstaand overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE PER PROGRAMMA 2024			
Programma	**Realisatie** (in €)	**Begroting na wijziging** (in €)	**Verschil** (in €) *negatief betreft voordeel*
Programma 1 – Algemene dienstverlening	649.000	642.000	7.000
Programma 2 – Woonklimaat en leefomgeving	29.497.000	32.650.000	-3.083.000
Programma 3 – Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	5.793.0000	6.068.000	-275.000
Programma 4 – Zorg en samenleving	71.799.000	70.687.000	1.112.000
Programma 5 – Duurzaamheid en milieubeheer	722.000	2.571.000	-1.849.000
Programma 6 - Bestuur	2.250.000	2.192.000	58.000
Overhead, algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	-113.154.000	-112.003.000	-1.151.000
Saldo van baten en lasten	**-2.445.000**	**2.807.000**	**5.614.000**
Onttrekkingen reserves	18.572.000	24.530.000	-5.958.000
Dotatie aan reserves	21.055.000	21.723.000	668.000
RESULTAAT	**38.000**	**0**	**38.000**

Hieruit blijkt dat er diverse afwijkingen op programmaniveau zijn. De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijziging zien we terug op programma's 2, 4, 5 en overhead. Het positieve resultaat op programma's 2, 5 en overhead is voornamelijk het gevolg van hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen , niet uitgegeven gelden inzake klimaatbeleid en hogere inkomsten vanuit de algemene uitkering gemeentefonds. Het negatieve resultaat op programma 4 is met name het gevolg van hogere kosten vanuit inhuur personeel derden, hogere voorziening dubieuze debiteuren W&I en extra uitgaven in het kader van jeugdzorg en WMO begeleiding en huishoudelijke hulp. De detailverklaringen zijn op programmaniveau in de jaarrekening terug te lezen.

3.2 Uw financiële positie (1)

Inleiding

Een sterk versnipperd landschap, gedeelde onzekerheid. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2025 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten. Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2023 een positief resultaat hadden (per saldo € 1,7 miljard) terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 3,9 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd ravijn. Ook bij de gemeente Oldambt zien wij dit terug. Volgens de begroting 2025 wordt tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 14,8 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de negatieve resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt, waarbij wij opmerken dat recent bekend is geworden vanuit de voorjaarsnota dat het tekort gedeeltelijk gecompenseerd zal worden.

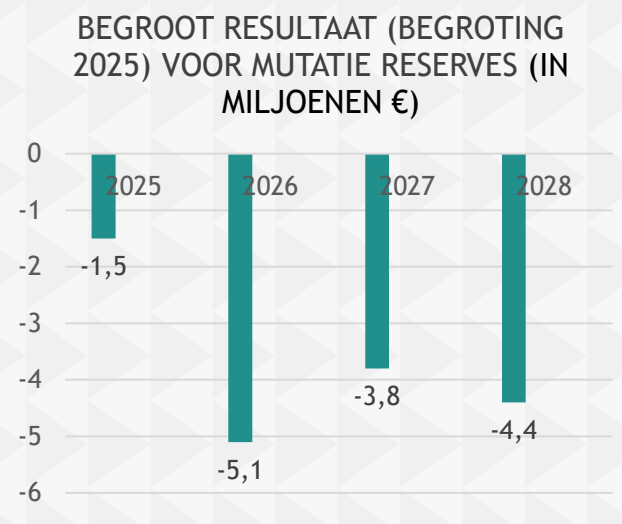
Hieronder schetsen wij de financiële positie op basis van de ratio's zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 van gemeente Oldambt.

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente Oldambt. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Indien uw gemeente voor de komende jaren (2024 t/m 2028) per saldo een negatief resultaat begroot (en inteert op het eigen vermogen), beïnvloedt dit de score. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze benchmarkrapportage.

Benchmarkrapportage boekjaar 2023

3.2 Uw financiële positie (2)

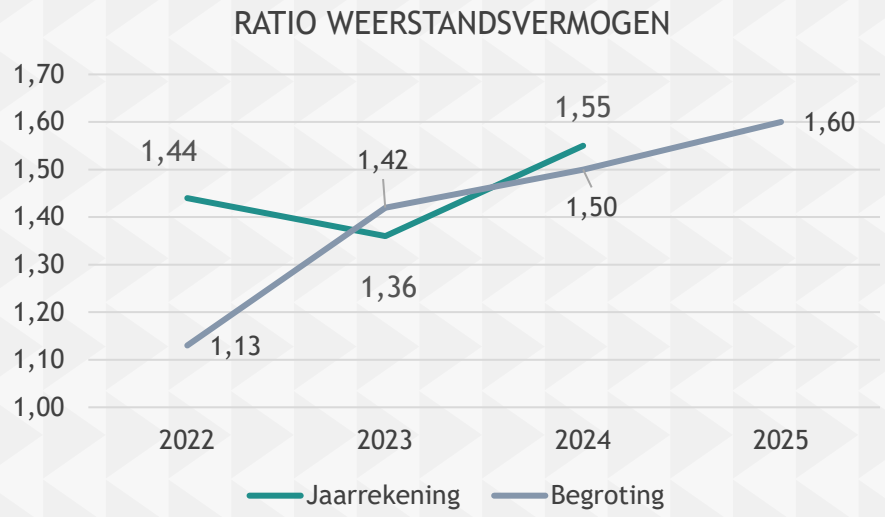
Weerstandsvermogen van gemeente Oldambt is ruim voldoende

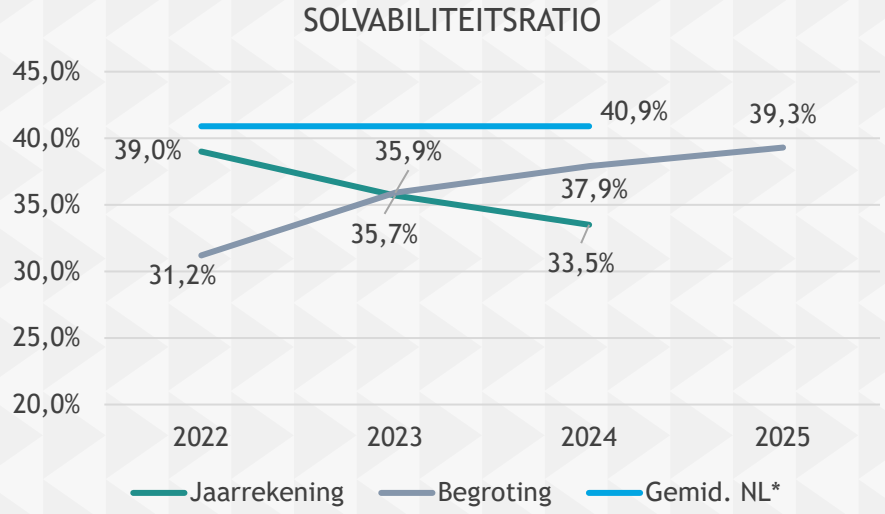
In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 28,2 miljoen. In het weerstandsvermogen ultimo 2024 is een bedrag van € 27,7 miljoen meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves (algemene reserve).

In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Oldambt heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 18,2 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Oldambt is volgens het GTK 2020 ruim voldoende te noemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2024 33,5% (2023: 35,7%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Oldambt in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. Het eigen vermogen van gemeente Oldambt is gestegen met 2,6 miljoen, maar het balanstotaal is nog sterker toegenomen, namelijk met 24 miljoen mede als gevolg van de vooruit ontvangen SPUK- middelen (zie 3.3). De solvabiliteit laat hierdoor een dalende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020). De solvabiliteit van de gemeente Oldambt ligt daarmee lager dan het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten.

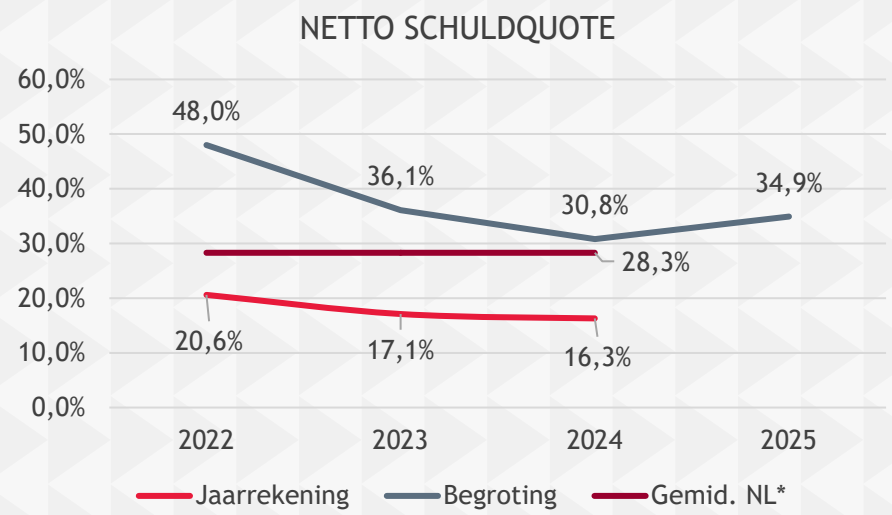

De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025 categorie 25.000 tot 50.000 inwoners.

3.2 Uw financiële positie (3)

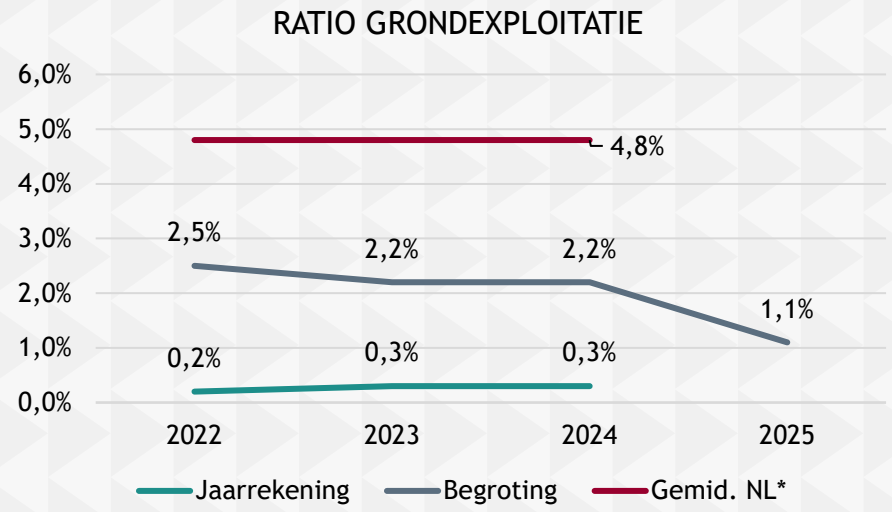
Netto schuldquote

De netto schuldquote bedraagt 16,3%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De netto schuldquote laat een dalende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt op risico gebied dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Oldambt is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025 categorie 25.000 tot 50.000 inwoners.

3.3 Specifieke uitkeringen

Omvang specifieke uitkeringen neemt toe

Een onderdeel van de opbrengsten van gemeenten zijn de specifieke uitkeringen (hierna: SPUK), zij hebben een grote impact op de financiële positie. Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen is daardoor exponentieel toegenomen de afgelopen jaren. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Oldambt, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren. Het huidige kabinet heeft het voornemen het aantal SPUK's sterk te verminderen met daarbij een besparing van 10%.

Bij gemeente Oldambt is sprake van 43 SiSa-regelingen in 2024 tegenover 41 SiSa-regelingen in 2023. In 2023 was de controle van de SiSa verantwoording erg complex waarbij we een merkbaar verschil constateren in 2024. De beheersing binnen team Kwaliteit en Control is beter belegd en de voorbereidingen zijn beter. Als gevolg van het vertrek van een medewerker die belast was met de voorbereiding van de SiSa verantwoording vragen wij Oldambt voor komende jaren hier nog wel aandacht voor.

Impact op de balans

De ontvangen voorschotten van de SPUK worden onder de vlottende passiva opgenomen als vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk. De toegenomen omvang van de SPUK-regelingen is als volgt zichtbaar op de balans van de gemeente:

(x € 1.000)	2023	2024
Vooruit ontvangen bijdragen Overheidslichamen (schuld)	40.361	66.706

Zichtbaar is dat reeds veel gelden als voorschot zijn uitbetaald aan gemeente Oldambt. Het vooruit ontvangen bedrag vanuit het Rijk bedraagt 36% van het balanstotaal, exclusief het eigen vermogen. Mede doordat in het laatste kwartaal een enkele SPUK's aan de gemeente is verstrekt ontstaat de stijging van de balanspositie.

Besteding in 2024

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de grootste regelingen:

(x € 1.000)	Omvang uitkering	Looptijd tot en met boekjaar	Besteding 2024	Totale besteding
BZK C202 - SPUK aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie	4.084	2026	549	581
VRO J94 - SPUK verduurzaming slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	6.702	2027	124	124
VRO J109 - SPUK herstructurering volkshuisvesting	21.075	2033/20234	0	0
BZK C127 - Activiteiten van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	4.860	2028	235	235
BZK C129 - SPUK aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)	28.157	2032	521	521
IenW E104 - SPUK woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	2.268	2035	2	2
VRO J4 - Regiodeals 5e tranche	12.500	2028	0	0
GRO8C - Leefbaarheid Groningen	16.752	2025/2027	1.899	5.153
VRO J75 - Regiodeals 3e tranche	15.000	2025	3.284	13.991

Hieruit is te herleiden dat er vanuit het rijk en provincie veel middelen zijn toegekend aan Oldambt, waarbij in de komende jaren ook nog veel middelen worden ontvangen. Voor de meest omvangrijke regelingen geldt dat er tot op heden beperkte uitgaven zijn geweest in relatie tot de omvang van de uitkering wat vraagt voor een adequate beheersing hieromtrent.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

4.3 Overige jaarrekeningposten

4.4 BBV, WNT en SiSa

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’

1/2

De lasten van gemeente Oldambt in het programma ‘Zorg en samenleving’ bedragen over 2024 circa € 106 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten op taakveldniveau als volgt opgebouwd:

Programma sociaal domein			
#	Onderdeel	2024	2023
1	Samenkracht en burgerparticipatie	9,2 miljoen	7,4 miljoen
2	WSW en beschut werk	16,4 miljoen	15,2 miljoen
3	Inkomensregelingen	28,9 miljoen	29,5 miljoen
4	Volksgezondheid	1,7 miljoen	1,6 miljoen
5	Arbeidsparticipatie	6,1 miljoen	5,3 miljoen
6	Wmo	20,2 miljoen	19,0 miljoen
7	Jeugdzorg	23,4 miljoen	19,3 miljoen
8	Mutatie reserve	0,4 miljoen	1,5 miljoen
	TOTAAL	106,4 miljoen	98,8 miljoen

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Oldambt via de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. De RIGG sluit contracten af met de zorginstellingen en verzorgt de administratie, inclusief het opstellen van betaalvoorstellen. De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de toekenning van de zorg.

Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Oldambt bij de RIGG om een verklaring. Hieruit blijkt een onzekerheid voor de gemeente Oldambt van € 355.000 (2023: € 460.000). Daarnaast is nog sprake van jeugdzorg buiten RIGG om (voornamelijk clientondersteuning), hieruit resteert een onzekerheid van €354.000.

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2024 circa € 13,9 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Oldambt. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Oldambt per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Tevens is van een aantal zorginstellingen (€435.000) geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering, omtrent de getrouwheid van deze lasten.

Uitgaande van de interne beheersing op het proces beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 1.453.000.

Wij adviseren u na te gaan op welke wijze de interne beheersing versterkt kan worden, zodat de onzekerheid op prestatielevering teruggebracht kan worden.

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’

2/2

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2024 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van zowel de rechtmatigheidsfouten als de financiële getrouwheidsfouten zijn de bevindingen onder onze rapporteringstoleranties.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van RIGG (Jeugdzorg), waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Oldambt hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 367.000.

Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het oordeel over de jaarrekening 2024 van uw gemeente.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (1)

Status wijziging wet- en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is voor gemeenten afgerond op 21 maart 2025. De wijzigingen in de BADO-notitie gaan in voor verantwoordingen over het begrotingsjaar 2025. Voor de verantwoording over begrotingsjaar 2024 wordt nog de uitwerking uit NBA Alert 48 2.0 gevolgd. Aan de hand van te onderkennen scenario's / omstandigheden zijn in NBA Alert 48 2.0 aanwijzingen opgenomen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekening en de oordeelsvorming in de controleverklaring.

Naar aanleiding van de afgeronde wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingen naar 2% (was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad zal in 2025 opnieuw de financiële verordening moeten vaststellen.

In oktober 2024 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De actualisatie leidt voor de gemeente Oldambt beperkt tot wijzigingen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste wijziging betreft een tekstuele aanpassing in de modelverordening ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Oldambt

De raad van de gemeente Oldambt heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 7.007.000. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van de gemeente Oldambt vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 8.884.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van € 7.007.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van de gemeente Oldambt overigens een bedrag van € 1.473.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De door het college gerapporteerde afwijkingen kunnen als volgt worden samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID				
Onrechtmatigheden	**Acceptabel** (in €)	**Niet-acceptabel** (in €)	**Totaal afwijkingen** (in €)	**Onduidelijkheden** (in €)
Voorwaardencriterium	0	5.234.000	5.234.000	0
Begrotingscriterium	1.473.000	2.177.000	3.650.000	0
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0	0
TOTAAL	**1.473.000**	**7.411.000**	**8.884.000**	**0**
Verantwoordingsgrens (3%)	7.007.000			
Rapportagegrens	350.000			

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (2)

Onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering van de gemeente Oldambt

Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd. De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het normenkader van de gemeente Oldambt, dat d.d. 26 februari 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld, en de financiële verordening.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Voorwaardencriterium

Het college toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen het college en de raad afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen: subsidieverstrekkingen, participatiewet en aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de gemeente niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan is sprake van een onrechtmatigheid.

Europese aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 heeft het college de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spend-analyse. In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. In het proces wordt de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels niet afgedwongen, hierdoor kan niet worden gesteund op interne beheersmaatregelen. Over 2024 blijkt uit de spend-analyse een totaal aan onrechtmatigheden van € 5.216.000. Deze afwijking is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	BEDRAG (x €1.000)
Afwijkingen vanuit 2023 die doorlopen in 2024	1.109
Nieuwe afwijkingen met ingang van 2024	462
Inhuur personeel	3.645
TOTAAL	**5.216**

Ten opzichte van 2023 zien wij voornamelijk een toename aan het onrechtmatige inhuurcontracten. Dit komt mede doordat inkoop niet wordt betrokken bij inhuur binnen de gemeente Oldambt. Zie tevens paragraaf 2.4 waarbij we de inhuur als aandachtspunt voor 2025 aan Oldambt hebben meegegeven.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (3)

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden van gemeente Oldambt heeft de verantwoordingsgrens overschreden en het college heeft het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. De begrotingsonrechtmatigheden zijn op basis van de afspraken tussen college en raad in de financiële verordening niet-acceptabel en deze zijn door het college in de paragraaf Bedrijfsvoering nader uitgewerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn echter wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het college en de raad hebben door middel van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) in een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd moeten worden. Het college van gemeente Oldambt heeft de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) niet tijdig aan de raad voorgelegd waardoor een begrotingsonrechtmatigheid van € 3.650.000 in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen is.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke verplichte handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente genomen zijn om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien geconstateerd wordt dat beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd dan wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Voor gemeente Oldambt geldt dat er geen sprake is van een formeel vastgesteld M&O-beleid. Dit is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

4.3 Overige jaarrekeningposten

Voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In januari 2023 heeft de commissie BBV een uiting gedaan rondom het vraagstuk ‘vormen voorziening voor verlofsparen’. Voor het wettelijke verlof saldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen 2 jaar moet worden opgenomen zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.

Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat géén gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen. Bij de analyse van de bovenwettelijke verlof verplichting en of er sprake is van wel of geen gelijke omvang van deze verplichting is het belangrijk het risico van het omzetten naar spaarverlof te betrekken. In uw jaarrekening 2024 is hiervoor een voorziening opgenomen voor het spaarverlof. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot deze verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hierbij geen tekortkomingen geconstateerd.

Beheersing en sturing op uitbestede diensten

Net als voorgaande jaren maken wij bij onze controle gebruik van de door de gemeente ingeschakelde verbijzonderde interne controle (VIC) ten aanzien van het sociaal domein.

De gemeente blijft afhankelijk van de desbetreffende deskundige, het ontbreekt op aansturing van de uitgevoerde werkzaamheden en het analyseren van de uitkomsten van deze werkzaamheden. Hierdoor heeft de gemeente gedurende het proces onvoldoende zicht op de rechtmatigheidsbevindingen bij uitbestede diensten.

Voorziening (her)waardering ozb

De gemeente Oldambt heeft in haar jaarrekening 2024 een voorzienig opgenomen van € 3.968.000 ten aanzien van mogelijke (her)waardering ozb. Deze voorziening is gebaseerd op de lopende bezwaren (sinds 2016) tegen de waardebepaling van de WOZ-waarden die zijn opgelegd aan de NAM voor haar productielocaties. In eerdere verslagen hebben we hierover reeds geïnformeerd.

Op 2 mei jl. heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan, waarbij het cassatieberoep gegrond is geacht. Hierbij is een terug verwijzing naar het Hof van ‘s Hertogenbosch opgenomen. De belangrijkste punten zien toe op de herbeoordeling van de abandonneringskosten (wel of niet in mindering brengen op de WOZ-waarde) en ten aanzien van excessieve gebruikskosten waar mogelijk dit ten onrechte in mindering worden gebracht op de WOZ-waarde. Door de verwijzing zal er op korte termijn nog geen duidelijkheid zijn over de aangepaste WOZ-waarden.

De gemeente heeft een position paper opgesteld, waarin een nadere uiteenzetting van de uitspraak van de Hoge Raad is opgenomen en waarin de impact op de voorziening nader is toegelicht. De essentie is dat de onzekerheid blijft en het gerechtshof dit opnieuw zal moeten toetsen.

Op basis van het doornemen van het position paper, de beschikbare informatie en de gehanteerde uitgangspunten achten wij de huidige berekening inzake de voorziening (her)waardering ozb voldoende aannemelijk.

4.3 Overige jaarrekeningposten

Beheersing verbonden partijen onvoldoende

Bij de management letter hebben we reeds gerapporteerd over het ontbreken van een actuele nota verbonden partijen, waarbij het risico bestaat dat de beheersing van verbonden partijen onvoldoende is. Bij de jaarrekeningcontrole hebben we geconstateerd dat deze beheersing daadwerkelijk ter verbetering vatbaar is.

Sinds november 2024 is het belastingenproces uitbesteed aan het Noordelijk Belasting Kantoor (NBK). Tot op heden hebben wij geen getekende dienstverleningsovereenkomst ontvangen, en hebben wij vastgesteld dat bijvoorbeeld aspect rechtmatigheid beperkt is uitgewerkt. Wij zien een risico dat de dienstverleningsovereenkomst onvoldoende aansluit op de vereisten van de gemeente. Daarnaast merken we dat er binnen de gemeente Oldambt nog onvoldoende duidelijk is welke zaken bij het NBK belegd zijn, hoe aansluitingen te maken zijn en hoe de verantwoording hiervoor verloopt.

Wij constateren verder dat de gemeente Oldambt vanuit haar overige verbonden partijen niet altijd tijdig wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Bij Afeer is er sprake van een afkeurende controleverklaring vanwege het niet verwerken van de voorziening verlofsparen. Indien deze voorziening wel was opgenomen, zou het resultaat omslaan, met als consequentie een negatief eigen vermogen. Daarnaast heeft de gemeente Oldambt in dat kader een verplichting om bij te storten bij tekorten. De situatie is pas in een laat stadium onderkend. In de jaarrekening van Oldambt is deze situatie toegelicht waarbij op dit moment wordt afgestemd met Afeer dat het positieve resultaat 2024 van Afeer bestemd wordt voor het vormen van de voorziening in 2025 en dat het resterende deel bijgelegd wordt door de deelnemende gemeenten, waaronder Oldambt.

Wij adviseren de gemeente om het proces omtrent de informatievoorziening beheersing met betrekking tot verbonden partijen intern te beleggen en hierop actief te monitoren, zodat tijdig inzicht ontstaat in relevante ontwikkelingen, en eventuele financiële consequenties.

4.4 BBV, WNT en SiSa

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Oldambt de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Observaties informatiewaarde jaarverslag

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Het jaarverslag biedt voldoende informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 van de gemeente Oldambt niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2024 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2024. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens 5.1.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2024. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 en opvolging IB signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren.

Wet inburgering 2021

Sinds 1 januari 2022 hebben Gemeenten de wettelijke plicht zorg te dragen dat er aan de inburgeringsplichtige asielstatushouder tijdig een inburgeringsaanbod wordt gedaan. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid bij een gemeente specifiek aandacht aan de Wet Inburgering 2021 besteden. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren. Er is geen geformaliseerd M&O-beleid aanwezig conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW.

5. Bijlagen

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Oldambt heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2024 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2024	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout/onzekerheid		
BZK C127	Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	Fout/onzekerheid		
BZK C129	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)	Fout/onzekerheid		
BZK C201	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
BZK C202	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie	Fout/onzekerheid		
BZK C203	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
BZK C204	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel D activiteiten BLOK D	Fout/onzekerheid		
BZK C205	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel E Sociaal-emotionele ondersteuning	Fout/onzekerheid		
BZK C46	SPUK vierde tranche Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout/onzekerheid		
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout/onzekerheid		
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout/onzekerheid		
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout/onzekerheid		
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout/onzekerheid		
IenW E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/onzekerheid		
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout/onzekerheid		
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/onzekerheid		
IenW E81	Tijdelijke regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Fout/onzekerheid		
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout/onzekerheid		
EZ F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak Winkelgebieden	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G13	Besteding/baten onderwijsroutegemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
GRO GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Fout/onzekerheid		
GRO GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Fout/onzekerheid		
GRO GRO7C	Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Fout/onzekerheid		
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout/onzekerheid		
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
VRO J4	Regiodeals 5e tranche	Fout/onzekerheid		
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout/onzekerheid		
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout/onzekerheid		
VRO J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Fout/onzekerheid		
VRO J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout/onzekerheid		
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout/onzekerheid		
VRO J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Fout/onzekerheid		
VRO J75	Regiodeals 3e tranche	Fout/onzekerheid		
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout/onzekerheid		
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout/onzekerheid		
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout/onzekerheid		

Een ǝɹǝpuɐ kijk op waarde

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Oldambt

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt te Winschoten gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van de gemeente Oldambt op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2024;
- de balans per 31 december 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 26 februari 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Oldambt zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.150.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 537.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering, waarin het college van burgemeester en wethouders uiteen heeft gezet op welke wijze frauderisicobeheersing is vormgegeven. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem van de gemeente Oldambt geëvalueerd. Zo hebben wij vastgesteld dat de gemeente een integriteitsbeleid voor het college en de raad heeft en een regeling melding vermoeden misstanden waarin de klokkenluidersregeling en incidentenregistratie is opgenomen. Een frauderisicoanalyse is nog onderhanden bij de gemeente. Deze frauderisicoanalyse zal in 2024 worden uitgevoerd. en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college en de gemeenteraad.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico[1]	**Onze controlewerkzaamheden en observatie**[2]
Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in: ▶ Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.

[1] In deze voorbeeld controleverklaring is een aantal vaker voorkomende frauderisico's opgenomen. Het is aan het controleteam zorg te dragen voor aansluiting van de frauderisico's in het dossier met de in de controleverklaring benoemde frauderisico's.

[2] Zorgdragen voor aansluiting tussen werkzaamheden in APT en werkzaamheden in controleverklaring.

▸ De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen; ▸ Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Daarnaast hebben wij op basis van risicocriteria specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders waaronder: ▸ De waardering van vaste activa; ▸ De waardering van debiteuren en andere vorderingen; ▸ De bepaling van voorzieningen. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke heffingen), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben bestaan uit:

- Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan de accountant als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis heeft en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het Jaarverslag opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- Bijlagen en raadsbelsuit

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b). Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2024 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader d.d. 25 februari 2025 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het vastgestelde controleprotocol, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover ind e jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 25 Juni 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA

25 JUNI 2025

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Oldambt

Aan:

de raad van de gemeente Oldambt
T.a.v. raadsgriffie
Postbus 175
9670 AD WINSCHOTEN

Groningen, 25 juni 2025

Kenmerk:
RB/DP/JvdW/AMT/1050874/008

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt (hierna te noemen ‘de gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 18 juli 2024, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2024. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de organisatie, verantwoordelijke wethouder en de gemeentesecretaris. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Oldambt bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Oldambt

Inhoudsopgave

01

Dashboard accountantscontrole

02

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële positie

04

Belangrijkste bevindingen

05

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij verstrekken bij de jaarrekening, inclusief rechtmatigheidsverantwoording en SiSa-bijlage, een goedkeurende controleverklaring.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.150.000 respectievelijk € 6.450.000.
- Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar, het BBV en de WNT wordt nageleefd.

BELANGRIJKE BEVINDINGEN

- Het jaarrekeningproces is dit jaar veel beter verlopen dan voorgaand jaar. Dit was wel mede dankzij inhuur en betekent dat de borging van dit proces in de organisatie komend jaar nog steeds wel aandacht vraagt.
- Enkele pensioenen van oud-wethouders á € 128.000 worden momenteel betaald vanuit de lopende begroting, hetgeen conform het BBV wordt toegepast. In verband met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel in 2028 is het van belang dat de voorziening op dat moment toereikend is.
- Voorziening (her)waardering OZB NAM beïnvloed als gevolg van recente uitspraak Hoge Raad. Stand voorziening is op dit moment gebaseerd op de laatste inzichten hieromtrent. Wij kunnen ons vinden in de verwerking.

RESULTAAT 2024

(x €1.000)	2024	BEGROTING NA WIJZIGINGEN
Saldo van baten en lasten	-2.445	2.807
Mutatie reserves	2.483	-2.807
RESULTAAT	**-38**	**0**

- Ook al wijkt het resultaat op totaalniveau niet veel af van de begroting, op programmaniveau zijn er wel de nodige afwijkingen, zie hiervoor ook paragraaf 3.1. Het voorspellend vermogen kan nog verbeterd worden.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

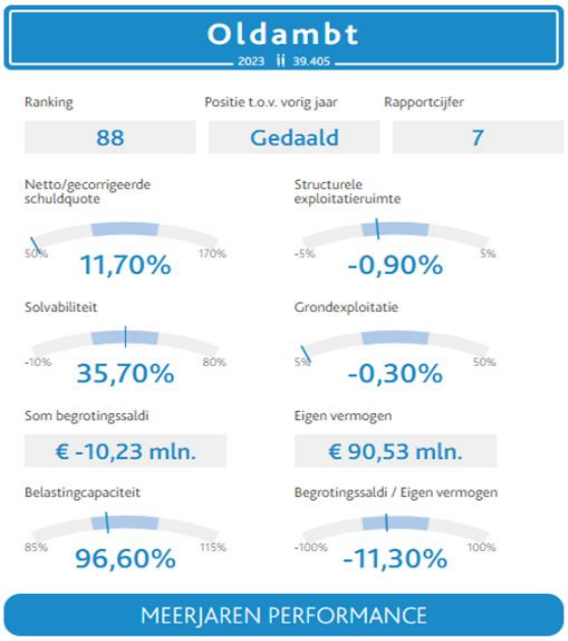
- Het college heeft in de rechtmatigheids-verantwoording een totaal van € 8.884.000 aan afwijkingen gerapporteerd.
- De raad heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves. Deze grens is daarmee bepaald op € 7.007.000.
- De door de gemeente geconstateerde afwijkingen overschrijden de door de Raad gestelde verantwoordingsgrens.
- De rapportagegrens voor de toelichting van de geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering is door de raad bepaald op € 350.000.

AANDACHTSPUNTEN 2025

Wij zien de volgende aandachtspunten voor 2025:

- Gemeente Oldambt staat voor uitdagingen in de personele bezetting van financiële en control functies, maar waarborgt met tijdelijke oplossingen de continuïteit hiervan en werkt actief aan structurele verbeteringen.
- De onrechtmatigheden t.a.v. EU aanbesteden (voornamelijk inhuur) behoeft aandacht om de onrechtmatigheden terug te brengen.
- Vanaf boekjaar 2025 wordt de wettelijke controlegrens voor de accountant verhoogd van 1% naar 2%. Fouten en onzekerheden moeten bij elkaar opgeteld (gaan) worden waardoor er minder ruimte overblijft voor eventuele controleverschillen.

UW FINANCIËLE POSITIE

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Onze opdracht en controle

2.2 Strekking controleverklaring

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

2.4 Aandachtspunten 2025

2.1 Onze opdracht en controle (1)

Doel en object van de controle
Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Oldambt, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht
Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controle-standaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 18 juli 2024. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring
Aangezien de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Materialiteit
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.150.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 537.500 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Grondslagen financiële verslaggeving
De jaarstukken 2024 van de gemeente Oldambt bestaan uit:
- het jaarverslag 2024 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2024 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

2.1 Onze opdracht en controle (2)

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2024. In 2024 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Controleaanpak

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Wij hebben voor de volgende risico's in onze controle verhoogde aandacht gehad:

- Management override of controls; ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van het boekjaar dan wel bij het opstellen van de jaarstukken.

Onafhankelijkheid

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2024. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

2.2 Strekking controleverklaring (1)

Controleverklaring 2024

Wij hebben bij de jaarrekening 2024, inclusief SiSa-bijlage, van de gemeente Oldambt een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd.

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij onderstaande verschillen geconstateerd welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 537.500 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

ONGECORRIGEERDE CONTROLEVERSCHILLEN 2024				
#	Omschrijving	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Verwijzing
1	Sociaal domein – WMO ZIN prestatielevering niet aangetoond		1.453.000	§ 4.1
2	Sociaal domein – WMO PGB prestatielevering niet aangetoond		367.000	§ 4.1
3	Sociaal domein – Jeugd ZIN via RIGG prestatielevering niet aangetoond		355.000	§ 4.1
4	Sociaal domein – Jeugd ZIN (overige) prestatielevering niet aangetoond		354.000	§ 4.1
4	Sociaal domein – Jeugd PGB prestatielevering niet aangetoond		266.000	§ 4.1
	TOTAAL	**0**	**2.795.000**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)		2.150.000	6.450.000	
Uitvoeringsmaterialiteit (80% van de materialiteit)		1.720.000	5.160.000	
Rapporteringstolerantie		537.500		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

2.2 Strekking controleverklaring (2)

Vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Op basis van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Omdat de omvang van het gemeentefonds hierdoor niet wijzigt betalen andere gemeenten daar dus aan mee. Om die reden moeten gemeenten aan allerlei voorwaarden voldoen om deze aanvullende uitkering te kunnen ontvangen. Maar in principe kunnen gemeenten hierdoor niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024.

Fraude en non-compliance

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten.

Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de organisatie. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van het college. Daarom hebben wij op diverse momenten met de gemeente Oldambt over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

Wij hebben specifiek aandacht besteed aan de veronderstelling dat er bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan. Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2024 betrof dat het volgende risico:

- Management override of controls; ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van het boekjaar dan wel bij het opstellen van de jaarstukken.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

Proces jaarrekeningcontrole

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over het complexe proces van de jaarrekeningcontrole. Belangrijke oorzaken waren de personele uitdagingen als gevolg van vertrek van diverse medewerkers alsook de gewijzigde wet- en regelgeving in de vorm van de rechtmatigheidsverantwoording. Gezien de aard van de oorzaken was het niet de verwachting dat dit allemaal binnen een jaar opgelost zou zijn, dit vraagt nou eenmaal meer tijd.

Het jaarrekeningproces is echter dit jaar veel beter verlopen dan voorgaand jaar. Dit zien wij met name terug in het feit dat er een jaarrekening aanwezig was bij de start van de controle en dat gevraagde onderbouwingen relatief snel werden aangeleverd. Wat hieraan heeft bijgedragen is de uitbreiding van de formatie op financiën en control. Aan de andere kant zien we ook nog ruimte voor verbeteringen, zoals hieronder opgenomen:

- Ons aanspreekpunt voor de controle vanuit de gemeente Oldambt heeft vragen goed en snel beantwoord. Echter dit is wel gedaan door een tijdelijke inhuurkracht. Het is van belang dit proces voor komend jaar te borgen in de organisatie. Wij willen Oldambt dan ook blijven attenderen op het belang van een gedegen kwaliteitscheck en volledige en tijdige aanlevering van controle informatie. Wij adviseren de gemeente om hier voor boekjaar 2025 hierin te investeren.

- Onderdeel van de controle van de jaarstukken is dat de SiSa-controle uitgevoerd moet worden door de gemeente. Dit is de controle op de rechtmatige besteding van alle specifieke doeluitkeringen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Het aantal specifieke uitkeringen waarover de gemeente Oldambt verantwoording af moest leggen is in 2024 verder gestegen. Dit levert weliswaar extra middelen op, maar vraagt tevens zowel voor de ambtelijke organisatie als voor ons voor extra inzet. Waar in 2024 tijdelijk extra formatie hiervoor was gevonden, is dit voor 2025 nog niet ingevuld.

Wij hebben verder met de organisatie gesproken en gekeken wat nodig is om volgend jaar deze lijn qua ontwikkeling door te zetten. Dit niet alleen om het jaarrekeningproces efficiënter te maken, maar ook het zelf controlerend vermogen van de gemeente te versterken. Hier kwamen de volgende zaken uit naar voren:

- Het is in de aansturing en het organiseren van verantwoordelijkheden in de organisatie van belang om de eerste lijn (teams) te betrekken bij financiën en de verantwoording. De jaarrekening moet niet ‘het feestje’ zijn van het team financiën. Wij adviseren te investeren in de interne kennis en vastleggingen ten aanzien van een soepel verantwoordingsproces, waar ook expliciet de teams zelf bij worden betrokken (de zogenaamde ‘eerste lijn’) en hier ook tijd voor maken. Zoals ook uiteengezet in de managementletter is de eerste lijn integraal verantwoordelijk en bevoegd voor de aan hen toebedeelde taken. De verantwoording hierover hoort hier ook bij.

- De tweede lijn van control (zijnde de financieel adviseurs en controller) zijn verantwoordelijk voor het opstellen en bewaken van de kaders en zijn ondersteunend en adviserend aan de eerste lijn van controle. Het is van belang dat het eigenaarschap voor de ‘eigen’ processen zowel in de eerste lijn als in de tweede lijn ook op die manier gevoeld wordt. Dit vraagt iets van de cultuur en houding die een ieder heeft (begrijp ik wat er staat en vraag ik door als dat niet zo is), maar het vraagt ook kennis en kunde waar in geïnvesteerd moet worden.

Wij hebben de communicatie en afstemming met de gemeente als constructief en prettig ervaren. We zijn tevreden dat de controle binnen het vooraf gestelde tijdspad is afgerond en bedanken de gemeente voor de getoonde flexibiliteit en kijken ernaar uit om de samenwerking in de komende jaren voort te zetten.

2.4 Aandachtspunten 2025 (1)

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

Voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers

Met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is besloten dat ook de APPA-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden per 1 januari 2028. Dat betekent dat per die datum de APPA-voorzieningen toereikend moeten zijn.

Momenteel worden enkele oud-wethouders betaald vanuit de lopende begroting (begrote last 2025 €128.000). Dit is op basis van het BBV vooralsnog toegestaan, wat betekent dat hiervoor geen voorziening is getroffen. Om te voldoen aan de eisen van het nieuwe stelsel, dient per 2028 wel een voorziening te worden gevormd voor deze verplichtingen. Wij adviseren uw gemeente tijdig maatregelen te nemen om deze overgang soepel te laten verlopen en de financiële planning hierop af te stemmen.

Impact rekenrente bij keuze nominale of contante waarde

In de jaarrekening is tevens een voorziening opgenomen voor voormalig bestuurders van Oldambt. Vanaf boekjaar 2028 zal bij overdracht naar het pensioenfonds, als gevolg van schommelingen in de rekenrente, mogelijke tekorten kunnen ontstaan. Daarbij kan een lagere rekenrente in het laatste jaar voor de overdracht een aanzienlijk gevolg hebben. Als gemeente Oldambt heeft u de keuze wél of niet rekening te houden met de rentecomponent. Bij de waardering tegen nominale waarde spelen rente-effecten géén rol meer. De middelen voor de berekende nominale verplichting zijn in dat geval in de voorziening opgenomen. Bij waardering tegen contante waarde wordt wel rekening gehouden met de rentecomponent.

Het voordeel van de verantwoording van de voorziening tegen nominale waarde is dat de voorziening niet meer gevoelig is voor de (ontwikkeling van de) rekenrente tot het moment van de kapitaaloverdracht naar het ABP. Een nadeel van deze optie is dat de voorziening mogelijk moet worden opgehoogd.

Als een decentrale overheid de keuze maakt de uitwerking te wijzigen (wel of geen rekening houden met de rentecomponent) is dat een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt middels onder andere een raadsbesluit en/of een begrotingswijziging. Tevens moet deze als zodanig verwerkt en toegelicht worden in de jaarrekening. Wij hebben begrepen dat gemeente Oldambt de APPA-voorziening wil blijven verantwoorden op contante waarde.

Om de gevolgen van de overgang voor provincies, gemeenten en waterschappen in te schatten, wordt een onderzoek gestart. Het betreft een gezamenlijk onderzoek van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Het onderzoek richt zich op de omvang van de al opgebouwde APPA-aanspraken, de toekomstige premie en de al beschikbare middelen. Aan de hand van deze gegevens worden de financiële gevolgen voor afzonderlijke provincies, gemeenten, waterschappen en het Rijk ingeschat. Deze inschatting wordt vervolgens teruggekoppeld aan de decentrale overheden om een indicatie te krijgen van de mogelijke financiële gevolgen in 2027, het jaar voordat de overgang ingaat.

2.4 Aandachtspunten 2025 (2)

Beheersing onrechtmatige inhuur (Aanbestedingen)

In het kader van onze controle van de aanbestedingen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse.

In onze management letter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Procesmatig wordt de naleving van de inkoop en aanbestedingsregels niet afgedwongen en kunnen wij niet steunen op de interne beheersmaatregelen. Daarnaast beschikt de gemeente Oldambt niet over een contractregistratie waardoor niet in alle gevallen betrokken is bij het aangaan van verplichtingen en niet beschikt over onderliggende contracten. Verder merken wij op dat afdeling inkoop maar beperkt betrokken is bij het inkopen van diensten / leveringen zoals inhuur en alleen betrokken is bij het beïnvloedbare gedeelte van inkopen.

Wij merken op dat dit tot gevolgen heeft dat veel individuele contracten onrechtmatig worden aangegaan en grote onrechtmatigheden worden gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording op de inkopen die niet via de inkoopadviseurs zijn gelopen. Ter beeldvorming zijn er 91 individuele inhuurcontracten onrechtmatig, hiernaast weergegeven per team.

Ten opzichte van 2023 is het aantal onrechtmatige inhuurcontracten fors gestegen. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat in 2024 voor circa € 9 miljoen is ingehuurd door Oldambt ten opzichte van circa € 4 miljoen in 2023.

Wij hebben begrepen van de gemeente dat reeds de eerste stappen zijn gezet om de (onrechtmatige) inhuur in te perken, dit door middel van het uitvoeren van diverse analyses. Zo zijn het aantal (onrechtmatige) inhuurcontracten sinds de tweede helft van 2024 teruggebracht en zijn minder contracten aangegaan.

Wij denken hierbij graag met de gemeente mee om dit verder vorm te geven.

Team	Bedrag	Aantal
Advies en Services	533.078	16
Backoffice Sociaal domein & THV&Z	560.022	8
Beleid	1.004.039	37
BORGG	77.928	2
Directie Team	67.242	1
Kwaliteit & Control	124.548	3
Programmabureau	163.126	4
Toegang KCC	309.297	5
Toegang Sociaal domein	805.726	15
Totaal	**3.645.005**	**91**

2.4 Aandachtspunten 2025 (3)

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). De omvang van de grondexploitaties is al diverse jaren laag en is om die reden geen materiële controlepost in de jaarrekeningcontrole. Desondanks hebben wij tijdens de controle 2024 bij de grondexploitaties stilgestaan en hebben wij enkele aandachtspunten voor 2025 voor de gemeente Oldambt. Dit tevens gezien het feit dat voor 2025 de exploitaties Scheemderhoogte I en II in exploitatie zullen worden genomen.

Zo hebben wij geconstateerd dat in de eerste versie van de jaarrekening ten onrechte grondexploitaties waren gewaardeerd, grondverkoopprijzen onvoldoende te herleiden zijn naar vastgestelde grondprijzen door de raad, jaarlijkse herziening van gehanteerde parameters worden niet uitgevoerd en dat het proces omtrent grondexploitaties geen onderdeel uitmaakt van de VIC-werkzaamheden.

Na diverse overleggen en het beoordelen van verkregen informatie hebben wij vastgesteld dat de grondexploitaties in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Wij vragen gemeente Oldambt om voor 2025 het proces op te pakken en onderdeel te maken van de VIC-werkzaamheden alsook specifieke aandacht te geven bij de jaarrekeningcontrole 2025. Tevens vragen wij aandacht voor de impact van de notitie rente ten behoeve van het verplicht toerekenen van de omslagrente in de grondexploitaties.

Aanpassing materialiteit naar 2% voor 2025

Op 16 april 2025 zijn de wetswijzigingen gepubliceerd waarmee de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is geworden van de wet en ook de materialiteitswijziging per 1 januari 2025 is doorgevoerd. De materialiteitswijziging houdt in dat de wettelijke materialiteit van de accountantscontrole wijzigt naar 2% voor fouten en onzekerheden gecumuleerd. De grondslag voor de berekening van de materialiteit bedraagt vanaf boekjaar 2025 enkel de werkelijke lasten. Dotatie reserves worden dus vanaf 2025 niet meer meegenomen. De grens voor beperking vs oordeelonthouding of afkeuring ligt op 4%. De maximale verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording is ook 2%. Doordat fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld moeten gaan worden zal dit landelijk naar verwachting gaan leiden tot een toename van het aantal niet-goedkeurende controleverklaringen bij decentrale overheden. Met name gemeenten met omvangrijke onzekerheden, als het gaat om prestatieleveringen binnen het sociaal domein, lopen een risico.

Wij adviseren de gemeente Oldambt hierover tijdig het gesprek met de raad aan te gaan en waar nodig actie te ondernemen om de onzekerheden binnen het sociaal domein te minimaliseren. Wij adviseren gemeente Oldambt in 2025 de financiële vordering en het controleprotocol aan te passen en opnieuw vast te laten stellen door de gemeenteraad en deze wijziging te evalueren voor andere documenten waarin de materialiteit staat genoemd.

Het landelijk adviescollege licht in de nota van toelichting van de wetwijziging toe dat zij een lichte stijging van de regeldruk verwachten voor accountants en openbare lichamen.

2.4 Aandachtspunten 2025 (4)

Kwalificatie van arbeidsrelaties (Wet DBA)

Het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp) is de afgelopen jaren flink gestegen. Een deel van deze groep kwalificeert als schijnzelfstandige. Dit betekent dat op basis van wet- en regelgeving eigenlijk sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Het kabinet vindt deze situatie onwenselijk, omdat de beschermende werking van het arbeidsrecht wordt ontlopen en het sociale stelsel onder druk komt te staan. Daarom zet het kabinet de komende jaren in op het aanscherpen van regels en handhaving.

Sinds de introductie van de Wet DBA in 2016 is sprake van een handhavingsmoratorium. Dit betekent dat de Belastingdienst niet controleert en handhaaft op het bestaan van een dienstbetrekking, tenzij sprake is van kwaadwillendheid. Vanaf 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium vervallen en gaat de Belastingdienst weer volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan. Daarnaast werkt het kabinet aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In het Hoofdlijnenakkoord is te lezen dat de behandeling van deze wetgeving door het nieuwe kabinet zal worden voortgezet. Kort gezegd zal de nieuwe wetgeving meer nadruk leggen op de vraag of het werk en de werkende organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkverschaffer. Daarmee wordt bedoeld of het werk een kernactiviteit van de organisatie vormt en zij aan zij met werknemers wordt verricht. In dat geval zal eerder sprake zijn van een arbeidsovereenkomst.

De nieuwe wetgeving zal naar verwachting niet eerder ingaan dan 2026. Organisaties die werken met zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn lopen financiële risico's. Zo is er vanaf 1 januari 2025 sprake van een naheffingsrisico vanuit de Belastingdienst. Ook kunnen zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn vorderingen instellen op grond van arbeidsrechtelijke verplichtingen en kunnen verplichte pensioenregelingen leiden tot pensioenvorderingen. Om dergelijke risico's te voorkomen is het voor organisaties die zelfstandigen inhuren van belang om de huidige inhuur van zelfstandigen en het inhuurproces onder de loep te nemen. De gemeente Oldambt huurt een aantal zelfstandigen in. Graag benadrukken wij het belang van implementatie van maatregelen om risico's in het kader van de Wet DBA te beperken. Wij hebben vernomen dat de gemeente Oldambt de risico's in beeld heeft.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat per programma

3.2 Uw financiële positie

3.3 Specifieke uitkeringen

3.1 Resultaat per programma

Realisatie vs. gewijzigde begroting

Het resultaat van gemeente Oldambt over het jaar 2024 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 38.000 nadelig. In onderstaand overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE PER PROGRAMMA 2024			
Programma	**Realisatie** (in €)	**Begroting na wijziging** (in €)	**Verschil** (in €) *negatief betreft voordeel*
Programma 1 – Algemene dienstverlening	649.000	642.000	7.000
Programma 2 – Woonklimaat en leefomgeving	29.497.000	32.650.000	-3.083.000
Programma 3 – Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	5.793.000	6.068.000	-275.000
Programma 4 – Zorg en samenleving	71.799.000	70.687.000	1.112.000
Programma 5 – Duurzaamheid en milieubeheer	722.000	2.571.000	-1.849.000
Programma 6 - Bestuur	2.250.000	2.192.000	58.000
Overhead, algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	-113.154.000	-112.003.000	-1.151.000
Saldo van baten en lasten	**-2.445.000**	**2.807.000**	**5.252.000**
Onttrekkingen reserves	18.572.000	24.530.000	-5.958.000
Dotatie aan reserves	21.055.000	21.723.000	668.000
RESULTAAT	**- 38.000**	**0**	**38.000**

Hieruit blijkt dat er diverse afwijkingen op programmaniveau zijn. De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijziging zien we terug op programma's 2, 4, 5 en overhead. Het positieve resultaat op programma's 2, 5 en overhead is voornamelijk het gevolg van hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen, niet uitgegeven gelden inzake klimaatbeleid en hogere inkomsten vanuit de algemene uitkering gemeentefonds. Het negatieve resultaat op programma 4 is met name het gevolg van hogere kosten vanuit inhuur personeel derden, hogere voorziening dubieuze debiteuren W&I en extra uitgaven in het kader van jeugdzorg en Wmo-begeleiding en huishoudelijke hulp. De detailverklaringen zijn op programmaniveau in de jaarrekening terug te lezen.

3.2 Uw financiële positie (1)

Inleiding

Een sterk versnipperd landschap, gedeelde onzekerheid. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2025 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten.
Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2023 een positief resultaat hadden (per saldo € 1,7 miljard) terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 3,9 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd ravijn. Ook bij de gemeente Oldambt zien wij dit terug. Volgens de begroting 2025 wordt tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 14,8 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de negatieve resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt, waarbij wij opmerken dat recent bekend is geworden vanuit de voorjaarsnota dat het tekort gedeeltelijk gecompenseerd zal worden.

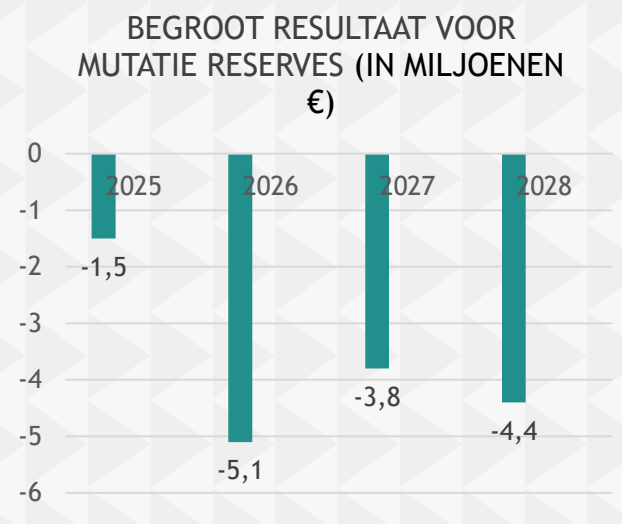
Hieronder schetsen wij de financiële positie op basis van de ratio's zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 van gemeente Oldambt.

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente Oldambt. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Indien uw gemeente voor de komende jaren (2024 t/m 2028) per saldo een negatief resultaat begroot (en inteert op het eigen vermogen), beïnvloedt dit de score. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze benchmarkrapportage.

Benchmarkrapportage boekjaar 2023

3.2 Uw financiële positie (2)

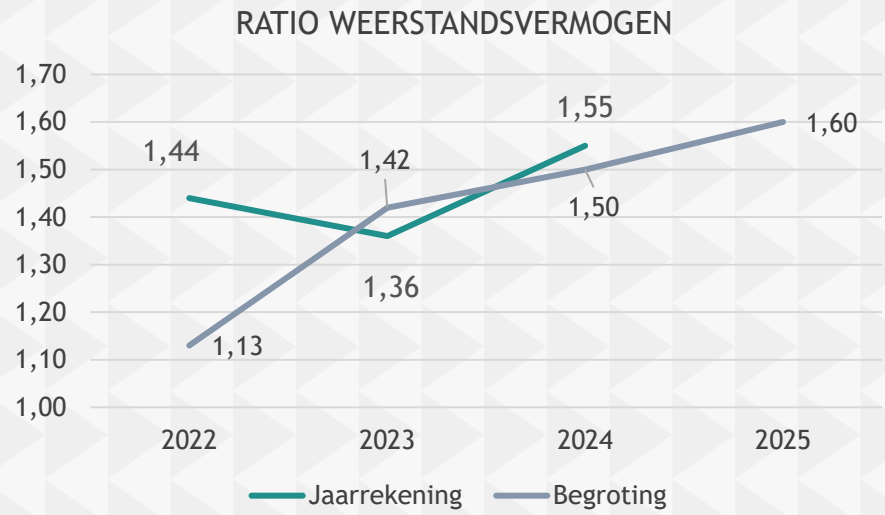
Weerstandsvermogen van gemeente Oldambt is ruim voldoende

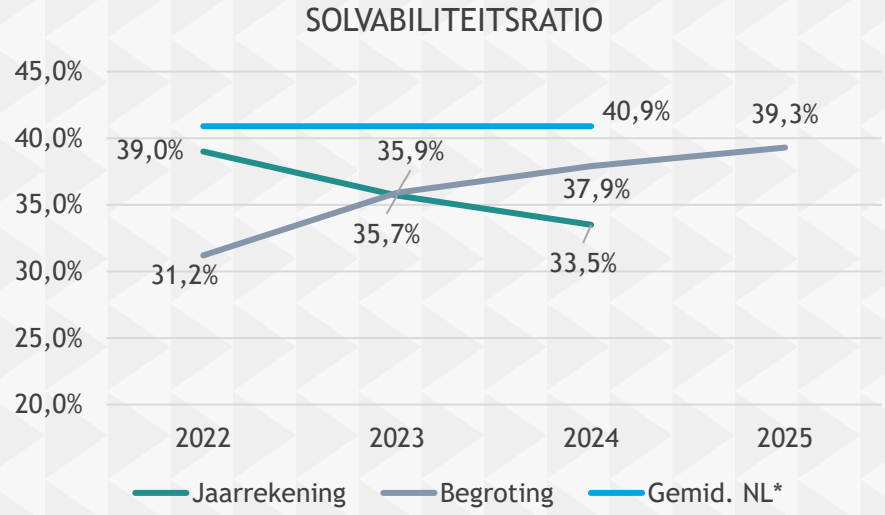
In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 28,2 miljoen. In het weerstandsvermogen ultimo 2024 is een bedrag van € 27,7 miljoen meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves (algemene reserve).

In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Oldambt heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 18,2 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Oldambt is volgens het GTK 2020 ruim voldoende te noemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2024 33,5% (2023: 35,7%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Oldambt in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. Het eigen vermogen van gemeente Oldambt is gestegen met € 2,6 miljoen, maar het balanstotaal is nog sterker toegenomen, namelijk met € 24 miljoen mede als gevolg van de vooruit ontvangen SPUK- middelen (zie 3.3). De solvabiliteit laat hierdoor een dalende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020). De solvabiliteit van de gemeente Oldambt ligt daarmee lager dan het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten.

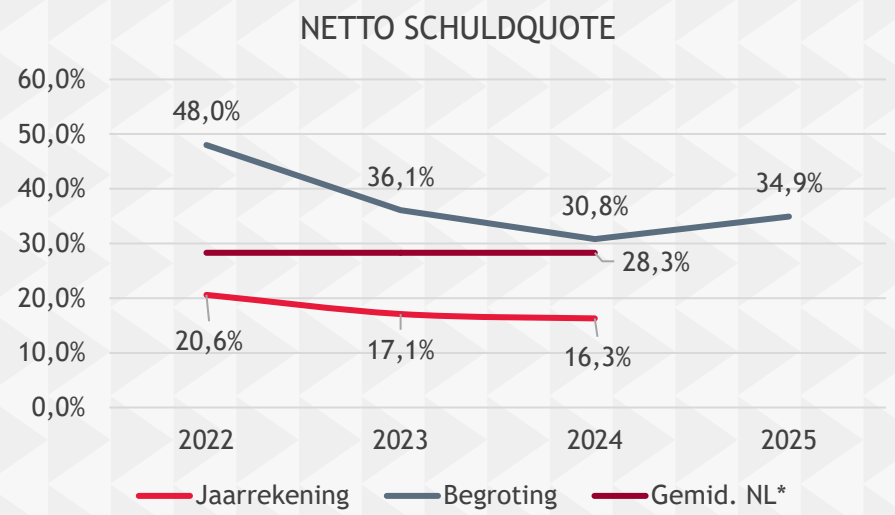

De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025 categorie 25.000 tot 50.000 inwoners.

3.2 Uw financiële positie (3)

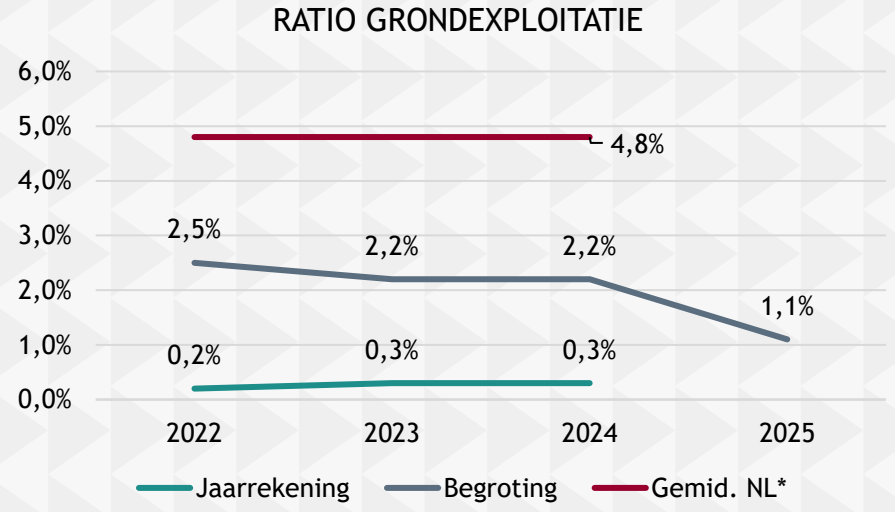
Netto schuldquote

De netto schuldquote bedraagt 16,3%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De netto schuldquote laat een dalende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt op risico gebied dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Oldambt is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025 categorie 25.000 tot 50.000 inwoners.

3.3 Specifieke uitkeringen

Omvang specifieke uitkeringen neemt toe

Een onderdeel van de opbrengsten van gemeenten zijn de specifieke uitkeringen (hierna: SPUK), zij hebben een grote impact op de financiële positie. Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen is daardoor exponentieel toegenomen de afgelopen jaren. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Oldambt, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren. Het huidige kabinet heeft het voornemen het aantal SPUK's sterk te verminderen met daarbij een besparing van 10%.

Bij gemeente Oldambt is sprake van 43 SiSa-regelingen in 2024 tegenover 41 SiSa-regelingen in 2023. In 2023 was de controle van de SiSa-verantwoording erg complex waarbij we een merkbaar verschil constateren in 2024. De beheersing binnen team Kwaliteit en Control is beter belegd en de voorbereidingen zijn beter. Als gevolg van het vertrek van een medewerker die belast was met de voorbereiding van de SiSa-verantwoording vragen wij Oldambt voor komende jaren hier nog wel aandacht voor.

Impact op de balans

De ontvangen voorschotten van de SPUK worden onder de vlottende passiva opgenomen als vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk. De toegenomen omvang van de SPUK-regelingen is als volgt zichtbaar op de balans van de gemeente:

(x € 1.000)	2023	2024
Vooruit ontvangen bijdragen Overheidslichamen (schuld)	40.361	66.706

Zichtbaar is dat reeds veel gelden als voorschot zijn uitbetaald aan gemeente Oldambt. Het vooruit ontvangen bedrag vanuit het Rijk bedraagt 36% van het balanstotaal, exclusief het eigen vermogen. Mede doordat in het laatste kwartaal een enkele SPUK aan de gemeente is verstrekt ontstaat de stijging van de balanspositie.

Besteding in 2024

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de grootste regelingen:

(x € 1.000)	Omvang uitkering	Looptijd tot en met boekjaar	Besteding 2024	Totale besteding
BZK C202 - SPUK aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie	4.084	2026	549	581
VRO J94 - SPUK verduurzaming slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	6.702	2027	124	124
VRO J109 - SPUK herstructurering volkshuisvesting	21.075	2033/20234	0	0
BZK C127 - Activiteiten van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	4.860	2028	235	235
BZK C129 - SPUK aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)	28.157	2032	521	521
IenW E104 - SPUK woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	2.268	2035	2	2
VRO J4 - Regiodeals 5e tranche	12.500	2028	0	0
GRO8C - Leefbaarheid Groningen	16.752	2025/2027	1.899	5.153
VRO J75 - Regiodeals 3e tranche	15.000	2025	3.284	13.991

Hieruit is te herleiden dat er vanuit het Rijk en provincie veel middelen zijn toegekend aan Oldambt, waarbij in de komende jaren ook nog veel middelen worden ontvangen. Voor de meest omvangrijke regelingen geldt dat er tot op heden beperkte uitgaven zijn geweest in relatie tot de omvang van de uitkering wat vraagt voor een adequate beheersing hieromtrent.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

4.3 Overige jaarrekeningposten

4.4 BBV, WNT en SiSa

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’ (1)

De lasten van gemeente Oldambt in het programma ‘Zorg en samenleving’ bedragen over 2024 circa € 106 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten op taakveldniveau als volgt opgebouwd:

Programma sociaal domein			
#	Onderdeel	2024	2023
1	Samenkracht en burgerparticipatie	9,2 miljoen	7,4 miljoen
2	WSW en beschut werk	16,4 miljoen	15,2 miljoen
3	Inkomensregelingen	28,9 miljoen	29,5 miljoen
4	Volksgezondheid	1,7 miljoen	1,6 miljoen
5	Arbeidsparticipatie	6,1 miljoen	5,3 miljoen
6	Wmo	20,2 miljoen	19,0 miljoen
7	Jeugdzorg	23,4 miljoen	19,3 miljoen
8	Mutatie reserve	0,4 miljoen	1,5 miljoen
	TOTAAL	106,4 miljoen	98,8 miljoen

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Oldambt via de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. De RIGG sluit contracten af met de zorginstellingen en verzorgt de administratie, inclusief het opstellen van betaalvoorstellen. De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de toekenning van de zorg.

Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Oldambt bij de RIGG om een verklaring. Hieruit blijkt een onzekerheid voor de gemeente Oldambt van € 355.000 (2023: € 460.000). Daarnaast is nog sprake van jeugdzorg buiten RIGG om (voornamelijk clientondersteuning), hieruit resteert een onzekerheid van € 354.000.

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2024 circa € 13,9 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Oldambt. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Oldambt per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Tevens is van een aantal zorginstellingen (€ 435.000) geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering, omtrent de getrouwheid van deze lasten.

Uitgaande van de interne beheersing op het proces beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 1.453.000.

Wij adviseren u na te gaan op welke wijze de interne beheersing versterkt kan worden, zodat de onzekerheid op prestatielevering teruggebracht kan worden.

4.1 Programma ‘Zorg en samenleving’ (2)

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2024 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van zowel de rechtmatigheidsfouten als de financiële getrouwheidsfouten zijn de bevindingen onder onze rapporteringstoleranties.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van RIGG (Jeugdzorg), waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Oldambt hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 367.000.

Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het oordeel over de jaarrekening 2024 van uw gemeente.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (1)

Status wijziging wet- en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is voor gemeenten afgerond op 21 maart 2025. De wijzigingen in de BADO-notitie gaan in voor verantwoordingen over het begrotingsjaar 2025. Voor de verantwoording over begrotingsjaar 2024 wordt nog de uitwerking uit NBA Alert 48 2.0 gevolgd. Aan de hand van te onderkennen scenario's / omstandigheden zijn in NBA Alert 48 2.0 aanwijzingen opgenomen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekening en de oordeelsvorming in de controleverklaring.

Naar aanleiding van de afgeronde wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingen naar 2% (was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad zal in 2025 opnieuw de financiële verordening moeten vaststellen.

In oktober 2024 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De actualisatie leidt voor de gemeente Oldambt beperkt tot wijzigingen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste wijziging betreft een tekstuele aanpassing in de modelverordening ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Oldambt

De raad van de gemeente Oldambt heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 7.007.000. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van de gemeente Oldambt vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 8.884.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van € 7.007.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van de gemeente Oldambt overigens een bedrag van € 1.473.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De door het college gerapporteerde afwijkingen kunnen als volgt worden samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID				
Onrechtmatigheden	**Acceptabel** (in €)	**Niet-acceptabel** (in €)	**Totaal afwijkingen** (in €)	**Onduidelijkheden** (in €)
Voorwaardencriterium	0	5.234.000	5.234.000	0
Begrotingscriterium	1.473.000	2.177.000	3.650.000	0
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0	0
TOTAAL	**1.473.000**	**7.411.000**	**8.884.000**	**0**
Verantwoordingsgrens (3%)	7.007.000			
Rapportagegrens	350.000			

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (2)

Onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering van de gemeente Oldambt

Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd. De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het normenkader van de gemeente Oldambt, dat d.d. 26 februari 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld, en de financiële verordening.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Voorwaardencriterium

Het college toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen het college en de raad afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen: subsidieverstrekkingen, participatiewet en aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de gemeente niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan is sprake van een onrechtmatigheid.

Europese aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 heeft het college de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spend-analyse. In onze management letter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. In het proces wordt de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels niet afgedwongen, hierdoor kan niet worden gesteund op interne beheersmaatregelen. Over 2024 blijkt uit de spend-analyse een totaal aan onrechtmatigheden van € 5.216.000. Deze afwijking is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	BEDRAG (x €1.000)
Afwijkingen vanuit 2023 die doorlopen in 2024	1.109
Nieuwe afwijkingen met ingang van 2024	462
Inhuur personeel	3.645
TOTAAL	**5.216**

Ten opzichte van 2023 zien wij voornamelijk een toename aan het onrechtmatige inhuurcontracten. Dit komt mede doordat inkoop niet wordt betrokken bij inhuur binnen de gemeente Oldambt. Zie tevens paragraaf 2.4 waarbij we de inhuur als aandachtspunt voor 2025 aan Oldambt hebben meegegeven.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording (3)

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden van gemeente Oldambt heeft de verantwoordingsgrens overschreden en het college heeft het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. De begrotingsonrechtmatigheden zijn op basis van de afspraken tussen college en raad in de financiële verordening niet-acceptabel en deze zijn door het college in de paragraaf Bedrijfsvoering nader uitgewerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn echter wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het college en de raad hebben door middel van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) in een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd moeten worden. Het college van gemeente Oldambt heeft de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) niet tijdig aan de raad voorgelegd waardoor een begrotingsonrechtmatigheid van € 3.650.000 in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen is.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke verplichte handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente genomen zijn om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien geconstateerd wordt dat beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd dan wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Voor gemeente Oldambt geldt dat er geen sprake is van een formeel vastgesteld M&O-beleid. Dit is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

4.3 Overige jaarrekeningposten (1)

Voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In januari 2023 heeft de commissie BBV een uiting gedaan rondom het vraagstuk ‘vormen voorziening voor verlofsparen’. Voor het wettelijke verlof saldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen 2 jaar moet worden opgenomen zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.

Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat géén gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen. Bij de analyse van de bovenwettelijke verlof verplichting en of er sprake is van wel of geen gelijke omvang van deze verplichting is het belangrijk het risico van het omzetten naar spaarverlof te betrekken. In uw jaarrekening 2024 is hiervoor een voorziening opgenomen voor het spaarverlof. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot deze verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hierbij geen tekortkomingen geconstateerd.

Beheersing en sturing op uitbestede diensten

Net als voorgaande jaren maken wij bij onze controle gebruik van de door de gemeente ingeschakelde verbijzonderde interne controle (VIC) ten aanzien van het sociaal domein.

De gemeente blijft afhankelijk van de desbetreffende deskundige, het ontbreekt op aansturing van de uitgevoerde werkzaamheden en het analyseren van de uitkomsten van deze werkzaamheden. Hierdoor heeft de gemeente gedurende het proces onvoldoende zicht op de rechtmatigheidsbevindingen bij uitbestede diensten.

Voorziening (her)waardering ozb

De gemeente Oldambt heeft in haar jaarrekening 2024 een voorzienig opgenomen van € 3.968.000 ten aanzien van mogelijke (her)waardering ozb. Deze voorziening is gebaseerd op de lopende bezwaren (sinds 2016) tegen de waardebepaling van de WOZ-waarden die zijn opgelegd aan de NAM voor haar productielocaties. In eerdere verslagen hebben we hierover reeds geïnformeerd.

Op 2 mei jl. heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan, waarbij het cassatieberoep gegrond is geacht. Hierbij is een terug verwijzing naar het Hof van ‘s Hertogenbosch opgenomen. De belangrijkste punten zien toe op de herbeoordeling van de abandonneringskosten (wel of niet in mindering brengen op de WOZ-waarde) en ten aanzien van excessieve gebruikskosten waar mogelijk dit ten onrechte in mindering worden gebracht op de WOZ-waarde. Door de verwijzing zal er op korte termijn nog geen duidelijkheid zijn over de aangepaste WOZ-waarden.

De gemeente heeft een position paper opgesteld, waarin een nadere uiteenzetting van de uitspraak van de Hoge Raad is opgenomen en waarin de impact op de voorziening nader is toegelicht. De essentie is dat de onzekerheid blijft en het gerechtshof dit opnieuw zal moeten toetsen.

Op basis van het doornemen van het position paper, de beschikbare informatie en de gehanteerde uitgangspunten achten wij de huidige berekening inzake de voorziening (her)waardering ozb voldoende aannemelijk.

4.3 Overige jaarrekeningposten (2)

Beheersing verbonden partijen onvoldoende

Bij de management letter hebben we reeds gerapporteerd over het ontbreken van een actuele nota verbonden partijen, waarbij het risico bestaat dat de beheersing van verbonden partijen onvoldoende is. Bij de jaarrekeningcontrole hebben we geconstateerd dat deze beheersing daadwerkelijk ter verbetering vatbaar is.

Sinds november 2024 is het belastingenproces uitbesteed aan het Noordelijk Belasting Kantoor (NBK). Tot op heden hebben wij geen getekende dienstverleningsovereenkomst ontvangen, en hebben wij vastgesteld dat bijvoorbeeld aspect rechtmatigheid beperkt is uitgewerkt. Wij zien een risico dat de dienstverleningsovereenkomst onvoldoende aansluit op de vereisten van de gemeente. Daarnaast merken we dat er binnen de gemeente Oldambt nog onvoldoende duidelijk is welke zaken bij het NBK belegd zijn, hoe aansluitingen te maken zijn en hoe de verantwoording hiervoor verloopt.

Wij constateren verder dat de gemeente Oldambt vanuit haar overige verbonden partijen niet altijd tijdig wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Bij Afeer is er sprake van een afkeurende controleverklaring vanwege het niet verwerken van de voorziening verlofsparen. Indien deze voorziening wel was opgenomen, zou het resultaat omslaan, met als consequentie een negatief eigen vermogen. Daarnaast heeft de gemeente Oldambt in dat kader een verplichting om bij te storten bij tekorten. De situatie is pas in een laat stadium onderkend. In de jaarrekening van Oldambt is deze situatie toegelicht waarbij op dit moment wordt afgestemd met Afeer dat het positieve resultaat 2024 van Afeer bestemd wordt voor het vormen van de voorziening in 2025 en dat het resterende deel bijgelegd wordt door de deelnemende gemeenten, waaronder Oldambt.

Wij adviseren de gemeente om het proces omtrent de informatievoorziening beheersing met betrekking tot verbonden partijen intern te beleggen en hierop actief te monitoren, zodat tijdig inzicht ontstaat in relevante ontwikkelingen, en eventuele financiële consequenties.

4.4 BBV, WNT en SiSa

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Oldambt de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Observaties informatiewaarde jaarverslag

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Het jaarverslag biedt voldoende informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 van de gemeente Oldambt niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Oldambt voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2024 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2024. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens 5.1.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2024. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 en opvolging IB signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren.

Wet inburgering 2021

Sinds 1 januari 2022 hebben Gemeenten de wettelijke plicht zorg te dragen dat er aan de inburgeringsplichtige asielstatushouder tijdig een inburgeringsaanbod wordt gedaan. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid bij een gemeente specifiek aandacht aan de Wet Inburgering 2021 besteden. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren. Er is geen geformaliseerd M&O-beleid aanwezig conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW.

5. Bijlagen

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Oldambt heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2024 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2024	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout/onzekerheid		
BZK C127	Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	Fout/onzekerheid		
BZK C129	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)	Fout/onzekerheid		
BZK C201	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
BZK C202	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie	Fout/onzekerheid		
BZK C203	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
BZK C204	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel D activiteiten BLOK D	Fout/onzekerheid		
BZK C205	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel E Sociaal-emotionele ondersteuning	Fout/onzekerheid		
BZK C46	SPUK vierde tranche Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout/onzekerheid		
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout/onzekerheid		
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout/onzekerheid		
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout/onzekerheid		
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout/onzekerheid		
IenW E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/onzekerheid		
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout/onzekerheid		
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/onzekerheid		
IenW E81	Tijdelijke regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Fout/onzekerheid		
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout/onzekerheid		
EZ F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak Winkelgebieden	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G13	Besteding/baten onderwijsroutegemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024	Fout/onzekerheid		
GRO GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Fout/onzekerheid		
GRO GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Fout/onzekerheid		
GRO GRO7C	Nationaal Programma Groningen	Fout/onzekerheid		
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Fout/onzekerheid		
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout/onzekerheid		
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout/onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg tabel

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
VRO J4	Regiodeals 5e tranche	Fout/onzekerheid		
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout/onzekerheid		
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout/onzekerheid		
VRO J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Fout/onzekerheid		
VRO J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout/onzekerheid		
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout/onzekerheid		
VRO J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Fout/onzekerheid		
VRO J75	Regiodeals 3e tranche	Fout/onzekerheid		
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout/onzekerheid		
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout/onzekerheid		
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout/onzekerheid		

Een ǝɹǝpuɐ kijk op waarde

Raadsvergadering

Dossiernummer	2535
Extern Zaak ID	1895ESUITE307882025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.a
Titel	Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG) (30788-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10a Raadsvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG)
10a.1 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026
10a.2 Ontwerpbegroting 2026
10a.3 Ontwerpbegroting 2025
10a.4 Zienswijze ontwerpbegroting 2025
10a.5 Reactie op zienswijze Ontwerpbegroting 2025 - Gemeente Oldambt
10a.6 Toegevoegde bijlage - Brief aan raden deelnemende gemeenten Omgevingsdienst Groningen mei 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen:
‘*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*
Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.
_Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario’s te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.

Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario’s uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?’_

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen:
‘*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*

Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.
_Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario's te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.

Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario's uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?'_

Raadsvoorstel

Onderwerp	Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG)
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	30788-2025:352354
Steller	Paul Suk
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Op de raadsvergadering van 3 juli 2024 is, onder zaaknummer 41067-2024, door uw raad besloten een zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2025. Als bijlage bij dit raadsvoorstel treft u ook de ontwerpbegroting 2025 aan alsmede de aan de ODG verzonden zienswijze en de reactie daarop.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen: *'De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.* *Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.* *Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario's te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.* *Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario's uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van*

	de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?'
Samenvatting	Door de Omgevingsdienst Groningen ('ODG') is de ontwerpbegroting 2026 aangeboden zodat uw raad in de gelegenheid wordt gesteld daarop al dan niet een zienswijze in te dienen. In de bijgevoegde aanbiedingsbrief wordt door het bestuur van de ODG gereageerd op de eerdere zienswijze met het verzoek scenario's te ontwikkelen om de deelnemersbijdragen naar beneden bij te stellen. Het bestuur van de ODG heeft laten weten dat het vanwege de wettelijke kwaliteitscriteria die gelden voor de ODG alsmede de extra opgaven waarmee de ODG is en wordt geconfronteerd niet mogelijk is om de deelnemersbijdragen te verlagen. Deze opgaven volgen onder meer uit de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Uit de ontwerpbegroting 2026 blijkt dat sprake is van een stijging van de deelnemersbijdrage van 1,8% ten opzichte van de deelnemersbijdrage van 2025. Deze stijging is lager dan de door het CBS vastgestelde inflatiecijfer over de afgelopen maanden en is dus aan te merken als een matiging van de deelnemersbijdrage. Evenwel wordt wel voorgesteld een zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 waarin het algemeen bestuur nogmaals, ondanks de mededeling dat het niet mogelijk is om deelnemersbijdragen te verlagen, wordt verzocht om scenario's te ontwikkelen waarin de deelnemersbijdragen worden verlaagd.
Bijlage(n)	1. Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026 2. Ontwerpbegroting 2026 3. Ontwerpbegroting 2025 4. Zienswijze ontwerpbegroting 2025 5. Reactie op zienswijze ontwerpbegroting 2025
AVG	Stukken zijn AVG-proof.

TOELICHTING

Inleiding

Door de Omgevingsdienst Groningen ('ODG') is de ontwerpbegroting 2026 aangeboden zodat uw raad in de gelegenheid wordt gesteld daarop al dan niet een zienswijze in te dienen. In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen. Dit wordt in het navolgende gemotiveerd.

Motivatie

Ontwerpbegroting 2026

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Oldambt voor de ODG was voor 2025 begroot op € 916.000 en is uiteindelijk door een mutatie in de jaaropdracht uitgekomen op € 922.000. Voor 2026 is een deelnemersbijdrage van € 939.000 begroot. Dit betreft een stijging van 1,84%. De ODG hanteert voor de ontwerpbegroting 2026 een gemiddelde gewogen indexatie van 3% (lonen en kostprijzen). De voor gemeente Oldambt gehanteerde indexatie is derhalve lager dan de over het algemeen gehanteerde indexatie.

De stijging van de deelnemersbijdrage wordt verklaard door enkel de toepassing van een indexatie in verband met kostprijsstijgingen. Kanttekening hierbij is wel dat een schatting is opgenomen van de stijgingen van de lonen vanwege de onderhandeling over de nieuwe cao gemeenten.

De ODG is – net als een aantal andere gemeenschappelijke regeling waaraan gemeente Oldambt deelneemt – opgeroepen de deelnemersbijdrage naar beneden bij te stellen. Het bestuur van de ODG heeft hierover aangegeven dat zij in verband met een wettelijk te waarborgen kwaliteitsminimum en extra opgaven in verband met onder andere de omgevingswet geen ruimte ziet om de deelnemersbijdragen naar beneden bij te stellen.

De afgelopen periode is geconstateerd dat door het ministerie wordt toegezien op de kwaliteitscriteria die gelden voor omgevingsdiensten. De omgevingsdiensten dienen hierover periodiek te rapporteren aan de staatssecretaris. Indien blijkt dat omgevingsdiensten niet voldoen aan de kwaliteits- c.q. robuustheidscriteria dienen zij een verbeterplan aan te leveren. Indien een dergelijk verbeterplan onvoldoende is dan wel tot onvoldoende resultaat leidt, kan de staatssecretaris aansturen op een fusie tussen twee omgevingsdiensten. Een fusie van ODG met één of meer andere omgevingsdiensten is onwenselijk omdat fusietrajecten vaak kostbaar zijn, in de regel niet leiden tot de gewenste schaal- en efficiencyvoordelen en dat het lokale beleid uit het oog kan worden verloren.

Het feit dat voor gemeente Oldambt de toegepaste indexatie van 1,84% onder de werkelijke inflatie van tussen de 3% en 4% ligt over de maanden juni 2024 – maart 2025, maakt dat feitelijk sprake is van matiging van de deelnemersbijdrage.

Hoewel het algemeen bestuur concludeert dat het geen mogelijkheden ziet om te besparen om de deelnemersbijdragen te verlagen én feitelijk sprake is van een gematigde stijging van de bijdragen, wordt toch geadviseerd middels een zienswijze nogmaals aandacht te besteden aan de financiële opgave waarmee de gemeente Oldambt – net als de overige gemeenten overigens – wordt geconfronteerd. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de ODG kunnen in de zienswijze worden opgeroepen om scenario's te ontwikkelen waarin kosten worden bespaard en deelnemersbijdragen navenant worden verlaagd binnen de geldende wettelijke kwaliteitscriteria. Uw raad kan – net als de overige raden en staten – vervolgens een afweging maken of de baten van een dergelijk scenario opwegen tegen eventuele nadelige gevolgen.

De volgende zienswijze kan worden toegezonden aan het algemeen bestuur van de ODG:
'*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*

Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario's te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.

Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario's uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?'

Begrotingswijziging 2025 en conceptjaarstukken 2024
In de aanbiedingsbrief is door het bestuur van de ODG aangegeven dat voor het jaar 2025 nog een begrotingswijziging volgt. Deze wijziging is ingegeven vanwege problemen bij de implementatie van een nieuw VTH-systeem. Hierover is uw raad reeds per separate brief geïnformeerd. Deze

begrotingswijziging zal separaat worden voorgelegd zodat uw raad in de gelegenheid wordt gesteld daaromtrent een zienswijze in te dienen

De conceptjaarstukken 2024 worden binnenkort ook aan uw raad toegezonden zodat deze kunnen worden betrokken bij de beraadslaging over de begrotingswijziging 2025 en de ontwerpbegroting 2026.

Betrokkenheid (externe) partners

Omgevingsdienst Groningen

Consequenties

De deelnemersbijdrage voor 2026 wordt vastgesteld op € 939.000,-.

Vervolg

De zienswijze wordt na goedkeuring van dit raadsvoorstel verzonden aan de Omgevingsdienst Groningen.

Winschoten, 6 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		30788-2025:352354

Onderwerp
Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Groningen (ODG)

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 mei 2025

Besluit
De volgende zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen:

> ‘*De raad van de gemeente Oldambt heeft kennisgenomen van uw reactie op onze eerdere zienswijze met betrekking tot het verlagen van de bijdragen van de deelnemers aan de Omgevingsdienst Groningen.*
>
> *Hoewel wij de reactie van het algemeen bestuur begrijpen, hechten wij eraan om nogmaals te wijzen op de wijziging in de financiering waarmee wij als gemeente worden geconfronteerd en de gevolgen hiervan voor onze begroting. Het ravijnjaar noopt ons tot het maken van soms pijnlijke maar noodzakelijke keuzes.*
>
> *Gelet op het bovenstaande verzoeken wij het dagelijks bestuur om scenario’s te ontwikkelen en aan de deelnemers voor te leggen waarin besparingen worden gerealiseerd zodanig dat de deelnemersbijdragen van de deelnemers omlaag kunnen worden gebracht. Deze bezuinigingen dienen uiteraard plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke kwaliteitscriteria.*
>
> *Zou u ons hierover schriftelijk willen berichten waarin u de scenario’s uitwerkt en de gevolgen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Groningen worden beschreven?’*

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van
de deelnemers van de Omgevingsdienst Groningen
(verzending via e-mail)

Postadres
Postbus 97
9640 AB VEENDAM

Bezoekadres
Lloydsweg 17
9641 KJ VEENDAM

od-groningen.nl

Datum:	11 april 2025
Uw kenmerk:	-
Ons kenmerk:	2025-013
Bijlagen:	1
Behandeld door:	S. de Vries
Telefoonnummer:	06 - 27 28 91 79
E-mailadres:	sdevries@od-groningen.nl
Onderwerp:	Ontwerpbegroting 2026

Geachte leden van de gemeenteraad/Provinciale Staten,

Hierbij zenden wij u de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Groningen. Deze is op 3 april 2025 door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Groningen vastgesteld. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Groningen wordt de ontwerpbegroting voor een zienswijze aan u aangeboden.

Indienen van een zienswijze

Conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen heeft u twaalf weken om uw zienswijze kenbaar te maken. Mocht u een zienswijze in willen dienen, dan verzoeken wij u om deze uiterlijk 3 juli a.s. te sturen naar secretariaat@od-groningen.nl.

Het Dagelijks Bestuur zal in haar vergadering op 11 juli a.s. de begroting 2026 - inclusief de reactie op de zienswijzen - agenderen en daarna ter besluitvorming aanbieden aan het Algemeen Bestuur. Op 4 september a.s. neemt het Algemeen Bestuur een besluit over beide stukken, inclusief eventueel ingediende zienswijzen. Uiterlijk 15 september a.s. dient de begroting 2026 naar de toezichthouder, het ministerie van BZK, te worden verzonden.

De gemeenten hebben in 2024 gevraagd scenario's voor te bereiden voor het naar beneden bijstellen van de bijdragen van de gemeenten, met oog op de grote financiële opgaven voor 2026. De ODG voert wettelijke taken uit met een kwaliteitsminimum. Daarnaast is er sprake van extra opgaven o.a. in het kader van de omgevingswet. Daarom ziet het Algemeen Bestuur geen ruimte om de deelnemersbijdrage naar beneden bij de stellen.

Conceptjaarstukken 2024

De conceptjaarstukken 2024 worden op 16 april aanstaande door het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Groningen vastgesteld. Daarna ontvangt u deze ter informatie zodat u deze kunt betrekken bij de bespreking van de begroting 2026.

Toegezegde begrotingswijziging 2025

Wij hadden aangekondigd dat u een begrotingswijziging voor een extra bijdrage wegens de tussentijdse beëindiging van het huidige VTH-systeem van de ODG zou ontvangen. Zie hiervoor onze brief van 20 februari 2025 'Beëindiging implementatie VTH-systemen' (kenmerk 2025-005).

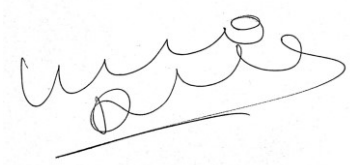
Deze begrotingswijziging ontvangt u op een later moment, na het vaststellen van de jaarstukken door het AB van de ODG op 20 juni 2025. Op dat moment hebben we namelijk inzicht in het definitieve resultaat over 2024 en kan worden vastgesteld welk aandeel de ODG zelf kan dragen en dus welke bijdrage aan de deelnemers moet worden gevraagd.

Ten slotte

Mocht u naar aanleiding van deze brief en de ontwerpbegroting vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Groningen, namens deze:

C.T. Dekker
Voorzitter

H. Berends
Secretaris

Bijlage:
- Ontwerpbegroting 2026

Samen werken aan een veilige,
schone en duurzame leefomgeving

Omgevingsdienst Groningen

Omgevingsdienst Groningen

Ontwerpbegroting 2026

Inhoudsopgave

1.	Algemeen	3
2.	Programma Uitvoering VTH-taken	6
3.	Programma Uitvoering Seveso-taken	9
4.	Financiële uitgangspunten	11
5.	Paragrafen	13
Bijlagen		18

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Voor u ligt de ontwerpbegroting van de Omgevingsdienst Groningen (ODG) voor het jaar 2026. In deze ontwerpbegroting zijn de belangrijkste ontwikkelingen en de financiële consequenties daarvan beschreven, naast de kosten voor de uitvoering van de reguliere taken.

1.2. De Omgevingsdienst Groningen

De ODG verzorgt de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTH-taken) op het gebied van milieu - in opdracht van 10 gemeenten in Groningen en de provincie Groningen. Daarnaast voert de ODG deze taken uit voor de majeure risicobedrijven in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, als één van de zes Seveso-omgevingsdiensten in Nederland.

1.3. Het jaar 2026 in vogelvlucht

In 2026 werkt de ODG, net als in eerdere jaren aan het versterken van de robuustheid van de organisatie, die zich vertaalt in stabiliteit van de dienstverlening. Er wordt uitvoering gegeven aan het Organisatieplan 2024-2029, inclusief de daarin opgenomen ontwikkelagenda. Ontwikkelingen die daarin zijn opgenomen, zijn terug te vinden in deze begroting.

Daarbij gaat het onder andere om de evaluatie van de financieringssystematiek wordt in de loop van 2025 afgerond, en zal vanaf de begroting van 2027 verwerkt worden. Inhoudelijke ontwikkelingen (Omgevingswet, energietransitie, regelgeving voor het landelijke gebied, zeer zorgwekkende stoffen en toenemende juridisering) zullen worden verwerkt in onze werkprocessen. De ODG zal ook in 2026 verder gaan met werven en opleiden van nieuwe medewerkers, om ons personeelsbestand op niveau te houden.

Een ontwikkeling die de ODG in zowel 2025 als in 2026 zal bezighouden, is de implementatie van een nieuw VTH-systeem. In februari 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten om de lopende implementatie van het VTH-systeem te beëindigen, waardoor een nieuwe aanbestedingsprocedure moest worden gevolgd. De implementatie van een nieuw systeem zal in de tweede helft van 2025 en (naar verwachting) een groot deel van 2026 in beslag nemen. Het bestuur heeft hiervoor in 2025 een extra bijdrage gevraagd aan de deelnemers. De implementatie zal ook inzet vragen van onze medewerkers.

Voor de begroting van 2026 heeft het Algemeen Bestuur meegegeven de taken uit te voeren binnen de daarvoor beschikbare middelen. Gezien de financiële situatie van onze deelnemers in 2026 is het passend dat de ODG dit uitgangspunt in haar begroting hanteert. De basis voor de begroting is - net als in voorgaande jaren - de uitvoering van de jaaropdrachten (VTH-programma) en het werkprogramma (Seveso-programma), aangevuld met al eerder door het bestuur vastgestelde financiële consequenties van ontwikkelingen. Van enkele ontwikkelingen is de financiële impact nog niet bekend, daarover zal in de loop van 2025 met het bestuur worden gesproken. Eventuele financiële consequenties worden vervolgens in een begrotingswijziging verwerkt.

1.4. Financieel beeld

Het financieel meerjarenperspectief staat weergegeven in onderstaande figuren (bedragen x € 1.000)

Financieel beeld VTH-programma:

Programma VTH	2025	2026	2027	2028	2029
Baten					
Deelnemersbijdrage	17.764	17.872	18.230	18.594	18.966
Meerwerk en projecten	886	740	568	568	568
Overige baten	489	272	272	272	272
Extra bijdrage t.b.v. VTH-systeem	793	537			
Totaal	**19.933**	**19.422**	**19.070**	**19.435**	**19.807**
Lasten					
Primair proces	14.764	14.406	14.164	14.429	14.700
Overhead	4.749	4.851	4.742	4.841	4.943
Overige lasten	164	164	164	164	164
Bijdrage t.b.v. VTH systeem 2026	537				
Totaal	**20.214**	**19.422**	**19.070**	**19.435**	**19.807**
Saldo van baten en lasten					
	-281	-	-	-	-
Dekking reserve Omnimap					
	281	-	-	-	-
Begroot resultaat					
	-	-	-	-	-

Financieel beeld Seveso-programma:

Programma Seveso	2025	2026	2027	2028	2029
Baten					
Deelnemersbijdrage	7.142	7.392	7.539	7.690	7.844
Meerwerk en projecten	716	627	364	364	364
Extra bijdrage t.b.v. VTH-systeem	297	203			
Totaal	**8.155**	**8.222**	**7.903**	**8.054**	**8.208**
Lasten					
Primair proces	5.667	5.770	5.500	5.606	5.714
Overhead	2.404	2.452	2.403	2.448	2.494
Overige lasten					
Bijdrage t.b.v. VTH systeem 2026	203				
Totaal	**8.274**	**8.222**	**7.903**	**8.054**	**8.208**
Saldo van baten en lasten					
	-119	-	-	-	-
Dekking reserve Omnimap					
	119	-	-	-	-
Begroot resultaat					
	-	-	-	-	-

Financieel beeld ODG totaal:

ODG	2025	2026	2027	2028	2029
Baten					
Deelnemersbijdrage	24.907	25.264	25.769	26.284	26.810
Meerwerk en projecten	1.602	1.367	932	932	932
Overige baten	489	272	272	272	272
Extra bijdrage t.b.v. VTH-systeem	1.090	740	-	-	-
Totaal	**28.088**	**27.643**	**26.973**	**27.489**	**28.014**
Lasten					
Primair proces					
- Personeelslasten	19.270	19.090	18.671	19.035	19.407
- Materiële kosten	1.161	1.087	987	994	1.001
Overhead					
- Personeelslasten	4.303	4.383	4.429	4.556	4.686
- Materiële kosten	2.850	2.919	2.722	2.739	2.757
Overige lasten	164	164	164	164	164
Bijdrage t.b.v. VTH systeem 2026	740				
Totaal	**28.488**	**27.643**	**26.973**	**27.489**	**28.014**
Saldo van baten en lasten					
	-400	-	-	-	-
Dekking reserve Omnimap					
	400	-	-	-	-
Begroot resultaat					
	-	-	-	-	-

1.5. Leeswijzer

In deze ontwerpbegroting 2026 zijn de belangrijkste ontwikkelingen en de financiële consequenties daarvan beschreven, naast de kosten voor de uitvoering van de reguliere taken.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het programma "Uitvoering VTH-taken" en in hoofdstuk 3 staat het programma "Uitvoering Seveso-taken". In beide hoofdstukken wordt ingegaan op de drie volgende vragen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we doen?' en 'Wat mag het kosten?' Hoofdstuk 4 bevat de financiële begroting. Hierin zijn de baten en lasten nader toegelicht. Daarna volgen in hoofdstuk 5 de verplichte paragrafen. In de bijlagen wordt inzicht geboden in de bijdrage per deelnemer, de begroting per taakveld, de activa van de ODG en de ontwikkeling van de balans.

2. Programma Uitvoering VTH-taken

2.1. Wat willen we bereiken?

Onze missie rechtvaardigt het bestaansrecht van de organisatie en beschrijft onze drijfveren.

De missie van de ODG is:

Wij werken aan een veilige, schone en duurzame leefomgeving in onze regio.

Dagelijks zetten de medewerkers van de ODG zich in om de regio een stukje mooier te maken. Zodat inwoners en ondernemers in een veilige, schone en duurzame leefomgeving kunnen wonen, werken en recreëren. Nu en in de toekomst. Dit doen we door ons werk - vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering - op efficiënte wijze, proactief en met een transparante afweging van belangen uit te voeren.

2.2. Wat gaan we doen?

2.2.1. Producten en diensten

Ieder jaar maken de ODG en de deelnemers afspraken de producten en diensten die de ODG uitvoert, conform de richtlijnen van het regionale uitvoerings- en handhavingsbeleid. De deelnemersbijdrage is gebaseerd op uitvoering van deze taken. In onderstaande tabel staat een doorkijk van de verwachte totale productie in 2026. Het uitgangspunt daarbij is de vastgestelde jaaropdracht 2025.

Domein	Producten # aantallen	Diensten # uren	Totaal (x €1.000)	in %
Milieu	3.066	15.421	5.422	53%
Bodem	2.344	3.055	1.392	14%
Asbest	2.789	616	646	6%
Onafhankelijk	1.593	5.343	1.261	12%
Juridisch en bestuurlijke handhaving	258	3.935	1.040	10%
Individueel	-	4.065	325	3%
Bouw	79	-	112	1%
Totaal	**10.129**	**32.434**	**10.199**	**100%**

2.2.2. Collectieve taken

Naast inzet voor de jaaropdracht verricht de ODG een zestal collectieve taken voor alle deelnemers. Collectieve taken worden collectief gefinancierd door de deelnemers, naar rato van omvang van de jaaropdracht (producten en diensten). Het gaat om de volgende taken:

1. **Ketentoezicht:** bij ketentoezicht wordt er branchebreed onderzoek gedaan naar naleefgedrag en wordt er waar nodig handhavend opgetreden. Dit beperkt zich niet tot één locatie bij één deelnemer. Een voorbeeld is het administratief volgen van grondstromen.
2. **Ontwikkeling:** hieronder valt inzet gericht op het verbeteren en innoveren van de dienstverlening aan deelnemers.
3. **Piket:** voor toezicht bij calamiteiten en storingen buiten reguliere kantoortijden is een piketdienst ingesteld. De ODG garandeert 24 uur bereikbaarheid voor alle deelnemers.
4. **Wet- en regelgeving:** jaarlijks heeft de ODG te maken met wijzigende wet- en regelgeving en actuele onderwerpen die voor alle deelnemers relevant zijn. Momenteel bijvoorbeeld de Zeer Zorgwekkende Stoffen (waaronder PFAS), waterstof en stikstof. De ODG reserveert tijd om zich op deze onderwerpen voor te bereiden en de deelnemers te ondersteunen.

5. **Opleiding en coaching:** de wijzigingen van wet- en regelgeving, de krapte op de arbeidsmarkt en de doorontwikkeling van de organisatie, leidt ertoe dat er structureel meer tijd wordt besteed aan opleiding van medewerkers, inwerken van onervaren collega's en coaching.
6. **Strafrecht:** bij sommige zaken wordt niet alleen bestuursrechtelijk opgetreden, maar volgt er ook strafrechtelijk traject. De ODG is hiervoor bevoegd gezag.

Collectieve taken	# uren	Totaal (x €1.000)	in %
Ketentoezicht	2.881	248	13%
Ontwikkeling	1.139	98	5%
Opleiding en coaching	9.551	821	42%
Piket	3.208	276	14%
Strafrecht	3.574	307	16%
Wet- en regelgeving	2.567	221	11%
	22.920	**1.971**	**100%**

2.2.3. Ontwikkelingen

In de Kadernota 2026 zijn interne- en externe ontwikkelingen opgenomen met invloed op onze producten, diensten en bedrijfsvoering. Deze zijn ook terug te vinden in het Organisatieplan 2025-2029. In dit hoofdstuk zijn de ontwikkelingen met financiële impact in 2026 beschreven. Daarnaast zijn de ontwikkelingen beschreven die hoogstwaarschijnlijk financiële impact zullen hebben in 2026.

2.2.3.1. Ontwikkelingen met financiële impact in 2026

Dienstverlening Provincie Groningen (HRM, Financiën, ICT)

In 2023 is de dienstverlening van de Provincie Groningen op het gebied van de domeinen HRM, financiën en ICT geëvalueerd en op basis daarvan zijn, in samenspraak met de Provincie, keuzes gemaakt met betrekking tot de gewenste samenwerking in de toekomst. Hieruit volgt dat de Omgevingsdienst Groningen in de toekomst zelf de boekhouding zal verzorgen en de rest van de eerder genoemde dienstverlening door de Provincie Groningen wordt geleverd. Wel is uitgesproken dat de Provincie Groningen en de Omgevingsdienst Groningen gaan werken aan een verbetering van deze duurzame samenwerking.

Met het Algemeen Bestuur is in september 2024 besproken dat incidentele kosten tot 2026 zoveel mogelijk zullen worden gedekt uit de bestaande budgetten en vanaf 2026 € 125.000 zal worden opgenomen in de begroting om de stijging van de structurele kosten te kunnen dekken. Het betreft voornamelijk kosten voor het invullen van de taken rondom de boekhouding door de Omgevingsdienst Groningen zelf en een verwachte stijging van de kosten van de dienstverlening door de Provincie. De vergoeding aan de provincie Groningen is namelijk sinds 2013 niet geïndexeerd. In hoofdstuk 4 is te vinden hoe deze toename is verwerkt in de bijdragen van gemeenten en provincies.

2.2.3.2. Ontwikkelingen met nader te bepalen financiële impact in 2026

Informatievoorziening

In februari 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten om de implementatie van het VTH-systeem vroegtijdig te beëindigen. Het bestuur heeft geconcludeerd dat de beoogde samenwerking niet goed functioneert en dat de verwachtingen over en weer niet zijn waargemaakt. Inmiddels zijn de voorbereidingen van een aanbestedingsprocedure gestart, waarmee de ODG een bewezen VTH-systeem wil selecteren. De aanbesteding zal naar verwachting in de eerste helft van 2025 plaatsvinden en de daaropvolgende implementatie zal in de tweede helft van 2025 en in 2026 worden uitgevoerd.

We verwachten dat de ontwikkelingen rond het VTH-systeem effecten hebben op de inzet van medewerkers: gedurende de periode van aanbesteding en implementatie zullen zij werken met de opgeleverde onderdelen van het VTH-systeem, aangevuld met andere systemen, waardoor doorlooptijden langer zijn. Medewerkers zullen op verschillende manieren betrokken worden om de implementatie succesvol te laten verlopen. Als de aanbesteding is afgerond en de implementatie vorm krijgt, kan een gedetailleerde inschatting van de inzet van ODG'ers worden gemaakt. Deze zullen worden meegenomen gedurende het opstellen van de jaaropdrachten 2026. Op basis van eerdere ervaringen verwachten we een inzet van ongeveer 4.000 uur.

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om de verwachte financiële consequenties van de beëindiging en aanbestedingsprocedure te verwerken in een wijziging van de begroting van 2025. De besteding van deze middelen vindt zowel in 2025 als in 2026 plaats. Mocht toch blijken dat de kosten voor de nieuwe leverancier financiële effecten hebben op de begroting 2026, zullen deze worden voorgelegd aan het bestuur en zo nodig worden verwerkt in een begrotingswijziging.

In 2024 is, aanvullend op het organisatieplan, een informatievisie opgesteld waarin de gewenste ontwikkelingen op het gebied van de informatievoorziening voor de komende jaren zijn omschreven. In de eerste helft van 2025 wordt een plan van aanpak opgesteld om de inzichten uit de informatievisie in de organisatie(inrichting) op te nemen. Eventuele veranderingen, inclusief de financiële impact daarvan, worden dan voorgelegd aan het bestuur. We blijven in gesprek met het bestuur en onze deelnemers over de ontwikkelingen.

Toezicht op energiebesparende maatregelen
Sinds 2024 is het toezicht op energiebesparing bij bedrijven onderdeel van het basistakenpakket van de ODG. De ODG ontvangt hiervoor een subsidie (specifieke uitkering) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, deze is bedoeld als aanvulling op de eigen inzet. In opdracht van het Algemeen Bestuur werkt de ODG in samenwerking met deelnemers een businesscase over de benodigde inzet en bijbehorende kosten. Deze wordt opgeleverd in het tweede kwartaal van 2025. Afhankelijk van het gekozen uitvoeringsscenario leidt dit tot een toename van de gezamenlijke deelnemersbijdrage van € 300.000 tot € 500.000. Na besluitvorming door het Algemeen Bestuur worden de financiële consequenties verwerkt in een begrotingswijziging.

Contributieverhoging Omgevingsdienst NL
De vereniging van omgevingsdiensten Omgevingsdienst NL heeft in haar begroting 2025 een verhoging van de jaarlijkse contributie opgenomen. Het Algemeen Bestuur zal in het tweede kwartaal van 2025 bespreken of het wil instemmen met deze verhoging (naar verwachting € 30.000 tot € 50.000). Deze zal dan verwerkt worden in een begrotingswijziging.

2.3. Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft de lasten en baten voor de uitvoering van de jaaropdracht, collectieve taken en ontwikkelingen weer (bedragen x € 1.000). In bijlage 1 is de deelnemersbijdrage in per deelnemer en taakveld uiteengezet.

Deelnemersbijdrage (x €1.000)	Jaaropdracht	Collectief	Overhead	Veo	Begroting 2026
Eemsdelta	1.253	235	581	-	2.068
Groningen	1.058	199	490	-	1.747
Het Hogeland	745	140	345	-	1.230
Midden-Groningen	1.314	247	609	-	2.170
Oldambt	569	107	264	-	939
Pekela	313	59	145	-	517
Stadskanaal	661	124	306	-	1.091
Veendam	496	93	230	-	818
Westerkwartier	1.036	194	480	-	1.711
Westerwolde	649	122	301	-	1.071
Provincie Groningen	2.412	453	1.117	529	4.511
Totaal	**10.505**	**1.971**	**4.867**	**529**	**17.872**

3. Programma Uitvoering Seveso-taken

3.1. Wat willen we bereiken?

Het programma Uitvoering Seveso-taken heeft betrekking op de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de zogenaamde Seveso-bedrijven in Noord-Nederland. Nederland telt ongeveer 450 majeure risicobedrijven, waarvan 104 bedrijven in Drenthe, Fryslân en Groningen liggen. De ODG voert in opdracht van de drie noordelijke provincies de VTH-taken uit met als doel om zware ongevallen bij en milieuschade door de Seveso-bedrijven te voorkomen.

De ODG werkt nauw samen met de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Veiligheidsregio's Groningen, Drenthe en Fryslân, de Inspectie Leefomgeving en Transport, het Openbaar Ministerie, Rijkswaterstaat, de waterschappen en de collega-omgevingsdiensten in Fryslân en Drenthe.

3.2. Wat gaan we doen?

3.2.1. Producten en diensten

De basis voor de taakinvulling van de Seveso-taken is de Noordelijke Maat. Daarin zijn normen opgenomen voor de VTH-taken die betrekking hebben op een Seveso-bedrijf. De omvang van het programma Uitvoering Seveso-taken wordt bepaald door het aantal bedrijven te vermenigvuldigen met de Noordelijke Maat.

In de begroting 2026 is uitgegaan van 104 Seveso-bedrijven (op peildatum 1 november 2024). Het gaat om de volgende aantallen bedrijven per provincie:

Drenthe:	18
Fryslân:	14
Groningen:	72

Ieder jaar stellen de ODG en de Noordelijke provincies een Werkprogramma op, waarin de uitvoering van de Seveso-taken in het navolgende jaar wordt beschreven. Daarnaast is daarin beschreven aan welke landelijke projecten de ODG meewerkt. Het betreft projecten uit de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) en de Meerjaren afspraken (MJA), die als doel hebben om de samenwerking en kwaliteit van de uitvoering binnen het landelijke netwerk van alle ketenpartners te optimaliseren. Naast deze landelijke projecten worden ook regionale speerpunten en projecten benoemd en opgenomen in het werkprogramma.

Veranderingen in de omvang van de opdracht worden in najaar 2025 middels een begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2026.

3.2.2. Ontwikkelingen

In de Kadernota 2026 zijn interne- en externe ontwikkelingen opgenomen met invloed op onze producten, diensten en bedrijfsvoering. In dit hoofdstuk zijn de specifieke ontwikkelingen binnen het Seveso-programma beschreven. De ontwikkelingen die beide programma's betreffen, zijn in beschreven in het hoofdstuk over het programma 'Uitvoering VTH-taken'. In dit hoofdstuk wordt volstaan met een verwijzing.

Daarbij is dezelfde indeling gehanteerd als in het hoofdstuk over het programma 'Uitvoering VTH-taken': eerst de ontwikkelingen met financiële impact, daarna de ontwikkelingen met mogelijk financiële impact.

3.2.2.1. Ontwikkelingen met financiële impact in 2026

Maatwerkafspraken grote uitstoters

Het Rijk heeft incidenteel middelen ter beschikking gesteld aan de zes Seveso-omgevingsdiensten voor de inzet van vergunningverleners en specialisten in de periode 2024 tot en met 2030, ten behoeve van het maken van maatwerkafspraken maken met de twintig grootste uitstoters van koolstofdioxide en andere emissies. De betaling van deze middelen verloopt via Provincie Groningen, de definitieve hoogte van het bedrag in 2026 wordt in de tweede helft van 2025 bekend. In de Begroting 2026 is € 264.000 opgenomen, op basis van de prognose van het bedrag dat de ODG verwacht te ontvangen in de periode 2026-2030.

De ontwikkeling 'Dienstverlening Provincie (HRM, Financiën, ICT)' is ook relevant voor het Seveso-programma. Deze is beschreven in het hoofdstuk over het programma 'Uitvoering VTH-taken'.

3.2.2.2. Ontwikkelingen nader te bepalen financiële impact in 2026

Financiële zekerheidsstelling

Financiële zekerheidsstelling is een nieuw instrument onder de Omgevingswet, waarmee wordt beoogd dat financiële schade niet op het bevoegd gezag wordt afgewenteld. De tweejarige pilot wordt in 2025 afgerond, daarna worden de benodigde capaciteit bepaald en de financiële gevolgen verwerkt in een begrotingswijziging.

De volgende ontwikkelingen zijn ook relevant voor het Seveso-programma. Deze zijn beschreven in het hoofdstuk over het programma 'Uitvoering VTH-taken':

- Implementatie VTH-systeem
- Informatievoorziening
- Contributieverhoging Omgevingsdienst NL

3.3. Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft hoogte van de bijdrage voor de uitvoering van de Seveso-taken weer (bedragen x € 1.000).

Seveso (x €1.000)	2026	2027	2028	2029
Provincie Drenthe	1.168	1.192	1.215	1.240
Provincie Fryslân	1.200	1.224	1.249	1.274
Provincie Groningen	5.023	5.123	5.226	5.330
Totaal	**7.392**	**7.539**	**7.690**	**7.844**

4. Financiële uitgangspunten

4.1. Loon- en prijsstijgingen

In de begroting 2026 is in samenspraak met de deelnemers uitgegaan van een gemiddelde gewogen indexatie van 3,0% t.o.v. 2025. Dit percentage is gebaseerd op een indexatie van 3,1% van de loonkosten en 2,2% van de materiële kosten. Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt nog onderhandeld over de CAO van de medewerkers, daarom is een schatting opgenomen van de effecten daarvan. De definitieve consequenties voor de begroting van 2026 worden verwerkt in een begrotingswijziging. Als uitgangspunt hanteert de ODG dat aansluiting wordt gezocht bij de middelen de deelnemers in het gemeentefonds en respectievelijk het provinciefonds ontvangen ter compensatie van de loon- en prijsstijgingen.

4.2. Deelnemersbijdrage programma uitvoering VTH-taken

Uitgangspunt in het financieringsmodel van de ODG is dat er (beperkte) bijsturing van de output en daarmee ook van de bijdrage mogelijk is bij het vaststellen van de definitieve jaaropdracht. De spelregels van het financieringsmodel zijn vastgelegd in de bijdrage-verordening.

De deelnemersbijdrage is gebaseerd op de te verwachten jaaropdracht per deelnemer; rekening houdend met de ondergrens van het regionale beleid. Het financieringsmodel kent herverdeeleffecten tussen deelnemers, omdat elke deelnemer overhead en collectieve taken betaalt naar rato van de omvang van de jaaropdracht. Wijzigingen in de omvang van de jaaropdrachten 2025 van verschillende deelnemers en het effect van businesscases hebben in de begroting 2026 effect op de hoogte van de bijdragen aan collectieve taken en overhead. Deze zijn in onderstaand schema als 'herverdeeleffect' opgenomen. Verder zijn de effecten getoond van indexatie, inhuurkosten, loon- en prijsstijgingen en de toevoeging van de bijdrage voor de dienstverlening door provincie Groningen op het gebied van HRM, Financiën, ICT.

Mutaties deelnemersbijdrage(x €1.000)	Begroting 2025	Mutatie inhuur	DV Prov.Groningen	Loon & prijsstijgingen	Herverdeel effect	Begroting 2026
Eemsdelta	2.040	-58	11	59	16	2.068
Groningen	1.757	-52	9	51	-18	1.747
Het Hogeland	1.214	-35	6	35	9	1.230
Midden-Groningen	2.178	-64	11	63	-19	2.170
Oldambt	922	-26	5	27	12	939
Pekela	516	-15	3	15	-2	517
Stadskanaal	1.084	-31	6	32	1	1.091
Veendam	812	-23	4	24	2	818
Westerkwartier	1.650	-46	9	48	49	1.711
Westerwolde	1.067	-31	6	31	-2	1.071
Provincie Groningen	4.525	-118	21	132	-49	4.511
Totaal	**17.764**	**-500**	**90**	**518**	**-**	**17.872**

4.3. Bijdrage programma uitvoering Seveso-taken

De uitvoering van de Seveso-taken gebeurt in 2026, evenals in 2025, op basis van de Noordelijke Maat. De volgende financiële uitgangspunten zijn van toepassing bij de uitvoering van de Seveso-taken:

a. De kosten en opbrengsten van werkzaamheden voor Seveso-bedrijven worden in een apart programma gerapporteerd.
b. De omvang van de Seveso-taken is per provincie vastgesteld aan de hand van de Noordelijke Maat.
c. Bovenop de loonkosten voor de formatie in het primair proces, geldt een opslag voor materiële kosten en overhead.
d. De drie provincies betalen de volledige lasten die samenhangen met de uitvoering van de Seveso-taken.

Eventuele voor- of nadelen worden alleen verrekend met de Seveso-deelnemers (de drie provincies). Hieronder is per deelnemer een getailleerd overzicht opgenomen van de mutaties in de begroting.

Seveso (x €1.000)	Begroting 2025	Loon- & prijsstijgingen	DV Prov.Groningen	Begroting 2026
Provincie Drenthe	1.129	34	6	1.168
Provincie Fryslân	1.160	35	6	1.200
Provincie Groningen	4.853	146	24	5.023
Totaal	**7.142**	**214**	**35**	**7.392**

5. Paragrafen

In de BBV zijn meerdere verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de ODG. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, kapitaalgoederen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

De paragrafen 'Weerstandvermogen en risicobeheersing', 'Financiering' en 'Bedrijfsvoering' zullen hieronder nader worden toegelicht.

5.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf beschrijft in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te kunnen vangen.

5.1.1. Weerstandsvermogen

Conform de BBV bestaat de weerstandscapaciteit uit de volgende componenten:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Stille reserves
- Algemene reserve
- Onvoorzien

Van de eerste twee is bij de ODG geen sprake, van de laatste twee wel. Vandaar dat in de begroting 2026 - net als in alle voorgaande jaren - het weerstandsvermogen is gebaseerd op de Algemene Reserve en de post onvoorzien. Het Algemeen Bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten dat de algemene reserve toereikend moet zijn om de gekwantificeerde risico's te dekken (met het gegeven dat de post onvoorzien feitelijk altijd wordt uitgegeven en deze buffer noodzakelijk is). Gegeven de financiële situatie van de deelnemers willen we nu niet voorstellen om de Algemene Reserve aan te vullen, maar de post onvoorzien vrij houden om te zorgen dat we met het weerstandsvermogen de gekwantificeerde risico's kunnen dekken. De risico's (zijnde € 400.000) worden in de volgende paragraaf benoemd en toegelicht.

De Algemene Reserve mag maximaal 5% van de jaaromzet (VTH-programma) bedragen. Voor het jaar 2026 betekent dit maximaal een bedrag van € 886.000. De verwachte stand van de algemene reserve op 1 januari 2026 is gelijk aan de stand van begin 2025 (€ 300.000), hetgeen betekent dat geen extra dotatie door deelnemers nodig is. De post onvoorzien is geraamd op € 100.000.

In het onderstaande overzicht is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen weergegeven:

Onderdeel	Omvang
Algemene reserve (stand 1-1-2025)	300.000
af: onttrekkingen 2025	-
af: rekeningresultaat 2025	-
Stand 1-1-2026	300.000
Onvoorzien	100.000
Totaal	**400.000**

5.1.2. Risicoanalyse

Onderstaand een overzicht van mogelijke risico's en de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet.

Risicoanalyse	Bedrag	Kans	Bedrag
Implementatie nieuw VTH-systeem	300.000	50%	150.000
Arbeidsmarkt	300.000	50%	150.000
Incidentele gelden	200.000	50%	100.000
			400.000
Weerstandvermogen			**400.000**
Weerstandcapaciteit			**100%**

Hieronder volgt een toelichting van de risico's:

- **Implementatie VTH-systeem:** in 2025 wordt een aanbesteding uitgevoerd voor een nieuw VTH-systeem, nadat de implementatie van het VTH-systeem voortijdig is beëindigd. De implementatie van het nieuwe VTH-systeem zal in 2025 en 2026 worden uitgevoerd. De financiële consequenties die hiermee samenhangen, inclusief de extra bijdrage door de deelnemers, zijn verwerkt in een wijziging van de begroting 2025. We verwachten dat de beschikbare middelen de uitgaven kunnen dekken. Desondanks is het mogelijk dat er extra kosten samenhangen met de implementatie in 2026, daarom is de implementatie van het VTH-systeem veiligheidshalve als risico opgenomen.
- **Arbeidsmarkt:** We verwachten dat de krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren gaat aanhouden. Ervaren medewerkers zijn moeilijk te vinden, waardoor we gebruik moeten maken van duurdere inhuur. Daarnaast moeten we aan de voorkant blijven investeren in opleiden, begeleiden en ontwikkelen van personeel.
- **Incidentele gelden:** De ODG ontvangt enkele bijdragen van het Rijk, waarvan de omvang in 2026 op het moment van opstellen van deze begroting nog niet helemaal zeker is.

5.1.3. Weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande risicoanalyse verwacht de ODG dat de weerstandscapaciteit toereikend is om de risico's binnen de exploitatie 2026 op te vangen. Mocht een risico zich daadwerkelijk voordoen, dan zal het Algemeen Bestuur hierover geïnformeerd worden bij de voor- of najaarsnota. Vanzelfsprekend zullen wij eerst beoordelen of we binnen de beschikbare begroting prioriteiten stellen om zodoende risico's op te vangen.

5.1.4. Kengetallen

Op grond van de BBV dienen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen te worden. Het gaat om de volgende kengetallen:

Kengetallen	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	2%	1%	0%	1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte le	2%	1%	0%	1%
Solvabiliteitsratio	8%	8%	8%	8%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie				
Belastingcapaciteit				

In bijlage 4 is de geprognotiseerde balans opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op de kengetallen.

5.1.4.1. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding van de schuldenlast van de ODG ten opzichte van de eigen middelen weer. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De ODG in 2025 heeft geen vaste schulden.

5.1.4.2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de ODG in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het Eigen Vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het Eigen Vermogen verstaan we de Algemene Reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Het Eigen Vermogen bestaat in 2024 alleen uit de Algemene Reserve. Het solvabiliteitsratio van 8% is laag. Het is een gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur dat de algemene reserve maximaal 5% van de omzet mag zijn.

5.1.4.3. Structurele exploitatieruimte

Structureel evenwicht in de begroting is een voorwaarde voor het toepassen van repressief toezicht. Dit betekent dat structurele lasten, inclusief structurele toevoegingen aan bestemmingsreserves, maximaal gelijk mogen zijn aan de structurele baten inclusief structurele onttrekkingen aan bestemmingsreserves. De exploitatieruimte wordt als percentage van de totale baten weergegeven. De meerjarenbegroting is structureel in evenwicht.

5.2. Financiering

Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) is elke gemeenschappelijke regeling verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de rente-risiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.

5.2.1. Treasurybeleid

Het treasurybeleid van de ODG dient tot:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Het treasurybeleid is nader uitgewerkt in het treasurystatuut.

5.2.2. Geldleningen

Aangezien de provincie Groningen het betalingsverkeer en de financiering voor de ODG regelt, maakt de ODG voor de schommelingen in de liquiditeitspositie gebruik van de financiële middelen van de provincie Groningen. De hiervoor aan de provincie te betalen vergoeding op de rekening-courant verhouding is marktconform.

5.2.3. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. De omvang van de financiering met kortlopende middelen is in het onderstaande figuur meerjarig afgezet tegen de kasgeldlimiet.

Kaslimiet (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Omvang begroting	27.643	26.973	27.489	28.014
1.Kaslimiet in %	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
	2.267	**2.212**	**2.254**	**2.297**
2.Omvang vlottende schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	5.053	4.903	4.761	4.917
Schuld in rekening courant				
	5.053	**4.903**	**4.761**	**4.917**
3.Vlottende middelen				
Kasgelden				
Tegoeden rekening courant	1.000	1.000	1.000	1.000
Overige uitstaande gelden < 1 jr	3.486	3.590	3.698	3.772
	4.486	**4.590**	**4.698**	**4.772**
4.Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (2-3)	567	313	63	145
Toegestane kaslimiet(1)	2.267	2.212	2.254	2.297

5.2.4. Renterisiconorm

De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan één jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (er geldt een drempelbedrag van EUR 2,5 miljoen). Dat betekent dat in enig jaar 20% van de vaste schuld mag worden vernieuwd. De ODG heeft geen vaste schuld.

5.2.5. Schatkistbankieren

De ODG maakt voor het schatkistbankieren gebruik van de provincie Groningen.

5.3. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering is erop gericht om onze medewerkers van optimale dienstverlening te voorzien op het gebied van ondersteunende diensten, waaronder: management, secretariaat, P&O, financiën, ICT, privacy, communicatie, huisvesting en juridische zaken.

In 2026 richt de bedrijfsvoering zich, naast de reguliere ondersteunende taken, specifiek op:

- Blijven ontwikkelen op gebied van arbeidsmarkt, onboarden van personeel, om medewerkers aan ons te binden en ze te boeien.
- Doorontwikkelen op het gebied van IT (o.a. nieuw VTH systeem en datagestuurd werken).
- Meerjaren plannen op facilitair gebied. Dit is van grote waarde voor onze medewerkers en hierbij valt te denken aan meerjarenplan huisvesting gebouw, klimaatbeheersing, vervanging inventaris, gebruik van ons wagenpark duurzamer maken, postvoorziening efficiënter maken.
- De evaluatie van de dienstverlening en samenwerking met de Provincie Groningen heeft plaatsgevonden. Op dit moment wordt gevolg gegeven aan de vernieuwde afspraken en verdere professionalisering van de dienstverlening op het gebied van ICT, P&O en Financiën. Dit zal de komende jaren in beslag nemen, omdat afspraken deels ook afhankelijk zijn van externe ontwikkelingen.

5.3.1. Beleidsindicatoren

In de BBV is bepaald dat gemeenten per taakveld een verplichte set van beleidsindicatoren opnemen. Doel hiervan is de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen. Voor de ODG zijn deze indicatoren niet van toepassing met uitzondering van onderstaande twee indicatoren binnen het taakveld Bestuur en ondersteuning.

Indicator	Berekening	Externe inhuur
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom	25,0%
Overhead (personele kosten)	% van de totale lasten	18,7%

Bijlagen

Bijlage 1: Meerjarig overzicht van de bijdrage per deelnemer

Programma uitvoering VTH-taken

Deelnemersbijdrage (x €1.000)	2026	2027	2028	2029
Eemsdelta	2.068	2.110	2.152	2.195
Groningen	1.747	1.782	1.818	1.854
Het Hogeland	1.230	1.254	1.279	1.305
Midden-Groningen	2.170	2.213	2.257	2.303
Oldambt	939	958	977	997
Pekela	517	527	538	548
Stadskanaal	1.091	1.112	1.135	1.157
Veendam	818	835	851	868
Westerkwartier	1.711	1.745	1.780	1.815
Westerwolde	1.071	1.093	1.114	1.137
Provincie Groningen	4.511	4.601	4.693	4.787
Totaal	**17.872**	**18.230**	**18.594**	**18.966**

Programma uitvoering Seveso-taken

Seveso (x €1.000)	2026	2027	2028	2029
Provincie Drenthe	1.168	1.192	1.215	1.240
Provincie Fryslân	1.200	1.224	1.249	1.274
Provincie Groningen	5.023	5.123	5.226	5.330
Totaal	**7.392**	**7.539**	**7.690**	**7.844**

Bijlage 2: Begroting 2024 per taakveld

Begroting 2026	Taakveld	VTH	Seveso	Totaal
Baten				
Milieubeheer	7.4	14.229	5.770	19.999
Bestuur	0.1	53		53
Overhead	0.4	4.867	2.452	7.319
Overige baten	0.8	272		272
Totaal		**19.422**	**8.222**	**27.643**
Lasten				
Milieubeheer	7.4	14.354	5.770	20.124
Bestuur	0.1	53		53
Overhead	0.4	4.851	2.452	7.302
Overige lasten	0.8	164		164
Totaal		**19.422**	**8.222**	**27.643**
Saldo van baten en lasten				
		-	-	-
Mutatie reserve				
		-	-	-
Begroot resultaat				
		-	-	-

Bijlage 3: Investeringskalender

Investeringen	Bedragen (x €1.000)
2025	
Gebouw, deels oplevering en upgrade	750
2026	
Gebouw, afwikkeling en upgrade	243
2027	
Ict, vervanging	100
2028	
Ict, vervanging	100
2029	
Ict, vervanging	100

Bijlage 4: Geprognosticeerde balans

Geprognotiseerde balans (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal vaste activa	918	995	741	490	573
Vlottende activa					
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	-	-	-	-	-
vorderingen op openbare lichamen	1.705	1.756	1.809	1.863	1.901
Rekening courantverhoudingen met niet financiële instellingen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overige vorderingen	1.679	1.729	1.781	1.835	1.871
Overlopende activa					
overige nog te ontvangen bedragen,en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	-	-	-	-	-
Totaal activa	**5.302**	**5.480**	**5.331**	**5.188**	**5.345**
Eigen vermogen					
Algemene reserve	428	428	428	428	428
Bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-	-	-
Vaste passiva	-	-	-	-	-
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden looptijd korter dan één jaar	-	-	-	-	-
Overlopende schulden	4.875	5.053	4.903	4.761	4.917
De van europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	-	-	-	-	-
Overige vooruitontvangen bedragen, die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-	-	-	-	-
Totaal passiva	**5.302**	**5.480**	**5.331**	**5.188**	**5.345**

Bijlage 5: Aanbiedings- en vaststellingsbesluit

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen verklaart dat:

a) De ontwerpbegroting 2026 op 3 april 2025 is vastgesteld en vervolgens voor zienswijze is aangeboden aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen.
b) De ontwerpbegroting is aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten van de provincie Groningen, met het verzoek deze voor een ieder ter inzage te leggen en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar te stellen;
c) De begroting voor het jaar 2026 wordt op 4 september 2025 aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen – inclusief een reactie op de ingediende zienswijzen van de deelnemers.

Veendam,

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen,

A. Schmaal	H. Berends
Voorzitter	Secretaris

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen in zijn vergadering van 4 september 2025.

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen,

A. Schmaal	H. Berends
Voorzitter	Secretaris

5 maart 2025

Omgevingsdienst Groningen

Ontwerpbegroting 2025

Inhoudsopgave

1. Algemeen ... 3

1.1. Inleiding ... 3

1.2. De Omgevingsdienst Groningen ... 3

1.3. Het jaar 2025 in vogelvlucht ... 3

1.4. Financieel beeld ... 5

1.5. Leeswijzer ... 6

2. Programma Uitvoering VTH-taken ... 8

2.1. Wat willen we bereiken? ... 8

2.2. Wat gaan we doen? ... 8

2.3. Wat mag het kosten? ... 13

3. Programma Uitvoering Seveso-taken ... 14

3.1. Wat willen we bereiken? ... 14

3.2. Wat gaan we doen? ... 14

3.3. Wat mag het kosten? ... 15

4. Financiële uitgangspunten ... 16

4.1. Loon- en prijsstijgingen ... 16

4.2. Deelnemersbijdrage programma uitvoering VTH-taken ... 16

4.3. Bijdrage programma uitvoering Seveso-taken ... 16

4.4. Implementie VTH-systeem ... 17

4.5. Mutaties van de reserve ... 17

5. Verplichte paragrafen ... 18

5.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 18

5.2. Financiering ... 21

5.3. Bedrijfsvoering ... 22

Bijlagen ... 24

Bijlage 1: Meerjarig overzicht van de bijdrage per deelnemer ... 24

Bijlage 2: Begroting 2024 per taakveld ... 25

Bijlage 3: Staat van vaste activa ... 26

Bijlage 4: Geprognosticeerde balans ... 27

Bijlage 5: Aanbiedings- en vaststellingsbesluit ... 31

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Voor u ligt de ontwerpbegroting van de Omgevingsdienst Groningen (ODG) voor het jaar 2025. In deze begroting zijn de belangrijkste ontwikkelingen en de financiële consequenties daarvan beschreven, naast de kosten voor de uitvoering van de reguliere taken.

Na vaststelling van de ontwerpbegroting door het Algemeen Bestuur van de ODG, wordt deze voor zienswijze voorgelegd aan raden en staten binnen de provincie Groningen. Daarna zal de begroting definitief worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

1.2. De Omgevingsdienst Groningen

De ODG verzorgt de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTH-taken) op het gebied van milieu - in opdracht van 10 gemeenten in Groningen en de provincie Groningen. Daarnaast verzorgt de ODG voor de majeure risicobedrijven in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, als één van de zes Seveso-omgevingsdiensten in Nederland, deze taken ook.

1.3. Het jaar 2025 in vogelvlucht

In de begroting 2024 werd melding gemaakt van een dynamische situatie in Nederland en onze regio, met gevolgen voor het werk van de ODG. Ten tijde van het opmaken van deze begroting (begin 2024) is deze verwachting niet veranderd. Het werkveld van de ODG en de context waarbinnen het werk gedaan wordt, blijven sterk in beweging. Hierover spraken wij in februari 2024 met het Algemeen Bestuur. In dat gesprek is de koers besproken voor de ODG voor de komende jaren, die ook verwoord zal worden in een nieuw organisatieplan. Dit plan beschrijft de manier van werken van de ODG in het nu, maar zal ook richting geven aan de koers van de ODG voor de komende jaren.

Als inleiding op deze begroting verdienen een paar zaken aandacht. Kijkend naar de politiek-bestuurlijke context waarbinnen de ODG functioneert valt een aantal dingen op. Het Rijk probeert op verschillende manieren meer grip op (de kwaliteit van) het VTH-stelsel te krijgen, maar zorgt ook voor uitbreiding van het takenpakket van omgevingsdiensten. Helaas gaat dit niet altijd gepaard met het verstrekken van de daarbij horende middelen. Gemeentelijke overheden hebben daarentegen soms te maken met schaarste rond de eigen meerjarenbegrotingen, waarbij er ook oog moet zijn voor de herijking van de financiering van de decentrale overheden.

Voor de begroting van 2025 heeft het Algemeen Bestuur meegegeven om in 2025 taken uit te voeren binnen de daarvoor beschikbare middelen. Verder heeft het Algemeen Bestuur zich uitgesproken voor het continueren van reeds structureel doorgetrokken financiering in de jaren 2025 en verder. Het bestuur is van mening dat deze middelen nodig zijn voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en voorziet tevens dat de structurele investering van deze

middelen in de toekomst effect zal hebben op de uitvoeringskosten (door bijvoorbeeld datagestuurd werken) en lagere personele kosten (door minder ingehuurd en meer vast personeel). Het structureel doortrekken van deze middelen heeft geen ophogend effect, omdat deze de afgelopen jaren reeds opgenomen waren in de meerjarenbegrotingen.

Het bestuur heeft gevraagd om deze middelen een bestendige plek te geven in het door de ODG gehanteerde financieringsmodel. De gedachte die hierachter zit is dat de ODG momenteel bezig is met een evaluatie van de financieringssystematiek. De uitkomsten hiervan, gekoppeld aan de koers uit het organisatieplan landen in de begroting 2026 en mogelijk deels in de gewijzigde begroting 2025.

De evaluatie van de financieringssystematiek van het VTH-programma is ten tijde van de invoering van het huidige financieringsmodel gepland in 2024. De bestuurlijke lijn is om de huidige systematiek te behouden en enkele bijstellingen te doen om te komen tot meer stabiliteit in de financiering van de ODG, via meerjarige opdrachten met een regionaal- en lokaal deel en heldere afspraken over overhead. In 2023 is de evaluatie van de financieringssystematiek van het Seveso-programma (de zogenaamde Noordelijke Maat) uitgevoerd. Ook hierbij is het streven naar meer stabiliteit en voorspelbaarheid. De effecten van beide evaluaties zullen in de begroting 2026 zichtbaar worden.

Een ander aandachtspunt is de gewijzigde context van wet- en regelgeving met de invoering van de Omgevingswet. Dit heeft gevolgen voor onze processen, systemen, samenwerking en de werkwijzen van medewerkers. We gebruiken 2024 om ervaring op te doen en te bekijken welke effecten we zien. Het is te vroeg daar nu al (financiële) consequenties aan te verbinden in relatie tot deze begroting. Naast deze ontwikkeling zien wij dat de inhoud van het werk sterk in ontwikkeling is. Hierbij valt te denken aan de energietransitie, waarbij Noord-Nederland een voorlopersrol heeft op het gebied van waterstof. Een ander voorbeeld van een nieuwe taak op dit onderwerp is het toezicht op energiebesparende maatregelen door de ODG. Verder zien we ontwikkelingen rondom regelgeving voor het landelijke gebied, maar ook voor de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen, de toenemende juridisering van procedures en een groeiende focus op de gezondheid van omwonenden.

Ook de ODG heeft te maken met de ontwikkelingen rond de arbeidsmarkt. Het aantrekken en behouden van medewerkers blijft een continue uitdaging, met name waar het specialistische kennis betreft. Intern kijken we kritisch naar onze eigen manier van werken. De manier waarop wij ons werk organiseren krijgt ook aandacht in ons organisatieplan. We kijken in 2024 en 2025 hoe we processen kunnen versimpelen, onze professionaliteit kunnen versterken, onze data beter kunnen gebruiken en de afspraken met onze stakeholders kunnen versimpelen om de focus te leggen op onze primaire processen. De ODG is een uitvoeringsdienst, daar ligt onze kracht en daar komt in het organisatieplan een sterke focus op te liggen.

In deze context streeft het Algemeen Bestuur van de ODG naar robuustheid – om het werk te blijven uitvoeren en om de genoemde en nieuwe ontwikkelingen een plek te geven in de organisatie. De dienst werkt eraan om kwalitatief hoogwaardige producten en diensten te leveren, waarmee wordt bijgedragen aan een veilige en schone leefomgeving, waarin burgers

en bedrijven kunnen floreren. Waar het de productie en financiën betreft, spant de ODG zich in voor transparantie, voorspelbaarheid en rust.

De begroting 2025 die voor u ligt, weerspiegelt zowel dit streven naar robuustheid als de veranderlijke context. De basis voor de begroting is - net als in voorgaande jaren - de uitvoering van de jaaropdrachten (VTH-programma) en het werkprogramma (Seveso-programma), aangevuld met de gevolgen van verschillende ontwikkelingen. Waar dat mogelijk is, is de financiële impact van de ontwikkelingen opgenomen. In enkele gevallen moet de impact nog nader bepaald moet worden en zullen deze later verwerkt worden middels een begrotingswijziging. Waar de prognose moeilijk te maken is, zijn deze als risico benoemd.

De genoemde ontwikkelingen betreffen enerzijds uitbreidingen van het takenpakket van de ODG (Omgevingswet, bodemtaken, energietoezicht, toezicht op werkgebonden mobiliteit, financiële zekerheidsstelling). Anderzijds gaat het om aantrekken, (door)ontwikkelen en behouden van personeel, waarvoor verschillende maatregelen zijn opgenomen. Deze maatregelen (extra inzet op werving, het aannemen en opleiden van zij-instromers, datasturing en efficiënt werken) zorgen naar verwachting voor een vermindering van de noodzaak om medewerkers in te huren, voor een verhoging van de productiviteit en een verlaging van de werkdruk. Deze effecten zullen waarschijnlijk al deels in 2025, en zeker in de jaren daarna zichtbaar worden. In de tussentijd blijft het noodzakelijk om inhuur in te zetten, met name voor de meer specialistische werkzaamheden.

1.4. Financieel beeld

Het financieel meerjarenperspectief staat weergegeven in onderstaande figuren (bedragen x € 1.000)

Financieel beeld VTH-programma:

Programma VTH	2024	2025	2026	2027	2028
Baten					
Deelnemersbijdrage	16.428	17.701	17.545	17.896	18.254
Meerwerk en projecten	1.757	517	522	260	265
Overige baten	329	489	359	294	299
Totaal	**18.514**	**18.708**	**18.426**	**18.450**	**18.818**
Lasten					
Primair proces	13.916	14.022	13.791	13.847	14.123
Overhead	4.288	4.522	4.469	4.436	4.527
Overige lasten	330	164	165	167	168
Totaal	**18.534**	**18.707**	**18.426**	**18.450**	**18.818**
Saldo van baten en lasten					
Saldo van baten en lasten	**-20**	-	-	-	-
Mutatie reserves					
Mutatie reserves	20	-	-	-	-
Begroot resultaat					
Resultaat	-	-	-	-	-

Financieel beeld Seveso-programma:

Programma Seveso	2024	2025	2026	2027	2028
Baten					
Deelnemersbijdrage	6.405	6.898	7.036	7.177	7.320
Meerwerk en projecten	94	868	886	630	644
Totaal	**6.499**	**7.765**	**7.922**	**7.807**	**7.964**
Lasten					
Primair proces	4.549	5.435	5.545	5.465	5.575
Overhead	1.950	2.330	2.377	2.342	2.390
Totaal	**6.499**	**7.765**	**7.922**	**7.807**	**7.964**
Saldo van baten en lasten					
Saldo van baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Mutatie reserves					
Mutatie reserves	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Begroot resultaat					
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Financieel beeld ODG totaal:

Meerjarenoverzicht	2024	2025	2026	2027	2028
Baten					
Deelnemersbijdrage	22.833	24.599	24.581	25.073	25.574
Meerwerk en projecten	1.851	1.385	1.408	891	909
Overige baten	329	489	359	294	299
Totaal	**25.013**	**26.473**	**26.348**	**26.257**	**26.783**
Lasten					
Primair proces					
- personeelslasten	17.282	18.147	18.000	17.949	18.308
- materiele kosten	1.183	1.310	1.336	1.363	1.390
Overhead					
- personeelslasten	3.600	4.228	4.129	4.012	4.093
- materiele kosten	2.638	2.624	2.717	2.767	2.824
Overige lasten	330	164	165	167	168
Totaal	**25.033**	**26.473**	**26.348**	**26.257**	**26.782**
Saldo van baten en lasten					
Saldo van baten en lasten	**-20**	**-**	**-**	**-**	**-**
Mutatie reserves					
Mutatie reserves	**20**	**-**	**-**	**-**	**-**
Begroot resultaat					
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

1.5. Leeswijzer

In deze ontwerpbegroting 2025 zijn de belangrijkste ontwikkelingen en de financiële consequenties daarvan beschreven, naast de kosten voor de uitvoering van de reguliere taken.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het programma "Uitvoering VTH-taken" en in hoofdstuk 3 staat het programma "Uitvoering Seveso-taken". In beide hoofdstukken wordt ingegaan op de

drie volgende vragen: ‘Wat willen we bereiken?’, ‘Wat gaan we doen?’ en ‘Wat mag het kosten?’ Hoofdstuk 4 bevat de financiële begroting. Hierin zijn de baten en lasten nader toegelicht. Daarna volgen in hoofdstuk 5 de verplichte paragrafen. In de bijlagen wordt inzicht geboden in de bijdrage per deelnemer, de begroting per taakveld, de activa van de ODG en de ontwikkeling van de balans.

2. Programma Uitvoering VTH-taken

2.1. Wat willen we bereiken?

De ODG gaat zoals u van ons gewend bent het jaar 2025 in met ons kompas als leidraad:

'in alles wat wij doen, dragen we bij aan een veilige en schone leefomgeving in onze regio'

Wij zijn een:

'onafhankelijke betrouwbare kennispartner die de klant centraal stelt'

Uit het kompas van de organisatie en onze opgave, halen wij vijf hoofdpunten om ons op te richten de komende jaren.

1. We hebben een betrouwbare dienstverlening en geven verantwoording over ons werk
2. We zijn een efficiënte organisatie
3. Samenwerking & sensitiviteit staat centraal
4. We zijn een kennisorganisatie
5. We zijn klaar voor de verandering

De ODG zal zich in de komende jaren op bovenstaande punten verder ontwikkelen, om samen met onze klanten en partners resultaten te boeken ten behoeve van een veilige en schone leefomgeving.

2.2. Wat gaan we doen?

2.2.1. Producten en diensten

Ieder jaar maken de ODG en de deelnemers afspraken de producten en diensten die de ODG uitvoert, conform de richtlijnen van het regionale uitvoerings- en handhavingsbeleid. De deelnemersbijdrage is gebaseerd op uitvoering van deze taken. In onderstaande tabel staat een doorkijk van de verwachte totale productie in 2025. Het uitgangspunt daarbij is de vastgestelde jaaropdracht 2024.

Domein	Producten # aantallen	Diensten # uren	Totaal x1.000	in %
Milieu	2.983	13.426	€ 5.101	53%
Bodem	2.213	2.477	€ 1.353	14%
Asbest	3.019	500	€ 656	7%
Juridisch en bestuurlijke handhaving	235	3.485	€ 954	10%
Onafhankelijk	1.538	4.857	€ 1.216	13%
Individueel	-	4.385	€ 376	4%
Totaal	**9.988**	**29.130**	**€ 9.656**	**100%**

Medio 2024 wordt de jaaropdracht 2025 opgesteld. Veranderingen in de omvang van de opdracht worden vervolgens middels een begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2025.

2.2.2. Collectieve taken

Naast inzet voor de jaaropdracht verricht de ODG een zestal collectieve taken voor alle deelnemers. Collectieve taken worden collectief gefinancierd door de deelnemers, naar rato van omvang van de jaaropdracht (producten en diensten). Het gaat om de volgende taken:

1. Ketentoezicht: bij ketentoezicht wordt er branchebreed onderzoek gedaan naar naleefgedrag en wordt er waar nodig handhavend opgetreden. Dit beperkt zich niet tot één locatie bij één deelnemer. Een voorbeeld is het administratief volgen van grondstromen.
2. Ontwikkeling: hieronder valt inzet gericht op het verbeteren en innoveren van de dienstverlening aan deelnemers.
3. Piket: voor toezicht bij calamiteiten en storingen buiten reguliere kantoortijden is een piketdienst ingesteld. De ODG garandeert 24 uur bereikbaarheid voor alle deelnemers.
4. Wet- en regelgeving: jaarlijks heeft de ODG te maken met wijzigende wet- en regelgeving en actuele onderwerpen die voor alle deelnemers relevant zijn. Momenteel bijvoorbeeld de Omgevingswet, PFAS en stikstof. De ODG reserveert tijd om zich op deze onderwerpen voor te bereiden en de deelnemers te ondersteunen.
5. Opleiding en coaching: de wijzigingen van wet- en regelgeving, de krapte op de arbeidsmarkt en de doorontwikkeling van de organisatie, leidt ertoe dat er structureel meer tijd wordt besteed aan opleiding van medewerkers, inwerken van onervaren collega's en coaching. Deze collectieve taak is in overleg met het Algemeen Bestuur opgehoogd met een bedrag van € 400.000, vanwege de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de inzet van de ODG om personeel aan te nemen en opleiden (zie ook paragraaf 2.2.3).
6. Strafrecht: bij sommige zaken wordt niet alleen bestuursrechtelijk opgetreden, maar volgt er ook strafrechtelijk traject. De ODG is hiervoor bevoegd gezag.

Collectieve taken	Diensten # uren	Totaal x1.000	in %
Ketentoezicht	2.898	€ 241	13%
Ontwikkeling	1.146	€ 95	5%
Opleiding en coaching	9.608	€ 797	42%
Piket	3.228	€ 268	14%
Strafrecht	3.595	€ 298	16%
Wet- en regelgeving	2.582	€ 214	11%
Totaal	**23.057**	**€ 1.914**	**100%**

2.2.3. Ontwikkelingen

2.2.3.1. Inzet op personeel

Voor de komende jaren verwacht de ODG dat continue aandacht voor en de inzet van het op peil houden van het personeelsbestand noodzakelijk is. Net als in andere jaren, is er sprake van natuurlijk verloop van personeel dat vervangen moet worden. We zien daarbij dat met name meer ervaren medewerkers hun ontwikkeling elders voortzetten, en dat het niet altijd makkelijk is om hen één op één te vervangen vanwege krapte op de arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt, met veel beschikbare vacatures, maakt ook dat medewerkers (wellicht meer dan in eerdere jaren) in beweging blijven. Dat is tegelijk een uitdaging, maar ook een kans.

De ODG heeft sinds enkele jaren een gecombineerde aanpak gekozen om te zorgen voor een gezond en divers personeelsbestand, dat voldoet aan kwaliteitscriteria en dat de benodigde werkzaamheden kan uitvoeren. Die aanpak bestaat uit:

- Inzet op werving: samen met de collega-omgevingsdiensten uit Drenthe en Fryslân is een arbeidsmarktcampagne opgezet, waarmee we volop naar buiten treden om nieuwe collega's te werven. De diensten zijn zichtbaarder geworden, zowel online als op banenbeurzen. De aanpak is succesvol, het lukt om voor vrijwel alle vacatures geschikte kandidaten uit de markt te halen.
- Selectie: de ODG heeft ervoor gekozen om niet alleen medewerkers aan te nemen die volledig opgeleid en ervaren zijn, maar ook zij-instromers en junioren. Daardoor komen gemotiveerde en op basis van competenties geschikte medewerkers binnen, die de organisatie frisse inzichten en ervaringen uit andere sectoren bieden.
- Inwerken en opleiden: nieuwe medewerkers krijgen de opleidingen en trainingen die ze nodig hebben om als toezichthouder, vergunningverlener of specialist te functioneren. Daarnaast krijgt iedere nieuwe medewerker een buddy die hem of haar opvangt, inwerkt en begeleidt. Hierdoor voelen nieuwe collega's zich snel thuis, hetgeen we terugzien aan het aantal medewerkers dat bij ons blijft werken.
- Doorontwikkelen en binden: we zien dat medewerkers in toenemende mate binnen de organisatie doorstromen naar andere functies. Daaraan zien we dat medewerkers graag bij de ODG blijven, en dat ze zich willen blijven ontwikkelen. Ook is het nodig dat medewerkers hun vakkennis op niveau houden, daarvoor bieden wij hen de benodigde opleidingen.

De hierboven beschreven gecombineerde aanpak werkt goed, en draagt bij aan het in balans krijgen en (daarna) houden van het personeelsbestand. De middelen die hiervoor nodig zijn (€ 120.000 voor arbeidsmarktaanpak en € 400.000 voor de collectieve taak 'Opleiding en coaching'), staan al enkele jaren in de meerjarenbegroting. Deze lijn is in deze begroting doorgetrokken, en heeft daarom geen ophogend effect op de begroting.

Naast de inzet op het werven, inwerken en opleiden van medewerkers kijkt de ODG ook kritisch naar de efficiëntie van de inzet van personeel. In 2023 zijn verschillende interne werkwijzen aangepast, waardoor werkdruk verlaagd kon worden en processen sneller verliepen. In 2024 en 2025 gaan we daarmee door, geholpen door het nieuwe VTH-systeem. We verwachten dat de visitatie (door andere omgevingsdiensten; gepland in december 2024) ons verdere handvatten gaat geven om processen te versimpelen. Aanvullend daarop hebben we hoge verwachtingen van datasturing in de processen van vergunningverlening en toezicht. We sluiten aan op landelijke ontwikkelingen waar het gaat om risicogestuurd werken, maar moeten ook zelf inzet plegen op data-analyses en procesverbeteringen. Daarvoor zijn in deze begroting meerjarige middelen opgenomen (€ 150.000 voor datagestuurd werken), die naar verwachting zorgen voor effectievere en efficiëntere inzet van personeel, en voor betere informatie voor en sturing door deelnemers.

Op dit moment is bovengenoemde balans in het personeelsbestand er nog niet; we zien dat er veel nieuwe medewerkers zijn binnengekomen en dat de begeleiding (door ervaren

collega's) veel inzet kost. Tegelijkertijd neemt de hoeveelheid werk toe, alsmede de complexiteit daarvan. Daarom heeft het Algemeen Bestuur in 2023 en 2024 besloten om extra middelen vrij te maken om inhuurcontracten te kunnen sluiten of verlengen.

In de huidige kostprijsberekening wordt voor de begrote loonkosten gerekend met de laatste periodiek per salarisschaal. Doordat niet iedere medewerker in de laatste trede van de schaal zit, ontstaat er financieel ruimte voor inhuur. Deze ruimte blijkt in 2023, 2024 en (naar verwachting ook in) 2025 niet meer te volstaan, omdat het aantal ingehuurde medewerkers groter is (op dit moment 30%) dan met deze middelen kan worden betaald (inhuurmedewerkers zijn 30-40% duurder dan reguliere medewerkers). Het gevolg is een nadelig effect op de realisatie van de jaaropdracht: met minder mensen kan er minder gedaan worden.

Wanneer deelnemers de extra inhuurkosten volledig zouden willen compenseren, is circa € 1,2 miljoen euro nodig bovenop de inflatie. Een behoudend scenario, waarbij er al geprioriteerd wordt in taken, is om € 500.000 voor extra inhuur te reserveren. In lijn met het bestuurlijke standpunt is dit bedrag incidenteel toegevoegd aan deze begroting. De hoogte van het bedrag komt overeen met de hoogte van de incidentele overschrijding die het Algemeen Bestuur bij de voorjaarsnota 2023 heeft goedgekeurd, ten behoeve van het verlengen van inhuurcontracten. We verwachten dat onze inzet op het werven en (door)ontwikkelen van medewerkers in de jaren daarna zal zorgen voor een daling van het percentage inhuur.

2.2.3.2. Uitvoeringskosten Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 ingevoerd. Dit betekent een grote verandering voor zowel ons inhoudelijk werk als onze processen en de inrichting van systemen. 2024 zal in het teken staan van het leren werken met de nieuwe wet- en regelgeving, het implementeren ervan in systemen en processen, en ervaring opdoen met het werken in de keten (met onze ketenpartners). In 2025 zal ruimte ontstaan om te evalueren, bijstellen en aanpassen. Dan zal ook bepaald kunnen worden wat de structurele effecten zijn op de competenties en samenstelling van het personeelsbestand, tijdsbesteding en kosten. Deze zullen landen in de jaaropdracht en (gewijzigde) begroting 2026.

Het Algemeen Bestuur heeft – in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet – besloten om € 435.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van producten en diensten na inwerkingtreding van de wet. Deze zijn verwerkt in de jaaropdrachten 2024 en daarmee ook in de begrotingen van 2025 en verder.

2.2.3.3. Uitbreiding van het takenpakket: overdracht provinciale bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden gemeenten bevoegd gezag voor een aantal bodemtaken. Wettelijk is vastgelegd dat deze taken onderdeel zijn van het basistakenpakket en daarmee dienen te worden overgedragen naar de Omgevingsdienst. In 2024 worden deze taken (net als in voorgaande jaren) uitgevoerd door de provincie en de

gemeente Groningen. Volgens afspraak zullen deze taken vanaf 2025 volledig door de ODG worden uitgevoerd.

In 2024 betalen de gemeenten een vergoeding van € 283.000 voor de uitvoering van de taken door provincie Groningen. Dit bedrag is ook geraamd voor de uitvoering door de ODG in 2025. Medio 2024 wordt een businesscase opgesteld om de exacte omvang van de uitvoering door de ODG te bepalen. Mocht dit leiden tot een aanpassing van de deelnemersbijdrage, wordt deze verwerkt in een begrotingswijziging.

2.2.3.4. Uitbreiding van het takenpakket: begeleiden initiatieven in havengebieden

Landelijk en in onze provincie spelen er allerlei ontwikkelingen en investeringen op het gebied van energietransitie en circulaire economie. Gezien deze ontwikkelingen en op basis van signalen van Groningen Seaports (GSP) is duidelijk dat komende jaren voor veel van dergelijke initiatieven (voor)overleg wordt gevraagd ten behoeve van vergunningverlening. Om deze inzet-vraag adequaat te kunnen bedienen heeft de ODG inmiddels een project-/regiegroep gevormd met de provincie Groningen, GSP en de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland. De komende jaren zal ook de ontwikkeling van de uitbreiding van de Eemshaven (Oostpolder) worden meegenomen in het overleg.

Voor de periode 2022-2025 heeft provincie Groningen incidenteel projectfinanciering beschikbaar gesteld. Voor de jaren daarna wordt een bedrag van € 515.000 structureel toegevoegd aan de jaaropdracht van provincie Groningen.

2.2.3.5. Overige ontwikkelingen

Toezicht en handhaving energiebesparing
Met ingang van 2024 ook toezicht en handhaving op het gebied van energiebesparing onder de basistaken. Deze inzet wordt in 2024 uit een incidentele Rijksbijdrage gefinancierd en wordt bekeken wat de omvang van deze taak in 2025 en verder is. In de loop van 2024 wordt hiervoor een businesscase opgesteld, de financiële effecten daarvan zullen in een begrotingswijziging worden verwerkt.

CO2-reductie en werkgebonden mobiliteit
Vanaf 1 juli 2024 moeten werkgevers (met 100 of meer werknemers) jaarlijks gegevens bijhouden over de mobiliteit van hun werknemers. Deze gegevens moeten het jaar daaropvolgend (dus in 2025 de jaargegevens over 2024) aangeleverd worden bij een digitaal platform dat wordt ontwikkeld en beheerd door RVO. Omgevingsdiensten krijgen de taak om erop toe te zien dat deze verplichting wordt nageleefd. De omvang van deze taak is op dit moment nog niet bekend, deze zullen eventueel verwerkt worden in een begrotingswijziging.

Dienstverlening door provincie Groningen (ICT, HRM, Financiën)
Sinds de start van de dienst in 2013 maakt de ODG gebruik van de diensten van de provincie Groningen op het gebied van IT, HR en Financiën. In 2023 is de dienstverlening geëvalueerd,

en is besloten om deze te ontvlechten. In 2024 werken de ODG en de provincie in nauwe samenwerking aan het onderzoeken van de mogelijkheden met betrekking tot de dienstverlening voor de genoemde onderdelen, waarbij voldoende tijd wordt genomen om het proces zorgvuldig te doorlopen. Als de incidentele- en structurele consequenties bekend zijn, worden deze verwerkt in een begrotingswijziging of in een volgende begroting.

2.3. Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft de lasten en baten voor de uitvoering van de jaaropdracht, collectieve taken en ontwikkelingen weer (bedragen x € 1.000). In bijlage 1 is de deelnemersbijdrage in per deelnemer en taakveld uiteengezet.

Deelnemersbijdrage	Jaaropdracht	Collectief	Overhead	Bodem	GSP	Inhuur	Totaal 2025
Eemsdelta	1.150	224	542	65	-	58	2.039
Groningen	1.017	198	480	-	-	52	1.746
Het Hogeland	685	133	323	39	-	35	1.214
Midden-Groningen	1.259	245	593	59	-	64	2.220
Oldambt	516	100	243	30	-	26	916
Pekela	295	57	139	8	-	15	516
Stadskanaal	617	120	291	24	-	31	1.084
Veendam	462	90	218	23	-	23	816
Westerkwartier	898	175	424	37	-	46	1.579
Westerwolde	610	119	288	12	-	31	1.059
Provincie Groningen	2.330	453	1.098	-	514	118	4.514
Totaal	**9.839**	**1.914**	**4.638**	**297**	**514**	**500**	**17.701**

3. Programma Uitvoering Seveso-taken

3.1. Wat willen we bereiken?

Het programma Uitvoering Seveso-taken heeft betrekking op de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de zogenaamde Seveso-bedrijven in Noord-Nederland. Nederland telt ongeveer 450 majeure risicobedrijven, waarvan 101 bedrijven in Drenthe, Fryslân en Groningen liggen. De ODG voert in opdracht van de drie noordelijke provincies de VTH-taken uit met als doel om zware ongevallen bij en milieuschade door de Seveso-bedrijven te voorkomen.

De ODG werkt nauw samen met de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Veiligheidsregio's Groningen, Drenthe en Fryslân, de Inspectie Leefomgeving en Transport, het Openbaar Ministerie, Rijkswaterstaat, de waterschappen en de collega-omgevingsdiensten in Fryslân en Drenthe.

3.2. Wat gaan we doen?

3.2.1. Producten en diensten

De basis voor de taakinvulling van de Seveso-taken is de Noordelijke Maat. Daarin zijn normen opgenomen voor de VTH-taken die betrekking hebben op een Seveso-bedrijf. De omvang van het programma Uitvoering Seveso-taken wordt bepaald door het aantal bedrijven te vermenigvuldigen met de Noordelijke Maat.

In de begroting 2025 is uitgegaan van 101 Seveso-bedrijven (op peildatum 1 november 2023). Het gaat om de volgende aantallen bedrijven per provincie:

Drenthe:	17
Fryslân:	14
Groningen:	70

Ieder jaar stellen de ODG en de Noordelijke provincies een Werkprogramma op, waarin de uitvoering van de Seveso-taken in het navolgende jaar wordt beschreven. Daarnaast is daarin beschreven aan welke landelijke projecten de ODG meewerkt. Het betreft projecten uit de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) en de Meerjaren afspraken (MJA), die als doel hebben om de samenwerking en kwaliteit van de uitvoering binnen het landelijke netwerk van alle ketenpartners te optimaliseren. Naast deze landelijke projecten worden ook regionale speerpunten en projecten benoemd en opgenomen in het werkprogramma.

Veranderingen in de omvang van de opdracht worden in najaar 2024 middels een begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2025.

3.2.2. Ontwikkelingen

3.2.2.1. Financiële zekerheidsstelling

Financiële zekerheidsstelling is een nieuw instrument onder de Omgevingswet voor Seveso-bedrijven. Het doel is dat financiële schade niet op het bevoegd gezag wordt afgewenteld. Landelijk is afgesproken dat gestart wordt met een pilotperiode van twee jaar, waarvan 2025 het tweede jaar is. In deze pilotperiode doen de Seveso-omgevingsdiensten in een beperkt aantal procedures ervaring op met het stellen van financiële zekerheid bij majeure risico- en (provinciale) afvalbedrijven. Na afronding van de pilot wordt bepaald welke capaciteit nodig is voor de uitvoering van deze taak. De financiële consequenties zullen naar verwachting landen in de begroting 2026.

3.2.2.2. Maatwerkafspraken grote uitstoters

Het Rijk wil de komende jaren maatwerkafspraken maken met de twintig grootste uitstoters van koolstofdioxide en andere emissies. Het Rijk gaat hiervoor incidenteel middelen ter beschikking stellen aan de zes Seveso-omgevingsdiensten. Het gaat om inzet van vergunningverleners en specialisten in de periode 2024 tot en met 2030. De ODG ontvangt voor de maatwerkafspraken een incidentele rijksbijdrage van circa € 2.000.000 voor de gehele periode van 2024-2030.

3.3. Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft hoogte van de bijdrage voor de uitvoering van de Seveso-taken weer (bedragen x € 1.000).

Seveso-bijdrage	2025	2026	2027	2028
Provincie Drenthe	1.068	1.089	1.111	1.133
Provincie Fryslân	1.161	1.184	1.208	1.232
Provincie Groningen	4.669	4.762	4.857	4.954
Totaal	**6.898**	**7.036**	**7.177**	**7.320**

4. Financiële uitgangspunten

4.1. Loon- en prijsstijgingen

In de begroting 2025 is uitgegaan van een gemiddelde gewogen indexatie van 3,00% t.o.v. 2024. Dit percentage is gebaseerd op een indexatie van 3,1% van de loonkosten en 2,2% van de materiële kosten. Hoe de inflatie zich daadwerkelijk gaat ontwikkelen is onzeker. Mocht de daadwerkelijk inflatie substantieel afwijken, dan gaat de ODG in gesprek met haar deelnemers over een eventuele bijstelling. Uitgangspunt hierbij is dat aansluiting wordt gezocht bij de middelen de deelnemers in het gemeentefonds en respectievelijk het provinciefonds ontvangen ter compensatie van de loon- en prijsstijgingen.

4.2. Deelnemersbijdrage programma uitvoering VTH-taken

Uitgangspunt in het financieringsmodel van de ODG is dat er (beperkte) bijsturing van de output en daarmee ook van de bijdrage mogelijk is bij het vaststellen van de definitieve jaaropdracht. De spelregels van het financieringsmodel zijn vastgelegd in de bijdrage-verordening.

De deelnemersbijdrage is gebaseerd op de te verwachten jaaropdracht per deelnemer; rekening houdend met de ondergrens van het regionale beleid. Het financieringsmodel kent herverdeeleffecten tussen deelnemers, omdat elke deelnemer overhead en collectieve taken betaalt naar rato van de omvang van de jaaropdracht. Wijzigingen in de omvang van de jaaropdrachten 2024 van verschillende deelnemers en het effect van businesscases hebben in de begroting 2025 effect op de hoogte van de bijdragen aan collectieve taken en overhead. Deze zijn in onderstaand schema als 'herverdeeleffect' opgenomen. Verder zijn de effecten getoond van indexatie, inhuurkosten en de toevoeging van het begeleiden van initiatieven in havengebieden (GSP) aan de jaaropdracht van provincie Groningen.

Mutaties Deelnemersbijdrage	Begroting 2024	Begrotings-wijziging 2024	Herverdeel effecten 2025	Index	Correctie zachte landing	GSP	Inhuur	Totaal 2025
Eemsdelta	1.736	1.817	67	58	36		58	2.036
Groningen	1.572	1.593	27	49	24		52	1.744
Het Hogeland	1.262	1.210	-27	34	-39		35	1.213
Midden-Groningen	2.444	2.251	-109	63	-52		64	2.217
Oldambt	791	834	33	26	-4		26	915
Pekela	417	439	18	15	29		15	515
Stadskanaal	1.101	1.041	-32	31	11		31	1.082
Veendam	744	760	37	23	-11		23	832
Westerkwartier	1.665	1.541	-69	45	15		46	1.578
Westerwolde	869	885	19	30	92		31	1.058
Provincie Groningen	3.827	3.831	35	113	-102	514	118	4.509
Totaal	**16.428**	**16.203**	**-**	**486**	**-**	**514**	**500**	**17.701**

4.3. Bijdrage programma uitvoering Seveso-taken

De uitvoering van de Seveso-taken gebeurt in 2025, evenals in 2024, op basis van de Noordelijke Maat. De volgende financiële uitgangspunten zijn van toepassing bij de uitvoering van de Seveso-taken:

a. De kosten en opbrengsten van werkzaamheden voor Seveso-bedrijven worden in een apart programma gerapporteerd.

b. De omvang van de Seveso-taken is per provincie vastgesteld aan de hand van de Noordelijke Maat.
c. Bovenop de loonkosten voor de formatie in het primair proces, geldt een opslag voor materiële kosten en overhead.
d. De drie provincies betalen de volledige lasten die samenhangen met de uitvoering van de Seveso-taken.

Eventuele voor- of nadelen worden alleen verrekend met de Seveso-deelnemers (de drie provincies). Hieronder is per deelnemer een getailleerd overzicht opgenomen van de mutaties in de begroting.

Mutaties Seveso	Begroting 2024	Begrotings-wijziging 2024	Index	Totaal 2025
Provincie Drenthe	1.016	1.037	31	1.068
Provincie Fryslân	1.178	1.127	34	1.161
Provincie Groningen	4.211	4.533	136	4.669
Totaal	**6.405**	**6.697**	**201**	**6.898**

4.4. Implementie VTH-systeem

De ODG is voornemens om de eenmalige implementatiekosten van het VTH-systeem Omnimap te activeren. Dit is tevens afgestemd met de accountant. Deze stap is nog niet eerder meegenomen in het investeringsoverzicht zoals opgenomen in bijlage 3. Het gevolg van deze activering is een verhoging van de afschrijvingskosten in deze begroting.

4.5. Mutaties van de reserve

In 2024 wordt er €20.000 aan reserves onttrokken. Dit betreft een onttrekking van €20.000 uit de bestemmingsreserve vitaliteit, die na 2024 leeg is. Er zijn in 2025 geen mutaties van de reserves voorzien.

5. Verplichte paragrafen

In de BBV zijn meerdere verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de ODG. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, kapitaalgoederen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

De paragrafen 'Weerstandvermogen en risicobeheersing', 'Financiering' en 'Bedrijfsvoering' zullen hieronder nader worden toegelicht.

5.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf beschrijft in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te kunnen vangen.

5.1.1. Weerstandsvermogen

Conform de BBV bestaat de weerstandscapaciteit uit de volgende componenten:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Stille reserves
- Algemene reserve
- Onvoorzien

Van de eerste twee is bij de ODG geen sprake, van de laatste twee wel. Vandaar dat in de begroting 2025 - net als in alle voorgaande jaren - het weerstandsvermogen is gebaseerd op de Algemene Reserve en de post onvoorzien. Het Algemeen Bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten dat de algemene reserve toereikend moet zijn om de gekwantificeerde risico's te dekken (met het gegeven dat de post onvoorzien feitelijk altijd wordt uitgegeven en deze buffer noodzakelijk is). Gegeven de financiële situatie van de deelnemers willen we nu niet voorstellen om de Algemene Reserve aan te vullen, maar de post onvoorzien vrij houden om te zorgen dat we met het weerstandsvermogen de gekwantificeerde risico's kunnen dekken. De risico's (zijnde € 400.000) worden in de volgende paragraaf benoemd en toegelicht.

De Algemene Reserve mag maximaal 5% van de jaaromzet (VTH-programma) bedragen. Voor het jaar 2025 betekent dit maximaal een bedrag van € 886.000. De verwachte stand van de algemene reserve op 1 januari 2025 is gelijk aan de stand van begin 2024 (€ 300.000), hetgeen betekent dat geen extra dotatie door deelnemers nodig is. De post onvoorzien is geraamd op € 100.000, deze is onderdeel van de deelnemersbijdrage van de deelnemers.

In het onderstaande overzicht is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen weergegeven:

Onderdeel	Omvang
Algemene Reserve (stand 1-1-2024)	300.000
af: onttrekkingen 2024	-
af: rekeningresultaat 2024	-
Stand 1-1-2025	300.000
Onvoorzien	100.000
Totaal	**400.000**

5.1.2. Risicoanalyse

Onderstaand een overzicht van mogelijke risico's en de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet.

Risicoanalyse	Bedrag	Kans	Bedrag
Incidentele gelden	€ 250.000	70%	€ 175.000
Arbeidsmarkt	€ 300.000	50%	€ 150.000
Toenemende complexiteit	€ 150.000	50%	€ 75.000
Totaal			€ 400.000
Weerstandsvermogen			€ 400.000
Weerstandscapaciteit			100%

Hieronder volgt een toelichting van de risico's:

- Incidentele gelden: De ODG ontvangt enkele bijdragen van het Rijk, waarvan de omvang in 2025 op het moment van opstellen van deze begroting nog niet helemaal zeker is.
- Arbeidsmarkt: We verwachten dat de krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren gaat aanhouden. Ervaren medewerkers zijn moeilijk te vinden, waardoor we gebruik moeten op duurdere inhuur. Daarnaast moeten we aan de voorkant blijven investeren in opleiden, begeleiden en ontwikkelen van personeel.
- Toenemende complexiteit: de complexiteit van zaken neem toe. Dit heeft tot gevolg dat er meer expertise nodig is en dat het langer duurt voordat zaken zijn afgehandeld. Wij analyseren de ontwikkeling van doorlooptijden en van de kengetallen. De uitkomsten van de analyse wordt meegenomen bij het opstellen van de jaaropdracht 2025. Een kanttekening is hierbij wel op zijn plaats omdat de kengetallen door de Omgevingswet allemaal wijzigen.
- Implementatie VTH-systeem: de afronding van de implementatie van het VTH-systeem van de ODG is voorzien op 1 juli 2024. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is geconstateerd dat er onvoldoende voortgang wordt geboekt en dat de deadline niet gehaald zal worden. Er liggen meerdere scenario's voor het vervolg; waaronder door te gaan met de huidige leverancier en de kosten te dekken uit de aangelegde reserve. Een ander scenario is dat de ODG afscheid neemt van de leverancier, doorgaat met het huidige systeem en op termijn een nieuwe aanbesteding uitschrijft. Het kan nodig zijn om een risico toe te voegen aan de begroting van 2025 en verder. Mocht die situatie zich voordoen, zal de risicoparagraaf in een begrotingswijziging worden aangepast.

5.1.3. Weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande risicoanalyse verwacht de ODG dat de weerstandscapaciteit toereikend is om de risico’s binnen de exploitatie 2025 op te vangen. Mocht een risico zich

daadwerkelijk voordoen, dan zal het Algemeen Bestuur hierover geïnformeerd worden bij de voor- of najaarsnota. Vanzelfsprekend zullen wij eerst beoordelen of we binnen de beschikbare begroting prioriteiten stellen om zodoende risico's op te vangen.

5.1.4. Kengetallen

Op grond van de BBV dienen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen te worden. Het gaat om de volgende kengetallen:

Kengetallen	2025	2026	2027
Netto schuldquote	5%	3%	2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leni	5%	3%	2%
Solvabiliteitsratio	7%	7%	7%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit			

In bijlage 4 is de geprognotiseerde balans opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op de kengetallen.

5.1.4.1. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding van de schuldenlast van de ODG ten opzichte van de eigen middelen weer. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De ODG in 2024 heeft geen vaste schulden. Vanaf 2025 wordt er waarschijnlijk geleend om een aantal grotere investeringen in met name het gebouw te financieren.

5.1.4.2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de ODG in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het Eigen Vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het Eigen Vermogen verstaan we de Algemene Reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Het Eigen Vermogen bestaat in 2024 alleen uit de Algemene Reserve. Het solvabiliteitsratio van 7% is laag. Het is een gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur dat de algemene reserve maximaal 5% van de omzet mag zijn. Voor het aantrekken van financieringsmiddelen levert een laag solvabiliteitsratio geen belemmeringen op.

5.1.4.3. Structurele exploitatieruimte

Structureel evenwicht in de begroting is een voorwaarde voor het toepassen van repressief toezicht. Dit betekent dat structurele lasten, inclusief structurele toevoegingen aan bestemmingsreserves, maximaal gelijk mogen zijn aan de structurele baten inclusief structurele onttrekkingen aan bestemmingsreserves. De exploitatieruimte wordt als

percentage van de totale baten weergegeven. De meerjarenbegroting is structureel in evenwicht.

5.2. Financiering

Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) is elke gemeenschappelijke regeling verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de rente-risiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.

5.2.1. Treasurybeleid

Het treasurybeleid van de ODG dient tot:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Het treasurybeleid is nader uitgewerkt in het treasurystatuut.

5.2.2. Geldleningen

Aangezien de provincie Groningen het betalingsverkeer en de financiering voor de ODG regelt, maakt de ODG voor de schommelingen in de liquiditeitspositie gebruik van de financiële middelen van de provincie Groningen. De hiervoor aan de provincie te betalen vergoeding op de rekening-courant verhouding is marktconform.

5.2.3. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. De omvang van de financiering met kortlopende middelen is in het onderstaande figuur meerjarig afgezet tegen de kasgeldlimiet.

Kaslimiet		2025		2026		2027		2028
Omvang begroting	€	26.473	€	26.348	€	26.257	€	26.783
1.Kaslimiet in %		8,20%		8,20%		8,20%		8,20%
	€	2.171	€	2.161	€	2.153	€	2.196
2.Omvang vlottende schuld								
Opgenomen gelden < 1 jaar	€	4.306	€	4.044	€	3.724	€	3.504
Schuld in rekening courant	€	-	€	-	€	-	€	-
	€	4.306	€	4.044	€	3.724	€	3.504
3.Vlottende middelen								
Kasgelden	€	-	€	-	€	-	€	-
Tegoeden rekening courant	€	1.889	€	1.946	€	2.004	€	1.814
Overige uitstaande gelden < 1 jr	€	1.099	€	1.051	€	1.002	€	928
	€	2.989	€	2.997	€	3.006	€	2.743
4.Toets kasgeldlimiet								
Totaal netto vlottende schuld (2-3)	€	1.317	€	1.046	€	717	€	761
Toegestane kaslimiet(1)	€	2.171	€	2.161	€	2.153	€	2.196

5.2.4. Renterisiconorm

De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan één jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (er geldt een drempelbedrag van EUR 2,5 miljoen). Dat betekent dat in enig jaar 20% van de vaste schuld mag worden vernieuwd. De ODG heeft geen vaste schuld.

5.2.5. Schatkistbankieren

De ODG maakt voor het schatkistbankieren gebruik van de provincie Groningen.

5.3. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering is erop gericht om onze medewerkers van optimale dienstverlening te voorzien op het gebied van ondersteunende diensten, waaronder: management, secretariaat, P&O, financiën, ICT, privacy, communicatie, huisvesting en juridische zaken.
In 2025 richt de bedrijfsvoering zich, naast de reguliere ondersteunende taken, specifiek op:

- Blijven ontwikkelen op gebied van arbeidsmarkt, onboarden van personeel, om medewerkers aan ons te binden en ze te boeien.
- Doorontwikkeling en uitvoering geven aan het organisatieplan.
- Doorontwikkelen op het gebied van IT (o.a. nieuw VTH systeem, Digitaal Stelsel Omgevingswet, Register Externe Veiligheid, datagestuurd werken en de organisatorische systemen in samenwerking met de provincie).
- Meerjaren plannen op facilitair gebied. Dit is van grote waarde voor onze medewerkers en hierbij valt te denken aan meerjarenplan huisvesting gebouw, klimaatbeheersing, vervanging inventaris, gebruik van ons wagenpark duurzamer maken, postvoorziening efficiënter maken.

- De evaluatie van de dienstverlening en samenwerking met de Provincie Groningen heeft plaatsgevonden. Op dit moment wordt vervolg gegeven aan de vernieuwde afspraken en verdere professionalisering van de dienstverlening op het gebied van ICT, P&O en Financiën. Dit zal de komende jaren in beslag nemen, omdat afspraken deels ook afhankelijk zijn van externe ontwikkelingen.

5.3.1. Beleidsindicatoren

Met de vernieuwing van de BBV is bepaald dat gemeenten per taakveld een verplichte set van beleidsindicatoren opnemen. Doel hiervan is de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen. Voor de Omgevingsdienst zijn deze indicatoren niet van toepassing met uitzondering van onderstaande twee indicatoren binnen het taakveld Bestuur en ondersteuning.

Indicator	Berekening	Resultaat Externe inhuur
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom*	17,2%
Overhead (personele kosten)	% van de totale lasten	18,9%

Toelichting

- Externe inhuur: De begrote omvang van externe inhuur is berekend door het budget voor de flexibele schil en projecten te delen door de totale loonsom. De werkelijke inhuur is hoger doordat er ook inhuur plaatsvindt op formatieruimte (als gevolg van vacatures en langdurige ziekte).
- Overhead: personeelskosten overhead en materiele kosten overhead (IT, opleiding, apparatuur, afschrijving e.d.).

Bijlagen

Bijlage 1: Meerjarig overzicht van de bijdrage per deelnemer

Programma uitvoering VTH-taken

Deelnemersbijdrage	2025	2026	2027	2028
Eemsdelta	2.039	2.020	2.060	2.101
Groningen	1.746	1.729	1.763	1.798
Het Hogeland	1.214	1.203	1.227	1.252
Midden-Groningen	2.220	2.199	2.243	2.288
Oldambt	916	907	925	944
Pekela	516	511	521	531
Stadskanaal	1.084	1.073	1.095	1.117
Veendam	816	808	824	841
Westerkwartier	1.579	1.564	1.595	1.627
Westerwolde	1.059	1.049	1.070	1.091
Provincie Groningen	4.514	4.483	4.573	4.664
Totaal	**17.701**	**17.545**	**17.896**	**18.254**

Programma uitvoering Seveso-taken

Seveso-bijdrage	2025	2026	2027	2028
Provincie Drenthe	1.068	1.089	1.111	1.133
Provincie Fryslân	1.161	1.184	1.208	1.232
Provincie Groningen	4.669	4.762	4.857	4.954
Totaal	**6.898**	**7.036**	**7.177**	**7.320**

Bijlage 2: Begroting 2024 per taakveld

Begroting	Taakveld	VTH	Seveso	Totaal
Baten				
Milieubeheer	7.4	13.529	5.435	18.964
Bestuur	0.1	52		52
Overhead	0.4	4.638	2.330	6.968
Overige baten en lasten	0.8	489		489
Totaal		**18.708**	**7.765**	**26.473**
Lasten				
Milieubeheer	7.4	13.970	5.435	19.406
Bestuur	0.1	52		52
Overhead	0.4	4.522	2.330	6.852
Overige baten en lasten	0.8	164		164
Totaal		**18.707**	**7.765**	**26.473**
Saldo van baten en lasten				
Saldo van baten en lasten		**-**	**-**	**-**
Mutatie reserves				
Mutatie reserves		**-**	**-**	**-**
Begroot resultaat				
Resultaat		**-**	**-**	**-**

Bijlage 3: Staat van vaste activa

Omschrijving	berekening	loopptijd	boekwaarde 31/12/2023	investering 2024	afschrijving 2024	boekwaarde 31/12 2024	investering 2025	afschrijving 2025	boekwaarde 31/12 2025
Gebouwen									
investering gebouw	linear	10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
investering inrichting gebouw	linear	10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Systeemwand 2018	linear	5	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Verbouwing toilleten 2018/2019	linear	5	€ 8.232	€ -	€ 8.232	€ -	€ -	€ -	€ -
Revisie Klimaat Installatie	linear	5	€ 5.483	€ -	€ 5.483	€ -	€ -	€ -	€ -
Tussenwand/schuifdeurMoer	linear	5	€ 14.264	€ -	€ 3.566	€ 10.698	€ -	€ 3.566	€ 7.132
Verbouw2024			€ -	€ 750.000	€ -	€ 750.000	€ -	€ 75.000	€ 675.000
			€ 27.979	**€ 750.000**	**€ 17.281**	**€ 760.698**		**€ 78.566**	**€ 682.132**
Machines en apparaten									
Geluidsmeter 2021	linear	3	€ 6.007	€ -	€ 6.007	€ -	€ -	€ -	€ -
Geluidsmeter 2022	linear	3	€ 10.513	€ -	€ 5.256	€ 5.256	€ -	€ 5.256	€ -
			€ 16.520	**€ -**	**€ 11.264**	**€ 5.256**		**€ 5.256**	**€ -**
Overige MVA									
Werkplekken ca 2014	linear	10	€ 3.655	€ -	€ 3.655	€ -	€ -	€ -	€ -
Geluidschermen 2016	linear	10	€ 4.353	€ -	€ 1.451	€ 2.902	€ -	€ 1.451	€ 1.451
Belcellen 2022	linear	10	€ 23.292	€ -	€ 2.588	€ 20.704	€ -	€ 2.588	€ 18.116
Ipads & Iphones 2021	linear	5	€ 75.510	€ -	€ 75.510	€ -	€ -	€ -	€ -
Omnimap	linear	3	€ 662.415	€ -	€ 132.483	€ 529.932	€ -	€ 132.483	€ 397.449
ICT 2024			€ -	€ 50.000	€ -	€ 50.000	€ -	€ 10.000	€ 40.000
			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
iphones e.d. 2025	linear	5	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 478.000	€ -	€ 478.000
			€ 769.224	**€ 50.000**	**€ 215.686**	**€ 603.538**	**€ 478.000**	**€ 146.522**	**€ 935.016**
			€ 813.723	**€ 800.000**	**€ 244.231**	**€ 1.369.492**	**€ 478.000**	**€ 230.344**	**€ 1.617.148**

Investeringen

2023

Omnimap	€	662.415

2024

Upgrade gebouw en inventaris	€	750.000
ICT middelen	€	50.000

2025

ICT middelen, laptops, beeldschermen ,iphones	€	478.000

2026

ICT middelen	€	50.000

2027

Ict middelen	€	200.000

2028

ICT middelen dockingstations e.d.	€	250.000

Bijlage 4: Geprognosticeerde balans

(bedragen €1.000)

ACTIVA	2024	2025	2026	2027	2028
Materiële vaste activa					
Investeringen met een economisch nut	€ 1.369	€ 1.617	€ 1.346	€ 1.017	€ 1.062
Totaal vaste activa	€ 1.369	€ 1.617	€ 1.346	€ 1.017	€ 1.062
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar					
- Vorderingen op openbare lichamen	€ 1.099	€ 875	€ 820	€ 763	€ 682
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	€ 1.834	€ 1.889	€ 1.946	€ 2.004	€ 1.814
- overige vorderingen	€ 55	€ 56	€ 58	€ 60	€ 61
Overlopende activa					
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	€ 164	€ 169	€ 174	€ 179	€ 184
Vlottende activa	€ 3.151	€ 2.989	€ 2.997	€ 3.006	€ 2.743
Totaal activa	**€ 4.521**	**€ 4.606**	**€ 4.344**	**€ 4.024**	**€ 3.804**

(bedragen €1.000)

PASSIVA	2024	2025	2026	2027	2028
Eigen vermogen					
Algemene reserve	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Bestemmingsreserves	€ 20	€ -	€ -	€ -	
Gerealiseerde resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	
Voorzieningen					
Voorziening wachtgeldverplichting	€ -	€ -	€ -	€ -	
Vaste passiva	€ 320	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Netto-vlottende schulden looptijd korter dan één jaar					
Overige schulden	€ 4.201	€ 4.306	€ 4.044	€ 3.724	€ 3.504
Overlopende passiva					
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	€ -	€ -	€ -	€ -	
Overige vooruitontvangen bedragen, die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	€ -	€ -	€ -	€ -	
Vlottende passiva	€ 4.201	€ 4.306	€ 4.044	€ 3.724	€ 3.504
Totaal passiva	**€ 4.521**	**€ 4.606**	**€ 4.344**	**€ 4.024**	**€ 3.804**

Saldo Balans	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Bijlage 5: Mutaties begroting 2025 t.o.v. bijdrage meerjarenbegroting 2024

Bevoegd gezag	Bijdrage 2025 o.b.v. begroting 2024	Begroting 2025	Mutatie
Eemsdelta	1.817	2.036	219
Groningen	1.637	1.744	107
Het Hogeland	1.254	1.213	-41
Midden-Groningen	2.447	2.217	-230
Oldambt	800	915	115
Pekela	459	515	56
Stadskanaal	1.141	1.082	-59
Veendam	756	832	77
Westerkwartier	1.723	1.578	-145
Westerwolde	987	1.058	71
Provincie Groningen	3.809	4.509	700
Totaal	**16.830**	**17.701**	**872**

Bevoegd gezag	Specificatie mutaties						
	Indexatie correctie	Mutatie jaaropdracht	Herverdeel effecten	Correctie zachte landing	GSP	Inhuur	Totaal
Eemsdelta	17	40	67	36	-	58	**219**
Groningen	20	-15	27	24	-	52	**107**
Het Hogeland	68	-78	-27	-39	-	35	**-41**
Midden-Groningen	108	-241	-109	-52	-	64	**-230**
Oldambt	35	25	33	-4	-	26	**115**
Pekela	-17	12	18	29	-	15	**56**
Stadskanaal	14	-83	-32	11	-	31	**-58**
Veendam	28	-	37	-11	-	23	**77**
Westerkwartier	21	-158	-69	15	-	46	**-145**
Westerwolde	-67	-5	19	92	-	31	**71**
Provincie Groningen	213	-78	35	-102	514	118	**700**
Totaal	**440**	**-581**	-	-	**514**	**500**	**872**

Bevoegd gezag	Bijdrage 2026 o.b.v. begroting 2024	Bijdrage 2026 o.b.v. begroting 2025	Mutatie
Eemsdelta	1.871	2.020	149
Groningen	1.686	1.729	43
Het Hogeland	1.292	1.203	-89
Midden-Groningen	2.521	2.199	-322
Oldambt	825	907	82
Pekela	473	511	38
Stadskanaal	1.175	1.073	-102
Veendam	779	808	29
Westerkwartier	1.775	1.564	-211
Westerwolde	1.016	1.049	33
Provincie Groningen	3.916	4.483	567
Totaal	**17.329**	**17.545**	**216**

Bevoegd gezag	Specificatie mutaties		
	Mutaties 2025 exclusief inhuur	Indexatie correctie	Totaal
Eemsdelta	161	-12	**149**
Groningen	56	-13	**43**
Het Hogeland	-75	-13	**-89**
Midden-Groningen	-294	-28	**-322**
Oldambt	89	-7	**82**
Pekela	41	-4	**38**
Stadskanaal	-90	-12	**-102**
Veendam	54	-24	**29**
Westerkwartier	-191	-20	**-211**
Westerwolde	40	-7	**33**
Provincie Groningen	582	-15	**567**
Totaal	**372**	**-155**	**216**

Bevoegd gezag	Bijdrage 2027 o.b.v. begroting 2024	Bijdrage 2027 o.b.v. begroting 2025	Mutatie
Eemsdelta	1.927	2.060	133
Groningen	1.737	1.763	26
Het Hogeland	1.331	1.227	-104
Midden-Groningen	2.596	2.243	-353
Oldambt	849	925	76
Pekela	487	521	34
Stadskanaal	1.210	1.095	-115
Veendam	802	824	22
Westerkwartier	1.828	1.595	-233
Westerwolde	1.047	1.070	23
Provincie Groningen	4.024	4.573	549
Totaal	**17.838**	**17.896**	**58**

Bevoegd gezag	Specificatie mutaties		
	Mutaties 2026	Indexatie correctie	**Totaal**
Eemsdelta	149	-16	**133**
Groningen	43	-16	**26**
Het Hogeland	-89	-15	**-104**
Midden-Groningen	-322	-31	**-353**
Oldambt	82	-6	**76**
Pekela	38	-4	**34**
Stadskanaal	-102	-14	**-115**
Veendam	29	-7	**22**
Westerkwartier	-211	-22	**-233**
Westerwolde	33	-10	**23**
Provincie Groningen	567	-18	**549**
Totaal	**216**	**-158**	**58**

Bijlage 6: Aanbiedings- en vaststellingsbesluit

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen verklaart dat:

a) De ontwerpbegroting 2025 op 28 maart 2024 is vastgesteld en vervolgens voor zienswijze is aangeboden aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen.
b) De ontwerpbegroting is aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten van de provincie Groningen, met het verzoek deze voor een ieder ter inzage te leggen en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar te stellen;
c) De begroting voor het jaar 2025 wordt op 5 september 2024 aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen – inclusief een reactie op de ingediende zienswijze van de deelnemers.

Veendam,

Het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen,

A. Schmaal A. Schepers

Voorzitter Secretaris

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen in zijn vergadering van 5 september 2024.

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen,

A. Schmaal A. Schepers

Voorzitter Secretaris

Johan Modastraat 6
postbus 175 . 9670 AD Winschoten
T(0597)48 20 00 . info@gemeente-oldambt.nl
www.gemeente-oldambt.nl

gemeente Oldambt

Omgevingsdienst Groningen
T.a.v. het dagelijks bestuur
Lloydweg 17
9641 KJ VEENDAM

Uitsluitend per e-mail: secretariaat@od-groningen.nl

Onderwerp	Zienswijze ontwerpbegroting 2025	Datum	4 juli 2024
Ons kenmerk	41067-2024	Uw brief	12 april 2024 / 2024-019
Inlichtingen bij		Bijlage(n)	n.v.t.

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Naar aanleiding van uw brief van 12 april 2024 met daarbij de ontwerpbegroting 2025, doen wij u hierbij onze zienswijze ten aanzien van die ontwerpbegroting toekomen.

In de ontwerpbegroting is opgenomen dat de deelnemersbijdrage voor de uitvoering van de VTH-taken voor de gemeente Oldambt in 2025 € 916.000 zal bedragen en dat deze in 2028 naar € 944.000 zal stijgen. In de ontwerpbegroting van 2023 was nog een deelnemersbijdrage van € 592.000 opgenomen. Hoewel wij begrip hebben voor de kosten opdrijvende factoren waar ook de Omgevingsdienst Groningen mee te maken heeft (gehad) en inzien dat (basis)taken zijn overgegaan naar de Omgevingsdienst Groningen, betekent dit wel wederom een stijging van de deelnemersbijdrage van de gemeente Oldambt aan de Omgevingsdienst Groningen.

Mede gelet op de uitdagingen waarmee onze gemeente – net als andere gemeenten - wordt geconfronteerd in de komende jaren, willen wij een dringend beroep op u doen om ervoor te zorgen dat de kosten zodanig worden gecontroleerd dat de geprognotiseerde stijging van de deelnemersbijdragen niet noodzakelijk zal zijn. Wij verzoeken u te onderzoeken waar kosten kunnen worden bespaard en hoe kan worden bewerkstelligd dat de deelnemersbijdragen kunnen worden verlaagd.

Wij vertrouwen erop onze zienswijze afdoende naar voren te hebben gebracht en vernemen daarop graag uw reactie.

Met vriendelijke groet,
de raad van de gemeente Oldambt

Jelte van der Meer
Raadsgriffier

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Omgevingsdienst Groningen

Gemeente Oldambt
t.a.v. de griffie
Postbus 175
9670 AD Winschoten

Postadres
Postbus 97
9640 AB VEENDAM

Bezoekadres
Lloydsweg 17
9641 KJ VEENDAM

Bereikbaarheid
Telefoon : 0598 788000
e-mail : info@od-groningen.nl

Bedrijfsgegevens
KvK : 58407308
BTW : 853026786B01
Bank : NL84ABNA0446045691
BIC : ABNANL2A

Datum	:	3 oktober 2024
Behandeld door	:	S. de Vries
Telefoonnummer	:	06 - 27 28 91 79
E-mailadres	:	sdevries@od-groningen.nl
Bijlagen	:	-
Uw kenmerk	:	41067-2024
Kenmerk	:	2024-028
Onderwerp	:	Reactie op uw zienswijze op ontwerpbegroting 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 11 juli 2024 ontvingen wij uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2025, waarvoor dank. Uw zienswijze is behandeld door het Dagelijks- en Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Groningen en de reactie daarop is door het Algemeen Bestuur vastgesteld in de vergadering op 5 september 2024.

Uw zienswijze
In uw zienswijze geeft u aan dat de bijdrage van uw gemeente aan de ODG in de afgelopen jaren is gestegen, waarbij u terecht benoemd dat deze stijging met name is ontstaan door het overdragen van wettelijke basistaken naar de ODG. Ook benoemt u de financiële opgave waar uw gemeente de komende jaren voor staat en vraagt u het bestuur om te streven naar het beperken van de geprognotiseerde stijging van de deelnemersbijdrage.

Reactie van het Algemeen Bestuur
Als Algemeen Bestuur herkennen wij uw zorgen over de financiële uitdagingen van gemeenten in de komende jaren. Het Algemeen Bestuur van de ODG wil hier dan ook rekening mee houden bij het opmaken van de begroting en streeft naar het zoveel mogelijk beperken van meerkosten. Het past bij het karakter van de ODG als uitvoeringsorganisatie om continu te sturen op efficiënte uitvoering van de taken en doelmatige besteding van de middelen.

In de komende jaren zien wij mogelijkheden om dit mogelijk te maken en tegelijk de kwaliteit van het werk van de ODG te verbeteren, onder meer door gebruik te maken van innovatieve methoden als datasturing en risicogericht werken. Onze inzet is om deze ontwikkelingen binnen de begroting te organiseren en dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld rijkssubsidies. Ook werkt de ODG samen met andere omgevingsdiensten om efficiencyvoordelen te blijven realiseren.

In de jaren 2025-2029 houden wij als Algemeen Bestuur daarom vast aan het zoveel mogelijk gelijk houden van de omvang van de begroting. Dit is terug te zien in de meerjarenbegroting, waarin de stijging van de deelnemersbijdragen vooral wordt veroorzaakt door het indexatiepercentage van 2,00% voor loonkosten en materiële kosten. Indexering wordt door ons als noodzakelijk beschouwd.

Ten slotte

De ODG blijft werken aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving, binnen de financiële kaders die de deelnemers daarvoor stellen. Uw oproep om de kosten te controleren en scherp te sturen nemen we daarbij ter harte. We hopen dat wij met onze reactie voldoende hebben toegelicht hoe we met uw zienswijze omgaan. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Groningen, namens deze:

A. Schmaal
Voorzitter

A. Schepers
Secretaris

Aan de raden van de gemeenten die deelnemen aan de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groningen: het Hogeland, Westerkwartier, Eemsdelta, Oldambt, Veendam, Pekela, Midden-Groningen, Stadskanaal, Westerwolde en Groningen.

22 Mei 2025

Kenmerk: 10273607

Geachte raadsleden,

Op initiatief van de gezamenlijke griffiers van de deelnemende Groninger gemeenten en na instemming van de presidia/fractievoorzittersoverleggen is de adviescommissie Omgevingsdienst Groningen in maart van dit jaar van start gegaan. Deze commissie bestaat uit tien door de eigen raad aangewezen raadsleden van de tien deelnemende gemeenten (zie voor een overzicht in de bijlage hieronder).

Inmiddels zijn er drie bijeenkomsten geweest, waarin nader is gesproken over de opzet en inrichting van de nieuwe adviescommissie. Ook is nader kennis gemaakt met de directie en betrokkenen van de Omgevingsdienst Groningen en met de werkzaamheden die door de ODG worden verricht. In de laatste bijeenkomst van 6 mei is gesproken over de jaarrekening van 2024 en de begroting voor 2026 van de ODG. Op de begroting van 2026 die inmiddels ook naar de raden is verstuurd, kunnen de raden een zienswijze indienen. Met deze brief wil de adviescommissie graag input meegeven voor de raden met het oog op het indienen van een zienswijze. Let wel: u gaat er als raad zelf over of en waarover u een zienswijze wilt indienen. Omdat de adviescommissie is ingesteld met de bedoeling om de deelnemende raden wat meer grip te geven op de ODG en op wat daar gebeurt, proberen we u van dienst te zijn met deze adviesbrief.

Als eerste wil de commissie benadrukken dat er drie erg prettige bijeenkomsten hebben plaatsgevonden op het kantoor van de ODG in Veendam. De commissie is daar erg gastvrij ontvangen en heeft open en goede gesprekken gevoerd met de directie. Ook lastige onderwerpen zoals het stopzetten van de invoering van een digitaal VTH-systeem zijn daar

aan de orde geweest. De verslagen van de drie vergaderingen kunt u hier terugvinden: https://midden-groningen.raadsinformatie.nl/modules/1/Ingekomen%20stukken/1043485

De adviescommissie wil ten opzichte van de begroting voor 2026 graag het volgende aan u meegeven. Daarbij zij opgemerkt dat het voorstel met de begrotingswijzigingen van de ODG van het lopende jaar nog volgt, na vaststelling door het Algemeen Bestuur van de ODG op 20 juni. Ook op dat voorstel kunnen de deelnemende raden een zienswijze geven.

- Vraag om in de volgende begroting nadere uitleg over de gemeentelijke bijdrage: hoe is de bijdrage per gemeente opgebouwd, welke diensten neemt elke gemeente af en hoe verhouden de bijdragen van de gemeenten zich tot elkaar? Neem deze nadere uitleg ook in de volgende rekening op.
  In het gesprek met de ODG is dit aan de orde geweest. Daaruit kwam naar voren dat er in de verdeling een bepaalde mismatch zit bij de verdeling van de overheadkosten in relatie tot extra opdrachten. Daarom wordt er gesproken over een herijking van de verdeling van de bijdragen per gemeente. Dit kan mogelijk in de begroting 2027 zijn beslag krijgen.
- Vraag uw eigen college van B&W naar de inhoud van de jaaropdracht die elk jaar aan de ODG wordt meegegeven vanuit elke gemeente. Wat is het beleid van de gemeente in dezen, hoe komt deze jaaropdracht tot stand en welke keuzes liggen daaraan ten grondslag?
  In het gesprek heeft de ODG aangegeven wel behoefte te hebben aan duidelijkheid van de kant van de gemeenten voor een langere termijn dan één jaar.

Verder is er tijdens de vergadering een aantal onderwerpen aan de orde geweest, zoals de stopzetting van de implementatie van het VTH-systeem. Hiervoor verwijzen we u naar het uitgebreide verslag van 6 mei. Mocht u als raad een zienswijze willen geven bij de begroting van de ODG dan kunt u met deze brief en informatie uit de verslagen hopelijk uw voordeel doen. Het moge duidelijk zijn dat de adviescommissie nog op zoek is naar de invulling van de eigen rol. In het najaar zal er een bijeenkomst zijn bij de ODG waar de commissie wat dieper ingaat op de werkprocessen bij de ODG zoals vergunningverlening en toezicht. Dat moet de adviescommissie een duidelijker beeld geven en zal het helpen om voor volgende jaren een wat uitgebreider advies aan uw raden te kunnen geven. Graag horen we van uw kant hoe u aankijkt tegen deze adviescommissie en waar u behoefte aan heeft. U kunt dit doorgeven aan het deelnemende raadslid van uw eigen raad.

Met vriendelijke groet,

Namens de adviescommissie Omgevingsdienst Groningen,

Terence van Zoelen, voorzitter (en raadslid gemeente Groningen).

Bijlage

Leden gezamenlijke adviescommissie Omgevingsdienst Groningen:

Naam	**gemeente**	**fractie**	**mailadres**
Kick Mulder	Hogeland	Gemeentebelangen	Kick.mulder@raadhethogeland.nl
Terence van Zoelen	Groningen	Partij voor de Dieren	Terence.van.zoelen@raadgroningen.nl
Reinette Gjaltema-van der Laan	Westerkwartier	CDA	Reinette.gjaltema-vanderLaan@gemeenteraad.westerkwartier.nl
Aart Jan Langbroek	Oldambt	GroenLinks	Aartjan.langbroek@gemeente-oldambt.nl
Gertjan Bruins	Midden-Groningen	Boer en Burger partij	Gertjan.bruins@midden-groningen.nl
Thom Berends	Stadskanaal	D66	t.berends@stadskanaal.nl
Erik Geukes	Westerwolde	Gemeentebelangen	e.geukes@westerwolde.nl
Christel Knot	Veendam	Gemeentebelangen Veendam	christel.knot@veendam.nl
Feike Oppewal	Pekela	CDA	f.oppewal@pekela.nl
John Veldt	Eemsdelta	Lokaal Belang Eemsdelta	John.veldt@raadeemsdelta.nl

De adviescommissie wordt ambtelijk ondersteund door Jesper Stap en Peter Kommerij van de griffies van Midden-Groningen respectievelijk Groningen.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2558
Extern Zaak ID	1895ESUITE352902025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.b
Titel	Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam (35290-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10b Raadsvoorstel inzake Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam
10b.1 Aanbiedingsbrief concept jaarverslag 2024
10b.2 Jaarverslag 2024 VKB - concept
10b.3 Accountantsverslag 2024 VKB
10b.4 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026
10b.5 Ontwerpbegroting 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank).
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank).
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarverslag 2024 + Ontwerpbegroting 2026 Volkskredietbank (VKB) Appingedam
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	35290-2025:580771
Steller	Harm Walma
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens
Medeverantwoordelijke(n)	N.v.t.

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Raadsbesluit d.d. 2 oktober 2024, inzake concept jaarrekening 2023 en ontwerpbegroting 2025.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank). 2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.
Samenvatting	Schuldhulpverlening is een wettelijke taak van gemeenten. Oldambt heeft samen met Hogeland, Veendam, Pekela en Eemsdelta, de specialistische schuldhulpverlening uitbesteed aan de Volkskredietbank (VKB) in Appingedam. Naast specialistische schuldhulpverlening biedt de VKB nog een breed scala aan diensten die het mogelijk maken om nauw aan te sluiten op de ontwikkelingen die inwoners al dan niet doormaken op weg naar financiële zelfredzaamheid. De VKB is een gemeenschappelijke regeling van de genoemde gemeenten. <u>Jaarverslag VKB 2024</u> Het concept-jaarverslag 2024 van de VKB is in de bestuursvergadering van 23 april 2025 vastgesteld. In het jaarverslag is verantwoording afgelegd over het behalen van de in de begroting geplande doelen. Daarnaast worden verschillende financiële parameters weergegeven. Het jaarverslag is puur informatief van aard. Hierop kan geen zienswijze worden ingediend. <u>Ontwerpbegroting VKB 2026</u> De conceptbegroting 2026 van de VKB is in de bestuursvergadering van 23 april jl. vastgesteld en geeft een weergave van de verwachte financiële cijfers op basis van het huidige beleid. Op de concept begroting kan desgewenst een zienswijze worden ingediend.
Bijlage(n)	1. Aanbiedingsbrief concept jaarverslag 2024 2. Jaarverslag 2024 VKB - concept 3. Accountantsverslag 2024 VKB 4. Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026 5. Ontwerpbegroting 2026

AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

Jaarverslag 2024
In het jaarverslag wordt op hoofdlijnen verantwoording afgelegd over de in de begroting opgenomen activiteiten. Het jaarverslag is deels financieel van aard en geeft inzicht in het resultaat en de besteding van de middelen. Daarnaast komen in het jaarverslag verschillende financiële parameters aan bod, zoals het weerstandsvermogen, de risico's en de reservepositie.

Ontwerpbegroting 2026
De begroting geeft voor 2026 een inschatting van diverse relevante financiële parameters. Op pagina 38 wordt de verwachte benodigde bijdrage van de gemeenten weergegeven. In de schuldhulpverleningswereld zijn de laatste tijd echter veel ontwikkelingen gaande, zowel landelijk als lokaal. Dit zal waarschijnlijk ook zijn weerslag hebben op de uiteindelijke cijfers van de VKB en wellicht ook leiden tot een gewijzigde begroting in 2026. Een van deze wijzigingen betreft de wijze waarop de VKB de tegoeden van betrokken inwoners beheert. Op dit moment worden de tegoeden nog beheerd op de rekening van de VKB zelf. Eind 2025 zal de overgang gemaakt gaan worden naar een systematiek waarbij de tegoeden worden beheerd op rekening die op naam van de betrokkenen zelf staat.

Motivatie

Jaarverslag 2024
Op pagina 45 van het jaarverslag, wordt weergegeven welke bijdrage van gemeente Oldambt verwacht wordt over 2024. Hier wordt ook duidelijk dat er een licht positief verschil is ten opzichte van de begrote bijdrage, conform de gewijzigde begroting uit juli 2024. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven. De raad ontvangt de concept jaarstukken 2024 ter informatie, zodat u deze informatie kunt betrekken bij uw beraadslagingen. Hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

Ontwerpbegroting 2026
Op pagina 38/39 wordt weergegeven welke bijdrage van de deelnemende gemeenten over 2026 wordt verwacht. De begrote bijdrage voor 2026 is aanzienlijk hoger dan die van 2025. Dit is mede te wijten aan een daling van de rentebaten (zie pag. 21 en 32) als gevolg van de gefaseerde overstap naar een effectiever en efficiënter softwaresysteem. Het nieuwe systeem werkt met individuele beheer- en leefgeldrekeningen waardoor de tegoeden op het schatkistbankieren verlaagd worden en de rente-inkomsten grotendeels gefaseerd verdwijnen.

De meerjarenbegroting (incl. 2025) ziet er nu als volgt uit:

2025	2026	2027	2028	2029
€.1.204.500	€.1.343.240	€.1.376.800	€.1.411.200	€.1.446.500

Er zijn echter meerdere ontwikkelingen (zowel landelijk als lokaal) die van invloed (zullen) zijn op de schuldhulpverlening, op de bedrijfsvoering van de VKB en de wijze waarop de VKB haar diensten uitvoert. In het voorwoord van de ontwerpbegroting worden reeds de belangrijkste ontwikkelingen genoemd. Deze ontwikkelingen zullen wellicht hun weerslag hebben op het financiële huishouden van de VKB en in 2026 leiden tot een gewijzigde begroting. Een van deze ontwikkelingen is het onderzoek naar de toekomst van de VKB. Dit onderzoek moet leiden tot een toekomstbestendige, robuuste schuldhulpverlening waarbij ook de kosten beter beheersbaar zijn. Kostenbeheersing is mede ook met het oog op het ravijnjaar, een relevante zaak.

Betrokkenheid (externe) partners

VKB Appingedam

Consequenties

Het organiseren van schuldhulpverlening is sinds 2012 een wettelijke taak van gemeenten. Binnen deze context verzorgt de VKB het specialistische deel van de schuldhulpverlening en richt zich daarbij met name op problematische schulden. Schuldhulp is een van de kerntaken van de VKB. Daarnaast biedt de VKB nog verschillende andere diensten gericht op het financieel ondersteunen en ontzorgen van inwoners. Door het brede pakket aan financiële diensten, is de VKB in staat om nauw aan te sluiten bij de ontwikkeling die inwoners doormaken op hun reis naar financiële zelfredzaamheid. Met het vaststellen van dit voorstel kan de VKB de uitvoering van de wettelijke taak continueren.

Vervolg

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regeling en de gemeenschappelijke regeling VKB, biedt de VKB de gelegenheid op de ontwerpbegroting 2026 een zienswijze in te dienen. Door het dagelijks bestuur worden de commentaren waarin deze zienswijze is vervat gevoegd bij de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden ter definitieve vaststelling. Het dagelijks bestuur stelt de raad voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Winschoten, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		35290-2025

Onderwerp
Jaarstukken 2024 + Ontwerpbegroting 2026 VKB Volkskredietbank Appingedam

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025 en gelet op artikel 35 lid 3 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen,

Besluit

1. Kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2024 van de VKB (Volkskredietbank).
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de VKB.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

De Raad van de Gemeente Oldambt
Postbus 175
9670 AD WINSCHOTEN

Per mail: griffie@gemeente-oldambt.nl

Onderwerp
Jaarstukken 2024

Datum
Appingedam, 24 april 2025

Ons kenmerk

In behandeling bij
De heer M. Winters

Afdeling
Directie

Uw kenmerk

Geachte Griffier,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 aan van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen.

Zoals gebruikelijk zullen de jaarstukken ook langs de reguliere weg via het college op route worden gebracht.

In de vergadering van het algemeen bestuur van de Volkskredietbank van 23 april 2025 zijn de jaarstukken 2024 verantwoord. Tevens heeft de accountant het bijbehorende verslag gereed dat wij eveneens toevoegen. Hierbij bieden wij de zowel jaarstukken als het accountantsverslag aan uw gemeenteraad aan.

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling heeft uw gemeenteraad de gelegenheid om eventuele bezwaren over de jaarrekening binnen twee maanden schriftelijk kenbaar te maken bij het algemeen bestuur. Indien u daarvan gebruik wilt maken, verzoeken wij u dat voor **24 juni 2025** te doen.

In de vergadering van 10 juli 2025 zal het algemeen bestuur dan uw bezwaren betrekken bij de definitieve vaststelling van de jaarstukken. Daarna worden de jaarstukken naar de provincie verzonden.

Met vriendelijke groet,
Namens de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

Het Algemeen Bestuur van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen,

H. Ronde
Voorzitter

M. Winters
Secretaris

Bijlagen:

- Jaarstukken 2024
- Accountantsverslag

Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

Jaarstukken 2024

(v.170425)

Volkskredietbank Noord-Oost Groningen
Postbus 130 9900 AC Appingedam
Bezoekadres Stationsweg 2 Appingedam
Telefoon (0596) 629 600
Telefax (0596) 629 320
KvK-nummer 01173846
E-mail info@volkskredietbank.nl
Internet www.volkskredietbank.nl
IBAN NL09 BNGH 028.50.64.665
Lid van de NVVK

Inhoudsopgave

Jaarverslag

1. WOORD VAN DE DIRECTIE 5

2. ALGEMEEN 8

2.1 INLEIDING 8

2.2 DOELSTELLING VOLKSKREDIETBANK 8

2.3 DEELNEMENDE GEMEENTEN EN BESTUUR 9

2.4 DIENSTVERLENING 10

2.5 LIDMAATSCHAPPEN 11

2.6 KWALITEITSZORG 11

2.7 BEREIKBAARHEID 11

3. PROGRAMMAVERANTWOORDING 13

3.1 INLEIDING 13

3.2 DOELSTELLINGEN BELEIDSPLAN ALS KADER 13

3.3 RESULTATEN EN STREEFCIJFERS (AMBITIES) 14

3.3.1 Voorkomen van schulden 14

3.3.2 Duurzame resultaten 15

3.3.3 Oplossen schulden en bevorderen participatie 16

3.3.4 Voorkomen van maatschappelijke kosten 17

4. PARAGRAFEN 18

4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 18

4.1.1. Kengetallen 19

4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 19

4.3 FINANCIERING 20

4.3.1. Risicobeheer 20

4.3.2. Kasbeheer 21

4.4 BEDRIJFSVOERING 21

4.4.1. Algemeen 21

4.4.2. Financieringssystematiek 21

4.4.3 Rechtmatigheid 22

4.4.4. Automatisering en telefonie 23

4.4.5. Gegevensbescherming 24

4.4.6. Wet Open Overheid 24

4.4.7. Fraude en fraudepreventie 25

4.4.8. Personeel 26

4.5 VERBONDEN PARTIJEN 28

Jaarrekening

5. BALANS PER 31 DECEMBER 2024 30

6. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2024 31

6.1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (CATEGORIALE INDELING) 2024 31

6.2 PROGRAMMAREKENING 2024 32

7. KASSTROOMOVERZICHT 2024 33

8. TOELICHTING OP BALANS EN OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 34

8.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING 34

8.2 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024 35

8.3 TOELICHTING OP EN ANALYSE VAN DE CATEGORIALE INDELING 2024 41

9. RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING EN VASTSTELLEN JAARSTUKKEN 46

9.1 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING 46

9.2 VASTSTELLEN JAARSTUKKEN 47

10. OVERIGE GEGEVENS 49

10.1 BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM 49

10.2 EXPLOITATIESALDOVERWERKING EN VERDELING 49

10.3 VERDEELSLEUTEL 49

10.4 BTW COMPENSATIE 49

10.5 OVERZICHT LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD 2024 50

10.6 OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN 2024 51

10.7 WNT-VERANTWOORDING 2024 VOLKSKREDIETBANK NOORD-OOST GRONINGEN 52

11. CONTROLEVERKLARING 54

12. STATISTISCHE GEGEVENS 55

Jaarverslag 2024

1. Woord van de directie

Het jaar 2024 was wederom een uitdagend jaar voor de VKB, als gevolg van een combinatie van factoren. Aan de ene kant speelden aan de klantzijde een substantiële stijging van het aantal aanmeldingen een rol, in combinatie met alle effecten van wetgeving en beleid waaronder ook de voorbereidingen op de implementatie van de basisdienstverlening. De serieuze gevolgen van de wisselingen in het management en in de staf van de afgelopen jaren, alsmede het onderzoek naar de Toekomst van de VKB door bureau Lysias, vatten de uitdagen aan de bedrijfsmatige kant goed samen.

Context
De vele cijfers verschillen afhankelijk van de bron en de definitie als het gaat om de weergave van armoede en schulden in Nederland. Waar iedereen het wel over eens is, is dat de problematiek is toegenomen. Dat is zeker het geval over langere termijn, maar ook recente ontwikkelingen dragen negatief bij. De impact van de diverse economische ontwikkelingen spelen al een tijdje een grote rol, zoals de energiecrisis van 2022 en overige prijsstijgingen daarna. Ook het gemak van (online) betalen op krediet, de introductie van het online gokken, en andere effecten van internet en social media geven de laatste jaren steeds grotere problemen bij jongeren. De effecten van de coronacrisis beginnen de afgelopen tijd steeds zichtbaarder te worden bij een deel van de ondernemers.

Ondanks de groeiende groep blijft het een grote uitdaging van de sector om de complexiteit van hulp vereenvoudigen en vooral om mensen met problemen vroegtijdig te bereiken. De ingevoerde vroegsignalering is daarvoor een goed initiatief maar niet toereikend.

Daarbij helpen regelmatige wisselingen van kabinetten en lokale besturen nooit als het gaat om de voortgang van ingezet beleid. In 2024 was daar weer sprake van met de totstandkoming van het nieuwe kabinet. In oktober werd in ieder geval wel een eerste pakket van maatregelen aangenomen. Helder is ook dat het kabinet op het gebied van schulden sterk wil inzetten op nazorg. Niet alleen schulden oplossen maar ook terugval voorkomen, zal ook voor de VKB een speerpunt worden de komende jaren. Dat is tevens één van de pijlers van de ingezette landelijke basisdienstverlening

Dienstverlening
Bij maatschappelijke of sociaaleconomische ontwikkelingen dan wel bij wijzigingen in beleid en wetgeving, vraagt de VKB zich voortdurend af wat dat betekent dit voor onze klanten. Zo is al enige tijd een groeiende aandacht te zien voor de problematiek bij jongeren, ondernemers en bewoners met een andere sociaal culturele achtergrond. Om diverse redenen vragen deze doelgroepen of meer specifieke kennis, maar vooral meer tijd om de kans op een geslaagde hulpverlening te vergroten. In 2024 is daarop ingezet, hetgeen in 2025 merkbaar zal moeten zijn in aanpassing van het dienstenpakken.

Naast de inhoudelijke dienstverlening heeft de VKB ook doorlopend aandacht voor de kwaliteit van dienstverlening. Zo zijn we afgelopen jaar weer begonnen met open spreekuren op ons eigen kantoor naast de bereikbaarheid op de diverse locaties in alle gemeenten. Onze kwaliteit wordt regelmatig getoetst door ons klantpanel en door onafhankelijke klanttevredenheidsonderzoeken, die de goede dienstverlening nog steeds onderschrijven, ondanks de vermelde uitdagingen. Tevens hebben wij naast het bestuurlijk en ambtelijk overleg ook het ‘accountmanagement’ met onze gemeenten weer hersteld. Afstemming van behoefte en aanbod, mede gebaseerd op het delen van kennis en ervaringen is daarbij het uitgangspunt.

Bedrijfsvoering
Na een aantal jaren van voortdurende verloop en uitval in de bezetting op voorname posities, stond in 2024 het volgende centraal: het terugbrengen van rust in de organisatie, vertrouwen op bestuurlijk niveau, het oplossen van cruciale gaten in de bezetting en het op orde brengen van de basis in de bedrijfsvoering.

Met de start van ondergetekende, als nieuwe directeur aan het begin van 2024, werd hiermee een begin gemaakt. De focus lag in aanvang op het op orde brengen van het MT en de staf, en de levering van sluitende begrotingen en goedgekeurde jaarstukken. Zo kwamen de bezetting op orde en zowel de rust als het vertrouwen weer terug.

De basis van de bedrijfsvoering op orde brengen, bleek echter taaier en zal ook meer tijd vragen, ook in 2025. Bijna alle onderdelen van deze uitdaging hebben een link met ICT. Gedurende het gehele jaar 2024 was de kwaliteit bij de externe partner voor de digitale werkomgeving zwaar onder de maat, waarop de VKB uiteraard wel acteerde maar daar relatief weinig invloed op had. Maar ook de afwezigheid van eigen passende en beschikbare ICT deskundigheid speelde een grote rol. Dat gold in de gehele breedte van zowel systeem-, functioneel als informatiebeheer. Het gevolg was dat projecten zoals de softwareovergang van Allegro naar Smart FMS werden uitgesteld, dan wel langer duurden. Ook het op orde brengen van de managementrapportage (MARAP) kwam wel voor 80%, maar niet voor 100% gereed in 2024. Naar verwachting zal de nieuwe MARAP in het eerste kwartaal van 2025 in de gewenst vorm geleverd kunnen worden.

Mensenwerk
Schuldhulpverlening doen we voor mensen en door mensen. Daarmee is de VKB een puur dienstverlenende organisatie waar de factor personeel de sleutel is. Directie en MT zijn zich bewust van het belang van de aantrekkingskracht op de arbeidsmarkt. Daarop werd ingezet door het ‘updaten’ van de uitstraling van onze organisatie die past bij de huidige tijd en bijvoorbeeld ook het lidmaatschap van Noorderlink.

Relevant daarbij is dat in 2024 is gewerkt aan een volledig nieuwe huisstijl en website die in het eerste kwartaal van 2025 wordt gelanceerd. Ook is in 2024 het besluit genomen om te gaan verhuizen naar een meer eigentijds kantoorpand in Appingedam. Daar zal het niet alleen prettiger werken zijn, maar ook meer kruisbestuiving plaatsvinden tussen de operationele afdelingen. Het onderlinge contact faciliteren, zeker in tijden van hybride werken, vinden wij belangrijk. Ook een andere faciliterende, coachende, coöperatieve en zeer transparante manier van leidingen door directie en het gehele MT bevordert het werkplezier bij de VKB. De positieve signalen daarvan werden in de loop van 2024 steeds meer ontvangen, zowel van binnen als buiten de organisatie.

Daarnaast zijn er ook zorgen op personeelsvlak. Het verzuim was in aanvang van 2024 al hoog en heeft een negatief record bereikt over het gehele jaar. Dat lijkt in tegenspraak met het voorgaande maar de oorzaken lijken vooralsnog meer met het verleden dan het heden te maken te hebben. Om daar zekerheid over te krijgen en vooral het verzuim langdurig naar beneden te krijgen, is eind 2024 gewerkt aan een plan van aanpak verzuim dat beslag zal krijgen in 2025. Hierbij zal de focus liggen op preventie, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, gebaseerd op onderzoek, data, monitoring en gerichte activiteiten en interventies.

Beleid & strategie
In een uitvoeringsorganisatie is de strategie doorgaans ingekaderd door beleid. De beleidsvraag ‘wat willen we met schulden en armoede?’ ligt bij onze gemeentelijke opdrachtgevers. Op dat punt hebben vier van onze gemeenten besloten om het bestaande beleidsplan, dat eind 2024 afliep, tot nader order voort te zetten. Gemeente Eemsdelta heeft als enige gemeente wel een nieuw beleidsplan vastgesteld voor 2025-2028.

Op de vraag hoe wij dat beleid gaan uitvoeren, kan VKB wel strategische invulling geven, uiteraard in samenspraak met onze opdrachtgevers. In het kort zal de VKB de komende jaren zich vooral inzetten op implementatie van de elementen van de landelijke basisdienstverlening waarop ook VNG en NVVK op inzetten. Dan gaat het om onze kernactiviteiten. Betreffende de

organisatorische inrichting daarvan, ofwel de bedrijfsvoeringkant, ligt er momenteel een strategische opdracht van het bestuur aan de directie om opvolging te geven aan de aanbevelingen van bureau Lysias. De vraag welke strategische keuzes gemaakt moet worden om de onderkende kwetsbaarheid van de VKB structureel op te lossen, ligt daarbij op tafel.

Beide strategische opgaven, zullen er voor zorgen dat ook de komende jaren bij de VKB aan veel uitdagingen zal worden gewerkt, vaak parallel op diverse fronten. Maar, zoals beschreven, ook gemotiveerd en met veel plezier en bevlogenheid.

Met deze verwachting, en vooral met een groot vertrouwen in het gehele team VKB, kijk ik vooruit naar 2025. Maar niet voordat ik iedereen, die bijgedragen heeft aan onze prestaties afgelopen jaar, dank voor hun inzet, flexibiliteit, en vooral de hele fijne samenwerking in 2024.

Marc Winters
Directeur Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

2. Algemeen

2.1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2024. Op grond van artikel 7 van de Financiële Verordening ex art. 212 van de Gemeentewet dient het Dagelijks Bestuur verantwoording af te leggen over de uitvoering van de begroting en het financiële (meerjaren)plan.

2.2 Doelstelling Volkskredietbank

In artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt de doelstelling van de Volkskredietbank expliciet benoemd.

De bank is een kredietbank en heeft geen winstoogmerk. De regeling wordt getroffen ten bate van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de volgende belangen:

a. het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij inwoners die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te raken;

b. het op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan sociale kredieten;

c. het voorkomen van maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening.

In artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling worden de taken van de Volkskredietbank expliciet benoemd.

Artikel 4 Taken

1. Ter behartiging van de in artikel 3 genoemde doelstelling is de bank ten behoeve van de deelnemers belast met de uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel betreffende de in dat artikel genoemde belangen.
2. De bank heeft daartoe de volgende taken:
    a. het verrichten van preventieve, voorlichtende, stabiliserende, inkomen beherende, coachende en/of schuldregelende werkzaamheden ten behoeve van personen die in geldelijke moeilijkheden verkeren of dreigen te geraken;
    b. het voeren van bewind als bedoeld in artikel 1:431 e.v. van het Burgerlijk Wetboek (Beschermingsbewind) ter bescherming van meerderjarigen die vanwege een lichamelijke of geestelijke tekortkoming (tijdelijk) niet in staat zijn om hun vermogensrechtelijke belangen te behartigen;
    c. het afgeven van de verklaring als bedoeld in artikel 285, lid 1, sub f van Titel III van de Faillissementswet inzake de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen;
    d. het aanvragen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 287b, lid 1 van Titel III van de Faillissementswet inzake de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen;
    e. het (doen) verstrekken van kredieten in de zin van de Wck en vallend binnen de kaders van de Wet Fido;
    f. het verrichten van alle handelingen die met de doelstelling verband houden of daarvoor bevorderlijk kunnen zijn.

Op basis van bovengenoemde doelstelling heeft de VKB de visie en missie geformuleerd:

Missie:

De missie van de VKB is een schulden(zorgen)vrije toekomst voor alle inwoners in onze gemeenten Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Pekela en Veendam.

Visie:

Om die missie te volbrengen, is de VKB dé inwonersgerichte, betrouwbare en deskundige hulpverlener die inwoners met geldzorgen bijstaat. De VKB heeft een ondernemende houding en levert maatwerk vanuit een sterk ontwikkeld inlevingsvermogen. Dit doet de VKB samen met andere organisaties, om zo op integrale wijze een bijdrage te leveren aan een meer duurzame toekomst voor onze inwoners.

Waarden:

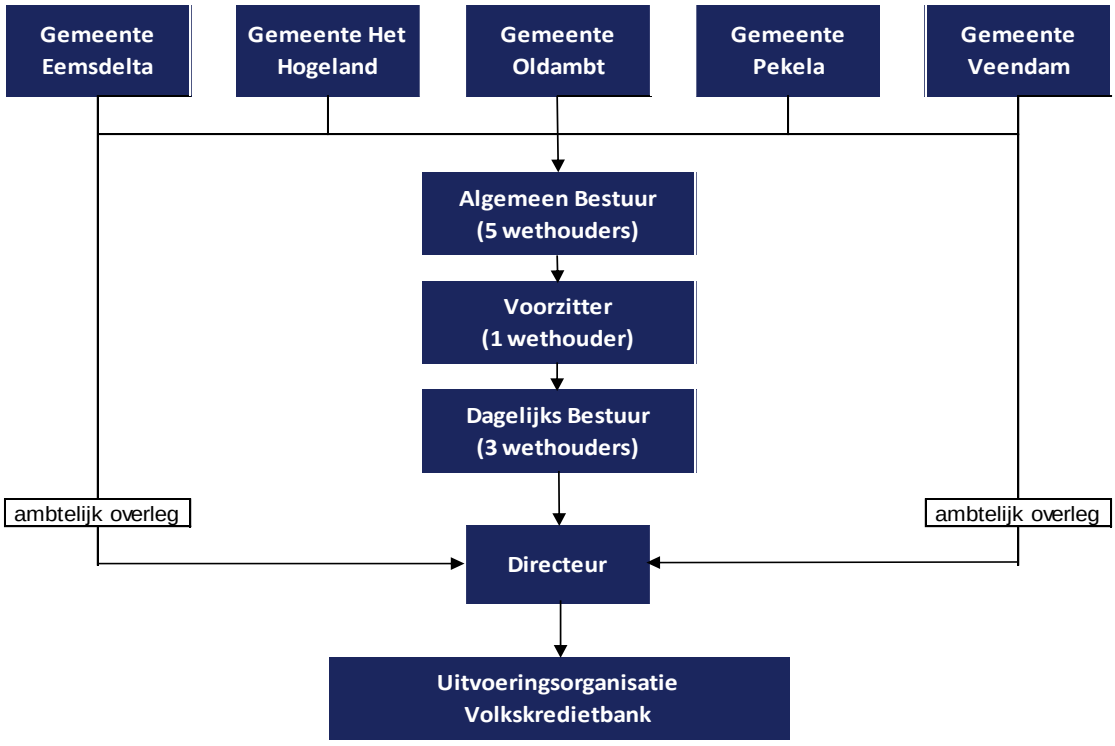
Wij werken vanuit de kernwaarden inwonersgericht, deskundig, betrouwbaar, resultaatgericht en toegankelijk.

Doelstellingen:

Voorkomen van schulden, oplossen van schulden, duurzame resultaten, het bevorderen van participatie en het voorkomen van oplopende maatschappelijke kosten.

2.3 Deelnemende gemeenten en bestuur

De uitvoeringsorganisatie VKB staat onder toezicht van een Algemeen Bestuur. Dit Algemeen Bestuur bestaat uit 5 wethouders van de aangesloten gemeenten die schuldhulpverlening in hun portefeuille hebben. Uit dit Algemeen Bestuur is een Dagelijks Bestuur gevormd van 3 wethouders. Het Dagelijks Bestuur houdt toezicht op de dagelijkse gang van zaken binnen de Volkskredietbank en is verantwoording verschuldigd aan het Algemeen Bestuur. Een Dagelijks Bestuur van 3 personen en een Algemeen Bestuur van 5 personen laat een onbalans zien, dit is veroorzaakt doordat we als gevolg van de gemeentelijke herindelingen in de afgelopen jaren van acht naar vijf gemeenten zijn teruggegaan als lid van de gemeenschappelijke regeling.

Het bestuur werd in 2024 gevormd door:

Bestuursfunctie	Naam bestuurder	van	tot	Gemeente
Voorzitter AB en DB	Mw. Mariette de Visser	01-01-2024	14-10-2024	Het Hogeland
Voorzitter AB en DB	Dhr. Hans Ronde	28-11-2024	31-12-2024	Eemsdelta
Vice-voorzitter AB en DB	Dhr. Gert Engelkens	01-01-2024	31-12-2024	Oldambt
Lid AB en DB	Mw. Ellen van Klaveren	01-01-2024	31-12-2024	Pekela
Lid AB	Dhr. Hans Ronde	01-01-2024	28-11-2024	Eemsdelta
Lid AB	Dhr. Bert Wierenga	01-01-2024	31-12-2024	Veendam
Lid AB	Dhr. Han Hefting	06-11-2024	31-12-2024	Het Hogeland

De dagelijkse leiding over de organisatie ligt bij de directeur. De directeur is tevens ambtelijk secretaris van het bestuur.

2.4 Dienstverlening

Aan de basis van de dienstverlening liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- de doelstelling zoals verwoord in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling;
- gedragscodes schuldhulpverlening en sociale kredietverlening van de NVVK;
- de overige regelgeving en werkwijzen van de NVVK.

De VKB stelt de inwoner/klant centraal. Dit dragen wij ook uit onder onze medewerkers, door regelmatig stil te staan bij onze kernwaarden: betrouwbaar, deskundig, resultaatgericht, inwonergericht en toegankelijk. Ook de NVVK belofte wordt binnen de organisatie uitgedragen:

- We hebben een aanmeldproces zonder drempels;
- We bieden hulp op basis van vertrouwen;
- We geven duidelijkheid over waar de klant aan toe is;
- We zorgen ervoor dat geen klant buiten de boot valt;
- We verlagen de druk door schuldeisers;
- We streven naar een zo goed mogelijk schuldenvrije toekomst.

Om het beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024 te kunnen uitvoeren, heeft het bestuur van de VKB regels opgesteld. Deze regels noemen we de Beleidsregels Schuldhulpverlening. De beleidsregels gaan over wanneer een inwoner wordt toegelaten tot schuldhulpverlening en de voorwaarden die daarbij gelden. Ook gaan ze over welke verplichtingen de VKB kan opleggen en wanneer schuldhulpverlening kan worden geweigerd of worden beëindigd.

De VKB werkt met een kern- en een keuzepakket. De volgende producten/diensten vormen het kern pakket van de Volkskredietbank:

- Intake en diagnose ten behoeve van producten uit het kernpakket en in het kader van preventie (inclusief adviesgesprekken en crisisinterventies);
- Budgetbeheer;
- Financieel Beheer;
- Coaching gesprekken;
- Schuldregeling;
- Schuldbemiddeling;
- Dwangakkoord;
- Wsnp-verklaring;
- Leningaanvraag.

De volgende producten/diensten kunnen onderdeel uitmaken van het keuzepakket en/of kunnen worden ingezet voor individuele inkoop:

- Beschermingsbewind;
- Preventie en voorlichting;
- Leningaanvraag met borg;
- Leefgeld en opvangvergoedingen voor vluchtelingen uit Oekraïne.

2.5 Lidmaatschappen

NVVK

De VKB is lid van de NVVK, de brancheverenigingvoor schuldhulpverlening, sociaal bankieren en bewindvoering. De vereniging behartigt de belangen van de leden op landelijk niveau bij de rijksoverheid, maatschappelijke organisaties en instellingen. Verder ondersteunt het verenigingsbureau van de NVVK alle leden op gebied van wet-, regelgeving, beleid en documenten. Het doel is te komen tot goede, uniforme afstemming in aanpak en methode van schuldhulpverlening en kredietverstrekking. De NVVK Certificering loopt tot 23 mei 2025.

BKR

De VKB is lid van Bureau Krediet Registratie (BKR) in Tiel. Potentiële kredietnemers worden getoetst bij deze instelling. Mede op grond van de hieruit verkregen informatie wordt beoordeeld of kredietverstrekking verantwoord is. Alle verstrekte kredieten worden gemeld bij het bureau. Ook betalingsachterstanden of onregelmatigheden worden kenbaar gemaakt. Indien alle verplichtingen zijn nagekomen wordt de cliënt weer afgemeld. Door onder andere gebruik te maken van dit bureau wordt getracht kredietverlening op een zo verantwoord mogelijke wijze te laten plaatsvinden. Daarnaast wordt de informatie van BKR gebruikt bij schuldhulpverlening om een volledig beeld van de financiële verplichtingen van de cliënt te krijgen.

2.6 Kwaliteitszorg

In 2024 hebben we voortdurend aandacht gehad voor de kwaliteit van dienstverlening van de VKB en verbeteringen verder doorgezet. Managers en praktijkbegeleiders hielden zich bezig met aanpassing van de werkprocessen en zorgden ervoor dat ontwikkelingen en actualiteiten hierin werden meegenomen. Het dienstenpakket van de VKB is, met hulp van een extern adviesbureau opnieuw tegen het licht gehouden. We hebben een start gemaakt met het doorvoeren van de aangedragen aanbevelingen en richten ons op de implementatie van de elementen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening 2025. Er lag wederom focus op inhoudelijke begeleiding van medewerkers en de samenwerking tussen de verschillende teams, met als doel om de voortgang en kwaliteit van dossiers naar een hoger niveau te tillen. Voorts werd ingezet op (bij)scholing van medewerkers over verschillende onderwerpen zoals stress-sensitief werken en fiscale thema's. Met het oog op de NVVK-audit die in 2025 op de agenda staat, hebben we gekeken welke zaken er op orde moeten worden gebracht om aan de audit eisen te voldoen.

Onze klanttevredenheidsonderzoeken keren meerdere keren per jaar terug. De uitkomsten hiervan houden we tegen het licht en gebruiken we ter verbetering van onze dienstverlening. We zijn blijven investeren in de samenwerking met ketenpartners en opdrachtgevers, door het werken op locaties en het aansluiten bij intergemeentelijke werkoverleggen.

We hebben een start gemaakt met de implementatie van een nieuwe huisstijl en website, gericht op meer externe zichtbaarheid en een betere toegankelijkheid van de dienstverlening. Ook zijn de voorbereidingen getroffen voor de implementatie van een nieuw softwareprogramma ten behoeve van de uitvoering van budgetbeheer en bewindvoering.

2.7 Bereikbaarheid

We werken inwonergericht als organisatie, dat betekent dat we op meerdere locaties onze dienstverlening uitvoeren. Ons kantoorpand is gevestigd aan de Stationsweg 2 in Appingedam. Daarnaast zijn onze medewerkers op wekelijkse basis aanwezig op diverse gemeentelijke en maatschappelijke locaties in al onze gemeenten. Ook is het mogelijk om een huisbezoek af te leggen wanneer de inwoner dat prettiger vindt.

Via ons portal “Mijn VKB”, onze website, en onze in 2022 aangemaakte LinkedIn pagina houden we inwoners, cliënten en ketenpartners op de hoogte over de activiteiten en diensten die de VKB biedt of over mogelijk (ver)storingen.

De bezoektijden van het kantoor zijn: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag tussen 8.30 – 12.00 uur en 13.00 – 16:00 uur en op vrijdag tussen 8.30 – 12.00 uur. Telefonisch zijn wij op werkdagen bereikbaar: tussen 09.00 – 12.00 uur en tussen 13.00 – 16.00 uur. Het werkvenster van de VKB is tussen 7.00 – 22.00 uur.

3. Programmaverantwoording

3.1 Inleiding

Op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is in 2021 door de gemeenteraden van de aan de VKB deelnemende gemeenten het beleidsplan Schuldhulpverlening vastgesteld voor de periode 2021 tot en met 2024. Het vermelde beleidsplan liep daarmee eind 2024 af. Eemsdelta heeft vervolgens een nieuw beleidsplan vastgesteld. De overige gemeenten hebben tot nader order het recente beleidsplan voortgezet.

In het beleidsplan zijn de doelstellingen en de uitgangspunten van de gemeenten op het terrein van schuldhulpverlening neergelegd. Het bestuur van de VKB is belast met een groot deel van de uitvoering van dit beleidsplan. In het beleidsplan is afgesproken dat jaarlijks middels een jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van de schuldhulpverlening. In het beleidsplan zijn doelen en gewenste resultaten opgenomen. Deze zijn bepalend voor de uitvoering van de schuldhulpverlening door de VKB.

Opmerking vooraf
In dit hoofdstuk worden de via de VKB behaalde resultaten over de in het beleidsplan vastgelegde doelstellingen weergegeven. Gemeenten behalen ook door middel van ander beleid en via andere uitvoeringsorganisaties of ketenpartners resultaten op die doelstellingen. Op die resultaten heeft de VKB echter geen zicht. De in paragraaf 3.3 genoemde resultaten betreffen dus enkel de resultaten voor zover de VKB deze in beeld heeft. Voor een totaalbeeld van de realisatie van bovengenoemde doelstellingen moeten ook de resultaten van de andere door de gemeenten geregisseerde partijen in het sociaal domein in ogenschouw worden genomen.

3.2 Doelstellingen beleidsplan als kader

Financiële problemen kunnen vergaande gevolgen hebben voor het dagelijks leven, zoals belemmering voor werk of sociale activiteiten. Om die reden hebben de gemeenten de volgende doelstellingen voor de integrale schuldhulpverlening omschreven:

1. **Voorkomen van schulden**: aandacht voor preventie, vroegsignalering en nazorg verkleint de kans dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen (opnieuw) ontstaan.

2. **Oplossen van schulden**: Het doel van het oplossen van schulden is om de inwoner een schuldenvrije toekomst geven. Hiervoor worden de producten schuldbemiddeling, 100% betalingsregeling of saneringskrediet ingezet. In die gevallen moet het vinden van een oplossing voor schulden worden bewerkstelligd binnen een termijn van maximaal 36 maanden. Vanaf 1 juli 2023 is deze termijn verkort tot maximaal 18 maanden. De looptijd van een traject kan op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd. Het is belangrijk dat na het traject goede nazorg wordt verleend om te voorkomen dat er nieuwe schulden ontstaan.

3. **Duurzame resultaten**: een investering in integrale schuldhulpverlening waarbij wordt gewerkt aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid levert een langdurig resultaat en verkleint de kans op herhaling van schulden. Het zorgt er verder voor dat klanten zich op andere terreinen kunnen ontwikkelen (bijvoorbeeld re-integreren). Producten die hiervoor worden ingezet zijn bijvoorbeeld: budgetbeheer, budgetcoaching of een schuldregeling.

4. **Bevorderen participatie**: het vergroten van de financiële zelfredzaamheid en het oplossen of beheersbaar maken van de schulden zorgen ervoor dat de financiële situatie geen belemmering meer vormt voor een inwoner om actief deel te nemen aan de samenleving. De ondersteuning is maatwerk.

5. **Voorkomen van maatschappelijke kosten**: een investering in integrale schuldhulpverlening voorkomt hoge maatschappelijke kosten zoals de kosten voor huisuitzetting, herhuisvesting, maatschappelijke opvang, extra beroep op bijstand en afsluiting energie.

In 2024 is uitgegaan van hetzelfde beleid als de voorgaande jaren. De verwachting is dat de gemeenten in 2025 een nieuw beleidsplan gaan opleveren.

3.3 Resultaten en streefcijfers (ambities)

Voorgaande doelstellingen zijn vertaald naar een aantal gewenste concrete inhoudelijke resultaten voor de uitvoering. Zoals in het beleidsplan is aangegeven, zijn deze resultaten afhankelijk van allerlei factoren zoals de aard van de schuldenproblematiek, de opstelling of mogelijkheden van schuldenaren, de opstelling of mogelijkheden van crediteuren, de manier van werken en kwaliteit van andere hulpverleningsorganisaties op het gebied van herkenning van schuldproblemen en tijdige doorverwijzing.

Toch zijn bij iedere doelstelling één of meerdere streefcijfer(s) opgenomen. Deze streefcijfers geven de ambities weer die de gemeenten hebben bij het betreffende doel.

3.3.1 Voorkomen van schulden

Preventie
In 2024 hebben we de focus op jongeren en jongvolwassenen verder doorgezet. Door project Oost Groningen Geld Geletterd, mogelijk gemaakt door gelden van de Regiodeal Noord-Oost Groningen, was er opnieuw veel aandacht voor deze doelgroep. Hiermee hebben we veel jongeren en betrokken ketenpartners kunnen bereiken en ontvingen wij veel aanmeldingen van jongeren.

Ook werden er diverse adviesgesprekken gevoerd, waardoor zwaardere hulpverlening op het gebied van schulden kon worden voorkomen.

Het effect van het inzetten van preventie en vroegsignalering is lastig te meten en in harde cijfers aan te tonen. Inmiddels durven we wel te stellen dat vroegsignalering kan leiden tot een lagere totale schuld bij de start van de schuldhulpverlening. Schuldsituaties zullen minder snel uit de hand lopen en zijn gemakkelijker op te lossen.

In de gemeenten waar de vroegsignalering goed loopt, zien wij een toename van het aantal aanmeldingen. Dit kan betekenen dat we meer inwoners bereiken, en de vroegsignalering resultaat geeft.

Vroegsignalering
In 2024 is de samenwerking met de verschillende gemeenten op het gebied van vroegsignalering nog verder verbeterd. Mede door het detacheren van werknemers van de VKB bij diverse gemeenten wordt er veel kennis en kunde met elkaar gedeeld. De gedetacheerde medewerkers kunnen door hun werkzaamheden in de vroegsignalering op laagdrempelige wijze hun werk doen. Dit komt het resultaat van vroegsignalering ten goede. Vanwege een softwarekoppeling kan vanuit vroegsignalering gekeken worden welke inwoners al bekend zijn bij de VKB. Hiermee wordt voorkomen dat inwoners ten onrechte opnieuw worden benaderd.

In 2024 zijn er meerdere inwoners uit onze gemeenten naar de VKB doorverwezen. Deze doorverwijzingen hebben betrekking op verschillende diensten van de VKB. Bij een aantal inwoners is een schuldregeling opgestart, om daarmee de openstaande schulden te saneren.

De aanname die de VKB durft te doen aan de hand van de eerste resultaten, is dat de totale hoogte van de schulden inderdaad lager zal uitvallen dan € 40.000 en dat het gemiddelde aantal schuldeisers lager is dan 14. Doordat bij de VKB de schulden eerder geregeld kunnen worden,

komt dit ten goede aan de inwoner die hiermee sneller geholpen is. Inzetten op vroegsignalering loont voor de inwoners en voor de gemeenten.

Streefcijfer:

1. Bij inwoners waarbij vroegsignalering is ingezet, is de gemiddelde schuldhoogte lager dan € 40.000;
2. Bij inwoners waarbij vroegsignalering is ingezet, is het gemiddelde aantal schuldeisers minder dan 14.

Niet alle resultaten van vroegsignalering zijn direct meetbaar. Inwoners kunnen in eerste aanleg geen hulp aanvaarden, maar later alsnog hulp van de gemeente/VKB opzoeken. In 2024 is vroegsignalering in alle gemeenten nog beter ingeregeld en worden de afspraken over doorverwijzing naar de VKB goed nagekomen. Wij zien een toename in het aantal aanmeldingen dat voortkomt uit vroegsignalering. In 2024 is nog verder gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking met gemeente en het vergroten van de zichtbaarheid van de VKB in de keten. Er is gestuurd op de meetbaarheid van de resultaten, dit is echter nog voor verbetering vatbaar. Nog niet alle aanmeldingen dir voortkwamen uit vroegsignalering werden als zodanig geregistreerd. Met ingang van 2025 gaat de VKB hier meer aandacht aan besteden, zodat de betrouwbaarheid van de cijfers toeneemt.

Conclusie:
Op basis van het bovenstaande, is de conclusie dat het aantal aanmeldingen uit vroegsignalering is toegenomen, wij beschikken nog niet over de cijfers om dit te staven.

3.3.2 Duurzame resultaten

Een graadmeter voor de duurzaamheid van de resultaten van schuldhulpverlening is het herhalingspercentage. Dat percentage geeft weer hoeveel inwoners binnen drie jaar opnieuw gebruik maken van schuldhulpverlening nadat ze een eerder traject succesvol hebben afgerond. Hierbij wordt gekeken naar de afname van het product budgetbeheer, budgetcoaching en/of schuldregeling. Uit NVVK-onderzoek bij een aantal kredietbanken verspreid door het land blijkt dat het herhalingspercentage tussen de 4,4% en de 19% ligt.[1] Als gewenst resultaat is gekozen dat het herhalingspercentage niet uitkomt boven het laagste percentage uit dat onderzoek.

Streefcijfer:
Het gemiddelde herhalingspercentage bedraagt in 2021-2024 ten hoogste 4,4%.

Resultaat 2024:
Het herhalingscijfer in 2024 is in onderstaande tabel weergegeven. Om ook de ontwikkeling van dit cijfer te kunnen monitoren, zijn tevens de herhalingscijfers van de voorgaande twee jaren in de tabel opgenomen.

Herhaling	Aantal			Percentage		
	2022	2023	**2024**	2022	2023	**2024**
Gemiddeld	48	52	**61**	3,8	3,8	**4,0**

[1] Muijnck, J.A. de, Renken, C., Passende nazorg en voorkomen van terugval in schulden, Groningen: 2020, Breuer & Intraval.

Uit de tabel blijkt dat het gemiddelde herhalingspercentage over 2024 op 4,0% ligt. Daarmee is er sprake van een stabilisatie in procenten, echter een stijging in absolute aantallen ten opzichte van voorgaande jaren. Het percentage ligt wel onder de streefnorm.

Conclusie:
De doelstelling van ten hoogste 4,4% herhaling is daarmee gehaald.

3.3.3 Oplossen schulden en bevorderen participatie

Inwoners kunnen op andere terreinen weer sneller de draad oppakken als er iets aan hun schulden wordt gedaan. De financiële situatie vormt dan niet langer een belemmering voor een burger om actief deel te nemen aan de samenleving. Ook het afwenden van een crisissituatie bevordert de participatie. Hiermee wordt immers voorkomen dat de situatie voor de inwoner verder uit de hand loopt met grote maatschappelijke consequenties tot gevolg (bijvoorbeeld een huisuitzetting of afsluiting van energie).

Streefcijfers:

1) Het percentage inwoners met schulden dat binnen de schuldhulpverlening een oplossing voor de schulden krijgt aangeboden bedraagt jaarlijks minimaal 80%;
2) Het percentage crisissituaties dat wordt afgewend, bedraagt jaarlijks minimaal 80%.

Resultaat 2024:
In onderstaande tabel zijn de resultaten voor beide streefcijfers over 2024 en voorgaande jaren weergegeven.

Resultaat	2022	2023	2024
Inwoners met oplossing voor schulden	368 van 395 (93%)	384 van 421 (91%)	411 van 469 (88%)
Aantal afgewende crisissituaties	25 van 25 (100%)	31 van 33 (94%)	16 van 18 (89%)

Inwoners met oplossing voor schulden
Inwoners die zich bij de VKB melden hebben vaak te maken met schuldenproblematiek, de grootte van deze problematiek is zeer verschillend. In 2024 zijn er 469 intakes geweest, daarvan kregen 411 een oplossing voor de schulden aangeboden. Bij de overige inwoners was er na het intakegesprek geen vervolgtraject of schuldregeling nodig/mogelijk bij de VKB. De redenen hiervoor zijn wisselend. Bij een aanmelding kan er sprake zijn van “uitval” door afmeldingen van klanten, inwoners die niet op afspraak komen en geen nieuwe afspraak maken. Ook zijn er inwoners die geen verdere hulp nodig hebben (eenmalig advies) of willen ontvangen. Daarnaast vallen onder de aanmeldingen ook statushouders die financieel ontzorgd moeten worden, en dus geen langdurig schuldregelingstraject nodig hebben. Dit maakt dat er een verschil is tussen het aantal aanmeldingen en vervolgtrajecten.

We zien dat procentueel het aantal inwoners waar een oplossing is aangeboden iets daalt, maar absoluut is gestegen t.o.v. het voorgaand jaar.

Afgewende crisissituaties
Van een crisissituatie is sprake bij een dreigende woningontruiming, afsluiting elektra/gas/water of royering ziektekostenverzekering. In 2024 waren er 18 aanmeldingen waarbij er sprake was van een crisissituatie. Momenteel is een crisisinterventie gekoppeld aan de dienst ‘Crisisintake Compleet’, waardoor een crisis alleen in die fase en in combinatie met de intake geregistreerd kan worden. Dit terwijl er ook in andere fases, na de intake, interventie nodig kan zijn als gevolg van een crisis. Ook kunnen er meerdere crisisinterventies naast elkaar en/of op wisselende momenten nodig zijn in een schuldregelingstraject. Door de koppeling aan de dienst ‘Crisisintake Compleet’ is er momenteel geen goed inzicht te krijgen in het volledige aantal en de soorten crisissituaties.

Conclusie:
Beide doelstellingen van minimaal 80% zijn gehaald.

3.3.4 Voorkomen van maatschappelijke kosten

In opdracht van het Interdepartementale Beleidsonderzoek hebben Panteia, de Hogeschool Utrecht en het Nibud de maatschappelijke kosten van problematische schulden onderzocht. Mensen met hoge schulden staan namelijk langdurig bloot aan stress. Ze melden zich vaker ziek, zijn mindere productief of verliezen hun baan. Ook maken ze hogere zorgkosten. Dit kost de samenleving 8,5 miljard per jaar, d.d. juni 2024.

Streefcijfer:
De verhouding tussen de kosten en de baten van schuldhulpverlening is in de periode 2021-2024 minimaal 1,5 (iedere euro die in schuldhulpverlening wordt geïnvesteerd, levert minstens € 1,50 aan kostenbesparing op).

Resultaat 2024:
Middels preventie en het oplossen van schulden heeft de VKB maatschappelijke kosten voorkomen. Kanttekening is wel dat niet alle kosten automatisch verdwijnen bij het oplossen van schulden.

Conclusie:
Het is zeer aannemelijk dat de doelstelling van een kostenbesparing is behaald. Zeker omdat de NVVK in 2022 heeft vastgesteld dat de Social Return on Investment van financiële hulpverlening minimaal 1,4 – 2 bedraagt. Dit betekent dat elke euro die wordt geïnvesteerd mimimaal € 1,40 – € 2,00 oplevert.

4. Paragrafen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn meerdere verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de VKB. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen en grondbeleid niet opgenomen. Hieronder staan de paragrafen:

- Weerstandvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is van belang om de financiële gezondheid van de Volkskredietbank te kunnen beoordelen. Het is bedoeld om risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen op te kunnen vangen. Het gaat hierbij om de verhouding tussen:

- De weerstandscapaciteit, dit is de beschikbare financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is;
- De aanwezige risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen, de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit.

De *structurele weerstandscapaciteit* is met name van belang voor het opvangen van optredende risico's die een over de tijd uitgestrekt effect hebben en om de incidentele weerstandscapaciteit aan te vullen na het optreden van risico's. Een structureel middel om risico's op te vangen kan bijvoorbeeld zijn de post onvoorzien in de begroting.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het ter dekking van risico's aanwezige vrije vermogen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit bijvoorbeeld de algemene reserve en deze bedraagt ultimo 2024 nihil.

De aanwezige (structurele en incidentele) weerstandscapaciteit moet voldoende zijn om de financiële gevolgen van optredende risico's op te kunnen vangen. Risico's zijn van nature onzeker van aard en omvang. Indien dit niet zo was, zouden zij worden opgenomen in de begroting.

De belangrijkste risico's voor de Volkskredietbank zijn:

- Alle in de begroting opgenomen aannames zijn gebaseerd op een voorspelling omtrent het aantal aanvragen en diensten. Indien er in een jaar sprake zal zijn van een (grote) stijging of daling in het aantal aanvragen en diensten, zal dit kunnen leiden tot frictiekosten en een extra financiële bijdrage van de gemeenten. Omvang risico: p.m.;
- De Volkskredietbank is net als elke andere werkgever in de sector Overheid en Onderwijs verplicht eigen risicodrager voor de Wet Werkloosheidsuitkering (WW). Op het moment dat arbeidscontracten niet worden verlengd en/of worden ontbonden en de werknemer raakt werkloos, wordt de WW-uitkering plus opslag voor werknemerspremies in rekening gebracht bij de Volkskredietbank . Omvang risico: p.m.;
- Volgens de CAO SGO ontvangen de medewerkers van de Volkskredietbank een IKB, individueel keuze budget. In de besteding van IKB is de werknemer vrij. Zo kan de werknemer bijvoorbeeld extra verlof aankopen zonder dat daar toestemming van de leidinggevende voor nodig is. Dit kan bij afdelingen leiden tot tijdelijke onderbezetting waardoor de bewoners van het verzorgingsgebied minder snel en adequaat geholpen kunnen worden. Omvang risico: p.m.

Uitgangspunt bij risico's is dat het meestal incidentele tegenvallers zijn. Daarnaast zullen niet alle risico's op hetzelfde moment plaatsvinden.

De Volkskredietbank is een uitvoeringsorgaan van de deelnemende gemeenten. In dat kader ontvangt de Volkskredietbank op basis van de opgestelde begroting financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten en vinden de deelnemers het niet nodig dat de Volkskredietbank over een eigen weerstandsvermogen beschikt. Een nadelig exploitatiesaldo wordt op basis van de gemeenschappelijke regeling volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten. In het weerstandsvermogen wordt daarom voorzien door de deelnemende gemeenten zelf. Een eventueel nadelig exploitatiesaldo brengen de gemeenten ten laste van de door hen opgebouwde weerstandscapaciteit. Hiermee is de weerstandscapaciteit van de VKB als zodanig gewaarborgd.

4.1.1. Kengetallen

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) dient een aantal kengetallen opgenomen te worden. De financiële kengetallen zijn een uniforme set van kengetallen die een betere inzicht geven in de financiële posities van de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en provincies, en daarmee ook informatie over de weer- en wendbaarheid van hun begrotingen. De berekening van de kengetallen is conform de ministeriële richtlijnen voor de wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in het jaarverslag.

Kengetallen	2023 realisatie	2024 begroting	2024 realisatie
Netto schuldquote	2,4%	4,0%	1,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2,4%	4,0%	1,5%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%
Liquiditeitsratio	0,9	0,9	0,9

Netto schuldquote
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de VKB in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode nihil (zie paragraaf 4.1 weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Liquiditeitsratio
De liquiditeit laat zien wat de mate is waarin de VKB in staat is om aan haar direct opeisbare verplichtingen te kunnen voldoen. De liquiditeitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode rond de 1. De huidige uitkomst geeft aan dat er op korte termijn onvoldoende vorderingen en gelden zijn om de korte schulden te voldoen. Door de waarborgen die een gemeentelijke kredietbank als overheidsorgaan (gemeenschappelijke regeling) met zich meebrengt, is er geen noodzaak het toegepaste beleid te wijzigen.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De investeringen zijn met name gericht op het in stand houden en vervangen van de telefonie en automatisering. Het personeel van de VKB voert haar werkzaamheden uit vanuit huis, op locatie, bij een gemeente of ketenpartner of op ons centrale kantoor te Appingedam. Op ons centrale kantoor zijn 38 werkplekken ingericht. Het centrale kantoor aan de Stationsweg 2 te Appingedam wordt gehuurd tot en met oktober 2025. Uiterlijk 1 november 2025 zal de VKB gevestigd zijn aan Professor R.P. Cleveringaplein 1 te Appingedam.

4.3 Financiering

Deze paragraaf bevat de beleidsrealisatie ten aanzien van het risicobeheer van de financierings-portefeuille. Overeenkomstig de regelgeving heeft het bestuur het treasurystatuut vastgesteld. Het treasurystatuut stelt kaders en doelstellingen voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het treasurystatuut is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Een belangrijk doel van deze wet is de bevordering van een solide financieringsstructuur van decentrale overheden, een doel dat de Volkskredietbank eigen is. De treasuryfunctie wordt onderverdeeld in risicobeheer en kasbeheer.

4.3.1. Risicobeheer

Conform artikel 13 Besluit Begroting en Verantwoording zullen opmerkingen gemaakt moeten worden omtrent beleidsvoornemens inzake risicobeheer. Het betreft hier rente-, debiteuren-, koers-, en valutarisico's. Voor de Volkskredietbank zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing. Voor risico's die kwantificeerbaar zijn, dienen voorzieningen te zijn gevormd.

Renterisico
Onder dit risico wordt begrepen het risico dat de Volkskredietbank loopt als gevolg van mogelijke renteschommelingen. Voorkomen dient te worden dat de Volkskredietbank in financiële moeilijkheden komt door rentestijgingen. Dit risico kan worden beperkt door de financieringsbehoefte te spreiden over de jaren. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisico norm. In de renterisico norm worden nieuw aan te trekken leningen in een jaar uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal. De begrote en gerealiseerde renterisico norm 2024 en de begrote renterisico norm 2024 worden weergegeven in de volgende tabel.

	Renterisico norm (bedragen x 1.000)		**2024** (begroot)	**2024** (realisatie)	**2025** (begroot)
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g		€ -	€ -	€ -
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g		€ -	€ -	€ -
2	Netto renteherziening op vaste schuld	(1a - 1b)	€ -	€ -	€ -
3a	Nieuwe aangetrokken vaste schuld		€ -	€ -	€ -
3b	Nieuwe verstrekte lange leningen		€ 450	€ 355	€ 350
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a - 3b)	€ -450	€ -355	€ -350
5	Betaalde aflossingen		€ -	€ -	€ -
6	Herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	€ -450	€ -355	€ -350
7	Renterisico op vaste schuld	(2 + 6)	€ -450	€ -355	€ -350
8	De begrotingsomvang		€ 5.492	€ 5.572	€ 5.414
9	Het normpercentage		20%	20%	20%
10	Renterisiconorm	(8 x 9)	€ 1.098	€ 1.114	€ 1.083
11	Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief)	(10 - 7)	€ 1.548	€ 1.469	€ 1.433

Uit deze opstelling blijkt dat de Volkskredietbank binnen de grenzen van de renterisico norm opereert. Ook voor de komende jaren verwacht de Volkskredietbank geen overschrijding van deze norm.

Kredietrisico
Kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij. Ten aanzien van het debiteurenrisico, wordt jaarlijks op basis van een geschat risicoprofiel van de debiteuren per 31 december dat jaar toegevoegd aan de voorziening dubieuze lening debiteuren. Er wordt ten aanzien van lening debiteuren een (pro)actief beleid gevoerd.
Voor wat betreft niet-kwantificeerbare risico's wordt verwezen naar de eerdere paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

4.3.2. Kasbeheer

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de Volkskredietbank middelen mag aantrekken op de geldmarkt. Voor de netto vlottende schulden geldt de kasgeldlimiet als norm. De standaard norm is gedefinieerd als 8,2% van de jaarlijkse begrotingsomvang aan het begin van het jaar. Op grond van artikel 3 lid 5 van de Wet Fido wordt jaarlijks door de provincie Groningen in overleg met de VKB een afwijkend percentage voor de kasgeldlimiet vastgesteld, zodat de netto vlottende schuld binnen de toegestane kasgeldlimiet blijft. De begrote en gerealiseerde kasgeldlimiet 2024 en de begrote kasgeldlimiet 2025 worden weergegeven in de volgende tabel.

Kasgeldlimiet (bedragen x 1.000)		**2024** (begroot)	**2024** (realisatie)	**2025** (begroot)
Omvang begrotingstotaal per 1 januari:		€ 5.492	€ 5.572	€ 5.414
Toegestane kasgeldlimiet	(a)			
- in procenten		40%	40%	40%
- in bedrag		€ 2.197	€ 2.229	€ 2.166
Vlottende schuld				
- opgenomen gelden < 1 jaar		€ -	€ -	€ -
- schuld in rekening-courant		€ -	€ -	€ -
- gestorte gelden door derden < 1 jaar		€ 7.000	€ 9.415	€ 5.000
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende schuld	(b)	€ 7.000	€ 9.415	€ 5.000
Vlottende kasgeldmiddelen				
- uitgeleende gelden < 1 jaar		€ 80	€ 83	€ 80
- contante gelden in kas		€ -	€ -	€ -
- tegoeden in rekening-courant		€ 400	€ 559	€ 500
- overige uitstaande gelden < 1 jaar		€ 5.200	€ 7.761	€ 3.500
Totaal vlottende kasgeldmiddelen	(c)	€ 5.680	€ 8.403	€ 4.080
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld	(b) - (c)	€ 1.320	€ 1.012	€ 920
Toegestane kasgeldlimiet	(a)	€ 2.197	€ 2.229	€ 2.166
Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief)		€ 877	€ 1.217	€ 1.246

De ruimte binnen het kasgeldlimiet 2024 bedroeg € 1.217.000.

4.4 Bedrijfsvoering

4.4.1. Algemeen

Een juiste bedrijfsvoering is van belang om de taken van de Volkskredietbank verantwoord uit te kunnen voeren. De Volkskredietbank beschikt over een werkorganisatie onder leiding van een directeur. De werkorganisatie voert taken op het gebied schuldhulpverlening uit. Voor een verdere toelichting op de bedrijfsvoering wordt verwezen naar het ‘woord van de directie’ op pagina 5 en hoofdstuk 2 vanaf pagina 8 en verder.

4.4.2. Financieringssystematiek

Op transparante wijze wordt onderscheid gemaakt tussen bestaanskosten en de productkosten. De bestaanskosten worden op basis van het inwoneraantal omgerekend naar een vaste bijdrage

voor elke GR-gemeente en de productkosten worden berekend voor elke gemeente afzonderlijk op basis van de productafname.

4.4.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening opgenomen verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de rechtmatigheidsverantwoording, zoals opgenomen in paragraaf 9.1. van deze jaarstukken licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties de rechtmatigheidscriteria zijn nageleefd. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in documenten van de lijst met relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het op 28 november 2024 vastgestelde normenkader. In de financiële verordening zijn de grenzen voor de verantwoording en rapportering gesteld op 3% respectievelijk 1 % van het totaal aan lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 167.168 respectievelijk € 55.723.
Ten aanzien van de financiële rechtmatigheid zijn drie criteria van toepassing, het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financieel handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dat is de in het algemeen bestuur vastgestelde (herziene) begroting van 4 juli 2024. Er is met betrekking tot het boekjaar 2024 één begrotingswijziging doorgevoerd.
Als blijkt dat de gerealiseerde uitgaven op programmaniveau hoger zijn dan geautoriseerd, is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Deze onrechtmatigheid is in eerste instantie “bruto” inzichtelijk gemaakt. Dat wil zeggen dat er puur technisch is gekeken of de begroting is overschreden, zonder te kijken naar de inhoudelijke aspecten.
De verschillen tussen de geautoriseerde baten en lasten en de gerealiseerde baten en lasten worden hieronder per programma weergegeven:

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	afwijking
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	4.136.802	4.199.300	-62.498
	4.136.802	4.199.300	-62.498
Algemene kosten			
Overhead	1.354.698	1.372.964	-18.266
	1.354.698	1.372.964	-18.266
Totaal lasten	**5.491.500**	**5.572.264**	**-80.764**

BATEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	afwijking
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	5.018.800	5.099.264	-80.464
	5.018.800	5.099.264	-80.464
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead	-	-	-
Totaal baten	**5.018.800**	**5.099.264**	**-80.464**
Exploitatiesaldo voor incidentele bijdragen	-472.700	-473.000	300
Bijdrage Westerwolde	58.000	58.000	-
Incidentele bijdrage deelnemende gemeentes	415.000	415.000	-
Exploitatiesaldo voor bestemming	**300**	**0**	**300**

Bij het samenstellen van de jaarstukken is gebleken dat per saldo € 79.884 aan lasten van het programma overhead ten onrechte gepresenteerd zijn als lasten programma schuldhulpverlening. Deze omissie hebben wij in de programmarekening aangepast.

Daarnaast is er in 2024 voor € 24.406 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Voor deze investeringen is in de door het algemeen bestuur vastgestelde begroting van 4 juli 2024 geen afzonderlijk investeringskrediet vastgesteld.

De totale lasten van het programma schuldhulpverlening zijn hoger dan begroot als gevolg van hogere tijdelijke inhuurkosten voor vervanging wegens ziekte en het invullen van vacatures. De hogere kosten worden gecompenseerd door hogere baten dan begroot. De hogere baten betreffen met name hogere rentebaten en zijn het gevolg van een grotere inzet dan begroot in het op jongeren gerichte project Oost-Groningen Geld Geletterd (OGGG). Het resterende overschot is verrekend met de vaste bijdrage van de deelnemende gemeentes.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten wij aan bij de goedkeurings- en rapporteringstoleranties die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald. De controles zijn uitgevoerd op de volgende processen: personeel, inkoop, aanbesteden en misbruik en oneigenlijk gebruik. Met de uitgevoerde controles is vastgesteld dat er geen sprake is van onrechtmatigheden met betrekking tot het voorwaardencriterium.

De regels over aanbesteden zijn in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit opgenomen. In de gids Proportionaliteit zijn de voorschriften uitgewerkt over de eisen, voorwaarden en criteria die aan inschrijvers en inschrijvingen worden gesteld. Om vast te stellen of de regels voor Europees aanbesteden in 2024 zijn nageleefd, is na afloop van het jaar een spendanalyse uitgevoerd. Hierbij is vastgesteld het volgende vastgesteld: De VKB maakt voor de schuldhulpverlening gebruik van het softwarepakket Allegro. De jaarlijkse kosten die hiermee zijn gemoeid overschrijden het grensbedrag voor Europees aanbesteden. Hierdoor is € 64.653 ten onrechte niet Europees aanbesteed en derhalve als onrechtmatig aan te merken.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In 2023 is het beleid in inzake het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik vastgelegd in een notitie die door het algemeen bestuur is vastgesteld. In de verschillende processen die leiden tot verstrekkingen (bijvoorbeeld van een lening) zijn controlevragen opgenomen en wordt door derden verstrekte informatie getoetst alvorens een besluit tot verstrekking wordt genomen. Het M&O beleid wordt daadwerkelijk in de praktijk uitgevoerd.

Samenvattend is er sprake van een totale onrechtmatigheid van € 169.523, waarmee de verantwoordingsgrens van 3% met € 2.355 is overschreden.

4.4.4. Automatisering en telefonie

Omdat de VKB haar diensten op hybride wijze vanuit meerdere plekken aanbiedt aan inwoners in het werkgebied is de automatisering essentieel. In 2024 is onze ICT-partner CSN overgenomen door Interstellar. Voor de contractafspraken maakt deze overname geen verschil.

In de dagelijkse praktijk hebben we echter wel veel hinder ondervonden van deze wisseling door integratieproblemen bij Interstellar. VKB heeft daarop geacteerd en veel energie gestoken in het opnieuw maken van uitvoeringsafspraken en het moeten bijsturen op de kwaliteit daarvan.

Naast de standaard hard- en software voor een werkplek wordt gebruik gemaakt van de softwareprogramma's Allegro, Xtendis, Scienta, Elvy, Topdesk en Exact Globe Next.

In 2023 is er een aanbesteding uitgevoerd ter gedeeltelijke vervanging van één van de grootste applicaties die de VKB gebruikt voor alle uitvoerende producten zoals budgetbeheer, schuldregeling en beschermingsbewind. De huidige applicatie Allegro biedt, ten opzichte van andere aanbieders minder mogelijkheden om de zelfredzaamheid van cliënten te vergroten. Het pakket is daarnaast voor de consulenten een bewerkelijk en soms inefficiënt pakket en aan de

kant van het applicatie beheer een ingewikkeld programma. Vanwege bovengenoemde overname aan de kant van de ICT leverancier en ook het ontbreken van een ICT medewerker bij de VKB heeft de ingebruikname van deze applicatie vertraging opgelopen. Er bleek meer voorbereidingstijd nodig voordat er daadwerkelijk cliënten naar het nieuwe pakket over kunnen. De verwachting is dat de eerste dossiers in het eerst kwartaal van 2025 worden overgezet.

4.4.5. Gegevensbescherming

Informatie is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de VKB. Toegankelijke en betrouwbare informatie is essentieel voor de VKB om zijn (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren en om daarover transparant en proactief verantwoording te kunnen afleggen. Daarnaast verwerkt de VKB bij de uitvoering van zijn taken persoonsgegevens van gevoelige aard, zoals financiële gegevens. Deze informatie is dus waardevol en moet beschermd worden. Privacy en gegevensbescherming is daarom een blijvend relevant onderwerp voor de VKB. Het zorgvuldig verwerken van privacygevoelige informatie is essentieel voor het vertrouwen van inwoners in de VKB.

De VKB spant zich in om gegevensbescherming en informatiebeveiliging blijvend op niveau te houden. In 2024 is het Beleid gegevensbescherming geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen waren de duidelijke rollenscheiding tussen privacy officer en functionaris gegevensbescherming, het gebruik van de grondslag gerechtvaardigd belang en actualisatie van verwijzingen. Zo is de VKB transparant naar inwoners over wat het met de persoonsgegevens doet en is er aandacht voor de rechten van betrokkenen. Door cliënten ingediende AVG-verzoeken worden zorgvuldig en tijdig afgehandeld. Uiteraard is er ook een werkende procedure voor het melden en registreren van beveiligingsincidenten en datalekken.

Externe functionaris voor gegevensbescherming

Als overheidsorganisatie is de VKB verplicht een functionaris voor gegevensbescherming (hierna: FG) aan te wijzen. De FG heeft een onafhankelijke positie in de organisatie en houdt toezicht op naleving van de AVG en het beleid gegevensbescherming. Om het onafhankelijke toezicht goed te borgen en rolconflicten binnen de VKB te voorkomen, is besloten het FG-schap extern te beleggen. Sinds 2021 wordt de FG-rol op detacheringsbasis ingevuld door de FG van de Provincie Groningen.

De FG brengt jaarlijks verslag uit aan het Algemeen Bestuur en doet daarbij aanbevelingen over de zaken die extra aandacht verdienen. De aanbevelingen over 2024 hebben voornamelijk betrekking op het vertalen van het beleid gegevensbescherming naar concrete werkinstructies, de verwerkingsprocessen met samenwerkingspartners, aandacht houden voor de impact op persoonsgegevens bij nieuwe of gewijzigde verwerkingen, informatiebeveiligingsbeleid en een informatiebeveiligingsplan, blijvende aandacht voor training en bewustwording van medewerkers en het borgen van voldoende capaciteit voor de uitvoering van het plan gegevensbescherming.

Informatiebeveiliging

Momenteel wordt gewerkt aan het structureel vormgeven van informatiebeveiliging. Er wordt gewerkt aan security awareness en -training. Via een externe deskundige is een Incident Response service ingeregeld voor het geval VKB geraakt wordt door een digitale aanval. We werken hierin samen met Data Expert. In 2025 zal verder gebouwd worden aan de inrichting van gegevensbescherming en informatie- beveiliging en het borgen daarvan als continu proces.

4.4.6. Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is met ingang van 1 juli 2022 de opvolger van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). De Woo bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. De belangrijkste ontwikkeling in dit kader is dat het DB in de vergadering van 20 september 2023 het Woo implementatieplan heeft vastgesteld.

Passieve openbaarmaking
Op de website van de VKB staat vermeld waar en hoe Woo-verzoeken ingediend kunnen worden. De juridisch beleidsadviseur van de VKB is de contactpersoon voor de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie bij de VKB. Als een persoon of organisatie vragen heeft over de beschikbaarheid van publieke informatie van de VKB dan kan de vraag worden gericht aan juridischezaken@vkb.nl. In 2024 zijn geen verzoeken om openbaarmaking ontvangen.

Actieve openbaarmaking
In artikel 3.3 van de Woo zijn 17 informatiecategorieën opgenomen waarvoor actieve openbaarmaking gaat gelden. Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht openbaar worden gemaakt. Voor de VKB gaat dat gegevens over de organisatie en werkwijze en bereikbaarheidsgegevens. De VKB heeft er voor gekozen de wettelijke verplichting tot openbaarmaking niet af te wachten en heeft zich in 2023 al voorbereid op de toekomstige verplichting tot actieve openbaarmaking. Daarmee voldoet de VKB ook aan de inspanningsverplichting in artikel 3.1 Woo. De verschillende informatiecategorieën zijn opgedeeld in tranches. Tranche 0 (wet- en regelgeving zoals de GR, verordeningen en het Ondermandaatbesluit) is al actief openbaar gemaakt. Daarnaast heeft de VKB al in 2023 aan actieve openbaarmaking van tranche 1 gewerkt. Bijvoorbeeld de actieve openbaarmaking van de organisatiegegevens op de website van de VKB.

Verbetering van de informatiehuishouding
Er wordt voortdurend gewerkt om de informatiehuishouding van de organisatie te verbeteren. Tijdens de ontwikkelingen van nieuwe systemen en processen wordt de relevante wetgeving meegenomen.

4.4.7. Fraude en fraudepreventie
Fraude, frauderisico's, preventie en bescherming van integriteit staan op de agenda bij de VKB. We hebben integriteitsbeleid, een klokkenluidersregeling en in de processen is waar mogelijk functiescheiding ingebouwd.

Er hebben zich in 2024 geen fraudegevallen voorgedaan.

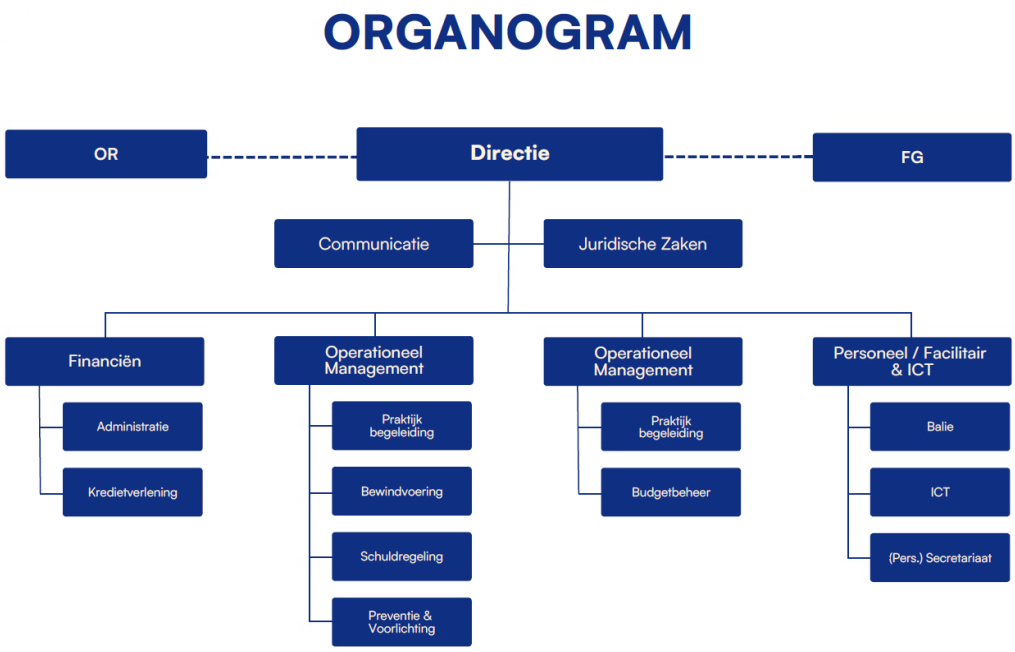
We werken aan bewustwording en aandacht voor de risico's en preventiemaatregelen, waarbij houding, gedrag en cultuur ook nadrukkelijk aan de orde komen. We hebben risico's gedefinieerd en beheersmaatregelen ingericht om deze risico's te mitigeren. Hierin hebben we aandacht voor risico's bijvoorbeeld ten aanzien van:
- Onrechtmatige/frauduleuze betalingen aan klanten, leveranciers, personeel
- Corruptie risico in zakelijke relaties
- Onrechtmatige / frauduleuze declaraties
- Onttrekken van activa aan de organisatie
- Misbruik van bedrijfsmiddelen en/of bedrijfsgegevens

We hebben bijvoorbeeld de volgende beheersingsmaatregelen aangebracht of in ontwikkeling om risico's zoals hiervoor benoemd te voorkomen, dan wel tijdig te ontdekken:
- Selectief aannamebeleid, opvragen van een VOG en het laten ondertekenen van een integriteitsverklaring
- Voorbeeldfunctie vanuit de leiding
- Functiescheiding in het accorderen van facturen, declaraties en het betalingsverkeer
- Toegangsbeveiliging en rechtenbeheer in de geautomatiseerde gegevensverwerking
- Voorlichting en bewustwordingscampagne

In november 2023 is door het Algemeen Bestuur de Nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik vastgesteld. Hierin is een kader geschetst en is voor een aantal risicogebieden aangegeven welke mate van M&O beleid (streng, gemachtigd of licht) daarop van toepassing is.

4.4.8. Personeel

De VKB is in de loop van 2023 naar een tweetal directe afdelingen onder leiding van teammanagers teruggegaan nadat duidelijk werd dat de beoogde regio-indeling niet het gewenste resultaat had. De ene manager geeft leiding aan het team bewind en preventie, en de andere manager aan het team schuldregeling en budgetbeheer.

Directeur

De directeur is eindverantwoordelijk voor de werkorganisatie. Hij stuurt daartoe de managers van de functionele afdelingen aan. De managers sturen de betreffende functionele afdelingen aan. Zij vormen de schakel tussen de afdelingen en de directie.

OR

De OR is formeel geen onderdeel van de hiërarchie van de organisatie hoort in onze optiek wel in het organogram. Er is een goede relatie opgebouwd met de OR. Per 25 mei 2024 heeft de OR een nieuwe samenstelling. Er hebben geen verkiezingen plaatsgevonden omdat het aantal kandidaten overeenkwam met het aantal zetels.

FG (functionaris gegevensbescherming)

De FG is benoemd als onafhankelijk intern toezichthouder. De FG brengt verslag uit aan de directie en het algemeen bestuur van de organisatie.

Staf

De directeur stuurt de staf afdeling aan waar generieke taken liggen als bestuurlijke ondersteuning, juridische zaken, klachtafhandeling, kwaliteit en algemene communicatie.

Financiën

De kerntaak betreft de planning-en-control cyclus (P&C) oftewel op een systematische manier de financiële koers van de organisatie in de gaten houden. Hiermee wordt richting gegeven aan het financieel proces met behulp van diverse rapportages zoals begroting, jaarstukken en MARAPs. Daarnaast verzorgt deze afdeling het betalingsverkeer, de dagelijkse bank-administratie alsmede de debiteurenbewaking. Daarnaast verzorgd deze afdeling het betalingsverkeer voor de klanten van de activiteiten van budgetbeheer en beschermingsbewind. Ook beoordeelt deze afdeling de te verstrekken leningen in het kader van schuldregeling.

Personeel, Facilitair & ICT

- Balie / receptie

De kerntaken zijn het telefonisch en administratief ondersteunen van alle afdelingen, het te woord staan van klanten aan de balie, het maken van afspraken en het verwerken van de post.

- ICT

De voornaamste taken betreffen het beheren van de contracten en contacten met de IT en Telefonie leveranciers, het up-to-date brengen en houden van onze proces ondersteunende systemen, het verzorgen van hybride werkplekken en goede informatiebeveiliging.

- Huisvesting

In verband met de afloop van het huidige huurcontract in oktober 2025, is in 2024 een huisvestingsplan vastgesteld op basis van verhuizing naar een nieuwe locatie in Appingedam.

- Personeelszaken, opleiding en vitaliteit

De kerntaken zijn het voeren van een helder personeelsbeleid, van een opleidingsbeleid gericht op de kwaliteit van onze individuele medewerkers, de teams en de organisatie als geheel, en het zorgdragen voor de vitaliteit van onze medewerkers. In 2024 is het hybride werken beleid vastgesteld. Dit geeft op heldere wijze richting aan de manier waarop wij onze bereikbaarheid geregeld hebben in de combinatie kantoor, op locatie en thuis.

In 2024 hebben we negen vacatures opengesteld. Deze zijn allemaal ingevuld. Tevens zijn we doorgegaan met de ontwikkeling van de gesprekscyclus zoals deze in 2022 is vastgesteld. We hebben hierin de feedback van zowel leidinggevenden als medewerkers meegewogen en daar waar mogelijk aanpassingen gedaan in de verschillende formats voor de gesprekken.

Net als voorgaand jaar heeft de VKB een actieve samenwerking met haar Arbodienst. Er wordt periodiek (casus) overleg gevoerd. Tevens is er gestart met een plan van aanpak verzuim, vanwege een sterke stijging van het verzuimcijfer in 2024 naar 14,7% over geheel 2024. Naar verwachting is het plan gereed in het eerste kwartaal 2025 en zal dan ook gestart zijn met de uitvoering, samen met gespecialiseerde partners.

Preventie en voorlichting

De afdeling preventie houdt zich bezig met het ontwikkelen en uitvoeren van individuele en collectieve preventie activiteiten zoals het voeren van advies- en coaching gesprekken en het geven van cursussen en voorlichting.

Budgetbeheer

Deze afdeling verzorgt het voeren van intakegesprekken en het uitvoeren en onderhouden van het budgetbeheer en budgetbegeleiding.

Beschermingsbewind

Deze afdeling verzorgt het beschermingsbewind, zijnde een door de rechter opgelegde vorm van 'verplicht budgetbeheer' voor meerderjarige personen die wegens verkwisting, een geestelijke of lichamelijke tekortkoming niet in staat zijn zelf hun financiën goed te regelen.

Schuldregeling

Het verzorgen van schuldbemiddeling, schuldsaneringstrajecten en van verklaringen Wsnp.

Kredietverstrekking

De afdeling kredietverstrekking heeft als kerntaken, het beoordelen van de aanvragen voor en het verstrekken van sociale leningen, herfinancieringen en saneringskredieten.

Het onderstaande overzicht toont de personeelsbezetting ultimo 2023 en 2024:

Personeelsbezetting	31-12-2024		31-12-2023	
	persoon	fte	persoon	fte
Management	5	4,7	4	3,9
Bedrijfsbureau en staf	3	2,0	4	2,5
Financiën en ICT	3	2,9	1	1,0
Kredietverstrekking	1	0,7	1	0,7
Facilitair en Personele zaken	4	3,1	5	3,5
Preventie	2	1,6	2	1,6
Beschermingsbewind	8	7,0	7	6,7
Budgetbeheer	22	19,7	21	18,2
Schuldregeling	7	6,1	5	4,5
Totaal	55	47,80	50	42,6

We merken ter verduidelijking op, dat onder Budgetbeheer 1,0 FTE en bij Preventie 0,5 FTE detachering bij gemeenten valt. Hier staan inkomsten tegenover, de gemeenten die deze dienst hebben afgenomen vergoeden de inzet van deze medewerkers volledig, waarmee het geen invloed heeft op het resultaat van de overige gemeenten die de dienst niet afnemen. Bij detachering blijven de medewerkers staan op de loonlijst van de VKB en zijn derhalve opgenomen in het totale FTE overzicht van de VKB, de overheadkosten veranderen niet. We krijgen de loonkosten vergoed. Er is geen sprake van dubbele afrekening.

Tevens is onder Bedrijfsbureau en staf 0.9 FTE opgenomen als gevolg van de terugkeer van politiek verlof van de voormalig directeur.

Het onderstaande overzicht toont het ziekteverzuim ultimo 2024 en 2023:

	2024	2023
Verzuimduur	40,2	13,9
Verzuimpercentage	14,7	6,6
Verzuimfrequentie	1,4	1,2
Aantal ziekmeldingen	77	81
Ziektedagen	3.097,0	1.124,2

Gedurende 2024 begon in de loop van het jaar het verzuim steeds verder op te lopen tot uiteindelijk 14,7%. Dat is zelfs voor de sociale sector (benchmark 8%) te hoog. Het hoge cijfer wordt vooral veroorzaakt een substantieel aantal langdurige verzuimgevallen. In de vele gesprekken met onze Arbodienst kan geen rode draad worden ontdekt. Dat neemt niet weg dat de directie na de zomer het initiatief heeft genomen voor een plan van aanpak verzuim, in samenwerking met gespecialiseerde partners, en gericht op preventie, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. De start van uitvoering van dit plan wordt eerste kwartaal 2025 verwacht.

4.5 Verbonden partijen

De Volkskredietbank is als Gemeenschappelijke Regeling een verbonden partij voor de deelnemende gemeenten. De Volkskredietbank heeft zelf geen verbonden partijen.

Jaarrekening 2024

5. Balans per 31 december 2024

(na verwerking exploitatiesaldo en na verwerking mutaties in de reserves)

Activa	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
Vaste activa				
B.1 Materiële vaste activa:				
Investeringen met economisch nut		77.534		122.365
B.2 Financiële vaste activa:				
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		476.120		524.617
Totaal vaste activa		**553.653**		**646.983**
Vlottende activa				
B.3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:				
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	7.761.084		6.031.485	
Overige uitzettingen	83.015		77.749	
Overige vorderingen	1.035.034		2.294.348	
		8.879.133		8.403.582
B.4 Liquide middelen:				
Kas	-		-	
Bank	558.999		722.269	
		558.999		722.269
B.5 Overlopende activa:				
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitontvangen facturen		98.709		383.972
Totaal vlottende activa		**9.536.840**		**9.509.823**
Totaal activa		**10.090.494**		**10.156.805**

Passiva	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
Vaste passiva				
B.6 Eigen vermogen:				
Algemene reserve	-		-	
Bestemmingsreserves	-		-	
Gerealiseerde resultaat	-		-	
		-		-
Totaal vaste passiva		**-**		**-**
Vlottende passiva				
B.7 Vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar:				
Beheerrekeningen	9.414.967		9.138.878	
Overige schulden	485.249		521.250	
		9.900.216		9.660.128
B.8 Overlopende passiva:				
Overige nog te betalen en vooruit ontvangen bedragen		190.279		496.678
Totaal vlottende passiva		**10.090.494**		**10.156.805**
Totaal passiva		**10.090.494**		**10.156.805**

6. Overzicht van baten en lasten 2024

6.1 Overzicht van baten en lasten (categoriale indeling) 2024

BATEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
E.1 Vaste bijdrage	2.021.800	2.020.257	1.733.570
E.2 Exploitatiebijdrage	-	-58.840	659.133
E.3 Schuldhulpverlening	1.949.600	1.843.500	1.300.810
E.3a Schuldhulpverlening ondernemers (pilot)	46.800	6.105	-
E.4 Gemeentelijke toegang	202.800	223.078	213.816
E.5 Beschermingsbewind	562.400	497.063	483.829
E.6 Overige	120.400	275.302	439.253
E.7 Rente	115.000	292.799	231.659
Totaal baten	5.018.800	5.099.264	5.062.071

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
E.8 Personeel	4.126.000	4.290.316	3.886.189
E.9 Afschrijving investeringen	90.000	69.237	91.275
E.10 Huisvesting	175.900	172.098	174.503
E.11 Automatisering	385.000	323.960	389.269
E.12 Apparaatskosten	411.900	441.960	292.310
E.13 Bankkosten	75.000	11.110	19.571
E.14 Mutaties voorzieningen	19.000	11.109	35.743
E.15 BTW compensatie	208.700	252.474	173.212
E.16 Vennootschapsbelasting	-	-	-
Totaal lasten	5.491.500	5.572.264	5.062.071
Saldo voor bestemming	-472.700	-473.000	-
Westerwolde	58.000	58.000	-
Incidentele bijdrage	415.000	415.000	
Saldo na bestemming	300	-	-

6.2 Programmarekening 2024

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	4.136.802	4.199.300	3.595.678
	4.136.802	4.199.300	3.595.678
Overhead	1.354.698	1.372.964	1.466.393
	1.354.698	1.372.964	1.466.393
Totaal lasten	5.491.500	5.572.264	5.062.071

BATEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	5.018.800	5.099.264	5.062.071
	5.018.800	5.099.264	5.062.071
Incidentele bijdragen	473.000	473.000	-
	473.000	473.000	-
Totaal baten	5.491.800	5.572.264	5.062.071

7. Kasstroomoverzicht 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2024		2023	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo		-		-
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen		69.237		91.275
Veranderingen in werkkapitaal:				
- uitzettingen in 's Rijks schatkist	-1.729.599		-110.239	
- overige uitzettingen	-5.267		-3.881	
- overige vorderingen	1.259.314		-795.691	
- overlopende activa	285.263		-86.984	
- vlottende schulden	240.088		919.608	
- overlopende passiva	-306.399		76.721	
		-256.599		-466
Overige:				
- boekresultaat materiële vaste activa		-		-
Kasstroom uit operationele activiteiten		-187.362		90.809
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa	-24.406		-33.339	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Verstrekkingen leningen u/g	-355.317		-328.096	
Aflossingen leningen u/g	403.815		403.374	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		24.092		41.939
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Bijdrage gemeenten, saldo	-		-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Mutatie liquide middelen (inclusief kort-lopende schulden aan kredietinstellingen)		-163.270		132.749
Liquide middelen				
Saldo per 31 december 2024		558.999		
Saldo per 31 december 2023		722.269		722.269
Saldo per 31 december 2022				589.520
Mutatie liquide middelen		-163.270		132.749

8. Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten

8.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen
De jaarcijfers hebben betrekking op de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingprijs, waar nodig onder aftrek van afschrijvingen en (buitengewone) waardeverminderingen. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV en de financiële- en controleverordeningen van de VKB. Daarnaast geldt dat de rechtmatigheidsverantwoording in overeenstemming is met de bepalingen vermeld in documenten van de lijst met relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur op 28 november 2024 vastgestelde normenkader. In de controleverordening zijn de grenzen voor de verantwoording en rapportering gesteld op 3% respectievelijk 1 % van het totaal aan lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 167.168 respectievelijk € 55.723.
Ten aanzien van de financiële rechtmatigheid zijn drie criteria van toepassing, het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Continuïteitsveronderstelling
De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. Het voornemen van de voortzetting van de VKB door de deelnemende gemeenten blijkt onder meer uit het feit dat de begroting 2024 is opgesteld én vastgesteld door het bestuur nadat deze is behandeld in de gemeenteraden.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat over verschillende zaken een oordeel wordt gevormd, en dat schattingen worden gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Balanswaardering

Materiële vaste activa
Waardering van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van de historische aanschafwaarden exclusief BTW onder aftrek van afschrijvingen. De materiële vaste activa van de VKB betreffen uitsluitend investeringen met een economisch nut.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa bestaan uit de verstrekte leningen zijn verminderd met de vervallen termijnen en zijn verminderd met de vooruit ontvangen aflossingen. Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vlottende activa en passiva
De onder de vorderingen opgenomen nog te ontvangen vervallen termijnen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de getroffen voorzieningen. De liquide middelen en kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Resultaatbepaling
Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderings-grondslagen. Baten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden genomen in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen
Afschrijvingen vinden plaats op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde exclusief BTW. De wijze waarop de afschrijvingen plaatsvinden worden vermeld in de financiële verordening.

8.2 Toelichting op de balans per 31 december 2024

Alle vermelde activa betreffen investeringen met economisch nut. Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

B.1. Materiële vaste activa	Verbouwing kantoor	Kantoor-inventaris	Auto-matisering	Auto-matisering website / implementatie	Totaal
	€	€	€	€	€
Per 1 januari 2024:					
Boekwaarde	6.006	41.970	74.389	-	122.365
Mutaties 2024:					
Investeringen	-	9.519	1.907	12.980	24.406
Afschrijvingen	-3.697	-18.475	-45.082	-1.983	-69.237
	-3.697	-8.956	-43.176	10.997	-44.831
Per 31 december 2024:					
Boekwaarde	2.309	33.014	31.213	10.997	77.534
Afschrijvings-percentages	10%	20-33,3%	33,3%	20-33,3%	

De investeringen worden lineair afgeschreven aan de hand van de volgende uitgangspunten:

1	Verbouwing nieuw kantoor	10 jaar
2	Kantoorinventaris	maximaal 5 jaar
3	Automatisering	3 jaar
4	Automatisering website / implementatie	maximaal 5 jaar

B.2. Financiële vaste activa	2024	2023
	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Saldo per 1 januari	524.617	599.895
Verstrekkingen t/m 31 december	355.317	328.096
	879.934	927.991
Vervallen termijnen t/m 31 december	-403.815	-403.374
Saldo per 31 december	476.120	524.617
Uitstaande leningen per 31 december	450	476

De financiële vaste activa betreffen verstrekte persoonlijke leningen, herfinancieringen en saneringskredieten aan cliënten.

B.3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		
SKB, rekening-courant .586	7.761.084	6.031.485

Cliëntgelden (derden gelden) zijn uitgezonderd van het verplichte schatkistbankieren (SKB). Per 1 juli 2021 neemt de VKB deel aan het SKB en ontvangt daarmee rentebaten op positieve banktegoeden. Het drempelbedrag voor SKB bedraagt voor de VKB € 1.000.000. In 2024 is op enkele dagen per kwartaal dit bedrag overschreden als gevolg van ontvangen bijdragen van de deelnemende gemeenten. Gemiddeld genomen blijft de VKB onder het drempelbedrag.

	2024	2023
	€	€
Overige uitzettingen		
Saldo per 1 januari	110.149	100.090
Vervallen termijnen t/m 31 december	403.815	403.374
	513.964	503.464
Ontvangen aflossingen t/m 31 december	-390.670	-392.521
Achterstand	123.293	110.943
Vooruitontvangen termijnen	-1.978	-794
Per saldo achterstand per 31 december	121.315	110.149
Vordering vertragingsrente	14.846	12.000
	136.161	122.149
Voorziening dubieuze leningdebiteuren	-38.300	-32.400
Voorziening vertragingsrente	-14.846	-12.000
Saldo per 31 december	83.015	77.749

Voorziening dubieuze leningdebiteuren

De voorziening dubieuze leningdebiteuren dient voor het opvangen van het risico van oninbaarheid van de leningen u/g. Op basis van een geschat risicoprofiel van de debiteuren per 31 december 2024 is de voorziening dubieuze leningdebiteuren bepaald op € 38.300.

Voorziening vertragingsrente

De voorziening vertragingsrente dient voor het opvangen van het risico van oninbaarheid van de vordering vertragingsrente.

	2024	2023
	€	€
Mutatie voorziening dubieuze leningdebiteuren		
Saldo per 1 januari	32.400	26.222
Respectievelijk onttrekkingen en toevoegingen	13.069	6.699
	45.469	32.921
Afboekingen minus ontvangen afrekeningen, per saldo afboekingen	-7.169	-521
Saldo per 31 december	38.300	32.400

De in de balans opgenomen overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige vorderingen		
Debiteuren	644.498	777.046
Nog te ontvangen van gemeenten	358.036	1.488.468
Beschermingsbewind	-	-3.666
Borg verhuurder	32.500	32.500
	1.035.034	2.294.348

In het debiteurensaldo per 31 december 2024 zitten voor € 48.685 vorderingen die ouder zijn dan drie maanden. Een groot deel is inmiddels ontvangen in 2025. Het saldo nog te ontvangen van gemeenten is fors lager dan voorgaand jaar omdat de reguliere vorderingen reeds in het boekjaar gefactureerd zijn, alleen de incidentele bijdrage plus het aandeel in het exploitatiesaldo moet nog gefactureerd per gemeente, conform de verdeelsleutel.

De post liquide middelen kan als volgt worden gespecificeerd:

B.4. Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
ABN-Amro, betaalrekening .730	10.073	22.436
BNG, rekening-courant .665	249.645	249.628
BNG, prepaidkaart .226	-	103.720
BNG, rekening-courant .171	291.962	346.524
BNG Maats.Pas 028.51.86.787	6.780	
SNS, betaalrekening .413	540	-39
Totaal	558.999	722.268

De bankgelden betreffen vooral gelden van cliënten en zijn te allen tijde toegankelijk en beschikbaar voor de activiteiten van de cliënten.

B.5. Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige nog te ontvangen en vooruitontvangen facturen		
Vooruitontvangen facturen	22.798	39.125
Overige	75.911	344.847
Totaal	98.709	383.972

B.6. Eigen vermogen	Saldo per 01-01-2024	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo per 31-12-2024
	€	€	€	€
Algemene reserve	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-	
Totaal	-	-	-	-

Per 1 januari en 31 december 2024 zijn de reserves nihil.

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden en overige schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Persoonlijke Rekeningen Saldo's (PRS) cliënten

Hierop worden in principe alle cliënttegoeden verzameld die worden uitbetaald aan de cliënt en/of bestemd zijn voor toerekening aan activiteiten, zoals budgetbeheer, beschermingsbewind, kredietverstrekkingen, saneringen, schuldbemiddeling etc. Vanuit deze activiteiten vindt dan doorbetaling plaats naar derden of naar de cliënt zelf.

Spaargelden en reserveringen cliënten

In overleg met de cliënt worden reserveringen gedaan voor toekomstige uitgaven ten behoeve van de activiteiten budgetbeheer en beschermingsbewind.

Scheiding van cliënt- en organisatiegelden

De Volkskredietbank maakt gebruik van één centrale bankrekening op naam van de Volkskredietbank waarop alle cliëntgelden worden ontvangen. Voor iedere cliënt opent de Volkskredietbank een (budgetbeheer)rekening waarbij een volledige, administratieve scheiding is aangebracht. Door de waarborgen die een gemeentelijke kredietbank als overheidsorgaan met zich meebrengt, is er geen noodzaak tot strikte scheiding middels separate externe bankrekeningen op naam van cliënten. Op grond van het besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerder en mentoren (CBM) heeft de Rechtbank Noord-Nederland per brief van 17 november 2015 aan de Volkskredietbank een ontheffing verleend voor de eis van scheiding van cliënt- en organisatiegelden (artikel 1:436 lid 4 BW).

B.7. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Beheerrekeningen		
Persoonlijke Rekeningen Saldo's (PRS) cliënten	1.045.051	1.282.378
Spaargelden en reserveringen cliënten	8.369.916	7.856.500
Totaal	9.414.967	9.138.878

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige schulden		
Door te betalen bemiddelingen	121.562	112.689
Crediteuren	92.734	171.687
Salarissen, pensioenpremies en loonheffing	270.953	236.874
Totaal	485.249	521.250

De post 'Door te betalen bemiddeling' betreft bedragen die bestemd zijn voor doorbetaling aan schuldeisers van de activiteit schuldbemiddeling.

De post "Crediteuren" betreft het totaal aan openstaande inkoopfacturen op 31 december 2024, die daadwerkelijk betrekking hebben op 2024, gezuiverd dus van de inkoopfacturen die betrekking hebben op 2025, ter hoogte van een bedrag van € 87.161, en het creditsaldo op onze debiteuren, ter hoogte van een bedrag van € 5.573, samen € 92.734.

De post 'Salarissen, pensioenpremies en loonheffing' bevat nog te betalen pensioenpremies en loonheffingen over de maand december.

B.8. Overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen		
Accountantskosten	30.000	11.430
Overige	160.279	485.248
Totaal	190.279	496.678

Onder de post 'overige' is onder andere het niet vrijgevallen deel van de subsidie inzake project OGGG opgenomen (€ 20.000).

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende onderdelen zijn toekomstige financiële verplichtingen en niet in de balans opgenomen:

- De verplichting uit hoofde van de vakantiedagen is, conform het BBV, niet in de balans opgenomen. Deze verplichting bedraagt per 31 december 2024 bruto € 162.702, inclusief werkgeverslasten is dit € 211.513. De bedragen zijn gebaseerd op het totale nog

openstaande verlof per 31-12-2024 te weten 4.871 uur. Dit is op basis van 1836 jaaruren (=1 fte) omgerekend 2.7 fte. De genoemde salariskosten zijn gebaseerd op het gemiddelde uurloon binnen de VKB.

- Huurovereenkomst kantoorpand: betreft een financiële huurverplichting van € 96.000 per jaar en deze wordt jaarlijks verhoogd op basis van het CPI van het CBS. Deze verplichting loopt van 1 november 2010 tot en met 31 oktober 2020. In 2019 is besloten de huidige huurovereenkomst te verlengen met vijf jaar.

- Huurovereenkomst afdrukapparatuur: betreft een financiële huurverplichting van € 8.300 per jaar. Deze verplichting loopt van 28 oktober 2024 tot en met 27 oktober 2029.

- Dienstverleningsovereenkomst personeels- en salarisadministratie: betreft een financiële verplichting van € 15.000 per jaar. Deze verplichting loopt van 1 januari 2019 tot 31 december 2020. De overeenkomst is telkens stilzwijgend verlengd met een jaar.

8.3 Toelichting op en analyse van de categoriale indeling 2024

De gerealiseerde afwijking ten opzichte van de begroting over de periode 1 januari tot en met 31 december 2024 wordt hieronder geanalyseerd.

Toelichting op en analyse van de baten

De gerealiseerde totale baten zijn per saldo € 80.464 hoger dan begroot. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd (afwijkingen tot en met 10% van de begroting worden niet toegelicht):

BATEN		Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie t.o.v. begroting				
				Hoger		Lager		Saldo
		€	€	€	%	€	%	€
E.1	Vaste bijdrage	2.021.800	2.020.257	-	-	1.543	0,1	
E.2	Exploitatiebijdrage	-	-58.840	-		58.840		
E.3	Schuldhulpverlening	1.949.600	1.843.500	-	-	106.100	5,4	
E.3a	Schuldhulpverlening ondernemers (pilot)	46.800	6.105	-	-	40.695	87,0	
E.4	Gemeentelijke toegang	202.800	223.078	20.278	10,0	-	-	
E.5	Beschermingsbewind	562.400	497.063	-	-	65.337	11,6	
E.6	Overige	120.400	275.302	154.902	128,7	-	-	
E.7	Rente	115.000	292.799	177.799	154,6	-	-	
Totaal baten		5.018.800	5.099.264	352.979	6,9	272.515	5,3	80.464

De gerealiseerde **Exploitatiebijdrage (E.2)** is per saldo € 58.840 negatief en dus lager dan begroot. Per saldo zijn de totale baten (exclusief de exploitatiebijdrage) € 139.304 hoger en de totale lasten zijn per saldo € 80.761 hoger. Samen resulteert dit dus in een negatieve exploitatiebijdrage, lees teruggave. De toename van de baten wordt voor een groot deel gerealiseerd door de hogere rente opbrengsten en hoger overige opbrengsten. De hogere lasten komen met name voort uit hogere personeelskosten, vooral veel extra inhuur in verband met ziekteverzuim en de hiermee gepaard gaande stijging van BTW compensatie kosten. Een nadere toelichting op de baten en lasten volgt hier onder.

De gerealiseerde opbrengst **Schuldhulpverlening (E.3)** is per saldo € 106.100 lager dan begroot. De vorm, intensiteit en omvang van de dienstverlening worden afgestemd op de hulpvraag en situatie van de cliënt. Dit is maatwerk en de Volkskredietbank zal dus niet automatisch alle mogelijke producten inzetten; lichte vormen van dienstverlening waar het kan, intensieve trajecten waar nodig. Er zijn geen productprijsverschillen, de werkelijke tarieven wijken niet af ten opzichte van de begrote tarieven.

De verschillen tussen de gerealiseerde en begrote aantallen per activiteit worden zichtbaar in de volgende tabel:

Activiteiten	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie t.o.v. begroting			
			Hoger		Lager	
	aant.	aant.	aant.	%	aant.	%
Kernpakket						
Aanmeldingen	500	604	104	20,8	-	-
Intake compleet	400	409	9	2,3	-	-
Crisisintake compleet	35	18	-	-	17	48,6
Adviesgesprekken (preventie)	20	57	37	185,0	-	-
Intake SR	95	42	-		53	55,8
Schuldregeling	210	144	-	-	66	31,4
Schuldbemiddeling	70	56	-	-	14	20,0
Wsnp verklaring	55	41	-	-	14	25,5
Financieel beheer	25	24	-	-	1	4,0
Dwangakkoord inclusief zitting	35	1	-	-	34	97,1
Opstart budgetbeheer t.b.v. beschrm.	30	-	-	-	30	100,0
Budgetbeheer (incl. opstart, afronding en coaching)	655	717	62	9,5	-	-
Budgetbeheer beperkt	125	24	-	-	101	80,8
Begeleid financieel beheer	265	252	-	-	13	4,9
Coachingsgesprekken (preventie)	30	13	-		17	56,7
Lening aanvraag zonder borg	80	240	160	200,0	-	-
Keuzepakket						
Lening aanvraag met borg	20	27	7	35,0	-	-
Beschermingsbewind						
Instroom	35	28	-	-	7	20,0
Uitstroom	30	31	1	3,3	-	-
Totaal dossiers beschermingsbewind	375	345	-	-	30	8,0

De gerealiseerde opbrengst **Schuldhulpverlening ondernemers (pilot) (E.3a)** is € 40.695 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er uiteindelijk maar 6 intakes hebben plaatsgevonden waarvan maar 2 cliënten een vervolgtraject hebben gevolgd. Van de 624 begrote uren is uiteindelijk maar 100 uur ingevuld en dat vanuit 1 gemeente.

De gerealiseerde opbrengst **Beschermingsbewind (E.5)** is € 65.337 lager dan begroot. Het aantal dossiers per 31 december 2024 bedraagt 345 (begroot: 375). Er zijn 7 dossiers minder dan begroot in behandeling genomen en er is iets meer uitgestroomd. De verhouding ‘reguliere’ en ‘schulden’ dossiers in de begroting was ongeveer 80% / 20% en wijkt af van de huidige verhouding; 84% ‘regulier’ en 16% ‘schulden’. Een ‘schulden’ dossier is bewerkelijker en brengt ongeveer € 420 meer op t.o.v. een ‘regulier’ dossier.

De gerealiseerde opbrengst **Overige (E.6)** is per saldo € 154.902 hoger dan begroot. Het jongerenproject Oost Groningen Geld Geletterd heeft geleid tot een niet begrote opbrengst van € 166.091. Daar tegenover staat dat de “eigen” bijdragen schuldbemiddeling, financieel beheer en betaald budgetbeheer iets lager dan begroot zijn uitgevallen.

De gerealiseerde opbrengst **Rente (E.7)** is € 177.799 hoger dan begroot. Dit komt uit rente-inkomsten door Schatkistbankieren. In de begroting is rekening gehouden met de opstart in 2024 van Smart FMS en hierdoor zouden in eerste instantie bewind cliënten overgaan op individuele Leef- en Beheerrekeningen. Er zou hierdoor minder derdengeld rechtstreeks op onze rekening staan en hiermee zou het uitzetten richting Schatkistbankieren ook drastisch verminderen. Smart FMS is echter niet opgestart in 2024.

Toelichting op en analyse van de lasten

De gerealiseerde lasten zijn per saldo € 80.761 hoger dan begroot. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd (afwijkingen tot en met 10% van de begroting worden niet toegelicht):

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie t.o.v. begroting				
			Hoger		Lager		Saldo
	€	€	€	%	€	%	€
E.8 Personeel	4.126.000	4.290.315	164.315	4,0	-	-	
E.9 Afschrijving investeringen	90.000	69.236	-	-	20.764	23,1	
E.10 Huisvesting	175.900	172.097	-	-	3.803	2,2	
E.11 Automatisering	385.000	323.960	-	-	61.040	15,9	
E.12 Apparaatskosten	411.900	441.960	30.060	7,3	-	-	
E.13 Bankkosten	75.000	11.110	-	-	63.890	85,2	
E.14 Mutaties voorzieningen	19.000	11.109	-	-	7.891	41,5	
E.15 BTW compensatie	208.700	252.474	43.774	21,0	-	-	
E.16 Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	
Totaal lasten	5.491.500	5.572.261	238.149	4,3	157.388	2,8	80.761

De gerealiseerde **personeelslasten (E.8)** zijn per saldo € 164.315 hoger dan begroot en zijn als volgt onderverdeeld:

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie t.o.v. begroting				
			Hoger		Lager		Saldo
	€	€	€	%	€	%	€
E.8 Personeel							
Ambtelijk personeel	3.688.600	3.719.058	30.458	0,8	-	-	
Inhuur personeel	254.400	433.992	179.592	70,6	-	-	
Totaal	3.943.000	4.153.050	210.050	5,1	-	-	210.050
Overige personeel:							
Vervanging ziekteverzuim	67.200	-	-	-	67.200	-	
Scholing	50.000	46.676	-	-	3.324	6,6	
Salarisverwerking en P&O	13.000	14.000	1.000	7,7	-	-	
Werving en selectie personeel	-	-	-				
Reis- en verblijf	12.800	16.231	3.431	26,8	-	-	
Arbo en bedrijfszorg	*21.600*	36.897	*15.297*	*70,8*	-	-	
Diversen	*18.400*	23.461	5.061	27,5	-	-	
Totaal	183.000	137.265	24.789	18,1	70.524	51,4	-45.735
Totaal personeel	4.126.000	4.290.316	234.839	5,5	70.524	1,6	164.316

De gerealiseerde **loonsom personeel** is per saldo € 210.050 hoger dan begroot. De toename zit vooral in de extra inhuur personeel. Deze extra inhuur komt voornamelijk door hoog ziekteverzuim. Hiervoor is € 67.200 in de begroting opgenomen, echter hier is niet op afgeboekt. Verder is tevens de noodzakelijke basisbezetting weer op orde gebracht. Door het hoge ziekteverzuim zijn de arbo en bedrijfszorgkosten, alsmede de diverse personeelskosten hoger dan begroot.

Personeelsformatie

Het personeel van de VKB maakt regelmatig gebruik van het recht op zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof. Hieronder volgt een overzicht van beide verlofregelingen en het ziekteverzuim over de periode 2021 tot en met 2024 en de impact daarvan op de personeels-formatie.

Fte niet inzetbaar	2024	2023	2022	2021
Zwangerschapsverlof:				
Aantal medewerkers	0	0	1	1
Fte niet inzetbaar	0	0	0,3	0,4
Ouderschapsverlof:				
Aantal medewerkers	1	4	4	4
Fte niet inzetbaar	0,1	0,2	0,4	0,3
Ziekteverzuim:				
Verzuim percentage:	14,7%	6,6%	8,3%	7,8%
Fte niet inzetbaar	6,7	3,1	3,9	3,6
Totaal fte niet inzetbaar:	6,8	3,3	4,6	4,3

Naast de financiële consequenties zijn de vele vervangingen voor een cliëntgerichte organisatie een grote belasting voor wat betreft de planning en afstemming. Zowel kwalitatief als kwantitatief is de voortdurende vervanging een punt van aandacht.

De gerealiseerde **afschrijvingskosten (E.9)** komen dit jaar € 20.764 lager uit dan begroot als gevolg van het nog niet opstarten van Smart FMS. Daarnaast is er veel IT-apparatuur afgeschreven in 2024 waar nog geen noodzakelijke vervanging voor nodig was.

De gerealiseerde **automatiseringskosten (E.11)** zijn € 61.040 lager dan begroot als gevolg van het nog niet opstarten van Smart FMS.

De gerealiseerde **apparaatskosten (E.12)** zijn € 30.060 hoger dan begroot. Dit resulteert uit € 82.108 niet in de begroting opgenomen kosten van het jongeren project Oost Groningen Geld Geletterd, waar weer een vrijval van subsidiegelden tegenover stond, zie opbrengst **Overige (E.6)**, maar dit wordt teniet gedaan door lager dan begrote kosten voor porti- en postverwerking, kosten informatiebescherming en kosten beschermingsbewind.

De gerealiseerde **bankkosten (E.13)** zijn € 63.890 lager dan begroot. Dit komt door het nog niet opstarten van Smart FMS. Hierdoor lager kosten voor Leef- en Beheergeldrekeningen, maar vooral geen extra rentekosten voor het eventueel afsluiten van extra leningen / kredieten voor het uitvoeren van onze normale bedrijfsvoering.

De gerealiseerde **mutaties voorzieningen (E.14)** zijn € 7.891 lager dan begroot, dit wordt vooral veroorzaakt door actie met betrekking tot het opschonen van de debiteuren en het wegwerken van achterstanden.

Over de **BTW compensatie (E.15)** valt te zeggen dat deze logischerwijs hoger uitvalt omdat deze samenhangt met onze hogere kosten dan begroot, vooral door extra inhuur personeel.

De VKB heeft geen **Vennootschapsbelasting (E.16)** plicht, omdat er geen fiscaal winststreven is. Conform de afspraken met de gemeenten sluit de exploitatie jaarlijks op nihil. De belastingdienst heeft in een schriftelijk reactie van 20 januari 2017 geconcludeerd dat er geen belastingplicht ontstaat voor de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016. Indien blijkt dat in een later jaar wel positieve resultaten worden behaald, dient het één en ander opnieuw te worden beoordeeld.

Toelichting op en analyse van de incidentele bijdragen

Zoals uit het overzicht van baten en lasten (categoriale indeling) 2024, zoals gepresenteerd in hoofdstuk 6 pagina 31, blijkt, is er een verschil van € 473.000 tussen onze baten en lasten. Dit verschil in meegenomen in onze begroting en ontstaat doordat er in 2024 sprake is van extra incidentele kosten.

Het genoemde verschil wordt enerzijds gecompenseerd door een vrijval van de nog aanwezige reserve betreffende de uittreding van de gemeente Westerwolde uit onze gemeenschappelijke regeling, ter hoogte van € 58.000.
Daarnaast door het naar rato in rekening brengen van een incidentele bijdrage bij onze deelnemende gemeentes , ter hoogte van € 415.000, zoals genoemd en gespecificeerd in onze begroting.

Deze incidentele bijdrage is opgebouwd uit 3 componenten, te weten;

- Geraamde extra kosten voor de opdracht aan Lysias, voor een bedrag van € 100.000.
- Geraamde extra kosten door einde politiek verlof voormalig directeur, voor een bedrag van € 120.000.
- Geraamde extra kosten voor Basis op Orde brengen, voor een bedrag van € 195.000.

De daadwerkelijk gerealiseerde kosten voor de 3 bovengenoemde componenten hebben wij getoetst en sluiten aan bij de geraamde kosten conform de begroting. De geraamde kosten zullen wij daarom verrekenen met de exploitatiebijdrage en conform begroting in rekening brengen bij onze deelnemende gemeentes.

Bijdrage 2024 per gemeente

Opdrachtgever	HERZIENE BEGROTING 2024						Incidentele bijdrage	Totaal
	Product bijdrage	Overige bijdrage	Vaste bijdrage	Exploit. bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m E]		
	€	€	€	€	€	€	€	€
Eemsdelta	656.000	171.600	654.600	-	-69.500	**1.412.700**	134.400	**1.547.100**
Het Hogeland	215.400	7.800	227.100	-	-23.100	**427.200**	46.600	**473.800**
Oldambt	523.200	62.400	563.000	-	-56.500	**1.092.100**	115.600	**1.207.700**
Pekela	219.800	7.800	178.900	-	-22.300	**384.200**	36.700	**420.900**
Veendam	335.800	-	398.200	-	-37.200	**696.800**	81.700	**778.500**
Totaal	1.950.200	249.600	2.021.800	-	-208.600	**4.013.000**	**415.000**	**4.428.000**

Opdrachtgever	REALISATIE 2024						Incidentele bijdrage	Totaal
	Product bijdrage	Overige bijdrage	Vaste bijdrage	Exploit. bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m E]		
	€	€	€	€	€	€	€	€
Eemsdelta	599.288	187.883	650.428	-19.090	-81.913	**1.336.596**	134.644	**1.471.240**
Het Hogeland	195.600	188	224.274	-6.319	-27.110	**386.633**	44.563	**431.196**
Oldambt	511.163	56.558	568.221	-16.380	-70.288	**1.049.274**	115.533	**1.164.807**
Pekela	190.913	8.750	180.495	-5.888	-25.261	**349.009**	41.523	**390.532**
Veendam	345.450	6.938	396.839	-11.163	-47.902	**690.162**	78.737	**768.899**
Totaal	1.842.414	260.315	2.020.257	-58.840	-252.474	**3.811.672**	**415.000**	**4.226.672**

9. Rechtmatigheidsverantwoording en vaststellen jaarstukken

9.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 28 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 167.168. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 169.523 bedraagt:

Overschrijding lasten	80.764
Ontbreken investeringskrediet	24.406
Aanbestedingsonrechtmatigheid	64.653
Totaal	169.523

Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 167.168. De overschrijding van de baten ad € 80.764 is volgens het dagelijks bestuur acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium

De verschillen tussen de geautoriseerde baten en lasten en de gerealiseerde baten en lasten worden hieronder per programma weergegeven:

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	afwijking
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	4.136.802	4.199.300	-62.498
	4.136.802	4.199.300	-62.498
Algemene kosten			
Overhead	1.354.698	1.372.964	-18.266
	1.354.698	1.372.964	-18.266
Totaal lasten	**5.491.500**	**5.572.264**	**-80.764**

BATEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	afwijking
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	5.018.800	5.099.264	-80.464
	5.018.800	5.099.264	-80.464
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead	-	-	-
Totaal baten	**5.018.800**	**5.099.264**	**-80.464**
Exploitatiesaldo voor incidentele bijdragen	-472.700	-473.000	300
Bijdrage Westerwolde	58.000	58.000	-
Incidentele bijdrage deelnemende gemeentes	415.000	415.000	-
Exploitatiesaldo voor bestemming	**300**	**0**	**300**

Daarnaast is er in 2024 voor € 24.406 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Voor deze investeringen is in de door het algemeen bestuur geen afzonderlijk investeringskrediet vastgesteld.

Voorwaardencriterium

De VKB maakt voor de schuldhulpverlening gebruik van het softwarepakket Allegro. De jaarlijkse kosten die hiermee zijn gemoeid overschrijden het grensbedrag voor Europees aanbesteden. Hierdoor is € 64.653 ten onrechte niet Europees aanbesteed en derhalve als onrechtmatig aan te merken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

9.2 Vaststellen jaarstukken

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen, in vergadering bijeen op 23 april 2025, besluit tot het vaststellen van de jaarstukken 2024.

De voorzitter, De secretaris,

10. Overige gegevens

10.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Hieronder worden activiteiten, handelingen, besluiten e.d. opgenomen die na 31 december 2024 hebben plaatsgevonden waarvan de consequenties niet zijn verwerkt in de jaarrekening, maar welke wel van invloed kunnen zijn op de financiële positie.

10.2 Exploitatiesaldoverwerking en verdeling

Het exploitatiesaldo over het jaar 2024 bedraagt nihil. Er zijn geen mutaties in de reserves geweest.

Volgens de Gemeenschappelijke Regeling wordt het resterend exploitatiesaldo gedeeld door de deelnemende gemeenten. Op basis van artikel 38 lid 2 en 3 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt de bijdrage van de deelnemende gemeenten als volgt berekend:

- voor ¼ naar verhouding van het aantal inwoners op 1 januari van het desbetreffende dienstjaar;
- voor ¾ naar verhouding van het totaalbedrag van de voor de inwoners van elke deelnemende gemeente in het desbetreffende dienstjaar verleende diensten.

10.3 Verdeelsleutel

De verdeelsleutel wordt gehanteerd voor de verdeling van de exploitatiebijdrage en de BTW compensatie en ziet er als volgt uit:

Opdrachtgever	Inwoners per 01-01-2024	Product afname 2024	% inwoners	% product afname	% gewogen gemiddelde
	aantal	€	%	%	%
Eemsdelta	45.106	599.288	32,2	32,5	32,4
Het Hogeland 1)	15.553	195.600	11,1	10,6	10,7
Oldambt	39.405	511.163	28,1	27,7	27,8
Pekela	12.517	190.913	8,9	10,4	10,0
Veendam	27.520	345.450	19,6	18,7	19,0
Totaal	140.101	1.842.414	100,0	100,0	100,0

1) Inwoners gemeente Eemsmond per 31-12-2018 (CBS StatLine)

Naast boven vermelde opdrachtgevers, is nog voor € 1.086 door de Gemeente Westerwolde afgenomen.

10.4 BTW compensatie

De VKB is grotendeels niet BTW-plichtig. Dit houdt in dat een aanzienlijk deel van de BTW op inkopen niet kan worden teruggevorderd en derhalve onderdeel is van de kosten van inkopen en investeringen. De investeringen worden echter exclusief BTW geactiveerd, de BTW op inkopen is opgenomen in de resultaatpost ‘E.15 BTW compensatie’. De grondslag voor deze verwerkingswijze ligt in het gegeven dat de BTW grotendeels kan worden gecompenseerd door de deelnemende gemeenten (fiscaal technisch heet dit de 'doorschuifregeling').

De VKB doet jaarlijks in maart afzonderlijk opgave van de te compenseren BTW aan de deelnemende gemeenten. De gemeenten kunnen dan op hun beurt deze BTW voor compensatie in aanmerking brengen (zolang ze ten minste hun maximale compensatie nog niet hebben bereikt).

De BTW compensatie 2024 wordt weergegeven in de volgende tabel.

Opdrachtgever		Inwoners per 01-01-2024	Product afname 2024	BTW compensatie 2024
		aantal	€	€
Eemsdelta		45.106	599.288	81.913
Het Hogeland	1)	15.553	195.600	27.110
Oldambt		39.405	511.163	70.288
Pekela		12.517	190.913	25.261
Veendam		27.520	345.450	47.902
Totaal		140.101	1.842.414	252.474

1) Inwoners gemeente Eemsmond per 31-12-2018 (CBS StatLine)

De BTW compensatie 2024 is verdeeld volgens de verdeelsleutel conform de Gemeenschappelijke Regeling; 25% op basis van het aantal inwoners en 75% op basis van de werkelijke productafname.

10.5 Overzicht lasten en baten per taakveld 2024

LASTEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
0.4 Overhead	1.354.698	1.372.964	1.466.393
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	4.136.802	4.199.300	3.595.679
Totaal lasten	5.491.500	5.572.264	5.062.072

BATEN	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023
	€	€	€
0.4 Overhead	-	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	5.018.800	5.099.264	5.062.072
Incidentele bijdragen	473.000	473.000	
Totaal baten	5.491.800	5.572.264	5.062.072

10.6 Overzicht gemeentelijke bijdragen 2024

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	BEGROOT 2024					REALISATIE 2024					VERSCHIL	
Opdrachtgever	Product bijdrage	Vaste bijdrage	Expl.+Inc. bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m D]	Product bijdrage	Vaste bijdrage	Expl.+Inc. bijdrage	BTW compens.	Totaal [F t/m I]	Bedrag [E - J]	Procent [K : E]
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
Eemsdelta	656.000	654.600	134.400	-69.500	**1.375.500**	599.288	650.428	115.554	-81.913	**1.283.357**	92.143	6,7%
Het Hogeland	215.400	227.100	46.600	-23.100	**466.000**	195.600	224.274	38.244	-27.110	**431.008**	34.992	7,5%
Oldambt	523.200	563.000	115.600	-56.500	**1.145.300**	511.163	568.221	99.153	-70.288	**1.108.249**	37.051	3,2%
Pekela	219.800	178.900	36.700	-22.300	**413.100**	190.913	180.495	35.635	-25.261	**381.782**	31.318	7,6%
Veendam	335.800	398.200	81.700	-37.200	**778.500**	345.450	396.839	67.574	-47.902	**761.961**	16.539	2,1%
Totaal	1.950.200	2.021.800	415.000	-208.600	**4.178.400**	1.842.414	2.020.257	356.160	-252.474	**3.966.357**	212.043	5,1%

Toelichting kolommen

A = begrote productafname kern- en pluspakket
B = begrote vaste bijdrage
C = begrote exploitatie + incidentele bijdrage
D = begrote BTW compensatie
E = totaal kolom A + B + C + D

F = geprognosticeerde / gerealiseerde productafname kern- en pluspakket
G = geprognosticeerde / gerealiseerde vaste bijdrage
H = geprognosticeerde / gerealiseerde exploitatie + incidentele bijdrage
I = geprognosticeerde / gerealiseerde BTW compensatie
J = totaal kolom F + G + H + I

K = afwijking realisatie / prognose t.o.v. de begroting (kolom E - J); rood is een overschrijding van de begroting
L = afwijking realisatie / prognose procentueel t.o.v. de begroting (kolom K : E x 100); rood is een overschrijding van de begroting

10.7 WNT-verantwoording 2024 Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

De WNT is van toepassing op de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen. Het voor de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000. Het algemeen bezoldigingsmaximum is van toepassing.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2024: bedragen x € 1	M. Winters
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	08/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.971
Beloningen betaalbaar op termijn	17.527
Subtotaal	*122.498*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	228.532
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	**122.498**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. | N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2023: bedragen x € 1	S.E. Smit
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/08
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	62.139
Beloningen betaalbaar op termijn	10.082
Subtotaal	*72.221*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	131.424
Bezoldiging	**72.221**

Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder

Naam bestuurder		Gemeente	Functie	Bezoldiging 2024	Bezoldiging 2023
Mw. Mariette de Visser	(tot 14-10-2024)	Het Hogeland	Voorzitter lid AB en DB	onbezoldigd	onbezoldigd
Dhr. Hans Ronde	(vanaf 28-11-2024)	Eemsdelta	Voorzitter lid AB en DB	onbezoldigd	onbezoldigd
Dhr. Gert Engelkens		Oldambt	Vice voorzitter lid AB en	onbezoldigd	onbezoldigd
Mw. Ellen van Klaveren		Pekela	Lid AB en DB	onbezoldigd	onbezoldigd
Dhr. Hans Ronde	(tot 28-11-2024)	Eemsdelta	Lid AB	onbezoldigd	onbezoldigd
Dhr. Bert Wierenga		Veendam	Lid AB	onbezoldigd	onbezoldigd
Dhr. Han Hefting	(vanaf 06-11-2024)	Het Hogeland	Lid AB	onbezoldigd	onbezoldigd

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn in 2024 geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen gedaan.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

11. Controleverklaring

12. Statistische gegevens

De ontwikkeling van de verschillende activiteiten door de jaren heen blijkt uit onderstaande overzichten:

Activiteiten	2024	2023	2022	2021
Kernpakket:				
Aanmeldingen	604	520	-	-
Intake, diagnose en crisisinterventie	-	-	-	-
Intake compleet	409	331	289	231
Crisisintake compleet	18	23	25	18
Verkorte intake	-	-	-	-
Plan van aanpak gesprek SHV	-		44	38
Adviesrecht beschermingsbewind	-	-	-	-
Adviesgesprekken (preventie)	57	-	38	16
Intake SR	42	55	81	82
Schuldregeling	144	142	164	223
Schuldbemiddeling	56	101	129	137
Wsnp-verklaring	41	37	25	57
Financieel beheer	24	29	36	38
Dwangakkoord inclusief zitting	1	4	4	4
Budgetbeheer zwaar		-	-	-
Budgetbeheer middel		-	-	-
Budgetbeheer licht		-	-	-
Budgetbeheer (incl. opstart, afronding en coaching)	717	688	752	885
Budgetbeheer beperkt	24	22	23	23
Begeleid financieel beheer	252	215	172	42
Coachingsgesprekken (preventie)	13	8	29	5
Lening aanvraag zonder borg	240	221	175	302
Pluspakket:				
Lening aanvraag met borg	27	28	21	30
Preventie:				
Cursus 'Kostdat?!?!'	-	-	-	-
Gastles / training	-	-	-	-
Voorlichting	-	-	-	-
Workshop 'Geld speelt een rol'	-	-	-	-
Workshop 'Financieel bij de hand'	-	-	-	-
Beschermingsbewind:				
Instroom	28	33	26	20
Uitstroom	31	33	33	16
Reguliere dossiers	288	290	275	280
Schulden dossiers	57	68	65	94
Totaal	345	358	340	374

Vervolg statistische gegevens

	2024	2023	2022	2021
	€	€	€	€
Leningen u/g:				
Stand per 31 december	476.120	524.617	599.895	712.651
Achterstand per 31 december	121.315	110.149	100.090	120.061
Totaal per 31 december	597.435	634.766	699.985	832.712
Voorziening per 31 december	-38.300	-32.400	-26.222	-41.400
Per saldo per 31 december	559.134	602.366	673.763	791.312
Uitbetalingen	355.317	328.096	353.836	454.886
Gemiddelde uitbetaling	3.063	2.077	2.045	2.146
Aantal uitbetalingen	116	158	173	212
Aantal leningen per 31 december	450	476	533	610
Aantal dubieus per 31 december	49	55	44	55
Overzicht van baten en lasten:				
Baten				
Vaste bijdrage	2.020.257	1.733.570	1.690.718	1.668.053
Exploitatiebijdrage	-58.840	659.133	567.967	558.071
Schuldhulpverlening	1.843.500	1.300.810	1.323.333	1.347.812
Schuldhulpverlening ondernemers (pilot)	6.105			
Gemeentelijke toegang	223.078	213.816	78.938	108.573
Beschermingsbewind	497.063	483.829	479.671	488.266
Overige	275.302	439.254	317.061	185.645
Rente	292.799	231.660	77.960	67.985
Incidentele bijdrage	415.000			
Bijdrage Westerwolde	58.000			
Totaal baten	5.572.264	5.062.072	4.535.648	4.424.405
Lasten				
Personeel	4.290.316	3.886.188	3.474.069	3.527.305
Afschrijving investeringen	69.237	91.275	86.946	109.286
Huisvesting	172.098	174.504	153.535	147.638
Automatisering	323.960	389.269	359.815	264.319
Apparaatskosten	441.960	292.310	226.266	172.252
Bankkosten	11.110	19.571	25.287	27.077
Mutaties voorzieningen	11.109	35.743	24.867	-3.963
BTW compensatie	252.474	173.212	184.863	180.491
Totaal lasten	5.572.264	5.062.072	4.535.648	4.424.405

Eshuis

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeenschappelijke regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

23 april 2025

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation

SRA gecertificeerd

Independent Member of PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Volkskredietbank Noord-Oost Groningen
T.a.v. de heer M. Winters, directeur
Postbus 130
9900 AC APPINGEDAM

Behandeld door: Erik Pot en Pim Wellinghoff
Ons kenmerk: 2025.108
Datum: 23 april 2025

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 23 april 2025. Dit is de datum waarop de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Eshuis

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Inhoudsopgave

1. De hoofdlijnen van onze controle 4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie 6
3. Controlebevindingen en actualiteiten 7
4. Procesbeheersing 13
5. Resultaat en vermogenspositie 17
6. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen 18
7. Automatiseringsomgeving 19
8. Onafhankelijkheid gewaarborgd 20
9. Afsluiting 21

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

1. De hoofdlijnen van onze controle

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheidsverantwoording meldt u dat de onrechtmatigheden opgeteld boven de verantwoordingsgrens van 3% uitkomen. In de waarderingsgrondslagen beschrijft u de kaders en in de paragraaf bedrijfsvoering gaat u in op de bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.
Controleverschillen	Wij hebben tijdens onze controle een aantal bevindingen geconstateerd. De ongecorrigeerde verschillen hebben wij opgenomen in hoofdstuk 6. De grens van ongecorrigeerde fouten voor een goedkeurend oordeel is de goedkeuringstolerantie die wij hebben bepaald op € 55.700. Voor onzekerheden geldt een grens van € 167.100. De ongecorrigeerde controleverschillen bedragen € 37.100 en overstijgen daarmee de grens voor een goedkeurend oordeel niet.
Resultaat en vermogenspositie	De gemeenschappelijke regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (hierna: de VKB) is een maatschappelijke instelling zonder winstoogmerk. Het resultaat over boekjaar 2024 is nihil, omdat de deelnemende gemeenten conform de gemeenschappelijke regeling garant staan voor het negatieve exploitatiesaldo. Zonder positieve resultaten is er geen sprake van eigen vermogen. Conform deze beleidskeuze van de deelnemende gemeenten is het eigen vermogen ultimo 2024 nihil. De VKB heeft geen buffer om tegenvallers op te vangen. Deze komen dan ook in voorkomende gevallen voor rekening van de deelnemende gemeenten. Daarmee is de continuïteit van de VKB gezekerd, tot het moment waarop de deelnemers besluiten de regeling te beëindigen.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (de WNT).
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. De complexiteit in uw omgeving is de laatste jaren toegenomen en van daaruit zijn soms keuzes nodig bij het inrichten van de interne beheersing. De wisselingen die op belangrijke functies hebben plaatsgevonden hebben in 2024 gezorgd voor meer stabiliteit. Er wordt structureel gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de interne beheersing.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

	De afweging die gemaakt wordt tussen het afdekken van risico's en inzet van beschikbare middelen wordt bestuurlijk ook explicieter gemaakt. U hebt daarmee, ondanks de turbulentie vorig jaar, voldoende zicht gehad op de risico's in kwetsbare processen zoals de controles in de betaalorganisatie, de inkoopstroom en verwerking van schattingen en correcties via memoriaalboekingen.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons onder meer bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik. VKB beschikt sinds eind 2023 over een nota misbruik en oneigenlijk gebruik. Dat vinden wij een goede ontwikkeling, omdat u daarmee inzicht vergaard in de (fraude)risicofactoren en op grond van dat inzicht een afweging kan worden gemaakt of adequate beheersmaatregelen zijn geïmplementeerd. De maatschappelijke trend beweegt zich richting een fraudebeheersplan, waarin naast risico's ook maatregelen, restrisico's en vervolgacties nadrukkelijk een plaats krijgen. Wij raden u aan om dit onderwerp blijvend onder de aandacht te houden binnen uw organisatie en te zorgen voor bewustzijn hieromtrent.
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen met betrekking tot bijvoorbeeld de waardering van vaste activa, vorderingen en het afgrenzen van verplichtingen. Wij hebben vastgesteld dat de door het management gehanteerde schattingsmethoden ongewijzigd zijn ten opzichte van voorgaand jaar en dat de door het management gekozen methoden aanvaardbaar zijn.
Dataveiligheid en IT	De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe en op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. De invoering van NIS2 in 2025 en de doorontwikkeling van de BIO naar BIO2 zijn belangrijke actuele ontwikkelingen op IT-gebied. Wij vragen u voldoende aandacht te hebben voor deze onderwerpen, omdat een gedegen voorbereiding gewenst is. Voor onze belangrijkste observaties ten aanzien van de IT-omgeving en informatieveiligheid, verwijzen wij naar hoofdstuk 4. Procesbeheersing.
Rechtmatigheidsverantwoording	Het bestuur heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Hierbij heeft het dagelijks bestuur de in de financiële verordening opgenomen, en de door het algemeen bestuur vastgestelde, verantwoordingsgrens van afgerond 167.000 euro gehanteerd. Het dagelijks bestuur heeft verklaard dat de omvang van de niet rechtmatig tot stand gekomen baten en lasten, alsmede balansmutaties afgerond € 169.500 bedragen en daarmee de verantwoordingsgrens overschrijden. Wij hebben vastgesteld dat deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld. Wij adviseren, net als vorig jaar, om in de financiële verordening vast te leggen wat bij begrotingsafwijkingen wordt verstaan onder 'tijdige melding aan het Algemeen Bestuur'.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit een aantal stappen. Het dagelijks bestuur behandelt in de vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening en stelt deze vervolgens voorlopig vast. De definitieve vaststelling volgt in het algemeen bestuur nadat de jaarrekening door de deelnemende gemeenten is beoordeeld. Formeel hebben zij echter niet de mogelijkheid om wijzigingen voor te stellen of aan te brengen.

Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan het bestuur en de vergadering waarin de vaststelling in eerste aanleg plaatsvindt. Mochten in die periode omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat kan ook een gebeurtenis zijn, die effect heeft op uw inschattingen met betrekking tot de continuïteit van de organisatie. In die situatie vervalt onze toestemming tot openbaarmaking. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken u in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is uitsluitend bedoeld om in uw eigen archief opgenomen te worden. Dit exemplaar mag op geen enkele wijze worden verspreid. Publicatie van deze verklaring op de website is niet toegestaan. Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Indien wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken deze van de website te verwijderen of uw indiening bij stakeholders ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Bij openbaarmaking van de controleverklaring dient u gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.
Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening tijdens de bestuurlijke afhandeling ongewijzigd blijft en wordt vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (‘u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening’).

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

3. Controlebevindingen en actualiteiten

3.1 De basis op orde

Nadat sprake was van verloop op cruciale functies zijn deze functies opnieuw ingevuld. Dat heeft in 2024 geleid tot meer stabiliteit en meer ervaring in de organisatie. Er wordt door de VKB gestructureerd verder gewerkt aan het opzetten van een slagvaardige organisatie die in staat is om haar diensten op het vereiste kwaliteitsniveau en in de gewenste omvang uit te voeren. De na te streven doelen zijn vastgelegd in een markeringsdocument. De omvang van de organisatie wordt ook in ogenschouw genomen in relatie tot het te bedienen werkgebied en er wordt gewerkt aan oplossingen op alle niveaus: zowel strategisch als tactisch en operationeel. Daar waar sprake was van achterstanden in (administratieve) processen is in 2024 verder gewerkt aan een inhaalslag. Daarnaast wordt gewerkt aan de implementatie van nieuwe software voor kredietverstrekkingen. De slogan ‘De basis op orde’ krijgt op die wijze langzamerhand gestalte. Gelet op de grootte van de VKB dient u wel keuzes te (blijven) maken ten aanzien van benodigde functiescheiding en de wijze waarop beheersmaatregelen structureel worden uitgevoerd en gedocumenteerd. De eisen op dit gebied nemen, zowel binnen het accountantsvak als vanuit de maatschappij, steeds verder toe.

3.2 Proces opstellen en controleren van de jaarrekening

De oplevering van de voor de jaarrekeningcontrole benodigde documentatie heeft gefaseerd plaatsgevonden. Daardoor is het proces vertraagd en minder vlot verlopen dan door u en door ons gewenst. Daar staat tegenover dat we hebben kunnen vaststellen dat er ten opzichte van vorig boekjaar ook op dit gebied een verbeterslag heeft plaatsgevonden doordat posten beter waren geanalyseerd en uitgezocht.

3.3 Gemeenschappelijke regeling

Met ingang van 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wijziging brengt met zich mee dat alle gemeenschappelijke regelingen aangepast moeten worden. Een deel van de wijzigingen is al per 1 juli 2022 van kracht geworden, terwijl het andere deel uiterlijk 1 juli 2024 geïmplementeerd moet zijn in de gemeenschappelijke regeling. De meest recente versie van uw gemeenschappelijke regeling dateert uit 2019 en wij constateren dat hierin de herindeling van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum tot de gemeente Eemsdelta nog niet is verwerkt. Het is daarom raadzaam de gemeenschappelijke regeling op korte termijn te actualiseren en de noodzakelijke aanpassingen door te voeren. Dit voorkomt eventuele juridische complicaties en zorgt ervoor dat uw organisatie tijdig voldoet aan de nieuwe wettelijke eisen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3.4 Beheer cliëntgelden

Een actueel thema binnen de Volkskredietbank is de vraag welke activiteiten bij de core business horen. Met name gaat het daarbij om het beheer van cliëntgelden. Momenteel hanteert de Volkskredietbank in principe één bankrekening. In de balans zijn aan de passivakant deze cliëntgelden, ofwel schuld aan cliënten, opgenomen onder de post Beheerrekeningen.
Momenteel wordt deze situatie nader tegen het licht gehouden. Indien het beheer van cliëntgelden niet tot de core business wordt gerekend en de cliëntgelden buiten de organisatie worden gebracht dient mogelijkerwijs een gedeeltelijke herfinanciering plaats te vinden. Uit de balans per 31 december 2024 blijkt dat de post beheerrekeningen ruim € 9,4 miljoen bedraagt.
De liquide middelen (inclusief schatkist rijk) bedragen € 8,3 miljoen. Dat betekent de beheergelden momenteel deels worden gebruikt voor financiering van andere activaposten. De financiering dient dan voor dit gedeelte opnieuw te worden ingekleurd.

3.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee legt het bestuur verantwoording af over het voldoen aan de financiële spelregels in de organisatie. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek binnen het bestuur en deelnemende gemeenten over de (financiële) rechtmatigheid te ondersteunen met als doel om zowel de kaderstellende als de controlerende rol van het algemeen bestuur te versterken. Wij evalueren de huidige status van de kaderstelling en de drie afzonderlijke criteria, waarover door het bestuur verantwoording afgelegd moet worden.

Status kaderstelling
Of het nu de financiële kaders van de begroting zijn, de verordeningen of de beleidsmatige kaders in de vorm van visies en nota's, het is het algemeen bestuur dat de kaders formuleert en vaststelt. Het gaat daarbij om de controleverordening, de financiële verordening en het normenkader, inclusief de verantwoordingsgrens.
De VKB heeft de kaders tijdig geactualiseerd met dien verstande dat in de financiële verordening nog niet is weergegeven wat, in het geval melding van begrotingsafwijkingen aan het algemeen bestuur, wordt verstaan onder 'tijdige melding'. Wij adviseren u de financiële verordening op dit punt aan te passen.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: termijnen, grondslagen, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het tot stand komen van grotere inkoopcontracten is bijvoorbeeld aan bepaalde voorwaarden verbonden (de aanbestedingswet).
Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid. Er zijn, afgezien van de onrechtmatigheid van inkooptransacties uit hoofde van de aanbestedingswet (zie hieronder), geen bevindingen geconstateerd in de rechtmatigheidsverantwoording ten aanzien van het voorwaardencriterium.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aanbesteden
Het voldoen aan de aanbestedingswet is verplicht voor de VKB. Wij hebben de uitkomsten van uw interne aanbestedingsanalyses over heel 2024 beoordeeld en concluderen, net als u, dat er voor een bedrag van afgerond € 64.700 aan verstrekte opdrachten en contracten als onrechtmatig moet worden aangemerkt.

Begrotingscriterium
Het begrotingscriterium heeft betrekking op het budgetrecht van het algemeen bestuur. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, en ook de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld en ook is in de begroting krediet geraamd voor geplande investeringen. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn. De financiële beheershandelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Die grens is hard, overschrijden is per definitie onrechtmatig.

De financiële verordening (2023) speelt een cruciale rol in de wijze waarop de VKB dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. Overschrijdingen van lasten zijn altijd onrechtmatig. Een afwijking van de begroting ten aanzien van de onderschrijding van de lasten, en overschrijding en onderschrijding van de baten is echter niet onrechtmatig, wanneer dit conform de afspraken met het algemeen bestuur als acceptabel wordt aangemerkt én tijdig wordt gemeld en vastgesteld door het algemeen bestuur. De begrippen tijdigheid en acceptabel zijn in uw financiële verordening op dit moment echter niet zuiver gedefinieerd. Wij verwachten dat u dit in het komende jaar in de financiële verordening vastlegt en daarbij ook een dergelijk kader voor investeringskredieten inricht.

In uw eigen analyse concludeert u, terecht, dat voor afgerond € 81.000 de begrote lasten zijn overschreden. De begrotingsonrechtmatigheid op de investeringen bedraagt afgerond € 24.000. De totale onrechtmatigheid in het kader van het begrotingscriterium bedraagt daarmee € 105.000.

U hebt aangegeven dat onlangs is gebleken dat in de vastgestelde begroting 2024 door een formulefout een ongewilde verschuiving heeft plaatsgevonden tussen het programma schuldhulpverlening en de overhead. In de jaarrekening 2024 zijn de begrotingscijfers daarom aangepast ten opzichte van de vastgestelde begroting.

De effecten van deze onrechtmatigheid heeft u teruggebracht door de overschrijding van de baten, alsmede het herstel van het effect van de formulefout in de begroting, voorafgaand aan het goedkeuren en vaststellen van de jaarrekening, door het algemeen bestuur goed te laten keuren. Voor de overschrijdingen op de lasten en de investeringskredieten is een zodanige noodmaatregel niet mogelijk waardoor de onrechtmatigheid inzake het begrotingscriterium voor boekjaar 2024 op € 105.000 euro uit zal komen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Misbruik & oneigenlijk gebruik
Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden. Het beleid inzake het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik is vastgelegd is door het algemeen bestuur vastgesteld op 30 november 2023.

Een belangrijke wijziging met betrekking tot de verantwoording van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) is dat bevindingen met betrekking tot het M&O-criterium niet langer worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording zelf. Als het M&O-beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en sancties, wordt dit niet als onrechtmatigheid beschouwd. Via de paragraaf bedrijfsvoering is het echter verplicht om inzicht te geven in de aard en de (financiële) impact van het geconstateerde misbruik bij de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat de organisatie nog steeds actie moet ondernemen om deze kwesties aan te pakken, terwijl de accountant hierin een stap terugzet.

Er is geen sprake van meldingen van misbruik en oneigenlijk gebruik die in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht.

Conclusie inzake de drie criteria gezamenlijk
Met afgerond een totaal aan afwijkingen van € 169.500 is de verantwoordingsgrens van (afgerond) € 167.000, overschreden. Het bestuur heeft daarom in de rechtmatigheidsverantwoording terecht de conclusie getrokken dat de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

3.6 Vooruit ontvangen bedragen

In 2024 is de balanspositie inzake vooruit ontvangen bedragen nader geanalyseerd. Per 31 december 2024 ontbreekt nog voor een bedrag van € 37.100 aan onderbouwing. Wij hebben dit bedrag meegenomen in onze foutevaluatie.

3.7 Het maken van schattingen

Schattingen: algemeen
Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiële vaste activa, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen.

Schattingen: methoden en backtesting
Tijdens onze werkzaamheden hebben wij met u overlegd over de voorziening voor mogelijke oninbare debiteuren. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Dat noemen we backtesting. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgepakt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren.

Aanwending vergoeding uittreding gemeente Westerwolde
In verband met de uittreding van de gemeente Westerwolde per 1 januari 2020 is destijds ter dekking van kosten dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Westerwolde (die op die datum klant waren bij de VKB) een vergoeding ontvangen van € 558.593. Op 1 januari 2024 resteerde van dit bedrag nog afgerond € 58.000. Aangezien op dit moment geen dienstverlening meer wordt geleverd aan inwoners van de gemeente Westerwolde is het nog niet aangewende bedrag van € 58.000 in 2024 volledig vrijgevallen in de baten. In lijn met uw begroting is de balanspositie ultimo 2024 daarom nihil.

3.8 Continuïteit

Onderdeel van de jaarrekeningcontrole is onze beoordeling of de organisatie in de twaalf maanden na afgifte van de controleverklaring de activiteiten kan voortzetten. Deze beoordeling bestaat uit verschillende onderdelen, te beginnen met uw eigen expliciete beoordeling op dit punt. Naarmate er meer aanleiding is, is de benodigde analyse ook uitgebreider. Onderdelen van uw beoordeling zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de ontvangen, toegezegde en vastgestelde bijdragen, de mate waarin u eigen inkomsten weet te generen en de door u gesignaleerde risico's en de wijze waarop u inspeelt op deze risico's.

Er zijn verschillende aspecten die van invloed zijn op de continuïteitsrisico's. Dit zijn macro-economische ontwikkelingen, zoals hoge inflatie, energieprijsontwikkelingen, subsidiezekerheid en bezuinigingen als gevolg van politieke beslissingen. Wij verwachten van u dat u deze aspecten meeneemt in uw inschatting van continuïteitsrisico's. Uw analyse is immers het startpunt van onze eigen inschatting over uw continuïteit. Op dit moment maakt u voornamelijk impliciet inschattingen ten aanzien van de continuïteit en het is slechts beperkt onderdeel van een proces waarin verschillende belanghebbenden worden betrokken, zoals het management, het bestuur en uw toezichthouders. Voor de VKB geldt een bijzondere situatie in die zin dat u op grond van de gemeenschappelijke regeling formeel een garantie heeft vanuit de deelnemende gemeenten dat de gemeenten de eventuele tekorten dienen af te dekken.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Wij adviseren om de risico's en uw maatregelen meer expliciet vast te leggen en te kwantificeren. en te bespreken binnen uw organisatie. Ondanks dat op dit moment deze expliciete vastlegging ontbreekt, hebben wij voldoende controle-informatie verkregen om met redelijke mate van zekerheid te kunnen concluderen dat continuïteit van uw organisatie in de komende 12 maanden is geborgd.

3.9 Fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen uw organisatie.

Wij achten het voor de VKB ook van belang dat op alle niveaus in de organisatie tenminste eenmaal per jaar gesproken wordt over de (fraude)risico's in de organisatie, de activiteiten en de maatregelen die hieromtrent getroffen zijn. Ook een interne beoordeling of de maatregelen afdoende worden gevonden hoort daarbij. Wij adviseren u een fraudebeheersplan op te stellen, waarbij u tevens aandacht besteed aan het onderdeel misbruik en oneigenlijk gebruik. Vanuit de rechtmatigheidsverantwoording dient er immers specifieke aandacht te worden besteed aan dit thema.

Wij dienen in onze rol als accountant ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op het vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

Indien we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met het bestuur. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder.

Hoewel we tijdens de controle een professioneel-kritische houding hebben en aanzien van frauderisico's, benadrukken wij dat onze controle niet primair gericht is op het constateren van fraude. Wij hebben geen aanwijzingen voor fraude geconstateerd tijdens onze controle van de jaarrekening 2024.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4. Procesbeheersing

4.1 Algemeen

In het vervolg van dit hoofdstuk behandelen we de processen die onderdeel zijn geweest van onze controle. Per proces beschrijven we kort en op hoofdlijnen welke minimale beheersingsmaatregelen we verwachten aan te treffen en vervolgens geven we aan wat we hebben geconstateerd. Daar waar de norm niet helemaal scherp is gedefinieerd, hebben wij een norm beschreven die naar onze mening passend is bij de aard van het proces, de daaraan te stellen eisen en het belang voor uw organisatie.

4.2 Samenvatting procesbeheersing

In onderstaande tabel hebben we een overzicht opgenomen van alle processen die in scope zijn bij de interimcontrole en daarbij een overzicht van ons oordeel over de procesbeheersing ten tijde van de interimcontrole 2024. Daar waar er belangrijke aandachtspunten zijn en tevens bij een score die niet groen is, wordt dit toegelicht.

Proces	Score	Verwijzing
Memoriaalboekingen	🟡	Zie paragraaf 4.3
Personeel en salarissen	🟡	Zie paragraaf 4.4
Factuurafhandeling	🟡	Zie paragraaf 4.5
Betalingsverkeer inclusief cliëntgelden en kredietverstrekkingen	🟡	Zie paragraaf 4.5
Opbrengsten programma schuldhulpverlening	🟡	Zie paragraaf 4.6
IT- en dataveiligheid	🟡	Zie paragraaf 4.7

🟢 Er is geen sprake van significante tekortkomingen of verbeterpunten. Hiermee concluderen wij dat dit proces in opzet en bestaan voldoende is om het proces van het opstellen van de jaarrekening te ondersteunen.

🟡 Binnen het proces is sprake van een gemiddeld risico en/of is sprake van verschillende tekortkomingen of verbeterpunten met een potentieel gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Deze vragen op middellange termijn actie.

🔴 Binnen het proces is sprake van een hoger risico en/of is er sprake van verschillende tekortkomingen of verbeterpunten met een potentieel grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Deze vragen direct actie.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

4.3 Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn boekingen die buiten het reguliere proces om uitgevoerd worden. Memorialen zijn bij uitstek geschikt om bijvoorbeeld correctieboekingen of schattingen op de juiste wijze in de periodecijfers of de jaarrekening te verwerken. Omdat het om een afwijkende procesgang gaat, bestaat er, zeker voor boekingen die na het einde van een periode worden gemaakt, een groter dan regulier risico dat memoriaalboekingen niet juist, of anders bedoeld, verwerkt worden. Wij verwachten in dit proces een adequate functiescheiding door middel van een strikte doorvoering en handhaving van het vier-ogenprincipe.

Wij hebben vastgesteld dat het mogelijk is dat medewerkers financiën zelfstandig memoriaalboekingen doorvoeren, zonder dat hier toezicht op is. Wij adviseren u de mogelijkheden te bekijken om een systeemtechnische functiescheiding te implementeren, waarbij de invoer en de controle van een memoriaalboeking technisch gezien niet door één functionaris kan worden uitgevoerd. U heeft aangegeven dat een vrijwel integrale controle plaatsvindt op alle memoriaalboekingen door het hoofd financiën, maar dat de zichtbaarheid daarvan en de volledigheid van deze controle in het boekingsproces nog beter kan.

4.4 Personeel en salarissen

Wij verwachten ten aanzien van het proces personeel en salarissen dat er uitsluitend geautoriseerde mutaties in de personeels- en salarisadministratie worden doorgevoerd. Dat betreft zowel de in- en uitdienst mutaties als ook personele vergoedingen (secundaire arbeidsvoorwaarden) en declaraties (bijvoorbeeld reiskosten). In de sfeer van de salarisverwerking, die is uitbesteed, constateren wij dat er geen concrete afspraken zijn met betrekking tot de output van de salarisverwerking en de controle hierop. Tevens verwachten we dat er minimaal één keer per jaar een zichtbare controle op de premiepercentages wordt uitgevoerd. Ondanks dat wij vanuit onze werkzaamheden geen fouten hebben geconstateerd, adviseren wij u om zichtbare controlemaatregelen in te stellen die ervoor zorgen dat u voldoende zekerheid verkrijgt omtrent de juistheid van de salariskosten gedurende het boekjaar.

4.5 Betalingsverkeer inclusief cliëntgelden en kredietverstrekkingen

Ten aanzien van het betalingsproces is het belangrijk dat er sprake is van een vier-ogen-principe vanaf het moment dat leveranciers in de financiële administratie worden aangemaakt tot het moment waarop betalingen moeten worden verricht aan een betreffende leverancier. Wij hebben vastgesteld dat de medewerkers die belast is met het betalingsproces eveneens rechten hebben binnen het financiële pakket en ook om crediteurenstamgegevens zelfstandig te wijzigen. Bij het aanmaken of wijzigen van de crediteurenstamgegevens wordt het vier-ogenprincipe systeemtechnisch niet afgedwongen alvorens betalingen worden verricht. Feitelijk gaat het hier om een vermenging van de beschikkende functie (het verrichten van betalingen) en de registrerende en controlerende functie.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Net zoals bij reguliere crediteurenbetalingen, verwachten wij dat er bij betalingen van kredietverstrekkingen en cliëntgelden voldoende functiescheiding wordt toegepast. Mede vanwege de relatief geringe omvang van de organisatie heeft u ervoor gekozen om de beslissingsbevoegdheid op het toekennen van een kredietverstrekking tot een bedrag van € 5.000 te beleggen bij de afdeling Financiën. Gezien deze afdeling ook betrokken is bij het betaalproces ontstaat ook hier een minder wenselijke functievermenging tussen de beschikkende en registrerende functie. Wij geven u in overweging om het autoriseren (beschikken) van de kredieten te laten verrichten door mensen die niet bij de uitbetaling betrokken zijn.

4.6 Opbrengsten programma schuldhulpverlening

De VKB wordt grotendeels gefinancierd door de vaste en product specifieke bijdragen vanuit gemeenten. Naast deze opbrengsten kent de VKB enkele overige opbrengsten, zoals detacheringen en projecten. Het waarborgen van de volledigheid van deze opbrengsten is essentieel voor een gezonde bedrijfsvoering. De opbrengsten worden gegenereerd vanuit de software. Het is voor de VKB vrijwel onmogelijk om diensten op het gebied van schuldhulpverlening te verlenen zonder gebruik van de daartoe benodigde software. Vanuit deze software wordt de dienstverlening per cliënt en per deelnemende gemeente getotaliseerd en in de financiële administratie verwerkt. In het kader van de interne controlewerkzaamheden vinden toetsingen plaats aan de hand waarvan de juistheid en volledigheid van de opbrengsten worden vastgesteld. Wij hebben vanuit onze werkzaamheden op dit gebied geen bijzondere bevindingen. Wel blijkt dat het produceren van informatie uit deze software een moeizaam proces is. Dit is een aandachtspunt. Dit is één van de redenen dat u inmiddels hebt gekozen voor implementatie van andere software.

4.7 IT- en dataveiligheid

De IT-omgeving en dataveiligheid worden steeds belangrijkere onderwerpen. Op basis van onze vaktechnische normen, verwachten we bij de VKB een gedragen IT-beleid, zichtbare monitoring van het IT-beleid en dat zichtbaar wordt voldaan aan wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de regels inzake de dataveiligheid zoals opgenomen in de AVG. In het kader van de accountantscontrole kijken we bij de IT-omgeving primair naar de zogenaamde algemene maatregelen zoals informatiebeveiligingsbeleid, de toegangsbeveiliging, het wijzigingenbeheer en de continuïteit van de IT-systemen. De normen op het gebied van dataveiligheid worden vrijwel jaarlijks verder aangescherpt en dat betekent dat de lat waaraan u moet voldoen steeds hoger komt te liggen.

Op IT-gebied staat er de komende tijd veel te gebeuren. De invoering in 2025 van NIS2 en de doorontwikkeling van de BIO naar BIO2 zullen een stevige impact hebben op gemeenten en kunnen daarmee ook relevant zijn of worden voor uw organisatie. De reikwijdte van NIS2 is nog niet definitief zodat het niet zeker is of u hiermee te maken krijgt maar gemeenten hier sowieso wel onder vallen. De nieuwe BIO-normen zijn sinds augustus 2024 bekend. Eerder was al duidelijk dat de BIO nog sterker gebaseerd is op risicomanagement en governance. Het informatiebeveiligingsbeleid zal langs die lijnen moeten worden ingericht of herschreven.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Het inbedden van de BIO in een strategisch IT-plan of -visie wordt belangrijker omdat ook de rollen en verantwoordelijkheden van het management meer aandacht krijgen. Dat betekent dat ook rapportagelijnen ontwikkeld zullen moeten worden over de naleving van de nieuwe normen. Een concrete nulmeting op de mate waarin u aan de huidige normen voldoet ontbreekt op dit moment nog. De verwachting is dat u moet concluderen dat de VKB, de afgelopen jaren toegenomen voorschriften, met name op het gebied van procesbeschrijving, interne controles en IT-governance, nog onvoldoende in de praktijk heeft ingeregeld.

Het aantal BIO-normen was ruim boven de 100 en is in de nieuwe set met 60% teruggebracht en sterk vereenvoudigd. Daardoor ontstaat meer focus op feitelijke veiligheid en is het streven de nalevingsdruk te verlagen. Daarnaast worden er drie Basisbeveiligingsniveaus (BBN) losgelaten. Uit de evaluatie van de BIO blijkt dat het toepassen van de BBN's in de hand werkt dat de focus op het classificeren van de individuele systemen op BBN kwam te liggen en daardoor minder op algemeen risicomanagement en de specifieke risico's voor informatiesystemen. Een ander belangrijk aspect, uit de nieuwe NIS2-richtlijn, is de verplichting om incidenten tijdig te rapporteren aan bevoegde autoriteiten. Dit vereist een goed ingericht incidentresponsproces, waarbij snel gereageerd kan worden op bijvoorbeeld cyberaanvallen of datalekken en deze binnen de gestelde termijn rapporteren. Wij adviseren u na te gaan in hoeverre dit impact gaat hebben op bijvoorbeeld de IT-governance en de naleving van de BIO-normen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5. Resultaat en vermogenspositie

De VKB heeft het boekjaar 2024 afgesloten met een exploitatieresultaat vóór gemeentelijke bijdrage van € 58.840 positief (begroot: € 0). In de jaarrekening concludeert u zelf dat uw begroting voor de komende tijd voldoende waarborgen bieden als het gaat om de continuïteit van uw organisatie, waarbij u tevens in ogenschouw neemt dat de deelnemende gemeenten instaan voor eventuele tekorten en dus voor de continuïteit van de VKB. Eveneens heeft u aangegeven dat er geen sprake is van besluiten tot significante taakwijzigingen binnen uw gemeenschappelijke regeling.

Het resultaat ten opzichte van de begroting en ten opzichte van voorgaand jaar is hiermee als volgt:

Opbouw resultaat	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Vaste bijdrage	2.020.257	2.021.800	1.733.570
Schuldhulpverlening	1.849.605	1.996.400	1.300.810
Beschermingsbewind	497.063	562.400	483.829
Overige opbrengsten	791.179	438.200	884.728
Personeelslasten	-/- 4.290.316	-/- 4.126.000	-/- 3.886.189
Overige lasten	-/- 1.281.948	-/- 1.365.500	-/- 1.175.883
Incidentele bijdrage	473.000	473.000	
Exploitatiebijdrage	**58.840**	**0**	**-/- 659.133**

In de jaarrekening heeft u opgenomen dat de afwijking tussen de begroting en de realisatie met name wordt verklaard door hogere tijdelijke inhuurkosten voor vervanging wegens ziekte en het invullen van vacatures. Tegenover deze kosten staan echter ook hogere rentebaten en niet voorziene opbrengsten uit het op jongeren gerichte project Oost-Groningen Geld Geletterd (OGGG). Hierdoor resteert per saldo een overschot, welke wordt verrekend met de deelnemende gemeentes.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

6. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit. Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het BADO stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt afgerond € 55.700 op basis van het totaal aan lasten van € 5.572.000. Mochten we niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 167.000.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u ongeveer € 2.750.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Ontbrekende onderbouwing inzake vooruit ontvangen bedragen (zie hoofdstuk 3.4)	37.100	37.100	37.100
Totaal verschillen getrouwheid	**37.100**	**37.100**	**37.100**
Totaal onzekerheden getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

7. Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts díe onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Controlebevindingen en actualiteiten
Procesbeheersing
Resultaat en vermogenspositie
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

8. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de VKB voldoende is gewaarborgd. Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Controlebevindingen en actualiteiten
- Procesbeheersing
- Resultaat en vermogenspositie
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

9. Afsluiting

Wij danken de medewerkers van de VKB voor de samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Natuurlijk zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Bijlagen:

1. Getekende controleverklaring
2. Was getekende controleverklaring in enkelvoud
3. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

De Raad van de Gemeente Oldambt
Postbus 175
9670 AD WINSCHOTEN

Per mail: griffie@gemeente-oldambt.nl

Onderwerp
Ontwerpbegroting 2026

Datum
Appingedam, 24 april 2025

Ons kenmerk	**In behandeling bij**	**Afdeling**	**Uw kenmerk**
	De heer M. Winters	Directie	

Geachte Griffier,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting 2026 van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen aan. In de vergaderingen van het dagelijks en algemeen bestuur van de Volkskredietbank van donderdag 23 april 2025 is deze ontwerpbegroting voor 2026 besproken.

Zienswijze
Conform de gemeenschappelijke regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen heeft de raad na ontvangst van de ontwerpbegroting twee maanden de tijd om eventuele zienswijzen schriftelijk bij het dagelijks bestuur kenbaar te maken.

Termijn
Indien u daarvan gebruik wilt maken, verzoeken wij u deze uiterlijk 24 juni 2025 schriftelijk kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur. In de vergadering van 10 juli 2025 zal het algemeen bestuur dan uw zienswijzen betrekken bij de definitieve vaststelling van de begroting 2026. Daarna wordt de begroting naar de provincie verzonden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en zien uw eventuele reactie op de begroting graag uiterlijk 24 juni 2025 a.s. tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

Het Algemeen Bestuur van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen,

H. Ronde
Voorzitter

M. Winters
Secretaris

Bijlage:

- Ontwerpbegroting 2026

Begroting 2026

conceptversie 16 april 2025

INHOUDSOPGAVE

1 VOORWOORD 4

2 BELEIDSBEGROTING 6

2.1 INLEIDING 6

2.2 DE ORGANISATIE 6

2.2.1 Deelnemende gemeenten en bestuur 6

2.2.2 Bereikbaarheid 7

2.3 PROGRAMMAPLAN 8

2.3.1 Wat willen we bereiken? 8

2.3.2 Wat gaan we daarvoor doen? 9

2.3.3 Wat mag het kosten? 12

2.4 PARAGRAFEN 17

2.4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17

2.4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 19

2.4.3 Financiering 19

2.4.4 Bedrijfsvoering 22

2.4.5 Wet Open Overheid 23

2.4.6 Fraude en fraudepreventie 23

2.4.7 Gevolgen gemeentelijke herindelingen 24

2.4.8 Personeel 24

2.4.9 Verbonden partijen 27

3 FINANCIËLE BEGROTING 28

3.1 TOELICHTING BEGROTING 2025 28

3.1.1 SLUITENDE BEGROTING 28

3.1.2 BEDRIJFSVOERING OP ORDE 28

3.1.3 Inflatiecorrectie 28

3.2 OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN 2026 29

3.2.1 Programmarekening 29

3.2.2 Categoriale indeling van baten en lasten 2026 30

3.3 TOELICHTING OP EN ANALYSE VAN DE CATEGORIALE INDELING 2026 31

3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE 2026 35

3.5 MEERJARENRAMING 2026 – 2029 36

4 VASTSTELLEN BEGROTING 2026 38

5 OVERIGE 39

5.1 BIJDRAGE GEMEENTEN 2026 39

5.2 OVERZICHT VAN DE GERAAMDE LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD 39

5.3 DECLARATIEWIJZE 40

5.4 BTW COMPENSATIE 41

5.5 VERDEELSLEUTEL 41

1 Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor 2026 van de VKB. Vanwege de vroege wettelijke opleveringstermijnen van deze begroting, hebben wij geen rekening kunnen houden met eventueel nog te wijzigen beleid, en is ongewijzigd beleid het uitgangspunt voor de financiële onderbouwing in deze begroting. Om drie redenen is dat relevanter dan andere jaren:

1. **Vaststelling beleidsplannen**
   Eind 2024 liep het beleidsplan 2021-2024 af, dat de basis vormt voor de uitvoeringsopdracht van de VKB. Gemeente Eemsdelta heeft als enige gemeente een nieuw beleidsplan vastgesteld voor de periode 2025-2028. Voor de overige gemeenten is het oude beleidsplan voortgezet, maar is ook de verwachting dat zij alsnog in 2025 een nieuw beleidsplan zullen vaststellen. Of en welke gevolgen dat zal hebben voor de begroting 2026 is op dit moment niet bekend.

2. **De landelijke basisdienstverlening**
   In 2024 zijn er door het Ministerie van Sociale Zaken, de VNG, Divosa en de NVVK bestuurlijke afspraken gemaakt voor de zogeheten basisdienstverlening van schuldhulpverlening in Nederland. De periode daarna is gebruikt om deze dienstverlening verder te ontwikkelen. Dat heeft geleid tot het ontwerp van 20 elementen waaruit de basisdienstverlening bestaat. Doel is dat alle gemeenten deze elementen gaan invoeren.

   In 2025 is de VKB samen met haar opdrachtgevers de implementatie daarvoor aan het voorbereiden, waarbij keuzes gemaakt moeten worden door onze gemeenten. Deze hebben betrekking op aanpassing dan wel uitbreiding van het dienstenaanbod van de VKB. Deze keuzes zijn op dit moment nog niet bekend maar kunnen wel gevolgen hebben voor de begroting. De baten in deze begroting zijn immers afgestemd op de inschattingen van de gemeenten op basis van het huidige dienstenaanbod. En daarop is de formatie gebaseerd en de bijbehorende kosten.

3. **Project ‘Toekomst VKB’**
   Eind 2024 kwam het bureau Lysias, na onderzoek in opdracht van het Algemeen Bestuur (AB) van de VKB, tot de conclusie dat de VKB onvoldoende robuust is om een duurzame bedrijfsvoering te kunnen voeren. De belangrijkste aanbeveling van Lysias leidde op 13 maart 2025 tot het besluit van het AB om opdracht te geven aan de directeur van de VKB om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de schuldhulpverlening binnen de aangesloten gemeenten op een zodanige wijze te organiseren dat de benoemde kwetsbaarheid substantieel wordt gereduceerd. Het resultaat daarvan en een antwoord op de vraag of dat in 2026 al gevolgen heeft voor de begroting, is op dit moment niet bekend.

Ondertussen werkt het team van VKB ook in 2025 hard aan het op orde krijgen van de basis. Dat traject is begin 2024 door de nieuwe directie ingezet als belangrijkste prioriteit. Het grootste deel daarvan werd in 2024 bereikt maar ook in 2025 zal dit nog organisatorisch en financieel merkbaar zijn. Deze begroting gaat ervan uit dat de basis in 2026 grotendeel op orde is. In ieder geval op een dergelijk niveau dat er geen incidentele kosten hiervoor meer in deze begroting zijn opgenomen.

Het is van belang dat er zoveel mogelijk tijd van de VKB-consulenten gaat naar het ondersteunen van inwoners op weg naar zelfredzaamheid. Het huidige softwaresysteem ondersteunt de consulenten daar onvoldoende in door te veel handmatige handelingen en een omslachtige werkwijze. Eind 2023 is daarom het besluit genomen gefaseerd over te stappen naar een softwaresysteem dat onze consulenten beter begeleidt en faciliteert in onze werkzaamheden. Naar verwachting ronden wij dit project af in 2025.

Naast de voordelen van deze transformatie, heeft het ook aan ander gevolg voor de begroting. Door het gebruik van individuele beheer- en leefgeldrekeningen, vermindert het saldo op de eigen bedrijfsrekeningen van de VKB substantieel. Dat heeft gevolgen voor de rente-inkomsten van de VKB.

Begrotingen focussen doorgaans op financiële middelen en de onderbouwing daarvan. Maar laten we niet vergeten voor wie we die middelen inzetten: voor de vele inwoners van onze gemeenten die niet rond kunnen komen, dagelijks geldzorgen hebben, dan wel te maken hebben met problematische schulden. Voor die mensen zetten wij ons in, iedere dag weer, samen met onze opdrachtgevers en de vele ketenpartners.

Gelukkig wordt dat gewaardeerd door onze klanten. Ook in het jaar 2025 kwam de onafhankelijk gemeten klanttevredenheid op ruim boven de 8. Iets waar wij niet alleen trots op zijn maar hetgeen ook de toegevoegde waarde van de VKB aantoont. In veel reacties van klanten gaat het over onze kennis en ervaring, over onze flexibiliteit en betrokkenheid, en over onze klantgerichtheid en maatwerk.

De wetenschap dat onze klanten de dienstverlening van VKB goed waarderen, is in onze optiek een prettig en relevant gegeven bij het aanbieden van de begroting. Een begroting die ook voor 2026 op realistische wijze is opgesteld op basis van de opgegeven afname van de gemeenten en de inzet op kostenbeheersing door de VKB zelf. Die begroting bieden wij u graag bij deze aan.

Met vriendelijke groet,

Marc Winters
Directeur Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

2

Beleidsbegroting

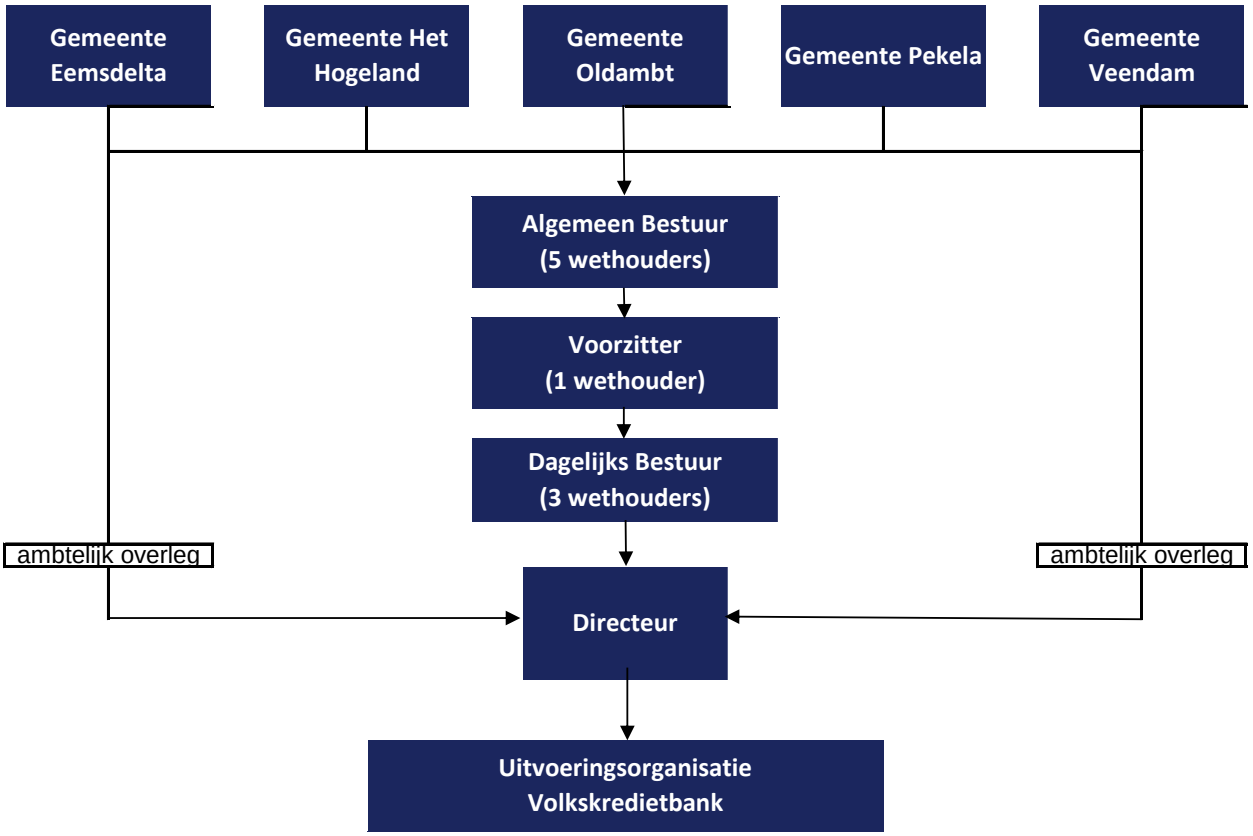
2.1. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2026. Op grond van artikel 3 van de Financiële Verordening ex art. 212 van de Gemeentewet dient de begroting en de meerjarenraming mede op basis van een voortschrijdend beleidsplan uitvoering te geven aan het doel en de taakstelling van de VKB.

2.2. De organisatie

2.2.1. Deelnemende gemeenten en bestuur

De VKB wordt geleid door een Algemeen Bestuur. Dit Algemeen Bestuur bestaat uit vijf wethouders van de aangesloten gemeenten die schuldhulpverlening in hun portefeuille hebben. Uit dit Algemeen Bestuur is een Dagelijks Bestuur gevormd van drie wethouders. Het Dagelijks Bestuur houdt toezicht op de dagelijkse gang van zaken binnen de VKB en is verantwoording verschuldigd aan het Algemeen Bestuur. In een organogram ziet het er als volgt uit:

Het huidige bestuur wordt gevormd door:

Bestuursfunctie	Naam bestuurder	Gemeente
Voorzitter AB en DB	Dhr. Hans Ronde	Eemsdelta
Vice-voorzitter AB en DB	Dhr. Gert Engelkens	Oldambt
Lid AB en DB	Mw. Ellen van Klaveren	Pekela
Lid AB	Dhr. Bert Wierenga	Veendam
Lid AB	Dhr. Han Hefting	Het Hogeland

De dagelijkse leiding over de organisatie ligt bij de directeur. De directeur is tevens ambtelijk secretaris van het bestuur.

2.2.2 Bereikbaarheid

De VKB is per 1 november 2025 gevestigd aan het Prof. R.P. Cleveringaplein 1 in Appingedam. We zijn ons ervan bewust dat het VKB-werkgebied groter is dan Appingedam. Vanuit het gebiedsgericht werken blijven we volop inzetten op de aanwezigheid van de VKB op locatie in de verschillende gemeenten. Per gemeente hebben we vaste consulenten als contactpersonen. Zodat voor de inwoners, gemeenten en ketenpartners er vertrouwde gezichten zijn.

Het is nu al mogelijk om op verschillende locaties in de gemeenten Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Pekela en Veendam een afspraak te plannen met een medewerker van de VKB. We werken structureel op diverse locaties om op deze wijze voor de inwoners meer zichtbaar te zijn en tegelijk de samenwerking met de keten te versterken. Ook is er de mogelijkheid voor huisbezoeken. Als VKB willen we toegankelijk zijn voor iedereen in onze vijf gemeenten. Integraliteit staat daarbij centraal.

Tevens leveren we maatwerk op dit punt. Zo is gemeente Eemsdelta gestart in 2025 met het initiatief Geldwijzer Eemsdelta. Daarmee is de gemeente eerste lijn, voor de inwoners in deze gemeente, en de VKB de tweede lijn.

Dagelijks is de VKB telefonisch bereikbaar van 09.00 - 12.00 uur en van 13.00 - 16.00 uur (behalve op de vrijdagmiddag). Veel van onze klanten maken gebruik van het digitale klantportaal van de VKB (MijnVKB) om 24/7 inzicht te hebben in de inkomsten, uitgaven en de voortgang.

Veel inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven komen sneller financieel in de problemen. In het Taalhuis en Biblionet vinden wij goede samenwerkingspartners. Bij goede bereikbaarheid hoort ook heldere en begrijpelijke communicatie. Onze medewerkers worden getraind in onder meer ‘begrijpelijk schrijven’, om daarmee een open communicatie met klanten mogelijk te maken. Dit werkt drempelverlagend en draagt bij aan goede bereikbaarheid.

Ketenpartners zijn voor onze organisatie cruciaal om bereikbaar te zijn voor nieuwe klanten. Samenwerking met onze ketenpartners staat daarom hoog in het vaandel. We sluiten waar mogelijk aan bij de keten en delen daar onze kennis en kunde en halen ook input op van onze ketenpartners.

2.3 Programmaplan

2.3.1. Wat willen we bereiken?

In artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt de doelstelling van de VKB expliciet benoemd.

De bank is een kredietbank en heeft geen winstoogmerk. De regeling wordt getroffen ten bate van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de volgende belangen:

- het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij inwoners die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te raken;
- het op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan sociale kredieten;
- het voorkomen van maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening.

De visie en doelen van de bij de VKB aangesloten gemeenten zijn weergegeven in het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024. Per eind 2024 heeft alleen de Gemeente Eemsdelta een nieuw beleidsplan 2025-2028 vastgesteld. Voor de overige gemeenten blijft tot nadere vaststelling het oude beleidsplan van kracht.

Financiële problemen kunnen vergaande gevolgen hebben voor het dagelijks leven, zoals belemmering voor werk of sociale uitsluiting. Om die reden hebben de gemeenten de volgende doelstellingen voor de integrale schuldhulpverlening omschreven:

1. **Voorkomen van schulden**: aandacht voor preventie, vroegsignalering en nazorg verkleint de kans dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen (opnieuw) ontstaan.

2. **Oplossen van schulden:** Het doel van het oplossen van schulden is om de inwoner een schuldenvrije toekomst geven. Hiervoor worden de producten schuldbemiddeling, 100% betalingsregeling of saneringskrediet ingezet. In die gevallen moet het vinden van een oplossing voor schulden worden bewerkstelligd binnen een termijn van maximaal 18 maanden. De looptijd van een traject kan op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd. Het is belangrijk dat na het traject goede nazorg wordt verleend om te voorkomen dat er nieuwe schulden ontstaan.

3. **Duurzame resultaten:** een investering in integrale schuldhulpverlening waarbij wordt gewerkt aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid levert een langdurig resultaat en verkleint de kans op herhaling van schulden. Het zorgt er verder voor dat klanten zich op andere terreinen kunnen ontwikkelen (bijvoorbeeld re-integreren). Producten die hiervoor worden ingezet zijn bijvoorbeeld: budgetbeheer, budgetcoaching of een schuldregeling.

4. **Bevorderen participatie:** het vergroten van de financiële zelfredzaamheid en het oplossen of beheersbaar maken van de schulden zorgen ervoor dat de financiële situatie geen belemmering meer vormt voor een inwoner om actief deel te nemen aan de samenleving. De ondersteuning is maatwerk.

2.3.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Een integrale aanpak van problematische schulden kenmerkt zich door het tegelijkertijd werken aan financieel-technische en andersoortige problemen. Gemeenten hebben een taak op het gebied van werk en inkomen, zorg, onderwijs en jeugd. Dit is vastgelegd in de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet. De zorgtaak op het gebied van schuldhulpverlening hangt hier nauw mee samen. Financiële problemen en schulden kunnen een belangrijke belemmerende factor zijn voor volwaardige deelname aan de samenleving. Integrale dienstverlening dient bij te dragen aan het bereiken van de beleidsdoelen op het terrein van armoedebestrijding, participatie, re-integratie, welzijn, zorg en openbare orde.

Dienstverlening VKB

De VKB heeft verschillende diensten van schuldhulpverlening ‘onder één dak’. Daardoor kunnen mensen met schulden op maat breed geholpen worden en is aanpassing van de dienstverlening binnen de VKB betrekkelijk eenvoudig. Schuldhulpverlening moet zoveel mogelijk aansluiten op de ontwikkelingen in het sociaal domein en de ontwikkelingen binnen de GR-gemeenten. Hiertoe staan we in goed contact met de gemeenten en zoeken ook verdere aansluiting bij andere opdracht nemende organisaties, ketenpartners en vrijwilligersorganisaties.

Als VKB werken we inwonergericht waarbij de inwoner centraal staat. Alles binnen de organisatie is hierop ingericht. Het is van belang dat consulenten meer tijd en ruimte creëren om beter in te zetten op begeleidingen het bijbrengen van vaardigheden. Het gefaseerd overstappen naar een ander effectief en efficiënt softwaresysteem, dat de medewerkers goed ondersteunt in de werkzaamheden, helpt daarbij. Consulenten hebben zo meer tijd en ruimte om in te zetten op budgetbegeleiding en persoonlijke aanpak van klanten.

Voor de uitvoerbaarheid heeft de VKB een grote voorkeur voor één gezamenlijk beleidsplan van de vijf gemeenten. In het geval dat niet lukt, leveren wij maatwerk. Zo heeft de Gemeente Eemsdelta een eigen beleidsplan geschreven, het initiatief Geldwijzer gestart en beschouwt de VKB daarmee als tweedelijns hulp. Wij passen onze dienstverlening daarop aan.

We kijken continue naar het verbeteren van onze werkprocessen en de ondersteuning/coaching van de inwoners. De eerdergenoemde inzet op kwaliteit heeft hiermee ook een nauwe relatie, we willen instrumenten als coaching en nazorg beter inzetten om inwoners sneller in een financieel zelfredzame positie te krijgen.

Het kernpakket van de schuldhulpverlening VKB

Een inwoner in Noord-Oost Groningen kan voor deskundige schuldhulpverlening terecht bij de VKB. Deze dienstverlening vormt het *kernpakket* van de VKB. Hiermee geeft de VKB handen en voeten aan de

uitvoering van de Wgs en het beleidskader van de gemeenten. Het kernpakket wordt door alle GR-gemeenten bij de VKB afgenomen en wordt gedeeltelijk uit de vaste bijdrage bekostigd.

Als mensen met problematische schulden binnenkomen bij de VKB, al dan niet via de eerste of tweede lijn, worden ze in contact gebracht met onze medewerkers van het team Budgetbeheer. Indien de intake door VKB wordt gedaan, worden inwoners mensen uiteindelijk via een resultaatgericht plan van aanpak de juiste dienstverlening aangeboden. De kern van de ondersteuning is de intake met het plan van aanpak en, indien nodig, de crisisinterventie.

De consulenten van team Budgetbeheer werken zoveel mogelijk op verschillende locaties in de gemeenten om bereikbaar te zijn voor de inwoners en ketenpartners. Daarover maken wij maatwerkafspraken met onze gemeenten. Daarnaast wordt het kantoor in Appingedam gebruikt voor de backoffice en de interne verbinding. Op die manier is de VKB toegankelijk voor de inwoners en eveneens voor de medewerkers van de gemeentelijke toegang voor doorverwijzing of collegiaal overleg. Goede aansluiting bij onze partners is een belangrijke aanleiding voor het meer gebiedsgericht werken.

We hebben onze werkprocessen steeds scherper, maatwerk blijft te allen tijde belangrijk: een persoonlijke werkwijze die aansluit op de situatie van de inwoner. De eerdergenoemde doelgroep benadering speelt hierin een belangrijke rol. Immers, gerichte kennis over de gesprekspartner kan de VKB-medewerkers helpen om gerichter te kunnen sturen in de gesprekken om zo het meest uit het gesprek te halen. Bij een jongere komt een consulent toch op een andere manier binnen dan bij een ondernemer, om maar twee doelgroepen aan te halen. We willen onze kennis over de doelgroepen beter inzetten om de gesprekken en ondersteuning te bevorderen.

Toegang tot schuldhulpverlening

Inwoners hebben middels de verschillende gemeenten maar ook via de VKB zelf toegang tot schuldhulpverlening. Door de handreiking Basisdienstverlening Schuldhulpverlening (2024), zijn gemeenten verplicht ervoor te zorgen dat schuldhulpverlening gemakkelijk toegankelijk is voor alle inwoners. Dit omvat het wegnemen van drempels zoals complexe aanvraagprocedures en het bieden van begrijpelijke informatie en ondersteuning. De VKB heeft hier al langer oog voor zodat onze dienstverlening hier steeds verder op wordt ingericht.

Schuldhulpverleningstrajecten

Op basis van een plan van aanpak kunnen inwoners met problematische schulden verder worden geholpen door een schuldhulpverleningstraject te starten. De VKB heeft een brede dienstverlening zoals Budgetbeheer, Schuldregeling middels betalingsregelingen, herfinanciering, saneringskredieten of schuldbemiddelingen. Het opstarten van juridische procedures zoals een dwangakkoord en Wsnp vallen ook binnen het takenpakket van de VKB.

Budgetbeheer

Het uitgangspunt bij budgetbeheer blijft: lichte ondersteuning waar het kan en zwaardere waar nodig. Het doel is dat mensen weer financieel zelfredzaam worden en blijven, waar nodig met begeleiding. Er wordt nu steviger ingezet op maatwerk en coaching. Dat betekent dat de dienstverlening nog meer wordt afgestemd op de individuele situatie van de klant. We onderscheiden daarbij vier vormen budgetbeheer:

1. *Regulier Budgetbeheer*

Dit is de meest uitgebreide vorm van inkomensbeheer gecombineerd met middels budgetcoaching. De insteek is een totaalpakket budgetbeheer waarbij afhankelijk van de situatie en de fase waarin iemand zit,

op basis van de professionele inschatting van de consulent, een bepaalde werkwijze en tempo wordt gehanteerd. Bij deze werkwijze wordt door gesprekken, coaching of het samenwerken met ketenpartners gemonitord of een lichtere vorm van dienstverlening mogelijk is. Deze vorm van budgetbeheer zetten we ook in wanneer een schuldregeling nog niet, of niet meer, mogelijk is voor inwoners.

2. Beperkt Budgetbeheer

Maatwerk betekent ook rekening houden met mensen die, direct aan het begin of na verloop van tijd, lichte ondersteuning nodig hebben. Voor hen is het product Beperkt Budgetbeheer. Dit product, waarbij de ondersteuning uitgaat van een redelijke mate van zelfstandigheid van de klant, wordt bijvoorbeeld ingezet in de laatste fase van het proces budgetbeheer. Het kan eventueel ook worden ingezet voor mensen die mogelijk onder bewind komen bij de VKB en moeten wachten op de beschikking van de rechtbank.

3. Begeleid Financieel Beheer

Begeleid Financieel Budgetbeheer is bedoeld voor bestaande klanten voor wie zelfredzaamheid ondanks coaching of flankerende hulp (nog) geen optie is. In een bepaalde fase in hun proces is er de mogelijkheid om Begeleid Financieel Budgetbeheer in te zetten. Dit volstaat in een stabiele situatie met het voortzetten van het betalingsverkeer via de VKB. Het is geen uitbreiding van de doelgroep budgetbeheer, maar een andere vorm van dienstverlening waarbij bewindvoering een te zwaar middel is.

4. Opstart Budgetbeheer ten behoeve van bewindvoering

Wanneer een inwoner zicht meldt voor bewindvoering duurt het gemiddeld zes maanden voordat het bewind is toegekend. In deze zes maanden is het van belang om te zorgen voor stabiliteit in het inkomen en de uitgaven. Door budgetbeheer in deze zes maanden op te starten en uit te voeren, zorgt de VKB ervoor dat de financiële ondersteuning direct kan starten voor de inwoner. Door het opstarten van budgetbeheer mogen er bij het bewind minder kosten gedeclareerd worden zodra bewind is uitgesproken, omdat er al budgetbeheer loopt. Dat zorgt voor minder hoge kosten van de bijzondere bijstand. Dit zijn twee belangrijke voordelen van de combinatie van budgetbeheer in samenhang met bewindvoering bij de VKB.

Schuldregeling

Bij het regelen van de schulden ligt de focus op het laten slagen van het minnelijke schuldregelingstraject. Er wordt ingezet op goede informatievoorziening richting de schuldeisers om ze te overtuigen om akkoord te gaan met het voorstel dat wij namens de klant doen. Waar nodig wordt een dwangakkoord ingezet om het minnelijke traject te laten slagen. Deze manier van werken zorgt ervoor dat meer aanvragen in het minnelijke traject slagen dan voorheen. Daar waar mogelijk en gewenst is, wordt een doorgeleiding naar de Wsnp gedaan.

Er zijn meerdere vormen van schuldregelen: we bekijken eerst de mogelijkheden van volledige betaling middels een betalingsregeling of herfinanciering. Is dit niet mogelijk, dan wordt er een schuldregeling opgestart. Dat kan op twee manieren, middels een saneringskrediet of schuldbemiddeling.

Als VKB hebben we de afgelopen jaren vol ingezet op een toename van het gebruik van saneringskredieten, rekening houdend met de ontwikkelingen op het gebied van schuldhulpverlening. Deze vorm is voor alle partijen het prettigste, inwoners weten waar ze aan toe zijn en hebben slechts één schuldeiser: de VKB waaraan de lening moet worden afgelost. Voor zowel de schuldeisers als de VKB is een saneringskrediet de minst arbeidsintensieve oplossing. De andere vorm betreft een schuldbemiddeling, deze vorm van schuldsanering heeft niet de voorkeur van de VKB maar is op individueel klantniveau soms de best passende oplossing.

Vanwege een wetswijziging is per 1 juli 2023 de looptijd van de schuldregeling (zowel MSNP als WSNP) verkort van 36 naar 18 maanden. Schuldeisers gaan vanwege de kortere looptijd een lager bedrag ontvangen. Hierdoor wordt het verstrekken van een saneringskrediet t.o.v. een schuldbemiddeling nog interessanter. Tot op heden werd bijna 70% van de geslaagde minnelijke schuldregelingen omgezet in een saneringskrediet. Het beleid van gemeenten zal de komende jaren gericht zijn op toename van dit percentage.

Het keuzepakket van de VKB

Om tegemoet te komen aan de verschillende individuele ambities binnen de GR-gemeenten is in het vorig hoofdstuk aangegeven dat een samenwerkingsvorm met enige flexibiliteit wenselijk is. Concreet betekent dat dat naast het kernpakket afzonderlijke afspraken gemaakt kunnen worden met de VKB. Wij onderscheiden daarin twee mogelijkheden: inzet van de VKB binnen de gemeentelijke toegang en beschermingsbewind.

Keuzepakket: Inzet VKB binnen gemeentelijke toegang

De eerste stap bij (dreigende) financiële problemen is om de situatie integraal te bekijken en snel en deskundig, samen met de inwoner, aan te pakken. Gemeenten zijn volop bezig met de ontwikkeling van een toegang waarin dit kan worden opgepakt. De wijze waarop dat wordt vormgegeven, verschilt per gemeente.

Preventie en voorlichting

Naast vroegsignalering zal ook in 2025 en 2026, en afhankelijk van de keuzes door gemeenten, vanuit de afdeling Preventie & Voorlichting worden gegeven aan basisscholen en het voorgezet onderwijs. Zo leren kinderen al vroeg leren over (de werking van) geld en een gezond uitgavenpatroon. Door hier op jonge leeftijd aandacht aan te besteden kan dit een preventieve werking hebben op het ontstaan van financiële problemen op oudere leeftijd. Jongvolwassenen worden geholpen d.m.v. coachingsgesprekken en via workshops op scholen. Ook wordt er door de preventiemedewerkers deelgenomen aan diverse projecten om krachten te bundelen en te zorgen voor kennisoverdracht. Voorbeelden hiervan zijn Financiële Educatie Nieuwe Stijl (FENS), Kansen voor Kinderen en Route Rubicon. Tot slot worden er op uitnodiging van bedrijven en instellingen voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd, voorbeelden hiervan zijn bijeenkomsten bij de Bibliotheek, Afeer, 2BE en de gemeenten (statushouders)

Vroegsignalering

Sinds 1 januari 2021 hebben gemeenten de wettelijke taak om zich toe te leggen op vroegsignalering. Dit kan ingevuld worden door dienstverlening (detachering) vanuit de VKB of door eigen invulling door de betreffende gemeente, eventueel met de inzet van VKB-medewerkers op basis van detachering. Per gemeente bekijken we de behoefte en stemmen we dat op elkaar af. In ieder geval merken we dat het aantal aanmeldingen via vroegsignaleringen is toegenomen.

2.3.3 Wat mag het kosten?

De programmabegroting is gebaseerd op de gerealiseerde cijfers 2024, de begroting 2025 en de verwachte kosten ontwikkeling 2025 en 2026 (waaronder de effecten uit de CAO SGO).

De begroting is opgesteld op basis van een inschatting van de aantallen producten voor het kern- en keuzepakket. De specificatie van de aantallen per gemeente wordt hieronder weergegeven. De financiële vertaalslag ligt uiteraard in de financiële begroting verderop in dit document.

Producten kernpakket

Opdrachtgever	Aanmelding	Intake compleet	Crisis intake compleet	Verkorte intake	Subtotaal kernpakket
Tarief	€ 80,50	€ 966,00	€ 1.610,00	€ 402,50	
Eemsdelta	100	83	8	50	€ 121.233
Het Hogeland	56	48	2	-	€ 54.096
Oldambt	170	130	1	-	€ 140.875
Pekela	71	45	2	-	€ 52.406
Veendam	119	69	5	-	€ 84.284
Totaal	516	375	18	50	€ 452.893

Opdrachtgever	Budgetbeh. (incl. opstart, afronding en coaching)	Budget-beheer beperkt	Begeleid financieel beheer	Coachings-gesprek (preventie)	Leen-aanvraag	Subtotaal kernpakket
Tarief	€ 1.368,50	€ 402,50	€ 805,00	€ 483,00	€ 241,50	
Eemsdelta	231	6	90	-	80	€ 410.309
Het Hogeland	77	1	34	2	15	€ 137.736
Oldambt	230	5	75	5	73	€ 397.187
Pekela	67	8	23	1	22	€ 119.221
Veendam	138	4	42	-	44	€ 234.899
Totaal	743	24	264	8	234	€ 1.299.351

Opdrachtgever	Wsnp-verklaring	Financ. beheer	Dwang-akkoord, incl. zitting	Opstart budgetbeh. t.b.v. be-scherm.bew.	Subtotaal kernpakket
Tarief	€ 322,00	€ 241,50	€ 483,00	€ 644,00	
Eemsdelta	11	7	-	-	€ 5.233
Het Hogeland	5	-	-	-	€ 1.610
Oldambt	14	4	1	-	€ 5.957
Pekela	4	7	-	-	€ 2.979
Veendam	7	6	-	-	€ 3.703
Totaal	41	24	1	-	€ 19.481

Opdrachtgever	Adviesrecht beschermings-bewind	Advies gesprek (preventie)	Intake SR	Schuld-regeling	Schuld-bemid-deling	Subtotaal kernpakket
Tarief	€ 483,00	€ 322,00	€ 322,00	€ 1.288,00	€ 483,00	
Eemsdelta	-	-	6	34	13	€ 52.003
Het Hogeland	-	6	-	15	15	€ 28.497
Oldambt	-	12	19	60	17	€ 95.473
Pekela	-	1	3	20	5	€ 29.463
Veendam	-	10	16	30	15	€ 54.257
Totaal	-	29	44	159	65	€ 259.693

Opdrachtgever	Totaal kern pakket
Tarief	
Eemsdelta	€ 588.777
Het Hogeland	€ 221.939
Oldambt	€ 639.492
Pekela	€ 204.068
Veendam	€ 377.143
Totaal	€ 2.031.418

Producten keuzepakket

	Leen-aanvraag met borg	preventie en voor-lichting	Totaal keuze pakket
Tarief	€ 161,00	€ 1.127,00	
Eemsdelta	-	-	€ -
Het Hogeland	-	-	€ -
Oldambt	-	-	€ -
Pekela	9	-	€ 1.449
Veendam	16	-	€ 2.576
Totaal	25	-	€ 4.025

Schuldhulpverlening ondernemers, jongeren en vroegsignalering

Opdrachtgever	SHV ondernemers pilot		Totaal budget
Tarief	€ 80,50		
	uren		
Eemsdelta	-	€	-
Het Hogeland	-	€	-
Oldambt	416	€	33.488
Pekela	15	€	1.208
Veendam	-	€	-
Totaal	431	€	34.696

	SHV jongeren pilot		Totaal budget
Tarief	€ 80,50		
	uren		
Eemsdelta	-	€	-
Het Hogeland	-	€	-
Oldambt	75	€	6.038
Pekela	15	€	1.208
Veendam	-	€	-
Totaal	90	€	7.245

	Gemeente-lijke toegang		Totaal budget
Tarief	€ 80,50		
	uren		
Eemsdelta	1.472	€	118.496
Het Hogeland	-	€	-
Oldambt	736	€	59.248
Pekela	-	€	-
Veendam	-	€	-
Totaal	2.208	€	177.744

Opdrachtgever	Totaal overige bijdragen
Tarief	
Eemsdelta	118.496
Het Hogeland	-
Oldambt	98.774
Pekela	2.415
Veendam	-
Totaal	219.685

Beschermingsbewind

Beschermingsbewind wordt primair door de klant betaald. Ongeveer twee-derde van alle klanten zal hiervoor bijzondere bijstand aanvragen.

Van belang hierbij is dat beschermingsbewind alleen door de rechter kan worden opgelegd en ook alleen door de rechter beëindigd kan worden. De rechtbank bepaalt tevens het soort bewind. Gemeenten hebben de mogelijkheid om adviesrecht bij de rechtbank aan te vragen, in 2024 was het animo daartoe niet groot. Voor zover wij weten is hiervan geen gebruik gemaakt. We verwachten dat de impact op de begroting gering zal zijn. Wel zullen wij ons, mede gezien de ontwikkelingen van de basisdienstverlening, meer focussen op uitstroom uit beschermingsbewind.

De geschatte verdeling van het aantal dossiers per gemeente blijkt uit onderstaand overzicht:

Opdrachtgever	Intake		ER&V		Jaarbeloning				Totaal
					Regulier		Schulden		
	Alleen	Partner	Alleen	Partner	Alleen	Partner	Alleen	Partner	
Tarief	€ 700	€ 840	€ 263	€ 316	€ 1.487	€ 1.782	€ 1.923	€ 2.307	
Eemsdelta	12	1	10		101	8	20	3	€ 221.700
Het Hogeland	3	1	2		23	3	6	-	€ 54.552
Oldambt	8	1	7		59	6	16	4	€ 146.703
Pekela	3	1	2		16	6	7	2	€ 56.023
Veendam	4	1	4		28	6	11	1	€ 80.479
Buiten werkgebied	-		-		43	1	5	-	€ 75.345
Totaal	30	5	25		270	30	65	10	€ 634.802

De uurtarieven voor bewindvoering worden bepaald door het rijk. Daar heeft de gemeente geen invloed op. Ter indicatie: het uurtarief is voor 2025 vastgesteld op € 99,83 (exclusief btw). Landelijk is er nog steeds veel discussie over de tariefstelling vanuit de overheid in combinatie met de ervaren werkdruk bij de bewindvoerders. De impact naar de toekomst is op dit moment nog niet in te schatten.

Vaste bijdrage: overhead en bestaan

De VKB heeft te maken met kosten voor bestuur ondersteuning en niet product-/ dienstverlening specifieke activiteiten en voorzieningen gericht op een effectief en efficiënt beheer van de bedrijfsvoering.

Er vindt een algemene interne ondersteuning aan de diverse organisatieonderdelen, het management, het dagelijks bestuur en algemeen bestuur plaats. Bij de algemene interne ondersteuning gaat het onder meer om de personeelszorg, communicatie, juridische zaken, de financiële administratie, de kwantitatieve, kwalitatieve en financiële informatievoorziening en applicatiebeheer en de facilitaire ondersteuning.

De begrootte lasten worden bepaald door de kosten van het in standhouden van de gemeenschappelijke regeling. Deze zogenaamde bestaanskosten zijn de materiele kosten en ondersteunde diensten (overhead) zoals beschreven in de ‘notitie overhead’ van de Commissie BBV.

In de begroting wordt uitgegaan van budgettair neutrale situatie op de overhead en bestaanskosten. Deze kosten worden middels een tarief per inwoner in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. De verdeling per gemeente ziet er als volgt uit:

		Vaste bijdrage 2026
Tarief		€ 17,05
Eemsdelta	45.106	€ 769.057
Het Hogeland *)	15.553	€ 265.179
Oldambt	39.405	€ 671.855
Pekela	12.517	€ 213.415
Veendam	27.520	€ 469.216
Totaal	140.101	€ 2.388.722

*) betreft het aantal inwoners van de voormalige gemeente Eemsmond.

2.4 Paragrafen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn meerdere verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de VKB. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen en grondbeleid niet opgenomen. Hieronder staan de paragrafen:

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing;
2. Onderhoud kapitaalgoederen;
3. Financiering;
4. Bedrijfsvoering;
5. Verbonden partijen.

2.4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is van belang om de financiële gezondheid van de VKB te kunnen beoordelen. Het is bedoeld om risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen op te kunnen vangen. Het gaat hierbij om de verhouding tussen:

- De weerstandscapaciteit, dit is de beschikbare financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is;
- De aanwezige risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen, de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit.

De *structurele weerstandscapaciteit* is met name van belang voor het opvangen van optredende risico's die een over de tijd uitgestrekt effect hebben en om de incidentele weerstandscapaciteit aan te vullen na het optreden van risico's. Een structureel middel om risico's op te vangen kan bijvoorbeeld zijn de post onvoorzien in de begroting.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het ter dekking van risico's aanwezige vrije vermogen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit bijvoorbeeld de algemene en bestemmingsreserves en deze bedrage ultimo 2024 nihil.

De aanwezige (structurele en incidentele) weerstandscapaciteit moet voldoende zijn om de financiële gevolgen van optredende risico's op te kunnen vangen. Risico's zijn van nature onzeker van aard en omvang. Indien dit niet zo was, zouden zij worden opgenomen in de begroting.

De belangrijkste risico's voor de VKB zijn:

- Alle in de begroting opgenomen aannames zijn gebaseerd op een voorspelling omtrent het aantal aanvragen en diensten. Indien er in een jaar sprake zal zijn van een (grote) stijging of daling in het aantal aanvragen en diensten, zal dit kunnen leiden tot frictiekosten en een extra financiële bijdrage van de gemeenten. Omvang risico: p.m.;
- De VKB is net als elke andere werkgever in de sector Overheid en Onderwijs verplicht eigen risicodrager voor de Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV). Op het moment dat arbeidscontracten niet worden verlengd en/of worden ontbonden en de werknemer raakt werkloos, wordt de WW-uitkering plus opslag voor werknemerspremies in rekening gebracht bij de VKB. Omvang risico: p.m.
- Volgens de CAO SGO ontvangen de medewerkers van de VKB een IKB, Individueel keuze budget. In de besteding van IKB is de werknemer vrij. Zo kan de werknemer bijvoorbeeld extra verlof aankopen zonder dat daar toestemming van de leidinggevende voor nodig is. Dit kan bij afdelingen leiden tot tijdelijke onderbezetting waardoor de bewoners van het verzorgingsgebied minder snel en adequaat geholpen kunnen worden. Omvang risico: p.m.

Uitgangspunt bij risico's is dat het meestal incidentele tegenvallers zijn. Daarnaast zullen niet alle risico's op hetzelfde moment plaatsvinden.

De VKB is een uitvoeringsorgaan van de deelnemende gemeenten. In dat kader ontvangt de VKB op basis van de opgestelde begroting financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten en is het niet nodig dat de VKB over een eigen weerstandsvermogen beschikt. Een nadelig exploitatiesaldo wordt op basis van de gemeenschappelijke regeling volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten. In het weerstandsvermogen wordt daarom voorzien door de deelnemende gemeenten zelf. Een eventueel nadelig exploitatiesaldo brengen de gemeenten ten laste van de door hen opgebouwde weerstandscapaciteit. Hiermee is de weerstandscapaciteit van de VKB als zodanig gewaarborgd.

Kengetallen

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) dient een aantal kengetallen opgenomen te worden. De financiële kengetallen zijn een uniforme set van kengetallen die een beter inzicht geven in de financiële posities van de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en provincies, en daarmee ook informatie over de weer- en wendbaarheid van hun begrotingen. De berekening van de kengetallen is conform de ministeriële richtlijnen voor de wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Normaliter bevindt de netto schuldquote zich ergens tussen de 0% en 100%.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de VKB in staat is aan haar financiële verplichtingen te

voldoen. De solvabiliteitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode nihil (zie paragraaf 2.4.1 weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028
Netto schuldquote	1,5%	8%	7%	6%	6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1,5%	8%	7%	6%	6%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%
Liquiditeitsratio	0,9	0,8	0,5	0,5	0,5

Liquiditeitsratio

De liquiditeit laat zien wat de mate is waarin de VKB in staat is om aan haar direct opeisbare verplichtingen te kunnen voldoen. De liquiditeitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode onder de 1. De huidige uitkomst geeft aan dat er op korte termijn onvoldoende vorderingen en gelden zijn om de korte schulden te voldoen. Door de waarborgen die een gemeentelijke kredietbank als overheidsorgaan (gemeenschappelijke regeling) met zich meebrengt, is er geen noodzaak het toegepaste beleid te wijzigen. Maar het getoonde beeld geeft aan dat er nadere afspraken moeten worden gemaakt betreffende de liquiditeit van de VKB.

2.4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De investeringen zijn met name gericht op het in stand houden en vervangen van de telefonie en automatisering.

Het personeel is per 1 november 2025 gehuisvest in het kantoorpand aan het Prof. R.P. Cleveringaplein 1 te Appingedam, maar is vanwege het hedendaagse hybride werken beleid, ongeveer 50% thuis aan het werk of voor het overige op kantoor of op locatie bij een gemeente of ketenpartner. De medewerker van de VKB is, met behulp van diverse mobiele devices, flexibel inzetbaar.

Het kantoorpand wordt gehuurd. In 2024 is besloten de huurovereenkomst van het pand aan de Stationsweg 2 te Appingedam op te zeggen en besloten te verhuizen naar het Prof. R.P. Cleveringaplein 1. Dat pand is kleiner, maar geschikt door het beschreven hybride werkbeleid. Het pand niet alleen kleiner maar ook duurzamer en door deze beide factoren ook substantieel goedkoper. Door de andere huurders in het pand, de Bibliotheek en Onderwijsgroep Ommeriek, past het ook beter in een maatschappelijke context. Het nieuwe huurcontract loop tot november 2030.

Het binnen onderhoud van het kantoorpand komt voor rekening en risico van de VKB. Voor wat betreft de inrichting dan wel bouwkundige aanpassingen van de kantoorruimten is de VKB eveneens verantwoordelijk. Deze kosten worden aangemerkt als huurderinvesteringen. Het externe (groot) onderhoud van het kantoorpand komt voor rekening en risico van de verhuurder.

2.4.3 Financiering

Deze paragraaf bevat de beleidsrealisatie ten aanzien van het risicobeheer van de financierings-portefeuille. Overeenkomstig de regelgeving heeft het bestuur het treasurystatuut vastgesteld. Het treasurystatuut stelt kaders en doelstellingen voor de uitvoering van het treasurybeleid.

Het treasurystatuut is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Een belangrijk doel van deze wet is de bevordering van een solide financieringsstructuur van decentrale overheden. De treasuryfunctie wordt onderverdeeld in risicobeheer en kasbeheer.

Risicobeheer

Conform artikel 13 Besluit Begroting en Verantwoording zullen opmerkingen gemaakt moeten worden omtrent beleidsvoornemens inzake risicobeheer. Het betreft hier rente-, debiteuren-, koers-, en valutarisico's. Voor de VKB zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing. Voor risico's die kwantificeerbaar zijn, dienen voorzieningen te zijn gevormd.

Renterisico

Onder dit risico wordt begrepen het risico dat de VKB loopt als gevolg van mogelijke renteschommelingen. Voorkomen dient te worden dat de VKB in financiële moeilijkheden komt door rentestijgingen. Dit risico kan worden beperkt door de financieringsbehoefte te spreiden over de jaren. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisico norm. In de renterisico norm worden nieuw aan te trekken leningen in een jaar uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal.

Het begrote renterisico norm wordt weergegeven in de volgende tabel.

	Renterisiconorm (bedragen x 1.000)			**2026** (begroot)
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g		€	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g		€	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld	(1a - 1b)	€	-
3a	Nieuwe aangetrokken vaste schuld		€	-
3b	Nieuwe verstrekte lange leningen		€	350
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a - 3b)	€	-350
5	Betaalde aflossingen		€	-
6	Herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	€	-350
7	Renterisico op vaste schuld	(2 + 6)	€	-350
8	De begrotingsomvang per 1 januari		€	5.464
9	Het normpercentage			20%
10	Renterisiconorm	(8 x 9)	€	1.093
11	Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief)	(10 - 7)	€	1.443

Uit deze opstelling blijkt dat de VKB binnen de grenzen van de renterisico norm opereert. Ook voor de komende jaren verwacht de VKB geen overschrijding van deze norm.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij. Ten aanzien van het debiteurenrisico wordt jaarlijks op basis van een geschat risicoprofiel van de debiteuren per 31 december van dat jaar toegevoegd aan de voorziening dubieuze leningdebiteuren. Er wordt ten aanzien van leningdebiteuren een (pro)actief beleid gevoerd.

Voor wat betreft niet-kwantificeerbare risico's wordt verwezen naar de eerdere paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Kasbeheer

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de VKB middelen mag aantrekken op de geldmarkt. Voor de netto vlottende schulden geldt de kasgeldlimiet als norm. De standaard norm is gedefinieerd als 8,2% van de jaarlijkse begrotingsomvang aan het begin van het jaar. Op grond van artikel 3 lid 5 van de Wet Fido wordt jaarlijks door de provincie Groningen in overleg met de VKB een afwijkend percentage voor de kasgeldlimiet vastgesteld, zodat de netto vlottende schuld binnen de toegestane kasgeldlimiet blijft.

De begrote kasgeldlimiet wordt weergegeven in de volgende tabel.

Kasgeldlimiet (bedragen x 1.000)		**2026** (begroot)
Omvang begrotingstotaal per 1 januari:		€ 5.464
Toegestane kasgeldlimiet	(a)	
- in procenten		20%
- in geld		€ 1.093
Vlottende schuld		
- opgenomen gelden < 1 jaar		€ -
- schuld in rekening-courant		€ -
- gestorte gelden door derden < 1 jaar		€ 1.450
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		€ -
Totaal vlottende schuld	(b)	€ 1.450
Vlottende kasgeldmiddelen		
- uitgeleende gelden < 1 jaar		€ 80
- contante gelden in kas		€ -
- tegoeden in rekening-courant		€ 500
- overige uitstaande gelden < 1 jaar		€ 135
Totaal vlottende kasgeldmiddelen	(c)	€ 715
Toets kasgeldlimiet		
Totaal netto vlottende schuld	(b) - (c)	€ 735
Toegestane kasgeldlimiet	(a)	€ 1.093
Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief)		€ 358

Schatkistbankieren

De aanwezige bankgelden betreffen gelden van cliënten. Deze derden gelden zijn uitgezonderd van het verplichte schatkistbankieren (SKB). Door de toegenomen rentestanden de afgelopen jaren, ontving VKB rente-inkomsten uit de via het schatkistbankieren gestalde derdengelden. De gefaseerde overstap naar een effectiever en efficiënter softwaresysteem brengt hier in 2025 verandering in. Het nieuwe systeem werkt met individuele beheer- en leefgeldrekeningen waardoor de tegoeden op het schatkistbankieren verlaagd worden en de rente-inkomsten grotendeels gefaseerd verdwijnen.

2.4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de beleidsmatige en toekomstige aspecten van de bedrijfsvoering. Een juiste bedrijfsvoering is van belang om de taken van de VKB verantwoord uit te kunnen voeren. De VKB beschikt over een werkorganisatie onder leiding van een directeur. De werkorganisatie

voert taken op het gebied schuldhulpverlening uit. Voor een verdere toelichting op de bedrijfsvoering wordt verwezen naar het voorwoord op pagina 4 en het programmaplan vanaf pagina 8 en verder.

Financieringssystematiek

Op transparante wijze wordt onderscheid gemaakt tussen bestaanskosten en de productkosten. De bestaanskosten worden op basis van het inwoneraantal omgerekend naar een vaste bijdrage (1/4 deel) voor elke GR-gemeente en de productkosten worden berekend voor elke gemeente afzonderlijk op basis van de productafname (3/4 deel).

Automatisering en telefonie

In 2025 zal ook VKB gefaseerd overstappen met haar softwaresysteem voor de schuldhulpverlening. Allegro zal grotendeels en in fasen worden vervangen door SmartFMS. De kosten voor deze migratie worden geschat op € 85.000 en zijn opgenomen in de afschrijvingskosten (duur 5 jaar). De doorlopende licentiekosten van € 36.000 zijn opgenomen in het totaal van de automatiseringskosten.

Naast de standaard hard- en software voor een werkplek wordt gebruik gemaakt van de softwareprogramma's MS 365, Allegro, Xtendis, Scienta, Elvy en Exact Globe Next.

Gegevensbescherming

Informatie is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de VKB. Toegankelijke en betrouwbare informatie is essentieel voor de VKB om zijn (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren en om daarover transparant en proactief verantwoording te kunnen afleggen. Daarnaast verwerkt de VKB bij de uitvoering van zijn taken persoonsgegevens van gevoelige aard, zoals financiële gegevens. Deze informatie is dus waardevol en moet beschermd worden. Privacy en gegevensbescherming is daarom een blijvend relevant onderwerp voor de VKB. Het zorgvuldig verwerken van privacygevoelige informatie is essentieel voor het vertrouwen van inwoners in de VKB.

De VKB spant zich in om gegevensbescherming en informatiebeveiliging blijvend op niveau te houden. Zo is de VKB transparant naar inwoners over wat het met de persoonsgegevens doet en is er aandacht voor de rechten van betrokkenen. Door cliënten ingediende AVG-verzoeken worden zorgvuldig en tijdig afgehandeld. Uiteraard is er ook een werkende procedure voor het melden en registreren van beveiligingsincidenten en datalekken.

Nog in 2024 is gestart met een verdere verdiepingsslag van het informatiebeveiligingsbeleid. Niet alleen vanuit de eigen verantwoordelijkheid maar ook ingegeven door nieuwe Europese wetgeving (o.a. NIS2 en DORA). In 2025 vindt onderzoek plaats door de deskundigen van DataExpert. Daarbij wordt de huidige situatie geïnventariseerd en vergeleken met de wettelijke standaarden en op basis daarvan een verbeterplan gemaakt. De verwachting is niet dat dit in 2026 leidt tot veel extra automatiseringskosten. Onze partner Interstellar heeft de technische veiligheid beschreven en wordt als acceptabel gekenmerkt.

Extra kosten zullen eerder verwacht worden in het maken van aanvullende protocollen, procesbeschrijvingen, e.d.

Data Expert ondersteunt de VKB overigens al langer bij het vergroten van onze security awareness en –training. Ook worden er Incident Response services ingeregeld voor het geval VKB geraakt wordt door een digitale aanval.

Externe functionaris voor gegevensbescherming
Als overheidsorganisatie is de VKB verplicht een functionaris voor gegevensbescherming (hierna: FG) aan te wijzen. De FG heeft een onafhankelijke positie in de organisatie en houdt toezicht op naleving van de AVG en het beleid gegevensbescherming. Sinds 2021 wordt de FG-rol op detacheringsbasis ingevuld door de FG van de Provincie Groningen. In 2025 wordt deze relatie beëindigd en elders, onafhankelijk, ondergebracht.

2.4.5 Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is sinds 2022 de opvolger van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). De Woo bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

In 2024 heeft de VKB een duidelijke procesbeschrijving vastgesteld en deze op onze website ook gepubliceerd. Daarmee weten inwoners of belanghebbenden in het kader van passieve openbaarmaking beter de weg te vinden als zij een Woo-verzoek willen indienen. Actieve informatievoorziening blijft de aandacht behouden en zal daar waar nodig worden geüpdatet. Tranche 0 (wet- en regelgeving zoals de GR, verordeningen en het Ondermandaatbesluit) is eerder al actief openbaar gemaakt. Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht openbaar worden gemaakt. Voor de VKB gaat dat om gegevens over de organisatie en werkwijze en bereikbaarheidsgegevens. Deze gegevens zijn in 2023 openbaar gemaakt op de website van de VKB.
Er is continue aandacht voor het verbeteren van de informatiehuishouding van de organisatie.

2.4.6 Fraude en fraudepreventie

Fraude, frauderisico's, preventie en bescherming van integriteit staan op de agenda bij de VKB. We hebben integriteitsbeleid, een klokkenluidersregeling en in de processen is waar mogelijk functiescheiding ingebouwd. We werken aan bewustwording en aandacht voor de risico's en preventiemaatregelen, waarbij houding, gedrag en cultuur ook nadrukkelijk aan de orde zullen blijven komen. We hebben risico's gedefinieerd en de beheersmaatregelen om deze risico's te mitigeren ingericht. Hierin hebben we aandacht voor risico's bijvoorbeeld ten aanzien van:

- Onrechtmatige/frauduleuze betalingen aan klanten, leveranciers, personeel
- Corruptie risico in zakelijke relaties
- Onrechtmatige / frauduleuze declaraties
- Onttrekken van activa aan de organisatie
- Misbruik van bedrijfsmiddelen en/of bedrijfsgegevens

In 2024 hebben wij de volgende beheersingsmaatregelen aangebracht waarvan een deel door zal lopen in 2025:

- Selectief aannamebeleid, opvragen van een VOG en het laten ondertekenen van een integriteitsverklaring
- Voorbeeldfunctie vanuit de leiding

- Functiescheiding in het accorderen van facturen, declaraties en het betalingsverkeer
- Toegangsbeveiliging en rechtenbeheer in de geautomatiseerde gegevensverwerking
- Voorlichting en bewustwordingscampagne

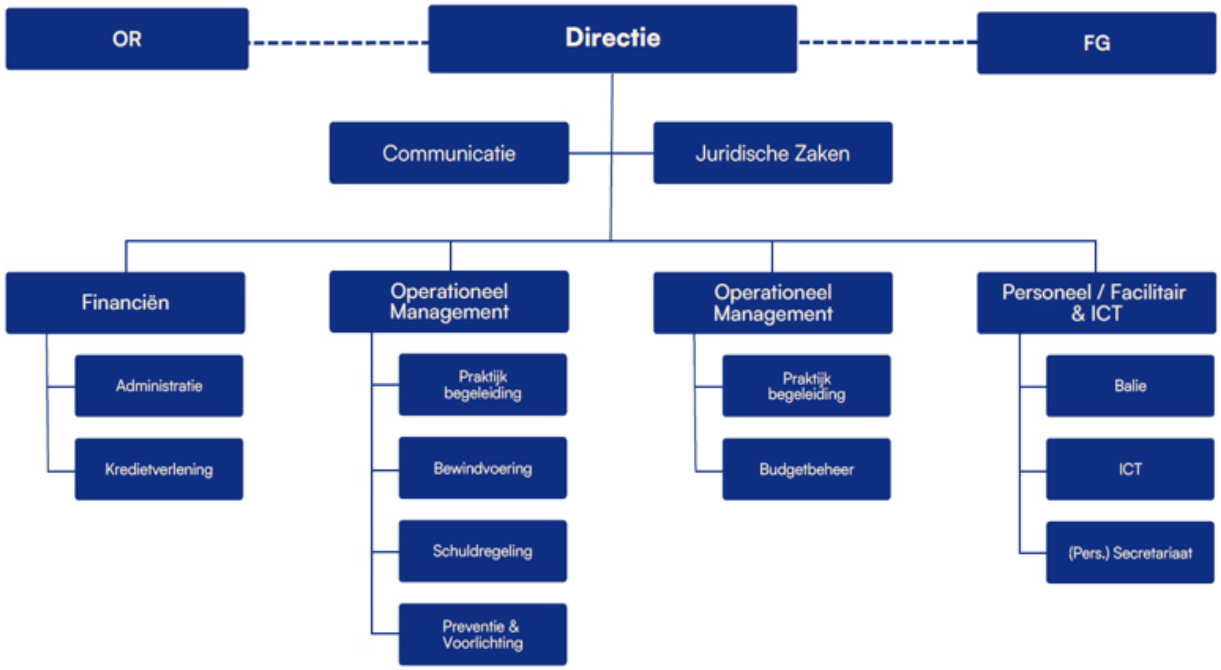
De maatregelen die gestart zijn, zullen ook in 2026 relevant blijven. Wel zouden actuele ontwikkelingen (geopolitiek, dreigende cyberrisico's etc.) er voor kunnen zorgen dat aanscherpingen van de maatregelen noodzakelijk kunnen worden.

2.4.7 Gevolgen gemeentelijke herindelingen

Als gevolg van de gemeentelijke herindeling is er een onrechtmatigheid ontstaan in de verhoudingen van het DB en het AB. Inmiddels is vastgesteld dat genomen besluiten in deze situatie niet onrechtmatig zijn. Het bestuur is zich van de situatie bewust en al enige tijd geleden onderzoek gestart naar de mogelijke oplossingsrichtingen.

2.4.8 Personeel

Het actuele organogram van de uitvoeringsorganisatie van de VKB is hieronder weergegeven.

De uitvoeringsorganisatie staat onder leiding van de directeur en onder toezicht van het Dagelijks- en het Algemeen Bestuur.

Directeur en Management Team

De directeur stuurt het Management Team van de VKB aan alsmede juridische zaken en communicatie. De managers sturen de betreffende uitvoerende teams aan. Zij vormen de schakel tussen de teams en de directie.

Juridische zaken

Deze afdeling is o.a. belast met bestuursrechtelijke zaken, gegevensbescherming, klachtenafhandeling en algemene juridische dossiers.

Communicatie

Onder deze afdeling vallen de 'normale' taken zoals de website, huisstijl, interne communicatie, enzovoorts, maar ook voor onze organisatie specifieke aangelegenheden als begrijpend schrijven en lezen, de interne kennisbank, e.d.

Financiën

Financiële administratie

De kerntaak betreft de planning-en-control cyclus (P&C) oftewel op een systematische manier de financiële koers van de organisatie in de gaten houden. Hiermee wordt richting gegeven aan het financieel proces met behulp van diverse rapportages zoals begroting, jaarstukken en maraps. Daarnaast verzorgt deze afdeling het betalingsverkeer, de dagelijkse bankadministratie alsmede de debiteurenbewaking. Deze afdeling is organisatie ondersteunend. Zo verzorgen zij o.a. de administratieve ondersteuning van de afdelingen en de administratieve afhandeling van het schuldregeling traject.

Kredietverlening

De afdeling kredietverlening heeft als kerntaken, het beoordelen van de aanvragen voor en het verstrekken van sociale leningen, herfinancieringen en saneringskredieten.

Personele/Facilitaire Zaken en ICT

ICT

Het beheren van de contracten met de IT en Telefonie leveranciers. Het up to date brengen en houden van onze proces ondersteunende systemen. Het verzorgen van hybride werkplekken voor onze medewerkers. Het zorgdragen voor een goede informatiebeveiliging.

Balie/ receptie

De kerntaken zijn het telefonisch ondersteunen van alle afdelingen, het ontvangen/ te woord staan van klanten aan de balie, het maken van afspraken en het verwerken van de post.

Personeelszaken

Het voeren van een helder personeelsbeleid, het up to date brengen en houden van ons personeelsbeleid. Het voeren van een gericht opleidingsbeleid gericht op de kwaliteit van onze individuele medewerkers, de teams en de organisatie als geheel. Het zorgdragen voor de vitaliteit van onze medewerkers, mede in het kader van het terugbrengen van het ziekte verzuim. Het vormgeven van het hybride werken bij de VKB.

Operationeel Management

De operationele afdelingen worden aangestuurd door twee operationele managers en daarbij ondersteund worden door twee praktijkbegeleiders. De betreffende afdelingen zijn:

Preventie en voorlichting

De afdeling preventie houdt zich bezig met het ontwikkelen en uitvoeren van individuele en collectieve

preventieactiviteiten zoals het voeren van advies- en coachingsgesprekken en het geven van cursussen en voorlichting.

Budgetbeheer

Het voeren van intakegesprekken en het uitvoeren en onderhouden van het budgetbeheer en budget-begeleiding.

Beschermingsbewind

Deze afdeling verzorgt het beschermingsbewind. Beschermingsbewind is een door de rechter opgelegde vorm van 'verplicht budgetbeheer' voor meerderjarige personen die wegens verkwisting, een geestelijke of lichamelijke tekortkoming niet in staat zijn zelf hun financiën goed te regelen.

Schuldregeling

Het verzorgen van schuldbemiddeling, schuldsaneringstrajecten en het opstellen van verklaringen Wsnp.

Personeelshandboek

Eind 2021 heeft het Dagelijks Bestuur - na verkregen instemming van de Ondernemingsraad (OR) - het technisch omgezette Personeelshandboek vastgesteld.
Daarbij is toen de wens uitgesproken het handboek steeds meer VKB eigen te maken. Regelmatig worden hier wijzigingen in aangebracht en na overleg met en instemming van de OR, voorgelegd aan het bestuur.

De nieuwe directie heeft in 2024 geconstateerd, in overeenstemming met de OR, dat het personeelsboek veel te uitgebreid is geworden en daardoor nauwelijks wordt gebruikt maar wel onderhoud vergt. Ook de besluitvorming is veel te omslachtig en vaak niet in relatie tot de zwaarte van het besluit.

Begin 2025 is het bestuur akkoord gegaan om aanpassingen in het personeelshandboek naar inzicht van de directeur te laten plaatsvinden. Besluitvorming via het DB vindt dan alleen nog plaats als de formele bevoegdheden van de directie niet toereikend zijn.

Ook voor het jaar 2026 blijven we kritisch kijken naar bestaande en nieuwe personele regelingen in samenhang met de ontwikkelingen vanuit de CAO. Hiermee proberen wij steeds een goed pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden te vormen waarmee wij een aantrekkelijke werkgever in de huidige arbeidsmarkt kunnen zijn. Een voorbeeld hiervan is de nog herhaalde wens van directie en OR om een acceptabele reiskostenregeling voor woon-werkverkeer uit te werken.

Loonkosten

De loonkosten zijn gebaseerd op de schaallonen behorende bij de functies. De loonkosten bestaan o.a. uit de jaarlonen inclusief 8% vakantietoelage, 7,55% eindejaarsuitkering, 1,5% levensloopbijdrage en sociale lasten werkgeverspremies WGA, ZVW etc. en de werkgeverslasten OP/NP, AOP en VPL.

Ziekteverzuim

In 2024 liep het ziekteverzuim steeds verder op tot uiteindelijk 14,7%. In de loop van de jaar is gestart met een plan van aanpak en het zoeken naar geschikte partners. In 2025 is gestart met een samenwerking met het Nederlands Expertisecentrum. Zij gaan in samenwerking met het MT de oorzaken dieper onderzoeken, een langdurig preventie duurzaam inzetbaarheidsbeleid vast stellen, en de VKB zelfredzaam te maken om dit structureel te borgen in de organisatie.

De investeringen hiervoor zijn voor het grootste deel genomen in 2025, maar lopen door in 2026 en 2027. Uiteraard met de verwachting dat de voornaamste kosten van verzuim (loonkosten door vervanging) daarmee dalen.

2.4.9 Verbonden partijen

De VKB is als Gemeenschappelijke Regeling een verbonden partij voor de deelnemende gemeenten. De VKB heeft zelf geen verbonden partijen.

3

Financiële begroting

3.1 Toelichting begroting 2026

De concept jaarrekening 2024, de prognoses 2025, en het beleidsplan schuldhulpverlening 2021 - 2024 vormen gezamenlijk de uitgangspunten voor de begroting 2026, omdat hierin het meest recente (bestaande) beleid is opgenomen. Daarbij hebben wij voor de raming van de personeelskosten rekening gehouden met de te verwachten effecten van de nieuw af te sluiten CAO SGO in 2025.

3.1.1 Sluitende begroting

Uitgangspunt is altijd om te komen tot een sluitende begroting. Los van de lijn die de nieuwe directeur en financieel manager hierop inzetten, stelt ook de toezichthouder Provincie Groningen dat een begroting of meerjarenraming uit moet gaan van een structureel en reëel begrotingsevenwicht.

3.1.2 Bedrijfsvoering op orde

In het najaar van 2023 is een start gemaakt met een inventarisatie en plangerichte aanpak om de basis op orde te krijgen. In januari 2024 is deze herzien. De kern was dat de formatie weer op orde moest komen maar er ook tijdelijke extra krachten nodig zijn ter vervanging van uitval en om te ondersteunen in specialistisch werk om de basis op orde te krijgen.

Denk daarbij tevens aan het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording, het opstellen van een controleprotocol en normenkader, het goed inrichten van de interne controlestructuur, het herzien van verordeningen, het opstellen van een M&O beleid, het (her)inrichten van de juiste managementinformatie, enzovoorts.

In 2024 zijn hier goede stappen in gezet maar deze lopen door in 2025. De eerste stappen zijn vaak sneller gemaakt dan de laatste ‘taaie’ fase. Voor deze werkzaamheden zijn zowel in 2024 als in 2025 incidentele kosten gemoeid. Voor 2026 hebben wij deze niet meer opgenomen in de verwachting dat deze niet meer nodig zijn.

3.1.3 Inflatiecorrectie

Voor 2026 wordt een stijging van de lonen en overige kosten voorzien. Wij rekenen in de begroting 2026 met een stijging van de loonkosten van 4,7% en de overige kosten van 2,0%. Het gewogen cijfer, toegepast op ons uurtarief, bedraagt 4,3%.

Wanneer we deze stijgingen op deze wijze realistisch doorrekenen, worden de tarieven in 2026 € 80,50 voor het uurtarief en € 15,41 voor het inwonertarief. Echter het inwonerstarief is, in overleg met onze gemeentes, opgehoogd met € 1,64 voor dekking van het grotendeels wegvallen van onze rentebaten op schatkistbankieren. Het inwonerstarief 2026 bedraagt daarom € 17,05.

3.2 Overzicht van lasten en baten 2026

3.2.1 Programmarekening

In het volgende overzicht worden de lasten en baten per programma weergegeven. Daarnaast zijn ook de gerealiseerde lasten en baten van 2024 opgenomen.

LASTEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	4.199.300	4.073.083	4.183.913
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead	1.372.964	1.340.917	1.279.787
Heffing voor de VPB	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-
Totaal lasten	5.572.264	5.414.000	5.463.700

BATEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	5.099.264	5.240.300	5.463.751
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	-	-	-
Heffing voor de VPB	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-
	-	-	-
Totaal baten	5.099.264	5.240.300	5.463.751
Exploitatiesaldo voor bestemming	-473.000	-173.700	51
Westerwolde	58.000		
Incidentele bijdrage	415.000	175.000	
Exploitatiesaldo na bestemming	-	1.300	51

3.2.2 Categoriale indeling van baten en lasten 2026

In dit overzicht staan de baten en lasten van de begroting 2026 per categorie. Daarnaast zijn ook de gerealiseerde baten en lasten van 2024 opgenomen, alsmede de begroting 2025.

BATEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
E.1 Vaste bijdrage	2.020.257	2.069.300	2.388.722
E.2 Exploitatiebijdrage	-58.840	-	-
E.3 Schuldhulpverlening	1.843.500	2.124.100	2.035.443
E.3a Schuldhulpverlening ondernemers	6.105	32.000	34.696
E.3b Schuldhulpverlening jongeren	-	5.800	7.245
E.4 Gemeentelijke toegang	223.078	170.000	177.744
E.5 Beschermingsbewind	497.063	562.300	634.802
E.6 Overige	275.302	131.800	115.100
E.7 Rente	292.799	145.000	70.000
Totaal baten	5.099.264	5.240.300	5.463.751

LASTEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
E.8 Personeel	4.290.315	4.176.700	4.398.900
E.9 Afschrijving investeringen	69.236	66.000	94.000
E.10 Huisvesting	172.098	179.400	135.000
E.11 Automatisering	323.960	392.700	325.000
E.12 Apparaatskosten	441.962	302.100	227.200
E.13 Bankkosten	11.110	65.000	55.000
E.14 Mutaties voorzieningen	11.109	19.200	10.000
E.15 BTW compensatie	252.474	212.900	218.600
E.16 Vennootschapsbelasting	-	-	-
Totaal lasten	5.572.264	5.414.000	5.463.700
Exploitatiesaldo voor bestemming	-473.000	-173.700	51
Westerwolde	58.000	-	-
Mutaties reserves:			
Algemene reserve	-	-	-
Bestemmingsreserves	-	-	
Totaal mutaties reserves	-	-	-
Incidentele bijdrage	415.000	175.000	
Exploitatiesaldo na bestemming	-	1.300	51

3.3 Toelichting op en analyse van de categoriale indeling 2026

Toelichting op en analyse van de baten

De begrote totale baten zijn per saldo € 223.451,- hoger dan de begroting 2025. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd:

BATEN		Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2025	Begroting 2026 t.o.v. begroting 2025				
				Hoger		Lager		Saldo
		€	€	€	%	€	%	€
E.1	Vaste bijdrage	2.388.722	2.069.300	319.422	15,4	-	-	
E.2	Exploitatiebijdrage	-	-	-	-	-	-	
E.3	Schuldhulpverlening	2.035.443	2.124.100	-	-	88.658	4,2	
E.3a	Schuldhulpverlening ondernemers	34.696	32.000	2.696	-	-	-	
E.3b	Schuldhulpverlening jongeren	7.245	5.800	1.445	-	-	-	
E.4	Gemeentelijke toegang	177.744	170.000	7.744	4,6	-	-	
E.5	Beschermingsbewind	634.802	562.300	72.502	12,9	-	-	
E.6	Overige	115.100	131.800	-	-	16.700	12,7	
E.7	Rente	70.000	145.000	-	-	75.000	51,7	
Totaal baten		5.463.751	5.240.300	403.809	7,7	180.358	3,4	223.451

De begrote **vaste bijdrage (E.1)** is € 319.422,- hoger dan de begroting 2025, als gevolg van de toegepaste tariefsverhoging, inclusief de extra verhoging van het tarief met € 1,64, dit ter compensatie van het rentebatenverlies op schatkistbankieren, door de verlaging van het saldo derdengelden, veroorzaakt door de overstap naar leef- en beheergeldrekeningen voor onze cliënten. De toegepaste inwonersaantallen zijn ongewijzigd.

De begrote baten **Schuldhulpverlening (E.3)** zijn € 88.658,- lager dan de begroting 2025. Dit heeft te maken met de jaarcijfers over 2024 die als basis hebben gediend voor de uitvraag van de afname van de diverse producten bij onze deelnemende gemeentes, maar ook door het opgeven van lagere afname aantallen vanuit de deelnemende gemeentes.

De begrote baten **Schuldhulpverlening ondernemers (E.3a)** voortzetting pilot, zijn € 2.696,- hoger dan de begroting 2025. Dit heeft te maken met de toegepast tariefsverhoging, maar ook door de opgave vanuit onze deelnemende gemeentes voor een hogere aandacht voor deze specifieke schuldhulpverlening.

De begrote baten **Schuldhulpverlening jongeren (E.3b)** (voortzetting pilot) zijn € 1.445,- hoger dan de begroting 2025. De verklaring ligt in lijn met hetgeen genoemd bij Schuldhulpverlening ondernemers.

De begrote baten **Gemeentelijke toegang (E.4)** zijn € 7.744,- hoger dan de begroting 2025. Dit komt volledig door de toegepaste tariefsverhoging.

De begrote baten **Beschermingsbewind (E.5)** zijn € 72.502,- hoger dan de begroting 2025. Het verwachte aantal dossiers / cliënten ligt in lijn met de begroting 2025. Echter er is geconstateerd dat in de begroting 2025 is gerekend met de tarieven van 2024, zonder toepassing van de indexering voor 2025, die voor dat jaar ongeveer 6% betrof. Dit indexeringscijfer hebben wij nu alsnog toegepast, alsmede dit doorgetrokken naar de tarieven voor 2026.

De begrote baten **Overige (E.6)** zijn € 16.700,- lager dan de begroting 2025. Dit heeft te maken met een bijna totale afname in baten voor het verstrekken van een Maatschappelijke Pas voor Oekraïne-vluchtelingen en doordat het project Jongerencampagne OGGG in 2025 is afgesloten. Dit wordt gecompenseerd door een verwachte toename van doorberekening van de kosten voor leef- en beheergeld rekeningen.

De baten **Rente (E.7)** zijn € 75.000,- lager dan in de begroting 2025. In de begroting 2025 is rekening gehouden met de verlaging op rentebaten vanuit schatkistbankieren doordat wij minder derdengelden gaan beheren met de overstap op leef- en beheergeldrekeningen. Dit zou voor Bewind reeds begin 2025 gerealiseerd zijn. Echter dit zal nu medio 2025 gefaseerd worden ingevoerd. Daarna zullen ook onze Budgetbeheer cliënten de overstap maken naar leef- en beheergeldrekeningen, waardoor het derdengeldsaldo verder verlaagd wordt en de rentebaten nog verder zullen afnemen.
Dit rentebatenverlies is in deze begroting reeds gecompenseerd door verhoging van de vaste bijdrage, echter er moet ook gekeken worden hoe onze gehele financiële positie qua liquiditeit en financiering gewaarborgd blijft. Opties liggen in meer voorfinanciering vanuit de deelnemende gemeentes, het aantrekken van vreemd vermogen via leningen, garantstellingen of vormen van eigen vermogen. Hierover zal het gesprek gevoerd moeten worden met de deelnemende gemeentes.

Toelichting op en analyse van de lasten

De begrote totale lasten zijn per saldo € 49.700,- hoger dan de begroting 2025. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd:

LASTEN	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2025	Begroting 2026 t.o.v. begroting 2025				
			Hoger		Lager		Saldo
	€	€	€	%	€	%	€
E.8 Personeel	4.398.900	4.176.700	222.200	5,3	-	-	
E.9 Afschrijving investeringen	94.000	66.000	28.000	42,4	-	-	
E.10 Huisvesting	135.000	179.400	-	-	44.400	24,7	
E.11 Automatisering	325.000	392.700	-	-	67.700	17,2	
E.12 Apparaatskosten	227.200	302.100	-	-	74.900	24,8	
E.13 Bankkosten	55.000	65.000	-	-	10.000	15,4	
E.14 Mutaties voorzieningen	10.000	19.200	-	-	9.200	47,9	
E.15 BTW compensatie	218.600	212.900	5.700	2,7	-	-	
E.16 Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	
Totaal lasten	5.463.700	5.414.000	255.900	4,7	206.200	3,8	49.700
Exploitatiesaldo voor bestemming	51	-173.700	147.909		-25.843		173.751
Westerwolde			-	-	-	-	
Incidentele lasten inzake Lysias			-	-	-	-	
Terugkeer buitengewoon verlof		92.000	-	-	92.000	100,0	
Basis op orde		83.000	-	-	83.000	100,0	
Exploitatiesaldo na bestemming	51	1.300	147.909		149.158		-1.249

De begrote **Personeelskosten (E.8)** zijn per saldo € 222.200,- hoger dan de begroting 2025. Deze stijging wordt voor het grootste deel bepaald door de toegepaste loonindex. Voor een relatief klein deel speelt ook de investering in de aanpak van het ziekteverzuim een rol. Verder is er sprake van een verschuiving van ingehuurd personeel naar eigen personeel.

LASTEN	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2025	Begroting 2026 t.o.v. begroting 2025				
			Hoger		Lager		Saldo
	€	€	€	%	€	%	€
E.8 Personeel:							
Ambtelijk personeel	4.046.200	3.767.700	278.500	7,4	-	-	
Inhuur personeel	60.000	183.000	-	-	123.000	67,2	
Totaal	4.106.200	3.950.700	278.500		123.000		155.500
Overige personeel:							
Vervanging ziekteverzuim / Eigen risico WW	125.000	100.000	25.000	25,0	-	-	
Scholing	51.400	50.000	1.400	2,8	-	-	
Salarisverwerking en P&O	14.800	14.000	800	5,7	-	-	
Reis- en verblijf + thuiswerkvergoeding	18.500	18.000	500	2,8	-	-	
Arbo en bedrijfszorg	60.000	22.000	38.000	172,7	-	-	
Diversen	23.000	22.000	1.000	4,5	-	-	
Totaal	292.700	226.000	66.700	29,5	-	-	66.700
Totaal personeel	4.398.900	4.176.700	345.200	8,3	123.000	2,9	222.200

Bezetting / formatie	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	fte	fte	fte
Management	4,7	4,7	4,7
Bedrijfsbureau en staf	2,0	3,8	2,2
Financiën en ICT	3,5	3,4	3,5
Kredietverstrekking	0,7	0,7	0,7
Facilitair en Personele zaken	2,6	2,6	2,6
Preventie	1,6	1,6	1,6
Beschermingsbewind	7,0	6,9	7,1
Budgetbeheer	19,7	18,7	20,6
Schuldregeling	6,1	4,4	4,5
Totaal	47,8	46,7	47,5

De formatie is gebaseerd op de verwachte aantallen producten en trajecten in 2024. De formatie is voor 2026 begroot op 47,5 fte. Onder budgetbeheer valt 1,5 fte detachering bij gemeenten. Hier staan inkomsten tegenover, die de gemeenten die de dienst afnemen vergoeden de loonkosten van deze medewerkers. Aangezien deze medewerkers wel in dienst zijn bij de VKB worden deze in het fte overzicht meegenomen.

De overige begrote personeelskosten zijn per saldo nagenoeg op het niveau van de herziene begroting 2025 gehouden (rekening houdend met 2% inflatie), behalve dus de stijging inzake vervanging bij ziekteverzuim en de stijging van de kosten van Arbo en bedrijfszorg, Dit in het kader van het terugdringen en rekening houdend met ons huidig ziekteverzuimcijfer.

De begrote **Afschrijvingen investeringen (E.9)** zijn per saldo € 28.000,- hoger dan de begroting 2025. Deze stijging komt voornamelijk door de verbouwkosten van ons nieuw kantoor en door de implementatiekosten voor SmartFMS.

De begrote **Huisvestingkosten (E.10)** zijn per saldo € 44.400,- lager dan in de begroting van 2025. Deze daling wordt in 2026 veroorzaakt door de overgang naar ons nieuw kantoor, minder huurkosten en lagere energiekosten.

De begrote **Automatiseringskosten (E.11)** zijn per saldo € 67.700,- lager dan in de begroting van 2025. Deze daling wordt veroorzaakt doordat wij de begrote kosten hebben afgestemd met de realisatie van 2024, waarin de verwachte kostendaling door het nieuwe contract met Interstellar zichtbaar zijn geworden. Verder is er in deze begroting rekening gehouden met de effecten van de overgang naar SmartFMS en de daarmee samenhangende afhankelijkheid van Allegro.

De begrote **Apparaatskosten (E.12)** zijn per saldo € 74.900,- lager dan in de begroting van 2025. Deze daling wordt in 2026 veroorzaakt door het eindigen van het project Basis op Orde en het Lysias-project. Beide kosten werden afgedekt door de incidentele bijdrages in 2024 en 2025.

De begrote **Bankkosten (E.13)** zijn per saldo € 10.000,- lager dan in de begroting van 2025. De daling ten opzichte van 2025 wordt veroorzaakt door het in lijn brengen van de kosten met de realisatie 2024 en de meer reële benadering en inzichtelijkheid van de kosten voor leef- en beheergeldrekeningen.

De begrote **Mutaties voorzieningen (E.14)** zijn per saldo € 9.200,- lager dan in de begroting van 2025. De daling ten opzichte van 2025 wordt veroorzaakt door het wegvallen van de voorziening dubieuze debiteuren beschermingsbewind.

De begrote **BTW compensatie (E.15)** ligt in lijn met de minimale stijgen van onze totale lasten.

Vennootschapsbelasting (E.16)

De VKB heeft geen Vpb-plicht, omdat er geen fiscaal winststreven is. Conform de afspraken met de gemeenten sluit de exploitatie jaarlijks op nihil. De belastingdienst heeft in een schriftelijk reactie van 20 januari 2017 geconcludeerd dat er geen belastingplicht ontstaat voor de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016. Indien blijkt dat in een later jaar wel positieve resultaten worden behaald, dient het één en ander opnieuw te worden beoordeeld.

3.4 Uiteenzetting van de financiële positie 2026

Op basis van art. 20, lid 1, sub b van het BBV dient in de begroting een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar te worden opgenomen.

ACTIVA	01-01-2025	31-12-2025	31-12-2026
	€	€	€
Vaste activa			
B.1 Materiële vaste activa	77.534	452.534	412.534
B.2 Financiële vaste activa	476.120	466.120	456.120
	553.654	918.654	868.654
Vlottende activa			
B.3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.879.133	3.653.917	133.917
B.4 Liquide middelen	558.999	568.999	553.999
B.5 Overlopende activa	98.709	108.709	93.709
	9.536.841	4.331.625	781.625
Totaal activa	10.090.495	5.250.279	1.650.279

PASSIVA	01-01-2025	31-12-2025	31-12-2026
	€	€	€
Vaste passiva			
B.6 Eigen vermogen	-	-	-
Vlottende passiva			
B.7 Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.900.216	5.000.000	1.450.000
B.8 Overlopende passiva	190.279	250.279	200.279
	10.090.495	5.250.279	1.650.279
Totaal passiva	10.090.495	5.250.279	1.650.279

3.5 Meerjarenraming 2026 – 2029

In het onderstaande overzicht staat de financiële meerjarenbegroting per programma.

LASTEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	4.183.913	4.288.500	4.395.700	4.505.500
	4.183.913	4.288.500	4.395.700	4.505.500
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Overhead	1.279.787	1.311.800	1.344.600	1.378.200
Heffing voor de VPB	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-
	1.279.787	1.311.800	1.344.600	1.378.200
Totaal lasten	5.463.700	5.600.300	5.740.300	5.883.700

BATEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
Programma: schuldhulpverlening	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100
	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
Heffing voor de VPB	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-
	-	-	-	-
Totaal baten	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100
Exploitatiesaldo voor bestemming	51	100	300	400
Westerwolde		-	-	-
Incidentele bijdrage				
Exploitatiesaldo na bestemming	51	100	300	400

In het onderstaande overzicht staat de financiële meerjarenbegroting in de categoriale indeling.

BATEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
E.1 Vaste bijdrage	2.388.722	2.448.400	2.509.600	2.572.300
E.2 Exploitatiebijdrage	-	-	-	-
E.3 Schuldhulpverlening	2.035.443	2.086.300	2.138.500	2.192.000
E.3a Schuldhulpverlening ondernemers	34.696	35.600	36.500	37.400
E.3b Schuldhulpverlening jongeren	7.245	7.400	7.600	7.800
E.4 Gemeentelijke toegang	177.744	182.200	186.800	191.500
E.5 Beschermingsbewind	634.802	650.700	667.000	683.700
E.6 Overige	115.100	118.000	121.000	124.000
E.7 Rente	70.000	71.800	73.600	75.400
Totaal baten	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100

LASTEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
E.8 Personeel	4.398.900	4.508.900	4.621.600	4.737.100
E.9 Afschrijving investeringen	94.000	96.400	98.800	101.300
E.10 Huisvesting	135.000	138.400	141.900	145.400
E.11 Automatisering	325.000	333.100	341.400	349.900
E.12 Apparaatskosten	227.200	232.900	238.700	244.700
E.13 Bankkosten	55.000	56.300	57.700	59.100
E.14 Mutaties voorzieningen	10.000	10.200	10.500	10.800
E.15 BTW compensatie	218.600	224.100	229.700	235.400
E.16 Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Totaal lasten	5.463.700	5.600.300	5.740.300	5.883.700
Exploitatiesaldo voor bestemming	51	100	300	400
Westerwolde Incidentele bijdrage		-	-	-
Exploitatiesaldo na bestemming	51	100	300	400

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat er over meerjarenperspectief 2026 - 2029 geen exploitatietekort is.

Toelichting op het meerjarenperspectief

Bovenstaand meerjarenperspectief is gebaseerd op het huidige pakket dat door de deelnemende gemeenten van de GR wordt afgenomen, oftewel uitgaande van een bestendige gedragslijn.

De meerjarenbegroting per gemeente ziet er als volgt uit:

Opdrachtgever	BEGROTING 2026						Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	Product afname	Overige bijdrage	Vaste bijdrage	Exploit. bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m E]			
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Eemsdelta	588.777	118.496	769.057	-	-65.019	**1.411.311**	**1.446.600**	**1.482.800**	**1.519.900**
Het Hogeland	221.939	-	265.179	-	-23.943	**463.174**	**474.800**	**486.700**	**498.900**
Oldambt	639.492	98.774	671.855	-	-66.880	**1.343.240**	**1.376.800**	**1.411.200**	**1.446.500**
Pekela	205.517	2.415	213.415	-	-21.436	**399.910**	**409.900**	**420.100**	**430.600**
Veendam	379.719	-	469.216	-	-41.320	**807.614**	**827.800**	**848.500**	**869.700**
Totaal	2.035.443	219.685	2.388.722	-	-218.600	**4.425.249**	**4.535.900**	**4.649.300**	**4.765.600**

4

Vaststellen begroting 2026

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen, besluit op 10 juli 2025 tot het vaststellen van de begroting 2026.

De voorzitter,

H. Ronde

De secretaris,

M. Winters

5 Overige

5.1 Bijdrage gemeenten 2026

Opdrachtgever	BEGROTING 2026					
	Product bijdrage	Overige bijdrage	Vaste bijdrage	Exploit. bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m E]
	€	€	€	€	€	€
Eemsdelta	588.777	118.496	769.057	-	-65.019	**1.411.311**
Het Hogeland	221.939	-	265.179	-	-23.943	**463.174**
Oldambt	639.492	98.774	671.855	-	-66.880	**1.343.240**
Pekela	205.517	2.415	213.415	-	-21.436	**399.910**
Veendam	379.719	-	469.216	-	-41.320	**807.614**
Totaal	2.035.443	219.685	2.388.722	-	-218.600	**4.425.249**

5.2 Overzicht van de geraamde lasten en baten per taakveld

Lasten en baten per taakveld over de periode 2024 - 2026.

LASTEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
0.4 Overhead	1.372.964	1.340.917	1.279.787
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	4.199.300	4.073.083	4.183.913
Totaal lasten	5.572.264	5.414.000	5.463.700

BATEN	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026
	€	€	€
0.4 Overhead	-	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	5.099.264	5.240.300	5.463.751
Totaal baten	5.099.264	5.240.300	5.463.751
Exploitatiesaldo voor bestemming	-473.000	-173.700	51
Westerwolde	58.000		
Incidentele lasten inzake Lysias	100.000		
Terugkeer buitengewoon verlof	120.000	92.000	
Basis op orde	195.000	83.000	
Exploitatiesaldo na bestemming	-	1.300	51

In het onderstaande overzicht staat de financiële meerjarenbegroting per taakveld over de periode 2026 – 2029

LASTEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
0.4 Overhead	1.279.787	1.311.800	1.344.600	1.378.200
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	4.183.913	4.288.500	4.395.700	4.505.500
Totaal lasten	5.463.700	5.600.300	5.740.300	5.883.700

BATEN	Primaire begroting 2026	Meerjaren begroting 2027	Meerjaren begroting 2028	Meerjaren begroting 2029
	€	€	€	€
0.4 Overhead	-	-	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, onderdeel schuldhulpverlening	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100
Totaal baten	5.463.751	5.600.400	5.740.600	5.884.100
Exploitatiesaldo voor bestemming	51	100	300	400
Westerwolde Incidentele bijdrage		-	-	-
Exploitatiesaldo na bestemming	51	100	300	400

5.3 Declaratiewijze

De gemeentelijke bijdrage in de exploitatie van de VKB is gebaseerd op de declaratie van de uitgevoerde dienstverlening, de vaste bijdrage en verminderd met de BTW compensatie. De uitgevoerde dienstverlening bestaat uit de dienstverlening van het kernpakket en het keuzepakket en eventuele optionele dienstverlening (gemeentelijke toegang/ vroegsignalering). De kern- en keuzedienstverlening wordt in rekening gebracht door middel van aantal keer producttarief. Met betrekking tot de optionele dienstverlening worden maatwerkafspraken gemaakt (DVO's). Het gemeentelijke aandeel in de BTW compensatie wordt naar rato bepaald door de afgenomen dienstverlening (75%) en het aantal inwoners (25%) van de betreffende gemeente.

5.4 BTW compensatie

De VKB is grotendeels niet BTW-plichtig. Dit houdt in dat een aanzienlijk deel van de BTW op inkopen niet kan worden teruggevorderd en derhalve onderdeel is van de kosten van inkopen en investeringen. De investeringen worden echter exclusief BTW geactiveerd, de BTW op inkopen is opgenomen in de resultaatpost 'E.15 BTW compensatie'. De grondslag voor deze verwerkingswijze ligt in het gegeven dat de BTW grotendeels kan worden gecompenseerd door de deelnemende gemeenten (fiscaal technisch heet dit de 'doorschuifregeling').

De VKB doet jaarlijks in januari afzonderlijk opgave van de te compenseren BTW aan de deelnemende gemeenten. De gemeenten kunnen dan op hun beurt deze BTW voor compensatie in aanmerking brengen (zolang ze ten minste hun maximale compensatie nog niet hebben bereikt).

De BTW compensatie wordt weergegeven in de volgende tabel.

Opdrachtgever	Inwoners (CBS 2024)	Product afname 2026	BTW com-pensatie 2026
	aantal	€	€
Eemsdelta	45.106	588.777	-65.019
Het Hogeland *)	15.553	221.939	-23.943
Oldambt	39.405	639.492	-66.880
Pekela	12.517	205.517	-21.436
Veendam	27.520	379.719	-41.320
Totaal	140.101	2.035.443	-218.600

*) betreft het aantal inwoners van de voormalige gemeente Eemsmond.

5.5 Verdeelsleutel

Op basis van artikel 38 lid 2 en 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen wordt de bijdrage van de deelnemende gemeenten als volgt berekend:

a. voor ¼ deel van het totaal te vergoeden bedrag naar de verhouding van het aantal inwoners op 1 januari van het betreffende dienstjaar;
b. voor ¾ deel naar verhouding van het totaalbedrag van de voor de inwoners van elke deelnemende gemeente in het betreffende dienstjaar verleende diensten.

Deze verdeelsleutel wordt gehanteerd voor de verdeling van de exploitatiebijdrage en de BTW compensatie.

Opdrachtgever	inwoners (CBS 2024)	product afname	25% inwoners	75% afname	gewogen gemiddelde
	aantal	€	%	%	%
Eemsdelta	45.106	588.777	32,2	28,9	29,7
Het Hogeland *)	15.553	221.939	11,1	10,9	11,0
Oldambt	39.405	639.492	28,1	31,4	30,6
Pekela	12.517	205.517	8,9	10,1	9,8
Veendam	27.520	379.719	19,6	18,7	18,9
Totaal	140.101	2.035.443	100,0	100,0	100,0

*) betreft het aantal inwoners van de voormalige gemeente Eemsmond.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2560
Extern Zaak ID	1895ESUITE347022025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.c
Titel	Raadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026 Afeer (34702-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10cRaadsvoorstel inzake Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026
10c.1 Jaarrekening 2024 Afeer definitief
10c.2 Begroting 2026 definitief
10c.3 Algemene en financiële beleidskaders
10c.4 Onderbouwing verdeelsleutels 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer;
2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer
3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer.
   Deze zienswijze als volgt te formuleren:
   Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.
4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer;
2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer
3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer.
   Deze zienswijze als volgt te formuleren:
   Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.
4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	34702-2025:890920
Steller	Anne-Wil Hak
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2023, de gewijzigde begroting 2024 en de concept begroting 2025. Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2024 en een zienswijze in te dienen ten aanzien van de concept begroting 2025 Afeer. Zie deze link.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer; 2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer 3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer. Deze zienswijze als volgt te formuleren: *Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.* 4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad.
Samenvatting	Het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer legt de jaarstukken 2024 en de ontwerpbegroting 2026 aan de raden van de deelnemende gemeenten voor. Voorgesteld wordt om de jaarstukken 2024 voor kennisgeving aan te nemen. De begroting 2026 voldoet aan de voorwaarden. Er wordt echter wel voorgesteld een zienswijze in te dienen in verband met het consequent hoger uitvallend eigen inkomen dan oorspronkelijk begroot.
Bijlage(n)	1. Jaarrekening 2024 Afeer definitief; 2. Begroting 2026 definitief; 3. Algemene en financiële beleidskaders; 4. Onderbouwing verdeelsleutels 2026.
AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

De gemeente Oldambt neemt samen met de gemeenten Pekela en Westerwolde deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Afeer. Zij voert voor de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde een drietal taken uit, namelijk de uitvoering van de Wsw en de Participatiewet voor wat betreft de re-integratie van werkzoekenden (vanaf trede 3 van de Participatieladder) en de uitvoering van het 'nieuw beschut' werken. De gemeenteraad neemt jaarlijks kennis van de jaarrekening en de conceptbegroting van de GR. De gemeenteraden worden daarbij in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van de stukken en een eventuele zienswijze af te geven over de conceptbegroting 2026. Het Algemeen Bestuur van Afeer stelt de jaarrekening en de begroting in juli definitief vast.

Motivatie

1. Kennis te nemen van de Jaarrekening 2024

De jaarrekening 2024 laat zien dat Afeer het jaar positief heeft afgesloten met een resultaat van € 777.000. Loon- en kostenstijgingen en intensievere begeleiding van werkzoekenden zijn binnen de begroting opgevangen. Ook op het gebied van huisvesting zijn stappen gezet in omvang en verduurzaming.

De accountant heeft een afkeurende verklaring afgegeven, omdat geen voorziening is getroffen voor spaarverlof en RVU-verplichtingen. Volgens de accountant is hiervoor een voorziening van circa € 1,8 miljoen noodzakelijk. Afeer volgt de lijn van eerdere jaren, waarin deze verplichtingen wel in de meerjarenraming zijn opgenomen, maar niet als voorziening zijn verwerkt. BDO Advisory verkent momenteel scenario's, die met de deelnemende gemeenten worden besproken. Deze kunnen leiden tot een ander standpunt. Verwacht wordt dat in de toekomst alsnog een voorziening moet worden getroffen. Dit raakt niet de jaarrekening zelf, maar wél de bestemming van het positieve resultaat.

2. Kennis te nemen van de conceptbegroting 2026

Afeer heeft, mede op verzoek van de deelnemende gemeenten, de verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage aangepast. Deze aanpassing maakt dat de bijdrage beter afgestemd is op de afname van diensten bij Afeer door de deelnemende gemeenten. Daarnaast laat de begroting een daling zien ten opzichte van de eerder afgegeven meerjarenraming. De ingezette lijn van kostenbewustzijn en efficiency wordt in 2026 doorgezet.

Wel blijft de onzekerheid bestaan rondom het al dan niet opnemen van een voorziening voor spaarverlof en RVU-verplichtingen. Afhankelijk van het oordeel van de accountant in combinatie met het adviestraject van BDO Advisory, kan dit ook effect hebben op de toekomstige begrotingsjaren en daarmee op de gemeentelijke bijdrage.

3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026

Begrotingen over de afgelopen jaren laten zien dat de eigen inkomsten van Afeer consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk wordt begroot. In een zienswijze aan Afeer vragen om zorgvuldig te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.

<u>Meerjarenraming</u>

De meerjarenraming komt uit op een positief saldo van € 181.000,- in 2028. Dat is voor een groot deel gebaseerd op de daling van de personeelskosten. Met name door de daling van het aantal SW-ers.

Tabel 1: Meerjarenraming Afeer

	2025	2026	2027	2028
Begroting Oldambt 2025	19.753.000	19.832.000	20.154.000	20.648.000
Begroting Afeer 2026	19.429.000	19.624.000	19.996.000	20.467.000
Verschil	**+324.000**	**+208.000**	**+158.000**	**+181.000**

Vanaf de begroting 2026 geldt de nieuwe verdeelsleutel die berekend wordt conform de afspraken in het op 2 november 2023 vastgestelde beleidsplan. Vanaf 2026 wordt het exploitatietekort verdeeld over 5 factoren. Deze factoren worden gewogen op basis van kostendruk in de begroting. De verdeelsleutel wordt op deze wijze jaarlijks opnieuw bepaald. Als gevolg hiervan kan de dekking van het exploitatietekort per gemeente jaarlijks fluctueren. Op basis van de nieuwe verdeelsleutel zouden de GR-gemeenten onderstaande bedragen moeten bijdragen:

Tabel 2: Bijdrage nieuwe en oude verdeelsleutel

	Oude verdeelsleutel	2025	Nieuwe verdeelsleutel	2026	2027	2028
Gemeente Oldambt	**64,91%**	**19.753**	**64,75%**	**19.624**	**19.996**	**20.467**
Gemeente Pekela	22,73%	6.917	23,62%	7.315	7.487	7.467
Gemeente Westerwolde	12,36%	3.761	11,81%	3.657	3.744	3.734
Totaal	**100,0%**	**30.432**	**100%**	**30.392**	**30.968**	**31.698**

Betrokkenheid (externe) partners

De andere gemeenten die deelnemen in Afeer, gemeente Westerwolde en gemeente Pekela.

Consequenties

Geen goedkeurende verklaring van de accountant kan consequenties hebben voor het resultaat en de bijdrage van de gemeente

De jaarrekening 2024 van Afeer is door de accountant voorzien van een afkeurende verklaring op het aspect 'getrouwheid'. Dit heeft geen formele gevolgen voor de gemeenten of voor het toezicht van de provincie, dat zich richt op de begroting. De afkeuring komt voort uit een verschil van inzicht over het al dan niet vormen van voorzieningen voor spaarverlof en RVU-verplichtingen. Volgens de nieuwe accountant moet hiervoor circa € 1,8 miljoen worden voorzien. Afeer volgt echter de lijn van voorgaande jaren en ziet geen noodzaak tot aanpassing, aangezien de verplichtingen reeds in de meerjarenraming zijn opgenomen.

BDO Advisory is gevraagd scenario's te schetsen. Deze worden besproken met de financiële ambtenaren van de deelnemende gemeenten en vormen input voor besluitvorming in het bestuur van Afeer. De gemeenteraad wordt separaat geïnformeerd. Er is geen zienswijze of besluit van de raad nodig.

Door de nieuwe verdeelsleutels wordt de verdeling van de gemeentelijke bijdrage minder zeker.

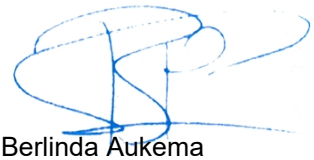
De verdeelsystematiek voor de gemeentelijke bijdrage wijzigt per 2026. In het nieuwe beleidsplan is afgesproken om een verdeelsystematiek per 2026 te hanteren die meer recht doet aan hetgeen gemeenten daadwerkelijk afnemen. Een kanttekening bij deze systematiek is dat het gemeentelijke aandeel kan wijzigen omdat er jaarlijks naar de aantallen van het jaar T-2 gekeken wordt. Het jaar T-2 is twee jaren terug. In 2026 kijken we dus naar de realisatie over 2024.

Vervolg

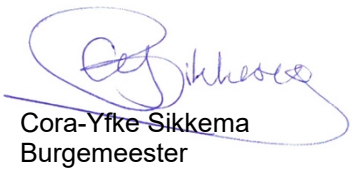
Na behandeling in de raad wordt het Algemeen Bestuur van Afeer schriftelijk geïnformeerd. Het ligt in de planning dat het Algemeen Bestuur in haar vergadering van 10 juli 2025 de concept begroting 2026 van Afeer vaststelt met inachtneming van de zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten.

Daarnaast zal het college de gemeenteraad aanvullend informeren over de achtergrond van de afkeuring van de accountant, de gevolgde lijn, de consequenties en het vervolg.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		34702-2025:890920

Onderwerp
Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025 en gelet op artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen

Besluit

1. Kennis te nemen van de concept jaarrekening 2024 van Afeer;
2. Kennis te nemen van de concept begroting 2026 van Afeer
3. Een zienswijze in te dienen ten aanzien van de conceptbegroting 2026 van Afeer.
   Deze zienswijze als volgt te formuleren:
   Wij zien de afgelopen jaren dat de eigen inkomsten consequent hoger uitvallen dan dat oorspronkelijk is/wordt begroot en wij vragen dan ook om goed te kijken of de begroting 2026 een realistische begroting is.
4. Het college te verzoeken het dagelijks bestuur van Afeer in kennis te stellen van de zienswijze van de raad

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Afeer

Werk van waarde

Jaarverslag & Jaarrekening 2024

Versie 3 april 2025

Afeer

Werk van waarde

Deelnemende gemeenten: Oldambt, Pekela & Westerwolde

Afeer

Statutair gevestigd te Winschoten

Kantooradres:	A.J. Romijnweg 17	9672 AH Winschoten
Postadres:	Postbus 117	9670 AC Winschoten
Telefoon:	0597-453666	
E-mailadres:	secretariaat@afeer.nl	
KvK:	01169476	

INHOUD

Jaarverslag

Voorwoord ... 5
Bestuur en management ... 6
Het verhaal van Afeer in het kort ... 8
Organisatieschema ... 13
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 14
Paragraaf Bedrijfsvoering ... 17
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (inclusief investeringen) ... 23
Paragraaf Financiering ... 25
Berekening van het EMU-saldo ... 28
Paragraaf Verbonden partijen ... 29
Paragraaf Wet Open Overheid (WOO) ... 31

Jaarrekening

Balans per 31 december 2024 ... 34
Overzicht van baten en lasten per 31 december 2024 ... 36
Toelichting op de balans ... 43
Toelichting op het overzicht van baten en lasten ... 50
WNT verantwoording ... 56
Rechtmatigheidsverantwoording ... 58
Resultaatbestemming en vaststelling ... 59
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 60

Bijlagen ... 64
Verbonden partijen ... 65

Afeer participatie BV

Afeer Mobiliteit

Kengetallen (inclusief verbonden partijen) ... 87
Vaste activa en afschrijvingen ... 88
Reserves, subsidies en voorzieningen ... 89
Leningen ... 90

Jaarverslag

Afeer

Werk van waarde

VOORWOORD

Voor u ligt de jaarrekening over het jaar 2024 van de gemeenschappelijke regeling Afeer. Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Werkzoekenden die zelf niet of moeilijk aan een baan kunnen komen worden door Afeer geholpen. Daarnaast organiseert Afeer dagelijks werk voor ruim 750 medewerkers met een arbeidsbeperking, waarvan het overgrote deel een dienstebetrekking heeft bij Afeer. Afeer stimuleert een inclusieve arbeidsmarkt en is bruggenbouwer tussen overheid en bedrijfsleven.

Het jaar 2024 was voor Afeer in heel veel opzichten een succesvol jaar. Er zijn 321 inwoners van Oldambt, Pekela en Westerwolde begeleid naar regulier werk. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt biedt mogelijkheden voor Afeer om ook werkzoekenden bij werkgevers in de regio te plaatsen die zonder hulp minder kans van slagen zouden hebben: van de 321 plaatsingen zijn er 94 gerealiseerd met behulp van loonkostensubsidie. Dat is 30% en we hebben dat percentage de afgelopen jaren zien stijgen.

We constateren ook dat werkzoekenden in de praktijk meer begeleiding nodig te hebben. De ‘verblijfduur’ van werkzoekenden bij Afeer is de afgelopen jaren toegenomen, omdat zij een langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Belemmeringen om aan de slag te kunnen in een reguliere baan zijn tegenwoordig vaak complex en meervoudig. Dat vereist intensieve begeleiding en zorgvuldige bemiddeling. Ook werkgevers hebben behoefte aan begeleiding en informatie. Afeer organiseerde om die reden in 2024 verschillende inspiratiesessies “culturele lenigheid” voor werkgevers die bereid zijn statushouders in dienst te nemen.

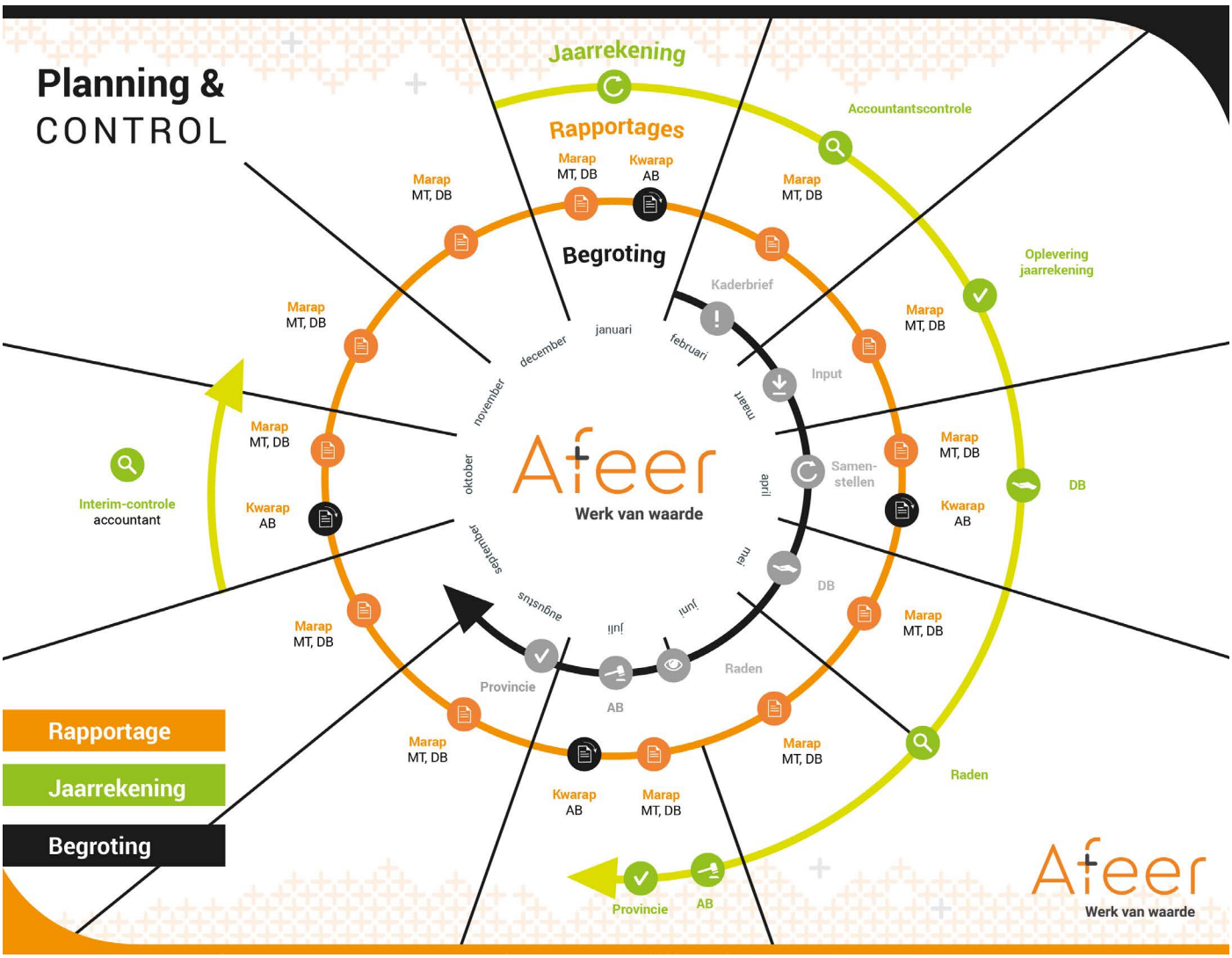
Financieel gezien heeft Afeer het jaar zeer fraai afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 777k. Het goede resultaat is te danken aan een mooie gespreide orderportefeuille die in het jaar 2024 op vrijwel alle onderdelen boven onze prognoses hebben bijgedragen. Bijzondere vermelding verdient onze onderhoudsdienst, die dankzij de intensieve samenwerking met Acantus in 2024 een hele sterke groei heeft doorgemaakt. De onderhoudsdienst blijkt een uitgelezen werksoort waar werkzoekenden kennis kunnen maken met een grote diversiteit van werkzaamheden rondom bouw, techniek en onderhoud.

Afeer kijkt terug op een goed jaar en treedt het nieuwe jaar 2025 met vertrouwen tegemoet.

Johan van Dam
Algemeen Directeur

Afeer kent een Algemeen Bestuur en uit haar midden een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door vijf leden uit Oldambt, drie leden uit Pekela en twee leden uit Westerwolde. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door één lid uit elk van deze gemeenten.

Gedurende het jaar 2024 vond achtmaal overleg plaats tussen het Dagelijks Bestuur en de directie. Overleg tussen het Algemeen Bestuur en de directie vond in elk kwartaal plaats. Er is een Planning & Control cyclus opgezet, waarin de verschillende overleggen tussen directie, Algemeen en Dagelijks Bestuur zijn opgenomen. In deze structuur is aansluiting gezocht bij de vergaderdata van de gemeenteraden en verplichte aanlevermomenten van verschillende stukken. Voorafgaand aan de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur vindt ambtelijke afstemming plaats met de aangesloten gemeenten (zowel beleidsmatig als financieel).

De samenstelling van het management zag er aan het eind van het verslagjaar als volgt uit:

Management

Algemeen directeur	Dhr. J.J. van Dam
Manager Bedrijfsvoering	Dhr. O. Albeda

De bestuurssamenstelling was aan het einde van het verslagjaar als volgt:

Algemeen Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr. G. Klein	wethouder Oldambt
Leden	Mw. C.-Y. Sikkema	burgemeester Oldambt
	Dhr. J. Nieboer	wethouder Oldambt
	Dhr. G. Engelkens	wethouder Oldambt
	Dhr. F.H. Wünker	wethouder Oldambt
	Mw. E. van Klaveren	wethouder Pekela
	Dhr. J. Kuin	burgemeester Pekela
	Dhr. R.H. Kuiper	wethouder Pekela
	Dhr. H. van der Goot	wethouder Westerwolde
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	algemeen directeur

Dagelijks Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr. G. Klein	wethouder Oldambt
Lid	Mw. E. van Klaveren	wethouder Pekela
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	algemeen directeur

HET VERHAAL VAN AFEER IN HET KORT

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Afeer is op 1 juli 2018 officieel gestart. Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde. Afeer heeft van de gemeenten een aantal taken gekregen, namelijk het zijn van uitvoerder van de Wsw en de Participatiewet, dit voor zover het gaat om de re-integratietaak (artikel 7) en het nieuwe beschut werken (artikel 10b). Het startdocument “Met vereende kracht doorpakken / Werk in Uitvoering 2018 – 2023”, het Beleidsplan 2023 tot en met 2026, de Gemeenschappelijke Regeling Afeer (zoals laatstelijk vastgesteld per 1 januari 2020) en de vastgestelde begroting 2024 zijn voor het jaar 2024 de basis voor de werkzaamheden van Afeer.

Afeer werkt volgens een zestal leidende principes

Afeer wil het maximale uit inwoners halen en hen duurzaam laten participeren. Om succesvol te zijn werkt Afeer sinds de start volgens een zestal leidende principes. De focus ligt daarbij op het toeleiden van werkzoekenden naar een dienstverband bij een reguliere werkgever en duurzaam uit de uitkering. Als dat niet lukt of niet mocht lukken is het doel om mensen te (laten) ondersteunen naar zijn of haar behoefte. Afeer wil koploper zijn door een blijvende vernieuwende aanpak, we durven dan ook te experimenteren en wijken mogelijk af van het gebruikelijke om mensen naar regulier betaald werk te plaatsen. Daarbij is duurzame matching onze succesfactor Het duurzaam plaatsen van werkzoekende door verbinding van (toekomstige) vraag van werkgever met (toekomstig) aanbod van werkzoekende. We werken vraag-gestuurd De markt (werkgevers) is het vertrekpunt. Wij brengen alle expertises samen waar dit bijdraagt aan de duurzame uitstroom. Wij leveren een passende aanpak voor zowel werkzoekende als werkgever (maatwerk). Wij kijken integraal naar de behoefte van de werkzoekende.

Uitvoering in 2024

Gelet op bovengenoemde principes, is bij de start van Afeer een opdracht geformuleerd waaraan ook in het afgelopen jaar hard is gewerkt. In het kort gaat het daarbij om de volgende zaken.

- Afeer heeft ook in 2024 gewerkt aan het blijvend optimaliseren van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door werkzoekenden arbeidsfit te maken, passende en noodzakelijke opleidingen aan te bieden en te plaatsen in (kansrijke) beroepen. De dienstverlening van Afeer wordt daarbij afgestemd op de vraag uit de markt en hetgeen werkzoekenden nodig hebben voor een succesvolle en duurzame stap op de arbeidsmarkt. Daar waar de situatie erom vraagt, ontwikkelt Afeer innovatieve instrumenten en vormen van dienstverlening. Dat is in 2024 noodzakelijk geweest omdat Afeer nagenoeg alleen nog werkzoekenden met een lange(re) afstand tot de arbeidsmarkt in traject heeft.

- Afeer heeft hierbij nauw samengewerkt met o.a. diverse onderwijsinstellingen (ROC’s), het UWV, de gemeenten, brancheverenigingen, regionale collega sociaal ontwikkelbedrijven, werkgevers(-organisaties) en de Arbeidsmarktregio Groningen (Werk in Zicht).

- Afeer stimuleert in haar contacten met bedrijven en overheden de inzet van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en social return on investment (SROI). Afeer kan hierbij een ontzorgende rol voor hen spelen.

- Belangrijk blijft de opdracht om aan alle sw-medewerkers en nieuw beschut werk medewerkers werkzaamheden aan te bieden die passen bij hun kwaliteiten en ontwikkelmogelijkheden. Daarbij wordt ook gekeken naar het rendement wat met deze werkzaamheden behaald kan worden.

- Sinds haar start werkt Afeer blijvend aan het vormgeven en inrichten van een wendbare organisatie die toegerust is op de toekomst. Het dienstverleningsproces wordt afgestemd op wat de markt vraagt en de werkzoekenden nodig hebben. Systemen worden daarop aangepast.

- Afeer werkt met een sluitende cyclus van monitoring en sturingsinformatie voor stakeholders. In 2024 is dit verder ontwikkelt en in lijn gebracht met wensen van de deelnemende gemeenten.

Afeer, het bedrijf

De organisatie van Afeer kent een drietal afdelingen: werkleerbedrijf, dienstverlening en bedrijfsvoering. De eerste twee genoemden zijn als het ware de productie- of lijnafdelingen van Afeer. Bedrijfsvoering is de afdeling die “het mogelijk moet maken”.

Met de bundeling van al onze vormen van relatiebeheer, het delen van expertise op branche-niveau en de adequate persoonlijke inzet van accountmanagement, wordt blijvend geïnvesteerd in het versterken van relaties met werkgevers en het onderwijs. Ook wordt nauw samengewerkt en afgestemd met de afdelingen Economische Zaken van de deelnemende gemeenten. Afeer is een bedrijf en presenteert zich ook als zodanig. We hebben namelijk geleerd en ervaren dat het voor bedrijven in de regio prettig is om ‘zaken te doen’ met andere bedrijven in de regio.

Met ondernemers binnen en buiten de regio zijn gesprekken gevoerd over SROI/MVO en de wijze waarop Afeer daar voor bedrijven invulling aan kan geven. In 2024 heeft Afeer hierop voortgebouwd om zo een nog sterkere positie te verwerven op het terrein van SROI/MVO zowel met eigen producten en diensten als in samenwerking met bedrijven uit de regio, maar ook als intermediair en kenniscentrum.

Afeer, afdeling Werkleerbedrijf

Het Werkleerbedrijf (van oudsher het bedrijfsonderdeel van de klassieke werkvoorziening) bestaat uit een tweetal onderdelen die primair ten dienste staan van het realiseren van de opdrachten uit de markt (‘werken’) en die infrastructuur bieden voor het ‘leren’. Dat zijn Maken & Diensten (met o.a. de afdelingen Stoffeerderij, Groen, Schoonmaken, Onderhoudsdienst en Handelsmagazijn) en Verpakken & Produceren (met de afdelingen Voedsel, Verpakken, Assemblage en Druk & Print). In deze onderdelen werken merendeels medewerkers met een sw-indicatie en de nieuw beschut werken medewerkers.

+ **Blijvende aandacht voor professionalisering**
  Alle bedrijfsonderdelen van het Werkleerbedrijf hebben gewerkt aan een verdere professionalisering en daar waar mogelijk is het klantenbestand verder uitgebreid (marktbewerking). Daarbij zijn nieuwe, beter renderende, opdrachten geworven. Ondanks het dalende personeelsbestand (afname aantal sw-medewerkers) is met mechanisatie en procesoptimalisatie de productiviteit minimaal op peil gebleven en op onderdelen zelfs verhoogd. Hiermee krijgen medewerkers ook de gelegenheid om ervaring op te doen met modernere bedrijfsmiddelen en processen. Resultaat is dat we met (steeds) minder medewerkers toch een hoger netto toegevoegde waarde hebben behaald dan begroot.

+ **Werkervaringsplaats**
  Het Werkleerbedrijf is ook het domein waar werkzoekenden in de gelegenheid worden gesteld om werkervaring op te doen bij de verschillende werksoorten. Hiervoor zijn trajecten ontwikkeld in kansrijke branches waarop werkzoekenden ingezet kunnen worden om ervaring op te doen en te ervaren waar hun interesses liggen. Na afronding van een carrousel periode worden werkzoekenden gericht naar cursussen en opleidingen geleid om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.
  In 2024 is een impuls gegeven aan het intensiveren van de onderlinge samenwerking tussen de afdelingen Werkleerbedrijf en Dienstverlening.

Onderhoudsdienst
Op 1 februari 2024 is een nieuwe afdeling bij Afeer gestart, namelijk de Onderhoudsdienst. Deze afdeling bestaat uit de voormalige afdeling Schilderen, de Aanpakkers van het Werklab Pekela en een aantal groenmedewerkers. Deze nieuwe afdeling kent een dertigtal medewerkers die werkzaamheden uitvoeren te behoeve van o.a. de deelnemende gemeenten, de SOOOG scholen en Woningstichting Acantus. Ook binnen deze afdeling doen werkzoekenden werkervaring op.

Afeer, afdeling Dienstverlening

Bij afdeling Dienstverlening maken we de match tussen het (toekomstige) aanbod en (toekomstige) vraag naar arbeid mogelijk. Dit doen we voor de in traject zijnde werkzoekenden maar ook voor de sw-medewerkers en de nieuw beschut werk medewerkers die gedetacheerd (kunnen) worden. Hierbij bieden we op een passende wijze ondersteuning en dienstverlening aan werkzoekenden, medewerkers (aanbodversterking) en werkgevers (werkgeversdienstverlening). Deze dienstverlening wordt blijvend onderhouden, ontwikkeld en afgestemd op zowel de behoeften van de werkzoekenden en medewerkers als de vragen en wensen vanuit de werkgevers.

Aanbod blijft nog steeds achter bij vraag
Ook in Oost-Groningen waren er in 2024 meer vacatures dan direct beschikbare en plaatsbare werkzoekenden, een historisch gezien unieke situatie. De instroom van nieuwe uitkeringsgerechtigden is sinds het laatste kwartaal sterk teruggelopen, uiteraard een prima ontwikkeling. Gevolg is wel dat Afeer nagenoeg alleen nog werkzoekenden in traject heeft die een lange(re) afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Zij krijgen een langer en intensiever traject aangeboden. Desondanks is het beoogde plaatsingsresultaat dit jaar met veel inzet wel behaald. Vooral in de branches techniek, zorg en zakelijke dienstverlening blijft sprake van een continue en toenemende vraag naar personeel.

Passende dienstverlening
Het in 2023 gestarte nieuwe Team Ontwikkeling is ook in 2024 druk bezig geweest met de doorontwikkeling van onze dienstverlening aan werkzoekenden. Met deze nieuwe vormen van dienstverlening bieden we werkzoekenden met een langere afstand tot de arbeidsmarkt intensievere en langduriger vormen van ondersteuning, opleidingen en trajecten aan met als doel om ze uiteindelijk een plaats op de arbeidsmarkt te laten verkrijgen.

Ontwikkelpad inburgeraars
In januari 2024 zijn we bij Afeer gestart met het Ontwikkelpad in samenwerking met de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Met het ontwikkelpad geven we invulling aan het duale karakter van de nieuwe Wet Inburgering. Op het ontwikkelpad kunnen inburgeraars direct meewerken op de afdeling ‘produceren en verpakken’ van Afeer en komen op deze manier in aanraking met de Nederlandse taal en werkomgeving. Aanvullend op het ontwikkelpad zijn inburgeraars actief bij taalonderwijs.

Overbrugbaan
Een andere voorbeeld van vernieuwende dienstverlening is het project Overbrugbaan. Afeer heeft hiertoe het initiatief genomen en vervolgens met collega bedrijf Wedeka en de vijf Oost-Groningse gemeenten dit nader uitgewerkt. Met de Overbrugbaan wordt de periode van langdurige werkloosheid naar een regulier baan overbrugd. Gedurende een periode van maximaal 18 maanden ontvangt de werkzoekende een regulier dienstverband (onder de cao Aan de Slag), wordt werk-fit gemaakt en krijgt passende ondersteuning aangeboden. Op deze wijze wordt de cv van de werkzoekende geactualiseerd en opnieuw opgebouwd. Aansluitend vindt een overgang plaats ‘van werk naar werk’ en dat is een uniek concept. Voor de bekostiging van deze nieuwe banen

is met succes een beroep gedaan op een NPG-bijdrage. In de herfst van 2024 zijn de eerste arbeidsovereenkomsten voor een Overbrugbaan getekend. waar nodig tijdig sturing te geven.

+ **Werk- en ontwikkelevenement**
  StartFest is het grootste werk-en ontwikkelevenement van Noord Nederland en is een initiatief vanuit de arbeidsmarktregio Groningen. Op 27 juni 2024 was er een editie in Scheemda. Tijdens StarFest kunnen bezoekers in gesprek met aanwezige opleiders, maatschappelijke- en brancheorganisaties en werkgevers uit diverse sectoren. Ook worden diverse workshops aangeboden. Daarnaast kunnen ze hun talenten ontdekken en ter plekke werk maken van hun toekomst. Afeer was nauw betrokken bij de organisatie en uitvoering van deze editie. In de arbeidsmarktregio Groningen worden totaal 12 edities georganiseerd.

+ **De match**
  Ook in het jaar 2024 is geïnvesteerd in het optimaliseren van een goede match tussen werkzoekenden en werkgevers (verbinding vraag en aanbod). Werkzoekenden worden bij aanmelding gesproken door de medewerkers van Afeer. Daarbij wordt gekeken in hoeverre ze “fit en gereed” voor de arbeidsmarkt zijn of dat hier nog aan gewerkt moet worden. We hebben hiervoor in- en externe carrousels opgezet, opleidingsfaciliteiten gerealiseerd, werkleertrajecten ingericht en ingekocht, scholingsmiddelen aangeschaft, etc. Daarnaast wordt er noodzakelijkerwijs meer aandacht besteed aan sociaal maatschappelijke problematiek van de werkzoekenden. Ervaring leert dat veel werkzoekenden de focus primair hebben op het beheersbaar krijgen van hun problematiek en minder op het verkrijgen van werk. Afeer heeft daarom nauwe contacten met gemeenten en instanties die hierbij een rol kunnen spelen. Met werkgevers worden gesprekken gevoerd voor een ‘zachte landing’ van de werkzoekende. Aanbod en inzet van job-coaching neemt daarmee toe.

Afeer, afdeling Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit een aantal onderdelen die het proces van Afeer ‘mogelijk maken’. Daarbij gaat het o.a. om de afdelingen P&O, salarisadministratie, financiën, gebouwenbeheer, magazijn, applicatiebeheer, facilitair en receptie.

+ **Gebouwenbeheer**
  Al bij de start van Afeer is de noodzaak onderkend om op termijn de huisvesting te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Eind 2019 is daarvoor in de vastgestelde kadernotitie ‘Huisvesting Afeer 2020 – 2035’ een schets gemaakt van de kaders waarbinnen Afeer haar huisvestingsplannen wil gaan realiseren. Inmiddels zijn huurcontracten van diverse locaties opgezegd, heeft de locatie aan de Mr. A.J. Romijnweg 17 te Winschoten een noodzakelijke upgrade gehad en is de vernieuwde locatie aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham in gebruik genomen. Als gevolg hiervan is in 2024 besloten om definitief afscheid te nemen van het hoofdkantoor aan de Garst 6 te Winschoten en wel middels verkoop aan de gemeente Oldambt.

+ **Aanpak ziekteverzuim**
  Het terugdringen van het verzuimpercentage is en blijft een belangrijk speerpunt voor Afeer, waarbij we blijven streven naar een structurele verlaging. Het beleid is erop gericht om verzuimbeheersing zoveel als mogelijk persoonlijk te maken. Daarbij staat contact (warme aandacht) met de medewerker die is uitgevallen of dreigt uit te vallen, centraal. Het is niet de werkgever die bepaalt of iemand wel of niet in staat is om te werken, dat bepaalt een daarvoor voldoende gekwalificeerd persoon die de juiste vragen kan en mag stellen. Niet iedere verzuimmelding is medisch van aard, dat betekent dat de bedrijfsarts niet altijd direct ingeschakeld moet worden. Als de medewer¬ker dat wel wil, dan kan dat uiteraard wel. Het verzuimbeleid probeert een medewerker “in beweging” te houden die past bij zijn/haar situatie. Effect is dat het ziekteverzuimpercentage is gedaald van 18,4% in 2018 naar 14,3% in 2023 (exact evenveel als het landelijk gemiddelde).

Het gemiddelde verzuim in 2024 is uitgekomen op 15,6%, dat is hoger dan het voorgaande jaar. Met name het langer(e) verzuim is hoog als gevolg van ernstige ziektes bij een steeds ouder wordende doelgroep. Als we inzoomen kunnen we twee factoren onderscheiden die mee hebben gespeeld. Vanaf eind 2023 kampt de arbodienst van Afeer met personeelstekort. Hierdoor belden casemanagers van de arbodienst in veel gevallen niet meer op de 1e dag naar de medewerker. Ook hebben we tweemaal in korte tijd te maken gehad met wisseling van bedrijfsarts; goede overdracht van dossiers kwam daardoor in het geding en wachttijden namen toe. We zien bij Afeer al enige tijd dat het aantal medewerkers dat uitstroomt naar de WIA (na 2 jaar ziekte) toeneemt. Ook zien we dat de nieuwe doelgroepen meer en intensievere begeleiding nodig hebben.

+ **Optimaliseren administratie en bedrijfsprocessen**

Afeer werkt sinds een aantal jaren met een nieuw softwarepakket. Daarbij werd ook een traject gestart voor de inrichting van de administratie en optimalisering van de bedrijfsprocessen. Periodiek wordt nu beoordeeld of er aanleiding is om dit verder te verfijnen of aan te passen. De ontwikkelingen daarvoor worden nauwgezet gevolgd. Met een zelf ontwikkeld dashboard worden maandelijks de gerealiseerde resultaten ten opzichte van de begroting weergegeven. Hiermee worden de directie, het management en de teamleiders in staat gesteld om daar waar nodig tijdig sturing te geven.

+ **Verduurzaming en energiebewust, niet vrijblijvend**

De hele wereld staat voor een blijvende en uitdagende klimaatopgave. Als overheid gerelateerde organisatie heeft Afeer te maken met imperatief voorgeschreven wet-en regelgeving ten aanzien het – op termijn – klimaatneutraal maken van gebouwen en al het rijdend materieel. Dat betekent dat Afeer hiervoor passende maatregelen moet treffen om tijdig gereed te zijn.

Afeer houdt in haar ver- en nieuwbouw activiteiten rekening met het streven om te komen tot een verminderde CO2-uitstoot. Daken zijn extra geïsoleerd, op nieuwbouw zijn zonnepanelen geplaatst en waar mogelijk wordt gas-loos verwarmd. Vele lampen zijn inmiddels vervangen door led-exemplaren met een lager verbruik.

Daar waar de transitie van gas naar stroom heeft plaatsgevonden zien we een aanmerkelijke stijging van het stroomverbruik. Deze stroom wordt betrokken van de markt en ook de prijs daarvan hebben we in de afgelopen tijd flink zien stijgen. Door de verschuiving van gas naar elektra zal deze kostenpost alleen maar stijgen in de toekomst. Afeer heeft daarom besloten om zelf stroom op te wekken en op te slaan. Daarvoor is een Energietransitie-plan opgesteld. Onderdeel daarvan is het aanleggen van een zonnepanelen-park op de locatie Winschoter Hogebrug te Blijham.

Afeer beschikt ten behoeve van de uitvoering van haar taken (met name de diensten) over een relatief groot wagenpark. De meeste auto’s zijn voorzien van een dieselmotor. Per 2 augustus 2021 is de eerste periode van de Europese Richtlijn inzake bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (de Clean Vehicles Directive) in werking getreden. Doel van deze richtlijn is het verduurzamen van vervoer en transport en daarmee een betere markt creëren voor schone voertuigen. In Nederland is deze Richtlijn ingevoerd via de ‘Regeling bevordering schone wegvoertuigen’. Op grond van deze Regeling is bepaald dat aanbestedende diensten bij de aankoop (of lease, huur of huurkoop) van nieuwe wegvoertuigen een bepaald minimumpercentage schone wegvoertuigen moeten inkopen. Deze Regeling is ook van toepassing op Afeer en heeft daardoor consequenties voor het wagenpark(-beheer). Concreet komt het erop neer dat voor 2030 een steeds groter percentage van het wagenpark geëlektrificeerd moet worden. Afeer is daarom gestart om het wagenpark te gaan elektrificeren. De eerste elektrisch aangedreven bedrijfsauto’s zijn inmiddels in gebruik genomen en bij iedere vervangingsvraag wordt onderzocht of er een passende elektrische

variant beschikbaar is.

Informeren van gemeenteraden

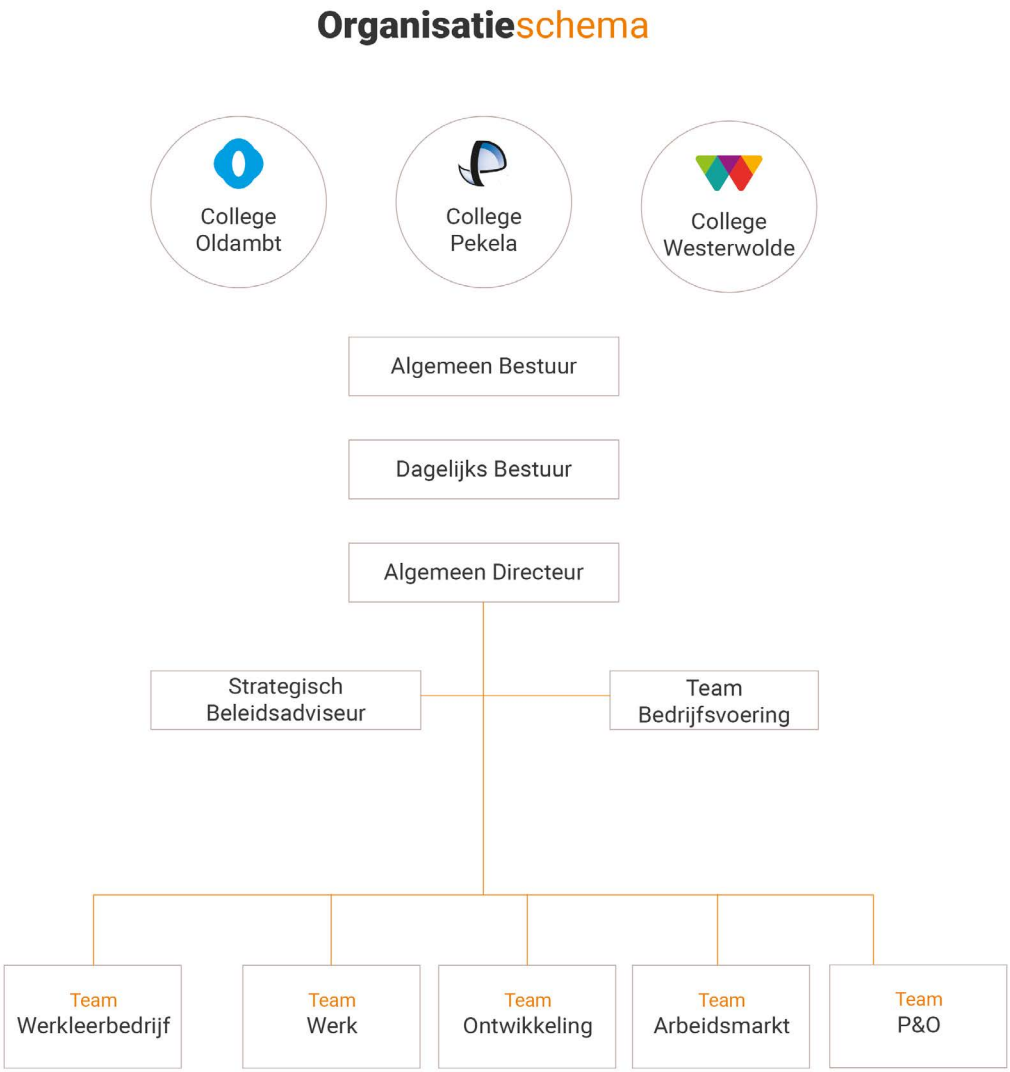
Op grond van artikel 16, 2e lid van de GR Afeer zendt het dagelijks bestuur de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarrekening ter kennisname aan de raden van de deelnemende gemeenten. Met het aanbieden verantwoord Afeer zich financieel en beleidsmatig.

Daarnaast informeert Afeer periodiek de raden over de behaalde resultaten. Dit wordt gedaan door het uitbrengen van kwartaalrapportages. Hierin wordt melding gedaan van de resultaten van de re-integratieactiviteiten en ook wordt ingegaan op het behaalde financieel resultaat, dit alles met een tekstuele toelichting. Daarnaast wordt ingegaan op landelijke en regionale ontwikkelingen die ook van invloed kunnen zijn op de taken en werkzaamheden Afeer.

Organisatieschema

Afeer is ingedeeld in het Werkleerbedrijf, Dienstverlening, Bedrijfsvoering. Het Werkleerbedrijf beschikt over een infrastructuur die een beschutte werkplek biedt, evenals kansrijke werkleertrajecten voor werkzoekenden. Dienstverlening zet in op detachering, opleiding, begeleiding, toeleiden van werkzoekende naar de arbeidsmarkt en invulling van vacatures in kansrijke branches. Bedrijfsvoering zorgt voor ondersteuning voor het concern en de afdelingen.

Aan het begin van het jaar 2024 zag de bestuur-en organisatieopbouw er als volgt uit.

Paragraaf

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Risico's horen bij het proces van verandering en bij de dagelijkse bedrijfsvoering. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing wordt de financiële positie van Afeer beschreven en de risico's die horen bij het beleid van Afeer en waarop wordt gestuurd.

Weerstandsvermogen

Afeer vormt in principe geen eigen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen voor Afeer wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Het Algemeen Bestuur heeft de mogelijkheid om behaalde positieve resultaten geheel of ten dele te bestemmen voor de algemene reserve.

Het eigen vermogen inclusief het resultaat van het verslagjaar 2024 bedraagt € 1.572.000 voor Afeer. De solvabiliteit (het eigen vermogen in relatie tot het totale vermogen) bedraagt daarmee op 31 december 2024 12,9% positief. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Afeer in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid.

Bestemmingsreserves

Van het resultaat uit 2022 zijn twee bestemmingsreserves gevormd namelijk de bestemmingsreserve Energietransitie en de bestemmingsreserve Innovatie.

De bestemmingsreserve Energietransitie wordt gebruikt ter dekking van toekomstige kapitaallasten van investeringen in verduurzaming. In 2024 is deze investering nog niet in gebruik genomen derhalve is de hoogte van deze reserve niet gewijzigd. De hoogte van de reserve is op 31 december 2024 € 477.000.

De bestemmingsreserve Innovatie wordt gebruikt ter dekking van diverse organisatieontwikkelingen. In 2024 is nog geen gebruik gemaakt van deze reserve ter dekking van kosten. De hoogte van de reserve is op 31 december 2024 € 255.000.

Voorziening dubieuze debiteuren

Als een vordering op een debiteur niet meer volwaardig is, kan deze worden afgewaardeerd. Om het risico van non-betaling af te dekken, heeft Afeer een voorziening opgenomen voor dubieuze debiteuren. Periodiek wordt de noodzakelijke omvang van de voorziening voor dubieuze debiteuren bepaald. Dit gebeurt in ieder geval bij het opstellen van de jaarrekening. De voorziening voor dubieuze debiteuren wordt bepaald door de individuele debiteuren te controleren en te bepalen bij welke debiteuren het risico bestaat dat bedragen niet meer invorderbaar zijn, de zogenoemde statische methode. De voorziening dubieuze debiteuren is over het jaar 2024 bijgesteld en bedraagt per 31 december € 145.000. De voorziening dubieuze debiteuren wordt op de balans in mindering gebracht op de post vorderingen (zie Toelichting op de balans, uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar).

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Voor het vermelden van de verplichting in het overzicht worden contracten met een waarde boven de €50.000 opgenomen in de Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Een overzicht van de bedragen van de verplichtingen van vakantietoeslagen en verlof is opgenomen in de toelichting op de balans onder de post Niet uit de balans blijkende verplichtingen.
De verplichtingen inzake opgebouwde vakantietoeslagen en verlof worden niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het Besluit begroting en

verantwoording (BBV 2004) niet is toegestaan. Er is vanaf 2024 voor gekozen om onderscheid in het soort verlof inzichtelijk te maken. Het voornaamste doel is het verlofsparen vanuit de CAO SW inzichtelijk maken.

In de CAO SW en CAO SGO is een regeling opgenomen om vervroegd uit te treden. Medewerkers kunnen dan maximaal 2 jaar voor de AOW leeftijd eerder stoppen met werken en krijgen dan een vast bedrag per maand uitgekeerd. De verplichting die Afeer hiermee krijgt richting de medewerkers is ook vermeld in de niet uit de balans blijkende verplichting. Daarnaast is het risico zeer laag omdat de loonkosten die Afeer heeft volledig worden begroot voor de looptijd en de medewerkers die gebruik maken van de RVU tellen mee voor de SW subsidie die de gemeenten krijgen vanuit het Rijk.

De resterende contractduur van de diverse gebouwen die worden gehuurd, bedraagt voor alle panden 12 maanden. De hieraan verbonden huurverplichting voor 2025 is € 77.000.

Afeer gaat steeds meer werken met leaseauto's. Op dit moment zijn er zeer weinig leaseauto's in gebruik waardoor het ver onder de verplichtingen grens blijft. De komende jaren zal dit ook toegevoegd worden.

Rente- en kredietrisico's

Het beleid en doelstellingen inzake het beschermen van Afeer tegen ongewenste financiële risico's staan beschreven in het Treasurystatuut van Afeer. Hierin is vastgelegd dat de invloed van veranderingen en rentetarieven op de resultaten van Afeer zoveel mogelijk wordt beperkt en dat ingezet wordt op het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten. Uitzetting van gelden uit hoofde van treasury vindt uitsluitend plaats bij Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke lichamen met een solvabiliteitsrisico van 0% en financiële instellingen die voldoen aan de normen gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Het Treasurystatuut voor Afeer is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 oktober 2018.

Overige risico's

Afeer doet een beroep op het 'vrijstellingsartikel' in de Wet op de Vpb (op grond van het zogenoemde '90%-criterium'). Jaarlijks moet aan de voorwaarden voor toepassing voor de vrijstelling worden getoetst.
In de jaarrekening is uitgegaan van voortzetting van de vrijstelling en daardoor is er geen schuldpositie Vpb opgenomen.

Per 1 juli 2018 heeft de Gemeenschappelijke Regeling een wijziging ondergaan. Naast het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), worden (wettelijke) taken van de Participatiewet uitgevoerd voor de deelnemende gemeenten hetgeen tot heffing kan leiden van omzetbelasting door de belastingdienst. Afeer heeft het standpunt aan de belastingdienst voorgelegd dat de financiering van de activiteiten (de bijdrage van de deelnemende gemeenten ter dekking van het exploitatietekort) geen prestaties in de zin van de belasting toegevoegde waarde (btw) zijn. Op 10 juli 2018 heeft de belastingdienst dit standpunt bevestigd.

Door de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de Wet op de sociale werkvoorziening afgesloten voor nieuwe instroom. Sw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun wettelijke rechten en plichten. Het aantal sw-medewerkers loopt terug als gevolg van natuurlijk verloop, wat resulteert in lagere loonkosten sw en in het risico van een lagere verdiencapaciteit van de organisatie.

De wetgeving in relatie tot privacy is veranderd. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) had al regels vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), maar sinds 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf die datum geldt dezelfde privacywetgeving in de hele Europese Unie (EU). Afeer werkt met een kwetsbare doelgroep, waardoor het beschermen van persoonsgegevens extreem belangrijk is. Afeer heeft technische

en organisatorische maatregelen genomen om risico's te beperken. Naast het risico op boetes als gevolg van datalekken, is er het risico van imagoschade.

Afeer maakt gebruik van onderaannemers, waardoor Afeer op grond van de wet ketenaansprakelijkheid (WKA) aansprakelijk kan worden gesteld voor te betalen sociale premies en belastingen van gefailleerde onderaannemers. Het risico wordt beperkt door het gebruik van een geblokkeerde bankrekening, de zogenaamde G-rekening. Een mogelijke schadepost is gezien het sterk wisselende orderpakket niet kwantificeerbaar.

Bij het voorgaande dient te worden bedacht, dat voor eventuele toekomstige tegenvallers en bij liquidatie van Afeer de aangesloten gemeenten indien nodig dienen bij te dragen, conform de Gemeenschappelijke Regeling.

+ Financiële kengetallen

Verloop van de kengetallen	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2025
Netto schuldquote	82%	80%	97%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	82%	80%	97%
Solvabiliteitsratio	8%	13%	7%
Structurele exploitatieruimte	-290%	-289%	-321%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

+ Toelichting kengetallen

Deze cijfers geven een globaal inzicht in de verwachte en gerealiseerde financiële ontwikkelingen. Bij de beoordeling van de financiële ratio's dient de verbondenheid met de deelnemende gemeenten in acht te worden genomen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van Afeer ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximumnorm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Ten opzichte van 2023 zien we een gelijkblijvende netto schuldquote. We zitten nog ruim onder de maximumnorm en de verwachting is dat de komende jaren ook geen nieuwe grote leningen worden aangetrokken.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Afeer verstrekt zelf geen leningen derhalve is dit percentage gelijk aan de netto schuldquote.

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin Afeer in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Afeer.

De structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Afeer heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat er onvoldoende ruimte is om de lasten te blijven dragen en is er een gemeentelijke bijdrage nodig.

Paragraaf

BEDRIJFSVOERING

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering van Afeer. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Organisatiestructuur

De organisatie van Afeer wordt gevormd door een aantal teams en de afdeling bedrijfsvoering. In de teams zijn de werkplekken voor beschut binnen en buiten opgenomen alsmede de teams die zorg draagt voor screening, ontwikkeling en plaatsing van werkzoekenden. De teams geven uitvoering aan de opdracht die Afeer van de gemeenten hebben gekregen.

Daarnaast kent Afeer de afdeling bedrijfsvoering. Hierin zijn alle activiteiten opgenomen die het functioneren van de organisatie mogelijk maken. Meer in het bijzonder gaat het daarbij om P&O, financiën, informatiemanagement, communicatie, facilitaire dienst en dergelijke.

Financiële administratie

De financiële administratie draagt zorg voor een juiste registratie en verantwoording van alle financiële stromen van Afeer. Daarbij wordt gebruikt van 1 geïntegreerd systeem. Evenals in voorgaande jaren is ook in het verslagjaar hard gewerkt aan het optimaliseren van dat systeem. Onder andere zal hierdoor in 2024 ook realtime inzicht komen in de waarde van voorraden.

Met ingang van 2023 is het BBV (besluit begroting en verantwoording) gewijzigd. Tot 2023 gaf de accountant bij de jaarrekening een verklaring over zowel de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van de geboekte baten, lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid. Met ingang van 2023 vervalt dat laatste. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording komt bij het Dagelijks Bestuur te liggen.
Concreet betekent dit dat het dagelijks bestuur verklaart dat er rechtmatig is gewerkt. Deze verklaring, alsmede een toelichting is in deze jaarrekening opgenomen.

2024 was het tweede jaar voor de rechtmatigheidsverantwoording wat nog heeft geleid tot een aantal wijzigingen en verduidelijkingen vanuit het BBV. Daarmee heeft Afeer ook nog een aantal van haar verordeningen en controleprotocollen moeten aanpassen. Initieel bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording 2023 is in de financiële verordening de verantwoordingsgrens op 1%gezet. In 2024 is dit percentage verhoogd naar 2% dat geaccepteerd wordt als onrechtmatigheden. Zoals uit de rechtmatigheidsverantwoording blijkt is dit ruimschoots gelukt.

P&O-beleid

Al een aantal jaren is het verlagen van het verzuim bij Afeer een belangrijk speerpunt. Door een gerichte en integrale aanpak slagen we daar steeds beter in. Er is een intensieve samenwerking tussen leidinggevenden, P&O en de gecontracteerde arbodienst waarbij een duidelijke taak- en verantwoordelijkheid verdeling is. Uitgangspunt van alle betrokkenen is demedicaliseren, respect voor de medewerker en alles in het werk stellen om een medewerker weer snel aan het werk te hebben. Werken is gezond en dat staat voorop. Alleen als het écht niet kan is verzuim een optie. Met een voortschrijdend percentage van iets boven de 15,6% over het jaar 2024 kijkt Afeer terug op een succesvol jaar ten aanzien van het beheersen van het verzuim.

Niet alleen werkzoekenden doorlopen ontwikkeltrajecten binnen Afeer, ook eigen medewerkers en leidinggevenden. Er worden diverse trajecten en leergangen aangeboden en gevolgd.

Sinds een aantal jaren bestaat voor medewerkers met een SW-indicatie de mogelijkheid van vervroegde uittreding (RVU). Met behoud van een deel van het salaris kan een medewerker, afhankelijk van een aantal voorwaarden, maximaal twee jaar eerder met pensioen. Van deze regeling wordt door veel mensen gebruik gemaakt en dit voldoet duidelijk aan een behoefte. De regeling bestaat vooralsnog tot 2025. Er is in 2024 nog niet bekend geworden of de RVU regeling wordt verlengd.

Kwaliteit, Arbo en Milieu

Afeer hecht sterk aan het kwaliteitcertificaat FSSC 22000. Ook in 2024 is daarvoor een audit uitgevoerd, waarvoor Afeer zonder noemenswaardige opmerkingen voor is geslaagd. Daarnaast werden in 2024 RI&E's consequent uit- en bijgewerkt. Steeds meer en nadrukkelijker krijgt ook sociale veiligheid een prominente plek. In het eerste kwartaal van 2024 is een interactief programma uitgevoerd met acteurs om op levende wijze de thema's rond 'sociaal veilige werkomgeving' onder de aandacht te brengen.

Vastgoed

Het huisvestingsprogramma (2019 – 2024) is eind 2023 afgerond met de feestelijke opening van de nieuwbouw aan de Winschoter Hogebrug in Blijham. Afeer ging in die jaren van 5 locaties naar 2 (centrale) locaties. Bovendien zijn de panden gerenoveerd, gemoderniseerd en zijn passende werkplekken en trainingruimtes gerealiseerd voor de (nieuwe) taken die Afeer sinds haar oprichting in 2018 erbij heeft gekregen. Er was nog 1 openstaand punt: de vervreemding van het pand aan de Garst 6 in Winschoten, dat sinds januari 2024 niet meer in gebruik was. Op 15 augustus 2024 was de officiële overdracht van het pand aan de nieuwe eigenaar: gemeente Oldambt.

Vanuit oogpunt van verduurzaming is in 2024 een start gemaakt om het plaatsen van een groot aantal zonnepanelen te realiseren op zowel het dak van de locatie Romijnweg en op het achterterrein van de Hogebrug. Ook is een aanvang gemaakt voor het plaatsen van in totaal 20 laadpalen op de locaties Romijnweg, Hogebrug en Vlagtwedde. De daadwerkelijke realisatie zal in 2025 plaatsvinden. In de loop van het jaar 2024 is het terrein aan de Hogebrug verder opgeknapt – na plaatsing van de panelen – en zijn extra parkeerplekken gerealiseerd.

Communicatie

Als sociaal ontwikkelbedrijf staat Afeer midden in de samenleving en heeft contacten met gemeenten, organisaties, bedrijven en particulieren. We vinden het dan ook belangrijk aan de buitenwereld te laten zien wie we zijn, wat we doen en welke waarde wij kunnen toevoegen.

Extern communiceren wij via social media zoals LinkedIn, Facebook en Instagram, persberichten en/of artikelen in de lokale en regionale media. Op onze website vertellen werkzoekenden, werkgevers en opdrachtgevers het verhaal van Afeer. Hun verhalen illustreren wat Afeer kan doen om de werkzoekende aan een betaalde baan te helpen en welke diensten en productiemiddelen Afeer kan inzetten om de werkgever en de opdrachtgever te ontzorgen. Een etalage kortom, met bijdragen van diverse stemmen die vanuit verschillende achtergronden, invalshoeken en belangen, samen het complete verhaal van Afeer vertellen. Daarbij hebben we gekozen voor een niet-statische opzet. Door voortdurend nieuwe verhalen te plaatsen, geeft de website een realistisch beeld van de dynamiek van ons bedrijf. Met name via LinkedIn worden deze verhalen gedeeld met onze volgers.

ICT en Informatiebeleid

De automatisering van de infrastructuur was uitbesteed aan GRD BV een dochteronderneming van GRID NV. In 2024 is de ontvlechting met de GRD BV afgerond en heeft Afeer een aantal nieuwe partners gevonden voor de automatisering en de infrastructuur. Iedereen binnen Afeer werkt inmiddels in de Cloud.

Begin 2024 is onderzocht wat de mogelijkheden waren voor het beëindigen van de samenwerking, dit heeft medio 2024 geleid tot het besluit en de uitvoering van de definitieve ontvlechting met GRD BV. Eind 2024 waren alle medewerkers over naar het nieuwe netwerk en hebben de werkplekken een update gekregen.

Ook is er nauwe afstemming op het gebied van informatiebeveiliging, zodat Afeer goed kan inschatten of de beveiligingsrisico's rond de infrastructuur voldoende geborgd zijn. Over het jaar 2024 zijn geen bijzonderheden te noemen.

Fraude

Fraude, frauderisico's, preventie en bescherming van integriteit staan op de agenda bij Afeer. Er is een actueel integriteitsbeleid, een klokkenluidersregeling en in de processen is waar mogelijk functiescheiding ingebouwd.

Er wordt continu gewerkt aan bewustwording en aandacht voor de risico's en preventiemaatregelen, waarbij houding, gedrag en cultuur ook nadrukkelijk aan de orde komen.
Op basis van interne analyse hebben we risico's gedefinieerd en beheersmaatregelen ingericht om deze risico's te mitigeren. Het betreft bijvoorbeeld risico's ten aanzien van:

- Onrechtmatige/frauduleuze betalingen aan klanten, leveranciers, personeel
- Corruptie risico in zakelijke relaties
- Onrechtmatige / frauduleuze declaraties
- Onttrekken van activa aan de organisatie
- Misbruik van bedrijfsmiddelen en/of bedrijfsgegevens

We hebben en/of werken aan de volgende beheersingsmaatregelen om risico's zoals hiervoor benoemd te voorkomen, dan wel tijdig te ontdekken:

- Selectief aannamebeleid, opvragen van een VOG en het laten ondertekenen van een integriteitsverklaring
- Voorbeeldfunctie vanuit de leiding
- Functiescheiding in het accorderen van facturen, declaraties en het betalingsverkeer
- Toegangsbeveiliging en rechtenbeheer in de geautomatiseerde gegevensverwerking

Er hebben zich in 2024 geen fraudegevallen voorgedaan. In de bijlage inzake rechtmatigheid wordt het criterium conform de BBV-regelgeving gerapporteerd.

Rechtmatigheid

In de bijlage Rechtmatigheidsverantwoording van deze jaarrekening is de verklaring opgenomen conform de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV. In dit onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering gaan we in op de bevindingen en welke acties ondernomen worden om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.
www

+ Verantwoordelijkheid van het Dagelijks bestuur van Afeer

Het dagelijks bestuur geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in de begroting 2024 van het betreffende jaar en in het normenkader. De begroting 2024 is vastgesteld door het algemeen bestuur op dd 10 juli 2023. Het normenkader is vastgesteld door het algemeen bestuur op dd 6 maart 2025.

+ Verantwoordingsgrens

In het algemeen bestuur van 10 juli 2023 is in art. 18 lid 2 van de financiële verordening een verantwoordingsgrens van 2% voor de rechtmatigheid vastgesteld. In deze paragraaf van de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op de oorzaken van de eventueel geconstateerde afwijkingen. Voor 2024 betreft dit een verantwoordingsgrens van € 783.340.

In één oogopslag:

Monitor rechtmatigheidsverantwoording		
A.	Begrotingscriterium	
	overschrijding exploitatiebudgetten	0
	overschrijding investeringsbudgetten	160.800
	niet geautoriseerde mutatiereserves	0
B.	Voorwaardencitriterium	
	afwijking EU aanbestedingsregels	118.560
C.	Misbruik en ongeigenlijk gebruik criterium	0
	misbruik eigen medewerkers	0
D.	Totaal rechtmatigheidsfouten = A + B = C	279.360
E.	Verantwoordingsgrens 2% van 39.167.000	783.340
F.	Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	-503.980
	Geconstateerde afwijkingen worden onderstaand toegelicht	

Rechtmatigheidsverantwoording 2024

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

+ Toelichting op de afwijkingen

In 2024 zijn bij 2 processen, binnen de verantwoordingsgrens van 2% vallende rechtmatigheidsfouten en/of -onduidelijkheden (naar de definitie vanuit het BBV) geconstateerd:

1. Voorwaarden criterium, aanbesteden €118.560 ;
2. Begrotingscriterium, rekening resultaat €160.800.

Deze constateringen worden hieronder toegelicht.

1. Proces Aanbesteden

In het proces Aanbesteden is voor € 118.560 geconstateerd, het betreffen twee dossiers, één omtrent inhuur van tijdelijk personeel en één omtrent transportdiensten.

- De bestedingen in 2024 aan een detacheringsbureau zijn onrechtmatig omdat dit niet voldoet aan de EU aanbestedingsregels. Over 4 jaar gezien worden deze regels overschreden. Voor 2024 is gekozen om de inhuur door te zetten om de continuïteit in de bedrijfsvoering te waarborgen. Onrechtmatigheid € 105.110,-
- Het ontbreken van het formaliseren van een tijdelijke verleningen van het lopende contract met de transporteur heeft geleid tot onrechtmatigheid op de bestedingen in de laatste twee maanden van 2024 voor een bedrag van € 13.449,-

Verbeterpunten:
In 2024 is de Europese aanbesteding “inhuur flexibele schil sociaal domein” gepubliceerd zodat toekomstige inhuur wel conform het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid is.

Waar mogelijk zal er Europees aanbesteed worden indien dat proportioneel is. Het periodiek blijven monitoren van de bestedingen is een aandachtspunt. Door de diversiteit van Afeer zal de onrechtmatigheid op inkopen nooit nul worden. Echter gezien de beperkte omvang van de onrechtmatigheid in deze rekening kan worden geconstateerd dat het proces adequaat is ingericht en de werking evenzo functioneert.

2. Begrotingscriterium, rekening resultaat

Afeer prognosticeert bij het opmaken van de begroting een nul resultaat (zero based begroten). Iedere afwijking daarvan dient te worden vermeld in onderhavige notitie. Daar de 2% niet wordt overschreden zal dit verder geen consequenties hebben. Op individuele posten binnen de begroting kan sprake zijn van begrotingsonrechtmatigheid. Op één individuele post binnen de begroting is een afwijking zichtbaar. Het betreft de overschrijding van de investeringsruimte. Het betreft het activeren van een aantal posten welke geprognosticeerd waren als exploitatielast. Dit heeft er toe geleid dat de investeringsruimte niet voldoende bleek. Onrechtmatigheid van de begrote investeringsruimte € 160.800.

Verbeterpunt: geen.

Overige bevindingen
Afeer heeft een controleplan vastgesteld waarin de rechtmatigheidscriteria zijn opgenomen waarvan de processen periodiek gecontroleerd worden. Uit deze controles zijn weinig tot geen bevindingen geconstateerd die noemenswaardig zijn of leiden tot aanpassingen in het proces.

Ten aanzien van onderstaande processen wordt opgemerkt dat deze nadere aandacht behoeven:

- Binnen het criterium Misbruik en oneigenlijk gebruik valt het proces opbrengsten. Hierbinnen is wederom geconstateerd dat niet altijd de getekende offertes in de systemen terug te vinden zijn, ondanks dat dit wel zo is afgesproken. Er is geen sprake van afwijking van de regelgeving maar veeleer van afwijken van de gemaakte werkafspraken.

Verbeterpunt:
De werkafspraken zijn aangescherpt om nog betere controle te kunnen uitoefenen ten einde de volledigheid in het systeem te waarborgen.

Paragraaf

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN (inclusief investeringen)

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het beleid van Afeer ten aanzien van het groot onderhoud van kapitaalgoederen in het jaar 2024 tot uitvoering is gebracht en welke middelen hiervoor zijn aangewend. Omdat de noodzaak om in activa te investeren hoofdzakelijk wordt bepaald door de eisen die de markt aan Afeer stelt, wordt volstaan om per soort activa aan te geven tot welk bedrag er maximaal geïnvesteerd mag worden.

Voor het jaar 2024 was er een totale investeringsruimte van € 550.000 in de begroting opgenomen. Via een begrotingswijziging is hier voor de energietransitie € 477.000 investeringsruimte aan toegevoegd.

Verschuivingen binnen de investeringsbegroting zijn toegestaan, mits het totale begrote bedrag niet wordt overschreden en mits de afschrijvingstermijn van het aan te schaffen actief niet korter is dan die van de begrote soort activa. Dit geldt niet voor de investeringsruimte van de energietransitie aangezien hier een bestemmingsreserve aan gekoppeld is ter dekking van de kapitaallasten.

Het Investeringenoverzicht 2024 laat zien voor welke bedragen in het boekjaar 2024 in de diverse categorieën is geïnvesteerd en de afschrijvingstermijnen die voor deze categorieën gelden.

Investeringenoverzicht 2024

(x € 1.000)

Soort activa	Levensduur in jaren	Ten laste van budget < 2024	Ten laste van budget 2024 (incl. aanvragen)	Totaal 2024
Voorzieningen aan terreinen	20	987		987
Gebouwen	20 tot 40	485	215	700
Installaties	10 tot 20	239	325	564
Machines	3 tot 10		70	70
Inventarissen	5 tot 10	111	106	217
Automatisering	3 tot 5	52	242	294
Vervoermiddelen	5 tot 10	94		94
Totaal		1.968	958	2.926

Ten laste van energietransitie	247
Restant investeringsruimte energietransitie	230
Ten laste van investeringsruimte 2024	711
Totale overschrijding investeringsruimte 2024	161

In 2024 is de investeringsruimte overschreden met totaal € 160.800. Dit is opgenomen als onrechtmatigheid en de toelichting hierop staat in de paragraaf Bedrijfsvoering.

De activeringsgrens over het jaar 2024 bedraagt € 10.000. Alle lasten met een lager bedrag zijn niet ten laste van de investeringsruimte gegaan. Deze zijn direct in de lasten opgenomen van het lopende boekjaar.

Onderhoud kapitaalgoederen

Afeer heeft in 2024 een meerjaren onderhoudsplan voor de kapitaalgoederen opgesteld. Als gevolg hiervan is in 2024 een voorziening groot onderhoud gevormd om de kosten te egaliseren en ten behoeve van de instandhouding van de kapitaalgoederen. Omdat voorheen geen meerjaren onderhoudsplan aanwezig was houd deze nieuwe werkwijze een stelselwijziging in. Dit zal in de grondslagen van de balans en staat van baten en lasten nader toegelicht worden.

Het onderhoud aan materieel en gebouwen wordt beheerd door de technische dienst (td) van Afeer. Uitvoering geschiedt deels door eigen medewerkers en deels door externe bedrijven of specialisten.

Voor registratie en herkenning van productiemiddelen wordt een middelen beheerssysteem gehanteerd. Middels dit systeem worden onder meer onderhoudsfrequenties, wettelijke keuringen, inspecties en machinegegevens geregistreerd.

Paragraaf
FINANCIERING

Op grond van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is Afeer verplicht om in de jaarrekening een financieringsparagraaf op te nemen, waarin verantwoording over het treasurybeleid wordt afgelegd.

In de paragraaf financiering dient een opgave te worden opgenomen van:
1 - Het begrotingstotaal (omvang van de begroting) bij aanvang van 2024;
2 - De kasgeldlimiet bij aanvang van 2024;
3 - De gemiddelde netto vlottende schuld in elk van de kalenderkwartalen van 2024;
4 - De renterisiconorm bij aanvang van 2024;
5 - Het renterisico op de vaste schuld over vier jaren.

Kasgeldlimiet

Afeer mag zijn activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet financiering decentrale Afeer mag zijn activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto vlottende schuld, ofwel de netto kortlopende schuld.

De kasgeldlimiet wordt berekend door een in de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (Ufdo) vastgesteld percentage van de totale bedrijfslasten van Afeer te nemen. Voor een gemeenschappelijke regeling is dit 8,2%. Conform de begroting 2024 bedraagt het begrotingstotaal (ofwel de totale bedrijfslasten) € 39.127 (x € 1.000).
De netto vlottende schuld per kwartaal is het gemiddelde van de standen van deze schuld op de eerste dag van iedere maand in het desbetreffende kwartaal.

In het volgende overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm, overeenkomstig de Wet fido.

(x € 1.000)

Omschrijving		Bedragen per kwartaal			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Omvang van de begroting per 1 januari		39.127	39.127	39.127	39.127
1 Toegestane kasgeldlimiet					
- in procenten van de grondslag		8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
- in een bedrag		3.208	3.208	3.208	3.208
2 Omvang vlottende korte schuld					
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		1000	1000	1000	0
Schuld in rekening-courant		0	0	0	0
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0
3 Vlottende middelen					
Contante gelden in kas		4	4	4	4
Tegoeden in rekening-courant		256	128	188	256
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet					
4 Totaal netto vlottende schuld	(2 - 3)	740	868	808	-260
Toegestane kasgeldlimiet	(1)	3.208	3.208	3.208	3.208
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	(1 - 4)	2.468	2.340	2.400	3.468

Renterisiconorm

De renterisiconorm wordt berekend door het bij Ministeriële regeling vastgesteld percentage van de totale bedrijfslasten van het begrotingsjaar van Afeer te nemen. De norm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

(x € 1.000)

Omschrijving		Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Basisgegevens					
1 Renteherziening op vaste schuld o/g		0	0	0	0
2 Betaalde aflossingen		513	213	213	213
3 Renterisico	(1 + 2)	513	213	213	213
4 Renterisiconorm		7.825	7.825	7.825	7.825
5a Ruimte onder renterisiconorm	(4 > 3)	7.312	7.612	7.612	7.612
5b Overschrijding renterisiconorm	(3 > 4)	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
4a Totale lasten op de begroting		39.127	39.127	39.127	39.127
4b Het bij Min. regeling vastgestelde %		20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	(4a x 4b)	7.825	7.825	7.825	7.825

Treasurybeheer

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Afeer heeft een laag risicoprofiel, doordat de rentepercentages van alle langlopende leningen voor de gehele looptijd vast staan en doordat er geen gebruik wordt gemaakt van derivaten (financiële derivaten zijn beleggingsinstrumenten die hun waarde ontlenen aan de waarde van een ander goed, zoals aandelen en olie).

Financiering

Door middel van het onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

(x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Gemidd. rente	Looptijd
Stand per 1 januari langlopende leningen	7.271	1,17%	>1 jr
Stand per 1 januari kortlopende leningen	0	0,00%	<1 jr
Nieuwe leningen	0		
Reguliere aflossingen	-513		
Vervroegde aflossingen	0		
Renteaanpassing (oud percentage)	0		
Renteaanpassing (nieuw percentage)	0		
Stand per 31 december	**6.758**	1,17%	

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren.

Schatkistbankieren valt onder de Wet financiering decentrale overheden (fido).
Schatkistbankieren houdt in dat instellingen hun liquide middelen aanhouden bij het Ministerie van Financiën. Door gebruik te maken van schatkistbankieren verlaat publiek geld de schatkist pas op het moment dat de middelen benodigd zijn voor de uitvoering van een publieke taak.
De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden is een wettelijke regeling van het Ministerie van Financiën, welke op 15 december 2013 is ingegaan.

Om te bepalen wanneer er sprake is van overtollige middelen is er een drempelbedrag gedefinieerd. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van het begrotingstotaal zoals dat ook gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het berekenen van de kasgeldlimiet.

In 2024 is heeft Afeer het drempelbedrag per kwartaal niet overschreden. Dat is onderstaande tabel zichtbaar.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**218**	**227**	**188**	**269**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	782	773	812	731
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	39.127			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	39.127			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.846	20.687	17.288	24.709
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	218	227	188	269

Berekening van het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de ontvangsten en de uitgaven van de collectieve sector in een jaar, zijnde het netto financieringssaldo van een overheid die lid is van de Economische en Monetaire Unie (EMU), berekend overeenkomstig de voorschriften van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Het EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land; gemeenschappelijke regelingen tellen dus ook mee. Om dit te benadrukken is in het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen dat in de jaarrekening en begroting inzicht moet worden gegeven in het EMU-saldo. Hiervoor is onderstaande tabel opgenomen

(x € 1.000)

EMU-saldo Omschrijving	2023 boekjaar	2024 boekjaar	2025 begroting	2026 begroting
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	81	777	0	0
Mutatie (im)materiële vaste activa	4.048	780	-323	-343
Mutatie voorzieningen	-	458	0	0
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-31	22	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (negatief is tekort)	-3.936	433	323	343

Er is een behoorlijke stijging in het EMU-saldo ten opzichte van 2023. Dit is het gevolg van de investeringen in de huisvesting welke in 2023 zijn gedaan en in 2024 weer op normaal niveau zitten.

Paragraaf
VERBONDEN PARTIJEN

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf op grond van artikel 9, lid 2f van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV 2004).

Het begrip verbonden partij kan als volgt worden gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij Afeer een bestuurlijk en financieel belang heeft”.

Het BBV verbiedt Afeer om haar 100% dochters Hoveniersbedrijf Nieland BV, Afeer Mobiliteit B.V. en Afeer Participatie B.V. samen met de cijfers van de andere bedrijfsonderdelen van Afeer te consolideren. Om als bestuur en management toch een helder inzicht in de totale prestatie van Afeer te krijgen en om eventuele risico’s te kunnen onderkennen, vinden wij het noodzakelijk om ook deze bedrijven in het jaarverslag en de jaarrekening op te nemen. We doen dit in de vorm van een balans en een resultatenrekening, gevolgd door een toelichting op beide. Deze zijn in de bijlage van de jaarrekening opgenomen

Bedrijfsprofiel

Hoveniersbedrijf Nieland BV is gevestigd aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham. Het bedrijf is in 1998 door indertijd Synergon overgenomen van de toenmalige eigenaar die zijn werkzaamheden als ondernemer wilde afbouwen doch niet over een opvolger beschikte. Synergon werd in die periode geconfronteerd met omvangrijke bezuinigingen in de uitbesteding van gemeentelijk groenonderhoud, waardoor voor een aanzienlijk aantal medewerkers vervangend werk moest worden gezocht. Om die reden is Nieland BV ingezet om meer particulier hovenierswerk naar Synergon toe te trekken. Met ingang van het jaar 2016 zijn de groen werkzaamheden van Synergon en Nieland samengevoegd en worden deze thans vanuit Afeer uitgevoerd. Binnen Nieland BV worden geen activiteiten meer verricht anders dan verloning van medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen en werkzaam zijn bij Afeer.

Voor de financiële informatie betreffende Nieland BV wordt verwezen naar de bijlagen.

Afeer Participatie B.V. is gevestigd aan de Mr. A.J. Romijnweg 17 te Winschoten. Deze B.V. was voorheen Afeer Werk B.V. genaamd en deze is in september 2010 opgericht. De B.V. heeft ten doel het – in het kader van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet – aangaan van dienstbetrekkingen met personen, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, en het als arbeidskracht ter beschikking stellen van deze personen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. Dit betekent dat het doel van de oude Afeer Werk B.V. wordt gecontinueerd onder een ander naamgeving. In Afeer Participatie B.V. worden ook alleen nog maar de medewerkers verloond.

Voor de financiële informatie betreffende Afeer Participatie B.V. wordt verwezen naar de bijlagen.

Afeer Mobiliteit B.V. is gevestigd aan de Mr. A.J. Romijnweg 17 te Winschoten. In het jaar 2020 is gestart met deze nieuwe vorm van dienstverlening. Daarbij gaat Afeer werkzoekenden die gereed zijn voor de arbeidsmarkt een tijdelijk dienstverband aanbieden (conform de ABU cao). En vervolgens detacheren bij werkgevers.

Het doel is, in het kader van de opdracht van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet, het bemiddelen en alloceren van arbeidskrachten en deze ter beschikking te stellen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Voor de financiële informatie betreffende Afeer Mobilteit B.V. wordt verwezen naar de bijlagen.

GRD BV is gevestigd aan de Brugstraat 2 te Scheemda en verricht ICT-werkzaamheden voor lokale overheden. Afeer heeft in 2018 5% van de aandelen van GRD BV verworven en zodoende invloed op de werkzaamheden verkregen. GRID NV is voor 95% eigenaar van GRD BV. De NV is opgericht om ICT werkzaamheden voor specifiek genoemde lokale overheden uit te voeren. In de statuten van de NV is opgenomen dat ten behoeve van werkzaamheden voor derden een aparte rechtspersoon wordt opgericht, wat in de vorm van GRD BV is gebeurd. Het financiële risico is voor Afeer als 5% aandeelhouder relatief beperkt. Hoogstens de inbreng op de aandelen kan worden verloren in geval van faillissement van de BV. De inbreng op de aandelen van GRD B.V. bedraagt € 0,05 en is daarmee een laag financieel risico.

In dit jaardocument zijn vanwege het geringe materiele belang geen cijfers betreffende GRD BV opgenomen. In 2024 is besloten om de samenwerking met de GRD B.V. te beëindigen. De deelneming van Afeer in de GRD B.V. bestond op 31 december nog wel en daarom nog in deze paragraaf benoemd.

Paragraaf

WET OPEN OVERHEID (WOO)

Vanaf het jaar 2022 is het verplicht om in de jaarrekening een paragraaf op te nemen inzake de Wet open overheid. Daarnaast dient deze paragraaf opgenomen te worden in de hierna volgende begrotingen en jaarrekeningen.

Wob maakt plaats voor Woo

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden, die de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt. Op grond van artikel 2.2 is de Woo ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen zoals de GR Afeer. Het doel van de Woo is om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen.

Per genoemde datum zijn bestuursorganen (voor Afeer zijn dat het dagelijks en het algemeen bestuur) conform de Woo verplicht om een contactpersoon aan te wijzen en de elektronische weg te openen voor het indienen van een Woo-verzoek. Wel kan een bestuursorgaan daarbij eisen stellen aan de wijze waarop zij elektronisch wordt benaderd. Voor beide items dient een ‘besluit van algemene strekking’ te worden genomen die ook als zodanig bekend gemaakt moet worden.

Noodzakelijke besluitvorming bestuursorganen Afeer

In de zomer van 2022 is op de invoering van deze nieuwe wet geanticipeerd met het nemen van een tweetal praktische besluiten, namelijk het aanwijzen van een tweetal contactpersonen (zijnde de strategisch adviseur en de directiesecretaresse) alsmede het op de eigen website aangeven dat op grond van de Woo een digitaal verzoek tot informatieverstrekking kan worden ingediend middels het specifiek daarvoor beschikbaar gesteld mailadres woo@afeer.nl. Vervolgens hebben zowel het dagelijks als het algemeen bestuur in 2023 de hiervoor noodzakelijke ‘besluiten van algemene strekking’ genomen. Daarmee zijn de formeel juridisch noodzakelijke besluiten genomen. Deze zijn nadien op de voorgeschreven wijze gepubliceerd (‘openbaar gemaakt’). Afeer voldoet hiermee aan het gestelde in artikel 4.1, 2e lid en artikel 4.7 van de Woo.

Activiteiten in 2024

In het jaar 2024 heeft Afeer vervolgens aan de verplichting voldaan om per 1 november 2024 de eerste 4 informatiecategorieën te ontsluiten via het ROO (Register van Overheids Organisaties). In totaal gaat het op termijn om totaal 17 informatiecategorieën.

Dit houdt concreet in dat Afeer in 2024 openbare informatie heeft verstrekt op haar website over de volgende informatiecategorieën:

- Algemeen verbindende voorschriften (verordeningen) / art. 3.3, eerste lid, onderdeel a;
- Overige besluiten van algemene strekking / art. 3.3, eerste lid, onderdeel b;
- Gegevens met betrekking tot organisatie en werkwijze (zoals een organogram) / art. 3.3, eerste lid, onderdeel d;
- Bereikbaarheidsgegevens / art. 3.3, eerste lid, onderdeel e.

Hiermee is aan de verplichting voldaan om de zogenaamde “eerste tranche” te implementeren.

Om te voorkomen dat gegevens verouderd of incorrect zijn, is de ROO-redacteur verplicht om elke verandering in de gemeenschappelijke regeling te registreren. Ook als er niets verandert moeten de gegevens aantoonbaar geverifieerd worden. Ook dit heeft in 2024 binnen Afeer plaatsgevonden.

Verzoeken in 2024

Afeer heeft in het jaar 2024 (net als in voorafgaande jaren) geen enkel Woo-verzoeken ontvangen.

Jaarrekening

Afeer

Werk van waarde

Balans per 31 december 2024

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

(x € 1.000)

Activa	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024		Begroting 2024	
Vaste activa						
Materiële vaste activa						
- Investeringen met een economisch nut	9.270		**9.984**		9.419	
Financiële vaste activa						
- Kapitaalverstrekking deelnemingen	18		**18**		18	
Materiële vaste activa		9.288		**10.002**		9.437
Vlottende activa						
Voorraden						
- Grond- en hulpstoffen	46		**67**		75	
- Onderhanden werken	2		**0**		0	
- Gereed product en handelsgoederen	0		**4**		0	
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar						
- Vorderingen op openbare lichamen	644		**324**		0	
- Overige vorderingen	714		**434**		0	
- Rekening-courant deelnemingen	156		**41**		0	
- Rekening-courantverhouding Rijk	0		**390**		500	
Liquide middelen	70		**72**		0	
Overlopende activa						
- Overige nog te ontvangen bedragen	416		**788**		316	
		2.047		**2.119**		891
Totale activa		11.335		**12.121**		10.328

Balans per 31 december 2024

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

(x € 1.000)

Passiva	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024		Begroting 2024	
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
- Algemene reserve	63		**63**		63	
- Bestemmingsreserves	732		**732**			
- Resultaat	81		**777**		0	
		877		**1.572**		63
Voorzieningen						
Voorziening ter egalisering van kosten	0		**458**		0	
		0		**458**		0
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer						
- Leningen bank	7.271		**6.758**		6.758	
		7.271		**6.758**		6.758
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar						
- Crediteuren	536		**922**		2.500	
- Banksaldi	0				507	
		536		**922**		
- Rekening-courant deelnemingen	87		**90**		0	
- Rekening-courantverhouding Rijk	386		**0**		0	
- Lening bank < 1 Jaar	0		**0**		0	
- Overige schulden	1.048		**1.120**		0	
Overlopende passiva						
- Overlopende passiva-verplichtingen	1.131		**1.201**		500	
		2.651		**2.411**		3.507
Totale passiva		11.335		**12.121**		10.328

Overzicht van baten en lasten per taakveld per 31 december 2024

Het BBV verbiedt Afeer om haar 100% dochters Hoveniersbedrijf Nieland BV, Afeer Mobiliteit B.V. en Afeer Participatie B.V. samen met de cijfers van de andere bedrijfsonderdelen van Afeer te consolideren. De gepresenteerde cijfers zijn enkelvoudig van Afeer.

Afeer (x € 1.000)	Boekjaar 2023		**Boekjaar 2024**		Begroting 2024	
Opbrengsten	9.600		10.071		9.300	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.438		-1.429		-1.500	
Toegevoegde waarde		8.162		8.642		7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-22.297		-22.496		-22.504	
Loonkosten nieuw beschut werk	-779		-1.140		-1.030	
Loonkosten Participatiewet	-494		-696		-834	
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-7.870		-8.235		-8.480	
Overige personele kosten	-757		-533		-984	
Totale personele kosten		-32.198		-33.099		-33.830
Huisvesting	-1.127		-1.279		-1.030	
Machines, installaties & inventaris	-695		-807		-644	
Vervoer	-376		-432		-463	
Automatisering	-852		-1.319		-963	
Advies & Externe inhuur	-344		-489		-235	
Verkoopkosten	-53		-29		0	
Kantoor en algemene kosten	-246		-226		-305	
Diverse baten en lasten	-31		83		0	
Financiële baten en lasten	-81		-140		-156	
Totale overige bedrijfskosten		-3.805		-4.638		-3.796
Bedrijfsresultaat		-27.840		-29.096		-29.827
Onttrekking aan reserves	0		0		0	
Totaal onttrekking						0
Overheidsbijdragen	27.921		29.827		29.827	
Totale overheidsbijdragen		27.921		29.827		29.827
Saldo baten en lasten		81		731	voordelig	0
Resultaat verbonden partijen		1		46		0
Saldo baten en lasten (na doorberekening)		81		777	voordelig	0

Afeer (x € 1.000)	Begeleide Participatie 2024		Treasury 2024		Overhead 2024	
Opbrengsten	10.071				0	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429				0	
Toegevoegde waarde		8.642				0
Loonkosten sw-medewerkers	-22.496					
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.140					
Loonkosten Participatiewet	-696					
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-5.284				-2.951	
Overige personele kosten	-264				-269	
Totale personele kosten		-29.880				-3.220
Huisvesting	-1.248				-31	
Machines, installaties & inventaris	-798				-9	
Vervoer	-432					
Automatisering	-2				-1.317	
Advies & Externe inhuur	-145				-344	
Verkoopkosten	-29					
Kantoor en algemene kosten	-14				-213	
Diverse baten en lasten	-5				88	
Financiële baten en lasten			-140			
Totale overige bedrijfskosten		-2.672		-140		-1.826
Bedrijfsresultaat		-23.910		-140		-5.045
		0				
Onttrekking aan voorzieningen	0		0		0	
Totaal onttrekking	0				0	
		0				
Overheidsbijdragen	29.827		0		0	
Totale overheidsbijdragen		29.827		0		0
Saldo baten en lasten		5.917		-140		-5.045
Resultaat verbonden partijen		46				
Saldo baten en lasten (na doorberekening)		5.963		-140		-5.045

Grondslagen conform BBV

De onderstaande beschrijving van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De grondslagen zijn conform het BBV.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Stelselmatigheid en toekenning overhead

Afeer is het ontwikkelbedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde, waarbij de taakvelden Begeleide participatie, Treasury en Overhead in het overzicht van baten en lasten zijn opgenomen. Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden toegekend aan het taakveld Overhead. Dit betreffen de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning vanaf de functionarissen teamleider en hoger, alsmede de ondersteunende afdelingen. Aangezien het primaire proces Begeleide participatie is, zijn alle kosten die samenhangen met de directe begeleiding en uitvoering door werkleiding, detacheringsconsulenten, werkconsulenten, werkgeversadviseurs en lagere directe functionarissen toegerekend aan het taakveld Begeleide participatie. De kosten van rente vallen onder het taakveld Treasury.

Continuïteit

De continuïteit van Afeer hangt af van het budget dat beschikbaar gesteld wordt voor de uitvoering van de wetten zoals beschreven in de Gemeenschappelijke Regeling vanuit de deelnemende gemeenten, te weten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Daarnaast hangt de continuïteit af van de opdrachten die Afeer uitvoert voor marktpartijen en het aantal Wsw medewerkers, dat hiervoor beschikbaar is.

De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuiteitsveronderstelling.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomsten kunnen afwijken.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording (zie rechtmatigheidsverantwoording op pagina 58) is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening.

Dat betekent dat:
- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader (door het Algemeen bestuur vastgesteld d.d. 6 maart 2025);
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat het saldo van iedere afwijking per programma onrechtmatig is, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze afwijkingen acceptabel zijn.
  - Ten aanzien van het M&O criterium zorgen diverse afgebakende processen voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde € 783.340) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.

Balans

Waardering en afschrijving vaste activa
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Met uitzondering van grond (waar niet op afgeschreven wordt) vindt afschrijving plaats op basis van een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, zonder rekening te houden met een eventuele restwaarde tenzij anders aangegeven.
Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd.
Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Materiële vaste activa met economisch nut zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden lineair als volgt afgeschreven:

Soort Activa	**Afschrijven**
Voorzieningen aan terreinen	tot 20 jaar
Gebouwen	20 tot 40 jaar
Installaties	10 tot 20 jaar
Productiemachines	3 tot 10 jaar
Inventarissen	5 tot 10 jaar
Vervoersmiddelen	5 tot 10 jaar
Automatisering	3 tot 5 jaar

Financiële vaste activa

De deelnemingen worden gewaardeerd tegen kostprijs, tenzij er sprake is van afwaardering.

Voorraden

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Waarderingsverschillen tussen vaste verrekenprijs en werkelijk betaalde inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord.

Goederen in bewerking worden gewaardeerd tegen de reeds bestede kosten, onder aftrek van de reeds gefactureerde bedragen en met correcties wegens verwachte inefficiency- en verkoopverliezen.
De gerede producten en halffabricaten worden gewaardeerd tegen de fabricagekostprijs of, indien lager, tegen de verwachte marktwaarde. De fabricagekostprijs bestaat uit de kosten van lonen, opslagen voor indirecte kosten, kosten van machines, kosten van grondstoffen en kosten van uitbesteed werk.

Alle soorten incourante voorraden zijn afgewaardeerd tot marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen, welke in mindering wordt gebracht op de post debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvatten bank-, giro- en kassaldi.
De vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de koers per balansdatum.

Algemene reserve

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren en dient als buffer om toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen.
Bestemming van de reserve vindt plaats in het belang van de uitvoering van de gedelegeerde taken. Indien er sprake is van een nadelig saldo dan zal dit, conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer, door de aangesloten gemeenten bijgedragen dienen te worden.

Voorzieningen

In het BBV worden vijf mogelijkheden aangereikt waarvoor voorzieningen gecreëerd kunnen worden:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs
   is in te schatten;

2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;

3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

4. De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

5. De van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Afeer heeft een voorziening gevormd: een voorziening dubieuze debiteuren om het risico van non-betaling te beperken (deze vormt een onderdeel van de post Vorderingen). Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De voorziening voor dubieuze debiteuren wordt bepaald door de individuele debiteuren door te lopen en te bepalen bij welke debiteuren het risico bestaat dat bedragen niet meer invorderbaar zijn, de zogenoemde statische methode.

STELSELWIJZIGING!!

Vanaf 2024 is Afeer gaan werken met een voorziening voor groot onderhoud. Hier ligt een door een extern bureau opgesteld beheersplan ten grondslag. Om uitvoering te kunnen geven aan het beheersplan is gekozen een voorziening te vormen voor groot onderhoud. In deze jaarrekening heeft de vorming van de voorziening zijn effect gehad, daarbij is gekozen om middels een eenmalige dotatie aan de voorziening, deze op het juiste niveau te brengen. Vanaf 2025 zal jaarlijks de voorziening op niveau worden gebracht aan de hand van het beheersplan. Voorheen werden alle onderhoudskosten ten laste van de exploitatie gebracht waardoor de kosten niet altijd geëgaliseerd konden worden. Middels deze stelselwijziging wordt er voor gekozen deze kosten voor groot onderhoud wel te egaliseren.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Het betreft schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deze verplichtingen omvatten schulden met een rente typische looptijd van minder dan één jaar.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De niet uit de balans blijkende verplichtingen worden apart toegelicht in de toelichting op de balans.

Saldo

Het saldo bestaat uit het exploitatieresultaat van het verslagjaar en zal bij een tekort in het jaar volgende op het exploitatie jaar door het bestuur worden aangezuiverd. Bij een positief resultaat zal een voorstel voor bestemming worden gedaan van dit resultaat, dit ter besluitvorming door het algemeen bestuur, conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer (versie 2020).

Overzicht van baten en lasten

Opbrengsten

De post opbrengsten betreft de netto omzet van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen. Hierin zijn tevens begrepen de mutatie in de voorraden gereed product, onderhanden werk en geactiveerde productie t.b.v. het eigen bedrijf.

De interne leveringen zijn in de resultatenrekening geëlimineerd.

Materiaalverbruik en uitbesteed werk

De kostprijs omzet bestaat uit materiaalverbruik en uitbesteed werk en wordt bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking heeft.

Loonkosten van ambtelijke, niet-ambtelijke en Wsw medewerkers

Hieronder wordt verstaan het brutobedrag van de uitbetaalde lonen, de uitbetaalde vakantietoeslag, de uitbetaalde eindejaarsuitkering en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremie van alle (actieve) ambtelijke, niet-ambtelijke en Wsw medewerkers. Eventueel ontvangen ziekengelden en overige terugontvangen bedragen zijn in mindering gebracht.

Afschrijvingen

Dit betreft de afschrijvingskosten van de vaste activa. De afschrijvingstermijn bedraagt maximaal de economische levensduur.

Rente

De rentelasten bestaan uit de rentelast van de langlopende geldleningen en het rekening-courant krediet.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden verantwoord op basis van de historische kosten en zij worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Diverse baten en lasten

Hieronder vallen alle niet binnen de normale bedrijfsvoering horende kosten. Hierin zijn tevens kosten verwerkt die op voorgaande boekjaren betrekking hebben.

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage wordt naar evenredigheid berekend conform artikel 16 van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Exploitatieresultaat

Het voordelig- / nadelig exploitatieresultaat zal worden aangewend c.q. in bijgedragen conform artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling van Afeer (versie 2020).

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

Voor de vennootschapsbelasting heeft Afeer voor haar activiteiten bij de belastingdienst vanaf 2019 vrijstelling ontvangen als gevolg van toepassing van de subjectvrijstelling van artikel 5, lid 1, sub 2 Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Periodiek wordt getoetst of we blijven voldoen aan de subjectvrijstelling.

Presentatie

In de jaarrekening wordt in enkele gevallen afgeweken van terminologie van het BBV. Hiervoor is gekozen omdat Afeer te maken heeft met diverse commerciële activiteiten waar de terminologie vanuit het BBV niet 100% bij aansluit.

Toelichting op de balans

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Materiële vaste activa			
Boekwaarde geactiveerde activa per 1 januari	4.713	7.797	9.143
Investeringen	3.669	2.483	980
Desinvesteringen	-246	-563	0
Afschrijvingen	-499	-646	-704
Terug geboekte afschrijving desinvesteringen	160	463	0
Boekwaarde geactiveerde activa per 31 december	7.797	9.535	9.419
Activa in ontwikkeling	1.473	449	0
Totale boekwaarde per 31 december	9.270	9.984	9.419
Verhouding afschrijving / boekwaarde per 01/01	10,59%	8,28%	7,70%

De investeringen die in 2024 zijn gedaan hebben onder andere betrekking op de verbouwingen op de twee vestigingen van Afeer die in 2021 gestart zijn, hiervan zijn in 2024 de laatste zaken geactiveerd. Daarnaast zijn investeringen gedaan in machines en vervoermiddelen. De afronding van de overige bouwwerkzaamheden waaronder het terrein aan de Hogebrug is in 2024 ook volledig afgerond en geactiveerd. De investeringen die reeds hebben plaatsgevonden maar nog niet in gebruik zijn genomen zijn terug te vinden in bovenstaand overzicht onder de Activa in ontwikkeling, zodra deze investeringen in gebruik worden genomen zullen ze worden geactiveerd. In 2024 heeft de verkoop van de Garst plaatsgevonden, het gebouw zat niet meer in de activa echter de grond is nu ook uit de activa gehaald. Daarnaast zijn nog diverse machines verkocht of ingeruild. Dit is terug te vinden in bovenstaand overzicht door het saldo te nemen van de desinvesteringen en de teruggeboekte afschrijvingen desinvesteringen. Enig resultaat op de verkopen van activa zijn terug te vinden op de staat van baten en lasten. Een specificatie van de vaste activa is opgenomen in de bijlage vaste activa en afschrijvingen.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Financiële vaste activa			
Boekwaarde per 1 januari	18	18	18
Toename kapitaalverstrekking deelnemingen	0	0	0
Afwaardering kapitaalverstrekking deelnemingen	0	0	0
Boekwaarde per 31 december	18	18	18

Dit betreft de deelnemingen in de verbonden partijen van Afeer, te weten de 100% deelneming in Nieland B.V., Mobiliteit B.V. en Participatie B.V. en de 5% deelneming in GRD B.V. Dit is het laatste jaar dat Afeer een deelneming had in de GRD B.V. Een nadere toelichting op de verbonden partijen van Afeer is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen eerder in dit boekwerk.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Voorraden			
Omvang per 31 december:			
Grond- en hulpstoffen	46	67	75
Onderhanden werk	2	0	0
Gereed product, halffabricaten en handelsartikelen	0	4	0
Totaal voorraden	48	70	75

Afeer houdt voorraden van schoonmaakartikelen, drukwerkbenodigdheden, werkkleding en gereedschappen voor groen en garage. Het onderhanden werk betreft de onderhanden werken op onze stoffeerderij.

(x € 1.000)

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Vorderingen op openbare lichamen per 31 december	644	324	0
Overige vorderingen:			
Handelsdebiteuren	914	610	500
Waarvan opgenomen als dubieus	-119	-145	0
Resterende vordering	796	465	500
Overige vorderingen	0	0	0
Aandeel in het resultaat verbonden partijen	-81	-31	0
Totaal overige vorderingen per 31 december	714	434	500
Rekening-courant deelnemingen per 31 december	156	41	0
Verhouding handelsdebiteuren / opbrengsten	9,5%	6,1%	5,4%

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voor het grootste gedeelte uit reguliere vorderingen voor geleverde diensten op de deelnemende gemeenten van de GR.
De rekening-courant deelnemingen betreft de rekening-courantverhouding met Afeer Participatie B.V. en Afeer Mobiliteit B.V.

(x € 1.000)

Rekening-courantverhouding met het Rijk	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Begroting 2024
Schatkist	-386	390	0
Totaal rekening courantverhouding	-386	390	0

(x € 1.000)

Liquide middelen	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Begroting 2024
Kas	4	4	0
Bank	66	68	0
Totaal liquide middelen	70	72	0

(x € 1.000)

Overlopende activa	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Begroting 2024
Overige nog te ontvangen bedragen	416	788	316

De post overige nog te ontvangen bedragen bestaat onder andere uit nog te ontvangen subsidie Lage Inkomens Voordeel (LIV) van de belastingdienst, transitievergoedingen vanuit UWV en nog te factureren bedragen waarbij omzet betrekking heeft op 2024.

(x € 1.000)

Algemene reserve	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Begroting 2024
Saldo per 1 januari	63	63	63
- exploitatieresultaat voorgaand boekjaar	0	0	0
- bijstorting deelnemende gemeenten	0	0	0
Saldo per 31 december	63	63	63

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Bestemmingsreserve innovatie			
Saldo per 1 januari	0	255	0
- onttrekking aan reserve	0	0	0
- storting in reserve	255	0	0
Saldo per 31 december	255	255	0

De bestemmingsreserve innovatie is een in 2023 gevormde reserve. Deze reserve wordt ingezet voor diverse organisatorische ontwikkelingen die Afeer de komende jaren wil gaan doormaken. In 2024 is er nog geen beroep gedaan op deze reserve.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Bestemmingsreserve energietransitie			
Saldo per 1 januari	0	477	0
- onttrekking aan reserve	0	0	0
- storting in reserve	477	0	0
Saldo per 31 december	477	477	0

De bestemmingsreserve energietransitie is een in 2023 gevormde reserve. Deze reserve wordt ingezet ter dekking van kapitaallasten van investeringen die Afeer de komende jaren moet doen voor de energietransitie. In 2024 is er nog geen beroep gedaan op deze reserve gezien er nog geen investeringen gerealiseerd, of te wel in gebruik genomen, zijn. Met zekerheid is te zeggen dat vanaf 2025 de investeringen worden opgeleverd en daarmee zal er ook een beroep op deze bestemmingsreserve gedaan worden.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Te bestemmen resultaat			
Saldo per 31 december	81	777	0

Het boekjaar 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 777.506.
Afeer hanteert de verwerkingswijze dat de balans voor resultaatbestemming is, het AB heeft besloten het resultaat niet toe te voegen aan de algemene reserve dan wel bestemmingsreserves maar het uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Dit veroorzaakt het verschil in de mutatie van het eigen vermogen op de balans en relatie tot het saldo van baten en lasten.
Het weerstandsvermogen van Afeer wordt gevormd door het saldo van de reserves en het gerealiseerd resultaat, hetgeen nader toegelicht wordt in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Leningen bank			
Saldo per 1 januari	2.659	7.271	7.271
- bijstelling n.a.v. realisatie voorgaand jaar	0	0	0
- nieuw afgesloten leningen	5.000	0	0
- aflossingen	-388	-513	-513
Saldo per 31 december	7.271	6.758	6.758
Hiervan is in het volgend boekjaar af te lossen		513	213
Langste looptijd tot	2063	2063	2063

In het boekjaar hebben zich geen vervroegde aflossingen voorgedaan. Het aflossingsbedrag van de bestaande leningen is gestegen van € 388.000 in 2023 naar € 513.000 in 2024. In het jaar 2023 is ten behoeve van de verbouwingen een nieuwe langlopende lening afgesloten van € 5 miljoen bij de BNG. In 2024 is daarentegen een langlopende lening volledig afgelost omdat het aan het einde van de looptijd zat. Het aflossingsbedrag voor 2025 gaat daarom flink dalen naar € 213.000.
In bovenstaande specificatie zijn alleen de langlopende leningen opgenomen. In de paragraaf Financiering en in de bijlage leningen zijn ook de kortlopende leningen meegenomen en zijn de leningen verder gespecificeerd.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Voorziening ter egalisatie van kosten			
Saldo per 1 januari	0	0	0
- onttrekking aan voorziening	0	0	0
- storting in voorziening	0	458	0
Saldo per 31 december	0	458	0

Het opstellen van een noodzakelijk geacht meerjaren-onderhoudsplan is in 2024 afgerond.
De eenmalige opbrengst uit de verkoop van het pand Garst 6 te Winschoten is conform voorstel ingezet om een eenmalige hogere toevoeging te doen aan de voorziening MJOP om deze op peil te brengen. Op deze manier kan met een incidentele dotatie een structurele lastenegalisatie bewerkstelligd worden en hoeft er geen beroep gedaan te worden op de gemeenten voor een aanvullende financiële bijdrage voor de instandhouding van het huidige vastgoed. Vanaf 2025 zal jaarlijks de voorziening op niveau gebracht worden om de lastenegalisatie meerjaren onder controle te houden.

(x € 1.000)

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Crediteuren	536	922	2.500
Banksaldi	0	0	507
Rekening-courant deelnemingen	87	90	0
Lening bank < 1 jaar	0	0	0
Hiervan is volgend jaar af te lossen	0	0	
Overige schulden			
- Loonbelasting en premies	1.038	1.114	0
- Overige schulden	10	7	0
Totaal overige schulden per 31 december	1.048	1.120	0

(x € 1.000)

Overlopende passiva verplichtingen	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Nog te betalen kosten	1.131	417	500
Nog te ontvangen facturen	0	0	0
Overige vooruit ontvangen bedragen	0	784	0
Totaal overlopende passiva per 31 december	1.131	1.201	500

Omvangrijke posten binnen de overlopende passiva zijn een optelsom van te betalen rente ad € 95.000, nog af te dragen btw ad € 215.000, te betalen netto lonen € 98.000 (nabetaling in januari 2025) en nog wat kleinere overlopende verplichtingen. De overige vooruit ontvangen bedragen betreft projectsubsidies waarvoor Afeer penvoerder is ad € 784.000.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Niet uit de balans blijkende verplichtingen			
Opbouw vakantiegeld (juni tot en met december)	953	828	0
Verplichting Spaarverlof SW	0	1.128	0
Verplichting RVU	0	646	0
Verplichting verlof	3.272	1.958	0
Verplichting Arbodienst	311	1.162	0
Verplichting Afas software	377	293	0
Huurverplichting onroerend goed	117	77	96
	5.030	4.134	96

Verplichtingen met een contractuele waarde van €50.000 en een looptijd langer dan 1 jaar zijn opgenomen in bovenstaande tabel.
De verplichtingen inzake opgebouwde vakantietoeslagen, RVU (sw) en spaarverlof zijn niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het Besluit begroting en verantwoording (BBV 2004) niet is toegestaan.
De verplichting aangaande het spaarverlof SW is gebaseerd op het aantal uren vermenigvuldigd met het gemiddelde bruto uurloon inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en werkgeverslasten.
Dit jaar hebben we ook de RVU als verplichting vermeld. Deze verplichting is echter 1 op 1 in de loonkostenbegroting opgenomen voor de komende jaren. Het overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen geeft een overzicht van de hoogte van deze verplichtingen, evenals het bedrag aan huurverplichtingen aangaande onroerend goed voor de resterende contractduur van de diverse gebouwen die worden gehuurd. Deze huurverplichting heeft met name betrekking op de huur van Werklab Westerwolde.

Toelichting op het overzicht baten en lasten

De opbrengsten van Afeer in 2024 bedragen € 10 miljoen en zijn daarmee boven de begroting uitgekomen. Het materiaalverbruik en uitbesteed werk over 2024 is nagenoeg op begroting uitgekomen. De toegevoegde waarde van Afeer in 2024 is 10,8% hoger dan de begrote toegevoegde waarde.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Toegevoegde waarde			
Opbrengsten	9.600	10.071	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.438	-1.429	-1.500
Totaal toegevoegde waarde	8.162	8.642	7.800

De doelstelling van Afeer was om uit te komen op een toegevoegde waarde van € 7,8 miljoen. Afeer heeft een zeer goed jaar gedraaid qua omzet en heeft het materiaalverbruik en uitbesteed werk goed onder controle waardoor een hogere (10,8%) toegevoegde waarde is gerealiseerd dan begroot. Kengetallen en specificaties omtrent bezetting en toegevoegde waarde zijn opgenomen in de bijlage Kengetallen.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Loonkosten sw medewerkers			
Lonen	-17.293	-17.239	-17.331
Sociale lasten	-3.044	-3.069	-2.993
Pensioenpremie	-1.536	-1.539	-1.657
Overige personeelskosten	-424	-649	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-22.297	-22.496	-21.981

In 2024 zijn er gemiddeld 508,98 fulltime dienstverbanden Wsw verloond.
Het natuurlijk verloop binnen de Wsw populatie laat net als voorgaande jaren een dalende trend zien. De regeling vervroegd uittreden (RVU), waarbij sw-werknemers op vrijwillige basis tot maximaal 2 jaar voorafgaand aan de individuele AOW leeftijd eerder kunnen stoppen met werken wordt ook vaker gebruikt. De uitkering maakt onderdeel uit van de totale loonkosten maar de werknemers worden niet meer meegeteld in het aantal FTE dat wordt gebruik voor het eerder genoemde gemiddelde. De overige personeelskosten worden niet in de begroting specifiek gepresenteerd. Hieronder vallen onder andere de vervoerskosten, kosten werkkleding en betaalde loonkostensubsidie. Er is in 2024 in totaal € 82.000 aan loonkostensubsidie overgemaakt aan werkgevers die sw medewerkers een contract hebben geboden.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Loonkosten nieuw beschut werk			
Lonen	-427	-662	-694
Sociale lasten	-262	-338	
Pensioenpremie	-76	-115	
Overige personeelskosten	-13	-24	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-779	-1.140	-694

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Loonkosten Participatiewet			
Lonen	-281	-372	-514
Sociale lasten	-153	-228	
Pensioenpremie	-41	-67	
Overige personeelskosten	-20	-28	
Totaal loonkosten sw medewerkers	-494	-696	-514

De bovenstaande personeelskosten nieuw beschut en participatie zijn doorbelaste loonkosten vanuit Afeer Participatie B.V. In de resultatenrekening van de Participatie B.V. worden de personeelskosten na doorbelasting aan Afeer per saldo gepresenteerd.
Voor een specificatie van de personeelsbezetting en vergelijkingscijfers met voorgaande jaren wordt verwezen naar de in de bijlage opgenomen bezettingslijst en kengetallen.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Loonkosten (niet) ambtelijke medewerkers			
Lonen ambtelijke medewerkers	-5.261	-5.507	-5.915
Sociale lasten ambtelijke medewerkers	-794	-842	-843
Pensioenpremie ambtelijke medewerkers	-741	-782	-1.065
Overige kosten	-200	-243	-157
Inhuur op vacatureruimte	-573	-516	0
Subtotaal	-7.569	-7.890	-7.980
Terugontvangen loonkosten	53	25	0
Totaal loonkosten ambtelijke medewerkers	-7.516	-7.864	-7.980
Doorbelaste lonen niet-ambtelijke medewerkers	-354	-371	-252
Totaal loonkosten (niet)-ambtelijke medewerkers	-7.870	-8.235	-8.232

Het gemiddeld aantal ambtelijke medewerkers 2024 bedraagt 85,3 fte. Het gemiddeld aantal ambtelijke medewerkers 2023 bedroeg 83,1 fte
In 2024 heeft inhuur plaatsgevonden op zowel vacatureruimte (doordat vacatures niet per direct konden worden ingevuld) als voor projectmatige en dus eenmalige werkzaamheden. Ondanks de gepleegde inhuur hebben we het totaal van de loonkosten binnen de begroting weten te houden. De doorbelaste lonen niet-ambtelijke medewerkers betreffen uitbetaalde loonkosten, sociale lasten, pensioenpremies en overige personeelskosten die in Nieland B.V. worden verloond. De personeelslasten worden doorbelast aan de afdelingen binnen Afeer waar de betreffende medewerkers werkzaam zijn. In de resultatenrekening van Nieland B.V. worden de personeelslasten na doorbelasting aan Afeer per saldo gepresenteerd. Voor een specificatie van de personeelsbezetting en vergelijkingscijfers met voorgaande jaren verwijzen we u naar de in de bijlage opgenomen bezettingslijst en kengetallen.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Overige personeelskosten			
Totaal overige personeelskosten	-757	-533	-800

De overige personeelskosten is een verzameling van diverse personeelskosten van de organisatie. Onder andere de volgende grote kostenposten vallen hieronder, kantinekosten, bedrijfsarts en arbodienst en opleidingskosten van het eigen personeel. In zijn totaliteit zijn de werkelijke kosten ruim onder de begroting gebleven. Er is onder andere dit jaar minder gebruik gemaakt van het budget voor opleiding personeel.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Overige bedrijfskosten			
Huisvesting	-1.127	-1.279	-800
Machines, Installaties & Inventaris	-695	-807	-650
Vervoer	-376	-432	-400
Automatisering	-852	-1.319	-900
Advies & Externe inhuur	-344	-489	-350
Verkoopkosten	-53	-29	0
Kantoor en Algemene kosten	-246	-226	-308
Diverse baten en lasten	-31	83	0
Financiële baten en lasten	-81	-140	-92
Totaal overige bedrijfskosten	-3.805	-4.638	-3.500

De overige bedrijfskosten zijn hoger uitgekomen dan vooraf begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door de post huisvesting, installaties en automatisering waarop afwijkingen te zien zijn. Binnen deze post zijn de overschrijdingen te verklaren vanuit restant van de verbouwingen in de gebouwen en de ontvlechting van de samenwerking met GRD BV. Diverse kosten met betrekking tot de bouwactiviteiten, niet zijnde investeringen, waren vooraf niet begroot. Hierdoor is ook hier een overschrijding van het vooraf begrote bedrag, dit geldt eveneens voor de ontvlechting met de GRD BV, het besluit om dit te onderzoeken en uiteindelijk is genomen nadat de begroting was vastgesteld.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Gemeentelijke bijdragen			
Oldambt	-18.124	-19.360	18.124
Pekela	-6.346	-6.780	6.346
Westerwolde	-3.451	-3.687	3.451
Totale overheidsbijdragen	-27.921	-29.827	27.921

Procentuele verdeling gemeentelijke bijdrage conform GR Afeer

Oldambt	64,91%
Pekela	22,73%
Westerwolde	12,36%
	100,00%

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Aandeel resultaat verbonden partijen			
Omvang van het resultaat van Nieland B.V.	0	0	0
Omvang van het resultaat van Participatie B.V.	0	0	0
Omvang van het resultaat van Mobiliteit B.V.	1	46	0
Totaal aandeel resultaat verbonden partijen	1	46	0

In de bijlage verbonden partijen is per B.V. de totstandkoming van bovenstaande resultaten uitgewerkt met waar nodig de toelichting daarop.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**	Begroting 2024
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	81	777	0

WNT verantwoording

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (WNT) is van toepassing op Afeer, waarbij het voor Afeer toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2024 € 233.000 is.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Afeer van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.
Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Gegevens 2024 (x € 1)

bedragen x € 1	J.J. van Dam
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.893
Beloningen betaalbaar op termijn	23.321
Subtotaal	**172.213**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag	*n.v.t.*
Totale bezoldiging	**172.213**
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Dhr. van Dam heeft nog een tweetal onbezoldigde nevenfuncties:
- Stichting Wongema, Hornhuizen. Voorzitter bestuur
- Geon b.v., Groningen. Lid raad van commissarissen

Gegevens 2023 (x € 1)

bedragen x € 1	J.J. van Dam
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.622
Beloningen betaalbaar op termijn	22.514
Subtotaal	**164.136**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag	*n.v.t.*
Totale bezoldiging	**164.136**
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2024

		Naam functionaris	Functiegegevens
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	Mevrouw G. Luth	Voorzitter Algemeen Bestuur, Voorzitter Dagelijks Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	De heer G. Klein	Vice-voorzitter Dagelijks Bestuur
	01/01 - 31/12		Vice-voorzitter Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	Mevrouw J.C.E. van Klaveren-Spelde	Lid Algemeen Bestuur
			Lid Dagelijks Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	De heer G. Engelkens	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	De heer J. Nieboer	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	Mevrouw C.Y. Sikkema	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	De heer J. Kuin	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	De heer H. van der Goot	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	De heer R.K. Kuiper	Lid Algemeen Bestuur

Gegevens 2023

		Naam functionaris	Functiegegevens
Functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	Mevrouw G. Luth	Voorzitter Algemeen Bestuur, Voorzitter Dagelijks Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer F.H. Wünker	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	De heer G. Klein	Lid Algemeen Bestuur
	01/01 - 31/12		Vice-voorzitter Dagelijks Bestuur
	01/01 - 31/12		Vice-voorzitter Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	Mevrouw J.C.E. van Klaveren-Spelde	Lid Algemeen Bestuur
			Lid Dagelijks Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer G. Engelkens	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	Mevrouw C.Y. Sikkema	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	10/07 – 31/12	De heer J. Kuin	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	De heer H. van der Goot	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 – 09/07	De heer G.A. Kupers	Lid Algemeen Bestuur
Functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	De heer R.K. Kuiper	Lid Algemeen Bestuur

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting, verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 6 maart 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 783.340. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 279.360 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 783.340. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Resultaatbestemming en vaststelling

Op grond van het bepaalde in artikel 17, eerste lid van de GR Afeer is het de bevoegdheid van het algemeen bestuur om te besluiten (op basis van unanimiteit) hoe het resultaat van Afeer ad €777.506 wordt aangewend of gereserveerd.

Aldus opgemaakt: 10 juli 2025

Aldus vastgesteld in een openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van Afeer op 10 juli 2025.

Mevr. G. Luth
voorzitter

Dhr. J.J. van Dam
secretaris

blz 1

blz 2

blz 3

blz 4

Afeer

Werk van waarde

Bijlagen

1. Verbonden partijen
2. Kengetallen
3. Vaste activa en afschrijvingen
4. Reserves, subsidies en voorzieningen
5. Leningen
6. Geconsolideerde resultatenrekening 2024

Verbonden partijen

Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

Balans Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

Per 31 december 2023

(x € 1.000)

Activa	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0		**0**	
Materiële vaste activa	0		**0**	
Financiële vaste activa	0		**0**	
		0		**0**
Vlottende activa				
Voorraden			**0**	
Vorderingen			**0**	
Liquide middelen	0		**0**	
Rekening-courant Afeer	64		**90**	
Overlopende activa	2		**7**	
		66		**97**
Totale activa		66		**97**

Passiva	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	0		**0**	
Nog te bestemmen resultaat	0		**0**	
		0		**0**
Vlottende passiva				
Crediteuren	-3		**15**	
Overige schulden	53		**69**	
Overlopende passiva	16		**13**	
		66		**97**
Totale passiva		66		**97**

Winst- en verliesrekening Hoveniersbedrijf Nieland B.V.
Per 31 december 2024

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Opbrengsten	0		**0**	
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	0		**0**	
Toegevoegde waarde		0		**0**
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0		**0**	
Algemene kosten	0		**0**	
Diverse baten en lasten	0		**0**	
Totale bedrijfskosten		0		**0**
Bedrijfsresultaat		0		**0**
Exploitatieresultaat	nadelig	0	**nadelig**	**0**

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten
Binnen Hoveniersbedrijf Nieland B.V. zijn geen activiteiten meer, doordat de groenwerkzaamheden van Hoveniersbedrijf Nieland vanaf 2016 door Afeer uitgevoerd worden. Hoveniersbedrijf Nieland B.V. wordt gebruikt voor de verloning van de medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen en die werkzaam zijn bij Afeer.

Continuïteit
De continuïteit van Nieland BV hangt af van de vraag naar verloning van medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen.

Vestigingsplaats
Hoveniersbedrijf Nieland is gevestigd aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham.

Schattingen
Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De totale personeelslasten worden doorbelast naar Afeer en per saldo in de resultatenrekening gepresenteerd.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Toelichting op de balans Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Rekening-courant met Afeer		
Omvang per 31 december	64	90

Dit betreft het rekening-courant saldo bij Afeer.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Overlopende activa		
Omvang per 31 december	2	7

Dit betreft te ontvangen vergoedingen verzuimverzekering.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Vlottende passiva		
Crediteuren	-3	15
Overige schulden		
- Loonbelasting en premies	13	10
- Pensioen	40	59
- Vennootschapsbelasting	0	0
- Omzetbelasting	0	0
Totaal overige schulden per 31 december	52	69

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Overlopende passiva		
Nog te betalen kosten	16	13
Totaal overlopende passiva per 31 december	16	13

Dit betreft kosten arbeidsverzekering en gereserveerde vakantietoeslag.

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Hoveniersbedrijf Nieland B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Toegevoegde waarde		
Opbrengsten	0	0
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	0	0
Totaal toegevoegde waarde	0	0

De loonkosten van Hoveniersbedrijf Nieland B.V. worden doorbelast aan Afeer. Deze niet-ambtelijke medewerkers worden ingezet op de afdeling groen van Afeer. De doorbelasting is gesaldeerd weergegeven derhalve staan alle posten op € 0.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	0	0

Afeer Participatie BV

Afeer

Werk van waarde

Balans Afeer Participatie B.V.
Per 31 december 2024

(x € 1.000)

Activa	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vlottende activa				
Vorderingen	0		**0**	
Liquide middelen	66		**71**	
Rekening-courant Afeer	23		**0**	
Overlopende activa	91		**117**	
		180		**188**
Totale activa		180		**188**

Passiva	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Aandelen kapitaal	18		**18**	
Algemene reserve	-61		**-61**	
Nog te bestemmen resultaat	0		**0**	
		-43		**-43**
Vlottende passiva				
Crediteuren	0		**4**	
Rekening-courant	0		**12**	
Overige schulden	63		**59**	
Overlopende passiva	160		**155**	
		223		**231**
Totale passiva		180		**188**

Winst- en verliesrekening Afeer Participatie B.V.
Per 31 december 2024

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Opbrengsten	0		**0**	
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	0		**0**	
Toegevoegde waarde		0		**0**
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0		**0**	
Kosten dienstverlening derden	0		**0**	
Totale personele kosten	0		**0**	
Algemene kosten	0		**0**	
Diverse baten en lasten	0		**0**	
Toevoeging aan voorzieningen	0		**0**	
Totale bedrijfskosten		0		**0**
Bedrijfsresultaat		0		**0**
Exploitatieresultaat		0		**0**
Doorberekening van het concern		0		**0**
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	voordelig	0	**voordelig**	**0**

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten
De activiteiten van Afeer Participatie B.V bestaan voornamelijk uit het bevorderen van de arbeidsparticipatie en/of re-integratie van werkzoekenden.

Continuïteit
Voor Afeer Participatie BV hangt de continuïteit af van het budget dat beschikbaar gesteld wordt voor arbeidsparticipatie vanuit de deelnemende gemeenten, te weten Oldambt, Pekela en Westerwolde.

Vestigingsplaatsen
Participatie B.V. was gedurende het boekjaar gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten.

Schattingen
Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen
Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Indien de B.V. eigen aandelen inkoopt, wordt de verkrijgingsprijs van de ingekochte aandelen in mindering gebracht op de overige reserves, of op andere reserves mits de statuten dit toestaan, totdat deze aandelen worden ingetrokken of worden verkocht. Indien ingekochte aandelen worden verkocht, komt de opbrengst uit verkoop ten gunste van de overige reserves of andere reserves in het eigen vermogen. De opbrengst komt ten gunste van de reserve waarop eerder de aankoop van deze aandelen in mindering is gebracht (RJK B8. 107).

Kosten die direct samenhangen met de inkoop, verkoop en/of uitgifte van nieuwe aandelen worden rechtstreeks ten laste gebracht van het eigen vermogen, onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten. Overige rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen worden eveneens verwerkt onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten.

De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De totale personeelslasten worden doorbelast naar Afeer en per saldo in de resultatenrekening gepresenteerd.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsvoering, maar omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Toelichting op de balans Afeer Participatie B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Rekening-courant met Afeer		
Omvang per 31 december	23	-12

Dit betreft het rekening-courant saldo met Afeer. In 2023 was dit aan de activa zijde van de balans terug te vinden, voor 2024 is het aan de passiva kant van de balans gepresenteerd, in bovenstaand overzicht is 2024 derhalve negatief gepresenteerd.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Overlopende activa		
Omvang per 31 december	91	117

Dit betreft de reserveringen voor de subsidie Lage Inkomens Voordeel (LIV) van de belastingdienst.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Aandelenkapitaal		
Omvang per 31 december	18	18

Betreft de deelneming van Afeer in Afeer Participatie B.V. Dit bedrag is op de activa-zijde van de balans van Afeer ook terug te vinden onder de financiële vaste activa.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Nog te bestemmen resultaat		
Omvang per 31 december	0	-1

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Crediteuren		
Omvang per 31 december	0	4

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Overige schulden		
- Loonbelasting en premies	63	59
- Vennootschapsbelasting	0	0
- Omzetbelasting	0	0
Totaal overige schulden per 31 december	63	59

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Overlopende passiva		
Nog te betalen kosten	160	155
Totaal overlopende passiva per 31 december	160	155

De nog te betalen kosten betreffen de reservering vakantiegeld.

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Participatie B.V.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers		
Lonen	0	0
Sociale lasten	0	0
Pensioenpremie	0	0
Overige kosten	0	0
Totaal loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	0	0

De loonkosten van de Participatie B.V. worden 100% doorbelast aan Afeer.

	(x € 1.000)	
	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	0	0

Afeer Mobiliteit BV

Afeer
Werk van waarde

Balans Afeer Mobiliteit B.V.

Per 31 december 2024

(x € 1.000)

Activa	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0		**0**	
Materiële vaste activa	0		**0**	
Financiële vaste activa	0		**0**	
		0		**0**
Vlottende activa				
Voorraden	0		**0**	
Vorderingen	239		**280**	
Liquide middelen	145		**88**	
Overlopende activa	0		**0**	
		384		**368**
Totale activa		384		**368**

Passiva	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	-19		**-19**	
Nog te bestemmen resultaat	-1		**46**	
		-20		**27**
Vlottende passiva				
Crediteuren	6		**9**	
Rekening-courant Afeer	156		**29**	
Overige schulden	68		**59**	
Overlopende passiva	173		**244**	
		403		**340**
Totale passiva		383		**368**

Winst- en verliesrekening Afeer Mobiliteit B.V.

Per 31 december 2024

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023		Boekjaar 2024	
Opbrengsten	1.071		**1.266**	
Materiaal verbruik en uitbesteed werk	-5		**0**	
Toegevoegde waarde		1.067		**1.266**
Loonkosten niet-ambtelijke medewerkers	-999		**-1.178**	
Kantoor en Algemene kosten	-6		**-5**	
Automatisering	0		**-1**	
Advies & Externe inhuur	-34		**-32**	
Diverse baten en lasten	-27		**-4**	
Totale bedrijfskosten		-1.066		**-1.220**
Bedrijfsresultaat		1		**46**
Exploitatieresultaat voor VPB	Voordelig	1	**Voordelig**	**46**

Grondslagen conform BW 2 Titel 9

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Afeer Mobiliteit B.V bestaan voornamelijk uit het bemiddelen en alloceren van arbeidskrachten en deze ter beschikking stellen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Continuïteit

De continuïteit van Mobilteit B.V. hangt af van de vraag naar verloning van medewerkers die onder de ABU-cao vallen.

Vestigingsplaatsen

Mobiliteit B.V. was gedurende het boekjaar gevestigd aan de Garst 6 te Winschoten.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen
De algemene reserve is gevormd uit de voordelige exploitatieresultaten van voorliggende jaren.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor bepaling van het resultaat

Algemeen
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording
Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar ratio van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Kosten
De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen
De B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Bijzondere posten
Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsvoering, maar omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Financiële baten en lasten

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering
De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

(x € 1.000)

Vorderingen	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Vorderingen op openbare lichamen per 31 december	218	262
Handelsdebiteuren per 31 december	21	18
	239	280

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voor het grootste deel uit reguliere vorderingen voor geleverde diensten op de deelnemende gemeenten van de GR Afeer.

(x € 1.000)

Liquide middelen	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Bank	145	88
Omvang per 31 december	145	88

(x € 1.000)

Nog te bestemmen resultaat	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Omvang per 31 december	-1	46

(x € 1.000)

Vlottende passiva	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Crediteuren	6	9
Overige schulden	68	59
Totaal overige schulden per 31 december	74	68

De overige schulden betreffen de laatste nog te betalen loonheffing op aangifte en pensioenpremies.

(x € 1.000)

Overlopende passiva verplichtingen	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Nog te betalen kosten	173	244
Totaal overlopende passiva per 31 december	173	244

De nog te betalen kosten betreffen voornamelijk reserveringen uit hoofde van de ABU-cao en reserveringen van vakantiegeld.

Rekening-courant met Afeer	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024
	(x € 1.000)	
Omvang per 31 december	156	29

Dit betreft de rekening courant verhouding met Afeer.

Toelichting op de winst- en verliesrekening van Afeer Mobiliteit B.V.

Toegevoegde waarde	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024
	(x € 1.000)	
Opbrengsten	1.071	1.266
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-5	0
Totaal toegevoegde waarde	1.067	1.266

De opbrengsten bestaan uit de detacheringsvergoedingen van de werknemers die onder de ABU-cao vallen.

Loonkosten	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024
	(x € 1.000)	
Lonen	-767	-848
Sociale lasten	-206	-223
Pensioenpremie	-38	-44
Overige kosten	-44	-90
Subtotaal	-1.056	-1.205
Terugontvangen loonkosten	57	27
Totaal loonkosten	-999	-1.178

De loonkosten bestaan uit de kosten van het gedetacheerd personeel die onder de ABU-cao vallen. Daarnaast zitten er ook doorbelaste loonkosten van het ambtelijk apparaat in die binnen Afeer werkzaam zijn maar administratieve taken uitvoeren voor Afeer Mobiliteit B.V. conform de geldende dienstverleningsovereenkomst (DVO).

(x € 1.000)

Overige bedrijfskosten	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Kantoor en Algemene kosten	6	-5
Automatisering	0	-1
Advies & Externe inhuur	34	-32
Diverse baten en lasten	27	-4
Totaal lasten	67	-42

De overige bedrijfskosten zijn met name het extern organiseren van de verloning van de medewerkers die werkzaam zijn in de B.V. Daarnaast is onder de diverse baten en lasten een bedrag genomen uit eerdere jaren die wegens de DVO toegerekend had moeten worden.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2023	**Boekjaar 2024**
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	-1	-46

Kengetallen (inclusief verbonden partijen)

Omschrijving	Boekjaar		
	2022	2023	2024
Bezetting			
- Aantal verloonde Wsw-ers ultimo van het jaar	671	626	568
- Gemiddeld aantal verloonde Wsw-FTE's	613,47	558,41	508,98
- Gemiddeld aantal gedetacheerde Wsw-FTE's	163,32	158,82	151,54
- Gemiddeld aantal gedetacheerde Wsw-FTE's in %	27%	28,44%	29,77%
- Gemiddeld aantal Wsw-FTE's in begeleid werken	7,96	7,96	7,22
- Gemiddeld aantal (niet) ambtelijke-FTE's	121,38	117,58	91,33
- Gemiddeld aantal nieuw beschut FTE's	46,99	52,64	63,95
- Gemiddeld aantal Participatieklanten	1.039	1045	1042
Toegevoegde waarde			
- Toegevoegde waarde x € 1.000	7.995	8.231	8.642
- Stijging respectievelijk daling in %	6,44%	2,95%	4,99%
- In % van de bedrijfs- en financieringslasten	22,22%	21,37%	22,90%
- Per Wsw-FTE (in euro's)	11,91	14,74	16,98
Gemeentelijke bijdrage			
- Gemeentelijke bijdrage x € 1.000	28.718	27.921	29.827
Wsw-loonkosten			
- Wsw-loonkosten x € 1.000	23.065	22.297	22.496
- Per verloonde Wsw-FTE (in euro's)	34,37	39,93	44,20
Loonkosten (niet) ambtelijk			
- Loonkosten (niet) ambtelijk x € 1.000	8.303	7.870	8.235
- Loonkosten per (niet) ambtelijke FTE (in euro's)	68,41	66,93	90,17
Nadelig bedrijfsresultaat			
- Nadelig bedrijfsresultaat x € 1.000	27.986	27.840	29.096
Exploitatieresultaat			
- Exploitatieresultaat x € 1.000	732	81	777

Vaste activa en afschrijvingen

(x € 1.000)

Omschrijving	Aanschaf-waarde per 01-01-2024	Investeringen in 2024	Desinveste-ringen	Aanschaf-waarde per 31-12-2024	Cummulatieve afschrijving per 01-01-2024	Afschrijving in 2024	Terugboeking i.v.m. desinves-teringen	Cummulatieve afschrijving per 31-12-2024	Boekwaarde per 01-01-2024	Boekwaarde per 31-12-2024
	1	2	3	4 (1+2-3)	5	6	7	8 (5+6-7)	9 (1-5)	10 (4-8)
Per soort activa										
Grond	420		69	351				0	420	351
Voorzieningen aan terreinen	231	987	41	1.177	67	56	35	88	164	1.089
Gebouwen	6.757	595	354	6.998	1.558	191	342	1.407	5.199	5.591
Installaties	972	271	24	1.219	342	84	14	412	631	808
Machines	1.391	70	23	1.438	740	119	20	839	652	600
Inventarissen	706	217	34	889	378	49	35	392	327	496
Vervoermiddelen	836	94	17	913	478	113	17	574	359	340
Automatisering	139	243		382	94	32		125	46	257
Totaal	**11.452**	**2.477**	**563**	**13.367**	**3.655**	**646**	**463**	**3.836**	**7.797**	**9.531**
							Activa in ontwikkeling			449
							Eindtotaal Materiële vaste activa			**9.980**

Reserves, subsidies en voorzieningen

(x € 1.000)

Omschrijving	Saldo per 1-1-2024	Vermeerdering in de verslagperiode	Vermindering in de verslagperiode	Interne overboeking naar bestemming	Saldo per 31-12-2024
	1	2	3	4	5 (1 + 2 + 3 + 4)
Algemene reserve	63			0	63
Bestemmingsreserves					
Bestemmingsreserve Energietransitie	477				477
Bestemmingsreserve Innovatie	255				255
Investeringssubsidie					
Investeringssubsidie transitie					
Te bestemmen resultaat					
Resultaat 2024		777		0	777
Voorziening					
Voorziening groot onderhoud		458			458
Totale reserves, subsidies en voorzieningen	63	1.235		0	2.031

Leningen

(x € 1.000)

Looptijd	Verstrekker	Oorspronkelijk bedrag	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Resteren de lening per 1-1-2024	In het jaar opgenomen leningen	Aflossing	Resterende lening per 31-12-2024	Transitorische rente per 1-1-2024	Rente betaald in 2024	Transitorische rente per 31-12-2024	Totale rente t.l.v. 2024
		1	2	3	4	5	6	7 (4+5+6)	8	9	10	11 (8+9+10)
10 jaar	Bank Ned. Gem.	3.000	2024	1,08%	300	0	-300	0	0	3	0	3
20 jaar	Bank Ned. Gem.	1.285	2040	0,27%	1.092	0	-64	1.028	0	3	0	3
40 jaar	Bank Ned. Gem.	950	2060	0,47%	879	0	-24	855	0	4	0	4
40 jaar	Bank Ned. Gem.	5.000	2063	2,86%	5.000	0	-125	4.875	0	48	93	141
	Totaal	**10.235**			**7.271**	**0**	**-513**	**6.758**	**0**	**57**	**93**	**150**

Vormgeving en druk: **Afeer Druk & Print**

Afeer

Werk van waarde

Afeer

Werk van waarde

Begroting 2026

Datum vaststelling 10 juli 2025

Afeer

Werk van waarde

Deelnemende gemeenten: Oldambt, Pekela & Westerwolde

Afeer

Statutair gevestigd te Winschoten

Kantooradres:	A.J. Romijnweg 17	9672 AH Winschoten
Postadres:	Postbus 117	9670 AC Winschoten
Telefoon:	0597-453666	
E-mailadres:	secretariaat@afeer.nl	
KvK:	01169476	

INHOUD

Beleidsbegroting 4
Voorwoord 5
Bestuur en management 6
Het programmaplan van Afeer 7
Externe ontwikkelingen van invloed op eigen taken 15
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 19
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen (inclusief Investeringen) 22
Paragraaf Financiering 23
Paragraaf Bedrijfsvoering 26

Financiële begroting 29
Overzicht baten en lasten 30
Overzicht baten en lasten overeenkomstig het BBV 31
Toelichting op het overzicht baten en lasten 32
Financiële positie 37

Bijlagen 39
Bijlage 1: Geraamde baten en lasten per taakveld 40
Bijlage 2: Meerjarenraming 42
Bijlage 3: Verdeling exploitatieresultaat 44
Bijlage 4: Bijdrage per gemeente 45

Beleidsbegroting

Afeer
Werk van waarde

VOORWOORD

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2026 van de gemeenschappelijke regeling Afeer. Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde. Werkzoekenden die niet of moeilijk aan een baan kunnen komen worden door Afeer geholpen. Daarnaast organiseert Afeer dagelijks werk voor ruim 750 medewerkers met een arbeidsbeperking, waarvan het overgrote deel een dienstbetrekking heeft bij Afeer. Afeer stimuleert een inclusieve arbeidsmarkt en is bruggenbouwer tussen overheid en bedrijfsleven.

Bij het opstellen van deze begroting, in het vroege voorjaar van 2025, is de arbeidsmarkt nog net zo overspannen als in 2023 en 2024. Dat is slecht nieuws voor werkgevers, want gekwalificeerd personeel is voor hen steeds moeilijker te vinden. Economen en arbeidsmarktdeskundigen voorspellen dat deze situatie nog wel zeker een paar jaar zal aanhouden. Wellicht zelfs de komende 10 jaar. Want Nederland vergrijst en dat betekent dat de netto arbeidsparticipatie afneemt. Er is onvoldoende aanvulling van mensen die de arbeidsmarkt betreden. En de mensen die wel de arbeidsmarkt betreden brengen niet dezelfde ervaring en kwalificaties mee als de mensen die met pensioen gaan. Daarbij is dus sprake van een cumulerend effect: het aantal mensen op de arbeidsmarkt neemt af en tegelijk neemt ook de totale kennis en ervaring op de arbeidsmarkt af. In onze regio is bovenstaande situatie goed zichtbaar. De regio heeft veel kleine en middelgrote bedrijven, in de veelal technische en praktische sector. Er is grote behoefte aan praktisch opgeleid personeel, liefst met ervaring. Maar die mensen zijn er (bijna) niet.

Toch zijn er ongeveer 2.000 inwoners van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde afhankelijk van een uitkering. Een deel daarvan heeft parttime werk, maar verdient niet genoeg om zelfstandig rond te komen. Het grootste deel echter heeft helemaal geen werk. Het gebrek aan werkervaring en een relevante opleiding is voor deze groep de grootste belemmering om aan de slag te gaan.
Afeer ziet het als haar opdracht om zoveel mogelijk mensen naar passend werk te begeleiden. Sinds enkele jaren heeft Afeer de mogelijkheid om werkzoekenden met behulp van loonkostensubsidie tijdelijk in dienst te nemen. Men bouwt dan werkervaring op, kan tijdens het dienstverband ook nog nuttige cursussen of trajecten doorlopen en komt daarna met goede bagage de arbeidsmarkt op. De kans op een succesvolle bemiddeling naar werk zijn dan bijzonder groot geworden.

Ook in 2026 zet Afeer weer in op het bieden van deze tijdelijke banen. Samen met Wedeka heeft Afeer hiervoor het project Overbrugbaan ontwikkeld, waarvoor bij NPG en JTF subsidie is aangevraagd.

Er is de afgelopen jaren gestreefd om de klantenportefeuille van Afeer steeds diverser te maken. Afeer wil niet afhankelijk zijn van slechts enkele grote klanten. Bovendien zijn we trots dat we ook steeds meer regionale partijen aan ons weten te binden. Naast de vanzelfsprekend goede afspraken met de deelnemende gemeenten, hebben we ook duurzame relaties met bijvoorbeeld SOOOG, de Tintengroep, de Rijksorganisatie voor Informatiehuishouding (voorheen CAS), wooncorporatie Acantus en het oer-Groningse bedrijf Marne (bekend van de mosterd). Meer verschillende klanten, met meer verschillende producten en diensten, betekent voor onze medewerkers ook meer afwisselend werk. En dat wordt gewaardeerd.

Daarnaast heeft Afeer haar bedrijfsvoering efficiënter en goedkoper gemaakt. Er is stevig geïnvesteerd in duurzame opwekking van energie en dat betaalt zich terug in een lagere energierekening. Ook is er een nieuwe partner gevonden voor ICT-dienstverlening die tegen lagere kosten dienstverlening levert die bovendien beter aansluit bij de behoefte van Afeer.

Dankzij bovenstaande maatregelen kunnen wij voor 2026 een begroting presenteren die kleiner is dan opgegeven in de meerjarenraming. En daar zijn we bij Afeer best trots op.

Johan van Dam
algemeen directeur

BESTUUR EN MANAGEMENT

Afeer kent een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 5 leden uit Oldambt, 3 leden uit Pekela en 2 leden uit Westerwolde. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door 1 vertegenwoordiger uit elk van deze gemeenten.

De samenstelling van de concernleiding is als volgt:

Management

Algemeen Directeur	Dhr. J.J. van Dam

De bestuurssamenstelling is als volgt:

Algemeen Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	Wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr G. Klein	Wethouder Oldambt
Leden	Mw. C.Y. Sikkema	Burgemeester Oldambt
	Dhr G. Engelkens	Wethouder Oldambt
	Dhr J. Nieboer	Wethouder Oldambt
	Dhr. F.H. Wünker	Wethouder Oldambt
	Mw. E. van Klaveren	Wethouder Pekela
	Dhr. J. Kuin	Burgemeester Pekela
	Dhr. R.H. Kuiper	Wethouder Pekela
	Dhr. H. van der Goot	Wethouder Westerwolde
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	Algemeen Directeur

Dagelijks Bestuur

Voorzitter	Mw. G. Luth	Wethouder Westerwolde
Plaatsvervanger	Dhr. G. Klein	Wethouder Oldambt
Lid	Mw. E. van Klaveren	Wethouder Pekela
Secretaris	Dhr. J.J. van Dam	Algemeen Directeur

HET PROGRAMMAPLAN VAN AFEER

Afeer is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde. Deze drie gemeenten hebben een aantal van hun wettelijke taken overgedragen aan Afeer: uitvoering van de Wsw en de Participatiewet, dit voor zover het gaat om de re-integratietaak (artikel 7) en het nieuwe beschut werken (artikel 10b).

Afeer heeft met de uitvoering van genoemde taken impact op het dagelijks leven van veel inwoners. Daarbij ziet Afeer het als haar opdracht om ervoor te zorgen dat inwoners het maximale uit zichzelf gaan halen op het gebied van werk en permanente ontwikkeling. Hiermee bieden we een perspectief op het zelfredzaam zijn en de regie kunnen nemen en houden in hun eigen leven. Afeer wil inwoners duurzaam laten participeren en zo maximaal mogelijk onafhankelijk van een uitkering laten zijn door hen bij reguliere werkgevers aan de slag te laten gaan en als dat (nog) niet kan in een beschutte werkomgeving.

Afeer geeft invulling aan de begeleiding van de verschillende doelgroepen uit de Participatiewet en de Wsw en heeft zich ten doel gesteld de arbeidsparticipatie te verhogen, door vraag en aanbod duurzaam bij elkaar te brengen vanuit de overtuiging dat mensen met zinvolle bezigheden gelukkiger zijn dan mensen die stilzitten. Werk geeft structuur en voldoening, biedt ontwikkelkansen en sociale contacten. Afeer vindt dat iedereen hier recht op heeft en investeert daarom in mensen, opleiding en ontwikkeling en sluit daarbij nauw aan bij de ontwikkelingen in de eigen arbeidsmarktregio. Dit doet zij in nauwe samenwerking met en voor bedrijven die daardoor maatschappelijke winst creëren. Zo heeft werk waarde voor iedereen.

Afeer constateert in toenemende mate de gevolgen van de invoering van de Participatiewet en het gelijktijdig volledig op slot zetten van de Wet sociale werkvoorziening en deels ook de Wajong. Het aandeel sw-medewerkers daalt gestaag en het aandeel nieuwe doelgroepen laat een stijgende lijn zien. Mensen die voorheen nog wel een beroep konden doen op de Wsw en Wajong vallen nu onder de werking van de Participatiewet. De arbeidsmarkt heeft zich de laatste jaren dusdanig ontwikkelt waardoor iedereen die kan werken, nu aan het werk is. Gevolg is dat Afeer bijna alleen maar mensen in traject ontvangt die een langere afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Een traject naar werk wordt daarmee anders van aard, intensiever en altijd langduriger. Afeer past haar organisatie en dienstverlening daarop aan. Daarnaast is er in de gehele arbeidsmarktregio een lijn ingezet om ook het onbenutte arbeidspotentieel gereed te maken voor de arbeidsmarkt. Alle gemeenten in de arbeidsmarktregio hebben daartoe ingestemd met het Kaderplan 2023 – 2026 van de Arbeidsmarktregio Groningen (Werk in Zicht). Afeer sluit hierop uiteraard aan.

Afeer werkt sinds haar start volgens een aantal leidende principes en deze zijn nog steeds van toepassing. De focus ligt op persoonlijke ontwikkeling en het verkrijgen van een dienstverband bij een reguliere werkgever. Daar waar dat nog niet kan, kan tijdelijk arbeid in een beschutte omgeving worden aangeboden. Afeer staat voor een blijvend vernieuwende aanpak waarbij een duurzame matching de succesfactor moet zijn. Vandaar dat de markt (de werkgevers) het vertrekpunt is. Daarbij brengen wij alle expertise samen waar dit bijdraagt aan die duurzame uitstroom en leveren maatwerk waar nodig.

Dekkingsmiddelen

Afeer is een hybride organisatie, dat wil zeggen een combinatie van een publiekrechtelijke (uitvoerder van wettelijke taken) en een commerciële organisatie (uitvoerder werkzaamheden in de marktsector). Het primaire (basis)-doel is samenwerken en optrekken met werkgevers in de regio om vacatures in ‘kansrijke’ beroepen adequaat te kunnen invullen. Werkzoekenden kunnen met de expertise die Afeer in huis heeft startklaar gemaakt worden voor werk. Het sociaal ontwikkelbedrijf biedt over de gehele breedte instrumenten die werkzoekenden kunnen helpen om zo snel mogelijk aan werk te komen: opleiding, training, werkervaring en werkleertrajecten in alle sectoren waar het bedrijfsleven behoefte aan heeft. Afeer biedt daarnaast ook een beschutte werkomgeving voor mensen die niet of moeilijk zelfstandig aan het werk kunnen. Daarnaast heeft Afeer mogelijkheden om individueel of groepsgewijs mensen met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt te detacheren en worden opdrachten geleverd aan overheid en marktpartijen.

De dekkingsmiddelen van Afeer voor 2026 bestaan uit eigen gegenereerde omzet en netto toegevoegde waarde van uitgevoerde opdrachten en detacheringen (Toegevoegde waarde) en overheidsbijdragen (Bijdragen), welke zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Toegevoegde waarde			
Opbrengsten	10.071	9.300	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429	-1.500	-1.500
Totaal toegevoegde waarde	8.642	7.800	7.800

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Bijdragen			
Oldambt	19.360	19.624	19.753
Pekela	6.780	7.179	6.917
Westerwolde	3.687	3.589	3.761
Totaal overheidsbijdragen	29.827	30.392	30.432

Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden toegekend aan het taakveld Overhead. Dit betreffen de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning vanaf de functionarissen teammanager en hoger, evenals de ondersteunende afdelingen (zie het organisatieschema).

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Totale kosten van overhead	5.045	5.497	4.986

Een specificatie van de begrote overheadkosten is opgenomen in Bijlage 1. Hier is tevens een specificatie per taakveld opgenomen.

AFEER DE ORGANISATIE

De organisatie van Afeer bestaat uit verschillende onderdelen. Een aantal daarvan zijn de ‘klassieke’ productie- of lijnafdelingen die zijn ondergebracht in het Werkleerbedrijf. Vanuit Team Werk, Team Ontwikkeling en Team Arbeidsmarkt vindt de dienstverlening plaats ten behoeve van de werkzoekenden en werkgevers. Tenslotte zijn er voor de bedrijfsvoering een aantal (ondersteunende) afdelingen en kent Afeer enkele staf- en adviesfuncties.

Organisatieschema

AFEER IN BEDRIJF

Afeer is op 1 juli 2018 gestart en zij voert voor de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde een aantal van hun wettelijke taken uit, namelijk de uitvoering van de Wsw en de Participatiewet voor wat betreft de re-integratie van werkzoekenden en de uitvoering van het 'nieuw beschut' werken. Aan deze begroting ligt een aantal uitgangspunten ten grondslag die het programmaplan voor 2026 vormen.

Daarnaast zijn er onderwerpen waar sinds de start van Afeer binnen de gehele organisatie aan wordt gewerkt en waar in 2026 (en daar waar noodzakelijk ook de volgende jaren) intensief mee verder wordt gegaan. Die onderwerpen raken alle geledingen van Afeer. Afeer beweegt daarbij mee met wat de werkzoekenden nodig hebben en wat de markt vraagt. Belangrijk daarbij is om Afeer op een toekomstbestendige wijze vorm en inhoud te geven zodat de taken vanuit de gemeenten Pekela, Westerwolde en Oldambt zo optimaal mogelijk, met een bijpassende eigen infrastructuur en met het beste resultaat uitgevoerd worden in een adequate huisvesting.

Als gevolg van de verandering in volume van de doelgroepen (minder sw-medewerkers en meer vanuit de nieuwe doelgroepen en onbenutte talenten) wordt de dienstverlening daarmee in lijn gebracht. Dat betekent ook wat voor het organiseren van daarbij passende werkzaamheden en de aan te bieden dienstverlening.

DE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN IN 2026

In het jaar 2026 doet zich een aantal situaties voor die sterk van invloed zijn op de financiële situatie van gemeenten maar zeker ook direct gevoeld worden door sociaal ontwikkelbedrijven zelf. Vanaf 2026 krijgen gemeenten minder budget van het rijk om hun taken uit te voeren. Afeer realiseert zich dat dit een effect zal hebben op de beschikbare financiële middelen van haar gemeenten. Sinds een aantal jaren zet Afeer zelf al flink in op kostenbewustzijn en besparing op de bedrijfskosten daar waar het verantwoord kan. Ruim 80% van de totale begroting bestaat uit loonkosten die op grond van wetgeving en cao-bepalingen door Afeer niet beïnvloedbaar zijn. Iedere procent loonsverhoging levert een flinke kostenstijging op. Met de afschaffing van het lage inkomensvoordeel (LIV) loopt Afeer, als werkgever, bijdragen mis van het rijk. Gemeenten worden hiervoor wel financieel gecompenseerd door het rijk. Afeer kan in 2026 geen beroep meer doen op de compensatie transitievergoeding als gevolg van het afschaffen door het rijk van deze vergoedingen. Voor de uitvoering van de taken van Afeer komt de komende 10 jaar (van 2025 tot en met 2034) extra budget van het rijk naar gemeenten toe in kader van zowel de doorontwikkeling van sociaal ontwikkelbedrijven als voor extra werkgelegenheid bij sociaal ontwikkelbedrijven voor werkzoekenden die nu tussen 'wal en schip' vallen. Hiervoor moeten gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven in gezamenlijkheid plannen maken.

BELEIDSPLAN 2023 – 2026

Afeer heeft in nauwe samenwerking met haar deelnemende gemeenten gezamenlijk een beleidsplan voor de periode 2023 tot en met 2026 voorbereid en door het algemeen bestuur laten vaststellen. Uitgangspunt daarbij is dat Afeer zich blijft aanpassen aan de doelgroep-ontwikkeling, namelijk de blijvende daling van het aantal sw-medewerkers en de komst van nieuwe doelgroepen en de ondersteuningsbehoefte die daarbij qua inhoud en intensiteit benodigd is. Begeleide participatie zal in de komende begrotingen dan ook een prominentere rol gaan spelen vanwege die afbouw van de sw en toename van de nieuwe doelgroepen. Het beleidsplan kent een aantal richtingen voor de komende jaren. Het klantproces van Afeer is daarbij uitgangspunt. Gestreefd wordt om de doelgroep te re-integreren werkzoekenden met inzet van de instrumenten vanuit de Participatiewet (loonkostensubsidie en begeleiding via job-coaching) zo regulier mogelijk aan betaald werk worden geholpen. Het totaal aantal mensen in begeleiding bij Afeer blijft daarbij 'in omvang gelijk'. Afeer werkt aan het herinrichten van haar werkzoekenden-dienstverlening die nog beter past bij wat de huidige werkzoekenden nodig hebben en wat optimaler aansluit bij wat werkgevers vragen.

Als gevolg van het per 2015 op slot zetten van de toegang tot de Wsw, daalt het aantal sw-medewerkers ieder jaar. De verwachting op dit moment is dat het jaar 2026 zal starten met 452,3 fte. Ter vergelijking, de dag voor het op slot zetten van de Wsw had rechtsvoorganger Synergon 1.050 fte sw-medewerkers in dienst. In 2048 zal de laatste sw-medewerker uit dienst gaan bij Afeer. De daling van het aantal sw-medewerkers wordt voor 1/3 deel gecompenseerd door de nieuwe beschut werk medewerkers. In de nieuwe beleidskaders is opgenomen dat de groei van het gemeentelijk bijstandsvolume als gevolg van de sluiting van de Wsw en de Wajong wordt omgezet in een toename van het aantal mensen met een arbeidsbeperking dat door Afeer en de gemeenten wordt ondersteund ('omvang gelijk').

Het krimpen, gelijk blijven of groeien van de totale doelgroep van Afeer, impliceert niet dat de fysieke infrastructuur van Afeer direct dienovereenkomstig krimpt, gelijk blijft of groeit. De benodigde infrastructuur van Afeer is een afgeleide van waar de medewerkers werkzaam zijn, intern, op locatie, gedetacheerd of via begeleid werken. Middels een destijds vastgesteld strategisch huisvestingsplan wordt voorzien in enerzijds het afstoten van werklocaties (krimpende fysieke organisatie) en anderzijds het verduurzamen en upgraden van locaties die in eigen bezit zijn. Bestaande werksoorten worden beoordeeld op toekomstbestendigheid. Wel moet er qua omvang een 'gezonde minimale omvang' aanwezig blijven omdat de infrastructuur ook een rol heeft in het laten opdoen van werkervaring en skills door werkzoekenden en anderen. Ook de nieuwe beschut werk medewerkers zijn merendeels actief in die infrastructuur.

Het is de taak van Afeer om haar medewerkers werkzaamheden aan te bieden die passen bij hun arbeid- en ontwikkelmogelijkheden. Zij werken binnen de eigen infrastructuur of werken op locatie van een opdrachtgever, al of niet in een constructie van detachering. Dat betekent dat passende opdrachten geworven moeten worden bij marktpartijen maar ook bij overheidsorganisaties (waaronder de Afeer gemeenten). Op grond van een Verordening Alleenrecht kunnen gemeenten specifiek benoemde werkzaamheden door hun sociaal ontwikkelbedrijf laten uitvoeren. Raden kunnen besluiten om dat uit te breiden zodat Afeer een nog gevarieerder aanbod van werkzaamheden krijgt.

Het Werkleerbedrijf

Afeer kent onderdelen die primair ten dienste staan van het realiseren van de opdrachten uit de markt ('werken') en de infrastructuur bieden voor het 'leren'. Sinds 2024 zijn de afzonderlijke afdelingen 'Produceren & Verpakken' en "Diensten & Maken' samengevoegd tot het Werkleerbedrijf van Afeer. De werkzaamheden die verricht werden in de voormalige sw-organisatie worden hier uitgevoerd. Werkzoekenden, beschut werk- en sw-medewerkers krijgen hier ook de mogelijkheid om te onderzoeken waar hun specifieke deskundigheid en interesses liggen. Zij komen in aanraking met verschillende werksoorten en kunnen zelf ervaren of hun arbeidstoekomst in bepaalde werksoorten ligt. Ook bestaat de mogelijkheid om hier verschillende werkleertrajecten te volgen die met een certificaat of diploma afgerond worden. Afeer is op vele terreinen een erkend werkleerbedrijf.

"Wij bieden mensen perspectief. Want iedereen heeft recht op werkgeluk".

Productie en omzet

Daar waar het kan, passen wij nieuwe en innovatieve werkmethoden toe en stimuleren wij ondernemend denken. Samen met de medewerkers blijven we continue kijken naar werkprocessen en maken deze efficienter daar waar het kan en moet. Mechanisatie draagt enerzijds zorg voor het op peil houden en verhogen van de omzet en anderzijds geeft dit medewerkers ook de kans om met eigentijdse productiemiddelen te werken wat hun arbeidskansen vergroot. Wij hebben een beheerssysteem ingericht waarbij periodiek het beschikbare budget en de daadwerkelijke realisatie nauwgezet worden gemonitord. Hiermee zijn afwijkingen (zowel positief als negatief) snel inzichtelijk en kan er adequaat en snel bijgestuurd en op ingespeeld worden. Wij hebben een situatie gecreëerd van continue productie en bezetting om zodoende 'stilstand' te voorkomen.

Professionalisering medewerkers, een blijvend proces

Het professionaliseren van de organisatie heeft blijvende aandacht. Daarmee maken we van Afeer een betrouwbare en stabiele partner. Dit blijft een voorwaarde voor het op peil houden van onze output en omzet. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor leidinggevenden en werkleiders, we bieden hun

passende en eigentijdse trainingen en werkmethodieken aan. Wij omschrijven hun competenties en zorgen ervoor dat zij ook voldoende gekwalificeerd zijn en blijven. Wij ontlasten werkleiders van een aantal administratieve taken om hen zo in staat te stellen meer tijd en aandacht te geven aan hun primaire taak. Bij al deze activiteiten is aandacht voor het bieden en bewaken van een sociaal veilige werkomgeving een zeer belangrijk onderdeel.

Optimalisering organisatie

Wij ontwikkelen de methodiek van 'meester – gezel' verder door in het gehele werkleerbedrijf en delen onderling de kennis en opgedane ervaring. Wij blijven onderzoeken of machinale processen die voor bedrijven minder interessant zijn geworden, gedeeltelijk of volledig overgenomen kunnen worden. Zo maken we met bedrijven afspraken voor het verpakken van goederen en producten. Hierdoor werken wij enerzijds aan het verhogen van onze eigen productie en kunnen daarbij nieuwe opleidingstrajecten aanbieden en anderzijds werken wij aan (nieuwe) klantenbinding.

Marktbewerking

Bij de start is Afeer gepositioneerd als een regulier bedrijf die goed vindbaar, bereikbaar en herkenbaar is voor het bedrijfsleven. Zo is Afeer lid van de Ondernemerskring Oost-Groningen (OOG) en MKB-Noord. Wij blijven ervoor zorgen dat alle afdelingen de focus hebben op het verwerven van klanten die aan een SROI (Social Return On Investment) verplichting moeten of willen voldoen. Wij streven daarbij naar een situatie waarbij Afeer hun 'natuurlijke' partner is en blijft. Wij bieden als Afeer een eigen keurmerk aan, dat staat voor duurzaam sociaal ondernemerschap en hiermee verbinden wij het bedrijfsleven nog meer met Afeer. Wij zoeken naar nieuwe markten en werksoorten met een hogere loonwaarde, die passen bij waar wij goed in zijn. Wij bieden onze opleidingen en dienstverlening ook aan andere marktpartijen en (semi) overheidsorganisaties aan. Daarnaast onderzoeken we of wij in andere (kansrijke) branches ook opleidingen kunnen opzetten en aanbieden.

AFEER, DE UITVOERDER VAN DE PARTICIPATIEWET

Ook in Oost-Groningen is nog steeds sprake van een flinke vraag op de arbeidsmarkt. Er zijn nog steeds meer vacatures dan direct bemiddelbare werkzoekenden. De verwachting is dat dit nog geruime tijd zo zal blijven, vak-deskundigen gaan uit van nog zeker 10 tot 20 jaar. Er is nu sprake van een lagere instroom van werkzoekenden in zowel de Participatiewet als de Werkloosheidswet, op zich een positieve ontwikkeling voor onze inwoners en de regio. Iedereen die nu wil en kan werken, kan ook aan de slag (al of niet met inzet van de beschikbare ondersteuningsinstrumenten zoals loonkostensubsidie, jobcoaches en een no-risk polis). Het gebrek aan direct plaatsbare werkzoekenden kan evenwel een rem zetten op de economische ontwikkeling en groei doordat vacatures niet vervuld gaan worden en uitbreiding niet mogelijk is als gevolg van arbeidskrapte.

Krapte op de arbeidsmarkt blijft

Het effect van bovenstaande is wel dat er nagenoeg geen werkzoekenden zijn die direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt. Afeer werkt zodoende met werkzoekenden die meer, intensiever en langduriger ondersteuning nodig hebben. De verwachting is dat dit nog vele jaren zo zal blijven. Een langere en intensiever verblijf bij Afeer brengt meer en op onderdelen andere inzet van personeel met zich mee. Het is niet ondenkbaar dat de positieve economische ontwikkelingen in Oost-Groningen afgeremd wordt doordat bedrijven geen of onvoldoende (gekwalificeerd) personeel kunnen krijgen. Dat zou een onwenselijke situatie zijn en daarom wil Afeer een bijdrage leveren om hier een aanbod op te doen.

> ***"Er zijn nog steeds mensen die werk zoeken en er is veel werk dat mensen zoekt".***

Beschut werk, taakstelling en financiering

Mensen met een arbeidsbeperking hebben soms heel veel begeleiding of aanpassing van en op de werkplek nodig. Voor hen is een plek op de reguliere arbeidsmarkt nagenoeg onbereikbaar, ook niet met de inzet van de diverse beschikbare ondersteuningsinstrumenten. Binnen de Participatiewet is hiervoor een nieuwe voorziening getroffen, het beschut werk. Gemeenten krijgen van het Ministerie van SZW jaarlijks een taakstelling voor het minimaal aantal te realiseren arbeidsplaatsen. Afeer voert deze taak uit voor de gemeenten door het aanbieden van een dienstverband en wel voor het aantal wat overeenkomt met genoemde taakstelling. Er zijn echter in Oost-Groningen meer inwoners met een indicatie beschut werk dan de taakstelling, een wachtlijst ontstaat. Voor de betrokken personen is dit een ongewenste situatie omdat geen perspectief kan worden geboden op een werkzaam leven. Dit geldt ook voor jongeren die het Pro/VSO-onderwijs verlaten en aangewezen zijn op werken in een beschutte omgeving. Ook zij dreigen voor langere tijd op een wachtlijst terecht te komen. Afeer maakt met de eigen gemeenten afspraken om hier een passende oplossing voor te zoeken c.q. de beperking van de taakstelling los te (gaan) laten.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op dit terrein een tweetal belangrijke onderzoeken laten uitvoeren. Zo is een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de taakstelling wordt toegekend. Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd naar de bekostiging van de beschut werk banen. Uit het onderzoek komt naar voren dat dit onvoldoende is. Het rijk heeft inmiddels besloten om de vergoeding voor de begeleiding flink te verhogen. Het streven van SZW is om vanaf het jaar 2026 te komen met een nieuwe opzet van de taakstelling-verdeling. Hoe dat uitpakt voor de Afeer gemeenten is nu nog ongewis.

Dienstverlening aan medewerkers, werkzoekenden en werkgevers

Afeer zet in op detachering, opleiding, training, begeleiding, invulling van vacatures in diverse branches en het ondersteunen en adviseren van werkgevers bij hun huidige en toekomstige personeelsvraagstukken. Om dat te bereiken blijft Afeer inzetten op aanbodversterking en passende werkgeversdienstverlening. Uitgangspunten hierbij zijn dat de route naar werk zo efficiënt mogelijk vormgegeven wordt en arbeidsmarktrelevant is, er altijd een passende activiteit is voor de werkzoekende en de blik is gericht op kansrijk werk. Afeer zet in op een versterking van het branchegericht werken en sluit aan op de afspraken die zijn en worden gemaakt in de arbeidsmarktregio Groningen (zoals het nieuwe Kaderplan 2023 – 2027) en in de sub regio Oost-Groningen. Daar waar noodzakelijk wordt dienstverlening aangepast en uitgebreid om zo een maximaal mogelijk resultaat te behalen.

Focus op werkzoekendendienstverlening

Afeer blijft ook in de komende jaren te maken krijgen met het re-integreren van werkzoekenden met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Dat heeft ertoe geleid dat Afeer in 2025 een start heeft gemaakt met een vernieuwende vorm van werkzoekendendienstverlening die beter past bij wat de huidige werkzoekenden nodig hebben. Belangrijk onderdeel daarbij is de verdere ontwikkeling en uitbreiding van de Werklab's alwaar werkzoekenden gedurende langere tijd en onder de juiste begeleiding de mogelijkheid krijgen om kennis te maken met diverse werksoorten en zich daarin ook te bekwamen.

Wij laten het aanbod van werkleertrajecten (zowel in- als extern) zoveel mogelijk aansluiten bij de vraag uit de markt. Wij activeren werkzoekenden zoveel als mogelijk binnen het werkgebied van Afeer (daar waar nodig wordt gebruik gemaakt van mogelijkheden vanuit de gehele arbeidsmarktregio). Hiertoe wordt integraal gebruik gemaakt van onze verschillende locaties binnen de drie gemeenten. De verschillende vormen van ondersteuning en dienstverlening worden continu afgestemd op het niveau en behoefte van de werkzoekende en de vraag van de werkgever. Daar waar nodig zetten we andere organisaties vanuit het sociaal domein in om problemen op andere leef terreinen aan te pakken.

Wij blijven investeren in de aanpak van de in omvang steeds toenemende doelgroep anderstaligen. Gemeenten zijn met de invoering van de nieuwe wet Inburgering weer verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. Onderdeel daarvan is het aanbieden van een traject richting oriëntatie op werk. Gemeenten hebben hiervoor afspraken gemaakt met Afeer om voor deze doelgroep speciale trajecten op te zetten en aan te bieden. Hiermee is in 2024 een begin gemaakt. De verwachting is dat deze doelgroep in aantallen blijft toenemen.

Werkgeversdienstverlening

Wij werken voor en met de (lokale) ondernemers en werkgevers. Wij hebben onze blik zoveel als mogelijk gericht op het anticiperen op de arbeidsvraag en het organiseren van ondersteuning aan de ondernemer c.q. werkgever. Wij onderschrijven en handelen naar de bepalingen ter voorkoming van verdringing. Wij hebben aansluiting met de afdelingen Economische Zaken (Pekela en Westerwolde) en het Ondernemersloket (Oldambt).

EXTERNE ONTWIKKELINGEN VAN INVLOED OP EIGEN TAKEN

De begroting is mede een gevolg van bestaande afspraken, genomen besluiten en gedane inschattingen. Daarnaast is er een aantal externe ontwikkelingen die voor het jaar 2026 en volgende van invloed kunnen zijn maar waar Afeer of haar deelnemende gemeenten geen of nagenoeg geen

De Participatiewet in balans

Uit een aantal beleidsevaluaties is gebleken dat de Participatiewet niet voor iedereen goed uitpakt. Tevens is er landelijk de nodige weerstand ontstaan over een aantal ongewenste hardheden in deze wet. De minister van SZW heeft daarom het initiatief genomen om de Participatiewet weer in balans te krijgen. Met het wetsvoorstel zet het kabinet een eerste concrete stap om hardheden in de huidige wet weg te nemen door mensen centraal te stellen en uit te gaan van vertrouwen.

Doelstelling van de wetswijziging is dat de wet een passende perspectief op werk en participatie biedt, de rechten en plichten begrijpelijk zijn en goed na te leven, mensen zich ondersteun voelen door de wet als het gaat om zaken als werk en inkomen, een doelmatig vangnet biedt, zeker en voorspelbaar, een toereikend inkomen biedt en dat de wet goed aansluit bij de brede vormgeving van het sociaal domein en het inkomensstelsel.

De aanpassing van de wet gaat via een drietal sporen. Voor spoor 1 zijn en 20-tal wetswijzigingen in voorbereiding om de hardheden uit de bestaande wetgeving te halen maar ook zijn maatregelen voorzien om belemmeringen weg te nemen voor het aan het werk gaan en blijven. Via spoor 2 vindt een beleidsvoorbereiding plaats voor een fundamentele herziening van de wet, de wet wordt opnieuw opgebouwd, de doelen van de wet worden geherformuleerd en er vindt onderzoek plaats naar welke ondersteuningsinstrumenten het beste kunnen worden ingezet. Tenslotte gaan uitvoerende organisaties in spoor 3 aan de slag om de beweging richting ‘vertrouwen, menselijke maat en eenvoud bij uitvoerders’ te faciliteren.

De inwerkingtreding van de wetswijzigingen uit spoor 1 was oorspronkelijk voorzien per 1 januari 2025 maar is inmiddels als gevolg van het indienen van diverse moties in de Tweede Kamer verschoven naar 1 januari 2026. Wat de exacte (financiële) gevolgen hiervan zijn voor gemeenten en Afeer is nu nog niet aan te geven.

Regionaal Werkcentrum , op weg naar een nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur

In het coalitieakkoord van het huidige kabinet is de maatregel ‘uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur’ opgenomen om de overgang van werk-naar-werk en van uitkering-naar-werk te stimuleren. De ambitie is een publiek-private arbeidsmarktinfrastructuur die werkenden, werkzoekenden en werkgevers toegang biedt tot tijdige, passende, herkenbare en toegankelijke dienstverlening om de stap naar duurzaam werk te faciliteren. De samenwerking in de Regionale Mobiliteitsteams (RMT’s), Leer Werk Loketten (LWL’s) en Werkgeversservice punten (WSP’s) heeft een krachtige impuls gegeven aan de publiek-private samenwerking en dienstverlening in de 35 arbeidsmarktregio’s. De betrokken partners willen deze samenwerking structureel versterken. Om deze arbeidsmarktinfrastructuur te implementeren is nieuwe SUWI-wetgeving per 1 januari 2026 nodig en een transitiejaar in 2025. Afeer, als een van de partners in arbeidsbemiddeling, zal in 2026 de effecten van bovenstaande gaan merken. In welke omvang en hoedanigheid en met welke financiële consequenties is nu nog niet te voorzien.

Nij Begun, sociaal en economische agenda

De Sociale Agenda moet ervoor zorgen dat Groningen en Noord-Drenthe in de komende dertig jaar weer op het landelijk gemiddelde moet komen op het gebied van verbeteren van (mentale) gezondheid, vergroten van de leefbaarheid, kansen voor kinderen (jongeren en de volgende generatie) en deelnemen aan werk en verminderen van armoede. In deze agenda zijn onder andere de nieuwe ‘Nij Begun banen’ opgenomen. De doelen van de Economische Agenda zijn gebaseerd op vijf hoofdthema’s, namelijk een toekomstbestendige economie in een gezonde leefomgeving, het bevorderen van ondernemerschap, het ontwikkelen en behouden van talent, het verzilveren van kennis en het versterken van regionaal bewustzijn en trots. Daarbij kent deze agenda veel aandacht voor de arbeidsmarktsituatie. De uitwerking van de agenda’s start in 2025 en het is nu nog te vroeg om de impact voor Afeer in de komende jaren weer te geven.

NIEUWE FINANCIËLE VERDEELSLEUTELS PER 2026

In het nieuwe beleidsplan is ook de werking van de financiële verdeelsleutels (de basis waarop de gemeentelijke bijdrage aan Afeer wordt bepaald) beoordeeld. Daarbij is besloten om deze per begrotingsjaar 2026 aan te gaan passen. De gemeentelijke bijdrage werd tot 2026 bepaald door een gewogen gemiddelde van een drietal verdeelsleutels, namelijk het aantal sw-medewerkers, beschut werk medewerkers en het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeente. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het aandeel aantal uitkeringsgerechtigden gewijzigd in aandeel aantal re-integratietrajecten die de gemeente inbrengt bij Afeer (jaar T – 2). Deze vorm sluit meer aan bij de re-integratie dienstverlening die wordt geboden aan de inwoners per gemeente. Immers, niet alle uitkeringsgerechtigden zijn in beeld bij Afeer.

De toepassing van deze nieuwe verdeelsleutels zal met zich meebrengen dat de gevraagde gemeentelijke bijdragen vanaf 2026 afwijken van hetgeen in de meerjarenraming van de begroting 2025 was opgenomen. Bij het aanbieden van de begroting 2025 werd dit al specifiek aangegeven. Deze nieuwe financiële verdeelsleutels worden formeel opgenomen in de in 2025 te wijzigen GR Afeer.

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2026

Aan deze begroting ligt, naast de GR Afeer, het beleidsplan en geconstateerde ontwikkelingen ook een aantal uitgangspunten ten grondslag.

Afeer streeft naar het op niveau houden van de netto toegevoegde waarde

Voor het jaar 2026 blijven we rekening houden met een uit eigen activiteiten te behalen netto toegevoegde waarde (is de omzet minus de hieraan direct verbonden kosten) van 7.8 miljoen euro. Sinds het begrotingsjaar 2023 is dit het streven. Dit moeten we echter wel bereiken met steeds minder sw-medewerkers. We blijven daarbij inzetten op het ontwikkelen van de sw-medewerkers als gevolg waarvan zij – naast een groei in de eigen mogelijkheden – ook in staat worden gesteld om andere opdrachten uit te kunnen voeren. Deels kunnen we dit ook compenseren met een beperkte toename van het aantal beschut werk medewerkers (met een lagere verdiencapaciteit) en medewerkers die na afloop van een opleiding een tijdelijke arbeidsovereenkomst bij Afeer. Daarnaast blijven we zoeken naar beter renderende opdrachten in de markt. Duidelijk is dat het de komende jaren steeds moeilijker, zo niet onmogelijk, zal worden om de netto toegevoegde waarde op dit niveau te houden.

Afeer volgt de cao-ontwikkelingen

De begroting van Afeer bestaat uit meer dan 80% uit loonkosten. Afeer heeft medewerkers die onder verschillende cao's vallen. Op dit moment lopen nog een aantal cao-onderhandelingen of gaan nog gevoerd worden. Uitkomst is nog ongewis.

De ambtelijke cao (Cao SGO) loopt af per 1 april 2025. Op dit moment zijn de onderhandelingen voor een nieuwe cao gaande maar verlopen stroef. Ten aanzien van de loonontwikkeling is er een flink verschil tussen hetgeen vakbonden vragen en werkgevers bieden. De uitkomst is nog ongewis. In de begroting voor 2026 houden we rekening met een stijging van 3,5%.

De cao voor de sw-medewerkers heeft een looptijd van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. Op dit moment hebben vakbonden nog geen overleg gehad met de formele werkgever (VNG en Cedris). Ten aanzien van de loonkosten wordt voor het jaar 2026 rekening gehouden met een stijging van het wettelijk minimum loon en de gevolgen van de LPO (loonprijscompensatie) aanpassing van 2,75% er 1 januari 2026 en ook 2,75% per 1 juli 2026 (in de regel wordt het wettelijk minimum loon 2 keer per jaar door het rijk aangepast). Gemeenten worden door het rijk gecompenseerd voor de gestegen sw-loonkosten.

Voor de beschut werk medewerkers is de cao Aan de Slag van toepassing. Deze had een looptijd van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2023. Gelijktijdig met het openbreken van de sw-cao, is ook deze cao tussentijds aangepast als gevolg waarvan het loon en de reiskostenvergoeding zijn gestegen maar waarbij ook de looptijd van deze cao is verlengd tot 31 december 2024. De vakbonden en de werkgever (VNG en Cedris) zijn in het najaar van 2024 begonnen met het voeren van gesprekken over een nieuwe cao. Vanuit werkgeverszijde kwam geen inzet. Zij menen dat ze geen concrete loonafspraken met de bonden kunnen maken zolang het Rijk niet met meer geld voor de gemeenten en de SW-bedrijven beschikbaar stelt. Op dit moment verkeren de onderhandelingen in een impasse. In de begroting houden we rekening met een stijging van 2 keer 2,75% op de wijze zoals hierboven aangegeven.

Afeer voert taakstelling beschut werk uit

Ten aanzien van de taakstelling beschut werk, wordt rekening gehouden met de jaarlijks procentuele landelijke stijging in aantal te realiseren plaatsingen nu de taakstelling 2026 per gemeente pas in december 2025 of begin januari 2026 bekend wordt gemaakt door het rijk. Daarbij wordt uiteraard ook rekening gehouden met de reeds bestaande afspraken per gemeente over extra plaatsingen boven taakstelling.

WAT GAAT HET KOSTEN?

De raming van de kosten voor de uitvoering van het programmaplan van Afeer is terug te vinden in het onderstaand overzicht baten en lasten.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024		Begroting 2026		Begroting 2025	
Netto opbrengsten	8.642		7.800		7.800	
Overheids bijdragen	29.827		30.392		30.432	
Totaal baten		38.469		38.192		38.232
Totale kosten sw-medewerkers	-22.496		-20.557		-21.475	
Totale kosten Nieuw beschut werk	-1.140		-1.620		-1.381	
Totale kosten Participatiewet	-696		-1.074		-1.519	
Totale kosten ambtelijk overhead	-2.964		-3.585		-3.115	
Totale kosten begeleide participatie	-5.271		-5.919		-5.606	
Totale overige personele kosten	-533		-1.274		-974	
Totale bedrijfskosten	-4.638		-4.162		-4.162	
Totaal lasten		-37.738		-38.192		-38.232
Exploitatieresultaat	voordelig	731		0		0
Resultaat van de verbonden partijen		46		0		0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	voordelig	777		0		0

Paragraaf

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Risico's horen bij het proces van verandering. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing wordt de financiële positie van Afeer beschreven en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandsvermogen

Afeer vormt in principe geen eigen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen van Afeer wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Een eventueel nadelig saldo dient – conform de Gemeenschappelijke Regeling – door de deelnemende gemeenten bijgedragen te worden. Het Algemeen Bestuur heeft de mogelijkheid behaalde positieve resultaten terug te geven aan de deelnemende gemeenten of geheel of ten dele te bestemmen voor het eigen vermogen door middel van het vormen van een algemene reserve of bestemmingsreserves. De reserves vormen in dat geval een buffer voor eventuele toekomstige tegenvallers of, bij liquidatie van Afeer, voor opgebouwde rechten op verlof, compensatie-uren, vakantietoeslag en bestaande verplichtingen.

Gemeentelijke bijdrage

Bij de start van Afeer zijn financiele verdeelsleutels vastgesteld om de gemeentelijke bijdrage te kunnen bepalen. In de begroting 2026 zijn deze herijkt. De nieuw vastgestelde systematiek bestaat uit een aantal stappen. Er zijn 5 factoren welke de grondslag zijn voor de verdeling per gemeente, namelijk het aantal WSW medewerkers, aantal beschut werkplekken, aantal fte uit de doelgroep participatiewet, het aantal mensen met een loonkostensubsidie bij reguliere werkgevers en het aantal trajecten (allemaal van het jaar t-2. Een gewogen gemiddelde op basis van de kosten en baten zorgt voor de juiste toerekening van de factoren in de totale verdeelsleutel.

Nieuw beschut

Het aantal te realiseren Nieuw beschut werkplekken per gemeente in 2026 is nog niet bekend. De werking van de taakstelling per gemeente wordt onder de loep genomen hierover is nog geen duidelijkheid. In deze begroting is uitgegaan van de huidige landelijke procentuele stijging. Op grond hiervan is eveneens de doorberekening van begeleidingskosten en het ontvangen van loonkostensubsidie gemaakt.

Opbrengsten en netto toegevoegde waarde

Van de totaal begrote opbrengsten en netto toegevoegde waarde (NTW) is een gedeelte vastgelegd in de vorm van meerjarige contracten. Er wordt continu gewerkt aan continuering van contracten en het werven van nieuwe opdrachten. Voor verlenging van de contracten moet worden onderhandeld. Voor jaarcontracten en kortlopende orders moet telkens en doorlopend acquisitie worden gepleegd. Het risico bestaat hierdoor dat de begrote opbrengsten en netto toegevoegde waarde niet zullen worden gehaald.

Lonen en salarissen

Ieder jaar is het afwachten welke Cao verhogingen doorgevoerd gaan worden, dit blijft altijd een risico. In de begroting wordt op voorhand rekening gehouden met een bestendige lijn conform voorgaande jaren waarbij een conservatief percentage aan loonstijgingen is toegepast voor iedere Cao.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De verplichtingen betreffende opgebouwde vakantietoeslagen, spaarverlof en regulier verlof worden niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het Besluit begroting en verantwoording (BBV 2004) niet is toegestaan.

Het bedrag aan huurverplichtingen voor 2026 aangaande onroerend goed bedraagt € 90.000. Dit bedrag is opgenomen in het overzicht baten en lasten en maakt deel uit van de Huisvesting.

Huurverplichtingen voor de resterende contractduur van de diverse gebouwen die worden gehuurd worden niet in de balans tot uitdrukking gebracht, omdat dit op grond van de regelgeving in het BBV niet is toegestaan.

Overige risico's

Afeer doet een beroep op het 'vrijstellingsartikel' in de Wet op de Vpb (op grond van het zogenoemde '90%-criterium'). Jaarlijks moet aan de voorwaarden voor toepassing voor de vrijstelling worden getoetst. In deze begroting is uitgegaan van voortzetting van de vrijstelling en daardoor is er geen schuldpositie Vpb opgenomen.

Door de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de Wet op de sociale werkvoorziening afgesloten voor nieuwe instroom. Sw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun wettelijke rechten en plichten. Het aantal sw-medewerkers loopt terug als gevolg van natuurlijk verloop, wat resulteert in lagere loonkosten sw. Tegelijkertijd bestaat er het risico van een lagere verdiencapaciteit van de organisatie.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) had al regels vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), maar per 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf die datum geldt dezelfde privacywetgeving in de hele Europese Unie (EU). Afeer werkt met een kwetsbare doelgroep, waardoor het beschermen van persoonsgegevens extreem belangrijk is. Afeer heeft technische en organisatorische maatregelen genomen om risico's te beperken. Naast het risico op boetes als gevolg van een datalek, is er het risico van imagoschade.

Afeer maakt gebruik van onderaannemers, waardoor Afeer op grond van de wet ketenaansprakelijkheid (WKA) aansprakelijk kan worden gesteld voor te betalen sociale premies en belastingen van gefailleerde onderaannemers. Het risico wordt beperkt door het gebruik van een geblokkeerde bankrekening, de zogenaamde G-rekening. Een mogelijke schadepost is gezien het sterk wisselende orderpakket niet kwantificeerbaar.

Bij het voorgaande dient te worden bedacht, dat voor eventuele toekomstige tegenvallers en bij eventuele liquidatie van Afeer de aangesloten gemeenten indien nodig dienen bij te dragen, conform de Gemeenschappelijke Regeling.

Andere noemenswaardige risico's zijn op dit moment niet bekend.

Financiele kengetallen begroting en jaarverslag

Verloop van de kengetallen	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Netto schuldquote	80%	88%	94%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	80%	88%	94%
Solvabiliteitsratio	13%	13%	7%
Structurele exploitatieruimte	-289%	-327%	-327%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Toelichting kengetallen

Deze cijfers geven een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen. Bij de beoordeling van de financiële ratio's dient de verbondenheid met de deelnemende gemeenten in acht te worden genomen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van Afeer ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximumnorm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Afeer verstrekt geen leningen waardoor dit getal gelijk staat aan de Netto schuldquote.

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin Afeer in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Afeer.

De structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Afeer heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat er onvoldoende ruimte is om de lasten te blijven dragen en is er een gemeentelijke bijdrage nodig.

Paragraaf

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN (inclusief investeringen)

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het beleid van Afeer ten aanzien van het groot onderhoud van kapitaalgoederen in het jaar 2026 tot uitvoering wordt gebracht en welke middelen hiervoor zullen worden aangewend.

Afeer heeft in 2024 het meerjarenonderhoudsplan definitief gemaakt en er is ook een voorziening groot onderhoud gevormd. De voorziening is in deze begroting verwerkt. Onderhoudskosten van groot onderhoud van kapitaalgoederen zijn niet meer in de exploitatie opgenomen. Dit heeft plaatsgemaakt voor een structurele, geegaliseerde toevoeging in de voorziening voor groot onderhoud.

Het onderhoud aan materieel en gebouwen wordt beheerd door de technische dienst (TD) van Afeer. Uitvoering geschiedt deels door eigen medewerkers en deels door externe bedrijven of specialisten.
Voor registratie en herkenning van productiemiddelen wordt een middelenbeheersysteem gehanteerd. Middels dit systeem worden onder meer onderhoudsfrequenties, wettelijke keuringen, inspecties en machinegegevens geregistreerd.

Voor het jaar 2026 is er een totale investeringsruimte van € 700.000,- begroot. Om de ingezette lijn door te kunnen trekken is voor 2027 en verder een investeringsruimte opgenomen van structureel € 700.000 per jaar.

Verschuivingen binnen de investeringsbegroting zijn toegestaan, mits het totale begrote bedrag niet wordt overschreden en mits de afschrijvingstermijn van het aan te schaffen actief niet korter is dan die van de begrote soort activa. Door deze maatregel blijft het taakstellende karakter van de begroting behouden.

Investeringen overzicht 2026

(x € 1.000)

Soort activa	Levensduur in jaren	Bedrag 2026
Voorzieningen aan terreinen	20	0
Gebouwen	20 tot 40	100
Installaties	10 tot 20	0
Machines	3 tot 10	400
Inventarissen	5 tot 10	0
Automatisering	3 tot 5	200
Vervoermiddelen	5 tot 10	0
Totaal		700

De paragraaf betreffende de financiering bevat de beleidsvoornemens ten aan zien van de financierings-portefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de financieringsbehoefte. Op grond van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) heeft Afeer in de begroting een financieringsparagraaf opgenomen, waarin verantwoording over het treasurybeleid wordt afgelegd.

Kasgeldlimiet

Afeer mag zijn activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet financiering decentrale over-heden (Wet fido) is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto vlottende schuld, ofwel de netto kortlopende schuld.

De kasgeldlimiet wordt berekend door een in de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (Ufdo) vastgesteld percentage van de totale bedrijfslasten van Afeer te nemen. Voor een gemeenschap-pelijke regeling is dit 8,2%. Uit het overzicht baten en lasten overeenkomstig het BBV bedragen de totale bedrijfslasten voor 2026 € 39.692(x € 1.000).

De netto vlottende schuld per kwartaal is het gemiddelde van de standen van deze schuld op de eerste dag van iedere maand in het desbetreffende kwartaal.

In het volgende overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm, in overeenstemming met de Wet fido.

(x € 1.000)

Omschrijving		Bedragen per kwartaal			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Omvang van de begroting per 1 januari		39.692	39.692	39.692	39.692
1 Toegestane kasgeldlimiet					
- in procenten van de grondslag		8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
- in een bedrag		3.255	3.255	3.255	3.255
2 Omvang vlottende korte schuld					
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		0	0	1.000	1.000
Schuld in rekening-courant		0	0	0	0
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0
3 Vlottende middelen					
Contante gelden in kas		1	1	1	1
Tegoeden in rekening-courant		0	0	0	0
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet					
4 Totaal netto vlottende schuld	(2 - 3)	-1	-1	999	999
Toegestane kasgeldlimiet	(1)	3.255	3.255	3.255	3.255
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	(1 - 4)	3.256	3.256	2.256	2.256

Renterisiconorm

De renterisiconorm wordt berekend door het bij Ministeriële regeling vastgestelde percentage van de totale bedrijfslasten van het begrotingsjaar van Afeer te nemen. De norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal voor 2026 bedraagt € 39.692 (x € 1.000).

(x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Basisgegevens					
1 Renteherziening op vaste schuld o/g		0	0	0	0
2 Betaalde aflossingen		213	213	213	213
3 Renterisico	(1 + 2)	213	213	213	213
4 Renterisiconorm		7.938	8.054	8.200	8.183
5a Ruimte onder renterisiconorm	(4 > 3)	7.725	7.841	7.987	7.970
5b Overschrijding renterisiconorm	(3 > 4)	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
4a Totale lasten op de begroting		39.692	40.268	40.998	40.913
4b Het bij Min. regeling vastgestelde %		20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	(4a x 4b)	7.938	8.054	8.200	8.183

Treasurybeheer

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Afeer heeft een laag risicoprofiel, doordat de rentepercentages van alle langlopende leningen voor de gehele looptijd vaststaan en doordat er geen gebruik wordt gemaakt van derivaten (financiële derivaten zijn beleggingsinstrumenten die hun waarde ontlenen aan de waarde van een ander goed, zoals aandelen en olie).

Financiering

Door middel van het onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

(x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Gemidd. rente	Looptijd
Stand per 1 januari	6.545	1,20%	>1 jr
Nieuwe leningen	0		
Reguliere aflossingen	-213		
Vervroegde aflossingen	0		
Renteaanpassing (oud percentage)	0		
Renteaanpassing (nieuw percentage)	0		
Stand per 31 december	**6.332**	1,20%	

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren valt onder de Wet financiering decentrale overheden (fido). Doel van het schatkistbankieren is het verlagen van de EMU-schuld. Schatkistbankieren houdt in dat instellingen hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Door gebruik te maken van schatkistbankieren verlaat publiek geld de schatkist pas op het moment dat de middelen benodigd zijn voor de uitvoering van een publieke taak. Om te bepalen wanneer er sprake is van overtollige middelen is er een drempelbedrag gedefinieerd. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van het begrotingstotaal zoals dat ook gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het berekenen van de kasgeldlimiet. Afeer hanteert een actief beleid om overschrijdingen van het drempelbedrag te voorkomen en tijdig eventueel overtollige middelen ten gunste te brengen van de schatkist, dit gebeurt deels automatisch.

Berekening van het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de ontvangsten en de uitgaven van de collectieve sector in een jaar, zijnde het netto financieringssaldo van een overheid die lid is van de Economische en Monetaire Unie (EMU), berekend overeenkomstig de voorschriften van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Het EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land; gemeenschappelijke regelingen tellen ook mee. Om dit te benadrukken is in het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen dat in de jaarrekening en begroting inzicht moet worden gegeven in het EMU-saldo. Hiervoor is onderstaande tabel opgenomen.

(x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Begrotingssaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	0	0
Mutatie (im)materiële vaste activa	-303	-148	-158
Mutatie voorzieningen	0	30	49
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie	0	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im) materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	303	178	207

Toelichting: Een negatief EMU-saldo betekent een EMU-terkort.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering van Afeer. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen van Afeer te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Organisatiestructuur

Afeer bestaat uit diverse bedrijfsonderdelen die door de Algemeen Directeur en teammanagers worden aangestuurd. Daarnaast heeft Afeer een strategisch adviseur en voor controlling taken wordt op afroep ingehuurd. Een schematische weergave van de organisatie is te vinden in het programmaplan eerder in dit boekwerk.

Systemen

Door bedrijfsvoering wordt hard meegewerkt aan de verdere ontwikkeling van Afeer en het mogelijk maken van de primaire processen. Door de invoering van 1 centraal systeem is het mogelijk geworden om veel meer werkzaamheden te digitaliseren en sneller te verwerken. Dit heeft veel voordelen voor zowel gebruikers als (eind-)verantwoordelijken die daarmee betere en real time informatie hebben die nodig is om Afeer aan te sturen. Aan dit systeem wordt dagelijks gewerkt en blijft in ontwikkeling.

De wetgeving rondom privacy en het werken in systemen is in de afgelopen jaren steeds stringenter geworden. Dit, in combinatie met de hiervoor genoemde ontwikkeling en digitalisering, maakt informatiemanagement een steeds belangrijker bedrijfsproces. Afeer zet hier stevig op in en treedt steeds in nauw contact met ketenpartners.

Huisvesting

Afeer heeft in 2024 het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) definitief gemaakt en er is ook een voorziening groot onderhoud gevormd. Eerdere grote verbouwingen hebben er voor gezorgt dat Afeer een toekomstbestendige huisvesting heeft gerealiseerd en vanaf 2025 wordt gewerkt met het MJOP waardoor dit ook zo blijft.

Communicatie

Afeer staat als bedrijf midden in de samenleving en wil ook verbinding met die samenleving. Dat betreft zowel bedrijven / gemeenten / organisaties als overige belangstellenden. Heldere, frequente en eerlijke communicatie over wie we zijn en wat we doen blijft dan ook voor 2026 een belangrijk speerpunt.

P&O-beleid

Participatiebedrijven hebben ten opzichte van andere bedrijven een bijzonder karakter. De specifieke doelgroep vraagt om andere, meer directe, aansturing en beleidsvorming. Het “in de lijn leggen van P&O-taken” werkt bijvoorbeeld niet. Hetzelfde geldt voor de begeleiding van ziekteverzuim. Verzuim ligt gemiddeld genomen bij participatiebedrijven hoger dan bij andere bedrijven. Medewerkers hebben meer en specifieke gezondheidsklachten. Dit vraagt om een andere begeleiding. Er wordt gebruik gemaakt van een stevig verzuimbegeleidingsmodel dat ook in 2026 voorgezet wordt.

Kwaliteit Arbo en Milieu

Afeer is voor diverse werksoorten gecertificeerd. Dit vraagt een continue alertheid voor de medewerkers en permanente audits om de certificaten te behouden. De afdeling Kwaliteit is als het ware de hoeder van deze certificaten, draagt zorg voor implementatie, is de auditor en partner van het management.
Periodiek vindt een RI&E plaats vanuit Arbo perspectief waarna het op basis daarvan opgestelde plan van aanpak de leidraad wordt voor de komende periode. Afeer besteedt altijd veel aandacht en geld aan persoonlijke beschermings- en hulpmiddelen.

Fraude

Fraude, frauderisico's, preventie en bescherming van integriteit staan op de agenda bij Afeer. Er is een actueel integriteitsbeleid, een klokkenluidersregeling en in de processen is waar mogelijk functiescheiding ingebouwd.

Er wordt continu gewerkt aan bewustwording en aandacht voor de risico's en preventiemaatregelen, waarbij houding, gedrag en cultuur ook nadrukkelijk aan de orde komen.
Op basis van interne analyse hebben we risico's gedefinieerd en beheersmaatregelen ingericht om deze risico's te mitigeren. Het betreft bijvoorbeeld risico's ten aanzien van:

- Onrechtmatige/frauduleuze betalingen aan klanten, leveranciers, personeel
- Corruptie risico in zakelijke relaties
- Onrechtmatige / frauduleuze declaraties
- Onttrekken van activa aan de organisatie
- Misbruik van bedrijfsmiddelen en/of bedrijfsgegevens

We hebben en/of werken aan de volgende beheersingsmaatregelen om risico's zoals hiervoor benoemd te voorkomen, dan wel tijdig te ontdekken:

- Selectief aannamebeleid, opvragen van een VOG en het laten ondertekenen van een integriteitsverklaring
- Voorbeeldfunctie vanuit de leiding
- Functiescheiding in het accorderen van facturen, declaraties en het betalingsverkeer
- Toegangsbeveiliging en rechtenbeheer in de geautomatiseerde gegevensverwerking

Paragraaf
VERBONDEN PARTIJEN

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf op grond van artikel 9, lid 2f van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV 2004)

Het begrip verbonden partij kan als volgt worden gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij Afeer een bestuurlijk en financieel belang heeft”.

Het BBV verbiedt Afeer om haar 100% dochters Hoveniersbedrijf Nieland BV, Afeer Mobiliteit B.V. en Afeer Participatie B.V. samen met de cijfers van de andere bedrijfsonderdelen van Afeer te consolideren. Om als bestuur en management toch een helder inzicht in de totale prestatie van Afeer te krijgen en om eventuele risico’s te kunnen onderkennen, vinden wij het noodzakelijk om ook deze bedrijven in het jaarverslag en de jaarrekening op te nemen. We doen dit in de vorm van een balans en een resultatenrekening, gevolgd door een toelichting op beide.

BEDRIJFSPROFIEL

Hoveniersbedrijf Nieland BV is gevestigd aan de Winschoter Hogebrug 1 te Blijham. Het bedrijf is in 1998 door indertijd Synergon overgenomen van de toenmalige eigenaar, die zijn werkzaamheden als ondernemer wilde afbouwen doch niet over een opvolger beschikte. Synergon werd in die periode geconfronteerd met omvangrijke bezuinigingen in de uitbesteding van gemeentelijk groenonderhoud, waardoor voor een aanzienlijk aantal medewerkers vervangend werk moest worden gezocht. Om die reden is Nieland BV ingezet om meer particulier hovenierswerk naar Synergon toe te trekken. Inmiddels zijn de groen werkzaamheden al een aantal jaren samengevoegd en worden deze thans vanuit Afeer uitgevoerd. Binnen Nieland BV worden geen activiteiten meer verricht anders dan verloning van medewerkers die onder de Hoveniers-cao vallen en werkzaam zijn bij Afeer.

Afeer Participatie B.V. is gevestigd aan de Mr A.J. Romijnweg 17 te Winschoten. Deze B.V. was voorheen Afeer Werk B.V. genaamd en deze is in september 2010 opgericht. De B.V. heeft ten doel het – in het kader van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet – aangaan van dienstbetrekkingen met personen, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, en het als arbeidskracht ter beschikking stellen van deze personen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. In Afeer Participatie B.V. worden ook alleen nog maar de medewerkers verloond.

Afeer Mobiliteit B.V. is gevestigd aan de Mr A.J. Romijnweg 17 te Winschoten. Via deze B.V. biedt Afeer werkzoekenden die gereed zijn voor de arbeidsmarkt een tijdelijk dienstverband (conform de ABU cao) en vervolgens kunnen deze medewerkers gedetacheerd worden bij werkgevers. Het doel is het, in het kader van de opdracht van de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet, bemiddelen en alloceren van arbeidskrachten en deze ter beschikking te stellen aan derden, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Financiële begroting

Afeer

Werk van waarde

OVERZICHT BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024		Begroting 2026		Begroting 2025	
Opbrengsten	10.071		9.300		9.300	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429		-1.500		-1.500	
Toegevoegde waarde		8.642		7.800		7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-22.496		-20.557		-21.475	
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.140		-1.620		-1.381	
Loonkosten Participatiewet	-696		-1.074		-1.519	
Loonkosten ambtelijk overhead	-2.964		-3.585		-3.115	
Loonkosten begeleide participatie	-5.271		-5.919		-5.606	
Overige personele kosten	-533		-1.274		-974	
Totale personele kosten		-33.100		-34.030		-34.070
Huisvesting	-1.279		-1.005		-1.016	
Machines, installaties & inventaris	-807		-811		-779	
Vervoer	-432		-477		-505	
Automatisering	-1.319		-846		-957	
Advies & Externe inhuur	-489		-645		-444	
Verkoopkosten	-29		-8		-8	
Kantoor en algemene kosten	-226		-250		-275	
Diverse baten en lasten	83		0		0	
Financiele baten en lasten	-140		-145		-180	
Totale overige bedrijfskosten		-4.638		-4.186		-4.162
Bedrijfsresultaat		-29.096		-30.416		-30.432
Onttrekking aan reserves	0		24		0	
Onttrekking aan voorzieningen	0		0		0	
Totaal onttrekking		0		24		0
Overheidsbijdragen	29.827		30.392		30.432	
Totale overheidsbijdragen		29.827		30.392		30.432
Exploitatieresultaat		731		0		0
Resultaat verbonden partijen		46		0		0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)		777		0		0

OVERZICHT BATEN EN LASTEN OVEREENKOMSTIG HET BBV

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024		Begroting 2026		Begroting 2025	
Opbrengsten	10.071		9.300		9.300	
Resultaat van Nieland B.V.	0		0		0	
Resultaat van Afeer Participatie B.V.	0		0		0	
Resultaat van Mobiliteit B.V.	46		0		0	
Totale baten		10.117		9.300		9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429		-1.500		-1.500	
Personeelskosten	-33.100		-34.030		-34.070	
Bedrijfskosten	-4.638		-4.162		-4.162	
Totale lasten		-39.167		-39.692		-39.732
Saldo baten en lasten		-29.050		-30.392		-30.432
Overheidsbijdragen		29.827		30.392		30.432
Resultaat voor bestemming		777		0		0
Mutaties in reserves en voorzieningen		0		0		0
Resultaat na bestemming		777		0		0

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Toegevoegde waarde			
Opbrengsten	10.071	9.300	9.300
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429	-1.500	-1.500
Totaal toegevoegde waarde	8.642	7.800	7.800

Door in te zetten op beter renderende werksoorten, mechanisatie en lean werken en de inzet van werknemers vanuit de Participatiewet (werkzoekenden met een tijdelijk arbeidscontract) verwacht Afeer de opbrengsten en de toegevoegde waarde te kunnen handhaven op dit niveau, ondanks de krimp van het aantal sw-medewerkers als gevolg van natuurlijk verloop.

Afeer zet in op het detacheren van sw-medewerkers bij reguliere werkgevers. Hierbij is er zorg voor een betere aansluiting bij de vraag van werkgevers en het stimuleren van maatschappelijke verantwoord ondernemen (MVO). Als voorwaarde geldt dat detachering meer rendement moet opleveren voor Afeer. Afeer zet eveneens in op detachering van werkzoekenden die een tijdelijk contract wordt geboden bij Afeer Mobiliteit BV. Hierdoor wordt het inlenen van medewerkers aantrekkelijker gemaakt voor werkgevers.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Loonkosten sw medewerkers			
Lonen	17.239	15.417	16.835
Sociale lasten	3.069	2.780	2.864
Pensioenpremie	1.539	2.147	1.571
Overige personeelskosten	649	214	205
Totaal loonkosten sw medewerkers	22.496	20.557	21.475

In de begroting van 2026 is uitgegaan van gemiddeld 441,72 fulltime dienstverbanden sw welke worden verloond bij Afeer (op 1 januari 452,29 fte en op 31 december 431,15 fte).
Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Hierdoor is de Wet op de sociale werkvoorziening afgesloten voor nieuwe instroom en krimpt het aantal sw-werknemers als gevolg van natuurlijk verloop. Ten opzichte van de begroting van 2025 is het aantal fulltime dienstverbanden sw daardoor met 54,58 fte gedaald.

Onderdeel van de overige kosten is de post Loonkostensubsidie voor de plaatsingen in begeleid werken. Sw-medewerkers die begeleid werken, worden niet verloond door Afeer, maar door een externe werkgever. Voor 2026 is rekening gehouden met gemiddeld 7 fulltime dienstverbanden begeleid werken. Het loon van deze sw-medewerkers wordt uitbetaald door het inlenende bedrijf. Afeer verstrekt aan de inlener compensatie in de vorm van loonkostensubsidie. De hoogte ervan hangt samen met de arbeidscapaciteit van de werknemer.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Loonkosten nieuw beschut werk			
Lonen	662	882	770
Sociale lasten	338	514	446
Pensioenpremie	115	200	175
Overige personeelskosten	24	23	-9
Totaal loonkosten nieuw beschut werk	1.140	1.620	1.381

Gemeenten hebben aangegeven dat zij de taakstelling Nieuw beschut werken willen realiseren. Voor 2026 is een realisatie begroot van gemiddeld 78,52 fulltime dienstverbanden Nieuw beschut werken. Bij het begroten van de loonkosten Nieuw beschut werken is rekening gehouden met een loonkostensubsidie van gemiddeld 70%.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Loonkosten Participatiewet			
Lonen	372	677	1.031
Sociale lasten	228	278	381
Pensioenpremie	67	96	152
Overige personeelskosten	28	23	-45
Totaal loonkosten Participatie	696	1.074	1.519

Voor 2026 is een realisatie begroot van gemiddeld 40,29 fulltime dienstverbanden, inclusief afspraakbanen. Bij het begroten van de loonkosten is rekening gehouden met een loonkostensubsidie van gemiddeld 50%.

De krapte op de arbeidsmarkt brengt met zich mee dat Afeer merendeels werkzoekenden in traject heeft met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Deze kwetsbaardere doelgroep is aangewezen op de inzet van beschikbare ondersteuningsinstrumenten zoals de loonkostensubsidie. Dit kan in de vorm van het (tijdelijk) beschikbaar stellen van een afspraakbaan. Afeer neemt ook hier haar verantwoordelijkheid in en biedt een dergelijke tijdelijke baan aan werkzoekenden die, na het succesvol volgen van een opleidingstraject, werkzaam zijn in een van de werksoorten van Afeer. Dit is primair bedoeld als opstap naar de reguliere arbeidsmarkt. In de formatie wordt zodoende rekening gehouden met een instroom in 2026 van 10 fte en daarna een jaarlijkse toename van 5 fte per jaar. Dit is ook in de lijn met het advies om meer gebruik te maken van de inzet van loonkostensubsidies.

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	(x € 1.000) Begroting 2025
Loonkosten ambtelijk overhead			
Lonen			
Lonen ambtelijke medewerkers	2.248	2.744	2.328
Sociale lasten ambtelijke medewerkers	323	404	314
Pensioenpremie ambtelijke medewerkers	324	388	358
Overige kosten	95	49	116
Subtotaal	2.990	3.585	3.115
Terugontvangen loonkosten	-25	0	0
Totaal loonkosten ambtelijke medewerkers	2.964	3.585	3.115

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	(x € 1.000) Begroting 2025
Loonkosten begeleide participatie			
Lonen ambtelijke medewerkers	3.776	4.243	3.918
Sociale lasten ambtelijke medewerkers	519	654	567
Pensioenwatpremie ambtelijke medewerkers	458	598	620
Overige kosten	148	79	108
Subtotaal	4.900	5.574	5.214
Lonen medewerkers Nieland b.v.	371	345	392
Totaal loonkosten ambtelijke medewerkers	5.271	5.919	5.606

De loonkosten voor ambtenaren zijn gesplitst in ambtelijk overhead en begeleide participatie. Ambtelijk overhead betreft de medewerkers die ondersteunend zijn aan de organisatie en niet direct toerekenbaar zijn aan werksoorten. Begeleide pariticpatie betreft de medewerkers die wel toerekenbaar zijn aan onze diverse werksoorten. Hier hebben we ook de medewerkers opgenomen die verloond worden in de Nieland b.v. Een deel van deze begeleiding wordt op dit moment nog uitgevoerd door medewerkers met een sw indicatie. Door de uitstroom hiervan zullen indirecte/leidinggevende posities in de toekomst opgevuld moeten worden door ambtelijke ondersteuning (begeleide participatie). Om deze reden zien we dit deel van de ambtelijke loonkosten meerjarig stijgen.

Het streven is om 30% van de sw-doelgroep te detacheren op de regionale arbeidsmarkt. Hierdoor blijft 70% van de doelgroep werkzaam binnen de infrastructuur van Afeer en daarvoor blijven we voorlieden en werkleiders nodig zijn. Ook hebben we door de uitbreiding van onze dienstverlening en verkoop van diensten en trajecten meer inzet van personeel nodig.

Overige personele kosten

Onder de overige personele kosten zijn de kosten begroot van vervoerskosten sw, opleidingskosten, Arbo dienst en bedrijfsarts, werkkleding, kantine kosten en de kosten voor de OR.

Huisvesting
Onder de huisvestingskosten zijn de kosten voor huur, afval- en vuilverwerking, belastingen, verzekeringen, onderhoudskosten, gas, water en licht, onderhoud, storting voorziening onderhoud en afschrijvingskosten van de terreinen en gebouwen.

Machines, Installaties en inventarissen
Onder deze post ziijn de kosten voor aanschaf, onderhoud en afschrijvingen van de machines, instalaties en inventarissen begroot.

Vervoer
De kosten van vervoer betreffen huur en lease, brandstof, onderhoud, verzekeringen en belastingen en afschrijvings-kosten van het wagenpark van Afeer. Er wordt steeds meer ingezet op het elektrificeren van het wagenpark. Afeer maakt steeds meer gebruik van lease bij vervanging van het wagenpark.

Automatisering
Onder automatiseringskosten zijn de kosten van de dienstverlening van netwerkbeheer en ondersteuning, softwarelicenties en afschrijvingskosten begroot.

Advies en externe inhuur
Onder deze post zijn de kosten van externe dienstverleners, juridisch advies en accountskosten begroot. In 2026 is hier budget opgenomen om de steeds meer begeleiding vragende doelgroep te kunnen bedienen en diverse projecten. Ten behoeve van behoud van flexibiliteit en varieteit is gekozen dit niet als ambtelijke formatie op te voeren maar hiervoor diensten in te kopen.

Verkoopkosten
Onder verkoopkosten zijn de kosten voor acquisitie, dubieuze debiteuren en incassokosten geboekt.

Kantoor en algemene kosten
Onder deze post zijn de kosten voor kantoorbenodigdheden, abonnementen, contributies, aansprakelijk-heidsverzekering en overige algemene koste begroot.

Diverse baten en lasten
Op deze post worden incidentele baten en lasten en de boekwinsten cq boekverliezen bij verkoop van vaste activa geboekt. Op deze post zijn in de begroting geen kosten en/of opbrengsten begroot.

Financiële baten en lasten
De kosten van de rente op de langlopende leningen en de bankkosten zijn onder deze post begroot.

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Bijdragen			
Oldambt	19.360	19.624	19.753
Pekela	6.780	7.179	6.917
Westerwolde	3.687	3.589	3.761
Totaal overheidsbijdragen	29.827	30.392	30.432

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Aandeel resultaat verbonden partijen			
Omvang van het resultaat van Nieland BV	0	0	0
Omvang van het resultaat van Afeer Participatie BV	0	0	0
Omvang van het resultaat van Afeer Mobiliteit BV	46	0	0
Totaal aandeel resultaat verbonden partijen	46	0	0

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024	Begroting 2026	Begroting 2025
Exploitatieresultaat (na doorberekening)	777	0	0

Vanwege een sterke daling van de Sw populatie (sterker dan vooraf begroot) en efficientere bedrijfsvoering hebben we de totale bijdrage ten opzichte van 2025 iets naar beneden kunnen brengen voor de begroting 2026 en meerjarig. Dit ondanks de loonstijgingen en de inflatie.

De kosten van verloning binnen Nieland BV en Afeer Participatie BV worden doorberekend aan Afeer. Aan Mobiliteit BV worden kosten doorbelast voor de inzet van de ondersteuning vanuit Afeer. Het begrote resultaat van de verbonden partijen in 2026 en meerjarig is € 0.

FINANCIËLE POSITIE

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

Op basis van de realisatiecijfers 2024 (balans 31 december 2024) en de begrote baten en lasten van 2025 t/m 2029 worden onderstaande balansstanden geprognosticeerd.

Begrotingsjaar	**2026**			bedragen (x € 1.000), standen per 31-12			
Activa	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	
(im) Materiële vaste activa	**9.984**	**9.419**	**9.781**	**9.623**	**9.422**	**9.172**	#
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	
Financiële vaste activa: Leningen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	+
Totaal Vaste Activa	**10.002**	**9.437**	**9.799**	**9.641**	**9.440**	**9.190**	
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	**67**	**75**	**75**	**75**	**75**	**75**	
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	**4**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	
Uitzettingen <1 jaar	**1.188**	**500**	**750**	**750**	**750**	**750**	#
Liquide middelen	**72**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	
Overlopende activa	**788**	**316**	**716**	**616**	**516**	**416**	+
Totaal Vlottende Activa	**2.119**	**891**	**1.541**	**1.441**	**1.341**	**1.241**	
Totaal Activa	**12.121**	**10.328**	**11.340**	**11.082**	**10.781**	**10.431**	

Passiva	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	
Eigen vermogen	**1.572**	**729**	**1.498**	**1.424**	**1.350**	**1.277**	#
Voorzieningen	**458**	**-**	**109**	**158**	**198**	**265**	
Vaste schuld	**6.758**	**6.545**	**6.332**	**6.119**	**5.906**	**5.693**	+
Totaal Vaste Passiva	**8.788**	**7.274**	**7.939**	**7.701**	**7.454**	**7.235**	
Vlottende schuld	**2.132**	**2.554**	**2.901**	**2.881**	**2.825**	**2.696**	
Overlopende passiva	**1.201**	**500**	**500**	**500**	**500**	**500**	+
Totaal Vlottende Passiva	**3.333**	**3.054**	**3.401**	**3.381**	**3.325**	**3.196**	
Totaal Passiva	**12.121**	**10.328**	**11.340**	**11.082**	**10.781**	**10.431**	

VASTSTELLING

Aldus vastgesteld in een openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van Afeer op 10 juli 2025.

Mevrouw G. Luth
voorzitter

De heer J.J. van Dam
secretaris

Bijlagen

1. Geraamde baten en lasten per taakveld
2. Meerjarenraming
3. Verdeling exploitatieresultaat
4. Bijdrage per gemeente

Afeer
Werk van waarde

Bijlage 1

GERAAMDE BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

(x € 1.000)

	Boekjaar 2024		Begroting 2026		Begroting 2025	
Opbrengsten	10.071		9.300		9.300	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.429		-1.500		-1.500	
Toegevoegde waarde		8.642		7.800		7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-22.496		-20.557		-21.475	
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.140		-1.620		-1.381	
Loonkosten Participatiewet	-696		-1.074		-1.519	
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-2.964		-3.585		-3.115	
Loonkosten begeleide participatie	-5.271		-5.919		-5.606	
Overige personele kosten	-533		-1.274		-974	
Totale personele kosten		-33.100		-34.030		-34.070
Huisvesting	-1.279		-1.005		-1.016	
Machines, installaties & inventaris	-807		-811		-779	
Vervoer	-432		-477		-505	
Automatisering	-1.319		-846		-957	
Advies & Externe inhuur	-489		-645		-444	
Verkoopkosten	-29		-8		-8	
Kantoor en algemene kosten	-226		-250		-275	
Diverse baten en lasten	83		0		0	
Financiele baten en lasten	-140		-145		-180	
Totale overige bedrijfskosten		-4.638		-4.186		-4.162
Bedrijfsresultaat		-29.096		-30.416		-30.432
Onttrekking aan reserves	0		24		0	
Ontrekking aan voorzieningen	0		0		0	
Totaal onttrekking		0		24		0
Overheidsbijdragen	29.827		30.392		30.432	
Totale overheidsbijdragen		29.827		30.392		30.432
Exploitatieresultaat		731		0		0
Resultaat verbonden partijen		46		0		0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)		777		0		0

(x € 1.000)

	Begeleide participatie 2026		Treasury 2026		Overhead 2026	
Opbrengsten	9.300		0		0	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.500		0		0	
Toegevoegde waarde		7.800		0		0
Loonkosten sw-medewerkers	-20.557		0		0	
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.620		0		0	
Loonkosten Participatiewet	-1.074		0		0	
Loonkosten ambtelijke medewerkers	0		0		-3.585	
Loonkosten begeleide participatie	-5.919					
Overige personele kosten	-1.135		0		-139	
Totale personele kosten		-30.306		0		-3.725
Huisvesting	-980		0		-24	
Machines, installaties & inventaris	-811		0		0	
Vervoer	-477		0		0	
Automatisering	0		0		-846	
Advies & Externe inhuur	0		0		-645	
Verkoopkosten	0		0		-8	
Kantoor en algemene kosten	0		0		-250	
Diverse baten en lasten	0		0		0	
Financiele baten en lasten	11		-156		0	
Totale overige bedrijfskosten		-2.257		-156		-1.773
Bedrijfsresultaat		-24.763		-156		-5.497
Onttrekking aan reserves	24				0	
Onttrekking aan voorzieningen	0		0		0	
Totaal onttrekking		24		0		0
Overheidsbijdragen	30.392		0		0	
Totale overheidsbijdragen		30.392		0		0
Exploitatieresultaat		5.653		-156		-5.497

(x € 1.000)

	Begroting 2026		Begroting 2027	
Opbrengsten	9.300		9.300	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.500		-1.500	
Toegevoegde waarde		7.800		7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-20.557		-20.167	
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.620		-1.897	
Loonkosten Participatiewet	-1.074		-1.232	
Loonkosten ambtelijk overhead	-3.585		-3.709	
Loonkosten begeleide participatie	-5.919		-6.252	
Overige personele kosten	-1.274		-1.290	
Totale personele kosten		-34.030		-34.546
Huisvesting	-1.005		-1.027	
Machines, installaties & inventaris	-811		-845	
Vervoer	-477		-465	
Automatisering	-846		-844	
Advies & Externe inhuur	-645		-658	
Verkoopkosten	-8		-8	
Kantoor en algemene kosten	-250		-258	
Diverse baten en lasten	0		0	
Financiele baten en lasten	-145		-141	
Totale overige bedrijfskosten		-4.186		-4.245
Bedrijfsresultaat		-30.416		-30.992
Ontrekking aan reserve	24		24	
Onttrekking aan voorzieningen	0		0	
Totaal onttrekking		24		24
Overheidsbijdragen	30.392		30.968	
Totale overheidsbijdragen		30.392		30.968
Exploitatieresultaat		0		0
Resultaat verbonden partijen		0		0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)		0		0

(x € 1.000)

	Begroting 2028		Begroting 2029	
Opbrengsten	9.300		9.300	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.500		-1.500	
Toegevoegde waarde		7.800		7.800
Loonkosten sw-medewerkers	-19.116		-17.924	
Loonkosten nieuw beschut werk	-2.345		-2.665	
Loonkosten Participatiewet	-1.550		-1.730	
Loonkosten ambtelijk overhead	-3.838		-3.970	
Loonkosten begeleide participatie	-7.029		-7.388	
Overige personele kosten	-1.306		-1.323	
Totale personele kosten		-35.184		-35.000
Huisvesting	-1.053		-1.083	
Machines, installaties & inventaris	-895		-947	
Vervoer	-463		-464	
Automatisering	-847		-845	
Advies & Externe inhuur	-671		-684	
Verkoopkosten	-8		-8	
Kantoor en algemene kosten	-265		-273	
Diverse baten en lasten	0		0	
Financiele baten en lasten	-137		-133	
Totale overige bedrijfskosten		-4.338		-4.437
Bedrijfsresultaat		-31.722		-31.637
Ontrekking aan reserve	24		24	
Onttrekking aan voorzieningen	0		0	
Totaal onttrekking		24		24
Overheidsbijdragen	31.698		31.613	
Totale overheidsbijdragen		31.698		31.613
Exploitatieresultaat		0		0
Resultaat verbonden partijen		0		0
Exploitatieresultaat (na doorberekening)		0		0

Bijlage 3

VERDELING EXPLOITATIERESULTAAT

(x € 1.000)

	Afeer		Wsw		Nieuw beschut		Participatie		Begeleide participatie		Overhead	
Opbrengsten	9.300				0		0		9.300		0	
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.500				0		0		-1.500		0	
Toegevoegde waarde		7.800		0		0		0		7.800		0
Loonkosten sw-medewerkers	-20.557		-20.557									
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.620		0		-1.620							
Loonkosten Participatiewet	-1.074		0				-1.074					
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-3.585		0								-3.585	
Loonkosten begeleide participatie	-5.919		0						-5.919			
Overige personele kosten	-1.274		-1.135								-139	
Totale personele kosten		-34.030		-21.692		-1.620		-1.074		-5.919		-3.725
Huisvesting	-1.005		-980		0		0		0		-24	
Machines, installaties & inventaris	-788		0		0		0		-788			
Vervoer	-477		0		0		0		-477			
Automatisering	-846		0		0		0		0		-846	
Advies & Externe inhuur	-645		0		0		0		0		-645	
Verkoopkosten	-8		0		0		0		0		-8	
Kantoor en algemene kosten	-250		0		0		0		0		-250	
Diverse baten en lasten	0		0		0		0		0		0	
Financiele baten en lasten	-145		0		0		0		0		-145	
Totale overige bedrijfskosten		-4.162		-980		0		0		-1.264		-1.918
Bedrijfsresultaat		-30.392		-22.672		-1.620		-1.074		617		-5.642
Exploitatieresultaat		-30.392		-22.672		-1.620		-1.074		617		-5.642

Bijlage 4
BIJDRAGE PER GEMEENTE

Op basis van de Gemeenschappelijke Regeling dragen de gemeenten bij in het exploitatietekort, volgens een vastgestelde verdeelsleutel.

(x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Exploitatietekort	-30.392	-30.968	-31.698	-31.613
Gemeentelijke bijdrage	-30.392	-30.968	-31.698	-31.613
Exploitatieresultaat	0	0	0	0
Verdeling gemeentelijke bijdrage 2026				
64,57% - Oldambt	-19.624	-19.996	-20.467	-20.413
23,62% - Pekela	-7.179	-7.315	-7.487	-7.467
11,81% - Westerwolde	-3.589	-3.657	-3.744	-3.734
	-30.392	-30.968	-31.698	-31.613

Vanaf de begroting 2026, geldt de nieuwe verdeelsleutel die berekend wordt conform de afspraken in het op 2 november 2023 vastgestelde beleidsplan. Vanaf 2026 wordt het exploitatietekort verdeeld over 5 factoren. Deze factoren worden gewogen op basis van kostendruk in de begroting. De verdeelsleutel wordt op deze wijze jaarlijks opnieuw bepaald. Als gevolg hiervan kan de dekking van het exploitatietekort per gemeente jaarlijks fluctueren.

Vormgeving en druk: **Afeer Druk & Print**

Afeer

Werk van waarde

Algemene en financiële beleids-kaders begroting 2026

Afeer

Notitie

Datum: donderdag 24 april 2025

Aan: de gemeentebesturen van Oldambt, Pekela en Westerwolde

Van: het dagelijks bestuur van Afeer

Aanleiding

Op grond van artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zendt het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling **vóór 30 april** van ieder jaar naast de voorlopige jaarrekening van het voorafgaand jaar, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting van het volgende kalenderjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten. In dit document wordt ingegaan op de algemene en financiële beleidskaders voor de begroting Afeer 2026. De voorlopige jaarrekening 2024 wordt separaat aangeboden.

Afeer is zich bewust van de financiële ontwikkelingen in 2026

In het jaar 2026 doet zich een aantal situaties voor dat sterk van invloed is op de financiële situatie van gemeenten maar zeker ook direct gevoeld worden door de sociaal ontwikkelbedrijven zelf. Vanaf 2026 krijgen gemeenten **minder budget van het rijk** om hun taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan in totaal met € 2,4 miljard. Afeer realiseert zich dat dit een effect zal hebben op de beschikbare financiële middelen van haar gemeenten. Sinds een aantal jaren heeft Afeer al flink ingezet op kostenbewustzijn en besparing op de bedrijfskosten. Ruim 80% van de totale begroting bestaat uit loonkosten die op grond van wetgeving en cao-bepalingen door Afeer niet beïnvloedbaar zijn. Iedere procent loonsverhoging levert een flinke kostenstijging op. Met de **afschaffing van het lage inkomensvoordeel** (LIV) loopt Afeer, als werkgever, bijdragen mis van het rijk. Gemeenten worden hiervoor wel financieel **gecompenseerd door het rijk**. Afeer gaat in 2026 ook de **compensatie transitievergoeding missen** als gevolg van het afschaffen door het rijk van deze vergoedingen. Voor de uitvoering van de taken van Afeer komt de komende 10 **jaar extra budget van het rijk naar gemeenten** toe in kader van doorontwikkeling van sociaal ontwikkelbedrijven. Verderop in deze notitie wordt nader ingegaan op een aantal van deze ontwikkelingen.

De GR Afeer en het Beleidsplan 2023 t/m 2026

Afeer is op 1 juli 2018 gestart en zij voert voor de gemeenten Pekela, Oldambt en Westerwolde een aantal taken uit:

+ de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet voor wat betreft de re-integratie van werkzoekenden (vanaf trede 3 van de Participatieladder)

- de uitvoering van het ‘nieuw beschut’ werken. Deze taken en de bijhorende formele bevoegdheden zijn opgenomen in het document **Gemeenschappelijke Regeling Afeer** zoals laatstelijk vastgesteld per 1 januari 2020.

Afeer heeft in nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten gezamenlijk een **beleidsplan voor de periode 2023 tot en met 2026** opgesteld. Het algemeen bestuur heeft dit plan tijdens haar vergadering van 2 november 2023 vastgesteld. **Uitgangspunt** daarbij is dat Afeer zich blijft aanpassen aan de doelgroep-ontwikkeling, namelijk de blijvende daling van het aantal sw-medewerkers en de komst van nieuwe doelgroepen en de ondersteuningsbehoefte die daarbij qua inhoud en intensiteit benodigd is. Begeleide participatie zal in de komende begrotingen dan ook een prominentere rol gaan spelen vanwege die afbouw van de sw en toename van de nieuwe doelgroepen.

Het beleidsplan kent een **aantal richtingen voor de komende jaren**. Het klantproces van Afeer is daarbij uitgangspunt. Er wordt naar gestreefd om de doelgroep te re-integreren werkzoekenden met inzet van de instrumenten vanuit de Participatiewet (loonkostensubsidie en begeleiding via job-coaching) zo regulier mogelijk aan betaald werk te helpen. Het totaal aantal mensen in begeleiding bij Afeer blijft daarbij ‘in omvang gelijk’. Afeer werkt aan het herinrichten van haar werkzoekenden-dienstverlening die nog beter past bij wat de huidige werkzoekenden nodig hebben en die optimaler aansluit bij wat werkgevers vragen.

In het nieuwe beleidsplan is ook de werking van de huidige **financiële verdeelsleutels** (de basis waarop de gemeentelijke bijdrage aan Afeer wordt bepaald) beoordeeld. Besloten is om deze per begrotingsjaar 2026 aan te gaan passen. De gemeentelijke bijdrage wordt tot 2026 bepaald door een gewogen gemiddelde van een drietal verdeelsleutels, namelijk het aantal sw-medewerkers, beschut werk medewerkers en het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeente. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het aandeel aantal uitkeringsgerechtigden gewijzigd in aandeel aantal re-integratietrajecten dat de gemeente inbrengt bij Afeer (jaar T – 2). Deze vorm sluit meer aan bij de re-integratie dienstverlening die wordt geboden aan de inwoners per gemeente. Immers, niet alle uitkeringsgerechtigden zijn in beeld bij Afeer (de trede 1 en 2 klanten krijgen dienstverlening via de eigen gemeente). De toepassing van deze nieuwe verdeelsleutels kan met zich meebrengen dat de **gemeentelijke bijdragen vanaf 2026 afwijken** van hetgeen in de meerjarenraming van de begroting 2025 was opgenomen. Bij het aanbieden van de begroting 2025 is dit ook duidelijk aangegeven.

Uitgangspunten begroting Afeer 2026

Aan deze begroting ligt, naast de GR Afeer en het beleidsplan, een aantal uitgangspunten en geconstateerde ontwikkelingen ten grondslag. De belangrijkste worden hierna genoemd:

Afeer streeft naar het op niveau houden van de netto toegevoegde waarde

Voor het jaar 2026 blijven we rekening houden met een uit eigen activiteiten te behalen netto toegevoegde waarde (is de omzet minus de hieraan direct verbonden kosten) van 7.8 miljoen euro. Sinds het begrotingsjaar 2023 is dit het streven. Dit moeten we echter wel bereiken met steeds minder sw-medewerkers. We blijven daarbij inzetten op het ontwikkelen van de sw-medewerkers als gevolg waarvan zij – naast een groei in de eigen mogelijkheden – ook in staat worden gesteld om andere opdrachten uit te kunnen voeren. Deels kunnen we dit compenseren met een beperkte toename van het aantal beschut werk medewerkers (met een lagere verdiencapaciteit) en medewerkers die na afloop van een opleiding een tijdelijke arbeidsovereenkomst bij Afeer krijgen (bijvoorbeeld in het groenonderhoud, schoonmaak of schilderen). Daarnaast blijven we zoeken naar beter renderende opdrachten in de markt. Duidelijk is dat het de komende jaren steeds moeilijker, zo niet onmogelijk, zal worden om de netto toegevoegde waarde op dit niveau te houden.

Afeer volgt de cao-ontwikkelingen

Afeer heeft medewerkers die onder verschillende cao's vallen. De verwachting is dat de loonstijging niet enorm gaat afwijken van de in de begroting 2025 opgenomen loonkosten. Hierbij moet wel de **kanttekening** gemaakt worden dat er op dit moment nog een aantal cao-onderhandelingen loopt of gevoerd gaat worden.

De **ambtelijke cao** (Cao SGO) loopt af per 1 april 2025. Op dit moment zijn er onderhandelingen voor een nieuwe cao gaande maar deze verlopen stroef. Ten aanzien van de loonontwikkeling is er een flink verschil tussen hetgeen vakbonden vragen en werkgevers bieden. De uitkomst is nog ongewis. In de begroting voor 2026 houden we rekening met een stijging van 3,5%.

De **cao voor de sw-medewerkers** heeft een looptijd van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. Op dit moment hebben vakbonden nog geen overleg gehad met de formele werkgever (VNG en Cedris). Ten aanzien van de loonkosten wordt voor het jaar 2026 rekening gehouden met een stijging van het wettelijk minimum loon en de gevolgen van de LPO (loonprijscompensatie) aanpassing van 2,75% per 1 januari 2026 en ook 2,75% per 1 juli 2026 (in de regel wordt het wettelijk minimum loon 2 keer per jaar door het rijk aangepast). Gemeenten worden door het rijk gecompenseerd voor de gestegen sw-loonkosten.

Voor de **beschut werk medewerkers is de cao Aan de Slag** van toepassing. Deze had een looptijd van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2023. Gelijktijdig met het openbreken van de sw-cao, is ook deze cao tussentijds aangepast als gevolg waarvan het loon en de reiskostenvergoeding zijn gestegen maar waarbij ook de looptijd van deze cao is verlengd tot 31 december 2024. De vakbonden en de werkgever (VNG en Cedris) zijn in het najaar van 2024 begonnen met het voeren van gesprekken over een nieuwe cao. Vanuit werkgeverszijde kwam geen inzet. Zij menen dat ze geen concrete loonafspraken met de bonden

kunnen maken zolang het Rijk niet meer geld voor de gemeenten en de SW-bedrijven beschikbaar stelt. Op dit moment verkeren de onderhandelingen in een impasse. In de begroting houden we rekening met een stijging van 2 keer 2,75% op de wijze zoals hierboven aangegeven.

Ten aanzien van de **taakstelling beschut werk**, wordt rekening gehouden met de **jaarlijks procentuele landelijke stijging** in aantal te realiseren plaatsingen nu de taakstelling 2026 per gemeente pas in december 2025 of begin januari 2026 bekend wordt gemaakt door het rijk. Daarbij wordt uiteraard ook rekening gehouden met de reeds bestaande afspraken per gemeente over extra plaatsingen boven taakstelling.

Afeer biedt aangepaste, langduriger en intensievere vormen van dienstverlening

Veel bedrijven en organisaties lukt het niet of nagenoeg niet om in de vraag naar personeel te voorzien. Tegelijkertijd is er nog steeds een grote groep mensen die de stap naar werk niet kan maken. Zo daalt het aandeel langdurig werkzoekenden niet of nauwelijks. Daarbij komt dat sinds 2015 mensen met een arbeidshandicap, die voorheen nog een beroep konden doen op de Wajong en de Wsw, nu een beroep op de Participatiewet doen en daarmee ook op ondersteuning en begeleiding naar de arbeidsmarkt. Door SZW is een inschatting gemaakt van de volumeontwikkeling van deze, voor gemeenten nieuwe, doelgroep. Daaruit blijkt dat de omvang van deze doelgroep de komende jaren sterk zal toenemen.

Ook in 2026 blijven we inzetten op de ontwikkeling van medewerkers en werkzoekenden. In 2025 wordt een stevige aanzet gegeven voor een aangepaste vorm van werkzoekenden-dienstverlening. Zo komen er meer Werklab's met een verscheidenheid aan werksoorten waarin werkzoekenden in staat worden gesteld om passende werkervaring en skills op te doen die passen wat de reguliere arbeidsmarkt van hun vraagt.

Afeer blijft inzetten op ondersteuning doelgroep statushouders

We blijven investeren in de aanpak van de in omvang steeds verder toenemende doelgroep anderstaligen. Gemeenten zijn met de invoering van de nieuwe wet Inburgering weer verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. Onderdeel daarvan is het aanbieden van een traject richting oriëntatie op werk. Gemeenten hebben hiervoor afspraken gemaakt met Afeer om voor deze doelgroep **speciale trajecten** op te zetten en aan te bieden. Hiermee is in 2024 een begin gemaakt. Daarvoor moet wel extra personeel aangetrokken worden dat de moedertaal van de statushouders spreekt. Zij worden intensief ingezet bij de dienstverlening aan de statushouders. De kosten van extra personeel worden in 2026 meegenomen in de reguliere begroting. De verwachting is dat deze doelgroep in aantallen blijft toenemen.

Afeer voert de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit

Het aantal sw-medewerkers daalt ieder jaar. In 2048 zal de laatste sw-medewerker uit dienst gaan bij Afeer. De infrastructuur van Afeer zal zich aan deze daling aanpassen. Middels het in 2019 vastgestelde strategisch huisvestingsplan wordt voorzien in enerzijds het afstoten van werklocaties (krimpende fysieke organisatie) en anderzijds het verduurzamen en upgraden van locaties die in eigen bezit zijn. Bestaande werksoorten worden beoordeeld op toekomstbestendigheid. Wel moet er qua omvang een '**gezonde minimale omvang'** gevonden worden omdat de infrastructuur ook een rol heeft in het laten opdoen van werkervaring en skills door werkzoekenden en anderen. De toegenomen intensiteit van de begeleidingsbehoefte van werkzoekenden vereist dat ook.

Landelijke ontwikkelingen

Er zijn een aantal ontwikkelingen die Afeer en haar gemeenten raken maar waarvan de (financiële)- impact nog niet exact is weer te geven. Wat nu al wel duidelijk is, is het volgende.

1 **Eenmalig extra middelen infrastructuur 2024**
Via de meicirculaire 2024 werd al extra budget beschikbaar gesteld voor gemeenten ten behoeve van hun sociaal ontwikkelbedrijven. Het gaat om eenmalig 63,9 miljoen euro beschikbaar ten behoeve van de infrastructuur van hun sociaal ontwikkelbedrijven. Dit extra budget moet ingezet worden om stappen te zetten naar een toekomstige infrastructuur. Daarnaast werd het macrobudget met 6,08% verhoogd vanwege de loonprijsontwikkelingen (LPO).

2 **Extra middelen beschut werk vanaf 2024 t/m 2034**
Vanaf 2024 wordt door het rijk extra budget beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de begeleiding van beschut werk medewerkers. Uit meerdere onderzoeken was gebleken dat de huidige wijze van rijksfinanciering ontoereikend was. Het rijk stelt het aanvullend budget beschikbaar als 'compensatie' voor de lage netto toegevoegde waarde per beschut werk medewerker.

3 **Extra middelen: impulsbudget vanaf 2025 t/m 2034**
Vanaf 2025 komen er extra middelen naar gemeenten om de infrastructuur van hun sociaal ontwikkelbedrijven goed en toekomstbestendig in te gaan richten. Gemeenten moeten hiervoor samen met hun sociaal ontwikkelbedrijf plannen maken. Vanuit de VNG komt een ondersteuningsteam van deskundigen beschikbaar om partijen te ondersteunen bij hun planvorming. Daarnaast wordt gewerkt aan een viertal handreikingen. De financiële middelen gaan via een decentralisatie uitkering naar de grootste gemeenten van het samenwerkingsverband (Oldambt). Die gemeente legt ook verantwoording af. De bedragen worden definitief bekend gemaakt in meicirculaire 2025. Inzet van die middelen kan alleen als het gaat om activiteiten in kader van voornoemd plan.

4 Extra middelen: bijdrage sociale infrastructuur 2025 t/m 2034

Vanaf 2025 komen er extra middelen naar gemeenten voor inwoners die nu tussen ‘wal en schip’ vallen. Ze krijgen bijvoorbeeld geen indicatie beschut werk. Hiermee kunnen 10.000 banen voor deze mensen gerealiseerd worden bij sociaal ontwikkelbedrijven. Deze middelen gaan naar alle gemeenten en in de meicirculaire 2025 wordt het bedrag per gemeente bekend gemaakt.

Afeer heeft ambtelijk met de gemeenten afgesproken om in 2025 voor item 3 en 4 planen te gaan maken.

5 Beschut werk, mogelijke aanpassing taakstelling per 2026

Mensen met een arbeidsbeperking hebben soms heel veel begeleiding of aanpassing van en op de werkplek nodig. Voor hen is geen plek op de reguliere arbeidsmarkt, ook niet met de inzet van de diverse beschikbare ondersteuningsinstrumenten. Binnen de Participatiewet is hiervoor een nieuwe voorziening getroffen, het beschut werk. Gemeenten krijgen van het Ministerie van SZW jaarlijks een taakstelling voor het minimaal aantal te realiseren arbeidsplaatsen. Afeer voert deze taak uit voor de gemeenten door het aanbieden van een dienstverband. De situatie in geheel Oost-Groningen is echter dusdanig dat de taakstelling wordt overschreden als gevolg waarvan er een wachtlijst ontstaat in sommige gemeenten.

Er zijn meer inwoners met een indicatie beschut werk dan de taakstelling. Voor de betrokken personen is dit een ongewenste situatie omdat geen perspectief kan worden geboden op een werkzaam leven. Dit geldt ook voor jongeren die het Pro/VSO-onderwijs verlaten en aangewezen zijn op werken in een beschutte omgeving. Ook zij dreigen voor langere tijd op de wachtlijst terecht te komen. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de wijze waarop de taakstelling per gemeente wordt toegekend. De huidige landelijke verdeling is gebaseerd op de Wsw-wachtlijst zoals deze bestond op 31 december 2014, een dag voor de sluiting van de toegang Wsw. Dit leidt tot een verdeling die niet past bij de huidige ontwikkelingen en de hoeveelheid afgegeven indicaties per gemeente. De inschatting was dat er per 2025 een nieuwe wijze van vaststellen taakstelling zou worden ingevoerd en wel op basis van realisatie. Dit is inmiddels verschoven naar 2026. Hoe dit uitpakt is nu niet te voorzien.

6 Afschaffing LIV

Vanaf 2025 vervalt de tegemoetkoming die werkgevers (dus ook Afeer) kunnen krijgen voor werknemers met een laag inkomen. Het lage-inkomensvoordeel (LIV) was bedoeld als stimulans voor werkgevers om vaker mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen en te behouden, maar draagt maar beperkt bij aan de kansen voor deze groep. Afeer mist deze LIV-ontvangsten maar gemeenten ontvangen hiervoor zelf wel rechtstreeks van het rijk een financiële compensatie.

7 Afschaffing compensatie transitievergoeding

Eén van de afspraken in het Hoofdlijnenakkoord van de huidige regering is dat vanaf 1 juli 2026 organisaties met 25 medewerkers of meer geen gebruik meer kunnen maken van de compensatie transitievergoeding bij langdurige arbeidsongeschiktheid. Op dit moment is het nog zo dat een werkgever die een werknemer na 2 jaar ziekte ontslag aanzegt en om die reden een transitievergoeding moet uitbetalen, gecompenseerd wordt voor deze transitievergoeding. Deze regeling is in april 2020 in het leven geroepen om een halt te roepen aan de zogenaamde ‘slapende dienstverbanden’. Bij Afeer gaan medewerkers ziek uit dienst en met deze afschaffing loopt Afeer genoemde compensatie mis.

Planning behandeling begroting Afeer 2026

Het dagelijks bestuur van Afeer zal de conceptbegroting 2026 tijdens haar vergadering van 24 april 2025 vaststellen. Deze wordt nadien aan de gemeenten gezonden om de raden de gelegenheid te bieden eventueel een zienswijze op te stellen. Gestreefd wordt om dit vroegtijdig te doen zodat de raden dat voor hun vergadering in (uiterlijk) de maand juni 2025 kunnen agenderen. Het algemeen bestuur zal de begroting definitief vaststellen tijdens haar vergadering op 10 juli 2025 zodat deze vervolgens tijdig (voor 1 augustus 2024) aan het college van Gedeputeerde Staten van Groningen gezonden kan worden (artikel 34, lid 2 Wgr).

Besluit

Tijdens haar vergadering van donderdag 24 april 2025 heeft het dagelijks bestuur deze algemene en financiële kaders voor het jaar 2026 vastgesteld.

de voorzitter
Giny Luth

de secretaris
Johan van Dam

Verdeelsleutels 2026

Afeer

Memo

Datum: donderdag 24 april 2025

Aan: Dagelijks Bestuur

Van: Johan van Dam

Aanleiding

Naar aanleiding van het besluit om in 2026 met nieuwe verdeelsleutels te gaan werken is dit memo opgesteld om de achtergrond van de berekening weer te geven.

Vanaf de begroting 2026, geldt de nieuwe verdeelsleutel die berekend wordt conform de afspraken in het op 2 november 2023 vastgestelde beleidsplan. Het besluit is genomen om de verdeelsleutel te berekenen doormiddel van 5 vastgestelde factoren, de factoren worden vervolgens gewogen op basis van de kostendruk in de begroting. In dit memo zijn beide onderdelen weergegeven.

Factoren

De grondslag voor de verdeelsleutel ligt in de volgende 5 factoren:

1. Het aantal WSW medewerkers
2. Het aantal gerealiseerde beschut werkplekken
3. Het aantal FTE uit de doelgroep participatiewet
4. Het aantal externe plaatsingen (bij reguliere werkgevers) met een loonkostensubsidie
5. Het aantal gerealiseerde trajecten

Het peilmoment zoals dit afgesproken is, is T-2. Dat betekent het begrotingsjaar 2026 – 2 = peiljaar 2024.

Factor

WSW	Aantal	Aandeel gemeente	Gewogen gemiddelde	Resultaat telling factor
Oldambt	367	64,96%	78,14%	50,76%
Pekela	134	23,72%	78,14%	18,53%
Westerwolde	64	11,33%	78,14%	8,85%
	565			
Nieuw Beschut				
Oldambt	60	68,18%	6,13%	4,18%
Pekela	19	21,59%	6,13%	1,32%
Westerwolde	9	10,23%	6,13%	0,63%
	88			
FTE participatiewet				
Oldambt	29,85	69,71%	4,07%	2,84%
Pekela	12,43	29,03%	4,07%	1,18%
Westerwolde	0,54	1,26%	4,07%	0,05%
	42,82			
Plaatsingen LKS				
Oldambt	98	52,41%	1,46%	0,76%
Pekela	27	14,44%	1,46%	0,21%
Westerwolde	62	33,16%	1,46%	0,48%
	187			
Gerealiseerde trajecten				
Oldambt	616	59,17%	10,21%	6,04%
Pekela	242	23,25%	10,21%	2,37%
Westerwolde	183	17,58%	10,21%	1,79%
	1041			

Gewogen verdeelsleutel obv begroting 2026	
Oldambt	64,57%
Pekela	23,62%
Westerwolde	11,81%
	100,00%

Het gewogen gemiddelde

Het gewogen gemiddelde wordt bepaald naar kostendruk van de factoren in de begroting 2026. Dit is in onderstaand overzicht inzichtelijk gemaakt.

	Begr. 2026	WSW	Nieuw Beschut	Participatie	Plaatsingen LKS	Trajecten
Basis weging verdeelsleutel						
Opbrengsten	9.300					
Materiaalverbruik en uitbesteed werk	-1.284					
Jobcoaching + LW metingen	-216				-216	
NTW		6.825	536	355		300
Totaal NTW	7.800	6.825	536	355	-216	300
Loonkosten sw-medewerkers	-20.557	-20.557				
Loonkosten nieuw beschut werk	-1.620		-1.620			
Loonkosten Participatiewet	-1.074			-1.074		
Loonkosten ambtelijke medewerkers	-3.585	-2.868	-226	-150	-21	-320
Loonkosten begeleide participatie	-5.919	-2.775	-219	-145	-174	-2.607
Overige personele kosten	-1.159	-927	-73	-48	-7	-104
Vervoerskosten SW	-115	-115				
Huisvesting	-1.005	-804	-63	-42	-6	-89
Machines, installaties & inventaris	-788	-630	-49	-33	-5	-70
Vervoer	-477	-381	-30	-20	-3	-42
Automatisering	-846	-677	-53	-35	-5	-75
Advies & Externe inhuur	-645	-516	-41	-27	-4	-57
Verkoopkosten	-8	-6	-0	-0	-0	-1
Kantoor en algemene kosten	-250	-200	-16	-10	-1	-22
Diverse baten en lasten	-					
Financiele baten en lasten	-145	-116	-9	-6	-1	-13
Saldo	-30.392	-23.748	-1.864	-1.236	-443	-3.102
		78,14%	6,13%	4,07%	1,46%	10,21%

Het resultaat

Het resultaat is dat er een kleine verschuiving ontstaat binnen de gemeenten. Dit heeft financieel echter wel behoorlijke gevolgen voor de individuele gemeenten als we dit afzetten tegen de afgegeven meerjarenraming op basis van de oude verdeelsleutels.

Verdeling gemeentelijke bijdrage 2026		Verschil bijdrage
64,57%	- Oldambt	€ -103.333
23,62%	- Pekela	€ 270.490
11,81%	- Westerwolde	€ -167.157

Raadsvergadering

Dossiernummer	2536
Extern Zaak ID	1895ESUITE354442025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.d
Titel	Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze (35444-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10d Raadsvoorstel inzake Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze
10d.1 Ontwerptekst Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [nieuwe naam], inclusief toelichting

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam];
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling;
3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam];
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling;
3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	35444-2025:736427
Steller	Tamara Groen
Portefeuillehouder(s)	Erich Wünker
Medeverantwoordelijke(n)	Edwin Hageman, Vivienne Boels

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	- 2014: Oprichting GRID NV - 16 juli 2018: Raadsbesluit inzake verstrekken gemeentegarantie t.b.v. aantrekken geldlening door GRID NV voor max. € 1 miljoen.
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam]; 2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling; 3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.
Samenvatting	Sinds 2014 verzorgen de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde hun gemeentelijke ICT-voorzieningen gezamenlijk via de naamloze vennootschap GRID NV. In 2023-2024 is gezamenlijk onderzocht of deze constructie nog toekomstbestendig is. Conclusie is dat een naamloze vennootschap onvoldoende aansluit bij de publieke taak en bestuurlijke verantwoordelijkheid die bij de gemeentelijke samenwerking hoort. Om deze redenen is voorgesteld over te stappen naar een publiekrechtelijke bedrijfsvoeringsorganisatie op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit versterkt de democratische controle, vereenvoudigt de bestuurlijke structuur en verbetert de financiële transparantie. Kort samengevat verandert het volgende: - De samenwerking wordt ondergebracht in een bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wgr (de NV wordt vervolgens geliquideerd). - Iedere gemeente krijgt één stem in het bestuur.

	- Kosten worden direct en transparant toegerekend aan de gemeenten. - Er wordt gebruik gemaakt van een product- en dienstencatalogus (PDC) met een onderliggende dienstverleningsovereenkomst. - De organisatie voert regie op de ICT-voorziening namens de gemeenten.
Bijlage(n)	1 Ontwerptekst Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [nieuwe naam], inclusief toelichting
AVG	Alle stukken zijn AVG-proof

TOELICHTING

Inleiding

De gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde werken sinds 2014 samen op het gebied van ICT via de naamloze vennootschap GRID NV.

In 2024 is besloten om de samenwerking onder te brengen in een nieuwe publiekrechtelijke constructie: een Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam].

Voor de oprichting van deze GR is toestemming van uw raad vereist. Voorafgaand daaraan dient, conform artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), de ontwerp-GR ter zienswijze aan de raad te worden voorgelegd.

Op grond van de Wgr wordt uw raad in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen over het ontwerp van de GR.

Belangrijke aandachtspunten:

- Uw raad kan binnen acht weken na dagtekening van deze brief een zienswijze indienen.
- Na de zienswijzeprocedure wordt het definitieve voorstel aan uw raad voorgelegd voor instemming.
- Uw raad behoudt daarmee de bevoegdheid om uiteindelijk al dan niet toestemming te geven voor deelname aan de nieuwe GR.
- Zonder instemming van alle vier de raden kan de gemeenschappelijke regeling niet worden opgericht.

Planning:

- [Besluitvorming colleges: 13 mei 2025]
- Start zienswijzeprocedure: medio mei 2025 [dagtekening brief]
- Einde zienswijze-termijn: medio juli 2025 (afhankelijk van de exacte datum toezending)
- Definitieve besluitvorming colleges: september 2025
- Accordering besluitvorming door raden: november 2025
- Publicatie: december 2025
- Inwerkingtreding GR: 1 januari 2026

Motivatie

- Bestuurlijke legitimiteit: Colleges en raden worden weer rechtstreeks verantwoordelijk voor de regie op de samenwerking, in plaats van via een NV-aandeelhoudersvergadering.

- Publiekrechtelijke verankering: De samenwerking valt volledig onder publiekrechtelijke kaders (Wgr, Gemeentewet, Archiefwet, Awb).
- Gelijkwaardigheid: Iedere gemeente krijgt één stem in het bestuur van de GR, onafhankelijk van het aantal inwoners of historische aandelenverdeling.
- Financiële transparantie: De GR werkt met een product- en dienstencatalogus (PDC) en met een directe toerekening van kosten aan gemeenten.
- Efficiëntie en continuïteit: De GR biedt meer flexibiliteit voor regievoering en marktsturing, met behoud van kwaliteit.

Betrokkenheid (externe) partners

GRID, Lysias, gemeente Pekela, gemeente Veendam en gemeente Westerwolde

Consequenties

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste wijzigingen t.o.v. de huidige NV-structuur weergegeven.

Aspect	**Huidige situatie (GRID NV)**	**Nieuwe situatie (GR BVO)**
Juridische vorm	Naamloze vennootschap (privaatrechtelijk)	Bedrijfsvoeringsorganisatie via GR (publiekrechtelijk)
Bestuurlijke verantwoordelijkheid	Aandeelhoudersvergadering (AVA): 4 gemeenten. Toezicht door RvC	Bestuur van de GR: 4 leden, 1 per gemeente
Besluitvorming	Aandelenverhouding 40-30-20-10	1 stem per gemeente
Financiële toerekening	Direct en indirect (40-30-20-10)	Direct
Koppeling stemrecht – financiële toerekening	Ja, voor niet direct toerekenbare kosten	Nee, niet langer nodig vanwege volledige doorrekening kosten naar verbruik
Regie en innovatie	Focus op uitvoering ICT	Focus op regievoering, marktgericht inkopen
Verantwoording	Jaarstukken NV	Begrotingen, verordeningen en verantwoording volgens Gemeentewet en Wgr.

Het veranderen van de juridische entiteit heeft niet alleen organisatorische, maar vooral inhoudelijke en strategische consequenties. We beogen de samenwerking tussen de vier deelnemende gemeenten en de regie organisatie nadrukkelijk vorm te geven en te verankeren. Waar de vier gemeenten eerder hun individuele koers vaarden op het gebied van hun ICT-voorziening gebeurt dat voortaan in gezamenlijkheid. Het uitgangspunt ‘gezamenlijk, tenzij…’ is leidend en dat betekent dat zoveel mogelijk gekozen wordt voor uniformiteit in oplossingen, zowel voor nieuwe als voor vervangingsvraagstukken. Een ‘tenzij’ dient goed en overtuigend onderbouwd te worden en de betreffende deelnemer draagt zelf de consequenties van een afwijkende keuze. Toerekening van kosten gebeurt voortaan op basis van de mate van gebruik van producten en diensten.

Als deelnemer hebben we de volgende taken:

1. Het opstellen van een lange termijnplanning van gewenste ICT-voorziening en benodigde vernieuwingen van bestaande voorzieningen.
2. Het gezamenlijk functioneel specificeren van de gewenste ICT-voorziening en bijbehorende dienstverlening en het afwegen van de kosten van deze voorziening tegenover de baten.
3. Het toetsen of de voorgestelde ICT-voorziening voldoet aan de opgestelde specificatie.
4. Het accepteren van de afspraken over de Dienstverlening inclusief het hiervoor benodigde budget.
5. Het accepteren van de geleverde ICT-voorziening en bijbehorende Dienstverlening en - waar nodig - aangeven van gewenste verbeteringen of versoberingen.
6. Het uitvoeren van het functioneel beheer

We werken hierin nauw samen met de andere deelnemers en delen onze verantwoordelijkheden, tenzij er overtuigende en afgestemde redenen zijn dit niet te doen.

De gelijkwaardigheid van de deelnemers zien we terug in de gelijke stemverhouding; iedere gemeente voortaan één stem. Door te kiezen voor directe toerekening van kosten zullen de financiële consequenties van een afgewogen besluit om af te wijken van uniformiteit, volledig ten laste komen van de betreffende deelnemer en geen financiële impact meer hebben op de andere deelnemers.

Specifiek voor gemeente Oldambt heeft positieve besluitvorming nog een aantal praktische consequenties:

- Het college van de gemeente Oldambt maakt de Regeling en de wijzigingen van de Regeling op Overheid.nl bekend.
- Het college van de gemeente Oldambt zendt de Regeling alsmede de besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging of opheffing van de Regeling aan Gedeputeerde Staten.
- Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Oldambt.
- Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de gemeentearchivaris van de gemeente Oldambt.

Vervolg

Na de zienswijzeprocedure worden eventuele zienswijzen verwerkt.
Vervolgens zal aan uw raad een definitief besluit worden voorgelegd om wel of niet in te stemmen met deelname aan de GR.

Winschoten, 13 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Edwin Hageman i.o
Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		35444-2025

Onderwerp
Voorleggen ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam] ter zienswijze

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025 en gelet op artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Besluit

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [Nieuwe Naam];

2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling;

3. Te bepalen dat na afloop van de zienswijzeprocedure het voorstel tot instemming met de definitieve tekst van de Gemeenschappelijke Regeling opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM]

12 mei 2025 – Definitief concept t.b.v. de raden van de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde

Oprichting Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM]

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde;

Overwegende:

- dat in 2013 de (rechtsvoorgangers van de) gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde hebben besloten de toen bestaande samenwerking voort te zetten op het gebied van gemeentelijke ICT-diensten en aanverwante activiteiten die in de ruimste zin met deze diensten verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn;
- dat de (rechtsvoorgangers van de) gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde hiertoe in 2014 de naamloze vennootschap GRID hebben opgericht (hierna: GRID NV);
- dat in 2023 een gezamenlijk onderzoek is uitgevoerd naar de gewenste toekomstige inhoud van de samenwerking. Hierop is door de vier deelnemende colleges in 2024 besloten dat, vanuit oogpunt van continuïteit, efficiëntie, kwaliteit en doelmatigheid, de samenwerking blijft voortbestaan en dat wordt ingezet op een migratie naar een passende ICT-regieorganisatie als schakel richting de markt;
- dat met het oog op deze migratie naar een ICT-regieorganisatie de vier deelnemende colleges in 2025 hebben besloten dat het construct van een naamloze vennootschap onvoldoende recht doet aan de betrokkenheid van de gemeenten en gemeenteraden en dat mede vanuit doelmatigheid het wenselijk is een gemeenschappelijke regeling op te richten met de structuur van een Bedrijfsvoeringsorganisatie;
- dat de colleges, na toestemming van hun Raden, de gemeenschappelijke regeling kunnen oprichten.

Gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr);
- de Gemeentewet;
- de Archiefwet 1995;
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Gezien:

- de verkregen toestemming van de gemeenteraden van Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde [NOG TE VERKRIJGEN]

Besluiten:

De gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM] op te richten, zodat deze als volgt komt te luiden:

Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM]

Hoofdstuk 1 - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze Regeling en de daarop berustende besluiten of overeenkomsten wordt verstaan onder:

a. Bedrijfsvoeringsorganisatie: de rechtspersoon als bedoeld in artikel 3;
b. Bestuur: het bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 14a van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
c. College(s): college(s) van burgemeester en wethouders van (één van) de gemeenten, waarvan het college/de colleges de Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM] heeft/hebben ondertekend;

d. Deelnemer(s): de aan deze Regeling deelnemende Colleges;
e. ICT-voorziening: ten minste datacenter(s), servers en (cloud)storage inclusief back-up- en herstelvoorzieningen, de servicedesk, security en firewalls, de werkplekken en andere end-user devices en randapparatuur, applicaties, koppelingen, het netwerkbeheer, besturingssystemen en middleware, identiteits- en toegangsbeheer, monitoring en beheerplatformen en licentie- en assetmanagement;
f. Gedeputeerde Staten: gedeputeerde staten van Groningen;
g. Gemeente(n): de gemeente(n), waarvan het College/de Colleges deze Regeling hebben ondertekend;
h. Raden: de gemeenteraden van de Gemeenten;
i. Regeling: onderhavige Gemeenschappelijke Regeling;
j. Regie voeren: Het zorgen dat ICT-diensten op een beheerste manier worden geleverd inclusief het maken en borgen van afspraken met klanten, interne en externe leveranciers;
k. Wet: Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr);
l. Zittingsperiode: de periode dat een lid van een Deelnemer zitting heeft in het College van de desbetreffende Gemeente.

Artikel 2 Doelstelling van de Regeling

Deze Regeling heeft als doel de samenwerking tussen de Deelnemers op het gebied van ICT-voorziening via een gezamenlijke ICT-regieorganisatie te regelen. Hiermee wordt geborgd dat de Deelnemers digitaal kunnen werken, voorbereid zijn op een veranderende digitale toekomst en gegevens veilig, betrouwbaar en efficiënt kunnen beheren.

Artikel 3 Naam en zetel

1. Er is een Bedrijfsvoeringsorganisatie met de naam [NIEUWE NAAM].
2. De Bedrijfsvoeringsorganisatie bezit rechtspersoonlijkheid, als bedoeld in artikel 8, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. De Bedrijfsvoeringsorganisatie is gevestigd in Scheemda (gemeente Oldambt).

Artikel 4 Duur

De Regeling is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Hoofdstuk 2 – DOELSTELLINGEN EN TAKEN

Artikel 5 Doelstellingen Bedrijfsvoeringsorganisatie

1. De Bedrijfsvoeringsorganisatie heeft tot doel:
   Het voeren van regie op de volledige ICT-voorziening ten behoeve van de deelnemende Gemeenten en de uitvoering van de in de dienstverleningsovereenkomsten opgesomde activiteiten.
2. De Bedrijfsvoeringsorganisatie heeft de volgende kwalitatieve doelstellingen:
   - *De gebruiker centraal:* [NIEUWE NAAM] richt zich met de ICT-voorziening op het ondersteunen van de eindgebruiker, om zowel inwoners als gemeentelijke medewerkers optimaal te bedienen;
   - *Toekomstbestendige ICT-voorziening:* Een stabiele basis waarop ruimte ontstaat voor innovatie, zodat Deelnemers klaar zijn voor de uitdagingen van morgen;
   - *'In control':* [NIEUWE NAAM] stuurt op kwaliteit, continuïteit, veiligheid, schaalvoordelen, kosten en resultaten van de gemeentelijke ICT-voorziening;
   - *Goede samenwerking:* [NIEUWE NAAM] versterkt de band tussen gemeenten als gezamenlijke eigenaars. De Deelnemers werken nauw samen en delen hun verantwoordelijkheden, tenzij er overtuigende en afgestemde redenen zijn dit niet te doen.

Artikel 6 Taken van de bedrijfsvoeringsorganisatie

De Bedrijfsvoeringsorganisatie heeft de volgende taken:

1. Het voeren van regie op de volledige ICT-voorziening ten behoeve van de Deelnemers, waarbij de Bedrijfsvoeringsorganisatie fungeert als schakel tussen de Deelnemers en ICT-marktpartijen en de gehele ICT-keten coördineert en bewaakt.
2. Het (proactief) adviseren en afstemmen met daartoe aangewezen vertegenwoordigers van de Deelnemers over de gewenste ICT-voorziening, het koppelen van klantvragen aan oplossingen en het realiseren van vernieuwingen.

3. Het vastleggen van transparante afspraken met de Deelnemers over de dienstverlening die wordt afgenomen, inclusief het hiervoor benodigde budget.
4. Het borgen dat de kosten voor het regievoeren en de budgetafspraken met de Deelnemers in evenwicht zijn.
5. Het in opdracht van het Bestuur aangaan van dienstverleningsovereenkomsten aangaande ICT-voorziening met niet-Deelnemers.

Artikel 7 Taken van de deelnemers

De Deelnemers die de ICT-voorziening afnemen hebben de volgende taken:

1. Het opstellen van een lange termijnplanning van gewenste ICT-voorziening en benodigde vernieuwingen van bestaande voorzieningen.
2. Het gezamenlijk functioneel specificeren van de gewenste ICT-voorziening en bijbehorende dienstverlening en het afwegen van de kosten van deze voorziening tegenover de baten.
3. Het toetsen of de voorgestelde ICT-voorziening voldoet aan de opgestelde specificatie.
4. Het accepteren van de afspraken over de Dienstverlening inclusief het hiervoor benodigde budget.
5. Het accepteren van de geleverde ICT-voorziening en bijbehorende Dienstverlening en - waar nodig - aangeven van gewenste verbeteringen of versoberingen.
6. Het uitvoeren van het functioneel beheer.

Hoofdstuk 3 – HET BESTUUR

Artikel 8 Bevoegdheden

1. De Bedrijfsvoeringsorganisatie heeft een Bestuur.
2. Alle bevoegdheden die bij of krachtens Wet van toepassing zijn op de Bedrijfsvoeringsorganisatie komen toe aan het Bestuur.
3. De Deelnemers dragen geen beleidsbevoegdheden over aan de Bedrijfsvoeringsorganisatie.
4. De Deelnemers stellen de benodigde mandaten, volmachten en machtigingen vast voor het realiseren van de doelstellingen uit artikel 5 en de taken uit artikel 6 lid 1.
5. Het Bestuur is bevoegd om uitvoerende bevoegdheden die niet wettelijk zijn voorbehouden aan het Bestuur, te mandateren aan gemeentesecretarissen of directeur, conform artikel 19.

Artikel 9 Samenstelling van het Bestuur

1. Iedere Deelnemer wijst uit het betreffende College één lid aan.
2. De Colleges beslissen in de eerste vergadering van hun wettelijke Zittingsperiode over de aanwijzing als bedoeld in het vorige lid.
3. Indien tussentijds een vacature in het Bestuur ontstaat, wijst het betreffende college zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes (6) weken, een nieuw lid aan met in achtneming van het bepaalde in het tweede lid.
4. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt als de Zittingsperiode van het College afloopt, of indien de Zittingsperiode van het college tussentijds beëindigd wordt of indien het lidmaatschap van het College, waaruit het betreffende lid afkomstig is, tussentijds beëindigd wordt.
5. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde door een schriftelijke mededeling aan het Bestuur ontslag nemen.
6. Onverminderd het bepaalde in artikel 13 lid 2 van de Wet blijft het lid dat ontslag neemt als lid van het Bestuur, als bedoeld in artikel 9 lid 5, lid van het Bestuur tot zijn opvolger zijn benoeming heeft aanvaard.
7. In geval van het bestaan van één of meerdere vacatures blijft het Bestuur bevoegd besluiten te nemen.

Artikel 10 Voorzitter

1. Het Bestuur wijst uit zijn midden één lid van het Bestuur aan tot voorzitter.
2. De wijze van aanwijzing en de termijn worden door het Bestuur bepaald. De voorzitter rouleert niet automatisch, het bestuur kan daartoe besluiten.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering van het Bestuur en zorgt ervoor dat de bestuursbesluiten worden uitgevoerd.

4. De voorzitter draagt zorg voor een spoedige afdoening van zaken en ondertekent alle stukken die van het Bestuur uitgaan.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de GR in en buiten rechte.
6. Het Bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan.
7. In gedingen of bij rechtshandelingen met de gemeente, tot welk Bestuur de voorzitter behoort, wordt de Bedrijfsvoeringsorganisatie vertegenwoordigd door de plaatsvervangend voorzitter.
8. De voorzitter kan de vertegenwoordiging, na overleg met het Bestuur, aan een door hem schriftelijk aan te wijzen gemachtigde toevertrouwen.

Artikel 11 Vergaderingen

1. Het Bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar en voorts zo vaak de voorzitter dit nodig acht, of indien ten minste twee van de leden, met opgave van redenen, daarom verzoeken.
2. Anderen kunnen worden uitgenodigd de vergaderingen van het Bestuur bij te wonen.
3. De vergaderingen van het Bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie zijn openbaar. Er kan met gesloten deuren worden vergaderd wanneer dit door ten minste één van de aanwezige leden wordt verlangd. Artikel 23 Gemeentewet is overeenkomstig van toepassing.

Artikel 12 Besluitvorming

1. Het Bestuur kan beraadslagen en besluiten wanneer de gewone meerderheid van het aantal zitting hebbende leden aanwezig is.
2. Indien de meerderheid van het aantal zitting hebbende leden niet aanwezig is, belegt de voorzitter een nieuwe vergadering. De oproep tot deze vergadering vermeldt de te behandelen zaken. In deze nieuwe vergadering wordt een besluit genomen door de dan aanwezige leden.
3. Besluitvorming vindt plaats bij meerderheid van stemmen. Elk Bestuurslid heeft één stem.
4. Indien bij het nemen van een besluit door geen van de leden een stemming wordt gevraagd, wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen. Als de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
5. In aanvulling op het voorgaande kan in het reglement van orde of bij afzonderlijk bestuursbesluit worden bepaald dat voor besluiten met strategisch of financieel ingrijpende impact unanimiteit vereist is. Besluit per unanimiteit geldt ten minste voor het besluiten over begrotingen van de Bedrijfsvoeringsorganisatie en wijzigingen daarvan.
6. Een lid van het Bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
7. Bij staken van stemmen over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist het lot.

Artikel 13 Inlichtingen, verantwoording en ontslag Bestuursleden

1. Het Bestuur voorziet de Raden van de deelnemende Gemeenten gevraagd en ongevraagd van alle inlichtingen die zij voor de uitoefening van hun taken nodig hebben.
2. Vragen van raadsleden worden door het Bestuur binnen vier weken schriftelijk beantwoord.
3. Een lid van het Bestuur verstrekt aan het College dat hem heeft aangewezen, de door een of meer leden van dat College gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het Bestuur kan door het College dat hem heeft aangewezen ter verantwoording worden geroepen over het door hem gevoerde beleid.
5. Indien een lid van het Bestuur niet meer het vertrouwen geniet van de raad of het College van zijn Gemeente, kan het College hem als zodanig ontslaan.
6. Het derde en vierde lid zijn overeenkomstig van toepassing ten aanzien van de raad van de Gemeente waartoe het College behoort dat het lid heeft aangewezen.
7. De Raden van de Gemeenten kunnen gezamenlijk op voorstel van één van hen een onderzoek instellen naar het gevoerde Bestuur en voor dat doeleinde een onderzoekscommissie instellen. De artikelen 155g en 155h van de

Gemeentewet zijn van toepassing. Een en ander onverminderd de bevoegdheid van de rekenkamers van Gemeentes op grond van artikel 184 Gemeentewet.

Artikel 14 Commissies

1. Het Bestuur kan, met inachtneming van het bepaalde in artikel 24 van de Wet, adviescommissies instellen.
2. Bij de instelling van een commissie wordt een reglement vastgesteld waarin de taken, samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de commissie wordt vastgelegd evenals een vergoedingsregeling.

Hoofdstuk 4 – ORGANISATIE

Artikel 15 Directeur

1. De directeur staat aan het hoofd van de ambtelijke organisatie van de Bedrijfsvoeringsorganisatie.
2. Het Bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur.
3. De directeur is Bestuurder in de zin van de Wet op de Ondernemingsraden.
4. De directeur fungeert als ambtelijk secretaris van het Bestuur.
5. De directeur is in de vergaderingen van het Bestuur aanwezig, tenzij het Bestuur anders beslist.
6. De directeur staat het Bestuur bij de uitoefening van zijn taak terzijde. De stukken die van het Bestuur uitgaan worden door de directeur medeondertekend.
7. Het Bestuur voorziet in een vervangingsregeling ten aanzien van de directeur.

Artikel 16 Taken en bevoegdheden directeur

1. De directeur is namens het Bestuur belast met de integrale dagelijkse leiding over de organisatie en de procesvoering ten aanzien van de (geïntegreerde) voorbereiding en uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 6.
2. De directeur staat het Bestuur en de voorzitter bij in de hun opgedragen taken en kan gemachtigd worden om namens hen, ieder voor zo het zijn bevoegdheden betreft, bepaalde besluiten te nemen en om bepaalde stukken die namens het Bestuur uitgaan namens het Bestuur te ondertekenen.
3. Het Bestuur kan taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de directeur nader uitwerken en vastleggen in een directiestatuut.

Artikel 17 Personeel

1. Bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie is personeel werkzaam.
2. De formatie van de ambtelijke organisatie wordt, binnen de door het Bestuur vastgestelde begroting, vastgesteld door het Bestuur.
3. Op het personeel van de Bedrijfsvoeringsorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Hoofdstuk 5 – OPDRACHTGEVERSCHAP-OPDRACHTNEMERSCHAP

Artikel 18 Gemeenschappelijk overleg

1. Ter voorbereiding van de besluitvorming van het bestuur wordt een Gemeenschappelijk overleg ingesteld, bestaande uit de gemeentesecretarissen van de Deelnemers (opdrachtgevers). De directeur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie neemt structureel deel aan het overleg als opdrachtnemer. Het overleg vormt de schakel tussen strategische sturing en operationele uitvoering.
2. Het Gemeenschappelijk overleg heeft als taak:
   a. Het voorbereiden en afstemmen van voorstellen voor het Bestuur;
   b. Het bewaken van de strategische koers en uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst (DVO);
   c. Het signaleren van bestuurlijke en organisatorische knelpunten en het adviseren van het Bestuur hierover.
3. Opdrachtgevers en opdrachtnemer leggen de werkwijze en de bevoegdheden van het overleg vast in een statuut. Dit statuut wordt vastgesteld door het Bestuur.

Artikel 19 Mandaat aan de gemeentesecretarissen

1. Het Bestuur kan, behoudens besluiten die expliciet bij het bestuur berusten, bepaalde bevoegdheden mandateren aan de gemeentesecretarissen. Dit mandaat kan onder meer betrekking hebben op:
   a. Operationele aansturing van de bedrijfsvoeringsorganisatie;
   b. Het vaststellen van beleidsuitvoeringsrichtlijnen binnen de kaders van het Bestuur;
   c. Het goedkeuren van niet-strategische wijzigingen in de dienstverleningsovereenkomst.
2. Mandaten worden vastgelegd in een mandaatbesluit, dat periodiek door het Bestuur wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld of ingetrokken.
3. De gemeentesecretarissen kunnen geen besluiten nemen die:
   a. Directe financiële verplichtingen boven een nader door het Bestuur vast te stellen bedrag met zich meebrengen;
   b. Strategische beleidswijzigingen betreffen;
   c. Niet in overeenstemming zijn met de door het bestuur vastgestelde kaders.
4. Het Gemeenschappelijk Overleg rapporteert periodiek aan het Bestuur over de uitoefening van het mandaat.
5. Het Bestuur kan aanvullende instructies geven of het mandaat inperken of uitbreiden op basis van bestuurlijke of organisatorische ontwikkelingen.

Artikel 20 Product-dienstencatalogus en dienstverleningsovereenkomsten

1. De Bedrijfsvoeringsorganisatie stelt in overleg met de deelnemers een product-dienstencatalogus (PDC) op. De product-dienstencatalogus wordt vastgesteld door het Bestuur.
2. De product-dienstencatalogus bevat informatie over de door de Bedrijfsvoeringsorganisatie leverbare producten en diensten en detailinformatie over de aard hiervan:
   a. De functionele omschrijving van de producten en diensten inclusief de eventuele opties;
   b. De servicelevels van de producten en diensten;
   c. De kosten van de producten en diensten per afgenomen eenheid;
   d. Afspraken over het door de Deelnemers verplicht af te nemen deel van de producten en diensten.
3. Het Bestuur sluit met elk van de Deelnemers een dienstverleningsovereenkomst (DVO).
4. De dienstverleningsovereenkomst bevat in ieder geval afspraken over:
   a. De omvang van de door de Bedrijfsvoeringsorganisatie te leveren producten en diensten. Dit op basis van de product-dienstencatalogus;
   b. De aard en omvang van de door te Bedrijfsvoeringsorganisatie specifieke, extra dienstverlening die een Deelnemer in enig jaar wil afnemen. Dit eveneens op basis van de product-dienstencatalogus;
   c. De wijze waarop partijen met elkaar overleg voeren over de voortgang, uitvoering en jaarlijkse actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst(en);
   d. Financiële en operationele afspraken, waarbij de operationele afspraken jaarlijks worden vastgelegd in een Dossier Afspraken en Procedures.

Hoofdstuk 6 – FINANCIËN

Artikel 21 Financiële administratie, controle en verantwoordelijkheid

1. Op het financiële beleid, het financiële beheer, de inrichting van de financiële organisatie en de controle daarop zijn artikelen 212 en 213 van de Gemeentewet overeenkomstig van toepassing.
2. Het Bestuur stelt voor de in het eerste lid genoemde werkzaamheden de daarvoor benodigde verordeningen vast.
3. In de verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet wordt in ieder geval geregeld dat minimaal één keer per jaar aan de Deelnemers de stand van zaken over de uitvoering van de begroting wordt gerapporteerd (financieel en inhoudelijk).

Artikel 22 Financiële bijdragen

1. Het Bestuur stelt een bijdrageverordening vast. Deze verordening bevat in ieder geval nadere regels betreffende de wijze, in welke mate en volgens welke verdeelsleutel de Deelnemers financieel bijdragen aan de middelen van de Bedrijfsvoeringsorganisatie.

2. De bijdrageverordening vormt de basis voor het opstellen van de prijzen in de PDC en de totale kosten die elke gemeente op jaarbasis betaalt via de DVO.
3. Kosten worden integraal doorbelast aan de betreffende Deelnemers.
4. De Gemeenten dragen er zorg voor dat de Bedrijfsvoeringsorganisatie te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De door het Bestuur vastgestelde begroting van de Bedrijfsvoeringsorganisatie is daarbij leidend.
5. Indien een Gemeente weigert deze uitgaven op de gemeentelijke begroting te zetten, doet het Bestuur onverwijld aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 van de Gemeentewet.

Artikel 23 Kaderbrief

1. Het Bestuur stelt in het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en inhoudelijke kaders op door middel van een kaderbrief. Deze kaders bevatten in ieder geval een indicatie van de gemeentelijke bijdrage, relevante externe ontwikkelingen (w.o. prijscompensatie) en wijzigingen in de dienstverlening of kostenstructuur.
2. Het Bestuur zendt de kaderbrief voor 1 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient via de Colleges aan de Raden.

Artikel 24 Begroting

1. Het begrotingsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.
2. De Bedrijfsvoeringsorganisatie sluit aan bij de gemeentelijke begrotingsprocessen en -termijnen en -methodiek.
3. Het Bestuur zendt de ontwerpbegroting ten minste acht weken voordat deze door het Bestuur wordt vastgesteld, doch uiterlijk 30 april, voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor zij geldt, via de Colleges toe aan de Raden.
4. De ontwerpbegroting wordt door de Colleges voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) verkrijgbaar gesteld.
5. De Raden kunnen binnen acht weken na ontvangst van de ontwerpbegroting, bij het Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
6. Voorafgaand aan de vaststelling van de begroting door het Bestuur, stelt het Bestuur de Raden van de Deelnemers schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
7. Het Bestuur stelt uiterlijk 14 september van het jaar, voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor zij geldt, een begroting van inkomsten en uitgaven van de Bedrijfsvoeringsorganisatie vast. Terstond na de vaststelling zendt het Bestuur de begroting ter kennisname aan de Raden van de Deelnemers.
8. Het Bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten aan.
9. De begroting kan zo nodig in de loop van het kalenderjaar worden gewijzigd.
10. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstig van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 25 Jaarrekening

1. De Bedrijfsvoeringsorganisatie sluit aan bij de gemeentelijke begrotingsprocessen en -termijnen en -methodiek.
2. Het Bestuur stuurt de voorlopige jaarrekening over het afgelopen kalenderjaar jaarlijks uiterlijk 30 april toe aan de Raden van de Deelnemers.
3. De jaarrekening met bijbehorende accountsverklaring wordt binnen twee weken na vaststelling, doch uiterlijk 15 juli aan Gedeputeerde Staten gezonden.
4. De Bedrijfsvoeringsorganisatie kan, na unanieme instemming door het Bestuur en op basis van een risicoanalyse, een weerstandsvermogen opbouwen. Dit kan worden vastgelegd en nader uitgewerkt in de bijdrageverordening.
5. Een batig of nadelig saldo wordt aan de Deelnemers uitgekeerd of in rekening gebracht.
6. Het Bestuur zendt de jaarrekening en bijbehorende accountsverklaring na vaststelling ter kennisname aan de Raden van de Deelnemers.

Hoofdstuk 7 – ZIENSWIJZE EN INSPRAAK

Artikel 26 Zienswijzen

1. Tenzij het Bestuur anders bepaalt, worden naast de wettelijk verplichte besluiten en de besluiten die in deze Regeling worden genoemd, geen andere besluiten door het Bestuur ter zienswijze aan de Raden voorgelegd.
2. Voorgenomen besluiten van het Bestuur, die voor de deelnemende Gemeenten ingrijpende gevolgen kunnen hebben, kunnen door het Bestuur voor zienswijzen worden voorgelegd aan de Raden van de Deelnemers.
3. Het Bestuur stelt een redelijke termijn voor het geven van zienswijzen door de Raden.

Artikel 27 Inspraak

Gezien de aard van de Regeling, waarin geen beleidsbevoegdheden door de Deelnemers zijn overgedragen aan het Bestuur, wordt de Regeling van inspraak voor ingezetenen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende Gemeenten en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie overgelaten aan de Gemeenten.

Hoofdstuk 8 – TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 28 Toestemming en zienswijze bij toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

1. (Toetredende) Deelnemers nemen niet eerder een besluit tot toetreding toe, uittreding uit, wijziging van of opheffing van de regeling, dan na verkregen toestemming van hun raden overeenkomstig artikel 1, vierde lid van de Wgr.
2. Deelnemers zenden het ontwerp van de wijziging van de regeling toe aan hun raden, die binnen acht weken na ontvangst van het voorstel een zienswijze over het voorstel naar voren kunnen brengen bij hun colleges, overeenkomst artikel 1, tweede en derde lid van de Wgr.

Artikel 29 Toetreding

1. Een verzoek tot toetreding dient bij het Bestuur te worden ingediend, dat aan de Deelnemers een advies uitbrengt over de toetreding en de eventueel daarbij te stellen voorwaarden.
2. Toetreding tot de regeling kan plaatsvinden indien alle Deelnemers afzonderlijk daartoe bij gewone meerderheid besluiten.
3. Een partij die toetreedt, betaalt hiervoor een bijdrage.
4. De bijdrage voor de toetredende partij, zijnde een gemeente of een gemeenschappelijke regeling, bestaat uit een bijdrage in kosten, gebaseerd op een verdeelsleutel die door het Bestuur wordt vastgesteld, na advies van het Gemeenschappelijk Overleg.

Artikel 30 Uittreding

1. Uittreding van één of meer Deelnemers is gedurende een periode van twee jaar na het aangaan van de Regeling niet mogelijk.
2. Na de in het eerste lid genoemde periode kan een Deelnemer uittreden door toezending van de daartoe strekkende besluiten van de bestuursorganen aan het Bestuur.
3. De uittreding kan slechts plaatsvinden op 1 januari van ieder jaar met inachtneming van een opzegtermijn van 1 jaar.
4. Het Bestuur besluit over de gevolgen van de uittreding, met in acht name van het bepaalde in de leden 6 tot en met 8 van dit artikel.
5. De financiële gevolgen van de uittreding worden – inclusief de hierdoor ontstane personele verplichtingen – aan de uittredende Deelnemer in rekening gebracht. De verdeling van lasten bij uittreding wordt gebaseerd op redelijke toerekening van verplichtingen en voorzieningen. De regieorganisatie zelf wordt daarbij financieel niet onevenredig belast.
6. Voor de vaststelling van de financiële gevolgen van uittreding wordt voorafgaande aan de uittreding door de Deelnemers gezamenlijk advies gevraagd aan één onafhankelijke deskundige.
7. Bij de vaststelling van de financiële gevolgen zullen in ieder geval de volgende onkostenposten van de Deelnemers die niet uittreden betrokken worden: investeringskosten, frictiekosten, personele kosten, huisvestingskosten, verhuiskosten en materiële kosten.

8. Het advies van de in lid 6 genoemde deskundige is bindend. De kosten van inschakeling van de deskundige zijn voor rekening van de deelnemer die uittreedt.

Artikel 31 Wijziging

1. Het Bestuur of één van de Deelnemers kunnen een voorstel indienen tot wijziging van deze Regeling.
2. Deze Regeling kan slechts gewijzigd worden indien alle Deelnemers daartoe bij gewone meerderheid besluiten.

Artikel 32 Opheffing

1. Een voorstel aan de Deelnemers tot opheffing van de Regeling kan worden gedaan door het Bestuur of door de bestuursorganen van één van de Gemeenten.
2. De Deelnemers besluiten bij gewone meerderheid tot opheffing van de Regeling.
3. Het Bestuur stelt, nadat hij de bestuursorganen van de Deelnemers om zienswijzen heeft gevraagd, een liquidatieplan vast en regelt de vereffening van het vermogen. Het liquidatieplan voorziet in ieder geval in de verdeling van de rechten en verplichtingen, de financiële afhandeling, en de gevolgen voor het personeel.
4. Het Bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie en blijft ook na het tijdstip van opheffing in functie, tot de liquidatie is voltooid.

Artikel 33 Toezending van besluiten

1. Het college van de gemeente Oldambt maakt de Regeling en de wijzigingen van de Regeling in het door het College uitgegeven gemeenteblad bekend.
2. Het college van de gemeente Oldambt zendt de Regeling alsmede de besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging of opheffing van de Regeling aan Gedeputeerde Staten.

Hoofdstuk 9 – GESCHILLEN EN KLACHTEN

Artikel 34 Geschillenregeling

1. In geval van geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wet geldt eerst de in dit artikel beschreven procedure, alvorens het geschil wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.
2. Indien een geschil ontstaat treden het Bestuur en het College van de betreffende Gemeente(n) terstond met elkaar in overleg om het verschil verder te verkennen en op te lossen.
3. Als onderling het geschil niet opgelost kan worden, wijst iedere partij een deskundige aan. Deze deskundigen brengen gezamenlijk een advies uit aan het Bestuur over de mogelijkheden om partijen tot overeenstemming te brengen. Voorafgaand aan het advies hoort de adviescommissie de bij het geschil betrokken partijen.
4. Na ontvangst van het advies treden de in het tweede lid bedoelde partijen in overleg teneinde tot een oplossing te komen. Indien het overleg niet tot een oplossing leidt, is elk van de partijen vrij om het geschil overeenkomstig artikel 28 van de Wet voor te leggen aan Gedeputeerde Staten.
5. De kosten van de adviescommissie worden in gelijke delen door de conflicterende partijen gedragen

Artikel 35 Klachtenregeling

1. Overeenkomstig hoofdstuk 9 van de Algemene Wet Bestuursrecht kan eenieder een klacht indienen bij het Bestuur over gedragingen van het Bestuur en de medewerkers van de Bedrijfsvoeringsorganisatie.
2. Het Bestuur stelt een interne klachtenregeling vast in lijn met hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht en passend bij de aard van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Hoofdstuk 10 – SLOTBEPALINGEN

Artikel 36 Archief

1. Het Bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie en de Regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.

3. Het Bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, die nog niet naar de archiefbewaarplaats zijn gebracht.
4. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Oldambt.
5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de gemeentearchivaris van de gemeente Oldambt.

Artikel 37 Evaluatie
Het algemene functioneren en de werkwijze van de Bedrijfsvoeringsorganisatie wordt iedere vier jaar geëvalueerd aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de Gemeenten plaatsvinden.

Artikel 38 Overgangsbepalingen
In verband met de beëindiging van GRID NV en de start van de Bedrijfsvoeringsorganisatie, stelt het Bestuur, indien nodig, nadere afspraken vast over de organisatorische en juridische overgang van lopende contracten, personele afspraken, en mandaten. Deze afspraken worden separaat vastgelegd en maken geen deel uit van de rechtswerking van deze Regeling.

Artikel 39 Onvoorziene gevallen
In alle gevallen waarin deze Regeling of de Wet niet voorziet, beslist het Bestuur.

Artikel 40 Inwerkingtreding
Deze Regeling treedt in werking op 1 januari 2026.

Artikel 41 Titel
De Regeling wordt aangehaald onder de naam “Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM]”.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeenten Oldambt (datum invoeren), Pekela (datum invoeren), Veendam (datum invoeren) en Westerwolde (datum invoeren).

TOELICHTING

Deze toelichting is bedoeld als ondersteuning bij de lezing van de Gemeenschappelijke Regeling.

1. Inleiding

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Bedrijfsvoeringsorganisatie ICT-voorziening [NIEUWE NAAM] vormt het nieuwe juridische en bestuurlijke kader voor de samenwerking tussen de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam en Westerwolde op het gebied van ICT. Deze regeling volgt op de ontbinding van de voormalige naamloze vennootschap GRID NV en markeert de transformatie van een uitvoeringsorganisatie naar een regieorganisatie.

Het bepalen van de nieuwe naam voor de bedrijfsvoeringsorganisatie volgt een zorgvuldig proces. Een proces dat ruim voor 1 januari 2026 zal zijn afgerond. In de GR-tekst voor publicatie en inwerkingtreding zal deze naam worden opgenomen daar waar nu [NIEUWE NAAM] is opgenomen. De toelichting wordt dan ook hierop aangepast.

De GR legt de basis voor een gezamenlijke, toekomstbestendige aanpak van de ICT-voorziening binnen de vier deelnemende gemeenten. De regeling is gericht op het borgen van kwaliteit, veiligheid en continuïteit, met ruimte voor innovatie en flexibiliteit.

2. Karakter van de organisatie

De nieuwe organisatie is nadrukkelijk een regieorganisatie. Dit betekent dat zij namens de gemeenten regie voert op de volledige ICT-keten. De organisatie coördineert, bewaakt afspraken, stemt af met leveranciers en ondersteunt de gemeenten in hun (strategische) ICT-behoeften.

In de vastgestelde visie voor de regieorganisatie is een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze uitgangspunten (‘kwaliteit voorop’, ‘samen sterker’, ‘flexibel en wendbaar’) vormen de leidraad voor het handelen van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze uitgangspunten worden onder meer zichtbaar in de inrichting van taken en werkprocessen (zie artikelen 5, 6, 15 en 16 van de GR). Onder deze visie liggen definities van ICT-voorziening en ICT-regie. De bedrijfsvoeringsorganisatie pakt de regie om de functionele vereisten vanuit de vier gemeenten (waar mogelijk) te harmoniseren en efficiënt en kwalitatief hoogstaand vorm te geven met de daarvoor benodigde processen, informatie, applicaties en infrastructuur.

3. Bestuurlijke inrichting

Het bestuur van de GR bestaat uit één bestuurder per deelnemende gemeente (artikel 8). Iedere gemeente heeft één stem (artikel 12), waarmee gekozen is voor gelijkwaardigheid tussen de partners. Besluitvorming vindt plaats bij meerderheid van stemmen (drie van de vier stemmen). Om ongewenste doorwerking van besluiten aangaande de begroting te vermijden is voor besluitvorming over de begroting unanimiteit van stemmen vereist. Het bestuur kan bepalen dat ook voor andere onderwerpen unanimiteit van stemmen vereist wordt.

Het voorzitterschap van het bestuur rouleert niet automatisch, maar het bestuur wijst zelf een voorzitter aan (artikel 10). Dit geeft flexibiliteit, zonder dwingende roulatie of termijn van het voorzitterschap. In lid 7 van artikel 10 is een regeling opgenomen dat bij stemmingen over benoemingen (zoals die van voorzitter of plaatsvervangend voorzitter) er altijd besluitvorming plaatsvindt, desnoods bij loting.

4. Governance en mandatering

Het zogeheten Gemeenschappelijk Overleg (artikel 18) vormt een belangrijke verbinding tussen bestuur en uitvoering. Hierin stemmen de gemeentesecretarissen van de vier gemeenten af met de directeur van de regieorganisatie over de uitvoering van de ICT-regie.

De GR biedt daarnaast ruimte om bevoegdheden te mandateren aan gemeentesecretarissen (artikel 19), bijvoorbeeld voor operationele afstemming of contractuele uitvoering. Dit is wenselijk voor de slagvaardigheid van de GR, maar niet verplicht, en moet in een mandaatregeling worden vastgelegd.

5. Financieel model

De GR volgt het juridisch-financieel model met een product- en dienstencatalogus (PDC), dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) en onderliggende detailafspraken per gemeente (DAP's) zoals gepresenteerd in artikel 20. In artikel 22 is opgenomen

dat kosten via producten en diensten (uit de PDC) integraal (en daarmee volledig) worden toegerekend aan de afnemende deelnemer. Dit betekent dat indirecte (overhead)kosten naar rato van feitelijk totaal gebruik van producten en diensten worden toegerekend en dat investeringen door de GR kunnen worden geactiveerd. Nadere uitgangspunten voor toerekening kunnen worden vastgelegd in de bijdrageverordening.

De GR factureert de gemeenten op basis van de vastgestelde DVO's en de daadwerkelijk afgenomen producten en diensten. Dat maakt dat sprake is van communicerende vaten tussen enerzijds de begroting van de GR en anderzijds de optelsom van de – op de gemeentelijke begroting opgenomen – bijdragen van de deelnemers. In het Gemeenschappelijk Overleg kunnen nadere afspraken worden gemaakt over eventuele fasering van de systematiek zoals gehanteerd bij GRID NV naar de nieuwe systematiek.

Voor de financiële stukken en verantwoording van de bedrijfsvoeringsorganisatie geldt dat deze qua processen, termijnen en methodiek aansluiten bij de gemeentelijke werkwijze. De in de GR-tekst opgenomen data betreffen uiterste data waarop stukken moeten zijn aangeleverd of vastgesteld.

De GR bevat ook een bepaling over het opbouwen van weerstandsvermogen (artikel 25, lid 3). Bij oprichting wordt géén weerstandsvermogen gevormd; dit kan alleen onder voorwaarden en bij unanieme instemming.

6. Toetreding en uittreding

De GR bevat bepalingen over toetreding en uittreding (artikelen 29 en 30) die zorgen voor transparantie en evenwicht. Nieuwe gemeenten kunnen toetreden na instemming van alle huidige deelnemers, en met een passende inkoop- of toetredingsbijdrage.

Bij uittreding worden redelijke afspraken gemaakt over de afwikkeling van verplichtingen, waarbij de organisatie zelf niet financieel onevenredig wordt belast. De uittredende deelnemer wordt belast met de (extra) kosten die ontstaan door hun uittreding. Op grond van de Wgr mag er geen boete op uittreding worden gelegd. Dit borgt duidelijkheid, stabiliteit en rechtsgelijkheid.

7. Overige bepalingen

De regeling bevat standaardbepalingen over zienswijzen en inspraak (artikelen 26 en 27), geschillen of klachten (artikelen 34 en 35) en archiefbeheer (artikel 36). Hierbij wordt aangesloten op de geldende wet- en regelgeving (zoals de Archiefwet en de Algemene wet bestuursrecht).

8. Overgang van NV naar GR

De overgang van de naamloze vennootschap GRID NV naar de Gemeenschappelijke Regeling [NIEUWE NAAM] wordt juridisch en organisatorisch separaat afgehandeld. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan het beëindigen of overdragen van lopende contracten, personele afspraken, en mandaten. Deze afwikkeling maakt geen onderdeel uit van de GR zelf en wordt bestuurlijk geregeld in aparte besluitvorming. Dit wordt benoemd in artikel 38. Artikel 38 heeft geen directe werking richting derden zoals leveranciers. Hoewel de insteek vanuit de bedrijfsvoeringsorganisatie is dat lopende contracten worden overgenomen van GRID NV zal er richting derden addenda op contracten moeten komen. Derde partijen zijn immers formeel niet gebonden aan interne besluiten.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2534
Extern Zaak ID	1895ESUITE344372025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.e
Titel	Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer (34437-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10e Raadsvoorstel inzake Wijziging GR Afeer
10e.1 Concept GR Afeer 1 juli 2025
10e.2 Compare GR Afeer 2020-2025
10e.3 GR Afeer 1 januari 2020

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer;
2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen;
3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen;
4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer;
2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen;
3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen;
4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Wijziging GR Afeer
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	11 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	34437-2025:587739
Steller	Anne-Wil Hak
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Raadsbesluit gemeenteraad Oldambt: Vaststelling GR Afeer 2020 Landelijke wijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr): ingangsdatum 1 juli 2022.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer; 2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen; 3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen; 4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.
Samenvatting	Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Gemeenschappelijke regelingen moeten uiterlijk op 1 juli 2024 in overeenstemming zijn gebracht met deze wet. Daarnaast is er aanleiding om de regeling inhoudelijk en organisatorisch te actualiseren. Onder andere vanwege de noodzaak tot het vastleggen van een nieuwe verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen en het vereenvoudigen van de bestuursstructuur. De aangepaste Gemeenschappelijke Regeling Afeer (hierna: GR Afeer) is een college-regeling. Dat betekent dat de colleges van burgemeester en wethouders van Oldambt, Pekela en Westerwolde bevoegd zijn om de regeling vast te stellen. Vaststelling van de regelingen is op grond van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen niet eerder mogelijk dan nadat de gemeenteraden de gelegenheid hebben gehad zienswijzen te geven en toestemming hebben verleend voor het aangaan of wijzigen van deze gemeenschappelijke regelingen.
Bijlage(n)	1. Concept GR Afeer 1 juli 2025 2. Compare GR Afeer 2020-2025 3. GR Afeer 1 januari 2020

AVG	ja

TOELICHTING

Inleiding

In de vergadering van 24 april jl. heeft het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Afeer(hierna GR Afeer) bijgaande concepttekst voor de GR Afeer vastgesteld. Deze treft u hierbij aan (zie bijlagen).
Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Gemeenschappelijke regelingen moeten uiterlijk op 1 juli 2024 in overeenstemming zijn gebracht met deze wet. Daarnaast is er aanleiding om de regeling inhoudelijk en organisatorisch te actualiseren, onder andere vanwege de noodzaak tot het vastleggen van een nieuwe verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen en het vereenvoudigen van de bestuursstructuur.

De aangepaste Gemeenschappelijke Regeling Afeer (hierna: GR Afeer) is een college-regeling. Dat betekent dat de colleges van burgemeester en wethouders van Oldambt, Pekela en Westerwolde bevoegd zijn om de regeling vast te stellen. Vaststelling van de regelingen is op grond van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen niet eerder mogelijk dan nadat de gemeenteraden de gelegenheid hebben gehad zienswijzen te geven en toestemming hebben verleend voor het aangaan of wijzigen van deze gemeenschappelijke regelingen.

In dit voorstel wordt u geadviseerd geen zienswijze op deze concept-regeling kenbaar te maken.

Motivatie

1.1. *Met de voorgestelde wijzigingen voldoet de GR Afeer aan de eisen die de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen stelt.*

Met de voorgestelde wijzigingen voldoet de Gemeenschappelijke Regeling Afeer aan de eisen uit de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die op 1 juli 2022 in werking is getreden. Deze wet beoogt meer democratische legitimatie, transparantie en controle op intergemeentelijke samenwerking. In lijn daarmee zijn bepalingen toegevoegd of aangepast die de positie van gemeenteraden versterken, zoals het recht op zienswijzen bij strategische beleidsstukken, begrotingen en jaarrekeningen. Daarnaast zijn de procedures voor toetreding, uittreding, opheffing en evaluatie geactualiseerd en uitgewerkt. Ook is de rol van de colleges en het Algemeen Bestuur scherper gedefinieerd. Deze aanpassingen zorgen ervoor dat de regeling zowel juridisch als bestuurlijk voldoet aan de huidige wettelijke eisen.

1.2. Met de voorgestelde wijzigingen voldoet de GR Afeer aan de nieuwe financiële systematiek
Het algemeen bestuur heeft op 2 november 2023 een nieuw beleidsplan vastgesteld, waarin een aangepaste financiële verdeelsleutel is opgenomen. De voorgestelde wijziging van de regeling verankert deze nieuwe verdeelsleutel juridisch. De nieuwe systematiek sluit beter aan bij de praktijk, doordat deze rekening houdt met het werkelijke gebruik van de dienstverlening per gemeente. De verdeelsleutel is gebaseerd op objectieve parameters zoals het aantal Wsw-dienstverbanden, beschut werk, reguliere dienstverbanden onder de Participatiewet, re-integratietrajecten en jobcoaching. Hiermee wordt de verdeling van kosten eerlijker, transparanter en beter uitlegbaar, wat bijdraagt aan een stabiele financiële basis voor de uitvoering van taken.

1.3. Er wordt voorgesteld geen zienswijze in te dienen op het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.
De voorgestelde wijzigingen zijn noodzakelijk om te voldoen aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen en sluiten aan bij het reeds vastgestelde beleidsplan en de nieuwe financiële verdeelsystematiek. De regeling versterkt de positie van de gemeenteraad en brengt de juridische en organisatorische structuur van Afeer in lijn met de actuele wet- en regelgeving. Er zijn

geen bezwaren tegen de voorgestelde wijzigingen geconstateerd.

Zonder toestemming van de raad mogen het college en de burgemeester de gemeenschappelijke regeling niet wijzigen
De gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat wijzigingen in de regeling slechts kunnen plaatsvinden met toestemming van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Zonder die toestemming kunnen het college en de burgemeester geen wijziging van de regeling tot stand brengen.

Betrokkenheid (externe) partners

Alle deelnemende gemeenten zijn betrokken geweest bij de vaststelling van de gewijzigde GR Afeer.

Consequenties

Vervolg

De wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer verloopt via twee wettelijke stappen:
1. een zienswijzeprocedure van acht weken, en
2. een instemmingsprocedure van dertien weken.

De raad wordt in deze fase gevraagd of zij een zienswijze wil indienen. In dit voorstel stelt het college voor om géén zienswijze naar voren te brengen, omdat de wijzigingen noodzakelijk en inhoudelijk gedragen worden. Dit laat echter onverlet dat de raden van de andere deelnemende gemeenten mogelijk wél een zienswijze indienen.

Indien andere gemeenten zienswijzen indienen, beoordeelt het dagelijks bestuur van Afeer of de regeling op basis daarvan moet worden aangepast. Als dat het geval is, volgt een aangepaste ontwerpregeling die opnieuw aan de gemeenteraden wordt voorgelegd in het kader van de instemmingsprocedure. Deze procedure duurt maximaal 13 weken.

Gezien deze afhankelijkheden en het feit dat op dit moment nog niet bekend is of en welke zienswijzen worden ingediend, is het niet realistisch om uit te gaan van inwerkingtreding per 1 juli 2025. Een zorgvuldige afhandeling van de zienswijzen, gevolgd door besluitvorming in colleges en raden en tijdige bekendmaking, vergt meer tijd.
Daarom wordt op dit moment uitgegaan van een inwerkingtreding per 1 oktober 2025 of, indien nodig, 1 januari 2026. De exacte datum wordt opgenomen in de definitieve regeling die na afronding van het traject wordt vastgesteld.

Winschoten,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Edwin Hageman i.o

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		34437-2025:587739

Onderwerp
Wijziging GR Afeer

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025 en gelet op de Gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen

Besluit

1. Kennis te nemen van het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Afeer;
2. Geen zienswijze over het ontwerp van de regeling in te dienen;
3. Het dagelijks bestuur van Afeer via het college van dit besluit in kennis te stellen;
4. Onder het voorbehoud dat geen zienswijzen door de andere deelnemende gemeenten worden ingediend die leiden tot wijziging van de concepttekst, het college toestemming te verlenen om namens de gemeente in te stemmen met het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Afeer

Werk van waarde

CONCEPT

Afeer
Gemeenschappelijke Regeling

Ingangsdatum 1 juli 2025

Deelnemende gemeenten: Oldambt + Pekela + Westerwolde

Gemeenschappelijke Regeling Afeer

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde,

hebben met toestemming van hun gemeenteraden besloten de Gemeenschappelijke Regeling voor Afeer te wijzigen

zodat deze per 1 juli 2025 als volgt komt te luiden:

CONCEPT

1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippenkader

In de regeling wordt verstaan onder:

Deelnemers	De aan de regeling deelnemende colleges.
Fte	Full time equivalent, ofwel een dienstverband van 36 uur.
Gedeputeerde Staten	Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.
Gemeentebesturen	1. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, ieder voor zover zij bevoegd of gehouden zijn. 2. In het kader van de Wet sociale werkvoorziening dient voor gemeentebesturen het bestuur van het Openbaar Lichaam gelezen te worden, als bedoeld in artikel 1, lid 2 van de Wet sociale werkvoorziening.
Openbaar Lichaam	Het rechtspersoonlijkheid bezittend Openbaar Lichaam “Afeer”, zoals nader omschreven in artikel 2 van de regeling.
De regeling	Deze Gemeenschappelijke Regeling.
De Wet	De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
Wsw-werknemer	Wsw-geïndiceerde medewerkers in dienst van het Openbaar Lichaam.
Wsw	Wet sociale werkvoorziening.

Artikel 2. Openbaar Lichaam

1. De gemeentebesturen stellen een rechtspersoonlijkheid bezittend Openbaar Lichaam in, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet.
2. Dit Openbaar Lichaam draagt de naam “Afeer” en is gevestigd te Winschoten.
3. Het bestuur van dit Openbaar Lichaam bestaat uit:
    a. het Algemeen Bestuur;
    b. het Dagelijkse Bestuur;
    c. de Voorzitter.
4. Waar in de regeling artikelen van de Gemeentewet of van enig andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, treden het Openbaar Lichaam, het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter in de plaats van respectievelijk de gemeente, de raad, het college en / of de burgemeester.

CONCEPT

2 Doelstelling en bevoegdheden

Artikel 3. Taken / doel

1. Het belang waarvoor de regeling wordt getroffen, is het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering door het Openbaar Lichaam van de door de deelnemers aan het Openbaar Lichaam opgedragen taken, zoals vastgelegd in de regeling en overige besluiten.

2. Het Openbaar Lichaam draagt met het oog op het in het eerste lid genoemde doel zorg voor de uitvoering van de bevoegdheden:

    a. welke in de regeling zijn aangeduid;

    b. welke in een afzonderlijk besluit van alle deelnemers aan het Openbaar Lichaam zijn opgedragen;

    c. welke, voor zover betrekking hebbend op het grondgebied van één of enkele van de deelnemende gemeenten, bij afzonderlijk eensluidend besluit van de deelnemer(s) van deze gemeente(n) zijn opgedragen en door het bevoegde orgaan binnen het Openbaar Lichaam zijn aanvaard.

3. De in het tweede lid genoemde besluiten bevatten tevens de aanduiding van de specifieke bevoegdheden die door de deelnemers worden overgedragen dan wel gemandateerd aan het Openbaar Lichaam en tevens de wijze van kostenverrekening en overige voorwaarden waaronder deze bevoegdheden worden uitgeoefend.

4. Het Openbaar Lichaam voert namens de deelnemers de volgende wetten uit:

    a. Wet sociale werkvoorziening;

    b. Nieuw beschut werken onder de Participatiewet;

    c. de Participatiewet voor zover het betreft arbeidsinschakeling en beheersing van de Nederlandse taal, waaronder begrepen het opleggen van maatregelen, ten aanzien van personen die door deelnemers zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid, sub a van de Participatiewet.

Artikel 4. Bevoegdheden

1. Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers overgedragen met betrekking tot de uitvoering van:

    a. de Wet sociale werkvoorziening, voor wat betreft de tot de doelgroep van de Wsw behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij het Openbaar Lichaam;

2. Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers gemandateerd met betrekking tot de uitvoering van:

    a. de Participatiewet, voor wat betreft de tot de doelgroep van Nieuw beschut onder de Participatiewet behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij of via het Openbaar Lichaam;

    b. de Participatiewet, voor zover het betreft arbeidsinschakeling en beheersing van de Nederlandse taal, waaronder begrepen het opleggen van maatregelen, ten aanzien van personen die door deelnemers zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid, sub a van de Participatiewet.

CONCEPT

3. De bevoegdheden als bedoeld in lid 1 berusten bij het Algemeen Bestuur.

4. Het Algemeen Bestuur is het bevoegd orgaan om, bij meerderheid van stemmen, te besluiten tot deelname aan de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeenschappelijke Organisaties (WSGO) nu de regeling in deze mogelijhkheid voorziet en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

5. Het Algemeen Bestuur kan toevertrouwde bevoegdheden mandateren, danwel delegeren aan het Dagelijks Bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.

6. Het Dagelijks Bestuur kan een of meer leden van het Dagelijks Bestuur machtigen tot uitoefening van een of meer van zijn bevoegdheden, tenzij de regeling waarop de bevoegdheid steunt zich daartegen verzet.

7. Het Dagelijks Bestuur kan toevertrouwde bevoegdheden mandateren aan de algemeen directeur. De mandatering vindt plaats in het directiestatuut.

8. De gemandateerde bevoegdheden zijn opgenomen in de bij deze Gemeenschappelijke Regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut.

CONCEPT

3 Het Algemeen Bestuur

Artikel 5. Samenstelling

1. Het Algemeen Bestuur staat aan het hoofd van het Openbaar Lichaam.

2. Het Algemeen Bestuur bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door het college uit zijn midden worden aangewezen, de voorzitter inbegrepen.

3. Het college van elk der deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden personen en een plaatsvervanger aan als lid van het Algemeen Bestuur op basis van de navolgende verdeling:

    a. college gemeente Oldambt: totaal 5 leden

    b. college gemeente Pekela: totaal 3 leden

    c. college gemeente Westerwolde: totaal 2 leden

4. Deelnemers kunnen te allen tijde de aanwijzing voor een lid wijzigen. Van elke wijziging van een aanwijzing wordt door de deelnemers onverwijld mededeling gedaan aan het Algemeen Bestuur.

5. Geen Algemeen Bestuurslid of plaatsvervangend Algemeen Bestuurslid kunnen zijn:

    a. ambtenaren in dienst van het Openbaar Lichaam;

    b. werknemers die een dienstverband in het kader van de Wet sociale werkvoorziening hebben en in dienst zijn van het Openbaar Lichaam;

    c. werknemers in dienst van het Openbaar Lichaam, die vallen onder een andere arbeidsvoorwaardenregeling dan onder a en b genoemd.

Artikel 6. Vergaderquorum / stemmen

1. De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB* in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van meerderheid van stemmen.

2. Ieder Algemeen Bestuurslid, of de plaatsvervanger, heeft op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van meerderheid van stemmen.

3. De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB*** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van unanimiteit van stemmen.

4. Indien een Algemeen Bestuurslid een bestuursvergadering niet kan bijwonen, kan een ander Algemeen Bestuurslid worden gemachtigd tot het uitvoeren van het stemrecht van het verhinderde Algemeen Bestuurslid, onder inachtneming van het eerste, tweede en derde lid van artikel 6 van de regeling.

CONCEPT

5. Om tot besluitvorming te komen, is het voorwaardelijk dat te allen tijde zes leden (inclusief eventueel afgegeven volmachten) aanwezig zijn en dat daarbij een vertegenwoordiging vanuit elk der deelnemende gemeenten aanwezig is.

Artikel 7. Vergaderingen

1. Het Algemeen Bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of het Dagelijks Bestuur het nodig acht.

2. De artikelen 17 en 19 van de Gemeentewet juncto artikel 22 van de Wet zijn van overeenkomstige toepassing.

3. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn openbaar.

4. De deuren worden gesloten, indien een vijfde deel van de aanwezige Algemeen Bestuursleden daarom verzoekt, of indien de voorzitter het nodig acht.

5. Ten aanzien van de vergaderingen met gesloten deuren is artikel 24 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

6. In een besloten vergadering wordt niet beraadslaagd of besloten over het toetreden tot, het uittreden uit, of het wijzigen of opheffen van de regeling.

7. Het Algemeen Bestuur kan in een besloten vergadering, op grond van de belangen, genoemd in artikel 5.1 van de Wet open overheid (Woo), omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken welke aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd, geheimhouding opleggen. Deze wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of van de stukken kennis dragen, in acht genomen, totdat het Algemeen Bestuur de geheimhouding opheft.

8. De artikelen 16, 20, 22, 26 en 28 tot-en-met 30 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet niet is afgeweken, op het houden van de orde van vergaderingen van het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam van overeenkomstige toepassing.

CONCEPT

4 Het Dagelijks Bestuur

Artikel 8. Samenstelling, stemmen, vergaderingen

1. Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden het Dagelijks Bestuur.
2. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, waarin elke deelnemende gemeente daarin met een lid is vertegenwoordigd.
3. De plaatsvervanger van een lid van het Dagelijks Bestuur is ook de vertegenwoordiger van zijn gemeente in het Algemeen Bestuur.
4. Ieder lid van het Dagelijks Bestuur dient, indien hij verhinderd is een vergadering bij te wonen, zijn plaatsvervanger, de vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur, daarvan vroegtijdig in kennis te stellen.
5. De leden van het Dagelijks Bestuur verliezen hun functie, wanneer zij geen zitting meer hebben in het Algemeen Bestuur.
6. Ieder lid van het Dagelijks Bestuur heeft een stem met enkelvoudig stemrecht.
7. De leden van het Dagelijks Bestuur treden af als lid van het Dagelijks Bestuur met ingang van het moment waarop het Algemeen Bestuur een nieuw Dagelijks Bestuur aanwijst.
8. Een burgemeester van een der deelnemende gemeenten kan geen lid van het Dagelijks Bestuur zijn.

Artikel 9. De voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
2. De voorzitter is tevens voorzitter van het Dagelijks Bestuur.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het Openbaar Lichaam in en buiten rechte. De voorzitter kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

CONCEPT

5 Commissies

Artikel 10. Commissies

1. Het Algemeen Bestuur kan overeenkomstig artikel 25 van de Wet commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.

2. Een lid van het Dagelijks Bestuur fungeert als voorzitter van de commissie.

CONCEPT

6 Informatieplicht, verantwoordingsplicht

Artikel 11. Informatieplicht, verantwoordingsplicht

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd van het door het Dagelijks Bestuur gevoerde bestuur en geven te dien aanzien alle door het Algemeen Bestuur verlangde inlichtingen, een-en-ander voor zover dit niet strijdig is met de te behartigen belangen.
   Gelijke verplichting bestaat voor de voorzitter van het door de voorzitter gevoerde bestuur.

2. De leden van het Algemeen Bestuur zijn ieder afzonderlijk aan het college, dat hen heeft aangewezen, verantwoording verschuldigd voor het gevoerde bestuur.

3. De leden van het Algemeen Bestuur zijn ieder afzonderlijk aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, verantwoording verschuldigd voor het gevoerde bestuur.

4. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten binnen een maand alle inlichtingen, die door de raden van de deelnemende gemeenten, dan wel door een of meer van zijn leden, worden verlangd, waarvan het verstrekken niet in strijd is met het algemeen belang.

5. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten, eens per halfjaar ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig zijn.

6. De colleges van de deelnemende gemeenten zijn gehouden het Algemeen Bestuur in kennis te stellen van de bij hen in voorbereiding zijnde plannen en/of maatregelen met betrekking tot de in artikel 3 genoemde taken, voor zover deze redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor het functioneren van het Openbaar Lichaam.

7. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft aan het college, dat het lid heeft aangewezen, schriftelijk en indien daarom wordt verzocht mondeling, uiterlijk binnen een maand, alle inlichtingen die door een of meer leden daarvan worden gevraagd.

8. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, schriftelijk en indien daarom wordt verzocht mondeling, uiterlijk binnen een maand, alle inlichtingen die door een of meer leden daarvan worden gevraagd.

9. Een lid van het Algemeen Bestuur is aan het college, dat het lid heeft aangewezen (conform het tweede lid), verantwoording verschuldigd voor het in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid en bestuur. Het college, waardoor het lid is aangewezen, bepaalt de wijze waarop dit zal geschieden en doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam.

10. Een lid van het Algemeen Bestuur is aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is (conform het derde lid), verantwoording verschuldigd voor het in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid en bestuur. De raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, bepaalt de wijze waarop dit zal geschieden en doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam.

11. Het college, dat een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur heeft aangewezen, heeft de bevoegdheid dit door het college aangewezen lid te ontslaan, indien dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

CONCEPT

7 Algemeen directeur

Artikel 12. Dagelijkse leiding

1. De dagelijkse leiding van het Openbaar Lichaam berust bij de algemeen directeur.
2. De algemeen directeur is secretaris van het Algemeen Bestuur en secretaris van het Dagelijks Bestuur.
3. Het Dagelijks Bestuur stelt, in navolging van artikel 4, vijfde lid, een directiestatuut voor de algemeen directeur vast.
4. De algemeen directeur is voor zijn beleid verantwoording verschuldigd aan het Dagelijks Bestuur.

Artikel 13 Benoeming van de algemeen directeur

1. Het Dagelijks Bestuur beslist omtrent indiensttreding, arbeidsvoorwaarden, schorsing en ontslag van de algemeen directeur.
2. De benoeming van de algemeen directeur geschiedt door het Dagelijks Bestuur, op voordracht van een Algemene benoemings- en bevorderingscommissie, die bestaat uit tenminste twee bestuursleden van het Algemeen Bestuur.
3. Aan de ondernemingsraad wordt advies gevraagd inzake de voordracht.

CONCEPT

8 Financiële bepalingen

Artikel 14. Rechtspositie, salaris

1. Op het personeel met een arbeidsovereenkomst is de arbeidsvoorwaardenregeling van Afeer van toepassing.

2. Het Dagelijks Bestuur stelt de arbeidsvoorwaardenregeling van Afeer vast na vernomen bevindingen van de commissie voor Lokaal Overleg.

Artikel 15. Bijdragen

1. Jaarlijks wordt een begroting en een jaarrekening opgesteld.

2. De deelnemende gemeenten verbinden zich jaarlijks bij te dragen in het exploitatietekort, zoals dat blijkt uit de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting en jaarrekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel.

3. Vanaf het jaar 2026 wordt de verdeelsleutel gehanteerd, zoals deze is opgenomen in het beleidsplan 2023 - 2026 Afeer – gemeenten Westerwolde, Pekela en Oldambt, en vastgesteld door het algemeen bestuur.

4. De verdeelsleutel wordt berekend op basis van:

   a. Wsw: de realisatie van het aantal Wsw-ers in dienst in het jaar t-2;

   b. Beschut werk: aantal beschut werk dienstverbanden in jaar t-2;

   c. Dienstbetrekking anders dan beschut werk: realisatie van het aantal dienstbetrekkingen in jaar t-2 van het aantal fte uit de doelgroep Participatiewet;

   d. Begeleiding/jobcoaching: het aantal geplaatste mensen met een loonkostensubsidie op basis van de Participatiewet bij reguliere werkgevers in jaar t-2 en

   e. Re-integratie: aantal gerealiseerde trajecten in jaar t-2.

Artikel 16. Bevoorschotting en afrekening

1. Aan de hand van de begroting verstrekt elke deelnemende gemeente maandelijks een voorschot gelijk aan een twaalfde gedeelte van het vermoedelijke aandeel in het exploitatietekort voor het geldende begrotingsjaar.

2. Alvorens de jaarrekening definitief wordt vastgesteld, worden de raden van de deelnemende gemeenten in staat gesteld een zienswijze te geven op de concept-jaarrekening.

3. Na de vaststelling van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur zendt het Dagelijks Bestuur een afrekening van de bijdragen over het betreffende begrotingsjaar van de deelnemende gemeenten aan de gemeentebesturen, onder verrekening van de verstrekte voorschotten, zoals genoemd in het eerste lid.

Artikel 17. Batig of negatief saldo

1. Indien enig jaar een batig saldo oplevert, dan zal dit worden aangewend, gereserveerd of ter beschikking worden gesteld aan de gemeenten conform de financiële verdeelsleutel van het betreffende jaar, dit ter beoordeling door het Algemeen Bestuur.

CONCEPT

2. Indien enig jaar een negatief saldo oplevert, dan zal deze binnen 30 dagen na ontvangst van de afrekening, zoals bedoeld in artikel 16, lid 2., worden voldaan via de voor dat begrotingsjaar geldende percentuele verdeling per deelnemende gemeente.

Artikel 18. Garanties

De deelnemende gemeenten garanderen de voldoening van rente en aflossing van de door het Openbaar Lichaam te sluiten vaste geldleningen en op te nemen rekeningcourantkredieten, conform de financiele verdeelsleutel voor dat jaar zoals bedoeld in artikel 15, lid 4 van deze regeling.

CONCEPT

9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 19. Duur en periodieke evaluatie

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Iedere vier jaar, gerekend vanaf 2025, geeft het Algemeen Bestuur opdracht aan het Dagelijks Bestuur om te bezien of aanpassing van de regeling noodzakelijk is.

Artikel 20. Wijzigingen

1. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen uitgaan van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.
2. Indien uit een door het dagelijks bestuur gehouden evaluatie aanleiding wordt gevonden om de regeling aan te passen, verzoekt zij de deelnemende gemeenten om de regeling aan te passen, dit onder gelijktijdige toezending van de voorgestelde wijzigingen.
3. De formele bestuurlijke procesgang zoals genoemd in artikel 1 van de wet wordt hierbij gevolgd.

Artikel 21. Toetreding

1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente die wenst toe te treden richt, na verkregen toestemming van de raad van die gemeente, het verzoek daartoe aangetekend aan het algemeen bestuur.
2. Voorwaarde is dat het bij toetreding moet gaan om taken zoals genoemd in artikel 3 van deze regeling.
3. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen 13 weken door aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent toetreding en eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
4. Toetreding vindt plaats per 1 januari, indien de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten daarmee hebben ingestemd en ter zake toestemming is verkregen van hun raden.

Artikel 22. Uittreding

1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente die wenst uit te treden richt, na verkregen toestemming van de raad van die gemeente, het verzoek daartoe aangetekend aan het algemeen bestuur.
2. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het algemeen bestuur, stelt het dagelijks bestuur een projectgroep samen die onder leiding van een onafhankelijke externe deskundige het concept uittredingsplan voorbereid.
3. In het concept uittredingsplan wordt minimaal vastgelegd:
    a. De gevolgen van de uittreding (de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties).
    b. De wijze waarop met deze consequenties kan of moet worden omgegaan.

CONCEPT

c. De voorwaarden voor uittreding.

d. Een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende gemeente.

4. Op grond van jurisprudentie wordt ten aanzien van sub d. een redelijke afbouwperiode gehanteerd van 5 jaar.

5. Na vaststelling van het definitieve uittredingsplan door het algemeen bestuur (dit op basis van meerderheid van stemmen), wordt het plan voorgelegd aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten zodat de formele bestuurlijke procedure van artikel 1 van de wet gevolgd kan worden.

6. Uitreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgende op het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen en de uittreding is gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 23. Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid bepaalt tevens de datum van opheffing en kan niet eerder worden genomen dan nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening kenbaar heeft gemaakt.

3. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten dragen zorg voor dat de regeling wordt verwijderd uit het register zoals bedoeld in artikel 27 van de wet.

Artikel 24. Liquidatie

1. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op en stelt deze vast nadat de college van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten zijn gehoord.

2. In het liquidatieplan zijn bepalingen opgenomen omtrent de vereffening van het vermogen van het openbaar lichaam.

3. Het plan voorziet voorts in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel en de archieven.

Artikel 25. Archivering

1. Het bestuur van het Openbaar Lichaam draagt zorg voor de informatie- en archiefbescheiden van het Openbaar Lichaam overeenkomstig een door het Algemeen Bestuur vast te stellen archiefregeling, onverminderd het bepaalde in de Archiefwet, de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 26. Zienswijzen

1. De raden van de deelnemende gemeente worden gevraagd om een zienswijze op:

a. De conceptbegroting;

b. Meerjarige strategische beleidsplannen en

c. De conceptjaarrekening, voor zover het gaat om de gevolgen van het exploitatieresultaat.

CONCEPT

Artikel 27 Inwerkingtreding

1. Het gemeentebestuur dat overeenkomstig artikel 26, lid 1 van de Wet daartoe is aangewezen, zendt de regeling aan Gedeputeerde Staten.
2. Dit statuut treedt in werking met ingang van 1 juli 2025.
3. Met de inwerkingtreding vervalt de Gemeenschappelijke Regeling Afeer van 1 januari 2020;
4. De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Aldus vastgesteld door,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt d.d. . ……..2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela d.d. ……...2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde d.d. …… 2025

Bijlagen

1. Bevoegdheden en Directiestatuut
2. GR-besluit college B&W gemeente Oldambt
3. GR-besluit college B&W gemeente Pekela
4. GR-besluit college B&W gemeente Westerwolde

CONCEPT

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

<table>
<tr><th>Artikel</th><th>Bestaande tekst</th><th>Nieuwe tekst</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Artikel 4, lid 2 onder a.</td><td>Artikel 4, lid 2 onder a Bevoegdheden
Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers gemandateerd met betrekking tot de uitvoering van:
a. de Participatiewet, voor wat betreft de tot de doelgroep van Nieuw beschut onder de Participatiewet behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij het Openbaar Lichaam;</td><td>Artikel 4, lid 2 onder a. Bevoegdheden
Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers gemandateerd met betrekking tot de uitvoering van:
a. de Participatiewet, voor wat betreft de tot de doelgroep van Nieuw beschut onder de Participatiewet behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij of via het Openbaar Lichaam;</td><td>Omdat beschut werk medewerkers niet meer alleen werkzaamheden verrichten bij het Openbaar Lichaam maar vanuit dat Openbaar Lichaam ook gedetacheerd worden, is bij sub a. toegevoegd de aanduiding ”via”.</td></tr>
<tr><td>Artikel 5, lid 3</td><td>Artikel 5, lid 3 Samenstelling Algemeen Bestuur
Het college van elk der deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden twee personen en een plaatsvervanger aan als lid van het Algemeen Bestuur. Daarnaast wijst ieder college uit zijn midden nog een persoon voor het Algemeen Bestuur aan, indien het aantal Wsw-werknemers uit zijn gemeente op 1 januari van het komende jaar minimaal 150 bedraagt en het aantal geprognotiseerde trajecten (met betrekking tot uitvoering van artikel 3, eerste lid, onderdeel c) minimaal 50 bedraagt. Daarnaast wijst ieder college uit zijn midden nog twee personen aan voor het Algemeen Bestuur, indien het aantal Wsw-werknemers uit zijn gemeente 400 of meer bedraagt en het aantal trajecten 150 of meer bedraagt. Zie figuur 3.1 voor een schematische weergave van het aantal aan te wijzen Algemeen Bestuursleden.
Figuur 3.1
<table><tr><th colspan="4">Aantal aan te wijzen bestuursleden en hun stemrecht, uitgaande van de stand op 1 januari van het komende jaar</th></tr><tr><td>Aantal Wsw-werknemers (uit betreffende gemeente)</td><td>< 150</td><td>Min. 150, < 400</td><td>> 400</td></tr><tr><td>Aantal geprognotiseerde trajecten (uit betreffende gemeente)</td><td>< 50</td><td>Min. 50, < 150</td><td>> 150</td></tr><tr><td>Aantal leden Algemeen Bestuur (uit betreffende gemeente)</td><td>2</td><td>2+1</td><td>3+2</td></tr><tr><td>Stemrecht AB* (besluit op meerderheid van stemmen)
Stemrecht AB** (besluit op meerderheid van stemmen)
Stemrecht AB*** (besluit op basis van unanimiteit)</td><td>Enkelvoudig
Enkelvoudig
Enkelvoudig</td><td>Onthouding
Enkelvoudig
Onthouding</td><td>Onthouding
Enkelvoudig
Onthouding</td></tr></table></td><td>Artikel 5, lid 3 Samenstelling Algemeen Bestuur
Het college van elk der deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden personen en een plaatsvervanger aan als lid van het Algemeen Bestuur op basis van de navolgende verdeling:
a. College gemeente Oldambt: totaal 5 leden;
b. College gemeente Pekela: totaal 3 leden en
c. College gemeente Westerwolde: totaal 2 leden.</td><td>Sinds de oprichting van Afeer in 2018 bestaat de samenstelling van het Algemeen Bestuur uit 5 leden vanuit het college van Oldambt, 3 leden vanuit het college van Pekela en 2 leden vanuit het college van Westerwolde.
Op basis van de bestaande bepalingen, zou de samenstelling van het algemeen bestuur jaarlijks dienovereenkomstig aangepast moeten worden. Dat is voor de bestuurlijke continuïteit geen wenselijke situatie. Ook is nimmer gevolg gegeven aan deze bepaling.

Figuur 3.1 is verwijderd.</td></tr>
</table>

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 6, lid 3	**Artikel 6 lid 3 Vergaderquotum / stemmen** De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB*** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van unanimiteit van stemmen. Zie figuur 3.1 voor een schematische weergave van het stemrecht.	**Artikel 6 lid 3 Vergaderquotum / stemmen** De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB*** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van unanimiteit van stemmen.	De verwijzing naar figuur 3.1 voor een schematische weergave van het stemrecht, komt te vervallen. Met het vervallen van de 'oude' wijze van verdeling aantal leden algemeen bestuur is dit niet meer nodig.
Artikel 6, lid 5	**Artikel 6 lid 5 Vergaderquotum / stemmen** Om tot besluitvorming te komen, is het voorwaardelijk dat te allen tijde een vertegenwoordiging vanuit elk der deelnemende gemeenten aanwezig is.	**Artikel 6 lid 5 Vergaderquotum / stemmen** Om tot besluitvorming te komen, is het voorwaardelijk dat te allen tijde zes leden (inclusief eventueel afgegeven volmachten) aanwezig zijn en dat daarbij een vertegenwoordiging vanuit elk der deelnemende gemeenten aanwezig is.	Deze bepaling is toegevoegd om meer gedragen besluiten te krijgen.
Artikel 7, lid 4	**Artikel 7, lid 4 Vergaderingen** De deuren worden gesloten, indien een vijfde deel van de aanwezige Algemeen Bestuursleden daarom verzoekt, of indien de voorzitter het nodig acht. Het Algemeen Bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren beraadslaagd wordt.	**Artikel 7, lid 4 Vergaderingen** De deuren worden gesloten, indien een vijfde deel van de aanwezige Algemeen Bestuursleden daarom verzoekt, of indien de voorzitter het nodig acht.	De laatste zin: Het Algemeen Bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren beraadslaagd wordt, is overbodig en kan worden verwijderd.
Artikel 7, lid 7	**Artikel 7, lid 7 Vergaderingen** Het Algemeen Bestuur kan in een besloten vergadering, op grond van de belangen, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken welke aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd, geheimhouding opleggen. Deze wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of van de stukken kennis dragen, in acht genomen, totdat het Algemeen Bestuur de geheimhouding opheft.	**Artikel 7, lid 7 Vergaderingen** Het Algemeen Bestuur kan in een besloten vergadering, op grond van de belangen, genoemd in artikel 5.1 van de Wet open overheid (Woo), omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken welke aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd, geheimhouding opleggen. Deze wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of van de stukken kennis dragen, in acht genomen, totdat het Algemeen Bestuur de geheimhouding opheft.	Met de inwerkingtreding van de Woo en de gelijktijdige intrekking van de Wob, is een verwijzing naar de Wob ook niet meer actueel en juist. Derhalve wordt nu verwezen naar artikel 5.1 Woo en niet meer naar artikel 10 Wob.

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 8, lid 3	**Artikel 8, lid 3 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** De plaatsvervanger van een lid van het Dagelijks Bestuur is de vertegenwoordiger van zijn gemeente in het Algemeen Bestuur.	**Artikel 8, lid 3 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** De plaatsvervanger van een lid van het Dagelijks Bestuur is ook de vertegenwoordiger van zijn gemeente in het Algemeen Bestuur.	Het woordje “ook” is toegevoegd.
Artikel 8, lid 4	**Artikel 8, lid 4 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** Ieder lid van het Dagelijks Bestuur dient, indien hij verhinderd is een vergadering bij te wonen, zijn plaatsvervanger, de vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur, daarvan vroegtijdig in kennis te stellen. Zo nodig wordt hij vervangen door een lid van het Algemeen Bestuur.	**Artikel 8, lid 4 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** Ieder lid van het Dagelijks Bestuur dient, indien hij verhinderd is een vergadering bij te wonen, zijn plaatsvervanger, de vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur, daarvan vroegtijdig in kennis te stellen.	De laatste zin ‘Zo nodig wordt hij vervangen door een lid van het Algemeen Bestuur’ is verwijderd (overbodig).
Artikel 8, lid 7	**Artikel 8, lid 7 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** De leden van het Dagelijks Bestuur treden af als lid van het Dagelijks Bestuur met ingang van de dag waarop de zittingsperiode van het Algemeen Bestuur afloopt. Zij blijven in functie waarnemen tot het tijdstip waarop het Algemeen Bestuur een nieuw Dagelijks Bestuur heeft aangewezen.	**Artikel 8, lid 7 Samenstelling, stemmen, vergaderingen** De leden van het Dagelijks Bestuur treden af als lid van het Dagelijks Bestuur met ingang van het moment waarop het Algemeen Bestuur een nieuw Dagelijks Bestuur aanwijst.	Het Algemeen Bestuur kent formeel geen zittingsduur. Vandaar dat deze bepaling is aangepast.
Artikel 15	**Artikel 15 Bijdragen** 1. Jaarlijks wordt een begroting en een jaarrekening opgesteld. 2. De deelnemende gemeenten verbinden zich jaarlijks bij te dragen in het exploitatietekort, zoals dat blijkt uit de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting en jaarrekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel. 3. Voor het jaar 2019 wordt de verdeelsleutel gehanteerd, zoals deze is opgenomen in de begroting 2019. 4. Voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 is een percentuele verdeling (verdeelsleutel) vastgesteld, zoals deze is opgenomen in onderstaande tabel. 5. Vanaf het jaar 2023 wordt per bestuursperiode van vier jaar opnieuw een percentuele verdeling (verdeelsleutel) vastgesteld. Het gewogen gemiddelde over de vier voorafgaande volledige verslagjaren, zoals omschreven in lid 6, geldt hiervoor telkens als uitgangspunt.	**Artikel 15 Bijdragen** 1. Jaarlijks wordt een begroting en een jaarrekening opgesteld. 2. De deelnemende gemeenten verbinden zich jaarlijks bij te dragen in het exploitatietekort, zoals dat blijkt uit de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting en jaarrekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel. 3. Vanaf het jaar 2026 wordt de verdeelsleutel gehanteerd, zoals deze is opgenomen in het beleidsplan Afeer – gemeenten Westerwolde, Pekela en Oldambt, vastgesteld door het algemeen bestuur. 4. De verdeelsleutel wordt berekend op basis van: a. Wsw: de realisatie van het aantal Wsw-ers in dienst in het jaar t-2; b. Beschut werk: aantal beschut werk dienstverbanden in jaar t-2; c. Dienstbetrekking anders dan beschut werk: realisatie van het aantal dienstbetrekkingen in jaar t-2 van het aantal fte uit de doelgroep Participatiewet;	Het algemeen bestuur heeft tijdens haar vergadering van 2 november 2023 een nieuw beleidsplan vastgesteld. Onderdeel daarvan is het toepassen van een nieuwe financiële verdeelsleutel die beter past bij de verdeling van de kosten voor de dienstverlening per gemeente.

	Percentuele verdeling van de bijdrage in het exploitatietekort per gemeente Periode 2020 tot en met 2023 a. Gemeente Oldambt 64,91 % b. Gemeente Pekela 22,73 % c. Gemeente Westerwolde 12,36 % Tabel 8.1 Schematische weergave van de percentuele verdeling van de bijdrage in het exploitatietekort per gemeente 6. Na afloop van elk jaar wordt de een gewogen gemiddelde berekend op grond van de volgende onderdelen: a. Voor de uitvoering Wet sociale werkvoorziening aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen van die gemeente dat als Wsw-werknemer in het betreffende jaar bij het Openbaar Lichaam werkzaam is op basis van fte's. b. Voor de uitvoering nieuw beschut werken onder de Participatiewet aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen, met een indicatie voor nieuw beschut werken onder de Participatiewet, van die gemeente dat bij het Openbaar Lichaam in het betreffende jaar werkzaam is op basis van fte's. c. Voor uitvoering Participatiewet (voor personen die door de colleges zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid sub a van de Participatiewet) aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen, met volledige of gedeeltelijke inkomensondersteuning onder de Participatiewet - de zogenoemde uitkeringsgerechtigden - van die gemeente dat bij het Openbaar Lichaam aangemeld is in het betreffende jaar op basis van aantallen.	d. Begeleiding/jobcoaching: het aantal geplaatste mensen met een loonkostensubsidie op basis van de Participatiewet bij reguliere werkgevers in jaar t-2 en e. Re-integratie: aantal gerealiseerde trajecten in jaar t-2.	
Artikel 16	**Artikel 16 Bevoorschotting en afrekening** 1. Aan de hand van de begroting verstrekt elke deelnemende gemeente maandelijks een voorschot gelijk aan een twaalfde gedeelte van het vermoedelijke aandeel in het exploitatietekort voor het geldende begrotingsjaar. 2. Na de vaststelling van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur zendt het Dagelijks Bestuur een afrekening van de bijdragen over het betreffende begrotingsjaar van de deelnemende gemeenten aan de gemeentebesturen, onder verrekening van de verstrekte voorschotten, zoals genoemd in het eerste lid.	**Artikel 16 Bevoorschotting en afrekening** 1. Aan de hand van de begroting verstrekt elke deelnemende gemeente maandelijks een voorschot gelijk aan een twaalfde gedeelte van het vermoedelijke aandeel in het exploitatietekort voor het geldende begrotingsjaar. 2. Alvorens de jaarrekening definitief wordt vastgesteld, worden de raden van de deelnemende gemeenten in staat gesteld een zienswijze te geven op de concept-jaarrekening.	Aan dit artikel is een nieuw lid 2 toegevoegd, namelijk het bieden van de mogelijkheid aan de raden van de deelnemende gemeenten om een zienswijze te geven op de concept-jaarrekening. Oud lid 2 wordt daarmee nieuw lid 3.

		3. Na de vaststelling van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur zendt het Dagelijks Bestuur een afrekening van de bijdragen over het betreffende begrotingsjaar van de deelnemende gemeenten aan de gemeentebesturen, onder verrekening van de verstrekte voorschotten, zoals genoemd in het eerste lid.	
Artikel 17	**Artikel 17 Batig of negatief saldo** 1. Indien enig jaar een batig saldo oplevert, dan zal dit worden aangewend of gereserveerd, dit ter beoordeling door het Algemeen Bestuur. 2. Indien enig jaar een negatief saldo oplevert, dan zal deze binnen 30 dagen na ontvangst van de afrekening, zoals bedoeld in artikel 16, lid 2., worden voldaan via de voor dat begrotingsjaar geldende percentuele verdeling per deelnemende gemeente.	**Artikel 17 Batig of negatief saldo** 1. Indien enig jaar een batig saldo oplevert, dan zal dit worden aangewend, gereserveerd of ter beschikking worden gesteld aan de gemeenten conform de financiële verdeelsleutel van het betreffende jaar, dit ter beoordeling door het Algemeen Bestuur. 2. Indien enig jaar een negatief saldo oplevert, dan zal deze binnen 30 dagen na ontvangst van de afrekening, zoals bedoeld in artikel 16, lid 3, worden voldaan via de voor dat begrotingsjaar geldende percentuele verdeling per deelnemende gemeente zoals bedoeld in artikel 15, lid 4 van deze regeling.	Als gevolg van de nieuwe indeling van artikel 16, moet ook de verwijzing in dit artikel dienovereenkomstig worden aangepast. Vandaar dat in lid 2 nu wordt verwezen naar artikel 16, lid 3 in plaats van artikel 16, lid 2. Daarnaast wordt in het 2e lid een verwijzing opgenomen naar artikel 15, lid 4 voor de vaststelling van de verdeling per gemeente. Lid 1 is uitgebreid met de optie om het positief resultaat aan gemeenten te retourneren.
Artikel 18	**Artikel 18 Garanties** De deelnemende gemeenten garanderen de voldoening van rente en aflossing van de door het Openbaar Lichaam te sluiten vaste geldleningen en op te nemen rekeningcourantkredieten, naar evenredigheid van het aantal ingezetenen van die gemeente dat als Wsw-werknemer bij het Openbaar Lichaam werkzaam is op basis van fte's.	**Artikel 18 Garanties** De deelnemende gemeenten garanderen de voldoening van rente en aflossing van de door het Openbaar Lichaam te sluiten vaste geldleningen en op te nemen rekeningcourantkredieten, conform de financiële verdeelsleutel voor dat jaar zoals bedoeld in artikel 15, lid 4 van deze regeling.	Deze bepaling is in lijn gebracht met de wijze waarop de jaarlijks financiële bijdrage van gemeenten aan het openbaar lichaam wordt bepaald.
Artikel 19	**Artikel 19 Overgangsduur** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Vijf jaar na inwerkingtreding en iedere daarop volgende vijf jaar geeft het Algemeen Bestuur opdracht aan het Dagelijks Bestuur om te bezien of aanpassingen in de regeling noodzakelijk zijn.	**Artikel 19 Duur en periodieke evaluatie** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Iedere vier jaar, gerekend vanaf 2025, geeft het Algemeen Bestuur opdracht aan het Dagelijks Bestuur om te bezien of aanpassingen in de regeling noodzakelijk zijn.	De titel van dit artikel is aangepast. De periode van evaluatie is teruggebracht naar eens per 4 jaar. Hiermee krijgen alle leden van het bestuur de mogelijkheid om noodzakelijk of gewenste wijzigingen voor te stellen (aansluiting bij de vierjaars-periode van colleges).

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 20	**Artikel 20 Wijzigingen** 1. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen uitgaan van het Algemeen Bestuur en van een of meer der deelnemers. 2. Indien de meerderheid van het Algemeen Bestuur het voorstel heeft aangenomen bij meerderheid van stemmen, zendt het Algemeen Bestuur het voorstel aan de deelnemers die binnen twee maanden na ontvangst van dit voorstel en met inachtneming van artikel 1, tweede lid van de Wet, een besluit nemen en dit terstond aan het Algemeen Bestuur meedelen. 3. Indien het voorstel uitgaat van een of meer der deelnemers zendt deze deelnemer, respectievelijk zenden deze deelnemers, het voorstel aan het Algemeen Bestuur. 4. Het Algemeen Bestuur doet het voorstel met zijn beschouwingen ter zake binnen drie maanden aan de deelnemers toekomen, waarna verder door de deelnemers en het Algemeen Bestuur wordt gehandeld als omschreven in het vierde lid en artikel 26 van de Wet. 5. Het Algemeen Bestuur geeft de deelnemers kennis van het aanvaarden, verwerpen, goedkeuren of niet-goedkeuren van de in dit artikel bedoelde voorstellen, respectievelijk besluiten.	**Artikel 20 Wijzigingen** 1. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen uitgaan van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten. 2. Indien uit een door het dagelijks bestuur gehouden evaluatie aanleiding wordt gevonden om de regeling aan te passen, verzoekt zij de deelnemende gemeenten om de regeling aan te passen, dit onder gelijktijdige toezending van de voorgestelde wijzigingen. 3. De formele bestuurlijke procesgang zoals genoemd in artikel 1 van de wet wordt hierbij gevolgd.	Als gevolg van de wijziging van artikel 1 van de wet, is dit artikel dienovereenkomstig aangepast.
Artikel 21	**Artikel 21 Toe-en uittreding** 1. Tot de regeling kunnen andere gemeenten toetreden, op voordracht van het Algemeen Bestuur, waarna de toetreding wordt voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 2. Elke deelnemer kan, met inachtneming van artikel 1 van de Wet, om de vijf jaren een besluit nemen, waarbij de deelneming aan de regeling wordt opgezegd, ingaande twee jaren na het verstrijken van het jaar, waarin het besluit tot opzegging is genomen. De uittredende deelnemer is gehouden een door het Algemeen Bestuur vast te stellen uittredingsbedrag aan het Openbaar Lichaam te betalen. Het Algemeen Bestuur is eveneens bevoegd vast te stellen dat de uittredende deelnemer een deel van het personeel van het Openbaar Lichaam overneemt. 3. Het Algemeen Bestuur kan in bijzondere gevallen bij besluit, genomen door twee derde van de leden van het Algemeen Bestuur, een afwijking van de in de eerste volzin van het tweede lid genoemde opzegtermijn toestaan.	**Artikel 21 Toetreding** 1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente die wenst toe te treden richt, na verkregen toestemming van de raad van die gemeente, het verzoek daartoe aangetekend aan het algemeen bestuur. 2. Voorwaarde is dat het bij toetreding moet gaan om taken zoals genoemd in artikel 3 van deze regeling. 3. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen 13 weken door aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent toetreding en eventueel daaraan te verbinden voorwaarden. 4. Toetreding vindt plaats per 1 januari, indien de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten daarmee hebben ingestemd en ter zake toestemming is verkregen van hun raden.	Naar aanleiding van de gewijzigde Wet gemeen-schappelijke regelingen, is dit artikel aangepast zowel qua naamgeving als inhoud.

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 22	**Artikel 22 Opheffing** Opheffing van de regeling vindt plaats, indien tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten daartoe besluiten.	**Artikel 22 Uittreding** a. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente die wenst uit te treden richt, na verkregen toestemming van de raad van die gemeente, het verzoek daartoe aangetekend aan het algemeen bestuur. b. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het algemeen bestuur, stelt het dagelijks bestuur een projectgroep samen die onder leiding van een onafhankelijke externe deskundige het concept uittredingsplan voorbereid. c. In het concept uittredingsplan wordt minimaal vastgelegd: d. De gevolgen van de uittreding (de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties). e. De wijze waarop met deze consequenties kan of moet worden omgegaan. f. De voorwaarden voor uittreding. g. Een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende gemeente. h. Op grond van jurisprudentie wordt ten aanzien van sub d. een redelijke afbouwperiode gehanteerd van 5 jaar. i. Na vaststelling van het definitieve uittredingsplan door het algemeen bestuur (dit op basis van meerderheid van stemmen), wordt het plan voorgelegd aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten zodat de formele bestuurlijke procedure van artikel 1 van de wet gevolgd kan worden. j. Uitreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgende op het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen en de uittreding is gepubliceerd in de Staatscourant.	Naar aanleiding van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen, is dit artikel toegevoegd. Ook de naamgeving is dienovereenkomstig aangepast.

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 22	**Artikel 22 Opheffing** Opheffing van de regeling vindt plaats, indien tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten daartoe besluiten.	**Artikel 23 Opheffing** 1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten. 2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid bepaalt tevens de datum van opheffing en kan niet eerder worden genomen dan nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening kenbaar heeft gemaakt. 3. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten dragen zorg voor dat de regeling wordt verwijderd uit het register zoals bedoeld in artikel 27 van de wet.	Naar aanleiding van de gewijzigde Wet gemeen-schappelijke regelingen, is dit artikel aangepast. Ook is een nieuwe naam en artikelnummer aangebracht.
Artikel 23	**Artikel 23 Liquidatie** 1. Indien de regeling wordt opgeheven, stelt het Algemeen Bestuur, dat gedurende de duur van de liquidatie in functie en bevoegd blijft, een liquidatieplan op dat leidt tot liquidatie van het Openbaar Lichaam. 2. Het Algemeen Bestuur stelt de eindrekening en de eindsaldi vast en bepaalt het aandeel daarin voor elke deelnemende gemeente, daarbij rekening houdende met het bedrag dat door elk van de deelnemende gemeenten gedurende de laatste vijf gehele jaren der exploitatie, in de kosten van het Openbaar Lichaam is bijgedragen. 3. Het Openbaar Lichaam blijft na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is. 4. Het Algemeen Bestuur zendt de deelnemende gemeenten binnen vier weken na ontvangst de vastgestelde rekening met een verslag over de liquidatie en een opgave van het bedrag, dat iedere deelnemende gemeente van het eindsaldo zal ontvangen, respectievelijk in het eindsaldo zal bijdragen.	**Artikel 24 Liquidatie** 1. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op en stelt deze vast nadat de college van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten zijn gehoord. 2. In het liquidatieplan zijn bepalingen opgenomen omtrent de vereffening van het vermogen van het openbaar lichaam. 3. Het plan voorziet voorts in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel en de archieven.	Naar aanleiding van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen, is dit artikel aangepast. Ook is een nieuwe naam en artikelnummer aangebracht.
Artikel 24	**Artikel 24 Archivering** **1.** Het bestuur van het Openbaar Lichaam draagt zorg voor de informatie- en archiefbescheiden van het Openbaar Lichaam overeenkomstig een door het Algemeen Bestuur vast te stellen archiefregeling, onverminderd het bepaalde in de Archiefwet, de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.	**Artikel 25 Archivering** 1. Het bestuur van het Openbaar Lichaam draagt zorg voor de informatie- en archiefbescheiden van het Openbaar Lichaam overeenkomstig een door het Algemeen Bestuur vast te stellen archiefregeling, onverminderd het bepaalde in de Archiefwet, de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.	Dit betreft een vernummering van een bestaand artikel. .

Compare GR Afeer 2020 versus 2025

Artikel 25	**Artikel 25 Inwerkingtreding** 1. Het gemeentebestuur dat overeenkomstig artikel 26, lid 1 van de wet daartoe is aangewezen, zendt de regeling aan Gedeputeerde Staten. 2. Dit statuut treedt in werking met ingang van 1 januari 2020. 3. Met de inwerkingtreding vervalt de Gemeenschappelijke Regeling Afeer van 1 februari 2019; 4. De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke Regeling Afeer.	**Artikel 26 Zienswijze** 1. De raden van de deelnemende gemeente worden gevraagd om een zienswijze op: a. De conceptbegroting; b. Meerjarige strategische beleidsplannen en c. De conceptjaarrekening, voor zover het gaat om de gevolgen van het exploitatieresultaat.	Dit betreft een nieuw artikel.
		Artikel 26 Inwerkingtreding 1. Het gemeentebestuur dat overeenkomstig artikel 26, lid 1 van de wet daartoe is aangewezen, zendt de regeling aan Gedeputeerde Staten. 2. Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2025. 3. Met de inwerkingtreding vervalt de Gemeenschappelijke Regeling Afeer van 1 januari 2020; 4. De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke Regeling Afeer.	Dit betreft een aangepast artikel voorzien van een nieuw nummer.

Afeer

Gemeenschappelijke Regeling

Ingangsdatum 1 januari 2020

Gemeenschappelijke Regeling Afeer

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Oldambt, Pekela en Westerwolde,

hebben met toestemming van hun gemeenteraden besloten de Gemeenschappelijke Regeling voor Afeer te wijzigen

zodat deze per 1 januari 2020 als volgt komt te luiden:

1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippenkader

In de regeling wordt verstaan onder:

Deelnemers	De aan de regeling deelnemende colleges.
Fte	Full time equivalent, ofwel een dienstverband van 36 uur.
Gedeputeerde Staten	Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.
Gemeentebesturen	1. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, ieder voor zover zij bevoegd of gehouden zijn. 2. In het kader van de Wet sociale werkvoorziening dient voor gemeentebesturen het bestuur van het Openbaar Lichaam gelezen te worden, als bedoeld in artikel 1, lid 2 van de Wet sociale werkvoorziening.
Openbaar Lichaam	Het rechtspersoonlijkheid bezittend Openbaar Lichaam “Afeer”, zoals nader omschreven in artikel 2 van de regeling.
De regeling	Deze Gemeenschappelijke Regeling.
De Wet	De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
Wsw-werknemer	Wsw-geïndiceerde medewerkers in dienst van het Openbaar Lichaam.
Wsw	Wet sociale werkvoorziening.

Artikel 2. Openbaar Lichaam

1. De gemeentebesturen stellen een rechtspersoonlijkheid bezittend Openbaar Lichaam in, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet.
2. Dit Openbaar Lichaam draagt de naam “Afeer” en is gevestigd te Winschoten.
3. Het bestuur van dit Openbaar Lichaam bestaat uit:
    a. het Algemeen Bestuur;
    b. het Dagelijkse Bestuur;
    c. de Voorzitter.
4. Waar in de regeling artikelen van de Gemeentewet of van enig andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, treden het Openbaar Lichaam, het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter in de plaats van respectievelijk de gemeente, de raad, het college en / of de burgemeester.

2 Doelstelling en bevoegdheden

Artikel 3. Taken / doel

1. Het belang waarvoor de regeling wordt getroffen, is het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering door het Openbaar Lichaam van de door de deelnemers aan het Openbaar Lichaam opgedragen taken, zoals vastgelegd in de regeling en overige besluiten.

2. Het Openbaar Lichaam draagt met het oog op het in het eerste lid genoemde doel zorg voor de uitvoering van de bevoegdheden:

    a. welke in de regeling zijn aangeduid;

    b. welke in een afzonderlijk besluit van alle deelnemers aan het Openbaar Lichaam zijn opgedragen;

    c. welke, voor zover betrekking hebbend op het grondgebied van één of enkele van de deelnemende gemeenten, bij afzonderlijk eensluidend besluit van de deelnemer(s) van deze gemeente(n) zijn opgedragen en door het bevoegde orgaan binnen het Openbaar Lichaam zijn aanvaard.

3. De in het tweede lid genoemde besluiten bevatten tevens de aanduiding van de specifieke bevoegdheden die door de deelnemers worden overgedragen dan wel gemandateerd aan het Openbaar Lichaam en tevens de wijze van kostenverrekening en overige voorwaarden waaronder deze bevoegdheden worden uitgeoefend.

4. Het Openbaar Lichaam voert namens de deelnemers de volgende wetten uit:

    a. Wet sociale werkvoorziening;

    b. Nieuw beschut werken onder de Participatiewet;

    c. de Participatiewet voor zover het betreft arbeidsinschakeling en beheersing van de Nederlandse taal, waaronder begrepen het opleggen van maatregelen, ten aanzien van personen die door deelnemers zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid, sub a van de Participatiewet.

Artikel 4. Bevoegdheden

1. Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers overgedragen met betrekking tot de uitvoering van:

    a. de Wet sociale werkvoorziening, voor wat betreft de tot de doelgroep van de Wsw behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij het Openbaar Lichaam;

2. Aan het bestuur van het Openbaar Lichaam worden integraal alle bevoegdheden van de deelnemers gemandateerd met betrekking tot de uitvoering van:

    a. de Participatiewet, voor wat betreft de tot de doelgroep van Nieuw beschut onder de Participatiewet behorende ingezetenen die werkzaam zijn bij het Openbaar Lichaam;

    b. de Participatiewet, voor zover het betreft arbeidsinschakeling en beheersing van de Nederlandse taal, waaronder begrepen het opleggen van maatregelen, ten aanzien van personen die door deelnemers zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid, sub a van de Participatiewet.

3. De bevoegdheden als bedoeld in lid 1 berusten bij het Algemeen Bestuur.

4. Het Algemeen Bestuur is het bevoegd orgaan om, bij meerderheid van stemmen, te besluiten tot deelname aan de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeenschappelijke Organisaties (WSGO) nu de regeling in deze mogelijhkheid voorziet en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

5. Het Algemeen Bestuur kan toevertrouwde bevoegdheden mandateren, danwel delegeren aan het Dagelijks Bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.

6. Het Dagelijks Bestuur kan een of meer leden van het Dagelijks Bestuur machtigen tot uitoefening van een of meer van zijn bevoegdheden, tenzij de regeling waarop de bevoegdheid steunt zich daartegen verzet.

7. Het Dagelijks Bestuur kan toevertrouwde bevoegdheden mandateren aan de algemeen directeur. De mandatering vindt plaats in het directiestatuut.

8. De gemandateerde bevoegdheden zijn opgenomen in de bij deze Gemeenschappelijke Regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut.

3 Het Algemeen Bestuur

Artikel 5. Samenstelling

1. Het Algemeen Bestuur staat aan het hoofd van het Openbaar Lichaam.

2. Het Algemeen Bestuur bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door het college uit zijn midden worden aangewezen, de voorzitter inbegrepen.

3. Het college van elk der deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden twee personen en een plaatsvervanger aan als lid van het Algemeen Bestuur. Daarnaast wijst ieder college uit zijn midden nog een persoon voor het Algemeen Bestuur aan, indien het aantal Wsw-werknemers uit zijn gemeente op 1 januari van het komende jaar minimaal 150 bedraagt en het aantal geprognosticeerde trajecten (met betrekking tot uitvoering van artikel 3, eerste lid, onderdeel c) minimaal 50 bedraagt. Daarnaast wijst ieder college uit zijn midden nog twee personen aan voor het Algemeen Bestuur, indien het aantal Wsw-werknemers uit zijn gemeente 400 of meer bedraagt en het aantal trajecten 150 of meer bedraagt. Zie figuur 3.1 voor een schematische weergave van het aantal aan te wijzen Algemeen Bestuursleden.

4. Deelnemers kunnen te allen tijde de aanwijzing voor een lid wijzigen. Van elke wijziging van een aanwijzing wordt door de deelnemers onverwijld mededeling gedaan aan het Algemeen Bestuur.

5. Geen Algemeen Bestuurslid of plaatsvervangend Algemeen Bestuurslid kunnen zijn:

    a. ambtenaren in dienst van het Openbaar Lichaam;

    b. werknemers die een dienstverband in het kader van de Wet sociale werkvoorziening hebben en in dienst zijn van het Openbaar Lichaam;

    c. werknemers in dienst van het Openbaar Lichaam, die vallen onder een andere arbeidsvoorwaardenregeling dan onder a en b genoemd.

Aantal aan te wijzen bestuursleden en hun stemrecht, uitgaande van de stand op 1 januari van het komende jaar			
Aantal Wsw-werknemers (uit betreffende gemeente)	< 150	Min. 150, < 400	> 400
Aantal geprognotiseerde trajecten (uit betreffende gemeente)	< 50	Min. 50, < 150	> 150
Aantal leden Algemeen Bestuur (uit betreffende gemeente)	2	2+1	3+2
Stemrecht AB* (besluit op meerderheid van stemmen)	Enkelvoudig	Onthouding	Onthouding
Stemrecht AB** (besluit op meerderheid van stemmen)	Enkelvoudig	Enkelvoudig	Enkelvoudig
Stemrecht AB*** (besluit op basis van unanimiteit)	Enkelvoudig	Onthouding	Onthouding

Figuur 3.1 Schematische weergave van het aantal aan te wijzen bestuursleden

Artikel 6. Vergaderquorum / stemmen

1. De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB* in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van meerderheid van stemmen.

2. Ieder Algemeen Bestuurslid, of de plaatsvervanger, heeft op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van meerderheid van stemmen.

3. De eerste twee aangewezen Algemeen Bestuursleden van elk der deelnemende gemeenten hebben, op aangewezen onderwerpen (aangeduid met AB*** in de bij de regeling behorende Bijlage Bevoegdheden en Directiestatuut) een enkelvoudig stemrecht. De overige Algemeen Bestuursleden onthouden zich op deze onderwerpen van hun stem. Op deze onderwerpen wordt een besluit genomen op basis van unanimiteit van stemmen. Zie figuur 3.1 voor een schematische weergave van het stemrecht.

4. Indien een Algemeen Bestuurslid een bestuursvergadering niet kan bijwonen, kan een ander Algemeen Bestuurslid worden gemachtigd tot het uitvoeren van het stemrecht van het verhinderde Algemeen Bestuurslid, onder inachtneming van het eerste, tweede en derde lid van artikel 6 van de regeling.

5. Om tot besluitvorming te komen, is het voorwaardelijk dat te allen tijde een vertegenwoordiging vanuit elk der deelnemende gemeenten aanwezig is.

Artikel 7. Vergaderingen

1. Het Algemeen Bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of het Dagelijks Bestuur het nodig acht.

2. De artikelen 17 en 19 van de Gemeentewet juncto artikel 22 van de Wet zijn van overeenkomstige toepassing.

3. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn openbaar.

4. De deuren worden gesloten, indien een vijfde deel van de aanwezige Algemeen Bestuursleden daarom verzoekt, of indien de voorzitter het nodig acht. Het Algemeen Bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren beraadslaagd wordt.

5. Ten aanzien van de vergaderingen met gesloten deuren is artikel 24 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

6. In een besloten vergadering wordt niet beraadslaagd of besloten over het toetreden tot, het uittreden uit, of het wijzigen of opheffen van de regeling.

7. Het Algemeen Bestuur kan in een besloten vergadering, op grond van de belangen, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken welke aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd, geheimhouding opleggen. Deze wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of van de stukken kennis dragen, in acht genomen, totdat het Algemeen Bestuur de geheimhouding opheft.

8. De artikelen 16, 20, 22, 26 en 28 tot-en-met 30 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet niet is afgeweken, op het houden van de orde van vergaderingen van het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam van overeenkomstige toepassing.

4 Het Dagelijks Bestuur

Artikel 8. Samenstelling, stemmen, vergaderingen

1. Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden het Dagelijks Bestuur.

2. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, waarin elke deelnemende gemeente daarin met een lid is vertegenwoordigd.

3. De plaatsvervanger van een lid van het Dagelijks Bestuur is de vertegenwoordiger van zijn gemeente in het Algemeen Bestuur.

4. Ieder lid van het Dagelijks Bestuur dient, indien hij verhinderd is een vergadering bij te wonen, zijn plaatsvervanger, de vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur, daarvan vroegtijdig in kennis te stellen. Zo nodig wordt hij vervangen door een lid van het Algemeen Bestuur.

5. De leden van het Dagelijks Bestuur verliezen hun functie, wanneer zij geen zitting meer hebben in het Algemeen Bestuur.

6. Ieder lid van het Dagelijks Bestuur heeft een stem met enkelvoudig stemrecht.

7. De leden van het Dagelijks Bestuur treden af als lid van het Dagelijks Bestuur met ingang van de dag waarop de zittingsperiode van het Algemeen Bestuur afloopt. Zij blijven in functie waarnemen tot het tijdstip waarop het Algemeen Bestuur een nieuw Dagelijks Bestuur heeft aangewezen.

8. Een burgemeester van een der deelnemende gemeenten kan geen lid van het Dagelijks Bestuur zijn.

Artikel 9. De voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.

2. De voorzitter is tevens voorzitter van het Dagelijks Bestuur.

3. De voorzitter vertegenwoordigt het Openbaar Lichaam in en buiten rechte. De voorzitter kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

5 Commissies

Artikel 10. Commissies

1. Het Algemeen Bestuur kan overeenkomstig artikel 25 van de Wet commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.

2. Een lid van het Dagelijks Bestuur fungeert als voorzitter van de commissie.

6 Informatieplicht, verantwoordingsplicht

Artikel 11. Informatieplicht, verantwoordingsplicht

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd van het door het Dagelijks Bestuur gevoerde bestuur en geven te dien aanzien alle door het Algemeen Bestuur verlangde inlichtingen, een-en-ander voor zover dit niet strijdig is met de te behartigen belangen.
   Gelijke verplichting bestaat voor de voorzitter van het door de voorzitter gevoerde bestuur.

2. De leden van het Algemeen Bestuur zijn ieder afzonderlijk aan het college, dat hen heeft aangewezen, verantwoording verschuldigd voor het gevoerde bestuur.

3. De leden van het Algemeen Bestuur zijn ieder afzonderlijk aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, verantwoording verschuldigd voor het gevoerde bestuur.

4. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten binnen een maand alle inlichtingen, die door de raden van de deelnemende gemeenten, dan wel door een of meer van zijn leden, worden verlangd, waarvan het verstrekken niet in strijd is met het algemeen belang.

5. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten, eens per halfjaar ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig zijn.

6. De colleges van de deelnemende gemeenten zijn gehouden het Algemeen Bestuur in kennis te stellen van de bij hen in voorbereiding zijnde plannen en/of maatregelen met betrekking tot de in artikel 3 genoemde taken, voor zover deze redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor het functioneren van het Openbaar Lichaam.

7. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft aan het college, dat het lid heeft aangewezen, schriftelijk en indien daarom wordt verzocht mondeling, uiterlijk binnen een maand, alle inlichtingen die door een of meer leden daarvan worden gevraagd.

8. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, schriftelijk en indien daarom wordt verzocht mondeling, uiterlijk binnen een maand, alle inlichtingen die door een of meer leden daarvan worden gevraagd.

9. Een lid van het Algemeen Bestuur is aan het college, dat het lid heeft aangewezen (conform het tweede lid), verantwoording verschuldigd voor het in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid en bestuur. Het college, waardoor het lid is aangewezen, bepaalt de wijze waarop dit zal geschieden en doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam.

10. Een lid van het Algemeen Bestuur is aan de raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is (conform het derde lid), verantwoording verschuldigd voor het in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid en bestuur. De raad van de gemeente waaruit dat lid afkomstig is, bepaalt de wijze waarop dit zal geschieden en doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam.

11. Het college, dat een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur heeft aangewezen, heeft de bevoegdheid dit door het college aangewezen lid te ontslaan, indien dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

7 Algemeen directeur

Artikel 12. Dagelijkse leiding

1. De dagelijkse leiding van het Openbaar Lichaam berust bij de algemeen directeur.

2. De algemeen directeur is secretaris van het Algemeen Bestuur en secretaris van het Dagelijks Bestuur.

3. Het Dagelijks Bestuur stelt, in navolging van artikel 4, vijfde lid, een directiestatuut voor de algemeen directeur vast.

4. De algemeen directeur is voor zijn beleid verantwoording verschuldigd aan het Dagelijks Bestuur.

Artikel 13 Benoeming van de algemeen directeur

1. Het Dagelijks Bestuur beslist omtrent indiensttreding, arbeidsvoorwaarden, schorsing en ontslag van de algemeen directeur.

2. De benoeming van de algemeen directeur geschiedt door het Dagelijks Bestuur, op voordracht van een Algemene benoemings- en bevorderingscommissie, die bestaat uit tenminste twee bestuursleden van het Algemeen Bestuur.

3. Aan de ondernemingsraad wordt advies gevraagd inzake de voordracht.

8 Financiële bepalingen

Artikel 14. Rechtspositie, salaris

1. Op het personeel met een arbeidsovereenkomst is de arbeidsvoorwaardenregeling van Afeer van toepassing.

2. Het Dagelijks Bestuur stelt de arbeidsvoorwaardenregeling van Afeer vast na vernomen bevindingen van de commissie voor Lokaal Overleg.

Artikel 15. Bijdragen

1. Jaarlijks wordt een begroting en een jaarrekening opgesteld.

2. De deelnemende gemeenten verbinden zich jaarlijks bij te dragen in het exploitatietekort, zoals dat blijkt uit de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting en jaarrekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel.

3. Voor het jaar 2019 wordt de verdeelsleutel gehanteerd, zoals deze is opgenomen in de begroting 2019.

4. Voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 is een percentuele verdeling (verdeelsleutel) vastgesteld, zoals deze is opgenomen in onderstaande tabel.

Percentuele verdeling van de bijdrage in het exploitatietekort per gemeente Periode 2020 tot en met 2023		
a.	Gemeente Oldambt	64,91 %
b.	Gemeente Pekela	22,73 %
c.	Gemeente Westerwolde	12,36 %

Tabel 8.1 Schematische weergave van de percentuele verdeling van de bijdrage in het exploitatietekort per gemeente

5. Vanaf het jaar 2023 wordt per bestuursperiode van vier jaar opnieuw een percentuele verdeling (verdeelsleutel) vastgesteld. Het gewogen gemiddelde over de vier voorafgaande volledige verslagjaren, zoals omschreven in lid 6, geldt hiervoor telkens als uitgangspunt.

6. Na afloop van elk jaar wordt de een gewogen gemiddelde berekend op grond van de volgende onderdelen:

   a) Voor de uitvoering Wet sociale werkvoorziening aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen van die gemeente dat als Wsw-werknemer in het betreffende jaar bij het Openbaar Lichaam werkzaam is op basis van fte's.

   b) Voor de uitvoering nieuw beschut werken onder de Participatiewet aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen, met een indicatie voor nieuw beschut werken onder de Participatiewet, van die gemeente dat bij het Openbaar Lichaam in het betreffende jaar werkzaam is op basis van fte's.

c) Voor uitvoering Participatiewet (voor personen die door de colleges zijn aangemeld en die vallen onder de werking van artikel 7, eerste lid sub a van de Participatiewet) aan de hand van het tekort naar evenredigheid van het aantal ingezetenen, met volledige of gedeeltelijke inkomensondersteuning onder de Participatiewet - de zogenoemde uitkeringsgerechtigden - van die gemeente dat bij het Openbaar Lichaam aangemeld is in het betreffende jaar op basis van aantallen.

Artikel 16. Bevoorschotting en afrekening

1. Aan de hand van de begroting verstrekt elke deelnemende gemeente maandelijks een voorschot gelijk aan een twaalfde gedeelte van het vermoedelijke aandeel in het exploitatietekort voor het geldende begrotingsjaar.

2. Na de vaststelling van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur zendt het Dagelijks Bestuur een afrekening van de bijdragen over het betreffende begrotingsjaar van de deelnemende gemeenten aan de gemeentebesturen, onder verrekening van de verstrekte voorschotten, zoals genoemd in het eerste lid.

Artikel 17. Batig of negatief saldo

1. Indien enig jaar een batig saldo oplevert, dan zal dit worden aangewend of gereserveerd, dit ter beoordeling door het Algemeen Bestuur.

2. Indien enig jaar een negatief saldo oplevert, dan zal deze binnen 30 dagen na ontvangst van de afrekening, zoals bedoeld in artikel 16, lid 2., worden voldaan via de voor dat begrotingsjaar geldende percentuele verdeling per deelnemende gemeente.

Artikel 18. Garanties

De deelnemende gemeenten garanderen de voldoening van rente en aflossing van de door het Openbaar Lichaam te sluiten vaste geldleningen en op te nemen rekeningcourantkredieten, naar evenredigheid van het aantal ingezetenen van die gemeente dat als Wsw-werknemer bij het Openbaar Lichaam werkzaam is op basis van fte’s.

9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 19. Overgangsduur

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

2. Vijf jaar na inwerkingtreding en iedere daarop volgende vijf jaar geeft het Algemeen Bestuur opdracht aan het Dagelijks Bestuur om te bezien of aanpassingen in de regeling noodzakelijk zijn.

Artikel 20. Wijzigingen

1. Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen uitgaan van het Algemeen Bestuur en van een of meer der deelnemers.

2. Indien de meerderheid van het Algemeen Bestuur het voorstel heeft aangenomen bij meerderheid van stemmen, zendt het Algemeen Bestuur het voorstel aan de deelnemers die binnen twee maanden na ontvangst van dit voorstel en met inachtneming van artikel 1, tweede lid van de Wet, een besluit nemen en dit terstond aan het Algemeen Bestuur meedelen.

3. Indien het voorstel uitgaat van een of meer der deelnemers zendt deze deelnemer, respectievelijk zenden deze deelnemers, het voorstel aan het Algemeen Bestuur.

4. Het Algemeen Bestuur doet het voorstel met zijn beschouwingen ter zake binnen drie maanden aan de deelnemers toekomen, waarna verder door de deelnemers en het Algemeen Bestuur wordt gehandeld als omschreven in het vierde lid en artikel 26 van de Wet.

5. Het Algemeen Bestuur geeft de deelnemers kennis van het aanvaarden, verwerpen, goedkeuren of niet-goedkeuren van de in dit artikel bedoelde voorstellen, respectievelijk besluiten.

Artikel 21. Toe- en uittreding

1. Tot de regeling kunnen andere gemeenten toetreden, op voordracht van het Algemeen Bestuur, waarna de toetreding wordt voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

2. Elke deelnemer kan, met inachtneming van artikel 1 van de Wet, om de vijf jaren een besluit nemen, waarbij de deelneming aan de regeling wordt opgezegd, ingaande twee jaren na het verstrijken van het jaar, waarin het besluit tot opzegging is genomen. De uittredende deelnemer is gehouden een door het Algemeen Bestuur vast te stellen uittredingsbedrag aan het Openbaar Lichaam te betalen. Het Algemeen Bestuur is eveneens bevoegd vast te stellen dat de uittredende deelnemer een deel van het personeel van het Openbaar Lichaam overneemt.

3. Het Algemeen Bestuur kan in bijzondere gevallen bij besluit, genomen door twee derde van de leden van het Algemeen Bestuur, een afwijking van de in de eerste volzin van het tweede lid genoemde opzegtermijn toestaan.

Artikel 22. Opheffing

Opheffing van de regeling vindt plaats, indien tenminste twee derde van de deelnemende gemeenten daartoe besluiten.

Artikel 23. Liquidatie

1. Indien de regeling wordt opgeheven, stelt het Algemeen Bestuur, dat gedurende de duur van de liquidatie in functie en bevoegd blijft, een liquidatieplan op dat leidt tot liquidatie van het Openbaar Lichaam.

2. Het Algemeen Bestuur stelt de eindrekening en de eindsaldi vast en bepaalt het aandeel daarin voor elke deelnemende gemeente, daarbij rekening houdende met het bedrag dat door elk van de deelnemende gemeenten gedurende de laatste vijf gehele jaren der exploitatie, in de kosten van het Openbaar Lichaam is bijgedragen.

3. Het Openbaar Lichaam blijft na zijn ontbinding voortbestaan voorzover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.

4. Het Algemeen Bestuur zendt de deelnemende gemeenten binnen vier weken na ontvangst de vastgestelde rekening met een verslag over de liquidatie en een opgave van het bedrag, dat iedere deelnemende gemeente van het eindsaldo zal ontvangen, respectievelijk in het eindsaldo zal bijdragen.

5. De afrekening vindt plaats binnen drie maanden na ontvangst van deze stukken.

Artikel 24. Archivering

Het bestuur van het Openbaar Lichaam draagt zorg voor de informatie- en archiefbescheiden van het Openbaar Lichaam overeenkomstig een door het Algemeen Bestuur vast te stellen archiefregeling, onverminderd het bepaalde in de Archiefwet, de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 25. Inwerkingtreding

1. Het gemeentebestuur dat overeenkomstig artikel 26, lid 1 van de Wet daartoe is aangewezen, zendt de regeling aan Gedeputeerde Staten.

2. Dit statuut treedt in werking met ingang van 1 januari 2020.

3. Met de inwerkingtreding vervalt de Gemeenschappelijke Regeling Afeer van 1 februari 2019;

4. De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke Regeling Afeer.

Aldus vastgesteld door,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt d.d. 3 december 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela d.d. 26 november 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde d.d. 10 december 2019

Bijlagen

1. Bevoegdheden en Directiestatuut
2. GR-besluit gemeente Oldambt
3. GR-besluit gemeente Pekela
4. GR-besluit gemeente Westerwolde

Raadsvergadering

Dossiernummer	2537
Extern Zaak ID	1895ESUITE347332025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.f
Titel	Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe (34733-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10f Raadsvoorstel inzake Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
10f.1 Bestuursbesluit Ontwerpbegroting 2026-2029 Publiek Vervoer
10f.2 Ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029
10f.3 Bestuursbesluit Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer
10f.4 Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer
10f.5 Jaarstukken (jaarrekening en jaarverslag) 2024
10f.6 Bestuursbesluit Jaarstukken 2024 Publiek Vervoer
10f.7 Concept accountantsverslag
10f.8 Collectieve reactie op zienswijzen meerjarenbegroting

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer);
2. een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.“*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";*
3. kennis te nemen van de Jaarstukken 2023 en Kaderbrief 2025 van de GR Publiek vervoer;

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer);
2. een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.“*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";*

3. kennis te nemen van de Jaarstukken 2023 en Kaderbrief 2025 van de GR Publiek vervoer;

Raadsvoorstel

Onderwerp	Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	34733-2025:427666
Steller	Raymon Freerks
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	Tom Verhorst

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	De raad van de gemeente Oldambt, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 juni 2024 en gelet op artikel artikel 35, derde lid en artikel 51, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen; besluit: 1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer); 2. een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.“*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";* 3. kennis te nemen van de Jaarstukken 2023 en Kaderbrief 2025 van de GR Publiek vervoer; 4. het college toestemming te verlenen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie Publiek vervoer Groningen Drenthe aan te gaan zoals beschreven in bijlage 11.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer); 2. geen zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de GR Publiek Vervoer; 3. kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de GR Publiek vervoer.
Samenvatting	De gemeente Oldambt werkt voor het doelgroepenvervoer samen met alle gemeenten in Groningen en Drenthe en het OV-bureau. Samen maken we deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling

	bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer). Met doelgroepenvervoer bedoelen we het Wmo- en leerlingenvervoer. De GR Publiek Vervoer heeft een ontwerp-meerjarenbegroting gemaakt voor de jaren 2026-2029. Hierin staat welke acties GR Publiek Vervoer wil uitvoeren en hoe dit moet worden betaald. Verder worden de jaarstukken over 2024 gedeeld. Deze stukken zijn ter kennisname. Op de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 kan een zienswijze worden ingediend. De gemeenteraad wordt geadviseerd geen zienswijze in te dienen bij de GR Publiek Vervoer.
Bijlage(n)	1. Bestuursbesluit ontwerpbegroting 2026-2029 Publiek Vervoer 2. Ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 3. Bestuursbesluit Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer 4. Kaderbrief 2026 Publiek Vervoer 5. Jaarstukken (jaarrekening & jaarverslag) 2024 6. Bestuursbesluit jaarstukken 2024 Publiek Vervoer 7. Concept accountantsverslag 8. Collectieve reactie zienswijzen meerjarenbegroting
AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

Gemeente Oldambt neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer). GR Publiek Vervoer heeft de plicht jaarlijks vóór 15 april een begroting aan te leveren aan de deelnemende partijen. GR Publiek Vervoer heeft aan deze verplichting voldaan door een ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 op te stellen, zie bijlage 1 en 2. De uitgangspunten voor deze begroting zijn in de kaderbrief 2026 Publiek vervoer door het bestuursbesluit van 11 december 2024 geformaliseerd, zie bijlage 3 en 4. Wij hebben in onze vergadering van 20 mei 2025 instemmend kennisgenomen van deze begroting. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u een zienswijze opstellen over de begroting. Wij adviseren u geen zienswijze in te dienen.

Daarnaast informeren wij u over de jaarstukken 2024 van GR Publiek Vervoer. Over het jaar 2024 is de GR Publiek Vervoer ruim binnen de begroting gebleven. Zie bijlage 5, 6 en 7 voor respectievelijk de jaarstukken en de accountantsverklaring. De accountant van GR Publiek vervoer heeft een goedkeurende verklaring voor de jaarstukken afgegeven.

Het jaar 2024 stond in het teken van de voorbereidingen voor de aanbesteding. Er waren een aantal bijeenkomsten om een richting te bepalen. Tegelijkertijd is de projectgroep aan de slag gegaan met alle nodige documenten.

Naar aanleiding van de begrotingswijziging 2024 en de meerjarenbegroting 2025 – 2028 is door u op 4 juni 2024 besloten de volgende zienswijze in te dienen:
(De Raad besluit:) "*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren van Het bestuur aan de organisatie publiek vervoer";*
In bijlage 8 worden alle ingediende zienswijzen van de deelnemende gemeenten collectief besproken en geeft GR Publiek Vervoer daarmee ook een reactie op uw verzoek. De reactie is in de bestuursvergadering september 2024 behandeld onder punt 6.2.C.
Samengevat geeft GR Publiek Vervoer aan actief gehoor te willen geven aan het (mede) door u ingediende verzoek rekening te houden met het "Ravijnjaar" en de kosten voor de GR Publiek

Vervoer te drukken. Daartoe zag de GR Publiek Vervoer 3 mogelijkheden: de kosten van het huidige contract, de kosten van het toekomstige contract en de kosten van de uitvoeringsorganisatie.

Wat betreft de kosten van de uitvoeringsorganisatie is onderzocht hoe Publiek Vervoer de bedrijfsvoering effectief kan structureren. De huidige manier van organiseren wordt reeds jaren gezien als minimaal en daardoor kwetsbaar: zo worden de PIOFACH-taken van de bedrijfsvoering verspreid over drie deelnemers en enkele ZZP-ers uitgevoerd. De GR Publiek Vervoer bestaat uit een kleine groep medewerkers. Dit zorgt voor een grote kwetsbaarheid. Bij grote vraagstukken of uitval van medewerkers is er snel een gebrek aan capaciteit. Afgelopen jaar onderzocht een externe partij hoe de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering van Publiek Vervoer te verminderen. Hieruit blijkt dat de bedrijfsvoering eenvoudiger georganiseerd dient te worden. De implementatie en werking van de toekomstige inrichting wordt in 2025 verder onderzocht.

Het doel van Publiek Vervoer Groningen Drenthe is dat mensen optimaal, duurzaam en toekomstbestendig mee kunnen blijven doen, door het organiseren van een vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar kan worden aangeboden aan alle inwoners. Door vervoerssystemen te integreren kan het vervoer betaalbaarder en efficiënter worden. Dit zorgt gelijk voor een duurzamer en efficiënter doelgroepenvervoer. Daarom kijkt Publiek Vervoer ook naar het opnemen van jeugdwetvervoer in de komende aanbesteding.

22 gemeenten en het OV-bureau werken momenteel samen aan de aanbesteding. Gemeente Oldambt is onderdeel van het aanbestedingsperceel Oost-Groningen. De gemeenten Veendam en Midden-Groningen zijn hierbij de vertegenwoordiging. Verder nemen ook de gemeenten Pekela, Stadskanaal en Westerwolde deel aan dit perceel.

Motivatie

Bevoegdheid van de Raad
Op grond van artikel 35, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, stellen wij u in staat om uw zienswijze te geven over de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029. De ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 en de jaarstukken 2024 Publiek Vervoer zijn ter kennisneming.

Beoogd effect
GR Publiek Vervoer verschaft helderheid over de te verwachten kosten in de periode 2026-2029.

Historische context
De gemeenteraad verleende op 25 januari 2018 toestemming voor deelname aan de GR Publiek Vervoer. Tussen 2020 en 2023 heeft de raad jaarlijks de ontwerp-meerjarenbegroting van de GR behandeld en telkens besloten geen zienswijze in te dienen. Ook bij de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in 2023 en 2024 werd geen zienswijze ingediend. Op 6 juni 2024 besloot de raad wel een zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028.

Argumenten

1. De ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 sluit aan op de eerder vastgestelde financiële kaders en beleidsdoelen van de GR Publiek Vervoer. De begroting geeft een realistisch financieel beeld van de komende jaren en bevat geen inhoudelijke of financiële knelpunten die aanleiding geven tot vragen.

2. De ontwerpbegroting biedt voldoende inzicht in de voorgenomen activiteiten en de daarbij behorende financiële consequenties. Wij adviseren u geen zienswijze in te dienen over de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029. GR Publiek Vervoer indexeert jaarlijks onze bijdrage. Onze bijdrage bedraagt voor 2026 € 45.967 ex. en € 55.620 incl. (btw-belast). In 2029 zal dit naar verwachting € 51.796 ex. zijn (zie pagina 12 van de begroting, bijlage 1). De toegepaste indexering is in onze optiek redelijk en leidt niet tot opmerkingen. Deze indexatie staat overigens los van de stijging van de kosten van het Wmo- en leerlingenvervoer. Deze indexatie wordt jaarlijks middels de zogenoemde NEA-indexatie aangepast. Deze NEA-

indexatie is gebaseerd op kostenstijgingen in de taxibranche.

3. De jaarstukken 2024 geven een goed beeld van de financiële realisatie en de uitvoering van het beleid door de GR Publiek Vervoer. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven, en er zijn geen onregelmatigheden of afwijkingen van betekenis aangetroffen. Er wordt gewerkt aan de toekomst van Publiek Vervoer. Het doel is ervoor te zorgen dat de GR Publiek Vervoer een robuuste organisatie is die klaar is voor de toekomst.

Betrokkenheid (externe) partners

De voorliggende besluitvorming met de daarbij behorende stukken zijn afgestemd met de afdeling financiën.

Consequenties

Kanttekeningen en risico's financiën

In 2025 wordt in kaart gebracht hoe de kwetsbaarheid van het primair proces kan worden verminderd. Dit wordt in 2026 geïmplementeerd, zodat er dan een robuustere en toekomstbestendige organisatie staat. Dit kan leiden tot wijzigingen in de begrotingen vanaf 2026. Omdat niet bekend is tot welke wijzigingen dit zal leiden, is dit niet meegenomen in deze begroting.

De kostenstijging die volgt uit de ontwerpbegroting 2026-2029 is beperkt. Deze stijging is het gevolg van een loon-prijs- en materiaalcompensatie op basis van de gebruikelijke indexaties (conform vorige jaren). Deze indexering wordt meegenomen in de samenstelling van de begroting 2026 en verder.

De dienstverleningsovereenkomsten en de verdeelsleutel voor de kosten van de GR Publiek Vervoer wordt gedurende 2025 herijkt, de gevolgen hiervan zijn niet bekend en daarmee niet meegenomen in deze begroting.

De begroting 2026 is grotendeels gebaseerd op de structurele baten zoals deze bij de oprichting is vastgesteld. In 2026 gaat de GR Publiek Vervoer de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract voor haar deelnemers afronden. Voor de aanbesteding is er in de begroting 2025-2028 gereserveerd. Mogelijke rechtszaken zijn niet op voorhand te voorzien en zijn daarom ook niet mee begroot in de aanbesteding. Mocht er sprake zijn van een of meerdere rechtszaken, dan vraagt GR Publiek Vervoer hiervoor een incidentele bijdrage van de deelnemers. Daarnaast kunnen er gedurende het boekjaar aanvragen komen voor het uitvoeren van extra taken. Voor deze aanvullende incidentele uitgaven worden aanvullende incidentele inkomsten verwacht.

Vervolg

Communicatie
Publicatie van het besluit over de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 vindt plaats in afstemming met GR Publiek Vervoer. Gezamenlijk wordt een datum van publicatie vastgesteld.

Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)
Als u besluit een zienswijze op de begroting in te dienen, zenden wij deze naar het bestuur van GR Publiek Vervoer.

Winschoten, 20 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Edwin Hageman i.o.
Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		34733-2025:427666

Onderwerp
Raadsvoorstel Financiële stukken Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025 en gelet op artikel 35 lid 3 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen,

besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de Gemeenschappelijke Regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (GR Publiek Vervoer);
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de GR Publiek Vervoer;
3. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de GR Publiek vervoer.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Voorstel

Aan het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Datum vergadering	27 maart 2025
Agendapunt	**AP 8.1**
Onderwerp	**Ontwerp meerjarenbegroting 2025-2028**
Voorstel	Vaststellen ontwerp meerjarenbegroting 2026-2029 Vaststellen bijdragen 2026
Toelichting	**Inleiding:** Voor u ligt de ontwerp meerjarenbegroting 2026-2029 van Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe. Het bestuur stuurt vóór 15 april de ontwerpbegroting 2026 van Publiek Vervoer Groningen Drenthe, inclusief de meerjarenraming 2027-2029 (verder te noemen begroting 2026) aan de deelnemers. Het verzoek is om deze naar de colleges B&W en het dagelijks bestuur van het OV-bureau te sturen, met de vraag om deze door te geleiden naar de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen dan vóór 1 augustus 2025 hun zienswijzen kenbaar maken aan Publiek Vervoer. Het bestuur is voornemens om de begroting 2026 op 11 september 2025 vast te stellen, overwegende de eventuele zienswijzen en commentaren. Het bestuur zendt de vastgestelde begroting vóór 15 september aan de toezichthouder van de Provincie Drenthe en haar opdrachtgevers. **Motivatie:** De financiële uitgangspunten van de begroting 2026 zijn ontleend aan de concept kaderbrief, die op 11 december 2024 is besproken in het bestuur en die op 27 maart 2025 wordt vastgesteld door het bestuur. De baten zijn gebaseerd op de structurele baten zoals deze bij de oprichting zijn vastgesteld en de structurele lasten zijn gebaseerd op de lasten voor het primaire proces van Publiek Vervoer. In 2026 gaat de aandacht vooral uit naar het begeleiden van de nieuwe aanbesteding en het begeleiden van de invoering van de nieuwe contracten. Daarnaast gaan we vanaf 2026 verder met projecten die bijdragen aan het slim inzetten van vervoersbewegingen (stip op de horizon 2030). De kosten voor de stip op de horizon 2030 worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve doorontwikkeling.
Bijlage(n)	• Ontwerp meerjarenbegroting 2026-2029 Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Communicatie	• Het bestuur zendt vóór 15 april 2025 de ontwerpbegroting aan de deelnemers en het dagelijks bestuur van het OV-bureau met het verzoek te reageren vóór 1 augustus. • De vastgestelde begroting stuurt Publiek Vervoer Groningen Drenthe aan: - alle deelnemers van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe - aan de toezichthouder van de Provincie Drenthe (vóór 15 september 2025) en de begroting wordt geplaatst op de website van Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Bijzonderheden	

Besluit	
○ Conform voorstel	○

Handtekening voorzitter

H. Stomphorst

Handtekening secretaris

A. Tibben

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Begroting 2026 - 2029

Versie: 18 maart 2025

Voorwoord/ aanbiedingsbrief

Beste lezer,

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2026 – 2029 van Publiek Vervoer Groningen Drenthe.
Publiek Vervoer Groningen Drenthe is een samenwerkingsorganisatie van alle Groningse en Drentse gemeenten en het OV-bureau Groningen Drenthe.

Door verschillende vervoersvormen te organiseren, maakt Publiek Vervoer het mogelijk voor de inwoners van de gemeenten in Groningen en Drenthe om mee te doen: voor leerlingen om op school te komen, voor mensen die geen auto hebben en niet het reguliere openbaar vervoer kunnen gebruiken en aanspraak mogen maken op Wmo-vervoer, om er toch op uit te kunnen gaan. Het doel van Publiek Vervoer Groningen Drenthe is dat mensen optimaal, duurzaam en toekomstbestendig mee kunnen blijven doen, door het organiseren van een vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven worden aan alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe.

In 2026 zetten we een grote stap op weg naar dit doel, door het ingaan van nieuwe vervoerscontracten per 1 augustus 2026. De aanbesteding zal in de loop van 2026 worden afgerond, de samenwerking met de nieuwe partijen zal worden geïmplementeerd.

Ook in 2026 blijven we samen met het OV-bureau werken aan de integratie van vervoerssystemen, om het vervoer goed werkbaar en betaalbaar te houden. Door middel van Inclusief Reizen zetten we met integratie openbaar vervoer en doelgroepenvervoer de eerste stap naar Publieke Mobiliteit, de toekomstige integratie van alle publiek gefinancierde vervoersstromen.

De interne organisatie heeft daarbij ook aandacht nodig. Publiek Vervoer Groningen Drenthe is een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd), die aan alle regelgeving dient te voldoen als iedere andere gemeenschappelijke regeling c.q. gemeente, ongeacht de omvang van de uitvoeringsorganisatie. De beperkte omvang van de organisatie werkte kwetsbaarheid in de hand. In 2025 wordt de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering opgelost conform bestuursbesluit. Daarnaast wordt in 2025 in kaart gebracht hoe de kwetsbaarheid van het primair proces kan worden verminderd. Dit wordt in 2026 geïmplementeerd, zodat er dan een robuustere en toekomstbestendige organisatie staat. Dit kan leiden tot wijzigingen in de begrotingen vanaf 2026. Omdat niet bekend is tot welke wijzigingen dit zal leiden, is dit niet meegenomen in deze begroting.

In 2026 hopen we dan twee grote stappen achter ons te hebben: de aanbesteding van het vervoer vanaf 1 augustus 2026 en de vermindering van de kwetsbaarheid van de organisatie. Dan hopen we de focus weer volledig te kunnen leggen op de toekomstige ontwikkeling van Publiek Vervoer naar Publieke Mobiliteit voor de inwoners van onze deelnemende gemeenten.

Dhr. A.J.H. Tibben
directeur Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe

INHOUDSOPGAVE

1. Samenvatting / Kerngegevens 5

2. Algemene gegevens 7

3. Ontwikkeling, inzicht en opgaven 9

3.2.1 Contractbeheer 9

3.2.2 Klachtenmanagement 10

3.2.3 Kennis- en adviescentrum 10

3.2.4 Subsidies 11

3.2.5 Stip op de horizon 2030 11

3.3.1 Algemeen beeld begroting inkomsten 12

3.3.2 Analyse op hoofdlijnen 13

4. Paragrafen 14

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 14

4.2 Financiering 18

4.3 Bedrijfsvoering 19

4.4 Informatiebeveiliging 19

5. Grondslagen 21

6. Overzicht baten en lasten 22

6.1 Toelichting 23

6.2 Incidentele lasten 24

6.3 Mutaties in reserves en voorzieningen 24

6.4 Mutaties in onvoorzien 24

7. Balans 25

7.1 Balans 25

7.2 Toelichting 25

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bijlage 2 Beleidsindicatoren

Bijlage 3 Bijdrage deelnemers

Bijlage 4 Formatie

Bijlage 5 Reserves

Begroting

1. Samenvatting / Kerngegevens

Met deze begroting geven we inzicht in de plannen, ontwikkeling en financiële gezondheid van 2026 met een meerjarenperspectief tot en met 2029. Publiek Vervoer blijft zich ontwikkelen op de uitvoering van taken.

Omschrijving baten	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage deelnemers	€ 1.096.549	€ 1.146.332	€ 1.190.122	€ 1.235.584
Bijdrage aanbesteding	€ -	€ -	€ -	€ -
Extra inkomsten individuele opdrachten	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige opbrengsten	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 1.096.549**	**€ 1.146.332**	**€ 1.190.122**	**€ 1.235.584**
Omschrijving lasten	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Personeel	€ 686.132	€ 718.354	€ 746.584	€ 775.932
Inhuur deelnemers	€ 24.118	€ 25.276	€ 26.287	€ 27.338
inhuur derden	€ 172.500	€ 180.780	€ 188.011	€ 195.532
DVO OV-Bureau	€ 50.073	€ 51.174	€ 52.300	€ 53.451
DVO Gemeenten	€ 19.506	€ 20.392	€ 21.171	€ 21.979
Bedrijfsvoeringskosten	€ 134.000	€ 139.847	€ 145.022	€ 150.392
Projectkosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 49.000
Incidentele lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal	**€ 1.146.329**	**€ 1.195.823**	**€ 1.239.375**	**€ 1.283.624**
Saldo voor mutatie reserve	**€ -49.780**	**€ -49.491**	**€ -49.254**	**€ -48.039**
Onttrekking reserve	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 48.396**
Saldo na mutatie reserve	**€ 220**	**€ 509**	**€ 746**	**€ 357**

Korte analyse op hoofdlijnen

Baten

De begroting 2026 is grotendeels gebaseerd op de structurele baten zoals deze bij de oprichting is vastgesteld. In 2026 gaan we de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract voor onze deelnemers afronden. Mogelijke rechtszaken zijn niet op voorhand te voorzien en zijn daarom ook niet mee begroot in de aanbesteding. Mocht er sprake zijn van een of meerdere rechtszaken, dan vragen we hiervoor een incidentele bijdrage van de deelnemers. Daarnaast kunnen er gedurende het boekjaar aanvragen komen voor het uitvoeren van extra taken. Voor deze aanvullende incidentele uitgaven verwachten we aanvullende incidentele inkomsten.

In 2026 verwachten we in samenwerking met het ministerie, de provincies en andere partijen te blijven werken aan de doorontwikkeling van het publiek vervoer en Publieke Mobiliteit. Dit zullen we doen op basis van projectfinanciering, die we per project zullen aanvragen bij de financierende partijen. We zullen geen projecten uitvoeren waarop de deelnemers geld toe moeten leggen.

Lasten

De begroting is op basis van de oorspronkelijke uitgangspunten voor het primaire proces en de taken van de samenwerkingsorganisatie. We blijven investeren om medewerkers aan Publiek Vervoer te binden. Hierdoor is de begroting gebaseerd op eigen personeel in plaats van inhuur. Daarnaast constateren we dat er voor specialistische werkzaamheden wel ingehuurd moet worden om een goede invulling te geven aan de

toenemende regelgeving. Publiek Vervoer heeft een te kleine omvang om dit zelf te organiseren, dit heeft tot gevolg dat we afhankelijk zijn van externen.

De afgelopen jaren zijn er extra uitgaven geweest voor aanvullende opdrachten van onze deelnemers die niet in de begroting zijn opgenomen. Deze uitgaven worden altijd kostendekkend gefinancierd en periodiek gefactureerd aan de betreffende opdrachtgever(s), voor wie deze opdrachten zijn uitgevoerd. Denk hierbij aan het opstellen van reizigersprofielen en het geven van voorlichting aan Wmo-consulenten. In de regel zijn dit opdrachten die de opdrachtgevende deelnemers inzicht geven in het vervoersgedrag en de kosten van het vervoer, waardoor het hen helpt om maatregelen te nemen die kostenverlagend werken. Wij verwachten dat er in 2026 en 2027 meer vraag zal zijn naar deze opdrachten, omdat het nieuwe contract aanleiding kan zijn voor de deelnemers om zeer kritisch te zijn op het indicatiebeleid, de toepassing van het indicatiebeleid en de monitoring van het gebruik van publiek vervoer door de eigen inwoners.

In 2026 gaat de aandacht vooral uit naar het begeleiden van de nieuwe aanbesteding en vanaf 2026 gaan we verder met projecten die bijdragen aan het slim inzetten van vervoersbewegingen in het programma Inclusief Reizen. De kosten voor Inclusief Reizen worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve Doorontwikkeling.

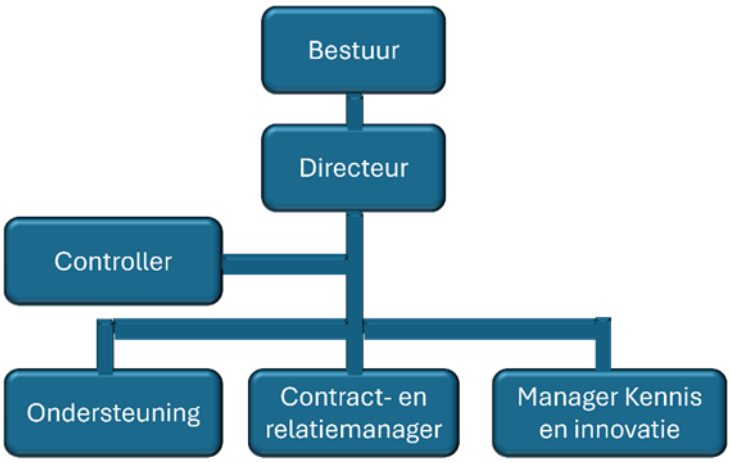
2. Algemene gegevens

Publiek vervoer helpt inwoners om mee te doen: om uit huis te komen, om anderen te ontmoeten, om naar school te gaan. Publiek vervoer bundelt en integreert allerlei vervoersvormen. Vervoersvormen waar alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe gebruik van kunnen maken, zoals hubtaxi, buurtbus en lokaal vervoer, maar ook het doelgroepenvervoer, zoals Wmo-geïndiceerd vervoer, leerlingenvervoer voor het speciaal onderwijs en vervoer in het kader van de Participatiewet.

De deelnemers van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe bestaan uit alle gemeenten in Groningen en Drenthe en het OV-bureau Groningen Drenthe. Het is een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer. Het betreft de taken:

- Contractbeheer en relatiemanagement;
- Klachtenloket en klantparticipatie;
- Kennis- en adviesfunctie (inclusief doorontwikkeling).

Het organogram van de bedrijfsvoeringsorganisatie is als volgt:

Missie

Wij - alle samenwerkende overheden- willen in Groningen en Drenthe een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociale leven en onze regio goed ontsloten is voor bezoekers aan onze provincies.

Visie

Wij staan voor een inclusieve samenleving waaraan iedereen die dat wil kan deelnemen, ongeacht of je op het platteland of in stedelijk gebied woont en ongeacht welke ondersteuning je nodig hebt. Voorwaarde hiervoor is dat reizigers -jong en oud- veilig, flexibel en zelfstandig kunnen reizen. En waar we altijd vervoersondersteuning-op-maat (of passende vervoersondersteuning) kunnen bieden aan hen die dat nodig hebben. Waar aanbieders van vervoer een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben met goed werkgeverschap. En waar innovatief ondernemerschap wordt beloond.

Dit doen we door te zoeken naar manieren om efficiënter te reizen. Bijvoorbeeld door meer samen te reizen waar dat kan. En door samen met reizigers en aanbieders te blijven werken aan de doorontwikkeling van publiek vervoer. Samen maken we stap-voor-stap een goed ontwikkeld vervoersnetwerk.

Bestuur

Het team Publiek Vervoer wordt aangestuurd door de directeur. Hij / zij legt verantwoording af aan de deelnemers. Zij zijn vertegenwoordigd in een bestuur. Dit bestuur bestaat uit een afgevaardigde per regio en een afgevaardigde van het OV-bureau. Tijdens het opstellen van deze begroting is de onderstaande samenstelling van het bestuur van kracht. Normaliter vergadert het bestuur viermaal per jaar.

Samenstelling bestuur 31 dec 2024	
Wethouder gemeente Groningen namens perceel Centraal Groningen	Mw. I. Jongman (vicevoorzitter)
Wethouder gemeente Westerkwartier namens perceel Zuidwest Groningen	Dhr. H. Stomphorst (voorzitter)
Wethouder gemeente Eemsdelta namens perceel Noord Groningen	Dhr. D. de Jong
Wethouder gemeente Veendam namens perceel Oost Groningen	Dhr. B. Wierenga
Wethouder gemeente Noordenveld namens perceel Noord Midden Drenthe	Mw. K. Ipema
Wethouder namens perceel Zuidwest Drenthe	*vacant*
Wethouder gemeente Emmen namens perceel Zuidoost Drenthe	Dhr. G. Rink
Directeur OV-bureau Groningen Drenthe	Mw. R. Hoorweg

3. Ontwikkeling, inzicht en opgaven

3.1 Rollen

De gemeenten in de provincies Groningen en Drenthe en het OV-bureau zijn verantwoordelijk voor het beleid op het gebied van publiek vervoer en zijn de opdrachtgevers van de vervoerders. Team Publiek Vervoer voert namens hen het contractmanagement uit, zorgt voor een onafhankelijk klachtenloket en is een kennis- en adviescentrum voor de gemeenten, zodat zij het vervoer verder kunnen ontwikkelen en verbeteren. Vervoerders verzorgen de ritten van publiek vervoer.

3.2 Activiteiten en opgaven Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe is een bedrijfsvoeringsorganisatie die namens de deelnemers taken uitvoert. Er vindt geen beleidsvorming plaats, dat is aan de deelnemers.

Publiek Vervoer Groningen Drenthe heeft drie taken:

- Contractbeheer en relatiemanagement;
- Klachtenloket en klantparticipatie;
- Kennis- en adviescentrum (inclusief doorontwikkeling).

3.2.1 Contractbeheer

Publiek Vervoer beheert namens de deelnemers de contracten van het Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, hubtaxi, vervoer sociale werkplaats, vervoer dagbesteding en lokale vervoersoplossingen, zoals sommige stadsdiensten en buurtbussen.
Onder contractbeheer verstaan we dat we erop toezien dat de vervoerders de contracten conform bestek uitvoeren. In het verlengde hiervan zetten we ook in op het verzamelen en beheren van data die hiervoor nodig is, zoals het monitoren en het doorontwikkelen van het vervoer naar een hoger kwaliteitsniveau. Dit gebeurt in goede samenwerking met de gecontracteerde vervoerders. Juist in die samenwerking kunnen we elkaar stimuleren en inspireren. Contractbeheer is geen eenzijdige benadering vanuit het contract. Contractbeheer houdt ook in dat er relatiemanagement is met de deelnemers.

Het contractbeheer krijgt vorm door veelvuldig overleg met vervoerbedrijven en met name gemeenten en per kwartaal een bespreking contractbeheer met elk vervoerbedrijf afzonderlijk. Daarnaast zijn er maandelijkse rapportages via het ontwikkelde Dashboard Publiek Vervoer en maandelijkse factuuranalyses via het Dashboard. Ook plannen we een aantal overleggen tussen gemeenten en vervoerder om de algemene gang van zaken en actualiteiten te bespreken. We promoten het afnemen van reizigersprofielen en presentaties aan de deelnemers (o.a. Wmo-consulenten), omdat we op die manier de over-all inzichten die we opdoen tijdens het contractmanagement kunnen delen met de deelnemers en hen kunnen helpen het vervoer efficiënt en kostenbewust te organiseren.

Doorlooptijd/ aanbesteding contracten

De huidige contracten met de vervoerders eindigen in 2026 en de nieuwe concessie zal met ingang van 1 augustus 2026 gaan rijden. Eind 2023 is begonnen met de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe contracten. In opdracht van de deelnemers is er onder leiding van Publiek Vervoer een projectgroep opgericht die het aanbestedingstraject begeleidt. In het aanbestedingstraject wordt een bestek geschreven. In 2025 vindt de aanbesteding plaats en daarna de gunning en de implementatie. Naast eigen inzet wordt er ook externe capaciteit ingezet. Een deel van de kosten wordt gedekt door een extra bijdrage van de deelnemers. Wij zullen enkel de middelen inzetten op noodzakelijke zaken. Indien de middelen in de aanbesteding niet aangewend zullen worden, vloeien deze terug naar de deelnemers.

3.2.2 Klachtenmanagement

Naast het beheren van de contracten vormen we een onafhankelijk loket voor complimenten en klachten. Klachten die bij Publiek Vervoer binnenkomen, registreren we in een klachtenmanagementsysteem. Vervolgens beoordelen wij wie de klacht moet behandelen: een vervoerder of een gemeente. We zien er tenslotte op toe dat de reiziger een adequaat antwoord op de klacht krijgt.

Klachten als verbetertool

De ingekomen klachten zijn voor Publiek Vervoer erg nuttig. Wij kunnen hier de actuele problematiek uit afleiden en hierover met de vervoerder in gesprek gaan om tot een oplossing te komen. Dus alhoewel we ernaar streven om geen klachten te krijgen over het Wmo-vervoer, is het een goede maatstaf voor de kwaliteit. Het geeft daarnaast ook aan dat mensen weten hoe zij een klacht kunnen indienen en dat het systeem voor hen toegankelijk is.

Publiek Vervoer zorgt ervoor dat vervoersbedrijven en gemeenten op ieder moment actuele gegevens over de verschillende klachten uit het Dashboard Publiek Vervoer kunnen halen. Op grond van een analyse van de klachten krijgen we inzicht waar verbeterpunten liggen. Klachtenmanagement is dus in eerste instantie gericht op het afhandelen van klachten, maar genereert tegelijkertijd een schat aan informatie over mogelijke verbeterpunten. Dit kan gaan over de uitvoering van vervoer, maar ook over het beleid van de gemeente. Het klachtensysteem wordt gebruikt bij het opstellen van de vragen in het klanttevredenheidsonderzoek. Vaak zien we klachten terugkomen die gaan over het te laat aankomen van de taxi of over onvriendelijk gedrag van de chauffeur. Deze klachten worden rechtstreeks afgehandeld, maar bieden ook aanleiding voor vragen in het klanttevredenheidsonderzoek.

3.2.3 Kennis- en adviescentrum

Onze derde taak is het doorontwikkelen van het publiek vervoer naar een meer efficiënt en beter betaalbaar systeem door kennis te delen en advies te geven. De samenwerking stelt de 23 deelnemers in staat om niet alleen het vervoer te monitoren, maar er ook van te leren en er gezamenlijk beter in te worden.
Binnen deze taak adviseren we over het verbeteren van de huidige werkwijze, het uitbreiden naar meerdere vormen van doelgroepenvervoer, maar ook over het beter integreren van de vervoersmodaliteiten van het openbaar vervoer en publiek vervoer. Onze deelnemers kunnen deze adviezen meenemen in de doorontwikkeling van hun beleid. In dit kader neemt Publiek Vervoer deel aan landelijke netwerken als de VDVN en de koplopersgroep vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en aan Europese projecten waar dat mogelijk is.

De expertise van Publiek Vervoer maakt dat er ook gericht aan de deelnemers een aanbod van doorontwikkeling kan worden gedaan, bijvoorbeeld door pilots. In onze regio zien wij de landelijke trend doorzetten dat er een integratie tussen doelgroepenvervoer en openbaar vervoer wordt gewenst. Dit om het vervoer op lange termijn betaalbaar en uitvoerbaar te houden. Ook heeft de integratie een positieve invloed op de zelfredzaamheid van de inwoner en het bereikbaar houden van de voorzieningen.

Data Dashboard Publiek Vervoer

Sinds 2018 wordt van elke binnen publiek vervoer verreden rit een grote hoeveelheid gegevens verzameld. De dataverzameling die op deze manier ontstaat, biedt belangrijke informatie, die deelnemers kunnen gebruiken om hun beleid te ontwikkelen en te verbeteren. Deze dataverzameling gaat de komende jaren alleen maar in waarde toenemen. Het Dashboard Publiek Vervoer dat we de afgelopen jaren ontwikkelden, wordt ingezet om data te ontsluiten, zodat we op grond daarvan deelnemers kunnen adviseren, maar op grond waarvan deelnemers ook zelf inzichten kunnen verwerven. In de het kader van het nieuwe contract per 1 augustus 2026 zal het datadashboard en de data-aanpak van Publiek vervoer in 2026 worden aangescherpt.

3.2.4 Subsidies

De afgelopen jaren werden de taak van het kenniscentrum en de doorontwikkelingen als nieuwe innovaties gezien en hierdoor kwamen we in aanmerking voor diverse financiële ondersteuningen (subsidies). Wij hebben deelgenomen aan Europese en landelijke werkgroepen. Met het opgebouwde netwerk gaan we onderzoeken of bepaalde doorontwikkelingen opnieuw in aanmerking komen voor subsidie. Tijdens het schrijven van deze begroting zijn nog geen nieuwe projecten gepland op basis van subsidie of externe financiering, daarom is in deze begroting hiermee vooralsnog geen rekening gehouden. Mochten er in 2026 projecten worden gestart op basis van subsidie en/of externe financiering, dan zal Publiek Vervoer alleen daaraan deelnemen wanneer dit niet leidt tot ongevraagde en niet geaccordeerde extra kosten voor de deelnemers

3.2.5 Inclusief Reizen

Publiek Vervoer heeft een beeld geschetst van waar we in 2030 willen staan. In 2024 en 2025 is hier vastere vorm aan gegeven door de samenwerking met het OV-bureau. De aanbesteding heeft in 2025 en het eerste deel van 2026 met name onze aandacht, maar in de tweede helft van 2026 wordt de doorontwikkeling van Inclusief Reizen verder opgepakt. De daarmee samenhangende incidentele projectkosten worden in eerste instantie gefinancierd uit de bestemmingsreserve voor doorontwikkeling van publiek vervoer.

3.2.6 Ontwikkelingen organisatie Publiek Vervoer

In 2024 is door een externe partij onderzoek gedaan naar het verminderen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering van Publiek Vervoer. Het rapport met een voorstel daarin is in november 2024 besproken in het bestuur. De uitkomst daarvan is dat de bedrijfsvoering eenvoudiger georganiseerd dient te worden en dat drie deelnemers zijn aangewezen als mogelijke partij die Publiek Vervoer ondersteunt in de uitvoering van de bedrijfsvoering. In het eerste kwartaal 2025 wordt onderzocht welke van deze drie partijen Publiek Vervoer bij de bedrijfsvoering kan ondersteunen en onder welke voorwaarden.
In 2025 wordt er een vervolg ingezet met een onderzoek naar het verminderen van de kwetsbaarheid en het vergroten van de daadkracht van het primair proces. De uitkomsten van dit onderzoek worden in het derde kwartaal van 2025 aan het bestuur voorgelegd. De uitwerking van deze fase loopt mogelijk door tot in de eerste kwartalen van 2026.

3.3 Financieel inzicht

3.3.1 Algemeen beeld begroting inkomsten

In het overzicht hieronder staan de bijdragen per deelnemer voor de periode 2026 tot en met 2029. In dit overzicht staan de bijdragen exclusief btw. De inspecteur beoordeelde dat Publiek Vervoer belastingplichtig is en heeft ons als ondernemer geregistreerd. Dat betekent dat wij omzetbelasting moeten betalen. Concreet houdt dit in dat zowel de uitgaven als de inkomsten met btw belast zijn.

Gedurende 2025 worden de dienstverleningsovereenkomsten en de verdeelsleutel voor de kosten van de uitvoeringsorganisatie herijkt. Onderstaand overzicht is nog gebaseerd op de oude verdeelsleutel.

Bijdragen	%	2026	2027	2028	2029
Deelnemers					
Provincie Groningen		*Excl BTW*			
Eemsdelta	4,83	€ 52.996	€ 55.402	€ 57.519	€ 59.716
Groningen	13,21	€ 144.854	€ 151.430	€ 157.215	€ 163.221
Het Hogeland	3,95	€ 43.314	€ 45.280	€ 47.010	€ 48.806
Midden-Groningen	5,43	€ 59.543	€ 62.246	€ 64.624	€ 67.092
Oldambt	4,19	€ 45.967	€ 48.054	€ 49.890	€ 51.796
Pekela	1,32	€ 14.496	€ 15.155	€ 15.733	€ 16.334
Stadskanaal	3,65	€ 40.046	€ 41.864	€ 43.463	€ 45.124
Veendam	2,56	€ 28.083	€ 29.358	€ 30.479	€ 31.643
Westerkwartier	4,23	€ 46.384	€ 48.490	€ 50.342	€ 52.265
Westerwolde	2,62	€ 28.730	€ 30.034	€ 31.181	€ 32.372
Provincie Drenthe					
Aa en Hunze	1,84	€ 20.176	€ 21.093	€ 21.898	€ 22.735
Assen	4,96	€ 54.389	€ 56.858	€ 59.030	€ 61.285
Borger-Odoorn	1,95	€ 21.383	€ 22.353	€ 23.207	€ 24.094
Coevorden	2,93	€ 32.129	€ 33.588	€ 34.871	€ 36.203
De Wolden	1,72	€ 18.861	€ 19.717	€ 20.470	€ 21.252
Emmen	9,63	€ 105.598	€ 110.392	€ 114.609	€ 118.987
Hoogeveen	4,85	€ 53.183	€ 55.597	€ 57.721	€ 59.926
Meppel	2,37	€ 25.988	€ 27.168	€ 28.206	€ 29.283
Midden Drenthe	2,36	€ 25.879	€ 27.053	€ 28.087	€ 29.160
Noordenveld	2,5	€ 27.414	€ 28.658	€ 29.753	€ 30.890
Tynaarlo	2,31	€ 25.330	€ 26.480	€ 27.492	€ 28.542
Westerveld	1,58	€ 17.325	€ 18.112	€ 18.804	€ 19.522
OV-bureau Groningen Drenthe	15,00	€ 164.482	€ 171.950	€ 178.518	€ 185.338
totaal	**100,00**	**€ 1.096.549**	**€ 1.146.332**	**€ 1.190.122**	**€ 1.235.584**

3.3.2 Analyse op hoofdlijnen

Er is gerekend met een indexcijfer zoals hieronder weergegeven. Deze indexering is gebaseerd op Macro Economische Verkenning van februari 2024 van het Centraal Economisch Plan (CPB) die in de kaderbrief 2026 is voorgesteld.

Index			indexering 2025	indexering 2026	indexering 2027	indexering 2028	indexering 2029
Loonvoet sector overheid			4,4%	3,8%	4,8%	4,0%	4,0%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie			2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%
Gewogen idex (90% loonvoet / 10% materiële overheidsconsumptie)			**4,2%**	**3,6%**	**4,5%**	**3,8%**	**3,8%**

In het onderstaande overzicht staan de lasten (exclusief btw) op hoofdlijnen.

Omschrijving lasten	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	€ 686.132	€ 718.354	€ 746.584	€ 775.932
Inhuur deelnemers	€ 24.118	€ 25.276	€ 26.287	€ 27.338
inhuur derden	€ 172.500	€ 180.780	€ 188.011	€ 195.532
DVO OV-Bureau	€ 50.073	€ 51.174	€ 52.300	€ 53.451
DVO Gemeenten	€ 19.506	€ 20.392	€ 21.171	€ 21.979
Bedrijfsvoeringskosten	€ 134.000	€ 139.847	€ 145.022	€ 150.392
Projectkosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 49.000
Incidentele lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal	**€ 1.146.329**	**€ 1.195.823**	**€ 1.239.375**	**€ 1.283.624**

Overhead

In de verslaggevingsregels vallen de kosten voor de bedrijfsvoering onder overhead. Het overheadpercentage wordt berekend over de overige producten om eventuele kostendekkende tarieven inzichtelijk te maken. Onze werkzaamheden vallen echter volledig onder de overheadkosten. Er zijn geen kosten die aan andere taakvelden toegerekend kunnen worden.

Vennootschapsbelasting

De Belastingdienst beoordeelde dat de samenwerkingsvrijstelling van toepassing is op de huidige activiteiten. Zolang de feiten en omstandigheden niet veranderen, hoeft er geen aangifte voor de vennootschapsbelasting te worden gedaan.

Onvoorzien

De afgelopen jaren zijn er extra uitgaven geweest die niet in de begroting zijn opgenomen. Deze extra uitgaven worden in overleg met en aan de betreffende deelnemers gefactureerd. Hierdoor is het risico voor Publiek Vervoer nihil en met de kennis van nu moet een budget van € 10.000 voor onvoorzien toereikend zijn.

4. Paragrafen

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) (artikel 9) zijn in dit hoofdstuk de verplichte paragrafen opgenomen. In deze begroting zijn alleen de paragrafen opgenomen die relevant zijn. De paragrafen grondbeleid, lokale heffingen en onderhoud kapitaalgoederen en verbonden partijen komen daarom niet in de begroting voor.

De verplichte paragrafen die van toepassing zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Informatiebeveiliging

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

Publiek Vervoer heeft haar jaarrekening 2024 positief afgesloten en heeft een eigen vermogen van € 478.000. Eind 2023 is begonnen met de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe contracten. In opdracht van de deelnemers is er onder leiding van Publiek Vervoer een projectgroep opgericht die het aanbestedingstraject begeleidt. Naast de eigen inzet zal er ook externe capaciteit worden ingezet. De eerste kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve.

Risico's

Alle risico's waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn, in relatie tot de financiële positie.

Kans dat risico voorkomt	Kans op voordoen risico
Zeer laag	5%
Laag	25%
Gemiddeld	50%
Hoog	75%
Zeer hoog	100%

Ziekteverzuim

Algemeen

We hebben een kleine vaste formatie en zijn hierdoor erg kwetsbaar. Bij uitval van een medewerker als gevolg van ziekteverzuim heeft dit direct gevolgen en ontstaan er extra inhuurkosten.
In de cao SGO (Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties) staat dat een zieke medewerker gedurende de eerste zes maanden recht heeft op 100% doorbetaling van het salaris. In de zevende tot en met de twaalfde maand is dat 90% en in het tweede ziektejaar 75%. Na 24 maanden moet bij voortdurende ziekte of arbeidsongeschiktheid tot aan het eind van het dienstverband 70% van het loon worden doorbetaald.

Beheersmaatregel

Om dit te voorkomen, treffen we maatregelen die gericht zijn op preventie, het voorkomen van ziekte, zoals coaching en het stimuleren van een gezonde leefstijl.

Calculatie maximaal financieel risico

0,35 Fte op basis loonsom salarisschaal 11.

Omschrijving	Financieel risico	Kans op voordoen	Financiële impact
Ziekteverzuim	€ 42.000	75%	€ 31.500

Dataveiligheid en IT-omgeving (AVG)

Algemeen

De Europese privacy verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gaat over de *'bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking vanen betreffende het vrije verkeer van die gegevens'*. De AVG trad op 25 mei 2018 in werking. Van organisaties wordt verwacht dat zij hun bedrijfsvoering conform de AVG brengen. Dat betekent dat wij moeten kunnen aantonen dat wij de juiste organisatorische en technische maatregelen hebben genomen om aan de AVG te voldoen. Ook moeten we bewijzen dat we geldige toestemming hebben gekregen voor het verwerken van persoonsgegevens.

Beheersmaatregel

Er is een privacy- en informatiebeveiligingsbeleid opgesteld. De medewerkers van Publiek Vervoer kennen het beleid en het thema AVG wordt regelmatig tijdens een werkoverleg besproken. We geven uitvoering aan dit beleid. Ondanks dat we er aandacht voor hebben, realiseren we ons dat dit een risico blijft. Daarnaast hebben we een contract met een gespecialiseerd bedrijf en laten we ons hierbij dan ook ondersteunen en adviseren.

Calculatie financieel

Een maximale boete van 4% van de jaarlijkse omzet als blijkt dat we niet kunnen aantonen dat we voldoen aan het naleven van de AVG.

Omschrijving	Financieel risico	Kans op voordoen	Financiële impact
AVG	€ 45.000	50%	€ 22.500

Totaaloverzicht risico's

In het onderstaande overzicht staan alle risico's en de bijbehorende financiële impact.

Risico	Omschrijving	Financieel risico	Kans op voordoen	Financiële impact
A	Ziekteverzuim	€ 42.000	75%	€ 31.500
B	AVG	€ 45.000	50%	€ 22.500
		€ 87.000		**€ 54.000**

Wij beschikken op dit moment over een algemene reserve, die we kunnen inzetten als een bufferfunctie zodra er zich risico's zoals hierboven beschreven voordoen. In de begroting is een post *onvoorzien* opgenomen om onvoorziene uitgaven te kunnen dekken.

Aanwezige weerstandscapaciteit		
Algemene Reserve 2024	€	63.000
Onvoorzien	€	10.000
Totaal weerstandscapaciteit	**€**	**73.000**

In het overzicht hieronder staan de richtlijnen van de weerstandscapaciteit en de ratio en de betekenis ervan:

Richtlijnen weerstandscapaciteit	
betekenis ratio	**ratio weerstandscapaciteit**
uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < x > 2,0
Voldoende	1,0 < x > 1,4
Matig	0,8 < x > 1,0
Onvoldoende	0,6 < x > 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6

De bovengenoemde ratio/ factor is als volgt:

factor aanwezig / benodigd weerstandsvermogen		
(a) Minimale benodigde capaciteit	€	54.000
(b) Weerstandscapaciteit	€	73.000
factor: a/b		1,35
oordeel:		voldoende

Kengetal

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten BBV bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen een basisset van financiële kengetallen in de begroting en op de jaarrekening moeten opnemen. Op deze manier is er eenvoudig inzicht in de financiële positie. In de begroting zijn alleen de kengetallen opgenomen die relevant zijn. De kengetallen *grondexploitatie* en *belastingcapaciteit* komen daarom in deze begroting niet voor. Doordat alle baten en lasten op dit moment worden afgerekend met de deelnemers en er geen vermogen wordt opgebouwd, hebben de kengetallen een beperkte waarde.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de omzet. Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximumnorm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Om aan de norm te voldoen, moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. Voor 2026 is het kengetal -46% en voldoet dit daarmee aan de gestelde norm.

1 Netto schuldquote

		Realisatie 2024	Begroting 2026
A	Langlopende schulden en vlottende passiva	171.530	172.000
B	Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	671.421	671.000
	Netto schuld (A-B)	*-499.891*	*-499.000*
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	1.096.549
	Netto schuldquote (A-B)/C x 100%	**-41%**	**-46%**

Netto schuldquote voor alle leningen

1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

		Realisatie 2024	Begroting 2026
A	Langlopende schulden en vlottende passiva	171.530	172.000
B	Verstrekte leningen	0	0
C	Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	671.421	671.000
	Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C)	*-499.891*	*-499.000*
D	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	1.096.549
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C) / D x 100%	**-41%**	**-46%**

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstperspectief weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% vraagtekens gezet kunnen worden bij de financiële weerbaarheid van de organisatie.

2. Solvabiliteitsratio

		Realisatie 2024	Begroting 2026
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	482.670	483.000
B	Balanstotaal	671.421	671.000
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**72%**	**72%**

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate van het kunnen dragen van de eigen lasten. Alle incidentele baten en lasten worden afgerekend met de deelnemers. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het “structurele” deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor Publiek Vervoer is 0% of hoger. De meerjarige begroting is in evenwicht en voldoet dus aan de norm.

3. Structurele exploitatieruimte

		Realisatie 2024	Begroting 2026
A	Totale structurele lasten	936.758	1.096.329
B	Totale structurele baten	1.025.086	1.096.549
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	0	0
E	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	1.096.549
	Structurele exploitatieruimte ((B-A) + (D-C))/(E) x 100%	**7%**	**0%**

Totaaloverzicht

Totaal kengetallen

	Realisatie 2024	Begroting 2026
Netto schuldquote	-41%	-46%
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	-41%	-46%
Solvabiliteitsratio	72%	72%
Structurele exploitatieruimte	7%	0%

4.2 Financiering

Onder de financieringsfunctie verstaan we alle activiteiten die gericht zijn op het afstemmen en optimaliseren van de inkomende en uitgaande geldstromen.

Treasury

Op grond van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) wordt er aandacht besteed aan Treasury. De financiële administratie is meer ingericht op budgetbeheer dan op het volgen van kasstromen.

Renterisicobeheer

Renterisico is het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten door rentewijzigingen en renteherziening. Ook bij het afsluiten van nieuwe leningen loopt Publiek Vervoer een renterisico. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en betreft de maximale omvang van de kortgeldpositie in enig jaar. De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2% van het totaal van de begrote lasten, namelijk € 89.900 (€ 1.096.329 x 8,2%). Als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden, dient de provinciale toezichthouder geïnformeerd te worden en moet er een plan opgesteld worden om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

Renterisiconorm

Met deze norm wordt tot uitdrukking gebracht tot welk bedrag Publiek Vervoer renterisico's mag lopen. Renterisico's kunnen voortvloeien uit de noodzaak om bijvoorbeeld leningen af te lossen of door renteherzieningsmomenten. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal van de oorspronkelijke begroting. In 2026 is de renterisiconorm € 219.300.

Omdat Publiek Vervoer geen langlopende schulden heeft, zijn deze twee indicatoren niet van toepassing.

Wet HOF

De inwerkingtreding van de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) leidt gaandeweg tot een EMU-macro-norm voor de decentrale overheid als geheel. De praktijk op dit moment wijst uit, dat het weinig effect heeft voor de financiering.

Schatkistbankieren

Voor zover de bedrijfsvoeringsorganisatie overtollige middelen heeft, worden die afgeroomd ten gunste van de schatkist vanaf een drempelbedrag. Het drempelbedrag voor Publiek Vervoer is 0,75% van het totaal van de jaarbegroting met een minimum van € 250.000.

Liquiditeitenbeheer

Er is binnen de organisatie aandacht voor de liquiditeitsstatus en een planning voor de komende periode.

4.3 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens voor de bedrijfsvoering. Publiek Vervoer is een uitvoeringsorganisatie waar geen beleidsvorming plaatsvindt, dat doen de deelnemers.
Onze kerntaken zijn:

- Contractbeheer en relatiemanagement;
- Klachtenloket en klantparticipatie;
- Kennis- en adviesfunctie.

Binnen de kennis- en adviesfunctie ligt een belangrijke taak ten aanzien van het adviseren en daadwerkelijk ter hand nemen van de doorontwikkeling van het vervoerssysteem. Wij hebben een schat aan kennis, data en ervaring die we gebruiken om deelnemers te adviseren over diverse verbeterpunten. Ons doel daarbij is het creëren van een optimaal, duurzaam en toekomstbestendig vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven worden aan alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe.

Daarnaast constateren we dat er steeds meer regelgeving komt voor een gemeenschappelijke regeling en dit zijn specialistische werkzaamheden. Onze organisatie heeft een te kleine omvang en niet de kennis om dit zelf te organiseren. Dit heeft tot gevolg dat we afhankelijk zijn van externen en hierin erg kwetsbaar zijn. We blijven mogelijkheden onderzoeken hoe we hiermee om moeten gaan.

4.4 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging en privacy

Publiek Vervoer is een kleine organisatie met een klein budget en weinig medewerkers, maar mét de verantwoordelijkheden van een overheidsinstantie. Er is uiteraard continue aandacht voor de naleving van wet- en regelgeving met in het bijzonder de AVG. Daarnaast blijft bewustwording in het kader van informatiebeveiliging en privacy een belangrijk aandachtspunt.
Als uitgangspunt hanteren we de ISO27001 en de BIO (baseline informatiebeveiliging overheid). Aan de hand van geselecteerde hoofdstukken van de ISO27001 blijven we stappen zetten met betrekking tot:

- Informatiebeveiliging- en privacy voor de organisatie, medewerkers en deelnemers;
- Periodieke bewustwordingstrainingen;
- Samenwerkingen en ketenpartners (leveranciersmanagementbeleid);
- Naleving AVG.

Met de beschikbare middelen wordt daar zo goed mogelijk invulling aan gegeven. We realiseren ons dat dit een risico blijft en het is daarom ook opgenomen in onze risico’s.

Financieel

5. Grondslagen

Bij het opstellen van deze begroting hebben we ons gehouden aan de regels en voorschriften, zoals die staan in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De waardering van de activa en de passiva gebeurt op basis van historische kosten. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden alleen genomen als zij op balansdatum zijn behaald.

In het overzicht hieronder worden de verschillende punten toegelicht.

Immateriële -, materiële - en financiële vaste activa:	De vaste activa worden opgenomen volgens de historische boekwaarde.
Vorderingen en overlopende activa:	De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorgeschreven indeling met betrekking tot de vorderingen is: • Vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, Gemeenschappelijke regelingen, Rijk). • Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen.
Liquide middelen:	Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.
Eigen vermogen, voorzieningen en vaste schulden:	De reserves, voorzieningen en vaste schulden worden per onderdeel beschreven.
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar:	De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overlopende passiva:	De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Borgstellingen en/of garantstellingen:	Bij een bedrag van € 0 voor borg- en/of garantstellingen wordt er geen toelichting opgenomen.
Stelselwijzigingen:	Er hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.
Consolidatie en verbonden partijen:	In de begrotingsperiode is er geen sprake van consolidatie. Publiek Vervoer heeft geen verbonden partijen.
Schattingen:	Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de begroting te kunnen toepassen, moet de leiding een oordeel vormen over verschillende punten en moet zij een inschatting maken voor de bedragen die essentieel zijn voor de begroting. Voor zover van toepassing is de aard van schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende posten.
Continuïteit:	De begroting is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. Bestuur en directie van Publiek Vervoer hebben geen aanleiding te veronderstellen dat de continuïteit op enigerlei wijze in het geding is.

6. Overzicht baten en lasten

De begroting en de meerjarenraming zijn opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Overzicht Baten en Lasten	*Jaarrekening 2024*	*Begroting 2025 (primitief)*	*1e BW 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*	*Begroting 2028*	*Begroting 2029*
Deelnemersbijdragen	925.747	1.058.036	1.058.036	1.096.549	1.146.332	1.190.122	1.235.584
Bijdrage aanbesteding doelgroepenvervoer	180.007	250.000	250.000				
Extra inkomsten individuele opdrachten							
Bijdrage licentiekosten dashboard							
Aanpassing cao-verhoging	75.000						
Klanttevredensheidsonderzoek	24.339						
Overige opbrengsten							
Totale baten	**1.205.093**	**1.308.036**	**1.308.036**	**1.096.549**	**1.146.332**	**1.190.122**	**1.235.584**
Loonsom	452.894	623.011	623.011	644.255	675.180	702.187	730.274
Inhuur deelnemers	22.256	23.098	23.098	24.118	25.276	26.287	27.338
Inhuur overig	218.059	153.000	153.000	172.500	180.780	188.011	195.532
Inhuur totaal	**240.315**	**176.098**	**176.098**	**196.618**	**206.056**	**214.298**	**222.870**
Reiskosten	5.185	12.460	12.460	12.885	13.169	13.458	13.754
Opleidingen	2.806	15.575	15.575	16.106	16.838	17.481	18.149
Algemene personele kosten	25.888	12.460	12.460	12.885	13.169	13.458	13.754
Personeelslasten	**727.088**	**839.605**	**839.605**	**882.750**	**924.410**	**960.882**	**998.802**
DVO OV-Bureau huisvesting	25.000	27.292	27.292	26.112	26.687	27.274	27.874
DVO-OV Bureau faciliteiten	10.000	10.917	10.917	10.445	10.675	10.909	11.149
DVO OV-Bureau ICT software licentie	8.840	17.134	17.134	13.516	13.813	14.117	14.427
DVO Gemeenten Emmen	2.880	2.762	2.762	3.251	3.399	3.528	3.663
DVO SSC Groningen	15.000	16.612	16.612	16.255	16.993	17.642	18.316
Dienstverlening Overeenkomsten	**61.720**	**74.717**	**74.717**	**69.579**	**71.566**	**73.471**	**75.430**
ICT eigen beheer	20.000	30.000	30.000	30.000	31.362	32.560	33.804
ICT Licentie	68.139	70.000	70.000	70.000	73.178	75.973	78.876
Communicatie	0	5.000	5.000	5.000	5.110	5.222	5.337
Verzekering	3.443	3.200	3.200	4.000	4.088	4.178	4.270
Accountant	4.500	11.750	11.750	12.500	13.100	13.624	14.169
Abonnementen	969	2.500	2.500	2.500	2.555	2.611	2.669
Overige bedrijfsvoeringskosten	50.897	10.000	10.000	10.000	10.454	10.853	11.268
Eigen bedrijfsvoeringskosten	**147.948**	**132.450**	**132.450**	**134.000**	**139.847**	**145.022**	**150.392**
Projecten	**138.644**	**250.000**	**250.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**49.000**
Kapitaallasten	**0**						
Incidentele lasten	**0**						
Onvoorzien	**0**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
Totale lasten	**1.075.401**	**1.306.772**	**1.306.772**	**1.146.329**	**1.195.823**	**1.239.375**	**1.283.624**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**129.692**	**1.264**	**1.264**	**-49.780**	**-49.491**	**-49.254**	**-48.039**
Toevoeging en onttrekking reserves							
Toevoeging reserves							
Onttrekkingen reserves				50.000	50.000	50.000	48.396
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**129.692**	**1.264**	**1.264**	**220**	**509**	**746**	**357**

6.1 Toelichting

Baten

De exploitatie van Publiek Vervoer is beperkt van omvang. De bijdragen van de deelnemers zijn volgens een verdeelsleutel vastgesteld en toegezegd. De baten zijn verdeeld in twee categorieën:

- Structureel;
- Incidenteel.

Structureel:
De structurele baten zijn ter dekking van de reguliere activiteiten van Publiek Vervoer. Ze worden opgebracht door de deelnemers volgens een vastgestelde verdeelsleutel.

Incidenteel:
Kosten Doorontwikkeling
In 2024 is de bestemmingsreserve Stronger Combined hernoemd tot bestemmingsreserve Doorontwikkeling. Op dit moment wordt gewerkt aan een visie op Publieke Mobiliteit in onze provinciën. Deze visie is geënt op het eerder vastgestelde programma Inclusief Reizen. De visie heeft tot doel om een gemeenschappelijk belang te onderstrepen, (externe) middelen te vinden en aansluiting te hebben bij de landelijke visie vanuit verschillende ministeries. De doorontwikkeling naar Publieke Mobiliteit zal in de jaren 2026 tot en met 2029 worden opgepakt. Daarom is aan de lastenkant rekening gehouden met een post van € 50.000 per jaar. Hier staat een gelijke onttrekking aan de bestemmingsreserve Doorontwikkeling tegenover.

Voor nieuwe innovaties hebben we in deze begroting nog geen incidentele inkomsten opgenomen. De afgelopen jaren werden deze taak van het kenniscentrum en de doorontwikkelingen als nieuwe innovaties gezien en kwamen we in aanmerking voor diverse incidentele financiële ondersteuningen (subsidies). Wij hebben deelgenomen aan Europese en landelijke werkgroepen. Met het opgebouwde netwerk gaan we onderzoeken of bepaalde doorontwikkelingen opnieuw voor subsidie in aanmerking kunnen komen. Tijdens het schrijven van deze begroting is dit nog niet het geval en is in deze begroting hiermee geen rekening gehouden.

Lasten

De lasten zijn onderverdeeld in een tweetal structurele categorieën:

- Personeel;
- bedrijfsvoering PIOFACH (1)

Personeel

De personeelslasten bestaan uit de loonsom van de medewerkers in dienst bij Publiek Vervoer. Namelijk de directeur, manager Kennis en innovatie, een projectmedewerker, een relatiemanager, een projectleider en een medewerker bedrijfsbureau. Voor de overige taken huren we medewerkers in. Ook de reis-, opleidings- en algemene personeelskosten zijn hierin opgenomen.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoeringskosten zijn ondersteunende kosten en worden in 2025 opnieuw ingericht. De nieuwe inrichting en de bijbehorende kosten worden aan het bestuur voorgelegd voor akkoord, alvorens deze te implementeren. Omdat nog niet bekend is hoe hoog de kosten van bedrijfsvoering in de nieuwe situatie zullen zijn, is uitgegaan van de situatie zoals in 2024. Indien de kosten na bestuurlijke besluitvorming hoger of lager uitvallen, wordt een begrotingswijziging aan het bestuur voorgelegd.

[1] *Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting.*

6.2 Incidentele lasten

Doorlooptijd/ aanbesteding contracten

De huidige contracten met de vervoerders eindigen in 2026 en de nieuwe concessie zal met ingang van 1 augustus 2026 gaan rijden. Eind 2023 is begonnen met de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe contracten. In opdracht van de deelnemers is er onder leiding van Publiek Vervoer een projectgroep opgericht die het aanbestedingstraject begeleidt. In 2025 zal de aanbesteding en vervolgens de gunning en de implementatie plaatsvinden. De implementatie wordt in 2026 afgerond.

6.3 Mutaties in reserves en voorzieningen

In de vorige paragraaf is aangegeven dat er incidentele opdrachten zijn. Deze opdrachten kunnen niet naast onze gewone taken worden uitgevoerd en hierdoor zullen we extra personeelskosten hebben. De daarmee samenhangende projectkosten worden gefinancierd uit de bestemmingsreserves. Bij de periodieke rapportage verantwoorden we naast de voortgang van de opdrachten ook het verloop van de bestemmingsreserves.

6.4 Mutaties in onvoorzien

In deze begroting is een bedrag van € 10.000 opgenomen als onvoorzien. Gedurende het jaar worden de onttrekkingen in beeld gebracht en de lasten overgeboekt naar de betreffende kostensoort.

7. Balans

7.1 Balans

(bedragen x € 1.000)				(bedragen x € 1.000)			
Activa				**Passiva**			
	31-dec-25	**31-dec-24**	**31-dec-23**		**31-dec-25**	**31-dec-24**	**31-dec-23**
Vaste activa				**Eigen vermogen**			
Immateriële vaste activa	0	0	0	Algemene reserve	63	63	60
Materiële vaste activa	0	0	0	Bestemmingsreserve	223	290	240
Financiële vaste activa	0	0	0				
				Gerealiseerd resultaat	0	144	53
				Totaal eigen vermogen	***286***	***497***	***353***
				Voorzieningen	0	0	0
				vaste schulden met een rente-typische looptijd van een ≥ 1 jaar	0	0	0
Totaal vaste activa	**0**	**0**	**0**	**Totaal vaste passiva**	**286**	**497**	**353**
Vlottende activa				**Vlottende passiva**			
Voorraden	0	0	0	*Netto-vlottende schulden*	*10*	*172*	*82*
				Banksaldi Schatkistbankieren	0	0	0
				Kasgeldleningen	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	*267*	*635*	*91*	Overige schulden	10	172	82
Vorderingen op openbare lichamen	0	312	91				
Overige vorderingen	0	3	0	*Overlopende passiva*	*0*	*2*	*0*
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	267	320	0	*Voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen*	0	0	0
Overlopende activa	*0*	*7*	*0*	Verplichtingen die in het	0	2	0
Voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen	0	3	0	begrotings-jaar zijn opgebouwd en die in het volgende jaar tot			
Overige vooruitbetaalde bedragen	0	4	0				
Liquide middelen	*29*	*29*	*344*				
kas- en banksaldi	29	29	344				
Totaal vlottende activa	**296**	**671**	**435**	**Totaal vlottende passiva**	**10**	**174**	**82**
Totaal	***296***	***671***	***435***	***Totaal***	***296***	***671***	***435***

7.2 Toelichting

Activa

Vaste activa

Niet van toepassing. Publiek Vervoer beschikt niet over vaste activa en is niet voornemens om activa aan te schaffen.

Voorraden

Publiek Vervoer beschikt niet over voorraden.

Vlottende activa

Vorderingen

Onder de vlottende activa zijn de vorderingen opgenomen.

Overlopende activa:

Onder de overlopende activa zijn de voorschotten en overige vooruitbetaalde bedragen opgenomen.

Liquide middelen

Banksaldo en schatkistbankieren

We beschikken over een eigen bankrekening bij de BNG bank. Het saldo van de betreffende bankrekening is opgenomen onder de liquide middelen. Het saldo bestaat uit het rekeningresultaat van de voorgaande jaren.

Passiva

Vaste passiva

Onder de vaste passiva is het begrote resultaat weergegeven dat voortvloeit uit de exploitatie. Het saldo van de jaarrekening wordt gestort in de algemene reserve, waardoor er initiatieven gefinancierd kunnen worden.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden de kortlopende schulden en de vooruit ontvangen bedragen dan wel de nog te betalen bedragen weergegeven. Voor ons gaat het om de verhouding met de deelnemers.

Langlopende financiële verplichtingen en rechten

Publiek Vervoer heeft op het moment van schrijven geen langlopende financiële verplichtingen of rechten.

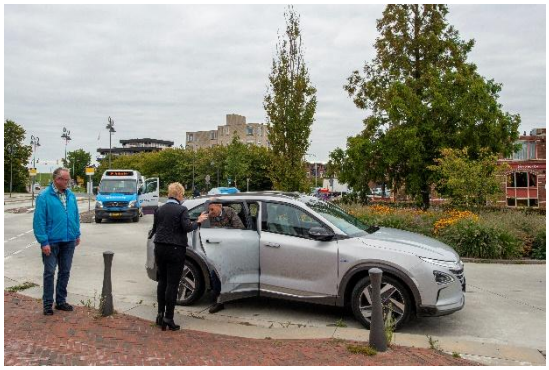
Bijlagen

Wmo-vervoer

Leerlingenvervoer

Hubtaxi

Buurtbus

Bijlage 1 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

	Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur			€ -
0.2	Burgerzaken			€ -
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden			€ -
0.4	Overhead	€ 1.096.549	€ 1.146.329	€ -49.780
0.5	Treasury			€ -
0.61	OZB woningen			€ -
0.62	OZB niet-woningen			€ -
0.63	Parkeerbelasting			€ -
0.64	Belastingen overig			€ -
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			€ -
0.8	Overige baten en lasten			€ -
0.9	Vennootschapsbelasting			€ -
0.10	Mutaties reserves	€ 50.000	€ -	€ 50.000
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten		€ -49.780	€ 49.780
0.0	**Bestuur en ondersteuning**	**€ 1.146.549**	**€ 1.096.549**	**€ 50.000**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer			€ -
1.2	Openbare orde en veiligheid			€ -
1.0	**Veiligheid**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
2.1	Verkeer en vervoer			€ -
2.2	Parkeren			€ -
2.3	Recreatieve havens			€ -
2.4	Economische havens en waterwegen			€ -
2.5	Openbaar vervoer			€ -
2.0	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
3.1	Economische ontwikkeling			€ -
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			€ -
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			€ -
3.4	Economische promotie			€ -
3.0	**Economie**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
4.1	Openbaar basisonderwijs			€ -
4.2	Onderwijshuisvesting			€ -
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken			€ -
4.0	**Onderwijs**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
5.1	Sportbeleid en activering			€ -
5.2	Sportaccomodaties			€ -
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			€ -
5.4	Musea			€ -
5.5	Cultureel erfgoed			€ -
5.6	Media			€ -
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie			€ -
5.0	**Sport, cultuur en recreatie**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie			€ -
6.2	Wijkteams			€ -
6.3	Inkomensregelingen			€ -
6.4	Begeleide participatie			€ -
6.5	Arbeidsparticipatie			€ -
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)			€ -
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+			€ -
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-			€ -
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			€ -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-			€ -
6.0	**Sociaal Domein**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
7.1	Volksgezondheid			€ -
7.2	Riolering			€ -
7.3	Afval			€ -
7.4	Milieubeheer			€ -
7.5	Begraafplaatsen en crematoria			€ -
7.0	**Volksgezondheid en milieu**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
8.1	Ruimtelijke ordening			€ -
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)			€ -
8.3	Wonen en bouwen			€ -
8.0	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuw**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	TOTAAL	**€ 1.146.549**	**€ 1.096.549**	**€ 50.000**

Bijlage 2 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Waarde	Bron	Periode	Beschrijving
0. Bestuur en ondersteuning	inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur	22%	Begroting 2026	2026	Peildatum 15-2-2025
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	100%	Begroting 2026	2026	Peildatum 15-2-2025

De beleidsindicatoren geven een mogelijkheid tot vergelijking tussen deelnemers en/of gemeenschappelijke regelingen. De overige beleidsindicatoren zijn niet van toepassing.

Bijlage 3 Bijdrage deelnemers

Bijdragen 2026	%		
Deelnemers			
Provincie Groningen		Excl BTW	Totaal incl BTW
Eemsdelta	4,83	€ 52.996	€ 64.125
Groningen	13,21	€ 144.854	€ 175.273
Het Hogeland	3,95	€ 43.314	€ 52.410
Midden-Groningen	5,43	€ 59.543	€ 72.047
Oldambt	4,19	€ 45.967	€ 55.620
Pekela	1,32	€ 14.496	€ 17.541
Stadskanaal	3,65	€ 40.046	€ 48.456
Veendam	2,56	€ 28.083	€ 33.980
Westerkwartier	4,23	€ 46.384	€ 56.125
Westerwolde	2,62	€ 28.730	€ 34.763
Provincie Drenthe			
Aa en Hunze	1,84	€ 20.176	€ 24.414
Assen	4,96	€ 54.389	€ 65.810
Borger-Odoorn	1,95	€ 21.383	€ 25.873
Coevorden	2,93	€ 32.129	€ 38.876
De Wolden	1,72	€ 18.861	€ 22.821
Emmen	9,63	€ 105.598	€ 127.773
Hoogeveen	4,85	€ 53.183	€ 64.351
Meppel	2,37	€ 25.988	€ 31.446
Midden Drenthe	2,36	€ 25.879	€ 31.313
Noordenveld	2,5	€ 27.414	€ 33.171
Tynaarlo	2,31	€ 25.330	€ 30.650
Westerveld	1,58	€ 17.325	€ 20.964
OV-bureau Groningen Drenthe	15,00	€ 164.482	€ 199.024
totaal	**100,00**	**€ 1.096.549**	**€ 1.326.824**

Gedurende 2025 worden de dienstverleningsovereenkomsten en de verdeelsleutel voor de kosten van de uitvoeringsorganisatie herijkt. Bovenstaand overzicht is nog gebaseerd op de huidige verdeelsleutel.

Bijlage 4 Formatie

Begroting 2026		
Functie	**FTE**	**Organisatie**
directeur	1,0	Publiek Vervoer
manager kennis en innovatie	1,0	Publiek Vervoer
relatiemanager	1,0	Publiek Vervoer
projectleider	0,9	Publiek Vervoer
projectmedewerker	0,7	Publiek Vervoer
medewerker bedrijfsbureau	0,8	Publiek Vervoer
dataspecialist	0,2	OV-bureau
juridisch adviseur	0,1	ZZP-er
controller	0,3	ZZP-er
adviseur doorontwikkeling	0,2	ZZP-er
functionaris gegevensbeheer		Extern bureau (Waker Cybersecurity)
financiële administratie		Gemeente SSC Groningen
personele administratie		Gemeente Emmen

In deze tabel is de formatie opgenomen zoals deze begin 2025 geldt. Op het moment dat er een besluit is genomen over de wijze waarop de inrichting van de bedrijfsvoering plaats gaat vinden, waardoor de bedrijfsvoering robuuster wordt, zal de formatie van Publiek Vervoer daarop aangepast worden. Deze aanpassing zal vooral gelden voor de ondersteunende functies.

Bijlage 5 Reserves

Naam reserve	Algemene reserve
Soort reserve	Algemene reserve
Functie reserve	Buffer
Huidige omvang	€ 63.244
Maximale omvang	10% van de begroting
Looptijd	Geen
Doel	Buffer om financiële tegenvallers en onvoorziene risico's te dekken.

Naam reserve	Doorontwikkeling
Soort reserve	Bestedingsreserve
Functie reserve	Besteding
Maximale omvang	€ 198.396
Looptijd	tot en met 2030
Doel	In 2024 is bepaald dat de bestemmingsreserve Stronger Combined hernoemd wordt tot reserve Doorontwikkeling. In 2024 is de position paper Inclusief Reizen vastgesteld. De projecten die hier uit volgen kunnen worden gefinancierd uit de bestemmingsreserve Doorontwikkeling.

Naam reserve	Aanbesteding nieuw contract doelgroepenvervoer
Soort reserve	Bestedingsreserve
Functie reserve	Besteding
Maximale omvang	€ 210.755
Looptijd	tot en met 2026
Doel	Voorbereiding aanbesteding Dit betekent dat er de komende jaren gewerkt gaat worden aan het voorbereiden en uitvoeren van het aanbestedingstraject. In het aanbestedingstraject zal een bestek worden geschreven. Daarna volgt de aanbesteding, de gunning en de implementatie. De doorlooptijd van deze processen is lang en hiervoor is extra capaciteit nodig. Dit heeft incidentele financiële gevolgen, maar we hebben nu nog onvoldoende beeld en kunnen deze kosten daarom nog niet in deze begroting opnemen.

Naam reserve	Smartplan
Soort reserve	Bestedingsreserve
Functie reserve	Besteding
Maximale omvang	€ 25.000
Looptijd	Geen
Doel	Ontwikkelen van een toekomstbestedig organisatieplan.

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Voorstel

Aan het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Datum vergadering	27 maart 2025
Agendapunt	**AP 7.1**
Onderwerp	**Kaderbrief 2026**
Voorstel	Vaststellen kaderbrief 2026
Toelichting	**Inleiding:** Het bestuur heeft op 11 december 2024 de concept kaderbrief 2026 vastgesteld. De concept kaderbrief is vervolgens naar de deelnemers gestuurd om hiervan kennis te nemen en eventueel een zienswijze in te brengen. Vanuit de deelnemers zijn geen zienswijze ontvangen. **Motivatie:** Door de kaderbrief 2026 vast te stellen, worden de uitgangspunten voor de ontwerpbegroting 2026-2029 geformaliseerd.
Bijlage(n)	• kaderbrief 2026 •
Bijzonderheden	

Besluit	
○ Conform voorstel	

Handtekening voorzitter

H. Stomphorst

Handtekening secretaris

A. Tibben

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Geachte leden van de Groningse en Drentse colleges en gemeenteraden en dagelijks en algemeen bestuur OV-bureau

Hierbij bieden wij u de Kaderbrief 2026 van Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (kortweg: Publiek Vervoer genoemd) aan.
Met de Kaderbrief start de jaarlijkse beleids- en begrotingscyclus voor het jaar 2026.

1. Algemeen Publiek Vervoer

Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe is een bedrijfsvoeringsorganisatie. De opdrachtgevers zijn alle gemeenten in Groningen en Drenthe (totaal 22) en het OV-bureau Groningen Drenthe. Bepaalde taken van de opdrachtgevers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer. Het betreft de taken:

- contractbeheer en relatiemanagement;
- klachtenloket en klantparticipatie;
- kennis- en adviesfunctie (inclusief doorontwikkeling).

2. Doelen en opgaven Publiek Vervoer

Publiek Vervoer Groningen Drenthe is en blijft een uitvoeringsorganisatie. De nadruk zal in 2026 daarom liggen op het pro-actief uitvoeren van het contractmanagement en het klachtenloket. In 2026 wordt de aanbesteding van het contract van het doelgroepenvervoer afgerond en starten de nieuwe contracten met ingang van augustus 2026. In de loop der jaren is de kennis en adviesfunctie door toenemende netwerken, innovatieprojecten en ervaringen steeds meer toegenomen.

In 2026 gaan we samen met de projectgroep de nieuwe vervoerscontracten implementeren en vindt de definitieve afrekening van de projectkosten plaats.

3. Financiële kaders / indexering

Naast deze ontwikkelingen, die we meer concreet uitwerken in onze begroting 2026-2029, maken we graag een paar heldere financiële afspraken met u, waarmee wij rekening houden bij het opstellen van onze begroting.

Ons algemeen kader is:

> We vragen compensatie voor stijgingen van lonen en andere prijzen, maar we gebruiken daarvan alleen wat we echt nodig hebben; het verschil verrekenen we met de deelnemers.

Concreet voor 2026 betekenen bovenstaande kaders het volgende:

3.1 Indexering:

Indexering vindt plaats op basis van de indexen die gepubliceerd worden in de Macro Economische Verkenning 2024 van het Centraal Economisch Plan (CPB).
De volgende twee indexen zijn relevant voor Publiek Vervoer voor het jaar 2026:

Loonvoet sector overheid	3,8%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie	2,2%
Gewogen indexering	3,6%

De lasten van Publiek Vervoer zijn voor 90% gerelateerd aan de loonvoet sector overheid en voor 10% aan de prijs netto materiële overheidsconsumptie. Hiermee wordt een gewogen index voor de begroting van 2026-2029 bepaald. Het werkelijke indexcijfer kan aanleiding zijn voor een begrotingswijziging gedurende het jaar.

3.2 Reservebeleid
Publiek Vervoer Groningen Drenthe heeft op het moment van schrijven een reserve van € 263.000.

3.3 Onze baten
De enige baten voor 2026 waarover Publiek Vervoer beschikt, zijn de deelnemersbijdrage voor de uitvoering van het contractbeheer, klachtenloket en een sobere invulling van de kennis- en adviesfunctie.
In 2026 worden er mogelijk projecten opgepakt op basis van externe financiering. Voorwaarde hierbij is dat er geen co-financiering vanuit Publiek Vervoer of de deelnemers aan toegevoegd hoeft te worden.

3.4 Voorlopige omvang
Na verwerking van het bovenstaande is de waarschijnlijke omvang van Publiek Vervoer Groningen Drenthe in 2026 als volgt:

Capacitaire omvang:
Primair proces: 4,6 fte
Ondersteuning: 1,7 fte

Daarnaast wordt Publiek Vervoer Groningen Drenthe ondersteund door:
- Gemeente Groningen voor de financiële administratie
- Gemeente Emmen voor de personeels- en salarisadministratie
- Waker Cyber Security voor de AVG en informatiebeveiliging

De hierboven geschetste omvang van Publiek Vervoer Groningen Drenthe is op basis van de uitgangspunten uit de begroting 2025. Tijdens het opstellen van Kaderbrief vindt een onderzoek "inrichting bedrijfsvoering" plaats. Er bestaat een mogelijkheid dat dit een effect heeft op de formatie. Zodra het bestuur hierover een besluit heeft genomen, nemen we dit mee in de begroting 2026-2029.

In aanvulling op het onderzoek naar het verminderen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering wordt in 2025 een onderzoek opgestart naar het verminderen van de kwetsbaarheid van het primair proces. De uitkomsten van dit onderzoek worden met het bestuur besproken. De effecten en de daarbij behorende kosten worden door het bestuur meegewogen bij de afwegingen en de besluiten over de aanpak van het verminderen van de kwetsbaarheid van het primair proces. Zodra het bestuur hierover een besluit heeft genomen, nemen we dit mee in de begroting 2026-2029.

3.5 Indicatieve bijdrage deelnemers
De inkomsten uit bijdragen van deelnemers bedragen indicatief € 1.096.000. Deze inkomsten worden gebruikt om de uitgaven te dekken.

Namens het bestuur van
Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe,

H. Stomphorst,
voorzitter

A.J.H. Tibben,
directeur

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Jaarstukken 2024

Versie: 18-03-2025

Aanbiedingsbrief

Beste lezer,

Mensen ondersteunen om mee te doen, door hen te helpen met hun vervoer. Dat is de betekenis die Publiek Vervoer wil realiseren voor de inwoners van de gemeenten in Groningen en Drenthe. Om dit goed te kunnen doen, stellen onze deelnemende gemeenten en het OV-bureau middelen beschikbaar die we optimaal proberen in te zetten. Voor u liggen het jaarverslag en de jaarrekening van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe over het jaar 2024, waarin we uitleggen hoe we dit hebben gedaan.

Publiek Vervoer is een gemeenschappelijke regeling light, we zijn ingericht als bedrijfsvoering organisatie. In 2024 vroegen met name de aanbesteding van het nieuwe contract doelgroepenvervoer, de organisatie van de bedrijfsvoering en wisselingen in het team veel van onze compacte organisatie. Wij hebben ons daarom geconcentreerd op die zaken die met name de basis van de organisatie versterken: het nieuwe contract en de bedrijfsvoering. In het nieuwe jaar komt er, dankzij extra hulp van onze deelnemers, ook meer ruimte voor de doorontwikkeling die zo nodig is om samen met het OV-bureau op lange termijn een voor klanten werkend en voor de deelnemers betaalbaar mobiliteitssysteem te kunnen realiseren. Dit onder de noemer ‘Publieke Mobiliteit’. Opdat alle inwoners van Groningen en Drenthe mee kunnen blijven doen, op een manier die past bij hun mobiliteitsbehoefte.

A.J.H. Tibben
directeur
Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe

INHOUDSOPGAVE

1. Samenvatting /Kerngegevens 5
2. Algemene informatie 10
3. Ontwikkeling, inzicht en opgaven 12
   3.1 Rollen 12
   3.2 Activiteiten en opgaven Publiek Vervoer 12
      3.2.1 Contractbeheer en relatiemanagement 12
      3.2.2 Klachtenloket en klantparticipatie 13
      3.2.3 Kennis- en adviescentrum voor gemeenten 14
      3.2.5 Overige projecten en ontwikkelingen 16
      3.2.6 Bedrijfsvoering 16
   3.3 Financieel overzicht 19
      3.3.1 Algemeen beeld: 19
      3.3.2 Analyse op hoofdlijnen: 20
4. Paragrafen 22
   4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 22
   4.2 Financiering 24
   4.3 Bedrijfsvoering 25
   4.4 Informatiebeveiliging 26
5. Rechtmatigheidsverantwoording 28
6. Grondslagen 29
7. Overzicht baten en lasten 31
   7.1 Toelichting 31
   7.2 Verschil begroting en jaarrekening 32
8. Balans 33
   8.1 Balans 33
   8.2 Toelichting 33

Bijlage 1 Verantwoording specifieke uitkeringen
Bijlage 2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld
Bijlage 3 Beleidsindicatoren
Bijlage 4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

JAARVERSLAG

1. Samenvatting /Kerngegevens

Publiek Vervoer drijft op dagelijkse basis op de kwaliteiten van de chauffeurs die in dienst zijn bij de vervoerders. Zij maken dat onze inwoners op een prettige manier van het vervoer gebruik kunnen maken. Naast de vervoerders zijn er een aantal buurtbussen actief in de regio. Zij kunnen aanvullend op het bestaande vervoer, OV en doelgroepenvervoer, werken omdat ze op vrijwillige basis werken. In onze regio is ervoor gekozen de buurtbussen niet onder het OV te laten vallen, om ze zo al nadrukkelijker een rol te kunnen geven in de toekomstige, meer flexibele vervoerssystemen. We zien dit meer en meer ontstaan, omdat naast buurtbussen die als OV volgens een dienstregeling rijden, meer en meer buurtbussen een ontsluitende functie krijgen in hun regio. De taxibedrijven en buurtbussen maken samen het vervoer. Publiek Vervoer is de partij tussen de vervoerders en de gemeenten: wij sturen mee en blijven doorontwikkeling stuwen. Ook in het afgelopen jaar.

2024 was het eerste jaar waarin de nasleep van de coronacrisis op de achtergrond begon te raken. Er bleven uitdagingen voor de vervoerders, waarvan er twee in het oog sprongen voor de operatie: het vinden en behouden van personeel en de invloed van Operatie Ring Zuid (de verbouwing van de zuidelijke rondweg van de stad Groningen).

De vervoerders spannen zich constant in om personeel te vinden en te binden. In combinatie met de maatregelen die ten tijde van de coronacrisis zijn getroffen in de vorm van een fluctuatieschema, maakt dit dat de effecten van de personeelstekorten in onze regio nog niet de omvang hebben als die in andere regio's. Daar waar resultaten wel eens achter bleven, leidend tot een te lage stiptheid of een te grote hoeveelheid klachten, is met aandacht vanuit de contractmanager met de vervoerders in kwestie gericht gewerkt aan verbetering.

Het contractmanagement toont de kracht van de samenwerking van de deelnemers in Publiek Vervoer. Door gezamenlijk op te trekken, zijn we in staat om de samenwerking met vervoerders te zoeken. Hierdoor kunnen we het vervoer positief beïnvloeden voor onze inwoners. Dit geeft echter ook de kans om samen te leren dat de bijdrage van alle ketenpartners, ook die van de deelnemers, beter kan. Door voorlichting en inzichten op basis van beschikbare data te geven, hebben we gemeenten door middel van zogenaamde 'Reizigersprofielen' kunnen laten ervaren waar hun invloed ligt ten aanzien van beter en meer betaalbaar vervoer voor hun inwoners. Door dit te koppelen aan presentaties aan de mensen die echt in gesprek gaan met de inwoner, de consulenten van de gemeenten, zijn we in staat om gemeenten te helpen wezenlijk anders om te gaan met hun indicatiebeleid en de toepassing daarvan. Dit helpt de deelnemende organisatie, ook zeker in het nieuwe contract dat per 1 augustus 2026 ingaat, om scherp aan de wind te zeilen qua kosten.

Het nieuwe contract zal in 2025 worden aanbesteed. De voorbereidingen daarvan waren in 2024 volop gaande. Dit heeft veel gevraagd van Publiek Vervoer. De eerste grote stappen zijn goed en volgens plan doorlopen: de evaluatie van het lopende contract, de werkconferentie waarin voor het eerst breed werd gesproken over het nieuwe contract, de samenvatting daarvan in een position paper en de marktconsultatie. De initiële insteek was om zo veel mogelijk zelf te doen. Dat bleek in de fase van het voor 23 deelnemers eenduidig formuleren van de aanbestedingsdocumenten erg veel gevraagd. Het heeft tijd en aandacht gekost om hierin de juiste weg te vinden en dat ging gepaard met personele wisselingen in het aanbestedingsteam. Dankzij de inzet en betrokkenheid van het bestuur en de deelnemers hebben we voor het nieuwe jaar een bestendiging voor ogen die ons gaat helpen om ook deze fase goed te doorlopen.

Het was een jaar dat sowieso druk heeft gelegd op het team. Het vertrek van collega's en de wisseling in de directie – begin 2024 is de nieuwe directeur benoemd - heeft de nodige aandacht gevraagd voor de teamvorming en de afstemming binnen Publiek Vervoer. Daar kwam nog het overlijden van een van onze gewaardeerde collega's bij. Dat betekende veel schokbewegingen voor een team van 4,2 FTE.

Die schokken willen we in de toekomst beter op kunnen vangen. Daarom is in 2024 gestart met aandacht voor de kwetsbaarheid van de organisatie. Eerst op het gebied van bedrijfsvoering, volgend jaar op het primair proces. Waar de bedrijfsvoering nu nog over verschillende organisaties en ZZP-ers is verspreid, is in 2024 de bodem gelegd voor een meer eenduidige inrichting. Deze krijgt begin 2025 concreet vorm, met behulp van externe begeleiding.

Die aandacht is naar ons idee goed besteed: daar waar we op andere plekken in het land zien dat de aandacht voor doelgroepenvervoer versplinterd en de samenwerking met het OV vrijwel afwezig is, merken we dat Publiek Vervoer Groningen Drenthe wordt gezien als een regio waarvan geleerd kan worden. Waarin voor de inwoners gewerkt wordt aan iets dat het vervoer per kolom overstijgt, een duurzaam systeem voor de toekomst. Daaraan hebben we in 2024 gewerkt, daaraan blijven we de komende jaren verder werken.

Begroting en gerealiseerde cijfers

In de onderstaande tabel staan de baten en lasten in 2024 overzichtelijk weergegeven.

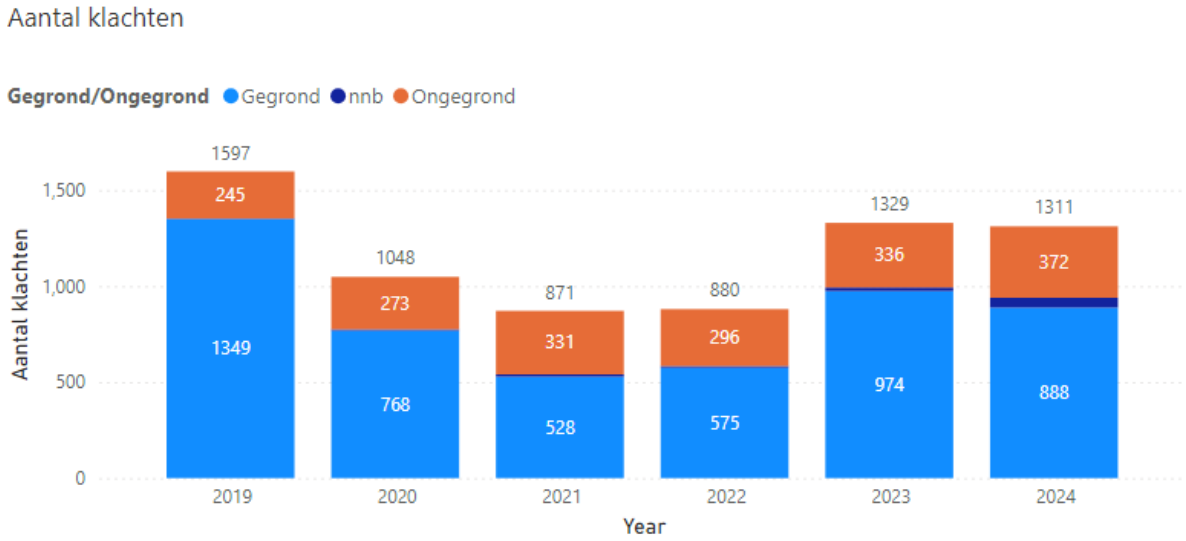
Omschrijving baten	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting /realisatie
Bijdrage deelnemers	€ 924.085	€ 925.747	€ 1.662
Bijdrage aanbesteding doelgroepenverv.	€ 180.000	€ 180.007	€ 7
Klanttevredenheidsonderzoek	€ -	€ 24.339	€ 24.339
Aanpassing cao-verhoging	€ 75.000	€ 75.000	€ -
Overige inkomsten	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 1.179.085**	**€ 1.205.093**	**€ 26.008**
Omschrijving lasten	**Begroting na wijziging 2024**	**Realisatie 2024**	**Verschil begroting /realisatie**
Personeel	€ 629.988	€ 486.773	€ 143.215
Inhuur	€ 157.386	€ 240.315	€ -82.929
DVO OV-Bureau	€ 51.122	€ 43.840	€ 7.282
DVO Gemeenten	€ 16.788	€ 17.880	€ -1.092
Bedrijfsvoeringskosten	€ 133.800	€ 147.948	€ -14.148
Projectkosten	€ 270.000	€ 138.644	€ 131.356
Onvoorzien	€ 10.000	€ -	€ 10.000
Totaal	**€ 1.269.084**	**€ 1.075.400**	**€ 193.684**
Saldo	**€ -89.999**	**€ 129.693**	**€ -219.692**
Saldo mutatie reserves	**€ 90.000**	**€ -**	**€ 90.000**
Saldo	**€ 1**	**€ 129.693**	**€ -129.692**

In maart 2024 is naar aanleiding van de tussenrapportage een begrotingswijziging met het bestuur besproken. Reden voor deze begrotingswijziging was dat de effecten van de nieuwe CAO, inclusief de effecten van de daarin afgesproken functiewaarderingssystematiek HR21, niet in de oorspronkelijke begroting waren opgenomen. Dit werd veroorzaakt door het feit dat de begroting relatief vroeg wordt opgesteld, omdat deze voor ons als Gemeenschappelijke Regeling door meerdere deelnemers op de juiste wijze, inclusief zienswijzen, door de besluitvormingsprocedures moet doorlopen. Daarnaast zijn de kosten voor de projectgroep aanbesteding nieuw vervoerscontract als incidentele bijdrage voor de deelnemers met € 180.000 opgehoogd.

Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er hogere baten van € 26.008 en bij de lasten is sprake van een onderschrijding van € 193.684. Deze afwijkingen worden in diverse paragrafen in de jaarrekening in detail toegelicht. Volgens het begrotingscriterium worden deze als niet-geautoriseerde overschrijdingen aangemerkt. Conform de GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe artikel 18 is het bestuur gemandateerd voor de goedkeuring van deze afwijkingen. Met de vaststelling van de jaarrekening door het bestuur worden deze afwijkingen alsnog geautoriseerd.

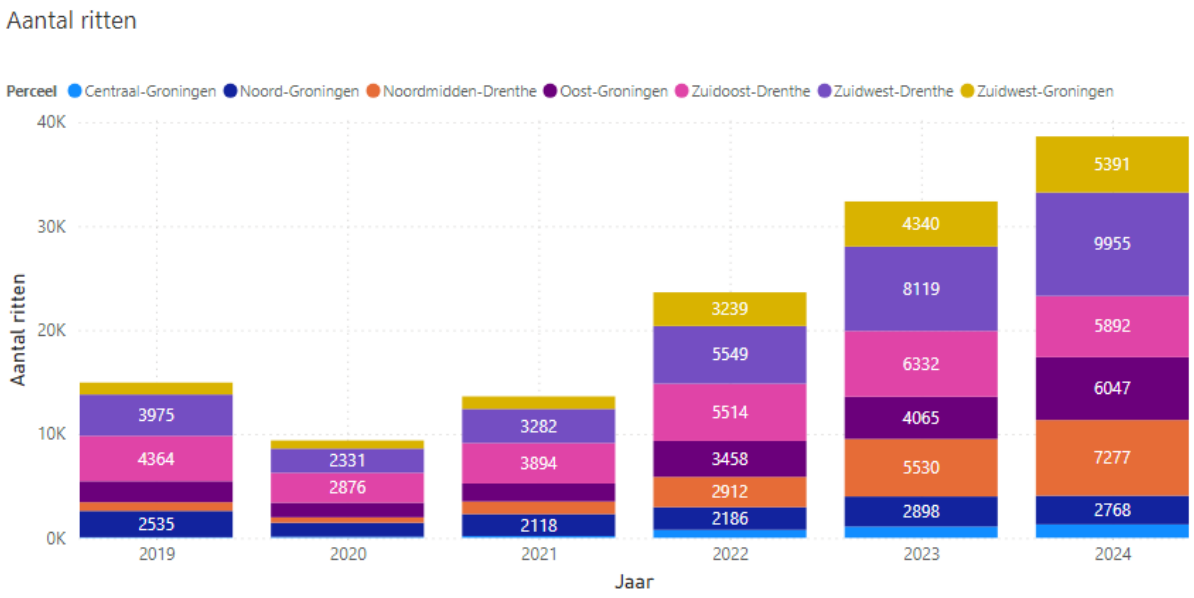
Kerngegevens aantal klachten per jaar

Onderstaande tabel is een overzicht van het aantal klachten per jaar.

Het aantal klachten is in 2024 licht gedaald in vergelijking met 2023. De meeste klachten gingen over het te laat zijn van de taxi. De redenen hiervoor zijn voornamelijk de capaciteitsproblemen bij de vervoerders en een verslechtering van de doorrijtijden in verband met wegwerkzaamheden rondom de Ring Zuid in Groningen. Daarnaast wordt de complexiteit in de uitvoering steeds groter door de verschillende aanvullende indicaties die worden afgegeven.

Kerngegevens hubtaxi

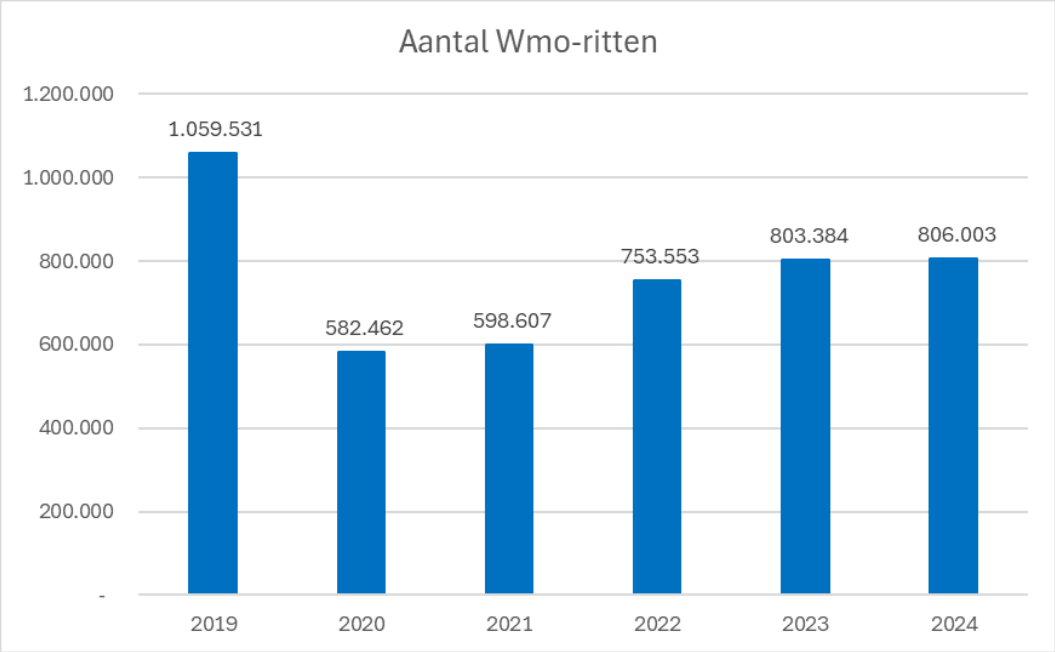
De hubtaxi krijgt steeds meer bekendheid en het gebruik is in 2024 toegenomen in vergelijking met 2023. De bovenstaande tabel geeft de groei duidelijk weer. De hubtaxi heeft een belangrijke rol in de ontsluiting van kleine kernen waar geen OV komt. De groei van deze vervoersvorm wordt door ons dan ook toegejuicht. Voor de toekomstige ontwikkeling naar Publieke Mobiliteit heeft de hubtaxi een belangrijke rol, zeker voor inwoners die geen aanspraak kunnen maken op doelgroepenvervoer.

Kerngegevens Wmo-vervoer 2024

De onderstaande tabel geeft een totaalbeeld van het aantal ritten, reizigers, kilometers en de kosten voor het Wmo-vervoer 2024

Perceel	Centraal Groningen	Noord Groningen	Noordmidden Drenthe	Oost Groningen	Zuidoost Drenthe	Zuidwest Drenthe	Zuidwest Groningen	Totaal
Aantal ritten	208.033	95.377	97.025	126.516	149.599	72.639	56.814	**806.003**
Aantal unieke reizigers	4.626	2.903	3.159	4.904	4.579	1.949	1.741	**23.861**
Gemiddels aantal ritten per unieke reiziger	45	33	31	26	33	37	33	**34**
Gereisde kilometers	1.250.278	1.052.490	909.448	1.241.533	1.259.084	512.176	669.604	**6.894.613**
Gemiddelde ritlengte	6,01	11,04	9,37	9,81	8,42	7,05	11,79	**8,55**
Facturabel bedrag	€ 3.663.379	€ 2.690.857	€ 2.280.717	€ 2.832.840	€ 2.799.568	€ 1.223.926	€ 1.362.590	**€ 16.853.877**
Eigen bijdrage	€ 411.898	€ 295.981	€ 254.871	€ 474.907	€ 378.700	€ 164.601	€ 171.581	**€ 2.152.539**
Declarabel bedrag	€ 4.075.277	€ 2.986.838	€ 2.535.588	€ 3.307.747	€ 3.178.268	€ 1.388.527	€ 1.534.171	**€ 19.006.416**
Vervoerder	Connextion	UVO	Connextion	Connextion	DVG	DVG	Taxi Nuis	

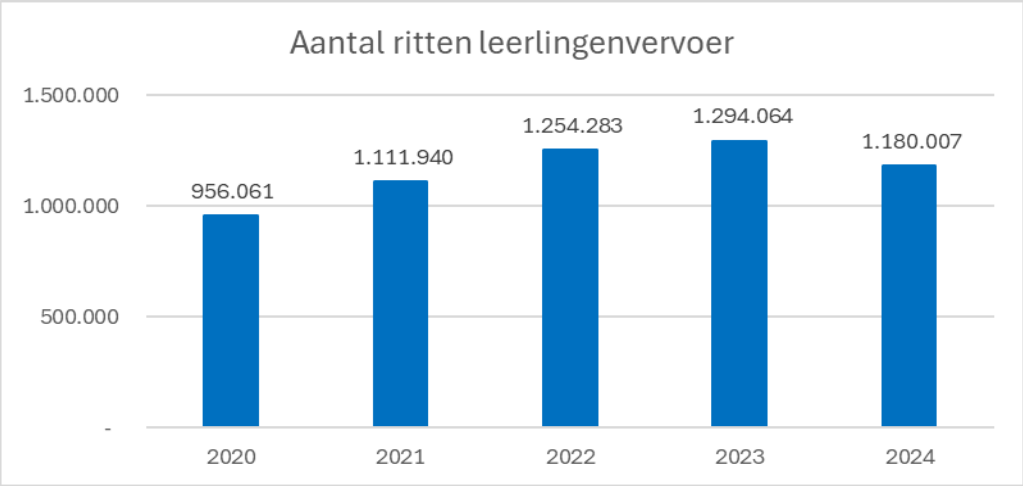
In de onderstaande grafiek wordt het aantal Wmo-ritten van de afgelopen jaren weergegeven

Het aantal Wmo-ritten is licht gestegen in vergelijking met 2023. Ondanks de stijging van het aantal Wmo-ritten is het volume nog steeds niet op het niveau van 2019. Het volume van het *aantal ritten* over 2024 is gemiddeld 76% van het volume ten opzichte van 2019. Het volume van het *aantal kilometers* over 2024 is gemiddeld 81% van het aantal kilometers ten opzichte van 2019.

Kerngegevens Leerlingenvervoer

In de onderstaande grafiek is het aantal ritten voor leerlingenvervoer van de afgelopen jaren zichtbaar.

Het leerlingenvervoer is in 2024 in aantal ritten en aantal leerlingen licht gedaald in vergelijking met 2023. Verschillende gemeenten zijn het afgelopen jaar bewuster omgegaan met het indiceren, wat een positief effect heeft op het volume en de complexiteit. Ook is een aantal gemeenten in 2024 gestart met opstapplaatsen voor de leerlingen van bepaalde scholen en andere gemeenten hebben de intentie om hier mee te starten.
Het vergroten van de zelfstandigheid van de leerling staat hierin voorop.

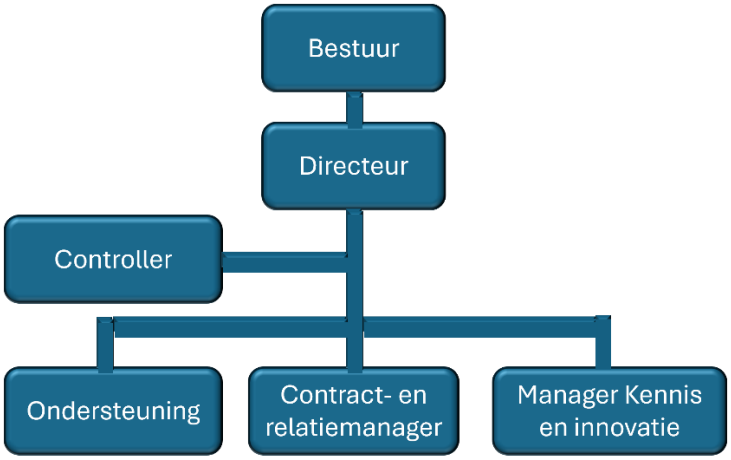
2. Algemene informatie

Publiek vervoer helpt inwoners om mee te doen: om uit huis te komen, om anderen te ontmoeten, om naar school te gaan. Publiek vervoer bundelt en integreert allerlei vervoersvormen. Vervoersvormen waar alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe gebruik van kunnen maken zoals hubtaxi, buurtbus en lokaal vervoer, maar ook het doelgroepenvervoer zoals Wmo-geïndiceerd vervoer, leerlingenvervoer voor het speciaal onderwijs en vervoer in het kader van de Participatiewet.

De deelnemers van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe bestaan uit alle gemeenten in Groningen en Drenthe en het OV-bureau Groningen Drenthe. Het is een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer. Het betreft de taken:

- Contractbeheer en relatiemanagement;
- Klachtenloket en klantparticipatie;
- Kennis- en adviesfunctie (inclusief doorontwikkeling).

Het organogram van de bedrijfsvoeringsorganisatie is als volgt:

Missie

Wij - alle samenwerkende overheden- willen in Groningen en Drenthe een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociale leven en onze regio goed ontsloten is voor bezoekers aan onze provincies.

Visie

Wij staan voor een inclusieve samenleving waaraan iedereen die dat wil kan deelnemen, ongeacht of je op het platteland of in stedelijk gebied woont en ongeacht welke ondersteuning je nodig hebt. Voorwaarde hiervoor is dat reizigers - jong en oud - veilig, flexibel en zelfstandig kunnen reizen. En waar we altijd vervoersondersteuning-op-maat (of passende vervoersondersteuning) kunnen bieden aan hen die dat nodig hebben. Waar aanbieders van vervoer een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben met goed werkgeverschap. En waar innovatief ondernemerschap wordt beloond.

Dit doen we door te zoeken naar manieren om efficiënter te reizen. Bijvoorbeeld door meer samen te reizen waar dat kan. En door samen met reizigers en aanbieders te blijven werken aan de doorontwikkeling van publiek vervoer. Het zal nooit af zijn en zaken zullen wel eens niet lukken of anders gaan dan gepland. Maar samen maken we stap voor stap een goed ontwikkeld vervoersnetwerk.

Bestuur

Vanaf 1 maart 2024 is Arjo Tibben directeur van Publiek Vervoer. Samen met het team geeft hij vorm aan het werk van de organisatie. Hij legt verantwoording af aan de opdrachtgevers (gemeenten en het OV-bureau Groningen Drenthe). Zij zijn vertegenwoordigd in een bestuur. Dit bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger (wethouder) per perceel (in totaal zeven percelen) en een vertegenwoordiger van het OV-bureau.

In het jaar 2024 zijn er vier geplande bestuursvergaderingen en één ingelaste bestuursvergadering geweest. Daarnaast is er een extra bestuursvergadering geweest om de uitkomsten van het onderzoek naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering te bespreken. De uitkomst is dat Publiek Vervoer de vorm GR behoudt en dat met een drietal deelnemers, te weten gemeente Groningen, gemeente Emmen en het OV-bureau, gesproken zal worden over hun rol in de organisatie van de bedrijfsvoering. Dat leidt tot een advies aan het bestuur over de inrichting van de bedrijfsvoering, uiterlijk het tweede kwartaal van 2025.

Daarnaast hebben er twee bijeenkomsten voor alle betrokken bestuurders en ambtenaren van alle deelnemende gemeenten plaatsgevonden. De eerste, de voorjaarsbijeenkomst, vond op 16 mei 2024 plaats in de vorm van een werkconferentie over de aanbesteding in Dwingeloo. De najaarsbijeenkomst werd op 5 december gehouden bij de gemeente Westerkwartier.

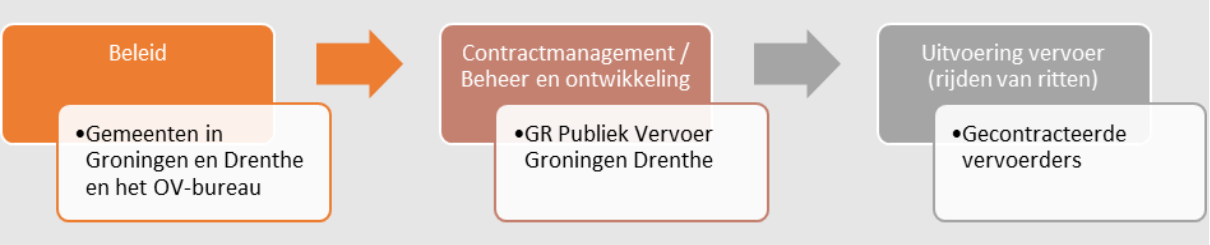
Verantwoordelijkheid bestuur:
Met ingang van de jaarrekening 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording bij het bestuur belegd. In het najaar van 2024 heeft de heer Stomphorst het voorzitterschap overgenomen van de heer Rink.
Het bestuur handelt binnen de vastgestelde kaders, zoals belegd in de begroting en verordeningen met bepaling in de relevante wet- en regelgeving. Bij het vaststellen van de jaarrekening legt het bestuur verantwoording af dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Samenstelling bestuur 31 december 2024	
Wethouder gemeente Groningen namens perceel Centraal Groningen	Mw. I. Jongman (vicevoorzitter)
Wethouder gemeente Westerkwartier namens perceel Zuidwest Groningen	Dhr. H. Stomphorst (voorzitter)
Wethouder gemeente Eemsdelta namens perceel Noord Groningen	Dhr. D. de Jong
Wethouder gemeente Veendam namens perceel Oost Groningen	Dhr. B. Wierenga
Wethouder gemeente Noordenveld namens perceel Noord Midden Drenthe	Mw. K. Ipema
Wethouder gemeente Hoogeveen namens perceel Zuidwest Drenthe	Dhr. R. Bisschop
Wethouder gemeente Emmen namens perceel Zuidoost Drenthe	Dhr. G. Rink
Directeur OV-bureau Groningen Drenthe	Mw. R. Hoorweg

3. Ontwikkeling, inzicht en opgaven

3.1 Rollen

De gemeenten in de provincies Groningen en Drenthe en het OV-bureau zijn verantwoordelijk voor het beleid op het gebied van publiek vervoer en zijn de opdrachtgevers van de vervoerders. Team Publiek Vervoer voert namens hen het contractmanagement uit, zorgt voor een onafhankelijk klachtenloket en is een kennis- en adviescentrum voor de gemeenten, zodat zij het vervoer verder kunnen ontwikkelen en verbeteren. Vervoerders verzorgen de ritten van publiek vervoer.

Rolverdeling Publiek Vervoer Groningen Drenthe

3.2 Activiteiten en opgaven Publiek Vervoer

Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe is een bedrijfsvoeringsorganisatie die namens de deelnemers taken uitvoert. Er vindt geen beleidsvorming plaats, dat is aan de deelnemers.

Publiek Vervoer Groningen Drenthe heeft drie taken:

- Contractbeheer en relatiemanagement;
- Klachtenloket en klantparticipatie;
- Kennis- en adviescentrum (inclusief doorontwikkeling).

Over deze taken wordt hieronder verslag uitgebracht.

3.2.1 Contractbeheer en relatiemanagement

Publiek Vervoer beheert namens de deelnemers de contracten van het Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, hubtaxi, vervoer sociale werkplaats en lokale vervoersoplossingen, zoals sommige stadsdiensten en buurtbussen. Totaal gaat het hier om contracten met een waarde van ongeveer € 50 miljoen per jaar.

Het contractbeheer houdt in dat erop toegezien wordt dat de vervoerders de contracten conform bestek uitvoeren. In het verlengde hiervan zetten we ook in op het verzamelen en beheren van data die hiervoor nodig zijn, zoals het monitoren en het doorontwikkelen van het vervoer naar een hoger kwaliteitsniveau. Dit gebeurt in goede samenwerking met de gecontracteerde vervoerders. Juist in die samenwerking kunnen we elkaar stimuleren en inspireren. Contractbeheer is geen eenzijdige benadering vanuit het contract. Tevens houdt contractbeheer in dat de relatie met de deelnemers wordt onderhouden.

Het contractbeheer krijgt vorm door veelvuldig overleg met vervoersbedrijven en gemeenten. Per kwartaal wordt een contractbeheer-bespreking met elk vervoerbedrijf afzonderlijk gehouden. Daarnaast worden maandelijkse rapportages via het ontwikkelde Dashboard Publiek Vervoer opgesteld en worden maandelijkse factuuranalyses via het Dashboard uitgevoerd. Bovendien vinden jaarlijks een aantal overleggen plaats tussen

gemeenten en vervoerders over de algemene gang van zaken en actualiteiten. Publiek Vervoer organiseert deze overleggen.

Publiek Vervoer geeft de inzichten uit analyses, Reizigersprofielen en besprekingen met vervoerders terug aan de deelnemende organisaties. Dit wordt gedaan in de vorm van advies aan beleidsadviseurs en voorlichting aan de consulenten die de indicaties stellen. In 2024 hebben we ervaren dat deze adviezen er toe bijdragen dat gemeenten bewuster om zijn gegaan met de inzet van doelgroepenvervoer, indicatiebeleid en de toepassing daarvan. Dit heeft geleid tot kostenbesparingen. Dit blijven we de komende jaren doen, zeker in de aanloop naar het nieuwe contract dat per 1 augustus 2026 ingaat. Dit stelt de deelnemers namelijk maximaal in staat om de kosten van het vervoer voor hun inwoners te beïnvloeden.

Inflatie en personeelstekorten

Net als in 2023 was er in 2024 sprake van een hoge inflatie, hogere brandstofprijzen en personeelstekorten. Daarnaast is de vraag naar vervoer vanuit de Wmo-geïndiceerden achtergebleven bij de vraag zoals vóór de pandemie. De vraag is 76% van het aantal ritten in vergelijking met de periode vóór de pandemie. Ook het leerlingenvervoer heeft in 2024 problemen gekend.
In het westen van Nederland ondervond het leerlingenvervoer in toenemende mate problemen doordat er onvoldoende taxi's en chauffeurs ingezet konden worden. Gelukkig deden deze problemen zich in het noorden van Nederland nog niet of nauwelijks voor. Wel zien we ook in Groningen en Drenthe dat de uitvoering van het vervoer steeds moeilijker wordt.

Hubtaxi

Sinds april 2018 rijdt de hubtaxi in Groningen en Drenthe. Met de hubtaxi kan vanaf het huisadres naar de dichtstbijzijnde hub (bushalte of treinstation) worden gereisd. De hubtaxi is bedoeld voor reizigers die niet per fiets, te voet of op een andere manier naar de dichtstbijzijnde hub kunnen reizen. Het gebruik van de hubtaxi is ook in 2024 verder toegenomen. De reden is vermoedelijk de grotere bekendheid van deze taxi onder de bevolking. Daarnaast blijft het aantrekkelijke tarief bijdragen aan de toenemende belangstelling.

3.2.2 Klachtenloket en klantparticipatie

Naast het beheren van de contracten is er een klachtenloket voor complimenten en klachten ingericht. Dit is ontstaan in overleg met de klankbordgroep van vertegenwoordigers van reizigers. Binnengekomen klachten worden geregistreerd in het klachtenmanagementsysteem. Vervolgens wordt aan de vervoerder of de gemeente om advies gevraagd. Dit advies wordt door Publiek Vervoer meegenomen in de klachtafhandeling richting de gebruiker van het Wmo-vervoer.

Klachten in 2024

In het jaar 2024 hebben de vervoerders door personeelstekorten grotere moeite om de ritten goed en tijdig uit te voeren. Hierbij spelen voor sommige vervoerders ook de vertragingen door de werkzaamheden aan de Ring Zuid van Groningen een rol. Dit zien wij ook in het aantal klachten en de onderwerpen die hierin benoemd worden.

Het klinkt wellicht raar, maar de ingekomen klachten zijn voor Publiek Vervoer erg nuttig. Wij kunnen hier de actuele problematiek uit afleiden en hierover met de vervoerder in gesprek gaan om tot een oplossing te komen. Dus alhoewel we er naar streven om geen klachten over het Wmo vervoer te krijgen, is het een goede indicator voor de kwaliteit van het vervoer. Het geeft daarnaast ook aan dat mensen weten hoe zij een klacht kunnen indienen en dat het systeem voor hen toegankelijk is.

Waar in augustus/september de klachten bij een van de vervoerders erg snel en ver boven de afgesproken normen kwamen, is ingegrepen en zijn met de betreffende vervoerder afspraken gemaakt. Dit heeft geleid tot verbeteringen in de daaropvolgende weken.

Klanttevredenheidsonderzoek

In november wordt er jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, zo ook in 2024.
Omdat de resultaten in 2025 bekend zijn geworden, gaan onderstaande resultaten over de jaren 2019 tot en met 2023.
De resultaten zijn met een 8,0 van de Wmo-reizigers en een 7,6 van de leerlingen positief te noemen, vooral wanneer meegenomen wordt dat het vervoer onder druk staat.

Resultaten KTO	2019	2019	2022	2022	2023	2023
Perceel	**Wmo**	**LLV**	**Wmo**	**LLV**	**Wmo**	**LLV**
Centraal Groningen	8,46	7,66	7,79	7,14	7,86	7,11
Noord Groningen	8,63	8,52	7,84	7,04	8,10	8,02
Oost Groningen	8,49	7,80	7,59	7,52	7,90	7,30
Zuid West Groningen	8,71	8,35	8,03	7,09	8,32	8,15
Noord Midden Drenthe	8,31	7,70	7,45	8,09	7,81	7,36
Zuid West Drenthe	8,37	8,16	7,66	7,78	7,75	8,12
Zuid Oost Drenthe	8,51	8,24	7,72	8,15	8,03	8,26

Alle inspanningen vanuit onze deelnemers, de vervoerders en Publiek Vervoer hebben tot doel om de inwoners van Groningen en Drenthe op een goede manier te vervoeren. Uit de resultaten mag geconcludeerd worden dat dit voldoende lukt. Dat er altijd ruimte voor verbetering zal zijn, wordt alleen al ingegeven door het stiptheidspercentage van 95%. Alhoewel slechte ervaringen voor de gebruiker erg indringend kunnen zijn, zijn deze helaas niet volledig uit te sluiten.

Klachten als verbetertool

Publiek Vervoer zorgt ervoor dat vervoersbedrijven en gemeenten op ieder moment actuele gegevens over de verschillende klachten uit het Dashboard Publiek Vervoer kunnen halen. Op grond van een analyse van de klachten krijgen we inzicht waar verbeterpunten liggen. Klachtenmanagement is dus in eerste instantie gericht op het afhandelen van klachten, maar genereert tegelijkertijd een schat aan informatie over mogelijke verbeterpunten. Dit kan gaan over de uitvoering van vervoer, maar ook over het beleid van de gemeente. Het klachtensysteem wordt gebruikt bij het opstellen van de vragen in het klanttevredenheidsonderzoek. Vaak zien we klachten terugkomen die gaan over het te laat aankomen van de taxi of over onvriendelijk gedrag van de chauffeur. Deze klachten worden rechtstreeks afgehandeld, maar bieden ook aanleiding voor vragen in het klanttevredenheidsonderzoek.

Klankbordgroep

In 2024 is de klankbordgroep driemaal bijeen gekomen. Aan de klankbordgroep nemen vertegenwoordigers van verschillende reizigersgroepen deel. Tijdens de bijeenkomsten worden de ontwikkelingen in het vervoer besproken, waarbij in de tweede bijeenkomst specifiek is ingegaan op de aanbesteding die op handen is. De uitkomsten uit dit overleg zijn overgenomen in de position paper over de aanbesteding.

3.2.3 Kennis- en adviescentrum voor gemeenten

Onze derde taak is kennis delen, advies geven en lobbyen voor Publiek Vervoer. Binnen deze taak is het adviseren over doorontwikkelingen van belang. Met doorontwikkeling bedoelen we het verbeteren van de huidige werkwijze, het uitbreiden naar meerdere vormen van doelgroepenvervoer, maar ook het meer integreren van de vervoersmodaliteiten van het openbaar vervoer en publiek vervoer. Ook kunnen onze

deelnemers deze adviezen meenemen in de doorontwikkeling van hun beleid. In dit kader neemt Publiek Vervoer waar mogelijk deel aan landelijke netwerken en aan Europese projecten, om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en aan te kunnen sluiten bij kansen die landelijk of Europees ontstaan. Onze Manager Kennis en Innovatie heeft in 2024 als spreker deelgenomen aan de European Mobility Expo in Straatsburg om de unieke aanpak van onze regio toe te lichten.

Data Dashboard Publiek Vervoer

Sinds 2018 wordt van elke rit die binnen publiek vervoer verreden is een grote hoeveelheid aan data verzameld. De verzamelde data bieden nu belangrijke informatie die deelnemers kunnen gebruiken om hun beleid te ontwikkelen en te verbeteren. Deze dataverzameling gaat alleen maar in waarde toenemen. Het Dashboard Publiek Vervoer is in de afgelopen jaren ontwikkeld. Dit wordt ingezet om data te ontsluiten, zodat op grond daarvan deelnemers kunnen worden geadviseerd. In 2023 is de overstap gemaakt van Tableau naar Power BI. Dit geeft een betere aansluiting op de databronnen van de deelnemers en levert daarnaast ook een financieel voordeel op door benchmarking op eigen en buurt gemeentelijk beleid. Dit dashboard is in 2024 verder ontwikkeld.

Vereniging doelgroepenvervoer Nederland

Publiek vervoer neemt deel aan het bestuur van de VDVN (Vereniging Doelgroepenvervoer Nederland), in de persoon van Petra Buitenhuis (manager Kennis en Innovatie). Deze vereniging heeft als doel om samen op te komen voor de belangen van de opdrachtgevers van het doelgroepenvervoer en van elkaar te leren door kennis te delen. Op dit moment zijn er al meer dan 200 gemeenten lid van deze vereniging. Ook de gemeenten in Groningen en Drenthe (behalve gemeente Veendam) zijn hiervan lid. Er wordt nauw samengewerkt met de VNG.
Via de VDVN heeft Publiek Vervoer invloed op landelijke ontwikkelingen, zoals ontwikkelingen op het gebied van Publieke Mobiliteit en de verbeteragenda leerlingenvervoer. Onze manager Kennis en Innovatie is vanuit VDVN voorzitter van de commissie Publieke Mobiliteit om op deze manier een aanjagende rol te hebben op innovatie in Publieke Mobiliteit.

Bijdrage aan kwaliteitskeurmerken Publiek Vervoer

NEA

De NEA is een index die van toepassing is op het merendeel van de overeenkomsten op het gebied van het doelgroepenvervoer in Nederland. Deze index is ook van toepassing op de overeenkomsten van Publiek Vervoer. De index is opgebouwd uit diverse segmenten als brandstofprijs, verzekeringen en personeelskosten. Publiek Vervoer is vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie. Hiermee kan direct invloed worden uitgeoefend op de vaststelling van de index. Dit heeft geresulteerd in een lagere vaststelling van de NEA-index in eerdere jaren. Hiermee is voor onze regio een grote besparing gerealiseerd.

TX

TX (Keur) is een belangrijk keurmerk voor de taxibranche. Vanuit TX worden onderzoeken gedaan naar de kwaliteit van het vervoer in brede zin. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar de juiste afdracht van belastingen, premies en verzekeringen, maar ook naar de kwaliteit en staat van de voertuigen. Ook wordt aandacht besteed aan de kwaliteit en opleiding van chauffeurs. De onderzoeken worden zowel aangekondigd als onaangekondigd uitgevoerd. Het dragen van het TX-keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk is verplicht in onze overeenkomsten. Alle gecontracteerde partijen zijn TX-gecertificeerd. Vanuit Publiek Vervoer zijn we vertegenwoordigd in de commissie van Experts TX-Keur.

3.2.4 Overige projecten en ontwikkelingen

In 2024 heeft met name de aanbesteding de aandacht gekregen van Publiek Vervoer. Daarnaast is er een basis gelegd voor de doorontwikkeling van Inclusief Reizen, als eerste stap richting Publieke Mobiliteit.

Inclusief Reizen

Inclusief Reizen onderzoekt hoe inwoners die gebruik maken van doelgroepenvervoer ook gebruik kunnen maken van het OV. Dit heeft de aandacht van Publiek Vervoer omdat we samen met het OV-bureau toe werken naar Publieke Mobiliteit, de toekomstige integratie van alle publiek vergoede vervoersvormen. In 2022 is er een pilot geweest voor inwoners van een aantal deelnemende gemeenten in de provincies Groningen en Drenthe . Het doel van dit project was om gebruikers van doelgroepenvervoer kennis te laten maken met het inmiddels aangepaste openbaar vervoer, om de eigen regie van de inwoners te vergroten en de zelf- en samenredzaamheid te bevorderen. Deze pilot liet eerste positieve resultaten zien. 2024 is gebruikt om met het OV-bureau een bestuurlijke bodem te leggen voor een gezamenlijke vervolgaanpak. Dit resulteert in een opdracht die begin 2025 aan de directies van Publiek Vervoer en het OV-bureau zal worden verstrekt om te streven naar een gezamenlijke pas voor gebruikers van Wmo-vervoer halverwege 2026.
Binnen het kader van Inclusief Reizen is tevens een pilot met OV-ambassadeurs voorbereid voor 19 van de 22 deelnemende gemeenten. Door de aandacht voor de aanbesteding is deze pilot verplaatst naar begin 2025.

3.2.5 Bedrijfsvoering

Naast de kerntaken zoals benoemd, hebben we ook de taak dat de organisatie (GR) voldoet aan de wet- en regelgeving. Deze regelgeving wordt complexer en vraagt vooral specialistische ondersteuning. Onze organisatie heeft een te kleine omvang om de kennis efficiënt in eigen beheer te kunnen organiseren. Daarom huren we hiervoor personeel in. We creëren hiermee een afhankelijkheid van derden en zijn hierin kwetsbaar.

In 2024 heeft een extern bureau onderzoek gedaan naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering. Bestuursleden en medewerkers van deelnemers die de bedrijfsvoering namens Publiek Vervoer zouden kunnen uitvoeren zijn geïnterviewd. Het advies is besproken in een extra bestuursvergadering begin december. Het bestuur heeft besloten dat Publiek Vervoer een GR blijft. Daarnaast worden onder begeleiding van het externe bureau gesprekken gevoerd met drie deelnemers, die de bedrijfsvoering van Publiek Vervoer kunnen organiseren. Begin 2025 wordt er een advies voor het vervolg aan het bestuur voorgelegd.

Vertrek controller

Een belangrijke wijziging in de bedrijfsvoering ontstond doordat de controller, die vanaf het begin bij Publiek Vervoer betrokken was, aangaf eind 2024 te vertrekken. Publiek Vervoer werkte reeds samen met een extern bureau voor het opvangen van de afwezigheid van de controller. Dit bureau heeft de werkzaamheden tijdelijk overgenomen, in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek naar de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering en de implementatie van de te kiezen oplossing daarvoor.

Juridische werkzaamheden en data

Door een verandering in de Wet gemeenschappelijke regelingen moeten de teksten voor onze GR aangepast worden. Het voorbereidend werk hiervoor is in 2023 afgerond en is door een werkgroep van juristen vanuit de gemeenten uitgevoerd. In de decembervergadering van 2024 is deze vastgesteld.

Financiële administratie

Vanaf 2023 is de financiële administratie bij het Shared Service Center van de gemeente Groningen ondergebracht. De ervaringen hiermee zijn positief. In 2024 zijn er meer taken op het gebied van rapportages door het SSC Groningen opgepakt om de controller van Publiek Vervoer te ontlasten. Deze overgang is goed verlopen.

Informatiebeveiliging en privacy

Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy hebben we in 2024 verdere stappen gezet. Dit jaar zijn in samenwerking met een extern bureau aan de hand van een verbeterplan, gebaseerd op geselecteerde hoofdstukken van de ISO27001, stappen gezet met betrekking tot:

- Informatiebeveiliging- en privacybeleid;
- Informatiebeveiliging en privacy organisatiestructuur;
- Informatiebeveiliging en privacy gedragscode voor medewerkers;
- Bewustwording;
- Leveranciersmanagementbeleid;
- Incidentbeheer;
- Continue naleving AVG, waar van toepassing gebruik van DPIA.

Dat Publiek Vervoer privacy serieus en goed oppakt, blijkt wel uit het feit dat wij in januari tijdens de Nationale Privacy Conferentie de Nederlandse Privacy Award 2024 hebben gewonnen in de categorie Toepassing.

Personeelsbestand

Ook in het primaire proces zelf is de geringe omvang van de organisatie een aandachtspunt. Afgelopen jaar is er sprake van verloop, ziekte en van een overlijden geweest. Het team was daardoor licht onderbezet. Begin 2025 zal er een vacature worden uitgezet voor een projectleider, om het team weer aan te vullen.

Het personeelsbestand is als volgt samengesteld:

Begroting 2024		
Functie	**FTE**	**Organisatie**
directeur	1,0	Publiek Vervoer
manager kennis en innovatie	1,0	Publiek Vervoer
relatiemanager	1,0	Publiek Vervoer
projectleider	0,9	Publiek Vervoer
projectmedewerker	0,7	Publiek Vervoer
medewerker bedrijfsbureau	0,8	Publiek Vervoer
dataspecialist	0,2	OV-bureau
juridisch adviseur	0,1	ZZP-er
controller	0,3	ZZP-er
adviseur doorontwikkeling	0,2	ZZP-er
functionaris gegevensbeheer		Extern bureau (Waker Cybersecurity)
financiële administratie		Gemeente SSC Groningen
personele administratie		Gemeente Emmen

Overzicht team 31 december 2024		
Functie	**FTE**	**Organisatie**
directeur	1,0	Publiek Vervoer
manager kennis en innovatie	1,0	Publiek Vervoer
relatiemanager	1,0	Publiek Vervoer
projectleider	0,9	Vacature
projectmedewerker	0,7	Inhuur
medewerker bedrijfsbureau	0,8	Publiek Vervoer
dataspecialist	0,2	OV-bureau
juridisch adviseur	0,1	ZZP-er
controller	0,2	Inhuur
adviseur doorontwikkeling	0,2	ZZP-er
functionaris gegevensbeheer		Extern bureau (Waker Cybersecurity)
financiële administratie		Gemeente SSC Groningen
personele administratie		Gemeente Emmen

3.3 Financieel overzicht

3.3.1 Algemeen beeld:

Publiek Vervoer heeft geen specifieke programma's, als bedrijfsvoeringsorganisatie zijn alle baten en lasten onder het taakveld Overhead verantwoord. Hieronder zijn de reguliere bijdragen van alle deelnemers volgens de begroting en realisatie 2024 weergegeven.

Bijdragen	%	2024	
Deelnemers			
Provincie Groningen		***excl btw***	***totaal incl btw***
Eemsdelta	4,83	€ 58.242	€ 70.473
Groningen	13,21	€ 159.193	€ 192.623
Het Hogeland	3,95	€ 47.601	€ 57.597
Midden-Groningen	5,43	€ 65.437	€ 79.178
Oldambt	4,19	€ 50.517	€ 61.126
Pekela	1,32	€ 15.931	€ 19.277
Stadskanaal	3,65	€ 44.010	€ 53.252
Veendam	2,56	€ 30.862	€ 37.344
Westerkwartier	4,23	€ 50.975	€ 61.680
Westerwolde	2,62	€ 31.573	€ 38.204
Provincie Drenthe			
Aa en Hunze	1,84	€ 22.174	€ 26.830
Assen	4,96	€ 59.773	€ 72.325
Borger-Odoorn	1,95	€ 23.499	€ 28.434
Coevorden	2,93	€ 35.309	€ 42.724
De Wolden	1,72	€ 20.728	€ 25.080
Emmen	9,63	€ 116.050	€ 140.421
Hoogeveen	4,85	€ 58.447	€ 70.721
Meppel	2,37	€ 28.561	€ 34.558
Midden Drenthe	2,36	€ 28.440	€ 34.413
Noordenveld	2,50	€ 30.127	€ 36.454
Tynaarlo	2,31	€ 27.838	€ 33.684
Westerveld	1,58	€ 19.040	€ 23.039
OV-bureau Groningen Drenthe	15,00	€ 180.764	€ 218.724
totaal	**100**	**€ 1.205.093**	**€ 1.458.163**

3.3.2 Analyse op hoofdlijnen:

In deze paragraaf lichten we de baten en lasten op hoofdlijnen toe. Zoals in de financiële verordening opgenomen worden de afwijkingen groter dan € 10.000 toegelicht.

Baten

In het onderstaande overzicht zijn de baten opgenomen

Omschrijving baten	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting /realisatie
Bijdrage deelnemers	€ 924.085	€ 925.747	€ 1.662
Bijdrage aanbesteding doelgroepenverv.	€ 180.000	€ 180.007	€ 7
Bijdrage licentiekosten dashboard	€ -	€ -	€ -
Klanttevredensheidsonderzoek	€ -	€ 24.339	€ 24.339
Aanpassing cao-verhoging	€ 75.000	€ 75.000	€ -
Overige baten	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 1.179.085**	**€ 1.205.093**	**€ 26.008**

Bijdrage deelnemers

Onder de bijdrage deelnemers vallen de inkomsten afkomstig van de deelnemende gemeenten en het OV-bureau voor de jaarlijkse bijdrage, zoals in de begroting is vastgesteld. Dit is inclusief de doorbelasting van het klanttevredenheidsonderzoek (KTO).
De afspraak is dat er jaarlijks een KTO wordt uitgevoerd en dat de gefactureerde kosten worden doorbelast aan de deelnemers. Begin 2024 hebben we het onderzoek van 2023 afgerond en in het najaar is gestart met de KTO over 2024. De kosten hiervoor (€ 24.339) zijn doorbelast aan de deelnemers.

Bijdrage aanbesteding doelgroepenvervoer

Medio 2023 is een start gemaakt met de aanbesteding van de nieuwe vervoerscontracten. Doordat de vooraf ingeschatte inzet van de deelnemers niet helemaal haalbaar blijkt, moet er meer externe deskundigheid ingehuurd worden. Naast de reeds opgenomen € 90.000 was de inschatting dat er daarom nog € 180.000 extra nodig zou zijn. Dit is door middel van een begrotingswijziging in september door het bestuur vastgesteld.

Aanpassing cao-verhoging

Na het vaststellen van de begroting 2024 is er een cao-afspraak voor 2024 gemaakt. De loonstijging bleek hoger dan begroot. Daarom zijn de hogere loonkosten in september als een begrotingswijziging door het bestuur vastgesteld.

Lasten

De lasten bestaan grotendeels uit personele lasten en kosten voor de bedrijfsvoering, waaronder huisvesting, IT en algemene kosten vallen. De applicatiekosten voor het complimenten- en klachtenloket zijn ondergebracht onder de bedrijfsvoeringskosten.

In het onderstaande overzicht staan op hoofdlijnen de lasten omschreven.

Omschrijving lasten	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting /realisatie
Personeel	€ 629.988	€ 486.773	€ 143.215
Inhuur	€ 157.386	€ 240.315	€ -82.929
DVO OV-Bureau	€ 51.122	€ 43.840	€ 7.282
DVO Gemeente Emmen	€ 1.788	€ 2.880	€ -1.092
DVO Gemeente Groningen	€ 15.000	€ 15.000	€ -
Bedrijfsvoeringskosten	€ 133.800	€ 147.948	€ -14.148
Projectkosten	€ 270.000	€ 138.644	€ 131.356
Onvoorzien	€ 10.000	€ -	€ 10.000
Totaal	**€ 1.269.084**	**€ 1.075.400**	**€ 193.684**

Personeel

Dit zijn de loonkosten van het personeel en overige kleine algemene personele kosten waaronder opleidingen en reiskosten. In 2024 zijn er wervingskosten gemaakt voor het aantrekken van een nieuwe directeur. Daarnaast zijn bij Publiek Vervoer personeelsleden vertrokken, is een collega overleden en zijn de vacatures niet het gehele jaar ingevuld. Hierdoor is er een positief saldo ontstaan bij personeelskosten. Tegenover dit positief saldo staat een overschrijding bij de post inhuur.

Inhuur

De kosten voor inhuur zijn hoger uitgevallen. Omdat niet alle kennis zelf tot onze beschikking is, houden we er in de begroting rekening mee dat we voor bepaalde reguliere werkzaamheden en voor specifieke (bedrijfsvoerings-) taken en projecten personeel inhuren. Het afgelopen jaar is er ingehuurd voor ondersteuning bij reguliere taken en advisering voor inkoop en aanbesteding, AVG, financiën en ICT. Daarnaast is er sprake van inhuur wegens vacatures vast personeel.

Dienstverleningsovereenkomst (DVO) OV-bureau, SSC gemeente Groningen en gemeente Emmen

Het OV-bureau verzorgt de huisvesting en het ICT-deel; dit is verantwoord onder de post DVO OV-bureau. De ondersteuning voor personeels- en salarisadministratie wordt verzorgd door de gemeente Emmen. De financiële administratie wordt door het SSC Groningen verzorgd. Deze kosten zijn verantwoord bij de DVO Gemeenten.

Bedrijfsvoeringskosten

In 2024 is er een incidentele meevaller bij de renteopbrengsten (€ 24.774) en minder accountantskosten ten gevolge van een stelselwijziging. Daar staan de kosten van het KTO (waar extra deelnemersopbrengsten tegenover staan) en het onderzoek van een extern bureau naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering tegenover.

Projectenkosten

De kosten van projecten bestaan uit het project aanbesteding doelgroepenvervoer. Daar is € 133.443 aan uitgegeven in 2024. Door een aanpassing in de planning vallen deze kosten lager uit dan begroot, waardoor er in 2024 een meevaller is ten opzichte van de gewijzigde begroting. Daarnaast is op projecten algemeen € 5.200 besteed. Dit betreft een analyse in het kader van Inclusief Reizen naar de overlap OV-lijnen en Wmo-gebruik.

Onvoorzien:

Hiervan is geen gebruik gemaakt.

4. Paragrafen

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) (artikel 9) zijn in dit hoofdstuk de verplichte paragrafen opgenomen. In deze jaarstukken zijn alleen de paragrafen opgenomen die relevant zijn voor Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe. De paragrafen grondbeleid, lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen en verbonden partijen komen daarom in dit jaarverslag niet voor.
De van toepassing zijnde verplichte paragrafen zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Informatiebeveiliging.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover Publiek Vervoer beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken

Risico's

Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie:

- De geringe omvang van de organisatie en het feit dat er maar één persoon per functiesoort aanwezig is, zorgen ervoor dat er geen vervanging is bij ziekte of afwezigheid. Alle vervanging wordt daarom ingehuurd. Een ander gevolg is dat een groot deel van de kennis en kunde bij externe medewerkers ligt en daarom zijn we afhankelijk van inhuurkrachten.
- De Algemene verordening gegevensbeheer (AVG) blijft een aandachtspunt.

Kengetal

Het BBV bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen een basisset van financiële kengetallen in de begroting en de jaarrekening moeten opnemen. Hiermee kan op een eenvoudige wijze inzicht gegeven worden in de financiële positie van de organisatie. In de jaarstukken zijn alleen de kengetallen opgenomen die relevant zijn voor Publiek Vervoer. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit komen daarom in dit jaarverslag niet voor. Alle baten en lasten worden op dit moment afgerekend met de deelnemers. Het beschikbare eigen vermogen zetten we zo efficiënt mogelijk in om onze doelstellingen te behalen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de omzet. Dit geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximumnorm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Om aan de norm te voldoen, moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. Voor 2024 is het kengetal -41% en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

1. Netto schuldquote

		Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
A	Langlopende schulden en vlottende passiva	171.530	45.000	82.008
B	Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	671.421	397.000	434.986
	Netto schuld (A-B)	*-499.891*	*-352.000*	*-352.978*
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	924.085	959.491
	Netto schuldquote (A-B)/C x 100%	**-41%**	**-38%**	**-37%**

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

		Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
A	Langlopende schulden en vlottende passiva	171.530	45.000	82.008
B	Verstrekte leningen	0	0	0
C	Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	671.421	397.000	434.986
	Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C)	*-499.891*	*-352.000*	*-352.978*
D	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	924.085	959.491
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C) / D x 100%	**-41%**	**-38%**	**-37%**

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt. De solvabiliteitsratio van Publiek Vervoer is 72%, na mutatie in de reserves, waardoor de solvabiliteit boven de norm ligt.

2. Solvabiliteitsratio

		Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	482.670	352.000	352.978
B	Balanstotaal	671.421	397.000	434.986
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**72%**	**89%**	**81%**

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate van het kunnen dragen van de eigen lasten. Alle incidentele baten en lasten worden afgerekend met de deelnemers. Wanneer dit negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor Publiek Vervoer is 0% of hoger. In 2024 zijn de lasten hoger dan oorspronkelijk begroot en hiervoor wordt een extra bijdrage gevraagd aan de deelnemers. Met ingang van de begroting 2025 zullen de structurele baten worden verhoogd en is er weer een structureel evenwicht.

3. Structurele exploitatieruimte

		Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
A	Totale structurele lasten	936.758	922.967	1.016.041
B	Totale structurele baten	1.025.086	924.085	959.491
C	Totale structurele toevoegingen aan de	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	0	0	0
E	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	1.205.093	924.085	959.491
	Structurele exploitatieruimte ((B-A) + (D-C))/(E) x 100%	**7%**	**0%**	**-6%**

Totaal kengetallen 2024

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Netto schuldquote	-41%	-38%	-37%
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	-41%	-38%	-37%
Solvabiliteitsratio	72%	89%	81%
Structurele exploitatieruimte	7%	0%	-6%

4.2 Financiering

Onder de financieringsfunctie worden alle activiteiten gerekend die gericht zijn op het afstemmen en optimaliseren van de inkomende en uitgaande geldstroom.

Treasury

Op grond van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) wordt er aandacht besteed aan Treasury. De financiële administratie is meer ingericht op budgetbeheer dan op het volgen van kasstromen.

Renterisicobeheer

Renterisico is het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten door rentewijzigingen en renteherziening. Ook bij het afsluiten van nieuwe leningen loopt Publiek Vervoer een renterisico. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en betreft de maximale omvang van de kortgeldpositie in enig jaar. De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2% van het totaal van de begrote lasten, namelijk € 83.000 (€ 1.012.967 x 8,2%). Als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden, dient de provinciale toezichthouder geïnformeerd te worden en moet er een plan opgesteld worden om binnen de kasgeldlimiet te blijven. In 2024 is in geen enkel kwartaal de kasgeldlimiet overschreden. Daarmee is voldaan aan de vereisten uit de Wet fido.

Renterisiconorm

Met deze norm wordt tot uitdrukking gebracht tot welk bedrag Publiek Vervoer renterisico's mag lopen. Renterisico's kunnen voortvloeien uit de noodzaak om bijvoorbeeld leningen af te lossen of door renteherzieningsmomenten. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal van de oorspronkelijke begroting. In 2024 bedroeg de renterisiconorm € 202.500.

Omdat Publiek Vervoer geen langlopende schulden heeft, zijn deze indicatoren niet van toepassing.

Wet HOF

De inwerkingtreding van de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zal gaandeweg leiden tot een EMU-macronorm voor de decentrale overheid als geheel. De praktijk op dit moment wijst uit dat het weinig effect heeft voor de financiering.

Schatkistbankieren

Voor zover de bedrijfsvoeringsorganisatie overtollige middelen heeft, worden die afgeroomd ten gunste van de schatkist vanaf een drempelbedrag. De afroming vindt automatisch plaats. Het drempelbedrag is als volgt berekend:

- Voor overheidsinstellingen met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 250.000 bedraagt.
- Voor Publiek Vervoer betekent dat een saldo groter dan € 250.000 moet worden afgeroomd. Ultimo 2024 stond er een bedrag van € 320.401 uit in de Rijksschatkist.

Liquiditeitenbeheer

Er is binnen de organisatie aandacht voor de liquiditeitsstatus en in 2024 waren er geen liquiditeitsproblemen.

Rentelasten

De rente wordt berekend aan de hand van het rentepercentage op de langlopende geldleningen. Publiek Vervoer heeft geen langlopende geldleningen. Het rentepercentage is daarom 0 %.

4.3 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft volgens het BBV ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering. Wij zijn gericht op uitvoering, wat betekent dat we een uitvoeringsorganisatie zijn waar geen beleidsvorming plaatsvindt.
Naast de al eerder benoemde kerntaken hebben we ook de plicht dat de organisatie (GR) voldoet aan de wet- en regelgeving.

Juridische werkzaamheden en data

Door een verandering in de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de teksten voor onze GR aangepast. Het voorbereidend werk hiervoor is in 2023 afgerond en is door een werkgroep van juristen vanuit de gemeenten uitgevoerd. De aangepaste versie is in december 2024 door het bestuur vastgesteld.

Toets op de rechtmatigheid

In 2023 is de rol van de accountant gewijzigd met betrekking tot de toets op de rechtmatigheid. Het accountantsoordeel beperkt zich nu tot een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening. Concreet houdt deze situatie in dat verantwoording met betrekking tot de rechtmatigheid bij het bestuur van Publiek Vervoer Groningen Drenthe zelf ligt.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het bestuur geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. Overschrijdingen die gedurende het jaar bekend werden, zijn in 2024 voorgelegd via de tussenrapportage.

Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er hogere baten van € 26.008 en bij de lasten is sprake van een onderschrijding van € 193.684. Deze afwijkingen worden in diverse paragrafen in detail toegelicht. Volgens het

begrotingscriterium worden deze als niet geautoriseerde overschrijdingen aangemerkt. Volgens de GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe artikel 18 is het bestuur gemandateerd voor de goedkeuring van deze afwijkingen. Met de vaststelling van de jaarrekening door het bestuur worden deze alsnog geautoriseerd.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
Wij hebben geconstateerd dat er geen onrechtmatigheden ten aanzien van het voorwaardencriterium hebben plaatsgevonden en dat de afspraken rondom de aanbesteding nagekomen zijn.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium
Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. Het gaat hierbij om derden die misbruik maken van regelingen. Naast de aanbestedingsrechtmatigheid wordt binnen Publiek Vervoer gecontroleerd op geleverde prestatie en de correcte afhandeling van de betalingen. Systeemtechnisch zijn er functiescheidingen ingeregeld. Daarnaast zijn er diverse steekproeven uitgevoerd. Aan de hand van deze steekproeven zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Fraude en continuïteit
De commissie BBV geeft aan dat fraude en continuïteit een plek moeten hebben in de jaarstukken en daarom vindt u deze in de paragraaf bedrijfsvoering. Wij hopen dat een dergelijke situatie zich niet voordoet. Toch hebben we hierop intern nieuwe afspraken gemaakt om de kans op deze situatie te minimaliseren. In 2023 zijn we gestart met bewustwording door dit onderwerp in het teamoverleg te bespreken, in 2024 is dit voortgezet. Daarnaast zijn we gestart met extra steekproeven bij de uitbetaling van facturen en personeelsmutaties. Aan de hand van deze steekproeven zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Financiële administratie
De financiële administratie is bij het SSC van de gemeente Groningen ondergebracht.

4.4 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging en privacy
Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy hebben we in 2024 verdere stappen ondernomen. Dit jaar zijn aan de hand van een verbeterplan, gebaseerd op geselecteerde hoofdstukken van de ISO27001, stappen gezet met betrekking tot:

- Informatiebeveiliging- en privacybeleid;
- Informatiebeveiliging en privacy organisatiestructuur;
- Informatiebeveiliging en privacy gedragscode voor medewerkers;
- Bewustwording;
- Leveranciersmanagementbeleid;
- Incidentbeheer;
- Continue naleving AVG.

JAARREKENING

5. Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders, zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 11 september 2024 vastgestelde normenkader en controleprotocol van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (afgerond € 1.080.000) en is daarmee vastgesteld op € 32.400. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

De grens voor de rechtmatigheid is voor Publiek Vervoer Groningen Drenthe voor 2024 vastgesteld op € 32.400. Bij de baten is er sprake van een hogere opbrengst van € 26.008. Bij de lasten is er sprake van een onderschrijding van € 193.684. In de financiële verordening is opgenomen dat er getoetst wordt op afwijkingen op de totale baten en op een overschrijding van de totale lasten. Er is derhalve geen sprake van onrechtmatigheid. In 2024 is er geen sprake van investeringen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

6. Grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en de passiva gebeurt op basis van historische kosten.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vaste activa

Immateriële-, materiële- en financiële vaste activa

Publiek Vervoer beschikt niet over vaste activa en heeft hier dan ook geen beleid voor opgesteld. Daarom zal er niet verder ingegaan worden op dit onderwerp.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorgeschreven indeling met betrekking tot de vorderingen die van toepassing zijn op Publiek Vervoer betreft:

Vorderingen

- Vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk);
- Overige vorderingen.

Overlopende activa

- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste Passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Publiek Vervoer heeft geen voorzieningen en/of vaste schulden. Om deze reden zal er niet verder worden ingegaan op deze onderwerpen. In de notitie Reserves en Voorzieningen is dit nader toegelicht.

Reserves

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserve;
- de bestemmingsreserves; een bestemmingsreserve is een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven;
- het resultaat boekjaar.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borgstellingen en/of garantstellingen

Publiek Vervoer verstrekt geen borg- en/of garantstellingen. Bij een bedrag van € 0 voor borg- en/of garantstellingen wordt er geen toelichting opgenomen.

Stelselwijzigingen

Er hebben zich in 2024 geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Consolidatie

In het jaar 2024 is er geen sprake van consolidatie.

Verbonden Partijen

Publiek Vervoer heeft geen verbonden partijen zoals bedoeld in het BBV.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien dit voor het Besluit Begroting en Verantwoording vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. Bestuur en directie van Publiek Vervoer hebben geen aanleiding te veronderstellen dat de continuïteit op enigerlei wijze in het geding is.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die een ander licht werpen op de stand van dat moment of effect hebben op de continuïteit van Publiek Vervoer.

7. Overzicht baten en lasten

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Omschrijving baten	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil begroting /realisatie
Bijdrage deelnemers	€ 924.085	€ 925.747	€ 1.662
Bijdrage aanbesteding doelgroepenverv.	€ 180.000	€ 180.007	€ 7
Klanttevredenheidsonderzoek	€ -	€ 24.339	€ 24.339
Aanpassing cao-verhoging	€ 75.000	€ 75.000	€ -
Overige inkomsten	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 1.179.085**	**€ 1.205.093**	**€ 26.008**
Omschrijving lasten	**Begroting na wijziging 2024**	**Realisatie 2024**	**Verschil begroting /realisatie**
Personeel	€ 629.988	€ 486.773	€ 143.215
Inhuur	€ 157.386	€ 240.315	€ -82.929
DVO OV-Bureau	€ 51.122	€ 43.840	€ 7.282
DVO Gemeenten	€ 16.788	€ 17.880	€ -1.092
Bedrijfsvoeringskosten	€ 133.800	€ 147.948	€ -14.148
Projectkosten	€ 270.000	€ 138.644	€ 131.356
Onvoorzien	€ 10.000	€ -	€ 10.000
Totaal	**€ 1.269.084**	**€ 1.075.400**	**€ 193.684**
Saldo	**€ -89.999**	**€ 129.693**	**€ -219.692**
Saldo mutatie reserves	**€ 90.000**	**€ -**	**€ 90.000**
Saldo	**€ 1**	**€ 129.693**	**€ -129.692**

7.1 Toelichting

Baten:

Bijdrage deelnemers

Onder de bijdrage deelnemers vallen de inkomsten afkomstig van de deelnemende gemeenten en het OV-bureau voor de jaarlijkse bijdrage, zoals in de begroting is vastgesteld. Dit is inclusief de doorbelasting van het klanttevredenheidsonderzoek (KTO).
De afspraak is dat er jaarlijks een KTO wordt uitgevoerd en dat de gefactureerde kosten worden doorbelast aan de deelnemers. Begin 2024 hebben we het onderzoek van 2023 afgerond en in het najaar is gestart met de KTO over 2024. De kosten hiervoor (€ 24.339) zijn doorbelast aan de deelnemers.

Bijdrage aanbesteding doelgroepenvervoer

Medio 2023 is er een start gemaakt met de aanbesteding van de nieuwe vervoerscontracten. Doordat de vooraf ingeschatte inzet van de deelnemers niet helemaal haalbaar blijkt, moet er meer externe deskundigheid ingehuurd worden. Naast de reeds opgenomen € 90.000 was de inschatting dat er daarom nog € 180.000 extra nodig zou zijn. Dit is door middel van een begrotingswijziging in september door het bestuur vastgesteld.

Aanpassing cao-verhoging

Na het vaststellen van de begroting 2024 is er een cao-afspraak voor 2024 gemaakt. De loonstijging bleek hoger dan begroot (€ 75.000). Daarom zijn de hogere loonkosten in september als een begrotingswijziging door het bestuur vastgesteld.

Lasten:

De exploitatie van Publiek Vervoer is beperkt. De lasten zijn verdeeld in drie categorieën die aansluiten op de aard van de inkomsten. Hierna worden de afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting toegelicht.

Personeelslasten	- € 60.286
Door vacatures zijn er minder kosten vast personeel	- € 143.290
De categorie personeel is onderverdeeld in loonkosten en overige personeelskosten (reiskosten; opleidingen, et cetera). Op beide posten waren er kleine meevallers. Op algemene personeelskosten is er sprake van een incidentele overschrijding van € 15.068 i.v.m. werving en selectie vacature directeur.	
In 2024 heeft Publiek Vervoer meer ingehuurd, waardoor er extra kosten zijn gemaakt.	€ 82.929

De categorie inhuur is als volgt onderverdeeld:

- Inhuur personeel (incidenteel)
    - Projectmedewerker (€ 89.160)
- Algemene bedrijfsvoering (adviezen, inkoop, controller)(€ 128.360)
- Inhuur DVO OV-bureau

Bedrijfskosten	€ 7.959

De categorie Bedrijfskosten is vervolgens gesplitst in twee onderdelen:

- DVO deelnemers (OV-bureau; DVO Emmen; DVO SCC gemeente Groningen). - € 6.190
- Overige bedrijfsvoeringskosten € 14.149

In 2024 zijn er incidentele meevallers bij de renteopbrengsten (€ 24.774) en minder accountantskosten door een stelselwijziging. Daarnaast zijn de kosten opgenomen van de AVG, Cybersecurity, KTO-onderzoek, een onderzoek naar het verminderen van de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering en een onderzoek in het kader van de wet DBA.

Overige kosten	- € 141.356
• Project aanbesteding doelgroepenvervoer Door een aanpassing in de planning vallen deze kosten later dan begroot, waardoor er in 2024 een meevaller is ten opzichte van de gewijzigde begroting.	- € 136.556
• Projecten algemeen Analyse in het kader van Inclusief Reizen naar de overlap OV-lijnen en Wmo-gebruik	€ 5.200
• Onvoorzien Van de post onvoorzien is in 2024 geen gebruik gemaakt.	- € 10.000

7.2 Verschil begroting en jaarrekening

Omdat de begroting klein van omvang is, alles binnen één taakveld valt en er geen aanvullende informatie is ten opzichte van de vorige paragrafen, is er geen sprake van verschil tussen begroting en jaarrekening.

8. Balans

8.1 Balans

Activa		(bedragen x € 1.000)	Passiva		(bedragen x € 1.000)
	31-dec-24	31-dec-23		31-dec-24	31-dec-23
Vaste activa			**Eigen vermogen**		
Immateriële vaste activa	0	0	Algemene reserve	63	60
Materiële vaste activa	0	0	Bestemmingsreserve	290	240
Financiële vaste activa	0	0			
			Gerealiseerd resultaat	130	53
			Totaal eigen vermogen	***483***	***353***
			Voorzieningen	0	0
			vaste schulden met een rente-typische looptijd van een ≥ 1 jaar	0	0
Totaal vaste activa	**0**	**0**	**Totaal vaste passiva**	**483**	**353**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden	0	0	*Netto-vlottende schulden*	*172*	*82*
			Banksaldi Schatkistbankieren	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	*635*	*91*	Kasgeldleningen	0	0
Vorderingen op openbare lichamen	312	91	Overige schulden	172	82
Overige vorderingen	3	0	*Overlopende passiva*	*17*	*0*
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	320	0	Voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overlopende activa	*7*	*0*	Verplichtingen die in het	17	0
Voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen	3	0	begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in het volgende jaar tot		
Overige vooruitbetaalde bedragen	4	0	betaling komen		
Liquide middelen	*29*	*344*			
kas- en banksaldi	29	344			
Totaal vlottende activa	**671**	**435**	**Totaal vlottende passiva**	**189**	**82**
Totaal	***671***	***435***	***Totaal***	***671***	***435***

8.2 Toelichting

In de toelichting wordt een nadere uitleg gegeven over posten in de balans.

Activa

Vaste activa

Niet van toepassing. Wij beschikken niet over vaste activa zoals bedoeld in het BBV.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa zijn de vorderingen en liquide middelen opgenomen.

- Nog te vorderen omzetbelasting ad € 2.609.
- Debiteuren op openbare lichamen voor een bedrag van € 309.385.
- Debiteuren voor een bedrag van € 2.522.

Banksaldo en schatkistbankieren

Het banksaldo bedraagt € 29.040 per 31 december 2024.

Voor zover de bedrijfsvoeringsorganisatie overtollige middelen heeft, worden die afgeroomd ten gunste van de schatkist vanaf een drempelbedrag. De afroming vindt automatisch plaats. Het drempelbedrag is als volgt berekend:

- Voor overheidsinstellingen met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 250.000 bedraagt.
- Voor Publiek Vervoer betekent dat dat een saldo groter dan € 250.000 moet worden afgeroomd. Ultimo 2024 stond er een bedrag van € 320.401 uit in Rijksschatkist.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen

- Het saldo € 482.670
  - Per 1 januari 2024 bedroeg het eigen vermogen € 299.892 bestaande uit een algemene reserve ad € 60.158 en een bestemmingsreserve ad € 239.734.
  - In 2024 is van het resultaat van 2023 ad € 53.086 een bedrag van € 50.000 toegevoegd aan de bestemminsreserves en € 3.086 aan de algemene reserve.
  - Ultimo 2024 bedraagt het saldo van de bestemmingsreserve € 289.734.
  - Het positieve resultaat 2024 is € 129.692.

Onderstaand is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Saldo 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat	**Saldo 31-12-2024**
Algemene reserve	€ 63.244		€ -	€ -	**€ 63.244**
Bestemmingsreserves					
***) uitvoering smartplan**	€ 25.000				**€ 25.000**
***) uitvoering stronger combined**	€ 198.396				**€ 198.396**
***) aanbesteding nieuw contract**	€ 66.338				**€ 66.338**
Resultaat boekjaar		€ -	€ -	€ 129.692	**€ 129.692**
Eigen vermogen	€ 352.978	€ -	€ -	€ 129.692	**€ 482.670**

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaat uit de onderstaande posten:

- De loonheffing van de maand december ter hoogte van € 32.150.
- Er staat nog een bedrag open van crediteuren ter hoogte van € 136.527.
- Af te dragen BTW ter hoogte van € 2.853

Overlopende passiva

De post overlopende passiva bestaat uit voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen en verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in het volgende jaar tot betaling komen. Deze bestaan uit kosten voor de inhuur van de inkoper voor de aanbesteding doelgroepenvervoer over 2024, voor ondersteuning bij de toets op de wet DBA en enkele kleine facturen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

De niet uit de balans blijkende verplichtingen bevat de volgende contracten:

	Looptijd	Laatste jaar	Bedrag
TIC assurance	1 jaar	2025	€ 12.500

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Verantwoording specifieke uitkeringen

Publiek Vervoer heeft geen specifieke uitkeringen zoals bedoeld in de Single Information Single Audit.

Dit is getoetst op de website d.d. 31 januari 2025.

BIJLAGE 2

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

	Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur			€ -
0.2	Burgerzaken			€ -
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden			€ -
0.4	Overhead	€ -	€ 1.075.401	€ -1.075.401
0.5	Treasury			€ -
0.61	OZB woningen			€ -
0.62	OZB niet-woningen			€ -
0.63	Parkeerbelasting			€ -
0.64	Belastingen overig			€ -
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			€ -
0.8	Overige baten en lasten			€ -
0.9	Vennootschapsbelasting			€ -
0.10	Mutaties reserves		€ -	€ -
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	€ -129.692		€ -129.692
0.0	**Bestuur en ondersteuning**	**€ -129.692**	**€ 1.075.401**	**€ -1.205.093**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer			€ -
1.2	Openbare orde en veiligheid			€ -
1.0	**Veiligheid**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
2.1	Verkeer en vervoer			€ -
2.2	Parkeren			€ -
2.3	Recreatieve havens			€ -
2.4	Economische havens en waterwegen			€ -
2.5	Openbaar vervoer			€ -
2.0	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
3.1	Economische ontwikkeling			€ -
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			€ -
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			€ -
3.4	Economische promotie			€ -
3.0	**Economie**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
4.1	Openbaar basisonderwijs			€ -
4.2	Onderwijshuisvesting			€ -
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken			€ -
4.0	**Onderwijs**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
5.1	Sportbeleid en activering			€ -
5.2	Sportaccomodaties			€ -
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			€ -
5.4	Musea			€ -
5.5	Cultureel erfgoed			€ -
5.6	Media			€ -
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie			€ -
5.0	**Sport, cultuur en recreatie**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie			€ -
6.2	Wijkteams			€ -
6.3	Inkomensregelingen			€ -
6.4	Begeleide participatie			€ -
6.5	Arbeidsparticipatie			€ -
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)			€ -
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+			€ -
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-			€ -
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			€ -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-			€ -
6.0	**Sociaal Domein**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
7.1	Volksgezondheid			€ -
7.2	Riolering			€ -
7.3	Afval			€ -
7.4	Milieubeheer			€ -
7.5	Begraafplaatsen en crematoria			€ -
7.0	**Volksgezondheid en milieu**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
8.1	Ruimtelijke ordening			€ -
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)			€ -
8.3	Wonen en bouwen			€ -
8.0	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	TOTAAL	**€ -129.692**	**€ 1.075.401**	**€ -1.205.093**

BIJLAGE 3

Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Waarde	Bron	Periode	Beschrijving
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	35%	Jaarstukken 2024	2024	Peildatum 31-12-2024
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	100%	Jaarstukken 2024	2024	Peildatum 31-12-2024

BIJLAGE 4

Wet Normering Topinkomens (WNT)

WNT-verantwoording 2024 Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Gegevens 2024 **bedragen x € 1**	**A.J.H. Tibben**	**A.H. Buitenhuis**
Functiegegevens	Algemeen directeur	Waarnemend directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	[01/03] – [31/12]	[01/01] – [29/02]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.845	23.007
Beloningen betaalbaar op termijn	14.455	3.306
Subtotaal	104.300	26.313
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.803	38.197
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	104.300	26.313
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023 **bedragen x € 1**	**J. Bos**	**A.H. Buitenhuis**
Functiegegevens	Algemeen directeur	Waarnemend directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	[01/01] – [04/09]	[24/07] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.058	63.698
Beloningen betaalbaar op termijn	13.304	4.465
Subtotaal	97.362	68.163
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	150.907	98.364
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	97.362	68.163
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	
Mw. I. Jongman	Vicevoorzitter
Dhr. H. Stomphorst	Voorzitter
Dhr. D. de Jong	Algemeen bestuurslid
Dhr. B. Wierenga	Algemeen bestuurslid
Mw. K. Ipema	Algemeen bestuurslid
Dhr. R. Bisschop	Algemeen bestuurslid
Dhr. G. Rink	Algemeen bestuurslid
Mw. R. Hoorweg	Algemeen bestuurslid

Publiek Vervoer Groningen Drenthe verstrekt geen vergoedingen aan haar bestuurders.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Publiek Vervoer
GRONINGEN DRENTHE

Voorstel

Aan het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Datum vergadering	27 maart 2025
Agendapunt	AP 9.1
Onderwerp	**Jaarstukken 2024 en accountantsverslag**
Voorstel	1. Vaststelling van de jaarstukken 2024 (onder voorbehoud dat de controleverklaring wordt afgegeven zodra het beluit over de rechtmatigheid van de minister van BZK en de Algemene Rekenkamer is genomen) 2. Decharge verlenen voor het rekeningresultaat 2024 € 129.693 positief 3. Om het nettoresultaat à € 129.693 toe te voegen aan de bestemmingsreserve aanbesteding nieuw contract 4. De jaarstukken ter informatie toe te zenden aan de colleges B&W van alle deelnemende gemeenten en het dagelijks bestuur van het OV-bureau, met het verzoek deze ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraad/ Algemeen Bestuur door te zenden.
Toelichting	*Inleiding:* Voor u ligt het jaarverslag 2024 van Publiek Vervoer Groningen Drenthe. Bij het vaststellen van de jaarstukken geeft het bestuur aan dat er in 2024 binnen de vastgestelde kaders, zoals belegd in de begroting en verordeningen met bepaling in de relevante wet- en regelgeving is gehandeld In maart is Arjo Tibben gestart als directeur als opvolger van Jan Bos. Eind 2024 heeft de heer Stomphorst de voorzittershamer overgenomen van de heer Rink. De vervoerscontracten lopen op 31 juli 2026 af. Dit klinkt nog ver weg maar gezien de doorlooptijden van dit soort processen, zijn we nu al gestart met de voorbereidingen op de aanbesteding. *Jaarrekening* In 2024 hebben we naast het contractbeheer ook de voorbereiding van de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract gedaan. Door de bevlogenheid van het kleine team (inclusief inhuur) en in samenwerking met diverse medewerkers van onze deelnemers is het gelukt om de noodzakelijke werkzaamheden te realiseren. Het resultaat is € 219.693. Omdat de begrote onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 90.000 niet nodig is gebleken, is het uiteindelijk te bestemmen resultaat € 129.693. *Rechtmatigheidsverantwoording* De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium (aanbestedingsrechtmatigheid) en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. *Begrotingscriterium* Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er afwijkingen in de baten à € 26.008 en lasten à € 193.684 en deze worden in diverse paragrafen in detail toegelicht. Volgens het begrotingscriterium wordt niet als onrechtmatig aangemerkt. Volgens de GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe artikel 18 is het bestuur gemandateerd voor de goedkeuring van deze afwijking. Met de vaststelling van de jaarrekening door het bestuur wordt dit alsnog geautoriseerd. *Aanbestedingsrechtmatigheid* De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Het ten onrechte niet toepassen van de Aanbestedingswet 2012 met betrekking tot deze Europese aanbestedingsnormbedragen bij een aanbesteding van opdrachten, leidt tot een financiële

	rechtmatigheidsfout. Eind december heeft een inkoopjurist een rechtmatigheidstoets verricht. Op basis daarvan is geconcludeerd dat er geen onrechtmatige inkopen hebben plaatsgevonden. *Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium* Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. Het gaat hierbij om derden die misbruik maken van regelingen. Naast de aanbestedingsrechtmatigheid wordt binnen Publiek Vervoer gecontroleerd op geleverde prestatie en de correcte afhandeling van de betalingen. Systeemtechnisch zijn er functiescheidingen ingeregeld. Daarnaast zijn er diverse steekproeven uitgevoerd. Gelukkig zijn aan de hand van deze steekproeven geen onrechtmatigheden geconstateerd.
Bijlage(n)	• Jaarrekening en jaarverslag 2024 • Accountantsverslag 2024
Communicatie	• De jaarstukken zullen ter info worden doorgezonden naar de colleges van de deelnemers en het dagelijks bestuur van het OV-bureau. • Toezichthouder (provincie Drenthe) • Plaatsing op website Publiek Vervoer
Bijzonderheden	De controleverklaring van de accountant wordt verstrekt na het beluit over de rechtmatigheid van de minister van BZK en de Algemene Rekenkamer.

Besluit	
X Conform voorstel	o

Handtekening voorzitter

H. Stomphorst

Handtekening secretaris

A. Tibben

TIC Assurance

True audit by true auditors

Concept Accountantsverslag 2024

GR Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe

XX juni 2025

True audit by true auditors

TIC Assurance B.V.

Grote Voort 247, 8041 BL Zwolle

Tel. +31 85-5000393

TIC Assurance

Independence by Nature

Aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Postbus 189
9400 AD ASSEN

T.a.v. de heer H. Stomphorst, voorzitter

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe (hierna: Publiek Vervoer). Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van Publiek Vervoer.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van Publiek Vervoer. De controle is definitief afgerond na het afgeven van de controleverklaring. Afgifte van deze verklaring kan volgens onze beroepsregels pas plaatsvinden nadat de jaarrekeningcontrole inclusief de onafhankelijke interne-kwaliteitsreview volledig zijn afgerond.

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening een goedkeurende verklaring af te geven. Wij bespreken deze rapportage graag met u en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. Graag bedanken wij u en uw medewerkers voor de medewerking die wij hebben ervaren tijdens onze controle.

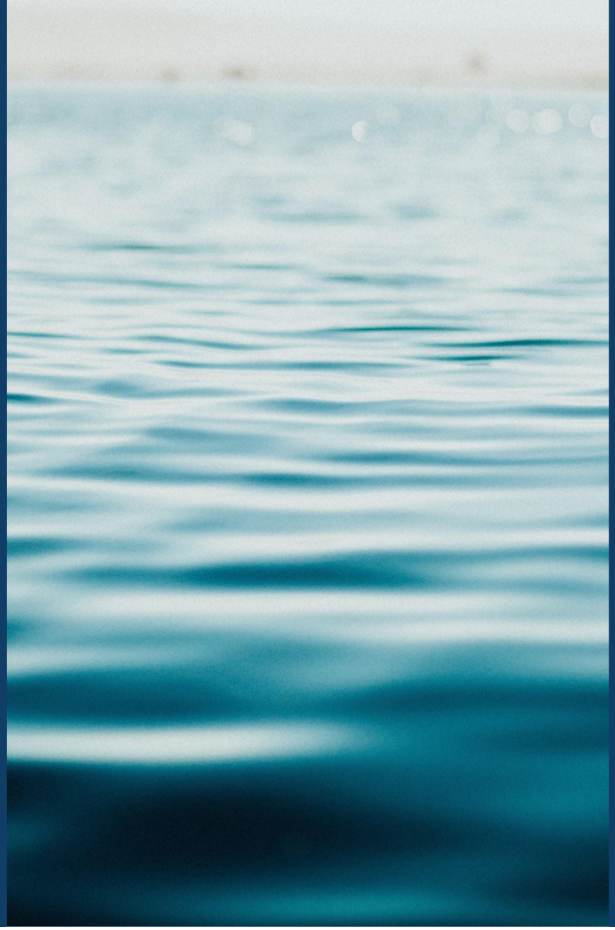
Zwolle, XX juni 2025

Hoogachtend,
TIC Assurance B.V.

H.F.G. (Henk) van den Top MSc RA EMA

Inhoud

1. Samenvatting
2. Aanpak jaarrekeningcontrole
3. Rechtmatigheidsverantwoording
4. Financiële analyse
5. Uitkomsten eindejaarscontrole
6. Overige onderwerpen
7. Foutenevaluatie

TIC Assurance

Independence by Nature

TIC Assurance

Independence by Nature

1. Samenvatting

Onderwerp	Toelichting
Strekking controleverklaring	Wij geven een verklaring af met goedkeurende strekking inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Ook de rechtmatigheids-verantwoording van het bestuur valt onder dit oordeel.
Resultaat	U heeft over 2024 een positief resultaat behaald van € 129.693. Daarmee komt uw eigen vermogen ultimo 2024 uit op € 483.000. Het resultaat wordt grotendeels verklaard doordat er minder uitgaven zijn gerealiseerd op het project rondom de aanbesteding van het doelgroepenvervoer dan waar in de begroting rekening was gehouden.
Rechtmatigheids-verantwoording	Sinds voorgaand jaar legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de regels ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik. Er zijn geen onrechtmatigheden geïdentificeerd. Wij hebben vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening overeenkomstig de voor u geldende verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben verder geconcludeerd dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.
Controleverschillen	Er zijn enkele controleverschillen geïdentificeerd in de concept jaarrekening, die zijn teruggekoppeld aan de organisatie. In de definitieve jaarrekening zijn er geen ongecorrigeerde verschillen achtergebleven.
Kwaliteit van de interne beheersing	De kwaliteit van de interne beheersing lijdt onder het feit dat de organisatie grotendeels is georganiseerd door parttime medewerkers/tijdelijke inhuurkrachten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan het voeren van een GR door wet- en regelgeving toe. Dit geeft wrijving aan de verantwoordingskant. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de verstrekte management letter.
IT-omgeving en AVG	De IT-omgeving en AVG zijn onderwerpen die steeds belangrijker worden. Ook bij de accountantscontrole krijgt dit steeds meer aandacht. Wij hebben in onze controle geen signalen van zaken die om directe actie vragen.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	U heeft ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik. Wel adviseren wij een organisatie brede fraude risicoanalyse op te stellen en periodiek te actualiseren.

TIC Assurance

Independence by Nature

2. Aanpak jaarrekeningcontrole

Reikwijdte controle

U heeft ons verzocht om de jaarrekening 2024 te controleren. Het doel van deze jaarrekening-controle is om een oordeel te geven of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheids-verantwoording) een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december en van het resultaat over het boekjaar 2024. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden vallen..

Significante risico's

Significante risico's zijn risico's op een afwijking van materieel belang waaraan tijdens de controle bijzondere aandacht moet worden besteed door de accountant.

Op basis van gesprekken met het management en medewerkers van Publiek Vervoer hebben wij een aantal aandachtspunten onderkend die leiden tot een verhoogd risico op afwijkingen in de jaarrekening.

Significante risico's (*vervolg*)

Om deze risico's toereikend te mitigeren hebben wij bij het plannen en uitvoeren van onze controle specifiek aandacht besteed aan de volgende kernpunten:

- het risico op doorbreking van de interne beheersing door management (verplicht risico op basis van de Nederlandse controlestandaarden)
- het risico dat de rechtmatigheidsverantwoording onjuist of onvolledig is opgenomen in de jaarrekening.
- Het risico dat de WNT verantwoording onjuist of onvolledig is opgenomen in de jaarrekening.

Eventuele specifieke opmerkingen ten aanzien van de kernpunten van de controle zijn in het vervolg van dit verslag toegelicht.

TIC Assurance

Independence by Nature

3. Rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Rechtmatigheidsverantwoording is getrouw

Het boekjaar 2024 is het tweede jaar waarbij Publiek Vervoer zich moet verantwoorden over de rechtmatigheid van uitgaven en inkomsten. Gezien de beperkte omvang van de organisatie en het feit dat voor vitale processen gebruik gemaakt wordt van serviceorganisaties (denk aan de financiële administratie door gemeente Groningen en de salarisadministratie door gemeente Emmen) is het voor 2024 een uitdaging geweest om een goed onderbouwd rechtmatigheidsdossier te overleggen. De kaderstellende documentatie is op orde:

- Vastgestelde normenkader 2024
- Vastgestelde financiële verordening 2023
- Vastgestelde verantwoordingsgrens 3%

Op basis van het rechtmatigheidsdossier en de daarbij uitgevoerde werkzaamheden stellen wij vast dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Hiernaast is per rechtmatigheids-criteria een korte toelichting opgenomen.

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid bestaat uit twee elementen, namelijk op het niveau van de begroting en op het niveau van gedane investeringen. Publiek Vervoer heeft in 2024 geen investeringen verricht, waardoor er op het niveau van de investeringsrechtmatigheid geen bevindingen zijn te vermelden. Op de totale begrote lasten/baten omvang is er sprake van respectievelijk een onderschrijding en overschrijding. Conform de afspraken in de financiële beheersverordening wordt begrotings-rechtmatigheid op het niveau van de totale omvang lasten en baten gewogen. Hierdoor is er geen sprake van een begrotings-onrechtmatigheid.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op het naleven van geldende interne- en externe wet- en regelgeving (zoals opgenomen in het nomen-kader). De belangrijkste voorwaarden hebben relatie met de geldende drempels in het EU aanbestedingsreglement. Wij hebben kennisgenomen van de analyse of er sprake is van onrechtmatigheden in de aanbestedingen. Wij onderschrijven de conclusie dat Publiek Vervoer hierin niet onrechtmatig heeft gehandeld in 2024..

TIC Assurance

Independence by Nature

3. Rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Voorwaardencriterium (vervolg)

Op basis van een vastgestelde autorisatieflow worden inkomende facturen altijd door de juiste budgethouder geautoriseerd alvorens deze betaalbaar worden gesteld. Hiermee voldoet Publiek Vervoer aan het 'bevoegdheden besluit' zoals opgenomen in het normenkader. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid ten aanzien van het voorwaardencriterium.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De GR moet voorkomen dat mensen en organisaties misbruik maken van regelingen. Dit betekent dat de GR controleert of de maatregelen om misbruik te voorkomen, goed werken. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Er zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen, maar bij Publiek Vervoer ontbreekt het M&O beleid. De commissie BBV adviseert een overkoepelend beleidsstuk M&O te maken. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening. Wij onderschrijven dit advies.

TIC Assurance

Independence by Nature

4. Financiele analyse en kengetallen

Financiele prestaties	2024	2023
[1] Solvabiliteit	**0,72**	**0,81**
Eigen vermogen / totaal vermogen		
[2] Current ratio	**3,50**	**5,30**
Vlottende activa / vlottende passiva		
[3] Bedrijfsvoeringskosten	**12%**	**9%**
Bedrijfsvoeringskosten / totaal baten		
[4] Personeel	**60%**	**88%**
Personeelskosten / totaal baten		

[1] – Solvabiliteit is de mate waarin Publiek Vervoer in staat is om op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe beter.

[2] – De current ratio is een financiële kengetal dat aangeeft in welke mate Publiek Vervoer haar kortlopende verplichtingen kan voldoen met haar kortlopende activa. Hoe hoger de ratio, hoe beter.

[3] – De omvang van de bedrijfsvoeringskosten in 2024 zijn hoger dan in 2023 omdat er in 2024 een onderzoek is gefinancierd met als doel de organisatie minder kwetsbaar te laten zijn in de toekomst.

[4] – De personeelslasten zijn in 2024 lager dan in 2023 omdat vacatures niet het gehele jaar zijn ingevuld geweest.

TIC Assurance

Independence by Nature

5. Uitkomsten eindejaarscontrole (1/2)

Vorderingen

De vorderingen zijn in 2024 toegenomen met € 551 duizend, door met name:

- De aanvullende financiering is door Publiek Vervoer begin december uit gefactureerd, waardoor per jaareinde nog niet ontvangen (€ 309.385).
- Er is € 320.000 aan middelen gestald in 's Rijks schatkist.

Wij hebben diverse gegevensgerichte controles (waaronder steekproeven op de afloop van de debiteuren) uitgevoerd en we hebben geen afwijkingen geconstateerd.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2024 afgenomen met € 315 duizend, door met name:

- Het saldo bij de Rijksschatkist bedraagt ultimo 2024 € 320.000. In de controle is gebleken dat de rente van het laatste kwartaal niet is verwerkt in het resultaat. Het gaat om circa € 10 duizend. In de definitieve jaarrekening is deze bate alsnog toegevoegd aan het resultaat.

Liquide middelen (vervolg)

- We hebben vastgesteld dat de autorisaties van de BNG niet up to date zijn. De voormalig controller stond nog opgenomen als profiel in de autorisaties van de BNG. Inmiddels heeft Publiek Vervoer dit opgelost.
- Als onderdeel van de werkzaamheden aan het betalingsverkeer hebben we een rechtstreekse uitdraai van de BNG (waarbij alle batches zijn uitgesplitst naar individuele factuur) beoordeeld. We hebben hierbij gezocht naar de volgende type betalingen:

  - Analyse op dubbele betalingen;

  - Analyse betalingen aan bankrekening buiten NL;

  Bovenstaande analyse heeft geen afwijkingen laten zien.

Vlottende passiva

De vlottende activa zijn in 2024 toegenomen met € 107 duizend, door met name:

- De bijdrage aan OV Bureau Groningen en Drenthe voor de huur van gebouwen, gebruik van software en de inzet van medewerkers is pas in december verstuurd aan Publiek Vervoer (circa € 80.000)
- Gemeente Emmen heeft laat in 2025 pas haar factuur voor de inzet van een project medewerker verstuurd aan Publiek Vervoer (circa € 15.000)

Wij hebben diverse gegevensgerichte controles (waaronder een analyse op de volledigheid van de schuldpositie) uitgevoerd hebben geen afwijkingen geconstateerd.

TIC Assurance

Independence by Nature

5. Uitkomsten eindejaarscontrole (2/2)

Baten

De baten bestaan voornamelijk uit een vaste bijdrage van de deelnemers van circa € 950 duizend. Daarnaast zijn er twee eenmalige verhogingen opgevraagd (en conform besloten middels een begrotingswijziging).

- Voor het compenseren van de CAO loonontwikkelingen is er een bedrag van € 75 duizend opgevraagd bij de deelnemers.
- Ten aanzien van het aanbestedingstraject inzake het doelgroepenvervoer is een aanvullende dekking van circa € 180 duizend opgevraagd.
- Begin 2024 heeft Publiek Vervoer het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) van 2023 afgerond en in het najaar is gestart met de KTO over 2024. De kosten hiervoor (€ 26.000) zijn doorbelast aan de deelnemers.

Wij hebben gegevensgerichte controles (waaronder aansluiting met de besluitvorming en vastgestelde begroting over 2024) uitgevoerd op de baten en hebben geen afwijkingen geconstateerd.

Lasten

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben we een cijfermatige analyse verricht tussen de realisatie van 2024 en 2023. Zie hieronder de cijfermatige opstelling:

Lasten	Gerealiseerd 2024	Begroot n.w. 2024	Gerealiseerd 2023
Personeel	€ 486.773	€ 629.988	€ 431.178
Inhuur [1]	€ 240.315	€ 157.386	€ 417.186
DVO OV-bureau	€ 43.840	€ 51.122	€ 53.326
DVO Gemeenten	€ 17.880	€ 16.788	€ 26.720
Bedrijfsvoeringskosten [2]	€ 147.948	€ 133.800	€ 87.632
Projectkosten [3]	€ 138.644	€ 270.000	€ 20.363
Onvoorzien	€ -	€ 10.000	€ -
Totaal	**€ 1.075.400**	**€ 1.269.084**	**€ 1.036.405**

Bron: concept jaarrekening 2024 en getekende jaarrekening 2023.

[1] = Stijging in inhuurlasten van 2024 ten opzichte van 2023 hoger als gevolg van de inhuur/ondersteuning voor de vertrekkende directeur en projectmedewerker.

Lasten (vervolg)

[2] = De bedrijfsvoering kosten zijn in 2024 fors hoger als gevolg van eenmalige meevallers in 2023 en financiering van diverse onderzoeken in 2024 zoals onderzoek naar de kwetsbaarheid bedrijfsvoering, onderzoek naar ZZP constructie in het kader van wet DBA en onderzoek naar ICT gerelateerde onderwerpen (Cyber, AVG).

[3] = Als gevolg van de aankomende te publiceren aanbesteding voor het doelgroepenvervoer zijn er voorbereidingskosten gemaakt in 2024. Door een aanpassing in de planning vallen deze kosten (nu nog) lager uit dan begroot (€ 270.000), waardoor er in 2024 een meevaller is ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Als onderdeel van onze controle hebben we diverse gegevensgerichte werkzaamheden verricht, waaronder het uitvoeren van steekproeven op de lasten. We hebben daarbij vier afwijkingen geconstateerd. Zie hiervoor paragraaf [Bijlage – Gecorrigeerde verschillen].

TIC Assurance

Independence by Nature

6. Overige onderwerpen (1/2)

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld onder de veronderstelling dat er sprake is van continuïteit van de activiteiten. Wij hebben de continuïteit van uw organisatie beoordeeld aan de hand van de financiële positie per balansdatum, de prognose voor 2025 en gesprekken met u. Daarin hebben wij ook de recente ontwikkelingen met betrekking tot de organisatiestructuur betrokken.

Uit onze beoordeling blijkt geen (materiële) onzekerheid over de continuïteit. Wij kunnen derhalve instemmen met de opstelling van de jaarrekening onder de veronderstelling dat sprake is van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Schattingen

De jaarrekening bevat posten die onderhevig zijn aan schattingen waarbij subjectiviteit en complexiteit een rol spelen. Vanwege de inherente onzekerheid die met deze posten samenhangt moet het bestuur oordeelsvorming toepassen. De subjectiviteit en complexiteit heeft met name betrekking op de waardering van de debiteuren. Wij hebben de inschattingen van het bestuur beoordeeld. Wij hebben voor deze inschattingen het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en in overeenstemming met het verslaggevingsstelsel.

TIC Assurance

Independence by Nature

6. Overige onderwerpen (2/2)

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. Op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht is de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. De belangrijkste punten uit de ViO zijn:

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en senior teamleden maximaal zeven achtereenvolgende jaren betrokken zijn bij de controle van de jaarrekening. Daarvan is bij het controleteam van Publiek Vervoer geen sprake.

Samenloop van dienstverlening

Omdat TIC Assurance zich focust op de assurance diensten, is er geen sprake van ongeoorloofde samenloop van dienstverlening waarbij tevens non-assurance diensten worden verricht. Daarom is de dienstverlening door TIC Assurance van nature onafhankelijk.

Geschenken en uitingen van gastvrijheid

Het is verboden een assurance-opdracht uit te voeren als geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid de grens van € 100 te boven gaan. Wij bevestigen hierbij dat geen sprake was van dergelijke verstrekte- of ontvangen geschenken.

TIC Assurance

Independence by Nature

7. Foutenevaluatie

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve" materialiteit. Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). Het totaal van deze lasten over 2024 bij Publiek Vervoer is € 1.075.000. De bij u te hanteren materialiteit bedraagt derhalve (afgerond naar beneden) € 10.750. Mochten we niet-gecorrigeerde fouten onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor onzekerheden bedraagt de grens 3%, derhalve € 32.250.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt 5% van de materialiteit, bij u dus 5% van € 10.750, te weten (afgerond naar beneden) € 535.

Niet gecorrigeerde controleverschillen	**Bedrag**	**Invloed eigen vermogen ultimo jaar**	**Invloed resultaat**
Totaal verschillen getrouwheid	NVT	NVT	NVT
Totaal onzekerheden getrouwheid	NVT	NVT	NVT
Totaal	0	0	0

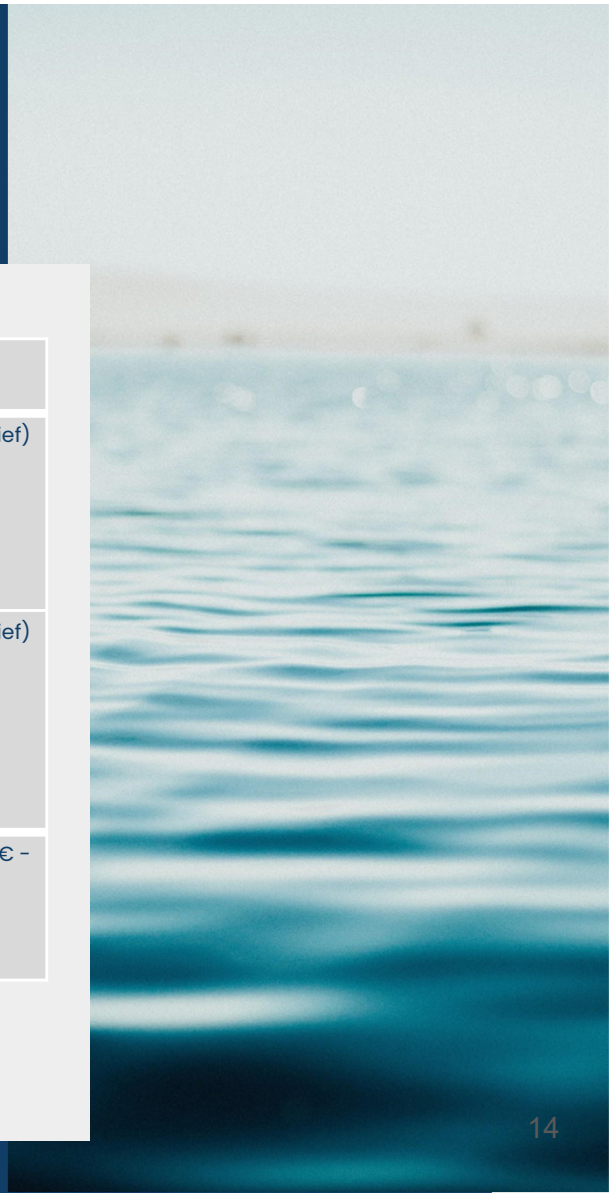

TIC Assurance

Independence by Nature

Bijlage – Gecorrigeerde verschillen (1/2)

Overzicht van gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
De rentebate van het schatkistbankieren over 2024 is niet opgenomen in het concept van de jaarstukken. Het gaat om circa € 9,6 duizend. De volgende correctie boeking is doorgevoerd: Schatkistbankieren € 9,641 @ Rentebate € 9,641	€ 9,641 (positief)	€ 9,641 (positief)	€ 9,641 (positief)
Als gevolg van het niet boeken van de afschrijvingen van de credit card over december 2024 zijn de lasten in de concept jaarstukken circa € 0,8 duizend te laag gepresenteerd. De volgende correctie boeking is doorgevoerd: Licentiekosten € 826 @ Overige schulden € 826	€ 826 (negatief)	€ 826 (negatief)	€ 826 (negatief)
In de concept WNT verantwoording was bij de opstelling van de WNT één vergoedingscomponent per abuis niet volledig meegenomen in de opstelling, terwijl dit component wel classificeert als WNT vergoeding cf. uitvoeringsregeling WNT. Dit is in de definitieve jaarrekening hersteld.	€ 2,960	€ -	€ -

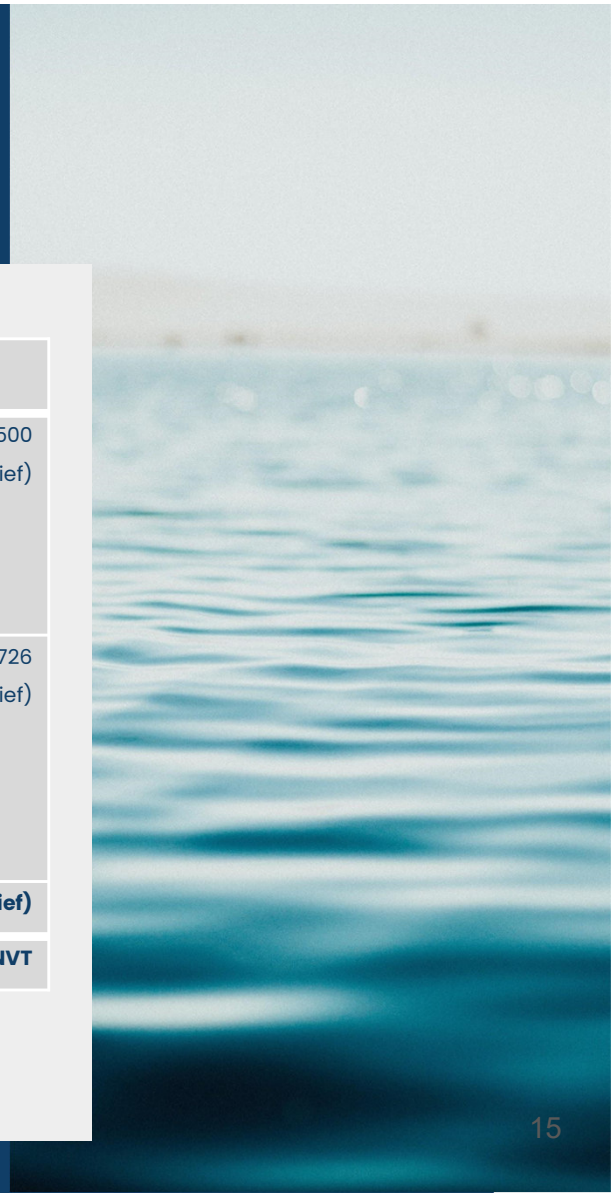

TIC Assurance

Independence by Nature

Bijlage – Gecorrigeerde verschillen (2/2)

Overzicht van gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
In de concept jaarrekening 2024 van Publiek Vervoer stond per 31/12/2024 een reservering voor accountantskosten, terwijl de prestaties voor deze kosten in 2025 pas zullen worden geleverd. De volgende correctie boeking is doorgevoerd: Reservering accountantskosten € 10,500 @ Accountantskosten € 10,500	€ 10,500 (positief)	€ 10,500 (positief)	€ 10,500 (positief)
Tijdens de eindejaarscontrole is door gemeente Emmen een factuur gestuurd voor de inzet van een projectmedewerker in 2024. Gezien de omvang van het bedrag in relatie tot de materialiteit is deze factuur alsnog verwerkt in het resultaat voor 2024. De volgende correctieboeking is doorgevoerd: Projectkosten € 14.726 @ Nog te ontvangen facturen € 14.726	€ 14.726 (negatief)	€ 14.726 (negatief)	€ 14.726 (negatief)
Totaal verschillen getrouwheid	**€ 4.589 (positief)**	**€ 4.589 (positief)**	**€ 4.589 (positief)**
Totaal onzekerheden getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**

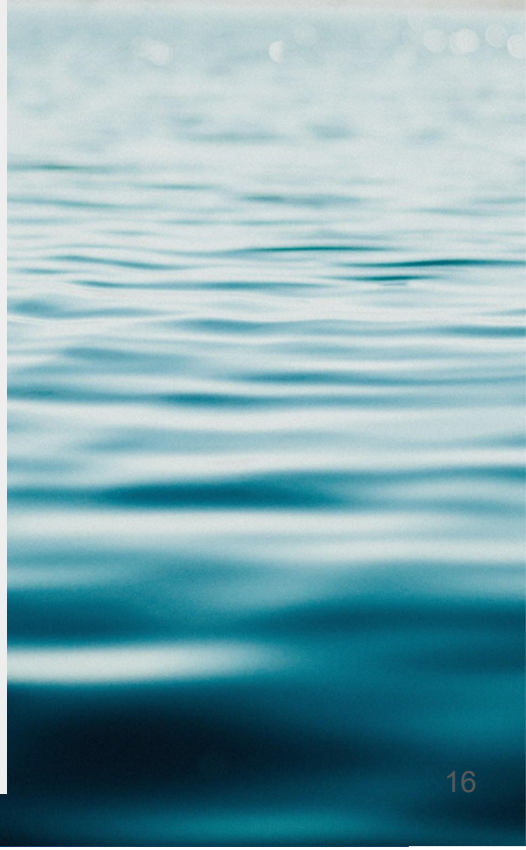

TIC Assurance

Independence by Nature

Bijlage – Ongecorrigeerde verschillen

Overzicht van ongecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**
Totaal onzekerheden getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**

TIC Assurance

Independence by Nature

TIC Assurance B.V.

Grote Voort 247, 8041 BL Zwolle

Tel. 085 – 500 03 93

Bijlage 6.2.c

Onderwerp	Beantwoording zienswijzen begrotingswijziging 2024 en begroting 2025 - 2028
datum	14-08-2024
aan	Bestuur Publiek Vervoer Groningen Drenthe

1. Aanleiding

Naar aanleiding van de begrotingswijziging 2024 en de meerjarenbegroting 2025 – 2028 zijn bij de deelnemende organisaties zienswijzen gevraagd. In deze memo worden de ingediende zienswijzen besproken en de reactie daarop vanuit Publiek Vervoer.

2. Zienswijzen

In reactie op de meerjarenbegroting 2025 – 2028 zijn de volgende reacties ontvangen (zie Bijlage I voor het totaaloverzicht):

1. De meeste reacties verwezen naar de voor 2026 verwachte verlaging van het gemeentefonds (het vermeende ravijnjaar). Een zevental gemeenten heeft Publiek Vervoer gevraagd om mee te denken over hoe de uitvoeringskosten en de kosten van het vervoer omlaag gebracht kunnen worden. De gezamenlijke Groninger gemeenten hebben in lijn hiermee een verzoek gedaan om mee te denken in scenario's om de bijdragen naar beneden bij te stellen.

2. Daarnaast kwam er van een tweetal gemeenten het verzoek om de begroting van de aanbesteding specifieker te formuleren, te delen en periodiek te rapporteren over de voortgang op inhoud en qua financiën. Met het verzoek om te streven naar een overschot, om dat vervolgens terug te geven aan de deelnemers.

3. Vanuit het OV-bureau kwam het verzoek om meer aandacht te geven aan de gezamenlijke opgave van Publiek Vervoer en OV-bureau.

3. Reactie

Voorstel is om vanuit Publiek Vervoer als volgt te reageren. De ingediende zienswijze wordt beantwoord met dat deel uit onderstaande tekst dat daar betrekking op heeft:

LS,

Wij hebben uw zienswijze ontvangen op de begroting van Publiek Vervoer. De reacties van de deelnemende organisaties zijn samen te vatten in drie onderwerpen:
1. Het verzoek om kritisch te zijn op de kosten van Publiek Vervoer richting 2026, het jaar waarin wordt verwacht dat de bijdrage vanuit het gemeentefonds fors wordt verlaagd;
2. De aanbesteding scherp te begroten, te rapporteren op voortgang financieel en inhoudelijk en zoveel mogelijk te sturen op onderuitnutting;
3. Het verzoek om aandacht te besteden aan de inhoudelijke samenwerking tussen OV-bureau en Publiek Vervoer.

Publiek Vervoer is zich bewust van haar rol en het feit dat de dienstverlening voor inwoners met publieke middelen wordt georganiseerd. Wij beantwoorden dan ook graag de zienswijzen als volgt:

Ad 1. Kosten van Publiek Vervoer

U heeft ons gevraagd om rekening te houden met het ravijnjaar en de kosten van Publiek Vervoer zo mogelijk te drukken. Publiek Vervoer wil hier actief gehoor aan geven. Er zijn drie mogelijkheden om daar gezamenlijk scherp op te zijn: dat betreft de kosten van het huidige contract, kosten van het toekomstige contract en de kosten van de uitvoeringsorganisatie.

Wat betreft het huidige contract:
Voor het huidige contract kunnen we scherpte zoeken in de kosten. Dit kan op twee manieren. Enerzijds door inzicht te geven in het reisgedrag van de Wmo-gebruikers in uw gemeenten via het Reizigersprofiel dat de relatiemanager van Publiek Vervoer voor uw gemeente kan opstellen. Daarmee kan de gemeente reflecteren op het geformuleerde beleid en de mate waarin daarop wordt gestuurd in de uitvoering. Anderzijds door middel van de vlootschouw waarmee aan consulenten inzichtelijk wordt gemaakt wat de effecten zijn van de indiceringen die zij afgeven. Dit helpt om scherp te indiceren, hebben we gezien, en te voorkomen dat er te snel/gemakkelijk dure indicaties worden afgegeven als solo-vervoer of de indicatie medisch begeleider noodzakelijk. Wat daarbij van belang is, is dat dit door de gemeente verplicht wordt gesteld voor alle consulenten en niet vrijblijvend is. Zo kunnen we de toebedeling van deze voorziening zo strak mogelijk laten uitvoeren.

Waar meer invloed uit is te oefenen, is het aanstaande nieuwe contract: iedere gemeente bepaalt zelf de complexiteit en het volume van het contract. Aan de “voorkant” is meer effect te bereiken dan gedurende een reeds lopend contract.

Voor de lange termijn kunnen de deelnemers daarvoor twee dingen doen. Allereerst een bewust breed mobiliteitsbeleid voor inwoners formuleren, waarbij wordt nagedacht over alternatieven voor dure oplossingen. De gemeente Meppel doet dit bijvoorbeeld door dingen uit te proberen als het verstrekken van elektrische fietsen aan leerlingen, samen met inwoners zoeken naar alternatieven vanuit het eigen netwerk, het beschikbaar stellen van andere vervoersvormen (scootmobiel, driewieler met trapondersteuning, etc.), etc. Op deze manier wordt breed nagedacht over mobiliteit van inwoners, over goedkopere alternatieven die mogelijk ook passend zijn en niet alleen over de bijna automatische inzet van taxi’s voor leerlingen en mensen die gebruik kunnen maken van Wmo-vervoer. Dit helpt in het tweede aspect dat gemeenten kunnen doen, namelijk scherp in het perceel inbrengen wat jullie verlangen van het nieuwe contract. Het is voor ons een wezenlijk onderdeel van de discussie in de bijeenkomsten in het najaar: wat is het niveau van dienstverlening dat je wil laten geven (denk aan zaken als hoe lang van tevoren bellen: een uur zoals nu, of een dag. Of aan de stiptheidspercentages die je verlangt), aan wie, wat mag het kosten, wat ben je als bestuurder/ gemeente bereid om van een inwoner zelf te verlangen, etc.

Wat betreft de kosten van de uitvoeringsorganisatie wordt in de komende weken onderzocht hoe Publiek Vervoer de bedrijfsvoering effectief kan structureren. De huidige manier van organiseren wordt reeds jaren gezien als minimaal en daardoor kwetsbaar: zo worden de PIOFACH-taken van de bedrijfsvoering nu verspreid over drie deelnemers en enkele ZZP-ers uitgevoerd. Het versterken van de bedrijfsvoering staat in de komende weken centraal. Het bestuur van Publiek Vervoer onderzoekt op welke manieren deze minder kwetsbaar kan zijn. Bij dit onderzoek zullen ook besparingsmogelijkheden worden meegenomen bij het maken van een keuze voor de toekomstige inrichting.

Ad 2. Begroting en voortgang aanbesteding

De aanbesteding is belangrijk voor onze deelnemers en voor ons als organisatie. We dragen er zorg voor dat deze robuust wordt uitgevoerd. Onderdeel daarvan is een nieuwe inrichting van de werkgroep na het vertrek van de projectleider, eerder dit jaar. Door een inkoper aan te trekken en feedback te organiseren bij een externe partij, denken we de inrichting van de werkgroep sterker te hebben gemaakt. In het bestuursoverleg van 19 juni 2024 is afgesproken dat het bestuur van Publiek Vervoer optreedt als stuurgroep voor de aanbesteding. In het overleg van 11 september worden de aangescherpte begroting en de voortgang op inhoud en financiën gepresenteerd aan de stuurgroep. Via de stuurgroep worden de leden op de hoogte gehouden. Mochten er vragen zijn over de aanbesteding, dan beantwoorden we die graag.

Ad 3. Aansluiting OV – publiek vervoer

De wijze waarop aandacht wordt besteed aan de aansluiting met OV is besproken in de bestuursvergadering van 19 juni 2024. Daar is een programma met een viertal activiteiten afgesproken. In de bestuurlijke ontmoeting tussen de besturen van OV-bureau en Publiek Vervoer zal dit dienen als de inbreng van Publiek Vervoer in de samenwerking, waarbij we blijven openstaan voor manieren om de samenwerking te versterken.

4. Vervolg

Wanneer het bestuur het eens is met bovenstaande reactie op de zienswijzen, zullen de partijen die een zienswijze hebben ingediend een reactie als bovenstaand op hun zienswijze ontvangen. Via de bestuursstukken zullen de reacties tevens worden gedeeld met de deelnemers.

Bijlage I: Ontvangen zienswijzen ontwerpbegroting 2025- 2028

Nr.	Deelnemer	Reactie ontwerp begroting 2025-2028	Reactie begrotings-wijziging 2024	Opmerking
1	Gem. Aa en Hunze	Zienswijze	Geen zienswijze	
2	Gem. Assen	Geen zienwijze		Aandacht ravijnjaar *
3	Gem. Borger-Odoorn	Geen zienswijze		-
4	Gem. Coevorden			
5	Gem. De Wolden	Zienswijze		Geen actie vereist/ aandachtspunt ravijnjaar *
6	Gem. Eemsdelta	Geen zienswijze	Geen zienswijze	-
7	Gem. Emmen	Geen zienswijze		
8	Gem. Groningen			
9	Gem. Het Hogeland	Geen zienswijze		Financiële vraag Raad mbt jaarrekening vervoerder. Is beantwoord
10	Gem. Hoogeveen	Zienswijze		Geen actie vereist/ aandachtspunt ravijnjaar*
11	Gem. Meppel			Winstwaarschuwing begroting jaarschijf 2026/ Geen actie vereist/ aandachtspunt ravijnjaar*
12	Gem.Midden-Drenthe	Zienswijze		De financiële situatie van gemeenten is de komende jaren onzeker. Dit is een zeer* zorgelijke ontwikkeling en wij moeten ons daarom voorbereiden op jaren waarin we waarschijnlijk te maken krijgen met grote structurele financiële tekorten. In deze voorbereiding op de ravijnjaren wordt ook onderzocht hoe we in de toekomst omgaan met onze gemeenschappelijke regelingen. Mogelijk vragen we ook van u een bijdrage. We vragen u daarom alvast om hierover na te denken, want dit vraagt uiteraard om eventuele keuzes in de uitvoering.
13	Gem. Midden-Groningen	Zienswijze		Voortgang project aanbesteding wordt door de periodiek door de projectgroep gerapporteerd (meetpunt bestuursvergadering?)
14	Gem. Noordenveld	Geen zienswijze		-
15	Gem. Oldambt	Zienswijze		*Gelet op de omvangrijke korting op het gemeentefonds vanaf 2026, Publiek vervoer te verzoeken voorbereidingen te treffen om*

				te komen tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage aan Publiek Vervoer en hiertoe een bestuurlijke opdracht te formuleren aan de organisatie Publiek vervoer"
16	Gem. Pekela			
17	Gem. Stadskanaal	Zienswijze	Zienswijze	2025-2028 Duidelijke planning met overzicht van onderbouwingen ontbreekt 2024 Financiële begrotingswijziging is te algemeen geformuleerd
18	Gem. Tynaarlo	Geen zienswijze		-
19	Gem. Veendam	Geen zienswijze	Geen zienswijze	-
20	Gem. Westerkwartier	Geen zienswijze		Brief 09-07-2024 namens alle Groninger gemeenten: aandacht voor ravijnjaar
21	Gem. Westerveld	Zienswijze	Zienswijze	Beheersing van de kosten en aandacht voor de kosten van de aanbesteding
22	Gem. Westerwolde	Geen zienswijze		
23	OV-bureau	Zienswijze		Meer aandacht geven gezamenlijke opgave van zowel PV als OV-bureau om verregaande integratie van het gemeentelijk doelgroepenvervoer en het openbaar vervoer te realiseren

Gemeente Westerkwartier Zienswijze namens alle Groningse gemeenten *

*Ravijnjaar

Raadsvergadering

Dossiernummer	2553
Extern Zaak ID	1895ESUITE394222025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.g
Titel	Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026 (39422-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10g Raadsvoorstel inzake SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026
10g.1 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2024
10g.2 SOZOG jaarstukken 2024
10g.3 Concept begroting SOZOG 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG
2. Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG
2. Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.

Raadsvoorstel

Onderwerp	SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	39422-2025
Steller	Iris Haaijer-Oldenburger
Portefeuillehouder(s)	Jurrie Nieboer
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Het Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) is een gemeenschappelijke regeling tussen 5 gemeenten, te weten: Midden-Groningen, Pekela, Oldambt, Stadskanaal en Veendam. Het SOZOG is opgericht in de jaren ’70, met als doelstelling de gezamenlijke verwerking van afval.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** **1.** Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG **2.** Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.
Samenvatting	Op grond van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) wordt de raad in de gelegenheid gesteld een zienswijze over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG in te dienen. In de conceptbegroting van het SOZOG gaat het om geringe lasten die door de deelnemende gemeenten moeten worden betaald. Voor de gemeente Oldambt betreft dit € 11.012.
Bijlage(n)	1. Aanbiedingsbrief jaarstukken 2024 2. SOZOG jaarstukken 2024 3. Concept begroting SOZOG 2026
AVG	N.V.T.

TOELICHTING

Inleiding

Op 19 mei 2025 heeft het samenwerkingsverband SOZOG aan de raden van de deelnemende gemeenten de ontwerpbegroting 2026 en de jaarrekening 2024 toegezonden.
Op grond van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) wordt de raad in de gelegenheid gesteld een zienswijze over de conceptbegroting 2026 van het Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen (SOZOG) naar voren te brengen.
De gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling SOZOG, worden in de gelegenheid gesteld hun op- en/of aanmerkingen in te brengen.

Motivatie

In de conceptbegroting van het SOZOG gaat het om geringe lasten die door de vijf deelnemende SOZOG-gemeenten moeten worden betaald. Voor de gemeente Oldambt betreft dit € 11.012. Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen op de conceptbegroting.

Voor de jaarrekening is dit jaar opnieuw gekozen om te werken met een samenstellingsverklaring in plaats van een accountantsverklaring. Hierdoor zijn de kosten lager en meer passend bij de grootte van de GR-regeling. Voor deze aanpassing is vooraf afstemming geweest met GS.

De intentie is uitgesproken om de gemeenschappelijke regeling op te heffen wanneer het gezamenlijke contract voor de verwerking van restafval afloopt. Dit is uiterlijk 31 december 2027. Bij de aanbesteding voor een nieuw gft-contract is al rekening gehouden met een andere basis van het SOZOG. Daarbij heeft SOZOG aanbesteed maar is er per gemeente een overeenkomst gesloten.

Betrokkenheid (externe) partners

De andere deelnemende gemeenten van het SOZOG kunnen uiteraard eventueel een zienswijze indienen over de conceptbegroting.

Consequenties

De omvang van de SOZOG-begroting 2026 is € 44.710. De geraamde kosten betreffen secretariaatskosten, administratiekosten, advieskosten en de kosten van een accountant.
De totale bijdrage van de gemeente Oldambt in 2026 is geraamd op € 11.012 naar rato van inwoneraantal. Dit bedrag wordt opgenomen in onze gemeentelijke begroting 2026. De kosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.
De jaarlijkse lasten in de meerjarenbegroting 2026-2027 van het SOZOG worden geraamd op:
2027 € 45.825.

Vervolg

Het besluit van de raad wordt medegedeeld aan het Algemeen Bestuur van het SOZOG.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering 2 juli 2025	Agendapunt	Zaaknummer 39422-2025
SOZOG jaarrekening 2024 en begroting 2026		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025 gelet op artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Besluit

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2025 van het SOZOG
2. Geen zienswijze in te dienen over de conceptbegroting 2026 van het SOZOG.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

T: +31 (0)50 521 57 57
E: groningen@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Accountancy, Tax & Legal B.V.
Postbus 253, 9700 AG Groningen
Paterswoldseweg 810, 9728 BM Groningen
Nederland

Gemeenschappelijke Regeling SOZOG
T.a.v. de heer K.J. Dijk
Raadhuisplein 1
9501 SZ STADSKANAAL

Groningen, 11 april 2025

Kenmerk : RvdL/FB/JW/AMT/1096528/001
Betreft : jaarrekening 2024 van Gemeenschappelijke Regeling SOZOG.

Geachte heer Dijk,

Wij hebben voor u de jaarrekening samengesteld van bovengenoemde vennootschap en daarbij een samenstellingsverklaring afgegeven gedateerd op 11 april 2025 .

Wij geven u hierbij toestemming om de samenstellingsverklaring samen met de jaarstukken aan de bank of andere zakelijke relaties te verstrekken.

Bijzondere omstandigheden

Overigens wijzen wij erop dat indien tot de algemene vergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarstukken noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de vergadering moet worden gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 2:362 lid 6 BW en artikel 2:380a BW. In die situatie vervalt onze toestemming voor het openbaar maken van de samenstellingsverklaring.

Tot slot

Voor ons dossier ontvangen wij graag een kopie van de ondertekende notulen van de algemene vergadering waarin de jaarrekening is vastgesteld.

Voor nadere toelichting kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

BDO Accountants
namens deze,

Digitaal ondertekend door:

Ronald van der Laan
11 april 2025 10:09 +02:00

H.R.R. van der Laan RA

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171188.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Accountancy, Tax & Legal, BDO Accountants, BDO International Tax Services, BDO Tax Consultants, BDO Global Outsourcing, BDO Accountancy & Tax, BDO Outsourcing, BDO Retail Accounting, BDO Tax, BDO Legal, BDO Tax & Legal, BDO Accountants & Belastingadviseurs, BDO Belastingadviseurs.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam 'BDO' optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO-netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

T: +31 (0)50 521 57 57
E: groningen@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Accountancy, Tax & Legal B.V.
Postbus 253, 9700 AG Groningen
Paterswoldseweg 810, 9728 BM Groningen
Nederland

Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen

gevestigd te Stadskanaal

Rapport inzake de jaarrekening 2024

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171188.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Accountants, BDO Accountancy & Tax, BDO Global Outsourcing, BDO IT Audit & Security, BDO IT Security, BDO International Tax Services, BDO Legal, BDO Outsourcing, BDO Retail Accounting, BDO Tax, BDO Tax & Legal, BDO Tax Consultants, IT Risk Assurance.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam "BDO" optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

Inhoudsopgave

	Pagina
Algemeen	2
Samenstellingsverklaring van de accountant	3
Bestuursverslag	**4**
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2024	5
Staat van baten en lasten over 2024	7
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
Toelichting op de balans per 31 december 2024	10
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024	12
Overige toelichtingen	13

T: +31 (0)50 521 57 57
E: groningen@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Accountancy, Tax & Legal B.V.
Postbus 253, 9700 AG Groningen
Paterswoldseweg 810, 9728 BM Groningen
Nederland

Aan de directie van
Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen
Ter attentie van K.J. Dijk
Raadhuisplein 1
9501 SZ Stadskanaal

Groningen, 11 april 2025

Geachte heer Dijk,

Ingevolge uw opdracht hebben wij de bij dit rapport opgenomen jaarrekening over het boekjaar 2024 van uw onderneming samengesteld. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de entiteit. Het is onze verantwoordelijkheid een samenstellingsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken. De jaarrekening en de samenstellingsverklaring zijn opgenomen in dit rapport.

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171188.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Accountants, BDO Accountancy & Tax, BDO Global Outsourcing, BDO IT Audit & Security, BDO IT Security, BDO International Tax Services, BDO Legal, BDO Outsourcing, BDO Retail Accounting, BDO Tax, BDO Tax & Legal, BDO Tax Consultants, IT Risk Assurance.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam "BDO" optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

T: +31 (0)50 521 57 57
E: groningen@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Accountancy, Tax & Legal B.V.
Postbus 253, 9700 AG Groningen
Paterswoldseweg 810, 9728 BM Groningen
Nederland

Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen te Stadskanaal is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2024 en de staat van baten en lasten over 2024 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Groningen, 11 april 2025

BDO Accountants
namens deze,

Digitaal ondertekend door:
Ronald van der Laan
11 april 2025 10:10 +02:00

H.R.R. van der Laan RA

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171188.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Accountants, BDO Accountancy & Tax, BDO Global Outsourcing, BDO IT Audit & Security, BDO IT Security, BDO International Tax Services, BDO Legal, BDO Outsourcing, BDO Retail Accounting, BDO Tax, BDO Tax & Legal, BDO Tax Consultants, IT Risk Assurance.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam “BDO” optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

1 Jaarverslag

Algemeen

Doelstelling
Het Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) is opgericht met als doelstelling een doelmatige en vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze van verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied.
De SOZOG heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op dit gebied te behartigen en beheert de lopende contracten.

Bestuurlijke Structuur en Organisatie.
Het SOZOG is een gemeenschappelijke regeling tussen vijf gemeenten, te weten:
- Midden-Groningen
- Oldambt
- Pekela
- Stadskanaal
- Veendam

De gemeente Pekela heeft besloten om uit de GR SOZOG te treden. Dit is tijdens de AB vergadering op 24 april 2024 medegedeeld en bevestigd met een brief op 3 juli 2024. Conform de statuten van de GR betekent dit dat de gemeente Pekela per 1 januari 2026 geen deelnemer is in de GR.

Algemeen bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit de volgende personen:
- De heer G. Borgesius, gemeente Stadskanaal, voorzitter
- De heer M. Ploeger, gemeente Midden-Groningen
- De heer J. Nieboer, gemeente Oldambt
- De heer R. Kuiper, gemeente Pekela
- De heer B. Wierenga, gemeente Veendam

Het AB heeft vergaderd op 24 april, 18 en 16 september 2024.

Secretaris
- De heer K.J. Dijk, gemeente Stadskanaal

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter de heer G. Borgesius, gemeente Stadskanaal,
de heer B. Wierenga, gemeente Veendam en de heer M. Ploeger, gemeente Midden-Groningen.

Technisch overleg (TO)
Het technisch overleg telt één lid per deelnemende gemeente. Het technisch overleg bestaat uit de volgende personen:
- De heer R. Wind, gemeente Midden-Groningen
- De heer B. Meulman, gemeente Oldambt (vanaf 1 september 2024 mevrouw I. Haaijer-Oldenburger)
- De heer M. Jonker, gemeente Pekela
- De heer E.L. Pereira, gemeente Stadskanaal
- De heer M. Wildeboer, gemeente Veendam

Administratie
De administratie wordt gevoerd door de gemeente Stadskanaal.

Resultaat van de jaarrekening

Het resultaat van de jaarrekening is neutraal, het saldo van de baten en lasten wordt met de deelnemende gemeenten verrekend. In 2024 bedraagt het saldo € 13.900,00 nadelig, dit bedrag is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
Voor het Overzicht van Baten en Lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 2 Jaarrekening.

Balans per 31 december 2024

(na resultaatverdeling)

ACTIVA

		31-12-2024	*31-12-2023*
		€ €	€ €
Vlottende activa			
Vorderingen			
Vorderingen op openbare lichamen	1	8.734	181
Liquide middelen	2	13.441	20.258
Totaal activazijde		22.175	20.439

PASSIVA

		31-12-2024		*31-12-2023*	
		€	€	€	€
Kortlopende schulden					
Schulden aan openbare lichamen	3	3.497		8.276	
Overige kortlopende schulden	4	18.678		12.163	
			22.175		20.439
Totaal passivazijde			22.175		20.439

Staat van baten en lasten over 2024

		Realisatie 2024	*Begroting 2024*	*Realisatie 2023*
		€	€	€
Ontvangen bijdragen gemeenten		70.009	39.090	35.907
Lasten				
Bedrijfslasten	5	69.368	38.780	35.371
Saldo financiële baten en lasten	6	641	310	536
Totaal van som der kosten		70.009	39.090	35.907
Totaal van netto resultaat		-	-	-

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen is feitelijk en statutair gevestigd op Raadhuisplein 1, 9501 SZ te Stadskanaal en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 51370247.

Algemene toelichting

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

Het Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) is opgericht met als doelstelling een doelmatige en vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze van verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied.
De SOZOG heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op dit gebied te behartigen en beheert de lopende contracten.

Continuïteit

Informatieverschaffing over continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingen

Informatieverschaffing over schattingen, oordelen, veronderstellingen en onzekerheden

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de ondernemingsleiding, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voorzover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

De functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de organisatie.

Grondslagen

De waardering van activa en passiva

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde inclusief transactiekosten. Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden alsmede deposito's die (zij het eventueel met opoffering van rentebaten) ter onmiddellijke beschikking staan. Indien liquide middelen (naar verwachting) langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de vennootschap, worden zij als financiële vaste activa gerubriceerd. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De waardering van de staat van baten en lasten

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengsten worden verwerkt per afzonderlijk te identificeren prestatieverplichting binnen overeenkomsten met afnemers. Om de transactieprijs te bepalen, wordt het bedrag van variabele vergoedingen voorzichtig geschat. In geval er sprake is van meerdere prestatieverplichtingen in een overeenkomst, wordt de totale transactieprijs aan de prestatieverplichtingen toegerekend naar rato van de waarde van de prestatieverplichtingen.

In principe is het SOZOG resultaatneutraal omdat de kosten na aftrek van de opbrengsten over de gemeenten worden verdeeld.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de gemeenschappelijke regeling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Activa

Vlottende activa

Vorderingen

1 Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen op gemeenten:

	31-12-2024	*31-12-2023*
	€	€
Midden-Groningen	2.663	152
Pekela	547	29
Veendam	5.524	-
	8.734	181

2 Liquide middelen

	31-12-2024	*31-12-2023*
	€	€
ING Bank N.V.	13.441	20.258

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de organisatie.

Passiva

Kortlopende schulden

3 Schulden aan openbare lichamen

Schulden aan gemeenten:

	31-12-2024	*31-12-2023*
	€	€
Stadskanaal	3.306	4.611
Veendam	-	1.846
Oldambt	191	1.819
	3.497	8.276

4 Overige kortlopende schulden

	31-12-2024	*31-12-2023*
	€	€
Nog te ontvangen facturen	16.052	12.163
Crediteuren	2.626	-
	18.678	12.163

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Geen sprake van niet uit de balans blijkende activa en verplichtingen.

Gemeenschappelijke Regeling SOZOG is niet belastingplichtig wat betreft de omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024

Ontvangen bijdragen gemeenten

	Realisatie 2024	*Begroting 2024*	*Realisatie 2023*
	€	€	€
Bijdragen gemeenten	70.009	39.090	35.907

5 Bedrijfslasten

	Realisatie 2024	*Begroting 2024*	*Realisatie 2023*
	€	€	€
Bedrijfslasten	69.368	38.780	35.371

Bedrijfslasten

	Realisatie 2024	*Begroting 2024*	*Realisatie 2023*
	€	€	€
Vergaderkosten	37.966	26.985	26.792
Administratiekosten	3.247	3.120	3.114
Accountanskosten	3.933	6.180	3.069
Secretariaatkosten	2.804	2.495	2.396
Advieskosten	21.418	-	-
	69.368	38.780	35.371

6 Saldo financiële baten en lasten

	Realisatie 2024	*Begroting 2024*	*Realisatie 2023*
	€	€	€
Bankkosten	641	310	536

Overige toelichtingen

Transparantieregeling (doorschuif btw)
Het SOZOG werkt met ingang van 2021 met het BTW compensatiefonds. Dit betekent dat de omzetbelasting, die in rekening wordt gebracht door derden over niet-ondernemersactiviteiten van het SOZOG wordt doorgeschoven naar de deelnemers op basis van de zogenaamde transparantieregeling. De lasten in de rekening zijn hoofdzakelijk bruto, dus inclusief omzetbelasting, verantwoord met uitzondering van de bankkosten.

Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Informatieverschaffing over bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is deze toelichting opgenomen. Bij het Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen bedraagt de bezoldiging voor de bestuurders nihil.

Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2,100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is: Specificatie

Naam van topfunctionaris

G. Borgesius

Functie(s)

Voorzitter

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Informatieverschaffing over gebeurtenissen na balansdatum

De rechtspersoon is voornemend het samenwerkingsverband te ontbinden tussen de vijf gemeenten en is daarbij ook voornemend om het laatste contract te beëindigen.
Stadskanaal, 11 april 2025

G. Borgesius	K.J. Dijk
Voorzitter	Secretaris

CONCEPT

BEGROTING 2026

Samenwerkingsverband
Afvalstoffenverwijdering
Oost- en Zuidoost Groningen

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Algemeen	1
Begroting	
Overzicht van baten en lasten	3
Paragrafen	
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing	4
- Financiering	5
- Bedrijfsvoering	5
Uiteenzetting financiële positie	
- Uitgangspunten begroting 2026	7
- Geprognosticeerde balans	7
Meerjarenraming	8
Bijlagen	
Overzicht bijdrage per deelnemende gemeente	9

Algemeen

Doelstelling
Het Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) is opgericht met als doelstelling op een doelmatige en vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze om te gaan met de verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied. Het SOZOG heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op dit gebied te behartigen en beheert de lopende contracten.

Bestuurlijke Structuur en Organisatie.
Op 3 juli 2024 heeft de gemeente Pekela het SOZOG schriftelijk laten weten uit te willen treden. In de begroting is het uittreden van de gemeente Pekela per 1 januari 2026 verwerkt. Het SOZOG is vanaf 1 januari 2026 een gemeenschappelijke regeling tussen vier gemeenten, te weten:

- Midden-Groningen
- Oldambt
- Stadskanaal
- Veendam

Algemeen bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit de volgende personen:

- De heer G. Borgesius, gemeente Stadskanaal, voorzitter
- De heer J. Mellies, gemeente Midden-Groningen
- De heer J. Nieboer, gemeente Oldambt
- De heer B. Wierenga, gemeente Veendam

Het AB vergadert minimaal éénmaal per jaar, of zoveel vaker als nodig is op grond van lopende zaken.

Secretaris

- De heer K.J. Dijk, gemeente Stadskanaal

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter de heer G. Borgesius, gemeente Stadskanaal, de heer B. Wierenga, gemeente Veendam en de heer J. Mellies, gemeente Midden-Groningen.

Technisch overleg
Het technisch overleg telt één lid per deelnemende gemeente. Het technisch overleg (TO) bestaat uit de volgende personen:

- De heer A. van de Geer, gemeente Midden-Groningen
- Mevrouw I. Haaijer-Oldenburger, gemeente Oldambt
- De heer E.L. Pereira, gemeente Stadskanaal
- De heer M. Wildeboer, gemeente Veendam

Werkwijze TO
Om de samenwerking op afvalgebied een impuls te geven wordt op basis van een jaaragenda structureel (circa negen keer) vergaderd, wederom onder leiding van een onafhankelijke voorzitter (de heer P. de Bruin, IPR Normag). De overlegvorm is gespiegeld met het samenwerkingsverband van Drentse gemeenten in Markerein-verband. De heer P. de Bruin is ook daar onafhankelijk voorzitter. Deze koppeling biedt ook voordelen voor de ambtelijke samenwerking met de Markerein gemeenten op het vakgebied van afval.

Administratie
De administratie wordt gevoerd door de gemeente Stadskanaal.

Resultaat
Het resultaat van de begroting is neutraal, het saldo van de baten en lasten wordt met de deelnemende gemeenten verrekend.

Het SOZOG werkt met het BTW compensatiefonds. Dit betekent dat de omzetbelasting, die in rekening wordt gebracht door derden over niet-ondernemersactiviteiten van het SOZOG wordt doorgeschoven naar de deelnemers op basis van de zogenaamde transparantieregeling.
De lasten in de begroting 2026 zijn bruto geraamd, dus inclusief omzetbelasting, met uitzondering van de financiële lasten.

Voor het Overzicht van baten en lasten wordt verwezen naar het volgende hoofdstuk.

Besluitvorming
Het is de bevoegdheid van het Algemeen bestuur deze ontwerpbegroting vast te stellen.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Samenwerkingsverband Afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen in zijn vergadering van het Algemeen Bestuur van *** .

Voorzitter,	secretaris,
G. Borgesius	K.J. Dijk

Begroting

Overzicht van baten en lasten

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten			
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.009	43.565	44.710
	70.009	**43.565**	**44.710**
Bedrijfslasten			
Secretariaat	2.804	2.600	2.690
Administratie	3.247	3.250	3.365
Vergaderingen	37.966	33.045	33.870
Advieskosten	21.418	-	-
Accountantscontrole	3.933	4.050	4.150
	69.368	**42.945**	**44.075**
Financiële lasten			
Bankkosten	641	620	635
	641	**620**	**635**
Resultaat	**-**	**-**	**-**

Toelichting
De uitgangspunten voor de begroting zijn opgenomen bij het onderdeel Financiële positie (blz.7).

Lasten
In de begroting worden de bedrijfslasten bruto (inclusief omzetbelasting) geraamd.
Het SOZOG werkt met het BTW compensatiefonds, de omzetbelasting die in rekening wordt gebracht door derden over niet-ondernemersactiviteiten van het SOZOG wordt doorgeschoven naar de deelnemers op basis van de zogenaamde transparantieregeling.

Secretariaat
Dit betreft de kosten van het voorbereiden en notuleren van bestuursvergaderingen, en het uitwerken van de notulen, alsmede overige voorkomende beheerwerkzaamheden. Voor de begroting wordt uitgegaan van 20 uur per jaar.

Administratie
Dit betreft de kosten voor het samenstellen van de begroting en het financieel verslag, de feitelijke uitvoering van de administratie en het financieel beheer. Hiervoor is 25 uur per jaar begroot.

Vergaderingen
Het bedrag is geraamd voor de kosten van de externe voorzitter van het Technisch Overleg. De externe voorzitter is ook voorzitter van het Drentse samenwerkingsverband Markerein. Daarmee is samenwerking met de Drentse gemeenten die in Markerein-verband samenwerken makkelijker te organiseren.

Accountantscontrole
De raming betreft de kosten voor het opstellen van een samenstellingsverklaring.

Bankkosten
De raming betreft de kosten van het betalingsverkeer.

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit
Het SOZOG heeft geen eigen vermogen. Gezien de aard en omvang van de risico's wordt weerstandscapaciteit in de vorm van een algemene reserve niet noodzakelijk geacht.

Risico's

Bij het afvalverwerkingscontract met Indaver is er sprake van een overeenkomst per deelnemende gemeente. De betreffende gemeente is in deze 'opdrachtgever'. Daarmee ligt, in tegenstelling tot de eerdere verwerkingsovereenkomsten gft-afval de aansprakelijk nu niet meer bij het SOZOG, maar bij de individuele SOZOG-gemeenten. In de afgesloten overeenkomsten is het volgende artikel met betrekking tot de aansprakelijkheid van de betreffende gemeenten opgenomen:

Risicoparagraaf Indaver-contract (artikel 12 Aansprakelijkheid)

1. Opdrachtgever is aansprakelijk voor de schade die Opdrachtnemer of derden lijden of zullen lijden, veroorzaakt door het GFT-afval tot het moment van eigendomsoverdracht als bedoeld in artikel 3.4 van deze Overeenkomst. Na eigendomsoverdracht aan Opdrachtnemer kan Opdrachtnemer geen beroep doen op aansprakelijkheid van Opdrachtgever voor de gevolgen van de be- en/of verwerking van het GFTafval. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor alle schade die door Opdrachtgever of door ingeschakelde derden wordt geleden voortvloeiende uit de nakoming van deze Overeenkomst, dan wel het gevolg zijn van het niet-naleven van wetgeving of van een gebrek in de uitvoering van de Overeenkomst, ongeacht of de schade is veroorzaakt door Opdrachtnemer zelf, zijn personeel en/of onderaannemers dan wel degenen die door Opdrachtnemer op welke andere wijze dan ook bij de uitvoering van de Overeenkomst zijn betrokken.
2. Opdrachtgever is in het geval van een in rechte vastgestelde onrechtmatige daad jegens Opdrachtnemer in het kader van de uitvoering van deze Overeenkomst of een in rechte vastgestelde toerekenbare tekortkoming door Opdrachtgever in de nakoming van deze Overeenkomst, slechts aansprakelijk voor de als gevolg daarvan door Opdrachtnemer geleden directe schade. Opdrachtgever is jegens Opdrachtnemer nimmer aansprakelijk voor indirecte schade, waaronder mede begrepen: gevolgschade, vertragingsschade en schade wegens gederfde winst.
3. Opdrachtnemer zal Opdrachtgever vrijwaren tegen alle (rechts)vorderingen en aanspraken van derden (daaronder mede begrepen personen van wie zich Opdrachtgever en Opdrachtnemer in verband met de uitvoering van de Overeenkomst bedienen), voortvloeiende uit door die derden geleden schade -in welke vorm dan ook- ten gevolge van of verband houdende met de uitvoering van de Overeenkomst, tenzij die schade het gevolg is van grove schuld of opzet van Opdrachtgever.
4. Opdrachtnemer zal zich bij een solide verzekeringsmaatschappij verzekeren tegen haar contractuele en wettelijke aansprakelijkheden jegens Opdrachtgever met een dekking van tenminste anderhalf miljoen Euro (€ 1.500.000,=) per gebeurtenis en een minimale jaarlijkse dekking van twee-en-half miljoen Euro (€ 2.500.000,=). Voorts zal Opdrachtnemer op eerste verzoek van Opdrachtgever inzage verlenen in de originele verzekeringspolissen en betalingsbewijzen overleggen ten aanzien van de verzekeringspremies en/of daarvan aan Opdrachtgever afschriften verstrekken.
5. Indien één van Partijen door een derde wordt aangesproken tot vergoeding van door die derde geleden schade in verband met de uitvoering van de Overeenkomst, zal de gedaagde Partij de andere Partij met bekwame spoed schriftelijk in kennis stellen.

In het afgesloten afvalverwerkingscontract met PreZero Energy is het volgende artikel met betrekking tot de aansprakelijkheid van het SOZOG opgenomen.

Risicoparagraaf contract met PreZero Energy Roosendaal B.V. (artikel 8 Aansprakelijkheid)

1. Opdrachtgever is aansprakelijk voor de schade die Opdrachtnemer of derden lijden of zullen lijden, veroorzaakt door het afval tot het moment van acceptatie, als bedoeld in artikel 5 van deze Overeenkomst.
2. Met inachtneming van het daaromtrent gestelde in lid 1, is Opdrachtgever niet aansprakelijk voor schade die als gevolg van deze Overeenkomst wordt geleden, tenzij die schade het gevolg is van toerekenbare tekortkoming, grove schuld of opzet van Opdrachtgever.
3. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor alle directe schade die door Opdrachtgever of door ingeschakelde derden wordt geleden voortvloeiende uit de uitvoering van de werkzaamheden ingevolge deze Overeenkomst gemaximeerd tot het verzekerde bedrag per gebeurtenis zoals genoemd in lid 5 van dit artikel.
4. Opdrachtnemer zal Opdrachtgever vrijwaren tegen alle (rechts)vorderingen en aanspraken van derden (daaronder mede begrepen personen van wie zich Opdrachtgever en Opdrachtnemer in verband met de uitvoering van de Overeenkomst bedienen), voortvloeiende uit door die derden geleden schade – in welke vorm dan ook - ten gevolge van of verband houdende met de uitvoering van de Overeenkomst, tenzij die schade het gevolg is van de grove schuld of opzet van Opdrachtgever.
5. Opdrachtnemer zal zich in voldoende mate verzekeren tegen zijn contractuele en wettelijke aansprakelijkheden jegens Opdrachtgever. Deze verzekering dient te worden gesteld door een in de lidstaten van de EU gevestigde financiële instelling. Het minimaal verzekerde bedrag bedraagt 2.000.000,- euro per jaar, minimaal 1.000.000 per gebeurtenis, en 3 gebeurtenissen per jaar. Voorts zal Opdrachtnemer op eerste verzoek van Opdrachtgever inzage verlenen in de originele verzekeringspolissen of -certificaten en aan deze betalingsbewijzen overleggen ten aanzien van de verzekeringspremies en/of daarvan aan de Opdrachtgever afschriften verstrekken.
6. Indien één van Partijen door een derde wordt aangesproken tot vergoeding van door die derde geleden schade in verband met de uitvoering van de Overeenkomst, zal de gedaagde partij zijn wederpartij onder de Overeenkomst daarvan met bekwame spoed schriftelijk in kennis stellen.

Paragraaf Financiering

Het SOZOG heeft geen vaste activa en geen verplichtingen inzake langlopende schulden. De vlottende activa worden gefinancierd door de kortlopende schulden.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Groente-, fruit- en tuinafval (GFT)
De verwerking van GFT-afval vindt plaats door Indaver. De aanbesteding is verricht door het SOZOG, elke SOZOG-gemeente heeft individueel een overeenkomst getekend.
De overeenkomsten hebben een looptijd van 1 april 2022 tot 1 januari 2027. Het contract kan daarna nog tweemaal met twee jaar verlengd worden. Daarbij is afgesproken dat individuele verlenging niet mogelijk is, maar de overéénkomst in gezamenlijkheid met de dan in SOZOG deelnemende gemeenten verlengd moet worden.

Restafval
Het rest- en grof huishoudelijk (rest)afval wordt verwerkt door PreZero Energy Roosendaal B.V. Het restafval van de gemeenten Midden-Groningen, Oldambt en Veendam wordt verbrand bij EEW in Farmsum en het restafval van de gemeente Stadskanaal bij EVI in Laar (Duitsland). Het contract is ingegaan op 1 juli 2016 en heeft een looptijd tot en met 31 december 2021. Het contract kan tweemaal met drie jaar verlengd worden. Het Algemeen Bestuur heeft gebruik gemaakt van de tweede en tevens laatste verlengingsmogelijkheid. Hiermee is de looptijd verlengd tot en met 31 december 2027. In verband met het uittreden van de gemeente Pekela per 31 december 2025 zijn afspraken gemaakt over de afkoop van de leveringsplicht. Het tijdig opstarten van een aanbestedingsproces voor de periode na 2027 is onderzocht. In samenwerking met de Markerein gemeenten wordt in het najaar 2025 een aanbesteding uitgezet.

Gemeenschappelijke kosten
De begrote kosten betreffen voornamelijk administratie- , accountants-, secretariaats- en vergaderkosten. De kosten worden omgeslagen naar rato van het aantal inwoners per deelnemende gemeente. Deze verrekening systematiek geldt ook voor kosten van juridisch advies indien nieuwe (gemeenschappelijke) contracten worden aangegaan en projecten die het SOZOG eventueel in opdracht van de deelnemende gemeenten uitvoert.

Uiteenzetting Financiële positie

Uitgangspunten begroting 2026

Loon- en Prijsontwikkeling
Voor de indexering van de ramingen zijn de volgende percentages gehanteerd:
- Loonontwikkeling: salarisniveau 2025 + 3,5%
- Prijsontwikkeling : + 2,5%

Verdeling over de deelnemende gemeenten
De gemeenschappelijke kosten worden onder de deelnemende gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantallen. Voor de begroting 2026 wordt uitgegaan van het inwoneraantal per 1 januari 2025.

Gemeente	Aantal inwoners*
Midden-Groningen	61.374
Oldambt	39.576
Stadskanaal	32.045
Veendam	27.688
Totaal	160.683

*bron: CBS Statline 'Bevolkingsontwikkeling'

Geprognosticeerde balans 2026

	1 januari 2026	**31 december 2026**
Activa		
Vlottende activa		
Liquide middelen	12.705	13.080
Totaal activa	**12.705**	**13.080**
Passiva		
Vlottende passiva		
Kortlopende schulden		
Overige kortlopende schulden	12.705	13.080
Totaal passiva	**12.750**	**13.080**
Financieringsbehoefte	**0**	**0**

Meerjarenraming

Meerjarenraming 2027-2028

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten			
Bijdragen deelnemende gemeenten	45.825	46.970	48.150
	45.825	**46.970**	**48.150**
Bedrijfslasten			
Secretariaat	2.755	2.825	2.895
Administratie	3.450	3.535	3.625
Vergaderingen	34.715	35.585	36.475
Accountantscontrole	4.255	4.360	4.470
	45.175	**46.305**	**47.465**
Financiële lasten			
Bankkosten	650	665	685
	650	**665**	**685**
Resultaat	-	-	-

Voor de periode van de meerjarenraming is rekening gehouden met een indexering van 2,5% per jaar.

Geprognosticeerde balans 2027-2029

	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029
Activa				
Vlottende activa				
Liquide middelen	13.080	13.407	13.741	14.087
Totaal activa	**13.080**	**13.407**	**13.741**	**14.087**
Passiva				
Vlottende passiva				
Kortlopende schulden				
Overige kortlopende schulden	13.080	13.407	13.741	14.087
Totaal passiva	**13.080**	**13.407**	**13.741**	**14.087**
Financieringsbehoefte	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlage

Overzicht Bijdragen per deelnemende gemeente

Gemeente	Inwoners per 1-1-2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Midden-Groningen	61.374	17.077	17.503	17.940	18.391
Oldambt	39.576	11.012	11.287	11.569	11.859
Stadskanaal	32.045	8.917	9.139	9.367	9.603
Veendam	27.688	7.704	7.896	8.094	8.297
	160.683	**44.710**	**45.825**	**46.970**	**48.150**

Raadsvergadering

Dossiernummer	2556
Extern Zaak ID	1895ESUITE394872025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.h
Titel	Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant (39487-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
10h Raadsvoorstel inzake Benoeming accountant

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit

1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028;
2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029;
3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd;
4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028;
2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029;
3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd;
4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming accountant
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	39487-2025:368857
Steller	Klaas Pals
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein
Medeverantwoordelijke(n)	Tineke Arends

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Raadsbesluit benoeming accountant d.d. 14 september 2020. Zaaknummer: 63343-2020
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** 1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028; 2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029; 3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd; 4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.
Samenvatting	Dit voorstel gaat over de benoeming en het contracteren van BDO Audit & Assurance B.V. als accountant voor de levering van de door de raad benoemde accountantsdiensten.
Bijlage(n)	Geen
AVG	Ja

TOELICHTING

Inleiding

De auditcommissie heeft gezamenlijk met de wethouder financiën, concerncontroller, concerndirecteur en inkoop een Europese openbare procedure afgerond voor het selecteren van een nieuwe accountant.

Motivatie

Op 7 april 2025 was de sluitingsdatum voor inschrijvingen voor de Europese aanbestedingsprocedure accountantsdiensten. Bij de opening is geconstateerd dat slechts 1 partij een inschrijving heeft gedaan, te weten:

1. BDO Audit & Assurance B.V.

De inschrijving van BDO Audit & Assurance B.V. is beoordeeld conform de in het aanbestedingsdocument omschreven procedure. Na beoordeling is gebleken dat de inschrijving voldoet aan alle daaraan door de aanbestedende dienst gestelde selectie- en minimumeisen.

Voor de inhoudelijke beoordeling van het aanbod zijn de volgende (sub)gunningscriteria geformuleerd:

Onderdeel	Max. te behalen punten
Prijs	20
Plan van aanpak	60
Presentatie	20
Totaal	**100**

De beoordelingscommissie heeft de inhoudelijke beoordeling van de inschrijving van BDO Audit & Assurance B.V. als volgt gescoord:

Onderdeel	Max. te behalen punten	Score BDO
Prijs	20	20
Plan van aanpak	60	43
Presentatie	20	16
Totaal	**100**	**79**

Op basis van de beoordeling zoals in dit advies bovenstaand is weergegeven adviseert de beoordelingscommissie om de opdracht te gunnen aan BDO Audit & Assurance B.V.

Betrokkenheid (externe) partners

Consequenties

Het geoffreerde bedrag door BDO bestaat uit een vast en een flexibel bedrag. Het vaste bedrag is bestemd voor de structurele werkzaamheden inzake de jaarrekeningcontroles, incl. de natuurlijke adviesfuncties. De flexibele bedragen zijn bestemd voor de controle van gesubsidieerde projecten en is afhankelijk van het aantal projecten waar we gebruik van maken. Jaarlijks zal bekeken worden welke consequenties dit heeft voor de (meerjaren)begroting.

Vervolg

Na een positief besluit door de raad zal de opdracht definitief worden gegund aan BDO Audit & Assurance B.V. Daarnaast zal de overeenkomst worden getekend door beide partijen.

Winschoten, 27 mei 2025
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering	Agendapunt	Zaaknummer
2 juli 2025		39487-2025:368857
Onderwerp Benoeming accountant		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025

Besluit

1. BDO Audit & Assurance B.V. te benoemen als externe accountant voor de controle van de jaarrekeningen over de boekjaren 2025 tot en met 2028;

2. Vast te stellen dat de overeenkomst voor de accountantsdiensten ingaat op 1 oktober 2025 en eindigt op 30 september 2029;

3. Te bepalen dat de overeenkomst onder gelijkblijvende voorwaarden en condities, en op basis van wederzijds goedvinden, maximaal tweemaal met een periode van twee jaar kan worden verlengd;

4. Te besluiten dat uiterlijk zes (6) maanden vóór afloop van de overeenkomst schriftelijk aan de opdrachtnemer wordt medegedeeld of van de verlengingsoptie gebruik wordt gemaakt.

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2590
Extern Zaak ID	1895ESUITE452512025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.i
Titel	Raadsvoorstel inzake Diverse benoemingen (45251-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Bijlagen
4i Raadsvoorstel inzake diverse benoemingen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsvergadering	**2 juli 2025**

Voorgesteld besluit
In te stemmen met de volgende benoemingen:

Klankbordgroep rekenkamer:
- raadslid .....

Vertrouwenscommissie:
- raadslid De Boer

Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders:
- raadslid Flokstra

Besluit (Aangenomen conform voorstel)
In te stemmen met de volgende benoemingen:

Klankbordgroep rekenkamer:
- raadslid Langbroek

Vertrouwenscommissie:
- raadslid De Boer

Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders:
- raadslid Flokstra

Raadsvoorstel

Onderwerp	Diverse benoemingen
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	nvt
Datum raadsvergadering	2 juli 2025
Zaaknummer	45251-2025
Steller	Jelte van der Meer
Portefeuillehouder(s)	nvt
Medeverantwoordelijke(n)	nvt

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Met het raadsbesluit van 2 juni 2022 zijn diverse personen benoemd in verschillende commissies en functies. Met het vertrek van raadslid Bolt (van de ChristenUnie) op 28 mei 2025 zijn daar vacatures ontstaan en moet hierin opnieuw worden voorzien.
Voorgesteld raadsbesluit	**De raad besluit:** In te stemmen met de volgende benoemingen: Klankbordgroep rekenkamer: - raadslid …… Vertrouwenscommissie: - raadslid De Boer Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders: - raadslid Flokstra
Samenvatting	Naar aanleiding van het vertrek van raadslid Bolt (van de ChristenUnie) op 28 mei 2025 zijn er vacatures ontstaan. Het betreft vacatures in de klankbordgroep rekenkamer en de vertrouwenscommissie. Verder is er een vacature voor waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders. Met dit voorstel wordt de invulling van de vacante functies beoogd.
Bijlage(n)	Geen.
AVG	

TOELICHTING

Inleiding

Met het raadsbesluit van 2 juni 2022 zijn diverse personen benoemd in verschillende commissies en functies. Met het vertrek van raadslid Bolt (van de ChristenUnie) op 28 mei 2025 zijn daar vacatures ontstaan en moet hierin opnieuw worden voorzien.

Het betreft vacatures in de klankbordgroep rekenkamer en de vertrouwenscommissie.

Verder is er een vacature voor waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders. Met dit voorstel wordt de invulling van de vacante functies beoogd.

Motivatie

Het is wenselijk te voorzien in de vacatures zoals genoemd in de inleiding, zodat de werkzaamheden doorgang kunnen vinden.

Betrokkenheid (externe) partners

nvt

Consequenties

nvt

Winschoten, 18 juni 2025

De griffier en voorzitter van de raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsbesluit

Datum raadsvergadering 2 juli 2025	Agendapunt	Zaaknummer 45251-2025
Onderwerp Diverse benoemingen		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de griffier en de voorzitter van de raad van 18 juni 2025

Besluit

In te stemmen met de volgende benoemingen:

Klankbordgroep rekenkamer:

- raadslid …….

Vertrouwenscommissie:

- raadslid De Boer

Waarnemend burgemeester bij verhindering of ontstentenis van alle wethouders:

- raadslid Flokstra

Winschoten, 2 juli 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2554
Extern Zaak ID	1895ESUITE379772025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.j.1
Titel	Raadsvoorstel inzake Aanvraag vangnetuitkering 2024 Participatiewet (37977-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Raadsvergadering	2 juli 2025

Voorgesteld besluit

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

Toelichting

In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2024 van het college.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2562
Extern Zaak ID	1895ESUITE369902025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.j.2
Titel	Raadsvoorstel inzake Nieuw beschikbaar budget starterslening gemeente Oldambt 2025 (36990-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Raadsvergadering	2 juli 2025

Voorgesteld besluit

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

Het beschikbare budget voor de starterslening van de gemeente Oldambt te verhogen met € 500.000,00.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2563
Extern Zaak ID	1895ESUITE400062025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.j.3
Titel	Raadsvoorstel inzake 1e Besluitvormende BestuursRapportage (BBR) 2025 (40006-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Raadsvergadering	2 juli 2025

Voorgesteld besluit

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. De 1e BBR 2025 vast te stellen en de mutaties zoals deze zijn opgenomen bij de programma's te verwerken in een begrotingswijziging en deze samen met de gewijzigde programmatotalen vast te stellen.
2. Het negatief resultaat 2025 van de 1e BBR ad. € 231.997 te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De begroting 2025 conform te wijzigen, inclusief de mutaties in de investeringskredieten en bestemmingsreserves.
4. Kennis te nemen van de informatie uit de IBR (Informerende Bestuurs Rapportage).

Raadsvergadering

Dossiernummer	2574
Extern Zaak ID	1895ESUITE406262025
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juli 2025
Agendapunt	10.j.4
Titel	Raadsvoorstel inzake Jaarverslag en jaarrekening 2024 (40626-2025)
Organisatieonderdeel	Raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Beeldvormende raadsbijeenkomst	18 juni 2025
Raadsvergadering	**2 juli 2025**
Raadsvergadering	2 juli 2025

Voorgesteld besluit

Besluit (Aangenomen conform voorstel)

1. De jaarrekening 2024 vast te stellen, inclusief alle mutaties in de bestemmingsreserves.
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag van BDO.
3. In te stemmen met het resultaat van € 38.444 negatief.
4. Een bedrag van € 1.187.337 toe te voegen aan de reserve doorgeschoven projecten.
5. Een bedrag van € 91.000 te onttrekken aan de reserve sport en leefbaarheidsfonds.
6. Het resterende negatieve saldo 2024 (na resultaatbestemming) van de jaarrekening ad € 1.134.781 te onttrekken aan de Algemene Reserve.